

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TUHFETÜ'L-MÜLÛK VE'S-SELÂTİN
(GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİN)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Amine Şirin HASRET

**Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili**

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER

AĞUSTOS-2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TUHFETÜ'L-MÜLÛK VE'S-SELÂTİN
(GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Amine Şirin HASRET

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili

“Bu tez 01.03/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA
Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER	BASARILI	
Doç. Dr. İhsan UÇAR	Basarılı	
Dr. Öğr. Üyesi Osman ARICAN	Basarılı	

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU

Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	Amine Şirin HASRET
Öğrenci Numarası	:	Y146011022
Enstitü Anabilim Dalı	:	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
Enstitü Bilim Dalı	:	YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	TUHFETÜ'L-MÜLÜK VE'S-SELÂTİN (GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİN)
Benzerlik Oranı	:	%3

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

☒ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

Amine Şirin HASRET
01/08/2019
Öğrenci İmza

☐ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

01/08/2019
Öğrenci İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı: Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER

Tarih: 01/08/2019

İmza:

☐ KABUL EDİLMİŞTİR

☐ REDDEDİLMİŞTİR

EYK Tarih ve No:

Enstitü Birim Sorumlusu Onayı

ÖN SÖZ

“Tuhfetü’l-mülûk ve’s-selâtin” 17.yy.da (1603-1617) Sultan I. Ahmet’in isteği üzerine kim olduğu bilinmeyen bir kişi tarafından Arapçadan Türkçeye çevrilmiş bir baytarnâmedir. Eser Topkapı Sarayı Kütüphanesinde bulunmakta olup toplam 256 varaktan oluşmaktadır. Eserin aslı “Emîr Hacîb Âşık Timûr”un telif ettiği “Umdetü’l-mülûk”tur. Eser üç bölüm şeklinde düzenlenmiştir. Birinci bölüm baytarnâme, ikinci bölüm fûrusiyyet (binicilik), üçüncü bölüm ise avcılık üzerinedir. Eserde irili ufaklı 164 Osmanlı minyatürü ve müzehheb iki serlevha (başlık) bulunmaktadır. Eser, hem veterinerlik hem binicilik hem avcılık hem de içerisinde bulunan minyatürler sebebiyle kıymetli bir çalışmadır. Tuhfetü’l-mülûk ve’s-selâtin adlı eser, bu özelliklerinin yanında dönemine ait dil özelliklerini barındırması bakımından da dil bilimine katkı sağlayacak niteliktedir.

Çalışmamız; giriş, metin, inceleme ve dizin bölümlerinden oluşmaktadır. Giriş bölümünde eserimizin özellikleri anlatılmış ve diğer baytarnâme çalışmalarına değinilmiştir. Daha sonra çeviri yazı alfabesine aktarılmış hali ile ana metne yer verilmiştir. İnceleme bölümünde metnin dil özelliklerinden bahsedilmiştir. Ardından eserin dizinine ve farklı sözlüklerden derlenerek hazırlanan sözlüğüne yer verilerek çalışmamız sonlandırılmıştır.

Bu çalışmayı yaparken en büyük kaynağım olan, lisans eğitimimden bu yana engin birikimiyle bana yol gösteren çok değerli danışman hocam Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER’e; çalışmamız boyunda değerli bilgileriyle bizden yardımını esirgemeyen Doç. Dr. İlhan UÇAR’a; lisans ve özellikle yüksek lisans sürecimde ihtiyaç duyduğum her anda varlığını hissettiren arkadaşım Yasemin YILDIZ’a; her sorumda bilgilerini açık yüreklilikle paylaşarak desteğini gösteren arkadaşım Gülden KAYADİBİ’ye; tüm eğitim hayatımda yanımda olup bana güç veren kıymetli aileme minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Amine Şirin HASRET

01/08/2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	v
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	vi
ÖZET.....	viii
SUMMARY	ix
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1:YAZIM ÖZELLİKLERİ	30
1.1.Ünlülerin Yazılışı	30
1.1.1. a Ünlüsünün Yazılışı	30
1.1.2. e Ünlüsünün Yazılışı	30
1.1.3. ı/i Ünlüsünün Yazılışı	31
1.1.4. o,u,ö,ü Ünlülerinin Yazılışı	32
1.1.5. Kapalı ê Ünlüsünün Yazılışı	33
1.2.Ünsüzlerin Yazılışı	34
1.2.1. b ve p Ünsüzlerinin Yazılışı	34
1.2.2. d ve t Ünsüzlerinin Yazılışı.....	35
1.2.3. c ve ç Ünsüzlerinin Yazılışı	35
1.2.4. k ve g Ünsüzlerinin Yazılışı	36
1.2.5. ŋ Ünsüzünün Yazılışı	36
1.2.6. s ve ş Ünsüzlerinin Yazılışı	37
1.3. kim Bağlacının Yazımı	37
1.4. ki Bağlacının Yazımı	37
1.5. dağı Bağlacının Yazımı	37
1.6. için Edatının Yazımı	38
1.7. -dur/-dür Ek-fiilinin Yazımı	38
1.8. Ek-fiilin Yazımı	38
1.9. ile Edat ve Bağlacının Yazımı.....	39
1.10. Arapça ve Farsça Sözcüklerin Yazımı	40

BÖLÜM 2: DİL BİLGİSİ	40
2.1. Ses Bilgisi	40
2.1.1. Ünlüler	40
2.1.1.1. Ünlü Uyumları	40
2.1.1.2. Ünlü Değişimi	47
2.1.1.3. Ünlü Düşmesi	52
2.1.2. Ünsüzler	52
2.1.2.1. Sözcük Başı Ünsüzleri.....	52
2.1.2.2. Sözcük İçi ve Sözcük Sonu Ünsüzleri	54
2.1.2.3. Tonlulaşma	59
2.1.2.4. Ünsüz Türemesi	59
2.1.2.5. Ünsüz İkizleşmesi	60
2.1.2.6. Ünsüz Uyumu	60
2.1.2.7. Hece Yitimi	61
2.2. Biçim Bilgisi	61
2.2.1. Sözcük Yapımı	61
2.2.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler	61
2.2.1.2. Fiilden İsim Yapan Ekler	62
2.2.1.3. İsimden Fiil Yapan Ekler	64
2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler	64
2.2.2. İsimler	66
2.2.2.1. İsim Çekimi	66
2.2.3. Sıfatlar	70
2.2.3.1. Niteleme Sıfatları	70
2.2.3.2. Belirtme Sıfatları	70
2.2.4. Zamirler	72
2.2.4.1. Şahıs Zamirleri	72
2.2.4.2. İşaret Zamirleri	72
2.2.4.3. Dönüşlülük Zamiri.....	72
2.2.4.4. Belirsizlik Zamirleri	73
2.2.5. Zarflar	73
2.2.5.1. Yer-Yön Zarfları	73

2.2.5.2. Zaman Zarfları	73
2.2.5.3. Durum Zarfları	73
2.2.5.4. Miktar Zarfları, ...	73
2.2.5.5. Soru Zarfları	74
2.2.6. Edatlar	74
2.2.6.1. Çekim Edatları.....	74
2.2.6.2. Kuvvetlendirme Edatları	74
2.2.7. Bağlaçlar	74
2.2.8. Fiiller	75
2.2.8.1. Şahıs Ekleri	75
2.2.8.2. Fiil Çekimleri.....	76
2.2.9. Ek Fiil	79
2.2.10. Fiilimsiler	80
2.2.10.1. Zarf-Fiiller (Gerundium)	80
2.2.10.2. Sıfat-Fiiller (Partisip)	81
2.2.10.3. İsim-Fiiller	82
BÖLÜM 3: METİN.....	83
BÖLÜM 4: DİZİN.....	292
SONUÇ.....	982
KAYNAKÇA	984
ÖZGEÇMİŞ.....	991

KISALTMALAR

Ar.	: Arapça
Er.	: Ermenice
Far.	: Farsça
Fr.	: Fransızca
Gr.	: Grekçe
Yun.	: Yunanca
İA	: İslam Ansiklopedisi
İbr.	: İbranice
İt.	: İtalyanca.
Lat.	: Latince
Rum.	: Rumca
Sür.	: Süryanice
T.	: Türkçe
TDK	: Türk Dil Kurumu
s.	: Sayfa
bk.	: Bakınız.

Kullanılan çeviri yazı (transkripsiyon) işaretleri

ا	a, e
ب	b
پ	p
ت	t
ث	<u>s</u>
ج	c
چ	ç
ح	h
خ	ḥ
د	d
ذ	<u>z</u>
ر	r
ز	z
ژ	j
س	s
ش	š
ص	ṣ
ض	ẓ

ط	t̤
ظ	z̤
ع	ʕ
غ	g̤
ف	f
ق	k̤
ك	k-g-ŋ
ڤ	ŋ
ل	l
م	m
ن	n
و	v
هـ	h-e
ي	y
ء	ʔ
اي / إ	i-è

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	☐	Doktora	☐
Tezin Başlığı: Tuhfetü'l-mülûk ve's-selâtin (Giriş-İnceleme-Metin-Dizin)			
Tezin Yazarı: Amine Şirin HASRET		Danışman: Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER	
Kabul Tarihi: 01/08/2019		Sayfa Sayısı: ix+991	
Ana Bilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı		Bilim Dalı: Yeni Türk Dili	
İnsanlar, tüm çağlarda hayatlarını sürdürebilmek için hayvanlardan yemek, taşıma, korunma, ulaşım, avcılık gibi pek çok alanda faydalanmışlardır. Bu sebeple hayvanların bakımı da bir ilim halini almış ve böylelikle baytarlık ilmi doğmuştur. Türk kültüründe de baytarlık ve baytarnâmeler ilgi görmüş, Türk âlimlerinin çalışmaları yanında farklı dillerden dilimize tercümeler yapılarak da bu alanda gelişmeye önem verilmiştir. Çalışmış olduğumuz “Tuhfetü'l-mülûk ve's-selâtin” adlı eser, “Emir Hâcîp ‘Âşık Tîmur’un “‘Umdetü'l-mülûk” adlı eserinin, Sultan I. Ahmet’in (1603-1617) emriyle Türkçeye çevrilmiş hâlidir. Eserin mütercimi bilinmemektedir. Topkapı Sarayı Kütüphanesi Tıp ve Baytarlık eserlerindeki (1772-H.415) bu kitabın başka bir nüshası tespit edilememiştir. Eser “baytarnâme”, “fûrûsiyyet” ve “avcılık” olmak üzere üç kısımda tertip edilmiştir. Bu kısımlar, çeşitli bâblar ile kendi içinde de sınıflandırılmış ve böylelikle ilgili başlıklar detaylandırılmıştır. Eserin diğer baytarnâmelerden farklılığı ise çeşitli minyatürlerle desteklenmiş olmasıdır. Çalıştığımız eserin içinde irili ufaklı 164 Osmanlı minyatürü ve müzehhep iki serlevha bulunmaktadır. Eser bu yönüyle Osmanlı kültüründeki minyatür sanatının ilmî eserlerdeki kullanımını örneklendirmekte ve ait olduğunu döneme ait minyatürlerin günümüze aktarılmasında önemli yer tutmaktadır.			
Anahtar Kelimeler: Baytarnâme, Baytarlık, Atçılık, Fûrûsiyyet, Avcılık.			

Sakarya University
Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree	☐	Ph.D.	☐
Title of Thesis: Tuhfetü'l-mülûk ve's-selâtin (Introduction- Research-Discourse- Index)			
Author of Thesis: Amine Şirin HASRET Supervisor: Associate Professor Paki KÜÇÜKER			
Accepted Date: 01/08/2019		Number of Pages: ix+991	
Department : Turkish Language and Literature Subfield: New Turkish Language			
People have benefited in many areas such as food, transport, hunting, protection from animals to survive in all ages. Therefore, care of animals has become a science and thus, veterinary science has occurred. Scientists trained in this branch and these scientists have made their information permanent, they wrote Works to pass on to future generations. These studies have attracted attention in Turkish culture, in addition to these studies translation from different language is given importance for development. This work we worked (Tuhfetü'l Mülûk ve's-selâtin) is created by the translation of Emir Hâcîp 'Âşık Tîmur's "Umdetü'l-mülûk" which is translated into Turkish by Sultan I. Ahmet's order. The translation of the work is unknown. No other pages could be identified in the medical books in the Topkapı Palace library(1772-H.415). This book is organised in these sections: veterinary, horse riding and hunting. These parts are classified within themselves and the related titles are detailed. What makes the book different from other Works is that it is supported with various miniatures. There are 164 Ottoman miniatures in the book. For this reason the book exemplifies the use of miniature art in the Ottoman period, and it has an important place to transfer the miniatures of the period to our day.			
Keywords: Veterinary, Horse Riding, Hunting, Horse Terminology, Horse cultivation, Horsing			

GİRİŞ

İnsanlık tarihi boyunca hayvanlar hayatın hemen her alanında karşımıza çıkmış ve farklı alanlarda farklı amaçlarla varlıklarını göstermişlerdir. Başlangıçta yabani hayvanlardan korunmak için onlarla mücadele eden insan, sonraki dönemlerde hayvanlardan çeşitli bakımlardan yararlanma düşüncesi içerisinde olmuştur (Uçar, 2013: 1). Kısa bir süre sonra savaş, ulaşım, taşıma, yiyecek gibi pek çok alanda yardımına başvurulmuş hayvanların varlığı, insanlar için bir gereksinime dönüşmüş, onların bakımı da eğitim gerektiren bir alan haline gelmiştir. Bu da tıpkı tıp ilmi gibi baytarlığın da gelişmesine zemin hazırlamış, bu alanda uzmanlaşan isimleri doğurmuş ve baytarlık ilmi üzerine eserler kaleme alınmasını sağlamıştır.

Baytarname Türk Dil Kurumunca şu şekilde tanımlanmıştır: İslam uygarlığı çağında hayvanların bakımı, beslenmesi, hastalıkları ve bu hastalıkların tedavileri konularında yazılmış eserlerin genel adı, esbname, haylname.

Baytarnamelerin diğer adlarından da anlaşılacağı üzere bu eserler daha çok atlar üzerine kaleme alınmıştır. Atın süratli ve hızlı oluşu, onu kullanan toplulukları başka topluluklardan üstün kılmış, onları at üzerinde kurulmuş imparatorluklar olarak tarih sahnesine çıkarmıştır (Durmuş, 1997: 13-19).

Büyükliğin, dengenin ve güvenin simgesi olan atlar, Türk kültüründe de önemli bir yere sahiptir. Sözlü ve yazılı edebiyat ürünlerimiz de bunu kanıtlar mahiyettedir. Türk mitolojisinde; İslamiyet öncesi ve İslamiyet sonrası Türk destanlarında; yazılı edebiyatımızın ilk örneği olan Köktürk Yazıtları'nda; ilk Türkçe sözlük olarak kabul edilen, 11. yüzyılda Kaşgârlı Mahmut tarafından yazılan Dîvânü Lugati't-Türk'te; aynı yüzyılda Yusuf Has Hacıp tarafından kaleme alınan Kutadgu Bilig'de; 15. yüzyılda yazıya geçirildiği düşünülen Dede Korkut Hikâyeleri'nde ve daha pek çok yazılı eserde atlardan bahsedilmiş, atın Türkler için ne kadar mühim olduğu ortaya konmuştur. Bu eserler, atların Türk kültüründe İslamiyet öncesinde de var olduğunu, İslamiyet ile beraber dinî değerlere de dayandırılarak varlığını devam ettirdiğini ve önemini arttırdığını göstermektedir.

Araştırmanın Konusu

Araştırmamızın konusu Emir Hâcîp ‘Âşık Tîmur’un telif ettiği ‘Umdetü’l-mülûk adlı eserin Sultan I. Ahmet’in (1603-1617) emriyle “Tuhfetü’l-mülûk ve’s-selâtin” adıyla yazılan metni Türkçeye çevirerek dil varlığı bakımından incelemek ve sözlüğünü hazırlamaktır. Topkapı Sarayı Kütüphanesi Tıp ve Baytarlık eserlerindeki (1772-H.415) bu eserin araştırmalara göre başka bir nüshası tespit edilememiştir.

Araştırmanın Önemi

Çok eski dönemlerden beri kültürümüzde varlığını sürdüren baytarnâmeler, hayvanların bakımı için gerekli olan hemen her bilgiyi insanlara aktarmış ve bu bağlamda insanlığa hizmet eden önemli eserlerden olmuştur. Bu ilim kapsamında geçmişte kaleme alınan eserleri Latin alfabesine aktarmak günümüz baytarlık çalışmalarına da ışık tutacaktır. Bununla birlikte bu eserler, oluşturulduğu dönemde kullanılan Türkçe hakkında da bilgi edinmemize yardımcı olur. Ayrıca çalıştığımız eser, diğer baytarnâmelerden farklı olarak minyatürlerle oluşturulmuştur. Tuhfetü’l-mülûk ve’s-selâtin adlı eser içerisinde minyatürlere yer verilmesi yönüyle farklı akademik çalışmalara da konu olmuştur.¹ Eser bu bağlamda Osmanlı’da kullanılan minyatür sanatının günümüze aktarılmasında önemli yer tutmaktadır.

Araştırmanın Amacı

“Tuhfetü’l-mülûk ve’s-selâtin” adlı eseri çeviri yazı alfabesine aktararak Türk dilinin söz varlığına katkıda bulunmak, dil çalışmalarında önem arz eden dizin ve sözlük çalışmalarını hazırlamak, veterinerlik ilmine katkıda bulunmak ve Osmanlı kültüründe önemli yer tutan minyatürlerin ilim kitaplarındaki varlığına dikkat çekmek.

Kapsam

Çalışmamızda kullandığımız eser Topkapı Sarayı Kütüphanesinde Tıp ve Baytarlık bölümü 1772-H.415 numarasıyla kayıtlı olan “Tuhfetü’l-mülûk ve’s-selâtin”dir. Eserin tespit edilebilen başka bir nüshası bulunmamaktadır. Aharlı kağıda yazılmış bu eser 253 yapraktan oluşmaktadır. 385 mm boyunda ve 250 mm eninde olan bu eser güzel ve harekeli bir nesihle yazılmıştır. 160 mm uzunluğunda 17 satırdan oluşmaktadır. Kitabın

¹ Bu konuda daha geniş bilgi için bakınız: ARTAN, Tülay; 2010, Animals and People in the Ottoman Empire

başında ve sonunda bazı sayfaları eksiktir. İçinde irili ufaklı 164 Osmanlı minyatürü ve müzehhep iki serlevha vardır. Kitabın dışı şemse ve köşelikli vişneçürüğü renginde deri bir cilt ile kaplıdır.

Eser üç bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm baytarlık, ikinci bölüm fûrusiyyet, üçüncü bölüm avcılık üzerine hazırlanmıştır. Eseri muhtevası mütercim tarafından da şu şekilde sunulmuştur:

“bu kitāb üç kitāb üzre tertīb olunub tuḥfetü’l-mülūk ve’s-selāṭīn ile tesmiye olundu kitāb-ı evvel baytaratı beyān eder ve kitāb-ı şānī fûrûsiyyeti beyān eder ve kitāb-ı şālīs şayd içün ḥurûcı beyān eder”(3b/1)

Birinci bölümde ilk olarak atların, ata binmenin, savaşmanın ve avlanmanın İslam dini açısından öneminden bahsedilmiştir. Ayetler ve hadislerle desteklenmiş olan bu kısımda peygamberlerin başlarından geçen olaylar da anlatılmıştır. Ayrıca bazı Arap şairlerin şiirlerine de yer verilerek zikredilen hususların edebiyatta da önem arz ettiği gösterilmiştir. Bu kısmın ardından “atun a’lā yeri anun başıdır” (24b/8) cümlesi ile atın fiziksel özellikleri tanıtılmaya başlanmıştır. Atın uzuvları tek tek Arapça terimleri ile verilmiş ve tanımı yapılmıştır. Bu terimsel ifadelerle birlikte atın bakımından, iyi atlarda bulunması gereken özelliklerden, kötü atlarda bulunan emarelerden, atların cinslerinden, renklerinden bahsedilmiş; yer yer minyatürlere yer verilerek görsel olarak da atlar tanıtılmış; at dışında beygir, gergedan gibi hayvanların ve fârislerin suretlerine yer verilmiştir. Ayrıca atların hastalık isimlerinden, hastalıkların belirtilerinden ve bu hastalıkların ilaçlarından bahsedilmiştir.

İkinci bölümde ata binme ilimlerinden, at üzerinde savaşmanın inceliklerinden, fârislerin atlara nasıl davranması gerektiğinden bahsedilmiştir. Ayrıca fârislerin ok, yay, kılıç gibi savaş aletlerini nasıl kullanması gerektiği ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Üçüncü bölümde avlanmanın incelikleri anlatılmıştır. Avlarda kullanılan oklar, mızraklar, kılıçlar, yaylar hakkında da bilgi verilmiş, özel terimlerle hangi aletin ne için kullanıldığı açıklanmış, av üzerine tavsiyeler verilmiştir. Ayrıca kitabın son bölümünde kuş türlerinden de bahsedilmiş, avlanmada kullanılan kuş türleri “avlayıcı kuşlar”, “yırtıcı kuşlar” olarak tanıtılmış; bazı kuşların adlarına da yer verilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Çalışmamız, giriş, inceleme, metin ve dizin bölümünden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde önce baytarnâme terimi tanıtılarak kültürümüzdeki “at” kavramına değinilmiş, ardından eser hakkında bilgi verilmiş, daha sonra da önemli baytarnâme yazmaları hakkında kısa bilgiler verilerek incelenen eserin bu eserler içerisindeki yeri ve önemi gösterilmiştir. İnceleme bölümü yazım özellikleri, ses ve şekil bilgisi bölümlerinden oluşmaktadır. Metin bölümü eserin çeviri yazı alfabesine aktarımından oluşmaktadır. Bu bölümde, dil çalışmalarında yaygın olarak kullanılan çeviri yazı alfabesi kullanılmıştır. Her sayfanın başlangıcına sayfa numarası, her satırın başına satır numarası yazılmıştır. Sözcüklerin metinde yazıldığı hâliyle okunmasına özen gösterilmiştir. Metin bölümü oluşturulduktan sonra, dizinin hazırlanmasına geçilmiş, dizin hazırlanırken hata oranını en aza indirebilmek için özel bilgisayar programlarından yararlanılmıştır.

Dizin (indeks) kısmında, metinde geçen tüm sözcükler gramer özellikleri bulundurulmuş isim ve fiil olmak üzere ayrılmış, metinde karşımıza çıkan anlamlarıyla tanıtılmıştır. Genel dizinde kelimenin anlamından önce hangi dile ait olduğu kısaltmalarla belirtilmiştir. Kökeni Türkçe olan ya da Türkçeleşmiş kelimelerde herhangi bir kısaltma kullanılmamıştır. Kökeni tespit edilemeyen kelimelerde bu durumu göstermek amacıyla soru işareti (?) kullanılmıştır. Madde başı kelimelerin metinde geçen farklı biçimleri varsa o şekle gönderme yapmak adına (bk.) kısaltması kullanılmıştır. Metinde geçen bitki adlarının tanımlarında Latince karşılıklarına da yer verilmiştir. Ayrıca madde başı durumundaki sözcüklerin anlamlarından sonra metnin hangi sayfa ve satırında geçtiğini gösteren numaralara da yer verilmiştir.

Dizinde ilk olarak kelimelerin eksiz kullanıldıkları sayfa ve satırlar verilmiştir:

at

- a. (102a/7), (102b/1), (102b/11), (102b/7), (102b/9), (103a/1), (103a/4), (103b/12), (104a/16), (105b/11), (105b/4), (105b/8), (105b/9), (106a/12), (106a/13), (106a/2), (106b/5), (107b/16), (108a/11), (112b/8), (113a/8), (11a/16), (11b/15), (11b/2), (12a/14), (12a/4) ...

.

[306]

Yukarıdaki sıralamadan madde başında belirtilen “at” sözcüğünün metnin üç yüz altı yerinde eksiz olarak kullanıldığı görülür. Bu sıralamanın ardından yalın haliyle yapılmış kelime grupları gösterilmiştir:

a.+ahvālini (6a/9) [1]

a.+ahvālinūn (40b/12) [1]

a.+beslemesi (11a/1) [1]

a.+karnında (32a/8) [1]

a.+kuyruğunun (33a/15) [1]

a.+tırnağının (31a/9) [1]

Yukarıdaki sıralamada madde başından belirtilen “at” sözcüğünün eksiz olarak altı yerde kelime grubu oluşturduğu görülmektedir. Bu sıralamadan sonra ise sözcüğün üzerine aldığı ekler gösterilmiştir:

a.+a (105b/14), (105b/4), (117a/13), (117b/1), (118b/11), (119a/13), (11b/17), (11b/2), (122b/14), (12a/6), (131a/12) ... [120]

a.+da (17a/12), (17b/14), (23a/17), (23a/4), (23a/8), (23a/9), (24a/7), (25a/4), (28b/11), (39b/12), (39b/15), (58b/1), (62b/3), (62b/4), (62b/5), (62b/7), (75a/6), (78a/1), (85a/15), (89a/1), (90a/4) [21]

a.+dan (106a/6), (131a/16), (132b/9), (158a/1), (17a/15), (180b/16), (182a/1), (182a/15), (210a/5), (212a/7), (23a/5), (88a/6) [12]

[=1032]

Madde başında tanımı yapılan kelimelerin metindeki toplam kullanım sayısı, her madde başının sonunda köşeli parantez içerisinde belirtilmiştir. Yukarıdaki örnekte “at” sözcüğünün metinde toplam 1032 kere kullanıldığı görülmektedir.

Dizin bölümünün ardından “Sonuç” kısmı ile çalışmadan çıkarılan sonuçlar sunulmuş, ardından çalışmada yararlanılan kaynakların sıralandığı kaynakçaya (bibliyografya) yer verilmiştir.

Tuhtefü’l-mülûk ve’s-selâtin Adlı Eserde Geçen Bâblar:

Eserde baytarlık, fûrûsiyyet ve avcılık olarak belirlenen üç ana bölüm çeşitli bâblar ile kendi içerisinde de alt başlıklara ayrılmış, böylelikle verilen bilgiler detaylandırılmıştır.

Bahsi geçen bâblar şu şekildedir:

- bābü mā yüstehabbü fi’l-ferasi min tūlin ve kaşrin ve ğayri zālike (24b/7)
- bābü’l-‘unuk (35a/9)
- bābü mā yühālifü’z-zekeru’l-ünsā (39b/11)
- bu bāb nitācı ve at ahvāliniün esmāsını beyān eder (40b/12)
- bu bāb devābbiün elvānın beyān eder (43a/1)
- bu bāb şey’āt ve evzāhı beyān eder (55b/1)
- bu bāb ayakların beyāzlığın ve sekilliğin beyān eder (56b/8)
- bu bāb haylün eşvātı beyānındadır (59a/4)
- ve bu bāb bigāli beyān eder (59a/9)
- bu bāb her belde bigālün nitācın beyān eder (59b/7)
- bu bāb ızmarı ya’ni ğazā için veyāhūd yaraşdurmak için atları terbiye etmek ve yaraqlamağı beyān eder (67a/14)
- bu bāb haylün riyāzeti beyānındadır (75a/10)
- bu bāb aşılan atın riyāzeti beyānındadır (76a/10)
- bu bāb harūn olan atın beyānındadır (83b/7)
- bu bāb münāzi‘ olan atı beyān eder (84b/15)

- bu bāb meḥārīnūḡ ya‘ni ṭaylaruḡ nītācī beyānındadır (87b/15)
- bu bāb baṣuḡ ‘uyūbın beyān eder (89a/3)
- bu bāb iki kulaḡuḡ ‘uyūbın beyān eder (89b/3)
- bu bāb ön ayaklarında olan ‘uyūbı beyān eder (89b/17)
- bu bāb heykelüḡ ‘uyūbın beyān eder (90a/13)
- bu bāb ḡaylūḡ a‘zāsın beyān eder (93b/9)
- bu bāb kisveti ve i‘lāfı beyān eder (93b/13)
- bu bāb ‘alef miḡdārını beyān eder (94b/7)
- bu bāb devābbūḡ na‘l urmasın beyān eder (97b/3)
- bu bāb nīṣṭer ile ḡan almaḡı beyān eder (99a/4)
- bu bāb devābbūḡ aḡlāḡında olan ‘uyūb-ı ḡādiṣeyi beyān eder (100b/1-2)
- bu bāb na‘lbendūḡ müdāvātında olan ‘uyūbı beyān eder (100b/11)
- bu bāb ‘alāmātı beyān eder (102a/6)
- bu bāb at ayakda terk olub saḡaṭ olduḡunuḡ ‘alāmetin beyān eder (103a/1)
- bu bāb devābb ‘ilelinūḡ ‘alāmetin ve delā‘ilin beyān eder (108a/10)
- bu bāb zıkr olınan ‘illetlerūḡ ‘ilācın beyān eder (115b/1)
- ve bu bāb muvāzeneti ve muḡābeleyi ve cānibeyn-i ḡuvvet üzre imtinā‘ı ya‘ni men‘i beyān eder (139b/1)
- bu bāb harbde ve mübārezātıda ṣecā‘at-i küfv olan ḡaṣme ḡurūcın ibtidāsın beyān eder (147a/13-14)
- bu bāb muvācehe ve muḡābeleyi beyān eder ve ol bu ṣūretdür (149b/1)
- bu bāb ḡurūc-ı saḡrīyi beyān eder (150a/9)
- bāb-ı imtinā‘ (153a/14)
- bu bāb nāverdāt ve muṭāredeyi beyān eder ve ol budur (154a/1)
- bu bāb istivāda muvāzeneti beyān eder (156a/1)

- bu bāb bir fārisiñ iki fārise ħurūcın beyān eder ve anuñ şūreti budur (157a/)
- bu bāb bir fārisüñ iki fārise veyā bir cemā'ate ħurūcın beyān eder ve anuñ şūreti budur (157b/1)
- bu bāb rumḥ şāḥibi olan iki fārisi beyān eder (158a/1)
- bu bāb iki fārisi beyān eder ki iki kılıc ile ve iki kalkan ile biribirine kılıc ħavāle édüb muḳātele ederler ve ol iki fāris bunlardır (158b/1-2)
- bu bāb iki fārisi beyān eder ki iki dübūs ile ve iki kalkan ile muḥāşama ederler ħarb ve kıtālde kerr ü ferde oldukları ħâlde ve bu anlarıñ şūretidür (159a/1-2)
- bu bāb iki fārisi beyān eder ki iki kılıc ile ve iki kalkan ile ħuşūmet édüb biribirine kılıc ħavāle ederler ve muḳātele ederler kerr ü ferde oldukları ħâlde (159b/1-2)
- bu bāb bir fārisi beyān eder ki ayak üzre eyeriñ ortasında vāḳıf ola ve rumḥ ile oynaya ve fūrūsiyyet şan'atların ve silāḥ ile lu'ḅ ebvābin göstere (160a/1-2)
- bu bāb bir fārisi beyān eder ve bu anuñ ġarīmidür ki rumḥ ile oynar ve at üstinde lu'ḅ nice olur gösterir at üzre vāḳıf iken ve bu anuñ şūretidür (160b/1-2)
- bu bāb fāris-i āḫeri beyān eder ki rumḥ ile oynar ve ġarīminden ġayrı āḫer kimesneyi da'vet eder ve bu anuñ şūretidür (161a/1-2)
- bu bāb fāris-i āḫeri beyān eder ki rumḥ ile lu'ḅ eder ve ol bu şūretdür (161b/1)
- bu bāb bir fārisi beyān eder ki rumḥ-ı aḫmer ile lu'ḅ eder velākin sā'ir feresānıñ lu'ḅı gibi degildür ve bu anuñ şūretidür (162a/1-2)
- bu bāb bir fārisi beyān eder ki iki rumḥ ile lu'ḅ eder ve bu fāris-i cerīdür ve bu anuñ şūretidür (162b/1)
- bu bāb bir fārisi beyān eder ki iki rumḥ ile lu'ḅ eder ellerinde bir yerde oldukları ħâlde ve ermāḥ ile lu'ḅ eder ve bu anuñ şūretidür (163a/1-2)

- bu bāb bir fārisi beyān eder ki iki kılıc ile luḳb eder eyer ortasında vāḳıf olduğu hālde ve ḥayl üzre süyūf luḳbını gösterir (163b/1-2)
- bu bāb bir fārisi beyān eder ki kendüsi ve atı geyim içinde ola (164a/1)
- bu bāb bir fārisi beyān eder ki elinde bir direk ola ki başında iki yılan ola ve fāris bir at üzre ola ki başı fil şüreti ola ve bu anuḡ şüretidür (164b/1-2)
- bu bāb ḥarbe çıkan fārisi beyān eder ve elinde bir kara yılan ola yedi zencir ile ve başlarında birer top ola (165a/1-2)
- bu bāb bir fārisiḡ iki fārise ḥurūcın ve anlara ok atmaḡın beyān eder (165b/1)
- bu bāb iki fārisi beyān eder ki muḳātele ederler ve bu anlarıḡ şüretidür (166a/1)
- bu bāb iki fārise veyā bir cemāʿate ḥurūcı beyān eder (167a/1)
- bu bāb esfārda ḥaml-i rumāḥı beyān eder (168a/1)
- bu bāb rumāḥuḡ ecnāsın ve nevāzirin ve ʿuyūbın ve elvānın beyān eder (169a/1)
- bu bāb rumāḥdan nāziriḡ şıfatın beyān eder (169a/10)
- bu bāb rimāḥuḡ şol ʿuyūbın beyān eder ki zararları ḳalīldür (169b/8)
- bu bāb rumḥuḡ şol ʿuyūbın beyān eder ki rumḥa zarar eder (169b/12)
- bu bāb seyf ile ʿameli beyān eder (170a/6)
- bāb-ı süyūf-u süleymāniyye (172b/9)
- bāb-ı süyūf-ı müvellede (173b/1)
- bāb-ı süyūf-ı muḥdeṡ (174a/1)
- bāb-ı süyūf-ı dimişkiyye (174b/1)
- bāb-ı süyūf-ı tirmāhin (175a/1)
- bu bāb ḳalkanı ve ḳalkanıḡ envāʿını beyān eder (178a/8)
- bu bāb fāris ḳalkan ile nece ḳorınur anı beyān eder (178b/4)

- bu bāb kalkanı néce götürmek gerekdür anı beyān eder (179a/10)
- bu bāb ata şıçramağı ve rükübü ve ikisinün envā'ın ve fārislerün ihtilāf etdikleri beyānundadır (180b/2)
- bu bāb rükübü beyān eder (181a/11)
- bu bāb mevzi'-i rükūbda vükūfı beyān eder (181b/1)
- bāb-ı āher (181b/4)
- bāb-ı āher (181b/7)
- bāb-ı āher (181b/11)
- bāb-ı āher (181b/15)
- bāb-ı āher (182a/2)
- bāb-ı āher (182a/8)
- bu bāb kolan kırılma anı beyān eder (182a/11)
- bāb-ı āher (183a/7)
- bāb-ı āher (183a/12)
- bu bāb kıyāmı ve anuñ aşlını beyān eder (183b/11)
- bu bāb şavālece ile ya'ni tavīl ile zarbi beyān eder ve bu şol fārisiñ şüretidür ki şavlecān ile oynar (185a/1)
- bu bāb anda dāhil olan şey'i beyān eder (185b/14)
- bu bāb okı ve ok atmağı beyān eder (188b/5)
- bu bāb kavs-i leyyin ile ya'ni kepāde ile ok ta'liminün ibtidāsın beyān eder (191b/10)
- bu bāb bercās içün ya'ni havada ağac başında olan nişāna atmağ içün mahşūş olan yayun şıfatın beyān eder (194a/2-3)
- bu bāb okların ecnāsın beyān eder (194a/13)
- bu bāb yay kırışını beyān eder (195b/1)

- bu bâb küstebânâtı ya'ni yayların tomcalarını beyân eder (196a/5)
- bu bâb ok atmakta vâkı' olan 'illetleri beyân eder (198a/1)
- bu bâb fârisiñ arslana ok atmasın beyân eder (199b/3)
- bu bâb fârisüñ fâris-i âhere ki anuñ mu'ârizıdur remy étmesidür (200b/1)
- bu faşl yırtıcı ve avlayıcı olan tıyūruñ beyânındadır (212b/7)
- faşl-ı cevâriñ (213b/10) (Yırtıcı kuşlar faşlı)
- bu faşl toğan ile evvel şayd eden kemeni beyân eder (214a/8)
- bu faşl toğanuñ tafşilin beyân eder (215b/12-13)
- bu faşl yırtıcı ve avlayıcı kuşların erkeklerin dişilerinden bilmegi beyân eder (216a/6)
- faşl ehl-i ħorāsān avcı olan tıyūrı nice götürürler anı beyân eder (216a/10)
- bu faşl toğanuñ te'dībın beyân eder (216a/17)
- bu faşl şayd kilābını beyân eder (217b/6)

Bahsi geçen kısımlar incelendiğinde eserde 96 bâb ve 8 fasıl olmak üzere ayrıca başlıklandırılan 104 konu olduğu görülür.

Türk Kültüründe Atın Önemi ve Baytarnâmeler

İnsanlık tarihinde olduğu gibi Türk tarihinde de atlar önemli bir yere sahiptir. İnsanda üstünlük duygusu hissettirmesi, süratli oluşu gibi sebeplerle atlar diğer binek hayvanlarda sıyrılarak bir adım öne çıkmıştır. Bu sebeple Türkler atı ehlileştirme yoluna gitmişlerdir. Bu alanda yapılan bazı araştırmalarda da atı ehlileştiren ilk toplumun Türkler olduğu belirtilmiştir.

Atın ehlileştirilmesi konusunda W. Koppers şöyle demektedir: Atın ehlileştirilmesi ve atlı çoban kültürünün ortaya konması ilk Türklere bağlanabilir, insanlık tarihinde ulaşılan bu başarı, kavimlerin ve diğer kültürlerin gelişmesinde fevkalade sonuçlar doğurmuştur. Tarihî bağlantıların gösterdiği gibi, büyük devlet esası için gerekli şartlar ancak bu sayede belirebilmiştir (Gürsoy-Naskali, 1995: 25).

W. Schmidt de araştırmalarında aynı sonuçlara varmıştır. "Orta Asya'da oturan ve çok eski bir zamanda avcılık hayatında hayvanların ehlileştirme hayatına geçen ilk kavim Türkler olmuştur. At Türkler tarafından ehlileştirilmiştir. Türkler ata binen ilk insanlar olarak görünmektedir (Gürsoy-Naskali, 1995: 26).

Türkler atı ev halkından ve z kardeşten aziz bilip sevgiye layık bulmuşlar ve onu insandan sonra yaratılmışların en şerefli si kabul etmişlerdir. Kâşgârı'nın "Kuş kanatın er atın" savı ve Dede Korkut'ta geçen "Yayan erin umudu olmaz" sözü Türklerin ata verdikleri önemi veciz bir şekilde ortaya koymaktadır (şen, 1995: 178).

Türk ile atın birbirini tamamlayan iki unsur sayıldığı hususu, IX. asrın meşhur İşlâm melli fi Câhiz tarafından da ifade edilmiştir: "Türk'n silâhı, hayvanı, koşum takımları ile ilgili her şeyi yanında bulunur... Öyle at sürer ki onun dışındakiler geride kalır ve Türk hızla koşan at üzerinde dört yana ok atar... Türk atını kendisi terbiye eder, yetiştirir, adını söyleyince atı onu takip eder... Türk'n ömrünün fazlası atı üzerinde geçer... Türk hem oban hem seyis hem cambaz hem baytar hem svaridir... Hlusa bir Türk başlı başına bir milleti..." (İA, 2013: 28)

Türk tarihi incelendiğinde tarihimizin hemen her döneminde atların var olduğu ortaya çıkar. Türk mitolojisinde "Tulpar" adı ile karşımıza çıkan kanatlı atlar; Oğuz Kaçan Destanı'nda, Köktürk Abideleri'nde zikredilen atlar; Dede Korkut Hikâyeleri'ndeki kahramanların olmazsa olmazı olarak anılan atlar; Köroğlu Destanı'nda geçen Köroğlu'nun atı Kırat; Battal Gazi Destanı'nda Battal Gazi'nin atı olan Aşkar; Türk kültürünün çoğu döneminde atların varlığını gösterdiğinin kanıtı mahiyetindedir.

Atın kültürümüzdeki önemi, zamanla at bakımını da önemli hale getirmiştir. Bu bağlamda Türklerde de baytarnâmeler önem kazanmıştır.

İşlam lkelerinde 9. ve 15. yüzyıllar arasında veteriner hekimliği konusunda birçok el yazması yazılmıştır. Bu yazmalar genellikle at yetiştiriciliği ve hayvan hastalıkları üzerine olup çoğunlukla "Baytarnâme" olarak adlandırılır. Bu eserlerin yazarlarına, hayvanların beslenmesi, bakımı ve sağlıkları ile ilgilenen kişilere baytar adı verildiği belirtilmiştir. Türkiye'de uzun yıllar boyunca veteriner hekim terimi yerine "baytar" sözcüğü kullanılmıştır (zgr, 1997: 99).

Baytarnâme Türk Dil Kurumunca “İslam uygarlığı çağında hayvanların bakımı, beslenmesi, hastalıkları ve bu hastalıkların tedavileri konularında yazılmış eserlerin genel adı, esbnâme, haylnâme.” olarak tanımlanmıştır.

Baytarnâmeler hayvanların bakımı, beslenmesi, hastalıkları ve hastalıklarının tedavileri hakkında bilgi veren önemli kaynaklardır. Diğer adlarından da anlaşılacağı üzere daha çok atlar ile ilgili olarak hazırlanmıştır. Bu eserlerde atların bakımıyla ilgili bilgilerin yanında atların yaş tayinleri, at cinsleri, at donları, renklerine göre atlarda bulunan özellikler, atlarda bulunması istenen ve istenmeyen özellikler, atlara biniş talimleri gibi pek çok bilgiye de rastlanır. Türk âlimleri bu alandaki bilgilerini daha da geliştirmek adına Arapça, Farsça gibi diğer dillerde de kaleme alınan baytarnâmeleri incelemiş, Türkçeye aktararak pek kişiye ulaşmasını sağlamışlardır. Hatta çalıştığımız eser olan Tuhfetü'l-mülûk ve's-selâtin gibi bazı çalışmalar padişahların emri ile yapılmıştır. Bu durum bizlere baytarnâme çalışmalarının saray tarafından da takip edildiğini göstermektedir.

Türk âlimleri baytarnâmeler üzerine birçok çalışma yapmıştır. Aşağıda yer verilen Yasemin YILDIZ'ın hazırlamış olduğu çalışma, baytarnâmeler ve baytarnâmeler üzerine yapılan çalışmalar üzerinedir:

1.Aristo'ya Atfedilen Anonim Baytarnâme, Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesinin Damad İbrahim kısmında yer alan eser 927 no'lu demirbaşa kayıtlıdır. Aristo'ya Atfedilen Anonim Baytarnâme isimli eserin girişinde Hâzihi Baytarnâme ibaresi bulunmaktadır. 1b-47b varakları üzerinde yapılan bir çalışmadır. Eserin tamamı 1b-105b varaklarını içerir. İslam kaynaklarında ilk baytarnâmenin, Aristo (MÖ 384-322) tarafından yazıldığına dair genel bir görüş vardır. Aristo'ya atfedilen bu eser, Abbasiler döneminde Yunancadan Arap diline tercüme edilmiştir. Daha sonra Farsçaya ve Türkçeye de tercüme edilmiştir. Adı geçen eserin mütercimi belli değildir. Aristo'ya atfedilen Anonim Baytarnâme isimli bu eserin kapağında Hicrî 1209 / Milâdî 1795 olarak yazılmıştır. 18. yüzyılda yazılmış bir eser olmakla birlikte, dil özellikleri yönünden Eski Anadolu Türkçesinin, Osmanlı Türkçesinin ve Türkiye Türkçesinin imlâ özelliklerini bir arada bulundurması açısından önemlidir. Aristo'ya ait bu eserin Arapça, Farsça ve birçok Türkçe nüshaları mevcuttur. Türkçe nüshalar Baytarnâmeler'in giderek nasıl anonimleştiklerini gösterir. İslam dünyasında tercüme edilen baytarnâmelere Kur'an-ı Kerim'den ve hadîs-i şerîflerden atların faziletine dair

eklentilerin ve yorumların olduğu gör÷lmektedir. Baytarnâmelerde konular; atın iyi ve kötü özelliklerinden, dişleri ve yaşlarından, başında, boynunda, gövdesinde, ayaklarında ve içinde zuhur eden hastalıklardan, sıtma hastalığına tutulmasından ve yetiştirilmesi üzerinedir (Aslan, 2015: 1-4). (Yıldız, 2018).

2.Ahmed b. Hasan b. Ahnef'in Kitabı Baytarnâme Tercümesi, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı arşivinde bulunan Kitâbu Baytarnâme adlı tercüme eser 39b-79a varakları üzerinde yapılan bir dil çalışmasıdır. Asıl adı Muhtasarı Kitâbi'l-Baytara olan eser, 13. yüzyılda Ahmed b. el-Hasan b. el-Ahnef tarafından yazılmış olup 30 bâbdan oluşmaktadır. Eserin iki adet Arapça nüshası, iki adet de Türkçe tercümesi bulunmaktadır. Arapça nüshalardan Abdülkerim b. Ali el-Halebî tarafından istinsah edilen nüsha Topkapı Sarayı Müzesi III. Ahmed bölümü 2024 numaralı bölümde yer almaktadır. Bir diğer Arapça nüsha Ali b. Hasan b. Hibetullah tarafından istinsah edilmiş olup yine Topkapı Sarayı Müzesi III. Ahmed bölümünde 2115 numarada yer almaktadır. Bu nüshanın bazı bölümleri II. Mahmud döneminde Mustafa Kâni Mir tarafından dokuz bâb üzerine tertip edilerek Türkçeye tercüme edilmiştir. Çalışma yapılan tercüme ise Hicrî 1115 (1704) yılında Bizzâzzâde Derviş Süleyman Kâtib Mahmud Bey tarafından istinsah edilmiş olup Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Veteriner Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı arşivinde bulunmaktadır. Eserin, bundan başka bir tane daha Türkçe çevirisi vardır. Fakat eserin tamamını içermemektedir. Eser hayvanların özellikle de atların hastalıkları, bu hastalıkların sebep, sonuç, teşhis ve tedavileri hakkında oldukça farklı ve önemli bilgiler içermesinin yanı sıra farklı tedavi usulleri ile de dikkatleri çekmektedir. Günümüzde uygulanmayan bir çok farklı tedavi metodu ve ilaçları ihtiva eden eser özellikle veterinerlik bilimi adına önem arz etmektedir. Eser 258x154 (165x105) mm 79 yapraktır. Her sayfasında genellikle 15 satır bulunan altın renkte cetvel içine harekeli nesihle melek filigranlı kâğıda yazılmıştır. Kahverengi deri cildi olan eserin baştan ikinci bâbı, dördüncü bâbı, dokuzuncu bâbın başlangıç kısmı, on dördüncü bâbı ve on dokuzuncu bâbı eksiktir. Eserin diğer Türkçe çevirisi Ali b. Hasan b. Hibetullah tarafından istinsah edilen Arapça bir nüshanın bazı kısımlarının, II. Mahmud devrinde Mustafa Kâni Mîr tarafından Türkçeye tercüme edilmesiyle oluşturulmuştur. Bu tercüme Manisa İl Halk Kütüphanesi 5333/1 numaralı bölümde bulunmaktadır. Eser 233x145 (162x75) mm boyutlarında, siyah deri ciltli ve her sayfada 19 satır olacak şekilde nesihle yazılmıştır. Ayrıca eserin 1b- 3a bölümlerinde manzum bir metin

bulunmaktadır. Eserin iki adet de Arapça nüshası vardır. Ali b. Hasan b. Hibetullah tarafından istinsah edilen Arapça nüshası, ülkemizde Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi III. Ahmed bölümü 2115 numaralı bölümde bulunmaktadır. Eser 263x191 (183x139) mm boyutlarındadır. Her bir sayfasında 13 satır bulunan 171 yapraktan oluşan kahverengi deri ciltli üzerinde siyah beyaz şeritler bulunan bir nüshadır. Diğer Arapça nüsha ise Abdülkerim b. Ali el-Halebî tarafından istinsah edilmiş olup yine Topkapı Sarayı Müzesi III. Ahmed bölümü 2024 numaralı bölümde bulunmaktadır. Bu yazma 259x174 (165x91) mm boyutlarında, 106 yapraktan oluşan, her bir sayfasında 15 satır bulunan, kahve renkli deri ciltli bir nüshadır (Çablı, 2014: X-XIII). (Yıldız, 2018).

3.Füyûzî'nin Makbûl Der Hâl-i Huyûl Adlı Baytarnâmesi, Çalışma Süleymaniye Kütüphanesinin Hacı Mahmud bölümünde 2055 numarada kayıtlı bulunan Makbûl Der Hâl-i Huyûl adlı baytarnâmenin üzerinedir. İslam kaynaklarında ilk baytarnâmenin, Aristo (MÖ 384-322) tarafından yazıldığı hususunda genel bir ön kabul bulunmaktadır. Aristo'ya atfedilen söz konusu eserin Abbasiler döneminde Eski Yunancadan yapılan yoğun tercüme faaliyetleri kapsamında Arapçaya çevrildiği düşünülmektedir. Bu eserin daha sonra Arapçadan çeviri yoluyla Farsça ve Türkçe birçok nüshaları oluşturulmuştur. Hatta daha sonraları Aristo'nun eserinden ilham alınarak onun eserine çok benzeyen ya da daha az benzerliklerle oluşturulmuş pek çok eser bulunmaktadır. Bu eser de Aristo'nun eserinden izler taşımakla birlikte, onun eserinden bağımsız olarak oluşturulmuştur. Bu eser Füyûzi tarafından 17. yüzyılda Sultan Mustafa b. Mehmed Han devrinde Eski Anadolu Türkçesi ile oluşturulmuş ve dönemin padişahına sunulmuştur. Makbûl Der Hâl-i Huyûl bir mukaddime, bir hatime ve üç bölümden oluşmaktadır. Makbûl Der Hâl-i Huyûl, 17. yüzyılda Sultan Mustafa b. Mehmed Han devri baytarlarından olan Enderûnî Füyûzi isimli bir zat tarafından kaleme alınmıştır. Eserin aslında Şeyh Muhammed Kadızâde'ye ait olabileceği yönünde de görüşler bulunmaktadır. Ancak Şeyh Muhammed Kadızâde'ye ait olan eser dört bölümden oluşmakta bu eser ise üç bölümden oluşmaktadır. Baytarnâmeler üzerindeki çalışmalar henüz tamamlanamadığı için bu konuda kesin bir kanıya varılamamaktadır. Baytarnâmeler üzerinde yapılan tez çalışmaları tamamlandığında kesin bir sonuca ulaşılabilecektir. Eserde yazar olarak ismi geçen Füyûzi hakkında Osmanlı Müellifleri adlı eserde Sultan Mustafa b. Mehmed Han devri baytarlarından olduğuna dair kısa bir bilgi dışında başka bir bilgi bulunmamaktadır. Eser bir mukaddime, bir hatime ve üç bölümden oluşmaktadır. Mukaddimede, Aristo'nun Baytarnâme'yi yazış hikâyesinden

ve Peygamber Efendimizin atlarını isimlendirişinden bahsetmektedir. Eserin iki nüshası bulunmaktadır. Esas alınan nüsha Süleymaniye Kütüphanesinde Hacı Mahmud blm. Nr. 2055, 27 yk ile kayıtlı bulunmakta diğeri ise İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, nr TY2181, 39 yk ile kayıtlı bulunmaktadır. Süleymaniye Kütüphanesindeki nüsha 225 x 133 (154 x 78) mm boyutlarında, 27 yaprak, her sayfada 19 satır olan, altın cetveli, kahverengi deri ciltli bir nüshadır. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulunan nüsha ise 226 x 124 (146 x 76) mm boyutlarında, 39 yaprak, her sayfada 15 satır olan nesih vişneçürüğü deri üzerine siyah kaplı ciltli bir nüshadır. Her iki nüsha tenkitli olarak incelenmiş ve aradaki nüsha farkları çalışma üzerinde tek tek belirtilmiştir. (İrfanoğlu, 2013: 2-5). (Yıldız, 2018).

4.Hâcî Alî Bin Hâcî Muhammed Aksarayî'nin Kitâbu Baytarnâme Tercümesi, Süleymaniye Kütüphanesinin Tercüman gazetesi bölümü 63-1 ile kayıtlı Kitâbu Baytarnâme adlı çeviri eserin üzerinde yapılan bir dil çalışmasıdır. Üzerinde çalışılan eser Farsça bir nüshadan Hâcî Alî Bin Hâcî Muhammed Aksarayî tarafından Eski Anadolu Türkçesine çevrilmiş ve Aristo'ya atfedilmiştir. Bu eserin ülkemizde, ikisi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde, diğerleri de Ankara Üniversitesi'nde, Ankara Millî Kütüphanede ve Süleymaniye Kütüphanesinde olmak üzere toplam beş nüshası bulunmaktadır. Kitâbu Baytarnâme, VII-IX. yüzyılları arasında İslâm dünyasında, bilimsel gelişmenin çok hızlandığı bir dönemde, Eski Yunancadan tercüme edilmiş bir eserdir. Eserde baytarnâmenin Aristo tarafından yazılmasıyla ilgili şöyle bir rivayet anlatılmaktadır: İskender doğu seferindeyken hastalanır. Aristo tarafından kendisine Belh şehrinde bulunan kırk lüleli Zü'l-cûşîn adlı çeşmenin suyunu içtiği takdirde iyileşeceği söylenir. Bunun üzerine İskender, Belh şehrinin hakimi Hüsrev'e bir mektup yazarak acele bu sudan göndermesini ister. Hüsrev bu suyun şifâlı olduğunu bildiği için İskender'in hasta olduğunu anlar ve suyu vermeyeceğini söyleyerek gönderilen adamı geri çevirir. İskender bu davranış karşısında öfkelenir. İrac adlı adamını ordunun başına geçirerek Hüsrev'in üzerine yollar; ancak İrac, Hüsrev karşısında yenilir ve esir düşer. Bu sonucu hayretle karşılayan İskender, bu sefer ordusunun başına Taymus adındaki başka bir adamını geçirir ve tekrar Hüsrev'in üzerine asker sevk eder. Hüsrev bu orduyu da yenilgiye uğratarak Taymus'u hapseder. İşin vahametini kavrayan İskender, askerlerini toplayarak Belh şehrine hücum eder ve şehri kuşatır. Ancak üç yıl kuşatma altında tutmasına rağmen şehri alamaz. Ordusu gittikçe zayıflamaktadır. Bu sırada ordudaki atlarda da hastalık belirir. Askerler bu durumu İskender'e aktarırlar. İskender,

Aristo'yu yanına çağırır ve ona: “Bunca zaman ilimle uğraştın, insanoğlunun derdine derman oldun. Şu atlar için bir kitap telif etsen de yolda izde hastalık peyda olduğunda bu kitaba göre amel etseler.” der. Bunun üzerine Aristo, at hastalıkları ve tedavisiyle ilgili bir kitap yazar ve adını “Baytarnâme” koyar. (Şen, 1995: 178-179). Bu rivâyet aynı zamanda eski Türk edebiyatında çok rastlanan âb-ı hayât rivâyetinin değişik bir versiyonudur. Aristo'ya atfedilerek Türkçeye tercüme edilmiş pek çok baytarnâme bulunmaktadır (Şen, B; 1995, 178-179). Söz konusu baytarnâmeler, baytarnâmelerin giderek nasıl anonimleştiklerini göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Bu baytarnâmelerden ikisinin mütercimi bellidir. Bu mütercimlerden biri, üzerinde çalışılan eseri tercüme eden Hacı Ali b. Hacı Muhammed Aksarayî diğeri ise Mehmed b. İskender Edirnevî'dir (Şen, B; 1995: 178-179). Hacı Ali b. Hacı Muhammed Aksarayî hakkında kaynaklarda çok fazla bilgi bulunmamaktadır. Eserin, Eski Anadolu Türkçesine Farçadan, Hacı Ali b. Hacı Muhammed Aksarayî tarafından çevrilen ülkemizde beş, Bosna-Hersek'te de dört nüshası; Arapçadan, Muhammed b. İskender Edirnevî tarafından çevrilen iki nüshası tespit edilmiştir. Tam bir nüsha olduğu ve Eski Anadolu Türkçesi dil özelliklerini yansıttığı için Süleymaniye Kütüphanesinde 63-1 numarayla kayıtlı bulunan nüsha esas alınmıştır. Üç eser bulunan külliyyatın üçüncü sırasında bulunan eser 41b'den başlayıp 75b'de sona erer. 75b-85b'de ise başlangıcı bulunmayan başka bir baytarnâme vardır. Bu nüsha, 205x145 (155x80) mm boyutlarında, 35 yaprak, her sayfasında 17 satır bulunan, nesihle filiganlı kâğıda yazılmış, ebru ciltli bir nüshadır. Ankara Milli Kütüphanede Yz. A 8074 numarayla kayıtlanmış nüsha, 206x146 (160x98) mm boyutlarında, 67 yaprak, her sayfasında 11 satır bulunan, kırmızı renkte cetvel içine harekeli nesihle melek filigranlı kâğıda yazılmış, son bölümü eksik bir nüshadır. Esas alınan nüshaya oldukça paralel yazılmış olan bu nüshadan, onarımda ve esas alınan metinde bulunmayan; ancak gerekli, doğru olduğu düşünülen kısımların eklenmesinde faydalanılmıştır. Ankara Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalında 32487 numarayla kayıtlanmış nüsha, 252x150 (150x90) mm boyutlarında, 49 yaprak, her sayfasında 13 satır bulunan, nesihle yazılmış, kahvarengi deri ciltli, tam bir nüshadır; ancak bazı sayfalarında yırtık bölümler bulunur. Esas alınan nüshaya oldukça paralel yazılmış olan bu nüshadan, onarımda ve esas alınan metinde bulunmayan; ancak gerekli, doğru olduğu düşünülen kısımların eklenmesinde faydalanılmıştır. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Müzesinde 429'da 35/2 numarayla kayıtlanmış nüsha, 218x159

(165x115) mm boyutlarında, 97b'den 122b'ye kadar, 27 yaprak, her sayfasında 15 satır bulunan, harekeli nesihle yazılmış, ebru ciltli bir nüshadır. Esas alınan nüshaya kıyasla daha serbest ve eksik yazılmıştır. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Müzesi'nde 164'te 329/2 numarayla kayıtlanmış nüsha, 173x115 (148x85) mm boyutlarında, 166'dan 222'e kadar, 28 yaprak, her sayfasında 15 satır bulunan, harekeli nesihle yazılmış, vişneçürüğü deri ciltli bir nüshadır. Esas alınan nüshaya kıyasla daha serbest ve eksik yazılmıştır. Ayrıca Bosna-Hersek'te tespit edilen dört nüshanın ilki, Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmalar bölümüne R 2354/2 arşiv numarasıyla kayıtlanmış, 148x88 mm boyutlarındadır. 109b'den 131b'ye kadar olup her sayfasında 15 satır bulunan, nesihle yazılmış bir nüshadır. İkinci nüsha, Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Bölümüne R 5725 arşiv numarasıyla kayıtlanmış, 200x145 (140x105) mm boyutlarında, 18 yaprak, her sayfasında 17 satır bulunan, nesihle yazılmış bir nüshadır. Üçüncü nüsha, Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Bölümüne R 8770 arşiv numarasıyla kayıtlanmış, 203x145 (165x90) mm boyutlarında, 62 yaprak, her sayfasında 18 satır bulunan, nesihle yazılmış bir nüshadır. Dördüncü nüsha, Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmalar bölümüne R 607 arşiv numarasıyla kayıtlanmış, 240x160 (200x100) mm boyutlarında, 14 yaprak, her sayfasında 25 satır bulunan, talikle yazılmış bir nüshadır. Eserin, Arapçadan Muhammed b. İskender Edirnevî tarafından çevrilen iki nüshası bulunmaktadır. Söz konusu çeviriler, Lale Yeşilova tarafından, Doç. Dr. Mesut Şen danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Nüshalardan biri, Süleymaniye Kütüphanesi Bağdadlı Vehbi Bölümünde 1496 numarayla kayıtlanmış, 243x150 (187x93) mm boyutlarında, 62 yaprak, her sayfasında 17 satır bulunan bir nüshadır. Diğeri ise İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Müzesinde 293 numarayla kayıtlanmış, 214x152 (172x86) mm boyutlarında, 58 yaprak, her sayfasında 21 satır bulunan, nesihle yazılmış, kahverengi deri ciltli bir nüshadır. (Geyikoğlu, 2010: 1-21). (Yıldız, 2018).

5.Mehmet B. Çerkes'in Kitâbu Baytarnâme Tercümesi (60b-109a), Süleymaniye Kütüphanesinde Ayasofya bölümünde 3575 numarada kayıtlı bulunan Kitâbu Baytarnâme adlı tercümenin birinci ve ikinci makaleleri üzerinde yapılan bir dil çalışmasıdır. Kitâbu Baytarnâme, 14. yüzyılda İslam dünyasının ve Orta Çağın en büyük veteriner hekimi olarak kabul edilen Ebu Bekr İbn el-Münzir el- Baytar'ın (ö. 1340) muhtemelen 1310-1340 yıllarında yazdığı Kâmilü's-Sinâ'ateyni'l-Baytara Ve'z-Zartaka adlı eserin Mehmed b. Çerkes tarafından 17. yüzyılda (Hicri 1095/Miladi 1683) yapılan

tercümesidir. Eser, veteriner ve ilimler tarihçileri tarafından Ortaçağın baytarlıkla ilgili yazılmış en iyi eseri olarak kabul edilmektedir (Erk,1959: 20). Eser, Melik el-Nâsır'a ithaf edildiği için "Kitâbü'n-Nâsırî" olarak da tanınmaktadır. Ayrıca eser, değişik kütüphanelerde "Kitâbü'l-Baytara Kâmili's-Sinâ'ateyn", "Kitâbu Kâmili's-Sinâ'ateyn", "Kâmilü's-Sinâ'ateyni'l-Baytara" gibi adlarla da yer almaktadır (Şen, B; 1995/185). Eserin yazarı olan Ebû Bekr İbn Bedrüddîn İbn el-Münzir el-Baytâr hakkında çok fazla bilgi yoktur. Babasının çok tecrübeli bir baytar olduğu bilinmektedir. Yazar da babasının mesleğini sürdürmüştür. Yazarın milliyeti hususunda hiçbir yerde bir bilgiye rastlanmamıştır (Erk, 1959/18). Yazar çağının tanınmış bir veteriner hekimidir. Mısır'da Melik el-Nâsır'ın hizmetinde bulunmuştur. Ebû Bekr kendinden önceki alimleri tanımış ve onların eserlerini okumuştur. Kitabını yazarken "Bu kitabı at yetiştirme ilmine muhtaç kimseye kafi gelmesi için atın bütün faziletlerini, ilimlerini, infazını ve tedavilerini bu mevzuda ehil kimselerin bilgilerine ilave ettim. Bu eserde Arap ve Acem diyarlarındaki marazların, illetlerin sebeplerini ve arazını eksiksiz beyan ettim. Benim baytarlıkta ve at yetiştirmesinde görmediğim şeyleri bana babam Bedrettin zikretti. Birçoklarını da bu sanatta Mısır ve Şam'da sözlerine itimat olunan kimselerden aldım ve bu eseri on makale kıldım." demektedir (Erk, 1959: 20). Bağdat'tan edinilen bilgilere göre Ebû Bekr 1340'da ölmüştür. Eser 10 makaleden oluşmuştur. İlk dört makale hipoloji, sonraki dört makale atların hastalıkları ve tedavileri, dokuzuncu makale farmakoloji ve onuncu makale de nal tekniği konularını ele almıştır. Birinci makale 20 bâbtan oluşmuştur. Mukaddes harpler, at ırkları ve atın yaratılış sebebi, atla insan arasındaki benzerlikler ve farklılıklar, atların doğumundan önce ve sonraki bakımları; atların kemikleri, dişleri, mafsalları, huyları; koşu atlarının vasıfları, binek hayvanı ve binicilik eğitimi, yemler, güzel atın nitelikleri, nişanlar, yürüyüş çeşitleri, at damgaları konularını ele almıştır. İkinci makale 10 bâbtan oluşmuştur. At donlarından bahsedilmiştir. Üçüncü makale de 10 bâbtan oluşturulmuştur. At seçimi, atların sesleri, tayın iyi bir at olup olmayacağını anlama, atlara uygulanan tedavilerde gösterilmesi gereken maharetler, aygır olarak kullanılacak hayvanın vasıfları konuları bu makalede işlenmiştir. Dördüncü makalede 12 bâb vardır. Bu bâblar atı satın alırken dikkat edilmesi gereken hususları anlatmaktadır. Beşinci makale 34 bâbtan oluşmuştur. Atın hastalıklarından bahsedilmektedir. Altıncı makalede 70, yedinci makalede de 66 bâb, çeşitli hastalıklara karşı tedavi metotlarını ve atın iyileştirilmesini ele almaktadır. Sekizinci makale 70 bâbtan meydana gelmiştir. Atın arka bacakları, kuyruk, bel, göbek,

kaburgalar, ciğer, kalp, böbrek ve mafsallık hastalıklarının tedavisi ile zehirlenen atların tedavisinden başka, atın iğdiş edilmesi konularını anlatmaktadır. Dokuzuncu makalede 12 bâb vardır. Makale, tedavide kullanılan ilaçları, dağlama usullerini, bazı hastalıklara karşı kullanılan muska ve duaları ihtiva etmektedir. Onuncu makale de 12 bâbtdır. Son makalede nal ve mihların çeşitlerine göre adları, ölçüleri ve nallama usullerinden bahsedilmektedir. Eserde, konularına göre, çeşitli şekiller vardır (Şen, 1995: 185). Eserin Nüshaları; **1)** Müellifin Kalavun'un kütüphanesi için kendi el yazısı ile yazdığı nüshası, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi III. Ahmed bölümü 1956 numarada kayıtlı bulunmaktadır. Topkapı Sarayı Müzesi Ktp, III. Ahmed blm., nr. 1956, 151 yk., H. 722, III. Ahmed blm., nr. 2031, 115 yk.; H. 884, Emanet Hazinesi blm., nr. 1816, 76 yk., Emanet Hazinesi blm., nr. 1817, 136 yk., H. 1170. **2)** Bir nüsha, Bursa Umumi Kütüphane Haraççı kısmı nr. 1122'de kayıtlıdır. Hüseyin bin Abdullah tarafından istinsah edilmiştir. Kitap, 156 büyük varak, başka bir şekilde 312 büyük sayfadır. Sayfa boyutu 20x31 cm.dir. Bursa Yazma Eserler ve Eski Basma Eserler Ktp., Haraççioğlu blm., nr.1122, 156 yk., H. 970. **3)** Eserin bir başka nüshası Bağdat'ta mevcuttur. Bağdat Eski Eserler Müzesi, nr. 187, 272 s., H. 1022. **4)** Atıf Efendi Ktp., nr. 1968, H. 938 kayıtlı bir nüsha mevcuttur. **5)** Bir nüsha, Mektebetü'l- Belediyyeti'l- İskenderiye, nr. 36'da kayıtlıdır. **6)** Eserin Dârü'l-Kütübi'z-Zâhiriye, nr. 20, 237 yk., H. 1311 nüshasının 10. makaledeki 12., 13., 14., 15. bâblar eksiktir. **7)** Bibliothéque Nationale, nr. 2813/4. **8)** Bibliotheca Bodleian, nr. 376. **9)** British Museum, nr. 994. **10)** Bibliothek zu Gotha, nr. 2082/3 **11)** Österreichische Nationalbibliothek, nr. 148. **12)** Chester Beatty Özel Ktp., nr. 463115 (Ak, 2008: XI-XXIII). (Yıldız, 2018).

6. Mehmet B. Çerkes'in Kitâbu Baytarnâme Tercümesi (1b-60a), Eser, Hacı Mustafa el- Bağdadî tarafından "Baytarnâme-i Cedîd" adıyla Osmanlı Türkçesine tercüme edilmiştir. Bu tercüme, Bayazıt Devlet Ktp., Veliyyüddin Efendi blm., nr. 2472, yk. 111, H. 1076 kayıtlıdır. Tercümede üçüncü ve dördüncü makaleler eksiktir. Altıncı makaleden sekizinci makaleye kadar olan bâblarda büyük eksiklikler vardır. Sekizinci makaleden onuncu makaleye kadar olan babların ise sadece başlıkları vardır (Şen, 1995: 185). Tercüme Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya bölümünde nr. 3575'te kayıtlıdır. Tamamı 109 yapraktır, her sayfada genel olarak 13 satır bulunmaktadır. Birkaç yaprakta 14 satır bulunmaktadır. 17. yüzyılda Osmanlı Türkçesiyle yapılan tercüme, Kâmilü's-Sinâ'ateyni'l-Baytara Ve'z-Zartaka adlı eserin tedavi bölümünü oluşturan altı, yedi, sekiz ve dokuzuncu makalelerinden oluşmaktadır. Yani Kitâbu

Baytarnâme'nin 1. ve 2. makaleleri, Kâmilü's-Sinâ'ateyni'l-Baytara Ve'z-Zartaka'nın 6. ve 7. makalelerine; 3. ve 4. makaleleri ise 8. ve 9. makalelerine tekabül etmektedir. Tercümenin hiçbir bâbı eksik değildir. Tercüme tam şekilde yapılmıştır (Erk, 1959: 19). Kitâbu Baytarnâme'nin ilk makalesi 70 bâbtan oluşmuştur. Bu bâblar deri ve başla ilgili hastalıkların tedavilerini anlatmaktadır. İkinci makale 66 bâbtan meydana gelmiştir. Bu makale göğüs ve ön bacadaki hastalıkların tedavilerini ihtiva etmektedir. Eserin Nüshaları; **1)** Müellifin Kalavun'un kütüphanesi için kendi el yazısı ile yazdığı nüshası, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi III. Ahmed bölümü 1956 numarada kayıtlı bulunmaktadır. Topkapı Sarayı Müzesi Ktp, III. Ahmed blm., nr. 1956, 151 yk., H. 722, III. Ahmed blm., nr. 2031, 115 yk.; H. 884, Emanet Hazinesi blm., nr. 1816, 76 yk., Emanet Hazinesi blm., nr. 1817, 136 yk., H. 1170. **2)** Bir nüsha, Bursa Umumî Kütüphane Haraççı kısmı nr. 1122'de kayıtlıdır. Hüseyin bin Abdullah tarafından istinsah edilmiştir. Kitap, 156 büyük varak, başka bir şekilde 312 büyük sayfadır. Sayfa boyutu 20x31 cm.dir. Bursa Yazma Eserler ve Eski Basma Eserler Ktp., Haraççioğlu blm., nr.1122, 156 yk., H. 970. **3)** Eserin bir başka nüshası Bağdat'ta mevcuttur. Bağdat Eski Eserler Müzesi, nr. 187, 272 s., H. 1022. **4)** Atıf Efendi Ktp., nr. 1968, H. 938 kayıtlı bir nüsha mevcuttur. **5)** Bir nüsha, Mektebetü'l- Belediyyetü'l- İskenderiye, nr. 36'da kayıtlıdır. **6)** Eserin Dârü'l-Kütübi'z-Zâhiriye, nr. 20, 237 yk., H. 1311 nüshasının 10. makedeki 12. 13. 14. 15. bâblar eksiktir. **7)** Bibliothéque Nationale, nr. 2813/4. **8)** Bibliotheca Bodleian, nr. 376. **9)** British Museum, nr. 994. **10)** Bibliothek zu Gotha, nr. 2082/3 **11)** Österreichische Nationalbibliothek, nr. 148. **12)** Chester Beatty Özel Ktp, nr. 463115 (Bulut, 2009: XI-XXX). (Yıldız, 2018).

7.Aristo'ya Atfedilen Anonim Baytarnâme (vr. 48b-105b), At hastalıkları ve tedavi yöntemlerini anlatan Aristo'ya atfedilen anonimleşmiş baytarnâmelerden, İstanbul'da bulunan Süleymaniye Kütüphanesinin Damad İbrahim Paşa bölümünde 927 numarada kayıtlı Kitâbu Baytarnâme adlı çeviri eserin 48b-105b varakları üzerinde yapılan bir çalışmadır. İslam kaynaklarında ilk baytarnâmenin, Aristo (MÖ 384-322) tarafından yazıldığı kabul görmektedir. Aristo'ya atfedilen söz konusu eserin Abbasiler döneminde Arapçaya tercüme edildiği düşünülmektedir. Eserin daha sonra Arapçadan Farsça ve Türkçeye çevirisi yapılmıştır. Üzerinde çalışılan eserin mütercimi ve tercüme tarihi belli değildir ve eser müstakil bir eserdir. Fakat başka bir müstakil baytarnâmenin sonuna eklenmiştir. Eserin konusu at hastalıkları ve tedavi yöntemleridir. Eser sekiz bölümden oluşmaktadır. İkinci bölüm 13, yedinci bölüm 46 ve sekizinci bölüm 36 kısıma

ayrılmıştır. 58 varaktan oluşan eserde satır sayısı on birdir. Kitâbu Baytarnâme, VII-IX. yüzyılları arasında İslam dünyasında, bilimsel gelişmenin çok hızlandığı bir dönemde, Eski Yunancadan tercüme edilmiş bir eserdir. Eserin Aristo'ya ait olduğu rivayet edilmektedir. Eserin tercüme tarihi bilinmemekle beraber incelediğimiz dil hususlarından 15. yüzyılda yazıldığını tahmin etmekteyiz. İstinsah tarihi ise H. 12 Safer 1128, miladi olarak 6 Şubat 1716 tarihine tekabül etmektedir. (Malçok, 2015: 1-23). (Yıldız, 2018).

8.Konya Mevlana ve İstanbul Arkeoloji Müzelerinde Bulunan Belgradlı Kenan Efendi'nin Baytarnâmesi, İstanbul Arkeoloji Kütüphanesinin 739 numara ile ve Konya Mevlâna Müzesi Kütüphanesi 2822 numara ile kayıtlı, Muharremü'l-Harâm ayının ortalarında 1158'de (17? Şubat 1745) el-Hâc Muhammed bin el-Hâc Alî bin el-Hâc Muhammed el- Belgrâdi tarafından I. Ahmet'in hattatı Kenan Efendi'nin kendi hattıyla yazmış olduğu eserinden istinsah edilen "Baytarnâme" isimli iki nüshanın tercümesi üzerinde yapılan bir dil çalışmasıdır. Eserin müellifi ve müstensihî hakkındaki bilgilere Konya nüshasının ön kapağında 80a-80b varaklarında yazılanlardan ulaşılmıştır. Eserin biri İstanbul'da diğeri Konya'da olmak üzere iki adet nüshası vardır. İstanbul Arkeoloji Müzesi nüshası harekeli nesih, atlın cetvelli ve ebru cilt olup 1b-76b varaklarından oluşmaktadır. Konya Mevlâna Müzesi Kütüphanesi nüshası ise, harekeli nesih olup 1b-80b varaklarından meydana gelir. Üzerinde çalışma yapılan nüsha Arkeoloji Müzesi'nde bulunan 739 numaralı nüsha ile Konya Mevlana Müzesi Kütüphanesi, 2822 numarada kayıtlı, harekeli-nesih, 1b-80b varaklarından oluşan nüshadır. Belgradlı Kenan'ın Baytarnâmesi o dönemde çok önemli bir yeri olan atlarda hâsıl olan hastalıklar ve bu hastalıklara deva olacak ilaç ve tedavi yöntemlerini anlatmaktadır. Baytarnâme, bir giriş bölümünden ve on üç ana bölümden meydana gelir (Gökçek, 2014: 1-8). (Yıldız, 2018).

9.Ahmed B. Hasan B. Ahnef'in Kitâbu Baytarnâme Tercümesi (vr.1b-39b), Kitâbu Baytarnâme adlı tercüme eserin 1b-39b varakları üzerinde yapılan bir dil çalışmasıdır. Çalışmanın asıl adı Muhtasarı Kitâbî'l-Baytara olan eser, 13. yüzyılda Ahmed b. el-Hasan b. el-Ahnef tarafından yazılmış olup 30 bâbdan oluşmaktadır. Eserin iki adet Arapça nüshası, iki adet de Türkçe tercümesi bulunmaktadır. İncelemesini yaptığımız metin dokuz bâbı kapsamaktadır. Fakat eserin ilk yapraktan sonra birkaç yaprağı eksiktir dolayısıyla baştan iki bâbı, ayrıca dördüncü bâbı ve dokuzuncu bâbın başlangıç kısmı eksiktir. Çalışma at hastalıkları ve tedavilerini konu edinen bir eser olması

sebebiyle bu alandaki araştırmacıların faydalanabilecekleri önemli bir eserdir. Filolojik açıdan da dil biliminin geçmiş dönemlerine ışık tutmaktadır. Bilimsel gelişmelerin artmış olduğu bir dönemde baytarlık alanında yazılmış olan ve önemli bilgiler içeren bu eserin tercüme ve telif nitelikte bir eser olduğu müellifin kendi cümleleri ile eserde bizzat görülmektedir. Üzerinde çalışma yapılan bu tercüme Hicrî 1115 (1704) yılında Bizzâzzâde Derviş Süleyman Kâtib Mahmud Bey tarafından istinsah edilmiştir. Fakat mütercim ile ilgili yapılan araştırmalar ve taramalarda kendisi ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanılmamıştır. Eserin tamamı otuz bölüm üzerine kurulmuştur. Her bir bölümde hayvanlarla ilgili hastalıklar, bu hastalıkların neden ve sonuçları ile beraber hastalıkların tedavileri de örneklerle açıklanmıştır. Eserin tespit edilen iki adet Türkçe çevirisi iki adet ise Arapça nüshası bulunmaktadır. Üzerinde çalışma yapılan metin Arapçadan Eski Anadolu Türkçesine çeviri olma özelliği göstermektedir. Çeviri hicri 1115 (1704) yılında Bizzâzzâde Derviş Süleyman Kâtib Mahmud Bey tarafından yapılmış olup Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Veteriner Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı arşivinde arşiv kaydı olmadan bulunmaktadır. Eserin orijinal metni Arapçadır ve bu eser tercüme olma özelliği gösterir. Eserin, bundan başka bir tane daha Türkçe çevirisi vardır fakat eserin tamamını içermemektedir. Elimizdeki yazma, tam bir metin olma özelliği gösterdiğinden bu metin esas alınmıştır. Eser 258x154 (165x105) mm 79 yaprak, her sayfasında genellikle 15 satır bulunan altın renkte cetvel içine harekeli nesihle melek filigranlı kâğıda yazılmış, kahverengi deri cildi olan, baştan ikinci bâbı, dördüncü bâbı, dokuzuncu bâbın başlangıç kısmı, on dördüncü bâb ve on dokuzuncu bâbı eksik olan bir yazmadır. Eserin diğer Türkçe çevirisi Ali b. Hasan b. Hibetullah tarafından istinsah edilen Arapça bir nüshanın bazı kısımlarının, II. Mahmud devrinde Mustafa Kâni Mîr tarafından Türkçeye tercüme edilmesiyle oluşturulmuştur. Bu tercüme Manisa İl Halk Kütüphanesi 5333/1 numaralı bölümde bulunmaktadır. Eser 233x145 (162x75) mm boyutlarında, siyah deri ciltli ve her sayfada 19 satır olacak şekilde nesihle yazılmıştır. Ayrıca eserin 1b-3a bölümlerinde manzum bir metin bulunmaktadır. Eserin iki adet de Arapça nüshası vardır. Bunlardan biri Ali b. Hasan b. Hibetullah tarafından istinsah edilen Arapça nüshası, ülkemizde Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi III. Ahmed bölümü 2115 numaralı bölümde bulunmaktadır. Eser 263x191 (183x139) mm boyutlarındadır. Her bir sayfasında 13 satır bulunan 171 yapraktan oluşan kahverengi deri ciltli üzerinde siyah beyaz şeritler bulunan bir nüshadır. Diğer Arapça nüsha ise Abdülkerim b. Ali el-Halebî tarafından istinsah edilmiş olup yine

Topkapı Sarayı Müzesi III. Ahmed bölümü 2024 numaralı bölümde bulunmaktadır. Bu yazma 259x174 (165x91) mm boyutlarında, 106 yapraktan oluşan, her bir sayfasında 15 satır bulunan, kahve renkli deri ciltli bir nüshadır. (Kırbıyık, 2014: X-XIII). (Yıldız, 2018).

10.Baytarnâme, Genel anlamda baytar kitabı olduğundan, her türlü evcil hayvanı kapsadığı zannedilsede, baytarnâmelerde çoğunlukla at hastalıkları ve tedavisinden bahsedilir. Baytarnâmelerde atların yaratılışları, yaş tayinleri, güzellikleri, donları, cinsleri, yürüyüşleri, uğurlu ve uğursuz vasıfları, bakımları, hastalıkları, ilaçları ile at beslemenin yararları üzerine hadisler konu edilir. Üzerinde çalışılan bu eser “Hazihi Baytarnâme” Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi, Damad İbrahim koleksiyonunda 927 demirbaşa kayıtlı bir baytarnâmedir. Yazmanın tamamı 106 varaktır. Metnimizdeki her varak ikiye ayrılmıştır ve bazı sayfalarda satırlar arası boşluklar mevcuttur. Bu satırların resim amaçlı bırakıldığını; fakat bu amacın gerçekleştirilemediğini tahmin etmekteyiz. Eser harekeli nesih ile yazılmıştır ve iki bölümden oluşur. Birinci bölümde at beslemenin yararları söz konusu edilirken hadislerden örnekler verilmektedir. At renklerinden de bahsedilmiştir. İkinci bölümde at hastalıklarının nasıl iyileştirileceği belirtilmektedir. Bu bölümdeki ilaç tariflerinin Aristo’ya ait olduğu 49b’de belirtilmiştir. Bu nüshanın istinsah edilen bir baytarnâmenin kopyası olduğunu düşünüyoruz. Türkiye kütüphanelerindeki baytarnâmelerin benzerliklerinden yola çıkılarak, elimizdeki eserin de bunların çoğunun kaynağı olduğu düşünülen Ali bin Hacı Muhammed Aksarayî ile dolaylı bir ilişkisi olduğunu tahmin etmekteyiz. Yaptığımız araştırmalarda bu kişi hakkında bir bilgi elde edilememiştir. Baytarnâmenin kapağında Hicrî 1209 / Milâdî 1795 tarihi bulunmaktadır. Ancak bu tarihin istinsah tarihi olduğundan emin değiliz (Söylemez, 2012: 15-21). (Yıldız, 2018).

11.Baytarnâme-i Kenân Efendi Grameri-Fiil, Çalışmaya konu olan “Baytarnâme”, “Methaful-Âsâr” ya da “Baytarnâme-i Kenân Efendi” olarak adlandırılan bu eser Eski Anadolu Türkçesi döneminin özelliklerini yansıtan güzide eserlerimizden birisidir. Eserin 15. ya da 16. yüzyılın başlarında kaleme alındığı bilinmektedir. Toplam 13 bâbdan oluşan baytarnâmenin 12 bâbı hastalıklar ve bu hastalıkların tedavilerine ayrılmıştır. Son bâbda (13. bâb) ise insanların bazı hastalıkları ve rahatsızlıklarına iyi geldiğine inanılan, şifalı olduğu kabul edilen at organları ya da bu organlardan hazırlanan bileşimlerden söz edilmiştir. İlk altı bâb ile dokuz ve onuncu bâbların her birinde sadece birer hastalık ele alınmışken; yedi, on bir ve on ikinci bâblarda birden

fazla hastalık anlatılmıştır. Bunlardan yedinci bâb sadece ayak hastalıklarına ayrılmıştır. Ancak, on bir ve on ikinci bâblarda lokalizasyon açısından vücudun farklı bölgelerinde bulunabilen hastalıklar ele alınmıştır. Bu çalışmada, Prof. Dr. Abdullah Özen ve Yrd. Doç. Dr. Ünal Taşkın'ın çeviri yazılı metnin yayımlandığı ve içinde toplam 13 bâbdan oluşan bölümün yer aldığı Baytarnâme-i Kenân Efendi adlı eserdeki fiilleri yapı ve kip bakımından değerlendirmeye, yorumlamaya ve tasnif etmeye çalıştık. Üzerinde çalışma (inceleme) yaptığımız bu eser “Baytarnâme”, “Methaf’ul-Âsâr” ya da “Baytarnâme-i Kenân Efendi” olarak adlandırılmış olup, veteriner hekimliği tarihi kapsamında incelenmiş bir eser değildir ve dil özellikleri yapılmamıştır. Baytarnâme-i Kenân Efendi'nin Türkiye'deki kütüphanelerde bilinen iki nüshası vardır. Bu eserin müellif nüshası ve telif tarihine ilişkin bir kayıt bulunmamaktadır. Her ikisi de istinsah olan nüshalara ilişkin bibliyografik bilgiler şunlardır: **1)** Baytarnâme (Mevlana nüshası), Arşiv Numarası : Mevlana Müzesi 1/2822, Eser Adı: Baytarnâme, Yazar Adı: Kenân Efendî, Müstensihler: Hacı Muhammed bin el-Cac ve Ali bin el-Cac Muhammed el-Belgradi, Konu: Veteriner Hekimliği, Dili: Türkçe, Telif Tarihi Hicri (Miladi): Yok, İstinsah Tarihi Hicri (Miladi): 1158 (1745), İstinsah Yeri : İstanbul, Bulunduğu Yer : Konya Mevlana Müzesi Kitaplığı, Koleksiyon: Türkiye Kütüphanelerinde bulunan Tıb Yazmaları, Boyut (Dış-İç) :193x115-144x72 mm., Yaprak: 1b-80b, Satır: 15, Yazı Türü : Nesih.

2) Baytarnâme-i Kenân Efendi (Methafu'l-Âsâr) (Arkeoloji nüshası), Arşiv Numarası : Methafu'l-Âsâr 739, Eser Adı: Baytarnâme, Yazar Adı : Kenân Efendî, Müstensih: Bilinmiyor, Konu: Veteriner hekimliği, Dili: Türkçe, Telif Tarihi Hicri (Miladi) : Yok, İstinsah Tarihi Hicri (Miladi) : Yok, İstinsah Yeri : Bilinmiyor, Bulunduğu Yer : İstanbul Arkeoloji Müzesi Kitaplığı, Koleksiyon : Türkiye Kütüphanelerinde bulunan Tıb Yazmaları, Boyut (Dış-İç) : 195x128-150x80 mm., Yaprak: 76 (1b-76b), Satır: 15, Yazı Türü: Nesih. (Tüfekçi, 2013: 1-11).

Baytarnâmenin müellifinin ise, Osmanlı Sultanı I. Ahmed'in hattatı Kenan Efendi olduğu bildirilmektedir. Bazı kaynaklar Belgradlı Kenan Efendi olarak bildirmiş olsalar da, Belgradlı olan kişi, Konya Mevlana Müzesi kitaplığındaki nüshanın müstensihlerinden Ali bin el-Cac Muhammed el-Belgradi'dir. Kenan Efendi'nin ise 17. yüzyılın başlarında yaşadığı bildirilmektedir. I. Ahmed'in 1603-1617 yılları arasında saltanat sürdüğü düşünüldüğünde, eserin 17. yüzyılın başlarında telif edilmiş olması gerekir. Fakat, eserde Kadızâde Efendi tarafından yazılarak Sultan II. Osman'a takdim

edildiğine değinilmiş, bu padişahın ise 1618-1622 yılları arasında saltanat sürdüğü dikkate alındığında bu eserin 1622'den sonra kaleme alınmış olma ihtimali de oraya çıkar. Bütün bu bilgilerden Kenan Efendi'nin bu eseri I. Ahmed'in hattatlığını yaptığı dönemlerden daha sonra yazmış olduğu anlaşılmaktadır. Fakat bu çıkarımlar ilgili bölümlerin müstensihler tarafından eklenmemiş olması durumunda geçerlidir (Özen-Taşkın, 2010: 13). Kütüphane kayıtları ve eserin içerisindeki bilgiler bu eserin derlenmiş olduğu ihtimalini de göstermektedir. Baytarnâmenin atlarda görülen hastalıklar ve bu hastalıkların tedavilerine ilişkin kısımlarında ele alınan sakağı, hünnam, sancı, öksürük, ishal, idrar tutukluğu, kan işeme, soluğan, nefha, atın bacaklarının tutulması, atın ayağına su inmesi, arpa tutması, omuz şişmesi, cidavi, sıraca, tabak, bıçılğan, örik, tırnak çatlağı, topuk çalması, mih değmesi başlıkları altında verilen bilgiler, baytarnâme araştırmaları kapsamında belli kısımları incelenmiş ve tahminen 15. ya da 16. yüzyıla ait olduğu ileri sürülen Türkçe baytarnâmeye (Erk-Dinçer, 1967: s2-c14) büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Sözü edilen tarihlendirmenin doğru kabul edilmesi durumunda, Kenan Efendi'nin de 17. yüzyılda yaşamış olduğu hesaba katılırsa, Kenan Efendi'nin bu baytarnâmeyi, başta yukarıda sözü edilen baytarnâme olmak üzere, bu alanda yazılmış diğer kaynaklardan derlemiş olma ihtimali güçlenmektedir. Ancak, bu sorunun kesin yanıtının Türkçe yazılmış baytarnâmeler üzerinde yürütülen çalışmaların tamamen bitmesi durumunda verilmesi mümkündür (Özen-Taşkın, 2010: 13). Bütün değerlendirmeler ışığında ve kütüphane kayıtlarında muhtemelen, Arkeoloji nüshasının hicri 11. yüzyıla ait olduğu tahmin edilmektedir. Eserin tarihlendirilmesinde yanılığlara sebep olan bu tahminler Kenan Efendi'nin hicri 11. yüzyılın başlarında yaşamış olduğundan kaynaklanmaktadır. Bu tarih arkeoloji nüshasının tarihi olarak kabul edilmiştir. Oysa baytarnâmenin içindeki bölümlerde açıkça ifade edildiği gibi elimizde bulunan her iki nüsha da istinsah nüshalardır. Dolayısıyla, hicri 11. yüzyılın başlarına uzanan bir tarihlendirme ancak müellif nüshasının 21 tarihlendirilmesi için geçerli olabilir. Bunlara ilaveten, güçlü bir varsayım olmamakla beraber, Arkeoloji nüshasındaki eksik kısımlardan yola çıkarak, Mevlana nüshasının daha eski olduğunu düşünebiliriz. Bu durumda ise, Arkeoloji nüshasının miladi 1745 yılından sonra yazılmış olabileceği ihtimali ortaya çıkmaktadır (Tüfekçi, 2013: 1-13). (Yıldız, 2018).

12. Ankara Üniversitesi Veterinerlik Fakültesinde Bulunan ve Aristo'ya Atfedilen Anonimleşmiş Baytarnâmeler: Kitabı Baytarnâme II (vr. 42b-94b), Kitâbu

Baytarnâme adlı çeviri eserin 42b-94b varakları üzerinde yapılan bir çalışmadır. İlk baytarnâmenin, İslam kaynaklarına göre Aristo (MÖ 384-322) tarafından yazıldığı düşünülmektedir. Bu çeviri eserin mütercimi ve tercüme tarihi belli değildir. Fakat incelediğimiz dil hususiyetleri vasıtasıyla eserin 15. yüzyılda tercüme edildiğini tahmin etmekteyiz. Eserin konusu at hastalıkları ve tedavi yöntemleridir. Eser müstakil bir eserdir. Fakat başka bir müstakil baytarnâmenin sonuna eklenmiştir. Bu nedenle eserin sınırı 42b-94b varakları arasında gösterilmiş, müstakil bir eser olması sebebiyle de sayfa numaraları 1b'den başlatılmıştır. Eser 52 varaktır ve sekiz bölümden oluşmaktadır. Yedinci bölüm kendi arasında kırk altı ve sekizinci bölüm otuz dokuz kısıma ayrılmıştır. Çalışma içerisinde eserin, diğer baytarnâmeler ile konu ve içerik açısından karşılaştırılması yapılmış, 71 adet benzerlik tespit edilmiştir. Aristo'ya atfedilerek Türkçeye tercüme edilmiş pek çok baytarnâme bulunmaktadır (Şen, 1995: 178-179). Söz konusu baytarnâmeler, baytarnâmelerin giderek nasıl anonimleştiklerini göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Bu baytarnâmelerden ikisinin mütercimi bellidir. Bu mütercimler Hacı Ali b. Hacı Muhammed Aksarayî diğeri ise Mehmed b. İskender Edirnevî'dir (Şen, 1995: 178-179). Üzerinde çalıştığımız eserin mütercimi belli değildir. Metnimizdeki unsurlar kısmen Aksarayî kısmen de Edirnevî'nin tercümelerindeki unsurlara benzemektedir. Eserin tercüme tarihi belli değildir. Metnin, incelediğimiz dil hususiyetleri vasıtasıyla 15. yüzyılda tercüme edildiğini tahmin etmekteyiz. Eser sekiz bölümden oluşmaktadır. Yedinci bölüm kendi arasında kırk altı ve sekizinci bölüm otuz dokuz kısıma ayrılmıştır (Küçük, 2014: 1-17). (Yıldız;2018).

13.Mehmet Bin İskender Edirnevî'nin Kitâbu Baytarnâme Tercümesi, Süleymaniye Kütüphanesinin Bağdatlı Vehbi bölümünde 1496 numarada kayıtlı bulunan Kitâbu Baytarnâme adlı tercüme üzerinde yapılan bir dil çalışmasıdır. Kitâbu Baytarnâme adlı eser Aristo (M.Ö. 384- 322) tarafından yazılmış ve Abbasiler döneminde 7-9. yy. arasında Eski Yunancadan Arapçaya tercüme edilmiştir. Söz konusu eser, Mehmet bin İskender Edirnevî tarafından Arapçadan Türkçeye çevrilmiştir. Bu eserin ülkemizde, biri Süleymaniye Kütüphanesinde, diğeri de Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Kütüphanesinde olmak üzere iki nüshası bulunmaktadır. Süleymaniye Kütüphanesinde bulunan nüsha 19 Ca 1265 tarihinde Hafız Muhammed Emin tarafından istinsah edilmiştir. Kitâbu Baytarnâme, 7.-9. yüzyıllar arasında islam dünyasında bilimsel gelişmenin çok hızlı arttığı bir dönemde Eski Yunanca'dan tercüme edilmiş bir eserdir. Mehmed b. İskender Edirnevî hakkında kaynaklarda çok fazla bilgi bulunmamaktadır.

Sadece Bursalı Mehmed Tahir'in Osmanlı Müellifleri adlı eserinde onun bir baytarnâme yazarı olduğu belirtilmektedir. Eser dokuz bölümden oluşmaktadır. Eserin Eski Yunancadan çevrilmiş Arapça nüshası Mısır'da bulunmaktadır. Mehmed b. İskender Edirnevî'nin çevirdiği Baytarnâme tercümesi Süleymaniye Kütüphanesi Bağdadlı Dârü'l-kütübi'l-Arabiyye Tal'at Tıp bölümü nr. 594, Hicri 859. Vehbi Bölümü 1496 numarada kayıtlıdır. Diğeri ise Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Kütüphanesi 293 numarada kayıtlı nüshadır. Süleymaniye Kütüphanesindeki nüsha 243 x 150 (187 x 93) mm boyutlarında, 62 yaprak, her sayfada 17 satır olan, kırmızı cetvelli, ebru ciltli (miklebli) bir nüshadır. Cerrahpaşa'da bulunan nüsha ise 214 x 152 (172 x 86) mm boyutlarında, 58 yaprak, her sayfada 21 satır olan, nesih hatla yazılmış kahverengi deri ciltli (miklebli) bir nüshadır. Her iki nüshanın metni birbirinden farklı dönemlerde ve serbest olarak yazıldığı için tenkitli metin oluşturulmasına elverişli değildir. Bu nedenle Süleymaniye nüshası çalışmamızda esas alınmış, Cerrahpaşa nüshası ise metin onarımında kullanılmıştır (Yeşilova, 2009: IX-XVI). (Yıldız; 2018).

14. Kâdî-zâde Mehmed b. Mustafâ Balikesrî'nin “Kitâb-ı Makbûl der Hâl-i Huyûl'u, bir mukaddime, bir hâtîme ve dört bâb üzerine tertip edilmiştir. Birinci bâb at beslemenin önemini ve faziletini anlatan ayetleri, hadisleri, rivayetleri ve hikâyeleri beyan eder. Atlara ad vermenin öneminden bahseder. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in atlarına verdiği isimleri sıralar. Eseri diğer baytarnâmelerden ayıran özellik ayet ve hadislere çok fazla yer verilmiş olmasıdır. İkinci bâb atların iyisini ve kötüsünü beyan eder. İyi atlarda bulunması gereken sıfatları “y” harfiyle başlayan Türkçe yirmi yedi özellik ile sıralamıştır. İyi vasıflara sahip olan atta on iki iyi özellik bulunması gerektiğini bunların üç yerinin güzel kadına, üç yerinin deveye, üç yerinin su sığına üç yerinin katıra benzemesi gerektiğini beyan eder. Atları donlarına göre ayırıp, hangi donlara sahip olan atların iyi olduğunu belirtir. Üçüncü bâb atların bakımını ve haklarını anlatır. Dördüncü bâb atların yaşlarını ve dişlerini beyan eder. Hâtîmeden sonra baytarnâme bölümüne geçilmiştir. Baytarnâme kısmında çeşitli at hastalıklarında ve bu hastalıkları tedavi etmek için kullanılan çeşitli bitkilerden söz edilmektedir. Eserin tespit edebildiğimiz 26 nüshası vardır. Çalışmamızda kaynak olarak kullandığımız nüsha 06 Mil Yz A 1691/1 arşiv numarasıyla Ankara Milli Kütüphanede kayıtlıdır. Her sayfasında 15 satır bulunan harekeli nesihle yazılmış ve 48 yapraktır. Eserin karşılaştırmasını yaptığımız diğer nüshaları ise şöyledir: Ali Emîrî Efendi nüshası 1/257 arşiv numarasıyla İstanbul Millet Kütüphanesinde kayıtlıdır. Her sayfasında 15 satır bulunan nesih ile yazılmıştır ve 25

yapraktır. 34 Nk nüshası 3699 arşiv numarasıyla İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesine kayıtlıdır. Her sayfasında 15 satır vardır ve 40 varaktır. Tavşanlı Zeytunoğlu nüshası 2/4694 arşiv numarasıyla Kütahya Tavşanlı Zeytinoğlu Halk Kütüphanesine kayıtlıdır. Her sayfasında 15 satır vardır ve 46 varaktır. Hâcî Mahmud nüshası 2055 arşiv numarasıyla İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesine kayıtlıdır. Her sayfasında 19 satır olup 12 varaktır. Başlangıç kısmı eksiktir. 16b'den başlar 27b'ye kadar devam eder. Bağdadlı Vehbi Efendi nüshası (Süleymaniye Ktb.) No. 1506 arşiv numarasıyla İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesine kayıtlıdır. Her sayfasında 13 satır olup 45 varaktan oluşmaktadır. Köprülü Ktb. nüshası No. 2. Bölüm 1/726 arşiv numarasıyla İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesine kayıtlıdır. Her sayfasında 13 satır olup 47 varaktır.

BÖLÜM 1: YAZIM ÖZELLİKLERİ

1.1. Ünlülerin Yazılışı

1.1.1. a Ünlüsünün Yazılışı: Metnimizde kelime başındaki a ünlüsü çoğunlukla elif (ا) bazen de medli elif (آ) ile yazılmıştır:

at (آت) (4b/13)

aķce (أَفْجَه) (200b/6)

alnı (أَلْنَى) (15b/17)

al (آل) (132a/5)

aŗa (أَكَأ) (2b/14)

ayak (أَيَاقُ) (147a/4)

Sözcük içinde a ünlüsü genellikle hem elif (ا) hem de hareke kullanılarak gösterilmiştir.

ķayıŗ (قَائِشُ) (107b/13)

ķankı (قَائِقَى) (104a/6)

baŗ (بَاشُ) (100b/8)

Sözcük sonunda çoğunlukla güzel he (ه) ile yazılmıştır. Ancak çok az da olsa elif (ا) ile yazıldığı görülür:

arpa (أَرْپَه) (68a/8)

hava (هَوَا) (119b/11)

ķalka (حَلْقَه) (57b/5)

1.1.2. e Ünlüsünün Yazılışı: Sözcük başlarında e ünlüsü elif (ا) ile yazılmaktadır:

eksik (أَكْسِك) (171a/13)

elli (أَلَى) (187a/17)

eski (أَسْكِي) (116a/7)

eşek (أَشَك) (123b/16)

Sözcük içinde çoğunlukla üstün ile ve güzel he (ۋ) ile gösterilmiştir:

dirsek (دِرْسَكْ) (179a/13)

édeler (إِيدَه لَر) (84b/5)

segirtmek (سَكِرْتَمَك) (86a/13)

Sözcük sonunda ise genellikle güzel he (ۋ) ile gösterilmiştir:

deve (دَوَه) (89a/9)

elbette (أَلْبَتَّة) (122a/7)

ince (إِينَجَه) (133b/13)

puçe (پُوْچَه) (59b/12)

1.1.3. ı/i Ünlülerinin Yazılışı: ı/i ünlüsü sözcük başında genellikle elifin altına esre koyularak (ل), zaman zaman da elif-ye (ا ی) ile gösterilmiştir:

ırak (إِرَاقْ) (113a/7)

iki (إِيكِي) (126a/17)

igne (إِيْغَنَه) (126a/9)

issi (إِسِي) (195b/7)

icürürem (إِيْچُورُورَم) (13b/2)

Sözcük içinde bu ünlü genellikle esre ve ye (ی) ile gösterilmiştir:

dişlerinden (دِيْشَلَرِنْدَنْ) (26b/13)

dizginleri (دِيْزْكِیْنَلَرِي) (79a/11)

nice (نَجَه) (85b/13)

gider (كِيْدَر) (84a/10)

Sözcük sonundaki ı/i ünlüsü genellikle iki şekilde yer almıştır:

1. Sadece ye (ی) ile gösterilmiştir.
2. Hem ye (ی) hem esre ile gösterilmiştir.

şāhibi (صاحبی) (138a/16)

katı (قَتَى) (169a/11)

ya'ni (يَعْنَى) (169a/12)

yeyni (يَيْنَى) (179b/8)

anı (أَنَى) (170a/1)

1.1.4. o, ö, u, ü Ünlülerinin Yazılışı: Bu ünlüler sözcük başında hem elif-vav hem de ötre (أُ) ile işaretlenmiştir:

odun (أُودُونُ) (121a/15)

oğlancık (أُوْغَلَانْجِقْ) (210b/9)

oynamak (أُوَيْنَامَقْ) (177a/11)

oyun (أُوَيُونُ) (94b/2)

öksürügi (أُوْغُسُورُكَى) (95b/4)

ökce (أُوْكَجَه) (137a/13)

uca (أُوْجَه) (17a/13)

uyuz (أُوْيُزْ) (13b/13)

üzengi (أُوزَنَكَى) (183a/11)

üzüm (أُوزُْمْ) (119a/8)

Bu ünlüler sözcük içinde çoğunlukla hem vav (و) hem ötre ile, bazen de sadece ötre ile gösterilmiştir:

koyun (قُيُونُ) (122b/11)

şovuk (صُوقْ) (120b/13)

gögüs (كُوكُوسْ) (89b/13)

bedendür (بَدَنْدُرُ) (4a/5)

tolaşık (طُولَاشِيقُ) (80b/17)

yokdur (يُوقَدُرُ) (94b/4)

Bu ünlüler sözcük sonunda vav (و) ile çoğunlukla da hem vav (و) hem de ötre ile gösterilmiştir:

ko (قُو) (87b/12)

ayu (أَيُو) (57b/9)

sırçalı (سِرْچَه لُو) (126b/4)

eyü (أَيُو) (188a/4)

dürlü (دُرْلُو) (195b/10)

sevgülü (سَوْگُلُو) (12a/8)

1.1.5. Kapalı è Ünlüsünün Yazılışı: Metnimizde a, e, ı, i, o, ö, u, ü ünlülerine ek olarak; Eski Türkçede i oldukları halde günümüzde e ile i arasında bir ses olan kapalı (è) sesi bulunmaktadır.

Metnin harekeli bir metin olması sebebiyle kapalı è ünlüsü yer yer net olarak tespit edilebilmektedir. Metinde bu sesi göstermek için bazen sadece ye (ی) ünsüzü kullanılmış, bazen sadece esre kullanılmış, bazen de hem esre hem ye (ی) ünsüzü birlikte kullanılmıştır. Bu ses, kapalı e olarak adlandırdığımız “è” simgesi ile gösterilmiştir:

yèdektes (يَدْكَتْسْ) (167b/7)

èderler (إِيدِرْلَر) (48b/1)

dèrler (دِيرْلَر) (52b/3)

gèce (كِيْجَه) (40a/8)

vère (وِيرَه) (68a/15)

yèle (يِلَه) (217b/17)

yèr (يِر) (103a/14)

Metnin yazarının kapalı e (è) kullanımında farklı yazılışlara yer verdiği görülmektedir. Yazar bazı kelimelerde kapalı e harfini “y” ünsüzü ile gösterirken bazı kelimelerde “y” harfini kullanmaksızın yalnızca esre harekesi ile bu harfi işaretlemiştir. Bazı kelimelerin kullanımlarında ise yer yer üstün harekesini kullanılarak doğrudan “e” şeklinde yazılmıştır. Metnin orijinalliğine bağlı kalmak adına bu ikili yazımlar yazarın yazdığı şekil ile yazı alfabesine aktarılmıştır:

yedekteş (يَدَكْتَشْ) (120a/9) - yèdektes (يَدَكْتَسْ) (167b/7), (167b/8)

yer (يِر) (122a/12), (41b/8) - yèr (يِر) (136a/2), (141a/1) / yèr (يِير) (140b/13), (183b/9)

yeldükde (يَلْدُكْدَه) (35a/1) / yelerken (يَلْرَكْن) (35b/9) - yèldükde (يَلْدُكْدَه) (35b/5), (19b/5) / yèlerek (يِيلْرَكْ) (155b/9)

yele (يِلَه) (38b/3) / yelesinüñ (يِلْسِنُكْ) (38b/8) - yèle (يِلَه) (217b/17) / yèleyi (يِيلَه يِي) (134b/8)

“beş” kelimesi ise her zaman üstün ile harekelenerek e ünlüsüyle yazılmıştır:

beş (بَشْ) (41b/17) / beşinci (بَشْنِجِي) (59b/)

1.2. Ünsüzlerin Yazılışı

1.2.1. b ve p Ünsüzlerinin Yazılışı: Metinde b ve p ünsüzlerinin be (ب) ya da pe (پ) ile yazılışı düzensizlik göstermiştir. be (ب) yerine pe (پ), pe (پ) yerine be (ب) ile yazıldığı nadir de olsa görülmektedir:

ķapağı (قَبَاغِي) (55b/8) - ķabağı (قَبَاغِي) (56a/4)

yab yab (يَابْ يَابْ) (112a/5) – yap yap (يَاپْ يَاپْ) (144a/8)

ķobduķda (قُبْدُقْدَه) (132b/8) - ķoparub (قُوپَارُوبْ) (192b/6)

Zarf-fiil eki -(u)p /-(ü)p metinde çoğunlukla be (ب) ünsüzü ile yazılmıştır ancak nadir olarak p harfi ile de yazıldığı görülmektedir:

segirdüb (سَكِرْدُوبْ) (77a/16)

olub (أُولُوبْ) (68b/16)

édüb (اِيدُوبْ) (70b/1)

alub (أَلُوبْ) (75b/8)

şıçrayub (صِچْرَايُوبْ) (77a/16)

açup (آچُوبْ) (207a/6)

alup (أَلُوبْ) (116b/14)

ovup (أَوُوبْ) (94b/5)

édüp (اِيدُوبْ) (87a/17)

silküp (سِلْكُوبْ) (192b/6)

1.2.2. d ve t Ünsüzlerinin Yazılışı: Metinde d ve t ünsüzlerinin yazımında kimi zaman ikili yazım şekilleri görülmektedir:

der (دَرْ) (109b/17) – ter (تَرْ) (110a/17)

dırnağ (دِرْنَاقْ) (24a/2) - tırnağ (طِرْنَاقْ) (102b/13)

dilkü (دِلْكُ) (124a/11) – tilki (تِلْكِي) (119b/16)

durgudursın (دُورْ غُودُرسِنْ) (80a/14) - ıurgudursın (طُورْ غُودُرسِنْ) (103a/5)

1.2.3. c ve ç Ünsüzlerinin Yazılışı: Metnimizde sözcük başı, ortası ve sonunda c (ج), ç (چ) kullanımı oldukça düzensizdir. C yerine ç, ç yerine c yazılan örnekler oldukça sık görülmektedir:

ağac (أَغَجْ) (83b/3), (111a/1) – ağaçlara (أَغْچَلَرَه) (84a/3), ağaçdan (أَغْچَدَنْ) (112a/3)

üc (أُج) (115b/16), (116b/2) – üç (اُچ) (119a/5), (41b/4)

güc (كُج) (113a/13) - güçdür (كُچدُر) (122a/10)

nice (نِجِه) (136b/8), (206a/5) – niçe (نِچِه) (106a/1), (204a/3)

1.2.4. k ve g Ünsüzlerinin Yazılışı: Bu ünsüzler için metinde kef (ك) kullanılmıştır:

keçe (كِچِه) (133b/3)

bögrü (بُكْرِي) (114a/13)

gece (كِجِه) (117a/13)

yüzerlik (يُوزَلِكْ) (126b/16)

göz (كُز) (56b/5)

güzel (كُزَلْ) (213b/2)

1.2.5 ƚ Ünsüzünün Yazılışı: Bu ünsüz için de kef (ك) ve sağır kef (ڭ) kullanılmıştır:

benzer (بَكْرَزْ) (110b/5)

oñurga (أُو كُزْ غَه) (90b/15)

siñiri (سِكْرِي) (74b/3)

irin (اِير ڭْ) (105a/8)

şoñra (صُكْرَه) (108a/6)

eñegini (اَكْكِنِي) (192b/2)

saña (سَڭَا) (10a/8)

baña (بَڭَا) (4b/4)

Metinde “ƚ” harfiyle yazılan bazı kelimelerin bazı kullanımlarında normal n ile yazıldığı da görülmektedir:

irin (اِيرِينْ) (110b/5)

sinür (سِنُورْ) (217b/2)

1.2.6 s ve ş Ünsüzlerinin Yazılışı: Metinde genellikle ince ünlülü sözcüklerde sin (س) kullanılırken, kalın ünlülü sözcüklerde sad (ص) kullanılmaktadır:

şag (صَاغُ) (30b/15)

sevgülüdür (سَوَّكُلُودُرْ) (189a/16)

şogan (صُوْغَانُ) (122a/9)

esirger (أَسِرْغَر) (6b/15)

sekil (سَكِلْ) (56b/10)

şu (صُو) (68b/5)

şaçaqların (صِجَاقْلَرْنِ) (196a/9)

1.3. Kim Bağlacının Yazımı: Bu bağlaç “کیم” ve “کیم” biçimlerinde ye (ی) 'li ve ye (ی) 'siz olarak yazılmıştır. Bu bağlacın, kendinden önceki sözcüklerle bitişik olarak yazıldığı gibi zaman zaman ayrı olarak yazıldığı da görülmektedir:

kaçankim (قَچَنکیم) (103b/1)

egerçikim (اَکَرُ چکیم) (105b/8)

nekadarkim (نَقَدَر کیم) (105b/15)

vaqtākim (وَقْتَا کیم) (201b/10)

1.4. Ki Bağlacının Yazımı: “که” biçiminde ve kendisinden önceki sözcükle ayrı ve bitişik olarak yazıldığı örnekler bulunmaktadır:

ma'lūm ola ki (مَعْلُوم أُولَا که) (39b/12)

budur ki (بُودُر که) (81b/10)

belki (بَلْکِه) (84b/8)

1.5. Dahı Bağlacının Yazımı: Bu bağlaç metnimizde çoğunlukla kendinden önceki sözcükten ayrı olarak “dahı” genel kullanımının dışında “dāhı” şeklinde de

yazılmıştır. Bu şekildeki yazılışın hatalı yazılış olduğu muhakkaktır. Ancak biz bu hatalı yazılışları da göstermek için yazıldığı şekliyle aldık. Bu sözcüğün az da olsa kendisinden önceki kelimeye bitişik yazıldığı görülür:

bu daḥı (بُو دَحَى) (192a/7)

ve daḥı (و دَحَى) (193a/17)

oldāḥı (أُولْدَاخَى) (205b/3)

1.6. İçin Edatının Yazımı: “için” edatı genellikle kendinden önceki sözcükten ayrı ve “içün” “اِيْچُون” şeklinde yazılmaktadır, fakat seyrek de olsa bitişik yazılmış şekliyle de metinde yer almaktadır:

anlar için (اَنْلُرَايْچُونُ) (107a/16)

çilletler için (عَلْتَلُرْ اِيْچُون) (117a/11)

at için (اَتْ اِيْچُون) (132b/12)

segirtmek için (سَكِرْتَمَكْ اِيْچُون) (133a/2)

etmegiçün (اِيْتْمَكِيْچُون) (134a/16)

anuñçün (اَنْكُچُونُ) (155b/6)

1.7. -dur/-dür Ek-fiilinin Yazımı: -dur/-dür biçiminde ekleşmiş olarak kullanımları mevcuttur. Bu ek fiil genellikle bitişik yazılmıştır.

kemükdür (كَمْوَكْدُرْ) (16b/14)

demişdür (دِيْمِيْشْدُرْ) (16b/9)

atdur (اَتْدُرْ) (14a/4)

yokdur (يُوقْدُرْ) (17a/5)

1.8. Ek-fiilin Yazımı: Ek-fiilin çekimlerinde de farklı yazımlar dikkat çekmektedir. Çoğunlukla eklendiği sözcükle birleşik yazılan ek fiilin ünlüsü, ünsüzle biten

sözcüklerde bazen yazılmış, bazen yazılmamış, bazen de yazılmadığı halde hareke ile işaretlenmiştir:

segirdirken (سَكِرْدِرْكَنْ) (209a/5)

yoğiken (يُوغِيْكَنْ) (84b/1)

küçük iken (كُوْجُكْ اِيْكَنْ) (212b/16)

var idi (وَارْ اِيْدِي) (18b/13)

büyüyeydi (بُيُيُيْدِي) (105a/13)

édeydi (اِيْدِيْدِي) (169a/12)

az ise (اَزْ اِيْسَه) (15a/10)

étdilerse (اِنْدِيْلَرْسَه) (21a/4)

olurlarsa (اُولُولَرْسَه) (21a/8)

varısa (وَارِسَه) (140b/10)

yohsa (يُوْحْسَه) (206a/9)

1.9. İle Edat ve Bağlacının Yazımı: Metnimizde “ile” edat ve bağlacı, bazen ayrı bazen de eklendiği sözcük ile birleşik yazılmıştır. İlk ünlüsü bazen harf ya da hareke ile gösterilirken, bazen de herhangi bir şekilde gösterilmemektedir. Ünlüyle sonlanan sözcüklerde araya -y- koruyucu ünsüzü girmekte ve bu ünsüz ye (ی) harfi ile yazılmaktadır:

çıkmağıla (چَقْمَاغِلَه) (203b/1)

kolayluğıla (قُولَايْلُوْغِلَه) (206b/11)

benüm ile (بَنُّم اِيْلَه) (209b/12)

sirke ile (سِرْكَه اِيْلَه) (115b/17)

sebebiyle (سَبَبِيْلَه) (76b/16)

ortasıyla (اَوْرْتَه سِيْلَه) (178b/5)

1.10. Arapça ve Farsça Sözcüklerin Yazımı: Metinde Arapça ve Farsça sözcükler genellikle kendi dillerindeki özgün imlâlarıyla yazılmıştır:

‘avrete (عَوْرَتَه) (13b/9)

ḥaṣā’il (حَصَائِل) (33b/13)

dā’imā (دَائِمًا) (111a/13)

fā’ide (فَائِدَه) (85b/15)

isti‘māl (اِسْتِعْمَال) (116a/11)

faẓl (فَضْل) (87b/14)

vāqı‘ (وَاقِع) (179a/14)

BÖLÜM 2: DİL BİLGİSİ

2.1. Ses Bilgisi

2.1.1. Ünlüler

2.1.1.1. Ünlü Uyumları

a) Kalınlık-İncelik Uyumu: Kalınlık-incelik uyumunun hemen hemen tam olduğu metnimizde, “-ken” ekinin Türkiye Türkçesinde de olduğu gibi uyum dışına çıktığı görülmektedir:

tırurken (طُورُرْكُنْ) (104b/15)

otururken (أُوْتُورُرْكُنْ) (112a/15)

yaş iken (يَاشْ اِيْكُنْ) (106b/10)

b) Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu: Türkçenin diğer tarihî dönemlerinde de görüldüğü gibi düzlük-yuvarlaklık uyumu metnimizde de sağlam değildir. Eski Türkçe

Döneminde düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olup bu aykırılığını devam ettiren örnekler de yer almaktadır:

eyü (أَيُّ) (175b/3)

kendü (كَنْدُو) (13a/4)

deñlü (دَنْكَلُو) (169b/15)

Çatı eklerinin bağlayıcı ünlülerinin hem düz hem de yuvarlak şekilleri kullanılmıştır:

çekilen (چَكِلْنُ) (28b/16)

çekülen (چَكُولْنُ) (28b/3)

dikülen (دِيكُولْنُ) (126a/13)

işidilen (إِشِيدِيلْنُ) (32b/12)

kesilmiş (كَسِيلْمِشْ) (70a/1)

dögülmiş (دُوكُلْمِشْ) (121a/8)

kurulmuş (قُورُولْمِشْ) (196b/4)

Düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olarak sözcük kök ve gövdelerinde görülen yuvarlaklıklar:

1. Eski Türkçeden Beri Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Olarak Yuvarlak Ünlülü Olup, Yuvarlaklığını Koruyan Sözcükler:

altun (أَلْتُون) (47b/1)

eyü (أَيُّ) (188a/4)

kapulara (قَائُولَرَه) (77a/5)

incükde (إِنْجُوكْدَه) (33b/14)

demür (دَمُور) (98b/1)

2. Dudak Ünsüzleri Nedeniyle: Türkçede dudak ünsüzlerinin etkisi ile bazı sözcüklerde yuvarlaklaşma görülmektedir. Bu yuvarlaklaşmanın örnekleri hem Eski

Anadolu Türkçesi hem de Osmanlı Türkçesi metinlerinde görülür. Metnimizdeki bazı örnekler şunlardır:

semüz (سَمُوز) (88a/15)

kemügi (كَمُوكِي) (90a/15)

3. -ğ/-g Ünsüzlerinin Düşmesi Nedeniyle: Eski Türkçe Döneminde birden fazla heceli kelimelerin sonundaki -ğ/-g'ler düşerken kendinden önceki vokali yuvarlaklaştırmıştır. Eski Anadolu Türkçesi devresinde meydana gelen ve Osmanlı Türkçesi devresinde de varlığını devam ettiren bu yuvarlaklaşmanın metnimizdeki örnekleri şudur:

aru (أَرُو) (134b/7)

şaru (صَارُو) (213b/14)

Metnimizde söz sonu ünsüzleri düştüğü halde ünlüleri yuvarlaklaşmayan örnek de bulunmaktadır:

katı (كَتِي) (17b/9)

Yukarıda sıraladığımız sebepler dışında da metnimizde düzlük-yuvarlaklık uyumundan çıkan sözcükler bulunmaktadır:

içün (إِيْچُون) (1b/6)

Eklerde Görülen Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Yapılar

1. Eski Türkçe Döneminde de Yuvarlak Ünlülü Olan Ekler:

Fiilden İsim Yapma Eki -uq/-ük:

şovuk (صُوقُ) (16ba/6)

delügi (دَلُوكِي) (26b/5)

şarkuğ (صَارُقُوغُ) (89b/5)

çıkuk (چُقُوقُ) (89b/12)

Ettirgenlik Eki -dur/-dür:

gezdüreler (كَزْدُورَ هَلَزْ) (117a/1)

karışduralar (فَرَشْدُورَ لَر) (116b/4)

kındura (قِنْدُورَه) (65b/7)

Ettirgenlik Eki -ur/-ür:

düşürür (دُوشُورُورُ) (19b/12)

bişüre (بِشُورَه) (73a/7)

içüreler (اِیْچُورَه) (98a/10)

Yön Gösterme Eki -aru/-erü:

ilerü (اَلُرُ) (135a/8)

yukaru (يُوقَارُی) (154b/11)

Geniş Zaman Eki -(u)r/-(ü)r:

görürler (كُورُورُلُرُ) (133a/3)

olur (اُولُورُ) (19b/15)

gelür (گُلُورُ) (23b/12)

Metinde iki kelimedede geniş zaman eki “-vüz” şeklinde kullanılmıştır:

terk ètmeyevüz (تَرَكَ اِیْتْمَیَه وَزْ) (58b/7)

‘arz èdevüz (عَرَضْ اِیْدَه وَزْ) (58b/8)

Zarf-Fiil Eki -(y)u/-(y)ü:

dèyü (دِیُ) (212b/4)

Sıfat-Fiil Eki -duq/-dük:

istedüklerin (اِسْتَدُكْلَرِنْ) (202b/2)

oldukda (اُولْدُقْدَه) (214b/1)

gördükde (كُورْدُكْدَه) (123a/1)

Ek-fiil -dur/-dür (<durur):

böyledür (بُيْلَه دُر) (179b/8)

yokdur (يُوقْدُر) (180a/9)

‘illetdür (عَلْتَدُر) (104b/12)

eyüdür (اَيُودُر) (179b/5)

2. Dudak Ünsüzleri Nedeniyle Metnimizde Yuvarlak Ünlülü Olan Ekler:

1. Çoğul Şahıs İyelik Eki -(u)muz/-(ü)müz:

münāsebetimüz (مُنَاسَبَتِمْزُ) (189a/10)

kitābımız (كِتَابِمْزُ) (188b/5)

zamānımızda (زَمَانِمْزَدَه) (190a/2)

Görülen Geçmiş Zaman 1. Tekil Şahıs Eki -dum/-düm:

ëtdüm (اَيْتْدُمْ) (4b/14)

gördüm (كُورْدُمْ) (190a/12)

eyledüm (اَيْلْدُمْ) (4a/7)

buldüm (بُولْدُمْ) (5a/11)

-p zarf-fiil ekinin bağlama ünlüsü Eski Türkçe Döneminde düzlük-yuvarlaklık uyumuna girerken Osmanlı Türkçesinde yalnızca yuvarlak ünlölüdür ve eke dâhildir.

Bu durum bazı sözcüklerin uyum dışına çıkmasına sebep olmuştur:

ķaynadub (قَيْنَادُوب) (123a/16)

binüb (بِنُوب) (123b/2)

ëdüb (اَيْدُوب) (124a/1)

2. -ğ/-g Ünsüzlerinin Düşmesi Sonucu Yuvarlaklaşan Ekler:

Sıfat Eki -lu/-lü (<-lığ/-lig):

taşlu (طَاشُلُو) (99a/2)

havalu (هَوَالُو) (121b/4)

gizlü (كَزَلُو) (103b/7)

3. Benzeşme Sonucu Yuvarlak Ünlülü Olan Ekler:

İlgi Eki -(n)uñ/-(n)üñ:

anuñ (أَنُوْكَ) (2b/13)

bunuñla (بُونُكُلَّه) (79b/8)

atınuñ (أَتِنُكَ) (21b/17)

senüñ (سَنُكَ) (80a/5)

Sözcük Kök ve Gövdelerindeki Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Düzlükler:

1. Eski Türkçe Döneminden Beri Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Olarak Düz Ünlülü Olan Sözcükler:

oñılub (أَوُكُيْلُب) (119b/4)

yürimez (يُورِيمَز) (67a/13)

Eklerdeki Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Düzlükler:

1. Eski Türkçeden beri düz ünlülü olan aşağıdaki ekler düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olarak sürekli düz ünlülüdür:

a. İsimden İsim Yapım Eki -cı/-ci:

bakırcılar (بَاقِرُجِيلَر) (82a/11)

kazancılar (كَزَانُجِيلَر) (82a/11)

boyacılar (بُويَاخِيلَر) (82a/11)

b. 3. Tekil Şahıs İyelik Eki -ı/-i, -sı/-si:

babası (بَابَاسِي) (12a/7)

üzengisi (أُوزَنَكِي سِي) (121a/1)

c. Aitlik Eki -ğı/-gi, -kı/-ki:

altındağı (الْتِنْدَهْغِي) (69a/3)

katındaki (قَتْنَدَهْ كِه) (186a/12)

üstindeki (أُوسْتِنْدَهْ كِه) (27b/14)

d. Öğrenilen Geçmiş Zaman Eki -mı/-miş:

şolmuş (صُولْمِش) (72a/14)

demişdür (دِيمِشْدُر) (16b/9)

e. Öğrenilen Geçmiş Zaman Sıfat-Fiil Eki -mı/-miş:

dögülmüş (دُوكُولْمِش) (46a/2) peyniri

ışlanmış (اِصْلَنْمِش) (120a/7) yoncayı

saħk olmuş (سَحَقُ أُولْمِش) (116a/15) fülfulden

2. Osmanlı Türkçesi ve Eski Anadolu Türkçesi Dönemlerinden Önce Kullanılmayan (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı) Sürekli Düz Ünlülü Ekler:

Zarf-Fiil Eki -ıca/-icek:

édicek (اِيدِيْجَكْ) (202b/12)

olicek (أُولِيْجَكْ) (17a/4)

olıcağ (أُولِحَقْ) (195a/13)

3. Osmanlı Türkçesi Döneminde Yuvarlak Ünlülü Olup Metinde -Bazen- Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Girerek Ünlüsü Düzleşen Ekler:

Sıfat eki -lu/-lü:

yağmurlı (يَاْغْمُورْلِي) (206a/14)

örtüli (أُورْتُولِي) (116a/3)

yükli (يُوكْلِي) (41b/11)

Fiilden İsim Yapım Eki -(y)ıcı/-(y)ici: Osmanlı Türkçesi Döneminde hem yuvarlak hem de düz ünlülü şekilleri kullanılan -ıcı/-ici, -ucı/-üci fiilden isim yapım ekinin ilk ünlüsü, metnimizde düz şekilde yer almaktadır:

kesici (كُسيچِي) (174b/14)

édici (ايديجِي) (147b/9)

atıcı (آتچِي) (167a/15)

2.1.1.2. Ünlü Değişimi

2.1.1.2.1. Yuvarlaklaşma:

Yuvarlaklaşma eğiliminin oldukça net olarak görüldüğü Osmanlı Türkçesinde, bu yuvarlaklaşmaların çeşitli sebepleri bulunmaktadır:

1. Dudak Ünsüzleri Nedeniyle: Sözcük kök ve gövdelerindeki b, p, m, v dudak ünsüzlerinin yanlarında bulunan dar ı/i ünlülerinin metnimizde yuvarlak şekilleri görülmektedir:

semüz (سَمُوز) (20b/13)

kemügi (كَمُوكِي) (27b/116)

2. -ğ/-g Ünsüzlerinin Düşmesi Nedeniyle: Eski Türkçedeki sözcük sonu -ğ/-g ünsüzleri düşerken kendinden önceki ünlüyü yuvarlaklaştırmıştır:

aru (أُرُو) (134b/7)

şarusı (صَارُوسِي) (99b/1)

Sözcük sonu ünsüzü düştüğü halde ünlüsü yuvarlaklaşmayan sözcük de bulunmaktadır:

katı (قَتَى) (169a/11)

acı (أَجَى) (94b/16)

3. Benzeşme Nedeniyle: Metnimizde, Eski Türkçe Döneminde düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olarak düz ünlülü olan ancak Eski Anadolu Türkçesi Döneminde uyuma girerek düz ünlüleri yuvarlaklaşan ve Osmanlı Türkçesi Döneminde de bu yuvarlaklığı koruyan sözcükler vardır:

a) İlk hecesinde yuvarlak ünlü bulunan bazı sözcüklerin, ikinci hecesindeki düz-dar ünlü, ilk hecedeki yuvarlak ünlünün etkisiyle birkaç yerde yuvarlaklaşıp uyuma girme eğilimi göstermektedir:

kurumış (قُرُومِشْ) (107b/13)

b) İlk hecesi düz, ikinci hecesi yuvarlak ünlülü Eski Türkçe bedü- sözcüğünde de b dudak ünsüzünün ve ikinci hecedeki yuvarlak ünlünün etkisiyle ilk hecedeki düz ünlünün yuvarlaklaştığı görülmektedir:

büyük (بُيُوكْ) (109b/1)

Eklerde Görülen Yuvarlaklıklar

Dudak ünsüzlerinin etkisiyle ünlüleri yuvarlaklaşan ekler:

1. Çokluk Şahıs İyelik Eki -(u)m/-(ü)m, -(u)muz/-(ü)müz:

münāsebetimüz (مُنَاسَبَتِمْزُ) (189a/10)

kitābımız (كِتَابِمْزُ) (188b/5)

zamānımızda (زَمَانِمْزَدَه) (190a/2)

Görülen Geçmiş Zaman 1. Tekil Şahıs Eki -dum/-düm:

étdüm (اَيْتَدُمْ) (4b/14)

gördüm (كُورْدُمْ) (190a/12)

eyledüm (أَيْلَدُوم) (4a/7)

buldum (بُولْدُوم) (5a/11)

-p zarf-fiil ekinin bağlama ünlüsü metnimizde yuvarlak ünlülüdür ve eke dâhil olmuştur. Yalnızca bir örnekte düz ünlülü kullanıldığı görülmüştür:

ķaynadub (قَيْنَادُوب) (123a/16)

binüb (بِنُوب) (123b/2)

ışıdub (إِصِيدُوب) (119a/12)

ķaldırıp (قَالْدِيرِپ) (134a/7)

2. -ğ/-g Ünsüzlerinin Düşmesi Sonucu Yuvarlaklaşan Ekler:

Sıfat Eki -lu/-lü (<-lığ/-lig):

taşlu (طَاشْلُو) (99a/2)

havalu (هَوَالُو) (121b/4)

gizlü (كِرْلُو) (103b/7)

3. Benzeşme Sonucu Yuvarlaklaşan Ekler

İlgi Eki -uñ/-üñ, -nuñ/-nüñ:

anuñ (أَنُوك) (2b/13)

bunuñla (بُونُكْلَلَه) (79b/8)

atınuñ (أَتِنُوك) (21b/17)

senüñ (سَنُوك) (80a/5)

şunuñ (صُونُوك) (97a/15)

Fülden Fiil Yapan Çatı Eklerinin Koruyucu Ünlüsü: Metnimizde çatı eklerinin koruyucu ünlülerinin hem düz, hem de yuvarlak biçimleri bulunmaktadır:

dögülmiş (دُكُولْمِش) (98a/15)

kırılmağdan (قِرْلَمَقُ دَنْ) (198b/1)

silinmiş (سِلْنِمِش) (90a/2)

2.1.1.2.2. Düzleşme:

Sözcük Kök ve Gövdelerinde:

a) Eski Türkçe “üçün” sözcüğünde ilk hecedeki ü ünlüsü, ç’nin etkisiyle daralmış ve düzleşmiştir:

içün (اِچُون) (199a/15)

b) Eski Türkçede yuvarlak ünlülü olan “tüp” sözcüğünün ünlüsü daralarak düzleşmiştir:

kuyruk dibi (كُيْبِي) (33a/6)

a) **İsimden İsim Yapım Eki -lık/-lik:** Metnimizde düz ünlülü olan bu ek, bazen düzlük yuvarlaklık uyumuna girerek yuvarlaklaşmıştır:

otluk (اوتْلُوقْ) (69a/11)

bollukda (بُولْلُقْدَه) (170a/16)

öngüllük (اُونْكُولُكْ) (90b/17)

b) **Fiilden Fiil Yapan Çatı Eklerinin Koruyucu Ünlüsü:** Metnimizde çatı eklerinin koruyucu ünlülerinin hem düz, hem de yuvarlak biçimleri bulunmaktadır:

dögülmiş (دُوكُولْمِش) (98a/15)

kırılmağdan (قِرْلَمَقْدَنْ) (198b/1)

silinmiş (سِلْنِمِش) (90a/2)

c) **İsimden İsim Yapım Eki -sız/-siz:**

şusız (صُوسِز) (95b/10)

boynuzsız (بُونُوزْسُوزْ) (139a/2)

cülsiz (جُلْسُوزْ) (132a/9)

d) İsimden İsim Yapım Eki -cık/cik:

oğlancıklar (أَوْغَانْجُكْلَرْ) (84b/1)

tağarcık (طَغَارْجُكْ) (96b/1)

azacık (أَزَاجُكْ) (113b/7)

kışacık (قِصَه جُكْ) (145b/15)

e) 1. Tekil Şahıs İyelik Eki -(ı)m/-(i)m:

benim katımda (بَنِم قَاتِمْدَه) (133b/15)

vaşiyetimi (وَصِيَّتِيْمِي) (137b/16)

benim yanımcı (بَنِم يَانِمَجَه) (212a/1)

Osmanlı Türkçesi Döneminde Yuvarlak Ünlülü Olup Metnimizde -Bazen- Ünlüsü Düzleşen Ekler:

a) Sıfat Eki -lu/-lü (<-lığ/-lig):

vaşuflı (وَصْفُلِي) (3b/13)

yağmurlı (يَاغْمُورْلِي) (206a/14)

örtülü (أُورْتُولِي) (116a/3)

b) Fiilden İsim Yapım Eki -ucı/-üci:

vèrici (وِيرِيْجِي) (13a/15)

kesici (كَسِيْجِي) (174b/14)

gözedicileri (كُوزْ دِيْجِيْلَرْ) (207b/15)

c) Ettirgenlik Eki -ur/-ür: Osmanlı Türkçesinde yuvarlak ünlülü olan bu ekin, metnimizde de yuvarlak ünlülü kullanımına rastlanmıştır:

bişüre (بِشُورَه) (73a/7)

toğurmak (طُوغُرْمَقْ) (41b/15)

içürürem (اِچُورُورَم) (13b/2)

arturmazlar (اَرْتُورْمَازْلَرْ) (170b/7)

2.1.1.2.3. Genişleme:

Eski Türkçedeki “ıgaç” sözcüğünün, sözcük başı ünlüsü genişlemiş, sözcük “ağaç” şekline dönüşmüştür:

ağaca (أَغَاچَه) (212b/4)

2.1.1.3. Ünlü Düşmesi:

burnı (بُورْنِی) (89a/10)

ķarnı (قَرْنِی) (14b/12)

ağzına (أَغْزِیْنَه) (76b/1)

gögsi (كُوكْسِی) (83a/4)

2.1.2. Ünsüzler

2.1.2.1. Sözcük Başı Ünsüzleri

2.1.2.1.1. b- ünsüzü

b- > v-

Eski Türkçe sözcük başı b ünsüzü, şu sözcüklerde v ünsüzüne dönüşmüştür:

var (وَارْ) (103a/12) (<bar),

vèreler (وِيرَه لَرْ) (94b/9) (<ber-)

b- > Ø

Eski Türkçe bol- “olmak” eyleminin sözcük başı b- sesi düşmüştür:

olmak (أُولْمَقْ) (135a/6)

olmakdan (أُولَمَقْدَن) (132a/4)

2.1.2.1.2. k- ünsüzü

k- > g-:

Sözcük başı k ünsüzünün genellikle tonlulaştığı kabul edilmektedir:

gönüllü (كُوْكُلُّو) (8a/8)

gün (كُون) (11a/2)

güz (كُوْز) (40b/15)

k- =k-

Metinden alınan aşağıdaki sözcüklerde bugünkü biçimlerine bakarak sözcük başı k ünsüzünün korunduğu kabul edilebilir:

kendüne (كَنْدُونَه) (140b/3)

keserlerdi (كَسَرَلَرْدِي) (211b/10)

kirpik (كِرْپِكْ) (26a/11)

2.1.2.1.3. t- ünsüzü

t- > d-, t- = t-, t- ~ d, t- > d-

Bu değişim, genellikle ince ünlülü sözcüklerde meydana gelmiştir:

dedikleri (دِيدِكْلَرِي) (155a/16)

dili (دِيلِي) (118a/8)

dürlü (دُرْلُو) (12b/15)

Art ünlülü sözcüklerde ise bu bakımdan karışıklık vardır.

t- = t-: Aşağıdaki örneklerde “t” korunmuştur:

toğsan (تُوْغْسَان) (192a/7)

toğuz (تُوْغُوْز) (12a/13)

toğurmak (تُوْغُرْمَقْ) (41b/15)

ṭamak (طَمَاقُ) (22a/14)

ṭamar (طَمَرُ) (89a/13)

t- > d- Art ünlülü bazı sözcüklerde de t- > d- değişimi olmuştur:

daḥı (دَحَى) (192a/7)

dürlü (دُرْلُو) (12b/15)

t- ~ d- Aşağıdaki örneklerde t- ~ d- nöbetleşmesi görülmektedir:

dutar (دُوْتَرُ) (113/13) - ṭutub (طُوْتُوبُ) (215b/2)

der (دَرُ) (109b/17) – ter (تَرُ) (110a/17)

dırnaḳ (دِرْنَاقُ) (24a/2) - ṭırnaḳ (طِرْنَاقُ) (102b/13)

2.1.2.2. Sözcük İçi ve Sözcük Sonu Ünsüzleri

2.1.2.2.1. -b ünsüzü

-b > Ø:

Metinde Eski Türkçedeki “sub” sözcüğünün yalın biçiminde -b sesinin –v sesi üzerinden düştüğü bir örnek bulunmaktadır:

şu (صُو) (114a/18)

2.1.2.2.2. -d- ünsüzü

-d- > -y-:

Eski Türkçenin sözcük içi d’leri y sesine dönüşmüştür:

ayaḳları (أَيَاقْلَرِي) (114a/17)

eyü (أَيُو) (114b/12)

büyük (بُوَيْكُ) (187b/13)

2.1.2.2.3. -ğ-, -g-, -ğ, -g ünsüzleri

-ğ- > -v-:

şovuk (صُوُكْ) (195b/8)

ğ, g > Ø

Eski Anadolu Türkçesi Döneminde düşen çok heceli sözcüklerin ve eklerin sonundaki -ğ/-g'lerin metnimizdeki bazı örnekleri şunlardır:

a) Çok Heceli Sözcüklerin Sonunda:

katı (قَتَى) (198a/8)

şarusı (صَارُوسَى) (99b/1)

b) Eklerin Sonunda:

Sıfat Eki -lığ/-lig:

dürlü (دُرْلُو) (182a/14)

taşlu (طَاشْلُو) (99a/3)

tatlu (طَئْلُو) (117b/1)

veremli (وَرَمْلَى) (111b/3)

Belirtme Hâli Eki: Metnimizde Eski Türkçenin -(ı)ğ/-(i)g belirtme hâl eki ünsüzü düşmüş, ekin koruyucu ünlüsü ek durumuna geçmiştir:

şuyı (صُوی) (118a/7)

atı (آتَى) (118b/12)

altunı (أَلْتُونَى) (9a/12)

anı (أَنَى) (18a/13)

c) Ek veya Hece Başında:

Aşağıdaki eklerin başındaki ğ-/g- ünsüzü düşmüştür.

Yönelme Hâl Eki -a/-e < -ğa/-ge:

şağrısına (صَاغْرِيْسِنَه) (181a/4)

şuya (صُوْيَه) (120b/12)

kulağına (قُوْلَغْنَه) (119b/12)

güne (كُوْنَه) (121b/1)

Yön Gösterme Eki -aru/-erü < -garu/-gerü:

yukaru (يُوْقَرُو) (154b/11)

içerü (اِيْچَرُو) (31b/15)

Sıfat-Fiil Eki -an/-en < -ğan/-gen:

atan (اَتَانُ) (95b/11)

düşen (دُوْشَنْ) (125a/14)

giden (كِيْدَنْ) (211b/6)

Zarf-fiil Eki -ınca/-ince < -gınça/-ginçe:

gelince (كَلْنَجَه) (116b/12)

görmeyince (كُوْرْمِيْنَجَه) (132a/14)

varınca (وَارْنَجَه) (147a/7)

olmayınca (اَوْلْمِيْنَجَه) (154b/15)

2.1.2.2.4. -k-, -k-, -k-, -k ünsüzleri

-k- > -h-:

Bu değişimin görüldüğü örneklerden bazıları şunlardır:

dağı (دَخَى) (155b/6)

ağşam (أَخْشَام) (18a/13)

yohsa (يُوْحْسَه) (206a/9)

koḥusı (قُوْحُوسَى) (101a/16)

-k, -k > -ğ, -g

İki ve daha çok heceli sözcüklerin sonundaki -k ve -k ünsüzleri, sözcük ünlüyle başlayan bir ek aldığı anda tonlulaşarak -ğ ve -g'ye dönüşür.

ḳulağına (قُوْلَعْنَه) (119b/12)

etdügi (ايتدوگى) (133a/12)

delüğine (دَلُوْكْنَه) (120a/15)

uyluğa (أُوْيْلُوْغَه) (176b/7)

Metnimizde ek almadığı halde bu ses olayının görüldüğü bazı örnekler de vardır:

çukug (چُوْقُوْغ) (175b/4)

açug (أَجُوْغ) (197a/15)

şarkug (صَارْقُوْغ) (198a/4)

-k, -k > Ø

Sözcük sonunda bulunan -k/-k ünsüzleri, sözcük son sesinde -k/-k ünsüzü bulunduran -cuḳ/-cük, -caḳ/-cek küçültme eklerinden birini aldığı anda düşer:

ılıcaḳ (ايليجق) (119b/13)

2.1.2.2.5. -l- ünsüzü

-l- > Ø

getürmek (گتورمك) (108a/3)

Eski Türkçenin “ol” zamir ve sıfatı, metnimizde de “ol” biçimindedir.

ol (أول) (2a/1)

oldur (أولدُر) (11b/3)

Eski Türkçenin “ol” zamir ve sıfatı, metnimizde de “ol” biçimindedir fakat bir yerde “o” şeklinde kullanılmıştır.

o (أُو) (13b/5)

2.1.2.2.6. –p ünsüzü

-p > -b

Tek heceli bazı sözcüklerin sonundaki tonsuz p ünsüzü, ünlü ile başlayan bir ekten önce tonlularak b ünsüzüne dönüşür:

ḡabı (قَابِي) (74b/8)

dibi (دَبِي) (90b/8)

Bu kurala aykırı kullanımlar da görülmektedir:

ṣapı (صَابِي) (22b/13)

ṭopı (طَوْبِي) (186b/9)

ipini (اِيْبِنِي) (103a/11)

2.1.2.2.7. –t ünsüzü

-t > -d

a) Tek heceli sözcüklerin sonundaki tonsuz t ünsüzü, ünlü ile başlayan bir ek aldığında tonlularak d ünsüzüne dönüşmektedir:

süğini (سُوْدِي) (13b/13)

dördüncisi (دُرْدُنْجِيْ) (191a/2)

b) İki ve daha çok heceli sözcüklerin sonundaki -t ünsüzü, sözcük ünlüyle başlayan bir ek aldığında tonlularak -d’ye dönüşür:

ḡorḡudasız (قُورُقُوْدَه سِيْزُ) (6a/3)

yürüdesin (يُورُودَه سِيْنُ) (83a/14)

édici (ايدىچى) (17b/8)

2.1.2.3. Tonlulaşma:

2.1.2.3.1. Aslî Uzun Ünlüler Nedeniyle Tonlulaşma:

Aslî uzun ünlü ile kurulmuş tek heceli sözcüklerin sonundaki tonsuz p, t, k, k, ve ç ünsüzleri, ünlü ile başlayan bir ekten önce tonlulaşarak b, d, ğ, g ve c ünsüzlerine dönüşürler:

dibi (دىبى) (33a/6)

südi (سۇدى) (40b/17)

ucı (ۇچى) (89a/7)

2.1.2.3.2. Ünsüzler Arası Durumda Tonlulaşma:

t > d: İki ve daha çok heceli sözcüklerin sonundaki -t ünsüzü, sözcük ünlüyle başlayan bir ek aldığında tonlulaşarak -d'ye dönüşür:

yürüdesin (يُورۇدە سىن) (182b/13)

akıdasın (اَقِيدە سىن) (184a/6)

édici (ايدىچى) (147b/9)

erideler (أَرِيدە لَر) (119b/7)

2.1.2.4. Ünsüz Türemesi:

2.1.2.4.1. -y- Türemesi: Türkçenin yapısı gereği, ünlüyle biten bir köke, yine ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde araya -y- yardımcı ünsüzü girmektedir:

sirkeyi (سِرگىيى) (118a/14)

dëyü (دئۇ) (202b/10)

oқыyan (اُوقيان) (5a/6)

“ile” edat ve bağlacı ünlü ile biten kök ve gövdelere geldiğinde araya -y- yardımcı ünsüzü girer:

ğazabıyla (غَضَبِيَّه) (8b/2)

hükmiyle ve emriyle (حُكْمِيَّه وَ أَمْرِيَّه) (107b/10)

2.1.2.5. Ünsüz İkizleşmesi: Eski Türkçede bulunan sözcük içi “s” ünsüzü birkaç örnekte, bazı seslerin düşmesi ya da değişmesi sonucu ikizleşmiştir:

yaşşı (يَصْصِي) (133b/13)

issi (إِصْصِي) (195b/7)

2.1.2.6. Ünsüz Uyumu: Tonsuz ünsüzle biten kök ve gövdelere gelen eklerin başındaki tonlu ünsüzler bu dönemde ve metnimizde bazı eklerin kalıplaşmış şekilleri sebebiyle uyuma girmemektedirler:

peklikde (يَكْلِكْدَه) (68b/10)

ayağda (أَيَافْدَه) (56b/10)

tarlıkdan (طَارْلَقْدَنْ) (93b/8)

etmekden (إِيْتْمَكْدَنْ) (42b/8)

gökden (كُوكْدَنْ) (12b/13)

Metinde bazı ince ünlülü kelimelere gelen eklerde kaf ve gayın harflerinin kullanıldığı örneklere de rastlanmıştır. Bu kelimeler yazarın yazmış olduğu şekilde çeviri yazı alfabesine aktarılmıştır:

berāberlığında (بِرَابِرْلِغْنْدَه) (146b/5)

tīzlıgıla (تِيَزْلِغْلَه) (216b/4)

issilik (إِسِيلِيقْ) (115a/1)

issiliğa (إِسِيلِغَه) (217b/16)

inceliğundan (اِنْجَه لِعَنْدَنْ) (23a/7)

yeynilik (يَيْنِيلِقْ) (74b/6)

tāzelik (تَاَزَه لِقْ) (95b/3)

2.1.2.7. Hece Yitimi: Bu ses olayına metnimizdeki tek örnek, ek-fiil olarak kullanılan durur'un -dur/-dür şeklinde ekleşmiş biçimidir.

yumşakdur (يُومْشَاقْدُر) (169a/11)

güçdür (كُوجْدُر) (122a/10)

2.2. Biçim Bilgisi

2.2.1. Sözcük Yapımı

2.2.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler:

2.2.1.1.1. -cak/-cek: İsimlerden, küçültme ifade eden isimler türetir.

ılıcak (إِيلِيْجَاقْ) (127a/5)

isicak (إِسِيْجَاقْ) (216b/4)

gökcek (كُوكْجَاقْ) (73b/9)

2.2.1.1.2. -cı/-ci, -çı/-çi: İsimlerden, meslek ve uğraşı isimleri türetir.

bakırcılar (بَاقِرْجِيلَر) (82a/11)

kazancılar (كَزَانْجِيلَر) (82a/11)

boyacılar (بُويَاخِيلَر) (82a/11)

2.2.1.1.3. -cık/-cik: İsimlerden, küçültme ve sevgi ifade eden isimler türetir.

oğlancıklar (أُوْغَلْنَجَقْلَر) (84b/1)

tağarcık (طَغَارْجِقْ) (96b/1)

azacık (أَزَاجِقْ) (113b/7)

kışacık (قَصْنَه جُكْ) (145b/15)

koyuncığı (قُيُونُجِي) (210a/9)

2.2.1.1.4. -lık/-lik: İsimlerden soyut isimler türeten işlek bir ektir. Metnimizde düz ünlülü olan bu ek, bazen düzlük-yuvarlaklık uyumuna girerek yuvarlaklaşmıştır:

açlığa (اچِلْغَه) (22a/2)

eksiklik (اَكْسِيكَلِكْ) (10a/8)

egrilik (اَكْرِيكْ) (197b/9)

bollukda (بُولُكْدَه) (170a/16)

2.2.1.1.5. -lu/-lü: İsimlerden isim türeten en işlek ektir. Metnimizde hem yuvarlak şekli hem de düz şekli kullanılmıştır:

veremli (وَرَمْلِي) (111b/3)

yağmurlı (يَاغْمُورْلِي) (195b/3)

nemli (نَمْلِي) (195b/4)

zararlı (ضَرَرْلِي) (205a/14)

zararludur (ضَرَرْلُودُرْ) (104b/4)

etlü (اَتْلُو) (24a/12)

kolaylu (قُولَايْلُو) (73a/2)

2.2.1.1.6. -(1)ncı/-(i)nci, -(u)ncı/-(ü)nci: İsimlerden sıra sayı sıfatları türetir:

ikinci (ايِكِنجِي) (122b/6)

üçüncisi (اوچنجسي) (191a/1)

dördüncisi (دُردُنْجِي) (191a/2)

toğuzuncı (طُوقُوزُنْجِي) (42b/6)

2.2.1.2. Fiilden İsim Yapan Ekler

2.2.1.2.1. -gan/-gen: Aslında sıfat-fiil ekidir.

yelegen (يَلْغَنُ) (77b/11)

yürügen (يُورُوكُنُ) (77b/11)

2.2.1.2.2. -ma/-me: Fiil soylu sözcüklere gelerek fiillerden yeni isimler türeten isim-fiil ekidir.

düşmesi (دُوشْمَسِي) (115a/9)

oñulmasında (أُوْكُولْمَاسِنْدَه) (122b/7)

çıkmmasından (چَقْمَاسِنْدَنُ) (204a/4)

2.2.1.2.3. -u/-ü (< -ıg/-ig): Fiillerden isim türetir.

korku (قُورْقُ) (22a/11)

sürisine (سُورِيْسِنَه) (18b/2)

2.2.1.2.4. -(y)ucı/-(y)üci, -(y)ıcı/-ıcı (-ıgçı/-igçi): Osmanlı Türkçesi Döneminde hem yuvarlak hem de düz ünlülü şekilleri kullanılan -ıcı/-ıcı, -ucı/-üci fiilden isim yapım ekinin ilk ünlüsü, metinde her iki şekilde de yer almaktadır:

édici (إِيدِيْجِي) (216a/1)

vèrici (وِيرِيْجِي) (13a/15)

avlayıcı (أُولْيِيْجِي) (205a/12)

tutucı (طُوتُجِي) (156b/15)

kapucısız (قَاطُوجِي سِزْ) (207b/4)

sürüci (سُورُوجِي) (205a/15)

2.2.1.2.5. -uk/-ük: Fiillerden isim türetir.

tükrük (تُوكْرُكْ) (214a/5)

delügene (دَلُوكِنَه) (120a/15)

açuk (أَچُوكْ) (215b/6)

kaçug (قَاجُوكْ) (215b/6)

2.2.1.2.6. -maz: Sıfat-fiil eki olan –maz eki bazen kalıcı sıfatlar da yapmaktadır.

yaramaz (يَرَاهُ مَز) (76b/11)

2.2.1.3. İsimden Fiil Yapan Ekler

2.2.1.3.1. -a/-e: İsimlerden hem geçişli hem geçişsiz fiiller türetir:

uzayub (أَوْزَايُوبُ) (91a/3)

oynamak (أَوْيَنَامَقُ) (177a/11)

2.2.1.3.2. -(a)r/-(e)r: İsimlerden geçişsiz fiiller türetir:

şarardıysa (صَرَارَ دَيْسَه) (41b/8)

kızarur (قَرَارُ) (111a/14)

2.2.1.3.3. -la/-le: İsimlerden, hem geçişli hem geçişsiz fiiller türeten işlek bir ektir:

terleye (تَرَلِيَه) (73a/15)

boğazladı (بُوَغَاذْلَدِي) (210a/10)

yağlayalar (بَاغْلِيَه لَر) (116b/17)

2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler:

2.2.1.4.1. Edilgen çatı eki:

-(ı)l/-(i)l: Ünsüz ile biten fiillere gelen edilgen çatı ekidir. Ekin bağlayıcı ünlüsü genellikle düzdür. Ancak metnimizde bu ünlünün uyuma girip yuvarlaklaştığı örneklerde bulunmaktadır:

yazılır (يَاْزِيلُور) (5b/6)

kırilur (قِرِيلُور) (104b/5)

vêrildiye (وِيرْلُديْسه) (175b/9)

görülmemişdür (كُورْلَمِشْدُور) (107a/4)

soyulması (سُوْيُلْمِسي) (198b/8)

2.2.1.4.2. Dönüşlü Çatı Eki:

-(i)n, -(i)n:

deprense (دَبْرَنَسَه) (72a/6)

edinüb (اِدِينُوبْ) (88a/11)

2.2.1.4.3. İşteş Çatı Eki:

-(i)ş/-(i)ş:

karışduralar (قَارِشْدُورَه لَر) (116b/)

2.2.1.4.4. Ettirgen Çatı Eki:

Hem geçişli hem de geçişsiz fiillerden geçişli fiiller türeten ettirgen çatı ekleri:

-dur/-dür:

kızdurasın (قَزْدُورَ هَسِنْ) (123a/13)

döndüreler (دُونْدُرَه لَر) (122a/10)

Geçişsiz fiillerden geçişli fiiller türeten ettirgen çatı ekleri:

-ur/-ür:

toğurmak (طُوغُرْمَقْ) (41b/15)

geçürmeyeler (كُچُورْمَيَه لَر) (97a/11)

bişüre (بِشُورَه) (73a/7)

-ar/-er:

çıkara (چَقَّارَه) (103a/11)

koparmak (قُوپَارْمَقْ) (190b/2)

gidermeye (كِدَرْمَيَه) (122b/16)

-(i)t/-(i)t: Ünlü veya l ve r'den biriyle biten çok heceli fiillere getirilir (Gülsevin, 2014: 115). Ek kendisinden sonraki ünlünün etkisiyle ötümlüleştirek d'ye dönüşmektedir.

erideler (أَرِيدَهُ لَر) (119b/7)

kınadalar (فَيَنَادُلَر) (120b/2)

ıamladasın (طَامَلَادَهُ سِنُ) (122b/12)

kınatmakdan (قَانَاثُمُقْدَنُ) (137a/12)

2.2.2. İsimler

2.2.2.1. İsim Çekimi

2.2.2.1.1. Çokluk Eki:

-lar/-ler:

atlar (أَتَلَر) (17b/2)

gözleri (كُوزَلَرِي) (2a/6)

ayaıları (أَيَقَلَرِي) (15a/15)

2.2.2.1.2. İyelik Ekleri: Metnimizde iyelik eklerinin 1. tekil şahıslarında koruyucu ünlü hem düz hem yuvarlak şekliyle kullanılmıştır. 1. çoğul şahıslarda koruyucu ünlü her zaman yuvarlak ünlölüdür, 3. tekil ve çoğul şahıslarda ise düz olarak kullanılmıştır:

1. Tekil Şahıs: -(i)m/-(i)m:

benim kıatımda (بَنِم قَتِمْدَه) (133b/15)

benüm kıatımda (بَنُم قَتِمْدَه) (97a/5)

benim yanımcı (بَنِم يَانِمَجَه) (212a/1)

benüm şan'atımı (بَنُم صَنَعْتُمِي) (209a/7)

2. Tekil Şahıs: -(ı)ŋ, -(i)ŋ, -(u)ŋ, -(ü)ŋ

senüŋ derüŋ (سَنُكَ دَرُكَ) (13b/13)

senüŋ katuŋda (سَنُكَ قَتُّكَدَه) (35a/8)

seniŋ mübāriziŋ (سَنُكَ مُبَارَزُكَ) (137b/11)

3. Tekil Şahıs: -ı(n), -i(n) / -u(n)/-ü(n), -sı(n)/-si(n):

ağzına (أَغْزَنَه) (111b/5)

cigerini (جِغَرَنِي) (210a/13)

yaprağıdur (يِبْرَاغِي دُر) (117b/2)

kaŋısı (قَنَغِيْسِي) (11a/16)

Metnimizde seyrek de olsa 3. tekil şahıs iyelik ekinin yuvarlak ünlülü örneklerine rastlanmaktadır:

köküni (كُوكُنِي) (127a/7)

tüyüni (تُيُونِي) (216a/5)

yüküni (يُوكُونِي) (41b/1)

1. Çoğul Şahıs: -(ı)muz/-(i)müz:

‘ömrümüzde (عُمْرُمُزْدَه) (115b/4)

münāsebetimiz (مُنَاسَبَتِمْزُ) (189a/10)

kitābımız (كِتَابِمْزُ) (188b/5)

zamānımızda (زَمَانِمُزْدَه) (190a/2)

2. Çoğul Şahıs: -(u)ŋız, -(u)ŋuz, -(ü)ŋüz

sizüŋ atuŋızı (سِرُكَ أَتُكَزِي) (209a/3)

sizüŋ ma‘āşuŋuz (سِرُكَ مَعَاشُكُمْزُ) (210a/10)

ķudretüŋüz (قُدْرَتُكُمْزُ) (6a/1)

3. Çoğul Şahıs: -ları/-leri:

bilekleri (بِلَكَرَى) (56b/15)

tırnakları (طِرْنَاقَلَرَى) (57a/15)

2.2.2.1.3. İsim Hâl Ekleri:

2.2.2.1.3.1. Tamlayan Hâli (genitif): -(n)uñ/-(n)üñ:

atuñ (أَتُوْكَ) (12b/9)

ķoluñ (قُولُوْكَ) (143a/3)

gözüñ (كُوْزُكَ) (155a/4)

Metnimizde seyrek de olsa genitif ekinin düz ünlülü örneklerine rastlanmaktadır:

cinsiniñ (جَنْسِيْنِيْكَ) küllisinde (175b/1)

atıñ (أَتِكَ) cılburı (133b/5)

ķınıñ (قِيْنِكَ) başına (176b/10)

2.2.2.1.3.2. Yönelme Hâli (datif): -a/-e: Ünlü ile biten sözcüklerde araya -y- bağlayıcı

ünsüzü girer:

şuya (صُوِيَه) (204a/1)

kimesneye (كِمَسْنِيَه) (21b/11)

kendüye (كَنْدُوِيَه) (81a/9)

2.2.2.1.3.3. Bulunma Hâli (lokatif): -da/-de:

ellerinde ve ayaklarında (أَلْرُئْدَه وَ أَيْاقَلْرُئْدَه) (39a/1)

yanında (يَانِيْنْدَه) (38b/13)

2.2.2.1.3.4. Çıkma Hâli (ablatif): -dan/-den:

ķayķırmaķdan (حَايِيْزْمَقْدَنْ) (204b/12)

arkasından (أَرْفَاسُنْدَنْ) (131b/7)

iplikden (إِبْلِكَنْ) (133a/8)

Bu ek, çıkma fonksiyonu dışında başka işlevleri de olduğu için bunlar arasında bir tasnif yapılmamış olup aynı başlıkta toplanmıştır. Mesela “iplikden” örneğinde olduğu gibi.

2.2.2.1.3.5. Belirtme Durumu (akuzatif): Metnimizde, belirtme durumu ekinin iki şekli bulunmaktadır:

a) -(y)ı/- (y)i: Sözcüğün yalın haline ünsüz ile bitiyorsa -ı/-i, ünlü ile bitiyorsa araya -y koruyucu ünsüzü alarak gelir. 3. şahıs iyelik eklerinden sonra ise zamir n’si ile birlikte kullanılır:

gümişi (كُومِشِي) (9a/12)

atı (أَتِي) (5a/3)

başını (بَاشِنِي) (11b/15)

yeryüzünü (يَرِيُوزِنِي) (19a/3)

b) 3. Kişi İyelik Ekinden Sonra Gelen -n:

kuyruğun (قُيْرُوغِنْ) (200a/15)

pāresin (پَارَه سِنْ) (210a/15)

2.2.2.1.3.6. Eşitlik Hâli (ekvatif): -ca/-ce:

ardınca (أَرْدِنْجَه) (211b/5)

eyüce (أَيُوجَه) (121a/14)

böylece (بُؤْلَجَه) (181b/14)

2.2.2.1.3.7. Vasıta Hâli (enstrümental): Bu durum, bağlama edatı ile’nin ekleşmiş biçimi ile oluşmuştur:

türmasıyla (طُورْمَسِيْلَه) (38a/13)

uzunluğıyla (أَوْزُوتْلَعْنَلَه) (148a/4)

eliyle (أَلَيْلَه) (153a/8)

bahānesiyle (بَهَانَه سَيْلَه) (202a/1)

2.2.2.1.3.8. Yön Gösterme Eki (Direktif): -aru/-erü, -ra/-re: Yer zarfları türeten bu ekler metnimizde kullanılmıştır:

yukarı (يُوقَرُو) (26b/14)

taşra (طَشْرَه) (68a/13)

ilerü (أَلَرُو) (135a/8)

içerüye (أَلِجْرُويَه) (169b/14)

2.2.3. Sıfatlar

2.2.3.1. Niteleme Sıfatları: Metnimizde görülen bazı niteleme sıfatları şunlardır:

aķ (أَقْ) kubbeler (10a/13)

eski (أَسْكِي) yağı (116a/7)

şarb (صَرْبْ) sirke (119b/1)

2.2.3.2. Belirtme Sıfatları: Bu sıfatlar işaret, sayı, belirsizlik ve soru sıfatlarıdır.

Metnimizde görülen bazı belirtme sıfatları şunlardır:

2.2.3.2.1 İşaret Sıfatları: Metnimizde kullanılan işaret sıfatları “bu, ol ve şol”dur ve bazı örnekleri şunlardır:

ol (أُول) yağdan (122b/13)

bu (بُو) ‘illet (123a/15)

şol (شُول) mekāna (122a/2)

2.2.3.2.2 Sayı Sıfatları: İsimleri sayı yoluyla belirten sıfatlardır. Metnimizdeki bazı örnekleri şunlardır:

2.2.3.2.2.1 Asıl Sayı Sıfatları:

iki (اِكْرِي) rıtl (126a/17)

yedi (يَدِي) nişānı (17a/10)

üç (اَوْچ) aya (42a/7)

altı (اَلْتِي) zirā' (36a/1)

yigirmi dört (يَكْرَمِي دُرْت) sā'at (41b/6)

2.2.3.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları:

ikinci (اِكْرِنَجِي) şinf (122b/6)

dördüncü (دُرْدُنَجِي) gün (123b/2)

üçüncü (اَوْچُنَجِي) hışşeden (216b/5)

onuncu ve on birinci (اَوْنُنَجِي وَ اَوْنُ بَرْنَجِي) ay (41b/14)

2.2.3.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları: -(ş)ar/-(ş)er ekiyle kurulan bu sıfatın metnimizdeki örneği şöyledir:

ikişer (اِكْرِيشَر) rıtl (121b/9)

beşer (بَشَر) dirhem (126b/16)

2.2.3.2.3. Belirsizlik Sıfatları:

ba'zı (بَعْضِي) evkātde (112b/1)

birkaç (بِرْ فَجْ) sā'at (103a/10)

her (هَر) 'illete (4b/17)

bir (بِرْ) şey' (103a/17)

2.2.3.2.4. Soru Sıfatları:

ķankı (فَنَفَى) cānibini (137b/14)

ķangı (فَنَغَى) şınfda (77b/17)

2.2.3.2.5. Sıfatlarda Karsılaştırma:

-rak/-rek ekiyle yapılmaktadır.

gökķerek (كُوكُجَرَكَ) (171b/3)

2.2.4. Zamirler

Metnimizde kullanılan bazı zamirler şunlardır:

2.2.4.1. şahıs Zamirleri:

ben (بَنْ) (4b/3)

sen (سَنْ) (9a/13)

ol (أُولُ) (180b/11)

biz (بِرْ) (15a/15)

siz (سِرْ) (6a/3)

anlar (onlar) (أَنَلَرْ) (6b/14)

2.2.4.2. İşaret Zamirleri:

bunuğla (بُونُكَلَهْ) (79b/8)

şol (شُولُ) (5b/7)

anuğ (أَنُوكْ) (5b/5)

2.2.4.3. Dönüşlölük Zamiri: Metnimizde dönüşlölük zamiri olan “kendi” kelimesi

hem yuvarlak hem düz ünlölü haliyle kullanılmıştır:

kendü (كَنْدُ) (13a/4)

kendi (كَنْدِ) (13a/8)

2.2.4.4. Belirsizlik Zamirleri:

birisi (بیرسی) (23b/7)

her birisi (هر بیرسی) (201b/8)

2.2.5. Zarflar

2.2.5.1. Yer-Yön Zarfları: Metnimizde görülen bazı yer-yön zarfları şunlardır:

taşra (طَـشْرَه) (203b/1)

aşağa (أَشَاغَه) (21a/3)

yukarı (يُوقَرُو) (56b/11)

içerü (إِیْچَرُو) (31b/15)

2.2.5.2. Zaman Zarfları: Metnimizde görülen bazı zaman zarfları şunlardır:

şabāḥ (صَبَاخْ) (68a/16)

aḥşam (أَحْشَام) (68a/16)

gece (كِبْجَه) (84b/8)

şonra (صُنْغَرَه) (34b/3)

imdi (إَمْدَى) (85a/15)

2.2.5.3. Durum Zarfları: Metnimizde görülen bazı durum zarfları şunlardır:

şarı (صَارَى) olan (169a/5)

küçük (كُؤْچُكْ) olsa (24a/14)

düz (دُؤْزْ) etmek (170a/1)

2.2.5.4. Miktar Zarfları: Metnimizde görülen bazı miktar zarfları şunlardır:

çok (چُوقْ) gezdüre (73b/2)

az (أَنْ) oynatmak (94b/4)

azacık (أَزَاچُقْ) gitmiş (113b/7)

2.2.5.5. Soru Zarfları:

ne kadar (نَظَر) ḥafīf èdebilürseñ (145b/12)

nice (نِيحَة) olur (160b/2)

niçün (نِيچُون) (210b/10)

2.2.6. Edatlar

2.2.6.1. Çekim Edatları: Metnimizde görülen bazı çekim edatları şunlardır:

2.2.6.1.1. Yalın Hâl ile Kullanılan Edatlar

içün : şayd içün (اِچُون) (3b/3)

dek : kıyāmete dek (دَكْ) (12b/12)

dèyü : a'dā cenkde pādişāha zarar ètmesünler dèyü (دَيُو) (202b/10)

gibi : aklık ve esmerlik gibi (كِيِي) (11a/17)

ķadar: ķudretün olduğı ķadar (قَدَر) (20a/1)

2.2.6.1.2.Çıkma Hâli ile Kullanılan Edatlar

ğayrı: bundan ğayrı (غَيْرِي) (23b/5)

şonra : andanşonra (صُونْرَه) (25b/13)

2.2.6.2. Kuvvetlendirme Edatları:

dahı : dahı ziyāde uzun ola (دَحِي) (36b/2)

2.2.7. Bağlaçlar

Metnimizde görülen bazı bağlaçlar şunlardır:

ki : imdi şöyle ma'lūm ola ki (كِي) (39b/12)

ile : boyun ile (اِيْلَه) kürek arası üzre ķo (87b/12)

pes: pes (پِسْ) ḥālī ve tenhā olan zuķāķlara ķaşd èdesin (77a/4)

kim : şöyle bil kim (كَيْم) sen ata nâzır ve murâkıbsın (81b/12)

ve : kapulara ve (و) menzillere (77a/5)

belki: belki (بَلْكَه) bir def'a çekersin (76a/4)

2.2.8.Fiiller

2.2.8.1. Şahıs Ekleri:

Metnimizde örneği bulunan şahıs ekleri şunlardır:

2.2.8.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri:

2. Tekil Şahıs: -sın, -sin:

olasın (أَلَسِنْ) (10b/12)

neylersin (نَيْلَرْسِنْ) (11a/9)

görürsin (كُورُرسِنْ) (14a/5)

2. Çoğul Şahıs: -sız/-siz

görürsüz (كُورُرسِزْ) (206a/5)

kaldurursız (قَالْدُرُرسِزْ) (210b/17)

3. Tekil Şahıs: Ø:

oynada (أَيْنَدَه) (112b/13)

süre (سُورَه) (70b/12)

gide (كِيدَه) (73b/12)

3. Çoğul Şahıs: -lar/-ler:

hıavf etmekler (حَوْفُ اِيْتَمَيَه لَر) (8a/9)

şaklayalar (صَقْلَيَه لَر) (94a/10)

2.2.8.1.2. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri:

1. Tekil Şahıs: -m:

re'y eyledüm (أَيْلَدُم) (136a/7)

gördüm (كُورِدُم) (104b/6)

cā'iz görürem (جَائِز كُورُورَم) (177a/9)

Metnimizde 1. tekil şahıs ekinin “n” olarak kullanıldığı da saptanmıştır:

ben ederin (بْنُ لَيْدَه رَيْنُ) (149a/12)

2. Çoğul Şahıs:

olsanız (أُولَسْكُنْ) (8a/14)

çıkmadınız (جُفَمَدُكُنْ) (9b/1)

görmedünüz mi (كُورَمَدُكُنْ مِي) (209a/8)

3. Tekil Şahıs: Ø:

muhkem eyleye (أَيْلِيَه) (98a/2)

yuşaru tutarsa (طُوتَارْسَه) (154b/11)

şalınmaya (صَالِنْمِيَه) (176a/17)

3. Çoğul Şahıs: -lar/-ler:

bağlasalar (بَغْلَسَه لَر) (59b/3)

dérler (دِيرُلَر) (67a/11)

vérmeyeler (وِيرْمِيَه لَر) (95b/14)

2.2.8.2. Fiil Çekimleri

Fiil çekimlerinde sadece metnimizde yer alan biçimler sıralanmıştır.

2.2.8.2.1. Basit Çekimler

2.2.8.2.1.1. Bildirme Kipleri

2.2.8.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

1. Tekil Şahıs: -dum/-düm:

taşnîf êtdüm (أَيْتَدُمْ) (4b/14)

buldum (بُلِدُمْ) (5a/11)

1. Çoğul Şahıs: -duḡ/-dük:

yanında idük (أَيْدُكْ) (209b/1)

ağırlanduḡ (أَغْرُلَانْدُكْ) (12b/1)

2.2.8.2.1.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman

Öğrenilen geçmiş zaman eki metinde hep düz vokalli şekliyle kullanılmıştır:

vāḡı' olmışdur (أُولِمِشْدُر) (205a/15)

etmişlerdür (أَيْتَمِشْلَرْدُر) (32a/16)

görülmemişdür (كُورُلْمِشْدُر) (107a/4)

2.2.8.2.1.1.3. Geniş Zaman

3. Tekil Şahıs: -ar/-er,-ur/-ür:

hāşıl olur (أُولُور) (9b/9)

düşer (دُوشَر) (109a/11)

çıkar (چَقَار) (160b/3)

3. Çoğul Şahıs: -arlar/-erler:

feryād ederler (أَيْدَرْلَر) (13b/2)

koşarlar (قُوشَارْلَر) (131b/13)

2.2.8.2.1.2. Dilek Kipleri

2.2.8.2.1.2.1. Emir-İstek

2. Tekil Şahıs: -asın/-esin:

olasın (أَلَا سِنْ) (10b/12)

çekesin (چَكِه سِنْ) (74b/10)

3. Tekil Şahıs: -a/-e:

hareket ede (اِيْدَه) (135b/16)

eyü ola (أُولَه) (147b/9)

3. Çoğul Şahıs: -a-lar/-e-ler:

vermeyeler (وِيْرْمِيَه لَر) (95b/14)

hılt edeler (اِيْدَه لَر) (116b/6)

koyalar (قُوْيَالَر) (116b/8)

2.2.8.2.1.2.2. Şart

2. Tekil Şahıs: -san(η)/-sen(η):

redd edersen (اِيْدَرْ سَنَكْ) (147b/4)

bakşan (بَقْشَنَكْ) (14a/4)

2. Çoğul Şahıs: -sañuz / -señüz:

konsañuz (قُونْسَانُزْ) (12b/3)

ikrām etsenüz (اِكْرَامْ اِيْتْسَنُزْ) (15a/2)

3. Tekil Şahıs: -sa/-se:

olsa (أُولْسَه) (20a/11)

gelürse (كَلُورْسَه) (147b/15)

3. Çoğul Şahıs: -salar/-seler:

uzatsalar (أَزَاتْسَلَر) (156b/1)

isteseler (اِسْتَسَلَر) (76b/9)

2.2.8.2.2. Birleşik Çekimler

Metnimizdeki birleşik çekimler şunlardır:

2.2.8.2.2.1. Geniş Zamanın Şartı:

3. Tekil Şahıs: binerse (بَنَرَ) (75b/10)

yağarsa (يَغَارِسَ) (195a/16)

3. Çoğul Şahıs: gelmezlerse (كَلَمَزْلُزْسَه) (166b/2)

olurlarsa (أُولُوزْلُزْسَه) (24a/12)

2.2.8.2.2.2. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı:

3. Tekil Şahıs: çekdiyse (چَكْدِيْسَه) (145b/6)

2.2.8.2.2.3. İstek Kipinin Hikâyesi:

3. Tekil Şahıs: edeydi (اَيْدِيْ) (209a/7)

ataydı (اَتِيْدِي) (191b/5)

2.2.8.2.2.4. Şart Kipinin Hikâyesi:

3. Tekil Şahıs: etmeseydi (اَيْتَمَسِيْدِي) (3b/12)

2.2.9. Ek-Fiil

a) Eserde isim soylu sözcüklerin yüklem olarak kullanılmasını sağlayan ek-fiilin şahıslara göre bütün çekimleri bulunmamaktadır.

Geniş Zaman 3. Tekil Şahıs: -dur/-dür:

gibidür (كَيِيْدُرْ) (97a/2)

üzredür (أُوزَرْدُرْ) (115a/16)

Şart Kipi 1. Tekil Şahıs:

faķır isem (فَقِيْرُ اِيْسَم) (15a/10)

Şart Kipi 3. Tekil Şahıs: -sa/-se:

degül ise (دَكُلْ ايسَه) (116a/11)

var ise (وَار ايسَه) (169b/2),

muhtâc ise (مُحْتَاخ ايسَه) (22b/1)

yohsa (يُوخْسَه) (13b/13)

b) Fiillerin birleşik zamanlı çekimleri de ek-fiil yardımı ile yapılmaktadır. (bk.

2.2.8.2.2. Birleşik Çekimler)

2.2.10. Fiilimsiler

2.2.10.1. Zarf-Fiiller (Gerundium)

2.2.10.1.1. -(y)u/-(y)ü:

dëyü (دَيُّو) (202b/10)

2.2.10.1.2. -ınca/-ince:

varınca (وَارِنْجَه) (17b/5)

oñulınca (أَفْكُولِنْجَه) (119b/2)

gelince (كَلِنْجَه) (210b/5)

olunca (أُولِنْجَه) (80a/5)

2.2.10.1.3. -iken < er-ken: Ek-fiilin zarf-fiilli birleşik çekimidir.

giderken (كَيْدَرْكَنْ) (176b/1)

2.2.10.1.4. -(y)up/-(y)üp:

alub (أَلُوب) (118a/8)

dögüb (دُوكُوبْ) (119a/14)

Metnimizde bu ekin -p harfi ile kullanımı da mevcuttur:

silküp (سَلْكُوبْ) (192b/6)

açup (أُجُوبُ) (207a/6)

alup (أُلُوبُ) (116b/14)

ovup (أُؤُوبُ) (94b/5)

édüp (أِيدُوبُ) (87a/17)

2.2.10.1.5. -dıkda/-dikde/-dükde/-dukdä:

segirttikde ve şıçradıkda (سَكِرْتِدِكْدَه وَ صِچْرَادِكْدَه) (176a/17)

çökdükde (چُؤْكُدْكْدَه) (32a/17)

yatdukdä (يَاتْدُقْدَه) (68b/9)

2.2.10.2. Sıfat-Fiiller (Partisip)

2.2.10.2.1. Geniş Zaman Sıfat-Fiilleri:

2.2.10.2.1.1. -an/-en (< -ğan/-gen):

anşızdan gelen (كَلْنُ) bir emirden ötüri (180b/14)

eyü 'ırkdan olan (أُولَانُ) at (22a/3)

2.2.10.2.2. Geçmiş Zaman Sıfat-Fiilleri:

2.2.10.2.2.1. -dık/-dik/-dukdä/-dük

bindikleri (بِنْدِكْلَرِي) ata (82b/3)

'alef yedükleri (يِدُكْلَرِي) yerlerde (88b/1)

buluşduğı (بُولُشْدُغِي) yerde (17a/6)

gördüğü (كُؤْرْدُكِي) şey'i (83b/4)

2.2.10.2.2.2. -mış/-miş:

saħk olmış (سَحَقُ أُولْمِشْ) mercimegi (119b/5)

äteş görmemiş (كُؤْرْمَمِشْ) bal (119a/16)

2.2.10.2.3. Gelecek Zaman Sıfat-Fiili:

2.2.10.2.3.1. -acak/ecek:

kiriş takacak yeri (طَقَّاجُ) (193b/14)

kirpik bitecek yerleri (بَنَجَكْ) (26a/11)

2.2.10.3. İsim-Fiiller

2.2.10.3.1. -mak/-mek:

öğrenmek (أَوْكُرْنَمَكْ) (5a/12)

bilmege (بِلْمَكْه) (34b/7)

şolumak (صُولُومَقْ) (23b/11)

turmağı (طُورْمَغِي) (84a/7)

2.2.10.3.2. -ma/-me:

bakması (بَاقْمَاسِي) (37b/8)

kişnemesinden (كِشْنَمَه سِي) (40a/7)

2.2.10.3.3. -ış/-iş:

iniş (اِينِشْ) (103a/16)

BÖLÜM 3: METİN

[1b]

(1) ḥamd-i bī-ḥadd ol mālik-i aḥad ḥazretlerine olsun ki ‘ibādet ve ma‘rifet (2) için ‘ālim kevn-i ḥalk ḡdūb her şey’i mevrīd-i feyz-i lem-yezel (3) eyledi ve sulṭān-ı ‘izzet ü ‘azamet-i tecellisi tūtuk-ı ḡaybdan ṣaḥrā-yı vücuda cilve ḡdūb (4) ḥazā’in cūd-u keremde maḥzūne olan ālā ve ni‘am-ı ṣaḥrā-niṣn̄ olan zerrāt-ı ‘ālem (5) fuḡarāsına bezlū’n-nifāḡ ḡdūb ḡarḡ-ı envār-ı cemāl eyledi ve ḥilāfet-i ‘uzmā (6) niyābet-i kübrā için mevcūdāt-ı ‘ulviyye ve maḥlūkāt-ı sıfliyyeden cins-i insānı (7) ıṣṭifā ve insāndan nev‘-i üli’l-‘azm olan rusūl-i kirāmı irtizā ḡdūb (8) emr-i ḥilāfetde muḡarrebīn-i dergāh-ı ‘izzet ü celāl olan melā’-i a‘lā üzre anları (9) taḡdīm ve tāc-ı ḥilāfet ve iklāl-i imāmet ile anlara ta‘zīm ve iclāl eyledi (10) ve mülūk-ı kirām selāṭin-i ‘izāmı ḥıfz-ı ḥudūd-ı islām ve ḥirāset-i (11) ḥuḡūk-ı ḡavāṣṣ u ‘avām için rütbet-i saltanata taṣḡir ve emr-i ḥilāfeti anlara (12) taḡrīr ḡdūb anların vücuda ‘adālet meṣḡūdlarını nazm ve intizām-ı ‘ālem (13) ve taḡṣīl-i kemāl-i benī ādem için sebep ḡtmegile ve ism-i ḡalīfe ile anları

[2a]

(1) tesmiye ḡdūb anlara iclāl ve ḡulefā-yı ilāhiyye zümresine anları idḡāl eyledi (2) ve ṣalātü selām ol ṣeh-süvār-ı meydān-ı ṣūḡūd u ‘ayān ve ṣāḡbāz-ı evc-i lā-mekān (3) ḡalvet-niṣn̄-in ḡücre-i lī me‘allāḡ ve maḡrem-i sır-ı men yuṭı‘ı’r-resüle feḡad eṭā‘allāḡ (4) muḡammed ṣallā’l-lāḡu te‘ālā ‘aleyhi ve’s-sellem ḡazretlerine olsun ki semend-i himmetin ṣaḡrā-yı ḡurbete (5) ve fezā-yı vaḡdete sürdükde ḡayl-i rūḡ-ı emīn olan ḡayzūm anınla hem-‘inān (6) olmakdan keri ve ḡubārına ḡözleri ḡrmekden berī olub perr-i cibril (7) dāḡı pertev-i envār-ı subḡāt-ı celāl ve envār-ı sürādīḡāt-ı cemāltābına tāḡat ḡetürmeyüb (8) maḡāmında ḡarār ḡtdükde rāḡ-ı ‘azīmetin bār-ḡāḡ-ı ev ednāya tūtub ḡarḡ-ı baḡr-ı vaḡdet (9) olduğdan ṣonra rütbet-i da‘vete tenzīl olundukda ḡayrū’l-ümem olan (10) ümmetine ḡaḡḡ te‘ālā anı ḡurān-ı ‘azīm ile irsāl eyledi ve dāḡı āl-i ḡüzīn (11) ve aṣḡāb-ı ehl-i yaḡīn ḡuzūrlarına olsun ki her birisi meydān-ı dār u ḡīr (12) icṡiḡād-ı ṣer‘ ü dīn ve rüz-ı veḡā-yı muḡārebe-yi müṣṡrikīn ve fetḡ-i bilād-ı küffār (13) siccīn-i ḡarīnde semend-i ḡaṣḡ u ‘azīmete süvār ve rikāb-ı cidd ü ihtimāmda pāy-dār (14) olub fī-sebīli’l-lāḡ ḡahr-ı a‘dā-i bed-fi‘āl eyledi ammā ba‘dehu vaḡtā kim (15) ḡaḡḡ sübhāna ve te‘ālā bu ‘ālem-i mülki ‘ibādet ve ma‘rifet-i ilāhiyye için īcād ḡtdiyse (16) ve ehl-i ‘ālem üzre ekṣeriyyā ṣıfāt-ı ḡayvāniyye ve aḡlāḡ-ı behīmiyye ve sebu‘iyye

(17) galebe étmegile ba'zısı ba'z üzre müte'addî oldıysa ve 'ibâdet-i ilâhiyye ve ma'rifet-i rabbâniyye

[2b]

(1) nazm ü intizâm-ı cihâna ve hüküm ü siyâset-i mutazammına olan hilâfet-i zâhirede
(2) müte'ayyîn olan sultâna mütevaqqıfa oldıysa pes hilâfet-i zâhire ve rütbet-i
kâhirede (3) min-'indillâh müte'ayyîn olan selâtin-i 'izâm ve mülük-ı zevi'l-ihtirâmın
her birisi (4) kendi devleti ve hükümeti zamânında rütbet-i hilâfetün muhtezâsı üzre
nazm (5) ve intizâm-ı âlem emrinde bezl-i maqdûr ve himâyet-i ra'ıyyet ve hıfz ve
hırâset-i (6) hudûd-ı memleket hükminde sa'y-ı mevfûr edüb feth-i bilâd ve kahr-ı
a'dâ-yı bed-nihâd (7) étmekde aşıl atlara ve pehlüvân ve bahâdır fârislere muhtâc
oldılar pes (8) intâc ve teksîr-i huyûl ve techîz-i ricâl-i fuhûl için baytarat ve
fürûsiyyet 'ilmine (9) ragbet étdiler ve kemend-i lutf ve ihsân ile âhû-yı dil-i ra'ıyyeti
ki âteş-i zulm (10) ve ta'addîde kebâb olmuştur şayd ve gûsfend-i mazlûm yakasını
dehân-ı gürg-i (11) zâlimden halâş edüb kayd-ı siyâset ile bend ve hük tabî'atlu
cabbâr-i tîr-i fenle (12) nişân ve hedef edüb zîr-i pây-ı semend étmek kaşdı ile şahrâ ve
fezâyâ hurûc (13) étmegi ganîmet bildiler zîrâ pâdişâh-ı 'âdilün hükümet-i tahtında
anun 'adâleti hasebiyle (14) vâkı'a olan 'ibâdât ve tâ'atun üçür u semerât-ı misli anâ
dahı i'tâ olunur (15) pes halîfe-yi ra'uf ve rahmân ve sultân-ı selâtin-i cihân hâfız-ı
sügür-ı islâm (16) ve râfi'-yi a'lâm-ı 'ilim ü 'allâm mu'în şer'-i mübîn ve hâfız-ı
ahkâm-ı dîn-i metîn (17) hâdim-i harem-i beytü'l-harâm ve ferrâş-ı ravza-yı seyyidü'l-
enâm hulâşa-yı selâtin

[3a]

(1) âl-i 'osmân sultân ibn-i sultân sultân ahmed hân ibn-i sultân (2) muhammed hân
ibn-i sultân murâd hân ebed-allâhü milkeü ve eyyede devlete vü saltanatehü (3) ve
ce'ala reayât-ı 'izzihî menşûreten ve mücâhedâtehu fî-sebil-illâhi 'indehü meşküretev
ve ketebe (4) ismehü fî-zümreti's-şâlihîn ve 'ibâdihi'l-mukarrabîn hazretlerinün cüll-i
himmetleri (5) bîh şirkü ve küfri küffârın nüfûs-ı zemîninden ihrâc ü kal' ve tohmi'l-
hâdî (6) mülhidîn-i ehl-i fesâdın kulüb-ı mezra'ından izâle ve kam' étmegle ma'tûf ve
maşrûf olub (7) hâtır-ı şerîfleri mâ'il-i hayl-i cevâd ve râgıb-ı fâris-i kavıyyi'l-fu'âd
olmağıla ve şâh-bâz (8) tab'-ı bülend-pervâzları dâhı şikâr-ı kebg hâtır-ı ra'ıyyeti ve
şayd-ı âhû-yı dil-i ehl-i (9) memleketi havası ile şahrâ ve fezâyâ pervâz étmegle râgıb
olmağıla 'ilm-i baytarat (10) ve fürûsiyyet ve 'ilm-i şayd-ı vahş u tayrı mutazammın
olan 'umdetü'l-mülük nâm kitâbı (11) ki emîr hâcib 'âşık timur te'lîf étmışdür lisân-ı

türkiye terceme étmege fermân étmegile (12) bu fakîr feyz-i laîf ve habîr ve gark-ı deryâ-yı ‘ilm-i kadîr cem’iyyet-i hâtır ile keşret-i ‘âlemden (13) cenâb-ı vahdet-i hakka mütebettil ve huzûr-ı kalb ile vâridât-ı ilâhiyye ve ‘atâyâ-yı (14) rabbâniyye ahzına murâkib ve mün‘azil olub vilâyet-i hâşşa-yı muhammediyyeye müte‘allika olan (15) ‘ulûm u hakâyıkı ve esrâr u dağâyıkı mesâ’ilinüñ tahrîrine müştâgil iken aî‘u’l-lâhe (16) ve aî‘u’r-resûle ve üli’l-emri minküm kavlinde vâkı‘ olan emr-i ilâhiye imtisâl edüb (17) naqd-ı ‘ömrüm cevâhirinden bir miqdârı kitâb-ı mezbûruñ tercemesine hârc u şarf olundı

[3b]

(1) ve bu kitâb üç kitâb üzre tertîb olunub tuhfetü’l-mülûk ve’s-selâtin ile (2) tesmiye olundı kitâb-ı evvel baytaratı beyân eder ve kitâb-ı sâni fûrûsiyyeti beyân eder (3) ve kitâb-ı sâlis şayd için hürûcı beyân eder ve bi’l-lâhi’t-tevfîk der tevhîd-i bârî ‘azze ismühü (4) ey hâkim-i hükm-i ezel ey müste‘ân-i zü’l-celâl / ey mâlik-i mülk-i ebed ey pâdişâh-ı lâ-yezâl (5) vahdet guyûbında ezel-i mahfî idi vechün senün / âyîne kıldun âdemi tâ edesin ‘arz-ı cemâl (6) hâl-i ‘ademde biz yogîdük yogîdi bizden nişân / var eyledi cûdun bizi ey baħr-i feyz-i bî-zevâl (7) kuvvet ile kudret senün hikmet ile rahmet senün / ‘ayn-ı başîret ehline naqş-ı cihân tayf-ı hayâl (8) der na‘at resûl ‘aleyhi’s-selâm (9) ey mazhar-ı cûd u kerem ey baħr-i feyz-i muhteşem / ey fâtiħ-i kenz-i kıdem ey muhtedâ-yı muhterem (10) ey mahzen-i ‘ilm-i ilâh ey mazhar-ı vech-i cûdâ / halk-ı cihâna ser-be-ser senden gelür feyz ü kerem (11) genc-i ‘ademden şol zamân kim eyledün kaşd-ı zuhûr / vechün ile pür-nûr olub buldı ziyâ milk-i ‘adem (12) hürşîd-i zâtuñ étmeseydi bu cihâna ger tülû‘ / görmez idi levh-i vücûdı ‘aql-ı küll levh ü kalem (13) milk-i vücûdı almağa çün eyledün gurm-ı sefer / ‘ulvî vaşufî ‘âlemün halkı saña hayl ü haşem (14) luftun umar rûz-ı cezâ ervâh-ı cümle enbiyâ / kim anlara olduñ nebî anlar saña oldu ümem (15) der medh-i çâr-yâr-ı güzîn razîya’l-lâhü ‘aleyhim ecmâ’in (16) âline ve aşhâbına hem şad dürûd u şad selâm / anlar ile kuvvet bulurdı dîn ü şer‘-i dem-be-dem (17) islâm u dîne çâr-yârın her biri bir rûkn idi / nuşret edüb peygambere dîn burcına çekdi ‘alem

[4a]

(1) gâr-ı hîrâda yâr olan şiddîk-ı ekber şıdkıla / ihlâsıla cân vërmege bu ‘arşaya başdı kadem (2) dâhı ‘adâlet emrini fârûk ile tekmiñ edüb / vërdi nizâm anuñ ile bu dünyâya ‘adl ü hakem (3) ‘osmân ile şân-ı hayâ bu neş‘ede buldı kemâl / ihyâ edüb bu ümmeti cem‘ eyledi kûr’anı hem (4) dâhı ‘alîde hatm olupdur dünyâda cûd-u kerem / ol

ma‘den-i luṭf-u sehā ol menba‘-yı ‘ilm ü ḥikem (5) islām bedendür çār ‘unşürdür bular
cân-ı muştafā / bu cem‘ ile dīn diridür dāḥı ziyāde ne dēyem (6) bīl dār-ı islām dā‘imā
kā‘im durur erkānile / bu vechile zīr ü zeber olur şehā dār-ı ‘acem (7) kavm-i kirāmuṅ
vaşfinı çün eyledüm şerḥ ü beyān / şāh-ı cihānuṅ pes du‘āsın yazmağa aldum kalem
(8) der du‘ā-yı pādişāh-ı islām a‘nī ḥazret-i sulṭān aḥmed ḥān ḥalledet ḥilāfetühü ilā
yevmi‘d-dīn (9) ilāhī pādişāhuṅ baḥtī dā‘im pāy-dār olsun / sa‘adet taḥtī üzre ‘izzetile
ber-ḳarār olsun (10) senüṅ luṭfuṅ ḥarīminden esen enfās-ı rahmān / aḡa ḳuvvet vērüb
dā‘im vücūdı üstüvār olsun (11) ḡubārından bu gerdünuṅ anı ḥıfz ēt ‘ināyetile /
gülüben gül gibi anuṅ cemāli gül‘izār olsun (12) vücūdı zıll-ı rahmāndur bu ‘ālem
ḡalkına cem‘ān / anı şaḳla ki ‘ālem-i ‘iṣine ol şeh medār olsun (13) şalāḥ u ‘adl ile
dā‘im maḳāmında ḳarār ētsün / cihāna ḡalka sulṭān saḡa ‘abd-i ḡaḳḳ ḡüzār olsun (14)
‘adūnuṅ ḳaşdına leşker ḳaçankim eylese irsāl / aḡa nuşret vērüb yā rabb ‘adūsı tārūmār
olsun (15) anuṅ rāyātını ḳaldur bu ‘ālem burcına cem‘ān / ḳamu sulṭānlara ol şāh-ı ilāhī
şehr-yār olsun (16) mücellā eylese ḳalbin bu ekvānuṅ ḡubārından / aradan perdeyi
ḳaldur aḡa vaşluṅ şikār olsun (17) dökübdür niçe sulṭānuṅ yüzi şuyın anuṅ tīḡi / dem-i
a‘dā ile ēy ḡoş-ḳadem ol āb-dār olsun

[4b]

(1) şürü‘ der terceme-yi kitāb (2) imdi ēy na‘lbend-i ḡayl-i meydān-ı sūḡān ve ēy
fāris-i rezm-i ḡaḳāyık u şaff-şiken şāḡib-i kitāb (3) bayṭarat ve mü‘ellif-i risālet-i
fürüsiyyet şöyledir ki ammā ba‘d pes taḡḳīḳ ben zā‘il olmadum (4) allāḡü te‘ālā baḡa
ālāt-ı fürüsiyyete ma‘rifeti ve anlara diḳḳat ile nazarı ve şiddeti ile (5) şıçramaḡı ve
segirtmegi hibe ētdükdenşonra ehl-i şecā‘at u şiddet vaşf ētdüḡi üzre (6) a‘dā‘l-lāḡ ile
ciḡād içün niyyāt-ı ḡālīşe aşḡabı olan bahādırlar şöḡbetinden (7) ve fī-sebīli‘l-lāḡ
mücāhededen ve daḡı şol kimesne ile mücāhededen ki ḡaḳḳa inkār eyledi (8) ve dīnden
çıḳdı ve allāḡü te‘ālānuṅ ṭarīḳinden i‘rāz eyledi ve daḡı şol kimesne ile (9)
muḡḡarebeden ki islāmda bid‘at ehli oldı ve şerī‘ati gedük eyledi ve kitābu‘l-lāḡa
ḳıyāsāt-ı (10) fāsıde ve te‘vilāt-ı kāzibeyi idḡāl eyledi pes allāḡü te‘ālā bu fende tecribe
ve imtiḡānı (11) müyesser eyledi pes şecā‘at ehline ve fī-sebīli‘l-lāḡ cihād ehline
i‘ānetden ötüri (12) ve cünüd ümerāsına ve ‘asākir kā‘idlerine ve bahādırlaruṅ başlarına
ve fürsānuṅ (13) ḡazıḳlarına ve cihād ve ticāret içün at besleyenlere tabşıradan ötüri
ben bu kitābı (14) taşnīf ētdüm fārislere vācibdür ki bundan ḡālī olmayalar anuṅ
fazīletinden ötüri (15) ve bu kitāb-ı behā‘imüṅ bayṭaratında nazīredür ‘ilm-i ṭıbbda
cālīnūsüṅ şanā‘atü‘l-kebīre (16) nām kitābına ve bu kitābda fürüsiyyet ‘ilminüṅ fūnūnı

beyân olunmuşdur ve dağı (17) atların ağıvâli ve havâşları ve ‘aybları ve ‘illetleri ve edviyeleri ve her ‘illete ‘ilâcları

[5a]

(1) ve riyâzetleri ma‘rifeti beyân olunmuşdur ve dağı atlara nice envâ‘-i şiddet vërüb zahmet vërilür (2) ve fâris atlar üzre nice şiddet eder ve evvelden fûrûsiyyet nice ta‘lîm olunur ve rumh ile (3) ve seyf ile nice oynar ve nâverd atı ya‘ni atları meydâna sürüb oynatmaları ve meydân (4) nice gerekdür ve toğ ile meydânda nice urılır ve at yaraşdurmağı nice çıkılır ve atlularla (5) harbde nice kıtâl olunur beyân olunmuşdur ve bu kitâbı ben kitâb-ı muhtaşar birr-i yüz ile hâtm êtdüm (6) ve bu kitâbda ben cem‘ êtdüm şol fûnûnı ki bu kitâbı okıyan ve ağı nazar eden (7) müstagnî olur bu fende olan kitâbların ekşerinden ve bi‘l-lâhi’t-tevfîk ve tahkîk (8) benüm nefsum aradı allâhü te‘âlâdan şevâb taleb etmekde ve dağı gözlerüm uykusız kaldı (9) ve her diyâra ve her şehre riğlet edüb anların ‘ulemâsından su‘âl êtdüm hattâ bu kitâbda (10) cem‘ êtdüğim fûnûnı tecribeden ve şiddet ve zahmetden sonra cem‘ êtdüm pes şol (11) şey’ ki şahîh buldum anı bu kitâbda yazdum ve bağı müşkil olan şey’i terk (12) êtdüm naşîhat ve şefkatden ötüri şol kimesneye ki öğrenmek ister şol şey’ ki (13) anuğla düşmânı ile mücâhede eder ve müşrikîn ve mülhidîn ile anuğla muğâtele eder (14) ve bu kitâbı ben cem‘ êtdüm bu fende benüm nazîrüm olan kimesneye ‘adâvetden ötüri (15) ve bir ‘âleme müşâkeletden ötüri ve bir câhile dil uzatmağdan ötüri belki lillâh eyledüm (16) pes şol kimesne ki fûrûsiyyet ‘ilmine tâlîb olsa ağı lâyıq olan budur ki emrini binâ ede (17) bu ‘ilme talebi hâlişân li vechi‘l-lâh olmağ üzre ve dağı mu‘ânidîn olan a‘dâsına

[5b]

(1) lillâhi katli ve cerâhati yetişdürmek üzre zîrâ allâhü te‘âlâ kitâb-ı ‘azîzinde ve nûr-ı mübîninde (2) der ki ve lâ yeğâ‘üne mevı‘en yeğîzu‘l-küffâra ve lâ yenâlüne min ‘adüvvin neylen illâ kütibe lehüm bihi (3) ‘amelün şâlihün inna‘l-lâhe lâ yüzi‘u ecrâ‘l-muhsinîn ya‘ni ve dağı ehl-i medîneden ve etrâfda olan (4) a‘râbdan ve sâ‘ir mü’mînlerden olan mücâhidler bir yere kadem urmazlar ki kâfirler guşşalanalar (5) ve dağı düşmândan bir nesneye yetişmezler anları katl etmek gibi ve şıyub tağıtmağ gibi illâ anuğ (6) sebebiyle anlar için ‘amel-i şâlih yazılır ve ‘amel-i şâlih-i ecir yazılır allâhü te‘âlâ muhsinînün (7) ecrini izâ‘at etmez kanda kaldı şol kimesne ki kendi nefsin küffârı katl etmek (8) talebinden ötüri helâka ‘arz eder ve meydâna gelür ve kelimetu‘l-lâh ‘ulyâ olmağdan ötüri (9) pes fûrûsiyyet talebinde muğaşşır olan talebde nice muğaşşır olabilür ve fûrûsiyyet ta‘lîminden nice (10) istiğyâ eder utanur ve

hâlbuki allâhü te‘âlâ fûrûsiyyet ehlini tafzîl eyledi ve cemî‘ halk (11) katında anuñ talebi ile fârisleri medh eyledi ve ayıtdı fazzela’l-lâhü’l-mücâhidîne bi emvâlihîm ve enfûsihîm (12) ‘ale’l-kâ‘idîne dereceten ve küllen ve‘ade’l-lâhü’l-hüsnâ ve fezza’l-lâhü’l-mücâhidîne ‘ale’l-kâ‘idîne (13) ecran ‘azîmen ya‘ni allâhü te‘âlâ mallarıyla ve nefsleriyle mücâhede eden gâzîleri derece yöninden (14) mücâhededen kâ‘id olan mü‘minler üzre tafzîl eyledi ve bunların küllîsine âhîretde cenneti (15) va‘de eyledi ve allâhü te‘âlâ mücâhede edenleri tafzîl eyledi oturanlar üzre ecr-i ‘azîm yöninden (16) ya‘ni anlara ecr-i ‘azîm i‘tâ etmegile ve dağı allâhü te‘âlâ yaraqlanmağa ve aña rağbet etmege emr eyledi (17) ve ayıtdı ve e‘iddü lehüm mestetâ‘tüm min kuvvetin ve min rabâti’l-hayli türhibüne bihi ‘adüvva’l-lâhi ve ‘adüvve küm

[6a]

(1) ya‘ni kudretünüz olduğı kadar kâfirler ile harb içün yarak düzüñ okdan (2) ve yaydan ve silâhdan ve kal‘a yapmağdan ve dağı atlar bağlayub beslemekden tâ kim ol silâhlıla (3) siz allâhü te‘âlânun düşmânını ve sizün düşmânunuzı korkudasız müfessirler kuvveti remy ile tefsîr (4) étdiler ve ribât-ı hayl âşikâredür ve fûrûsiyyeti anuñ ahvâlini ‘âlim olan kimesnenün (5) fazlı anı câhil olan kimesnenün üzre ‘uqalâdan gizlü degüldür allâhü te‘âlâ ayıtdı (6) kul hel yestevi’l-lezine ya‘lemüne ve’l-lezîne lâ-yü‘lemüne innemâ yetezekkerü ulü’l-elbâb (7) ya‘ni bilenler ile bilmeyenler berâber olur mı ulü’l-elbâb olanlar tezekkür ederler ve eger dênirse (8) harb yerinde ve atun dönmesi ve harbün ortasına yürümesi ve ortasından yine dönmesinün (9) düşvârlığı vaqtinde at ahvâlini ve fârisliği ‘âlim olan kimesnenün fazlı anı câhil olan üzre (10) biñ erün bir er üzre fazlı gibidür bu qavl ercah olurdu allâhü te‘âlâ bize ve size (11) tevfiķ versün anuñ merzâtını mûcib olan ‘amele ve dağı anuñ a‘dâsı ile mücâhede etmek ile (12) cennet talebine ve fî-sebîli’l-lâh niyyet-i hâlişe ile şehâdete bimennihi ve keramihi ve tavlihi (13) ve bu kitâbı ben ibtidâ étdüm cihâda kındırmağ ile ve dağı atı bağlayub beslemek ile ve at (14) ahvâlinün ma‘rifeti ile ve fûrûsiyyet ta‘lîmi ile nitekim allâhü te‘âlâ emr eyledi ve kitâb-ı (15) ‘azîzinde farz eyledi ve sebîlinde cihâd ile vahy eyledi ve resûl ‘aleyhi’s-selâmdan ahbârât-ı (16) şâdika-yı vâride oldu ki fûrûsiyyet ve fî-sebîli’l-lâh mücâhede şol ticâretdür ki allâhü te‘âlâ (17) mü‘minleri aña delâlet étdi ve aña kındurdu ve anuñla ‘azâb-ı nârdan anları hâlâş eder

[6b]

(1) allâhü te‘âlâ ayıtdı yâ ‘eyyühe’l-lezine amenü hel edüllüküm ‘alâ ticâretin tuncîküm min ‘azâbin elîm (2) tü‘minüne bi’l-lâhi ve rasûlihi ve tucâhidüne fî-sebîl-illâhi bi

emvāliküm ve enfüsiküm zaliküm hayrūn leküm in küntüm ta‘lemüne (3) yağfırleküm zünūbeküm ve yüdhileküm cennetin tecrīmin tahrihe’l-enhāru ve mesākine tayyībeten (4) fī-cenneti ‘adnin zalike’l-fevzū’l-‘aẓīm ya‘ni ēy mü’mīnler ben sizi delālet ēdeyin mi şol (5) ticārete ki sizi ‘azāb-ı elīmden hālāş ēder ve necāt vērūr ve ol ticāret budur ki siz allāhü te‘ālāya (6) ve resūline īmān getüresiz ve fī-sebīl-i-lāh emvālīñüz ile ve nefsleriñüz ile mücāhede ēdesiz (7) ve bu size hayrludur eger bilürseñüz ve böyle ēdecek olursañuz allāhü te‘ālā zünūbıñuzı setr ēder (8) ve şol cennāta sizi idhāl ēder ki anlarıñ tahtından ırmaqlar akar ve dağı cennāt-ı ‘adna idhāl ēder (9) ve fevz-i ‘aẓīm budur ve bunun mādūnında olan va‘du’l-lāh kifāyet ēder tā kim ‘āmil olanlar (10) allāhü te‘ālāyı irzā ēdecek şey’ ile ‘āmil olalar ve allāhü te‘ālā sūre-yi baķarada ayıtdı (11) inne’l-lezīne āmenū ve’l-lezīne hācerū ve cāhedū fī-sebīl-illāhi ūlāike yercüne rahmeti’l-lāhi (12) ve’l-lāhü ğayūru’r-rahīm ya‘ni tahkīķ şol kimesneler ki mü’mīn oldılar ve dağı şol mü’mīnler ki (13) mekkede olan vaţanlarından medīneye hicret ētdiler ve fī-sebīl-i-lāh müşrikler ile mücāhede (14) ve muḥārebe ētdiler anlar bu işlerde allāhü te‘ālānıñ rahmetin recā ēderler allāhü te‘ālā eşhūr-i ğurumda (15) kıtāl ētdüğüñüzü setr ēder ve maḥv ēder rahīmdür sizi esirger eşhūr-i ğurumda kıtālī mubāḥ eyledi (16) ve dağı allāhü te‘ālā ayıtdı ve kātīlū fī-sebīl-illāhi ve a‘lemū enna’llāhe semī‘un ‘alīm ya‘ni fī-sebīl-illāh (17) muķātele ēdün ve bilün ki allāhü te‘ālā sizün dedüğüñüzü işidür ve kaşdıñuz ne idüğin bilür

[7a]

(1) ve dağı allāhü te‘ālā ayıtdı ellezīne yünfīķüne emvālehüm fī-sebīl-illāhi şümme lā yūtbi‘üne mā enfeķū mennēn (2) velā ezen lehüm ecrühüm ‘inde rabbihim velā ḡavfün ‘aleyhim velā hüm yahzenūn ya‘ni şunlar ki fī-sebīl-illāh (3) malların infāk ēderler andanşoğra dönüb ol ētdükleri iḡşānlarına minnet koşmazlar (4) ve dağı azā ētmezler anlar içün allāh katında ol infāk muķābelesinde anlarıñ ecir ḡaşıldur (5) ve dağı anlara ḡavf yokdur ve dağı anlar maḡzūn olmazlar ve dağı āl-i ‘imrān sūresinde ayıtdı (6) velā taḡsebene’lezīne kūtīlū fī-sebīl-illāhi emvāten bel aḡyā’ün ‘inde rabbihim yürzeķüne ferīḡine (7) bimā ātāhümü’l-lāhü min faẓlihi ve yestebşirüne bi’l-lezīne lem yelḡaķū bihim min ḡalfihim ellā ḡavfün ‘alehim (8) velāhüm yahzenūn ya‘ni fī-sebīl-i-lāh katl olunan mü’mīnleri siz emvāt zann ētmeñ ya‘ni anlar (9) öli degillerdür belki anlar dirilerdür mevlāları katında uçmaķda envā‘-i ni‘met ile rızķlanurlar (10) ferahlandıķları ḡālde allāhü te‘ālā kendi faẓlından anlara i‘ḡā ēdüği ni‘met ile ve dağı (11) istibşār ēderler ya‘ni sevinürler şol mü’mīn ḡarındāşlar içün ki anlar ardlarından

anlara (12) lâhik olmamışlar ya'ni umarlar ki anlara şehâdet müyesser ola ve anlar dağı bu ni'mete vâsıl (13) olalar ol şehîdlere havf yokdur 'azâbdan ve dağı anlar mahzûn olmazlar bir nesneye 'adem-i (14) işâbetden ötüri zîrâ her ne isterler ise anların katında mevcûddur ve dağı allâhü te'âlâ (15) nisâ sûresinde ayıtdı felyükâtil fî-sebîl-illâhi'l-lezîne yeşrûne'l-hayate'd-dünyâ bil âhireti ve men (16) yükâtil fî-sebîl-illâhi feyüktel evyağlib fesevfe nü'tihi ecren a'zîmen ya'ni şol mü'min ki allâhü te'âlâdan (17) fazl recâ eder pes fî-sebîli'l-lâh muķâtele eylesün şol kâfirlerle ki hayât-ı dünyâyı

[7b]

(1) âhiret ile şatun aldılar ya'ni âhireti dünyâ için vêrdiler ve anı şatun aldılar ve şol (2) kimesne ki fî-sebîli'l-lâh muķâtele eyledi pes katl olunub şehîd oldu veyâhûd (3) galebe edüb gâzî oldu pes 'an-ķarîb allâhü te'âlâ ecr-i 'azîm i'tâ eder (4) ve dağı allâhü te'âlâ ayıtdı ellezîne âmenü yükâtilüne fî-sebîl-illâhi ve'l-lezîne keferü yükâtilüne (5) fî-sebîli't-ķâgûti feķâtilü evliyâ'e's-şeytâni inne keyde's-şeytâni kâne za'îfen (6) ya'ni şunlar ki allâhü te'âlâyâ ve resûline îmân getürdiler anlar fî-sebîli'l-lâh muķâtele ederler (7) ve şunlar ki kâfir oldılar ve allâhü te'âlâyâ ve resûline îmân getürmediler anlar fî-sebîli't-ķâgûb (8) ya'ni şeytân yolında muķâtele ederler pes siz ey mü'minler şeytân dostları ile (9) muķâtele edün taķķîķ şeytânın keydi ve mekri za'îfdür tîz zâ'il olur ve dağı (10) allâhü te'âlâ ayıtdı lâ yestevî'l-ķâ'idüne minel mü'minîne ğayri üli'z-zararı ve'l-mücâhidine (11) fî-sebîl-illâhi bi emvâlihîm enfûsihîm fazzela'l-lâhü'l-mücâhidîne bi emvâlihîm enfûsihîm 'ale'l-ķâ'idîne (12) deraceten ve küllen ve'ade'l-lâhü'l-hüsnâ ve fezzela'l-lâhü'l-mücâhidîne 'ale'l-ķâ'idîne ecran 'azîmen (13) ya'ni mü'minlerden ğazâyâ varmayub evlerinde oturanlar zarar şâhiblerinden ya'ni anlardan (14) 'özr şâhiblerinden ğayrı ecrde ve sevâbda berâber degüllerdür fî-sebîli'l-lâh malları ile (15) ve nefsleri ile mücâhede eden mü'minler ile allâhü te'âlâ fî-sebîli'l-lâh mücâhede edenleri 'özrsiz (16) ğazâyâ varmayub evlerinde oturanlar üzre tafzîl eyledi derece yöninden ve bunların (17) küllîsine ya'ni mücâhede edenlere ve evlerinde 'özr ile oturanlara ve 'özrsiz oturanlara allâhü te'âlâ

[8a]

(1) cenneti va'de eyledi ve allâhü te'âlâ fî-sebîli'l-lâh mücâhede edenleri sefere varmayub (2) evlerinde oturanlar üzre ecr-i 'azîm yöninden tafzîl eyledi ve sûre-yi mâ'idede ayıtdı (3) yâ 'eyyühellezîne âmenü men yertertedde minküm 'an dînihi fesevfe ye'tillâhü bîķavmin yühîbbühüm ve yühîbbühühü (4) ezilletin 'ale'l-mü'minîne e'izzetin 'ale'l-kâfirîne yücâhidüne fî-sebîl-illâhi velâ yeķâfüne levmete lâ'imîn (5)

zalike fazlū'l-lāhi yū'tīhi men yeṣā'ū va'l-lāhū ve vāsi'un 'alīm ya'ni ey ḥaḳḳa ve resūline īmān getürenler (6) sizden şol kimesne ki dīninden mürtedd oldı ya'ni dīninden mürtedd olacaḳ olursa 'an-ḳarīb (7) allāhū te'ālā bir ḳavmi getüre ki allāhū te'ālā anları seve ve anlar daḡı allāhı seveler ve mü'minlere raḥīm (8) göñüllü olalar ve kāfir üzre iri sözlü ve heybetlü olalar ve fī-sebīli'l-lāh mücāhede (9) edeler melāmet eden ḥalḳuḡ melāmetinden ḥavf etmeyeler ve anlarda olan bu ḥāl allāhū te'ālānuḡ (10) fazlıdur ḳullarından kime dilerse i'tā eder allāhū te'ālā fazlı ile vāsi'dur ve hidāyete (11) ḳābiliyyeti olan kimesneleri 'alīmdür ve sūre-yi enfalde ayıtdı yā'eyyühe'llezīne āmenü izā laḳitümü'l-lezīne (12) keferū zaḥfen felā tüvellühümü'l-edbāra ve men yüvellihim yevme'izin dübürahū illā müteḥarrifen (13) liḳtālın evmüteḥayyizen ilā fī'tin feḳad bā'e bigāzzabin mine'l-lāhi ve mā'vehū cehennemü ve bi'se'l-maṣīr (14) ya'ni ey ḥaḳḳa ve resūline mü'min olanlar ḳaçankim kāfirlere mülākī olsaḡuz muḳāteleye ḳarşı (15) olduḡunuz ḥâlde anlar ile muḳātele etmekden anlara arḳa döndürmek ve cengden firār etmek (16) ve şol kimesne ki bedr güninde veyāḥūd ḡayrı vaḳtde cengde anlara arḳa döndere illā megerkim (17) ḳıtāl için münḥarif ola ya'ni ceng ederken meydānda at ile cevlan edüb bir ḫarafdan

[8b]

(1) daḡı ḳıtāle başlaya veyāḥūd bir cemā'ate ḥaber virmek için ayrıla ve anlara yardım ede (2) pes taḥḳīḳ ol kimesne allāhū te'ālānuḡ ḡazabıyla döner ve cehennem anuḡcün me'vādür (3) ve bi'se'l-maṣīrdür ve daḡı allāhū te'ālā ayıtdı inne'l-lezīne āmenü ve ḥācerü ve cāhedü ve biemvālihim (4) ve enfüsihim fī-sebīl-illāhi ve'l-lezīne āev ve neṣarū ülāike ba'zühüm evliyā'ü ba'zin ve'l-lezīne āmenü (5) velem yühācirū māleküm min velāyetihim min şey'in ḥattā yühācirū ve inistenṣarüküm (6) fī'd-dīni fe'aleykümü'n-naşru illā 'ālā ḳavmin beyneküm ve beynehüm miysāḳun va'l-lāhū bimā te'melüne (7) başīr ya'ni taḥḳīḳ şol kimesneler ki allāhū te'ālāya ve resūline īmān getürdiler ve mekkeden (8) medīneye resül 'aleyhi's-selām yanına hicret étdiler ve daḡı fī-sebīli'l-lāh mallarıyla ve nefsleriyle (9) mücāhede eylediler ve daḡı şunlar ki resül ile evvel hicret edüb sonra hicret edenleri (10) yanlarına alub kendülerine zamm étdiler ve evlerinde ḳondurdılar ve ḥaḳḳa ve resūline nuṣret (11) étdiler anlarıḡ ba'zısı ba'z için evliyādur ya'ni aḡa vāriş olur ve şunlar ki īmān (12) getürdiler velākin mekkeden medīneye hicret étmediler sizün için anlarıḡ vilāyetlerinden (13) bir şey' yoḡdur medīneye hicret étmeyince ve eger ol mü'minler sizden dīnde nuṣret (14) taleb édecek olurlarsa pes sizün üzeriḡuze anlara nuṣret vācibdür illā megerkim sizün ile (15) ol

müşrikler beyninde ki mü'minler anlar ile muḳātele ederler ve sizden nuşret taleb (16) ederler 'ahd vardır pes anlara nuşret etmek yokdur belki mābeynlerinde şulḥ etmek vardır (17) ve allāhü te'ālā nuşret ve mu'āvenetden sizün 'ameliñüz olan şey'i görür ve daḥı allāhü te'ālā ayıtdı

[9a]

(1) ve'llezīne āmenü min ba'dü vehācerü vecāhedü me'aküm feülāike minküm ve ülü'l-erḥāmi (2) ba'zühüm evlā biba'zin fī kitābi'l-lāhi inna'l-lāhe biküllü şey'in 'alīm ya'ni ve şol kimesneler ki (3) hicretten şonra mü'min oldılar ve hicret eylediler ve fī-sebīli'l-lāh sizün ile mücāhede eylediler (4) pes anlar dīnde sizdendür ve hicret şevābında sizünle berāberdür ve hicretten şonra ulü'l-erḥām (5) olanların ba'zısı ba'zdan evlādur kitābu'l-lāhda allāhün ḥükmi ile qarābet ḥasebiyle (6) ve allāhü te'ālā 'alīmdür ki siz kısmet-i mirāsı ve ḥaḳḳ vārisi ol emr üzre ri'āyet eder misiz (7) ve daḥı tevbe sūresinde ayıtdı ve'l-lezīne āmenü vehācerü ve cāhedü fī-sebīl-illāhi biemvālihim (8) ve enfüsihim a'zamü deraceten 'inda'l-lāhi ve üläile hümü'l-fāizün ya'ni ve şunlar ki mü'min olub (9) hicret éttiler ve fī-sebīli'l-lāh mallarıyla ve nefsleriyle mücāhede eylediler anlar derece ile 'indi'l-lāh (10) a'zamdur ve anlar fā'izlerdür 'azābdan ḥalāş olub sa'adet-i ebediyyeye nā'il olmışlardur (11) ve daḥı ayıtdı ve'l-lezīne yeknizüne'z-zehebe ve'l-fizzate velā yünfikūnehā fī-sebīl-illāhi febeşşirhüm (12) bi'azābün elīm ya'ni ve şol mü'minler ki altını ve gümüşi kenz ederler ve zekāt vērüb (13) fī-sebīli'l-lāh anı infāḳ étmezler pes yā muḥammed sen anları 'azāb-ı elīm ile tebşīr eyle ve daḥı ayıtdı (14) yā 'eyyühellezīne āmenü māleküm izā kıle lekümü'n-firü fī-sebīl-illāhi's-sāḳaltüm ile'l-erzi (15) eraẓītüm bi'l-ḥayati'd-dünyā mine'l-āḥirati femā metā'u'l-ḥayati'd-dünyā fī'l-āḥireti illā ḳalīlün ya'ni ey anlar ki (16) allāhü te'ālāya ve resūline mü'min oldılar size ne oldı ki ḳaçankim size resülüm tarafından (17) dēnilse fī-sebīli'l-lāh yeriñüzden çıkub göçün ve resüle nuşret édüb küffār ile mücāhede édün

[9b]

(1) size sefere çıkmaḳ ağır geldi yeriñüzde oturdıñız çıkmadıñız āḥiretten ḥayāt-ı dünyāya mı (2) rāzı oldıñız ve āḥiret üzre dünyāyı mı ihtiyār étدیñüz imdi ḥayāt-ı dünyānıñ metā'ı (3) ve anıñ menfa'ati āḥiret metā'ı ve anıñ menfa'ati ḳatında azdur zīrā dünyā fānīdür ve āḥiret bāḳīdür (4) ve daḥı ayıtdı infirü ḥifāfen veşīḳālen ve cāhidü biemvāliküm ve enfüsiküm fī-sebīl-illāhi (5) zaliküm ḥayrun leküm in küntüm ta'lemün ya'ni resüliñüzle ḡazāya çıkıñ istersenğüz şevḳıla ve nişātıla (6) ve istersenğüz

kerhile ve şıkletle ve fî-sebîlî'l-lâh mallarınızla ve nefslerinüzle mücâhede édün (7) bu cihâd sizün için hayrludur oturmaңызdan eger bilürseңыз zîrâ evlerinüzde oturmak (8) nefsinüzün kolayın gözetmekdür ve fî-sebîlî'l-lâh cihâd benüm murâdumdur ve sizün sa'adet-i ebediyyeңыз (9) anuñla hâşıl olur ve bi'l-lâhi't-tevfîk imdi fî-sebîl-illâh cihâd hakkında (10) kitâbu'l-lâhda nâzile olan âyâtun ba'zısın bunda zıkr eyledük ve cihâd (11) hakkında resûlu'l-lâhdan şallâ'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem âşârda dağı vâkı' olmışdur cümlesinden (12) abuzerr-i gaffârî rivâyet eder ki resûlu'l-lâhdan şallâ'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem su'al êtdüm ki (13) a'mâlün kangısı efzaldur dedit pes ayıtdı îmânün bi'l-lâhi ve cihâdün fî-sebîlihi ve haccün mebrûrün ya'ni (14) a'mâlün efzali allâhü te'âlânun vaḥdâniyyetine ve resûlün risâletine îmân getürmekdür ve dağı (15) fî-sebîl-illâh küffâr ile mücâhede êtmekdür ve hacc-ı mebrûrdur ve 'abdullâh bin mes'ûd rażîya'l-lâhü 'anhu (16) resûlu'l-lâh şallâ'l-lahu 'aleyhi ve's-sellemden rivâyet eder ki resûlu'l-lâh ayıtdı innelinisâ'i'l-mühâcirîn (17) ve'l-mücâhidîn fî-sebîl-illâhi 'ale'l-kâ'idîne ḥürmeten keḥürmeti'l-ümmeḥâti vemâmin racûlin mine'l-kâ'idîne

[10a]

(1) ḥalfehu recûlün mine'l-mücâhidîne feḥānehü fî ehlihi illâ veḳafe bihi yevme'l-ḳıyameti feyüḳālū lehü inne hezâ (2) ḳad ḥāneke fî ehlike feḥuz min ḥasenātihi miḳdāra seyyi'ātike vedḥuli'l-cennete ya'ni fî-sebîl-illâh (3) hicret édüb küffâr ile mücâhede eden kimesnelerün 'avretleriçün evlerinde oturan kimeslerün (4) üzerinde ḥürmet vardır analarun ḥürmeti gibi pes sefere varmayub evlerinde oturan (5) mü'minlerden bir kimesne yoḳdur ki fî-sebîl-illâh mücâhede edenlerden bir recül ehli üzre anı (6) alıḳosa ya'ni ehlinün aḥvālın aña ıṣmarlasa ve ol kimesne ehlinde aña iḥānet (7) eylese illâ yevm-i ḳıyāmetde anları bir yerden turgudurlar ve ol mücâhide dênilür ki bu senün muşāhibün (8) ehlünde saña ḥıyānet eyledi pes seyyi'ātun miḳdārı anun ḥasenâtından al ve cennete gir (9) ve dağı anı yesār-ı eslemî rivâyet eder ki resûl şallâ'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem ayıtdı inne ervāḥa'ş-şühedā'i (10) fî-sebîl-illâhi fî merc-i aḥzara fî fenā'i'l-cenneti fî-ḳubābin beyzin fî külli ḳubbetin zevcāni mine'l-ḥürî'l-'ıyni (11) yurzeḳüne külle yevmin kebide ḥutın ve kebide şevrin yecidüne fî külli vāḥidin minhümā ta'me külli (12) semeratin fî'l-cenneti ya'ni taḥḳıḳ fî-sebîl-illâh şehîd olanlarun ervāḥı cennet öninde yeşil otlu yerlerde (13) aḳ ḳubbeler içindedürler her ḳubbenün içinde ḥür-i 'ıyndan iki ḥürî vardır her günde ol (14) ervāḥ balıḳ cigeri ile ve şıḡır cigeri ile ḡidālanurlar her birisinde cennetde olan cemî' semerenün (15) lezzetini bulurlar ve kezālik ebū hureyre rażîya'l-lâhü 'anhu resûlu'l-lâhdan şallâ'l-

lahu ‘aleyhi ve’s-sellem (16) rivāyet eder ki resūl ‘aleyhi’s-selām ayıtdı lā yectemi‘u’l-imānū ve’s-şeccū fī ḳalbi recūlin mü’minin müslimin (17) velā yectemi‘u ğubārun fī-sebil-illāhi ve dūḫānū cehenneme fī-minḫarey müslimin ebeden ve yurva fī-cevfi recūlin mü’minin müslimin

[10b]

(1) ya‘ni mü’mîn ve müslim olan recūlūḡ ḳalbinde īmān ile buḡl cem‘ olmaz ve daḡı mü’mîn ve müslim olan (2) recūlūḡ ḳalbinde fī-sebīli’l-lāh mücāhedede olan ğubār ile cehennem dūḫānı olmaz ya‘ni şol kimesnenūḡ (3) burnına fī-sebīli’l-lāh olan muḫārebe tozu gire anda cehennem dütüni girmez ve yine ibn-i ‘ıyāz (4) ebū hureyreden rivāyet eder ki oldaḡı resūlu’l-lāh şallā’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellemden rivāyet eder ki (5) resūl ‘aleyhi’s-selām ayıtdı men enfeka nafaḳaten fī-sebīl-illāhi teleḳḳathū’l-melā’iketü ‘inde (6) ebvābi’l-cenneti me‘ahümür-rayḫānū yūḫibbūnehū ve yeḳulne lehū yā ‘abda’l-lāhi hellūme ineynā yā mü’mîn feḳāle ehūve (7) ebūzerrin yā resūlu’l-lāhi inne ḡalike’l-müdḡalū yā resūlu’l-lāhi mā lehū mişlūn ḳāle feḳāle ene le-ercū en tekūne minhūm (8) ya‘ni bir kimesne fī-sebīli’l-lāh bir nafaḳa infāḳ etse cennet ḳapularında melekler anı ḳarşularlar (9) ellerinde reyḫān ola ve aḡa muḫabbet ‘arz ederler ve aḡa dērler ki yā ‘abdu’l-lāh yā mü’mîn (10) gel bize ḳarış pes ebū hureyre ayıtdı yā resūlu’l-lāh ol kimesne ebuzer midür yā resūlu’l-lāh (11) bu müdḡalūḡ mişli yokdur pes resūlu’l-lāh ayıtdı ben recā ederin ki sen yā ebā hureyre (12) anlardan olasin ve yine ebū şāliḫ ebū hureyreden raḡīya’l-lāhū ‘anhu rivāyet eder ki ayıtdı (13) resūlu’l-lāh şallā’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellem ayıtdı elmelā’ilekü tüşallī ‘ale’l-müteḳallidi biseyfihi mā dāme müteḳalliden (14) biseyfihi ya‘ni bir kimesne ḳılıcın ḡaḳınsa melekler aḡa du‘ā ederler ve anuḡcūn nuşret (15) ḡaleb ederler mādāmki ḳılıcın ḡaḳınur ve fī-sebīli’l-lāh ribāḡuḡ sūnneti ḳılıcı ḡaḳınmaḡdur (16) nitekim mescidde mu‘tekifūḡ sūnneti şıyāmdur ve ma‘āz bin cebelden rivāyet (17) olunur ki ol ayıtdı fī-sebīli’l-lāh ḡa’n edici ebeden sermeden şā’im gibidür ve fī-sebīl-illāh

[11a]

(1) murābiḡ olan kimesnenūḡ at beslemesi ve baḡlaması bir sene ‘ibādet eden ‘ābid-i murābiḡuḡ a‘māli (2) gibidür ve enes bin mālīkden rivāyet olunur ki ol ayıtdı bir kimesne şehir-i ramazānda bir ğün (3) murābiḡ olsa anuḡ ol ‘ameli bir sene ‘ibādetden efḡal olur ve anuḡ faḡlına bir kimesne (4) yetişmez illā megerkim bir kimesne anuḡ gibi murābiḡ ola veyāḡūd anuḡ ‘amelinden ziyāde eyleye (5) ve fī-sebīli’l-lāh cihād ḡaḳḳında çok eḡādīs vāride olmışdur velākin biz iḡtişār etdük (6) şol şey’ üzre ki anuḡ

kalîli keşîre delâlet eder ve bi'l-lâhi't-tevfîk ve rivâyet (7) olundu ki ehl-i islâm arz-ı rûma gazâyâ gitdiler bir fâris bir râhibün şavma'asına (8) uğradı pes râhib ayıtdı êy fâris ehl-i dîvân hizmetkârlarından mısın (9) pes ol kimesne ayıtdı dîvân hizmetkârlarındanam râhib ayıtdı dîvânda sen neylersin (10) biz ba'zı kitâblarda bulmuşız ki tahkîk fârisler allâhü te'âlânun silâhları ve cündîdür (11) ve feresânun efzali hayl şâhibidür ve hayl için melâ'ike vardır ki anlar dağı anlar ile muķâtele ederler (12) kitâbü'-l baytarat şâhib-i kitâb aydur pes allâhü te'âlânun hamdındanşonra (13) ve anun resûli muhammede şallâ'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem şalât êtdükdenşonra pes şiddet (14) ve şecâ'at ve hamıyyet şâhibi olan fârise ki 'avākıb-ı umûra nâzırdur ve bahâdırlar ile ceng (15) eyledi ve cenge mümâreset eyledi ve dağı ceng kızdıkdâ atı depretdükde ve şiddet ile yelüb (16) segirtükde atun kangısı aña nâfî'dür zîrâ at taleb olunur anun katında olan (17) haşâişî ile aklık ve esmerlik gibi ki efrend-i hâlişden ol anunla ihtiyâr olunur

[11b]

(1) lâ-büdddür atun eyüsin bilmekde gayrılardan firâseti şâdıķa ve ma'rifeti tāmme ola kaçankim (2) ata binse ve at anun şol atı olsa ki anun üzre rızâ'u'l-lâhı taleb êtse ve allâhü te'âlâ ki (3) aña melce' ve me'vâ oldur ol atı aña tahşîş eyledi pes anun şalâhı anunla allâhü te'âlânun (4) 'ibâdetidür ve allâhü te'âlâ kitâb-ı kerîminde zıkr eyledi ve enbiyâdan 'aleyhime's-selâm (5) dağı ahbârât-ı vâride oldı haylün ikrâmı haķķında ve ensâbınun hıfzında ve atı bağlayub (6) beslemekde ve anunla koşmaķda ve anun üzerinde yarışdurmaķda ve anunla bereket-i iltimâs (7) êtmekde allâhü te'âlâ ayıtdı ve e'iddü lehüm mestetâ'tüm min kuvvetin ve min ribâti'l-hayli (8) ve kavluhü te'âlâ ellezîne yünfiküne emvâlehüm bi'l-leyli ve'n-nehâri ya'ni şunlar ki gece ve gündüz malların infâķ (9) ederler müfessirler ayıtdılar bu âyet atun 'alefi haķķında nâzile olmuşdur ve ibn-i 'abbâsdan rażîya'l-lâhü 'anhu (10) rivâyet olındıki ol ayıtdı vaķtâ kim allâhü te'âlâ ibrahim ile ismâ'îlün 'aleyhime's-selâm (11) yedi üzre beytû'l-harâmun kavâ'idin ref' eyledi allâhü te'âlâ ismâ'île vahy eyledi ki tahkîk (12) ben senünçün bir zaķîre ittiḥâz êtdüm anı kendünge maḥşûş eyle ve bu ṭağa ya'ni (13) ecyâd ṭaġına şu'ud eyle ve ol zaķîreyi çağır saña gelür pes ismâ'îl 'aleyhi's-selâm (14) ecyâd ṭaġına çıkdı pes nâ-gâh ol zaķîreye râst geldi ve ol zaķîre vahşî (15) at idi ḥarem etrâfında otlardı pes ismâ'île ikbâl eyledi ḥattâ alnını ve başını (16) anun önüne kōdı ve aña inkıyâd eyledi pes ismâ'îl 'aleyhi's-selâm anı bağladı (17) ve üzerine bindi pes ismâ'îl 'aleyhi's-selâm ibtidâ ata bindi ve ḥadîşde vârid oldı

(derkenar : ecyād mekkede bir tağun adıdur tubba' kavminün atları anda olduğundan
ötürü anuñla tesmiye olındı)

[12a]

(1) irtebiñ'ı-l-ğayle feinnehā meyāmīnū ve hiye mīrāsū ebīkūm ismā'ile 'aleyhis'selām
ya'ni atı (2) bağlayub beslemek zīrā anda meymenet vardur ve rivāyet olunur ki dāvud
'aleyhi's-selām atı ziyāde (3) severdi ve ol bir atı işitmedi ki eyliğile veyāñūd eyü nesl
ile veyāñūd güzel segirtmegile (4) veyāñūd atun sā'ir fazā'ilinden bir fazīlet ile zıkr
olunur illā anı ahz eyledi hattā biñ at (5) cem' eyledi ki yeryüzinde anların mişli yoğidi
ve dāvud vefāt étdükdenşonra oğlu süleymān (6) 'aleyhime's-selām ol biñ ata vāriş oldı
ve süleymān 'aleyhi's-selām anlar ile faħrlanurdı pes (7) anları yaraşdururdı ve ta'lim
étdürürdi ve eyü ri'āyet édüb tīmār étdürürdi ve babası (8) dāvuddan vāriş olduğı
şey'den ol atlardan aña sevgülü nesne yoğidi pes vaqtā kim (9) süleymānda dāvudun
vefātı hūzni geçdi dēdi ki atlarımı 'arz édün göreyim ve süleymān 'aleyhi's-selām (10)
allāhū te'ālāya ziyāde tesbīñ éderdi pes atlar süleymāna öyleden güneş tolunınca 'arz
(11) olundı pes ayıtdı ben 'aşrı edā étdüm mi ayıtdılar étmēdün pes ayıtdı ne çirkin
maldur ki beni rabbüm (12) zıkrinden iğfāl eyledi bunları baña dönderün pes emr
eyledi ve cümlesi sigirlendi (13) nitekim allāhū te'ālā ayıtdı feṭafika meshen bi's-sūki
ve'l-a'nāk ve aña 'arz olınan atlar tokuz (14) yüz idi ve yüz at kaldıydı ki aña 'arz
olunmadıydı pes ayıtdı bunlar beni şalātdan (15) iğfāl étmēdi pes bu yüz atı bağladı ve
besledi pes 'arab arasında ol atlardan evvel münteşir (16) olan budur ki āzerden bir
kavm süleymān 'aleyhi's-selāma geldiler belkısı tezvīc étdükdenşonra (17) ve dīnleri
emrinden ihtiyācları olan şey'i andan su'al eylediler andanşonra mekānlarına gitmege
kaşd eylediler

[12b]

(1) pes ayıtdılar yā nebiyy'il-lāh bizüm bilādımız ba'iddür ve biz ağırlanduk pes bize
bir zād vēr ki bizi bilādımuza (2) ulaşdura pes süleymān anlara bir at vērdi pes ayıtdı
bu sizün zādıñuzdur pes kaçankim konağa (3) konañuz sizden bir kimesneyi aña
bindirün ve aña bir mıñred vērün ve nidā édün ve konañıñuzı (4) gösterün tā kim size
şayd getüre pes emr böyle vākı' olmağıla ol at zād-ı rākib ile tesmiye olındı (5) pes
benü sa'lebe bu atı işitdiler pes ayğırlığa taleb édüb yönde çekdiler pes anlar için (6)
hecnes toğdı ve ol babasından dahı ecved idi pes vaqtā kim bekr bin vā'il evlādını
işitdiler (7) hecnesi ayğırlık için taleb édüb anı yönde çekdiler pes anlarıñın dīnārī
toğdı (8) ve rivāyet olundı vaqtā kim ziyād helāk oldı kavminün atları vahşıyye oldı ve

dérler ki (9) ‘arab atlarının eyüsi süleymānūn bākī kalan ol yüz atūn neslindendür ve rivāyet olundı ki (10) resūlu’l-lāh şallā’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellem atūn alnını sebbābe ve ibhām ile fetl éderdi ve dér idi (11) el-ḥaylū ma‘ḳūdūn fī nevāšihā’l-ḥayru ilā yevmi’l-kıyameti el-ecru ve’l-ḡanīmetü ya‘ni atūn alnında ḥayr ‘aḳd olunmuşdur (12) kıyāmete dek ya‘ni āḥiretde ecr ve dünyāda ḡanīmet ve ebū hureyre rażīya’l-lāhü ‘anhu ayıtdı bir gece yokdur (13) illā gökden bir melek nüzūl éder ve ḡāzīlerūn atlarını ṭavāf éder illā şol at ki boynında ceres ola (14) ve isnād-ı şaḥīḥ ile şābit oldı ki resūl ‘aleyhi’s-selām atı koşmaḡıla ve yaraşdurmaḡıla emr eyledi (15) ve koşdurdıḡı atlara on beş şā‘ alur üç zembīl ḥurmā vèrdi üç dürlü ḥurmādan pes anlardan evvel gelene (16) bir zembīl ḥurmā vèrdi ve anūn ardınca gelene bir zembīl ḥurmā vèrdi anūn ardınca gelene daḡı bir zembīl (17) ḥurmā vèrdi ve ‘ömer rażīya’l-lāh-u ‘anhu atları yaraşdururdu ve eṭrāfda olan ḥākimlere emr eyledi ki atların koşduralar

[13a]

(1) ve ḥazret-i resūl şallā’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellem zübeyrā bin ‘avām ile atları ve develeri koşdurdılar (2) ve ḥālīd bin velīd cenk étmezdi illā dıḡı at üzre zīrā bevlī def‘ éder ve ata deve südin (3) içürmegile ve aḡa ikrām étmegile ve anı şıyānet étmegile ve mübāşeret étmegile ve yem yèdürmegile (4) ve fāris aḡa kendü nefsi ile ḥizmet étmegile meydānda yürür ve iş vèrür andan şonra anı (5) meydāna süreler zīrā atlarda fārisler için ‘izz ü cemāl ve mene‘at vardur ve ḥuşūmet yerlerinde (6) ve ḳorḳulu yerlerde ve müzāyākalarda anlara i‘timād vardur anlar ile pehlevānlarūn ve aḳrānlarının (7) ‘ömri uzun olur ve zell ü hevāndan anlar ile necāt bulur ḡattā çok vāḳı‘ oldıki ‘arabdan (8) ba‘zı kimesne gece ehl ü ‘ıyālī ile ac yatub uyur atınūn ḳarnını ṭoyurur ve kendi nefsi ile (9) ehli üzre anı tercīḡ éder ve ‘arab şā’irlerinūn ḳavli buḡa delālet éder (10) ḳāle mālīkūbnü nüveyre şī‘r (11) izā zeyye‘al endālū fī’l-maḡl-i ḡaylehūm / felem yezḳürühā ev tehīcü’l-meşā’īfū (12) ya‘ni ḳaçankim erāzil ḳuraklıkda ve kızlıkda atların zāyi‘ eyleseler veyāḡūd (13) yaylaklarının otı ḳurusa pes atlarını aḡmasalar ve anlara nesne vèrmeseler (14) keḑānā ḳalīlūn min me‘āşī muḳavvitin / ‘alā ḡīnin lā yakvā ‘ale’l-ḡayli me’leḑū (15) ḳuvvet vèrici me‘āşdan bize az nesne kifāyet éder şol ḡinde ki ata ‘aleḑden mu‘tādı (16) olan şey’ ḳavī olmaya ya‘ni ‘aleḑi yètmezse biz kendi ḳuvvetimizden aḡa zamm édüb biz az nesne ile iḳtifā éderüz (17) u‘allilü ehli rūbbemā bittü ṭāviyen / ve eskīhi maḡza’s-şevli ve’l-ḡayyü ḡatīfū

[13b]

(1) ya'ni ehl ü 'ayālūmi az nesne ile avidub çok olur ki ben ac yaturam ve atuma deve
 (2) südin içürürem ve hālbuki kabīle halkı açlıktan feryād ederler (3) terceme (4) ehl-i
 hisset-i cedb içinde zāyi' etse atların / yā maşā'if kurusa hiç aymasalar atları (5) bize
 kāfīdür o demde 'iş için zād-ı kalīl / kim 'alefden anların bulunmaya me'lifleri (6)
 ehlime 'illet edüb ac yaturam anlar ile / espüme süd içürürem çağırur hayy erleri (7) ve
 kâle's-südūsiyy şî'run fī zalike (8) eskî cevādî'l-maḥza dūneki fā'lemi / inkün-te
 kāriheten lizalike feẓhebī (9) ya'ni 'avrete ḥiṭāb edüb der ki ben atımı süd ile
 suvaruram şöyle bil ki saña vèrmem (10) ya'ni şöyle bil ki atı senün üzre terciḥ ederin
 eger saña ḥōş gelmezse var git (11) lā teẓkürī mührī ve mā evleytü leh / feyekünü
 cildüke mişle cildi'l-ecrabi (12) 'avreti aña ṭa'n edüb sen ṭayunı bizüm üzerimize
 terciḥ edüb anı süd ile beslersin dedügi zamānda (13) aña ḥiṭāb edüb der ki sen ṭayımı
 ve ben aña vèrdüğim südi aña yoḥsa senün derün uyuz derisi gibi olur (14) ya'ni seni
 zarb ederin ki derün uyuz derisine döner (15) inni leaḥşā en tünādīnī elā / hāzā
 ğubārun sāṭi'un fetelebbebi (16) ya'ni ben kōrkārın ki sen baña nidā edesin ki toz
 belürdi ve düşmen gelüb (17) çıkdı sen hāzır ol ve ālet-i ḥarbi giy ve ata süvār ol

[14a]

(1) ve kâle'l-eş'ar el-ḥuṣ'amī şî'ran fī-zalik (2) tırfün ize's-takbeltehü fekennehü /
 nārun tükefkifü en yaṭīra ve ḳad ner'ā (3) tırf kesr-i ṭā ile ve sükün-i rā ile eyü at
 kerīmün mine'l-ḥayl ma'nāsınadur ve şā'ir atı medḥ eder (4) ya'ni şöyle bir eyü atdur
 ki kaçankim sen anı illerüden bakşaṇ pes āteş gibi leme'an edüb uçmak ister ve havaya
 (5) isti'lā eder görürsin (6) emmā ize's-tedbertehü fetera lehü / sāḳan ḳamūşa'l-vaḳ'i
 'āriyete'n-nesā (7) ammā kaçankim anı kıçından bakşaṇ anuṇ sāḳını ḳamūşa'l-vāḳi
 görürsin ya'ni kıçların yere urur (8) görürsin veyāḥūd arslan gibi yere başār görürsin
 ve daḥı nesā ṭamarını 'āriye görürsin (9) ya'ni tüysiz ve nesā ökçeden çıkub iki uylıḡun
 içinden tırnağa ulaşan ṭamardur (10) ve ente ize's-ta'raẓtehü mütemettıran / fetekülü
 hāzā mişle serḥāni'l-ğazā (11) ve kaçankim anı bir cānibden bakşaṇ üzerine maṭar
 nāzil olduḡı hālde pes sen dèrsin (12) bu ğazā ağaçlıḡun ḳurdıdur ğazā bir nev'
 ağaçdur ki yaprakları yaşşı olur (13) ve leḳad 'alimtü 'alā tūḳḳā'i'r-radā / inne'l-
 ḥuşüne'l-ḥaylū lā müdne'l-ḳırā (14) ve taḥḳīḳ ben bildüm mevti def' etmekden ötürü ki
 taḥḳīḳ halk için şıḡınacak ḥişārlar eyü (15) aşīl 'arabī atlardur yoḥsa köyleri cāmi'i
 olan şehirler degüldür zīrā atlar üstinde fārisler (16) vilāyeti ḥıfz ederler ve ecel-i
 ḳazāyı def' ederler (17) innī vecedtü'l-ḥayle 'izzen zāhiran / tūncī mine'l-ğamā'i ve
 yekşifne'd-dücā

[14b]

(1) taḥḳīk ben atları ‘izz-i zāhir buldum ki ğammdan ḥalāş ederler ve қараңулығы keşf ederler (2) ve yebitne lissegari’l-meḥūfi ‘talā’i’an / ve yebitne lişşa‘lūki ecimmeten zi’l-ğazā (3) ve daḥı atlar maḥūf delikte қаравулда гецеленүрлер ve faḳīr içün ğazā ağacınun altında ḥavz oldukları (4) ḥâlde гецеленүрлер ya‘ni fuḳarā ağac gölgesinun altında ḥavz kenārında rāḥat êtdükleri gibi gece ile (5) anların vāsıtası ile rāḥat ederler veyāḥūd gece ile faḳīr içün ğazā ağacından olan şıgınacak yer olurlar (6) yaḥrücne min ḥaleli’l-ğubāri ‘avābisen / keāşābi’i’l-maḳrūyi aḳ’an feştalā (7) ya‘ni atlar cenkde toz arasından çıkarlar ‘abūs oldukları ḥâlde barmaqları şovukdan üşümüş (8) gibi ki dizin çöküb maḳ‘adı üzre otura ve āteşe karşı issine (9) kâle şā‘ir benī ‘āmir fī zalike (10) benī ‘āmirin mālī era’l-ḥayle eşacet / biṭānen ve ba‘zu’z-żummi’l-ḥayli emselü (11) şā‘ir ‘āmir kabilesine ḥiṭāb êdüb der ki ey benī ‘āmir baḡa ne oldı ki ben ḥayli (12) қарны тоқ şabāḥlanur görürüm ve ḥālbuki ḥaylun ba‘zı aruḡı ki қарны арқasına mülāşıkdur daḥı aḥsendür (13) benī ‘āmirin inne’l-ḥuyūle vikāyetün / lienfūsiküm ve’l-mevtü vaḳtün mü’eccelü (14) ey benī ‘āmir taḥḳīk atlar sizun nefsinüzi ḥıfz eder ve ḥālbuki mevt vaḳt-i mü’ecceldür ya‘ni mu’aḥḥardur (15) pes anlara ri‘āyet êdun tā kim anlar sizi mevt-i mü’eccelden ḥıfz êde vaḳt-i mü’eccele yetişesiz (16) ehīnū lehā mātükrimüne ve bāşirū / şıyānetehe ve’s-şavlı li’l-ḥayli ecmelü (17) ya‘ni atlara ikrāmınuzı rıfḳ ve қār ve mülāyemet üfürre êdun ve şıyānetlerine mübāşeret êdun ve ata şıyānet-i ecmel aḥsendür

[15a]

(1) metā tükrimūhā tükrimüne nefseküm / izā şāra min vaḳa‘i’-senābüki қаştālū (2) ya‘ni her kaçankim siz atlara ikrām êtseñüz kendi nefsinüze ikrām êdersinüz şol (3) vaḳt kim atların tırnakları ucından ‘askerun tozı havaya қалқа ve düşmen zāhir ola (4) kâle ‘umerabn-i mālīk (5) ve sābiḥun ke‘uḳābi’d-dicni ec‘alühü / dūne’l-‘ıyāl i lehü’l-īşārū ve’l-luṭfū (6) sābiḥ feresun ismidür ki fāris altında şuda yüzer gibi yüzer ya‘ni bulut içinde olan (7) tavşancıl gibi seyāḥat eden atı ben ‘ayāl üzre tercīḥ êdüb aḡa īşār u luṭf êderin (8) ve kâle ṭufeylü’l-ğānevī (9) innī ve in kalle mālī lāyüfārikuni / mişlen’n-ne‘āmeti fī evşālihi tıveli (10) ya‘ni ve egerçi kim benüm malum az ise ve faḳīr isem deve quşu gibi at ki mefāşılinda (11) tavīle ola ya‘ni sicim ola benden eksük degüldür ve bu ṭufeyl ol üç kimesnenun birisidür (12) ki sūre-yi tevbede ve tāba’l-lāh-u ‘aleyhim қavli anların ḥaḳḳında nāzil oldı (13) ve kâle ka‘b ibn-i mālīki’l-enşārīyy (14) ve ne‘uddü li’l-‘adā’i külle müḳalleşın / verdin ve maḥcūlin el-қavā’imi eblaḳu

(15) ve biz aʿdāyıla cenk etmekiçün hāzır édüb yaraqlaruz ayakları uzun veyāhūd ayakların (16) yèrden ʔaldurub yère urucu olan eblaʔı ki ayaklarının sekili ayaklarında bilāzūk (17) gibi ola eblaʔ aʔ ile ʔara arasında olan ʔonlu ata dèrler

[15b]

(1) emraʿl-ilāhi birabʔihā liʿadüvvihi / fiʿl-ḥarbi innaʿl-lāhe ḥayru muvaffıku (2) yaʿni allāhü teʿālā bize düşmen ile ḥarbde cenk etmekden ötüri atı bağlayub beslemek ile emr (3) eyledi cenk édüb düşmāna galebe etmek emrinde tevfiḥ allāhü teʿālānuḡdur ḥayr-ı muvaffıḥ oldur (4) şāʿir bin ʔureyş (5) etteḳī dūnehüʿl-menāyā binefsī / ve hüve dūnī yaḡşā şudūraʿl-ʿavālī (6) ben nefsum ile mevti andan menʿ éderin ve ol daḡı demrenlerüḡ şudürin benden örter (7) cerşāʿun mā aşābetiʿl-ḥaylü minhü / ḥīne eḡşā ebṡālehā lā ubālī (8) cerşāʿ feresüḡ ismidür yaʿni ki ḥarb ve ʔıtāl meydānında bir at aḡa yetişmez ʔaçankim ben anuḡ (9) üzerinde atlaruḡ rākibi olan ebṡāla hücum éderem ʔayırmam ve ʔorkmam zīrā baḡa cerḡ işābet étdürmez (10) feizā mittü kāne zāke turābī / ve secālün maḡmüdetün min secālī (11) ve ol at ile ḥarb secālümnden benüm içün sicāl-i maḡmüde vardır yuḡālū ḥarb-i sicāl kāḡ bir ṡarafa aḡar (12) ve kāḡ bir ṡarafa pes anuḡla istedüḡüm yère sürerem ve meydān baḡa münḡaşır olub (13) andan zāʿil olmam pes ʔaçankim baḡa mevt işābet éder maḡall-i ḥarb benüm turābum ve medfenümdür (14) zīrā andan zāʿil degülem bu taḡdīr üzre ve sicāl ʔavl-i cerşāʿ ʔolına maʿṡuf olur ve mısrāʿ-yı şānīye mısrāʿ-yı evvel üzre muḡaddem olur (15) ve ʔāle zabīʿa el-ʔayşī (16) cezaʿl-lāhüʿl-eḡarra cezāʿe şıdkın / izāmā ūḡidet nārüʿl-ḡurūbi (17) eḡarr şol ata dèrler ki alnında bir dirhemden ziyāde beyāz ola yaʿni ol alnı beyāz ata ḡaḡḡ teʿālā

[16a]

(1) cezā-yı şıdk ile cezā vèrsün yaʿni eylik vèrsün ki ʔaçankim ḥarb āteşi īḡād oluna yaʿni āteş gibi tutuşa (2) yaḡīnī biʿl-lübāni ve menkibeyhi / ve aḡmeyri bimaṡradetiʿl-küʿubi (3) yaʿni at beni ḡıfz éder göḡüs ile ve iki çigini ile ve ben anı ḡıfz éderin zīʿl-küʿub (4) olan maṡrede ile yaʿni boḡum boḡum olan ʔamışdan mızrāḡ ile ḡıfz éderin (5) ve edḡihi izā hebbet şimālün / bileylin cercefin baʿdeʿl-cenūbi (6) ve daḡı şovuk yellü ḡecede riḡ-i cenūbdan sonra ʔaçankim riḡ-i şimāl ese ben anı issi tutub şovukdan ḡıfz éderin (7) terceme (8) ḡaḡḡ eḡarra şıdkıla vèrsün cezā / şol zamān kim dutuşa nār-ı ḡurūb (9) şadr u menkib ile ḡıfz eyler beni / ḡıfz éder benden anı ṡard-ı küʿub (10) leyl-i cercefdè şovukdan şaḡlaram / kim ese riḡ-i şimāl baʿdeʿl-cenūb (11) ve ʔāle ibn-i şafvān el-esedī fī-şıfatıʿl-feresi (12) fezāke ve ʔad iʿtedā fiʿş-şabāḡi / biecradin keʿs-

sīdi ‘abli’ş-şevā (13) ya‘ni şabāh vaktinde segirtti kurd gibi şa‘rı kışa atlar ki dört ayagının tırnağı ġalīz idi (14) tavīlū’z-zirā‘ayni etme’l-kū‘ūb / nāti’l-ħimāyetni ‘ārī’n-nesā (15) iki kolu uzun idi ve topukları mürtefi‘ idi ve iki baldurının etleri şişik idi ve ökçeden (16) çıkub iki uyluğunun içinden tırnağa varan tamarı ‘ārī idi ya‘ni üzerinde çoklık (17) tüy yogidi ecred kaşirū’ş-şa‘rdur ve siyyid kesr-i sīn ile zī’bdür ve ‘abl ġalīz olan şey’dür

[16b]

(1) ve şevā iki yedün ve iki ayagun eṭrāfidur (2) lehü kefelün eydin müşrifün / ve a‘midetün lem tü şāhid vecā (3) ya‘ni anuñ sağırsı kavī ve ‘ālīdür ve ayakları dağı tırnağında veca‘ı görmemişdür (4) ve üznün müvelletün haşratün / ve şidkun raḥābün ve cevfü hevā (5) ve kulaqları kâ‘im olub yüzi üzre muḳbildür ve mülāyim ve laṭīfdür ya‘ni kemiş kulaklı (6) ve ağız gēñ ve cevfi vāsi‘dür (7) ve liḥyānū meddin ilā minḥarin / raḥībin ve ‘ücün tavīlū’l-ḥatā (8) ve atun iki yüzi kemükleri anuñ vāsi‘ olan minḥarina çekülmişdür ve ayag üzre kâ‘im (9) olub adımları uzundur eydin demek kavī demekdür nitekim allāhü te‘ālā demişdür ve eyyednāhü birūḥi’l-ḳudūs (10) ve vecā bir veca‘dur ki at anı tırnaqlarının içinde tıyar şakḳ ile ḥarḳdan ġayrı yukālu (11) vece’l-ferasü vecen ve devede buña zıl‘ dērler ve muvalle muḥaddede demekdür ve haşret laṭīf ve raḳīḳ (12) olan şey’dür ve raḥīb vāsi‘dur ve hava medd iledür zarūret-i şī‘rden öturi kaşır olundu (13) iki şey’ beyninde olan furḥadur ya‘ni vāsi‘ü’l-cevf demekdür ve liḥyān liḥānuñ teşniyesidür (14) şakal olduğı mevzi‘de olan iki kemükdür ol iki kemük uzun olduğda atun yüzi (15) uzun olur ve ‘avec ḥā’it ve ‘avd gibi dikilüb kâ‘im olan şey’dür (16) lehū tis‘atün ṭalne min ba‘di en / kaşarne lehū tis‘atün fi’s-sevā (17) ya‘ni anuñcün tokuz nişān vardır ki anlar uzundur andanşonra tokuz dağı vardır ki anlar kışadur pes iki nev‘ berāberdür

[17a]

(1) ve seb‘un ‘areyne ve seb‘un kūsīne / ve ḥamsün rivā‘ün ve ḥamsün zāmā (2) ve yedisi ‘ārīdür ve yedisi meksüvedür ve peşi kanmış olanlardur ve peşi şusız olanlardur (3) ve seb‘un qarubne ve seb‘un ba‘udne / femā fihi iz zāke ‘aybün yūrā (4) ve yedisi karīb olanlardur ve yedisi ba‘īd olanlardur pes at böyle olicecek anda görünür ‘ayb (5) yokdur uzun olan tokuz ve atun boynı ve iki yüzi ve kış ayaklarında incügi ile topuk (6) buluşduğı yerde incük kemüğünün kenarı ve atun karnı ve iki kolu ve iki uyluğıdur (7) ve kışa olan tokuz atun dört ayagında olan dört bukağıluğı ve ön ayaklarının (8) topuğı buluşduğı yerde incük kemüğünün kenarı ve iki gözi altında olan kemüğün (9)

göz tarafından olan yeri ve ön ayaklarının baldurudur ve kuyruk kemügidür ki ‘asīb-i zeneb (10) ve menbitü’z-zeneb dërler ve atun ‘ārī olan yedi nişānı atun iki yanğıdır ve alnıdır (11) ve cümle yüzidür ve boyı laħmdan ‘ārī ola ya‘ni etlü olmaya ve ayakları uzun ola ve güzel ola (12) ve bu nişānlar atda memdūħdur ve şol yedi ki mükessevedür ya‘ni örtülidür atun iki uylğıdır (13) ve iki incügün eti yeri ve iki ucası ki uyluk üstidür ve iki yanınun uca tarafından (14) olan yerleri ve şadrun üstinde iki laħmdür ya‘ni iki et pāresidür ve şol yedi (15) nişān ki anlar eyü ata yakındur ve hışāl-i i şāliħadandur ve daħı şol yedi nişān ki anlar eyü atdan (16) ba‘iddür ve hışāl-i mezmūmedendür (17) ve seb‘un ve tis‘un ğilāzun ve seb‘un riķākun / ve şaħvetü ‘ayrin ve metnün ħazā

[17b]

(1) ve yedi ve tokuzuncı nişān ğalīzdir ve anlar dört vazīfidür ve dört rusğdur ve ‘akvedür ki zenebün aşıdır (2) ve yedi nişān daħı raķīkđür ve atlar arkasında eyer yeri ve kulak içinde olan anun iki minħarudur (3) ki boğazlayacak yerün iki tarafıdır ve iki kulağıdır ve iki cuħafledür ki anlar ile ‘alefi (4) tenāvül eder ve daħı şa‘rıdır ve daħı at arkasında eyer yeri eşek arkası gibi ola (5) ve metni ki cānibeynden zahrı ihāta eden şey’dür muntehā-yı ‘acze yoğunlığa varınca mümtelī ola (6) mużtarib olmaya sık ola ve cildi istirħā üzre olmaya ve laħmı az ola (7) ħadīdü’s-şemāni ‘arīzü’s-şemāni / şedīdü’s-şıfāķi şedīdü’l-meṭā (8) ve sekiz nişānı ħadīd ola ve sekiz daħı ‘arīz ola ve derinün altında olan ince deri (9) ki kıl anda biter katı ola ve arkası daħı katı ola ve ħadīd olan sekiz iki ‘arķūbı (10) ki ökçesi üstinde olan yoğun tamarudur ve iki kulağı ve ğılāf-ı każībi ve iki çigini ve tarafıdır (11) ya‘ni yanıdır ve ‘arīz olan sekiz şadrdur ve eyer yeridür ve iki uylğıdır (12) ve iki ucasıdır ve iki vazīfidür ki incügün topukda olan tarafıdır (13) ve fihi mine’t-ṭayrı ħamsün femen / ra‘āy ferasen mişlehü yüktenā (14) ve atda beş ‘użv vardur ki her birisi ṭayr esmāsından bir ism ile tesmiye olunmuşdur pes bunun (15) gibi atı bir kimesne görse ele getirilüb hıfz olunur ve ol beş ṭayr bunlardur (16) ğurābāni fevķa kaṭātün lehū / ve nesrün ya‘sübühü kađ bedā (17) ğurābān iki ucanun üstidür ve kaṭāt bağırtlak dedükleri kuşdur ve ol daħı maķ‘ad-ı difdür

[18a]

(1) ya‘ni ardca binen kimesnenün oturaķ yeridür ve ya‘süb çekirgeden büyük bir kuşdur ki (2) kondukda kanātların düşürmez ve ol daħı atun alnında olan beyāz yerdür ki ve şümün üstindedür (3) ve nesr ki kerkesdür tırnağun içidür ya‘ni iki ğurābdur ve

kaṭātdur ve nesr ile ya'sūbdur ki alında zāhirdür (4) ce'alnā lehū min ḥiyāri'l-lukāḥi / ḥamsen meḥālīce şümmü'z-zerā (5) lukāḥ lukḥanuṅ cem'idür ve lukḥa yeṇi toḡurmuş saḡılur devedür ve meḥālīc muḥālicuṅ cem'idür (6) şol develerdür ki şitāda südi ziyāde vère ve şümm mürtefi'adur ve ez-zerā semīnedür (7) vāhidesi zirvetündür yükālū a'lā külli şey'in zirvetühū ya'ni biz ḥayl içün yeṇi toḡurmuş (8) saḡılur beş deve ta'yīn etmişiz ki anlar kışda saḡılur 'ālī ve semīn develerdür (9) şī'r (10) yügāzi bigaşnin lehū dāyiben / ve yükfīhī min ḥalbi meştehā (11) ya'ni atı çayırldur yonca ile dā'imā ve daḥı iştihā étdügi südden aḡa işāret éder (12) ve yū'serü bizzādi dūne'l-'ayālī / ve fī külli mümsī bihi yuktefā (13) ve 'ayālī üzre anı tercīḥ édüb zādı aḡa īşār éder ve her aḡşam vaḡtinde (14) iḡtifā' olunur ya'ni ardınca gidilür gözedilür (15) fekāza şanī'an felemmā şetā / ḥamelnāhū bi'l-kūdi ḥatte'n-tavā (16) pes yazladı semiz olduḡı ḥâlde pes vaḡtā kim kış oldu biz anı kavd ile götürdük (17) ḥattā ḡarnı boş oldu ve arıḡladı

[18b]

(1) hecemnā bihi 'āneten fi'l-ḡitāt / ḥimāşe'l-butūni şıḡāḡe'l-'ucā (2) ve biz anuḡla gecenüṅ zulmetinde ḡamr-ı vaḡşī sürisine ki anlaruṅ ḡarınları ac idi 'ucāveleri şaḡīḡ idi (3) hücum étdük 'ānet ḡamr-ı vaḡşīden murād bir süridür cem'ī 'ānāt ve 'uvn gelür ve ḡitāt gecenüṅ (4) evvelinde ve āhirinde olan zulmetdür ve ḡimāş açlardur ve 'ucā 'ucāvenüṅ cem'idür ve 'ucāve etden bir muzḡa (5) ḡadardur ki devenüṅ dizinden ṭabanına münḡadire olan ṭamara muttaşıludur (6) fevelleyne ke'l-berḡi fī neferi hinne / cevāfilū yeksirne şumme'l-ḡaşā (7) pes ḡaçdıḡlarında berḡ gibi geri ḡaçdıḡlar feza' ve feryād étdükleri ḡâlde ufaḡ ḡatı ṭaşları (8) ayakları ile şıydılar (9) yuṭırne'l-ḡubāra bimelmūmetin / ve yūḡidne fi'l-merdi nāra'l-ḡayā (10) ya'ni şiddet-i ceryde ḡubārı uçururlar birbirine munzamm olduḡı ḡâlde ve daḥı ṭaşlıḡda (11) ṭaşuṅ birbirine ṭokunmasından nār iḡād éderler (12) ke-enne bimenkibihi iz cerā / cenāḡen yūḡḡihi fi'l-hevā (13) ya'ni ke-enne-hu ol atuṅ ucasında cenāḡ var idi ki segirtdükdde anı havaya aḡz éderdi (14) feceddele ḡamsen femin muk'aş / ve şāşin kürā'āhu dāmi'l-kelā (15) pes kürā'āhu ḡamr-ı vaḡşīden beş ḡimārı ṭarḡ eyledi ya'ni atdı pes kimisi yūzi üzre düşmiş (16) ve kimisi ölüb baldırları şışüb ḡalkmış ve kimisinüṅ yūreginden ḡan aḡar (17) ve şintāni ḡaşḡaşa ḡaşabuhā / ve şālişetün żaracet bi'd-demā

[19a]

(1) ve ikisinüṅ baḡırsaḡı zāhir oldu ve üçüncisi ḡanıla bulaşdı (2) feruḡnā bişaydin ilā ehlinā / ḡad ḡalıke'l-erzü tevbe'd-dücā (3) pes biz şayd ile ehlimūze gitdük ve ḡālbuki yeryüzini ḡara eyledi gecenüṅ zulmeti (4) ya'ni gece ḡaranlıḡı yeryüzine yayılmış idi

(5) febitnā nūḳassimū a‘zā’ehū / licīrāninā fī cifāni’l-ḳirā (6) pes biz gēce ile ol şayduḡ a‘zāsını ḳonşılarumıza ziyāfet taşlarında taḳdīm eyledük (7) ve ruḥnā bihi mişle vaḳfi’l-‘arūsi / ehyefe lā yeşteḳī min cefā (8) ve biz ol şaydı giderüb ve a‘zāsını taḳdīm édüb andan tenāvül étmekde ‘arūs gibi (9) imsāk üzre olduk ki ta‘ām yémekden ḳarnı boş ve cefādan ve yémemekden şikāyet étmaz (10) ve bāte’n-nisā’u ye‘ūdūnehu / veye’külne min şaydihi’l-müştevā (11) ve nisā gēce ile ol ata i‘āde eylediler ve anuḡ pişmiş şaydından yédiler (12) ve ḳad ḳayyedühü ve ‘allū lehū / temāyime teneffese fihe’r-ruḳā (13) ve anı bağladılar ve boynına ḥamā’iller bağladılar ki anlara ruḳiyyeler nefş olundı imdi şöyle (14) ma‘lūm ola ki fāris silāḥ ve fūrūsiyyet ‘ilminde kāmil olmaz mādāmki devābbuḡ aḥvāline (15) ve eyü cins oldukların ve nā-cins oldukların ve nesebleri nedür ve anlarıḡ şey’ātını ya‘ni yüzlerine ve ayaklarına işābet éden (16) beyāzı ve anlarıḡ illetlerini ve anlarıḡ evşāfını ve atlarda müsteḥabb olan şey’i ve mekrūh olan (17) şey’i başiret üzre bilmeye ‘arab ve hind ve ḡayrılardan bu fennüḡ ‘ulemāsı taḥḳīḳ étdüḡi üzre

[19b]

(1) ve daḡı ‘uyüb-ı ḥādiṣe nedür ve ‘uyübdan ḳaḡı ‘ayb ata zarar étmaz ve ol at cenḳde (2) ve meydānda isti‘māl olunur ve ḳaḡısı isti‘māl olunmaz ve ‘aybı ne şey’ ile ‘ilāc olunur ‘ālim ola (3) tā kim tecrube ile bile aḥbār ile bilmeye andan şonra ata riyyāzet étdürmegi ve anuḡ te’dībini (4) ‘ālim ola ve yaraḳlandurmaḡı ve yaraşdurmaḡı ‘ālim ola ve daḡı firāset ehli ola ki (5) feresi sā’ir-i meydānda merkūz olub yeldükde ve segirtçükde her feres ne miḳdār ḡāyete taḥammül éder (6) ve fārisi mesāfe-yi ba‘idede feresi icrā étdükde ne işler ve her vaktde ‘ulūfātın aḡa ne münāsibdür (7) anı ‘ālim ola ve ‘an-ḳarīb inşā’allāhü te‘ālā zıḳr olunur pes fārisüḡ evvelki ḥāceti (8) budur ki şol atı iḡtiyār éde ki anuḡ üzerinde mevte mülākī ola ki boḡazı ve nefesi (9) şedīd ola yüḡrük ola ve şabūr ola a‘zāsı şaḡīḥ ola ve ḡuzel ola ve i‘tidālde ḳarnı (10) vāsi‘ ola yüce ola orta boylu ola ve genc ola ḳuvvetinüḡ evā’ilinde ola pes eger bu şıfātuḡ (11) ḡayrı üzre olacaḳ olursa ve za‘īf olacaḳ olursa ve fāris ḳıtāl için veyā (12) meydān için aḡa muḡtāc olacaḳ olursa za‘īflıḡından anı yere düşürür ve segirtmekde (13) devrilür ve fārislerden evvelin ve āḡirin ḳatında bu zāhirdür pes ḡarb dār-ı dūnyāda olan (14) a‘mālūḡ aḳvāsıdur zīrā ḡaḳḳ te‘ālā mevtden eşedd bir nesne ḡaḳḳ étmemişdür pes fāris (15) ḡaḳḳ te‘ālā maḡlūḳın uḡ eşeddi olan mevte mülākī olur pes aḡa vācib olan budur ki (16) cehdini ve ‘ilmini ve ḡāḳatini istifrāḡ éde ḡaḳḳ te‘ālānuḡ

halk  td gi  ey' n   eddine m l k  (17) olmakda ve hayl ve sil ha ve  alkana da ı
cehdini  arf  de pes kendi nefs ne naz r eyle

[20a]

(1) ve ben m  avl mi fehm eyle ve  udret n oldu ı  adar bu  ilmi  gren z r   ilm
r  dur (2) ve  amel cismd r ve cism    im olmaz ill  r   ile pes  a ankim bir f ris
kem l-i f r siyyeti (3) iddi   eylese ve bu  ilmde  ilm ve ba  ret    ibi anı imti   n
eylese ve anu  cem   h l t n  (4) ke f eylese pes eger f r siyyet n cem   a v lini ve
atlaru   uy b n  ve  illetlerini (5) ve yarak  tmesini ve  alefini ve terbiye ve te  b n 
ve riy zetini ve atlar beyninde olan farklar  (6) ve atu  a  lini ve red sini ve mens b n 
ve ma b b n  ve cem    ey  t n  ve da ı n fi    z rrdan (7) ve merg b ve mekr hdan
ve m teyemmin-i bih ve muta ayyar minh  olan  ey den ki (8) a a nisbet olunur  al m
olmazsa ve da ı mi net    betinden ve  ulem  ve feres n ile (9) ictim    kat nda a y r
ile ba    tmediyse pes bu f r siyyet ce  let y ninden (10) ve    ib n n  adri  aceb
in it  dadur ve bu  ilm ta  lim n n te   iri idb rdur ve hal y k (11) beyninde zillet r
pes  a ankim bu mu  bet  aczen v     olsa ihv n ile f rs n (12) beyninde emn  
am n kenefinde pes bi-t r  k a iri melek  l-mevt kat nda da ı v     olur (13) z r  s y  f
n f sa  a    der ve  amel r  us   a     der pes f rs n  ey  t n (14) gibid rl r ve
bah d rl r ve pehl v nlar sel  t n gibid rl r imdi di  kat ile (15) bu  ilme me    l ol ve
f risler n mekrinden haz r  zre ol z r  tecr be ile (16) h   l olan  ilm hab r ile h   l
olan  ilm gibi deg ld r imdi  y feres n-  (17) meyd n-  cel det ve  y m b riz n- 
erb b-   iddet ictim  d  d n ve tecr be  d n

[20b]

(1) ve ba  ret  zre olu  pes  an at nuz   l t ndan bir  leti fevt  tmek ill  anı (2)
eli  zde  evir b b k n tecr be ve cer  at ile ve a a  uvvet ve isti  let ile (3) z r   ol
kimesne ki  letin n isti  m line  av  olsa ol  let anu   ad s   zre (4) a a yardım olur ve
bir kimesne ki  letin n isti  m linde tekell f  zre olsa (5) ve  leti a a   lib olsa ol  let
anu   zre  ad s na yardım olur pes (6)  a ankim bir f ris cehlinden  uy b ve za  da
k mil olan feres ile (7) al  ak sil h ve  alkan cem    tse ve f r siyyetde c r eti ve
tecr besi az olsa (8) ve sil h  nakl  tmekde za  f olsa pes kend  nefsini ma all-i
tehl keye ilk  (9)  der ve h    te    n n ve e idd  leh m me  s-t      min  uvvetin
ve min rib  t  l-hayli  avline mu  lif (10) hareket  der ve h    te     ayıtd  y 
 eyy he n-nebiyy  c hidi l-k ff ra ve l-m n f   ne ve luz  aleyhim ve me  v h m
cehennem  ve bi se l-ma   r (11) pes neb ye  aleyhi s-sel m har de   lzet ile emr

eyledi ve şol kimesneye ki (12) bizüm vaşıyyetimüz kolay gelse ya'ni bizüm vaşıyyetimüzi tutmasa ve kendi nefsi havası ile (13) anı muhālefet etse ve gölgede beslenmiş olan semüz atlara ve kuvvetsiz müzeyyen olan (14) silāha rağbet olsa ve issiye ve şovuğa şābir olmasa pes anları ahz eder ve anlara tam' (15) eder şol kimesne ki anlar şabr etmedügi şey'e şābir ola pes fellāhlar ve ova hāfızları (16) ve cezāyir ehli ve ekinciler ve bādiye ehli anlara mālīk olurlar pes bu 'ilmi (17) ta'līm etmekden istikbār ve ta'āzum etmek libās-ı hışnı giymege ve kedir olan

[21a]

(1) ta'āmı ve şarābı yemege ve içmege ve edānī ile oturub hedeyān söz söylemege döner (2) ve eger sen libās-ı hışn giymege ve ta'ām ve şarāb kedir yemege ve içmege şabr edemezsen (3) pes senün re'yün seni aşāğa düşürmesün ki eger senün 'askerün semiz atlara (4) ve dünyā ziynetine ve tena'ume rağbet etdilerse ve saña düşmānuñ üzre bunlardan (5) başīret ve 'avn taleb etmek ġarīb gelürse anlardan irtiyāb edersen pes anları (6) ġayrı kavme istidāl etmege sa'y eyle zīrā anlar gibi çok ricāle mülākī olursın (7) pes eger senün 'askerün tena'umda ve nāzüklikde ve mal cem'inde ve kura ve zayā' (8) ahzında senünle berāber olurlarsa ve anlaruñ zikri senün bilādunda mal (9) ve tena'um ile münteşir olacaķ olursa ve anlaruñ 'atbı saña hōş gelürse pes anları (10) istibdāl etmege ta'cīl edüb anları dahı tedric ile istibdāl eyle ve hīle-yi (11) adaķķ ile ezvāclerin ahz etmege sa'y eyle zīrā anlaruñ saña ve senün bilād-ı salṭanatuña (12) nef'leri yokdur ve salṭanatuñ a'dāsından mazarrat def'ine sa'y etmezler belki ra'iiyyete (13) ta'addī edüb bilāduñ tahribine sa'y ederler pes anlar yılanlardur anlaruñ ısırmāsından (14) sen emīn olmazsın pes anlardan hāzer eyle ve senün anlar ile hālün ac arslana (15) hışm edüb ġaḡab eden kimesnenün hāli gibidür pes zamānenün (16) ve ehlinün huşūnetinden ötüri cünd için haşin ve yoğun olan ricāli (17) intihāb eyle ki anları fakr-ı terbiye edüb şecī' eyledi ve cehl anları haşin eyledi

[21b]

(1) ve şekā anları çöneke eyledi ve tağ başına çıkdılar ve kuma yaştandılar harūr libās (2) ve şifārlarıdur ve zemherīr dişārlarıdur zīrā 'asker ni'am ve tena'ume düşdükde (3) ni'am ve tena'um anlardan olan nef'i senden izāle ederler pes anlar diyāra el (4) uzatmadın ve zararları bilāda münteşir olmadın anları ġayrı 'askere tebdīl eyle (5) ve sen anı pādīşāh-ı devlet ve salṭanatuñ için 'ālemi fidā' et ve 'askeri dünyāya (6) vërme zīrā 'asker senün devletün ālātından bir āletdür pes kaçankim (7) 'askerün menāfi' gitse ya'ni 'askeri sefere varmağa kādır olmasa (8) anı ġayrı kimesneye tebdīl eyle ki

sefere varmağa ve hizmet étmege kâdir ola ve siyâset (9) şâhibi éder kaçankim sen kırk şehre mâlik olsañ ve ol kırk şehirde bir kimesne (10) küfri icrâ eylese ve egerçi kim sen anlaruñ arasında küfr a'mâli ile zâhir degülsin (11) pes küfr şâhibi bahâdırlık ile zâhir olsa ve sen ihmâl eylesen pes sen mağlûb (12) olursın ve ol kırk şehre ol küfr şâhibi mâlik olur ve taḥkîk biz saña vaşıyyet (13) édüb başîret eyledük 'ilmimüz yetişdügi kadar ve tecrube étdüğümüz kadar 'ulemâdan ahz étdüğümüz kadar va'l-lâhü'l-müste'âni (14) fî şıfâtı'l-'atakı mine'l-hayli (15) 'arab atı cemî' atlardan efzaldür zîrâ resûlu'l-lâh şallâ'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem anı tafzîl (16) eyledi ve daḥı câhiliyyet ehli şî'rde anı medḥ eyledi zîrâ anuñ şiddeti ve açluğa (17) ve şusızlığa şabrı ve segirtmesi sâ'ir atlara ğâlibdür ve 'arab atınuñ me'ûneti

[22a]

(1) kıtlık vaktinde eklde ve şurbda daḥı yeynidür zîrâ ol 'alefe ve şuya az nâ'il (2) olur ve daḥı açlığa ve şusızlığa ziyâde şabr édicidür ve 'arabî atlardan eyü 'ırkıdan (3) olan at eşkâli himl étmege ve segirtmege ve anuñ ile feresân üzre hücum étmege a'lâdur (4) ve daḥı anuñla esliḥa içünde olan a'dâya duḥûl étmege evlâdur ebṭâluñ cenk içinde (5) ru'b ve hevl vèrici âvâzlarınuñ istimâ'î katında ve manzarî hevl vèren âlâtuñ (6) rü'yeti katında ve kılıcuñ yalabıması ve cebeler ile zırhlarıñ ve tolgalarıñ (7) yalabıması ve ebṭâluñ ğazabı ve şiddeti ve çağırub koğurmaları ve çağrışmaları (8) ve mecrûḥlarıñ feryâdları ve bahâdırlarıñ bahâdırlara hücum édüb yığılması (9) ve ricâlüñ ricâle şavleti ve sünülerüñ âvâzı ve a'lâm ve râyâtuñ şınılması (10) ve tabllarıñ ve borılarıñ ve cengde atlarıñ ve kurûnuñ gürüldisi katındaki benî âdeme (11) korku vèrür kanda kaldı ki behâyim korkmaya pes 'arabî at yeler (12) üstinde olan fâris ile ve silâḥ ve kalkanı ile ve eyer ile ve kendüsinüñ 'alefi ile her (13) ne olursa ve ḥâlbuki başında uyan ola ve başını uyana zamm étmiş ola (14) ve üst çeñesinde ṭamaḥ ve alt çeñesinde ḥalka var iken iki çeñeyi (15) cem' étmiş ola ve külfeser daḥı burnında ola ki bir tarafa dönmege kâdir olmaya illâ (16) üstinde olan rākibüñ işâreti ile pes şöyle sür'at ile döner ki ke-enne fâris ile (17) ol bir cisimdür pes fâris bildi kendü silâḥ ve zâdından ve atuñ zâd ve levâzımından

[22b]

(1) her neye ki muḥtâc ise 'arabî at anuñla yeler fâris ağır iken pes fâris atına (2) beş yüz batmân urur ki baġdādî ile biñ batmân olur ve ba'zılar ayıtdılar belki (3) biñ rıtl-ı mısrî olur ki her bir rıtl yüz mişkâldür ve taḥkîk biz müşâhede étdük (4) ziyâde qavî ve şedîd olan deve biñ rıtlıdan ziyâde götürmez ve biñ rıtl aña (5) yüklendükde ayağ

üzre kalkmağa kâdir olmaz illâ cehdden sonra velâkin anuñla (6) yürümege kâdir olmaz ve sâ'ir-i behâyim yük götürmekde ve kuvvetde deveden aşağıdadur (7) ve sâ'ir-i vühûş dahı ki ziyâde yürümek ile ve segirtmek ile meşhûrdur ki (8) 'arabî atun üstinde himl olunan şey'ün ba'zısı anuñ üzre tarh olub aña himl (9) olursa anuñla yürümege kâdir olmazdı pes hakîkat üzre biz bildük ki (10) segirtmekde feres-i 'atîk-i kerîmden şedîd bir nesne yokdur ki eyerini ve 'abâsını götürür (11) ve kolanı gögsi dibine ve karnına bağılu ola ve kuyruğı bitdigi yer kışkun ile ve şadı (12) sîne-bend ile ve boğazı altı licâm ile merbûl ola ve başını ve iki lihyesini ve iki (13) çenesini uyan gemleri ile ve uyan ile ve yular şapı ile zabt eder andan sonra (14) üstinde olan fârisi ve anı hıfz eder şey'i ve silâhını ve zırhını ve kalkanını ve zâdını (15) ve ba'zı ahyânda 'alefi götürür ve eger atun rākibi elinde riḥ olan günde rumḥ dahı (16) olacak olursa veyāḥūd elinde 'alem olacak olursa ki ol gün aḥşama dek (17) yelse pes eger rākib hezîmet şāḥibi olacak olursa ol at şāḥibi ile yeler ve yortar

[23a]

(1) ol hâl üzre me'men olan yere lâḥik olunca açlığa ve şusuzlığa şabr eder ve bu cümle (2) atun şāḥibi anuñ uyanını hıfz etmegi bildükden şonradur ve eger nefsinin bu 'ilmden (3) ḥālî dutarsa ve 'inānı hıfz etmege 'ilmi olmasa ve atun 'inānını bir uğurdan şalıverse (4) atda segirtmege kuvvet kalmaz pes şāḥibi meyyit yere düşer pes 'arabî aṣıl olan (5) atdan aşbar ve aḳvā ve ecmel ve aḥrā ve ecved ve eşca' 'ırkı kerîm ve nefsi 'azîz bir at (6) yokdur ve müte'allim olan kimesneye evvelâ lâ-büdd olan budur ki atun aḥvālını ve 'izāmını (7) ve terkîbini bile ve atun uzunluğundan ve kısalığından ve inceliğinden ve yaşıllığından (8) kangısı müsteḥabbdur ve bunlardan kangısı mekrûhdur ve erkek olan atda müsteḥabb (9) olan nedür ki anuñ mişli dişide mekrûhdur ve dişide atda müsteḥabb olan nedür ki (10) anuñ mişli erkekde mekrûhdur ve dahı illetlerin ve 'ilâcların 'âlim ola (11) kaçankim esfârda atlara işâbet eden 'ilel-i ḥādîşeden emîn olmasa ve dahı (12) 'alef vermek ve şu vermek evkâtını 'âlim ola zîrâ vakt olur ki ata arpa verür (13) ve anı şuvarur vakt-i ḡayr-ı şâlihde pes atun ağız koymasına veyāḥūd helākına sebep (14) olur pes bundan ötürü biz dērüz fâris-i 'âlim makâmına feresândan yüz fâris cāhil kâ'im olmaz (15) fî şıfâtı'l-ḡayl (16) andan sonra ḡaylün şıfâtından şıfat-ı muḥtaşıra ile biz ibtidâ ettük kaçankim (17) ol şıfat bir atda bulunsa ol at cevād olur ve açlığa ve şusuzlığa şabûr olur

[23b]

(1) pes kaçankim boynı şahîh olsa ve uzun olsa ve nefesi dahı şedîd olsa ve nefesinün (2) mahreci ve karnı vâsi' olsa ve omuz başları 'unkun bitecek yerinde katı olsa ve iki (3) uyluğı büyük olsa ve tolu olsa ve bögrü dahı kavî olsa ve uyluk başından (4) tırnağa ulaşan tamar takabbuz üzre olub buruşsa ve ayakları dahı kavî olsa (5) ve mafşalları şedîd olsa ve dırnakları kavî olsa ve bundan gayrı nekadardı atun hulkı (6) güzel olursa anı şusuzluğa ve açlığa şabr etmege ve segirtmege dahı a'van olur (7) imdi atun hilkatı şıfatından zıkr etdügüm şey'den birisi şâlih olmaz illâ kendi (8) şâhibine zîrâ kaçankim atun nefesi kavî olsa zıkr olunduğı gibi ve zıkr olınan (9) şıfât anda tamâm olmasa ol at ile mücerred nefesi kavî olmağıla intifâ olunmaz zîrâ (10) kaçankim nefesi katı olsa ve nefesün mahreci zîk olsa nefesi cevfine çeker (11) ve nefesi tîz tîz şolumağ ile çıkar bir uğurdan çıkmaz pes şabr üzre anı güc mesâfeyi (12) kaç' etmek düşvâr gelür ve ba'îd menzile segirdemez gâyeti kaç' edemez ve kaçankim (13) cevfi vâsi' olsa ve arkası düz olsa tîz derlese gâyetde serî'ü'r-râhat olur (14) ve kaçankim boynı uzun olsa şıçramakda ve segirtmekde fâris anı istinâd (15) eder ve andan isti'ânet eder ve iki uyluğı yoğun olub tolu olduğda fâris anlara (16) i'timâd eder ve bögrinün kuvveti ucanun berkinecek yerine ve arkanun ortasına kuvvetdür (17) ve uyluk üstinden dırnağa muttasıl olan tamar takabbuz üzre olub ayakları kavî olur

[24a]

(1) ve segirtmekde anlar ile munkabız olmaz ve mefâşılun kuvveti veyâ şinirlerin (2) anlara lüzümü tâ kim dırnak kenârı şedîd ola zîrâ ol yere mübâşirdür anuğla (3) yere başar ve dırnak katı gerekdür zîrâ ayaklarının kavâ'ididir ki anlar (4) şulb taşlara râst gelür ve bu şıfâtan ba'zı şıfât meselâ uzunlık (5) ve kısalık gibi eger nâkış olsa anların nokşânını cebr eder gayrı şıfatun vücûd katında (6) anların nokşânı 'adem hükminde olur pes at eyü şıfât şâhibi olur (7) nitekim atda gençlik ve kuvvet ba'zı şıfatı setr eder meselâ kaçankim atun (8) boynı kısa olsa ve yaşşı olsa ve boyun şiniri iki yağrınun kürklerinde dökülse (9) koltuk tarafında olan eyegüye varmasa pes anı setr eder omuz başınun (10) yüksekliği ve arkanun yaşşılığı ve uzunluğu ve göğsinün vüs'atı ve iki bazusunun (11) kısalığı ve göğüs üstinün le'âfeti iki mirfağ mevzi'inden ve iki kolunun uzunluğu (12) ve eger iki uyluğı büyüklükde müfriğ olmazlarsa etlü olacak olurlarsa (13) velâkin ne ziyâde etlü olalar ve ne etleri az ola pes bu setr olunur kaçankim (14) iki sâkı kısa olsa ve yaşşı olsa ve iki topuğı küçük olsa ve şedîd olsa (15) ve uyluk üstinden tırnağa muttasıl olan tamar takabbuz üzre olsa kış ayaklarının

(16) incüklerinde topuk tarafında olan yeri uzun olsa ve ammā at bögrinün (17) inkıfā'ı pes setr olunmaz pes at işe yaramaz ve müsteħabbdur ki atun arkası kışa ola

[24b]

(1) ve arkada eyer yeri yaşşı ola şākile tarafından olan eyegü uca başına karīb (2) ola ve mefāşılun büyüklüğü ve yumuşaklığı ve tırnakların rıkkatı ve za'fı iğtifār (3) olunmaz ya'ni bu şıfātun yaramazlığı setr olunmaz ve eger buña nefesün buña şiddeti (4) ve mefāşılun istirhāsı muḳārin ise ve ata 'amelden bir mekrūh ve kedd işābet etse (5) pes atun ön ayakları fāsīd olur ve sinirleri yarılr ve daḥı tırnakları taḡılır (6) ve münḳatı' olur ve ol at ile intifā' olunmaya (7) bābü mā yūsteħabbū fi'l-ferasi min tūlin ve ḳaşrin ve ḡayri ḡalıke (8) atun a'lā yeri anun başıdır ve başında ervemet ve 'aşfūr ve ḳavnes ve ḳahdevut (9) ve fehḳā ve ḳazāl ve hāme ve başun zevā'ibi ve iki üznı vardır pes atun ervemeti (10) pes başınun mecma'ıdır ve 'aşfūr pes nāşiyenün menbitidür ve ḳavnes atun iki ḳulaḡı (11) arasında mürtefi' olan kemükdür ve ḳahdevut pes ḳafanın fevḳinde çıḳuḡ olan (12) şahmedür ki ḳafanın ḥaddidür ve aḡa fāsü'l-ḳafā derler ve fehḳā boḡaz başıdır (13) re'sü'l-'unuḳ ve ḳazāl pes nāşiyenün ardında 'izārun maḳ'adıdır ve hāme pes ol (14) ümm-i dimāḡdur ve anun vi'āsıdır ve ol cümçümedür ya'ni dimāḡı müstemil olan (15) başı kemügidür ve ammā başun zevā'ibi pes nāşiyedür ve nāşıye daḥı cebhesi üzre muḳbil (16) olan şey'dür ki şa'rdan sâ'ildür uzanmışdır ve nāşıyelerden pes fāşıḡa (17) ve vāride ve sefvā ve za'rā ve ma'rā vardır ve ammā fāşıḡa pes anda beyāz ola ve kışa ola

[25a]

(1) ve kıvırcık ola ve ammā vāride pes açuḡ ve uzun olandur ve ammā sefvā pes kışa (2) olan ve ḥafīf olan ve az olan nāşiyedür ve ammā za'rā pes ince olan ve kışa (3) olandur ve ammā ma'rā pes 'uryān ola üstinde bir nesne olmaya ve ammā atun iki ḳulaḡı ki (4) atda işidür iki cāriḥadur pes iki ḳulaḡda zubbāt ve şimāḡ ve ḡayrā vardır pes (5) zubbāt iki ḳulaḡun etrafında maḥdūd olan şey'dür ve ammā şimāḡ pes sem'ün dimāḡa (6) olan medḡalidür ya'ni ḳulaḡun delügidür ve ammā ḡayrā pes iki ḳulaḡun münteḡasıdır (7) ve daḥı āzāndan ya'ni ḳulaḡlardan müvellehe ve ḡürmā ve raḳavā ve ḡazavā ve fūrḳā ve ḡacebā ve cešemā (8) ve 'aḡafā ve şama'a ve şekā ve memvire ve rafe'a ve zebā ve vaḡfā vardır pes müvellehe olan (9) ḳulaḡ ḳā'im olub yüz üzre muḳbile olan ḳulaḡlardır ve ḡürmā kışa olan ḳulaḡdur (10) ve ammā raḳavā pes birisinün birisine iḳbālidür ve ammā ḡazavā pes yüz üzre istirḡā üzre olan (11) ḳulaḡlardır ve ammā fūrḳā pes ḡazavā gibidür ve ammā ḡacebā pes yüz tarafından yüz

üzre (12) muḵbil olandur ve ammā ceṣemā pes a'laḥ tarafı yaṣşı olandur ve ammā 'aṭfā pes bir tarafı (13) āḥer üzre diküle ve ammā ṣama'a pes aṣlından 'izāra munzamm olandur ve ammā ṣekā (14) pes ṣol ḵulaḵdur ki ıraḵdan ve yaḵından iṣitmeye ve ammā mehvīre pes ṣol ḵulaḵdur (15) ki cevfi ya'ni içi yābis ola ve eṭrāfı ve taṣrası piṣmiş ola ve ammā rafe'a pes ṣol (16) ḵulaḵdur ki içinden ṣaru ṣu çıḵmaḵdan zā'il olmaya ve ammā vaṭfā pes ṣol (17) ḵulaḵdur ki zāhiri ve bāṭını ḡalīz ṣa'r ile mümtelī ola ḥattā ikisinün ucı birbiriyle bulıṣa

[25b]

(1) ve ammā zübā pes ṣol iki ḵulaḵdur içi ve dıṣı ḵıl ile ṭolmuş ola ve ezebb ve evṭafı ben (2) görmedüm illā iki gözinde ve ḵaşlarında gördüm iki ḵulaḡında gördüğüm gibi ve ḵulaḡlar kesük (3) olsa pes aṇa ceda' dērler ve ḵulaḡlar rub' miḡdārı kesük olsa pes aṇa ḵaṣīrā (4) dērler ve eger rub'ı tecāvüz etse pes aṇa 'aṣbā dērler ve eger ḵulaḡlardan (5) bir şey' ḵalmadıysa ḵopmış ve kesilmiş olsa pes aṇa ṣalmā dērler andan ṣonra atunḡ (6) alnı ve ol atunḡ iki gözleri üstinde ve saçları altında ve iki ḵulaḡları arasındadır (7) ve alnında cebīn ve maḡayyā ve laṭāt ve ḡalīfeyn ve vaḡayeyn ve laḡaṣabateyn ve ḡacāceyn ve ḡacibeyn vardır (8) ve ammā atunḡ cebīni pes iki gözleri arasındur ve ammā maḡayyā pes cebhenün üstinden (9) nāṣiyenün aṣlı olan şey'dür ve ammā laṭāt pes cebīnün vasaṭıdır ve ammā ḡalīfeyn (10) pes cebhesi burnına buluṣdığı yērdür ve ammā vaḡayeyn pes iki gözleri üstinde olan (11) iki çukurdur ve ammā laḡaṣabateyn pes gözlerinün iki çukuru arasında olan ṣaḡmedür ve ammā (12) ḡacāceyn pes iki gözlerinün eṭrāfında gözleri ihāṭa eden kemükdür ve ammā ḡacibeyn (13) pes gözleri üstinde olan ḵıldur andanṣonra atunḡ iki gözleridür (14) pes iki gözinde cefün ve muḡle ve ensān ve māḡıye ve hedeḡ vardır fe-ammā cefünü (15) pes iki gözi üstinde olan göz ḵapaḡlarıdır ve ammā muḡle pes gözde müstedīr olan (16) beyāz ile sevāddur ve gözün çevresi yanındur ve ammā ensān pes ḡaḵḵanunḡ ortasında (17) olan bebeddür ki anunḡ ile görür ve ammā māḡıyā pes burnı tarafından gözlerinün

[26a]

(1) medma'ıdır ya'ni gözleri yaşı akacaḡ yērdür ve ammā hedeḡ pes göz ḵapaḡlarında olan (2) ḵıldur ve atunḡ gözlerinden neclā ve kehlā ve seḡarā ve zeraḡā ve meleḡā ve maḡlaḡa ve ḡattā ve cāḡıza (3) ve ḡāyra ve ḡavṣā ve ma'riye ve ḡayfā vardır fe-ammā neclā pes gözün ḡalīzlığı ve yoğunluḡıdır (4) ve ammā kehlā pes gözün ziyāde ḡara olmasındur ve ammā seḡarā pes ḡumrete mā'il olan (5) gözdür ve ammā zeraḡā pes ṣol gözdür ki ḡadeḡası gök ola ve ammā meleḡā pes ṣol (6) gözdür ki ḡadeḡası beyāz ola

ve ammā maḥlaḳa pes şol gözdür ki bebek eṭrāfında olan (7) aḳ ile ḳaranuḡ ḥavlinde olan beyāz sevāda ḳarışmış ola ve ammā ḥaṭṭa ve cāḥiḳa (8) pes şol gözdür ki çıḳuḡ ola ve büyük ola ki kirpükleri biribirine buluşmaya ve ammā (9) ḡāyra pes ziyāde çukur olan gözdür ve ammā ḥavṣā pes çıḳuḡ ola ve çukur ola (10) ve ammā ma'riye pes şol gözdür ki iki ḥadeḳası cemī'an beyāz ola ve kirpükleri (11) ve kirpik bitecek yerleri daḡı beyāz ola ve ammā ḥayfā pes bir gözi gök ola (12) ve bir gözi aḡa muḥālif ola her ne ḥālet ile muḥālif olursa andan şonra atuḡ ḥaddi (13) ya'ni yüzidür ve atuḡ yüzinde iki şaḥfa ve semūme ve nāḥikīn vardur fe-ammā şaḥfaları (14) pes yüzünün iki şaḥfalarıdır ve ammā semūme pes burun ḳaşabası cāniblerinden 'azmün (15) şalābetinden raḳīḳ ve mülāyim olan şey'dür ki göz yaşlarının mecrāsıdır ve ammā nāḥikān (16) pes yüzinde iki gözleri altında yüksek olan iki kemükdür andanşonra (17) burundur ve burunda mersen ve müsteṭ'am ve ḥayşūm ve naḥra ve minḥareyn ve ernebe ve vetere

[26b]

(1) ve ḥücfeteyn ve ḥanāteyn ve lehzeteyn ve şadḳayn ve 'arḳayn vardur fe-ammā mersen (2) pes burnı üstinde uyanuḡ ṭamaḡı yeridür ve ammā müsteṭ'am pes burnında urḡan yeri (3) beyni ile ṭudaḡuḡ eṭrāfı beyninde olan yeridür ve ammā ḥayşūm pes enfün dimāḡa (4) muttaşıl olan yeridür ve ammā naḥra pes burun delügidür ve minḥareyn pes burnuḡ (5) iki delügi ve içidür ve ernebe burun ucudur ve vetere burun delügi ile üst (6) ṭudaḡun beyninde iki burun delüginün arasında olan perdedür ve ḥücfeteyn pes iki (7) ṭudaḳdur ki anuḡla 'alefi tenāvül eder ve ḥanāteyn pes ernebenün a'lā ṭarafı beyni ile (8) naḥra beynindedür ya'ni burnuḡ ucı ile delük beyninde ve lehzeteyn iki liḫyenün (9) inḥinā sı ḳatında iki liḫyenün müctemi'idür ve şadḳayn pes burnuḡ iki şıḳḳıdır nihāyete varınca (10) ve liḫyeteyn üstinde fevḳden taḥtına varınca olan şa'ra liḫye derler zekerde oliceḳ (11) ve ünşāda dınılmaz ve ceḥāfil üstinde olan şa'ra ḳatd dēnilür ve 'arḳayn pes (12) burnuḡ ḳaşabasından ya'ni kemüğinden cānibeynden münḥadır olan şey'dür ki 'ırḳ-ı (13) ebherāndadur andanşonra esnān ve fem ve lisāndur pes dişlerinden şenāyāsı dördtür (14) ve bunlar ön dişleridür ikisi yukaru ve ikisi aşıḡa olur ve rubā'ıyyātı daḡı dördtür (15) ve bunlar şeniyye ile nāb arasında olan dört dişdür ve ḳavāriḫi daḡı dördtür (16) ve bunlar şenāyādan şonra olan dört dişdür ki beşinci yaşıda çıkar (17) ve enyābı daḡı dördtür ve bunlar azu dişleridür ve azrāsıdır ve bunlar şaḳal bitdügi

[27a]

(1) y r n  mu'ah harında olan di lerd r ve  alt  ve lehv t  ve eslet  ve  ar d  ve fer  et  ve  ukdet  (2) ve feleket  ve  am d  ve  ayab s  ve se r  ve cevzeteyn  vey    d lehzemeteyn  ve ma  aret d r (3) pes  alt  pes dil   i beyni ile  aneke varınca olan  uk rdur ve amm  lehv t  pes lis n   (4) a lından ink t 'ı beyninden  alt n  fem  stinden ink t 'ına varınca ki lis n n fer  et  (5) anda m n  at ' olur ve amm  eslet  pes esn n  t raf dur ve  ar d  pes lis n n esfelinden (6) an n a lı ve ba ı ortasında olan iki  r  dur ve fer  et  pes an n a lı katında lehv t  (7) beyninde olan  ey'd r ve amm  lis n n  ukdeti pes an n a lıdur ve amm  an n feleket  (8) pes an n siflinden  ulb olan  ey'd r ve amm  an n  am d  pes lis n n a lında gizl  olan (9) iki kem  d r ve amm   ayab s  pes iki li yen n cem' olacak y rid r li yen n mu addeminde (10) ve amm  se r  pes iki li yen n  sti beyninden esfellerine varınca ve amm  cevzeteyn  pes (11) se r nde  aded y ninden    dur ve amm  lehzemeteyn  pes iki li yen n in in s  cem' olacak y rde (12) olan etd r ve amm  ma  aret  pes  ay  imine nefes n  ma recid r ve  ay  imden ma fa  ve ecebe (13) ve a n  ve a nes ve e tas fe-amm  ma fa  pes g zlerinden burn n ernebetine varınca (14) burn n  a abası mu'tedil ola ve amm  a n  pes  a abası m stev  ola m rtefi' olmaya (15) ve da ı m n  asif olmaya ve vechi g k ek ola ve vech n   ut t   a   h ola ve amm  a nes (16) pes burn n uc  bir mi    r m rtefi' olub b  ısı bel rmey b bata    r burn  gibi ola (17) ve amm  e tas pes uyan n t ma ı yeri beyni ile burn n uc  beyninde olan  ey' s kin ola

[27b]

(1) ve  ar z ola andan  on ra  un k ya'ni boyundur ve boyunda esm '-y  m te addide vardur (2) ve boyun h d  ve del ld r pes boyunlardan  avd  ve til'  ve  alab  ve va a   ve da     ve vehn  (3) ve veh  a ve merhe a ve se '  vardur fe-amm   avd  pes uzun olan ve  ulb olandur (4) ve amm  til'  pes uzun ola ve a lı  al z ola ve a'   t raf  da     ola ve amm   alab  pes  al za (5) olandur ve amm  va a   pes  a  r ola ve amm  da     pes ortasından mu ma'inne ve s kine ola (6) ve vehn  pes za' fe ola ve amm  veh  a pes seyrde boyn n  eke ve amm  merhe a pes (7) i'tid l ve m n sebet ile t v le ola ve amm  se '  pes uzun ola ve  al niyeti k 'im ola (8) andan  on ra  un k seb b ve  azra ve  ek r ve  arb n ve  alab v n ve  al f n ve  a ara (9) re y t ve deber n ve   rzet ve  ancera ve mezbi  ve  ev rib ve m dmer ve meren ve cer n ve resi' (10) ve    e ve amm  seb b pes boyn n ba ında mensic ile ki boyun ile k rek aras dur (11) ve  az l beyninde biten  a'rdur ve  az l ba  n ard dur mu'ah har 'l-re's

ma'nāsına ve ammā 'azra (12) pes boyun ile kürek arasında olan şa'rdur ve ammā şekīr pes yelenūn aşlında olan (13) şa'rdur ve ammā 'arbān pes yelenūn bitecek yeridir ve ammā ḡalabāvān pes boynun iki tarafında (14) olan iki uzun etūn tahtında ve şalīfeynūn üstindeki boynun iki cānibidür (15) olan iki kaşabadur ya'ni iki kemükdür ve şalīfān pes boynun iki cānibidür ve kaşara pes (16) boynun aşı ve köki tarafıdır ve ammā reāyāt pes boyun kemügi ki içinde ak ilik olur (17) aña murdār iligi dērler ve ammā deberān pes boynun ortasında çıkuḡ olan laḡmdur

[28a]

(1) ve ammā hırzet pes boğaz başınun başıdır altı yanından ve ḡancera pes ḡulḡūmun ṭabakātından (2) birkaç ṭabakadur boğaz delüginūn başı tarafından ve boğazlanacak yeri ikisinūn beynindedür (3) ve şevārib pes ḡiṣāveyndür ve bunlar iki çıkuḡ kemüklerdür ki anlara diken dērler (4) ve ammā müdmer pes ḡiṣāveynūn ardıdır boyun tarafındandır ve ammā meren pes boynun derisinden (5) muṣṭarib olan şey'dür iç yüzinden ve ammā cerān pes arz tarafından boynun bātınıdır (6) boğazlanacak yere varınca olan yerūn muḡaddemi ve ammā resī' pes boynun iki şafḡası ya'ni (7) yüzidir boynun aşılarından ve ammā ṣāṣe pes müdmerūn ardında kılāde mevzi'ine varınca (8) ve ammā bāfe pes gögsidir ki meftūl ve heykel turaḡıdır (9) kāle beṣribn-i ebi ḡāzım fi's-sebīb (10) biküllü zāmratın ve biküllü tırfın / ṣedīdūn esruhū ṣāfi's-sebīb (11) ya'ni meydāna gelür her yaraḡlanmış ḡarnı boş at ile ve her aşı olan ḡayl ile ki (12) ḡulḡı ṣedīd ve yelesi ve alnı kılı ve kıyruḡı ṣāfīdür (13) kāle imri'ü'l-ḡaysi fi'l-ḡaşrati (14) ve kad daḡḡa min a'nāḡihā ḡaşarātühā / keenne 'alā enyābihā cem'u āsāl (15) ve taḡḡik ḡaylūn a'nāḡından anūn ḡaşarātı şöyle daḡik oldı ki ke-enne-hu anūn azu dişlerinde niḡe rumḡ vardır (16) terceme (17) ḡaşret-i a'nāḡı olmuṣdur ṣehā şöyle daḡik azusunda dikülübdür ḡūyiyā cem'-i rimāḡ

[28b]

(1) andan ṣoḡra atūn ṣebecidür ve anūn ṣebeci pes zenebūn aşılarından 'azrete varınca (2) ki boyun ile kürek arasında olan şa'rdur ve daḡı eyegülerūn başlarına ve şulba (3) ve şulbdan çekülen laḡm ile 'aşaba varınca andanṣoḡra anūn şulbı ya'ni zāhrıdır (4) ve zāhrında anūn sürrātidür ki boynun başından kıyruḡun dibine dekdür andanṣoḡra (5) anūn sürrātidür ve anda anūn sīsāsıdır ve ol boyun başından yaḡrınun iki küregi (6) arasına varınca aña kāhel daḡı dērler ve ḡimārūn sīsāsı feres sīsāsınun (7) ḡayrıdır ve ol ḡimārdan rākibūn maḡ'adı ya'ni oturacak yerleridir ve arḡanūn (8) ḡatı olan yeridir ve ḡārik yaḡrınun iki küregi arasına zāḡir olan şey'dür ki omur başıdır (9) boyun

başına varınca ve kâşibe ki atun arkasına eyer yeri ve at küreginin önüdür (10) ve dağı mensec ol dağı hârikün esfelidür ve dağı mensecün halfi pes fârisün önüdür (11) atun zahı ya'ni arkası hârik nihâyetinden şahveye varınca ve şahve fârisün atda (12) oturacak yeridür ve şahvede kardüdan ve maḥal ve feridet ve esnân ve senâsin (13) ve razâyı^c ve meşneyn ve şahavât ve ma'âkım ve kaṭât ve ġarâb ve kanab ve 'acab ve 'adâteyn vardır (14) fe-ammâ kardüdan pes onurğaların haddidür pes kaçankim kardüdanda siyâh ḥaṭṭ olsa (15) ki ekşer bigâl ve hamîrde olur pes aḡa cüdde dërler ve cüdde eşek arkasında (16) kendü rengine muḥâlif çekilen ḥaṭṭdur ve ammâ maḥal pes arkasının onurğa kemükleridür (17) ve her iki onurğanın arasında bir tabak vardır ve bunun küllîsi şulbdan ya'ni arkadandır

[29a]

(1) ve ammâ feridet pes fârisün oturağı yerinden çıkan sağrı yeridür ya'ni oturağı tarafında (2) olan sağrı yeridür ve ammâ esnân pes arka onurğalarının başları ucu ve anlar altıdır (3) ve ammâ senâsin pes göğüs tarafında olan eyegülerdür ki zahr tarafında olan eyegülere çıkub (4) anların mādūnında münkaṭı'adur ve ammâ razâyı^c pes arkada eyegülerün eṭrâfı muḥâzîsidür (5) ve ammâ meşneyn pes arkada laḥm ve 'aşabdan belüren şey'dür ve ammâ şahavâtı pes kaṭât ile (6) arka beyninde meşneyn ve şulbdan olan şey'dür ve ammâ ma'âkımı pes altı onurğa kemükleridür (7) boyundan sağrıda kuyruk bağına varınca ve ammâ kaṭât pes iki uca ile ucanın (8) başı ki böğür altına ulaşur ki re'sü'l-verk dërler mâbeynindedür ve ammâ ġarâb (9) pes iki uca başları 'acuzda buluşduğı yerdür ve ammâ kanab pes zekerinün ġılâfidur (10) ve ammâ 'acab pes ġurâbeyn ile 'acuz beyninde başlarının buluşacak yeridür ki kuyruk dibinin (11) fevkinde mürtefi^c olan şey'dür ve ammâ 'adâteyn pes 'acuzun üstinde ve rükni başları buluşacak yeridür (12) kâle'n-nâbiġa (13) lehünne 'aleyhi 'adetün kad 'alimnâhâ / izâ 'araẓa'l-ḥuṭâ fevka'l-kevâşib (14) ve şadı pes şol şey'dür iki arkası anın üzere munṭabıka ola iki arkanın (15) merci'ine dek ve cevze şol şey'dür ki iki arka anın üzere munṭabıka ola pes anın (16) cevresi iki arkanın merci'i nihâyetine varınca ve iki bazısı iki dizün esfeline varınca (17) gerek üst olsun gerek alt ve gerek boyunun muḡaddiminde olsun ve kitfeyninde

[29b]

(1) ya'ni iki arkasında iki 'azrûf ve iki mi'râz ve iki ġabarâ ve iki aḡramâ vardır fe-ammâ iki 'azrûf (2) pes iki omuzun başında kemüğün şalâbetinden raḡîk olan şey'dür ve ammâ iki mi'râzı (3) pes raḡîk olan ol iki şey'ün cem^c olacak yeri ve aralarında olan

omuzun yumuşak kemügi (4) ve ammā iki ġabarāsı pes arkanun vasaında yüksek olan kemükdür ve ammā iki aħramāsı pes nefsi (5) kitfeyn ile nāhızdur ve nāhız bazunun başı tarafından olan laħmdur ve nāhızda (6) merda'a vardır ve ol şol laħmdur ki nāhız tarafından ve mekdem dahı vardır (7) ve ol bazu ile göğüs etidür ve şadrda şa'ra ve iki nāhir ve iki fehde ve iki cenb (8) ve cevçü ve bereket vardır fe-ammā şa'rası pes atun göğsinde iki laħmenün fevķinde olan göğüs (9) yeridür ve ammā nāhirān pes göğüsde iki tamardur ve ammā fehdetān pes göğüsde mürtefi' olan (10) iki laħmedür ve ammā cenbeyn pes fehdeyynün iki cānibinde olan ġaşündür ve ammā cevçü (11) pes fehdeyynün başında şāhiş olan şey'dür ve ammā bereketi pes esfelden pes (12) şol yerdür ki fehdeyynün müntaşib ola esfelden iki bazunun altında iç yüzinden olan (13) iki tamara andanşonra zirā'dur ya'ni koldur ve ol bazu ile dizün arasındadır (14) ve zirā'da ebret ve mirfaķ ve kabīh ve 'azmete ve cibāl ve haşā'il ve abtī ve eshel ve rikayyet ve mustadıķķ (15) vardır fe-ammā ebret pes bir kemükdür ki kola ulaşıkdur koldan degüldür ve ammā mirfaķ (16) ya'ni dirsek pes kol başunun ardıdur ve ammā kabīh pes dirsek tarafından bazu kemüğünün (17) ucu ve kenārıdur ve ammā 'azmete pes bazunun ġalīz yeridür ve ammā cibāl pes zāhir olan

[30a]

(1) siñirdür ve ammā haşīlet pes iki uyluķ ve iki bazu laħmından her bir laħmedür (2) ve ammā abtī pes kolun içinde bir tamardur ki anda zāhir degüldür ve ammā eshel (3) pes esfelden daķīķ olan şey'dür ve ammā mustadıķķ pes kolda laħm ile siñirden münkeşif (4) olan şey'dür andanşonra rükbe ya'ni dizdür pes vazīfden kol mevşilindendür ve dizde (5) raşfet ve berzā ve vā'zatā ve vātire ve mābazā vardır fe-ammā raşfet pes müstedir ve yaşşı (6) ve kemüklerden münkaṭı' bir kemükdür ve ammā berzā pes raşfede mürekkeb olan siñirün (7) eṭrāfıdur ve ammā vā'zatā pes dizün yumuşak kemügidür ve ammā vātire pes diz gözinde olan şacmedür (8) ya'ni et pāresidür ve dizün iki gözi beynini raşfe faşl eder ve ammā mābazā pes dizün (9) içinden vazīfdür andanşonra iki vazīfdür ve iki vazīf iki dizün tahtındandır (10) ve vazīfde feteb ve eşca' ve ceneb ve encel ve şezā ve maşba'a ve zevā'ide ve 'acāyetān ve şane (11) fe-ammā feteb pes ön ayağında vazīfün kenārıdur iç yüzinden ve ammā eşca' pes tül (12) ve tin ola ve ammā 'acāyetān pes şezātun başlarıdur ve şezāt vazīf ile encile beyninde bir siñirdür (13) ve 'aķmar pes 'acāyenün başıdur anda şa'r olmaz ve ammā encel pes bir tamardur 'aşab ile şezāt (14) beyninde ve ammā şezāt pes ön ayakların iki vazīfi beyninde bir siñirdür ve ammā maşba'a (15) pes şezātun başıdur

iki tarafından zā'id olan ya'ni rākib bindiği taraftan ve taraf-ı āherden (16) ve ammā zevā'id pes riclūn mu'ahharında zılfulun ardında olan refā'atdur ya'ni zā'id olan şahmelerdür (17) ve şane pes 'acāyede iki şāribūn şa'rıdur pes kaçankim at için şane olmasa pes ol emreddür

[30b]

(1) ve ammā ceneb pes mültekā-yı vazīfdür ki inhinā-yı ricl-i feresdür andanşonra rusğ ile hāfirdür (2) ya'ni bilek ile tırnağdur ve iki bilekde huşbān ve cemtān ražfe ve merbaṭ ve ümm-i (3) kardān ve eş'ar ve azfār ve zıfda' ve ahlak ve sünbük ve em'ar ve şahn ve fütür ve nüsür ve menkal (4) ve havāmī ve feheme ve naḳara ve devā'ir ve elyete ve zāhīr fe-ammā huşbān pes bilegūn iki kemügidür (5) ve ammā cemtān pes bilekde ol iki kemügūn ki huşbāndur başlarıdur ve ammā ražfe pes tırnağun (6) tarafında münkaṭı' olan kemükdür ve ammā merbaṭ pes şane ile ki bilek ardında olan uzun (7) kıllardur ümm-i kardān beynindedür ve ümm-i kardān tırnağ ile atun bilegi ardında olan uzun (8) kıllar beyninde olan mevzi'dür ve ammā eş'ar pes dırnağ üzre aşığa inen kıllardur (9) ve ammā azfār pes dırnağun a'lāsından muṭābıḳ olan şey'dür ve ammā zıfda' pes dırnağ (10) içinde olan kemükdür ve ammā ahlak pes dırnağun tamarıdur ve ammā sünbük pes dırnağun (11) kenārıdur ve ammā em'ar pes sünbük beyninde olan yērdür ve ammā şahn pes fütür ile selīm (12) beynindedür ve ammā fütür pes nüsür etrafında mülāyim ve leyyin olan şey'dür ve ammā nüsür pes dırnağun (13) içindedür dırnağun meyāmini ve meyāsiri beyninde nevāt ya'ni çekirdek gibidür ve ammā (14) menkal pes dırnağun bātında cem' olacak yēridür ve dırnağun bātınıdur ve nüsürün merkidür (15) ve ammā havāmī pes hāfirūn meyāmin ve meyāsiridür ya'ni sağ tarafı ve şol tarafıdur ve ammā naḳara (16) pes dırnağun ardında olan yarıḳ ve çukurdur ve ammā devā'ir pes ümm-i kardānun iki beyninden (17) dırnağ ardının üstidür ve ammā elyete pes dırnağun mu'ahharı ya'ni ardıdur ve ammā marabıṭ

[31a]

(1) pes zāhirdür ve ammā zāhīr pes tırnağun tarafında münkaṭı' olan kemükdür ya'ni şol kemükdür ki (2) dırnağ içinden aḳa müstemil ola andanşonra dırnağda araḥ ve vāb ve elām ve melām ve mu'aḳḳab (3) ve maşrūr vardur fe-ammā araḥ pes şol dırnağdur ki senābiki ya'ni kenārları munṭabıḳ ola (4) ve ammā vāb pes şulb olan şey'dür ve ammā alām pes araḥ ile mu'aḳḳab beyninde ya'ni ne ziyāde munṭabıḳ ola (5) ve ne şulb ola ve ammā mu'aḳḳab pes şol dırnağdur ki müstedīr ola ve düz yēre başa ve ammā maşrūr (6) pes tar olan ve ayakları miḳdārından küçük olan dırnağdur (7)

züheyrün fi'n-nüsûri (8) senâbükihü kemedâri'z-zabâ / eṭṭāfehünne 'ale'l-arzi sümmü (9) ya'ni at tırnağınun kenârları geyüklerün medâr ve merci'leri gibi eṭṭāflarında arz (10) üstinde küçük tar delikler vardır (11) ve kâle 'alqametün fi's-şezâ ve'r-rusgi ve's-senâbüki (12) lâ fî şezâhâ velâ ersâghîhâ ḥalelün / vele's-senâbükü aḥfâhünne taḳlîmün (13) tercemehü (14) ne şezâsında ne arsağında anun var ḥalel / ne senâbik örtilür taḳlîm ile ey bî-bedel (15) andanşonra kelkel ve faşş ve rehâye ve cevâniḥ ve maḥzem ve zevr ve ḥayâcan ve belde (16) ve merkel ve şafḥateyn ve ferîşat ve ma'dân ve ḥaşîre ve ebherân ve kaşretân ve şerâsîfdür (17) fe-ammâ kelkel pes kıolan yêrinden göğüsden ṭabana varınca ve ammâ faşş pes rehâye beyninde

[31b]

(1) fehdeteynün ki göğüsde olan iki laḥmedür aşı inḳitâ'ına varınca ve ammâ rehâye (2) pes zevr felekinün âhiridür ve eyegüler kıatında kesilür ki zevrden mürtefi' olur ve (3) cevâniḥ kıatında münḳatı' olur ve eyegüler anun kıatında müteferriḳa olur ve cevâniḥ altıdur ve ammâ (4) maḥzem pes ön ayaklarında kıolan yêrinden çıkan şey'dür ve ammâ belde pes felek zevridür (5) ya'ni göğüs üsti a'lâ's-şadr ma'nâsına ve ammâ merkel pes fârisün ayağı vâkı' olduğı yêrdür (6) ve ammâ şafḥatân pes iki cānibden fâris altında olan şey'dür ve ammâ ferîşat pes iki mirfaḳun merci'idür (7) mi'deteyne varınca esfelinden ve ammâ mi'detân pes arḳanun ardında yumrı olan iki et pâresidür (8) ve ammâ ḥaşîre pes yan eyegülerün üstinde zâhir olan şey'dür ve ammâ ebherân pes iki kıamışa (9) beşzer iki ṭamardur ki anlarda semîn ve mümtedd laḥm pâreleri vardır ve ol iki ṭamarun (10) başları dizlerindendür göğsün üsti cānibinde andanşonra eyegülerün üstine ve altına cereyân (11) ederler ḥattâ kaşreteyn kıatında münḳatı' olurlar ve ammâ kaşretân pes ḥacebe kıatında ki ucanun başıdur (12) olan eyegülerün âhiridür feresde ve şerâsîf pes eyegülerün eṭṭāfidur ki kıarın üzre müşrifdür (13) andanşonra atun cevfinde vetîn ve ḥayzüm ve kıalb ve 'akret ve mibât ve erîkân (14) ve ḥicâb ve a'fâc ve rümânet ve ma'rzeyn fe-ammâ cevfi pes zâhirdür ve ammâ vetîn pes arḳanun (15) gerisinde iḳerüde bir ṭamardur ve ammâ ḥayzüm pes ḥulḳūmdan iḳerü dâḥil olan (16) şey'dür ki ṭa'âm ve şarâbun mecrâsı olan merî' üzre 'udül êde ve vetîne münḥadır (17) ola ve ol ḥulḳūmun evsa'ı ve a'zamıdur ve ammâ kıalb pes yüregidür ve kıalbün iki üzni vardır

[32a]

(1) ve anlar kıalbün üstidür ve ammâ 'akret pes vetînün ṭarafıdur ve femi cevfindedür (2) üstinden kenâra varınca ve bu kıalbün süveydâsı ya'ni vasaṭıdur ve ammâ mibât (3)

pes alb n  stinden amar ile olaşan şey'd r ki alb n g şiyesid r (4) ve amm  erik n pes kırmızı şa   iki et p resid r ki uları ciger n (5) ucundadır ve amm  ic b pes şol şey'd r ki res s ve alb ve a'f c ve daı s 'ir n im' -yı (6) ban beyninde h 'il ola ve amm  a'f c pes arnu bağırsadıdır aa uşbe ya'ni g den (7) bağırsak d rler ki mi'deden a' m ve şar b aa gider ve amm  r m net pes kırk (8) bayır d d kleri ki at arnında olur 'alefi ol am  der ve amm  ma'raş pes şol şey'd r ki (9) ciger n amarı  zre eyeg ler n  tr fi anula bağlanur reh bet n nih yetinde (10) ve reh bet g ğ s  zerinde v ı' olan yumuşak g ğ sd r ki dil gibi ban  zre m şrif (11) olmuşdur andanşonra banu z hirid r ve anda şaf k ve ıtl k ve menıb (12) ve s rre ve r m net ve meym ve  libeyn ve ref'a ve şırateyn ve ş kile ve akr b ve vaaf (13) ve eb al ve hecre ve aleb ve memt ve aret fe-amm  şaf k pes derisi ile arnınu a'f c  (14) beyninded r ve amm  ıtl k pes arnu ıplaklığıdır ve amm  menıb pes g beg n  n d r ki (15) anda ıl biter ve amm  s rre pes banu vasaıdır ve amm  r m net pes r hinesid r ve amm  meym (16) pes g bek amarıdır ve amm   libeyn pes z hir iki amardur ki g begi i ta  tm şlerd r ve amm  akr b (17) pes enceleden şefnen n b ınına varınca ve şefne deve y re  kd kde y re degen y rid r

[32b]

(1) ve amm  vaaf pes ş kilen n vasaına d il olan şey'd r  kre ile urreye varınca (2) ve urre re's-i ebherd r ve amm  eb al pes ş kiled r ya'ni b ğ r  şıra gibi ve amm  hecret (3) pes m rekkebd r oltu ardına b ğ re varınca ve amm  memt pes vafu ortasında mutelif (4) olan şa'rdur ve vaf b ğr n ortasıdır ve vat olur ki aa ırb d rler (5) ve amm  aleb pes uca başınu arası ile b ğ r arafında olan eyeg  beyninde olan (6) m hred r ya'ni kem kd r ve aret pes ebher n başıdır aceben n  stinde ve acebe (7) ucanu  stinde olan ' zvdur andanşonra aneb ve cird n vardır fe-amm  aneb (8) pes z kerin n g l fidur ve amm  cird n pes z kerid r ve feyşelet pes cird nu (9) başıdır ve i l l pes bevl n n ıkaa y rid r ve ebherinde ya'ni ara amarında iki amar vardır (10) 'ad olurlar ve cird nu başı iinde cem' olurlar ve şa'ab ubul ile d b r arasınu (11) derisid r ve aşy  yesi ıkm ş menz ' 'l-uşye ma'n sına ve aankim beyze'-yi (12) v h de olsa pes aa eşra d rler ve feres n arnından işidilen  v za abşa'a (13) ve şa'beş ve va'va'a d rler ki cird nu tağalg lından ya'ni ier  girmesinden olur (14)  le'l-ağş  fi'ř-ş kileti (15) ve ecrad  min f h l l-ayli ırf n / keenne 'al  şev kilihi cif n  (16) andanşonra iki verkeyn

vardur ya'ni iki (17) ucadur ki atun iki hucbesi beynindedür ve hucbe ucanun üstidür ki böğür altına ulaşur

[33a]

(1) ve cā'irteyn beynindeki at kıyruğıla iki uyluğına uracak yērdür veyāhūd iki (2) uyluğ üzre müşrif olan verkeynün ucıdur ve dağı harıkaftēyn vardur ki uca (3) başınun kemügidür ve bunlar verkeynün başlarıdur ve kaçankim ucanun birisi (4) āherden ekber olsa pes efrağ dēnilür ve iki ucada tefāhtān ve šalāt ve gāzīrān (5) ve kādesān ve qarābān ve qahqaha ve cā'irtān vardur fe-ammā tefāhtān ya'ni iki elmacik (6) pes ucada uyluğun başıdur ve ammā šalāt pes iki uca ile kıyruğ dibi mābeyni (7) ki cā'irteyn tarafınadır ve ammā gāzīrān pes cā'irteyn ile kıyruğun dibi beynindedür ve ammā (8) kādesān pes cevā'ir altında ya'ni uclarun başı altında laḥmdan iki muḡgadur ve ammā qarābān (9) pes verkeynün evsātı olan iki kemükdür ve ammā qahqaha pes cirdānı ihāta (10) eden şey'dür ve kaçankim qahqaha tar olsa pes iki uyluğı biribirine mülteşik olur (11) pes aña laşş dērler ve ammā hā'irtān pes verkeynün ya'ni iki ucanun başlarıdur (12) ardlarından ve kıyruğı ihāta eden şey' tarafından andanşonra zenebdür ya'ni kıyruğdur (13) ve zenebde cā'irtān ve 'akve ve 'asīb ve seyef ve kam'at ve sümm ve ḥalka ve mültekī ve ḥifār ve 'icān (14) ve taḡar ve tevālül ve kādetān fe-ammā cā'irtān pes zıkr olındı ve ammā 'akve (15) pes zenebün aşlıdur ve ammā 'asīb pes kıyruğ bitdiği yērdür ve ammā seyef pes at kıyruğunun kılıdır (16) ve kaçankim zeneb kısa olsa aḥd dēnilür ve kaçankim uzun olsa sā'il (17) dēnilür ve dağı deyyāl dēnilür ve ammā kam'at pes kıyruğ bitdiği yērün kenārıdur ve ammā sümm

[33b]

(1) pes revsinün mahrecidür ve ammā ḥalka pes feres-i ünsānün ferci femi üzre olan ḥalkadur (2) ve ammā 'icān pes sümm ile ḥuşıyeti beyninde olan şey'dür ve ünsāda zabyedür ya'ni fercdür ve zabye (3) şakḡ ile anun ḥavlinde olan laḥm-ı müsterḥıdür ya'ni şarkuğ olan etdür ve mültekī zabyenün (4) üsti yanından 'icānün mültekāsıdur ve ḥifār zabyenün yarugıdur ve zabyenün muntehāsı (5) fercde cirdānün meslekıdır ve taḡur zabyenün mültekāsıdur ve ḥātem ḥalkadur fercün (6) femi üzre ve tevālül zabyenün zāhirinde esfeli tarafından kādeteyn katında raḡıḡ olan şey'dür (7) ve kādetān faḡzeynün ya'ni iki uyluğun bātinlarıdur ve kaçankim zabye münfetiḡe olsa (8) ve cirdānı kabz etse pes infetāt dēnilür ya'ni şehveti galebe edüb cimā'a harış oldı (9) ve müzekkeri in'āzdur yukālu en'aḡa'z-zekera ey inteşera ve'n-ne'aḡar'r-racülü ey teḡarrake mā 'indehū (10) andanşonra faḡzdur ya'ni uyluğdur ve uyluğda kāde ve

ġā'ilān ve ḥadāteyn (11) ve ḥaṣā'il vardır fe-ammā kādet pes cā'ireteynüñ esfelinde iki uyluḵ başında iki laḥmedür (12) ve ammā ġā'ilān pes kādeteynden esfel uyluḡuñ iki dā'iresine ḡarīb olan yērdür (13) ve ammā ḥaṣā'il pes etden ba'zısı ba'zısına işābet eden şey'dür ve ammā ḥadāteyn pes iki (14) uyluḵ üstlerinüñ başlarıdır ve ammā nesā pes sākda ya'ni incükde ġāmiḡ ve bāṭın olan (15) ṭamardur ve ammā veter pes 'arḡubuñ başında bir siñirdür ki esfeli ṭopuḡa mülāşıḡdur (16) ve 'arḡūb insānuñ ökcisi üzerinde olan 'aṣb-ı ġalīḡdür dābbenüñ kıç ayaklarında (17) diz menzilesindedür ve 'arḡūblardan edrem ve eznef ve aḡma' vardır fe-ammā edrem pes müctemi' olundur

[34a]

(1) ve ammā eznef pes aḡdeb ve ebrem ya'ni yumrı ve bükülmüş olundur ve ammā aḡma' pes başı (2) büyük olundur andanşonra vaḡīfdür ve vaḡīf 'arḡubuñ beyninde bilege varınca olan (3) şey'dür ve vaḡīfde ṭanbūb vardır ve ṭanbūb vaḡīfüñ muḡaddemi ya'ni öñidür ve feresüñ (4) ve seḡī iki 'arḡūb ile iki rükbenüñ mā-taḡtıdır ve anuñ fuṣūṣı iki dizüñ mefāşılıdır (5) ve mefāşıl iki sākun mültekāşı ve ricleynüñ iki vaḡīfidür ki ricleynüñ ma'āḡıdudur ve her iki (6) 'azmun mültekāsidur arḡaya varınca ve mefāşılı eṭbāk yeleler ve her dābbenüñ meṣā'iri (7) anuñ ḡavā'imi ya'ni ayaklarıdır ve vāḡidi meṣ'ardur ve anuñ elvāḡı iki kitfi ve iki rükbetidür (8) ve levḡ dēnilmez illā yaṣşı olan kemüḡe ve bu zıkr olunan atuñ cümle a'zāsı (9) ve esmāsı ve mefāşılı ve 'urūḡıdır ve 'ulemā-yı mütēḡaddimīnüñ sözleridür andanşonra (10) diledüm ki bu kitāba naḡar ēde şol kimesne ki mefāşılı ve a'zāyı ve 'urūḡ-ı müstaḡseneyi (11) ki mülūk anlara muḡtācdur bilmeye pes ṣaḡḡḡ olan feresi taṣvīr eyledüm ve a'zāsı (12) ve mefāşılı üzre yazdum ve ne şey' müstecedd ve müstaḡsendür ki at cerī ve şiddet (13) ve ṣabr iḡün ittihāz olunur ve ṣaḡḡḡ olan feresi ben bu kitābda taṣvīr ēdüb ḡetürdüm (14) tā kim 'ālim olmayan kimesne naḡar ētdükde 'ālim ola pes ḡaçankim buḡa vāḡıf (15) olsa ve 'ilmi muḡkem olsa ve baṣīreti ḡaviyye olsa ve 'ālim olsa ki feresüñ a'zāsından (16) ḡaḡısı muvāfıḡdur ve ḡaḡısınuñ 'āḡıbeti maḡmūddur ve ol iddiḡār olunub ḡıfz olunur (17) ve ol kimesne kendi iḡtiyār ētdiḡi şey'den şıḡa ve i'timād üzre olsa 'ilm ü ḡıbreti

[34b]

(1) olduḡundan öturi zīrā ol kendi firāsetini taḡṡıye ētmez 'ālim iken feresüñ (2) ḡalkından müsteḡabb nedür ve mekrūḡ nedür pes atuñ a'zā-yı ciṣmāniyyesinden müsteḡabb (3) ve maḡmūd olan şıfātuñ 'ilminden ve zıkrinden şonra lāzım oldu ki atuñ şiddeti (4) ve aḡlāḡınuñ şıḡḡati 'ilmin beyān ēderüz pes fūrūsiyyet 'ilminde kāmıl

olmak isteyen fārise (5) lāzımdur ki kaçankim at seyr-i musaytır ile ya'ni raķīb ve hafīz olduğu hālde yab yab (6) yürüse ve dahı taķrīb olunsā ya'ni ön ayakların bir yerde kaldırdığı hālde ve bir yerden bir yere (7) başıdığı hālde fāris anı bilmege aķzētsē ya'ni fāris atı nakl ētse ve muṭlakā yeldirse (8) pes atun şihhatine ve 'ināna gelmesine ve 'inānı fārise redd ētmesine ve cerye ibtidā ētdükde anun (9) cevdetine ve sā'ir-i ahlākı selāmetine nazar ēde ve bu cümleyi 'ālim ola pes kaçankim bu at ile (10) bunlar ve pādīşāhlar meclisine hāzır olsa ki kavād ve feresān ve ümerā ve şüç'ān hayl (11) emrinde bahş ēdüb tefevvuk taleb ētseler ol fāris nakş gelmeye ve 'ilmi sebebiyle anı gören (12) kimesnelerün gözlerinde mehīb görünüb halkun havātırı aña meyl ēder ve sultān (13) katında kendi akrān ve emsālinden mütemeyyiz olur pes kaçankim sen bir ata nazar (14) ētmek dilesen pes kemüklerinde her bir kemüğine nazar eyle pes kaçankim kemükde sağ (15) bulasın aña mu'tak olduğu hālde ya'ni yab yab aşdurub iki cānibe ve önine (16) nazar ēderək kendüsine hıfz ēderək yürüdüğü hālde nazar ēdesin andanşonra (17) taķrīb olundukda nazar ēdesin andanşonra muḥzar olduğu hālde ya'ni fāris anuḡla

[35a]

(1) yeldükde nazar ēdesin zīrā vaķt olur ki at zikr olunan hālātde müteḡayyir olur (2) ve vaķt olur ki kām olduğda güzel görünür velākin mu'tak olduğda (3) ya'ni fāris anuḡla vechi meşrūh üzre eşdükde 'izāmı müteḡayyire olur evvel olduğu (4) hāletden ve bilinmekden aña süstlik gelür ve vaķt olur ki mu'tak olduğda gökçek (5) olur velākin taķrīb olundukda ya'ni nakl üzre yeldükde kemükleri evvelki hāletinden (6) müteḡayyir olur ve kaçankim fārisler bir at haķķında hüküm ētmekde 'inād ēdişseler (7) pes ol at haķķında sen bir kelāmı ıtlāk ētme ve anun üzre bir hāl ile hüküm ētme (8) tā kim aña cemī' hālātında nazar ētmeyesin ve cemī' umūrında senün kaṭunḡda gökçek olmaya (9) bābü'l-'unuķ (10) ve saña lāzımdur ki atun boynına vāķıf olasın pes boynınun kemüklerini mürtefi' (11) göresin andanşonra anı gökçek ēden şıfātın zā'il olmaya ve boynun (12) gökçekligindendür leyyin ola ve atun arķası düz ola ve ucadan çıkub (13) iki uyluk arasından tırnaḡa ulaşan tamarı inkıbāz üzre ola ve iltifātı (14) leyyin ola ve topuḡa şedīd ola ve yürürken sünbüklerün ve tırnakların yaşşılıḡında egilmek az ola (15) 'alāmātü cevdeti't-tevīb (16) pes iki tarafınun sükūnidur ve gözlerinün tūmūhıdur ya'ni gözlerin diküb yüksege (17) nazar ēde ve ön ayakların ırak ata ve taķrībe şürū' ētdükde sükūn üzre şürū' ēde

[35b]

(1) gökçek segirtmegün ‘alāmâtı (2) at boynını yüksek tuta ve başı kâ'im ola yeldükde anı şalmaya ve anı tanımaya (3) dört ayağın cem' ede ayırmaya ve ön ayakların bast ede ve kış ayakların kabz ede (4) ve ikisinin tırnakları ke-enne-hu bir ola ve segirdükde ke-enne-hu bir ayak üzre segirdür gibi ola (5) ve segirdükde uzak segirde ve dahı ön ayakları ile ve dahı kış ayakları ile (6) hâl etmeye pes ol at halkı ile ya'ni şıfâtı ve şüreti ile ve hulkı ile ve sebğ ile (7) kâmil olur ve diş olan atun yelmekde ve segirtmekde eylügen dört ayağının (8) cem'indedür pes yelmesi şıçramak ile olur ve atun gerek erkegün ve gerek (9) dişisinin hulkı şiddetine delîl olan budur ki kaçankim sen anı yelerken ve segirdürken (10) görseñ ve tıurken görmeseñ ve ahlâk ve şıfâtını dahı görmeseñ pes dört ayaklarının (11) yelmekde ve segirtmekde cem' etmesidür ve kış ayaklarının biribirine muķārenetidür ve iki (12) 'arkūbuñ infitāhidür ve topukların cem'idür ve eger iki topuğı açuğ olsa pes (13) hıfzının za'fına ve bir zarar işābetine delālet eder ve bu ünsādā azarrdur ve eger (14) atun kış ayağında ka'beyn beyninde halka olacak olursa pes atun inhirāfına (15) ve za'fına delālet eder ve atun tākātına ve vüs'at ü kudretine delîldür ki at segirdükde (16) atun işrine ve izine nazar edesin ve dahı dört tırnaklarından yerde her bir tırnağı izine (17) nazar edesin pes iki ayak üzre segirdür gibi ola pes dört tırnağı arasın kıyās ile

[36a]

(1) pes eger aralarında altı zirā' olacak olursa pes ol at darī'dür ya'ni güçlü ve (2) kuvvetlü ve vüs'atlüdür ve eger altı zirā'dan ziyāde olacak olursa pes kuvvetün (3) ve vüs'atun nihāyetidür velākin her zamān buña kādır degüldür illā ba'zı ahyānda ve eger (4) tırnakları arasında üç zirā' ve nısf zirā' rub'a varınca olacak olursa pes (5) ol at dirā'atde orta hāllüdür ve eger üç zirā' miķdārı olacak olursa (6) pes ol at kāhildür hareketi baṭī'dür ve kaçankim sen atı bu uca ile i'tibār etseñ (7) ve senün katında bir kimesne olsa ki sen bildüğün 'ilme anun vāķıf olduğın istemesen pes (8) ayağın ile i'tibār eyle ve ayağı yine zirā' ile i'tibār eyle pes bu vech-i hafīdür senün ile (9) olan kimesne senün şun'una vāķıf olmaz ve atı sen takrībe alma ya'ni meydāna gelüb anunla (10) segirtme ki ceryde hâl ede ve başı ile ve boynı ile çok hareket ede zirā ol at (11) muḥzīr degüldür ya'ni meydānda çok oynatmak için ve yelüb koşmak için degüldür ve ceryde (12) muḥteliṭ olan at boyunı ile ve başı ile sākin olduğu hālde mürür eder andan baṭī (13) ve kāhil olan atı ve kaçankim sen iki atı meydānda cem' etseñ pes sākin olan (14) sebğ eder kavā'im müctemi' olub ve 'unkı sākin olduğından ötüri ve ḥayl-i maşūn (15) vardur ki anun dirā'ati ya'ni kuvveti ve vüs'ati yokdur ve ol

şol atdur ki (16) boynı ziyāde uzun olmaya ve za'īf olmaya ve iki uyluğı büyük olmaya ve iki (17) uyluğun lahmı çok ola ve kavā'imi ya'ni ayakları münteşir olmaya ve nesāsı inkıbāz üzre ola

[36b]

(1) nefesi şedīd ola cevfi ve menfesi vāsi' ola pes ol at şabūr olur ve her ne kadar kim (2) saña vaşf êtdüğüm tūlda ziyāde ola ya'ni ayakları ve boynı ve iki kolları dağı (3) ziyāde uzun ola ve iki uyluğı yoğun ola hāzarda ya'ni meydānda yelüb segirtmekde (4) ziyāde olur ve ziyāde şābir olur ve şabrda vāsi' ve kavī olur pes bu at kāmildür (5) ve hayl-i darī' ya'ni vāsi' ve kavī at dağı vardır ki şābir degüldür (6) ve ol boynı ve kolları uzun ve iki uyluğı yoğun ve büyük ve ayakları uzun ola (7) velākin halkı ve hulkı vaşf olunduğı üzre olmaya ve cevfi vāsi' olmaya pes (8) nefesi cevfinde devrān êtmeye pes nefes almak istedükde kerb üzre olur (9) ve cery ve gāyet uzandukda aña şabr edemez ve bu ata hafcā dēnilür (10) ve feresün 'atīk olduğına delālet eden eşyādandur (11) 'unķının tūlı ve burun ucının dikkati ve burun deliklerinin vūs'ati (12) ve mecrā-yı dumū' olan iki 'azm-i şāhışda beyāz olması ve kirpüklerin (13) rikķati ve sālifenün ya'ni mukaddeminün gökçekligi ve bu cümleden ebyen ve azher (14) atun yelesi aşlında ve yüzi kafası havālīsinde olan şa'run yumşaklığıdur (15) ve kaçankim atun 'atīk olduğı ya'ni aşıl olduğı saña hafī olsa veyāhūd (16) anda şekk êtseñ pes bir inā-yı mebsūt içinde şu getür ve anı yer üzre vaż' êt (17) ve atı ilerü getür pes eger şuyı içecek olursa ve sünbeklerinden

[37a]

(1) birisi degmeyecek olursa pes ol at 'atīkdür aşl-ı kerīmdendür (2) fark beyne'l-'atāķi ve'l-'acān (3) 'atīk aşıl olan atdur ve hecīn aşsız denī olan atdur kale (4) resulu'l-lāhi salla'l-lāhu 'aleyhi ve sellem inne's-şeytāne lā yetahayyelü lieħadin fī dārin fīhā ferasün 'atīk (5) ve ebū hureyre rażīya'l-lāhü 'anhu ayıtdı 'ömer bin haţţāb rażīya'l-lāhü 'anhu süleymān bin rabī'a-yı (6) bāhilīyi hayl üzre isti'māl eyledi gerek 'arabī olsun ve gerek (7) gāyır olsun pes 'ömer bin ma'dī kereb süleymāna feres ile geldi pes (8) süleymān emr eyledi ki aña karşı hecīn ya'ni denī bir at getürdiler pes 'ömer ayıtdı (9) hecīn hecīni taleb eyledi ya'ni anun atına karşı cins at getürmedüğüne bī-ħuzūr (10) olub ayıtdı denī olan denīyi taleb eyledi pes aralarında kelām kaldı (11) pes süleymān hīdmetkārına emr eyledi ve 'ömer bin haţţābı istid'ā eyledi pes (12) 'ömer rażīya'l-lāhü 'anhu geldi pes süleymān ayıtdı yā emīrū'l-mü'minīn sırcadan (13) bir inā getür pes ināyı getürdiler pes süleymān içine şu koydı andanşonra (14) terbiye êtdiğı ve

besledigi ‘ömerün rażīya’l-lāhü ‘anhu atlarından bir feres-i ‘atīķi getürdi (15) pes anı inā yanına getürdi pes at boynını uzatdı ve sünbeklerin ya‘ni (16) tırnakları ucından yere dikdi andanşonra şuyı içdi toyınca andan (17) şonra ‘ömer bin ma‘dī kerebün atın getürtdi pes anı inā yanına getürdi

[37b]

(1) pes at boynını uzatdı ve sünbeklerin yere dikdi feres-i ‘atīķ ayıtdugi gibi (2) andanşonra kaçd étدی şu içe pes sünbeklerinden birisini bir miqdār (3) dikdi pes ‘ömer bin hattāb rażīya’l-lāhü ‘anhu süleymāna ayıtdı ente süleymānū’l-ḥayl (4) ya‘ni sen atun süleymānısın ve atun cins olduğına delālet éder ki at (5) ceḥāfile ile ya‘ni iki çeşesi ve burnı ucı ve eşā‘ir-i rikḳāti ile mücellel ya‘ni mülebbes (6) ve müzeyyen ola ebū ‘ubeyde rażīya’l-lāhü ‘anhu ayıtdı atun cevdetine delālet éder şidḳaynun (7) taḥrīki ve rikīnun keşreti ve iki burun delüklerinin bolluğı ve ırak yerden görmesi (8) ve gözlerin diküb yüksek yere bakması ve daḥı iki gözleri arasınun ıraklığı ve nāşiyenün (9) ḥārikinden ıraklığı müslim bin ‘amr ve murād eyledigi bir kimesne at şatun almak için (10) irsāl éde pes ol kimesne ayıtdı ben at aḥvālını ve atun aşilin bilmem dēdi ve ol kimesne (11) şayd ehli idi ve kelb besler idi pes müslim aḡa ayıtdı ḥaylde maḥmūddur şol şey’ (12) kelbde maḥmūddur ve ḥaylde mazmūmdur şol şey’ ki kelbde mazmūmdur pes aḡa (13) emr étدی üzre ḥayli iştirā eyledi pes ol ḥayl sebḳden çıkdı ya‘ni müsābaḳat için (14) vaż‘ olunan nişāndan çıkdı ve kaçankim at burnının iki delügi vāsi‘ olsa (15) ve iki kulağınun uçları ve kenārları sivri olsa pes ol at ‘atīḳdür (16) ya‘ni aşıldür ve ben bir şey’i terk étmedüm ki atun ‘atīķ olduğuna delālet éder (17) illā bu kitābda anı zıkr eyledüm andanşonra merḡamet étüm ki

[38a]

(1) eger bu kitāba nazār éden kimesne atun bu kitābda zıkr olunan a‘zāsına ki (2) ben anları şerḡ eyledüm vāḳıf olmazsa pes ben feresi cevād ve ‘atīķi taşvīr eyledüm ki (3) rehānda ve azmārda ve ḡāyet-i ba‘ideden cery-i tavīlde ḥayl ile müşādere étmege (4) şālīḡ ola ve daḥı mülūk için şedā‘id ve muzāyıkda ḥıfz olunmaḡa lāyık ola (5) tā kim nāzıra zāḥir ola ve a‘zāsından bir şey’ aḡa ḥafī olmaya ve atun (6) mefāşılinda ve tamarlarında ve cismi ālātında cevdet ve kuvvetden ve şıḡḡat ve i‘tidālinden ve tūl (7) ve kaçrdan ve ḡılzet ve rikḳatden ve zīḡ u vūs‘atden ve laṡīf ü keşīfden (8) ve ictimā‘ ve iḡtirāndan müsteḡabb olan şey’i yazdum va’l-lāḡ’ü-l muvaffīḡ andanşonra (9) atun cevdetine delālet éden şey’i şerḡ étüm ve ol şey’ budur ki feres mücellel ola (10) ya‘ni mülebbes ola bu‘d-i meddi nazār ile ve şidḳaynun vūs‘atiyle ve rikī keşretiyle ve

iki (11) minḥarı vüs'atiyle ve menāfisi büyüklüğü ile ve tarafının medd-i bu'duyla ve gözlerin (12) yüksek dikmek ile ve nazarının ḥiddetiyle ve ḳaddeteynün ya'ni iki kulağın (13) intisābı ile ya'ni diküli turmasıyla ve sem'-i ittisā'ıyla ve fevḳden nāşiyenün (14) bu'dıyla ve nevāhiḳinün ve mecārī-i dumū'un çıplaklığıyla ve boynı istivāsıyla ve mārınun (15) melāḥatıyla mārın burun ucında ḳaşabadan fazla olan yumuşak yērdür ve iki liḫyenün (16) ve iki ḥaddün yaşşılığıyla ve kirpüklerin rikḳatiyle ve cebinün ittisā'ıyla cebin (17) cebhenün iki taraflarından tūlun üstine dērler ve alnun vüs'atiyle ve 'arz-ı mefāsıla

[38b]

(1) ve muḥayyāsı ya'ni vechi gökçekliğiyle ve ḳamḥedūtı cevdetiyle ve ṭamağın yüklüğüle (2) ve 'aşfūrun ya'ni nāşıye menbitinün açuklığı ile ve daḥı burun kemüğünün açulması (3) ve yele aşı şa'rinun yumuşaklığı ve ḳazālun diḳḳati ve burun muḳaddeminün istivāsı (4) ve mezbaḥun diḳḳati ve kulaḳ ardında yumrı olan kemüğün büyüklüğü ve ḥişāveynün (5) ve müdmirün ki ḥişāveynün ardıdır boyun tarafından cevdeti ve 'abireteynün (6) diḳḳati ve aḡzun iki tarafında olan iki rübdenün vuzūḥı ve zuhūru ve boynun (7) uzunluğu ve 'araīsinün ḡureri ya'ni el ve ayak ve yüz aḳlığı ve 'unḳ-ı 'aşabīnün (8) tamāmı ya'ni boyunda olan iki sinir ki at yelesinün menbeti anların arasıdır (9) ve disī'-i cevdeti disī' iki çigin arasında boyun batdığı yērdür ve boynun yaşşılığında (10) şāḥış olan laḥmun keşretidür ve boyun kemüklerinin ve etbāḳının (11) istivāsı ve mecrā-yı ta'ām şarāb ile bül'ūmun ittisā'ı ve ahābı vüs'ati ve boyun (12) aşlının şiddeti ve şadrun tūlı ve sinirlerin keşreti ve pençün ittisā'ı (13) ve penç kāhil ile zahr mābeynidür ve gögsün üstü yanında çıkuk (14) iki laḥmenün büyüklüğü ve gögsinün şalābeti ve elmacüklerinin büyüklüğü (15) ve dört ayaklarının ḡılzeti ve nefesinün şiddeti ve uca başının zāhir olması (16) ve ḳuṭāta ki ḥucbeteyn ile verkeynün mābeynidür anın ḳarnı ve cebininün çukur olması (17) ve ayağında olan inḥinānün kışalığı veyāḥūd cebnün kışalığı ve ön ayaklarının i'vicācı

[39a]

(1) ve ebācilün ḥafī olması ebācil atın ellerinde ve ayaklarında ḡalīz bir ṭamardur insānda ekḫal (2) muḳābelesindedür ve sinirün seyelānı ve sinirlerin şiddeti ve kıyruk kemüklerinin şiddeti (3) ve kola muttaşıl olan kemüğün şalābeti ve maşba'ının cevdeti maşba' şezānun başıdır (4) sağdan ve soldan ve burun ucunun beyāzlığı ve raşfenün inḥifārı (5) raşfe müstedir ve 'arīz bir kemükdür tırnağın kenārında münḳatı'dur (6) ve a'zāsının büyüklüğü arḳa ile ḳarnun ziyāde uzunluğu ile ve bilekde olan (7) kemük

başlarının cevdeti ve bilekde olan iki kemüğün yaşşılığı ve bazunun (8) nısfından dirsege varınca olan kemüğünün kışalığı ve bileginün kışalığı (9) ve iklîlinün ya'ni depesinün gökçekliği ve azfârının keşreti (10) azfâr tırnağın başıdur ve eyer yerinden cevdeti ve şiddetinün keşreti ve tırnağın (11) cevfinden olan kemüğün cevdeti ve yanın ittisâ'ı ve halkının süvârı ya'ni irtifâ'ı (12) ve tırnak kenârının hiddeti ve em'arın ya'ni sünbek mabeyninün cevdeti ve şâhibinün (13) ittisâ'ı ve şahn fütür ile selîm arasındadır ve kâhil ile zâhr mabeyninün (14) şalâbeti ve nasûrın tarlığı nasûr tırnağın içerüsünde yumuşak olan yerün (15) ortasında çekirdek gibi olan yêrdür ve fütürün yumuşaklığı fütür nasûrın (16) etrâfında yumuşak olan yêrdür ve baldurda et yerinün 'ulüvvi ve devâ'irinün şalâbeti (17) ve 'arkûbeyn beyinde olan şey'ün cevdeti ve burun deliklerinün arasında olan

[39b]

(1) perdenün tar olması ve ümm-i kardânın ittisâ'ı ile ümm-i kardân seniyye ile hâfir beynindedür (2) andanşonra atın mu'ahharına rücû' ederüz pes iki ucanın ittisâ'ına ve kuâtın 'ulüvvine (3) ve hucbeti mabeyninde olan şey'ün bu'dına ve cevâ'ir altında kâdeteynün 'ulüvvine ve iki (4) uyluğın iç yanınun fevkinde hadâteynün yaşşılığına ve nisâsı inkıbâzına ve iki incüğün (5) kışalığına ve mabızeynün şiddetine ve ebretinün hiddetine ve 'urkûnı kışalığına ve tûnbûbı (6) tûluna ve karhateynün şiddetine ve encilenün ki 'aşb ile şeẓâ beyinde bir tamardur (7) gizlû olmasına ve 'aşbınun teslîsine ve 'acâye ile maşba'anın şiddetine ve vetîni (8) cevdetine ve rusğı kıyâmına ve tırnağın takbîbine ve baldırda olan etün ve ökçenün (9) arzdan bu'dına ve zeyli tûluna ve himmeti şiddetine ve yüregi büyüklüğüne ve faşş-ı tîbine (10) ve hâdî ve muqaddimi irtifâ'ından 'inânı fazlasını redd etmesine nazar olunur pes feres-i mücellelün sıfatı budur (11) bâbü mâ yühâlifü'z-zekeru'l-ünsâ (12) imdi şöyle ma'lûm ola ki her şey' ki zeker olan atda müstahsen ve maqbûldur (13) pes ünsâda dağı maqbûldur illâ keşret-i nevm ile mi'lef üzre ayakları ile çöküb (14) yatmak zîrâ ol zıkr için mekrûhdur ve ünsâ için müsteħabbdur ve eger zeker (15) olan atda lehâzımda ya'ni iki kulak altında yumrı olan iki mevzi'de lahm çok (16) olacak olursa örtilür 'ayb olmaz velâkin ünsâda bu mekrûhdur (17) ve ünsâda kalağ ve hiddet ya'ni hareket etmek yavuzlık müsteħabbdur ve zekerde mekrûhdur

[40a]

(1) ve zekerün fûrûcı ya'ni kıç ayakların mabeyni vâsi' olmak müsteħabbdur ve ünsâde (2) bu mekrûhdur zîrâ kaçankim ünsânın fûrûcı vâsi'a olsa havf olunur ki (3) rücû'

étdükde münfesih ola ya'ni bozula ayrıla ve eger infisâhdan sâlîme olursa (4) fûrûcuñ vüs'ati anı ceryden ve şabrdan kaç' eder ve zekerüñ fazîleti (5) fûrûcuñ ittisâ'idur ve iki ka'b mâbeyninüñ kurbıdur ve zeker ceyş-i (6) keşir olan yere muvâfıkdur kuvvetlü olduğundan ötüri (7) ve haykırub kişnemesinden ötüri ve ünsâ mekîne ya'ni (8) pusuya ve karavula ve gece ile yürümege ve gizlü olan yere (9) zîrâ ol ehdâdur ve kişnemesi azdur ve ba'zı 'arab der ki (10) ebğî zekeran ne'ümen ve ünsâ kavümen (11) ve ünsâda müsteħabbdur ki kafzen ve veşben cery étdükde ayaklarında (12) teşvîş olmaya ve zeker için müsteħabbdur ki hazırında ya'ni yelmesinde (13) mümtedd ola ve hârisine istinâd éde ve bir mekânda ön ayakları ile (14) tefahhüş éde ya'ni yer kaza ve biz bu kelâmı bu fende nâs tekellüm (15) étdüğü kelâmıñ keşirinden ihtişâr étdük ve irâd (16) étdüğümüz kelâm üzre iktişâr étdük ve bi'l-lâhi't-tevfîku ve'l-minnetü (17) ve uhrâ tühıbbühâ naşrun mine'l-lâhi ve fetħun karîbun

[40b]

(1) 'uyûb-ı maħlûka ve hâdişenüñ cümlesinden (2) berî olan feres-i selîm ve 'atîkuñ şüretidür *(Bu satırdan 11. Satırın sonuna kadar minyatür bulunmaktadır.)* (12) bu bâb nitâcı ve at ahvâlinüñ esmâsını beyân éder (13) imdi şöyle ma'lûm ola ki feres-i ünsâ faħlı ya'ni erkegi taleb étdükde (14) aña mürîde ve mütemenniye ve şu'ûda ve müfekkiye ve şemûs ile tesmiye olunmaz (15) nitâc vaktinüñ evveli pes güz faşında aygır at dişi üzre çekilür tâ kim (16) nitâcı ya'ni toğurması rebî'de ya'ni evvel-i bahâr faşında ve at çoklığında vâkı' ola (17) ve südi çok ola pes kaçankim dişi aygır ata meyl étse ve önine çekilse

[41a]

(1) aygır anuñ üzerine üç kerre veşüb éder ya'ni sıçrar bir kerre şabâh vaktinde (2) ve bir kerre aħşama karşı ve bir def'a yarındası şabâh vaktinde andanşonra yedi (3) gün terk olunur andanşonra aña aygır taqdim olunur pes eger men' éderse (4) terk olunur ve men' étmezse veşûba i'âde olunur ya'ni yine tekrâr üçkerre veşüb (5) éder ve yigirmi bir güne terk olunur andanşonra aygıra göstereler (6) pes eger men' éderse terk olunur ve illâ tekrâr üzerine üç kerre vüşüb (7) éder ve kırk güne varınca terk olunur ve aña aygır 'arz olunur pes eger (8) men' éderse pes ol kabz étmişdür pes kaçankim seksen gün mürür éde (9) anuñ sefâdından pes anuñcün denilür imsâk étđi ve cevfine vardı pes kaçankim (10) anuñcün yüz gün mürür éde cevfinde 'alaķa olur pes kaçankim yüz yigirmi gün (11) mürür éde da'muş olur pes kaçankim beşinci aya duħül éder aña (12) rûh nefh olunur ve üzerinde şa'r biter ve ol cenîñüñ ismi müşe'ar olur (13) ve anası

aygırı taleb eder zîrâ şa'r rahmi tağyîr eder pes eger atun (14) şâhibi umûr-ı nitâcda başîretsiz olacak olursa pes anı aygıra taqđîm eder (15) pes cevfinde olan veledi yolar ve yerinden koparur ve anun üzere haţâ şâhibinden (16) vâkı' olur ve eger şâhibi başîr olacak olursa ve tecrîbe edüb nitâcî (17) belürse ve atınun emeri ya'ni yükli olduğı ve olmadığı aña ma'lûm degül ise

[41b]

(1) zîrâ dişi atun ekşeri yükünü şadrında götürür ve yan eyegülerün (2) üzerinde olan etler şişmez ve kabarmaz pes nâsun ekşeri üzere yükli (3) olduğı gizlü olur pes şâhibine anı bilmege tarîk budur ki atını (4) merc-i ahzara ya'ni yeşil ota götüre ve anı nışf-ı nehâra degin veyâhüd (5) dâhî akall şalıvère pes kaçankim bevl êde ol mevzi'î nişânlaya taş gibi (6) ve kazuk gibi bir nesne ile andanşonra yigirmi dört sâ'at (7) anı terk êde andanşonra aña nazâr êde pes eger ol bevl (8) êtdüğü yeşil yer şarardıysa ve yandıysa pes at muşşır degüldür (9) ya'ni yüklüdür ve eger bevli yeşil ota te'sîr êtmediyse ve hâli üzere kaldıysa (10) pes tekrâr üzerine aygır çekilür zîrâ arkası yeynidür yükli degüldür (11) ve kaçankim yükli at altıncı aya veyâ yedinci aya dâhil olsa pes ol 'akûk ile (12) tesmiye olunur ve cevfinde olan şey' cenîn ile tesmiye olunur ve kaçankim anuñçün (13) yedi ay tamâm olsa ve sekizinci aya dâhil olsa pes aña mülma' denilür (14) ve cevfinde olan şey'e yine cenîn denilür ve kaçankim onuncı ve on birinci ay (15) dâhil olsa yaklaştı ve toğurmak üzredür denilür pes kaçankim on bir ay (16) tamâm eder ve veledini toğursa veledde muţartış denilür zîrâ kırtuldı pes hareket (17) edüb yürür ve at on bir aydan şonra on beş gün gezdürilür

[42a]

(1) andanşonra veledini vaz' eder pes ol toğan veled kâmil olur (2) ve nakşdan berî olur pes kaçankim nitâcdan üç gün geçer ol veledde nefîr denilür (3) ve kaçankim beş gün veyâ altı gün geçer aña talâf denilür ve kaçankim (4) yedi gün geçe on beş güne varınca ata argût denilür ve veledine şâdin denilür (5) ve kadşudan denilür kaçankim oynasa ve anası üzere şıçrasa ve kaçankim (6) kırk gün geçer aña tıfl denilür ve kaçankim seksen gün geçer aña resme denilür (7) ve üç aya varınca aña 'advâ denilür ve kaçankim aña beş ay geçe altı aya varınca (8) aña mehür denilür ve kaçankim aña yedi ay geçe sekiz aya varınca aña felevv denilür (9) ve sekiz ay tamâm olduğda toğuz aya varınca anasından kesilür ve kaçankim aña (10) on iki ay tamâm ola aña havlî denilür ve yigirmi dört aya varınca ced'ata dâhil olur (11) ya'ni ced'a denilür ve kaçankim aña otuz iki ay mürür êde aña sevved denilür (12) ve kaçankim aña otuz üç

ay ola aña hafara dēnilür ve kaçankim aña otuz dört ay (13) mürür éde aña atlı'a ve remī dēnilür ve kaçankim aña otuz beş ay (14) mürür éde aña atıla' ve encüm dēnilür ve kaçankim aña otuz altı ay kāmīl ola (15) ve şenāyāsı kāmīle ola aña senī dēnilür ve kaçankim kırk altı ay mürür éde (16) aña erba' dēnilür ve ol rubā'dur şā'ir anuñ hakkında dēr ki nazm (17) ve hüve's-şulbü rubā'un kārīhun / ve'l-cānibü'l-āhīru minhu kad necem

[42b]

(1) ve kaçankim anuñçün altmış ay ki beş yıldur kāmīl olsa aña akrah dēnilür andan (2) sonra kārīh dēnilür ve kaçankim fūrūcından birisine mürür étse aña kārīhü senetin (3) dēnilür ve kārīhü seneteyn dēnilür ve kārīhü selās ve erba' ve hams dēnilür sekiz sene (4) tamāmına varınca aña mācc dēnilür ve bu müddetde izmār olunur ve ğayrı at ile (5) müsābaķat olunur ve ğayl-i āhere müşādere olunur ve ğarb ve kıtālde isti'māl (6) olunur pes kaçankim tokuzuncı sene dāhīl olsa mācc olur ve mācc anuñçün (7) dēnilür zīrā rīķi ya'ni salyarı imsāk étmege kādīr olmaz ve ğayl-i āher ile cery (8) étmekden ve aña müşādere étmekden nākış olur velāķin 'asker-i keşīrde (9) ve cemā'at-i feresānda ve meydānlarda ve ğavāyic kazaasında binilür on sekiz seneye varınca (10) andan sonra meydānlardan nākış olur ve şıçramaķdan andan sonra kaza-yı ğavāyic içün (11) isti'mālden ğayrı şey' içün lāyık olmaz ve feres-i müzekkerüñ 'ömr-i tabī'isinüñ (12) müddeti otuz sekiz yıldır ve üñsānuñ müddet-i 'ömrü kırk yıldur ve zekerüñ (13) 'ömrü üñsādan anuñçün nākış oldu zīrā zeker ünāsüñ bevlī (14) revāyihīn şemm éder ve ünās üzre vüśüb éder pes kuvveti (15) nākışa olur pes 'ömrü nākış olmasına sebeb budur ve tahķīķ biz nitācı (16) ve mehāret esmāsını ve esbābını ve 'ömrleri meblaķını şerh ve beyān eyledük (17) va'l-lāhü'l-muvaffīķu li's-şavāb

[43a]

(1) bu bāb devābbuñ elvānı beyān éder (2) ve daķı anlaruñ şey'atını ve dā'irelerini gerek mübāreke olsun ve gerek (3) mekrūha ve ğuyūldan kankısı binilür ve kaza-yı ğavāyic içün ve kıtāl ve ğarbde (4) rükūb içün kankısı bağlanur ve irtibātı ve cemī'ci umūrda rükūbı mekrūh (5) olanları beyān éder pes şey'at ile bidā étdük ve li'l-lāhī'l-ĥamdü ve'l-minnetü ve salla'l-lāhü (6) 'alā seyyidinā muhammedin ve ālihi ve şaĥbihi ecma'in ve ğasbünallāhü ve ni'me'l-vekīl (Bu sayfanın geri kalanından süslemeler vardır.)

[43b]

(1) pes atlardan edhem-i hālikdür ki ziyāde qaradur ve atların ecvedindendir *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[44a]

(1) ve ammā edhem-i ġarbīb pes sevādı keşirü'l-başış olandır ya'ni aşkarlığı ġālib ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[44b]

(1) ve bu edhem-i cūndur ki anda kırmızı kıllar karışmış ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[45a]

(1) ve bu edhem-i aḥaldur levni ḥazl levni gibidür buz ile beyāz beyrinde *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[45b]

(1) ekheb şol atdur ki iki gözi ve böğri ve burunuḡ iki delügi kızıl ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[46a]

(1) kümeṭ-i aḥmer ki yeləsi ve kıyruğı kara ola ve sā'ir yeri kızıl ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[46b]

(1) ve ammā feres-i aḥmer-i müdemmi pes şa'rātı ziyāde kızıl olan atdur *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[47a]

(1) ve bu kümeṭ-i aşferdür ki kılına kara ve çirkin kıl karışmış ola ve yeləsi ve kıyruğı siyāh ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[47b]

(1) feres-i aşfer ki ziyāde şaru ola altun gibi ve az olur ki üzerinde (2) siyāh kıllar ola velākin şufrete ġālib olmaya ve yeləsi ve nāşiyesi ve kıyruğı beyāza mā'il kızıl ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[48a]

(1) feres-i aşfer-i müdenner ki bedeninde denānir gibi şufret ola ya'ni gövdesinde pul ola (2) ve ol bullarun levni cesedinun levni bir ola ve nāşiyesi ve yeləsi beyāz ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[48b]

(1) feres-i aşfer ki şāfī şaru ola ve yeləsi ve nāşiyesi ve kıyruğı ziyāde beyāz ola (2) ve e'ācim buña derd tesmiye ederler *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[49a]

(1) feres-i semend ya'ni kıla ki yeləsi ve nāşiyesi ve kıyruğı siyāh ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[49b]

(1) feres-i aşkar ve em'ar pes şukreti ve şufreti ziyāde ola za'ferān gibi ve yeləsi ve kıyruğı (2) kızıl şaru ola ve az olur ki zāhrında siyāh gamāme ola hārikden 'acb-i zenebe varınca *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[50a]

(1) feres-i edbes ki humreti ve şukreti ziyāde ola ve sevād aña gālib ola (2) ve yeləsi ve kıyruğı ve nāşiyesi bir miqdār siyāh ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[50b]

(1) feres-i aşkar-ı şıynī ki şufreti humretten ziyāde ola ve yeləsi ve kıyruğı beyāz ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[51a]

(1) feres-i aşdā' ki edbese beñzer velākin levni andan eşfādur (2) ve anuñçün aşdā' ile tesmiye olunur zīrā levni hadīd şadāsı gibidür *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[51b]

(1) feres-i eşheb ki şa'rı beyāz ola velākin beyāz şāfī kırtāsı olmaya (2) ve cildi esved ola ve buña eşheb ve ebyaz dēnilür *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[52a]

(1) feres-i ebyaz ki şa'rı beyāz ola şabāh beyāzı gibi veyā andan dahı (2) ziyāde ve elvāndan bir şey' aña kıışmaya ve az olur ki gözleri ezrak olur *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[52b]

(1) feres-i şanābī budur ki dābbenün şa'rı her kıankı levn olursa anda beyāz (2) şa'rāt ola ki atun levnine kıışmaya ve cem' olmaya ve beyāzı akall ola (3) pes aña şanābī dērler *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[53a]

(1) feres-i eblaḳ ü edraʿ ki cesedinde beyāz çok ola ve başı ve boynı (2) beyāzdan ḥālīş ola ve hāmesine ki ümm-i dimāğdur beyāz işābet éde *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[53b]

(1) andanşonra feres-i aşferdür ki nāşiyesi ve yeləsi ve kıyruğı siyāh ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[54a]

(1) andan feres-i derddür ki şukret-i ḥulūḳıyyeye māʿil olan ḥumret aña gālibdür (2) ve şaʿrının uşūlī ve cildi siyāhdur ve arḳasında omuz başlarından (3) zenebe varınca ḥaṭṭ-ı şahbā ola yaʿni levni kızıla māʿil ola anuñ levni (4) atun levni gibi olmaya ve ol ḥaṭṭa ḡamāme dērler *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[54b]

(1) andanşonra feres-i semenddür yaʿni şol kula atdur ki şufreti şāfī olmaya (2) ve şaʿrının uşūlī esved ola ve üstinden şufreti kedire ola ve ʿarfı ve nāşiyesi (3) ve zenebi ziyāde sevād ola ve gözleri eşhel ola sevāda māʿil olan buz gibi (4) ve bu şufret üzre olan semendün cesedi müdenner ola ve vakt olur ki anuñ (5) tednīr-i istidāretde denānīrden ekber olur ve cebhesinde ve kavāʿiminde şufretten (6) ʿalāmetler ola ve nāşiyesi ve ʿarfı ve zenebi esved olur ve kaçankim şaʿrāt-ı mezkūre (7) üzerinden ihāṭa étse şıfat-ı mezkūre ile aña semend-i ʿarsī dērler *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[55a]

(1) andanşonra feres-i ḥartīhdür ki ḥuvvete beñzer ve ḥuvvet ḥuẓrete māʿil sevāddur (2) veyāḥūd ḥumret māʿil sevāddur zahrı ve kavāʿimi ve nāşiyesi ve yeləsi ve zenebi ve batnı (3) ve iki uyluğun bātını ve kulaḳları siyāh ola ve gözlerinin çevresi degirmi (4) taḡlanmış ola ve böğürleri şufrete māʿil yeşil ola ve vakt olur ki levni (5) cemīʿan bu ḥuẓret ola pes kaçankim zāhiri kızıl olsa ve batnı ile koltuḳları levni (6) ve iki uyluğı levni zıkr olınan şufreti olacaḳ olursa pes aña ḥartīḥ dērler *(Bu sayfanın geri kalan kısmı minyatüre ayrılmıştır.)*

[55b]

(1) bu bāb şeyʿāt ve evzāḥı beyān éder (2) şeyʿāt şol beyāzdur ki feresün yüzine ve ayaklarına ve ḡayrı yerine işābet éder (3) ve kaçankim aña beyāz işābet étmese behīm olur ve kaçankim aña ḡurre veyāḥūd şāme (4) işābet étse ve ayakları beyāzdan sālīme

olsa aña muşmutü'l-ķavā'im dēnilür (5) ve evzāḥ ve şey'āt ğurri'l-laṭīmdür ya'ni at yüzünün bir tarafı beyāz ola ve bir tarafı (6) beyāz olmaya ki atun ğurresi büyük olub iki gözinden bir gözini ve iki yüzünden (7) bir yüzini aḥz ēde ve kaçankim iki gözleri kapaḳları beyāz olsa mu'reb olur (8) ve eger bir gözün kapaḳı beyāz olsa mu'rebü 'aynin ve iḥadetin dēnilür gerek saḡ olsun (9) ve gerek şol ve kaçankim iki gözi ezraḳ olsa ezraḳ dēnilür (10) ve eger bir gözi ezraḳ olsa aña aḥyaf ve aḥvel dēnilür ve eger kirpükleri (11) ve gözleri siyāḥ olsa ekḫal dēnilür ve eḡarr-ı sācī şol ğurre ya'ni şol aḳlıḳdur ki (12) yüze ve iki ḥadde yayılub fāş ola ve iki göze işābet ētmeye ve kaçankim ğurre (13) burunun kaşabası üzre mu'tedile olsa pes ol şimrāḥdur ve kaçankim ğurre emkinede (14) münḳaṭı'ā olsa pes başradur ve atun yüzinde beyāz ki münḥadır ola ḥattā ṭamaḳ olan (15) uyan ḥalkasınun mevzi'ine yetişe ve ba'dehu münḳaṭı'ā olsa pes ol ğurre'-i münḳaṭı'dur (16) ve ğurre zıkr olundukda inḳiṭā' zıkr olunur ve 'arab dēr ki kaçankim (17) ğurre minḥardan vāḳı'ā olsa ve iki gözün altına çıḳsa ve gözleri lāḥiḳ olsa pes

[56a]

(1) ol ğurre münḳaṭı'adur ve kaçankim cebheden enfün esfele yetişse eḡarr-ı aḥfesü'l-ğırrat (2) dēnilür ve kaçankim ğurrede şukret olsa ki beyāza muḥālif olsa (3) pes ol ğurre şebbādur ve kaçankim ğurrede şāme olsa ya'ni sevād olsa anun ile (4) tesmiye olunur ve kaçankim ğurrenden gözlerün kabaḳı üzre beyāz ḥuṭūṭ mürtefi'ā olsa (5) ve şadḡa ki göz ile ḳulaḳ arasıdur mümtedd olsa gerek yaşşı olsun ve gerek ince aña (6) eḡarr-ı mu'ammem dēnilür ve kaçankim ğurre enfün kaşabasından iki cānibün birisine mā'il (7) olsa aña eḡarr-ı mā'il dēnilür ve kaçankim beyāz vechün küllīsini aḥz ētse ve sevād (8) içinde naḡar ētse ya'ni sevād içinde olsa müberḳā' dēnilür andanşonra ḳarḥadur (9) pes beyāz ki atun cebhesine ola andanşonra müctemi'ā ola yumuşaḳ yere yetişince (10) ḳarḡaya ve anun ḥalkasında istidāretde ve teşlīs ve terbi'de ve istiṭālet ü ḳilletde nisbet olunur (11) ve kaçankim beyāz az olsa aḳraḥ dēnilür ve ol ḳarḡa şebbādur andanşonra reşemdür (12) her beyāz ki çeneye yetişe gerek az olsun ve gerek çok pes aña ersem dēnilür (13) buruna ve mādūnına varınca ve az olur ki reşme ile tesmiye olunur kaçankim (14) iki minḥarun birisine yemīnen ev yesāren meyl ēde ve reşme kaçankim büyük olsa ve beyāzı (15) müştedd olsa 'arab ersem-i müstehtir dēr ve kaçankim az olsa ḥiffete nisbet olunur (16) ve kaçankim beyāz burun kaşabasına yetişse ve iki göz ile cebheye yetişmese (17) gerek az olsun ve gerek çok pes ol ya'sūbdur ve kaçankim atun üst çeñesi

[56b]

(1) beyāz olsa veyāhūd beyāzda nuḳaṭ olsa veyāhūd ḳaralık leme‘ān etse ersem-i bi-sevād (2) dēnilür andanşonra melaḥ ile lamzadur her beyāz ki atunğ alt çeṇesine işābet êde (3) gerek az olsun ve gerek çok pes elmaz dēnilür ḳaçankim beyāz nāşiyeye (4) işābet êde aṇa eşfa‘ dēnilür mādāmki anda beyāza muḥālif bir şey’ ola ve ḳaçankim (5) nāşiyenün küllīsi beyāz olsa pes aşba‘ dēnilür ve ḳaçankim nāşiyeye ile ḳavsün (6) ya‘ni iki ḳulaḳ arasınun eṭrāfi beyāz olsa ‘arab dēr ki ol mu‘ammemdür ve ḳaçankim (7) nāşiyeye beyāz ḳalīl işābet êde pes ol şa‘lādur ve bi’l-lāhi’t-tevfīḳ (8) bu bāb ayakların beyāzlığın ve sekilliğin beyān eder (9) ḳaçankim beyāz ayakların küllīsine işābet etse ve müstedīr olsa ḥattā vaṣīf-i aḥz (10) etse pes aṇa muḥaccel-i erbā‘ dēnilür ya‘ni dört ayakda sekil dēnilür ve eger beyāz (11) yuḳaru çıḳsa ve rükeb ile ‘arḳūbları aḥz etse pes ol müceyyebdür ve ḳaçankim üç ayakda (12) muḥaccel olsa gerek önlerinde gerek kıçlarında muḥaccel-i selās dēnilür ve yemīn ü yesār ḥasebiyle (13) nisbet olunur ve ayak ki anda beyāz ola pes ḳaçankim beyāz ayak üzre müstedīr (14) olsa pes ol ayak muḥacceldür ve her ayak ki aṇa beyāz işābet etmeye pes ol muṭallaḳadur (15) ve eger bilekleri cenbine varınca beyāz olacaḳ olursa aṇa münecebb dērler pes ol (16) cemī‘ atlardan efrehdür ya‘ni yorgadur ve ef‘ālī cihetiyle cümlesinden eşrefdür ve (17) ve derecede atların evvelidür ve ḥarb ü kıṭalde enfa‘īdür şāḥibi muḳaffer olmaḳdan zā‘il olmaz

[57a]

(1) ve ol şol atlardandır ki mülük ve selāṭīne lāyıḳdur illā megerkim anda bu kitābda (2) zıkr olınan ‘uyūbdan bir şey’ ola ve eger atunğ levni semegün levni gibi olacaḳ (3) olursa pes ol derece-yi sāniyede feresi ebyāza lāḥiḳ olur ve eger atunğ (4) levni ḥimār-ı vaḥşī levni gibi olacaḳ olursa ve ayakları siyāh olacaḳ olursa (5) derece-yi şālisede olur ve şol at ki edhem-i ḥālik ola ya‘ni şedīdū’s-sevād ola (6) ve şāfiū’l-edīm ola vechinde beyāz ola veyā ‘aḳabinde veyā zāhrında veyā ḳuyruḡunda beyāzdan (7) bir şu‘le ola pes müteyemmindür ve atlardan şol at ki edhem ola ya‘ni ḳara ola ve başında (8) yıldurar beyāz bullar olacaḳ olursa pes ol at rūḥānīdür ve atların (9) ecvedi ve ziyāde yorgası olur ve bir kimesne bu ata binmez illā ḥurūbda muḳaffer (10) ve mü‘eyyed olur ve ḥācetinde muḳaffer olur ve cemī‘ umūr ve ḥālātında ziyāde ve tereddīden zā‘il (11) olmaz ve atlardan şol at ki aşfer ola ve iki gözi ezraḳ ola pes aṇa beṇzer at (12) olmaz ve anunğ ṭurduḡı yēre şeyṭān ve cin uğramaz ve ol yērde siḥr te’sīr etmez (13) ve ol at girduḡı yērde daḡı te’sīr etmez ve şol at ki levni misk levni gibi ola

(14) ve iki gözi şufrete ya'ni şarılığa māl il ola ve daḥı şol at ki cemī' cesedinde aḳ (15) ve kızıl küçük noktalar ola tavşancıl kuşınun tırnakları gibi ve daḥı şol at ki eşheb (16) ya'ni aqlığı qaralığa gālīb ola ve aḥmer ola ve daḥı şol at ki semend ya'ni kıla (17) ola ve daḥı şol at ki edbes ya'ni sevāda māl il kızıl ola ağber ola ya'ni

[57b]

(1) boz renklü ola ve daḥı şol at ki aşdā' ola ya'ni ḥadīd renklü ola ve daḥı kümeýt ola (2) ya'ni yeləsi ve kıyruğı siyāh ola ve sā'ir yeri kızıl ola pes bunlar şaff-ı evvelde derece-yi ūlā (3) lāḥikdür illā megerkim anlarun ba'zısında toğduğı ḥinde dişleri (4) çıkuğ olsa veyāḥūd iki ḥuşıyesi ya'ni ḥāyeleri zāhir olsa veyāḥūd mensecinde ya'ni (5) boyun ile kürek arasında bir ḥalka olsa veyā esfel olan liḥyesinde ve iki dizlerinde (6) iki ḥalka olsa veyāḥūd dişleri kırk dişden ziyāde olsa veyāḥūd iki kılağında (7) ḥalkaları olsa ve anlarun üstinde şa'rāt olsa pes kaçankim anda bu 'uyūbdan (8) bir şey' vākı' olsa pes ol devābbun eşerridür ve devābbun eşerri şol atdur ki levni (9) çaḳal levni gibi ola ve āş levni gibi ve ayu levni gibi ve maymun levni gibi ve arslan levni gibi (10) ve fil levni gibi ve cāmūs levni gibi ola pes bunlar şol ecnās-ı mekrūhadur ki anlardan bağlayub beslemek lāyık degüldür (11) ve cennet-i hindī zıkr ettiğı delālāt ve menāfi'dendür (12) pes cennet-i hindī der ki kaçankim atun uyan ḥalkası mevzi'inde bir ḥalka olsa (13) ve çeşesinde bir ḥalka olsa ol at bağlanur ve şol at ki şadrında ve vechinde ḥalka olsa (14) pes anun bağlanması mekrūhdur ve şol at ki başında iki ḥalka olsa ve ḥāşırasında (15) ki böğürdür veyā mezbaḥındaki boğazlanacak yeridür bir ḥalka olsa veyā boynında veyā (16) burnı ucında ḥatmīde veyā kıyruğunda şa'rāt olsa pes anun irtibātı ya'ni bağlanması (17) mekrūhdur ve şol at ki irtibāt olunur ve üzerinde ḥācetler ḳazā olunur

[58a]

(1) ve ḥurūbda binilür ve şāḥibi muẓaffer olur ve cemī' umūrunda ḥayr görür ve gözlerde (2) mehīb görünür pes şol atdur ki zevresinde ya'ni gögsi üstinde iki (3) dā'ire ola ve ol iki dā'ireye ḥaḳ'a derler ve cennet-i hindī za'm eyledi ki şol (4) at ki bu 'alāmātdan anda bir 'alāmet olsa pes ol at irtibāt olunmaz ve ol (5) şol atdur ki ön ayaklarının muḳaddeminde bir ḥalka olsa veyāḥūd iki gözün (6) esfelinde bir ḥalka olsa veyāḥūd kıyruğunun aşlında iki cānibinden iki ḥalka olsa (7) veyāḥūd mābızında bir ḥalka olsa veyāḥūd mahcirinde ya'ni gözün çukurında veyāḥūd (8) gözün çevresi yanında veyāḥūd cesedinde bir ḥalka olsa veyāḥūd siflī olan (9) çeşesinde veyāḥūd iki liḥyenün mültekāsına bir ḥalka olsa veyāḥūd ḳarnında (10) münteşir kıla olsa veyāḥūd

göbегinde bir halka olsa veyāhūd dişleri çeşesinden (11) çıkmış olsa veyāhūd enyābı yerinde iki diş bitmiş olsa veyāhūd lisānında siyāh hatlar (12) olsa ve dağı şol at ki edbes ve ebyaz ve aşfer ve eşheb ola ki humrete mā'il ola (13) ve ceḥāfilūn ya'ni iki çeşenūn dāhilinde ve ḥāricinde noktalar olsa ve ağızında ve ağızūn (14) iki cānibinde siyāh noktalar olsa ve ceḥāfilūn dāhilinde ve ḥāricinde noktalar olsa (15) sūsām dāneleri gibi veyāhūd kürek altında iki dā'ire olsa veyāhūd iki huşyesinde (16) siyāh yūn gibi olsa veyāhūd cebhesinde birkaç siyāh kıl olsa ki atūn levnine (17) muḥālif olsa ve dağı şol at ki intāc olunduğı ḥinde huşyeleri zāhir olsa

[58b]

(1) pes cennet-i hindī zu'm eyledi bu 'alāmātdan bir 'alāmet ki bir atda mevcūd ola ol at (2) irtibāt ve beslenmege lāyık degüldür ve dağı zu'm eyledi ki şol at ki göğsinde (3) dört yerde veyā üç yerde halkalar olsa veyāhūd bükülmüş kıl olsa 'arzan ve tūlen (4) veyāhūd şa'r mültevi olsa ol atı beslemek müsteḥabbdur ve cennet-i hindīnūn zıkr eyledüğü (5) evā'ilūn 'ulūmından degüldür anlardan birisi bizüm mücerrebimüz degüldür velākin biz anı (6) kitābımızda zıkr eyledük ictihāddan ötüri ki ḥayl ḥaqqında evvelīnden ve āhirīnden (7) ve 'arab ve 'acemden bir aḥadd içün vākı' olan kavli terk etmeyevüz illā anı saña 'arz (8) edevüz tā kim bu fende nāsuḡ cemā'ati dedüğü kavle vākıf olasın ve resūl 'aleyhi's-selāmdan (9) ḥadīs-i şerīfde vārid oldı ki ayıtdı dehemühā dībācühā ve kümeytüha şalābühā ve şeḡarühā (10) ciyādühā bāreka'l-lāhu fi's-şeḡari pes üç kerre bunu dedi ya'ni atlarūn edhemi atlarūn (11) dībācı ve ḥayrlusıdur ve atlarūn kümeyti atlarūn şedīdidür ve atlarūn aşḡarı atlarūn ecvedidür (12) velākin şaḡr mübārekdür ve aşma'ī raḡmetu'l-lāh-i 'aleyhi ayıtdı 'arab fārislerinden bir fāris oğına (13) vaşıyyet eyledi ve ayıtdı eger seni aşḡar şāḡibi taleb ederse ya'ni meydāna okursa pes (14) ḥarūn ve çapuk olan at senūn üzerūne olsun ya'ni anuḡla meydāna çık zīrā (15) aşḡarūn tırnakları incedür ve eger seni edhem şāḡibi taleb ederse pes senūn üzerūne (16) vecl ya'ni ḡorḡak olan at olsun zīrā edhemūn ayakları yumuşaḡdur ve mülāyimdür (17) ve eger seni kümeyt şāḡibi taleb ederse pes senūn üzerūne cerd olsun ya'ni tüyi ince

[59a]

(1) ve yufḡa olan at ola kim necāt bulasın ve ibn-i 'abbās raḡīya'l-lāhü 'anhu ayıtdı beş nesneyi (2) beş fārisden iştirā etmeye esedīden feresi ve nehdīden deveyi ve temīmīden keçiyi ve beclīden ḡulı (3) ve rāvi beşinci kimesneyi unuttı (4) bu bāb ḡaylūn eşvātı beyānındadır (5) ḡamḡamete ol şuheylden aşāḡa bir şavtdur şuḡeyl şadāsı recül

cevfinde terdīd êdūgi şavta beñzer (6) şavtdur ve şuheyl birkaç levndür birisi şaşsaladur ve ol hadīddür ya'ni keskindür (7) ve birisi mücelceldür ol şol şavtdur ki şāfī ola ve gökçek ola ve refīk olmaya (8) ve ol eşvātuñ aḥsenidür ve birisi daḥı aḥbeşdür ve ol şol şavtdur ki cevherī ola ve ğalīz ola (9) ve bu bāb bigāli beyān êder (10) bu bābda biz bigāli ya'ni qatırları ve anlarıñ aḥvālını ve nitācını zıkr êderüz bildigümüz üzre (11) ki qanğısı eger içün ve binmek içün ve yük götürmek içün lāyıqdur imdi (12) bigālün ḥayrlusı rüküb içün ve aḥmāl-i sıqāl içün biz zıkr êdigümüzdür ve ol şol (13) qatırdur ki ayakları qavī ve qaşreti ya'ni boyun köki ve boynı ve ümm-i dimāğı büyük (14) olsa ve gözleri şāfī olsa ve cebīni müttesi' olsa ve cevfi bol olsa ve nefesi (15) şedīd olsa ve cemī' 'uyūbdan ḥālīş olsa ve bigālün eyüsi ermenīyyede (16) toğmış olandur ve serāyā içün serīyye muvāfıq ola şol çeriye dërler ki 'askerden (17) intihāb olunan 'adūvve irsāl oluna nihāyeti dört yüzdür ve çok

[59b]

(1) 'askerler içün ve atlar ile segirtmek ve segirtürmek ve depretdürmek içün (2) bigālden ittiḥāz olunan şey'ün eyüsi cerīre bigālidür ve efrankıyye bigālidür (3) ve yüklü olan bigāli kaçankim aygır ile bir yerde bağlasalar qarnında olan şey'i (4) ifsād êder ve bigālün ḥāşşı ināşıdır ve egerleyüb binmek içün bigālün (5) eyüsi mısrīlerdür zīrā anlarıñ anaları aşıl ve cinsdür ve bigāl ve ḥamīrden (6) binmek içün aḥvec olan nefesi şedīd olandur bunlarıñ ebdānı şiddetinden enfa'dür (7) bu bāb her belde bigālün nitācın beyān êder (8) kaçankim ḥimār remke üzre ya'ni dişi at üzre veşüb étse veledi (9) beğāl çıkar tammü'l-ḥalk olduğı ḥâlde ve kaçankim yük götürür at (10) ya'ni bār-gīr ḥimāra vüşüb étse veledi beğāl çıkar cismi şağīr ve nākış (11) olduğı ḥâlde başı büyük burnu yaşşı üstden femi nākış ola aḡa efhem dërler (12) ve türkī puçe dërler ve şol qatır ki üst dişleri 'āliye ola alt dişleri (13) üzre aḡa edqam dërler ve qatır bu şıfat üzre oliceğ pes babası bār-gīrdür (14) ve bigālün elvānı ḥaylün elvānı gibidür *(Bu sayfanın geri kalanında süslemeler bulunmaktadır.)*

[60a]

(1) beğāl-i kümeýt ki kıızıl ola ve yeləsi ve kıyruğı siyāh ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[60b]

(1) beğāl-i zeberc ki levni remād levni gibi ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[61a]

(1) beğāl-i eġamm şol beğāl-i remādīdür ki remāda ve sevāda mā'il ola

(2) ve ħuzret anda zeberciyye ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[61b]

(1) beğāl-i aşkar ħaylün şukretinde zıkr olunduğı gibi *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[62a]

(1) beğāl-i eşheb ki beyāz ola velākin beyāz şāfi olmaya *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[62b]

(1) ve her levn ki feresde ola sevād ve semendiyyet ve şufret ve verdiyyet ve şanābiyyet gibi (2) ve daħı her nişān ki anda ola şāmāt ve taħcıl ve balak ve nabt gibi ki ħarnında (3) ve ħoltuğı altında olan beyāzıdır ve her levn ki atda ola bigālde daħı vardır (4) vaşf olunduğı üzre illā bigālde bir levn vardır ki atda yokdur (5) ve ol aħmerdür zīrā bigāl aña muħtaşşadır ve atda aħmer yokdur ve bu levn (6) kümeytdür ki anda ħuzret şāfiye ola pes kümeyt-i aħmer dēnilür ve aħmer-i aħzar dēnilür (7) ve bulķ dēnilür ve ġurre ve ħarĥa dēnilür atda zıkr olunduğı gibi *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[63a]

(1) ħimār-ı esved ki ħarnı beyāz ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[63b]

(1) ve bu ħimār-ı aşħafıdır ki şukret ve ħuzret beynindedür *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[64a]

(1) ħimār-ı abrūk ki ħumret ile şehbet beynindedür *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[64b]

(1) ħimār-ı aşkar-ı zeytunī ki aşkar ile esved beynindedür *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[65a]

(1) ħimār-ı vaħş-ı yemenī bu hey'et üzredür *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[65b]

(1) gergedan şıfatı budur *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[66a]

(1) dünyâyı iki yağrın küregi arası üzre hâmil olan şevrûn şüretidür *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[66b]

(1) himâr-ı 'utbî-yi hindî şüretidür *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[67a]

(1) ve himâr qarha ve ğurre ve taḥcîl ve bulḡ ile tesmiye olunur at tesmiye olunduğı gibi (2) pes himâr-ı esved dênîlür ve edhem dênîlmez ve kaçankim himârı bağırması çok olsa (3) ve şāhibine ezā étse pes rükûbı katında ḥātunı anı yağ ile veyāḥūd şîrec ile tâze yağlaya (4) pes mādāmki ol yağ üzerinde ola bağırmas ve fāris üzre vācibdür ki atlardan (5) uzun ile kışa beyinde yaşşı olan atı ihtiyār éde ve her at ki boyunu uzun ola (6) ve karnı bol ola ve sağırsı yaşşı ola ve egerçi kim gözde küçük ise pes küçük (7) degüldür zîrā küçük oldur ki bu şıfatdan anda bir şey' zāhir olmaya ve bigāl (8) ve ḥamîrden ve cemî' devābbdan imsāk olunmaz ve iddiḥār olunmaz ya'ni beslenmez illā nefesi ve (9) mefāşılı ayakları kavî ve şedîd olan dābbe imdi şöyle ma'lûm ola ki (10) ben bu eşnāfı tecrîbe étdüm pes açlığa ve şusuzlığa ve şiddete ve uzun seferlere merābî'i (11) ki tûl ve kaşr beyinde yêrden yapma dêrler atları şabrlusın buldum ḥuşûşā kim (12) bigāl-i ūlā ammā şol dābbe ki büyük ola ve uzun ola pes ben anı segirdür buldum (13) velâkin yolda yürimez ve yük götürmez pes bu zıkr étdüğüm tecrîbe ve imtiḥān étdüğümdür bi'l-lāhü't-tevfîḡ (14) bu bâb ızmarı ya'ni ğazā için veyāḥūd yaraşdurmak için atları terbiye étmegi ve yaraqlamağı beyān éder (15) imdi atları ğazā için veyā meydānda yaraşdurmak için terbiye éden kimesneye evvelā (16) lâzımdur ki atları cemî' 'uyûbın ve 'illetlerin ve 'aleflerin ve şu vèrmek vaktlerin (17) ve terletmek vaktlerin bile ve dahı keddi ve şiddeti eyyāmında ğāyeti 'ārif ola

[67b]

(1) ve cevād ve şabūr olan atı ğayrıdan temyîz édüb 'ārif ola tā kim çekdüğü zahmet (2) zā'il olmaya ve at 'inād édüb 'unf étmeye pes kaçankim cevād ve şabūr olan (3) atı başîr olsa anı ızmar éder ya'ni yaraş édüb terbiye éder ve anı üzre koşar (4) nazar étdükden sonra şol ata ki anı atı ile segirdür pes kaçankim (5) ol at anı atından ecved olsa pes anı ile koşmaya ve aña karşı getürmeye (6) ve eger anı atı andan

ecved olacak olursa anuñ ile koşsun ve segirtsün (7) gönline nesne götürmesün velâkin atı yaraqlayub terbiye eden kimesne atuñ ızmarı (8) ya'ni atuñ yaraqlanması ve terbiye olunması mikdârın ve her at nekadâr taḥammül eder bilmege muḥtâcdur (9) pes eger atı cevâd ve şabūr olacak olursa seyrinde ve kedd ü şiddetinde ziyâde ede (10) atı koşmak ve segirtmek için ve ta'lim etmek için mu'ayyen olan mevzi'e varınca (11) ve eger kesret-i meşîden atuñ tırnakları ince oldıysa pes taḥammüli mikdârı uyanını (12) çeke tâ kim at aña ğılzet ve şiddet etmeye ve atı ırak yere sürmeye pes zıkr olunan (13) şey'i 'âlim olice k fâris muẓmir olur ve ızmar emrinüñ 'imâdı budur ki muẓmir-i ızmar (14) etmeye ya'ni yaraql edüb terbiye etmeye illâ şol atı ki etlü ola ve ḥâli gökçek ola (15) ve cismî şahîḥ ola 'uyüb ve 'illetün küllisinden berî ola ve eger at arık ise (16) anı semirde ve anı ızmar etmeye ata tolu olunca ve eger at ziyâde etlü ise ve yağı (17) çok ise pes aña yaş yeyegü vère her neden olursa ve eger yaş bulunmazsa lâbe'sdür

[68a]

(1) ve 'alefini vâsi' bir evde bir kab içine koya ve ol kab müdevver ola ve anı gögsine (2) kaldıra ve daḥı at bağladığı yerde bir tağar koya ve tağaruñ dibini taḥte ede ve anı (3) delük delük ede tâ kim at başını mi'lefe dönderüb andan tenāvül êtdükde (4) içinde olan toprak delükden çıka ve tağar topraktan ḥâlî ola ve atuñ (5) öñi açuk ola tâ kim sinek atı ıştırub öñ ayakları ile urdukda dizleri (6) mi'lefe toḡunmaya ve mi'lef atuñ öñinde olan âḥûrdur ve çok olur ki at (7) helâk olur mi'lef bizüm vaşf êtdüğümüz üzre olmayicek pes kaçankim ata (8) arpa vermek istersin pes bir tağar içinde vër veyâḥûd mi'lefde bir nesne döşeyüb (9) arpayı anuñ üzerine dök veyâḥûd tobra içinde koyub ata vër velâkin tobrasız (10) vermek ata daḥı rāḥatlı ve nefesine daḥı kolaydur ve aña ḥafîfdür zîrâ tobrada (11) teneffüs edemez ve at tırduğı evde kırı fuşki ki ğırbâlden geçmiş ola koya (12) ve eger fuşki olmazsa kum koya ve evde tâze revsi ve bevlî koma ve revs ve bevl (13) êtdükde tîz taşra çıkara ve kum yaş olduğda anı daḥı taşra çıkara ve tâze (14) kırı kum getüre kâdir olduğı kadar ve ata kırı yonca veyâḥûd muṭlakâ otluḡ (15) vère yêdügi kadar velâkin yoncayı ufak toğraya nekadâr ufak edebilürse (16) ve yaprağını silke ve 'alefi şa'ir ola ve anı iki kısım ede ya'ni şabâḥ ve aḥşam vère (17) ve at nekadâr arpa yërse aña naẓar ede zîrâ atlaruñ arpa yemesi berâber degüldür

[68b]

(1) anlaruñ ba'zısı rağîfdür ya'ni cevfi vâsi'dür keşîrü'l-ekldür ve ba'zısı kâlîlü'l-ekldür

(2) pes ata arpa vère neḳadar bilürse ki ol ḳadar aḳa kifāyet eder ve atunḱ tākātinden (3) ziyāde arpa aşmakḱdan ḥazer ede zīrā anı helāk eder ve arpayı pāk ayırtlaya (4) tā kim anda ufaḱ veyāḥūd iri taş olmaya ve atunḱ dişlerine zarar ede ve aḡrıda (5) ve lāyık olan budur ki ata şabāḥ ve aḥşam vaḱtinde şu vère ve şabāḥ vaḱtinde (6) arpadan ‘alefinün üçünci ḥişşesini aşı ve vasaṭ-ı nehārda yoncadan veyā otluḱdan (7) toyduḡı ḳadar vère ve aḥşam vaḱtinde arpasınunḱ iki ḥişşesini vère ve atunḱ yatacaḱ (8) ve yuvalanacaḱ yerini tefakḱud edesin ve ḥazer edesin ki yatacaḱ yerinde fuşki içinde (9) ve ḱum içinde taş veyā saḱsı pāresi veyā kemük olmaya zīrā ayakları üzre yatduḱda (10) peklikde kemükden aşāḡa vazīfde zāhir ve peydā olan şey’e sebep oldur ve kezālik (11) dört ayakların devşürüb çökecek ve yatacaḱ ve yuvalanacaḱ yerini her vaḱtde tefakḱud ede (12) ve ehl-i riyāzetün ba‘zısı vaşıyyet edüb ayıtdı ata riyāzet etdüren kimesneye (13) vācibdür ki atunḱ yatacaḱ yerini ḱalburlayub ayırtlaya ve yumuşaḱ ede ve arpasını (14) ḱalburlayub ayırtladuḱdan sonra on beş rıtl vezn ede ve eger rıtl ile (15) vezn etmeḡe ḱādir degül ise pes baḡdādī ile vezn ede ve iç yaḡını (16) gördüḡün gibi aḳa tīmār edesin pes eger etlü olub semüz olacaḱ (17) olursa üzerine üç cüll atasın ve boyunlarına daḡı iki burḱa‘ aşasın pes

[69a]

(1) şol şey’ ki evvel anunḱla bedā’ eder ol şey’ budur ki şabāḥ vaḱtinde (2) bir ‘ulüvve veyāḥūd iki ‘ulüvve ya‘ni bir oḱ atımı veyā iki oḱ atımı ḳadar rāyız anı gezdüre (3) pes ḱaçankim rücū‘ ede altındaḡı cüllü altından çeke ve ḥavāşırdan ya‘ni böḡürlerinden (4) cülleri ḱaldıra ve atı yine ‘alef yerine döndüre ve anı baḡlaya ve yoncadan ve ḱurı (5) otluḱdan bir miḱdār ata vère ve rāḥat etdüre andanşonra anı şuya çıkara ve aḳa (6) şu vère yarım ḱanması ḳadar ve anı yine yatacaḱ yerine götüre ve andan cülleri ḱal‘ ede (7) ve yeyeceḡin gidere ve anı şalıvère ki bir miḱdār yuvalana pes yuvalanduḱdan (8) sonra başını baḡlaya ve anı sile ve cülleri yine üzerine ḱoya ve aḳa arpasınunḱ (9) üç bölüğünden bir bölüğün aşı pes anı yēdükdenşonra şuya çıkara (10) ve şuvara şuya toyınca andanşonra anı yine yatacaḱ yerine getüre ve önün (11) toldura ufaḱ toḡranmış ve yapraḡı silkinmiş yonca ile veyā otluḱ ile (12) andanşonra evvelki gibi şuya çıkara ve anı şuvara andanşonra aḳa uyan (13) ura ve anı bir miḱdār gezdüre şabāḥ vaḱtinde gezdürdüḡi miḱdārın nışfı (14) ḳadar andanşonra anı yatacaḱ yerine getüre ve aḳa şuyı ‘arz ede ve aḳa şu vère (15) iki içüm veyā üç içüm ḳadar andanşonra anı yatacaḱ yerine şalıvère tā kim (16) yuvalana andanşonra anı sile ve pāk ede ve cüllerin üzerine

ķoya ve aŗa (17) bākī olan arpayı aŗa pes kaçankim anı yēye ve andan nesne ķalmaya veyāhūd bir mīkdār

[69b]

(1) bākī ķala pes anı ŗuya dōndere bākī olan arpayı andan indürdükdēŗōŗra pes (2) anı ŗuya ķandura ba‘dehu ol bākī olan arpayı yine aŗa aŗa pes anı tamām (3) yedükdēŗōŗra ve tobrayı ŗzerinden aldükdēŗōŗra ğıķāsını ve sitrini (4) ŗzerine bağlaya ve evinde aŗa yeŗi fuŗki dōŗeye ve libān-ı ğarīķ ve ŗecere-yi meryem ile (5) aŗa buķūr ēde ve bunu birķac ğün ēde andāŗōŗra fāris anuŗ ŗzre bindüre (6) ve birķac ğün biribirinüŗ ardınca seŗer vaķtinde anıl anıl anuŗla yūriye (7) andāŗōŗra fāris atı seyrde ‘unuķ-ı vāsī‘a ķındura ve seyri ğünde iki kerre ola (8) seŗer vaķtinde ve nıŗf-ı nehārda velākin bunu seyr-i ednā ile ēde pes iki hafta (9) ğeķdükdēŗōŗra anı bir hafta mīkdārı irķāle ref‘ ēde irķāl yelmekden bir nev‘dür (10) andāŗōŗra bir hafta anı ğabeb-i ednāya ya‘ni ednā yelmege ref‘ ēde andāŗōŗra (11) bir hafta ğabeb-i a‘lāya ref‘ ēde andāŗōŗra cevdetine ve sūrūruna naŗar ēde pes (12) kaçankim nefesi ķayyibe olsa kıķ ayakları ile urur ve uyanı ile āvāz ēder pes (13) rücū‘ ētmekde anı ova ve ovdükdē ķurduğı yērdē anuŗ niŗāķına ve dōnmesine (14) naŗar ēde pes niŗāķ ŗāķibi olub nefesi ğōŗ ve ŗād olacaķ olursa anı at (15) ķoŗacaķ ve ŗıķrayacaķ yēre ğetüre ki iki seddüŗ beyninde düzölmiŗ ola ve bir ŗabīyi (16) anuŗ ŗzerine bindüre ve ŗzerinde takrīb-i ednā ile takrīb ēde ya‘ni yele ve yedi kerre (17) yelmek ile vara ve yine ğele ŗc ok atımı ķadar andāŗōŗra dōne ve anı yede ve ğezdüre

[70a]

(1) ve at teneffūs ēde ve teri ğidüb yeyni ola andan āķūr iķine ķoya ve az az kesilmiŗ yoncadan (2) ŗzerine ata ve altından ‘araķı sile pes ol yoncayı yedükdēŗōŗra anı ķōze ve ŗuya (3) ilede ve yarım ķanmaķ ķadar aŗa ŗu vēre ve bir mīkdār teneffūs ētdürüb ğezdüre (4) andāŗōŗra anı yatacaķ yerine ğetüre ve cüllerini ve burķa‘larını ğidere andāŗōŗra (5) anı ķaŗıya ve ova ve baŗını bağlaya ve anı sile ve ayaklarını ve iki burnı deliklerini (6) ve iki ğözlerini ŗu ile yıķaya ve tekrār ŗzerine cüllerini ķoya ve arpasınuŗ (7) ŗķünci ğıŗŗesin aŗa aŗa pes anı tamām yēdükdēŗōŗra anı ŗuya ğötüre (8) ve ŗoyınca aŗa ŗu vēre ve ayaklarını burnu delüklerini azacıķ ŗu ile yayķaya (9) andan ŗōŗra bir mīkdār teneffūs ētdüre ve hava aldura ve āķūra ğetüre ve aŗa (10) yapraķdan pāk olmiŗ ve kesilmiŗ yoncayı vāfir vēre öyle vaķtine varınca andan (11) ŗōŗra anı ŗuya ķıķara ve ŗuyı aŗa ‘arż ēde ve aŗa uyan ura (12) ve ŗzerine cüllerin bağlaya ve ŗzerine fārisi bindüre ve ŗzerinde bine seŗer vaķtinde bindiği (13) mīkdāruŗ nıŗfi

kaðar pes yine rüçü' étdükde anı şuya getüre ve aña şudan (14) üç cür'a veyā dört cür'a içüre andanşonra anı yede ve gezdüre (15) ve bir miqdār hava aldura andanşonra anı āhūra döndere ve yoncadan (16) veyā otluðdan aña ata zıkr olundığı üzre hattā anı ekl éde andanşonra (17) şuya çıkara ve şuya kandura ve anı yine yatağına getirüb anı ova ve sile

[70b]

(1) ve pāk édüb ayakların ve iki burnı deliklerin yaykaya andanşonra arpasından (2) üçünci bölügi aña aña pes kaçankim arpasın yeye veyā başın kaldura ve arpadan (3) bir miqdār kalmış ola başından tobrasını indüre ve anı şuya götüre ve şu vère (4) andanşonra anıl anıl anı gezdüre pes at gāyet yaraqlanmış olur (5) ve şöyle ma'lūm ola ki ta'rīk ya'ni bir veyā iki şıçramak olan atı segirtmesi (6) yukālū cera'l-ferasū 'arağan ey talakan ev talakayni ya'ni ta'rīk ile segirtmek dā'imā olmaz belki (7) bir haftada üç gün éde yek-şenbih ve se-şenbih ve cum'a günü ve ta'rīk olmadıgı gün (8) yine binilür ve aña hizmet olunur ta'rīkde olundığı gibi 'alefi ile ve kaşağı urub (9) anı ovumak ile ve yatacak yerin görmek ile ve sār hakkını görmek ile pes kaçankim (10) ta'rīkden bir hafta mürür éde anı takrībe çeke altı kerre ve at iki ön ayakların (11) kaldırdığı hāde yelse ve segirtse aña takrīb dēler ve yedinci defada atı segirtmekde (12) meydānuñ āhirine süre ve segirtmekde şecere-yi meryem ve libān-ı ğarīk ile buhūr éde andan şonra (13) anı rıfkıla yede ve gezdüre ve teneffüs étdürüb hava aldura ve üzerine cüllerin (14) ve burka'ların koya andanşonra anı āhūra getüre ve aña yonca dedükleri otdan (15) ata ki andan yeye pes teneffüs étdükdenşonra anı taşra çıkara ve sile ve yaykaya (16) ve yarım kanmak kaðar aña şu vère andanşonra anı yine yatağına döndere ve cüllerini (17) andan çıkara ve kaşağı urub ova andanşonra çıkara ve süpüre ve ayakların

[71a]

(1) ve iki burnı deliklerin yaykaya ve arpasın aña pes arpayı yedükdenşonra (2) anı şuya getirüb şu içüre andanşonra bir miqdār hava aldura andanşonra (3) anı āhūra döndere ve aña kesilmiş otdan ata evvelki gibi pes yedükdenşonra anı (4) şuya çıkara ve şuyı aña 'arz éde andanşonra uyan ura ve cüllerini ve burka'larını bağlaya ve üzerine (5) fārisi bindüre pes üzerinde yūriye her gün yürüdüğü gibi ve anı yine döndere ve aña hizmet éde (6) her gün dönderüb aña hizmet édüğü gibi tīmār etmek gibi ve arpasın vèrmek gibi (7) ve otluğ vèrmek gibi ve yatacak yerini görmek gibi ve uyutmak gibi ve arpasın üç bölüğünden (8) bir bölüğün ve iki bölüğün vèrmek gibi

ve cüllerin ve burka'ların indürmek gibi ve üzerine komağ gibi (9) ve anı yedmek ve hava aldurmak gibi ve buhūr etmek gibi pes kaçankim aña kırk gün mürür éde (10) anı at koşacak ve terbiye édecek ve terledecek meydāna çıkara pes karnına ve bögrine (11) ve boyun kökine ve boynına ve baldırda olan sinirlü ete ve kıltuklarına nazār éde (12) pes eger karnı lāhik oldıysa ve bögrü hafif oldıysa ve boynı şoldıysa (13) ve boyun kökinüñ ve kıltuklarınuñ ve baldırda olan 'azelenüñ eti hafif oldıysa (14) üzerinden cüllerin ve burka'ların tahfif éde andanşonra anı ta'rik éde ya'ni yeldüre (15) her dönüşde altı kerre şıçramak ile andanşonra yedincide geldüğü vaktde (16) aña nazār éde pes kaçankim gögsi urmasa ve derlese ve şāfī olsa böğürleri ursa (17) pes şecere-yi meryem ve libān-ı ğarīk ile buhūr éde ve böğürlerinden ve boynından ve gözlerinden

[71b]

(1) cüllerin ve burka'ların çeke andanşonra buhūr éde ve üzerine kurı cüllerin kıoya (2) ve anuñ hakkında en eyü işi aña hava aldurub anı gezdürtmekdür pes kaçankim (3) istirahat éde anı yatağa bağlaya ve aña vech-i mezkūr üzre yonca vère pes kaçankim (4) yeye ve başını kaldura anı şuya çıkara ve anı resm-i ma'hūd üzre yarım kıanmak kadar şu vère (5) andanşonra tervih éde ve anı arpaya döndüre eger arpasından bir mikdār kıaldıysa (6) andanşonra anı şuya çıkara ve şu vère gerek içsün ve gerek içmesün andanşonra anı (7) yatağa döndere andanşonra öñine vāfir yonca döke öyleye dek andanşonra anı şuya çıkara (8) ve şuyı aña 'arz éde ve öñ ayakların sile ve cüllerin ve burka'ların üzerine redd éde (9) ve aña uyan urub üzerine bir oğlan bindüre andanşonra bir mikdār tervih (10) étdükdenşonra üzerine binüb geze evvel vaşf étdüğümüzün üç veyā dört ok atmak kadar (11) andanşonra anı döndere ve biz vaşf étdüğümüz gibi işleye andanşonra ta'rike 'adv éde (12) pes terdāda anı ta'rik éde pes kaçankim altı kerre urub gele ve yedinci kerre 'adv etmek isteye (13) pes segirtmekde meydānuñ evvelinden āhirine varınca ziyāde süre pes kaçankim yine yerine gele (14) ve burnı delikleri ve böğürleri urmasa ve 'araki geçse pes anı turgura teneffüs éde ve aña (15) buhūr éde ve mümkün olduğı kadar terini ala ve alısdura pes eger üzerinde etden bir mikdār (16) kıaldıysa ve segirtmege şālih degül ise pes üzerine cüllerin ve burka'ların redd éde (17) pes kaçankim anı ta'rik éde ve ta'rik kıatında alıkoya pes 'acele üzre ol sā'at anı eve kıoya

[72a]

(1) ve yüzini örte ve altına buhūr éde velākin çok étmeye tā kim nefesi nākış olmaya (2) ve aña fütür gelmeye ve kaçankim anı āhūra getüre her gün işledüğü gibi işleye

ya'ni (3) hizmetinde kâ'im ola ve ahvâlin tefak্কud êde yarınki güne varınca andanşonra anı mi'râka (4) ihrâc êde üzerinden cüllerin ve burka'ların tahfif êtdiğı hâlde pes anı ta'rik êde ya'ni (5) koşub şıçrada resm-i ma'hûd üzre ve yedinci şıçramakda anı koşu pes eger anı görecek (6) olursa ki deri muhtebis olsa ya'ni derlemesi ve böğürleri deprense ve oynasa (7) burnuñ iki deligi münteşir olsa anı tiz eve koya ve yüzün örte ve buhûr êde ve tâzeleye (8) andanşonra üzerine cüllerin ve burka'ların koya ve anı hava aldurmağa ve gezdürmege (9) döndere andanşonra her gün işlediğı gibi işleye anuñ yatacak yerin görüb (10) anı ovmağ ve şuvarmağ ve hava aldurmağ ve gezdürmek gibi ve öyle vaktinde binmek gibi (11) andanşonra yarındası anı aşdura zîrâ her hafta üç gün aña hava aldurmağa (12) ve gezdürmege muhtâcdur aħad ve selâse ve cum'a günü andanşonra ta'rik tiz (13) olan yürüiğ ile yürüye pes kaçankim atı görse ki eti hafif olsa (14) ve karnı biribirine lâhik olsa ve böğürleri hâliş olsa ve boyunu şolmuş olsa (15) ve boyun kökinuñ eti hafif olsa anuñ uyanını uzada ve döndükde elden (16) bırakmaya ve ol şol yeruñ nihâyetine vardı ki andan ötüri aña zahmet çekdürildi (17) ve anuñ ta'riki iki seddûñ beyninde gerekdür pes kaçankim at başı üzre inse

[72b]

(1) ve her ok atımı başında bir kamçı ile zarb olına ve yolda anuñcuñ atlar turgudalar ki anlar ile (2) segirde pes eger müteyessir olub ol atları kaṭ' edüb anları geçer ve eger (3) iki minħarı münteşir olmadıysa ve böğürleri urmazsa anı ħabs edüb segirtmekden (4) alıkoıduğda pes üzerinden derlü olan cüllerin ve burka'ları çıkara ve üzerine kurı (5) olan cüllerin ata ve anı buhûr êde ve yüzün örtmeye ve öñine nesne komağa velâkin gezdürmesin (6) ve hava alıdurmasın çok êde tâ kim 'arağı kurıya ve andan gide ve şol gün ki (7) anda atı mi'râka ya'ni koşacak ve şıçrayacak yere ihrâc êde aña nazar êde ve dağı riħe (8) nazar êde eger riħ-i cenûb olacak olursa pes ta'riki şabâħdan evvel êde ve eger (9) riħ-i şimâl olacak olursa şabâħ vaktinde êde ve arz-ı 'ırâkda riħ-i cenûbuñ fi'li (10) arz-ı mışrda riħ-i şimâluñ fi'li gibidür ve mi'râka çıkmazdan evvel bevline nazar êde (11) pes eger bevli müteğayyir olub kızıl olacak olursa yatsu vaktinde anı şuya götüre (12) ve anı şuda yüzdüre ve ħazer êtsün dizin biribirine urmağdan ve üzerinde et (13) kalmaya ki aña kedd ü meşak্কat ile ta'ab vère pes şıçraduğda aña ta'ab vère ve aña (14) kâdir olmaya ve ata yatağında nazar êde ve anuñ taklîbine pes eger mütekallib olacak (15) olursa pes cemî' illetlerden sâlimdür ve eger takallüb êtmezse anı cemî' hâlâtında (16) yoklaya emrâzdan aña ne lâhik olmışdur

vākıf olunca ve fāris hāzer etsün (17) atı süst edüb yorgun etmekden ve aña ta‘ab vermekden ve atunı ‘araķına

[73a]

(1) ve sür‘at ile gelmesine ve kederden anunı şafāsına nazar ede pes eger ‘araķı şāfī (2) olacak olursa pes segirtmege kolaylı olmışdur ya‘ni yaraķ olmışdur ve eger ‘araķı (3) bulanuk olacak olursa üzerine cüllerini çeke ve anı takrīb-i ednādan ğayrı olan takrībe çeke (4) tā kim ‘araķı şāfī ola ve yatağında neşit ola ya‘ni şāzz ola ve biz vaşiiyet etdügümüz (5) şey’i hıfz eylesün imdi şöyle ma‘lūm ola ki feres-i muzammar ya‘ni yaraķ olunmuş at (6) boş qarüre gibidür ki az nesne anı pareler ve kesr eder pes muzammar olan kimesnenün (7) tarīķi budur ki atunı öñine nazar ede ve atını rıfķ ile bişüre ve arıda ve kezālik ‘araķını (8) rıfķ ile çıkara ya‘ni derlede tā kim andan murād olunan şey’ hāşıl ola pes eger anı (9) süst ve nefesi nākışa görececek olursa anı aşdura ve aña rıfķ ede tā kim mesrūr ola (10) ve kıç ayakları ile yere ura ve gezdürmekden anı ayırmaya ve yatsu vaktinde anı ziyāde (11) gezdüre tā kim nefesi hız ede ve atunı seyri bol yerde gerekdür tā kim üzerinde (12) oğlan anı bükmeğe zīrā bükmeκ helāklikdür ve atı gezdürmeğe illā şol oğlan ki (13) gezdürmeği ve izmārı fehm ede ve eger yarışmak veyā segirtmek vakti yakın oldıysa (14) ve at semüz ve müteyessir degül ise ya‘ni yaraķ degül ise pes iki yüzini ve yelēsini örte (15) andanşonra anı mi‘rāķa çeke pes kaçankim şuyı yūriye ya‘ni terleye anı yalnız turguda (16) tā kim qarında yağdan olan şey’ hareket ede pes kaçankim hizāz üzre ki segirtmek (17) ve yarışmak ve şıçramak için iki cānibden dīvārdan binā olunan şey’dür kā’im olsa anı қоşa

[73b]

(1) ve ta‘rīķe döndermeye tā kim yumuşak olan yağı gide ve katı olan eti bākī kıla pes eger (2) süst oldıysa ve ‘alefinden kāşir oldıysa pes aña uyan ura ol gün çok gezdüre (3) andan şonra yarındası ol ceryden aşığa cerye şürū‘ ede tā kim göre ki (4) cerye rücū‘ edüb şād oldı pes bundanşonra kaçankim anı semīn göre ceryde ziyāde ede (5) tā kim yağun küllisi eriyē pes kaçankim anı görse ki hafīf oldı ve ğāyet yaraķlandı (6) pes ziyāde deprede pes eger küçüklü gelürse ve iki minħarı zarb etmesi illā bu kadar vardur (7) ‘araķı nefesini sebķ etse ya‘ni cümle vücūdını ‘araķ ihāta etse ve böğürleri mużtarib (8) olmasa pes ğāyete yaraķlandı pes hindāz üzre kā’im ola pes kaçankim hāzīn (9) münkesir olduğı hālde gelse ve iki minħarı munķalib olsa ol gün anı gökcek ede (10) ve turguda andanşonra yarın tīmār ede ve gökcek ede ve üzerine cülleri ve burķa‘ları ura (11) ve evvelkiden artuk ede andanşonra anı ednā-yı takrībe ahz ede ve

mi'rāka segirde (12) ve üzerinde ırak yere gide pes şuyı geldükde anı turguda ve bir maḥal ola ki aḡa yel (13) tokunmaya andanşonra üzerinden örtüsini rıfķ ile ala tā kim yaraqlana pes kaçankim anı (14) ḡāyetden irsāl ede ve mesrūr gele burun deligi ile urmaya ve böğürleri muḡtarib olmaya (15) ve 'araķı şāfī ola ve nefesini sebk ede pes taḡķīķ andan murād olunan ḡāyet için yaraqlandı (16) velākin anı ziyāde arıķ etmeye zīrā eger arıķ edecek olursa nefesi saķaķ olur (17) ve segirtmekden za'īf olur ve nihāyet yerine varmaķdan 'āciz olur ve arıķ at

[74a]

(1) ebeden segirtmez ve şabr etmez ve eger at segirtmezse ve üzerinde yaḡdan bir nesne kaldıysa (2) anı cüllere ve burķa'lara ve ta'rīķe döndere saḡa vaşıyyet etdügüm üzre 'araķı gelince (3) andan murād olunduḡı gibi şöyle ma'lūm ola ki feres-i muḡammar ya'ni yaraķ olunan at (4) her günde bir 'ulüvve ile kedd ü meşakķat çekmege muḡtācdur ve 'ulüvve sehm-i 'arabīnün 'ulüvvesidür (5) ve ol beşyüz arşundur ya'ni bir ok atımı kadar ve feres-i muḡammar muḡtācdur ki anuḡ vekili (6) 'ālim ve başır ola ve sāyisün aḡa muḡabbetine muḡtācdur ve fārisi ḡafīf ola 'inān tutmaḡı (7) ve feresi zarb etmek evķātı 'ārif ola ve ata uyanı şalıvėrmeye şol evķātde ki şāliḡ olmaya tā kim (8) at saķaķ olmaya şöyle ma'lūm ola ki feresi segirtmekden yaḡ ve derletmemek alıķor (9) pes muḡammar üzre vācibdür ki yaḡını ve 'araķını rıfķ ile istiḡrāc ede tā kim andan yaḡuḡ (10) sülpügi gide ve ḡüsn müdārāt ile kā'im ola ve feresün aḡvālını başır ola tā kim feresi (11) izmāruḡ nihāyetine vara ve segirtmek ve yarışdurmak için meydānda kā'im ola (12) ve ayakların tefakķud ede pes eger ayaklarında bir naķş var ise segirtmekden imtinā' eder (13) ve anuḡ üzre helāk olmaķ ḡavfı vardır pes anı segirtmek maḡmūd degüldür (14) illā megerkim at melik için ola ve aḡa izn vėrmiş ola pes helāk olsa kayırmaz (15) pes kaçankim segirtmege 'azm edesin pes bir tılāyı yap ki a'şābı ve mefāşılı şedd ede (16) pes başını ḡarīr 'aşābe ile bağlayasın pes kaçankim rihān gėcesi ola ve at (17) yarındası segirtmek istese ön ayakların tılā edesin ve üzerin ḡarīr ile şarub bağlayasın

[74b]

(1) ve muḡkem edesin tā kaçankim segirde andan bir şey' bi-izni'l-lāḡ hareket etmeye ve kaçankim (2) anda intişār 'illeti veyā feverān-i dem 'illeti olsa feresün rākib bindigi taraḡın feth edesin (3) pes eger intişār 'illeti olsa ya'ni ayaḡı yarılma veyā siniri yarılma anı tılā (4) edesin saḡa vaşf etdigimiz üzre pes bu zıkr olunan mevāzı'ı 'ārif ol (5) ve bi'l-lāḡü't-tevfīķ ve senüḡ üzerüne lāzımdur ki kaçankim atı rihānda ya'ni (6) yarışda

segirtmek istersin senün ile yarış eden kimesne ile yeynilik bābında (7) her ne kadar kādīriseñ hīle edesin zīrā yeynilik feres için isti'māl ettiğün şey'ün (8) ecvedidür eger ma'kra'nuñ ya'ni atı urub süreceğ ağacın kabı vezinde dağı olursa (9) ve senün üzerünge hafīf olan licāmlar olsun ve uyanları ve uyan gemlerini yukarı (10) burnına çekesin ve uyanı atın dişlerinden yukarı azu dişlerinin üstine çekesin (11) zīrā biz müşāhede eyledük ki kaçankim uyan atın dişleri üzre şarkuğ olsa (12) ve ağızda hareket etse anı segirtmekden alıkor pes geri kalmasına sebep olur (13) ve yarışda saña tarīk budur ki nazar edesin ki senün atın üstinde yarış (14) eden kimesne senün ile yarışduran kimesnenün atı üstinde olan kimesneden (15) hafīf ola ve eger ol andan dağı fāris olursa pes lā-be'sdür zīrā hiffet (16) bunda fūrūsiyyetden dağı yegdür ve fāris ata binüb segirtmek güninden evvel yarış (17) yolında süvār ola ve uyanı çekecek yerleri ve at ile şıçradacak yerleri ve kāmçı ile zarb

[75a]

(1) edecek yerleri göre ve ehl-i izmārdan çok kimesneyi gördüm ki fārise yolda kāmçı vērürlerdi (2) ve bunun küllīsinün vücūdı ile atın sür'atinden hāzer eyle zīrā atın sür'at etmesi anı helāk (3) eder ve andanşonra felāh bulmaz ve ehl-i başīret olan mużammarından çok kimesneyi (4) gördüm ki atın gözlerine burka' ururlar ve gözlerin bağlarlar ki anlar ile sür'at eder (5) ve reveğān etmesün ya'ni sür'at edüb haykırmāsın deyü ne kadar hīle edebildilerse etmişlerdür (6) ve az olur ki reveğān atda hūb olur pes eger reveğān edüb sür'at ederse (7) aña rıfķ eyle ve bir hīle eyle ki anı terk ede ve ben saña vaşf ettiğüm şey'i (8) fehmi eyle ve feres üzre hāzer eyle ki 'amelün bātil olmaya ve ta'abın ve zahmetün zā'il olmaya (9) ve sultānın katında ve feresān ve ehl-i başīret olan 'ulemā katında nākış olmayasın ve utanmayasın ve bi'l-lāhü't-tevfīk (10) bu bāb haylün riyāzeti beyānındadır (11) imdi şöyle ma'lūm ola ki at riyāzetinün ve tedbīrinün aslı rıfķ ve mülāyemetdür (12) zīrā at 'işyān ediceğ pes fāris aña kādīr olmaz zīrā at kuvvet ve nefes ile (13) behāyimün eşeddi ve a'zamıdur pes müdārāt ve rıfķ ile riyāzetde etmez illā hulkı tām ve halkı (14) kerīm ve zekī olan feresde zīrā eger feres ma'tbū ve zekī olmazsa pes aña (15) riyāzet edtüren kimesne ebeden anı işlāh edmez ve yok yere ta'ab ve zahmet çeker (16) ve kaçankim at gayrı ma'tbū olsa ve nefesi şedīd olmasa ve mefāşılı kavī olmasa ve rā'iz (17) aña zahmet vērse ve riyāzet edtüirse anın nefesi nākışa olur ve a'zāsı şarkuğ olur

[75b]

(1) ve andan bir nesne gelmez ve rā'iz olan kimesne ıslāh étmege kâdir olmaz allāhü te'ālā (2) ifsād étdüğü nesneyi ıslāh edemez ve kaçankim at maṭbū' olsa ve nefesi şedīd olsa (3) rā'iz olan kimesneye aṇa edeb ta'lim étmek mümkün olur ve ta'limi qabūl eder (4) ve kaçankim at qatı başlu olub fārise öngüllük étse veyā segirtmesi nākış olsa (5) veyā ḥarūn olsa pes anı te'dīb étmege kâdir olmaz zīrā anuṇ ḥilqatidür allāhü te'ālā (6) anı anuṇ üzre ḥalk étmişdür ve allāhü te'ālānuṇ ḥalkını taḡyīr étmege kimesne kâdir olmaz (7) pes ḥāzık ve zeyrek olan rā'ize lā-büdd olan budur ki ḥalkı müsevvā ve maṭbū' ve zeki (8) olan feresi alub aṇa ta'lim éde mülūka ve feresāna lāyık olan edebi ve eslihayı ki (9) anlara muḥtācdur ḥaml étmege pes kaçankim aṇa biz ıslāh édüb aṇa ta'lim eder (10) ve eger fāris-i refīk ve 'ālimden ḡayrı kimesne aṇa binerse ifsād eder ve fehmin (11) ḥaltı eder pes feresüṇ zekāsı ve ḥüsn-i ṭab'ı zā'il olur pes bunu oṇat fehmin eyle (12) imdi şöyle ma'lūm ola ki ḥayl-i 'atīk ya'ni cins olan at kaçankim aṇa bir nesne (13) ta'lim olunsa anı aḥz eder ve andan tiz dönmez pes eger ol şey' eyü ise anuṇ üzre (14) müstemirr olur ve eger alçak ise aṇa ḥulk olur ve andan zā'il olmaz ve rā'izüṇ (15) ya'ni ata riyāzet étdüren kimesnenüṇ ṭarīkı budur ki ata rıfkı ve anuṇ ile müdārātı (16) isti'māl éde ve şehir vaktinde aṇa süvār ola ve ıṣṭablına qarīb bir meydānda anuṇ ile (17) cevlan éde zīrā kaçankim ata riyāzet étdüren kimesne şehir vaktinde aṇa süvār olur

[76a]

(1) anuṇ yemesi az olur ve qarnı 'alefden ḥālī olur ve bunun gibi evqātda at riyāzeti qabūl eder (2) ve kaçankim atı fetl édüb dönderesin ḥazer eyle ki ta'rīkınden anı şapdurmayasın (3) tā kim şadrından şıqılub anı helāk étmeyesin ve kezālik ḥazer eyle ki (4) kıçı üzre redd étmek istediğini zamānda şiddet ile uyanı çekmeyesin belki bir def'a çekersin (5) ve bir def'a uyanı yüzine atarsın tā kim uyan ağzında ḥareket éde ve ol daḡı rücū' éde (6) senüṇ murāduṇ üzre ve kaçankim feres senüṇ ile ḥüsn-i te'dībe gele veyāḥūd dönse (7) şol şey' ki aṇa muḥtācdur sen anı iḥsān üzre dönderürsün ve ıṣṭablına redd (8) edersin zīrā yarın ol saṇa yorgalıḡı ziyāde eder ve kaçankim sen anı (9) iḥsān üzre şarf edersin ol daḡı iḥsān üzre bākī kalur fā'lem zalike (10) bu bāb aṣıl olan atıṇ riyāzeti beyānındadır (11) kaçankim ata terbiye edici ata binmek ve aṇa 'ilāc édüb riyāzet étdürmek dilese (12) pes şol şey' ki anuṇ ile ibtidā eder egerüṇ ıslāhıdır ve tegeltisinüṇ telyīnidür (13) tā kim atıṇ arkasını ḥıfz éde ve daḡı lücüm-ı vāyātı ittiḡāz éde zīrā anlarıṇ kimisi (14) vasaṭdur leyyindür ve kimisi incedür keskindür ve cümlesi zīk ve ḥıffetde vesī'at (15) ve sıkılda i'tidāl üzre gerekdir pes at ağzın açmak

içün ve boyunu içün lâzım (16) olduğı kadar ıslâh étmege sâ'ir uyanlardan eşlahdur ve atunı ağız içün eslemdür (17) pes kaçankim ata binesin ve göresin ki uyan boynını şıkar pes 'izârını uzadasın

[76b]

(1) tâ kim uyan ağızına gire ve kaçankim atunı lihyelerini açmak istersin 'izârını kışa (2) édesin ve vâyâtdan şakîl ve dahı hafîf ve hâdd ya'ni keskin olan uyan atı açar pes uyanunı hafîfi gerekdür (3) rükûb ve te'dîbüñ evveli budur ki (4) atı te'dîb édüb aña süvâr olmak istedükde anı tutasın ve üzengüye yapışasın (5) pes kaçankim ata binesin ve arkasına gelesin üzerinde bir sâ'at turasın hareket étmeyesin (6) tâ kim senün altınğa sâkin ola ve sen libâsunı ıslâh édesin tâ kim at ol vakfeye (7) ya'ni tırmağa mu'tâd ola ve bu vakfe mülûka ve anlardan ğayrı fûrsâna mahşûşdur (8) rükûbları kıtında pes fârisler kaçankim dâbbeleri ile yalnız kalsalar ve aña binmek (9) isteseler ve dâbbe tırmasa ve üzerinde silâh olsa aña binmek mümkün olmaz fe-keyfe ki (10) fâris olmaya ve hâzer eyle ki ata binmek murâd étdüğün kıtında hareket étmege ve muhtarib (11) olmağa aña 'âdet édtürmeyesin zîrâ yaramaz 'âdetdür ve ben çok dâbbeyi gördüm fârisün (12) rükûbı katında hareket étmek 'âdet edinse ve şâhibi aña muhtâc olsa ve bir vâk'ada (13) ve bir şiddetde olsa veyâ bir hâcet-i mühimme içün nüzûl étse ve binmek içün aña gelse (14) ve at 'âdeti üzre anı bindürmese ve ol vâktde ol hâlde anı redd étmege kâdir (15) olmasa fârisi yoldaşlarından yalnız kalur ve çok kimesneden işitdük ki (16) atlardan 'acâyib nakl eylediler sū'-i te'dîb sebebiyle ve az tağâffül eyle pes 'âdet edinür (17) ve anun kıtında rāhat bulur pes bundan hâzer eyle pes kaçankim turasın saña

[77a]

(1) vaşf étdüğüm üzre ve şiyābuñı ıslâh édesin ve az az yürüyesin senün tarafunıdan ayak ile (2) aña tokunmaksız velâkin bir yerde tırmağdan anı tahrik édesin ve şahrāya binesin (3) ve dahı şol yere ki anda ot otlar ve eger āhūra karīb otladacak mevzi' kâdir isen (4) pes édesin ve kaçankim bir yere binesin pes hālî ve tenhâ olan zuḳāklara kaşd édesin (5) ve rücū' étdükde senünçün mefraḳ tāmme ola ve kapulara ve menzillere girdükde (6) uyanı hıfz étmeyesin ve turgutmayasın tâ kim sū'-i ahlāka mu'tâd olmaya ve şöyle ma'lûm (7) ola ki senün bir sâ'at ata tenbîh ve te'dîb étmeñ ve bir sâ'at terk édüb aña ihmāl (8) étmeñ atunı fesādıdur zîrâ sen anı bir sâ'at ikāz édersin ve bir sâ'at andan ferāğat (9) édersin ve kaçankim sen dostlarına mülākî olasın anlar ile tırursın

(10) ve sen anuñ arķasında nefsüñ ile ‘ucb şāhibisin ve ol senüñ altıñda ķalāk ve hareket (11) şāhibidür ve at bu sū’-i hūķa mu’tād olur ve mu’tād olur ki bir kimesneye sen mülākī (12) olmazsın illā yürümekden ķalub ‘ādeti üzre yolda tūrur ve kezālik (13) kaçankim şehre giresin menāzil beyninde ve zuķāķlar ve büyük yollar beyninde ‘ādetini (14) ister ve saña i’tirāz eder pes bundan hāzer eyle ve elüñi uyana tūt ve atıñ (15) başını tūt tā kim bir cānibe meyl etmek ve üzengüde iki ayağın pek tūt (16) at üstinde segirdüb ve şıçrayub oynadığın zamānda ve bunun ile senüñ murādın (17) atıñ te’dibi olsun ve şol üzengiye i’timād edüb tanımak ok atmak için eyü ‘ādetdür

[77b]

(1) zīrā anda meyl vāķı’ olur ve dağı haşr-ı şedīdde ya’ni atı ziyāde alıķoduğın zamānda üzengüye (2) i’timād edesin okda i’timād ettiğün gibi tā kim at anı ‘ādet edine ve ata (3) riyāzet etdüren kimesnenün üzerine bu vācibdür ve uyanı hıfz eyle zīrā ol (4) nefs-i fūrūsiyyetdür fūrūsiyyetün her fenninde ve ol fūrūsiyyetde aşldur ve dağı fer’dür ve uyanlar (5) muhtelifdür illā bu kadar ve azdur sā’ir-i esliħada ‘inānı tūtmaq ve kullanmaq ‘ilmi ‘inān hıfzınun (6) ‘ilmi üzre hāşıl olur zīrā ‘inān feresün mizānidur ve lāyık olan budur ki feres (7) licāmunı ta’mın bula ve ağızında aña yapışa zīrā fāris atı ‘inān ile zabt eder ve kollarur (8) ve kaçankim fāris uyan tūtmağı bilmese pes feres aña müstakīm olmaz ve itā’at etmez (9) illā megerkim feres hiss ede ki fāris andan gāfil degüldür ve her at ki zekī ola lā-büdd (10) olan budur ki anuñcün ma‘āniden bir ma’nā ola yā yorğa ola pes bu ma’nā ile at anda (11) olan sā’ir ma‘ānī ile olmağdan maķbüldür ve anlardan kimisi yelegen olur ve kimisi yürüen (12) olur ve kimisi mu‘annık olur ya’ni iki ön ayakların kaldurub şıçrar ve kimisi eyü segirdür (13) ve kimisi kuvvet ve şiddete mā’ildür ve feres için ahlāk ve fezā’il ve havāş vardur şol (14) kimesne için ki anları tefakķud ede ve anları istikrā edüb fehmi ede ve anlardan fehmi ede (15) ve anların istiħrāc ve izhārın idrāk ede ve her atı ve anda olan her hūķı zann-ı gālib ile (16) isti’māl etmek allāhü te‘ālānun ‘atāsındandur ve dağı bu fende aña kuvvet verüb (17) anı te’dib ettiğündendir pes ata bindüğün zamānda nāzar eyle ķağı sınıfda māhirdür

[78a]

(1) ve tab’ına şey’e mā’ildür pes anı aña himl eyle tā kim te’dibi saña āsān ola ve atda (2) olan maķşūda vāşıl olasın ve ehven-i sa’y eyle tabi’atı ve hūyı saña zāhir ola (3) ve şol ata teklif etme ve zahmet ve meşakķat çekdürme ki ahlākı ve cibilleti yaramaz ola (4) zīrā sen ta‘ab çekersin ve anı fesāda iħrāc edersin pes kaçankim anı sen aħz edesin

(5) saña vaşf étdüğüm tarīk üzere pes birkaç gün anuñ üzere binüb yürürsin tā kim (6) anuñ başı peklügi gide ve ayakları kavī ola ve ol dahı neşīt ola pes kaçankim aña (7) uyan urasın pes ağzına iri ögünmiş tuz koyasın yününden bir kése içinde ve anı (8) uyanuñ ağızda ve tımağda olan demürine bağlayasın tā kim anı çeyneye ve uyan ağızında (9) aña eyü ola ve her kaçankim üzerinde tılkān ya'ni bir kerre şıçramak ile yürüyesin (10) pes rıfķ ile fetl eyle yavaş ve bol fetl ile ve bunı birkaç gün édesin andanşonra (11) 'ilāc ve fetlde ziyāde édesin ve kaçankim fetl édesin ya'ni atı bükessin pes senüñ (12) fetlün vāsi' gerekdür ki devre beñzeye ve ahyāna anı licām ile ıştır tā kim boyunı (13) leyyin ola ve iki lihyeleri münhall ola pes kaçankim saña fetlde rıfķ ile icābet éde (14) ve anda hıffet-i 'inān devr éde kıç ayağı üzere bir sā'at anı fetl ét velākin bir sā'atden (15) şonra bir sā'at anda tażyīķ olmaya andan uyanı yüzine tarh eyle tā kim bile ki (16) senüñ andan murāduñ nedür ve anı terk ét ki teneffüs eyleye ve bunı aña lāzım kııl tā kim (17) nefesi tıb ola ve rücu' éde kaçankim sen murād étseñ şol haţveye ki anı aña 'ādet étmişsin

[78b]

(1) pes ol kendi nefsi ile işler andanşonra kaçankim anuñ üzerinde sābit ola (2) ve anuñ ile me'lūf ola anı iki haţve redd édersin tā kim iki ayağı üzere sür'at ile (3) ve leyyin ile rücu' éde pes kaçankim saña rücu' étmekde 'işyān éde pes sağ (4) ve şol tarafına fetl-i vāsi' ile fetl ét pes eger anuñ kıtında koparmak ile gidecek (5) olursa pes anı iki fetl veyā üç fetl ile fetl édersin fetl-i zıķ ile hattā kaçankim (6) uyanı taħrīk édesin kıç ayakları üzere saña ve aña zaħmetsiz rücu' éde ve devābbuñ ba'zısı (7) rücu' étmesinde saña şa'b gelür pes kaçankim bir dābbeyi döndermek saña şa'b olsa (8) atıñ yüzine karşı bir kımçı ile bir kimesneyi kırsın ki kımçı ile ata īmā éde ke-enne (9) yüzine urur gibi ola ve bu vech ile aña 'ilāc édesin tā kim bir haţve rücu' éde (10) andanşonra 'inān ile mu'ālece édesin ve anı redd-i müstevī ile redd édesin mu'aħķarı ile (11) şağa ve şola mā'il olmaya pes 'inān fārisün elinde müstevī ola at dahı rücu'-yı müstevī ile (12) rücu' éder ve kaçankim dābbeyi taşra çıkarub binmek istersin pes aña tażyīķ (13) étme anı iħrāc étmeyince imdi dābbe ki tavīl ola ve arz üzere mümtedd ola kıç ayağı üzere (14) rücu' étmek saña kıolay olur ki müctemi' üzere anuñ gibi kıolay olmaya zīrā bu arz (15) üzere mümtedddür ve ayaklarıñ ba'zısı ba'zıdan ırāķdur ve ayakları müctemi' olan at (16) pes kaçankim redde anuñ üzere tażyīķ édesin ke-enne-hu meksūb ya'ni melūl olur (17) ve anuñ üzere bu emr şa'b olur pes rıfķı isti'māl eyle tā kim ehven-i 'ilāc ve 'amel ile

[79a]

(1) andan murād edindüğün şey' hâşıl ola ve sen kaçankim rücū' edesin anı ardına (2) evrāki ya'ni ucaları üzre tarh edesin ve licāmı tahrik edesin meyesser-i şedid ya'ni (3) şiddet ile sürülmüş gibi istivāda kuddāmına rücū' eder ve bunda eger şehārī ile bir ādīn (4) ya'ni aşıl atlar ile bār-gīrlar berāber olur ve ammā hayl pes kış ayağı üzre bir atı redd (5) etmekden anuñ ile cery etmege dañı akbeldür zīrā ayağı 'ayblu eder ve ayakda milh ekseriyyā (6) fetl ile reddeden vāqī' olur pes kaçankim atıñ boyunu müstevī olsa ve leyyin olsa (7) ve açılssa ve iki lihyesi dañı açılssa pes sen yavaş yelmek ile başlarsın ve uyanı tarh edersin (8) pes kaçankim yavaş yelmek ile yelesin ve at aña kavī olsa ve cesedini zabt etse pes at (9) mülāyim olur ve illā yelmegi andan kať' edesin ve kış ayakları üzre anı redd edersin tā kim (10) iki cānibi leyyin ola pes kaçankim yelmegi i'ade edesin ve at dañı yavaş olsa ve uyanı birağssa (11) ve uyanuñ dizginleri anda mülāyim olsa ya'ni uyana ve dizginlerine tayanmasa kendi (12) nefesini sıkletsiz himl eder ve sen anuñ üzerinde yelmenüñ eyüsine ve şedid ve kavīsine vāşıl (13) olursın pes ba'zı at vardır ki her sāt ziyāde leyyin olan yelmek ile yeler (14) ve kendi cesedine mālīk olur ve anuñ üzre kām olur pes rıfķ ve sūkūn üzre (15) mevc gibi yukarı kalkar ve aşığı iner ve ammā yelmesi alçaķ olan at pes za'findan (16) ve arkasınuñ huşūnetinden kendüsini yere urur gibi yeler pes fārisi elem ve ıztırāb çeker (17) ve çok olur ki üzerinden iner ve anı şalıvērūr ve yelmek at için olan

[79b]

(1) 'ilācuñ ve ıslāh ve tedbīrūñ hayrlusıdur pes kaçankim at yelmekde müstevī olub pişse (2) ki dizlerinde ıztırāb olmaya ve ayaklarında istirhā olmaya ve takrīb katında dañı ayakların (3) halı etmeye ve eger bunu edecek olursa sen anı alıkoynub yelmege redd edersin (4) tā kim takrīb ile başlaya ya'ni yelerken ön ayaklarını ma'an kaldırdığı hālde yele (5) imdi şöyle ma'lūm ola ki takrīb segirtmege yaraķlanmaķdır ve segirtmek anuñla bilinūr (6) pes takrīb segirtmege yaraķlanmaķdır pes kaçankim at segirtse aña sıklet olmaz pes (7) kaçankim sen anuñla segirdesin pes nazar eyle ki nice anı habs edüb alıķorsın (8) ve şiddet ile yürimekten ve segirtmekden hāzer edesin zīrā at bununla fāsīd olub (9) helāk olur huşūşā kaçankim at yavaş olsa pes anuñ helāklığıdır ve uyanı (10) çekmek şiddet ile seyrden hayrludur ve at habs-ı tavīle muhtācdur ve adım adım yürimege ki (11) bir adımı bir adımından dañı kolay ola ve atıñ ağızını kanlu etmekden hāzer eyle (12) zīrā ol at için alçaķ olan şey'üñ alçağıdır ve kaçankim at segirdürken istivā'ı yürüse (13) ve nāverd içinde sen ya'ni at

şalduğunda anı sağ tarafına ve sol tarafına bırakşan (14) ve ol dağı zehāb-ı ḥasen ile ya'ni düz yürüse sen uyanı tarḥ edersin ya'ni uzadasın (15) at ayağına tokunmayacak kadar ve anı yarub şakḳ etmeyecek kadar ve şıçramayacak kadar ve atı kesreti (16) ya'ni enüb çıkması vaktinde pes kaçankim takrībde ve nāverdde müstevī olsa ya'ni pişmiş (17) olsa segirtmege bir miqdār redd edersin ve üzerine ḥalkayı tar edersin

[80a]

(1) ve döndürmekde isrā' edersin ve sür'at ile bir ḥalka sağ tarafına ve bir ḥalka sol (2) tarafına devr edersin pes kaçankim at saña icābet ede ya'ni muṭī' ola ve ayakları ile (3) ḥalt etmege pes müstevī olur ya'ni öğrenmiş olur ve at ta'liminde olan kemāle (4) yetişmiş olur ve illā anı 'amele ve tar ḥalkada yürümege ve kıç ayağı üzre redd etmege anı (5) döndürürsün senünj murāduñ üzre olunca imdi şöyle ma'lūm ola ki sırık ile (6) ve seyf ile oyun eden fārise sür'at ile dönmekden enfa' bir nesne yokdur (7) pes sen nefsünj atı sür'at ile döndermekde isti'māl eyle ve aña sür'at ile (8) dönmege ta'lim eyle hattā kaçankim sen anı döndürmege kaşd edesin sen uyanı tahrik (9) etmezden evvel ol döne nitekim sür'at ile olan segirtmekde vāqı' olur ki at (10) rücu' eder sol şıçramakda ki anda segirtti ve dönmekde tevakkuf (11) etmedi pes sırık şāhibine at üstinde bu ma'nādan lā-büdddür ve illā bir nesneye kadir degüldür (12) ve bir nesneyi bilmez andanşonra bir yere çık ki düz ola çukur olmaya ve yüksek olmaya (13) pes anda yavaş ve mülāyim takrīb ile takrīb eyle ve uyanı şalivérirsün tā kim segirtmege unuda (14) hattā kaçankim uyanı yeyni ola ve dizleri kavıyye ola anı segirtmek için durğudursın (15) ve kıçların tıldurursın ve uyanı yine üzerine şalivérürsün uyan ağzında hareket etdüğü kadar (16) ziyāde etmeyesin pes kaçankim uyan ağzında hareket ede senünj murāduñ üzre sen anı (17) alıķorsın ve olmaya ki sen atı segirtmege kıldurasın ve at uyana tayanmış ola

[80b]

(1) ve ağzın açmış ola ve bilmeye ki sen anı koşmak ve segirtmek istersin zīrā kaçankim (2) bilmeye ki sen anı koşmak istersin uyana ḥadīd ve şedīd olur ve aña azar ve bu bir çirkin ḥūydur (3) atı segirtmekden alıķor ve bunu def' etmekiçün iki emr vardur birisi atı te'dībdir (4) bundan ötürü ve aña hareket ve ıztırābı 'ādet etdürmekdür ve bir emr budur ki kaçankim (5) segirtmekden alıķomak istersin uyanı pek tutmayasın zīrā şöyle bil ki uyanıñ tefrīt ile (6) tutması at için āfetdür ḥuşūşā kim at göñüllü ola pes anıñ helāk olmasındur (7) ve atı münāza'ata iḥrācı başın şalduğı hālde ol dağı āfetdür ve kaçankim sen anı icrā (8) edesin ya'ni koşasın saña vaşf

ëtdüğüm üzre ve üç kerre habs édesin ya'ni (9) alıkoymasın ve dördüncü habsde turgudasın ve oturdasın ve her habs yumuşak ola andan (10) evvel olan habsden pes habs édesin ve uyanda elün berāber ola tā kim tahrikün bir ola (11) bir cānibden yalnız habs étmeyesin ve üstivāda iki el ile çekmek ve dābbenün mu'ahharından (12) ellerin uyanda tutmak tā kim ardı ile döne pes rā'iz üzre 'aybdur ve ahmaḳ (13) rāyizün ba'zısı ki fūrūsiyyeti iddi'ā éder ve atı koşar ve zarb éder ve zarb ardınca habs (14) éder ve bu haṭādur ve daḥı atı meydāna çıkarur uyana ṭayandugı hālde ve bu daḥı haṭādur (15) zīrā atı segirtmege tehyīc édüb hāzır éder andanşonra anı habs éder ve atı (16) urma illā kaçankim urmaḡa muhtāc ola kaçankim segirtmegi habs étse pes urursın (17) tā kim segirde veyāḥūd hareket édüb kişnese ve ḡaykırır ve egri ve tolaşık yürise

[81a]

(1) pes uyan ile veyā ḡamçı ile anı toğrudasın şol cānibden ki aḡa muhtācdur ve ammā kaçankim (2) sen istedüğün gibi segirtse ve habs olduḡda berāber ḡalsa pes urmaḡun aşı yokdur (3) illā atun fesādından ötüri illā meger şol at ola ki sen anı şatun almak isteyesin (4) pes aḡa şiddet édersin tā kim anun kıtında olan şey' zāhir ola zīrā zarb cümle belāyāyı (5) ve 'uyūbı çıkara pes tefīş ve tefahḡuş kıtında anı isti'māl etmek atların 'inādın ve öngüllüğün (6) çıkarmaḡ için ḡāyet eyü yardımdur ve kaçankim atı urmaḡ istersin şol vaktde ki lāzımdur (7) pes ḡaflet üzre anı urasın zīrā eger sen anı ḡamçı ile uraḡunı bilse ve gözetse fāsıd (8) olur yürimez illā olunduḡda sā'ir evḡatda ḡaflet üzre olur pes lāyık olan budur ki (9) anı urasın anun şu'ūrı olmaya tā kim kendi nefsinde ecma' ola ya'ni kendüye gele (10) ve başīret üzre ola ve ziyāde ḡazer üzre ola pes kaçankim zıkr olunan hālātde (11) müstaḡīm olsa ve pişmiş olsa ve sen anı koşsan pes habs kıtında başını gökçek tutsa (12) ve sen arkasında rāḡat bulsaḡ ve ṭursa pes sen anun üzerinde sā'at-i ṭavīle ile bir sā'at (13) ṭurasın tā kim sākin ola ve şıçramasın ve segirtmesin unuda ve ḡiddeti gide (14) ve segirtmegi unutduḡı hālde rücu' éde tahḡīḡ anun aḡzı şālīḡ olur ya'ni ıslāḡ (15) olur murād üzre ḡullanursın ve ata riyāzet étdüren üstādlardan ba'zısının (16) 'ādeti bu idi ki atı te'dīb étse ve segirtse kıçların ṭoldururdu (17) ve şöyle ma'lūm ola ki kaçankim at hindāz üzre müstevī olsa ve istivā üzre muḡtebis olsa

[81b]

(1) ya'ni ta'līm olunduḡı yēde pişse ve pişmek ḡarārına varub habs olunduḡda habs olursa hareket (2) étmese fāris aḡa bir mühde dīvār éder ki yaşıluḡı üç zīrā' ola

andanşonra (3) atı anuñ üzre tahrik eder pes kaçankim ayağı gerek segirtmekde ve gerek habsde ol (4) divāre tayanmasa pes ol vaqt ‘ālim ola ki at segirtmekde kāmīl oldı (5) ve biz devābbı ıslāh etmekde nefsumize böyle ‘ādet etmiş idük pes eger atun ayağı (6) muhtarib olacak olursa ol divārdan tayınr pes anı ‘ilāc ve terbiye etmege dönder (7) müstevī olub pişince ve şöyle ma‘lūm ola ki kaçankim at müstevī ve kāmīl olsa (8) ve fāris segirtmekde ve alıkoḡmaḡda uyanı berāber tutmasa tā kim uyan aḡa mīzān (9) gibi ola at istivā ve istikāmet üzre olmaz ve günāh fārisün olur pes aḡa göre (10) kıyās eyle ve bu cümleden saḡa lāyık olan budur ki atı alub aḡzında uyanuñ messin (11) aḡa tatdurasın pes kaçankim tarıla te’dīb ‘ādetinden rücū’ etmez imdi (12) şöyle bil kim sen ata nāzır ve murākıbsın ve elvān-ı riyāzet ile aḡa riyāzet etdürürsın (13) pes kaçankim at riyāzetde kemāl bula ve sen murād etseḡ ki anı riyāzetden kal’ edesın (14) üzerine şol uyan urursın ki bilürsın ol uyan aḡa muvāfiḡdur ve ol uyan ile (15) ḡālī gökçek olur pes anuñla uyanlarsın pes ba’zı dābbe vardur ki muḡayyāda ve bu bir nev’ (16) uyandur daḡı yavaşı ve ḡafīf olur tizginde olduğından ve bu daḡı bir cins uyandur pes (17) ikisinden aḡzında ḡaḡısı eḡaffıdur aḡa ḡaşd eyle ve andan ayırma ve atı ‘ilāc ve terbiyeye dönder

[82a]

(1) nitekim evvel şürū’ eyledük yelmek ve takrīb ve segirtmek gibi ve başına uyan urmaḡ (2) ve aḡzına tuz atmaḡ gibi tā kim uyan aḡzında eyü ola ve ben daḡı böyle ederdüm şol ata ki (3) üzerinde rumḡ ile seyf ‘amelin ederdüm pes başın uyana çekerdüm ve nısf-ı leyde (4) aḡzına tuz ḡordum ve tuzı yünnden bir kēse içine koyub uyanuñ ḡamaḡına baḡlardum (5) dün yarusından şabāḡa varınca tā kim çiynekden alt tudaḡın şarkıda pes sen bunı (6) ‘ādet ile dābbeyi sultāna çekmezden evvel pes eger sultān anı çökdürmek (7) isterse veyā silāḡdan üzerinde bir nesne ile uyanmaḡ istese pes anı murādı üzre bulur (8) ve at yürürken ve segirdirken üzerinde el oynatmasın ve libās oḡarmasın (9) ve ḡamçı tahrikin ḡop ‘amelin lāzım ḡıl ve kaçankim murād edesın ki atı pādīşāḡa çekesın (10) ki üzerine bine pes üzerinde ḡoḡan götür cülleri ile ve üzerine çınıraklar baḡla (11) ve anı bakırcılar ve ḡazancılar suvḡına ve daḡı boyacılar suvḡına koy tā kim taḡteler üzere (12) matraklar ḡarbın ve ötmesın işide ve ḡalkuñ izdiḡāmına anı koy ve sā’ir zuḡāḡlarda (13) anuñla geḡ tā kim ülfet ede ve nefret etmeye ve ḡayl ile ve vaḡşī cān-āver ile anı me’nūs eyle (14) tā kim aḡa ülfet ede ve andan nefret etmeye ve üzerinde sancaḡlar ve ‘alemler ve bünüdlar götür (15) tā kim ülfet ede ve bir şey’den nefret etmeye ve dābbe develerden ürküb nefret etdüḡi (16)

gibi bir şey'den ürkmez pes kaçankim deveden nefret édüb ürkmesi muhkem (17) olsa pes andan hāzer eyle ve andan nefret édicek pes anuñla ülfet étmez ve alışmaz

[82b]

(1) huşuşa kim qarşudan geldügi zamānda illā bir eyü hīle ile ve bunda hīle budur ki (2) anı deve ile bir yerde bağlayasın ve bir yerde 'alef ve arpa vèresin anuñla üns édince (3) pes nefreti terk eder ve mülük ve selāṭīn bindikleri ata pes lāzımdur ki anuñla şuya giresin (4) pes eger ön ayaklarıyla kazacak olursa pes anı te'dīb edersin pādīşāh (5) üzerine binüb şuya girdükde şu içinde çöküb yatmaya veyāhūd ön ayaklarıyla kazmaya (6) ve dahı ata ta'līm edesin derelere rıfķ ile inüb çıķmağı pes ki bu mülük devābbınuñ te'dībdir (7) ve bu te'dībden fāriğ olduķdanşonra at için üç ırmaķ kazarsın her ikisinüñ (8) arası yigirmi zirāc ola ve ırmağın yaşıllığı iki zirāc ola andanşonra dābbe (9) üzre binüb ol enhārı şıçradasın ve aña bunı 'ādet étdür tā kim bu 'ādet üzre (10) müstemirr ola ve atıñ 'ilmini iki seddüñ arasında tecrube eyle zīrā sen emīn degilsin ki (11) pādīşāh bunun gibi bir emre düşe pes altında atı tırmaya ve enhārdan geçmege imtināc éde (12) pes senüñ için afet olur ve kaçankim atı buña 'ādet étdüresin ve ol dahı 'ādet (13) édine ve anuñ üzre müstemirr ola pes kaçankim üzerine gele üzerinde 'ādet-i (14) cāriye üzre şıçrar ve dehşet édüb ürkmez ve kórķmaz imdi şöyle ma'lūm ola ki (15) dābbe te'dīb olunur ürkemek ve şıçramak ve sürçmekden ötüri illā megerkim (16) ön ayaklarında 'ayb ola ve bundan ğayrı şonradan olan hüylar gibi meselā (17) gözün diküb yüksege bakmak gibi ve segirtmekde nokşān gibi ve ürkemek gibi

[83a]

(1) ve şayha édüb haykırmak gibi ve eskiden su'ü'l-hulķ olmak gibi ki yaramaz hüylardan birisine (2) üşüb 'ādet edinse ki anda müstahkem olduķda anı terk etmek müşkil olur (3) imdi nüfusa lāyık olan budur ki ata rıfķ éde zīrā at kórķudan nefret eder (4) pes nefret etmekden anı men' eyle gögsi üzre kāmçıyı rıfķ ile şalmaq gibi tā kim nefreti (5) ve ürkmesi zā'il ola ve illā pes müşkil olur ve anı urmayasın illā ürkdügi şey'i (6) gördükdenşonra tırmasından ötüri ve tırmak vakt olur ki atıñ habāsetinden (7) olur ve atlara riyāzet étdürüb terbiye eden nāsdan bir kavmi gördüm ki atıñ nefreti (8) ve ürkmesi katında kāmçı ile müzākereyi ve egdürmağı isti'māl ederler pes kaçankim (9) at nefret éde pes aña rıfķ eyle ve üzerinde bir miķdār tır tā kim dikķat ile nāzar éde (10) ve te'emmül éde şol şey' ki andan nefret eder zīrā ben atı gördüm ki kaçankim bir nesneden (11) nefret eyledi andanşonra anı te'emmül édüb

gördüm teneffüs-i şedîd ile teneffüs eyledi (12) ve bu vâkı‘ olmaz illâ ziyâde havfından ve feza‘ından pes te‘emmül êtdükdenşonra emîn olur (13) ve rāhat bulur pes kaçankim sen üzerinde bir miqdār tūrasın tā kim ol şey’i göre (14) ve diḳḳat ile aḡa nazar êde ve ba‘dehu anı yürüdesin pes ol yürümeye ve feza‘ı ve ḳorḳusu (15) üzre ḳā‘im ola pes bir kimesneyi getürürsin ki öninden geçe şol tarafa ki andan nefret (16) eyledi pes eger ol kimesnenünj ardınca yürimezse pes ol vaḳt anı urursın (17) ve acıdursın ve ḳarb êtdiḡünj zamānda anı ‘ādetlerünj eyüsine ḳındır tā her kaçankim

[83b]

(1) anı ḳarb êdesin ol eyü ‘ādeti taleb êde ve kaçankim anı dönderesin pes luṭf üzre (2) dönder zīrā ‘ādeti taleb êder ve ḳarb êtdiḡünj zamānda aḡa gösterme ki ḳamçı ne taraftan (3) gelür ve dābbeye ‘ādet êtdir ki kaçankim bir aḡac ve taş ve temāşīl ve şabbāḡ altı ve tārakāt (4) yanından geçe ve ḳapulara ve zuḳāḳlara girmek isteye gördüḡi şey’i adımlaya ayakların (5) andan şaḳına aḡa urmaya ve toḳunmaya zīrā meşeş andan olur ve meşeş ayakda (6) vaḳīfde çıḳmış bir nesnedür ya‘ni ön ayakları ḳabarur ve şişer bēz gibi (7) bu bāb ḡarūn olan atunj beyānındadır (8) ve atlardan ba‘zı at vardur ki kaçankim üzerine bineler veyā ḳolan çekeler yürimez tūrur (9) pes cāhil tevehhüm êder ki bu at ḡarūndur velākin eyle degildür ve ḡorāsānī atlar (10) ekşer böyle êderler ve at ekşer bunı êder ki kaçankim üzerine fāris biner ‘uryān iken (11) veyāḡūd ḳolanı ziyāde pek çeker ve eger at ‘uryān olduḡı ḡâlde bunı êderse (12) üzerine cüller atasın ve üzerine binesin pes yürür tūrmaz ve eger eger ile olduḡı (13) ḡâlde bunı êderse pes üzerine bindiḡünj zamānda üzerinde bir sā‘at tūrasın pes (14) kendi nefsinden açılır ve yürümek ister ve eger lecc êdüb ‘inād êdecek olursa (15) pes öninde nāsdan birḳac kimesneyi tūḡut andanşonra anlara emr eyle ki öninde (16) yürüyeler pes anlar yürümek ile ol daḡı yürür pes kaçankim yürüye anlar birer birer (17) öninden uḡurlanalar ve bu bir ḡīle-yi nāfi‘adur fāsīd olan atunj ḡaḳḳında tā kim ḡarūn olmaya

[84a]

(1) ve şol ḡarūn ki müstaḡkem ola pes insān aḡa ḡīle êdemez ve ıṣlāḡ êdemez (2) ve anunj ‘alāmeti budur ki kaçankim aḡa ḳamçı ile işāret olına döner ve dīvārlara (3) ve aḡaçlara ve depelere çıḳmak ister pes bu ata ḡīle yokdur ve ebeden bu ıṣlāḡ olmaz illā anı (4) isti‘māl êdesin şol aḡır yüklerde ve işlerde ki cismini yıḳa ve vīrān êde ve ‘ādetin (5) terk êtdüre pes atunj ḡarūn olub tūrması anunj fesādındandır ve ta‘līm olunınca dābbe (6) fesād üzredür ve ḡarūnlıḳ birḳac dürlüdür pes ba‘zısı ḡarūn olur

āhūrda çok tırmağıla (7) pes tırmağı ‘ādet edinür pes kaçankim fāris anı çıkarmak ister harūn olur ve çıkmaz (8) ve bu anuñ ‘ādeti olur ve ba‘zısı binildükde harūn olur ve sen anı zarb-ı şedīd ile zarb (9) edersin ve ilhāh edersin ve ol ıztırāb çeker ve başından ‘aklı gider (10) ve yüregi gider hattā bī-hūd olur ve bu aña ‘ādet olur ve ba‘zısı nefsi yavuzluğundan (11) hareket eder ve haykırır ve тұrur toğrı çıkamaz ve her kaçankim anı çıkarasın döner (12) ve kalkalanub hareket eder ve ba‘zısı kaçankim halk-ı ümerā ve selāfīn ve vüzerā ve küttāb (13) kapularında ve dahı şol yerlerde ki anda ziyāde atlar cem‘ olur ve izdiḥām olur (14) atlarından inseler pes kaçankim atun şāhibi andan ine ve oğlanı üzerine bine (15) ve atlar arasında anı turguda ve ba‘dehu şāhibi çıksa ve oğlan sür‘at üzre anı atlar arasından (16) çıkarmak istese tā kim efendisi aña bine pes at çıkmasa ve oğlan anı ursa yine (17) çıkmasa pes oğlan üzerinden inse ve şāhibine çekse pes buña mu‘tād olur

[84b]

(1) ve ba‘zısı oğlancıklar üzerine binüb ihtiyāc yoğiken ve lāzım degül iken urmaqdan (2) olur ve bunun cümlesi devābbun fesādı ve helākıdūr ve bunun gibi harānuñ ıslāhı āsāndur (3) ve ammā şol at ki öngüllikden ve yavuzluğundan ve kalak ve ıztırābından harūn olur (4) pes anuñ ıslāhı tırduğı yerde üzerinde tırmaqdur pes kaçankim bir gün ve bir gece (5) anı anda turgurular ve anı uykusız edeler ve oğlancıklar üzerine çıkalar ki birisi andan ine (6) ve birisi üzerine bine ve ol harūnlık mevzi‘inde tura pes ḥalās olmak taleb eder ve ḥiddeti sākin (7) olur ve biz çok atları bununla ‘ilāc edüb ıslāh eyledük ve anlar ıslāh oldılar (8) ve harūn olan ata gece ile binesin ve kaçankim binesin segirtmeyesin belki yavaş yürıyesin (9) tā kim ol ‘ādeti unuda ve bu eşnāfun fesādından ötüri pes kamçı ile zarb ve te’dīb (10) etmek gerekdür zīrā ekseri ıslāh olur ve az olur ki zarb etmekden (11) ‘azīm harūn olur ki saña zıkr eyledüm ki aña ḥīle ve çāre yokdur ve ammā şol (12) nesne ki ba‘zılar dediler ki āteş ile ‘ilāc olunur pes ol kızbdür andan (13) ebeden bir nesne ḥāşıl olmaz ve ben ba‘zı mülükı gördüm ki öñinde at (14) harūn oldu pes nār taleb eyledi ve üzerine yaqdılar hattā soyuldı ve helāk oldu (15) bu bāb münāzi‘ olan atı beyān eder (16) münāzi‘ şol ata dērler ki fāris anı koparur ve sıçramak ile segirdür ve mümkindür ki (17) başabaş döğüşmek için terbiye olunan at ola ve kaçankim münāzi‘ olan ata binesin

[85a]

(1) ve anı koşmak istersin pes anı aldayıvēr ve bir ḥīle ile tā kim uyan dişleri üzre (2) düşe ve boynına tolaş ve kıçları tolacak kadar anı taḥrīk eyle ve ‘inānı kafası üzre (3)

atılmış ola ve atı ur eger muhtâc olursan ki gösteresin şol kimesneye ki anuñ öñinde (4) anı segirdürsin ve atı şalıvêr ki segirtsün ceryün nihâyetine varınca depesin (5) ve başın kımildatmaya ve kaçankim anı habs etmek ya'ni alıkoymak istersin ağzında licâmın hareket (6) êtdürürsin geñizlemek ile çekmek beyninde ve anı çekme ve çekmekde elüñi tut tâ kim münâza'atı (7) ya'ni koparmağı ziyâde êde ve tâ kim tahrîküñ geñizlemek ile çekmege şebîh olsun (8) pes at kendüsi muhtebis olub qalursa qalsun ve illâ uyanı üzerine at ve anı habs eyle (9) şaşa vaşf êtdüğüm gibi ve bu habs riyâzetden ve fûrûsiyyetden degüldür belki ol (10) şey'dür ki münâzi' olan at ile sen zâhir olursın ki pâdişâh şaşa emr êder ki (11) anuñ öñinde anı koşasın pes anuñ hakkında bu hileyi êdersin ve anı habs êdersin (12) ve bu fi'l ile hulefânuñ atçıları ve atlara riyâzet êtdürenler anlarıñ kıtında rûsvây oldı (13) pes kaçankim sen bu emre mübtelâ olasın ve atıñ riyâzetine muhtâc olasın pes ata rıfık ile (14) ve halk arasına ve esvâk içine anı idhâl eyle ve her kime yolda mülâkî olursa tûrasın (15) tâ kim at sâkin ola imdi şöyle bil ki münâzi' olan atda ben şaşa vaşf (16) êtdüğüm şey'i kitâbuñ evvelinde yorga ve çapuk olan atıñ riyâzetinde andan (17) seni nehy eyledüm pes şöyle bil şol eyü at ki şaşa anuñ ıslâhı lâzımdur

[85b]

(1) anuñla yollarda ve esvâkda geçmek anı ifsâd etmekdür ve kezâlik halka selâm vêrüb (2) anlar ile tûrmaq ve bu münâzi'üñ zıddıdır ve münâzi' halkıla tûrmağa ve esvâkda yürümege (3) muhtâcdur ve anı niçe zamân segirtme tâ kim bilesin ki ol segirtmegi unutmışdur (4) ve anuñ 'alâmeti budur ki sen aña bindigiñde ol ceyyid olmaya pes kaçankim andan (5) bunı göresin pes yavaş yelmegi aña lâzım kıl ve üzerine takrîbi uzat ve döndermegi ve cemî' (6) hâlâtda recl üzre redd etmekgi dahı lâzım kıl tâ kim feres-i ma'bü' gibi ya'ni aşıl at gibi (7) ola ve bu ceyyid ve aşıl ve kaçreti ya'ni boyunu köki büyük olan ferese maşşûşdur pes kaçankim (8) harb içinde şayhaları ve çağrışmağı işide yavuzlanur ve tab'ına rücû' êder ve eger üzerine (9) fâris olmayan kimesne binse ve 'inânı üzerinde haddinden mütecâviz isti'mâl êtse tağ başına gider (10) ve anuñla intifâ olunmaz ve şol at ki tamûh ola ya'ni yüksek bağa ve nâkış ola ve boyunu (11) yumuşak ola pes fâris anda hîle edemez ve ıslâh edemez imdi şöyle ma'lûm ola ki (12) şol kimesne ki şanâ'atından bahş etmekge şanâ'atuñ sâkın bilmez pes dâbbenüñ ahlâkıñdan (13) eger daķıķdûr ve eger âşikâredür her bir hulkı bil ve dahı atı nice terbiye edüb (14) aña riyâzet êtdürürsin bil andanşonra senden a'lem olan kimesneden atıñ (15) 'inânından su'al eyle tâ kim fâ'ide alasın ve bu emr her şanâ'atda

vācibdür ve bu fende nās (16) bildigi şey'i biz bilmedük illā aramak ile ve taleb etmekle ve 'ulemādan öğrenmegile ve kitāblarına (17) vākıf olmağıla ve atlara zahmet ve şiddet etmekle bu fende vāşıl olduğumuz 'ilme vāşıl olunca vallāhü't-tevfīk

[86a]

(1) imdi şöyle ma'lūm ola ki devābbuñ 'ilmi nihāyetine kimesne vāşıl olmaz zīrā (2) insāna her vaktde devābbuñ ahlāk ve 'uyūbından ve 'illetlerinden bir emr-i hādiş vārid olur ki (3) evvel vārid olmamış ola ve evvel anı görmemiş ola illā bu kadar vardır ki insāna lā-büdddür (4) ki devābbuñ ahvālinde kıyās ile 'amel ede ve 'ulemā-yı müteḳaddiminden selefi daḥı bunun üzre (5) gördük imdi şöyle ma'lūm ola ki rükūbuñ evveli iki uyluḡuñ başıdır (6) ve anlaruñ lüzūmudur ya'ni eyere ve ata ittişālī ve sıkmasıdır ve at üstinde sākin olmaḡdur (7) zīrā rāyız olan kimesneye at üstinde 'illet-i nāfi'asız hareket etmek lāyık degüldür (8) ve hareketden daḥı sākin olmaya zīrā fārisden ednā olan hareketi veyā sūkūnı dābbe hiss eder (9) fārisuñ nefsinde olan şey'i bilür gibi ve elbette rākib için şadīḡden lā-büdddür (10) ya'ni bir dostı vardır ki anı yolda buluşur pes at ile ṭurur ve bu at için (11) fesāddur ve uyluḡ ile rākib hareket etmez illā dābbe anı hiss eder pes bunun cümlesine 'arīf ol (12) inşa'allāhü te'ālā pes kaçankim dābbeye süvār olasın dābbe bilmez ki sen anuñla (13) ne işlersin pes senüñ ḡatunḡda meşyüñ lezzetlūsine ve dābbe üzre ḡafīfine ve segirtmek (14) yöninden şedīdine nazar eyle pes anı anı göre kullanursın ve tefakḡud eyle ki bunun (15) ḡanḡısı dābbeye şālīhdür ve ḡanḡısı anı ifsād eder pes kaçankim dābbe inişe inse (16) pes sen anı yavaşı ve mülāyim olan takrībe aḡz eyle andanşonra anı ziyāde yapışı (17) tā kim daḥı ḡavī ola zīrā yanı üzre yatmışdır ya'ni arḡasına ṭayanmışdır

[86b]

(1) ve arḡası mülāyimdür ve boynı uzundur ve önleri yüksekdür görmez misin ki (2) bār-gīr kaçankim eniş yokuşda olsa yürümesi lezīz olur düz yerden anı (3) daḥı güzel başarı ve kaçankim anı eniş yürütsen ve önleri aşağı varsa (4) ve kıçları yukarı çıkısa yürümesinde ḡalt eder ve kaçankim bār-gīrūñ kıçları (5) kışıa olsa yürümege daḥı ecved olur ve yürümekde faẓilet olmaz illā çok (6) yürümek ile ve tīz yürümek ile ve cevdet-i leyyin ile ve başmak iledür ve cevdet (7) birkaç nev'dür ve envā' birkaç ṭabakadur ve ṭabakāt mütefāzıla ve mütefāvitedür ehl-i (8) başiretüñ ekşeri aralarında temyīz etmekden 'acizlerdür ve ata riyāzet etdüren (9) kimesnenüñ işledüḡi işüñ eyüsindendür cevdet meşyi ihtiyār etmek ve daḥı (10) şol şey' ki dābbe anı gökḡek görür ahlākından ve ṭabī'atından ki anuñ üzre (11) mecbūledür ya'ni cibilli anuñ

hüyıdur pes atı sen aña haml édüb anuñ üzre (12) isti'māl eyle ve egerçi kim 'avām belki havāş ekşerinüñ üzre ragbet meşyüñ (13) keşretinde gālibdür ya'ni ziyāde yürüyen yegdür dēdiler ve lāyık degüldür rāyız (14) kendi şan'atını nāsuñ şehevātünden ötüri ifsād éde ve eger éderse aña 'ayb lāzım gelür (15) 'ulemā beyninde ve şöyle bil eger sen bār-gīri bir dā'ire üzre idāre édersen (16) rıfķ ile 'acele yürür ve boyunı ve mefāşılı yumuşak olur ve evvel şol dā'ire üzre idāre (17) étmegile bedā' olunur ki ol dā'irenüñ cevfi on zīrā' miķdārı ola andanşonra

[87a]

(1) günden güne dā'ire nokşān üzre ola hattā bir dā'ire üzre devr éde ki cevfi iki zīrā' (2) veyā üc zīrā' kadar ola başın kıldırdığı hālde ve önleri müşrif olduğı hālde (3) ve boynı tarab üzre olduğı hālde andanşonra birer hatve kıç ayakları üzre redd eyle (4) andanşonra iki hatve redd eyle velākin aña zacr édüb elem vērme zīrā eger aña (5) zacr édecek olursan licāma tayanur ve sen mutazaccır olursın ve elem çekersin pes 'amelünji (6) ifsād édersin velākin iki hatveden şonra ricleyn üzre bir hatve redd eyle (7) pes kaçankim saña icābet ve itā'at éde pes luţf ve ihsān üzre anı dönder (8) pes anuñla bunun üzre olmakdan zā'il olmazsın kıçları üzre anuñ geri (9) dönmesi kıddāmına yürümesi gibi olunca ve eger gerisi üzre anı oturdacak (10) olursan ve aña zacr édecek olursan pes anuñ fesādına zāhib olursın (11) ve eger şa'b olan şey' ile anı aħz édersen saña tayanur ve hālť éder ve ebeden şālih (12) olmaz ve kaçankim sen bār-gīre binesin ve anuñ şan'atı ve 'ameli saña hōş gelmese pes (13) anuñ kıtında ne vardur şiddet ile ara ve anı bir nesneye haml eyle ki anı anda idrāk (14) édesin velākin üzerine gılzet édüb hālť étmesine sebep olmayasın tā kim (15) anda olan şey'ün hayrlusı üzre ola ve devābbı a'mālden redī olan bir nev'e haml étme zīrā (16) sen çok görürsün ki her bir rāyız için şekl ve 'amelden ve rükūbdan bir nev' vardur (17) ve anları şaymak mümkün degildür velākin anuñ şan'atından anda aħsen olan şey'e himl édüp

[87b]

(1) anuñ üzre isti'māl eyle ve eger sen yürümekden bir nev'ı seversen ki yanuñdan anı (2) istihsān eylemişsin ve murād eylesen ki bār-gīri anuñ üzre himl édesin pes nazar eyle (3) eger bār-gīrün tab'ında var ise ve ol fı'lı senün katunđa gökçek éderse ve ol fı'lı (4) aña hayrlı ise pes édesin ve bir cins taya rāst gelsen ki anda ruţūbet ola üzerine binersin (5) velākin tard étmezsin ya'ni koşmazsın bedeni kavī olunca pes yorgalıkda ve riyāzetde gāyetle (6) eyü olur bir kimesnenün şabrına ve hızzākına muhtāc olur pes bir kimesne ki meşyi ve anuñ (7) cevāhiri anuñ envā'ını bilmese bir

dābbeyi istihrāc étmege ve terbiye édüb meydāna getürmege (8) kâdir olmaz ve şöyle bil ki iliksiz arık olan bār-gīri veyāhūd yorga (9) olan atı kavd étmek ya'ni sürmek ve segirtmek aña muvāfık ve tab'ına mülāyim degildür (10) belki ol anı helāk éder pes kaçankim bār-gīri sürsen ve sürmen anda nüfūz étmese (11) pes koluñı mıkra'a ile mıkra'a tavar urub sürececek āletdür boyun ile kürek arası (12) üzre қо ve anuñla anı kındır tā kim müstevī ola ve pişe ve dābbenüñ eyü şıfatındandır (13) yorga ile yürügen ba'zısına duhūl éder gibi görürsin ve ba'zısı ba'zısına (14) ahvālinde galebe éder ve ol ahvālde anuñçün fazl ve kemāl vardır ve'l-ḥamdü lillāhi te'ālā (15) bu bāb meḥārīnün ya'ni tayloruñ nitācı beyānındadır (16) hecīn şol atuñ oğlıdur ki 'ırkında şehriyetden şonra şehri ibn-i şehri vākı' ola (17) şehriye bir nev' bār-gīrdür allāhü'l-a'lem rüm diyārında aña kerek dērler

[88a]

(1) ve hecīn aşı̄l olmayan atdur pes kaçankim at şehri olan bār-gīre vüṣub (2) édüb andan yüklü olsa veyāhūd muṭlaḳā bār-gīre veṣub étse ve bu iki (3) şınfdan olan feres oğlu yorga olmasa pes ol feres oğlına şehri üzre ḥiml (4) édecek olursañ ceyyid olur ve andan yorga olan şehri gelür ve şehri yeler seferlere şabr (5) éderler ve kaçankim ḥılḳati tāmm ola berd üzre ve qar üzre ve bārid olan belde (6) atdan ziyāde şabr éde ve at andan ziyāde şabr éder issiye ve ḥarbün şiddetine ve ḳorḳularına (7) ve kaçankim ṭul-ı nehārda ḥarbün müddeti uzansa ve ḳıtāl müştedd olsa ve cenk kızsā (8) 'arab atı kişner ve şedīd ve ḳavī ve 'azīz olur ve şabr édici olur ve ḥücn ki denī nā-cins (9) olan atlardur ve daḥı bār-gīrlər zelīl olur ve anlar cins ve aşı̄l olan atlar öninde (10) ḥamīr gibi olurlar ve şiddet-i ḥardan müteḥayyir olurlar ve künd olurlar ve lāyık degüldür (11) her aygır cinsinden aygır édinüb ata çekesin illā ḥulḳı şedīd ve nefsi zekī ve 'uyūbdan (12) selīm olan aygırı ki şabāḥ vaktinde uyumaz zīrā öngüllik édüb (13) ṭurmayan at şehirler ve ḥarūn olan segirdür ve yüksek baḳan pes ḥulḳında (14) nāḳışdur ve daḥı bunun gibi ve aygırlıḳ için devābbuñ eyüsine muḥtācsın ve her on (15) kırsāğa bir aygır ihzār édersin ve kırsaklarda ḳomayasın illā semüz olan aygırı (16) ve sen aygırları kırsaklara evvel-i rabī'ce şalasın tā kim nitācı rebī' ile şayfde gele (17) pes tay berd-i şedīdden evvel ḳavī olur ve ammā 'arabī atlar pes anlaruñ nitācı olmaz illā mu'ālifde

[88b]

(1) ya'ni 'alef yedükleri yerlerde veyā baḡlu oldukları ḥālde ve anları otlu yere irsāl (2) étmek cā'iz degüldür zīrā anlar cefāya taḥammül étmekden ırāḳdur ya'ni cefāya

taḥammül edemezler (3) ve bigāl için şalıvêrmek pes anlar vüs'atde intâc olunurlar ve kaçankim ḥimār kısrğa veşüb (4) étse büyük ve tämmü'l-ḥulḫ bir қatır intâc éder ve kaçankim dābbe ḥimāra veşüb éde (5) küçük bir қatır intâc éder ki yaşşı burunlu ola ve başı küçük ola ve lâyıḫ olan budur ki (6) aygırlıḫ için her fenden devābbuñ yorḡası isti'māl olına ve aygırlıḫ için iḥrâc olunan devābbuñ (7) ekseri cins olandur biz böyle gördük ve tecrîbe eyledük ve nitâc aşḥâbından (8) teḫaddüm éden kimesneleri gördük ki fuḥûlde mübālaḡa éderler ve anları ziyāde bahā ile (9) iştirā éderler ve benüm bildügüm budur ki veşûba қındurasın şol aygırı ki ḥaded ola ve şedîdü'l-ḥulḫ (10) ola ve yorḡa ola ve işāreti güzel ola ve cibilleti eyü olub 'āḫil ve zeyrek ola (11) pes recā olunur ki anuñ sırrı veledinde zuḥûr éde ve kaçankim şehārî-yi ḥorāsāniyyenüñ (12) nitâcın murād édesin pes lâyıḫ olan budur ki 'itâḫ ya'ni 'ırḫ-ı kerîm ve aşîl olan (13) atlardan kısrâḫlar alasın ve şehārîden ki bir nev' bār-gîrdür aygır alub aña çekesin (14) tâ kim ḥûyî gökçek ola ve evlādı senüñ istediğün gibi ola ve kaçankim atuñ (15) yürümesinde bolluḡı murād édesin şehriyi yorḡaya çekersin tâ kim veledi yorḡa çıḡa (16) ve yürümesi vâsi' ola ve kaçankim yorḡa cins ve aşîl olan atlardan olsa ve cins (17) ve aşîl üzerine çekülse pes şüreti yaramaz olmaz ve ḥüsni ziyāde olur ve tırnaḫlarıñ

[89a]

(1) ecvedi şol atda olur ki bâride ve raṭbe olan bilâdda toḡa ve beled-i ḥârda toḡan (2) atlarıñ tırnaḫları yumuşaḫ olur ve tırnaḫlar sebebiyle ol beledde olan devābbuñ 'ömri uzun olur (3) bu bâb başuñ 'uyûbın beyân éder ve anlar otuz sekiz 'aybdur (4) feresde maḥlûḡa olan 'uyûbuñ zıkrîdür ki feres anlar ile toḡar ve biz feresi taşvîr eyledük (5) ve a'zâsı üzre yazduk tâ kim anuñ şıfatını fehmi etmeyen kimesne aña muṭṭali' ola (6) ve müşâhede ile anı göre anlar bunlardır ki atuñ maṭ'amı ya'ni boḡazı ki 'alef ve şu andan gider (7) ḡalîz ola ve ḥayşümü ya'ni burunuñ aḫşâsı büyük ola ve burun ucı ḡalîz ola ve erḡam ola (8) ya'ni anda sevād ve beyāz ola veyāḥûd ayakları siyāḥ ḥuṭûṭ ola ve efḡām ola ya'ni ön dişlerinüñ (9) altındaki dişleri üstinde olmaya deve dişleri ola şarkıḫ tudaḡlu ola dişleri arasında (10) olan et beyāz ola ve boḡazda olan laḥmeleri az ola lisānı kışa ola iki burnı delikleri (11) ṭar ola menāfisi az ola burnı ucında ḡaşabadan fazla olan yumuşaḫ yer egri ola (12) burnı yaşşı ola ve ucı sivri ola ve iki cânibi mu'avvec ola ve burun ḡaşabasını ihâṭa éden (13) iki kemük veyā iki ṭamar çıḡuk ola ve iki liḫyesi yufḡa ola iki yüzünüñ laḥmı çok ola (14) gözleri küçük ola göz ḡapaḫlarıñ kenârları ki anlarda ḫıl biter az ola şaşı ola (15) gök gözlü ola bir gözi

gök bir gözi siyāh ola gece ile gözleri görmeye (16) ve bir cānibi aḳ ola ve bir cānibi aḳ olmaya ve şol kemük ki 𐌕aş anuḡ üstindedür çökmüş ola (17) alnı 𐌕ar ola cebīni ki 𐌕ulak üstidür 𐌕ıkuḳ ola ve yüzi 𐌕abīḡ ola iki 𐌕ulaḡı

[89b]

(1) arasında mürtefi^c olan kemük küçük ola alnuḡ bitecek yeri ḡafī ola ve kışa ola ve ince ola ve 𐌕ıblaḳ (2) ola üstinde 𐌕ıl olmaya alaca ola ve kirpikleri ve kirpik bitecek yeri beyāz ola (3) bu bāb iki 𐌕ulaḡuḡ ‘uyūbın beyān eder (4) ve anlar otuz sekizdür 𐌕ulaḳ içi yābis ola ve eṭrāfı ve 𐌕aşrası pişmiş ola ve 𐌕ulaḳ yüz üzre (5) sarḳuḡ ola ve sülpük ola ve büyük ola ve şıḡır 𐌕ulaḳlu ola ve 𐌕avşan 𐌕ulaḳlu ola ve 𐌕ulaḡuḡ (6) aşlı ziyāde sarḳuḡ ve sülpük olmak ve içinden şaru şı 𐌕ıḳa ve 𐌕oḡrı ola ve rub^c mıḳdārı (7) kesilmiş ola ve 𐌕ulaḳlaruḡ müntehāsı ḡalīz ola ve iki sem^ci 𐌕ar ola ve iki 𐌕ulaḳ küçük ola (8) ve 𐌕ulaḳlar ırakdan ve yakından iştıme ve 𐌕ulaḡuḡ birisi āḡer üzre diküli ola ve yüz 𐌕arafından (9) yüz üzre muḳbil ola ve üst 𐌕arafı yaşşı ola ve iki 𐌕ulaḡuḡ içi ve dışı 𐌕ıl ile 𐌕olmuş ola (10) ve ikisinüḡ içi ve dışı ḡalīz 𐌕ıl ile 𐌕olmuş ola ve ikisinüḡ ucu birine bulışa ve 𐌕ulaḡı kışa ola ve 𐌕azālī vāsī^c ola (11) 𐌕azāl nāşıyenüḡ ardında ‘izāruḡ maḳ^cadıdur ve zemāl dedükleri eyegü nāḳış ola ve boḡazlanacak (12) yer ve şaḳḳ edecek yer yaşşı ola ve boyun ortası 𐌕ıkuḳ ola ve boḡaz deligi 𐌕ar ola bül^cümü 𐌕ar ola (13) iki arḳası nāḳış ola göḡüs üstinüḡ yanında olan iki et pāresi küçük ola ve yaḡrın (14) kürekleri ile arḳa arası 𐌕ar ola göḡüs ortası küçük ola ve alnuḡ bitecek yeri (15) az ola ve iki elmacügi küçük ola ve göḡsüḡ zāhiri 𐌕ar ola ve iki 𐌕aşıḡ arasında (16) olan ḡufre ya^cni 𐌕uḳur küçük ola ve göḡüs üsti aşıḡa çöke ve 𐌕opuḳları etlü ola (17) etden belürmeye bu bāb öḡ ayaklarında olan ‘uyūbı beyān eder

[90a]

(1) ve anlar yigirmi sekizdür iki bazu uzun ola iki uyluḡuḡ etleri ince ola ḡalīz olmaya ve 𐌕olları (2) kışa ola iki dizi memsūḡ ola ya^cni silinmiş ola öḡ ayaklarında 𐌕anbūb uzun ola 𐌕anbūb vazīfün (3) öḡidür ve 𐌕ırnaḡa muttaşıl olan yer ki insānda el ayasınuḡ zāhirine muttaşıl olan uşūl-i aşābi^c (4) menzilesinde zāhir ola ebācili yumuşak ola ebcel atda ve deve de meşhūr bir 𐌕amardur insānda aḡa (5) ‘ırḳ-ı ekḡal dērler ve sinirleri az ola ve 𐌕ırnaḡa muttaşıl olan sinir ile maşba^ca yumşak ola (6) ve maşba^ca şeżānuḡ başıdur iki 𐌕arafdan ya^cni rākib bindigi 𐌕arafdan ve 𐌕araf-ı āḡerden ve 𐌕ırnaḡuḡ ardı (7) kūsac ola ve ferci sarḳuḳ ola ve gözlerinüḡ görmesi zā^cif ola ümm-i 𐌕ardānı 𐌕ar ola ve ümm-i 𐌕ardān (8) 𐌕ırnaḳ ile etüḡ bilegi ardında olan uzun 𐌕ıllar üstinde olan mevzi^cdür bilekleri uzun ola (9) öḡ ayakları mu^cavvec ya^cni egri ola ayakları bir 𐌕arafa

mā'il ola ve büyük ola a'ser ola (10) ön ayakları arasında ıraklık ola ve baldırda olan sinir etleri yere qarīb ola tırnağı (11) yumşak ola ve tırnak kenarı yaşşı ola tırnağın ortasında çekirdek gibi olan şey'i vāsi' ola (12) bilekleri yumuşak ve mülāyim ola ve siniri devşürülmüş ola ve bilegi çıkmış ola ve tırnağı tar ola (13) bu bāb heykelün 'uyūbın beyān eder (14) heykeli nākış olan at hāriki müdevver ola ve hārik iki arkanın mābeynidür ve çigini dağı (15) müdevver ola ve tırnağı vāsi' ve gēn ola ve boyun kemügi ki içinde ak ilik ola yumşak ola (16) arkası uzun ola ve arkası yumrı ola ve arkada binecek yeri za'if ola ve böğri münkaṭi' ola (17) ve yan eyegülerün üstinde etden zāhir olan şey' yufka ola kolan yeri daḳīk ola eyegüleri biribirine munzamm ola

[90b]

(1) büyük gözlü ola ve arka onurgaların kenarı yufka ola eyegü kemüklerinin altında kemük (2) nākış ola ve böğürleri ḡalīz ola ve bağırsağı meksūr ola ve cenebün āhirinde olan onurğa yeyni ile ucaya (3) varınca olan yer meksūr ola ve böğri mu'allak ola ve tırnağın içinde çekirdek gibi olan şey' yufka ola (4) ve göbegün öni ki anda kıl biter yumşak ola ve kāvuḳ ki bevl yēridür yumşak ola arka ortası yumşak ola (5) zekerinün ḡilāfi vāsi' ola ve kazībi büyük ola ve bir hāyelü ola iki kolu ayrılmış ola ve iki uca ile (6) uca başı ile ki böğür altına ulaşur mābeyn olan yer mülāşık ola ve iki ucanın başları 'acizde buluşdukları (7) yer yufka ola kuyruğun sağı ve şolı ḡafī ola mu'ahḡarı ya'ni ardı kapulmuş ola ve kuyruk kemügi aşağı inmiş ola (8) iki uca ile kuyruk dibi mābeyni ki cā'irteyn tarafınadır yufka ola ve tırnakların başı aşağı ola (9) ve ağız ve burnu ve kulağı delikleri tar ola veyāḡūd revsi çıkacak yeri tar ola ve halkası yumşak ola (10) ve ucaların başı altında olan iki laḡme memsūḡ ola ya'ni silinmiş gibi ola ve boyun sinirleri kışa ola (11) iki yağrın küreklerine döküle koltuḡ tarafında ola eyegüye varmaya ve iki uyluk üstlerinin iki başı (12) munzamm ola iki yanı yufka ola 'ırḡ-ı nisāsı yufka ola boğazı sarḡuḡ ola kuyruk bitdiği yer uzun ola (13) kık ayakları beyāz ola ve kuyruğı kılı ḡafī ola kıkılları tar ola iki 'arkūbı ḡalīz ola ve 'arkūb atın (14) kık ayaklarının dizidür tüysiz ola ve kık ayakları ayrılmış ola kulağında beklik ola alnı ortasında akçe (15) miḡdārı ak yer ola onurğa kemügi şınmış ola bilekleri leyyin ola dāirtān biribirine qarīb ola ve vakt (16) olur ki kık ayakları kavī olur ve ön ayakları za'if olur ve vakt olur ki ön ayakları kavī (17) ve kık ayakları za'if olur ve yüksek bağa ve fārisi turgutmak istedikde tırmaya öngüllük ede

[91a]

(1) Һарӯн ола yürүмек истемeye eyeri мен' эде eyerlenmeye binmegi мен' эде уyan urmaғı мен' эде (2) қıç ayakları мүнтаşıb ола ya'ni dikilmiş ола anda inһinā ya'ni egilmek olmaya arıklıқdan iliksiz ола (3) öñ ayaklarınuñ eti az ола ve siñiri uzayub sarkа uca ve uyluқ etleri az ола ve bu zıkr olunan (4) 'uyüb feresde maһlūka olan 'uyübdur ve bilmeyüb bu kitāba nazar eden kimesneye merһamet için (5) biz feresi taşvır eyledük ve a'zāsı üzre yazduk tā kim nazar ètdükde aña zāhir ола (6) ve bi'l-lāhi't-tevfīk ve anuñ ardınca 'uyüb ile müvelled olan feres-i āһer taşvır olundu (Bu sayfanın geri kalanında minyatüre yer verilmiştir.)

[91b]

(Bu sayfanın tamamında minyatüre yer verilmiştir.)

[92a]

(Bu sayfanın tamamında minyatüre yer verilmiştir.)

[92b]

(Bu sayfanın tamamında minyatüre yer verilmiştir.)

[93a]

(Bu sayfanın tamamında minyatüre yer verilmiştir.)

[93b]

(1) bu birkaç kelimedür ki cebra'il 'aleyhi's-selām ismā'il 'aleyhi's-selāma ta'līm eyledi (2) ki ismā'il ecyād taғına çıkub һayli bunlar ile da'vet eyledi (3) pes ismā'il 'aleyhis's-selām mekkede ecyād taғına çıkub bu kelimāt ile һayli ya'ni (4) atı çağırdı pes at aña muṭi' olduғı һâlde geldi ve at vaһşī idi (5) һāb ve һābī ve һay ve helā ve erһab ve ammā һāb ve һābī ve һay ve helā (6) pes bunlar ile da'vet оlinur ve ammā erһab pes anuñla dābbe da'vet оlinur ve cem' (7) оlinub āfetden һıfz оlinur ve dābbe daһı me'lūfe olur ve ammā yalnız helā (8) pes ib'addur ve ammā erһab pes zecrdür ve тарlıқdan bolluға du'adur emr olan aқvem ve қamm ma'nāsınadur (9) bu bāb һaylün a'zāsın beyān eder ki anların esmāsı таyr esmāsıdur ve anlar yigirmi üçdür (10) 'aşfūr ve һāme ve zebāb ve şadre ve ferāşe ve ya'süb ve nāhiқ (11) ve қаtāt ve ғarāb ve nesūr ve zūraқ ve saқar ve dikeyn ve һumer ve başaқ (12) ve na'āme ve şalsal ve rahmet ve semāme ve һattāf ve esma' ve ferһ ve nesl (13) bu bāb kisveti ve i'lāfi beyān eder (14) қаçankim devābbı 'alef içine қoyub baғlayasın pes anların қuyruқları dilberinden (15) şuyı eksük ètmeyesin ve üzerlerini şu ile silesin zīrā қuyruқ dābbenün (16) cesedinde mevzi'ün eb'adıdur pes қаçankim қuyruғına şovuқ şu қoyasın (17) şu anı raṭb èdüb ve tebrīd eder ve gözlerinde burқа' ya'ni peçe ола bol gömlek gibi

[94a]

(1) başına geydüresin ve atlar için göğüslikleri gerekdür ki anların göğüslerini (2) izādan ve toprakdan hıfz ede ve issiliği ve şovuklığı def ede ve bār-girlerün (3) ve eyer için katırların cüllerini kıldan edesin ve eger lāzım olursa atlarına yünden (4) cüller edesin atın şa'rina dağı eşfā olur ve kıldan olan cüller behāyimün yaz günlerinde (5) bedenlerini şovuk tutar ve yünden olan cüller kış günlerinde bedenlerin şovukdan hıfz eder (6) ve atların dışısı için kıldan cüller anların gözlerinde kıandan kızıl noktalar çıkarmağa veyā et (7) pāresi bitmege sebep olur ve sāyis katırın ve at dışısının ardını ovmaya ve kaşımaya zīrā (8) gözde kıandan kızıl noktalar çıkmağa sebep olur veyāhūd gözde et çıkub büyük ola (9) ve aḥşam vaktlerinde atları cüllerinden mücerred edesin ve gözler üzre ipliklerden (10) burka'lar aşasın tā kim gözlerini sineklerden şaklayalar ve atlara yatub (11) yuvalanmak için mevzi'-i vāsi'de yatacak ve yuvalanacak yer edesin tā kim at yatub yuvalana (12) ve döne ve ayakları dīvāra ve taşā tokunmaya ve toprak olduğu yerde atı yaturdub (13) yuvalatmayasın ve kaçankim at yatacak āhūr kapanuk olsa andanşonra anı açasın (14) pes ol vakt atı anda yaturtmayasın zīrā atın derisini ifsād eder ve yalnız şaman (15) yeyen devābbun fuşkisi redīdür yābisdür atı yaturtma ve yuvalatma şol yerde ve şol (16) fuşkide ki aḡa yağmur işābet ede ve şol fuşkide ki taşrada geçelene zīrā (17) bu dābbenün cesedini eridür ve dağı şol yer ki ve şol fuşki ki aḡa güneş tokına

[94b]

(1) pes kızar ve dābbede a'zānün yumşaklığın ve kuvvetinün eriyub gitmesin īrāş eder ve yatacak (2) yerde atı oyun çoklığına 'ādet ētdüresin zīrā bu cildini vāsi' eder velākin ziyāde (3) oynamakdan anı men' edesin zīrā çok olur ki karnında bağırsakları munḡalib olur (4) ve yarılıb ayrılır ve aḡa 'ilāc ve hīle yokdur ve atı yatacak yerinde az oynatmak (5) ovmağı īcāb eder ve kaçankim ata yonca veyā kaşīl vèresin pes her sā'atde ovup (6) yuvaladasın ve şol yer ki sen anda ata 'alef vērürsin vāsi' gerekdür zīrā anın ḡaḡkı şahrāda 'alef yemekdür (7) bu bāb 'alef miḡdārını beyān eder (8) arpadan ayrıtlanmış bir keyl ki nişf şā' olur ve ba'zılar biḡ beşyüz altmış dirhem (9) olur ve yoncadan yigirmi rıtl yigirmi beş rıtlā varınca vèreler ve eger (10) dābbe ekül ise ziyāde edesin zīrā yonca zarar ētmez ve eger ḡalīti ya'ni yonca ile (11) şaman karışdurub ata vèrececek olursaḡ pes on rıtl yonca ve yigirmi rıtl (12) şaman ḡalt edesin ve eger atın ḡilkati büyük ise ve ekül ise aḡa bir buḡuk keyl vèresin (13) velākin bu 'alef ile ḡalḡub yürümekden ḡazer edesin ve ḡalītüḡ aḡseni (14) ve atyebi budur ki

‘alef iki nısf ola bir nısfı yonca ola ve bir nısfı şaman ola (15) ve yorgunlık üzre ata arpa vermeyesin ve ta‘ab üzre dahı şu vermeyesin zîrâ atun (16) acı acı ağız koğmasın ve helāk olmasın icāb eder imdi şöyle ma‘lûm ola ki (17) her dābbe için ‘alefün hayrlısı yoncadur ve arpa ile bir şey’ ata verilmez ve aruk olan ata

[95a]

(1) şaman hayrludur ve çok ‘alef arık ata zarar etmek mümkün degildir velākin mîzān anuñçündür (2) ki at ne miqdār ekl etdügin bilesin tā kim ‘alefini az ede zîrâ ziyāde aruk olan (3) at çok olur ki kırk rıtl ekl eder ve lāyık degildir ki arpadan yigirmi (4) rıtl ve yoncadan sekiz rıtl ve andan dahı aqall vèresin ve bu kadar hāzarda zarar eder (5) ve seferde zarar etmez ve semiz katırlarun kaçankim arpasın ziyāde edersin anlara zarar etmez (6) ve ammā devābbdan yoncayı men‘ etmek pes dābbenün helākıdır ve yoncayı ata ziyāde etmek (7) enfa‘dur hāzarda şa‘iri ziyāde etmekden ve hāzer eyle ata arpayı vērüb şu vèresin (8) zîrâ bu teşebbügi irās eder ve teşebbük karışmak ve birbirine girmekdür ve teşebbük hamere benzer (9) ve hamer acı acı ağız koğmağdur ve at için ecved olan budur ki andan buzul etdüğünde (10) anı bir sâ‘at kadar yedeler ve gezdüreler andanşonra bir sâ‘at terk edesin (11) andanşonra tekrār bir sâ‘at yedeler ve kaşıl ile anı tebrîd edeler ya‘ni şovukladalar (12) ve büyük olmazdan evvel pes ‘alefün eyüsi anuñ tāzesi ve yaş olan yoncasıdır pes büyük (13) olduğdanşonra bu zāhirdür ki anda hayr yokdur zîrâ murād olan devābbun cevflerini ğasl (14) etmekdür pes kâdir olduğun kadar taze yoncadan vère pes eger semüz olmayacak (15) olursa devābbun bedenlerini ve cevflerini ğasl edersin ve nāsun ba‘zısı bir hafta ‘alef vērür (16) ve bir hafta terk eder ve bu bir şey’ degildir belki lā-büdd olan budur ki iki hafta (17) veyā üç hafta kırk güne varınca ‘alef vèresin ve ata ‘alefi āhir ekilen ekinden vèresin

[95b]

(1) zîrâ ol za‘îf devābbun karnında taşarruf eder ve ata verilen hāşılun tohmı beyāz arpadan (2) gerekdür ve kaşıl uzun ve taze gerekdür ve anuñ ba‘zısı kısa olur ol (3) alçağdur pes andan ictināb edesin ve tazelik üzre ‘alefden bir şey’i tercih etmeyesin (4) ve olmaya ki zibillü olan şey’i vèresin zîrâ öksürügi irās eder ve sen ata ‘alef (5) ya‘ni çayır vèrdiğinde ‘alef bir mevzi‘de gerekdür tā kim dābbenün tavīlesin uzatmağa (6) kâdir olasın hattā her kaçankim ol yerde olan otı bir zîrā‘ otlaya bir zîrā‘ dahı (7) ilerüye uzadasın ve eger otladığı yerde yatub yuvalanursa aña fā‘ide eder (8) ve at çayırı otlamak bir bol yerde otlamak gerekdür ki gölgesi uzun ola rîhi tayyib ola ki (9)

at hava rîhini şemm êde ve her vaktde aña şu vèrmegi terk ètmeyesin ve egerçi kim anuñ (10) ‘alefi kaşıl dahı olursa zîrâ at şusız olur ve bir sâ‘atde sen anuñ şusuzluğın bilmezsin (11) ve devābba ‘alef atan kimesneye lâ-büdd olan budur ki ayak üzre tura ve atları yoklaya (12) ve vèrdükde az vère çok vèrmeye ve ‘alefün uşūline şu vère tâ kim leyyin ola (13) andanşonra ata ve öninde ‘alefden bir şey’ kalmaya ve oğlanlar ata za‘f vèrmekden (14) şaķınasın ki aña çok ‘alef vèrmeyeler ki devābbı ifsād édüb anlara zarar édeler (15) ve evvel-i bahārda atlara ‘alefi ve tâze çayırı vèrmezden evvel birkaç gün mütevāliyen anları binesin (16) kayırmaz fā’ide éder pes kaçankim aña çayır vèresin aña ikbāl éder ve eger dābbe (17) kaşınursa veyā uyuzlu ise pes anı her gün bevl ile ve revşi ile ovarsın ve kaşursın

[96a]

(1) ve üzerinde kurutmayasın kurumadın silesin ve fuşki kurumayınca altına atmayasın (2) ve altında fuşkiyi her vakt tecdīd édesin ve güneş tulū‘ étmezden evvel ve rîh çıkmazdan evvel (3) altında yaş olan fuşkiyi süpürüb pāk édesin ve şol mevzi‘ ki atı anda bağlarsın (4) güneşden ve yèlden ba‘īd gerekdür ve ata kâşili şehir vaktinde vèrmek gerekdür (5) tâ kim devābb raṭb ve bāridi ekl éde ve tâ kim gece şovukluğında devābbuñ derisi (6) leyyin ola ve yaş yonca ‘alefün hayrlusıdır ve anuñ tâzesini alub vèresin ve şöyle bilesin (7) ‘alefün hayrlusı kaşıldür ve yaş yoncadur pes tâze olan yoncayı alub vèresin ve her bir (8) dābbe için iki bağ veyā üç bağ vèresin ve devābb için gecenün şovukluğın yoklayasın (9) ya‘ni gecede şovuk rüzgār tokına ve gün issilüğinden anı şaķınasın huşūşā kim karnı (10) tok ola pes eger böyle édersen istediğün gibi dābbe ile murād alursın ve eger (11) atı ıslāh édüb aña na‘l urasın anuñcün ecved olur ve otlaķ yèrinde at ile ziyāde (12) şıçramakdan hāzer édesin zîrâ münkaṭı‘a olur ve aña karın içinde olan yel duḥūl éder (13) ve nāsuñ ba‘zısı devābbına na‘l ururlar yaş yèdürdiklerinde tâ tırnaklarına yaşlık tokınub (14) anları ifsād ètmeye ve at dahı bir kimesnenün yèrine başmaya ve eger devābbuñ altına şāfī (15) kum édecek olursan pes ol hayrludur ve eger kum tırnak içine girürse andan (16) yaş olmaz ve eger dābbeyi rîh-i cenūb esdügi yère bağlayasın aña zarar étmez ve tâze (17) çayır aruķ olan devābbı semirdür ve ‘alef vèrmek budur ki yoncayı ufaķ ufaķ toğrayasın

[96b]

(1) her neķadar ufaķ ètmege kādır isen ve arpayı iri ögüdürsün andanşonra yère (2) gömülmiş bir tağarcık içine anı kōrsın ve bir tağarcık dahı boş ola andanşonra ol (3) toğranmış yoncadan alub ol bir tağarcık içine kōrsın ve şu ile yayķarsın andanşonra (4)

fevri ol şudan çıkarub şabāh beyni ile güneş kalkınca iki sâ'at miqdârı terk edersin (5) andanşonra ol ıslanmış yoncadan bir avuc veyâ iki avuc alub ol tağarcık içine korsın (6) andanşonra ol iri ögünmüş arpayı alub ol yonca üzre dökersin yoncanuñ (7) rub'ı veyâ şülüşi veyâ nışfı kadar veyâ dañı ziyâde andanşonra ikisi ma'ân at öninde olan (8) boş tağarcık içinde cemî'an hâlî edesin pes dâbbe öninde yedükce gece ve gündüz (9) anuñ gibi i'âde edüb véresin dâbbe râhat bulınca ve un olmuş arpa nafağa yöninden (10) sağ arpadan dañı az kifâyet eder ve ata zarar etmez ve anı ata vérmeyesin illâ ıslanmış (11) yonca ile velâkin un gibi ufağ ögünmeye belki iri öğüne ve taya gece ve gündüz (12) andan véresin pes yaş olduğundan öturi tay anuñ üzre kalur ve ammâ kaçankim (13) ıslanmış yonca ile kaşîl ya'ni haşıla kâdir ola pes kaşîl üzre bir nesneyi ihtiyâr etmez (14) ve yaz güninde ıslanmış yoncada hayr yokdur ve az olur at alub şatanlar ıslanmış otı (15) arık olan devâbba vërürler tâ kim sür'at üzre semirdeler pes otluğı kaynadurlar (16) andanşonra dâbbeye vërürler ve bunu ederler kaçankim yaş otdan 'âciz olsalar (17) bulmasalar ve ba'zı kum arpa içine boy otın korlar pes levni şâfî eder ve tîz semirdür

[97a]

(1) illâ az olur ki giciyigi îrâs eder ve ammâ ben pes bu kavle zâhib degülem ve hind (2) ehlinuñ 'alefi pirinc gibidür ki devâbb için şörba ile tabh olunur ve semirdür ve ammâ cezîre (3) fuğarâsı devâbba et kıt'aların yedürürler ve anlara şarâb içürürler ve anlara etmek yedürmege (4) 'âdet êtdürürler ve bunu hâcet miqdârı ederler ve dañı yeni toğurmuş devenuñ südin (5) içürürler ve benüm katumda atlara bu nâfi'dür ve bu leyyin ve hafîfdür ve taya bunu içürürler ve ammâ bekler (6) pes yazda süd ile karı ve yalnız südi içürürler ve bundan murâdları atuñ tahfîfidür (7) velâkin ben bunu câ'iz görmem ve az olur ki ata hâcet miqdârı yemiş vèreler (8) ve ba'zı kavm envâ'-i me'kûlâtdan kâdir oldukları şey'den atlara yedürürler ve ammâ lâ-büdd (9) olan budur ki atlara yonca ile arpayı ve yaş yoncayı ve kaşîli ve tuzu yedüreler (10) ve bundan zâ'il olmayalar ve dâbbe yaş yoncayı yedükde üç günde tuz vèreler üç günü (11) geçürmeyeler ve tuzu dâbbenüñ ağzına tarh edüb başın bağlayasın tâ kim tuz atuñ (12) ağzında eriye ve münteşir ola ve lâyıq olan budur ki dâbbeye her vakt bir miqdâr şu véresin (13) tâ kim cemî' evkâtde şuya kanmak üzre ola harâreti olmaya ve şu dâbbenüñ karnını şovuk eder (14) ve harâreti teskîn eder ve cigeri tâze eder ve derisini rağb eder ve bol eder ve semirdür (15) ve gıdayı a'zânüñ nihâyetine ulaştırur ve şunuñ fezâ'ili çokdur ve yorgunlık üzre ve ırak (16) yere sürüb şıçramak üzre şu vérmek ve

arpa aşmak cā'iz degüldür ve hammāma çok (17) koymakdan hazer edesin zīrā hammām kor üzre kızmışdur pes atun tırnağını ifsād eder

[97b]

(1) ve şolumağı karnı kur kur etmek ya'ni karın şadāsını ve karunı karışdurmasın ve yufkalığın (2) icāb eder pes bundan hazer ve ictināb edesin (3) bu bāb devābbun na'l urmasın beyān eder (4) evvelā lāzım olan budur ki na'l bend atun tırnağın kesdükde tırnağın gavrına varmaya (5) ve andan çok almaya belki bir miqdār alıkoğa ve na'l bende dağı lāzım olan budur ki (6) kaçankim tırnağı na'l için düz eder tırnağı çok almaya belki tırnağı iç yüzünden (7) alıkoğa ve aşıla budur ki tırnağda fazla ola ya'ni tırnağa mīh mīhladukda tırnağın (8) iç yüzünden kemük tarafından bir miqdār alıkoğa kemüğe yakın urmaya tā kim mīh kemüğe tokunmaya (9) ve at yuvalansa veyā düşse mümkündür ki na'lun mismārları delikleri münkaṭı' ola (10) pes tekrār na'l urmak lāzım olice na'l urmak mümkün olmaya ve bir miqdār tırnağ (11) kalıcak tekrār na'l urmak lāzım oldukda na'l urmak mümkün olur mādāmki mīh (12) yerleri münkaṭı' olmaya ve na'l bende na'lları tedbīr ve işlāh etmek lā-büddür eger ön (13) ayakları düz ve pek ise ard mismārlarını küçük ede ve ön mismārları büyük ede (14) ve eger ön ayaklarında leyyin ve mülāyemet olacak olursa ön mismārları küçük eder (15) ve kıç mismārları büyük eder ve her bir na'lun etrafında iki mīh ede kaçankim tırnağda (16) yufkalık ola ve kaçankim tırnağ pişmiş olsa veyā anda taşraya veyā içerüye egilmek (17) olsa atun ayağı bir cānibe meyl etmekden veyāhūd egri olmakdan veyāhūd tırnağın meylinden

[98a]

(1) na'l bend yüksek olan yere nazar ede pes dābbeyi anun üzre döndüre ba'dehu egri (2) olan yeri mīh ile muhkem eyleye ve ba'dehu yine anı ol yüksek olan yere döndere ve (3) mīhi mīhlaya pes ayak içerüye veyā taşraya muḳallib olub toğrulur ve kaçankim dābbenün (4) tırnağı ince ve yufka olsa ve aña binmek lāzım gelse pes lā-büdd olan budur ki (5) anuñün tırnağa berāber bir na'l isti'māl ede ve cümle tırnağın anuñla kaplaya tā kim (6) tırnağın içinde olan yumşak yer tarafında olan tırnağ yarık ve yırtık olmaya ve na'lı (7) dört mīh ile mīhlaya velākin her tarafda üç mīh ahsendür ve dābbenün ayağın (8) berāber etmege dağı eşedddür ve kaçankim atun tırnağı yufka ve ince olsa na'lsız (9) yürümekden veyāhūd gayrı illetlerden ötüri pes tırnağ bir kaba muhtāc olur (10) pes tırnağa erimiş isicak iç yağın tamladub içüre ve ince bir deri pāresin üzerine (11) koyub üzerine na'l ura ve bu bābda aşıla olan budur ve nāsun

ba'zısı kēçe üzre (12) na'l ururlar velākin bizüm yanımızda bu cā'iz degildür zīrā kēçe tırnağı imsāk eder (13) ya'ni şıkar ve pek tutar ve olmaya ki dābbeyi 'ilāc edüb bağlamayınca na'l urasın (14) zīrā dābbe öngüllük edicek vakt olur ki mīh tırnağ içinde olan yumuşak kemüğe tokınur (15) ve na'lbend na'l urmaya illā şol na'l ile ki tırklanmış ve dögülmüş ve düz olmuş ola (16) zīrā tırnağa ziyāde yakışur ve dābbenün ayaklarını ziyāde düz edüb berāber eder (17) ve mīhlar ince gerekdür ve süñü gibi keskin gerekdür ve bu dābbe için eslemdür

[98b]

(1) ve demür şāfī olub eyü olsa az dañı olursa çok olur ve eyü olur ve her (2) ne kadar demür mülāyim olursa mīh ol kadar eyü olur ve tırnağ üzre ol kadar (3) тұrur ve lāyık olan budur ki mīh yüksekde ola hattā kaçankim mīh (4) tırnağın ardı tarafında kıvrılş toğru olub tamām kararında olur ve tırnağı şişirmez (5) ve na'lbend mīh tokunmağdan emīn olur ve kaçankim atın ayağında fatk işābet etse ya'ni (6) yeteçalsa na'l ile tırnağ arasına uzun şahtiyān pāresi koya ki na'l altından (7) çıkub ayağın ardında uzana ve ol şahtiyān pāresini bilekde muhkem dike ve bağlaya (8) tā kim taş tokınub veca'ı ziyāde olmaya ve kaçankim dābbeye fatk işābet etse ya'ni (9) topuk çalub ön ayağı yarılş ve tırnağın etrāfı kopsa atın ayağına şıgır derisinden (10) bir edik edüb aña geydüre ve bileğinde bağlaya tā kim içine toprak (11) girüb anı incitmeye ve ħorāsānī ip ile başın ardına ve ağız etrāflarına varınca (12) muhkem bağlaya tā kim başın ardını ve ağız etrāflarını ayırmağa ve kımildatmağa kādır (13) olmaya ve eger dābbenün tırnağı ince ve yufka olsa pes murād edinsen ki (14) tırnağı bitüresin hilāle beñzer demürden gāyet ince bir na'l etdüresin (15) ki yaşşılığı bir barmağ kadar ola ve mīhların başları ortalarından ince ola (16) ve na'lın ortası açuk ola ve ba'dehu atın ön ayağı altında 'alef yēdügi yerün kıtında (17) bir çukur kazasın ve aña kirec tıldurasın ve atı anın üzerinde тұrgudasın

[99a]

(1) ve tırnağa ri'āyet ve tīmār edesin erimiş iç yağı üzerine döküb yağlamak ile ve biz anuñçün (2) na'l ura deyü işāret eyledük zīrā eger at binilse veyāñūd āñürdan çıkş tırnağı (3) şınılmaz ve eger na'l hilāli urulş at taşlu yere başamaz ve bi'l-lāhü't-tevfīk (4) bu bāb nīşter ile kan almağı beyān eder (5) na'lbend olan kimesneye lā-büdd olan budur ki şoluk tamarı için başı (6) ve ucı yaşş bir nīşter ittiñāz edine ve şāh tamarı için ve sār tamarları açmak için ucı ince (7) ve keskin bir nīşter ittiñāz edine pes kaçankim bir tamarı açub kan almak istersin yarım (8) tırnağ kadar açasın andanşonra

üst tarafına rıfķ ile nīşteri urasın pes kaçankim (9) murād edinesin ki bir tamarı yarım tırnaķ kadar feth edesin pes nīşteri parmağınla (10) alub anı el ayasına koyasın ve nīşter ucu ile yarım tırnaķ kadar aşağıdan yukarı urub (11) açasın ve nīşter ile urmağa ‘acele etmeyesin tamarı bulmayınca huşušen kim (12) şāh tamarı ola ve şāh tamarın açmayasın dābbeyi pāy-bend ile veyā vāşe ile muhkem (13) bağlamayınca tā kim terleye ve hareket etmeye zīrā haţar-nāk yerdür ve elünj ile (14) hulķüm yanında ta‘ām ve şarābuñ mecrāsı olan tamarı bulub anı bükessin ve bir (15) elünj ile dağı iki kulaķ ile çeñe mābeyninde olan tamarı çıkarasın (16) tā kim saña sinir zāhir ola andanşonra yarım tırnağdan ziyāde nīşter (17) urasın ve anuñ nişābı baş barmağ ile şehādet barmağı beyninde kalem tutduğun gibi tutasın

[99b]

(1) pes tamar yumurda şarusı gibi çıkar pes kenārını nīşter ile acıdasın (2) ve nīşter urasın ve eger tamar gizlenürse anı kelbeten ile alasın ve bu (3) saña dağı āsān olur eller ile çıkarmakdan inşā'allāhü tebāreke ve te'ālā (4) ve dābbede olan ‘uyüb-ı hādişeyi biz bu kitābda irād eyledük ki bu kitāba (5) nāzır olan kimesne aña muhtācdur ve dābbenünj a'zāsı ve mefāşılı (6) üzre şerh edüb işāret eyledük tā kim nāzır olan (7) kimesneye zāhir ola ve ‘uyūba vāķıf ola inşā'allāhü te'ālā (8) ve lillāhi'l-ħamdü ve'l-minnetü *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür vardır.)*

[100a]

(Bu sayfanın tamamında minyatür bulunmaktadır.)

[100b]

(1) bu bāb devābbuñ ahlākında olan ‘uyüb-ı hādişeyi (2) beyān eder ve anlar yigirmi beşdür (3) ve anlar cemūħdur ya'ni öngüllik edüb yürümemekdür ve ısırmakdür ve haykırub (4) bağırmağdur ve üzerine bindürmemekdür ve eger1 urdurmamakdür ve kaşımağı (5) men' etmekdür ve kış ayaklarıyla urmağdur ve ürkek olmakdür çağırğan (6) olmakdür ve bağlanmağı men' etmekdür ve kaçmağdur ve sürçek olmakdür ve ürkmekdür (7) ve muhtebeş olub turmakdür öñ ayağı ile gövdesin urmağdur ve ‘acele etmekdür (8) ve cenk kıparub döğüşmekdür ve gerü dönmeğdür ve baş kaldırmakdür (9) ve başı aşağı tutmakdür ve torvayı indürmekdür ve göz diküb yüksek (10) bakmakdür ve kāh bir tarafa ve kāh bir tarafa dönmeğdür (11) bu bāb na'lbendün müdāvātında olan ‘uyübı beyān eder (12) kaţ'ü'l-üzñ el-'avar el-'amy kaţ'ü'l-lisān el-meşeş intişār 'aran (13) şeżā zevā'id dehis sereţāñ rükebbī şakāk ki'āb nefh ecrez (14) kafid 'akāl rema' melh kamh kaşş kütāf hārikī hark (15) nehr kesr-i 'ayb ğurl nemle

şad'ı fî'l-hâfir fatûk sel' fesâd-ı hâfir (16) irtihâş taraş haşy (Bu sayfanın geri kalan kısmında süslemeler yer almaktadır.)

[101a]

(1) hunân-ı yâbis ve hunân-ı raṭb ve mefâşıl-da olan hunân ve hunân-ı ğayr-ı mübeyyen hamr (2) nefḥa verem riḥ mürretü'l-hâyice kerd 'illetü'l-bâṭına mürretü'l-yâbise (3) şitâda dimâġun fesâdı şayfda dimâġun fesâdı cünûn dâ'-i baḳar bevâsîr (4) gerek mezâkîrde ve gerek huşyeteynde olsun şadrda olan dibiyye riḥ-i hâyice (5) kâmlle ḥâmm maġal dâ'-i fârre ekl-i ḥaṭmîden olan dâ' şarbîk nâ-ḥiyâm ümm-i demâmîl (6) ihlîlce 'akâş qarḥatü'l-ḥayl qarş u berd taḥnîk tâlîl rebûv şudâ' inḳitâ' (7) ḥummâ riḥü'l-cemâl veca'-yı kebed riḥ-i sūs veca'-yı ḳalb fatûk-ı fî'l-baṭn veca'-yı ṭahâl (8) veca'-yı esr mebtûn veca'-yı kesâḥ nıkrîs rahşa 'alk-ı fî'l-ḥalk les'ü'l-aḳreb (9) ma'as dâ'-i 'ankebût rebḥa hetk-i fî'l-cevf ihtilâc les'-i ef'âdan (10) olan dâ' ekl-i kernebdan olan dâ' dūd-i fî'l-baṭn ekl-i 'aḳârdan (11) olan dâ' fâtil veca'-yı em'â ekl-i zibl-i dücâcdan olan dâ' 'illetü'l-reyye (12) minḥarda bevâsîr nefḥatü'l-baṭn ḥanâzîr qarḥa-yı em'â cirdânun yerinden çıkması mâ'-yı aşfer (13) heyza baraş ḥunâḳıyye süll tevessüf zelâk nekb ḥal' ḥaşad teşbîk (14) veca'-yı iklîl veca'-yı hâfir tüte-i fî'l-hâfir kümne 'aynda süllâk verem-i haşy (15) ve ḳazîb ḥurûc-ı dübür cerḥ-i sibâ' cerḥ-i ḥadîd ve ḳırdân ya'ni kene dedükleri böcek (16) ḥall-i beden-i dâbbe verem-i ḳavâ'im istirḥâ-ı huşyeteyn ağız ḳoḥusı dūd-ı ḳurûḥ ḳurûḥ-ı ḥalk (17) yeleden ve ḳuyruḳdan şa'run düşmesi beyâz-ı 'ayn 'aynda mâ'-yı ḥadîş sü'âl ki

[101b]

(1) yün yutmaḳdan olur ḳuşâr sülâk-ı fem i'vicâc-ı 'unḳ ön ve ḳıç ayaklarında aḳlık (2) havadan ve ğayrıdan olan sü'âl ḳulaḳda olan ḳurûḥ-ı tırfa şovukdan olan sü'âl (3) issilikdan ve ğubârdan olan sü'âl ve sü'âl ki oḡulması ümîd olunmaz zafere gözde tüte (4) riḥ-i seblî yaraḳân ḳulunc sa'fa-yı raṭbe ve yâbise veca'-yı külyeteyn difle yemesinden (5) ḥaşıl olan dâ' ve difl bir acı otdur fârsîde ḥarzehre dërler ḳattâldür nütüvv-i ferc (6) burundan aḳan ruṭûbet gözde ġışâve taḥrîk-i fuşûş gözde ḥumret ki yün (7) issiliġından ḥaşıl olur ḥarḳ-ı nâr ḥikke-yi minḥar sâlik ḥikke-yi üzneyn ḥaşışden (8) gözün aḳlıġı şudâmdan 'amî ya'ni bir nesne ile urmaḳdan şebkür cereb 'usr-ı bevl (9) ta'ab-ı şedîdden ḥaşıl olan 'illet 'alef yememek revş ile arpayı tarḥ etmek ya'ni revş ile (10) bütün arpa çıkmaḳ arpayı çok yemek 'illet-i remeke ḳurûḥ-ı fem ḳard-i fî'l-baṭn (11) ḥayşûmdan ḳanun inficârı taḥrîk-i esnân ḳulaġa ufaḳ taş düşmek cesedden (12) ḳan ṭamlamaḳ dil altında ḳurbaġa 'illeti şuda yeşil ḳurbaġayu yutmaḳ

‘alef içinde mismārı (13) veyā kemügi bulub ağzından atmak bint-i ‘aras ki ās dedükleri cān-āverdür ısırmak göz (14) muḥaccirinüñ şikākı ve muḥaccir göz çukuru ve gözüñ çevre yanıdur verem-i minḥareyn arpaya benzer (15) cefn ki göz kabağıdur üstinde olan dā’ kamerü’l-‘ayn ki güneş ḥarāretinden olur (16) ekl-i esnān verem-i liṣe gözde nāsūr cemī’ cesedde olan nāsūr uyluk altında (17) olan sereṭān dübrden kanuñ inficārı meyāl ḥāfirde ḥikke ‘aynda külliye

[102a]

(1) efvāh-ı mihārede külliye cālibeynde hetk zāmürü’l-yedeyn ya’ni ta‘abdan ön ayakları (2) arık olmak bevl-i dem remaş remed naḡş-ı ernebe ‘illet-i şehdiyye iltevā-yı im‘ā (3) ‘ükün-ı fī’l-mu’ahḡhar-ı keleb bir dābbenüñ bir dābbeye urması çukur içine düşmekden olan (4) ‘illet ‘illet-i te‘ab ‘illet-i nefād ‘illet-i ceza’-yı şedīd ‘illet-i ‘izām-ı rikāk dābbenüñ ısırmısından (5) olan ‘illet ayaklarına ve sinjire degin ve gayrı nesne dāḡil olmakdan olan ‘illet ‘illet-i a‘şāb (6) bu bāb ‘alāmātı beyān eder (7) ve at a‘mā olduğunun ‘alāmeti budur ki irākdan saḡa karşı geldükde ön ayakların (8) dürer ve bükür ve dizlerin kaldurur ḡattā yakın olur ki yürüdükde ve kavd étüdükde (9) dizleri ile çeḡelerine urur ve ammā dişlerüñ ḡal’ı ‘alāmeti pes irinüñ çokluğu ve lu‘ābüñ (10) seyelānıdur ve ammā lisān ḡaṭ’ının ‘alāmeti pes arpayı tamām yememekdür ve anı yaş étmekdür (11) ve şuyı az içmekdür ve bu ekşerıyyā tavaruñ boynına ip taḡmakdan ḡāşıl olur pes (12) andan ḡazer eyle ve ammā atıñ ḡārūn olması ki müstahkem olmaya pes fāris olmayan (13) kimesnenüñ rükūbından lāzım gelür ve ammā ‘azāz ya’ni ısırmak pes sāyisüñ çok zārbından (14) ve daḡı atıñ yatağı yerinde anuñla oynamakdan lāzım gelür ve vakt olur ki demden ve şafrā-yı (15) yābiseden vāḡı’ olur ve ammā atıñ reveḡānı ya’ni ḡayḡırması ve baḡırması pes fāris olmayan kimesnenüñ (16) aḡa rükūbından ve istediḡi yere segirtmege anı terk étmekden ve her cānıbdan (17) zārb ile üzerine ilḡāḡ étmekden olur ki fāris başını kavī ṡutmaya ve uyanını zābt étmeye

[102b]

(1) ve vakt olur ki at rākibe başın eger bir şey’i istimā’ eden kimesne gibi kaçankim (2) üzerinde çok cerī vāḡı’ olsa ve ammā egerden imtinā’ étmek ve ürkmek pes münsecinde (3) ya’ni omuz başının altında cıbanlardan ve arḡasında yaralardan ḡadıṡ olur pes arḡası (4) oñulmadın üzerini yine açar pes anı acıdur pes ürker ve ditrer ve ammā ḡulağı (5) uyanı men’ étmek ve uyanı urdurmak pes ḡulaḡda bāḡı olan şiddet ve şu‘ūbetden ötüri (6) ve başuñ gerisinde uyanda vāḡı’ olan ḡışalıḡdan ötüri pes uyanı

men' eder (7) ve bunu 'adet eder ve ammā at kış ayakları ile urmağ pes anuñ bed hūyluğındandır ve şıķınmasındandır (8) ve ön ayağı ile yere urduğı pes vaķt olur ki ayağında buķağı veyā köstek acıdur ve vaķt (9) olur ki iki çeñesi ve tudaķları men' eder pes yavaşıyı ve uyanı urdurmaz ve ammā at (10) şayha urub çağırduğı pes ķabl-i şedīd olub üzerinde rākib olan kimesne çok zarb etmekle (11) segirtmege ilhāh eder ve uyanı elde tutmağı bilmez pes at tırur ve devr eder ve şayha eder (12) ve ammā na'l urmağı men' etmesi pes ayakda şu'ubetden otüridür ve vaķt olur ki na'lbend (13) mīh ile tırnaķ içinde olan yumşak kemüğe tıķınur pes acıdur veyā köstek elem vürür pes (14) na'lı men' eder ve ammā ürmek pes atun ķalbi za'findan ve anda olan vahşetden ve şu'ubetden (15) ve şehirlerde ve esvāķda az geçmekdendir ve ürmekün aķbeşi ki dābbeye anı terk etmek (16) müşkildür develerden ürmekdür pes bu eşyādan hāzer etmek lāzımdır ki (17) bu aķlāķ ve havādiş anda vāķı'a olur ve's-selām ve lillāhi'l-hamdü ve minnetü

[103a]

(1) bu bāb at ayakda terk olub saķat olduğunun 'alāmetin beyān eder (2) ki anların ba'zısı gizlüdür ve ba'zısı zāhirdür pes teftiş ve tefahhuş edersin tā kim aña (3) vāķıf olasın ve tā kim zāhir ola ki aķsaması ve saķınması neredendir imdi şöyle (4) ma'lūm ola ki at ön ayağının birisinde aķsaķ olub saķat olmasının 'alāmeti (5) budur ki ol ayak üzre anı turgudursın pes başını şalmağıla ve yürümekde (6) ve yelmekde başın aşığa indürüb aķsamak ile zāhir olur ve yelmekde daķı ebyen (7) ve aźher olur zīrā kaçankim rākib atı yelmege ķındursa aña veca' vürür ayak üzre (8) başmağa havf eder ve anı saķlar ve sağ olan ayağına tayanur pes anuñ üzerine aķsar (9) ve başın aşığa indürür ve kaçankim bir dābbeyi tecribe ve imtiħān etmek istersin (10) pes kedd ü zahmetden sonra birkaç sā'at āhūr içinde tura tā kim şovuklana (11) ve istirāhat ede pes ipini uzadub āhūrdan baş çıkara ve kendüsi çıkmaya pes eger (12) ayağında terki var ise ol sā'atde āşikāre olur ve eger atun ayakda saķatlığın (13) aramak istersin ya'ni veca'ı nerededir pes emr edersin ki mürtefi' yerde anı yeldüreler (14) velākin ol yer ne yokuş ola ne iniş ola iniş ile yokuş arasında ola ve birkaç kerre ol (15) yere varub gele pes eger veca' ayakda ise tırnaķda degül ise pes anı acıdan (16) ayak kaçankim yüksek olan yere başsa ve bir ayak daķı iniş olan yere başsa veca'ı (17) müştedd olur ve aķsaması ve saķatlığı zāhir olur ve andan bir şey' hafı olmaya

[103b]

(1) ve atı yeldürmek gerekdür pes kaçankim tırnağı ufağ taş üzre ve pek (2) olan yere başsa pes eger tırnağda veca^c var ise zāhir olur inşa'allāhü te'ālā (3) ve kaçankim atı yeldüreler pes başına diğkat ile nazar eyle ve gözün andan ayırma (4) zīrā eger aksamak olub ve sakat olursa görürsin ki başını yere indürür (5) sağ olan ayağını yere kodukda aña tayanmak için zīrā nefesini sağ olan ayağı (6) üzre atar ve hasta olan ayakdan nefesini şakınur pes bununla atun aksamlığına (7) ve sakatlığına vākıf olursın ve bu gizlü olan aksamlıkda ve sakatlıkdadur (8) ve ammā zāhir olan aksamlığa pes bir sâ'atde vākıf olursın ve ammā bir ayağı sakat olub (9) aksam olsa ve sağ ayağına tayanca pes atun ardından zāhir olur ki ġarābı kağanı ile (10) ya'ni iki ucanun üsti ile ardca binen kimesnenün binecek yeri berāber olmazlar irtifā' da (11) ve inhifāzda zīrā bir ayağın cem^c etse bilürsin ki anda aksamlık ekserdür ol bir ayakdan (12) pes kaçankim at kıçında aksamak ile mütemmem olsa ve sen anı istikşā edüb yoklasa (13) pes emr edersin ki yuvalana pes eger aksamlığı hafī olacağ olursa yuvalandukda (14) zāhir olur ve müştedd olur huşūşā kim aksaması şağrısınun ve gerisinün üstinde olsa (15) sağa zāhir olur yuvalandığı yerden kalkdukda inşa'allāhü te'ālā sağa zāhir olur (16) iklilde ve bilekde ve zevā'id yerinde ve şeẓāda ki ön ayakda vazīf beyninde bir sinjirdür (17) ġamaz 'alāmeti ve bu 'ayb zāhirdür pes anı görürsin ki kaçankim ikbāl eder devr-i müstevī ile devr eder

[104a]

(1) ve ön ayaklarını nakl eder seyr nakli gibi devr etmez ve ikisin ma'an cem^c eder pes ön ayağun (2) birisi ile devr etmez pes ol mevzi' i elün ile ziyāde şıķarsın ısıрмаğa beñzer pes (3) kaçankim elünj 'illet olan yere koyasın anı acıdur ve eleminden ayağını kaldurur pes bunu bil inşa'allāhü te'ālā (4) ve göğüsde ve kitfde ve anun mā-fevķinde olan ġamazun ve 'illetün 'alāmeti budur ki kaçankim (5) atı bükersin bükilür ve ön ayakların cemī'an uzadub önine çeker ve fetl katında (6) ya'ni büküldükde ayakların tolaşdurub karışdurur pes kaçankim 'illet kağı 'uzvda (7) idügi zāhir olmasa pes başına ve anun 'alāmetine firāset ile nazar edesin ki eger yürüdükde (8) ve yeldükde iki ön ayakların uzadub şakınursa ki yere toķunmaya ve kıç ayakların içerüye koyub (9) yelmekde anlara tayanursa ve şakınmak üzre gögsini ve başını kaldurursa pes eger (10) veca^c tırnağda olursa ve pek bir yere başarsa yelmekde sürçer hattā dizleri üzre düşmek (11) ister pes eger 'illet-i teşbikde ise ya'ni ayaklar birbirine girüb toķunmakdan ise (12) ve bir emr-i zāhirden ise pes şerħden ġanīdür ve ammā 'itār ya'ni her vaktde sürçmek pes ayakların (13) za'findandur ve atun zekāsı kıletünden ve

za'findan ve nefesi süküündandur ve habs kıtında (14) sürçmek pes rākib tarafından ve ön ayakları müntaşıb olub diküli tırmağ (15) ve siñir devşürülmek pes irtihāşdan ve zevā'iddendür kaçankim (16) iki ön ayakları birbirine uralar ve atı acıdalar pes at yüzü üzre düşer ve ammā çukurdan (17) ve taşdan ve ön ayakları kuyuya düşmekden veyā tayanmağdan vākı' olan sürçmek

[104b]

(1) pes ol haṭādur 'ayb degüldür ve ammā meşeş pes vakt olur ki atunğ ön ayağına tokınan (2) taşunğ degmesinden veyā köstek şıkmasından olur veyāhūd ayağın yere urur pes kemük (3) yumuşar ve andan cevz kadar veyā dahı küçük kabara kalkar şahīh kemügi şalābetinde olmaz (4) ve anlarunğ ba'zısı dizde ve bilekde olur ve bunlar en yaramazdur ve zararlıdur ve vakt (5) olur ki dizünğ iki cānibinde iç tarafından taşra ortası üzre atunğ ayağı kırılır (6) ve buña 'ilāc yokdur ve bundan ğayrı mevāzı'-i habsede dābbede kemük gördüm ki dābbe (7) andan naķī olmaz andan kurtılmaz ve vazīfde yarığ gördüm ve dābbe andan kurtılır anlarunğ (8) ba'zısı vazīfde laḥmdan beze benzer vākı' olur ki el altında gelür ve gider (9) ve kaçankim el ile yapışasın yumşak olur katı olmaz ve bu 'aybunğ ba'zısı vazīfünğ muḳaddemi (10) olan tanbūbda olur ve aña faşş dērler ve ayağunğ her neresinde şiş ve kabara olursa (11) pes ol meşışdür zıkr olunduğı üzre atunğ ön ayağında ve kıç ayağında olur ve ammā intişār (12) pes sol 'illetdür ki dābbenünğ ön ve kıç ayakları şişer ve boynı toğrılır kırı ağac gibi olur (13) türk buña toğca dērler pes anunğ evveli ta'abdan veyā şıçramañdan ön ayağında şiş vākı' olur (14) ve çok olur ki dābbe segirtmekde kızar pes münteşir olur ve vakt olur ki dābbe yerinde (15) tırurken münteşir olur pes ayağın kaldurub yere anunğla urur veyāhūd öninde olan (16) āhūra tokınur ve bundan ḥavf olunmaz anunğ şalāhı āsāndur ve tīz onılır ve vakt (17) olur ki siñirünğ üsti yanında veyā ortasında veyā āhirinde vākı' olur ve intişārünğ 'alāmeti

[105a]

(1) budur ki siñiri görürsin ki açılır ve şişer ve tolaşur ve kaçankim siñire (2) elünğ ile yapışasın anı ğayrı naķī bulursın ve anunğ naķāveti budur ki el altında kırş gibi ola (3) ve buña başır olmayan kimesne muḥtācdur ve ammā başır olan kimesne pes nazarı bundan anı ğanī eder (4) pes nazarı ile taḥarrī eder ve başar dahı ḥadīddür ve kaçankim siñir intişārdan yaşşı olsa (5) pes bir aḥad için anda hīle yokdur ve aña 'ilāc edemez ve ammā ğurer pes ol bir ḥarāretdür ki (6) dābbenünğ ayaklarında zāhir olur ve ekseriyyā kıç ayaklarında şanenünğ fevķinde tūlen ardan (7) vākı' olur ḥattā uzanur ve

sane bilek ardında olan uzun kıllardur ve vakt olur ki (8) yaşşı olur ve bunun ba'zısı raḥbdur andan iriñ akar ve ba'zısı yābisdür pes balık kabuğı ile ovılır (9) ve çok olur ki dābbenüñ dizinde bükümün üsti yanında olur ve ammā şeẓānuñ inḳılā'ı (10) ya'ni kopması pes nāsuñ ba'zısı dēr ki şeẓā büyük siñirden ḳalkān siñirdür ve ba'zılar (11) ayıtdılar vazīfe ṭayanan kemükdür ve koyunuñ ön ayağında sen anı görürsin ve ba'zılar ayıtdılar (12) bilekde müctemi' olan siñirün eṭrāfidur ve benüm ḳatımda böyledür zīrā eger kemük (13) olaydı ve anuñ şazīti büyüeydi atun ayağı şişerdi ve biz müşāhede eyledük ki vakt (14) olur ki iṣerüden olur ve vakt olur ki ṭaşradan olur ve vakt olur ki (15) iki cānibden ma'ān vāḳı' olur ve ḳaçankim zıkr eṭdigimüzden bir şey' hareket eṭse dābbenüñ (16) ayağı şişer ve biz cebīnün üsti yanında gördük iṣ ṭarafından ve bu ön ayakların vasaṭında (17) siñirden aṣağa zevā'idün mevzi'idür ve bu 'illet-i ḥabīsedür devābbı helāk eṭcidür

[105b]

(1) dābbe anı ḥiml eṭmege ḳādir degildür ve dābbe andan aḳsar ve bunun ḳazarı kıç ayağında ziyādedür (2) ve ammā zevā'id pes bilek vazīf ile buluṣduğı yēde olan ḡılzetdür ve her yoğunlık ve şiş ki (3) bu mevzi'de ola pes ol zevā'idür ve zevā'id el altında kemüğe beñzer ve ba'zısı iṣerüden (4) büyük olur pes ata ziyāde ḳazarludur ve ol mevzi' ziyāde ve büyük oliceḳ at anuñla (5) irtihāş eṭer ve ön ayakların biribirine urur ve yarılr ve anuñla aḳsaḳ olur ve eger (6) ḥāricden olursa pes ḳazar eṭmez dāḥilden ḳazar eṭdüğü gibi ve ḳaçankim zevā'id (7) mafṣaluñ muḳaddeminde olsa anuñ gibi yine ḥāricden ön ayağun muḳaddeminde olur ve aña (8) zā'idetü'l-ḥamīr dēnilür ve at zevā'ide taḥammül eṭer ve egerçikim büyük daḥı olursa ve anuñla (9) çok iş işler ve bu 'uyūbuñ eṣbāhından atun ayaklarında bir şey' yokdur ki at aña taḥammül eṭer (10) zevā'ide taḥammül eṭdüğü gibi ve ḳaçankim zevā'id atun ön ve kıç ayaklarına işābet eṭe (11) at intiṣārdan emīn olur pes münteṣir olmaz ve daḥı aña şeẓā 'illeti ṭarī olmaz ve (12) ve zevā'id atun ön ayaklarında ve kıç ayaklarında berāberdür ve ammā atun ön ve kıç ayaklarında deḥis (13) pes bir dā'dur ki tırnağun fevḳinde eṣ'arda çıkar ve büyü beze beñzer ve andan (14) büyük olur ve çok olur ki bu ata nīṣterden işābet eṭer pes beze beñzer ve (15) her neḳadar kim andan bir şey' gizlü olsa aḥbeṣ olur ve bu yaramaz bir 'aybdur ve az dābbe (16) gördüm ki bununla aḳsayub saḳaṭ olmaḳdan emīn olur ve ammā sereṭān pes bir dā'dur ki (17) bilek öninde olur ve ön ayakda ve kıç ayakda olması berāberdür ve sereṭān 'illeti ile

[106a]

(1) ma‘lûl niçe dâbbe gördüm ki anda kavî ‘amel eder ve ammâ atun ön ayaklarında ve kîç ayaklarında (2) fesh ve ol budur ki at münteşir olur ya‘ni şişer ve şişi mümtedd olur ve sinjire ‘arız olur (3) ve şeżası münkâlî‘ olur pes ön ayağının mafşalı yumışar ve faşşı habbeden çıkar pes et (4) büzilür ve ayrılır zîrâ mefâşılun ba‘zısı ba‘zısının cevfinde mürekkebedür ve sinjir (5) üzerlerini ihâta etmişdür ve tanbüb anları imsâk eder pes kaçankim şeżâ münkaţî‘ olsa (6) mafşal yaralu olur ve bu ünsâya aşlahdur zeker olan atdan zîrâ ünsâ nitâca şâlih olur (7) ve zeker bir şey’e şâlih olmaz huşuşen kaçankim fesh kîç ayağında ola ve ammâ cerd (8) pes kîç ayağında olan ‘aybdur ve ol ayağın mafşalında ‘arkûbuñ sifli dâhilinden cevz kadar (9) veyâ andan dahı büyük olur ve çok olur ki büyük olur ve çok olur pes kaçankim (10) büyük ola mafşal munkabız olmaz ve ebeden eyle kalur ve cerd dizde meşeş menzilesindedür (11) ve çok olur ki kîç ayakların ikisinde ma‘ân vâkı‘ olur ve çok olur ki (12) at anuñla toğar ve ol şonradan hâdis olan gibi degüldür ve şol (13) cerd ki at anuñla mevlüddur musta‘îldür ve hâdis olan müdevverdür ve mevlüd olan (14) cerde ‘ilâc fâ‘ide etmez ve her cerdden dâbbe sakat olmaz illâ ta‘ab-ı şedîd kıtında ve vaqt (15) olur ki atun ön ayağında olur ve aña cerdîd denilür ve ba‘zılar aña (16) meşeş dërler ve cerd kîç ayağdadur dërler ve her nesne ki tamarlarda ve dizde ola (17) pes anuñ küllîsi cerddür ve ‘aybdur ve ammâ kitâf pes arka başının hârik tarafından ki

[106b]

(1) iki omuzun mâbeynidür tedvîridür ve bu arçada ‘ayb-ı redîdür ve ammâ hark pes dâbbe (2) hârikinde ya‘ni arka ve omuz başında urılır pes arka kemügi veyâhüd ba‘zısı münkesir olur (3) ve andan kemükler çıkar ve anların yerleri nâkış kalur ve bu ‘aybuñ büyügidür ve kîçdan olcağ (4) dâbbe anuñla sağ olmaz ve ammâ nehr pes atun onurgasında almaya benzer bir kabaradur ki (5) at anuñla uzağa segirtmege kâdir olmaz ve ammâ kesr-i ‘ayb ya‘ni kıyruk bitdügi yerün (6) kesri ve çukur olması pes aña işâbet eden âfetden vâkı‘ olur ve ekseri atı (7) şavrub ardına döndermekden vâkı‘ olur ve aña ‘ilâc yokdur ve ammâ ‘aran pes atun (8) kıyruğı bir cânibe mâ‘il olur ve halkun ba‘zısı ayıtdı bu dâbbeden ‘âdet olur ve ba‘zılar ayıtdı (9) bu tayun nitâci kıtında anuñ üzre mütevellî olan ve anuñla muqayyed olan kimesnenün (10) sū‘-yı müdârâtından ve sū‘-yı tedbîrindendür zîrâ tay toğdukda yaş iken iki cânibinden birisinin üzerine (11) oturur pes kıyruğı müştedd olur ve anuñ üzre pekişür pes a‘zel olur ve bir tarafa meyl eder (12) ve ammâ nemle pes tırnağın muqaddeminde ve gayrı

yerinde olan yarıkdur ve ekşer hāmīrde vāqı' olur (13) ve kıru ve redī olan tırnağda 'ārız olur pes kaçankim tırnağ yarılma hattā yarık tırnağ (14) üstinde olan kıllara işābet etse ve andan şaru şu ve kan çıkısa ve tırnağın aşı fāsıd (15) olsa şālīh olub eyü olmaz ve her kaçankim tırnağ yerinden çıkısa nemle dağı anuñla ma'an çıkar (16) ve ammā fatūkh ya'ni yarılmak pes vakt olur ki tırnağ elyetedeki tırnağ ardıdur yarılmur (17) ve vakt olur ki nasūrdaki tırnağın ortasında çekirdek gibi olan şey'dür ve yaruğın

[107a]

(1) en yaramazı tırnağ ile kıl arasında yaşşılığına olan yarıkdur ve ammā tırnağda olan (2) şad' ya'ni yarık pes vakt olur ki tūlen içeriiden tırnağın kabı yarılmur ve vakt olur ki (3) hāricden yarılmur ve kaçankim dābbe yürüse yaruğı ziyāde olur ve andan kan çıkar (4) ve bu ön ayağın tırnağı kenārında olur ve kış ayakda çoklık görölmemişdür ve bu yarık (5) tırnağın az yağlanduğundan ve isicak yağ tamlatmakdan ve fuşkinün fesādından vāqı' olur (6) ve az olur ki atın ön ayağında vāqı' olur taş üzre segirdürken (7) ve arpanın kıllitinden hādīs olur ve ammā arkada ve gayrı yerde olan yarık ve yara ki (8) eger başmakdan vāqı' olur pes 'ilāc olunur ve vakt olur ki mün'aqid olub (9) katı olur ve aña hīle ve 'ilāc yokdur ve eger münkaṭı' olub kesilürse dābbe (10) helāk olur ve ammā tırnağın şonradan fesadı pes fuşkinün ve bevlün 'ufūnetindendir (11) ve tırnağın altı kal' olunmaz tā kim tırnağ fāsıd olmaya ve müte'affin olmaya ve vakt (12) olur ki yalın ayak olur ve na'lı düşer ve huşūnet üzre yürür ya'ni yürürken katı (13) olan nesneye başar pes tırnağı fāsıd olur ve ammā irtihāş pes ön ayağın birisi birisine (14) içeriiden urub tokunmakdur ve irtihāş ayaklarda yumşaklıktan vāqı' olur ve ba'zısı (15) ba'zısını urur pes zıkr olunan şey' 'uyūb-ı hādīseden vāqı' olduğum şey'dür (16) pes bunların ba'zısı ebedīdür anlar için onulmak yokdur ve anlara 'ilāc yokdur pes (17) bunlar ile devābb 'ayb-ı faẓīh ve bākī ile 'ayblu olur ve isti'māl olunur ve ba'zısı şol 'uyūbdandır ki

[107b]

(1) onulması recā olunur ve 'ālim-i habīr bunların 'ilācına hüsn-i kıyām ile ve müdārāt etmegile evvelki (2) şihhatde olan anların ahsen-i hāllerine redd eder ve devābbın hādīsede olan 'uyūbı ve emrāzı çokdur (3) haqq te'ālādan gayrı kimesne anları ihşā etmez ve anlar şol behāyimdir ki anlarda tekellüm yokdur (4) ve ihşās etdüğü şey'den ta'bīr edemezler ve nefsinün tedārükine kādır degüllerdür ve ādem (5) oğlu anlar üzre sultāndur ve anlar ile menāzil tayy eder ve anları korkulara haml eder (6) ve saķıl olan eşyayı anlara tekli'f eder ve anlar ile harb ü kıtāle mübāşeret eder (7) ve uzun günlerde

anlara binüb segirtmegile ve anlar üzre cenk êtmegile anlara zahmet ve meşakkat (8) vèrür ve ol anların arķalarında bulduğın bulur ve yetişdüğın yetişür ve anları sür‘at ile aħz êdüb (9) muħkem êder dābbenüĖ başı demür ile muħkemdür ve zimāmı anuğ elindedür (10) dönmez illā anuğ ĥükmiyle ve emriyle ve ol eger içindedür ki қolan ile bağlanmışdur ve arķası (11) iki қolan ile aħz olunub bağlanmışdur ardına dönmeķden şadrı ve öĖi muħkem (12) mü‘ekkeddür anı ihāta êtmıř sīne-bend ile ardında bağludur öğine meyl êdüb sıyrılmaķdan (13) kurumış bir қayıř ile ya‘ni қusқun ile ki atuĖ şağrısını ve қıç tarafında қувvetden (14) anda ne var ise ihāta eyledi ve egerde iki üzengü vardur iki nerd-bān gibi ki (15) anlar ile üzerine çıkār ve ol iki üzengü ile iki cānibinden birisine meyl êtmekden (16) müsterīĥ olur ve fāris at üzerinde kendüsi ile ĥālīř demürden bir қalkān ki ĥacmi saķıldür (17) ve daĥı kezālik silāĥ ĥiml êder ve daĥı şol şey‘i ĥiml êder ki aĥa muĥtācdur ve ĥiml êder

[108a]

(1) řol şey‘ ki mümkindür aĥa muĥtāc olmaya belki fażl ü Ėinādan ötüri ĥiml êder ve vaķt (2) olur ki anuĖla řu ve nerād ve ‘alef vāķı‘ olur ve vaķt olur ki seyr ve arzda yürimeķ (3) ve yollara ve meķāsibe mesāfeyi қаť êtmek uzanur ve ‘alemler getürmek ve Ėāretler êtmek (4) ve esīrlere getürmek gibi ve vaķt olur ki anlara rāst gelür řol kimesneler ki anlardan (5) i‘rāz êderler ve anlar ol ĥāl üzre olsalar pes atı ĥiml êderler bizüm zıķr êtdiĖümüz (6) şey‘den řonra řiddet ve ‘uķūbete ve ĥālbuki anlar et ve қan ve kemük ve siĖirdür (7) ve bi‘l-cümle ĥayvān musaĥĥardur pes allāĥı ben tesbīĥ êderin ki atları insāna tesĥīr eyledi (8) ve anlara řiddete řabr ve taĥammül vèrdi ve bunun üzre anları ikāmet eyledi ve ĥıfz eyledi ve anlar (9) helāka ve selāmete mu‘rizadur ve anların rākibi ‘acā‘ibüĖ a‘cebidur ve biz beyān êtdiĖümüz şey‘i iĥtiřār eyledük vallāĥü‘l-muvaffaq (10) bu bāb devābb ‘ilelinüĖ ‘alāmetin ve delā‘ilin beyān êder (11) evvelin zu‘m eylediler ki at ‘illetlerinin ekberi ĥunāndur ve ĥunān dört cinsdür (12) yābisdür ve raťbdür ve cild altında ĥādiř olandur ve mefāřılda ĥādiř olandur ve ĥunānuĖ (13) fuřūli ve envā‘ı vardur yābisdür ve raťb anuĖ fuřūlidür ve cild altında ve mefāřılda olan (14) envā‘ıdur ki anda mütevellidedür ve ammā biz dêrüz ki ĥunān emrāz cinsinden bir marāzdur (15) ve anuĖ envā‘ı ikidür yābisdür ve raťbdur zīrā řol mevāzı‘ ki ĥunān anlarda peydā olur (16) çoķdur ve ol mevāzı‘da müte‘affin olan ĥalt anlarda sākin olmaķ mümkindür imdi (17) řöyle ma‘lūm ola ki řol ĥılť ki atuĖ iki ucasında dōkilüb peydā oldı

[108b]

(1) eti yumşak ve gevşek eder ve za'îf eder ve 'alef ile şudan anı men' eder ve nās bu hılta (2) hunānū'l-verkeyn tesmiye ederler nitekim mefāşıla dökilüb zāhir olduğda hunānū'l-mefāşıl (3) tesmiye olunur ve kaçankim kalbde hıl-ı redī ya'ni yaramaz hıl cem' olsa aña hunānū'l-kalb (4) dērler ve şol şey' ki ben aña zāhibem tahkīk hunān 'illet-i 'azīmdür behīmenün (5) sür'at üzre kıatlini icāb eder ve ben devābbda bu 'illeti gördüm ve teftiṣ etdüm ve tecrube etdüm ki (6) bu 'illet yābis ve raṭbdur pes raṭb olan sār bedenden açılır ve bundan zā'il olmaz helāk olicek (7) ve yābis olan dābbeyi kurutmağdan zā'il olmaz ve bedenini ağac gibi diküli eder ve cildini galīz eder (8) ve burnından kōkar nesne akar hattā 'alef yemege ve şu içmege kādır olmaz pes helāk olur (9) 'alāmāt-ı hunān dābbenün bedeni arık olur ve karnı çekilür ve cildi daḥı çekilür galīz olur (10) ve kaçankim elün ile yanını ursaṭı şadāsına benzer şadā işidürsin (11) ve öksürmek ister ve aña kādır olmaz ve öksüremez ve kemük yutmuş gibi olur pes böyle olicek (12) tīz helāk olur mefāşılde ḥādīs olan hunānuṭ 'alāmeti atı görürsin ki başını aşāğa şalar (13) ve kulakları esfele meyl eder ve burnı delüklerinden şarı şu akar ve mefāşılde (14) evrām-ı müteḥaccire ya'ni taş gibi kıatı veremler ḥādīs olur ve kıyruğı dökilür ve cirdānı redī olur (15) ve bir kerre ön ayağı ile akşar ve bir kerre kıç ayağı ile hunān-ı raṭbün 'alāmeti (16) iki ḥuṣyesi cevfine çekilür ve burnından kōkmuş şarı şu akar pes böyle olicek dimāğında (17) bir karḥadan olur ve vakt olur ki dimāğı altında çeşesinde galīz hıltdan bezler olur

[109a]

(1) anuṭ oṇulması gücdür anuṭ 'ilācına müştāgil olma pes kaçankim 'alef yemekden çekile helāk olur (2) oṇulması ümīz olunan hunānuṭ 'alāmeti (3) atuṭ burnı delüklerinden ruṭūbet akar velākin çirkin kōkusu yokdur ve ḥuṣyeleri (4) cevfinde ziyāde çekilür ve 'alefi yer ve şuyı içir ve şihḥati aḥvālī üzre bākīdür ḥamr ile müsem mā olan 'illetün (5) 'alāmeti dābbeyi görürsin ki nefesini yukarı tutar ve burnı delikleri münteşir olur (6) ve başı müsterḥī olur ve ayakları biribirine girür ve 'alefi yemez olur nefesi isicaḥ olur ve üç gün (7) bu şūret üzre ṭurur andanşonra şovur ve muṣṭarib olur ve gözlerin kapamış gibi (8) olur yürimez illā zarb ile ve tebev vül etmek istedükde çok bevl cem' edüb tebev vül eder ve ayak (9) üzre ṭurmağa kādır olmaz ve 'alefi dizi üzre çöküb yer ve uylukları ziyāde terler (10) nefḥa ve verem ve rīḥün 'alāmātı (11) bevl ile revşden imtinā' etmekdür ve yere tīz tīz düşer ve başını büküb etrāfa iltifāt (12) eder ve iki yanına egilür ve bād şalivermesi ve imtilā olması çok olur takṭī'ün 'alāmātı (13) riyāḥ-ı takṭī' budur ki dābbe verem şāḥibi ola ve karnı şişmiş ola

ve cemī^c bedenden (14) ‘araḵ aḵa ve yatması ve ḵalkması ve ıztırābı çok ola ve tebevṵl etmekden ve revṣ etmekden (15) imtinā^c éde ve andan riḥ-i ḥārr gele mürretü’l-hāyicenün ‘alāmātı dābbenün ayakları (16) birbirine girür ve gözleri ḵapanuḵ olur ve bevli ḡalīz olur ve başı ve boynı (17) şiş olur dā’-i kerdün ‘alāmātı yorgun ola ve gögsi ve göğüs üsti ve boynun iki cānibi

[109b]

(1) ince ve yufḵa kemük gibi ve cirmi müdevver ola ba‘dehu şişi ziyāde büyük ola ve vakt (2) olur ki cemī^c cesedine ve ḵarnına sirāyet éder illā ekṣer budur ki şadrı ve batını (3) aḥz éder ve cemī^c cesedine sirāyet éder ‘ilāc olmayicek ve çok olur ki dābbe anı bir müddet (4) götürür ba‘dehu yarılr ve andan bir büyük nesne çıkar ve oñılır ‘illet-i bātınanın ‘alāmātı (5) burnunun iki delügi bir miḵdār irin ile aḵar velākin rāyiḥası yokdur ve gözlerinden (6) yaṣ aḵa ve ‘alefi yér ve şu iḡer ve ‘alef kıtında şayḥa éder ve burnın çeker mürre-yi yābisenün (7) ‘alāmātı dābbenün cildi ḥaşın ya‘ni iri ve yābis olur ve ḵaşaḡıyı men^c éder ve ‘alefden (8) imtinā^c éder ve gögsi şiş olur ve burnı delikleri münteşir olur ve nefesi tıḵılır (9) şu iḡmege ḵādir olmaz ve cesedi ḥārr olur ve ekṣer ḥarārātı ḵarnında olur ve revṣ (10) étdükde elem çeker ve ḵalkmaḡa ḵādir olmaz ve revṣ-i yābis ile revṣ éder ufaḵ taṣ gibi (11) şitāda dimāḡun fesād-ı ‘alāmātı (12) başının döndürmesi çok olur gözleri ḵararur ve dimāḡı ḵarış murış olur ve ba‘zı (13) evḵātde başın aṣaḡa éder ve ön ayakları önünde olan şey’i bulmaz perākende olmuş gibi görür (14) yazda dimāḡ fesādının ‘alāmātı (15) dābbenün dimāḡı muḥteliṡ ola ve başın aṣaḡa tuta ve yan ile arḵa beyninde olan etler ditreye (16) ve iki ḵulaḡın aṣaḡa şalmış ola ve nefesi sākin ola ve leyyin ola ve uyur gibi ḵala ve ḥālbuki (17) uyumaya dā’-i baḵaruḡ ‘alāmātı dābbeyi görürsin ki gök şuya beñzer der atar ve terler

[110a]

(1) ve bevli daḥı kezālik gök olur ve ḵarnı bir yère cem^c olur ve arḵası yay gibi olur (2) pes eger andan çıkan şey’ aḵ olacaḵ olursa anun eyü olması recā olunur ve eger gök (3) olacaḵ olursa helāk olur bevāsirün mezākīr ve ḥuşyede olan ‘alāmātı (4) ḥuşyesi ve zekeri büyük olur ve ebedü’d-dehr arıḵ olur ve ḵısraḵ üzre ḵışner (5) ve her haftanın evvelinde ve āḥirinde ḵalbi peḵişür andan nesne çıkamaz boḡazı ve şadrı aḥz éden (6) dibiyyenün ‘alāmātı şadrını ve boḡazını şişmiş görürsin ve ‘alefi yemez olur ve cirdānı ve anun (7) ḡilāfi şişer ve az olur ki ḥuşyeleri ma‘ān şişer ve cildini etine çekilmiş görürsin (8) ve dilin çıkarur ve başı ve iki gözi şişer ve ḥulkūmında olan ḵaṣaba fāsıd olur ve vakt (9) olur ki yürimesinde ḥalt éder ve ḵaçankim tursa bir ayaḡını bir ayaḵ

üzre çeker (10) ve eger ‘acele üzre ayağını bükerse saķat olur ve bu ‘illeti biz yazda gördük (11) dābbeye güneş işābet ētdükde ‘ārīza olur dābbeye ‘ārīz olan rīḥ-i cenūbuñ ‘alāmeti (12) atun evşāli birbirine girür ve burunun iki minḥarı münteşir olur ve başını aşāğa tutar (13) ve hā’im olub muḫtarib olur ve bir yerde тұrmaz ve ‘alefden ve şudan imtinā’ ēder ve kāmçıdan (14) ve daḥı kāmçı ile īmā ve işāretten ve kenāra varmaķdan ḥavf ētmez ve daḥı şāhibini bilmez (15) dābbeye işābet ēden kāmleñ ‘alāmeti kāmle dābbenün cildinde çıkar āşikāre olur ve kılını kırır (16) ve cildinde yaralar peydā olur ve her ne şey’e yakın olursa kaşınması çok olur dā’-i fārrenün (17) ‘alāmeti pes kuyruğun aşlını alır ve anda çıkar pes kuyruğı ve cesedi ter döker

[110b]

(1) ve başı gevşek olur ve gözleri çıkuk olur ve kalkması ve yatması çok olur ve şu içmekden (2) başını kaldurmaz yaş ḥatmīyi ekl ēden dābbenün ‘alāmeti evşāli fütür üzre olur (3) ve başı münekkes olur ve kıcı ‘araķ döker ve nefesini götürmekden kuvveti za‘īf olur yatdukda (4) kalkmağa kādir olmaz illā şiddet ve miḥnet ile şarbıkuñ ‘alāmeti ve bu bir ‘illetdür ön ayaķda olur (5) şikāka ya’ni yarığa beñzer ve cümle ayağa işābet ētmez ve andan irin ve şarı şu akar (6) riyāḥ-ı nāḥiyāmuñ ‘alāmeti ve bu bir veremdür ki dābbenün kıcı ayağında ‘ārīz olur (7) ba’zı aḥyānda şişer ve ba’zı aḥyānda şiş iner ve az olur ki andan şarı kan akar (8) şuya beñzer demāmīlün ‘alāmeti damāmīl ya’ni çıbanlar ekşer dābbenün mensicinde (9) ki omuz başının altıdur vāķı’ olur ve biğāli ‘umūmen aḥz ēder pes kaçankim biğālün (10) arķalarında çok olsa ve üzerlerine eyer urulsa arķaları yağır olur ehlīleceñ ‘alāmeti (11) ve bu bir ‘illetdür ki dābbenün kulağında ehlīlece kadar çıkar ve irinlenür ve içinde şarı şu olur (12) ve buña dā’-i ehlīlece dērler ve dābbe başını çok taḥrīk ēder ve kulağından şarı şu çıkar (13) ki rāyihası keskin ola ‘akķāşun ‘alāmeti dābbenün iki minḥarından ruṭūbet çıkar velākin (14) koķmaz ve öksürür ve gözleri çapaķlanur ve minḥarları açılır ve bevli çok ēder karḥanuñ ‘alāmeti (15) karḥatü’l-ḥayl bir dā’dur ki devābbun yüzlerine ve göz yaşları mecārīsine zarar ēder ve vaķt (16) olur ki ziyāde olub yüzün ve bedenün küllisinde olur ve bu müdevver ve yābis (17) ruṭūbeti az bir yaradur kaşır u berdün ‘alāmeti dābbenün kulaķları müntaşīb ola

[111a]

(1) ya’ni diküli ola ve boynı arķası kұrur aғac gibi olur ve gözleri ardına döner ve gözlerün (2) karası gā’ib olur beyāzı zāhir olur ve yakın ola ki boynı yere uzadur licāmdan (3) taḥnīkūñ ‘alāmeti kaçankim dābbe şu içer yine iki minḥarından şu çıkar

ve bu hayāşiminde bir veremden (4) olur te'līlūñ 'alāmeti te'līl bedenūñ cemī'inde çıkar ve ekşer zekerūñ ğılāfında (5) ve huşyeteynde olur ve şişer kıatı şiş ile hattā yarılır ve andan şarı şu ve yufka kan (6) ve iriñ akar 'alāmet-i rebūv iki böğrini görürsin ki urur ve onurğaların görürsin (7) teneffüs êtdükde her bir onurğa başka başka müteferriķ olur ve cā'ire ya'ni dübür halkası girür (8) ve çıkar veyāhūd uyluk üstinde olan uca ve dābbe istinşāk êtdükde nefesi geriye çeker (9) ve kaçan zahmet çekse nefesini taşra çıkarur ve kuddāma redd olundukda iki minharlarını cehd ile (10) feth êder ve az olur ki ağızını feth êder ve ağız açılır hattā yakın olur ki iki şakķ olur (11) ve öksürür ve bād şalivêrür 'alāmet-i şudā' dābbeyi görürsin ki başın aşāğa êder (12) anı kaldurmağa kâdir degildür ve gözleri görmez ke-enne-hu gözlerinde ğışāve ola (13) ve göz yaşları akmağdan hālī degildür ve gözlerin kapamaz ve 'alefi yemez ve dā'imā ayağ üzre (14) тұrur ve gözlerinin tamarları kızarur ve çok olur ki başını kaşur her ne şey'e yakın (15) olursa 'alāmet-i inķitā' ta'ab-ı şedīdden sonra kaçankim sür'at ile kolañı çekilür (16) veyāhūd ansızın fevrī harbden çıkar pes saķat olur ve helāk olur 'alāmet-i maħmūm (17) budur ki nefesi 'ālī ola ve kan eserinden gözleri beyāzında humret ola ve cesedi hārr ola

[111b]

(1) ve lisānı yābis ola hışn ola ve iki tudağı şarkuk ola ve şişmiş ola ve şol koltuğının (2) tamarları ki kalb tarafındandır zarb-ı şedīd ile zarb êde ve başını kaldurmağa kâdir olmaya (3) gözleri veremli ola kirpükleri şarkuğ ola ve yatdukda yuvalanmağa kâdir olmaya (4) ve az olur ki huşyesi şarkuk ve sūlpük olur ve gözleri yaşı akar ve 'alefden mūmteni' olur (5) ve kaçankim elūñi ağızına koyasın anı âteş gibi isicak bulursın ve vaķt olur ki (6) lisānını çıkarur ve yine iķerūye redd êtmege kâdir olmaz ve kaçankim dābbede hummā uzansa (7) ve üç günden aşāğa veyā dördünci günde eyü olmasa helāk olur 'alāmet-i rīh-i cemāl (8) ve ol rīh budur ki dābbeyi kefelde ya'ni ardında sağıda ahz êder ve kaçankim dābbe (9) 'alefden çıkısa akşak olur ve kıç ayaklarını çeker hattā kaçankim bir sâ'at yūriye müstemirr olur (10) ve тұrur ve çok olur ki segirtmekde şiddet-i intifāhdan hāşıl olur ki iki ucanuñ (11) birisi birisine tedāhül êder ve toķuşmağdan mużtarib olur 'alāmet-i veca'-yı kebed atı görürsin ki (12) yerden teşemmūm êder ya'ni yeri burnı ile koğular ve sağ cānibine iltifāt êder ve cigerinde (13) ve ağızında harāret ve yübūset olur ve lisānı haşın olur şişmiş olur ve kaçankim yere düşse (14) şol cānibinde yuvalanur ki andan şikāyet êder ve vaķt olur ki sağ böğri şişmiş olur (15) ve anuñ nefesi hābīşdür ve bevli şedīd olur 'alāmet-i rīh-i sūs ve bu bir

dā'dur ki dābbeyi (16) ardında ahz eder ve kaçankim tūlen münşakḳ olsa bir tarafa meyl eder ve vakt olur ki (17) düşer ve kıçı üzre oturur ve önleri ile тұrur velākin toḡrulmaḡa kādir olmaz veca'dan

[112a]

(1) ardınū şıḳletinden öturi 'alāmet-i veca'-yı ḳalb ve ol veca' budur ki anı irtihāş (2) ya'ni yürümekde ayak ile toḡuşmak ahz eder ve yüzi üzre ve dizleri üzre düşer (3) ve тұrur tayanur dīvārdan ve ağaçdan ve ḡayrı şey'den aḡa yaḳın ne ise aḡa istinād eder (4) ve şol ḳoltuḡından derler ve aḡyāna başını aşıḡa tatar ve aḡyāna yukaru ḳaldurur ve ön ayaḡını yere (5) yab yab vaż' eder ve zekeri ve ḡāyeleri ve zeker ḡılāfı sarḡar ve vakt olur ki (6) aḡa 'usr-ı bevl 'arız olur ve ḳatre ḳatre bevl eder 'alāmet-i ṭahāl dābbenūḡ ḡarnı ekser (7) şol cānibinde şişer ve kaçankim yürüse şaşar ve bevl étdükde ḳatre ḳatre bevl eder (8) ve nefesi tardur ve ḡareketi za'īfedür ve şuyı çok iḡer velākin ḳanmaz 'alāmet-i veca'-yı eser (9) atı görürsin ki cesedini ısırur ve ḳışner ve bevl étmek ister bevl edemez elem ḡeker ve bevl étdükde (10) az bevl eder ve bevl étdükde iki cānibine meyl eder ve bevl ardınca şu yolından meziyy iner ve vakt (11) olur ki gök meni iner 'alāmet-i mebtūn atı görürsin ki dübüri ḡıḳmış ve ḡārice munḡalib olmuş (12) ve iki tudaḡūḡ iḡi aḡ ve şaru olmuş 'alāmet-i veca'-yı kesāḡ boynını uzadur ḳulaḡlarını diker (13) ve anları aşıḡa ḳomaḡa kādir olmaz iki gözi batmışdur aḡzı yumuḡdur anı açmaḡa kādir degüldür (14) ve lisānını taḡrīk étmeye kādir degildür ve yürüdükde meşḡūk gibi yürür ve 'usret ile bevl eder (15) ve yuvalandukda ḳıçına tayanur ḳalkmaḡa kādir olmaz kelb gibi kıçı üzre otururken ḳalur (16) ve bu şol atūḡ 'alāmetidür ki oḡulmaḡa ihtimāl ḳalmaya 'alāmet-i nıḡris atūḡ ayakları sık bitmiş (17) ve biribirine girmiş ağaclar gibi ḳalur yürimeḡe kādir olmaz ve ḡuşyesinūḡ birisi sarḡar

[112b]

(1) ve ba'zı evḡātde segirür ve ayaklarını ve tırnaḡlarını ḳabz eder ḡarāretūḡ şiddetinden öturi (2) ve cirdānı acır elem vèrür 'alāmet-i rahşa atı görürsin ki tırnaḡūḡ küllisini yere ḳoyamaz ve kezālik (3) ḳulaḡ pekligi ya'ni ḳulaḡı pek olur illā bu ḳadar vardur evvelkisi marāzdur ve şaḡırlıḡ şadmeden vāḡı' olur (4) dābbenūḡ boḡazında 'alaḡūḡ ya'ni uyuşmuş ḡanūḡ 'alāmeti atı görürsin ki aḡzından ḳan aḡar pes ol (5) 'alaḡ dābbenūḡ cevfine ulaşıdukda helāk olur 'alāmet-i mefs atūḡ boynı sarḡar ve daḡı (6) mefāşılı munḡabıza olur ve öter ve aḡzından köpük ḡıḡar ve bükilür ve ḡarnı şişer 'alāmet-i nehş-i (7) ḡayye ya'ni yılanūḡ ısırması 'alāmeti ditrer ve ḡılı ürper ve

ṭudaqları ve gözleri şişer (8) ve ağzının lu‘ābı aḳar ve revṣi atar ṭaḡıdur les‘-i aḳreb aḳreb atı ışırdıḳda at kıçları üzre düşer (9) ve ṭudaqlarının rengi müteḡayyir olur ve ‘alefi yemez ve iki minḡarı aḳar ve kaçankim yatsa ḳalkamaḡa ḳādir (10) olmaz ve vaḳt olur ki ḳuyruḡının kıllı düşer ve ürper ve ba‘zı vaḳt dökilüb saçılır dābbe (11) ḡaşıṣde ‘ankebūt gibi dābbeyi ekl êtdüḡünün ‘alāmeti pes budur ki dābbeyi görürsin ki (12) gözleri şişer ve burnından şū aḳar ve ‘alefi yemez ‘alāmet-i rīḡ budur ki iki şudḡun ya‘ni iki göz ile (13) ḳulaḳ arasının şarkān yerleri ḡārice egile ve başını ve uyanını taḡrīk êde ve oynada ve mecrā-yı (14) ṭa‘ām ve şarāb olan ṭamarun ḳaşabası müştedd olub ḳatı ola aḡa ekl ü şurb êtmek mümkün olmaya (15) ve daḡı yutmaḳ mümkün olmaya boḡazında bir nesne ṭurmuş gibi ola cevfdē hetḡun ‘alāmeti atun gözleri (16) döner ve boş böḡürleri daḡı çekilür ve ‘alefi az yer ve ol ḡāl üzre arıḳlar ve kaçankim (17) baḡlansa az az münḳād olur ve eḡer ayak üzre ṭursa kıç ayaklarını ön ayaklarına yaḳın cem‘ êder

[113a]

(1) pes eḡer ḳan ile tebevṵl eylese veyāḡūd revṣ ile ḳan ḳıḳsa helāk olur ve eḡer (2) müdārāt üzre ‘ilāc olunursa inṣā‘allāḡü te‘ālā ḡalāş olur velākin ‘ayblu olur (3) iḡtilācun ‘alāmeti ön ayakları ve şaḳīḳaları oynar ve bu dimāḡda bir veca‘dur ve meḡāşılı ṭutulur (4) ve ayakların biribirine urur ve ağzından köpük ḳıḳar ve bu ‘illet dābbeyi aḡsız helāk êder (5) les‘-i ef‘ānun ‘alāmeti kılları ürper ve ön ayakları şişer ve dişleri biribirine ṭoḳınur ve başının (6) ve ḳuyruḡının kılları düşer ve anuḡcun rāyiḡa kerīhe ve münkere olur ki aḡa yaḳın olan devābb (7) andan nefret êder ve bükilür ki andan ırāḳ ola kerneb-i berrī eklinden ḡāşıl olan dā‘nun ‘alāmeti (8) kaçankim at kerneb-i berriye ya‘ni kelemi ekl êtse elleri ve ayakları istirḡā êder ya‘ni şarkar (9) ve gevşek olur ve yürimeḡe ḳādir olmaz ve yatması çok olur ve vaḳt olur ki dizinun altı yere düşer (10) ḳalkmaḡa ḳādir olmaz baṭn içinde dūdun ‘alāmeti ḳuyruḡını dīvāra ḳaşır ve revṣinde birer miḡdār ḳurd (11) ḳıḳar ve revṣsiz daḡı ḳıḳar ‘iḳār-ı kātīlī ya‘ni ḳātīl olan otı ekl êden dābbenun ‘alāmeti (12) ḡareketi ṣaḳīl olur ve kıçları daḡı ṣaḳīl olur ve istirḡā êder ve kaçankim yatub yuvalansa (13) ḡüç ile ḳalkar ve ağzı şuyı aḳar mi‘de veca‘ının ‘alāmeti başını aşıḡa dutar ve cirdānı ve ḡuṣyeleri (14) şiş olur ve ‘alefi yemez olur ve revṣi ḳirkin rāyiḡa vērür dūcāc-ı zibli eklinden ḡāşıl olan (15) dā‘nun ‘alāmeti dābbeyi keselān görürsin ve gerinür ve öksürür ḡattā ba‘zılar dēr ki (16) kemük yutmuşdur ve tebevṵl êtmekte aṣu dēdükleri boyanın renginden daḡı

kızıl bevl eder (17) ve şaçar 'illet-i riyyenün 'alāmeti ve vakt-i rebī'de olan eşedd olur za'if olur ve öksürür

[113b]

(1) ve burnından akan sümük şovuk olur ve şuyı çok içir ve vakt olur ki balık kabuğına (2) benzer bir nesneyi atar ya'ni revşi ile ve bu öyken olan qarhadan vākı' olur (3) ve vakt olur ki ağızından atar ve eyegüleri çekilür ve nazarı vahşī olur ve vakt olur ki (4) ayakları şişer dābbenün minharında bevāsirün 'alāmeti iki burnı delükleri müştedd olur ve bir müddet (5) gözlerinden yaş akar ve kişnemege kâdir olmaz ve ekser evkâtde burnından şadā (6) gelir nefha-yı batnuñ 'alāmeti bu 'illet yābis 'alefden olur pes şudan toymaz ve karnı şişer (7) ve kaçankim revşini göresin ki düşdüğü yerden azacık gitmiş olsa pes (8) hafīfdür ve 'illeti hafīf olur ve vakt olur ki yerinden çok gider pes acılığın atar (9) hanāzīrün 'alāmeti ve merāret ya'ni acılık ekseriyyā şiğāra erişür ve kibāra dağı (10) erişür ve benüm kıtında lihyeyn ile tesmiye olunur ve bu bir dā'-i habīsdür ve vakt olur ki yarılr (11) pes iki minharından ruṭūbet akar ve vakt olur ki hunān 'illetine intikāl eder ve bu bir 'illet-i (12) kātildür eger andan gāflet olunursa gayrı sirāyet eder em'āda qarhanuñ 'alāmeti (13) dābbe kan ile revş eder ve acılığı ve harāreti munkalib olur ve taşra çıkar ve bevl kıtında (14) sıkılır cirdān hurūcınun 'alāmeti ve bunun onulması müşkildür zīrā dā'imā (15) açıktır ve vakt olur ki cirmi çıkar ve vakt olur ki iki huşyesi şişer (16) mā'-yı aşferün 'alāmeti atun karnı şişer ve ayakları ve iki huşyesi ve iki dirsegi dağı veremli olur (17) ve kaçankim verem olan yere yapışsañ hareket eder ve ol şiş yerinde çukur bulursın

[114a]

(1) ve kaçankim iki şudgını ya'ni tılak yerlerini ve arkasını kaşısañ şişer ve kabarur hattā tamarlar (2) gizlenür heyzanuñ 'alāmeti dābbenün karnı ve cemī'an bedeni issi olur ve kaçankim (3) revş etmek istese 'usret ile revş eder ve vakt olur ki yeşil revş ile revş eder (4) ve vakt olur ki hall olmuş revş ile eder baraşuñ 'alāmeti iki çeşesinde (5) ve tudaqlarında ve gözlerinde ve huşyelerinde beyāz olur ve vakt olur ki nāsuñ (6) barası gibi olur kıllar dökilür ve yerleri ak olur 'illet-i hunnākıyyenün 'alāmeti (7) dābbenün iki lihyesi beyinde verem olmağıdır ve boğazlanacak yerinde bir bez olur ve vakt (8) olur ki burnından sarı şı akar ve vakt olur ki hāricden yarılr (9) ve kaçankim dābbe bundan halāş olur ve sağ olur pes semüz olur ve kavī olur (10) ve eyü olur evvelki gibi sillün 'alāmeti dābbeyi görürsin ki her gün arıklar (11) ve 'alef aña fā'ide etmez her nekadark çok yerse ve dābbede bu marāz evvelā boynında ve başında

(12) zāhir olur andanşonra şağrısında ve eyegülerinde andan şonra arkasında (13) ve gövdesi ve yüzi taş gibi olur ki üzerinde et yokdur ve iki böğri bulışur (14) ve nekbün ‘alāmeti dābbenün çigine bir şadme veyāhūd mi‘lefe ki dābbenün (15) öninde olan āhūrdur tokunsa veyāhūd düşse ve yerde kalsa pes kaçankim (16) şinsa şadme dābbe akşatsa ziyāde olur ve aña galebe éder pes anı acıdur (17) haşaduñ ‘alāmeti dābbe āhūrdan müteşebbik olduğu hâlde ya‘ni ayakları birbirine girdüğü hâlde

[114b]

(1) çıkşa pes kaçankim üzerine bir kimesne bine ve yüriye ve isti‘māli uzada ol hāl andan (2) gider ve münhall olur ya‘ni çözüdür teşbīkūñ ‘alāmeti ya‘ni ayaklar birbirine tolaşub şarmaşmak (3) ta‘ab ve zahmet üzre ya‘ni yorgunluk üzre arpa yemekden ve şu içmekden olur ve ta‘abdan (4) şonra gezdürmemekden olur pes kaçankim āhūrdan çıkar ayakların birbirine tolaşduğı (5) hâlde çıkar ve bu ‘illet hamrdan aşağıdur tiz onılır veca‘-yı iklīlūñ ‘alāmeti (6) kaçankim eş‘ara ya‘ni tırnağūñ çevresinde olan kıla yapışasın anı isicak bulursın (7) ve kaçankim sürçse aña veca‘ vērür ve kaçankim tursa ön ayağınūñ kenārı egilür (8) veca‘-yı hāfirūñ ‘alāmeti kaçankim tırnak redī ve düz ve yufka olsa ve taşlara başsa (9) pes taş anı yarar ve anda kan zāhir olur ve kaçankim anuñla şulb ve katı yere başsa aña elem (10) vērür ve eger kum içine ve fuşki içine başsa rāhat bulur tırnakda tevbenün ‘alāmeti (11) ve tevbe bir qarhadur ki tırnağūñ ortasında ve içerüsünde zāhir olur ve andan şarı (12) şu akar ve anda et biter hattā çok zāhir olur ve bu çirkin marazdur dābbeye andan eyü olmak müşkildür (13) dābbenün gözinde kemnenün ‘alāmeti dābbe öninde ve şağında ve şolında bir nesneyi görmeye ve gözlerinün (14) burun tarafından olan bucağı şiş ola gözde süllākūñ ‘alāmeti bir müddet gözyaşı sël olur (15) akar ve eger göz gök ise ziyāde kızıl olur ve göz kapağınūñ kirpük yeri münteşir olur (16) ve ammā dübürün yaraları ve sibā‘uñ yaraları ve moz ve kene dedükleri cān-āverūñ yaraları (17) pes zāhirdür anlarūñ ‘alāmātın beyān étmege ihtiyāc yokdur her kim olursa anları bilür

[115a]

(1) ve anlara vākıf olur issilik dābbenün bedenine dāhil olduğınūñ ‘alāmeti böğürleri birbirine (2) girür ve ‘alefden çekinür ve şedīd ve habīs teneffüs ile teneffüs éder ve ayakları şiş olur (3) ve huşyeleri şarkar ve ağzı koçar dübüre ve yaralara ve boğaza kurd düşdüğünün ‘alāmeti (4) ve yeleden ve kuyruğdan kıl düşdüğünün ‘alāmeti zāhirdür beyāna ihtiyāc yokdur ammā kurd (5) pes dübürdən çok çıkmagıla ve müşāhede olunmagıla bilinür ve ol dağı yā bevāsirden veyā mahrecūñ guşūnunda (6)

revşün 'ufûnetinden veyâ iç yağından ki mün'aqid ola ba'dehu münhall ola ve müte'affin ola (7) pes kurd olur ve ammâ boğazda olan qarhalar pes biz zîkr êtdigimiz delâ'il ile zâhir olur (8) ki hunnâkıyye ve hanâzîr ve halk ve gayrı olan 'illetlerde takdîm olunmuşdur ve ammâ kıyrukdan (9) ve yeleden şaruñ düşmesi pes ekseri mürre-yi hâyicedendür ki 'alâmâtı zîkr olunmuşdur (10) gözde hâdiş olan beyâzuñ 'alâmeti gözün halkasında beyâz bir nükte zâhir olur ve kuvvet-i nâzırayı (11) örter ve her nekadâr zamân ol nükte uzanursa mütemekkiye olur ve kuvvet-i nâzırayı ifsâd eder (12) pes eger evvelâ 'ilâc olunursa dâbbe andan halâş olur ve eger ihmâl olunursa istihkâm (13) bulur ve anuñ zevâlinde yâ'is gelür ve ammâ gözde şu kaçankim istihkâm bulsa yufka olur (14) ve tırılır ve ol ğamâmeye ve ğışâveye benzer ve tönmiş sırca gibi ve şedef gibi olur ve bu zîkr (15) olınan benüm ma'rifetüm ihâta êtdüğü nesnedür ve dağı tecrîbe êtdüğüm nesnedür ve 'illetler (16) aksamının nihâyeti yokdur ve anlardan havâdiş teceddüd üzredür ki anların 'ilmini (17) hâlik ve muhdişden gayrı kimesne ihâta edemez fetebâreka'l-lâhü'l-aḥsenü'l-hâlikîn

[115b]

(1) bu bâb zîkr olınan 'illetlerin 'ilâcın beyân eder (2) bu kitâbda biz zîkr eyledük bildüğümüz nesne'yi ve vâkıf olub tecrîbe êtdüğümüz ve bu şanâ'at (3) aşhâbı olan 'ulemanın evfâhından istimâ' êtdüğümüz nesneyi ki anlar atlar beyninde terbiye buldılar (4) ve anları intâc eylediler ve terbiye eylediler ve riyâzet êtdürdiler ve tül-ı 'ömrümüzde bizüm ile mümâreset eylediler (5) pes atların 'illetlerinden ve marâzlarından ve eskâmlarından ve 'uyüb-ı müvellededen ve 'uyüb-ı hâdişeden (6) ve anların esbâbından ve delâ'il ü 'alâmâtlarından zîkr eyledük ve 'ayb-ı müvelled ve hâdişden şahîḥ ve sâlim (7) ve selîm olan feres-i cevâdı zîkr eyledük ve 'uyüb ile mevlûd olan atı ve şihhatden sonra (8) hâdiş olan 'uyüb ile ma'yüb olan atı zîkr eyledük ve ikisinin şüretlerin taşvîr (9) eyledük ve ol şüretde olan a'zâ üzre şihhati ve sakamı ve 'aybı ve 'aybdan berâ'eti taşvîr (10) eyledük ve andan fâriğ olduḡdan sonra bedâ' êtdük eskâm ve emrâz 'alâmâtın beyân eden (11) bâb ile tâ kim 'ilâc eden kimesne anlara vâkıf ola ve ehven olan şey' ile biz şâḡa beyân eyledük (12) 'ilâc-ı hunân-ı mefâşıl (13) zencâr ve kıltendîs alınub tilki kıyruğı üzümünün şuyı ile saḡk edüb dâbbenün (14) cildini anuñla tılâ edeler şıfat-ı uḡrâ mefâşılde olan hunân için (15) taḡ kerefisinden ki kerevîz derler tokuz kıyye ve kerefis büstâniden kezâlik ve za'ferândan (16) dört kıyye ve nısf kıyye ve yarpuzdan iki kıyye ve fil kemüğünün

bürâdesinden üç uқыyye (17) alınur ve uқыyye yedi mişkâldür pes bu eczâ şarb sirke ile eyü hâll olduḡdanşonra ḡamîre kılinur

[116a]

(1) ve ḡurş kılinur ki her bir mişkâl vezninde ola ve andan bir ḡurş alınub saḡḡ olunur aḡ şarâb ile (2) ezilür ba‘dehu dâbbenüḡ aḡzına kıoyılır pes bu devâ’-yı ‘acîb bu ‘illete ziyâde nâfi‘dür inşâ‘allâhü te‘âlâ (3) ve aḡ şarâbuḡ miḡdârı bir rıtl ve sekiz uқыyyedür ve dâbbeyi gölgede örtüli yêrde (4) tûtalar şıfat-ı devâ’-yı ḡunân-ı raṡb mâ’-yı ‘aselden beş uқыyye alınub atıḡ burnına kıoyalar üç gün (5) biri birinüḡ ardınca ve eger ruṡûbet seyelân êderse pes bir kerneb ki yabân laḡanasıdur (6) ve büstânî bir ḡıyâr alub her birisini başıḡa başıḡa döḡüb ikisinüḡ şuyın şıkub ‘uşârelerin (7) havan içine atasın ve ḡıyâr ve kerneb şuyından her birisi bir rıtl ola ve ḡınzîrüḡ eski yaḡı daḡı (8) olḡadar ola ve cümlesini havanda döḡersin tâ kim merhem ola ve cevz ḡadar yuvalaḡ êdüb havanda ḡurudasın (9) ve andan beş veyâ yedi yuvalaḡ alub dâbbenüḡ aḡzın açasın ve lisânını tûtub aḡzına birer birer atasın (10) pes ḡaçankim anları yuda aḡ şarâbı aḡzında kıoyasın pes dâbbe eyü olur eger ‘illeti ḡarḡadan (11) degül ise ve eger ḡarḡadan ise pes ‘ilâcında isti‘mâl êdesin mâ’-yı ‘aseli ve dört edviyyeden (12) mürekkeb olan mürekkebi ki bu kitâbda zıkr olundı ḡunân-ı yâbisi tenḡıye êdüb fetḡ êden şıfat (13) üç yumurda alınub içleri boşanur andanşonra ḡoḡan ile rıfḡ ve mülâyemet ile ḡusl êdeler (14) andanşonra ol yumurda üzre beş buḡuḡ uқыyye zeyt-i ‘atîḡ veyâḡḡud duhn-ı fâḡıye ki ḡınnâ yaḡıdur (15) veyâ duhn-ı benefşec ḡılt êdeler ve saḡḡ olmuş fülfulden beş mişkâl ve merzencüşdan olḡadar ve sūsen-i âsumânḡüniden (16) olḡadar andanşonra cümlesi ḡılt olinub dâbbenüḡ burnına kıoyalar ve dâbbenüḡ (17) başıḡ yukarı baḡlayub nışf sâ‘at miḡdârı tûra ba‘dehu anı ḡalḡıdalar ba‘dehu başıḡ aşıḡa

[116b]

(1) tûtalar ve ön ayaklarını köstek ile baḡlayalar pes ḡaçankim başıḡ aşıḡa êde içinde olan nesne (2) andan aḡar pes üç gün böyle êdeler eger ruṡûbet bununla inmezse pes bu ‘ilâc ile ‘ilâc (3) êdesin ki biz anı saḡa vaşf êderüz ‘ilel-i bâṡına ile veremüḡ ve nefḡanuḡ ve bevl ile (4) revşden imtinâ‘uḡ şıfatıdur on rıtl şı alub iki rıtl ḡamr-ı ‘atîḡ ile ḡarışduralar (5) andanşonra ḡınzîr yaḡından bir rıtl ve ḡasnıdan bir dirhem alub ḡasnıyı döḡüb (6) üç olḡadar on ḡılt êdeler andanşonra ḡamir ile memzûc olan şuya ve ḡınzîr yaḡına (7) ḡılt êdeler andanşonra dâbbeye ḡukne êdeler andanşonra tâze kışnîc alalar ve döḡüb (8) şuyında bir rıtl ve nışf rıtl istiḡrâc êdüb dâbbenüḡ boḡazına kıoyalar ve dâbbeye ‘alef (9) vêrmeyeler revşini şaḡḡḡ görmeyince mürre-yi bâṡınanuḡ ‘ilâcı

dābbeye zeyt ile hūḳne édeler nāfi'dür (10) inşā'allāhü te'ālā mürre-yi hāyicenüñ 'ilacı harbık-ı ebyazdan ki türki dilinde çöpleme dërler (11) ve süsen kökinden her birisinden bir mişkāl ve milḥ-i enderāniden bir cüz' ve cümle dögilüb elekden (12) geçdükdensonra dābbenüñ burnı delüklerine nefḥ olunur gözlerinden yaş gelince pes kaçankim (13) gözlerinden yaş gele başın aşağı tutalar tā kim dimāğında iriniden olan şey' aşağı ine (14) pes ol günün yarındası olicek dābbeyi şuya götürmeyesin illā iki yumurdayı alup (15) ve boşaldub şireciden bir rıtl alub ve iki yumurdadan çıkan şey'i aña qarışdurub (16) burnına koyasın ve üçüncü gün kezālik böyle édesin ve üzerine şu serpesin (17) ve toyınca şu vërmeyesin 'ilac-ı kerd yağı tuz ile qarışdurub yağlayalar ve rıfḳ ile

[117a]

(1) çok gezdüreler pes eger deşilürse ve illā saña vaşf étdüğüm edviyeyi (2) ki veremi telyin éder üzerine koyasın pes eger bir müddet cem' édüb açılırsa ve illā (3) şiş altından deşesin tā kim anda bir nesne kalmaya andansonra saña vaşf étdüğüm (4) edviye ile 'ilac édesin tā kim yara inşā'allāhü te'ālā onula bu 'illeti müleyyin olan 'ilacın (5) şıfatı muḳl-ı yehūddan ki günlükdür yehūd anuñla iddiḥān éder bir istār ve istār dört (6) buçuk mişkāldür ve tāze ve eyü ziftiden on istār ve ḳınādan iki istār ve cevāşirden (7) ve daḥı olḳadar aḥz édüb cümlesin arıdalar ve andan devā'yı müleyyin édeler ve eger aña duhn-ı (8) ḥinnā katılırsa nef'i daḥı ḳavī olur nemle-yi bāṭinenüñ 'ilacı süsen-i āsumānhūniden ki (9) ḳurumış ola ve saḥḳ olmuş ola ve elekden geçmiş ola on iki istār aḥz olına ve fülfulden (10) altı istār ve 'aselden daḥı bir rıtl ve zeytten iki buçuk rıtl ve bunun cümlesi cem' olub (11) ma'cūn kılınur ve atun cevfinde 'arız olan cemī' illetler için nişf uḳıyye yutdururlar (12) on dirhem sükker ile ve on uḳıyye şarāb ile pes nāfi'dür ve nişf keyl buğday alınub 'atıḳ şarāb içinde (13) bir gece ısladalar andansonra on dört gün ata aşalar her gün nişf keyl vëreler (14) ve bu gāyet mücerreb ve 'acībdür inşā'allāhü te'ālā mürre-yi yābisenüñ 'ilacı pes dābbeye 'alef (15) vërmeyesin gecenün nişfindan nehāruñ sülüşine varınca andansonra şirec ile şıgır (16) yağından birer rıtl alub atun ağzından koyasın ve bunu üç gün édesin pes kaçankim dördüncü (17) gün ola yedi yumurda alub anları bir ḳab içine boşaldursın ve şireciden bir rıtl üzerine dökesin

[117b]

(1) cümlesi ḥılt olub atun ağzına koyasın ve tatlu şarābı daḥı burnına koyasın ve ata necil vëresin (2) necil bir nev' ağac yaprağıdır ve daḥı tāze ot ve mulūḥa ve

çükündürük vèresin ve kaçankim (3) revşini nakî ve bevlini ğayr-ı mükedder göresin pes onulmak ‘alāmetidür ve mürre-yi sevdā’iyye-yi (4) yābise için ālūc ve zerāvend ve süsen kökünden birer rıtl alub on iki rıtl şu ile bişüresin (5) nışfına inince andanşonra ālūc ile zerāvendden dört istār alasin ve za‘ferān ile (6) dār-ı fülfulden her birisinden dört dirhem alasin ve dögüb ve elekden geçürüb ol şu içine (7) koyasin andanşonra dögülmiş kandan üç istār ve şirecinden bir rıtl alasin (8) andanşonra bu edviyeyi cemī‘an duhn ile ve kand ile karışdurasin ve üç kısım edesin (9) üç güne dek her günde bir kısmı ağzından koyasin pes dördüncü gün olduğda şāh tamarından (10) kan alasin pes inşā‘allāh eyü olur şitāda dimāğ fesādının ‘alāmeti şeytarecinden (11) on dirhem ve sünbül ile kenderden beşer dirhem ve cevāşīrden üç dirhem ve kaķuleden (12) dört dirhem ve aķ sükkerden on dirhem pes dögilüb elekten geçdükdenşonra (13) pāk bir çölmek içine koyasin ve üzerine on beş rıtl şu koyasin ve kaynadasin rub‘ı gidince (14) andanşonra her gün üç rıtl alub dābbenün boğazından içüresin inşā‘allāhü te‘ālā nāfi‘dür (15) şayfda dimāğ fesādının ‘ilācı evvel-i emrde iki kulağın kökinde ve iki koltuķ altında (16) ve karın cildinde ve ünsāda rahm mevzi‘inde olur pes kaçankim dābbeyi göresin (17) eyler ve gelüb gözleri açılssa ve nefesi isicak olsa ve kulaķları mürtefi‘ olsa pes bir şey’ ile

[118a]

(1) ‘ilāc etmeyesin ve beş gün aņa arpa aşmayasin velākin yonca ile şaman vèresin pes kaçankim (2) dābbe iķbāl ede pes üç kaşık miķdārı kāmış gülünü bēzden bir pāk kēse içine koyub (3) üzerine yigirmi rıtl şu koyasin ve ol şu içinde ol kēseyi ısladasin dün nışfına varınca (4) pes dün nışfı olduğda şabāħa deĝin dābbeye otluķ vermeyesin andanşonra ol kēseye ki (5) anda kül vardır şu içinden alasin andanşonra dögülmiş ve elekten geçmiş süsen tamarlarından (6) alasin ba‘dehu pes yumurdayı alub bir rıtl şirec ile ziyāde çalkayasın andanşonra (7) ol suyu ve cümleyi biribirine hılt edüb dābbenün ağzından koyasin andanşonra küheylā ya‘ni (8) şıĝır dili dikeninden iki küçük kök alub bir rıtl şu ile bişüresin ve ziyāde kaynadasin (9) andanşonra şıĝır yağından ve duhn-ı hınnādan iki rıtl içine hılt edesin andanşonra (10) cümleyi dābbenün dübürine koyasin pes revşden içinde ne bulursa çıkarur andanşonra zıkr (11) olınan hıķne ile ihtikān edesin ‘ilāc-ı dā‘-i baķar arpanun nışfı kadar buĝday unı (12) alınur ve iki üç böĝürtlen dikeninün yapraĝı pes saħķ olınub arpa sevīķi ile şovuk (13) şu ile ma‘cūn kılınur ve dābbe ağzından boğazına koyılır ve andanşonra şu ile karışmış (14) sirkeyi ağzından koyalar nāfi‘dür inşā‘allāhü te‘ālā ve yine kezālik andan nāfi‘dür ki tāze (15) şarımsaķ

yaprağın alub dögesin ve şol şuya anı şaçasın ki dābbe anı içer (16) pes inşā'allāhü te'ālā nāfi'dür mezākīrde bevāsīrūn 'ilācī dābbenūnı kuyruğundan bir kıl alasin (17) ve bevāsīrūn kökini ve aşlını anuñla bağlayub beş gün koyasın ve atunı altına tütün édüb

[118b]

(1) derledesin inşā'allāhü te'ālā hālāş olur ve bu 'illet için şanavber kabuğı beş dirhem vezni (2) kadar alub bişüresin andanşonra boğazına ve gögsine urasın andan anı yabāna atub (3) otluğı vèrmeyesin ba'dehu bir nīşter alub şiş yerine dābbeye urasın tā kim nīşter deriyi (4) geçe pes eger deşilürse ve illā şiş yerinūnı etrāfını şıklar pes eger fā'ide éderse (5) ve illā nīşter ile ziyāde urasın ve yılanların içinde bulunan fāreden ki baytārlar katında kurumış bulunur (6) bir kīrāt veznin alub dişlerini anuñla urasın pes bi-hāmdi'l-lāh berī olur şol 'illetün 'ilācī (7) ki na'lbend yarub içinden şāfī şu çıka bargīrūnı bevlinden alasin ki ol hārrdur (8) ve ol yara yerine koyasın inşā'allāhü te'ālā fā'ide éder 'ilāc-ı rīh-i cünün baykuşun beynisinden (9) ve ödinden bir mişkāl alasin ve kerkes yağından iki mişkāl alub dögesin (10) ve elekden geçiresin şayd kelbününı bevlile ezesin ve dābbenūnı burnından koyasın (11) ve nās bunuñla 'ilāc éderler bunuñ menfa'ati 'acībdür ve kezālik kaçankim ata öyken marazından (12) şiş 'arız olsa cünün 'arız olsa pes lā-büdd olan budur ki atı mevzi'inden (13) çıkarub dilini ve kulaqların etrāfını nīşter ile urasın ve dağı 'ilāc édesin sīrvāk (14) dedükleri devā ile sahk édüb ma'cün édesin ve dābbenūnı burnından dokesin ve burun (15) içine dökmek devābba ve nāse ve ğanem ve bakara nef' éder kumlenūnı 'ilācī ki dābbe ile toğar (16) buhūr-ı meryem ağacınun kökinden alasin ve ol yeşildür ve anuñ 'uşāresin alub iki olkadar (17) zeyt ile hılť édesin ve dābbenūnı küllīsini anuñla tılā édesin pes yarındası olıcek

[119a]

(1) isicak şu ile ğasl édesin ve vaqt olur ki tekrār édesin inşā'allāh andan (2) berī olur bu 'illet için olan su'ut yigirmi dāne fülful ve bir mişkāl burak ve cāvşīrden (3) bakla kadar ve kasnıda dağı olkadar alasin ve dögdükdenşonra cümlesin hılť édesin (4) ve üzerine şarāb dokesin ve birer birer hāl édesin ve üzerine kifāyet miqdārı zeyt koyasın (5) ve dābbenūnı her gün burnına koyasın toköz güne varınca her günde üç kerre ve her iki (6) kerre beyninde üç sāt ola inşā'allāhü te'ālā nāfi'dür 'ilāc-ı fārre otluğ yemekden (7) men' éder ve türveyi yaş éder ve fevrī indürür pes kaçankim türvesin yaş éde (8) aña nısf kadeh zeyt vèresin ve üzüm çubuğın yağub dağı kömür olmadın āteşden (9) kaldurasın ve içinde āteşi imsāk édesin andan āteş var iken havan içine koyasın (10) ve sahk édesin ve tilki üzümünunı şuyı ile ezesin ve günde dābbenūnı

bedenini üç def'a (11) yağlayasın ve aña arpayı ısladasın tā kim şu içinde şişe ba'dehu vèresin (12) bi-izni'l-lāh berī olur 'ilāc-ı ekl-i haṭmī şuyı ışıdub atunı bedenın ğasıl edeler (13) ve arpayı anuñçün qavuralar ve ğökcek edeler ba'dehu ata vèreler ve şığır yağını ve yumurdanunı (14) şarusını ve kıyruk yağın ve şarı balmumı alub cümle eczāyı dögüb āteş üzre andan (15) müleyyin yağ yapalar ve aña götüreler pes açıla içinden şarı şu çıka pes nışf (16) rıtl saḥk olmuş 'ardūbı āteş görmemiş bal ile qarışdurub ma'cūn edeler yağ sıkındısı gibi (17) ve bir bēz pāre içre üzerine rıfķ ile bağlaya oñulınca 'ilāc-ı ekl-i sermak

[119b]

(1) destī balçığından alub şarb sirke ile ma'cūn edeler ve mersīn yağın qatarlar ve taşlara (2) toķunmaķdan atı řaķınalar oñulınca ve vaķt olur ki üzerine şığır tersini qoyalar 'ilāc-ı (3) demāmīl devābbı kullanmaķdan alıqoyalar eğer qıbanlar arķalarında ise ve daĥı qıbanları (4) ba'zı edhān-ı müleyyine ile ki zıkr olundu telyīn edeler pes qaçankim qıbanlar oñulub (5) ve aķa saḥk olmuş mercimeği bal ile ma'cūn edüb anuñla 'ilāc edeler oñulınca ve saḥk olmuş (6) mersīn yaprağını tilki üzümünı şuyı ile ma'cūn edüb eṭrāflarına süreler ve şuvayalar (7) 'ilāc-ı ehlīlce qulaķda 'asel-i řa'terīyi alub āteş üstinde erideler ve 'aselün rub'ı qadar (8) saḥk olmuş ğazr otı içine qoyalar ve dābbenün başını qaldurub qulaķ içine dökeler ve şağ (9) olan qulaķ üzre egdüreler pes qaçankim bileler ki devā qulaķda qarār buldı (10) dābbenün başın döndereler pes qaçankim anda olan şarı şu aķa ve tāze hevc alub (11) hava ile mülāyim āteş üzre qoyalar nışfına varınca qaynaya ba'dehu şovudalar ve andan dābbenün (12) qulağına dökeler pes bi-izni'l-lāh ḥalāř olur 'ilāc-ı 'aķķāř buḥūr-ı meryem ile libān-ı ğarīķ alub (13) dābbenün yüzini ve başın buḥūr edeler ve başın örteler ve sirkeden üç uķıyye ve ılıcaķ şudan (14) bēř rıtl ve rent-i řāmīden nışf rıtl alalar ve urub qalkayalar ve dābbenün burnından (15) qoyalar ve başın aşağa tütalar başında olan nesne aşağa inince ve bir sā'at başın aşağa tütalar (16) ve bir mıķdār yonca ve yař ot vèreler arpasınun üçünci ḥıřşesin vèreler ve havadan (17) ḥıfz edeler ve cülleri ziyāde edeler pes bi-izni'l-lāh berī olur 'ilāc-ı qarḥa

[120a]

(1) zībaķ-ı ebyaź alınub isfīdāc ile qarışdurılur ve yumurdanunı şarusı aḥz olınub ve saḥk (2) olmuş mürde-seng ziyāde qarışduralar ve cümlesin bir yere qarışduralar ve qurūḥa üzre süreler (3) inřā'allāḥü te'ālā berī olur ve ba'zılar yumurdanunı şarusın ve dögülmiş peyniri ve qörek otın (4) biribirine qatarlar ve şandaldan bir miřķāl ve

kāfūrdan bir kīrāt alub içine koyalar ve bir bez pāre (5) üzre koyub kurūha yapışduralar oñulınca inşā'allāhü te'ālā 'ilāc-ı kaşr-ı veber ekl-i haṭmī (6) 'ilācī gibidür illā bu kadar vardır ki ğarbunda şāh ṭamardan kan alalar ve atı şu içine (7) koyalar ve ıslanmış yoncayı yedüreler inşā'allāhü te'ālā uyandan taḥnīkūñ 'ilācī (8) şebb-i yemānī ile buraqdan bir mişkāl alub ve şu ile ezüb dābbenūñ burnından koyasın (9) ve oñulınca uyan urmayasın belki yedekteş ile anı gezdüresin ve havadan (10) şaklayasın 'ilāc-ı tālīl noḥūdī alub yumşak dögesin ve şu ile ezesin ve üzerine koyasın ki (11) kendi kadar balmumu ile ve rub'ı kadar zeyt ile veyā duhn-ı şīrec ile kaynamış ola ba'dehu şīrec (12) ve isfīdāc ile üzerine süresin pes bi-izni'l-lāhi te'ālā oñılır 'ilāc-ı rebūv şarāb ile balı (13) dābbenūñ ağızına dökeler ve şarāb ile bala nesne karışdırmayalar pes eger dābbeye bögrinde (14) şiş 'arız olacaḳ olursa pes ol zīḳ-i nefesdendür anı şarāb ile 'ilāc etmeyeler belki za'ferāndan (15) nışf mişkāl alub şu ile ezeler ba'dehu dābbe burnıñ sağı delüğine koyalar pes bi-izni'l-lāh (16) ḥalāş olur ve yine kezālik bu 'illet için günlükden iki mişkāl alub rāyihası (17) güzel ak şarāb ile burnından koyalar bi-izni'l-lāhi te'ālā sākin olur ve bu 'illet için ḥılāf-ı esved

[120b]

(1) ya'ni kara söğüt toḥmı iki keff kadar alub döge ve elekden geçirüb bir çölmek içine iki (2) rıtl beyāz sükker ile koyalar ve nebāt sükkerin şu ile ezüb kaynadalar ba'dehu dābbenūñ (3) boğazına koyalar nāfi' ola inşā'allāhü te'ālā ve devābbı alub bey' edenlerūñ ba'zısı rebū-yı (4) yonca ile bağlayub bey' ederler ya'ni yonca ile 'ilāc ederler pes bey'den sonra kaçankim (5) zaḥmet çeke tekrār yine zuhūr eder zīrā anlarūñ murādı budur ki dābbe anlarūñ ellerinden (6) çıḳa ve ğayrı kimesnenūñ milki ola 'avākıbbı kayırmazlar ve bu 'illetden ötüri şamğ-ı 'arabi nışf rıtl (7) ve keşīrā daḥı nışf rıtl ve rub' rıtl zerāvend alınub ve bu cümle edviye dögilüb elekten çeke (8) ve iki rıtl süd sağılduğı ḥīn alına ve bu edviye üzerine koyalar ve yedi güne dek dābbenūñ (9) her gün boğazına koyalar inşā'allāhü te'ālā berī olur şudā' için ebū yusuf-ı bayṭār-ı mütevekkil içindür (10) bezr-i kettān bir rıtl ve tağ kerevizi rıtlūñ üç ḥişşesinden iki ḥişşesi (11) ve pişmiş gendene şuyından beş ukıyye ve şarāb-ı reyḥānī ve zeyt-i şāmīden bir rıtl ve sekiz ukıyye (12) ve nışf alına pes toḥmlar saḥḳ olunub şuya koyalar ve dābbenūñ ağızına koyalar ve bir miqdār gezdüreler (13) andan dönderüb şovuk şu içine koyalar pes kaçankim bunu edeler bi-izni'l-lāh berī olur (14) ve vaḳt olur ki bu 'illetde dābbenūñ iki gözinde beyāz 'arız olur pes göze 'asel-i şuğrāyı (15) ṭamladalar pes inşā'allāh ol tīz ḥalāş eder 'ilāc-ı şudā'-yı 'arız isfīdāc on iki (16) istār alınub şu

içinde bir gün ve bir gece ısladalar andanşonra isfidâcı şudan (17) çıkarub irisini sahk edeler düz olunca andanşonra aña balmumın karışdurub

[121a]

(1) bütün gün anuñla sahk edeler pes tamām döğüliccek kifāyet miqdārı aña ‘asel halt edeler ve cümlesin (2) karışduralar andanşonra el ile zeyt alub göz ile kulağ arasına anuñla tılā edeler (3) andanşonra bu devā üzre iki rıtl şu ve bir rıtl şarāb ve zeyt koyub ve tabh edüb şıkalalar (4) andanşonra anı isti‘māl edeler ‘ilāc-ı inkıṭā‘ ihlīlec-i esved bēş mişkāl ve milh-i hindī iki (5) dirhem ve kāfurdan bir dirhem ve kemmūndan ve kasnıdan iki dirhem alınub bu edviye dört (6) rıtl şu ile sahk olunur andanşonra iki dirhem miqdārı balmumın eridüb edviyeye halt (7) edesin ve dābbe boğazına koyasın inşā‘allāhü te‘ālā nāfi‘dür ve yine kezālik bununçün şıbyān (8) bevlini alub döğülmiş encidān otından bir miqdār içine halt edüb hamr-ı ‘atīk dahı halt edesin (9) ba‘dehu dābbeye boğazından koyasın inşā‘allāhü te‘ālā nāfi‘dür ve bu ‘illet için ki kudemā (10) dābbe için vaż‘ etmişlerdür ki bu iki şüreti taşvīr edüb anlarda olan hisāb ile ve üzerinden (11) dābbeyi geçüresin bi-izni’l-lāh hālāş olur ve a‘dāduñ havāşşındandur (12) ‘ilāc-ı hummā-yı şitāda (13) dābbeyi örtülü tutasın ve aña kurı otluğ vermeyesin ve göz ile kulağ aralarını (14) faşd edesin ve andan eyüce dem çıkarasın pes kaçankim hummā sākin ola anı bir yerde koyasın (15) ve anuñçün odun yakasın velākin tütün olmaya pes derleye veyāhūd kömür yakasın ve üzerine (16) isicağ şu koyasın andanşonra güzel silesin ba‘dehu yağ ile ve şarāb ile yağlayasın (17) ve derisini eyüce ovasın andanşonra isicağ yerde tutasın ve aña ancak yağ ot vèresin

[121b]

(1) ve yedi güne dek arpa vermeyesin zīrā mādāmki arpa vērürsin ‘illet dahı ‘asīre olur pes eyü olunca (2) vermeyesin ba‘dehu vèresin ve hummā için ve sā‘ir zamānlarda dahı lā-büdd olan budur ki şāh tamarından (3) kan alub üç yumurda alasın iki ukıyye gül yağı ile ve bir rıtl ve sekiz ukıyye nişf ak şarāb (4) ki rāyihası güzel ola alasın ve dābbeyi havalu bir yerde tutasın ve aña yalnız yumşak tāze yeşil (5) ot vèresin ve birbirininüñ ardınca aña şovuk şu vèresin pes eger içmezse ağzını açub (6) ve başını bağlayub aña suyu içüresin pes eger ‘illet andan sākin olacak olursa aña arpa (7) vèresin ‘ilāc-ı riḥ-i cemāl dābbeye bir gece otluğ vermeyesin andanşonra yarındası (8) şarāb ile şīrrecden her birisinden iki rıtl ve bādāmdan bēş mişkāl ve çoğan ile kerevīz tohmından (9) ikişer rıtl alub ve döğüb elekden geçürdükdenshonra şīrece kıtasın ve dābbenüñ (10) ağzına koyasın inşā‘allāhü te‘ālā şifa bulur ‘ilāc-ı kebed baklatū’l-

hamkâyı alub andan (11) bir rıtl şu çıkarasın ve kabağ şuyından bir rıtl ve yeşil hindibâ şuyından bir rıtl ve üç dirhem (12) hacet-i ermenîyi koyasın ve taşıye edüb içüresin ve ağzından koyasın ve şovuk şu içüne koyasın (13) ve şu vâresin ve tâze yumşak ot vâresin ve arpayı şu içinde ısladub vâresin ve havası (14) şovuk güzel yerde turgudasın inşâ'allâhü te'âlâ nâfi'dür 'ilâc-ı riḥ-i sūs on rıtl (15) şu alasın ve iki rıtl şarâb-ı 'atîke kıtasın andanşonra hariz yağından bir rıtl ve kâsnıdan (16) iki dirhem ve bunun mişli kadar un kıtasın andanşonra yağı eridesin ve şu ile ve cemî'-i (17) eczâ ile hâlî edesin andanşonra dâbbeye hûkne edesin ve havalu yerde tutasın

[122a]

(1) ve yoncayı vâresin arpayı bir hafta vermeyesin eyü olunca 'ilâc-ı veca'-yı taḥâl (2) dâbbe ile şehir vaktinde ırak yere yab yab yürüyeler pes kaçankim müntemî olur şol mekâna (3) ki andan rücû' eder evvelki seyrden daḥı kavî yürüyeler kaçankim anı âḥûra getüreler (4) aḥa yoncayı tarfâ yabrağı ile karışmış vâreler ve şuyı az vâreler üç def'a vâreler (5) ve buḥa kebed bâbından zıkr olunan devâ fâ'ide eder inşâ'allâhü te'âlâ 'ilâc-ı veca'-yı esr (6) ve bu veca' birkaç şıfıdır ve anlardan ba'zıdır ki dâbbe 'usr ile tebevül ede ve kaṭre kaṭre tebevül ede (7) ve ba'zısı budur ki elbette bevl edemez ve ba'zısı budur ki ekserde kum ile tebevül eder pes (8) kaçankim bevl etmege kâdir olmaya aḥa ḥazran derler ve kaçankim bu 'illete 'ilâc ile mübâderet (9) etmeyeler dâbbe helâk olur ve vakt olur ki şarımşak ve şogan ile 'ilâc olunur ve nâsuḥ (10) ba'zısı meşâneyi el ile döndüreler ve bu 'ilâc güçdür ve ḥaṭarludur ben bunu re'y etmem ve ammâ 'usr-ı (11) bevlden ötüri pes dâbbe bevl ile ve zeyt ile iki bögrün üstün ve bevl edecek yerin (12) yağlayasın andanşonra ol yağlanduğı yer üzre azar azar isicak şu dökese (13) andanşonra bir yere koyasın ki aḥa riḥ gelmeye andanşonra bir rıtl ve nişf rıtl (14) şarâb-ı ḥulvî burnına kavsdan koyasın pes bevl eder ve eger bevl etmezse pes helyün (15) toḥmını alub şu ile ğasl edesin ve şarâb-ı ḥulv ile dâbbenün ağzına koyasın ve bir miqdâr (16) zeyt daḥı burnına koyasın her gün üç uḳıyye bevl edince ve ıslanmış yoncayı vâresin (17) 'ilâc-ı mebtûn ve bunun 'ilâc-ı rebüv 'ilâc-ı gibidür illâ bu kadar vardır ki buḥa edviyeyi

[122b]

(1) müşileyi içürmek gerekdür ki bu kitâbuḥ âḥirinde biz anları zıkr eyledük (2) 'ilâc-ı kesâḥ ve kesâḥ iki şıfıdır evvelkisinin eyü olması ümîz olunur ve anuḥ devâsı (3) budur ki acı şu alasın ve eger deḡiz şuyı olursa pes ziyâde fâ'idelüdür ve zamğ-ı erzeden (4) bir uḳıyye erze çam ağacına benzer bir ağaçdır ve ba'zılar çam ağacıdır

şanavber gibidür dërler (5) ve mürr-i cülnârdan bir uқыyye alasin ve şu içinde kaynadasın ve dābbenüñ ayakların tılā edesin (6) ve zeyt-i şāmīyi alub âteş üstinde ısıdasın ve dābbeye ağzdan içüresin ve ammā ikinci sınıf (7) pes anuñ oñulmasında tama^c etmeyesin huşušen kaçankim kelb gibi kıçı üzre otura pes bevlı (8) müte^cassirdür ve buña eyü olmak yokdur ‘ilāc-ı nıkrıs hamr ‘ilācı gibidür ve aña bu devā maḥşuşdur (9) ki kafr-ı yehūdīden sekiz istār alub kaynadasın ve isti^cmāl edesin ve ḳalnūnīsādan dört istār (10) ve ḳınādan sekiz istār alub kaynadasın ve isti^cmāl edesin ‘alāmet-i rahşana ḳatrānı alub (11) kaynadalar ve koyun kıyruğınuñ yağıñ alub kıyruk yağıñı demür bir ḳab içine kıyub ḳatrān ile (12) sıvayasın ve âteş üzerine kıyasın pes kaynaduḳdanşonra tırnağa tamladasın (13) tā kim ol yağıdan içe andanşonra acı bādām yağı ile yağılayasın ve böyle edesin (14) eyü olınca dābbenüñ boğazında uyuşmış kanuñ ‘ilācı iki gün pey-a-pey ata şu vèrmeyesin (15) anı şusız edesin andanşonra aña şarımsaḳ yèdüresin ve sāyisi şarmısağı kendüsinden (16) gidermeye ve yanında küb ile şuyı eksük etmeye ve dābbeyi öñ ayakları ile şuya kıyub (17) başı erişmeye belki ceḥāfili beyni ile şu beyninde bir ḳarış ḳadar ḳala pes şu fā’ide eder

[123a]

(1) ve illā öñ ayakların şuya kıyasın zīrā dābbe şuyı gördükde yakın olmak ister pes üzerine (2) şu kıyasın pes sür^cat üzre şuya kıyub çıkarasın zīrā eger şu içinde terk (3) edecek olursañ dābbeyi ḳatlı edersin ‘ilāc-ı mefs acı şuyı kaynadasın ve içine ḳutaḥ ile (4) kemmūndan birer uқыyye kıyasın pes nışfına indükde dābbenüñ boğazından içüresin (5) ‘ilāc-ı nehş-i ḥayye eger yılan dābbeyi şokarsa pes eger ḳay’ ederse oñulması recā olunur (6) pes beş rıtl şuyı bir rıtl şıgır yağı ile ve bir rıtl zeyt-i şāmī ile kaynadasın ve üç uқыyye (7) şarımsaḳ dögüb anuñla kaynadasın ve dābbenüñ boğazına kıyasın pes eger ḳay’ ederse (8) recā olunur ve üzerine cülleri çok edesin ve merdeḳüşı ḳoḳudasın ve mersīn şuyı ile kāfūrı (9) burnına kıyasın oñulınca pes eger ḳay’ etmezse aña oñulmak yokdur ‘ilāc-ı les^c-i ‘akreb (10) pes dābbenüñ cülleri çok edesin ve issi bir evde tutasın ve yanında âteş yaḳasın ve şarımsaḳ (11) alub iki rıtl zeyt içinde ezesin ve eski sirke ḳatasın ve dābbeye ağzından içüresin ve yine kezālİK (12) ḥuḳne edesin zīrā bu devābbuñ tiryāḳıdır ‘ilāc-ı hetk-i fi’l-cevf birkaç gün binüb gezdüreler (13) ve mā’-yı ḥārr ile kızdurasın ve şarābı alub kaynadasın ve içine isfanāḥı taldurub birbirininüñ (14) ardınca isicaḳ urasın ve bundan ḡaflet etmeyesin zīrā aḥṭarlu veca^cdur ‘illet-i iḥtilāc (15) bu ‘illet için ‘ilāc yokdur yakudan ḡayrı oynayan ‘uẓv üzre pes kaçankim ağzından (16) ḳan çıḳa tīz helāk olur baṭn içinde düduñ ‘ilācı acı baḳlayı şu

içinde kaynadub (17) dābbeye ağzından içüresin bir iki kerre inşā'allāh eyü olur 'ilāc-ı veca'-yı mi'de

[123b]

(1) arpayı vèrmeyesin ve üç güne dek şabāh ve aḥşam ıslanmış yoncayı vèresin andanşonra (2) dördüncü gün şehir vaktinde binüb anuñla yavaş yürüyesin andanşonra āḥūra geçesin (3) ve öñine yonca vèresin pes kaçankim anı yèye ve günden bir sâ'at geçe şuya götüresin (4) ve şuya koyasın ve şuvarasın ve āḥūra dönderesin ve öñine yoncayı komayasın pes aḥşam (5) olduḡda anuñçün arpa göresin ve şü ile ısladub bir sâ'at koyasın andanşonra aşasın (6) ve arpası 'ādetinüñ nısfı olsun onulınca inşā'allāhü te'ālā 'ilāc-ı 'illet-i rıyye (7) kara üzümünden nısf rıtl ve ḥabb-ı gārdan bir uḡıyye ve mürdkūs toḡmından bir uḡıyye ve 'asel-i (8) sa'rīden nısf rıtl ve şol iç yağından ki aña tuz yetişmemiş ola beş rıtl (9) ve şarımsaḡdan tokuz baş alub yābis olanları saḡḡ edesin ve erimege kâbil olanları eridesin (10) ve andan kūrşlar edesin ve üç cüzve takṣīm edesin şülüşi her gün ağzına koyasın (11) ve kaçankim ağzına koymak istersin bir miḡdār 'asel ve bir miḡdār şü vèresin bu 'illetde (12) bunun 'amelinden 'acāyib müşāhede edersin dābbenüñ minḡarında olan bevāsīrünü 'ilācı (13) kalyādan bir miḡdār alub mersīn yaḡı ile saḡḡ edesin ve 'illet yerine süresin (14) bi-izni'l-lāh eyü olur 'ilāc-ı ḡanāzīr ve ekser ṭayda olur burçaḡ unın alub (15) bal ile ḡalt edesin ve zeyt yağının çökeḡi ve mersīn yapraḡından bir miḡdār ve bunun mişli (16) kadar 'asel ve eşek südin ḡatub anuñla ezesin ve ol mevzi'e 'ilāc edesin 'ilāc-ı ḡarḡa-yı im'ā (17) ve bu 'illetün devāsı ancak 'alefdedür pes arpayı ḡavurasın ve bir miḡdār ḡaynadasın

[124a]

(1) ve ılḡun ağacının yemişinden bir uḡıyye saḡḡ edüb üç mişli kadar içine 'asel koyasın (2) ve dābbeye vèresin ve zeyt-i şāmīden bir rıtl ḡaynadub ve mersīn yapraḡından bir rıtlun rub'ın (3) koyasın zeyt mersīninün kuvvetin alınca ve taşfiye edüb dābbeye ağzından koyasın ve dābbeyi ṭutasın (4) tā kim ḡay' ètmeye eyü olınca 'ilāc-ı elem-i cirdān ve ḡuṣyeteyn şovuk şuyı koyasın şol yère ki anda (5) ḡudūd vardur ve bunu birkaç gün edesin inşā'allāh eyü olur 'ilāc-ı heyza (6) yoncayı men' edesin ve ḡazrı ya'ni yumşak tāze otı ufaḡ toḡrayub vèresin (7) ve yılḡun ağacının yemişinden saḡḡ olmuş bir uḡıyyeyi arpasına ḡatasın ve şuyı çok vèrmeyesin (8) illā birkaç def'a 'ilāc-ı süll eger bu 'illet ziyāde issilikda zāḡir olursa pes anuñ (9) 'ilācı 'asīrdür ve eger ḡışda zāḡir olursa pes anuñ devāsı budur ki üç rıtl şü (10) ve nısf rıtl sirke alasın ve dōḡulmuş ve ıslanmış arpa vèresin ve yumşak tāze ot cümleden (11)

enfa‘dur ve t ze ot i inde dilk   z min v resin z r  va t olur ki bununla ey  olur (12) in  ‘all h  te‘ l  ‘il c-ı nekb ve ol  ud mdur ve bu afet ‘il c olunmaz ill   an alma yla (13) ve e y -y  b ride ile ve ye il hindib  ile t ze ot v resin ve n su  ba‘zısı ‘il c  tmez (14) ill  ya u ile ve bu  at -y  ‘az md r z r  bu ‘illet bels m gibi  ar retten ve  andandur ve ba‘zısı (15) bu dev y  burnından i ir r ve dev  budur ki meryem a acının  k kini d g b elekden (16) ge iresin ve a a k f r  atub g l  uy  ile  alkayasın ba‘dehu burnından i  resin (17) ve ba ın bir s ‘at mi d r  a a a  utasın ve  a ankim bu ‘illet ile ma‘l l olan

[124b]

(1) d bbeyi g rsen ki  a  eli ayası ditrer pes anu   zre mevt ile   km olunur (2) ‘il c-ı te b k d bben   d rt aya ından  an alasın ve da ı g zlerin   buca larından (3) vel kin i r c demde ifr t  tmeyesin belki rub‘ r tl mi d r  i r c  desin (4) ve yum  ak un alub zenceb li d kesin ve andan  ı an  an ile yo urasın ve d rt p k (5) b z p resi  zre  ıvayasın andan d rt aya larına  ırna larından dizlerine varınca mu kem (6) ba layasın andan onra  c g n d bbeye yum  ak t ze ot v resin ve  amı u  (7) yapra larını ve ıslanmı  yoncay  da ı v resin andan onra s kker  uy  ile  uz  uyundan (8) alub ol ıslanmı  yonca  zre  a asın andan onra d bbeye v resin ve d rd nci (9) g n oldu da d bbeyi  u i inde  utasın  att   a ankim g resin ki  ol  ı ırler ki (10) anlardan  an ald   anlar   z lse d bbeyi  udan  ı arasın ba‘dehu d rt g n iki er kerre (11) arpa v resin ve  ovuk  u v resin ve ey  olunca gezd resin ‘il c-ı veca‘-y  ikl l (12) ve bu veca‘nu  ‘il c  rah zanu  ‘il c  gibid r ill  bu  adar vardur ki bu ‘illet ile ma‘l l (13) olan d bbeye ey  olunca  zerine binmeyesin ‘il c-ı veca‘-y    fir da ı bunun gibid r ve ‘il c  (14) t ba da ı bunun gibid r ve ‘il c-ı kemne ve g zde tevbe ‘il c  da ı bunun gibid r ve amm  (15) tevbe pes  aly  alınub   b n  uy  ile yo r lur andan t bay   anadub  zerine (16) ba layasın bir g n ve bir ge e  ura in  ‘all h n fi‘d r ve amm  kemne pes en r  uyundan (17) ve ye il r zy nen    uyundan alınub g ze  oyalar ve g z  zerine yumurdanu   arusın

[125a]

(1) g l  uy  ile  alkayub urasın n fi‘d r in  ‘all h  te‘ l  ‘il c-ı s l  -ı ‘ayn (2) g l  uy  ile s kkeri ezesin ve g zlerin  a ıyub  zerine bula durasın n fi‘d r (3) g zde bey z ve z fere ve  ı   ven   ‘il c  (4) arslan odını ve gendene d d kleri  uyını ve rev   balı alub  alt   desin ve  ı   vede (5) ya‘ni g zde olan perdeden  t ri atu  g zine  ekesin ve eger z fere v  ı‘ olursa (6) ol g zi  utar pes atı bununla ‘il c  desin ‘il c-ı

kırdān kırdān kesr-i kāfila (7) kırāduñ cem'īdür ve kırād keneye dērler kaçankim kene dedükleri böcek dābbeye (8) yapışsa anlar yapışdukları yerleri zeyt ile yağlayasın pes cümlesi münteşir olur ve dābbeyi (9) kenesi çok olan yerde koşan pes tırnaklarını zeyt ile yağlayasın pes inşa'allāh anı yakın (10) olmazlar dübürde kurdun 'ilācı ve boğazda çıbanların ve yelēden ve kuyruğdan kıl düşmesinün (11) 'ilācı pes zernihden ve kilsden ve kalkatardan ve kalkantdan eczāyı berāber alub saḥk (12) edesin ve elekden geçüresin ve üzerine koyasın ve kıl düşmesi için şa'ir ve şerīc (13) ve yağ şıkındısı dört ukiyye ve za'ferān nişf ukiyye ve 'anber üç kırāt ve azfār-ı tabīb (14) üç ukiyye alub ḥalt edesin ve anuñla düşen kılı ve kılı yerlerini yağlayasın (15) bi-izni'l-lāh yine biter 'ilāc-ı kırdān yakı yakmakdur ve kaṭrānı zeyt-i şāmī ile kaynamış (16) zerārīc ile urmak nāfi'dür 'ilāc-ı fatūk 'unnāb budağını alub yumşak dögesin (17) ve üzerine yine bir miqdār gül yağını koyasın ve anuñla ezesin ve her gün anuñla 'ilāc edesin

[125b]

(1) inşa'allāhü te'ālā nāfi'dür ve kezālik fatūk için mürde-sengi dögesin ve elekden (2) geçüresin ve havan içine koyasın üzerine şarāb sirkesin dökeseñ anuñla (3) eyü saḥk edesin tā kim birbiriyle cem' ola andanşonra üzerine bir miqdār zeyt (4) dökeseñ ba'dehu ziyāde saḥk edesin andanşonra bir yağla kab içine koyasın ve her gün (5) fatūkı anuñla yağlayasın inşa'allāhü te'ālā nāfi'dür ve yine kezālik fatūk için ya'ni yarık için (6) kaçankim ön ayağında veyā kıç ayağında eş'ar etrafında yarık olsa üzerine sirkeyi (7) dökersin ba'dehu kara boyayı saḥk edüb anuñla şararsın ve bunu her gün iki kerre edesin (8) şabāḥ ve aḥşam ve kaçankim fatūk tırnağın ortasında yumşak olan yerde olsa (9) kaynamış kaṭrān ve kuyruk yağın tamladub anı yağlayasın nitekim yukarıda zıkr olundu (10) tırnağın fesādında ve sâ'ir tırnak edviyesinde 'ilāc-ı rahv-ı mezākīr bir rıtl gül yağını (11) ve bir rıtl zeyti alub ḥalt edesin ve dābbenün boğazına koyasın ve bunu yedi gün edesin (12) pes eger eyü olursa ve illā bunun üzre on iki gün müdāvemēt edersin ve her gün (13) üç rıtl şuda ıslanmış ḥurmā şıkındısını ḥalt edüb boğazına koyasın inşa'allāhü te'ālā (14) nāfi'dür istirḥā-yı ḥuşye için 'ilāc ki arpadan ve milḥ-i enderāniden birer cüz' ve 'aselden (15) ve şarāb-ı reyḥāniden bir miqdār ve kırıtās-ı mahrekden ya'ni yanmış kâğıddan bir miqdār alub (16) cümlesin ḥalt edesin ve dābbenün ağzına koyasın inşa'allāhü te'ālā nāfi'dür 'ilāc-ı şikāk (17) mürde-seng nişf rıtl ve şīrec rub' rıtl ve zencār kezālik rub' rıtl ve za'ferān bir ukiyye

[126a]

(1) ve kâfûr nısf mişkâl ve levz-i murabba' bir rıtl ve şandal-ı ahmer ve zernîh-i muhrîk ve hannâ ve 'arûk ki (2) kızıl boyadur her birisinden rub' rıtl ve veda'-yı ebyaz-ı muharrik veda'-yı hırz-i ebyazdur ki deryâdan çıkar (3) ve ak ve yeşil mâzû bunların her birisinden rub' rıtl ve şarımsağdan nısf rıtl alub bunların (4) cümlesin başka başka sahk edüb cümlesin bir legen içine koyasın ve üzerine şarâb sirkesini (5) koyub lâkin içinde elün ile yogurub merhem edesin ba'dehu erimiş balmumu ile gül yağın (6) üzerine dökesin ve yavaştan çalkayasın ve anuñla şikâka 'ilâc edesin ve bu nâs (7) için dahı nâfi'dür inşâ'allâhü te'âlâ 'ilâc-ı netivv-i rahm kaçankim dâbbenün rahmi çıksa (8) ve yerine varmasa pes lâ-büddür ki dâbbeyi arka üzre yaturdasın ve başın kaldurasın (9) ve kış ayaklarına bir sâ'at miqdârı isicak şu koyasın andanşonra rahmi ince igne ile (10) dikesin andanşonra zeyt ve hamr ve sahk olmuş enâr kabuğın tabh edesin ve rahm üzre dökesin (11) tâ kim rahm ve anuñ çevresi pâk ola andanşonra rahmi yab yab kaldurasın (12) tâ kim yerine gire andanşonra dikesin ve bevl çıkacak kadar alıkoysın (13) andanşonra defne yaprağını alub yakasın ve hamr ile halt edüb ol dikülen yeri (14) sıvayasın tâ kim on iki gün mütevâliyen rîh çıkmaya andanşonra ol dikülen yeri (15) açarsın tâ kim içinde olan rîh çıka ve ba'de-zalik atı terbiye edersin ve arpasın (16) bu eyyâmda gökçek edersin onulınca inşâ'allâhü te'âlâ 'ilâc-ı hikke ve cereb (17) defne yağından bir rıtl ve şirecden iki rıtl ve zeytden dahı olkadar ve zerârîh-i tariyyeden

[126b]

(1) bir ukıyye ve hardaldan rub' rıtl alub her birisini 'alâ hiddetin dögesin ve döğülmüş kendisden (2) kendis edviyeden bir nev'dür ki 'amme kâfi kâfa tebdîl edüb kanûs derler (3) ve 'avdü'l-îfâs dahı derler rub' rıtl alub edhân ile edviyeyi halt edüb yeşil (4) sırçalı bir küb içine koyasın ve güneşe karşı koyasın pes kaçankim dâbbeyi 'ilâc etmek (5) istersin bir rıtl miqdârı alursın ve birer rıtl tuz dökesin ve anuñla eyü kaynaya (6) ve cerebe anuñla tılâ edesin ve dâbbeyi üç gün güneşde koyasın ve öninde küp ile (7) şu gerekdür ve üç günden şonra dâbbeyi şirec ile kuyruk yağı ile tılâ edesin (8) ve iki gündenşonra gâsl edesin inşâ'allâh fâ'ide eder ta'abdan olan 'illetün 'ilâc (9) ve bu hummâ gibidür ve mahmûm ile gayr beyninde fark budur ki mahmûma arpa verılmaz ve ta'abdan (10) olan 'illetde pes kan almakdan hâzer eyle sinir kurumak cevfinden ötüri ve anâ (11) 'ilâc eyle sağa vaşf edeceğim 'ilâc ile şarâb ile 'aselden bir rıtl alub dâbbenün (12) burnına koyasın ve eger hâli şiş olacak olursa pes şarâba anı yakın etme ve za'ferândan (13) rub' ukıyye alub anı isicak şu ile ezüb burnının şol

delüğinden koyasın inşā'allāh (14) nāfi'dür 'ilāc-ı imtinā'-yı 'alef nebāt sükkeri ile zencebilden her birisinden on dirhem (15) ve eyü kasnıdan üç dirhem ve milhden beş dirhem ve kemmünden ve ardıc ağacı yemişinden (16) ve yüzerlik otı tohmından ve nānhuvāhdan ve şa'īrden beşer dirhem alub yumşak dögesin (17) ve hālṭ edesin ve altı rıtl şarāb-ı 'atīkde ısladasın ve bir gece koyasın şabāha degin pes şabāh olduğda

[127a]

(1) tekrār altı rıtl şarāb koyasın andanşoḡra aḡa dört rıtl şū karışdurasın (2) andanşoḡra andan üç rıtl alub dābbenüḡ aḡzına koyasın pes inşā'allāh müteḡhallil olur (3) ve nişāṭı bi-izni'l-lāh 'avdet eder 'ilāc-ı dābbe-yi zāmir ya'ni arık olan dābbenüḡ 'ilācı budur ki (4) ak şarābdan tokuz ukıyye ve bir rıtl alub dābbenüḡ burnından koyasın ve anı şovukdan (5) şaklayasın ve ılıcak şū içiresin ve ḡamr-ı 'atīk ile eyerini ovasın nāfi'dür inşā'allāhü te'ālā (6) 'ilāc-ı cünün ve keleb ve keleb cünūna beḡzer bir marāzduḡ lā-büdd olan budur ki ḡamr-ı evsedi (7) dābbenüḡ burnından içüresin ve kıssā kökünü alub ḡamr ile kaynadasın ve üzerine enṭarün (8) koyasın enṭarün endüz dedükleri otur ki esen dahı derler ve dābbenüḡ boḡazına (9) koyasın ve na'na' ile sezāb alub yumşak dögesin ve üzerlerine üç ukıyye tatlu şarāb (10) koyasın ve dābbenüḡ genzinden koyasın ve lā-büdd olan budur ki cümle gövdesini (11) kara ḡarbaḡ ile ki sirke ile ezilmiş ola tılā edesin ve kıluḡ uzcasına ovasın (12) ve başını ziyāde ovasın ve ifākat bulınca arpa vėrmeyesin ve karaḡu bir evde tutasın (13) ve kaçankim atıḡ kelbi müstaḡkem olsa pes anuḡçün āteş ile kızdurmaktan ḡayrı yokduḡ (14) her 'illet içün tılā olunan devā'nun şıfatı (15) kelb enigini ki henüz yemeḡe başlamamış ola alub boḡazlarsın ve baḡırsaḡlarını için çıkarub (16) ve iki pāre edüb rāyiḡası ṭayyib bir buçuḡ rıtl şarāb ile ve bir rıtl ve nısf rıtl 'asel ile (17) kaynadasın ve köpüḡi alındıḡdanşoḡra içine burak koyasın ve bunu üç gün isti'māl ede

[127b]

(1) ve eḡer kelb-i enigi bulunmazsa semiz ḡinzīr yavrusını alub anuḡ yerine isti'māl edesin (2) şalābet-i evrām-ı müleyyin olan devābbun şıfatı (3) bal mumdan on istār ve zeyt-i şāmiden on ukıyye ve rānicden ve ḡalfūniyādan dört (4) istār alasın ve ṭabḡ edüb bir ḡab içine koyasın ve intişār ve evrām 'illetine isti'māl (5) edesin cesedüḡ her ḡanḡı yerinde olursa nāfi'dür inşā'allāhü te'ālā ve kitāb-ı bayṭarat (6) bi-ḡamdi'l-lāh tamām oldu elḡamdü lillāhi rabbi'l-'ālemīn ve ş-şalātü (7) 'alā seyyidinā muḡammedin ḡātemi'n-nebiyyīn ve ālihi ve aşḡābihi (8) ecma'ın şalāten dāimeten bāḡıyeten (9) ilā yevmi'd-dīn (Bu sayfanın geri kalan kısmı süsleme ve minyatürdür.)

[128a]

(Bu sayfanın tamamı minyatürdür.)

[128b]

(Bu sayfanın tamamı minyatürdür.)

[129a]

(Bu sayfanın tamamı minyatürdür.)

[129b]

(Bu sayfanın tamamı minyatürdür.)

[130a]

(Bu sayfanın tamamı minyatürdür.)

[130b]

(Bu sayfanın ilk beş satırı süslemelere ayrılmıştır.) (6) hâmd ü sipâs ve şükr bî-kıyâs ol münzil-i ahkâm-ı şer'-i mübîn ve hâfız-ı hudûd-i dîn-i (7) metîn hâzretlerine olsun ki ma'rifet-i ilâhiyye ve 'ubûdiyyet-i tāmme-yi kāmileyi mutaẓammına olan (8) şir'at-i muḥammediyye ve tarīkat-i muṣṭafaviyyeyi aşḥâb-ı küfr ü nifāk ve erbâb-i ilḥād ü şikākın (9) tağallübünden hıfz ü himâyet ve hırs ü şıyânet için ğazât-ı mü'minîn ve ibtâl-i muḥiddîn-i (10) sedd-i sedîd ve ḥasn-ı metîn ü şedîd eyledi ve fî-sebîlî'l-lâhi mücâhede eden mü'minlere ğazâ için (11) cevâd ve 'atîk olan atları bağlayub beslemegi anlara tergîb edüb anların 'aleflerin ve şuların (12) ve otların yevm-i cezâda aşḥâbının ḥasenâtı keffinde vaz' ve mücâhidîniñ merâtibin ref' (13) edeceğin lisân-ı nebevî ile tenbîh ve te'yîd eyledi ve şalâtü selâm ol şeh-süvâr-ı meydân-ı (14) risâlet ve şâhbâz-ı evc-i 'izzet muḥammed muṣṭafâ şallâ'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem hâzretlerine olsun ki (15) semend-i himmetin 'âlem-i ğaybden meydân-ı zuhûra ve şahrâ-yı 'âlem-i şehâdet ü bürûze sürüb tîğ (16) ile şirk-i kesret âsârını şahrâ-yı vücûddan nefy edüb ve vücûd-ı vâhid-i ḥakkı isbât edüb (17) icrâ-yı ahkâmı tevḥîd eyledi ve âli ve aşḥâb-ı ehl-i yakîn hâzretlerine olsun ki her

[131a]

(1) birisinün esb-i himmeti hıfz-ı ahkâm-ı dîn-i metîn-i kemîninde sâbit-i qâdem ve fî-sebîlî'l-lâh bezl-i rûḥ (2) etmekde ehl-i dem olub izḥâr-ı ahkâm-ı tecrîd eyledi ve ba'de-zalik feres-i sakîm ve ḥayl-i ğayr-i selîm (3) gibi olan kitâb-ı baytarat nüṣṣa-yı ğayr-ı şaḥîḥadan tercüme olunub mümkün olduğu kadar 'ilâc (4) ve ıslâḥ ve lisân-ı türkî ile izâḥ olunub kitâb-ı fûrûsiyyet tercemesine şürû' olundu (5) ve bi'l-lâhü't-tevfîk ammâ ba'dehu vaktâ kim melik hâzretinün zarb ü ta'n ma'ânîsine hırşını ve meyl ü (6)

rağbetini müşāhede eyledim ki ādāb-ı hārbiyyeden ‘ulemā-yı müteḳaddimīn te’līf ve feresān-ı mūcāhidīn (7) zıkr ü taṣnīf ētdigi fūnūnı cem‘ ētmiş pes ben dāhı bu fūnūnda bir muhtaşar cem‘ ētmek murād ētdim ki (8) bu dāhı ol ādāb-ı maṭlūbadan bir cevher gibi ola ve ol emr-i ‘aẓīmden emr-i yesīr ola vallāhü (9) yū‘ti’l-‘avn ve nedīmün libeyāniha’t-tevfīḳ şöyle bil ki allāhü te‘ālā kendi tesdīdi ile saḡa (10) tevḳīḳ vērsün ve kendi naşrı ile seni te’yīd eylesün kaçankim bir nesnenün aşlı (11) ve esāsı muḥkem olmaya anuḡ fer‘i tamām olmaz pes fūrūsiyyetiḡ aşlı feres-i ‘arī üzre ya‘ni çıplak (12) şābit olmaḡdur pes şol kimse ki çıplak at üzre müteferris olmaya ata binmege ve at üzre (13) oturub ṭurmaḡa ḡādir olmaz ve kaçankim at yēlmege başlasa veyāḡūd ayaḡı ile urunsa (14) ve sürcse eyerden muṡṭarib olur ve düşmekden emn yokdur kaçankim at anuḡla ḡareket (15) ētse veyāḡūd sürcse zīrā fāris olmayub fūrūsiyyet ‘ilmin ve rumḡ ile ‘alemi iddi‘ā ēder çok kimesneyi (16) ben gördüm ki çıplak at üstinde olduḡda atdan düşdi ḡarnı altında vāḡı‘ olan ‘illeti ḡıtında (17) veyā atını ḡabs eylese veyā atı şıḡratsa imdi şöyle ma‘lūm ola ki kaçankim bir kimesnenün ḡıtında birkaç

[131b]

(1) at olsa ve aḡsızdan düşmānından ‘acele ile aḡa bir emr zāhir ētse ol atlardan bir at eyerlü (2) bulunmasa ve çıplak at üstine binmege ḡādir olmasa yayan ḡalur ve ol atlardan bir at ile mūntefi‘ (3) olmaz ve atlar aḡa fā’ide ētmez ve kaçankim çıplak at üstinde oturmaḡa ḡādir olsa her ḡaḡı (4) ḡālet üzre olursa ata biner ve çıplak at üzre muḡātele ēder zīrā çok kimseyi müşāhede eyledüm ki (5) çıplak at üstinde ‘adūsından necāt buldı ve ḡācet vaḡtinde uyansız çıplak ata bindi pes bir ip (6) pāresiyle necāt buldı ve fārisden niḡe kimesne vardur ki sa‘y ve ṭaleb eyledi pes kaçankim ṭalebi aḡa (7) zaḡmet vērse ki atı ṭurdı ve yürümekden ḡaldı pes eyeri atuḡ arḡasından alub atdı (8) pes atı ḡafīf olub anı ol ṭar yērden ḡeḡirüb ḡalāş eyledi ve her kimesne ki devābba bindi ve anlar ile (9) ḡoşdı ve rumḡ ile oynadı fūrūsiyyetde kāmil olmaz belki fāris-i kāmil oldur ki feresān ḡıtında (10) ‘uyūbdan berī olan cins atuḡ arḡasında şābit ola ve oturmak fenninde māhir olur muṡṭarib ve müteḡarrik (11) olmaya ve bir kimse bu fenne mūdāvetmet ētse ve anı taḡşīl ēdüb muḥkem eylese pes feresān beyninde rūsvāy (12) olur ve helāka müte‘arrız olur aḡsızdan aḡa bir emr ‘arız olsa ṭab‘ı taḡyīrine anda muṡṭarr olur ve illā (13) nāşıḡ ekşeri devābba binerler ve meydānlarda ve emn ü selāmetde ḡoşarlar pes fūrūsiyyet ta‘līminde çıplak ata binmek (14) ta‘līmi ile bedā’ eyle ve andan istiḡyā eyleme zīrā senünḡ murādunḡ ḡaḡḡunḡ rızāsıdur ve dāhı şerīf (15) istersin ki nāşuḡ ekşeri andan ‘ācizdür görmez misin ki nāşuḡ ednāsı bu fenni ṭaleb

eder ve dāhı (16) şol fāris māhir ki bu şanā'atde 'aybı olmaya fūrūsiyyetde kāmīl ola kalīldür pes bu şāna sen t̄alīb (17) ol meyl ve rağbet eyle ve niyyet-i hālişe ile ve nefsiñde öyle taşavvur eyle ki bu 'ilmi ittifaḳ üzre 'ālim

[132a]

(1) olub uşūl ü fūrū'una vāḳıf olan kimesnenün mertebesinden dünyāda a'la meretebe yokdur zīrā (2) fī-sebīl'i-lāh mücāhede mertebesidür ve bi'l-lāhü't-tevfīḳ pes kaçankim eyersiz at üzre binmek ta'limine kaşd (3) edersin pes ata uyan urub şudḳdan veyā kıldan cülleri bağlarsın zīrā fāris cüller üzre ziyāde s̄ābit (4) olur mücerred üzre s̄ābit olmaḳdan andan sonra atun şolından atun çigini yanında şol taraf ile t̄ur (5) ve kamçıyı şol elünge al ve şol elün baş barmağını çölün üsti yanında olan bağına ḳo ve uyanı (6) şol elünde t̄ut ve al iki atun çigini üzre ḳo ve şıçrayub saḡ elün ile boynın saḡ (7) tarafına ur ve aḡa isti'ānet edüb bin pes çıplaḳ at üzre bu nevc' üzre şıçramak (8) ehven ve aḡsendür pes kaçankim bu vech ile şıçramak ta'lim edüb öğrenesin min ba'de (9) cülle muḥtāc olmazsın cüllsiz dāhı binersin ve eger uyan ile yeleyi bir yerde aḡz edesin ḳayırmaz (10) velākin her dābbenün yēlesi yokdur ve vech-i evvel eṣaḥḥdur ve baḡa eḡabbdur pes kaçankim ata binesin iki (11) elün atun iki yaḡrını ortasında cem' eyle ve arḳanı toḡrı t̄ut ve iki uyluḡın ile (12) atun iki yan yerlerini şıḳ ve bir miḳdār arḳanın ilerüsinde otur ve cüllsiz olan at üzre (13) teḳaddüm aḡsen ve ebyendür ve iki dizini ve iki incüğini ve iki ayağını çek ve atun kitfini ya'ni arḳasına (14) i'timād etmeyesin iki ayağın baş barmağın görmeyince ve t̄ayanmayasın iki uyluḡun atı şıḳmayınca (15) pes bu vech ile at üstinde s̄ābit olmaḳ cā'izdür ve her kimesne ki ata binmekde ḡayrı vech ile (16) mülāzım olsa ol kimesne içün at üstinde devām ve sebāt yokdur pes evvelā birkaç gün (17) seyr-i mu'annif ile seyr etmegi öğrenirsin tā kim bilesin at üstinde oturabilür misin andan sonra

[132b]

(1) yēlmegi öğren yēlmek ve atı ḡabs etmek ḳatında andanşonra yēlmekden ziyāde edesin tā kim taḳrībe yaḳın (2) olasın pes kaçankim taḳrībde at üstinde s̄ābit olasın ve iki s̄āḳın ile ḳademiñi t̄ayanmayasın (3) pes ayaklarını atun ḳoltuḡı altına ve ön ayakları önine ve yanına idḡāl edesin bu ḡāletde yeriñden (4) ḳopmayasın ve ayrılmayasın ba'dehu taḳrīb edesin ve iki avcuñ ile arḳan saḡa olunduḡı gibi gereḳdür (5) pes kaçankim taḳrībde s̄ābit olasın andanşonra çıḳub ḳoşarsın pes ḳoşduḡın zamānda (6) orta olan ḳoşmak ile ḳoşasın pes kaçankim nefesiñ at üstinde s̄ābit olmaḳda rūsūḡ (7) bula andanşonra atun ḳıçların t̄oldurub ḳoşasın velākin nefesüni

şaklayasın huşušen atı habs (8) edüb alıkoduğın zamānda ve at kōbduķda ve bu iki hālet katında şıçradıķda nefesiñi hıfz etmege muhtācsın (9) tā kim fūrūsiyyetiñ şahīha ola ve fūrūsiyyetiñ şıhhati katında atdan düşmek olur pes kaçankim (10) cüllden ‘arī olan at üzre binmegi muhkem edesin saña vaşf etdigim üslüb üzre ve allāhü te‘ālā (11) pes atıñ üzre muvaffak eylese pes rükūbuñ aşlına ve fūrūsiyyetiñ ekserine mālīk olursız (12) andanşonra at içün nübūt gibi ve ğayrı şey’ gibi bir ālet ve bir müşem mire ittiḥāz edesin ve dāḥı licām-ı (13) nāzikī ve aña şebīh olan licāmı ittiḥāz edesin dāmiği halka olan uyana nāzikī dērler ve uyanlaruñ (14) aşlahı ve eyüsi nāzikīdür zīrā ol feresāniñ uyanıdır ve ammā muḥḥ ki çubuk dāmiğli olan uyandır ve iki (15) pāre olan uyandır ve dāḥı aña şebīh olan uyandır pes ziynet-i altındandır ve anda meşğale (16) vardur zīrā iki kıt‘adır pes kaçankim atı anuñla sür‘at üzre uyanlamak istersin uyanlayamazsın (17) anı bitişdirmeyince pes eglenürsin ve nāzikīde olan mümkinlik anda yokdur ve muḥḥ olan uyan nās

[133a]

(1) izdiḥāmında bir şey’ yanından geçmez aña ilişür ve mülūk muḥḥı ziynet içün ve meydānlar içün alub (2) kullanurlar ve ol eyü uyandır segirtmek içün ve ba‘zı mülūkı gördüm ki licām-ı muḥḥ ile rükūbı elyak (3) görürler nāzikīden ve ammā muhkemlikde ve ḥafāyifde ve seferlerde me‘ūnet ḥiffetinde evlā olan nāzikīdür (4) ve licāmuñ ḥiffeti ve sıķleti dābbenüñ taḥammüli kadar gerekdür zīrā ba‘zı devābb şakīl olan licāmı götürür (5) ve ba‘zısı za‘īf ve ḥafīf olanı götürür şakīle taḥammüli yokdur pes kaçankim şakīl olan licām (6) aña urulsa at belādet eder yürümez olur ve habs olmazdan evvel muḥtebis olur ve ṭab‘ından (7) ve yorgalığınan anı kaṭ‘ eder pes licāmuñ evfaķı oldur ki dābbe andan melül olmaya ve licāmuñ (8) ‘izārı içün iki muhkem tāķ ḥāzır edesin ve ‘izār içün muhkem kayışdan veyā kavī iplikden (9) bir boğazlık edesin ki çeñe altında bağlayasın tā kim uyan inmeye ve dābbe başını silkmeye ve uyanı (10) başından ḥal‘ etmeye ve zabṭ etmege senüñ kuvvetüñ olmaya ve feresān bu tefriṭden ötüri uyanların (11) ḥal‘ ederler ve ḥayliñ ekserin uyansız görürsin ve uyanıñ halkası demürden olan atıñ (12) taḥammül etdüği kadar ḥalkānuñ vüs‘atinden ve ṭarlığınan ve eger istersen seferde ‘izār-ı rūmiyye ile (13) halka edersin ve atıñ başına urub içinde arpayı vèresin ve şu içüresin pes anuñ ḥükmi budur (14) ve ammā şa‘r ki karavul bekleyenler bunu re’y ederler ve baña eḥabb olan budur ki halka uyanıñ ‘izārında (15) ola kaçankim halka riḥāl maķāmında kā’ime olsa ve uyan ile ip münkaṭı‘ olmaķdan emīn degildür (16) pes sür‘at üzre rükūba muhtāc olursın pes senüñ

uyanın halkasız kalur ve bu fesâddan hālî (17) degildir biri budur ki at ağzını açar muhtebes olub kalmaz ve bir dāhî budur ki çeneğe tokunduğda batar

[133b]

(1) atı deler ve andan kan akar ve atı kanātmağdan büyük ‘ayb olmaz ve uyanın hālî olmasun halkasında (2) bir cılbır olmağdan ki atın çözülmesi āsān olan düğüm bağlayasın veyā eyerde eyer kaşı beyni ile (3) eyer altında olan keçe beyninde iki kat edüb şokasın pes ol vaqt ki anı murād edesin saña (4) icābet-i serî^c olur ve ammā cerreb ve mübārezet vaqtinde kuşağa bağlayasın çözülmesi āsān olan (5) düğüm ile zīrā fāris düşmekden emīn degildir pes eger atın cılbır kuşağında olmazsa (6) dābbesi rücū^c eder ve eger kuşağına bağlı olursa yanında тұrur ve eyeri ittihāz eyle ki ağacı pek ola (7) ve oturağda yeri vāsi^c ola ve iki yanı yüksek ola ve kıc kaşı yapışak ola yerden yapma ola (8) ve mağribiler eyer kaşlarını anuñçün yüksek ederler tā kim eyerleri üzre hegbeleri götüreler pes keff (9) ve def^c eder şīya maķāmında kā’im olur ve kaçankim eyer kaşları ziyāde yüksek ola fārise rumhı (10) murādı üzre haml etmek mümkün olmaz ve fārisin rükūbı ve eyerde cülūsı katında eyer kaşına urması (11) kabīhdür eyer içinde otura riḥāl içinde oturduğı gibi ve her kaçankim dābbesi şıçrasa eyer (12) kaşı gögsine ve karnına urmağdan hālî olmaz pes za’īf eyler ve eyer altında kiçeden iki tegeltü (13) edesin birisi yaşşı ola ve birisi ince ola ve eger vaşīk ve muḥkem bir tegeltü ederse ki eyer üzre (14) dönse pes ol dāhî muḥkemdür ve muḥkem bir kolan edesin ve iki kolan bir kolan dan hayrludur (15) ve benim katımda ol eḥabbdür ve muḥkem тұrur ve mu’tedil iki üzengü edesin ne bol ola ne tar ola (16) ve üzengünün esfeli muḥarref ola zīrā kadem içinde esbet olur ve vaqt olur ki üzengü fārisin (17) ayağından çıkar pes segirdürken anı arar tā kim ayağın içine qoya pes kaçankim üzengü hafīf olsa

[134a]

(1) anı bulunmaz ve kaçankim üzengü bir miqdār saķīl olsa ayağı ile anı bulur her kaçankim taleb eder belki (2) üzengi saķīl olduğda muḥtarib olmaz ve meyl etmez ve üzengüyü kayış ile ve kara ile aqdan (3) bükülmüş alaca ip ile muḥkem edesin ve iki üzengünün uzunluğın ve kısalığın yoklayasın (4) tā kim berāber olalar ve dahı şol miqdār uzun olalar ki sen aña muḥtācsın ve miqdārı (5) budur ki iki ayağı götüreler ve uzun olmağa meyl aşlahdur kışa olmağdan zīrā kaçankim (6) üzengü kışa olsa at şıçradıqda ve ḥabs étdükde fāris yerinden kopar ve düşmekden emīn olmaz (7) eger at ön ayakların kaldırıp oynasa veyā meyl eylese kışa üzengü ile rükūbı kubbından (8) ve

ayağlarının şu'udı kubbından kaç^c-ı nazar ve atıñ şıçraması katında eyeriñ ardı sınmağdan emîn olmaz (9) ve eyeriñ keçesi ya'ni tegeltüsi murabba^c ola ve eyü ola ve yüñi mülāyim ola ve yumşak ola veyā müdevver ola (10) ve bu fūrūsiyyet ālātındandır ve bu nev^c tegeltü meydāna şālih^dür ve ammā şovukdan hıfz etmekçün pes (11) lā-büddür ki tegeltü atıñ iki böğürlerini örte ve murabba^c olan tegeltü feres ile fāris içün dahı (12) ziynetlüdür ve dāhı aḥsendür veyā eyer altında iki tarafda birer kiçe birbirinden ayru ola ya'ni iki (13) keçe eyere dikilmiş ola ve bu nev^c sefer-i tavīl içün ašlaḥdur nīr ayrılığından ötüri ve ḥāricini ve göbegini (14) ziyāde şakladuğundan ötüri kaçankim fāris atıñ arkaşını bunun gibi eyere öğretmiş olsa (15) ve kaçankim eyeriñ iki cānibine eyer erimlerine bağı olan tegeltü bağlarından bir kayış kırılrsa kiçeyi iki kat (16) édüb tegeltü altını hıfz etmekiçün altına kırsın zīrā her kaçankim tegeltü kayışlarından bir kayış kopsa (17) eyeriñ erimleri iki cānibde tegeltüden deri içre ve kaçankim saña vaşf étdüğim şey⁷ senüñ altından

[134b]

(1) ve feresiñ altından muḥkem édesin ve ata eyer urasın pes atıñ kolanın kendi nefsiñ ile çekersin (2) ve eger ğayrı kimesne çekecek olursa kaçankim ata binmek istersin yoklayasın zīrā anda iki nesne (3) cem^c olur birisi eyeriñ sebātı içün ḥiyātetdür ya'ni eyeriñ yērlü yerinde dögülmesidür ve birisi kolanıñ (4) çekmesidür kaçankim at arkaşında eyer toğrı tırmaya atı döndürmek mümkün olmaz ve kaçankim (5) kolanı gevşek ola ata istediğini gibi kolaña tayanamazsın ve senüñ üzeriñe eyeri ıslāḥ (6) etmek ve yoklayub onarmak olsun pes kaçankim ata binmek istersin anıñ şolında tır ve kāmçı (7) şol elünde şol rikābuñ muḳābelesinden olsun ve bir miqdār aru tarafında olsun ve üzeriñde (8) libāsını düşürürsin andanşonra şol elün ile uyanı ve yēleyi alasın ve eger atıñ yēlesi yok (9) ise eyer kaşınıñ içerüsinden alub rikābuñ ön tarafına bir kerre büküb şol ayağıñ şadrını rikābına (10) vaz^c édersin atıñ yanından ve ayağıñı atıñ karnı altına idḥāl etmeyesin andanşonra eyer kaşını (11) sağ elün ile alub nefesüñi yukarıya rıfk ile çıkar iktidār ile ve delāl ile ve ziyrekligile ve vaḳār (12) ile ve sükün ile ata rüküb édince pes kaçankim atıñ arkaşında eyer içinde olasın sağ ayağıñı (13) sağ rikāb içine vaz^c édesin andanşonra siyābuñı onarırısın eger istersen ki eyer içine (14) oturmazdan evvel sağ elün ile siyābuñı büküb onarasın kendi nefesini yukarıya şaldıkdanşonra (15) pes eyle édesin zīrā fārisler bunu işlediler velākin ben re'y étmem ki bu aḥsendür belki lāyık olan (16) budur ki ellerün eyere yapışasın ata binüb eyer

içinde karar bulınca ve ba'dehu libâsını onarasın ve sağ (17) cānibinden 'inānı bir miqdār kışa edesin tā kim at rikābı senden ırak etmeye döndükde saña yakın

[135a]

(1) ola ve eger istersen binmek istediğin de elün ile eyerin ardına yapışasın ve bu baña eḥabbdür (2) zīrā sen ata binmek istediğin vaktde sağ elün eyer kaşında olduğu hâlde eger at şıçrarsa (3) saña binmek fevt olmaz ve eger eyerin kıcı sağ elünde olmayacak olursa ata binmek fevtinden (4) emîn olmazsın andanşonra 'inānı cemī'an elüne al ve atun başını berāber tut ve toğru tut (5) ve şöyle ma'lūm ola ki fūrūsiyyetin 'imādı ve aşlı uyan tutmasının cevdetidür ve at üzre (6) sâbit olmak ve liyâkat ve ḥazâkat fâris ahlâkının gökcekligidür ve eyerde fârisin oturmasının (7) gökcekligi ve riclinün istivâsı ve fâris cevârihinün sükûnı ve ammā eyerde oturmasının gökcekligi (8) budur ki toğru ve diküli oturasın bir tarafa münḥarif olmayasın ve ilerü ziyâde egilmeyesin (9) ve riclinün tarafı üzengüde ola ve ayağını üzengüde ilerü süresin velâkin ifrâṭ etmeyesin (10) pes kaçankim eyerde toğru turasın ve şiyâbı ıslâḥ edesin iki ellerünü eyer kaşının önünde (11) atun kâhili üstinde uyanda cem' edesin ve atun başını uyanda pek tutasın ve eger uyanda (12) uzunlık olursa bir elünde barmakların beyninde iki kat edersin ve bükersin ve bunun gibi uyanı (13) uzatmak kâbildür kaçankim rumḥ ile oynamazsın ve at uyana tayanmak ve anun katılığın (14) tuymak gerekdür ve uyanı at üzre çekmekde ifrâṭ etmeyesin zīrā at muhteliṭ olur (15) ve yürümekden ta'lik olunur andanşonra seyre ya'ni yürümege ve segirtmege çıkasın ve atı ihrâc etdiğinde (16) turgutmayub ökçeñ ile anı urasın tırmaya ve eglenmeyesin pes anı iki elün hareketi ile ihrâc (17) edesin iki ayağın tahrik etmeyesin ve karnını ayakların ile urasın ve nâsın ekseri böyle ederler

[135b]

(1) ve bu fi'l-i kabîhdür ḥāzık olan feresân bunu etmezler pes seyr 'unḥ ile ya'ni mu'annık seyr etdiğinde (2) yavaştan seyr edesin atun 'unḥ ile yürümesinden dāḥı ednā ve dāḥı yavaş ve saña vaşf (3) etdiğim üzre cülûsın aḥseni üzre olasın ve oturmazdan evvel arkanı ve menkibiñi berāber ve toğru (4) tutasın nitekim allāhü te'ālā seni toğru ḥalk eyledi önüne egilmeyesin ve yanına tayanmayasın ve eyerde (5) muḥkem oturasın ve iki uyluğunu atun iki yanından ayırmayasın ve ayaklarını üzengüde tefakḥud (6) edesin yoklayub göresin ve zarûret ve ḥâcet kadar üzengülere tayanasın ve üzengüden ayakları (7) çıkarmayasın ve geri çekmeyesin zīrā fâris üzre ayağını gerü çekmekden akbeḥ bir nesne yokdur (8) pes kaçankim saña vaşf etdiğim nesneyi

muhkem edesin ve nefsin bunı ‘âdet eylese ve saña (9) ‘âdet-i tab‘î olsa seyr-i ‘unuğa rücū‘ edesin ve rükūbı muhkem edesin saña vaşf etdigim gibi (10) ve bir tarafa muztarib ve müteharrik olmayasın ve hareket etmeyesin illā hazākat ile atı ökçeñ ile urmağıla (11) bir tarafa döndürmege gayret edesin saña vaşf etdigim gibi pes tılkān yellersin ya‘ni at iki öñ (12) ayakların bir yerde cem‘ edüb kaldırdığı hâlde yeldüresin ve nefesüñi hıfz edesin ve saña (13) vaşf etdigim üzre binesin zīrā yelmek şa‘bdur çok olur ki fārisi eyerden kal‘ eder (14) andanşonra atı istivāda olan takrībe çıkarasın yayan yürüyen kimesnenün yürümesi gibi sākin (15) ola senün altın da atıñ sākin ola ve sen atıñ zahrında sākin olasın ve atıñ uyanını şalivēresin (16) tā kim uyan hareket ēde ve itlāken takrīb ēde andanşonra atı devrde şol ayağı üzre tarh (17) edesin anda olan sükūnından ve nāverdi aña bol edesin ve anıñ bolluğı yétmiş zīrā seksen

[136a]

(1) zīrā beyninde olsun zīrā kaçankim nāverd vāsi‘ ola at için dāhı āsān olur anıñ için (2) ve anıñ arkasında olan fāris için eşkin olur ve atıñ yer üzre zehābı ve segirtmesi toğrı (3) olur ve kaçankim nāverd tar ola at muhteliť olur ayakların karışdurur at zekī olub (4) kalbi şedīd ya‘ni yavuz olduğda ve atıñ kalbi şedīd olmayicek anı tahrīf etme zīrā tarbā üzre (5) taźyīk etmek andan gitmişdür ve tayanmağdan ve haťadan emīn olmazsın belki nāverdde taźyīk (6) ve sür‘at ile döndürmek isti‘māl olunur mübārizler ile aña ihtiyāc olduğ zamānda ve (7) nāverd için şürūť vardır ve nefs-i emrde aźher olan budur ki ben anı re‘y eyledüm ve ol budur ki nāverdiñ (8) eșeri ve izi bir hālka ola ki istidāreti ve müsteviye ola bir izde ve kaçankim döndürmek istersin (9) devrün izinden bir miqdār çıkarsın tā kim ‘aťfeyi bükeseñ ya‘ni tā kim dönmekde saña turmañ āsān (10) ola andanşonra anda rücū‘ edesin ve bu ‘aťfe için ya‘ni bir dönmek için ve döndürmek için (11) dāhı esra‘dur ve bu ‘aťfeye sen ve atıñ mu‘tād muhtācsız ve nāverd saña vāsi‘ gerekdür vech-i āher (12) budur ki iki nāverd edesin birisinde şol tarafa dönersin ve birisinde sağ tarafa dönersin (13) vech-i āher budur ki rücū‘uñ ba‘zısını dāhilden edesin ve ba‘zısını hāricden velākin (14) evvelkisi benüm katımda müsteħabbdur ve olmaya ki sen bunda devr-i vāhīd ile devr edesin andanşonra bir (15) mevzi‘de nāverdde duħūl edesin ve andan mevzi‘-i āhere naql edesin tā kim meydānıñ evveline dāhil (16) olasın pes sen nāverdünı kať etmeyesin illā āhırinde olduğun hâlde pes nāverdiñ (17) ve dāhı arzıñ miqdārını bilesin ve lāyık olan budur ki kaçankim sen meydānda nāverd içinde

[136b]

(1) dönesin meydānda iki direk ola ki ‘aṭf ve rücū‘ın mevāzı‘ın anlar ile farz ve taḳdīr edesin (2) ve kaçankim rücū‘ etmek isteyesin ve şol tarafına dönesin senün öñinde olan direğin kurbında (3) sağ tarafına rücū‘ edersin direge yetişmezden evvel tā kim cümle meydānıñ yaşşılığı senün eliñde ola (4) pes bunı fehm ile ve bunıñ üzre s̱abit ol inşā‘allāhü te‘ālā imdi şöyle ma‘lūm ola ki nāsın (5) ekseri ‘ameli tenāvül ederler ve aña sa‘y ederler pes ‘amel içün ve uyan içün şahrāda bir manzara (6) ya‘ni bir bakacak ve bir tenhā yēr ederler veyāhūd üzerlerine bir halka cevirlirler ki dābbe andan çıkmaya pes (7) kaçankim nezzāre olmaya ve dāhı halka olmaya fāris bunda bir nāverd eder ki ol bir cānibe devr (8) eder ve bu ‘aybdur ve qabīhdür ve bir kimesne ki bunı işlese ve ‘ilmi olmasa ẖarb içinde nice ‘amel edebilür (9) ve ammā kaçankim meydāna çıkasın pes cevlanıñ kesreti saña ‘ayb degildür zīrā sen qarībün tarafından (10) gitmege ve anıñ üzre bir ẖile etmege muhtācsın inşā‘allāh sen aña zafer bulursın andanşonra ta‘līme (11) rücū‘ edelüm pes kaçankim şol tarafına rücū‘ etmek istersin saña vaşf etdüğim gibi atıñ (12) sağ ayağı üzre döndürürsin pes üç devr devr edesin andanşonra anı şol tarafına (13) döndürürsin bir devr ile devr edersin ve sağ tarafına dāhı bir devr edersin ve ökçe ile urasın (14) kaçankim bir taraftan bir tarafa döndürmek isteyesin ve segirtmesinde bir miqdār ziyāde edesin tā kim atı (15) döndürdüğüñ vaktde s̱abit ola ve segirtmekde ziyāde ede ve bunı ‘ādet edine ve ‘aṭfi döndürmegi (16) isrā‘ edesin pes bir tarafa bir devr edüb dönder andanşonra bir tarafa dāhı bir devr edüb (17) dönder andanşonra bundan istivāya teşbīhe ya‘ni toğrı segirtmege benzer cerye iḥrāc eyle andanşonra

[137a]

(1) dönder pes nısf devr devr et andanşonra bir tarafa dāhı ilkā edüb yine kezālik nısf devr devr (2) et bunı bir meydān kadar edersin ve bu ḥaml etmege ve imtinā‘a nāfi‘dür andanşonra atı alıḳorsın (3) ve bir s̱a‘at üzerinde ṭurursın tā kim s̱akin ola ve teneffüs ede ve her kaçankim segirtmekden atı ḥabs (4) edersin ya‘ni alıḳorsın bir s̱a‘at ṭurmağı isti‘māl edesin zīrā bu ata rāḥat olduğı zāhirdür (5) tā kim atıñ cevfinde olan nefes ṭaşra çıka ve libāsın ve āletini oḡarasın andanşonra ṭılḳān ya‘ni (6) at iki öñ ayakların bir yērde ḳaldırduğı ḥalde naḳillerken segirdürsin velākin segirtmegi uzak (7) etmeyesin zīrā uzak segirtmek ifsād eder şol devābbı ki anlarıñ üzerinde rimāḥ ile oynar (8) ve atı üç kerre medd edüb şalıvērirsın ve dördüncide ḥabs edersin saña bāb-ı riyāzetde vaşf (9) etdigim gibi pes üzerinde ṭurasın taḳrībden ḥabs edüb ṭurtuğıñdan ekser tā kim s̱akin (10) ola ve segirtmegi unuda ve ayaklarıyla ḳarışdırmaya ve eger

‘inānından hıffet ile ve mülāyemet ile (11) habs olınursa ve illā kıcları üzre azacık redd edersin tā kim ağzında uyanı taleb ede zīrā uyanı (12) terk eder ve uyanı hafīf ola ve atı kanatmağdan hāzer edesin zīrā benim kıtımda fāris atı kanatmağdan (13) büyük ‘ayb yoktur illā bu kadar vardır ki ökce ile urasın nitekim zıkr olundu illā megerkim cenk (14) vaktinde ola zīrā cenkde tīz birkaç büyük ciziler cizmek ve yara etmek lāzımdur ve vakt olur ki (15) fāris atı kanadır hārbde cenkden çekilür ve şöyle bilesin ki atını kanatmaz illā şol cāhil ki (16) atı tutmağa anuñ ‘ilmi ve ma‘rifeti olmaya pes kaçankim saña vaşf étdüğim rükūbı muhkem edesin (17) ve cümlesinde sābit olasın ve bu saña ‘ādet ola ve tabī‘at ola pes rükūbuñda hareket étmezsin

[137b]

(1) illā ‘ilmile ve hikmet ile ve kaçankim sehv edesin veyā gaflet edesin veyā kalbün fūrūsiyyetde gayrı bir (2) bir şey’ müştāğil olsa sen yine senligiñden müteğayyir olmazsın ve hüsn rükūbuñdan zā‘il olmazsın (3) pes fūrūsiyyet a‘mālī üzre sābit ol ve ‘inānı başiret üzre imsāk eyle saña vaşf étdigim üzre (4) tā kim bu emr sende tab‘ ola ve mürekkeb ola ve illā helāka ta‘arruz edersin ve nefsün ile mağrūr olub (5) deme ki ben rükūbı gökcek ederin ve rumhı gayrı ālet ile ‘amel etmekden hāzer edesin zīrā bu fesād (6) ve gurūrdur ve ‘ameli rumh hāşşeten saña hāşıl olmaz ve elünge gökcek olub saña hafīf olmaz (7) ve sür‘at üsre aḥz édüb zarb edemezsin dāḥı anuñla ḥall edemezsin aḥz etmekde ve rükūbda (8) ve fūrūsiyyetde akrān olan feresān ve ibtāla ve dāḥı ‘adūdan ve mübārizlerden hārb meydānında (9) akrānı yıkamazsın illā uyan ‘ameli ile ve uyanı bilmegile ve tutmağ ile ve feresiñ seni nēreye (10) važ‘ eder ve meydāna dāḥil olduğunı nice duḥūl edersin ve nice ḥurūc edersin ḥurūca (11) ḥācetiñ vaktinde ve dāḥı nāverdiñ miqdārını bilmegile ve seniñ mübāriziñ evinde yeri nice seriķa (12) edersin ve nice habs edersin ve otursın bilmegile ve ḥabsiñ ve talebiñ ve cenk daḳāyıkınuñ (13) ma‘nāsı nedür bilmegile ve ‘atfuñ ya‘ni döndürmeğiniñ ma‘nāsı nedür ve her vaktde uyanıñ kañğı (14) cānibini döndürürsün ve ‘amelden uyana kañkısı şāliḥdür bilmegile pes bu vechile feresāna fā‘ik (15) olmak ve mübārizi üzre galebe etmek elyakdur ve saña tekrār vaşf eyledim kitābuñ evvelinde cemī‘ eşyāyı (16) aḡa muḥtācsın pes benim kitābumı ve vaşıyyetimi ve zıkr étdigim şafā‘ımı tedbīr eyle ve fehmiñ eyle ve anlara nazarını (17) tekrār eyle ve kaçankim şabāḡa dāḥil olasın ve muḥtārr olasın pes bunları tekrār eyle ve ‘ādet

[138a]

(1) eyle saña zıkr olınan ve evvelde taqđīm olınan şey' zāhir olur vallāhü'l-muvaffaq pes ehl-i başiret olan (2) müte'allimün ve habārın en büyük emri fikr etmekdür ve vaşf etdüğim şey'den baḥs etmekdür ve anı teftiş (3) etmekdür ve anuñ üzre şabr etmekdür tā kim fehm edesin ve qalbünde rüsūḥ bula ve lāyık degildür (4) şol kimesne ki bir 'ilmün ta'līmine ibtidā eyleye ve anuñ evveli aña şa'b ola ve aña duḥūl etmek (5) ve talebine sür'at etmek şa'b ola ki mutazaccır ola pes 'ulūmun küllisi ibtidāda vārid olduğda (6) anları kāhil olan kimesnenün 'aqlına şakıldür zīrā garīb olan şey'i götürmek şakıldür (7) ve şol nesne ki tecrube olmamış ola pes tībā' andan vahşet eder andanşonra müdāvemet (8) eyle me'nüse olur ve aña 'ādet olur pes her 'ilm ibtidāda şa'bdur ve 'ilm-i fūrūsiyyet (9) bir 'ilm-i celīldür ki gāyetile şa'bdur zīrā 'ilmi ve kuvveti ve şecā'ati ve sür'at-i batşı ve kuvvet-i batşı ve cismi (10) ve qalbi ve dāḥı 'ulūm-ı şeyyatiden fāris kaḅı 'ilmün hıfzına muḥtāc ise cümlesini cāmi'dür ḥuṣūṣā (11) kaçankim mübārezet ve ḥarb için çıksa pes at arḳasında kendi nefsinı hıfz etmege (12) muḥtācdur ve rükūbını ve 'inānını muḥkem ede ve atı ayaklarını nēreye vaz' eder 'ālim ola ve zehābı (13) miḳdārını ve cenkde ḥālātı miḳdārını ve ḥilesini ve rumḥ ile 'amelde fikrini ve dāḥı qurba ihtirāsını (14) 'ālim ola ve mübārezetinde ve müsābaqatında şol kimesneye ki aña kendü ḥile etmek ister (15) başiret üzre ola ve bundan ḡayrı dāḥı umūr-ı 'ālim ola ve bu umūruñ şāḥibi egere (16) zihni şāḥiḥ ve zekī ve qalbi şedīd ve batşı serī' degil ise ve āletini naql etmege fehm ve idrāk şāḥibi (17) degil ise bunları zabt edemez pes bundan öturi biz ayıtdık ki fāris muḥtācdur rükūb için

[138b]

(1) ve at üzre sebāt için ve 'inān-ı imsākınuñ ḥazāḳati için bunlar aña 'ādet ve tabī'at ola (2) rükūbda ve 'inānda ihtimāmda tekellūf etmeye ḥattā fāris feres ile ke-enne-hu şey'e vāḥid ola ve cümle (3) şugli rumḥa ola ve rumḥ şāḥibini taleb ede ve andan ḥazer ede ve aña bir ḥile ede ve dāḥı (4) şugli şāḥibinden ḥalāş olmaḳda ve 'amelinün daḳāyıkın iḥrāc etmekde ola pes fāris için (5) bunda 'azīm-i şugl vardır ve kaçankim anuñla ḳā'im olsa pes emr-i ḥaṭir ve şān-ı celīli idrāk eder (6) ve kendü nefsinde dāḥı emr-i 'azīmi def' eder ve 'ākil qatında yoḳdur ki qalbini iki emre meşḡul ede (7) qanda ḳaldı ki nice umūra meşḡul eyleye ve kaçankim rükūb ve şiyābda fāris ṭab'an ve 'ādeten (8) ḥazıḳ olmasa aña lā-büdd olan budur ki kendü nefsi ḥaḳḳında muḳaṣṣır olmaya ḳarīni ile mübāreze (9) ve muḥārebesi vaḳtinde anuñla muṭā'ana vaḳtinde ve kaçankim ḳarīni ile buluṣṣınlar kendi nefsi hıfzını feresinün (10) tedbiri üzre taqđīm

eyle ve bilā-şekk mübāreze budur ki kendi nefsi kendüsine eḥabb olmak gerekdür (11) zīrā kaçankim feresine meşgūl olsa anuḡ mübārizi aḡa ḡahr ve ḡalebe eder ve a‘māl-i fūrūsiyyetden (12) ‘amel-i rumḡ ile biz ibtidā eyledik ve rumḡ ile ‘amel-i fūrūsiyyetden başı gibidür bedenden ve ba‘zılar etdigi (13) rumḡ ile olan cemī‘ a‘māl bir ḡirāṭdur ve ‘inānuḡ tūtması ve ḡollanması yigirmi üç ḡirāṭdur (14) zīrā fūrūsiyyet rumāḡ aṣḡābı içündür zīrā rumāḡ ile kerr ü fer ve muḡābele ve mücādele ve muḡātele ve ḡamle (15) ve muṭā‘ana ve murāvaḡa vāḡı‘ olur ve ḡamle rumāḡ aṣḡābı içündür ve rumāḡ üzre reḡā’-yı ḡarb (16) devr eder ve rumāḡ ile feresān ta‘ḡīm olunur ve ibṭāl olunur ve anlar üzre būnūd-ı mūnteṣir (17) olur ve remāḡ ḡayliḡ ya‘ni atlaruḡ boynuzlarıdur nitekim benī ‘aleyhi’s-selāmdan vārid oldı ki

[139a]

(1) er-ramāḡu ṣayāṣi’l-ḡayli fezeyyenūḡa biṣayāsīḡa ya‘ni boynuzlarıdur pes bundan öturi (2) ‘arab ecem ya‘ni boynuzsız ḡoyun tesmiye eder ṣol kimesneye ki anuḡ rumḡı olmaya ve aḡbārda (3) vārid oldı ki nebī ‘aleyhi’s-selām ‘aleykūm biramāḡi’l-ḡanā fe-inne biḡa yū‘eyyidū’l-lāḡu ‘azze ve celle (4) beyne yedeyi’s-sā‘ati lekūm fi’l-bilādi ve resūlu’l-lāḡ ṣallā’l-lāḡu ‘aleyhi ve’s-sellem ayıtdı be‘aṣeni’l-lāḡu (5) ‘azze ve celle beyne yedeyi’s-sā‘ati bi’s-seyfi ve ce‘ale rızḡı taḡte zılāli’s-süyūfi ve ce‘ale’z-zülle (6) ve’s-ṣiḡāra ‘alā men ḡālefenī ve men teṣebbeḡe ḡavmen fehūve minhūm ve ṣallā’l-lāḡu ‘alā seyyidinā muḡammedin ve ālihī (7) ve ṣaḡbiḡi ecma‘īn ‘adede na‘māyiḡi ve ālāyiḡi ve ḡasbūnāllāḡu (8) ve ni‘me’l-vekīl ve’l-ḡamdū lillāḡi (9) rabbi’l-‘ālemīn *(Bu sayfanın geri kalan kısmında süslemelere yer verilmiştir.)*

[139b]

(1) ve bu bāb muvāzeneti ve muḡābeleleyi ve cānibeyn-i ḡuvvet üzre imtinā‘ı ya‘ni men‘i beyān eder *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[140a]

(Bu sayfanın tamamında minyatür bulunmaktadır.)

[140b]

(1) ve kaçankim cery etmeḡe ya‘ni segirtmeḡe ḡurūc edersin iki cery beyinde ḡurūc ile tā kim ḡarībīnden (2) ırāḡ olasın ve rumḡı anuḡ yüzine medd edesin pes yüzini ḡaṭā etmezsin ve zerḡi isti‘māl edesin (3) ve kaçankim zerḡ edesin pes zerḡ edüb rumḡı tīz kendūḡe çekesin tā kim imtinā‘ ve keffe anı ‘inād edesin (4) rumḡuḡ başı aṣāḡa etmezden evvel veyā anı urmaḡdan evvel nitekim ben ṣaḡa ta‘līm eyledūm zīrā bu ḡāyet ḡorḡulıdur (5) ve nāverdden ḡurūc etdūḡuḡ zamānda ḡarībūḡ senūḡ ardıḡca

gelmesün pes rumhını dönder ve şol tarafından (6) men' eyle ve rumhda şol elün takdīm eyle ya'ni ilerü tūt tā kim saña muķaşşır olmaya andanşonra yine şiddet ile (7) hurūc eyle pes bilürsin ki qarībün saña lāhiķ olmaz ve rumhı yemīniķe redd eyle ve nāverdde ziyāde eyle (8) ve bunı édüb devr édüb tolaşmaķı 'ādet ve vukūfı isti'māl eyle tā kim qarībün rumhı ile seni qarşulamaya (9) kendi murādı üzre pes anuñla muvāceheyi isti'māl eyle ve şol atı isti'māl eyle ki bu kitābda ben anı saña zıkr étdüm (10) ve eger anuñ rumhın almaķ mümkün olursa alasin ve eger rumhda demren veyā demrenden ğayrı şey' varısa şakınasın ki saña (11) toķanmaya ve mümkün olursa anı alasin ve eger rumhı başında demren ile sevād olursa almayasın ve eger demrenden ğayrı şey' (12) dāhı olursa tā kim seni kara étmeye ve üzeriķe ta'nı iddi'ā étmeye ve eger nāverd içinde seni men' éderse pes senün (13) üzeriķe olsun ki anuñ üzre yer uğurlayasın ve nāverdi iki şakķ édesin ve bu cā'izdür qarībe hud'a ve hīle (14) vaķtinde rumhı yemīniķe naķl étmegile ve rumh senün şol sā'idün üzre qarār bulmazdan evvel kādir olduķı ķadar esra' (15) vaķtde anı sağ taraflına redd édesin ve anuñ yemīnini kesr édesin ve inşā'allāh biz bunı mevzi'inde şerh (16) éderiz ve kezālik rumh ile anuñ yemīnini dāhı men' édesin saña vaşf étdigim üzre anuñ yesārī-yi (17) imtinā'ında fefhem

[141a]

(1) ve eger qarībünden mümteni' olursañ saña geldüķi yerden ve ol yer yaşı olmasa ve şahrā olmasa pes saña ardından (2) veyā öñünden gelse rumhı alub aña tarh édesin saña geldüķi yerden ve bu imtinā'da bundan esfel 'amel (3) olmaz ki imtinā'-yı hiddet üzre elün rumhı esfelinde olan 'inān ile bir elde ola gerek sağ olsun (4) ve gerek şol olsun imtinā' üzre kankı cānibden olursa ve lillāhi'l-ħamdü vaħdehü *(Bu sayfanın geri kalanında minyatür bulunmaktadır.)*

[141b]

(1) imtinā' rumhıdır *(Bu sayfanın geri kalanında minyatür bulunmaktadır.)*

[142a]

(1) ve ehl-i rüm rimāh ile imtinā' éder menķib ile 'unķ arasında oldukları hāde ve eger fāris (2) mümteni' qarīnine çıkarsa rumh ile anı zerķ éder ve benüm katımda bu 'amel şavāb degildür belki rumhı 'ānıķ (3) üzre ya'ni menķib ile boyun arası üzre vaż' éder tā kim kendi rumh naķlindenistirāħat éde (4) qarīninden ırak olduķı hāde buña ihtiyācı olursa veyā andanşonra qarīni tama' éderse (5) ve ammā muřāredede ve ķurbda

pes ben bunu re'y etmek zîrâ ta'n 'anık üzere rumh vaz'ını ibtâl eder *(Bu sayfanın geri kalanında minyatür bulunmaktadır.)*

[142b]

(1) horasânînin kadîm olan naklidür 'inân ile tesdîdde *(Bu sayfanın geri kalanında minyatür bulunmaktadır.)*

[143a]

(1) kaçankim sen şol tarafa müsedded olsa şağa vaşf etdigim üzere pes murâd eylesen 'inân ile feresin (2) başı üzere nakl edesin sağ tarafından rumhın esfelin kaldırırın tâ kim esfeli senün elüne gele (3) ve elün altında ve şol kolun altında ola tâ kim kavî ola ve başı yere düşmeye ve rumhın başını feresin (4) başına döndürürsün sağ tarafından ve ma'ân mübâderet edersin ve rumhın esfelinden 'inânı alursın (5) şol mevzi'de ki senün şol elün anda idi ve şol elün rumhın esfeline redd edersin şol yere kim (6) senün sağ elün anda idi pes kuşağın şol tarafında kuşak başında olan iblik mevzi'inde (7) şol eli tutasın ve kezâlik nakl edersin eger istersen ki rumhı şol tarafına döndüresin (8) olduğu gibi pes nakl-i horasânî-yi kadîm şol 'amel ile muqayyed ki evvel olur anuğa 'amel etdiler ve her nesne ki (9) ben zîkr eyledim naklden tesdîd-i horasânîde pes bu cihet üzredür inşâ'allâh ve ben keriye görürem ki (10) el 'inân altında zîrâ fâris tarzında müteğayyir olur bir kerre tâlîb olur ve bir kerre maflûb ve mümteni' (11) olur ve kaçankim fârisin eli 'inân altında ola ve imtinâ' etmek murâd eyleye 'inân eli üzere (12) bükilür ve şekksiz iki kat olur ve kaçankim iki kat olur el muntabık olur ve 'inânı tar olur ve şol (13) nesne ki ben anı re'y ederim kaçankim 'inânı nakl etmek lâzım olsa 'inânı fevğden alursın ve elün arkası (14) fevğde ola pes barmağların ba'zısıyla 'inânı ahz edersin ve bâkısı rumhda olsun ve bu egerçi kim (15) bunda ednâ za'f vardır aşıldır imtinâ' katında 'inânın bükülmesinde ve böyle edecek elün 'inânın fevğinde edesin ve atun (16) naklinde iki nakl edersin ve bu mümkündür velâkin fâris nakilde eglenür qarîni idrâk etmekden istediği gibi kaçankim fâris mübtelâ olsa şol (17) qarîne ki 'inânı muṭâredede ve taḥkîkde iki kerre nakl etmez zîrâ emr uzanur ve fâris bundan çok eglenür ve bu anuğ şüretidür

[143b]

(1) nakl-i muḥdes-i sağrî *(Bu sayfanın geri kalanında minyatür bulunmaktadır.)*

[144a]

(1) kaçankim rumh şol tarafında 'inân ile bir zirâ' mîkdâr olsa ve sağ elün esfelinde olsa tesdîd-i (2) horasânîde şağa vaşf etdigim gibi ve nakl etmek murâd eylesen

rumhūn esfelin def^c edersin tā kim şol (3) elūn ayasında aḳa ve el ayanı bir miḳdār açarsın tā kim rumh el ayaḳda aḳa pes rumhūn esfelin şol elūnde (4) ‘inān ile edesin ve rumhūn başını feresūn başına döndürürsin anuñ sağ cānibine ve sağ elūn (5) çıkarasın ve anuñla kulaçlayub anı şalasın sūḳūn ile ve nāz ü şīve ile ve işāret-i ḥasene ile pes sūr‘at (6) üzre rumhdan bir zirā^c kadar yerde aḥz edesin ve sağ elūn önūnde ola ve şol tarafında fi‘l (7) dāḥı böyledür ve eger sen tesdīd-i muḥdes ile sağ tarafuñ müsedded olsañ ve naḳl etmek isteseñ (8) sağ elūn rumhda yap yap sürersin tā kim elūn ile uyana yetişesin ve uyanı alasın şol (9) elūn birle rumhūn esfelinden pes atuñ başını rumhūn başına döndürürsin ki feresiñ kulağı ile (10) berāber cārī ola ve kezālik şol elūn ile kulaçlayub şalasın sağ elūn ile etdügiñ gibi (11) ve bu naḳl-i saḡrīdür pes her nesne ki ben emr eyledüm naḳl-i muḥdesden sonra pes bu tarīḳ üzredür ve bu naḳl (12) ve tesdīd baña sevgülüdür ve ben bununla feresān ile muṭārede ederin ve kaçankim yalnız naḳl edersin (13) pes elūn ayasın rumh altına vaż^c edesin ve bir kerre anı бүkesin ve bu ‘amel a‘mālde gökcekdür *(Bu sayfanın geri kalan kısmında süslemeler bulunmaktadır.)*

[144b]

(1) müseddeden naḳl-i şāmīdür *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[145a]

(1) eger müsedded-i şāmī olursañ saña vaşf etdügiñm üzre ve murād eyleseñ ki saḡrīye naḳl edesin (2) pes rumhı sūr‘at üzre ḳoltuḡuñ altından önūne çıkarasın ve rumhūn esfeli ‘inān ile (3) şol elūnde olsun ve sağ elūn mevzi‘inden taḥrīk etmeyesin pes anı tesdīd-i saḡrī ile tesdīd (4) edersin ve bu naḳl-i ceyyiddür rumh ta‘līmīnūñ ibtidāsıdur ve nice ibtidā eder şol kimesne ki anı ta‘allüm (5) etmek diler *(Bu sayfanın geri kalanında minyatür bulunmaktadır.)*

[145b]

(1) kaçankim fūrūsiyyeti öğrenmek istersin bir at ittiḥāz edesin ki ayakları ve ḥalkı şedīd ola muṭī^c ola (2) başı leyyin ola ziyāde yavuz olmaya segirtmege şālīḥ ola sākin ola uyanı güzel gele döndürmesi (3) leyyin ola pes bunun gibi at üzre ta‘allüm daḥı emkendür nefsi yavuz olan at üzre ta‘līmīnden andan (4) cemī^c āletiñi muḥkem edesin ḥuşūşen cümleden dābbenūñ ḳolanın bek çekesin ve ḳolañ çekmekde kimseye (5) i‘timād etmeyesin ḥattā kendi nefsūñ ile ḳolanı çekesin veyā elūn ile yoklayasın eger ḡayrı kimse (6) anı çekdiyse andanşonra uyanını ḳışa edesin ḥattā eyer ḳaşına ḳazā

şag tarafından mıkra'aya bağlarsın ve rumh eyeriñ kıçında ve şag uyluğın ardında ola ve anuñ (17) başı kavvāme ola atuñ şag kulağı ile mürtefi' olduğı hâlde ve rumhıñ esfelini aşğa tüt ki anuñla

[146b]

(1) artı beyninde bir zirāf'dan aqall ola andanşonra çıkub feresüñi şol tarafına tarh edersin ve takrīb (2) ve hidded ile takrīb edersin ya'ni yellersin ednā yelmek ile ve böyle iki kerre devr edersin (3) andanşonra rumhıñ başını berāber döndürürsin tā kim rumhıñ başı şol taraftan ola (4) andanşonra rumhı şol elünge al şol yerde ki uyan ile şag el anda edersin pes anı dönder (5) ve anuñ başı şag üzengünün berāberliğinde ola ve rumhıñ başı ile esfeli beynini yükseklikde (6) berāber eyle andanşonra şag elünge şag uyluğın ardına çek eyeriñ ardında aşğa şalındığı (7) hâlde pes yine kezālik iki kerre devr edersin andanşonra şag elünge ve başını kaldır işāret-i hasene (8) ile liyākat ve hazākat eyle ve anı şol elünge üzre vaz' eyle şol elde rumhıñ hizāsında ve şag elünge (9) üstü yanında ola pes böyle bir kerre döndürürsin tā kim rumhıñ başı şag cānibinden ola ve senünge elünge (10) rumhıñ altında ola pes anı dönder ve başını bir mıkdar aşğa eyle ve üzengüler ile berāber eyle ve bunun (11) cümlesi ile atuñ şol cānibine devr ede şol kadar ki bedā' etmişsin ve anı takrībe götür ve devr-i vāhid (12) üzre devr etdir andanşonra altından başını geçür tā kim rumhıñ şag kolunda ola pes yine kezālik (13) bir kerre döndür andanşonra rumhıñ başını atuñ başından şol tarafa geçür ve bir kerre döndür andanşonra (14) rumhı önünge naql eyle ve anı çıkar ve anuñla tesdīd eyle ya'ni istikāmet ile ve sedādla 'amel eyle (15) pes müsedded olduğı hâlde devr-i horāsānī ile iki kerre dönder andanşonra rumhı atuñ başına (16) şol tarafına naql eyle ve bir kerre naql eyle andanşonra rumhı ön tarafına naql eyle ve anı ihrāc edüb (17) şol tarafa anuñ ile tesdīd eyle ve atı kalb eyle ve anı naql eyle şag tarafına dönder ve iki kerre

[147a]

(1) devr eyle dönder andanşonra rumhıñ imtinā'a ya'ni men' etmege redd eyle ve men' eyle andanşonra (2) rumhı başun üzre dönder ve bir kerre anuñla imtinā' eyle ve atuñ tarh eyle ya'ni şal şol (3) tarafına azacık sür'at eyle tā kim rumh dāhil tarafından ola ve at şol taraf üzre iki devr kadar (4) devr ede andanşonra rumh dāhil tarafından dönder ve at şag ön ayak üzre şag taraftan (5) devr ede andanşonra atı müsteviyen şal ve şol tarafa tesdīd eyle müstevī olduğı hâlde (6) bir hamle edersin pes nısf devr mıkdarı devr eyle andanşonra rumhı şol elünge şalivēr (7) nısfına varınca ve atuñı ol vakt habs eyle ve dönder ve yavaş yürüt yine mevzi'ine rücū' (8) edince ve kaçankim rumhı her

mevzi'de şalıvêresin pes sağ elün ile şol elüne anı geçüre (9) zîrâ bu 'aybdur ve feresân ile ehl-i nazara katında kabîhdür ve çok olur ki sağ elünî eyer altında (10) olan keçeye kırsın rumh düşer pes denâ'et olur ve haclet vâkı' olur velâkin kaçankim rumhı (11) elde aşğa şalıvêrmek istersin başını yukarıya bük ve cemî'an al ayanı şalıvêr ve gözlerün (12) rumhda olsun ve terk eyle ki rumh ellerinde aksun zîrâ kendi nefsinden akar pes kaçankim başı (13) gele anı kabz eyle ve lillâhi'l-hamdü vahdehü bu bâb (14) harbde ve mübârezâtda şecâ'at-i küfv olan haşma hurûcın ibtidâsın beyân eder imdi (15) muhakkağ şöyle bilesin ki karîb ve ba'îd ile muţârede içün ya'ni sürüb redd etmekiçün çıkmazsın (16) gerek ol kimesne 'adû olsun ve gerek şadîk olsun illâ ol senün hakkında taraf bulmak ister (17) pes za'f ve süstlikdan ve terâhî isti'mâlinden ve müsâheleden şakınasın ve eger bunları edersen

[147b]

(1) ve senün küfvün olan kimesne saña zafer bulacak olursa bu hemân sende nakş olmazsın müsâheleyi (2) ve kayırmamağı isti'mâl etmekle belki feresân ve 'avâm beyninde bu 'âr olmağdan zâ'il olmaz pes bundan (3) hâzer edesin pes hârmı ya'ni kaşd etmeki ve şedd etmeki isti'mâl etmek evlâdur ve eger bir fâris ile (4) muţârede edersen ya'ni sürüb redd edersen ve isti'mâl edecek olursan şol şey' ki anuñ (5) isti'mâli vâcibdür pes eger karînün fâris degil ise pes ol şey' üzre tırmaz pes kendi (6) nefsin helâk eder ve ba'de-zalik pes fârise lâyıq degildür ki her mevzında 'amel ede illâ şol (7) şey' ki gökcek ola ve feresân katında câ'iz ola ve ya'ni terk ede kaçankim umûr-ı cidd vaqıv olacaq (8) olursa ve buña lâyıq degildür illâ şey' ki gökcek ola ve harbde ebeden 'amel etmeyesin şol dâbbe (9) üzre ki yorga ola ve ceyyid ola eyü ola şabr edici ola tecrîbe olunmuş ola illâ megerkim (10) zarûret vâkı' ola ve vaqt olur harbde senün atun ürkek ve yüksek bakıcı ve harûn (11) ya'ni yürüyemez ve sürçek ve bir gözlü ve bundan gayrı dâhı vâkı' olur ve ammâ hulefâ ve mülûk (12) öninde olan meydânlarda pes 'amel etmeyesin ve oynatmayasın illâ şol dâbbe üzre ki kavî ola (13) cevâd ola bükmesi ve döndermesi leyyin ola sâkin ola hafîfü'l-'inân ola îmâ ile ve fehm ile muţî' (14) ola ve dâhı rumh-ı hafîf ile ve âlet-i müstevî ile sâbit ve kavî ola 'amel ede pes eger senün mu'âdilün (15) saña müteheyyî olub karşı gelürse pes muţârede eyle ve illâ ebeden muţâredeye ta'arruz etmeye ve eger (16) senünle muţârede eden mu'âdilün rumhı senün rumhından uzun olacak olursa pes anı kat' (17) eyle ve andan istihyâ etmeye zîrâ senün üzre tavîl kaşîrden hafî degildür ya'ni bilürsin tavîlün

[148a]

(1) ‘ameli ziyâdedür kaşîr olan ol ‘ameli edemez ve eger anuñ rumhı senüñ rumhından hafîf ise pes (2) anuñla berâber eyle imdi şöyle ma‘lûm ola ki eger saña zıkr êtdüğim eşyâdan ve bâblardan (3) bir şey’ haķîr görüb anlarda müsâhele edecek olursañ ve ba‘dehu ğalebe edecek olursañ (4) bir âlet ile veyâ at ile veyâ rumhuñ uzunluğıyla pes senden maķbûl degildür belki ‘ayb (5) ve faẓîhet şāhibi olursın ve şöyle bil ki fāris şol at ile ki muṭārede etmek ister (6) muṭārededen evvel birkaç gün aña binmege muḥtācdur tā kim at anuñla me’nûs ola ve kendi (7) şan‘atını ve uyanını aña ta‘rîf êde ve bundan evvel fārise lâzımdur ki rumh için şālîh (8) olan atı ‘ārif ola zîrâ at ma‘ānî-i ḳalîleye muḥtācdur ki anlar devābbda bulunmaz pes bu (9) bâbda benüm vaşıyyetümi evḳāt-ı fehmi ile zîrâ nâsden çok kimesneyi gördüm ki kaçankim (10) ta‘n olundılar bu ‘illet ile hasta oldılar pes cemî‘ nâs ḳatında anlardan bu faẓîhet (11) def‘ olmaz pes ḥarmı ya‘ni ḳaşd ve şeddi isti‘māl eyle ki imtinā‘uñ ve def‘üñ ḳatında saña (12) ceza‘ ya‘ni şabırsız dēyeler ve bu ḥayren aḥsendür ki ta‘n olundı dēyeler ve kaçan dilesen kim (13) bir fārise çıkasın ki anuñla muṭārede edesin ve devābbdan binsen şol dābbeye ki saña (14) vaşf eyledim ve rumhıñı aḥz eylesen ve anı senüñ muṭāridüñ olan kimesnenüñ rumhı ile ḳıyās eylesen (15) ve ikisi berâber olsalar ve şıyābuñı düşürsen ve cemî‘ âlâtıñı muḥkem eylesen ve ‘inānı ḳışa (16) eylesen pes senüñ küfvüñ olan fārisden iki yüz zîrâ‘ miḳdârı ırâḳ ṭur ve senüñ rumhuñ (17) sağ elünde ola ve anı nişfindan ṭutasın aña ḳarşu olduğı hâlde ve bir miḳdâr başını ḳaldurasın

[148b]

(1) ve sen eyerde diküli ve toğrı ṭurasın ve aña âteş-i şerer gibi olan nazar ile nazar edesin (2) ve atuñı hāzır edesin ve anı ḳalak ve ḥarekete getüresin tā kim seni meḥîb göre ke-enne-hu anı eyerden (3) ḳapmak istersin göre andanşonra atı meydānuñ ortasına elli zîrâ‘ miḳdârı taḥrîk edüb (4) sürersin ve ṭalkı tercîḥ edesin ya‘ni iki ön ayağını bir yerde cem‘ êtdiğı hâlde şıçramakla (5) ve ḳalkmağıla yürümeğı edesin ve aña rücu‘ êtdiğünde andan yüziñi gayrı yere şarf (6) etmeyesin ve andan rücu‘ êtdiğünde arḳañı aña döndermeyesin ve her ne hāl üzre olursañ rumhuñ (7) başını aña ṭarḥ edesin andanşonra ṭalkuñda taḳrîb edesin bir ṭarafa ḥaṭṭ-ı vāḥid ile gecici gibi (8) andanşonra ṭurub küfvüñ olan fārise nazar edesin ki ol ne işler ve şemā’iline ve ayaklarına (9) ve eyerde oturmasına ve uyanda eline nazar edesin eger hāzık ise ḥavf etmez ve eger mütekellif (10) ise ya‘ni hāzık degil ise saña zāḥir olur andanşonra taḳrîb-i leyyin ile taḳrîb edesin (11) evvel êtdiğün gibi ve aña yakın olub aña ḳaşd êder

gibi olasin andanşonra rumhunu çıkarub (12) ve anuñla şol tarafa tesdîd edesin ve anuñ üzre haml edesin pes eger saña hamle ile (13) karşı gelürse pes kaçankim aña yakın olasin rumhunu atun başı üzre naql-i sağrı ile naql (14) edesin ve sen rumhunu anuñ rumhı üzre vaz^c edesin ve anuñla anı def^c edesin ve atunı (15) ziyâde segirtmekden habs edesin ve kaçankim aña yakın olasin ‘atf-ı serî^c ile ardından (16) ‘atf edesin yeri bir miqdâr serika etmegile ve ardınca gitdügiñi setr edersin zîrâ sen anuñ (17) ardınca gidersin pes ardından yaklaşursın pes eger senden emîn olacak olursa

[149a]

(1) sen anı ta‘n edersin ve eger ol atını müsteviyen redd ederse ya‘ni atını toğrı sürerse (2) pes anuñ arkasına urmağ saña mümkün olur zîrâ arkasın saña vèrdi ve eger ol dāhı (3) sağ tarafına kesr ederse ve tazyîk ederse senün kesrün gibi pes sağ tarafından imtinā^c edesin (4) ve eger elbetde urmağ isterse pes anuñ şol tarafını taleb edesin pes eger muzîke (5) mülâzemet ederse ya‘ni yine tazyîk ederse pes anı terk edersin ve andan rücū^c edersin (6) ve ikinci def‘a muvâceheten aña hamle edesin ve hâzer eyle atun tedvîrinden ve hâzer eyle ki (7) ol işlemeye şol fi‘li ki ben anı saña emr eyledüm ki sen edesin ve rücū^c edüb üzerine (8) tekrâr hamle edüb anı çekesin ve her hamlede ki ol senün üzre hamle eder pes senün (9) rumhun şol tarafda olsun pes sen aña mülâkî olursın rumhını sağ tarafına naql êtdügi (10) hâlde anuñ ‘âdeti üzre ve şol tarafın keşf eder ve eger ol seni fehm eylese ve naql ederken (11) gitse ve şol tarafa senün rumhunu redd eylese pes ol nakle meşğûl olub fırsat bulursın (12) ve anı ta‘n edersin ve bunun çoğın ben ederin pes anı fehm eyle ve anı arduña redd ele (13) inşâ‘allâhü işâbet edersin ve şalavât allâhü ‘alâ seyyidinâ muhammedin ve âla ve şahbih-i ecma‘în (14) ve sellem teslîmen keşîren kesîra ve allâhü‘l-mülk (15) ve hasbüna‘l-lâh-ü ve ni‘me‘l-vekîl (bu sayfanın geri kalanında süslemeler bulunmaktadır.)

[149b]

(1) bu bâb muvâcehe ve muğâbeleyi beyân eder ve ol bu şüretdür (Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)

[150a]

(1) ve muvâcehe budur ki hamle edesin ve rumhunu şâmî gibi aḥz edesin ve rumhun atun iki kulağı arasında (2) gerekdür ve aña müsteviyen kaşd edesin aña yakın olunca eger görseñ ki rumhını sağ tarafına tarḥ eyledi (3) pes sen rumhunu şol tarafa tarḥ edesin ve eger ol rumhı şol tarafa tarḥ ederse pes sen daḥı rumhunu şol (4) tarafa tarḥ edesin ve aña hâlelde mülâkî olursın ve aña mülâkî olmayasın illâ naql-i sağrı ile

müsedded (5) olduğun hâlde anuñ üzre hamle ile başlarsın müsedded-i şāmī olduğun hâlde pes rumhı sür'at (6) üzre sağ tarafa ve sol tarafa tahvîl edersin tâ kim aña dehşet vèresin pes bilmeye ki sen aña kangı (7) taraftan gelürsin pes kaçankim aña yakın olasin anuñ üzre sol hâlelden duhûl edersin ki anuñ rumhı (8) andandur veyâ anuñ üzre aña kahr edersin ve hâzer eyle ki ol saña bu işi işlemesün ve'l-hamdülillâhi vahdeh (9) bu bâb hurûc-ı sağrıyı beyân eder *(Bu sayfanın geri kalanında minyatür bulunmaktadır.)*

[150b]

(1) ve hurûc-ı sağrı budur ki rumhıñ esfelini sağ elün ile alasin ve başı havada toğrı ola (2) ve esfelini elünde sağ uyluğun üzre koyasin ve anuñla 'amel edesin bu taqdîr (3) üzre şāhibünden vākı' olan hâleli tesdîd edersin (4) bâb-ı āherdür ki kudemā-yı hurûc katında bundan gayrı hurûcî cā'iz görmezlerdi *(Bu sayfanın geri kalanında minyatür bulunmaktadır.)*

[151a]

(1) fāris meydāna çıkdıkda rumhıñ başı sağ elinde ola ve tarrādeyi imsāk éde ve irsāl (2) éde ve eli tarrādede ola ve rumhıñ başı sağ uyluğı üzre ola ve rumhıñı çeke pes iki devr veyâ üç (3) devr devr éde andanşonra çıkub önine teveccüh éde ve rumhıñı tesdîd-i horāsānide 'inān (4) ile ilkā éde ve 'inānı naql éde her kaçankim rumhı naql éde ve ben muhdeş olan tesdîd-i (5) sağrı üzre tırāda taqdîr étmem pes bu tenbîhi fehm edesin inşā'a'l-lāh irşād olınursın (6) imdi şöyle bil ki imtinā' ile kuvvet ü şiddete ve ciddü ihtimāma lüzüm iki emre muhtācdur ikisine (7) bu iki emrden lâbüddür ve ikisi dāhı hālâtdan bir hâlete şālîh olunmazlar illā bu iki emr ile birisi (8) naqdür ve birisi yedeyn ile kalb étmekdür ihkām ile ve liyākat ü hazākat ile ve iktidār eyle (9) ve kezālik cidd dāhı muhtācdur sür'at ile ahz étmek ve ihkām üzre galebe étmege ve 'inān ile (10) mevzi'inde kesr étmege ve 'atf étmege ve muṭārede üzre yeri seriķa étmege ve bundan ve gayrı (11) lāzım olan umūra ve 'an-ķarīb lāzım olan şey'ün şerhini biz mevzi'inde irād ederiz (12) inşā'allāhü te'ālā ve ammā kadīm olan tesdîd-i horāsānī pes 'inānı naql edersin ve elün (13) 'inān altında ola ve anı atuñ kāhilinde ki iki yağrın küregi arasıdur ve rumhı sağ elünde tutasın ki (14) andan dört barmaķ miqdārı fazla kalmış ola tâ kim rumhıñ esfeli sağ el ayanuñ ortasına girmeye (15) ve kuşaguñ kenārında olan ipler rumhıñ esfeli ile ola ve sağ kolun ve dirsegün sağ cenbüne (16) mülāşık ola ve sol dirsegünü ziyāde ihrāc edesin ve mekānuñdan tül

ile ‘arz beyninde intikāl (17) edersin ve haşrdan nakl edersin ve rumhūn atūn şol haddine mülşak ola ve sen şol rikābuña

[151b]

(1) i‘timād edesin ve eyerde senden bir miqdār meyl ola velākin meclisūnden zā’il olmayasın ve ayakların (2) rikābūndan zā’il olmaya tā kim senūn çiginūn ve atūn kulağı ve rumhūn başı bir haṭā üzre zīrā (3) senūn istitāruñ kalkan ile ve sā’ir-i eşkāl iledür bu vaktde sinānuñ iledür pes kaçankim (4) ben zikr êtdüğüm gibi sen olmayasın ve taşaddur eylesen veyā rumhūn beyni ile atūn haddi beynini (5) feth eylesen pes ḥorāsāniye terk edersin seni tahzīr edüb tabşıra êtdigim gibi (6) ve lillāhi’l-ḥamdü dā’imen ebeden *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[152a]

(Bu sayfanın tamamında minyatür bulunmaktadır.)

[152b]

(1) ve tesdīd-i şāmī budur ki rumhı dört barmak miqdārı (2) üzre ‘inān ile şol elünce alasın elün ayası (3) ‘inānuñ fevkinden ola ve sağ elün ile rumhūn fevkinden (4) bir zīrā^c miqdārı veyā bir miqdār dāhı ercaḥ aḥz edesin (5) velākin terciḥ edüb elünce ziyāde çıkarmayasın ki seni (6) ta’n ile berāber ve bu tesdīd katında bir miqdār istilkā edersin (7) zīrā istilkā ḥiffetdedür ke-enne-hu yüzün üzre istilkā (8) edersin velākin istilkā-yı fāḥiş ile istilkā êtmezsin (9) bundan sonra olan tesdīd-i sağırdür pes bu aşl (10) üzre fehmi eyle kaçankim yanıñdan (11) mürür êde *(Bu sayfanın geri kalan kısmında süslemeler bulunmaktadır.)*

[153a]

(1) ve tesdīd-i sağırī-yi muḥdeş budur ki rumhı sağ elünce bir zīrā^c miqdārı alasın ve anuñ esfelini sağ (2) koltuğun altına edesin ve rumhı feresin haddine muttaşıl edersin pes kaçankim şol tarafa tesdīdi (3) murād eylesen rumhı şol tarafa tahvīl edersin ve atūn başından geçürirsın ve sağ elünden (4) anı iḥrāc êtmezsin ve esfelini dāhı sağ koltuğun altından iḥrāc êtmezsin ve eger sen nefsünde (5) kavī olacak olursan elün ile ‘amel edersin sağ elün ile ‘amel êtdüğün gibi ve bu benüm (6) katımda za‘īfdür ebeden nice bulursan sağ elün ile tesdīd edersin atūn iki kulağı arasından (7) ve bu tesdīd ile fārislere ḥud’a ve ḥile kılnur ve mevzi’inde inşā’allāh zikr olınur ve inşā’allāh (8) bunu mevzi’inde zikr ederiz ve az kimesneyi gördüm ki şol eliyle ‘amel êder zīrā tesdīd-i (9) şāmīnūn küllisi sağ el iledür saña vaşf êtdüğim gibi illā megerkim fāris ‘usret şāhibi ola (10) veyā şolak ola ve her kaçankim tesdīd-i şāmī zikr olına pes deylemī dēnilür ve

kezâlik yemânî dênîlür (11) pes rumhı esfelinden üç zîrâ^c miqdârı üzre sağ elün ile alursın ve elün ayası rumhı (12) altında ola ve rumh sağ kolu üzre sağ bazuya mülşak ola ve bu vech ziyâde za^cîfdür deylemün (13) ekseri rumhı ahz eder mızrâkları ahz êtdükleri gibi zîrâ anların ekseri râyât ile ‘amel ederler (14) bâb-ı imtinâ^c ve imtinâ^c budur ki rumhı esfelini ‘inân ile şol elün ile ahz edesin (15) ‘inânın fevkinden ve rumhı sağ elün ile bir zîrâ^c miqdârı veyâ dahı ziyâde alasın velâkin sağ elün (16) rumhı ziyâde çekmeyesin tâ kim seni ta^cn êtmeye ve bir miqdâr sağ dirsegün çıkarasın zîrâ bu dâhı azhêrdür (17) ve rumhı şol miqdâr üzre ola ki kuskun bağı ile cârî ola ve atun uyluğı üzre ola ucası başından

[153b]

(1) bir miqdâr esfel ola tâ kim rumhı başı yêrden kol kemügi miqdârı üzre ola pes imtinâ^c hakkında ecved (2) ve ahsendür ve şol rikâbuğa gelüb haşruından fetl-i şedîd ile fetl edersin ve yüzün rumhı başında ola (3) ve i^ctidâl üzre eyerde oturasın ve iki ayagun iki üzengüde ola ve atun meyâminine meyl edersin (4) ve zehâbuğ dâ’imen rumh üzre ola anun üzre devr edesin ve rumhı dâhilden veyâ tûl ile ‘arz (5) beyninde ola ve devrânun pes nâverde ola veyâ tûl ile ‘arz beyninde ola mümteni^c olduğun hâlde (6) müstevî gitmeyesin zîrâ eger müstevî gidecek olursan arkanı açarsın ve imtinâ^c bâtıl olur ve sağa (7) imtinâ^c etmek ve def^c etmek mümkün olmaz pes imtinâ^cun haddi budur ve bunun üzre i^ctimâd edesin (8) eger bir vâk^caya mübtelâ olacağ olursan bir fâris öğünde bu şol aşldur ki ben anun üzre ‘amel (9) êtmegi re^cy êtdüm ve bu imtinâ^cun ecvedi ve a^clâsıdur anda ta^cîl ve kesr ve habs ve bundan gayrı müheyyâdur (10) ve elün bunda akvâdür zîrâ sağ el mukaddimedür pes kaçankim şol tarafa imtinâ^c etmek istersin (11) sağ elün şol el mekânına vaz^c edersin sağa nakl êtdiğün hikâyet üzre ve atun şol tarafına (12) redd edersin veyâ tûl ile ‘arz arasına sağa vaşf êtdiğim üzre ve ammâ kavı üzre imtinâ^c budur ki (13) rumhı sağ elün ile alasın ve şol bazu üzre tarh edesin pes şol tarafa imtinâ^c edesin (14) ve bu şol imtinâ^cdur ki nâsun ekseri bunı isti^cmâl ederler ve bunda rumh için takzîr vardır (15) ve takşîrde takşîr zâhirdür zîrâ bunun şâhibine mümkün olmaz ki bununla imtinâ^c ede arkasının (16) ardına istivâ üzre *(Bu sayfanın geri kalan kısmında süslemeler yer almaktadır.)*

[154a]

(1) bu bâb nâverdât ve mu^câredeyi beyân eder ve ol budur *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[154b]

(1) kaçankim bir fārise çıkasın anuñla muṭārede etmekiçün ya'ni biribiriñde hamle etmekiçün ve āletiñi ḳavī (2) etmiş olasın ve atuñ saña vaşḫ etdiğim gibi ola pes rumḥuñı alub ol fārise i'tirāz ēdesin (3) ve rumḥuñ ḳādir olduğıñ ḳadar remāḥuñ eḥaffi ve ecvedi olsun ve eger demren yeri dāḥi olursa pes (4) anı dāḥi ḥafīf ve ḳavī ēdesin ve ḳarnuñ olan fārisuñ şahsına nazar ēdesin andanşonra atuñı (5) nāverd içinde anuñ yesārına ṭarḥ ēdesin takrīb-i refīḳ ile ya'ni rıfḳ ile yürüyesin ki yayan (6) yürüyen kimesnenüñ yürümesine beñzer ola ve nāverdiñde aña yakın ol pes kaçankim yakın olasın (7) rumḥuñı anuñ yesārına tesdīd-i ḥorāsānī ile tesdīd eyle zīrā ol dāḥi tesdīd eder pes kaçankim (8) yakın ola ki biribiriñde buluşasız pes sen ḥalka içine gir ḥalkaya ilerü var ve anı gec ve urursan (9) yeri uğurla pes ol senüñ öñiñde vāḳı' olur pes şol taraftan senden imtinā' ēderse (10) pes rumḥuñı kuvvet ile al ve üzerine hamle eyle zīrā eger şol taraftan imtinā' ēderse aña (11) mene'at ya'ni def' ve men' yokdur pes sen anuñ ardınca olduğıñda eger rumḥuñı yukarı tutarsa ki (12) anuñla sağ tarafından imtinā' ēde pes rumḥuñ ḳalbi ḳatında üzerine duḥūl eyle ve duḥūl anda (13) vāḳı' olur pes rumḥuñı ur tā kim şol tarafa anı redd ēdesin olduğı gibi anı ḳoma ki rumḥuñ başın (14) geçüre pes sen duḥūl ēdüb anı ṭa'n eyle ve eger ol seni geçerse pes rumḥuñı taḥvīl eyle ve sağ (15) tarafa imtinā' eyle andanşonra aña lāḥiḳ olma imtinā'da müstevī olmayınca ya'ni ṭoğrı olınca (16) ve bu taḳdīrce andan ḥazer ēdesin ki senüñ üzerüñe ḥabs etmek ve vāḳıf ola ve rıfḳ ile kesr (17) ēde pes ol tā rumḥuñı imsāk ēdüb senüñ atuñı döndermek isteye pes sen anuñ rumḥı üzre

[155a]

(1) giresin ve seni ṭa'n eyleye veyā saña mülākī ola ve ḥabs-i ḥafīf ile atı ḥabs ēde ve seni zerḳ (2) ēde ve atın şıḳrada pes ol saña nā'il ola ve sen aña yētmeyesin ve bu iki bāb içün 'ilāc vardur (3) iki bāb ma'ān bāṭıl olur ve şāḥibi ṭa'n olınur ve bunu ziyāde isti'māl ēdesin pes kaçankim (4) anuñ ardında olasın lāyık olan budur ki gözüñ ziyāde tayakḳuz üzre olub başiret üzre olasın (5) şol 'amele ki ḳarībün anı işler zīrā eger fāris a'lem degil ise şol 'ameli ki anuñ ḳarībi anı işlemek (6) ister pes ol benüm ḳatında fāris degildür ve kaçankim anı göresin ki kesr etmek ister ve ḥabs etmek (7) ister ve elini uyluğına çeker senüñ 'inānuñ ḳaşdı ile pes şol tarafa andan meyl ét zīrā sen şeksiz (8) şol cānibe anuñ rumḥından çıkarsın ve anuñ arkası saña münkeşif olur pes anı ṭa'n ēdersin (9) pes cemā'at-i keşire bu vechile ṭa'n olundı ve eger senüñ yanuñdan ḥabs-i ḥafīf ile mürür ēdüb (10) seni zerḳ etse pes sen dāḥi mübāderet ēdüb anuñ rumḥuñ ile ur zīrā ol vaḳtde (11) anuñ rumḥuñı kuvveti yokdur elbette yere düşer pes aña gir zīrā

anun rumhı senun atun iki kulağı (12) beyinde düşer pes üzerine çık pes yā anı ta'n edersin veyā rumh ile başın zarb edersin ve bu mevzi'de (13) ekseriyyā zarb vākı' olur pes kaçankim aña zafer bulub galebe edecek olursa pes çıkub (14) atunı şol tarafa dönder ve hāzer eyle ki rumhını saña uzatmaya ve saña yetiše pes eger bunu edecek (15) olursa pes anı ta'tıl eyle ve nāsun aqāvili ki senun rumhun mübārizun rumhı tahtında gerekdür (16) dedikleri kulların terk eyle ve cehd eyle ki senun rumhun mübārizun rumhı üzre ola cemī' mevzında (17) pes rumhun a'mālınden zarbun küllisini isti'māl edersin ve ben saña emr êtdüm şol 'ameli ki

[155b]

(1) bu 'ilmün müşābīhi ile ben anı tecrîbe êtdüm ve anı ihtiyār eyledüm ve eger qarībun imtinā'da rumhunı (2) sağ tarafa tarh edecek olursa ve hāzık olacaķ olursa ve bir devresini tolaşa (3) ve ceryinde rıfķ eylese ve taẓyīķ eylese pes ol rumh için aqṽadur ki yemīn için taqḏīm eyleye (4) ve 'inānda yesār için eşbetdür ve anunla üns êtmiş olur ve kaçankim zerķ êtmek dilersin (5) veyā cemī' umūrda rece'āti dilersin pes sağ elünı uğurlayub rumhun esfeline çekesin tā kim (6) esfelinden bir qarışdan aķall bākī kala tā kim anunçün daķı atvel ola pes kaçankim sağ elünı (7) rumhun esfeline seriķa êdüb gizlū çekesin pes anı sağ koluñ üzre tarh edesin (8) tā kim götürmege ķavī olasın ve zerķ êtmek daķı eşedd ola allāhü te'ālā a'lem (9) vech-i āķer (10) kaçankim bir fārisun öninde vākı' olasın pes nāverdi terk êdüb müstevī olduğun (11) hālde gec ya'ni toğru gec ve arķanı aña keşf eyle ve rumhunı kışa eyle pes kaçankim senun (12) ardınca gele ve saña yakın ola rumhunı uzat ve sağ cānibine rücu' eyle ve ķorkusız turub (13) üzerine çık ve kaçankim fārisun qarīni öninde veyā fāris öninde olsaņ ğaflet êtmeye ki atun (14) burnına veyā gögsine demren ile urmayasın pes ol fāris muẓtarib olur ve ol hinde (15) saña fırsat bulur *(Bu sayfanın geri kalanında süslemeler yer almaktadır.)*

[156a]

(1) bu bāb istivāda muvāzeneti beyān eder *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[156b]

(1) ve istivāda muvāzenet budur ki iki fāris birbirine rumhunı uzatsalar ve ikisi dāķı teselsül üzre (2) segirtseler ve ol fārisin birisi sen olsaņ pes sen cehd eyle ki atun segirtmesi dāķı (3) sākin ola qarīnun olan kimesnenun atı segirtmesinden ki andan geri ķalasın olmaya ki teķaddüm (4) edesin ve eger az daķı olursa pes kaçankim dilesen ki

anı öñüñe tarḥ édesin pes (5) naql ét ve anuñ ardında kesr ét ve eger ol fāris bunı saña işlerse pes sen ḥabs eyle (6) ve eger sağ tarafa rüçū^c éderse pes tedbīri bozulur senüñ küddāmuñda vāqı^c olur ve eger (7) ikinüz dāḥı meydānuñda rüçū^c etmek istersenüz pes olmaya ki rüçū^c édesin ve arḳanı (8) aña döndüresin belki yüzünı aña dönder ve dönüb naql-i sağrı veyā ḥorāsānī ile naql édesin (9) pes eger anı aldamaḳ istersen pes meydānuñ āḥirine yelerek geçersin ve arañuzda yeri vāsi^c (10) édesin ve enşenı aña taḥvīl édüb muvāzenete rüçū^c édesin pes kaçankim bir kerre dāḥı (11) devr édesin aña yakın ol ve aña göster ki ke-enne-hu sen başuñ üzre naql etmek dilersin (12) ve arḳanı aña dönder ve bu vech cümle üzre daḥı rāḥatludur pes aña göster ki ke-enne-hu (13) sen uyanuñı kesr édiñ ya'ni çekdüñ pes kaçankim arḳasın döndüre pes aña ḥamle ét (14) ve anı ta'n eyle ve eger mümkün olmazsa pes anuñ ardınca ol ve bu cümle umūruñ aşlı (15) ḥazāḳatdür uyan tutmasında ve bu fen daḳāyıkınuñ ma'rifeti buyruk tutucı ve ḳalbi zekī (16) olan kimesneye ḥafī degildir *(Bu sayfanın geri kalan kısmında süslemeler yer almaktadır.)*

[157a]

(1) bu bāb bir fārisin iki fārise ḥurūcın beyān éder ve anuñ şüreti budur *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[157b]

(1) bu bāb bir fārisün iki fārise veyā bir cemā'ate ḥurūcın beyān éder ve anuñ şüreti budur *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[158a]

(1) bu bāb rumḥ şāḥibi olan iki fārisi beyān éder ki birisi ḡarīmin atdan yakın rumḥunu anuñ (2) böğri üzre ḳomış ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[158b]

(1) bu bāb iki fārisi beyān éder ki iki ḳılıc ile ve iki ḳalkān ile birbirine ḳılıc (2) ḥavāle édüb muḳātele éderler ve ol iki fāris bunlardır *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[159a]

(1) bu bāb iki fārisi beyān éder ki iki dübūs ile ve iki ḳalkān ile muḥāşama éderler ḥarb (2) ve ḳıtālde kerr ü ferde oldukları ḥālde ve bu anların şüretidür *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[159b]

(1) bu bāb iki fārisi beyān eder ki iki kılıc ile ve iki kalkan ile hūşūmet édüb (2) birbirine kılıc havāle ederler ve muḳātele ederler kerr ü ferde oldukları hālde *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[160a]

(1) bu bāb bir fārisi beyān eder ki ayak üzre eyeriñ ortasında vāḳıf ola ve rumḥ ile (2) oynaya ve fūrūsiyyet şan‘atların ve silāḥ ile lu‘b ebvābin göstere *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[160b]

(1) bu bāb bir fārisi beyān eder ve bu anuḡ ġarīmīdūr ki rumḥ ile oynar ve at üstinde (2) lu‘b nice olur gösterir at üzre vāḳıf iken ve bu anuḡ şūretidūr *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[161a]

(1) bu bāb fāris-i āḫeri beyān eder ki rumḥ ile oynar ve ġarīmīnden ġayrı āḫer kimesneyi da‘vet (2) eder ve bu anuḡ şūretidūr *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[161b]

(1) bu bāb fāris-i āḫeri beyān eder ki rumḥ ile lu‘b eder ve ol bu şūretidūr *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[162a]

(1) bu bāb bir fārisi beyān eder ki rumḥ-ı aḫmer ile lu‘b eder velākin sā’ir feresānıñ lu‘bı gibi degildūr (2) ve bu anuḡ şūretidūr *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[162b]

(1) bu bāb bir fārisi beyān eder ki iki rumḥ ile lu‘b eder ve bu fāris-i cerīdūr ve bu anuḡ şūretidūr *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[163a]

(1) bu bāb bir fārisi beyān eder ki iki rumḥ ile lu‘b eder ellerinde bir yerde oldukları hālde (2) ve ermāḥ ile lu‘b eder ve bu anuḡ şūretidūr *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[163b]

(1) bu bāb bir fārisi beyān eder ki iki kılıc ile lu‘b eder eyer ortasında vāḳıf olduğı (2) hālde ve ḫayl üzre süyūf lu‘bını gösterir *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[164a]

(1) bu bāb bir fārisi beyān eder ki kendüsi ve atı geyim içinde ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[164b]

(1) bu bāb bir fārisi beyān eder ki elinde bir direk ola ki başında iki yılan ola ve fāris
(2) bir at üzre ola ki başı fil şüreti ola ve bu anuñ şüretidür *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[165a]

(1) bu bāb hārbe çıkan fārisi beyān eder ve elinde bir kara yılan ola yedi zencir ile ve başlarında (2) birer top ola *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[165b]

(1) bu bāb bir fārisiñ iki fārise hūrūcın ve anlara ok atmağın beyān eder *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[166a]

(1) bu bāb iki fārisi beyān eder ki muḳātele ederler ve bu anların şüretidür *(Bu sayfanın geri kalan kısmında minyatür bulunmaktadır.)*

[166b]

(1) kaçankim iki fārise çıkasın pes meydānuñ kenārından anlara ḥamle edesin ve eger senüñ üzeriñe (2) kenārdan ayrılıb gelürlerse ve bir yerde cem^c olub gelmezlerse ve ḥāzık olurlarsa ve ittifāk (3) etseler ve nefesleri için işledikleri fi'lüñ bu ecvedidür ki saña teveccüh edeler ve başka başka (4) saña iki taraftan ḥamle edeler pes anlardan ırak ol andanşonra rumḥuñı boyun ile çigin (5) mābeyni olan mevzi'e sağrıñı ḥaml edesin ve rumḥuñ başı havada ola ve esfeli yemīniñde ola (6) andanşonra müstevī olduğıñ ḥālde takrīb edesin ya'ni yelesin ikisinüñ arasında tārīki (7) tālīb olduğıñ ḥālde pes aralarından tiz geçesin zīrā anlar saña tama^c ederler pes iki cānibden (8) gelürler ya'ni sen ikisinüñ arasına girdüğıñ zamānda saña tama^c ederler ve iki cānibden (9) saña ḥamle ederler ve rumḥların saña tarḥ ederler pes sen tiz geçicek anlar saña tarḥ étdükleri (10) rumḥı biribirine zarb ederler ve birisi āḥeri ta'n ederler pes aralarına giresin eger yanlarından (11) beş zirā^c kadar nüfūz edecek olursañ pes atunı segirtmekden takrībde ḥabs edesin (12) pes ikisi elbette buluşırlar anların ictimā'larından lā-büddür pes üzerlerine kesre-yi refīka ile (13) ya'ni rıfkıla 'inānı çekmek ile kesr edesin ve saña kankısı akrebdür aña ḥamle edesin pes (14) iki fāris ḥaḳḳında sen bir ḥīleye muḥtācsın tā kim anlar cem^c olmayalar zīrā ikisi muḥtārid-i

vāhid hükmindedir (15) ve saña vaşf êtdüğim hîle-yi edemezsin illâ anuñ isrâ'ı ve ecvedî üzre ve dağı şol at üzre ki sen bilürsin (16) ol seni aralarından iħrâc êder zîrâ sen nefsinü ikisinü aralarında atarsın ve kaçankim anlara tarhêdesin ve anları (17) ta'nêdesin pes rumhunu tesdîde tarhêdesin şol cānibe ki aña dönmek istersin inşâ'allāhü te'ālā

[167a]

(1) bu bāb iki fārise veyā bir cemā'ate ħurūcı beyānêder ve ħazer eyle ki (2) iki fāris iki cānibden senüñ üzeriñe ayrılmayalar ya'ni ikisi iki taraftan bir yerde ħamle êtmeyeler (3) pes saña akreb olan fārise ħamlêdesin ve birisine göster ki ke-enne-hu sen āheri murādêdersin (4) pes aña ħamlêdersin velākin ħamleyi itmāmêtmeysin andan sonra āhere rücū'êdesin (5) pes şıdkıla ħamleêdesin ve eger saña rumhêderlerse ve anları görseñ ki cānibeynden senüñ (6) üzeriñe ayrılalar pes senüñ 'amelüñ bir yerde olmaya belki 'amelüñ ikisinüñ reddi gerekdür (7) pes mevzi'-i āherden rücū'êdüb fāris-i vāhid ile saña vaşf êtdigim hîle-yi isti'mālêdesin (8) ve eger bir cemā'ate mübtelā olacağ olursañ pes olmaya ki cumhūr ile muķāteleêdesin ve senüñ (9) üzre tırād olsun pes önlerinde müsteviyen ya'ni toğrı gidersin ve önlerinde ırak gidesin (10) pes anlar senüñ ardından kesilmezler saña tama'dan ötüri velākin birbirinden girü kalurlar (11) pes rücū'êdesin sen saña yakın olan kimesnenüñ üzerine pes eger senüñ atuñ cevādise pes anı (12) kāmçı ile urasın zîrâ anlar senüñ ardınca kāmçı ile ururlar pes anlardan saña lāhik olmaz illâ (13) bir kimesne pes bir kimesne ile muķāteleêdersin ve olmaya ki bir yerde tırasın ve olmaya ki ħayķırasın (14) ve ħareketêdesin ve senüñ talebüñ ve ħırşuñ recüleynden efres üzre ve dābbesi ziyāde yorga (15) olan ve silāhı ecved olan kimesnenüñ üzerine olsun ve eger birisi ok atıcı ise (16) pes rumh şāhibi üzre evvelā ħamleêdesin ve ok atan kimesnenüñ cānibinden kalkanı tarhêdesin (17) ve andan iħtirāzêtmekden ġafletêtmeysin ve eger tar yere girüb bir fārise anda rāst gelürseñ

[167b]

(1) pes yere nüzülêtmege mübāderetêdesin ve anı ta'nêdesin fārise bir nesneyi atmağdan şaķınasın (2) zîrâ vaķt olur ki ħaķāêdersin rāst getüremesin veyā anı geķersin pes seni ta'nêder velākin (3) anuñla hîle-yi isti'mālêdesin ve nüzülêtmek umuruñ evfakıdır ve eger tar yere girseñ (4) ve ardından bir fāris gelüb seni taleb eylese ve 'adüvden fāris-i āher dāğı saña karşudan gelse (5) pes hîle budur ki nüzülêdesin pes saña akreb olanı karşulayasın ve aña şıçrayasın (6) ve eñ tiz ne ķadar

kādirsen mübāderet edesin ve āherden dābbeñi kalkan edesin ve bu nüzülde (7) her ne kadar kādir isen uyanıñdan müfārikat etmeyesin uzun yedekteş ile ki uyan kiminüñ (8) halkasına bağılu ola zīrā yedekteş kaçankim uyanıñ yanında olmasa ba‘dehu dābbe nefret edüb (9) kaçsa ve şāhibi ardınca çıkub ‘adūsına mülākī olsa pes atun kaçması anuñ üzre ‘adūsına (10) yardım olur fefhem ve eger bir fāris bir tar yerde saña rāst gelse ve anuñ fūrūsiyyetin (11) görseñ ve rumhında ħiffet olsa ve rumhınun esfelini koltuğı altına komış olsa her kanķı cānibinden (12) tesdīd vāķı‘ olursa ve şol el ile zarb etse zarbda mütemekkin olduğı hālde ve sağ taraftan (13) tesdīd-i sağrī ile tesdīd eylese pes mādāmki rumhunı kendüsine çeküb kaşr etmeye ve aḥz (14) etmeye anuñ rumhunı etmege sa‘y edesin ki rumhı ile (15) aña ‘amel etmek mümkün olmaya *(Bu sayfanın geri kalanında süslemeler yer almaktadır.)*

[168a]

(1) bu bāb esfārda ḥaml-i rumāhı beyān eder *(Bu sayfanın geri kalanında minyatür bulunmaktadır.)*

[168b]

(1) pes ba‘zı vech budur ki rumhun nışfını uyan ile şol elünje alasın ve sağ uyluk (2) üzre egdüresin ve rumhun başı ilerü olsun ve eger dilerseñ başı kolun üzre ardına (3) alasın ve eger dilerseñ rumhun esfelini sağ elünje alursın ve başı yukaru olsun sağ (4) ‘ātik üzre ki boyun ile çigin arasıdır ve eger dilerseñ şol elünje alursın (5) bu şıfat üzre başı şol ‘ātik üzre ola ve eger dilerseñ nışfını aḥz edersin ḥaml-i şāmī (6) üzre ve eger dilerseñ esfelini aḥz edersin sağ elün ile bir zīrā‘ mīkdārı üzre (7) ve esfelini uyluğun üzre veyā eyer üzre edesin ve başı yukaru toğrı olsun ve eger (8) dilerseñ rikābun yırtığına vaż‘ edersin ve rumhun ḥamlı için ihtiyārāt-ı mu‘ayyene yokdur ki (9) fāris rumhunı ihtiyār etdüğü üzre ḥaml ede her ne kadar rumh ḥafīf olursa ve kaçankim (10) emn-i bilādından tar yerlere dāḥil olasın pes rumhun ve ‘alemün başı geri olsun ve bu eslemdür (11) ve kaçankim düşmān mevzi‘ine giresin pes rumhun başı ilerü olsun ve rumhun başı bir nesneye (12) ilişmekden veyā batmağdan ḥazer edesin ve çok olur ki fāris rumhı ḥaml eder ve anuñla ‘amel (13) etmekden müstağnī olur pes başına bir kayış geçirür ve bir yumağ veyā bir āşık kuşağına urur (14) veyā anuñcün bir taşma edinür ve sağ eline vaż‘ eder ve bu ancak ok atmağa müteheyyī (15) olduğda vāķı‘ olur *(Bu sayfanın geri kalanında süslemeler yer almaktadır.)*

[169a]

(1) bu bāb rumāḥuñ ecnāsın ve nevāzırın ve ‘uyūbın ve elvānın beyān eder (2) rimāḥuñ eyüsi arzīdür ve ba‘dehu sendānīdur ve bu cebelde biter bir ağacdur ve bunun mā-‘adāsında (3) ḥayr yokdur andan tūsdur ve bu bir şey’dür ki balcıkda biter andanşoḡra ḳabī ve keṭmī ve şūdādnī (4) ve berkūlī ve berdālī ve şayfūrānīdür pes bunlar rumāḥuñ ecnāsıdur ve ammā elvānının şıfatı (5) pes aşfer ya‘ni şarı olan ki şarusı gökcek ola cemī‘ elvāndan aḥsendür zīrā ḳamer (6) eyyāmda gökcekdür ba‘dehu beyāzıdur ki beyāzı gökcek ola ve güneş aşferi taḡyīr eder (7) ve esmerdür ve aḥzardur ve sefercelīdür ve eblaḳdur ve ezraḳdur ve rimāḥuñ elvānı bunlardur ki (8) iştihā olunur istiḥsān olunur ve ba‘zısı ba‘z üzre tafzīl olunur ve ammā esved pes (9) anda ḥayr yokdur (10) bu bāb rumāḥdan nāzırın şıfatın beyān eder nāzır ravza-yı lecīmde bir ḥaṣebedür ki (11) aḡa beyzā daḡı dērler ya‘ni uzun bir ağacdur ki ḳabı yumşaqdur zīrā eger ḳatı olaydı ve aḡa (12) yaḡmur ve güneş işābet edeydi yarılurdı ve degirmidür şūrı ya‘ni ortası ve ortasından (13) yukarusı ḳā‘imdür fāris eger taḥrīk eylese şadrından muṣṭarib ve müteḥarrik olmaz ve anuñ (14) enfa‘ olması şūrının kıyāmıdur ve deprenmesidür ve dāḡı kenārı ḡālīz olmaya ve ince olmaya (15) ve güzel bişmiş ola ve ‘aḳdı ya‘ni boḡumı degirmidür ve mührlenmişdür baldurı yerinde çukur yokdur (16) ve dāḡı bıcaḳ aḡa te‘şīr étmez ve dāḡı tırmalamaḳdan ve uzununa çizmekden ve vech-i āḡer ile anda (17) āṣār yokdur ve benüm ḳatımda rimāḥuñ aşlebi ya‘ni eḡ ḳatısı ve keskini sümür levnidür ya‘ni buḡday

[169b]

(1) enlū renk olandur zīrā bitecek yerin yükseğinde olur ve aḡa güneş ile yaḡmur ṭoḳanur (2) pes ‘uyūbdan andan ne var ise cümlesi ḳurur ve şarı ile aḳ bitecek yerin içi (3) ve ortası üstindedür güneşden ve yaḡmurdan örtülidir aḡa bir nesne ṭoḳanmaz (4) ve lā-büdd olan budur ki rumḥ şöyle ola ki fārisin eli ayası imtilādan ‘āciz olmaya (5) ya‘ni ḳalınlığı el ayasına şıḡmayacak ḳadar olmaya ve daḡı ince olmaya ki barmakları el ayasına (6) ṭoḳuna ve elinde ince ola ve rumḥuñ aṭveli on bir zīrā‘dur ve on zīrā‘ ve dāḡı (7) mā-fevḳi on bir zīrā‘a varınca maḳbūldür (8) bu bāb rimāḥuñ şol ‘uyūbın beyān eder ki zararları ḳalīldür (9) rumḥuñ levni muḡtelif ola ve dāḡı ḡālīz ola ve berelū ola velākin bere rumḥuñ şadrından olmaya (10) ve ol bere yarıḡa benzer velākin yarıḳ degildür ve ol rabāṭ ya‘ni ip menzilesindedür ve dāḡı (11) rumḥuñ iki ṭarafında in‘iṭāf ola ya‘ni atılmış ola ve dönmiş ola allāḡü’l-a‘lem (12) bu bāb rumḥuñ şol ‘uyūbın beyān eder ki rumḡa zarar eder (13) rumḥuñ şınıḳ olması ve ḡılzeti ve boş olması ve taḥrīk olunduḡda muṣṭarib ve müteḥarrik olması ve delikli (14) olması

deliklü olduğı budur ki içerüye nüfûz étmiş küçük delikleri ola ve müstedîr küccük (15) deliklü olması ve bu deñlü ka'buñ cevfin ya'ni boğum içre ekl eder ve içerüye nâfiz ola tamarlu (16) olması ve rumhıñ şadrında yarıķ olması ve yaralu olmasıdur rendenüñ veyâ süñü ağacın düzlenecek (17) ağacın zarbindan ve yübüsetidür ve kenârıñ içine olmasıdur ve ziyâde ağır olmasıdur ve kaçankim

[170a]

(1) rumhı düz etmek ve onarmak istersin pes anı baş yağı ile yağlayasın ve birkaç gün (2) güneşde koyasın ve silüb döndüresin ve aşağısın yukarıya güneşe döndüresin (3) pes ancak içinde olan cemî' 'uyübı çıkar inşa'allāhü te'ālā ve rumhı ve rumh ile 'ameli incāz (4) ve ihtisār üzre beyān eyledik ve bunun ardınca seyf ile 'ameli beyān ederiz inşa'allāhü te'ālā (5) ve'l-hamdü lillāhi rabbi'l-'ālemîn ve şallā'l-lāhu 'alā seyyidinā muhammedin hātemi'n-nebiyyin ve 'alā ālihî ve aşhābihî ecmā'in (6) bu bāb seyf ile 'ameli beyān eder ve cevheriñ eyüsin ve maķādîr ve kudûdı şıfatın ve hind (7) ile ğayr-i kavm süyüf hakkında zıkr ettikleri şey'i beyān eder tahkîk sen bildiñ ki silāhdan (8) bir nesne kerem ile ve cevher ile vaşf olunmaz seyf vaşf olunduğı gibi ve ağır kıymetlü olmaz (9) ve mübāhāt vāķı' olmaz anuñla mübāhāt olduğı gibi ve istinşār olunmaz anuñla (10) istinşār olunduğı gibi ve seyf için heybet ve fazl vardır sâ'ir esliha üzre ve seyf (11) cemî' eslihayı kâti'dur ve eslihanuñ başıdur ve şol silāhdur ki nāsuñ küllisi gerek (12) fūrūsiyyeti bilüb 'amel eden olsun ve gerek bilmeyüb 'amel etmeyen olsun anuñla 'amel eder (13) ve şeyh elinde ya'ni pîr olub koca olan kimesnenüñ elinde kalur 'izzet ü hürmetinden ötüri (14) ve taze olan bununla 'amel eder ve 'izzet bununladur ve nās buña ilticā' ederler şol mevātın ki (15) kelāl gelür ve ta'tîl vāķı' olur ve anlarda izdiḥām vāķı' olur ve yerde ve baḥrda seyfdan (16) ziyâde esliha yokdur ve seyf bir aḥ-ı şadîkdur ki bollukda ve tarlıkda ve izdiḥāmda ve yerde (17) ve baḥrda ve rîḥ-i şedîdde kayırmaz ve rîḥde rumh şakîl olur ve ok hedef yanından geçer

[170b]

(1) ve bir kimesnenüñ seyfdan istignāsi yokdur ve her şımf için ve bilāddan bir bilād için vāķı' (2) olur ve ba'zı nāsiñ seyfdan ğayrı silāhı yokdur anuñla muķātele ederler ve aña sebb olunurlar (3) olunurlar ve bir silāhıñ seyfdan istignāsi yokdur belki seyf cemî' silāhdan müstağnîdür ve seyf (4) ziynetin ecmelidür ve emn ve ḥavf mevātınlarında anuñ ḥamlı āsāndur ve maa'-hazā seyfüñ fazlında ve anuñla fahr (5) hakkında āşār ve şı'rde vārid olmuşdur pes dinildigi aña tāhirden ğayrı kimesne mess

étmesün (6) ve nisādan aña cünüb ve hā'iz nazara étmesün ve sā'ir-i metā' gibi iki kimesne iki cānibden ziyāde şaman (7) vèrmek ile taleb édüb arturmazlar ve hibe olunmaz aña iclāl ve i'zāz ve teşrîfden ötüri (8) ve āsār-ı şaḥīḥada gelmişdür mel'ünün me'lünün nāvele aḥāḥü's-seyfe zīrā anda heybet vardur ve ḥaḳḳ (9) te'ālā emr eyleyüb ayıtdı fe-izā lekıyümü'l-lezīne keferü fe-zarbe'r-rikābi pes seyf ile rikābı (10) zarb étmege emr eyledi feṭa'ane'r-rimāḥa ve dāḥı dēmedi ve rame's-sihāme ve zarb-ı reḳāb-ı süyüf ile (11) dalaḳudur ve müfessirler allāḥü te'ālānuḡ faşa'ıḳa men fi's-semāvāti ve men fi'l-erzi illā men şā'allāḥü ḳavlin (12) tefsīr édüb ayıtdılar anlar şehīdlerdür ki 'arşuḡ eṭrāfında ḳılıcların ṭaḳmışlardır ve rivāyet (13) olundı ki inne'l-müteḳallide seyfen fī-sebīlillāhi yuşallī 'aleyhi'l-melā'iketü mā dāme fī 'unuḳihi ve dāḥı inne's-süyüfe (14) mefātīḥü'l-cennet rivāyet olundı ve rivāyet olundı ki allāḥü te'ālā melā'ikeye mebahāt eder (15) fī-sebīli'l-lāḥ ḳılıcı ṭaḳınan kimesne ile ve rivāyet olundı men teḳallede seyfen fī-sebīli'l-lāhi 'azze ve celle (16) bāye'ahu'l-lāhu yevme'l-ḳıyāmeti ve ḳılıc ḥaḳḳında sā'ir-i ümemden dāḥı kelimāt-ı şādire olmışdür ve şu'arā (17) süyüf ḥaḳḳında ve anlar ile iftiḥārda ve anlar ile zarbda étdiler ve anlaruḡ ba'zısı ṭurfetübni 'abddür

[171a]

(1) şi'r (2) ḥüsāmün izā mā ḳumte münṭeşiran biḥ / kefe'l-ḳavmü minhu'l-yedi ve leyse bimü'zidi (3) eḡū şıḳatin lā yensēnī 'an żaribetin / izā ḳulte mehlen ḳāle ḥāciruhu ḳadi (4) tercüme (5) şöyle ḳāṭı'dur anuḡla ḳaçan idām-ı intişār / ḳavmüme ḳuvvet yeterdür buḡa olmaz imtiḥān (6) bir āḡ-ı şādıḳdur kim ol egilmez zarb ile / her ḳaçankim mehl dēseḡ ol saḡa vèrir amān (7) ve her şınfıdan ḳılıclaruḡ eyüsi anlaruḡ 'atīḳidür ve süyüfdan 'atīḳdan murād anlaruḡ kereme sünnet (8) olunmasıdır nitekim feres-i 'atīḳ dēnilür ve feres ṭaydur pes 'atīḳden murād kerīmdür ve muḡdeş-i 'atīḳden (9) şoḡradur ve ma'nāda anuḡ zıddıdır ya'ni şol nesne kim andan ḡavāş 'atīḳ bulunmaya muḡdeşdür pes (10) bundanşoḡra seyf zıddı ile ya'ni muḡdeş ile tesmiye olundı ve eger ḥakīm-i 'ād zamānından evvel (11) ṭab' olunduysa görmez misin ki süyüfuḡ aşl olan civārına ve dāḡı yüzinde olan cevāhirine (12) ve cevher şaḳılmasına ve ṭaḡılmasına nazar olunur pes demür teḳaddüm étmegile cevheri ziyāde olmaz (13) ve zamānı yakın olmaḡıla eksik olmaz ve 'amedī ḳarīb olan eşeddür zamān-ı ḳadīmde ma'mül (14) olandur pes 'atīḳ üç ḳısm üzre bu ismin cevāhirine münḳasım olur pes süyüfuḡ evveli ve ecvedi (15) yemāniyyedür ve ba'dehu ḳal'abedür ve ba'dehu hindiyyedür ve süyüfdan muḡdişe ḳısmı vardur ve bunlar (16) süyüfuḡ alçaḡıdır ve

ammā şol süyüf ki ne ‘atīkdür ve ne muh̄disdür pes şayākile anlara ğayr u muh̄deşe (17) d̄erler ve bunlar mutavassı̄dadur ve yemen diyārında ḥadīd-i süleymānī-yi serendīden ṭab‘ olınurlar pes anlara

[171b]

(1) ğayr-ı mü’ekke de d̄erler ve anlar şol süyüfdür ki anlara yemāniyye d̄erler ve anların cevheri mu‘arrecdür (2) ‘akdi mütesāvidür ba‘zı ‘akd ba‘zısından ekser degildür cevheri beyāz dur ve arzı aḥmerdür ve şoyı (3) aḥzardur ṭarḥdan evvel seylāna ḳarīb beyāz āsar vardır ki gökçerek ḳurda beñzer ba‘zısı (4) ba‘zısı ba‘zısının ardındadır ve gümüşe beñzer ve ba‘zısı ‘arizīdür ya‘ni yaşıdır başı sübüdür ve seylānı (5) ya‘ni akması murabba‘dur ve terbi‘i seyelān ṭarafınadır ve cāhiliyyetde ṭab‘ olınan seyf-i ‘atīḳin ekseriyyā (6) ‘alāmeti seyelānın naḳşı at tırnağı ucının naḳşı gibi ola ve seyelānın delikleri ve yırtıkları bir ṭarafdan (7) mütesāviye ola ortası zayyık ola ve ḳıçların ba‘zısında dört yol vardır ve ba‘zısı ḳazılmışdur (8) ḳuçurdur ve yolları enhāra beñzer ve delikleri müdevverdür ve ba‘zısının yolları birbirine yaḳındır (9) ve anlar zevāyāda iç ṭarafdan murabba‘dur bu yollar ḳılıcın yüzinde mütesāviyedür ve anlardan ba‘zısında (10) üç yol vardır pes birisi vasaṭdadur ve ikisi iki cānibindedür ve yamāniyyenün ve ḳal‘iyyenün ḳızmışı (11) nūḥās gibi ḳızıl çıkar ve hindiyyenün ḳızmışı ḳızıl çıkar sevāda mā’il ve şol ziynet ki bunun şayḳalı (12) altından çıkar bir miḳdār gizli olur ve müvelledenün ḳızmışı gül gibi çıkar ve şol ziynet ki (13) anın şayḳalı altından çıkar ḳara olur pes süyüfün şıfātı ve elvānı ve ziyyi budur *(Bu sayfanın geri kalanında süslemeler bulunmaktadır.)*

[172a]

(Bu sayfanın tamamında minyatür bulunmaktadır.)

[172b]

(1) ve bu süyüfün esfelleri yaşıdır ve başları incedür yemāniyye-i ‘atīḳ ḳaddindedür ortasında (2) bir yol vardır nehr gibi zāhirdür ve cevheri şiyāb-ı ṭabriye beñzer veyāḥūd ṭabri ağacının (3) yaprağına beñzer ve zırh ḥalkalarının dizmesine beñzer ve ṭarḥdan evvel sā’ir levnine muḥālif (4) olan levni beyāz ola ve eşi‘ası ḳızıl ola ṭarḥdan evvel ve ṭarḥdan şonra altundan (5) hilālleri ola veyā şalīb ile ṭolmuş ola ve ba‘zısı altundan mismār ola veyā şaff gibi (6) dizilmişdür ve şaṭbe ki oluk ile yolda ufaḳ şaçılmış ve ṭağılmış cevher çıkmaz şaṭbe (7) ḳılıcın zarb edecek yerinden beri üç barmak miḳdārı veyā dāḥı az vāḳı‘ olur (8) ve ol mevzi‘de dāḥı cevher çıkmaz ve bunların başları sübüdür yamāniyye gibi (9) bāb-ı süyüf-u süleymāniyye (10) bunların

ḥadīsi efrenciyye gibidür illā bunların sâ'ir levnine muḥālif olan levni aşferdür (11) ve eclādur ve şıfatı ağrebdür ve seyfün evveli ve āḥiri müstevī ya'ni berāberdür sübü (12) degildür ve anda timsāl ve şalīb yokdur ve seylānı yamāniyye seyelānı gibidür ve efrenciyye dāḥı (13) böyledür illā bu kadar vardır ki efrenciyyenin seylānı ziyādedür ve ikisinün ma'ānisi (14) berāberdür ve şüreti (15) budur *(Bu sayfanın geri kalanında süslemeler bulunmaktadır.)*

[173a]

(Bu sayfanın tamamında minyatür bulunmaktadır.)

[173b]

(1) bāb-ı süyüf-ı müvellede (2) süyüf-ı müvelledenün küllisinde ufaḥ cevher-i ṭab'ı vardır ufaḥ 'aḳd ile mu'aḳḳad ola birbirinün (3) cānibinde ola ḳal'ıyye beṇzer ve demüri ḳaradur yaşıllığı iki barmakdur ve cevheri zāhir olmaz (4) illā ṭarḥdan sonra ve eger andan bir nesne zāhir olsa cevher gibi ḳara demür görürsin biri birinün (5) ardınca ve anun 'alāmeti budur ki seylānı ince dökülür ve şüreti budur *(Bu sayfanın geri kalanında minyatür bulunmaktadır.)*

[174a]

(1) bāb-ı süyüf-ı muḥdes *(Bu sayfanın 2-13 satır aralığında minyatür bulunmaktadır.)* (14) bunun demüri ṭarḥdan evvel cevher-i yamāniyye beṇzer 'aḳd ile mu'aḳḳad zāhir olur cevheri yumşakdur (15) reḥāveti zāhirdür levninün zulmeti ve sevādı var iken güneşde ez'āf-ı keşire ile ziyāde zāhir ve mütebeyyin (16) olur gölgede olan zuhūr ve tebeyyünden kenārı ḥaşındür iridür el andan ḳabarır mışḳalenün (17) eşerleri andan zāhir olur ve boyları muḥtelifdür kimi yaşı ve kimi kısa ve kimi ince ve kimi uzundur

[174b]

(1) bāb-ı süyüf-ı dimişkiyye *(Bu sayfanın 2-12 satır aralığında süslemeler ile minyatür bulunmaktadır.)* (13) ve süyüf-ı dimişkiyye sakāyeti evlā üzre ya'ni üstāz ṭarḥ étdiginde anlara vërdüğü şu üzre (14) ḳalıcaḳ ziyāde kesici olur ve anlar uzundur ve demürleri yumurda demürine beṇzer illā bu kadar vardır ki (15) bunların cevāhiri muḥtelifdür ve ḳaddleri ya'ni uzunlıkları dört ḳarışdur ve yaşıllıkları dört (16) barmakdur veyā bir miḳdār aḳalldür ve süyüf-ı şāmiyye süyüf-ı muḥdişenün küllisinden ziyāde ḳaṭ' (17) édicidür

[175a]

(1) bāb-ı süyüf-ı tirmāhin *(Bu sayfanın 2-14 satır aralığında minyatür bulunmaktadır.)*

(15) bunların ba'zısı hindiyyedür ve ba'zısı rûmiyyedür hindiyye qaddleri ıztırâb ve hareket ile ve iltivâ'yla (16) ve zarb edicek yerde aña âsârı ile bilinür ve ammâ rûmiyye pes bunlar sevâdicdür bunların (17) mızrebi ki kenârından bir qarış kadar yêrdür incedür gerek taşradan ve gerek içêruden ve tirmâhin

[175b]

(1) cinsiniñ küllisinde qalîlinde ve keşîrinde cevher zâhir degildür imdi şöyle bil ki cemî' süyüfdan (2) ziyâde qat' edici cevâhiri belki eşkâli cihetinden gayrı pes süyüfün kışşasıdur kaçankim (3) arqalarının iki yanı eyü olsa ve suţühları ki üstleridür ve cismeleri düz olsa pes anda (4) bir mevzi' dâhil ve bir mevzi' hâric olmaya ya'ni düz ola çuquğ olmaya ve bir yeri bir yêrden galîz (5) ve qalın olmaya ve kenârları galîz ola keskin yêrinden gayrı pes lâ-büdd olan budur ki keskin (6) yeri bir tarafından kıl mîqdârı ince ola ve bu nev' süyüfün aqta'idur kedd ü şiddet için ve ammâ (7) sıyâb için aqta' olanlar ve kenârı ince olanlar pes mahmûd ve maqbûl degildür ki incelik kenârda (8) yaşşı ola zîrâ kaçankim qatı ve kesici kılıca râst gelse ince olan yeri egilür ve şuvarmağun (9) i'tidâli qat' étmege yardımdur zîrâ eger saqıy ziyâde olsa ya'ni ziyâde şu vêrildiyse qatı (10) kesici kılıca râst geldükde gedik olur ve yêrinden şıçrar ve kılıclardan zarb edicek yer ucundan (11) iki qarış gerekdür ve nâsuñ ba'zısı zu'm eyledigi kılıclar için pâslarından çıkdıklarında ve andanşonra (12) ervâh ve a'râf vardur ya'ni râyiha vardur pes anların ecedi ve eyüsi oldur ki râyihası (13) âgü ağacı yağının râyihası gibi ve nîlûfer ve yağ ve za'ferân râyihası gibi ola ve anların alçağı (14) oldur ki râyihası şığır boyı ve maymun ve qurbağa ve balcık râyihaaları gibi ola ve ağız râyihası veyâ balık (15) râyihası gibi ola ve en yaramazı oldur ki râyihası kaplubâğa râyihası gibi ve bir gece yatan qan (16) râyihası gibi ola ve zu'm eylediler ki kılıclar için eşvât vardur ki işidilür buña i'tibâr (17) yokdur ve kınlarından anların hareketi ve ıztırâbı ba'ide delâlet eder ve baş üzre çok inqılâbları

[176a]

(1) aşhâbının mevtinde delâlet eder ve şayqallu ve yılduraycı oldukları ve vücûhın anlarda göründüğü (2) aşhâbı zaferlerine ve 'izzetlerine delâlet eder ve kınlarından çıkmaları harb-i qarîbün vukû'ına delâlet (3) eder ve şöyle ma'lûm ola ki fâris kışa olan kılıcı götürür ve kışa olan elde dahı (4) emkendür ve kolaydur ve yayan olan kimesne uzun kılıca muhtâcdur ve anuñçün anda fazl-ı (5) kebîr vardur qarîni üzre ve emrün icmâli budur ki lâyıq degildür ki silâh ittihâz olına illâ (6) hafîf ki şâhibi aña kavî ola ve illâ anuñla intifâc olunmaz ve ammâ eger kılıc şâhibinün (7) elinde anuñ

kuvveti kadar hafif olmazsa andanşonra zarb-ı yesir ile zarb eylese omzuna (8) za'f ve futur tair olur ve el kılıc kabzası üzre ditrer pes bu hâlete vardıkdan şonra (9) zarb etmemekden veyâ kılıcı elinden düşmekden emîn olmaz ve kılıclar birkaç şındur pes anların (10) ba'zısı iki yüzlüdür ve şağrı kafa şacıdur ya'ni bir yüzlüdür ve hüsrevânî bir yüzlü ve nışfı (11) keskindür ve benim katımda ta'n 'amelin eder bunların enfa'ı oldur ki anın kenârı ve ucu keskin (12) ola ve inceliği tab'ı üzre ola ve anınla dürtmek ve karnın delmek mümkün ola ve bu vaş ile olan (13) kılıc ta'n 'amelin eder ve ta'n etmek zarb etmek zarb ile 'amel etmekden ez'âf ile ziyâdedür ve kılıcları (14) ma'alîk eyle ki bèle kuşandıkları kayışlar ve kılıc bağlarıdur ve hamâ'il eyle ki hamâ'il kılıc takındıklarında (15) olan bağlar ve kayışlardur ki takınurlar ve kılıc şâhibi için câ'iz degildür ki kılıcın kını ile eyer yanına (16) koya veyâ boğazına aş ve lâ-büdd olan budur ki hamâ'il gibi olan kılıc bağında bir kayış ola ki (17) kuşağa bağlu ola tâ kim segirttikde ve şıçradıkda şalınmaya ve ma'alîk ki kılıcı bèle bağladıkları kayışdur

[176b]

(1) fârisin beline dahı elzemdür ve segirtmek ve şıçramak vaktinde şalınmaz zirâ giderken kılıc şalınmak (2) meşgaledür ve kılıcın kabzası murabba' ya'ni dört köşelü gerekdür tâ kim zarb êtdiğin de elinde dönmeye (3) ve barmağlar anın üzre buluşmak gerekdür ve aña birkaç mih mihlamak gerekdür ve evvelâ lâ-büdd olan (4) budur ki kılıcın çıkarmasın ve at segirdüb şıçradıkda 'inânın hıfzına muhtâc iken kın içre (5) anın komasın ta'akkud edesin ve 'inânı ta'zyîc etmege ya'ni hıfz etmeyüb şalıvermege tarîk yokdur (6) pes kaçankim kılıcı çıkarmak istersin kılıc kabzası ile kılıc bağı mabeynini uyluğun üzre (7) koyub uyluğa tayana andanşonra şol elün ve arasından sell-i seyf edesin ya'ni kılıcı çekesin (8) ve elün uyanda ola ve müstağnî olursın kılıcın kının girü şağrı yerde ahz etmekden ve elün (9) kılıc bağı üzre va'c edesin ve kaçankim kılıcı kın içine komak istersin şol elün (10) va'c edesin şol yere ki kılıcı çekdüğin zamânda el anda idi ve kılıcın ucını kının başına (11) va'c edesin keskin yüzi üzre ve anı icrâ edüb kın içine idhâl edesin ve bunda (12) bir hîle-yi laîfe dâhı vardur ki kında isti'mâl olunur kılıcın ucunu kının başı üzre koyasın (13) andanşonra kılıcı bükese tâ kim kın içine gire ve lâ-büdd olan budur ki kının kenârı kılıc ucunun (14) üstinden ola tâ kim kının ucu kılıc ucunun fevkinden ola ve esfelden iki barmağ mîkdârı (15) nâkış ola ya'ni kını kılıc üzre koyub kının ağzından kılıc iki barmağ mîkdârı geri ola pes (16) kılıcı kından ilerü çekesin ki kılıc kının ağzına gele kın esfel tarafından

kılıcdan fâzıl (17) olan kenârı üzre düşer pes haţâ étmez ve kın içine girer ve kılıcı kın içre komağdan birkaç tarîk

[177a]

(1) vardur pes birisi budur ki kılıcı sağ elün ile aḥz édesin ḥançerün aḥzı gibi ve kılıcın (2) kınını daḥı kezâlik şol elün ile aḥz édesin ve sen kılıcı bilek mafşalı üzre koyasın (3) ve kezâlik kılıc kınını dāḥı anda koyasın pes kılıcı segirdürken kınına korsın ve kılıcı ortasından (4) alub kınını dāḥı ortasından alasın ve kın içine koyasın ve kılıcı arkanuñ ardından (5) döndüresin ve anı cānibeynden iki uyluğun altından kınına koyasın ve kılıcı ağzın ile (6) alub anı başın üzre ve eḡsenün ardında kınına korsın ve bunun küllîsi şıçramakda elün (7) altında vāqı' olur ve bunda vücūh-ı keşîre müteferri'a olur ve bunda kında ḥîle étmek mümkündür (8) ve ammā ḥîlesiz mümkün degildir ve nāsuñ ba'zısı kılıcın yüzi ile rumḥ ve kılıc 'amelin men' éder (9) ve ben bunu kabîḥ gördüm ve cā'iz görürem ki eger bir ḥaşebe ile 'amel édeydi aña dāḥı (10) ziynetlü olurdu imdi şöyle ma'lūm ola ki kılıc şāḥibi muḥtācdur ki şavlecān ile zarbı (11) 'ādet édine zīrā şavlecān ile oynamak ve anı şalmak kılıc için anuñ mefāşılın kaţ' édüb (12) mülāyim éder ve sür'at üzre döner ve pekişür kuvvet bulur ve kılıcı zarb éden kimesne ḥazer (13) eylesün ki dābbesinün ayaklarına kılıcı tokunmaya zīrā nāsdan çok kimesneyi gördüm ki kılıc ile (14) zarb eyledi veyā anuñla eminde 'amel eyledi pes dābbesinün uyluğun veyā bazusın veyā kulağın (15) veyā kendi ayağın zarb eyledi ve kaţ' eyledi pes silāḥ cinsinde bir nesne yokdur ki şāḥibi andan (16) ḥazer étmege muḥtāc ola kılıcdan gayrı pes kaçankim kılıc ile 'ameli ve zarbı öğrenmek isteyessin (17) pes bir kāmış alursın ki uzunluğı fārisin yüksekliğı kadar ola eger sen fāris iseñ ve eger

[177b]

(1) yayan iseñ yayanuñ yüksekliğı kadar ola ve anı yere diküb dibini muḥkem édesin andanşonra (2) andan ırak yere gidüb anı sağ tarafuñda édesin ve atun kıcların tıldurub segirdesin (3) ok atmak için segirtediğ gibi pes kaçankim aña yakın gelesin pes kılıcın kınından 'ādet-i ḥasene (4) ile çıkarasın ve qarşudan saña muḥābil olan şey'i şiddet ile kesesin velākin işāret (5) ve liyākat ve ḥazākat ile kesesin ve bunu birkaç kerre édesin ve varmakda zarb ile kāmışdan (6) bir karış kadar kışa édesin tā kim yerden bir zīrā' kadar ola bunun üzre muḥkem idmān (7) édüb anı 'ādet édesin ve anda çapuk olasın pes kaçankim bu işde çapuk olasın (8) sağ cānibiñde beş ok yere dikersin ve diblerini muḥkem édesin ve her iki ok arası on (9) zīrā' ola ve at koşub okları birer

birer dişlerinden ya'ni yeleklerinden bir barmağ kadar (10) aşağı sür'at ile segirdürken kaç' edesin ve bir okı bir okdan ziyāde kaç' etmeyesin (11) ve bunu ucı ince ve keskin kılıc ile kesesin ve bunu idmān edesin fāris olduğın (12) hālde bunu şan'at edince ve kaçankim bundan hāzık olasin ve hiffet ve hāzākat üzere (13) ol dikdiğin okları kesesin beş ok dağı şol cānibiğe dikesin ki dikmekde anlara muhālif (14) olalar andanşonra atunı ol on ok ortasına süresin pes sağ tarafa ve şol tarafa (15) urub küllisin kesesin ve eger dilerseğ ki on ok üzere ziyāde edesin pes tecrube (16) ve mümāreset ve mu'tād üzere edesin ve kaçankim kılıc ile 'amel kaşd edesin meydānlarda (17) ve cenklerde olan cemī' fūnūnda pes ata binmekde üzengüde ayakların kenārda tutasın tā kim

[178a]

(1) üzengünün demürinden taşra barmağların çıkmaya ve kaçankim zarb edesin kolun bilekde olan (2) mafşalını бүkesin ve nefsünü ve dābbeği şakınasın ve zarbuğ kaç' etmegile ve şiddet ile gerekdür (3) illā megerkim karşı ola pes bu taqdır üzere ayaklarını ve kollarını ve dābbenün başını şakınasın (4) vasāda birkaç devr edesin ki at için gökçekdür ve kaçankim bu emirde hāzık olasin (5) ve sağa tabī'at ve hulğ ola tekellüf etmezsin ve mu'tād edinürsin ki göğsün kudāmını ve şol (6) tarafında ve her cihetde riclün ardını zarb edesin ve fāris ve rācil-i kılıc ile 'ameli gökcek (7) edemez illā kılıc ile ve kalkan ile ancak ve i'tibār olınan kalkan dur allāh-ü a'lem (8) bu bāb kalkanı ve kalkanun envā'ını beyān eder (9) ve kılıc ile 'amel edüb oynayan kimesne gerek atlu ve gerek yayan kılıc 'amelin gökcek edemez (10) ve harbde ve gayrı yerde 'amel etmek dağı mümkün olmaz illā kalkan ile illā megerkim zarūrete vākı' (11) ola ve kalkan birkaç nev'dür bir nev'i silāhun bir fennini ve bir nev'ini ilkā eder ve men' eder pes (12) kalkanun kimisi musattāhdur ya'ni düzdür ve yaşıdır ve kimisi uzundur ve üsti müstedirdür ve ortası (13) incedür ve kimisi muqabbabdür ya'ni kubbelüdür etrafı hārice münhanīdür ve bu kalkan rumhı ilkā edüb (14) men' edemez ve her kaçankim rumh ta'n eder pes ta'n etdüğü yerde тұrur ve şacını yere atar (15) ve bu kalkan ok için ve taş için ve kılıc için şālih'dür ve mustatıl olan kalkan (16) okı ilkā eder ve def' eder zīrā başı ile taħaşşun-ı müyesserdür ve başı açuğ degildür ve musattāh olan (17) pes rumhı ve okı def' eder ve muqabbab olan kalkan taştan gayrı bir şey'i def' etmez ve etrafı müstevī

[178b]

(1) olan kalkan cemī' eslihayı def' eder ve rıfğ üzere тұrur ve fāris için kalkanın hamā'ili (2) gibi götürmesinün miqdārı kaçankim fāris anı taқınsa boyun ile menkib

beyninde elini ve keffini (3) kalkan içinde uzada ve eliyle kalkanın kenârında olan kayışa yapışa (4) bu bâb fâris kalkan ile nice korunur anı beyân eder (5) kılıcdan kalkanın ortasıyla korunur ve eger kalkan şol kalkan cinsinden olursa ki (6) kılıçlar anda te'sîr eder pes anın kenârı ile korunur ve rumh'dan ya'ni sırtından kalkan (7) tutarsın kaçankim kalkanı demrenün te'sîrin fehm edesin ve kalkanı elleründen çıkarasın kalkan (8) şûrun'da olmaya tâ kim şadırlı ile rumhı karşılayasın tâ kim seni yere atmaya ve hâzer eyle ki (9) rumh'dan demren anırsızdan kalkanı geçüb libâsına yetişmeye ve kalkanın ortası ile taşları (10) def' edersin andan sonra kalkanı sağ cânibe yanın muqâbelesinden hâric endüresin (11) tâ kim kalkandan taş tayına ve kalkanı ziyâde te'sîr etmeye ve kezâlik mızrâkı dâhı kalkanın (12) ortası ile karşılasın ve 'amûdı dâhı ortasıyla karşılayub def' edesin velâkin (13) kenârını şakınsın ki kesr etmeye ve oklardan kalkanların kenârı ile korunasın tâ kim el ayağı (14) ve kollarını ifsâd etmeye ve kalkanı endürirsin tâ kim oklar andan tayına ve lâbüdd olan budur ki (15) kalkan cânibinden düşmâna nâzar edesin ve lâyıf olan budur ki fârisin kalkanı eyer kaşını (16) örtecek kadar ola ve ammâ cevşen şacı pes muhtâcdur ki anın kalkanı anın yüzün örtecek (17) kadar ola ve ammâ kaçankim ok çok ola pes yüzünü şakınmakla korunamazsın zîrâ bunda

[179a]

(1) helâk vardır velâkin kalkan ile bedenini korursın ve yüzünü reveğân ile ya'ni hareket (2) ile ve döndürmek ile ve nâzar eyle ki kalkan hâ'il olmaya nâzarın ile 'adû cânibinden (3) gelen şey' beyninde ve kalkanı zarb işâbet etdikde kalkan senün yüzüne işâbet etmek gerektür (4) ve türs gâyetile gökcek kalkandır hişâr yürüyüşlerinde ve ricâlün sür'ati katında ve okların (5) ve taşların kesreti katında ve bu vâktlerde insân ziyâde büyük kalkanı muhtâcdur ve kılıc ile (6) ve mızrâk ile ve rumh ile ve ok ile 'amel etmeye muhtâcdur zîrâ 'acem bunları isti'mâl ederler (7) ve ammâ rumh ile fârislerin likâ'sında pes kalkanı isti'mâl etmek benim katımda câ'iz degildir belki kalkan (8) rumh şâhibine muhtâredede ve mübârezede meşgûledür ve eger türs ile 'adüvvün tarafından (9) korunmağa muhtâc isen pes anın için kavî bir makbağ ittihâz edesin vallâhü'l-müste'ân (10) bu bâb kalkanı nice götürmek gerektür anı beyân eder (11) kalkan için dört halka ve kavî ve muhkem bir hamâ'il ya'ni bağ edesin ve bağ halkalara bağlayasın (12) ve anlara tolaşturub muqabbız içine koyasın bağın uzunluğu kadar pes kaçankim kalkanı taşınmak (13) istersin pes kolunu muqabbızın bir cânibinden idhâl edesin tâ kim dirsek kalkanın ortasında (14) vâkı' ola recülün

uzunluğı ve kısalığı kadar ve kalkanı birkaç vechile götüreler pes nâsuñ (15) ba'zısı kalkanı takınur ve anı boğazında iki kayış ile bağlar ve anuñ üsti bazusunda (16) ve kolında olur ve böyle etmek lâzımdur derler ve nâsuñ ba'zısı anı takınmaz ve bağlamaz (17) belki bazusına ve kolına alır ve ba'zısı anı boynuna atar ve anuñ için hamâ'ilden ya'ni bağdan

[179b]

(1) bir kabz edecek yer eder ve el ayasını andan idhâl eder ve anı bir elden bir ele dönderür ve benüm (2) katımda bu umûruñ ahseni ve ekmelidür imdi kaçankim anı bir elden bir ele döndermek (3) istersin pes anı çiginuñ üzre urasın ve anuñ bağı ve kayışı uzun ola ve kalkanlar (4) birkaç nev'dür pes ba'zısı cildlendür ve bunlar kışda yumşak olur ve lahm gibi olur (5) silâh anda 'amel eder ve ba'zısı ağacdur ve horāsānīdür ve iki katdur ve bu gāyet eyüdü (6) ve ağacdan olan kalkan okı ve rumhı redd etmek için nāfi'dür ve cülüddan olan kalkan (7) taşı ve diregi ve ağac zarbını def eder ve demürden olan âteş için ve her silâh (8) için nāfi'dür ve cemī' kalkanuñ eyüsi anlardan yeyni olandur ve sā'ir silâh dağı böyledür (9) pes kaçankim senüñle darağa ya'ni şıgır derisinden kalkan olsa ki heyc içinde ağac (10) olsa pes murād eylesen ki rumh ile 'amel edesin ve darağadanistirāhat edesin (11) pes mübāderet edüb kalkanuñ bağını ve kayışını kılıcıñ kabzasına tarh edesin eger kayış (12) muhkem ise ve şol bazı üzre alasın ve anuñ için yine bir kayış edesin ve anı kuşağuñ şol (13) tarafında bağlarsın ve kaçankim kılıc ile qarşulayub def etmek istersin pes qarşulamayasın (14) illā dābbenüñ kuvveti ve şiddeti ve mülāyemeti üzre zīrā bu nev' seyf şāhibine şālih'dür (15) ve kaçankim fārise kılıc ile mülākī olasın pes her ne kadar saña mukābele ederse sen her hāletde (16) sağ tarafına tarh edesin huşuşā kaçankim fāris rumh şāhibi ola ve eger senüñ qarīnüñ (17) rumh ile seni istikbāl ederse pes şadrını şıgır derisinden olan kalkan ile şaklarsın

[180a]

(1) ve anı atuñ yélesi bitdügi yere vaz' edersin rumha müte'arrız ola hattā kaçankim rumh saña (2) yakın ola kalkan ile anı üst yanına kesr edüb def edersin ve sen anuñ altına girüb (3) anı zarb edesin ve kaçankim anı şiddet ve heybet şāhibi göresin pes bir hīle ile (4) tā kim senüñ ardında kala ve kaçankim demür içinde olan qarīniye mülākī olasın pes (5) anı demür üzre zarb etmeyesin velākin anuñ kenārlarını ve yüzünü taleb edesin ve eger zırh (6) içinde ise pes anı boyun ile çigin arasına zarb edesin zīrā zırh

mülâşık (7) olur ve bağlanır ve vakt olur ki ol yerde kılıc kaç' eder şöyle ma'lûm ola ki (8) kılıc ile zarb öñünde ve karşıda vâkı' olur ve ta'n nüfûz eder öñünde ve ardında (9) olicek ve ammâ yan tarafından pes anuñ kuvveti yokdur ve akta' zarb ya'ni ziyâde kesmek (10) ol zamânda olur ki zarb êtdiginde eliñi kendiñe çekesin ve dürtmegiñ en ziyâdesi (11) kaçankim eliñi ardına döndüresin ve zarb êtdiginde kılıcın ucından olan şülüşi ile (12) zarb edesin ve likâ'-yı şedîdde eliñi zarb êtdiginde ziyâde kaldurmayasın tâ kim taş (13) ve ok saña işâbet êtmeye ve kılıc ile ta'n êtmek en ziyâde mümkündür kaçankim (14) senüñ 'adüvvün saña duhûl êde ve fârisler süyüfi cenk vaktinde çok yerde çıkarub çıplak (15) götürmişlerdür pes kimisi şol bazusu üzre götürdi ve kimisi sağ kolu üzre ve kimisi (16) uyluğı altına kodı ve kimisi kılıcın kabzasında gümüşden veyâ ana benzer bir şey'den halka (17) édüb ortasına şol elüñ barmakların idhâl eder ve kılıcı kolu üzre tarh eder ve ammâ bu seyf

[180b]

(1) ile 'amel êtmeği ben re'y êtmem vallâhü'l-müste'ânü ve bihi'l-'avnü ve'l-kuvvetü ve'l-kudretü (2) bu bâb ata şıçramağı ve rükûbı ve ikisinüñ envâ'ın ve fârislerüñ ihtilâf êtdükleri beyânundadır (3) pes bir rükûb ile ibtidâ eyledik zîrâ rükûb fûrûsiyyetiñ evvel vaktidür ve fâris bununla (4) kavî olur ve bunda birkaç bâb vardur ki sa'b ve müşkil olur şol kimesnenüñ üzeriñe (5) fûrûsiyyeti bilmeye ve hazâkat ve mümâreseti ve tecribesi olmaya ve şıçramanın eşnâfında kavî olmaya (6) şol kimesne ki andan şiddet ve hıffet şecâ'at ve kuvvet-i kalb ve sür'atle batş ve sür'atle ahz ve fehm (7) ve sükûn ve fikr ve şehâmet hışâli ola zîrâ rükûb eşref-i a'mâl-i fûrûsiyyetdür zîrâ anda (8) fevâ'id-i celîle vardur ve fârislerüñ ba'zısı ayıtdı ata binmek 'ilmi fûrûsiyyetde bedenden kalb (9) mecrâsında cârîdür ve 'ömer bin hattâb ayıtdı ihşevşenü ve haffü vehteffü ve ebrazû (10) 'ale'l-hayli berzen veşebü 'ale'z-zisâni veşeben ve şayyedü'r-ricâle şayden ve yine hazret-i 'ömer rażîya'l-lâhü (11) 'anhudan rivâyet olundı ki ol şol eliyle atıñ kulağına ve alına yapışub ata şıçrardı (12) ve şöyle ma'lûm ola ki fâris ata şıçramağdan müstağnî degildür her vaktde gerek harbde olsun (13) ve gerek gayrı vaktde olsun üzengüsü veyâ kolanı kırıldukda veyâ atından düşdükde veyâ 'acele (14) ile bindikde anşızdan gelen bir emirden ötüri pes çıplak ata binmege muhtâc ola ve biz ata (15) şıçramağı ve binmeği eyeriñ cemî' âleti ile yapışmağıla veyâ yapışmamağıla gerek silâh olsun ve gerek (16) silâhsız zıkr eyledik zîrâ recül binmege muhtâcdur atdan düşdükde veyâ harbde veyâ gayrı (17) mevzında 'adüvv üzerine hücum êtdikde pes eyer kaşına veyâ eyere bağılu olan halkaya

[181a]

(1) veyā atun yèlesine yapışmak mümkün olmaz eminde mümkün olduğu gibi pes ata şıçrar (2) ve biz her nesne ile ki eline düşerse veyā dābbe geçerken ırakdan bir nesneye yapışmak (3) mümkün (olmaz) şıçrar pes fāris her yörden ve her vechile şıçramağa muhtācdur pes vakt olur ki (4) ‘acele ile şıçradıkda atun sağrısına veyā boynı üzre veyā eyer içine egri düşer pes (5) eyerde rücū‘ étmege muhtācdur ve eger eyere rücū‘ edemezse ve sağrı üzre veyā boynı (6) üzre düşmek ‘ādeti olsa pes aña şa‘b olur ve dābbeden düşer pes bundan (7) ötüri biz şıçramağı ve rükūbı ve bunların daķāyıkın ve müteķabbilin ve munķalibin ve müstevisin zıkr (8) eyledik ve fārise şıçramak mümkün olsun için üzerine cevşeni veyā zırhı ve elinde rumhı (9) veyā kıvı veyā ğayrı silāhı ola ve vüşubun enfā‘ı budur ve buña i‘timād olunur ve sādeh (10) olduğda aña şıçramak kolay olur ve bu aña ‘ādet olur ve illā sādeh olduğu hālde (11) şıçramağı ‘ādet ve tecrube eylesün ve bi’l-lāhi’t-tevfīķ bu bāb rükūbı beyān eder (12) binmege başlarsın iki cānibden birkaç şınf üzre ki birbirine muķālif ola iltivā’da ihtifā’dan (13) ötüri tā kim şıçramak hafīf ola inşā’allāh pes üzengü yerinde tıurursın andan (14) sonra sağ elünge uyanı eyer kışı ile alursın ve şol ayağını üzengi içine kıorsın (15) ve şol elünle kıılıcın kıabzasını kıabz edersin ve ata binersin ve kıaçankim inmek istersin (16) nüzül edersin toğan şāhibine şālīh olan (17) nüzül ile pes bu rekbe muķalleşdür

[181b]

(1) bu bāb mevzi‘-i rükūbda vukūfı beyān eder (2) eyerün ön kıaşını şol eliyle alub ayağın üzengüye vāz‘ edersin ve ardını sağ (3) elünge alub sağ ayağını eyerün kııcı üzre kıoyub binersin ve bu kıuzābun rükūbıdır (4) bāb-ı āķer (5) mevzi‘-i rükūbda tıurub şol eliyle uyanı eyerün ön kıaşını ile alasın ve sağ eliyle kııçını (6) alub yeründen kıoparsın ve ayağı bükmeķ ile yelenün bitecek yeri üzre döndürürsın (7) ve binersin ve yine inersin bāb-ı āķer sağ elün ile uyanı eyer kıaşını ile alursın (8) andan sonra sağ ayağını rikāb içine idķāl edersin andan sonra şol ayağını kııçdan (9) üzengünün kıayışları arasına idķāl edersin ve kıaçankim istikbāl edesin sağ (10) ayağını eyer kıaşından geçirüb anı ön tarafından getüresin ve toğrı olasın ve lillāhi’l-emr (11) bāb-ı āķer (12) mevzi‘-i rükūbda tıurub şol ayağını rikāb içine vāz‘ edersin ve ellerün kıemi‘an fevķe ref (13) edesin ve kıuşdan dāķı hafīf ayağ üzre gelüb binersin elünle bir nesneye yapışmadan ve yine (14) böylece inesin bu nev‘ rükūb-ı feresān için dāķı eķaffdür ve bu rükūb şıçramaķdandır (15) bāb-ı āķer (16) rükūb mevzi‘inde tıurub şol ayağını üzengü içine

vaż' edersin ve ellerüñi yukarıya (17) kaldurursın velâkin anlar ile bir nesneye yapışmazsın andan sonra munķalib ve münfetil olduğu

[182a]

(1) hâlde hıffetle binersin ve kaçankim atdan nüzûl edesin yine böyle nüzûl edesin ve idmân (2) edesin kolanı gevşek edesin bâb-ı âher şol ayağıñı üzengü içine vaż' (3) edesin ve kolan çözülmüş ola ve sağ ayağıñı üzengünün kayışı içine idhâl edesin (4) ve şol ayağıñı yay üzre ve eyer kaşı üzre fevkden çekesin ve yine böyle nüzûl edesin (5) bâb-ı âher ayağıñı üzengi içine vaż' edesin cem' olduğu hâlde (6) ve hıffetle münķali' olub gögsüñi münsec üzre ki kürek altıdur vaż' edesin ve koltuğu (7) ile eyer kaşını alub ve hıffetle koyub binesin ve yine böylece nüzûl edesin (8) bâb-ı âher sağrı üzre binmek beyânındadır (9) şol ayağıñı üzengi içine vaż' edesin ve eyerüñ öñ kaşını şol eliyle ve kıcını sağ (10) eliyle alub nefesüñi yukarı şalub ridf üzre ya'ni sağrı üzre binesin (11) bu bâb kolan kırılrsa anı beyân eder (12) şol elüñ ile sağ üzeniği öñden sîne-bend gibi alasın ve anı şiddet ile ceẓb (13) edesin andanşonra şol ayağıñı üzengüye vaż' edesin ve sağ elüñ ile eyerüñ (14) kaşını alasın ve ata binesin ve tebdîl ve münâvebede birkaç dürlü hîle vardır ve harb (15) güninde bir atdan bir ata şıçrarsın ve yere başmazsın ve bu şıçramağa ihtiyâcuñ envâ'ı pes 'add olunmaz (16) ve kaçankim rekzde ya'ni segirtmekde ve şıçramağda 'amel etmek isteyesin pes bir dâbbe üzre (17) edesin ki yaşşı ola halkı ve ayakları şedîd ola nefesi müsteykız ola keskin ola hiddet ile

[182b]

(1) segirde mülâyim ola başı bir miķdâr pek ola uyana tayana pes bunun gibi at kâ'im olup (2) uyanı tarh êtdüĖüñ zamânda niçe vücûh üzre saña muṭî' olur tâ kim muḥtebes olmaya şol (3) vâktde ki sen ihtibâsı murâd etmeyesin ya'ni tırmayasın tırmasın murâd etmedigin zamânda (4) ve anı cery-i tavîlde uyanı tarh edesin ve arkasında iki cânibe meyl edesin ve bunun (5) üzre mümâreset edesin tâ kim 'amelüñ vâktinde senüñ meylânuna ve ihtifâ' ve izhâruna ya'ni aşaa (6) inüb yukarı kılmağa ve sâ'ir-i ahvâliñe mu'tâd ola ve segirtmekde ve şıçramağda eliñi tahrîk (7) edesin pes kaçankim aña öğrettüĖüñ nesne aña 'âdet ola ve segirtmekde yaraķlanmış (8) ola pes bir eyer edinesin ki öñ kaşı ve ard kaşı yüksek olmaya eyere mülâşık ola (9) ve âleti muḥkem ola huşûşâ kim üzeniñüñ kayışı ve kolan kayışı ve âleti iki kat ola ve cedîd (10) ola pes kaçankim yêlmekde ve koşmağda 'amel etmek murâd edesin pes evvelâ eyeri muḥkem (11) edesin ya'ni atı muḥkem eyerleyesin andanşonra yürüyesin şol meydâna

ki anda ‘amel etmek (12) ve oynamak istersin tā kim ol yeri bilesin ki anda çukur ve andan ğayrı bir nesne var mıdır (13) pes kaçankim ol meydānı yoklayasın ve bilesin ki bir fārisi öñüñe geçirüb yürüdesin (14) ve sen dābbeñi anuñ ardınca süresin ve meydānuñ kapusına varınca koşmağda ve yelmekde ‘amel (15) etmeyesin ve ‘amel etmemek senünçün ve dābbe için dāhı emken ve aqvā olur ‘amel etmekden (16) ve meydānuñ kapusına varınca yèlesin ve segirdesin zīrā dābbe meydān kapusunuñ tarafına (17) varduğda yürümesin ve segirtmesin arturur pes kaçankim dābbeñi yürüdesin ve dābbe naql

[183a]

(1) etmekde toğrı yürüse pes atı koşacak ve ‘amel edecek yere varırsın pes evvelā yélüb (2) segirdesin andan sonra ‘amele şürū‘ eyleyesin ve bu ahsen ve ezyendür ve segirtmekden evvel (3) ‘amel ile başlamayasın andan sonra eyerden egilüb ve meyl edesin ve sağ ayağını kaldırıp (4) atuñ yèlesi bitdiği yer üzre uyan altından geçüresin andan sonra ayağını andan indürüb (5) şol ayağın ile üzenginüñ kayışı arasına çıkarasın ve eyerüñ kışından binesin ve ba‘dehu (6) eyer içinde toğrı turasın ve bunu iki kerre veyā üç kerre naql ederken edesin tā kim (7) at ‘adet edine inşā‘allāhü te‘ālā bāb-ı āher atunuñ tahrik edesin ve şol (8) elün ile eyerüñ ön kaşına tayanasın ve uyan elde ola ve sağ elün ile sağ (9) üzenginüñ aşlını sağ uyluğın önünden alasın ve sağ ayağını eyerüñ ard kaşından geçüresin (10) ve şol ayağın ile şol üzengiye tayanmış olasın pes kaçankim şol ayağın cemī‘an şol (11) üzengi içinde ola sağ ayağını kaldırub şol ayağını üzengi kayışı arasına geçüresin (12) ve ba‘dehu eyer kaşına anı geçirüb binesin bāb-ı āher kaçankim atı segirdesin (13) pes elün sağ üzenginüñ kaşı aşlını urasın andan sonra sağ ayağını şol ayağın (14) üzre büküb anı şol üzengi kayışından geçüresin bundan evvel etdüğün gibi ve sağ ayağın (15) üzengüde şol ayağın üzre indüresin ayağın üsti yanından ve eger istersen ayağını ardına (16) döndürürsün pes saña ecma‘ ve eħaffdür ve başını egerüñ ardına aşağıya koyasın ve bu vech (17) ehven ve eħaffdür ve bu vechün gökcekligi bunun ictimā‘ı ve istiklālidür ve nās ü cem‘iyyet

[183b]

(1) tarafından ebeden ihtifā‘ etmeyesin ve eger dilerseñ şıgır derisinden olan kalkanı çıkarub (2) anuñla müstetir olasın veyā dilerseñ ki sağ elün ile üzengi kayışında rumhı aħz edesin (3) pes edesin zīrā fārisler bunun küllīsini eylediler ve eger ihtifā‘ edüb dilerseñ ki ayağını (4) dābbenüñ karnı altından ol bir tarafa ihrāc edesin pes eyleyesin velākin bu vech (5) kolanı muhkem bağlamağa veyāhūd iki kolanı bağlamağa

muhtâcdur ihtifâ'da vech-i âher (6) kaçankim ihtifâ' edesin şol elüni dâbbenün tarafına çekesin pes anı çekersin muhtefî (7) olduğun hâlde inşâ'allâhü te'âlâ ve cerr-i âher ve buña efriķî dërler atunı aşdurasın (8) ve ba'dehu uyanı şol elünge eyerün ön kaşı ile alasın ve kıçını sağ el ile ve sağ ayağını (9) eyerün ortasına vaz' edesin ve şol ayağını yelenün bitdigi yer üzre havaya çekesin (10) ve kaçankim rücû' etmek istersin iki elünge i'timâd edesin ve sağ ayağını uzadub binesin inşâ'allâh (11) bu bâb kıyâmı ve anuñ aslını beyân eder her şahrâda (12) atunı aşdurasın ve eyerün kaşını uyan ile elünge alasın andan iki ayağını eyer içinde cem' (13) edesin ve ayakların barmaklarını üzenünün kayışı tarafından edesin ve ökceñi meyserenün ortası (14) tarafından edesin ve ilyeteyni ya'ni dizün aşağı yanlarında kabaca etleri eyerün kıçına ulaştırırsın (15) tâ kim at sükün üzre segirde pes kaçankim at sâkin ola kâ'im olub üzengide (16) тұрмақта ve тоғрулмақта i'tidâl üzre olasın ve gögsünü çıkarub başını ellerün (17) ile vezn edesin pes mādāmki başın mu'tedil olasın kâ'im olmağa kavî olursın

[184a]

(1) ve eger başın bir tarafa meyl ederse pes sen düşersin ve sen muhtâcsın ki uyan (2) bir vechile ola ki aña tayanasın pes emerün aşı budur ve nâsuñ ba'zısı eyerün ön (3) kaşına bir mıkra'a bağlar ve aña tayanur velâkin benüm katımda bu müstahsen degildür ve eger (4) istersen ki sırcadan iki kınnîne edinesin kınnîne kesr-i kâfila ve teşdîdile şol kabdur ki (5) içine şarâb qorlar ya'ni sırcadan iki kab edinesin birisi vâsi' ola ve içinde şu ola (6) ve birisi boş ola pes atunı koşub içinde şu olan kabı boş olan kaba aqıdasın (7) ve anı boş edüb ol birisine koyasın pes edesin ve kaçan istersen pes egeriñ kıçı (8) üzre oturasın ve ayakların uzadasın ve senün cülusun atunı habsinden evvel ola (9) ve tılq-ı sâñide oturasın ve şuyı bir sırcadan bir sırçaya boşaldasın ve iki kerre veyâ üç (10) kerre qalkasın pes bu gökcekdür ve eger istersen elünge bir devât-ı şâmî ile kâğıd (11) alub yazasın pes edesin ve cerr-i âher sen cıblak at üzre gelesin ve eyeri (12) ön kaşından çekesin ve anı atunı arkasına edesin ve sen geriye sağrı üzre çekinesin (13) pes kaçankim egeri yerine vaz' edesin iki elünge tayanub eyer içre oturasın ve eyerün (14) iki cānibini iki uyluğınla zamm edesin andan sonra sîne-bend ile başlayasın ve anı bağlayasın ve üzenünün (15) birisini sîne-bend içine koyasın ve iki ayağını iki üzengi içine koyasın andan kolanı eyerün (16) terkisine bağlayasın ve bu fende kolanı bağlamakdan müşkil nesne yokdur ve eger istersen (17) kolanı mıkra'a kayışınun halkasına bağlarsın ve mıkra'ayı dâbbenün karnı altına idhâl edersin

[184b]

(1) tā kim anı şol cānibine geçüresin ve mıkra‘anun esfelini sağ üzengüde kayışın ‘ağdı yèrine vaz‘ (2) édesin va sağ ayağını mıkra‘anun esfeli ile kāmçı tarafına vaz‘ édesin ve ayağın ile anı (3) üzeninün içine şokasın tā kim kāmçının kenārı cānib-i āherden şarkan ip tarafından (4) dābbenün karnına mürtefi‘ ola andanşonra sağ ayağını üzeni ile ve kāmçı ile alub (5) dābbenün karnına zamm édersin tā kim cānib-i āherden zāhir ola pes ‘alākayı ki şarkuğ (6) olan ipdür şol ayağın ile alasin veyā ok ile veyā nişānı atacak şey’ ile pes kaçankim (7) ‘alākayı şol ayak ile veyā sağ ile kāmçının kenārından sür‘at ile alasin kolanı (8) inşā‘allāh bağlarsın bimennihī ve keramihī ve şallā‘l-lāhu ‘ālā seyyidinā muḥammedin ve ālihi ve şahbihi (9) ecma‘inet-tayyibine’t-tāhirin (10) ve‘l-ḥamdü li‘l-lāhi rabb-i‘l-‘ālemīn *(Bu sayfanın geri kalanında süslemeler bulunmaktadır.)*

[185a]

(1) bu bāb şavālece ile ya‘ni tavīl ile zırbı beyān éder ve bu şol fārisin şüretidür ki şavlecān ile oynar *(Bu sayfanın geri kalanında süslemeler ve minyatür bulunmaktadır.)*

[185b]

(1) imdi şöyle ma‘lūm ola ki şavlecān ile zırb étmek ve oynamak fūrūsiyyet uşūlinün (2) a‘zamındandır menfa‘at yöninden her kimesneye ki fūrūsiyyet fenninden bir fenne tālīb ola ḥuşūşā kim (3) seyf ile rumḥ ve ok ile ‘amel éden kimesne için zīrā andan kerr ü fer ve kuvvet ve ‘atf (4) ve uğurlayın alub kaçmak ve cihād ve cevlan ve kıtālde münāvele vākı‘ olur ve dāḥı (5) devābb için mümāreset ve i‘tibār vardır belki ol benüm katımda ızmār mecrāsında cārī olur (6) pes feresān için ve devābb için ma‘ān lā-büdddür belki şavlecān ile zırb-ı ḥurūb için (7) mümāresetdür ve kıtāl için temrīn ya‘ni ‘ādet edinmekdür zīrā bunda kıtāl için münāvele ve cidd ü (8) ihtimām vardır ve fāris için eyerde ıslāḥ-ı şiyāb ve şemā‘il vardır ve rikābda ıslāḥ-ı (9) ricleyn vardır ve bu şanā‘at-i lezīzedür ve fūrūsiyyeti şan‘at éden kimesne için kesb (10) édecek yérdür ve biz vaz‘ eyledik ki fāris yine muḥtācdur devābbun yorgasından ve şavāleceden (11) ve meydāndan ve dāḥı şol aḥkāmdan ki anlarsız zırb cā‘iz degildür ve her kaçankim anlar (12) tecāvüz olına zırb bāṭıl olur ve fesād vākı‘ olur veyā telefe ta‘arruż lāzım gelür anlar (13) ile tokaşmak gibi ve şavlecān yüze veyā göze lāḥik olmak gibi vallāhü‘l-müste‘ān (14) bu bāb anda dāḥil olan şey’i beyān éder (15) şöyle ma‘lūm ola ki şavlecān ile lu‘bun küllīsi dört nev‘dür ve bunlar ma‘rūfdur (16) ve anlardan birisi sağ taraf üzre istivādur dābbe ile ve sağ tarafa redd étmekdür şağrı (17) ile ve kıyruk ile şol tarafa zırb étmekdür şağrı ile ve kıyruk ile ve garā’ibden bundan

[186a]

(1) gayrı ki bir ahadd katında anlar için nihāyet yokdur anların eyülerinden devābbun kavā'imi ve havāfiri gibi (2) ki bunların keşreti ihşā olunmaz illā zıkr olınan envā' ile veyā bu nev' için müstaķilldür (3) ve anın zarbı havadadur ve dāhı şol şey' ki bilinmez ve ekser olur ki lā'ibün kalbinde huṭūr étmez (4) pes nev'-i evvelde ki eyman ile müstevidür ebyen olan budur ki şavlecān ile merci'-ileyh (5) menkib-i eyser ya'ni şol çigin ola dābbenün irtifā'ında ve sağ tarafa ardına redd etmekde çügeni (6) şalıvere dābbenün kulağı ve kefeli berāberlığına velākin kulağa işābet étmeye ve zarb étdikde (7) dābbenün üzni ile berāber şol tarafa dābbenün önine irsāl éde ve çügenün merci' i sağ (8) cānibinden arkasının ardına ve sağ çigine menkib ola ve ardına şol taraftan redd etmekde (9) merci' i kuyruktan ve sağrıdan ola ve dört nev' de ki tefsir olundu şavlecān ile elün (10) mahreci başın üstinden ola illā meger deverānda ola veyā mümkün olmaya şavlecān ile müzāhame (11) ve müzāyaķa hasebiyle veyā şavlecānün işābetinden anın tarafına meyl aña müzāhim ola (12) veyā dābbenün şiddetile yēlmesi ve segirtmesi ve ḥamlenün vuķū'ı katındaki şiddetile anı zarb aña (13) mümkün olmaya ve bunun emşāli gibi ve ammā zarbın imkāni katında pes şol kimesne ki şavlecān ile (14) elinün mahreci dört nev' de başı üstinden olmaya pes anın zarbı zarbın gāyetile redīsindendür (15) ve mahmūd degildür ve ḥaṭānün vücūdile zarbı şedīd olmaz ve lāyık olan budur ki zarb yēlmekden (16) ve gayrıda üzenginün ḥaddi üzre kurbdan ola eyerden çıkmağa muḥtāc degildür (17) ve eger ḥazır ve ḥaml étmekde ḥaṭā édüb şavlecānı zarb étmese çügen ile dönüb yine ikincide

[186b]

(1) zarb éde ve envā'-i erba'ada dābbenün ardı ve kuyruğı ile selb éde ve eger ḥaşrda zarb (2) étmek aña mümkün olursa zarbın 'azāyibinden olur ki aña meşy dērler ve kaçankim bu şıfat (3) üzre aña zarb étmek mümkün olmasa dābbenün şiddet-i ḥaşrından ve nevāhīden ḥamlenün (4) vuķū'ından zīrā bu vechile zarb étmege zafer bulunmaz pes zarb éde her nice mümkün olursa (5) ilyetini ya'ni dizün aşığa yanlarında kabaca etleri eyerden çıkarmaya zīrā feresān 'ayb étdikleri (6) şey'ün eşeddidür ve dābbe cery için ve ḥamleyi taleb étmek için kā'ime ola tefsir étdigüm kadar (7) ve ebr-dest bu envā'-i erba'adandur pes şavlecān yere vāşıl olmazdan evvel anı zarb éde (8) bu dört nev' ile her vechile ve ebr-destden envā'-i keşire müteşā'ibe olur anlardan birisi (9) şavlecānün 'akfesi ile ya'ni çevgān ile yerden topı kaldırub anı zarb-ı ebr-dest ile

(10)  arb  tmekd r ve anlardan birisi  opı y rden  aldurırsın ve y re v şıl oldu dan sonra (11) y ti  b  a r-ı Őed dde ebr-dest ile  arb  dersin ve  arb-ı  a rda olan Şey' n   seni (12) ve   medid r ve bundan  ayrı e  y -yı ke  re m teferri'adur biz kit bı anlar n  ikri ile tatv l (13)  tmegi keriye g rd k ve l -b dd olan budur ki Őavlec nı  ab   tdikde i'tim d-ı Őed d ile ba  barma  (14) ile a a i'tim d  de ve an n ittis 'ını ir  a  de t  kim  arb i  n a leb ola ve ilyetini (15) eyerde  ok  tmeyesin ve s 'ir-i beden i  n  areket iki  igin ile iki elden ola ve Őavlec n ile (16)  arb  de ve  op y re d  mezden evvel Őavlec n n  akfesi ile anı  aleb  d b  arb  de (17) ve Őavlec n ile lu' b  den kimesneden ma b ld r ki na ar  de Şol Őavlec na ki an nla lu' b  der

[187a]

(1) pes Őavlec nda men' e er in g rmeye belki  akfede bir y rde  op n  arbı e er in g re ve evvel nden (2) lu' bı ma m d olanlar n ba' zısından  ikr olunur ki ol Őavlec n n  akfesine bir deri p resini (3) Őarardı  opı  arb  edecek y rden  ayrı pes  a ankim  arbdan f ri  olurdu Őavlec nda (4) men' e er in g rmezdi ve bunun k ll si m stev  ya'ni d z meyd nı  aleb  d b  a d  tmesinde (5) olur ve Şol d bbe ki an n  zre Őavlec n  arb olunur an n Şıfatı budur ki ya  ı ola ve  alkı (6) mu kem ola  av  ola y re ya ın ola ayakları me'm n ola ceryi leyyin ola   dd ola ya'ni (7) keskin ola d ndermesi ser ' ola 'in nı  ıf   de  ı ları leyyin ola ve all h  a'lem (8) Őavlec nlar n ma  d ri Şıfatıdur (9) pes Şol mi d r ki ehl-i  arbu  re'yi an n  zre cem' oldu  Őavlec n n uzunlu ı ma ba  ile ya'ni (10)  ab ası ile on  ab a ola ve  a ankim bunun  zre ziy de olsa Şacını d nd rmekden (11)  ok men'  der ve mi d r n n a  arı yedi  ab adur ve eger bundan n     olursa  arb (12)  dici m n an  olma a mu t cdur ve ilyeteyni  a ra  ıkar eger  ob andan ıra  olursa ve  arb (13) i  n in in  ki ma all  olmaya ve inti  bı terk  tmek ve eyerden  ıkm   ziy de  aybludur ve yedini (14) iki  igin ile ve iki b   r ile cem ' ken r ile medd  tmekde  ayb yokdur  a ankim iki ilyeti eyerden (15)  a ra  ıkmaya ve her ne  adar Őavlec n uzun olursa ki uzunlu ı ifr t  zre olmaya ki (16)   ribi men'  de lu' b i  n anı d nd rmekden  arb i  n a leb olur ve ebyen i  n (17)   send r ve Őavlec nlar n e  ali elli be  mi   l ola ve eger bunun  zre ziy de olursa

[187b]

(1) pes an nla lu' b  den kimesne  zre Őa  l olur ve anlar n e affı kır  mi   ld r ve eger (2) bundan n     olursa oynayıcının elinde mu  arib ve m te arrik olur ve e  ali ile e aff n (3) m beyninde ola pes a   bına muv fa ati  adar  zre gerekd r ya'ni

aşhâbının kuvveti miqdârı üzre (4) gerekdür ve şavlecânın ‘akfesi üç vech üzredür her bir vechi bir nesneye şâlihîdür ve her recül (5) için anlardan bir zarb vardır kudreti ve ‘âdeti kadar ki anı mu‘tâd olmuştur ve şavlecân (6) ‘akfesinin tefsîrini ben terk etmem ve anda ve anıyla vâkı‘ olan zarbın ihtilâfin ve anı (7) râci‘ olan hamdi ve zemmi terk etmem pes küçük olan ‘akfe ki ortası yere yapışık (8) ola ve tarafı mürtefi‘ ola ve bu topı en ırak yere çalar ve bu yere az tokinur ve ba‘zısı (9) münbasitdür ve ba‘zısı uzundur başı mürtefi‘dür ortası yere mülâşikdur ve bunun işabeti (10) karîbdür ve bu yere çok tokinur ve evvelkisi bundan ahmeddür ya‘ni makbûldür zîrâ anın başı (11) küçükdür ve yere az tokinur ve bununla zarb eden ekser işabet eder ve top için lâbüdd (12) olan budur ki küccük olmaya ki gözlerde gizlene ve örtile küccüklüğünden ötüri ve dâhî (13) büyük olmaya ki şakîl ola ve şavlecânı kesr ede ve göze yakın ola ve anı işabet ede her kim (14) anı kaşd ede velâkin kadri vasa‘t ola pes kaçankim göze işabet ede gözüñ çevre yanı (15) ve vechinin ya‘ni yañağın çıkıuğı ‘aybün zehâbından men‘ eder ve top yün ile ve panbıh ile şarula (16) ki örtüle ve deve yününden gayrı anı münâsib degildür zîrâ bununla hafîfdür ve bunun zararı (17) azdur vallâhü a‘lem

[188a]

(1) şavlecân ve top için meydânın miqdârı ve meydânın ecvedi (2) ve miqdâr yönünden meydânın ecvedi ya‘ni eyüsi oldur ki uzunluğu biñ zirâ‘ ola (3) ve yaşıllığı yüz zirâ‘ ola pes bu miqdâr ve buña yakın olan ziyâde ve nokşânda (4) eyü miqdârdur ve meydân düz gerekdür ki anda taş ve kesik olmaya ve yokuş olmaya (5) tâ kim devâbb inişde aşğa indükde başı üzre düşmeye ve gögsi çıkmaya ve yokuşda (6) yorgunlıktan nefesi şıkılmaya ve münka‘at‘ olmaya vallâhü’l-müste‘ân (7) nekadâr ‘aded kimesne gerekdür ki anlar ile zarb şâlih ola anı beyân eder (8) pes anların miqdârı yönünden ecvedi ondur ve bunun beyânı budur zîrâ lâ-büdddür iki (9) fırkadan birisi için leben şacından ve âhîr kimesneden ki anın ardınca ola zarbını (10) îşâl ede ve eger ha‘tâ ederse tertîb ede ve yine iki kimesneden lâ-büdddür fırka-yı (11) uhrâ için olan leben şacının eşerinde ola ve bir kimesneden lâ-büdddür ki aralarında (12) ola ve fırka-yı uhrâ için yine bu beş vardır ve eğer anlardan iki veyâ dört kimesne (13) ziyâde olursa pes bu miqdâr mutavassıt degildür ve muzırr dâhî degildür ve kezâlik eğer eksik (14) dâhî olursa ve kaçankim anlar miqdâr-ı mezkûrdan az olalar pes eğer anlara ta‘ab (15) gelürse şavlecânı zarb eden kimesneye top yalnız kalmak şedîd olur topı taleb etmek ve haml etmek (16) zarb şâhibi üzre şakîl olur pes bunda

ihmāl vākı^ç olur ve mümkindür ki bunda hazākat (17) zāhir olmaya top ihmāl olına tā kim zārib ile tālib anı tahrik éde ve haml olına

[188b]

(1) şol kimesne üzre ki ol anuñ elindedür pes kaçankim anlar çok ola top (2) giremez ve anuñcün meydān bol olmaz ve zārb az vākı^ç olur ve ebyen muṣṭarib olur (3) ve vuḳūf ve izdiḥām top üzre çok olur ve zehābı az olur üzerine devābbuñ (4) vürūd-ı keşretinden ötüri pes bu zıkr olınan şavlecānlar ile lu‘buñ vaṣfıdur ve bunun (5) katında bizüm bu kitābımız tamām olur bu bāb okı ve ok atmağı beyān éder (6) ve şahīḥ ve qādīm olan remyi beyān éder ok atmağ ‘ilminde kāmīl olan ḥükemā (7) anı ihtiyār eylediler ve dāḥı ḥarb vaḳtinde ve şayd içün ve nişāna urmağ içün (8) ve şırıḳ üstinde havada hedef içün ve öñdüle atmağ ve bundan ğayrı şey’ içün (9) insānuñ ihtiyācın ve dāḥı yayların ve okların miqdārın ve kūrān ve iḥbārda remyün faẓlı (10) ḥaḳḳında vārid olan şey’i beyān éder ki iḥbārın şöhretinden ötüri āsānīdinuñ (11) beyānına ihtiyāc yoḳdur pes anların ba‘zısı allāhü te‘ālānuñ ve e‘iddü lehüm (12) mestetā‘tüm min kuvvetin ve min ribāṭi’l-ḥayli türhibüne bihi ‘adüvva’l-lāḥi ve ‘adüvveküm kavlidür (13) pes rivāyet olındı ki bu āyetün tefsīri ḥaḳḳında resūlu’l-lāḥ şallā’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellem minber (14) üzre nāse ḥiṭābet édüb ayıtdı ve e‘iddü lehüm mestetā‘tüm min kuvvetin ve min ribāṭi’l-ḥayli (15) elā ve inne’l-kuvvete’-r-ramyü elā ve inne’l-kuvvete’-r-ramyü elā ve inne’l-kuvvete’-r-ramyü (16) ya’ni atında kuvvetden murād ok atmağdur ve resūlu’l-lāḥ şallā’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellem aşḥābdan (17) bir kimesneyi gördi ki anuñ cismi şolmuş ve arıḳlanmış ve ol kimesne ok atıcı idi pes

[189a]

(1) resūlu’l-lāḥ şallā’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellem aña ayıtdı mā fe‘ale ramyüke ve mābāle cismüke ḳad neḥale ya’ni ok (2) atmağ saña ne eyledi ve cismüne ne oldı ki şoldı pes ol kimesne resūl ‘aleyhi’s-selāma (3) yā resūlu’l-lāḥ atam ve anam saña fedā olsun dedı ve ok atmağı terk eyledi ve ‘ibādete iḳbāl (4) eyledi pes resūlu’l-lāḥ şallā’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellem ol kimesne içün ayıtdı ve’l-leẓī be‘aṣenī bi’l-ḥaḳḳı (5) me’l-leẓī aḳbele ‘aleyhi bi-efzale mimmā terakehü ya’ni şol allāḥ ḥaḳḳıçün ki ḥaḳḳ u ‘adl ile beni irsāl (6) eylemişdür şol şey’ ki ol kimesne aña iḳbāl ve teveccüh eyledi ya’ni ‘ibādet efzāl degildür (7) anuñ terk édüğü şey’den ve ol ok atmağdur pes ol kimesne yine ok atmağı başladı (8) ve şikātden rivāyet olındı ki resūlu’l-lāḥ şallā’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellem aşḥābdan bir kimesneden (9) su‘āl eyledi ya’ni ḳandadır dedı pes bir

kimesne ayıtdı oynamağa gitdi pes resûlu'l-lâh (10) 'aleyhi's-selâm mâ naḥnü ve'l-lü'bü ya'ni bizüm lu'bile ne münâsebetimüz vardır dedi pes ol kimesne (11) ayıtdı oḳ atmağa gitmişdür yâ resûlu'l-lâh pes resûlu'l-lâh ayıtdı kezâliküm fel'abû innehü men (12) ütiye ḥaṭṭan mine'r-ramyi ve terakehü kâne küfran li'l-mün'ami 'aleyhi ve resûlu'l-lâh 'aleyhi's-selâm ayıtdı küllün (13) lehvün lu'bün illâ selâsetün ramyüke bıḳavsike ve te'dîbüke ferasike ve mülâ'abetü'r-racüli ehlehü ya'ni lehvün (14) lu'bdur ya'ni oyundur üç nesneden ḡayrı birisi ḳavsün ile oḳ atmaḳdur ve birisi (15) atunı ḡazāya terbiye etmekdür ve birisi recülün ehli ile olan mülâ'abesidür ve benüm ḳatımda (16) oḳ atmaḳ sevgülüdür zîrâ anun için ecr vardır ve resûlu'l-lâh şallâ'l-lahu 'aleyhi (17) ve's-sellem leyestevcibü'l-cennete bisehmin fî-sebîl-illâhi selâsetü neferin şâni'uhu yaḥtesibü fî şan'atihi

[189b]

(1) el-ḡayra ve'r-rāmî biḥî ve müniblühü ya'ni bir oḳ ile üç nefer cennete müstaḥaḳḳ olur birisi yapucısıdur (2) ki şan'atında ḡayr iktisâb eder ve birisi anun ile atıcıdur ve birisi imdâd edicidür (3) ve şikâtden rivâyet olındı ki resûlu'l-lâh şallâ'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem ayıtdı men ramâ bisehmin (4) fî sebîli'l-lâhi ve beleḡa'l-'adüvve ev aḡṭa'e kâne lehü ke'itḳi raḳabetin ya'ni bir kimesne fî-sebîli'l-lâh bir oḳ atsa (5) ve oḳ düşmâna yetişse velâkin ḡaṭâ etse kimesneyi urmasa anun için bir ḳol âzâd (6) etmek kadar ecr olur ve resûlu'l-lâh 'aleyhi's-selâm ayıtdı inne'l-melâikete lâ taḡzuru şey'en (7) min lehviküm ille'r-rahâni fi'l-ḡayli ve'n-naşâli ya'ni melâ'ike sizün lehvünüzden birisine ḡazır (8) olmazlar atı yaraşdırmaḳdan ve oḳ atmaḳdan ḡayrı ve resûlu'l-lâh ayıttı te'alleümü'r-ramye (9) feinnemâ beyne'l-hedfeteyni ravzatün min riyâzi'l-cenneti ve ibrahim naḡfiden rivâyet olındı ki (10) ayıtdı yay namâzda ridâ menzilesindedür imdi şöyle ma'lûm ola ki remy-i şaḡiḡ ki insân (11) aḡa muḡtâcdur ve aḡa lâ-büddür ḳass-ı 'acemî ile ya'ni 'acemî yaylar ile oḳ atmaḳdur (12) ve mülûk-i feres bununla te'dîb olındılar ve bununla ta'allüm êtdiler ve anun şun'ı ya'ni işi (13) muḡkemdür ve anun için aşâlete dâ'imâ ve şiddet vardır sâ'ir-i esliḡadan (14) zîrâ anlar yaylardan vâsi' ve şedîd olan yayı ittiḡâz ederler ve oḳlardan pek olan (15) ve muḡkem olan ve ceyyid olan oḳı ittiḡâz ederler ve oḳı ebyen ile atarlar yayı ziyâde (16) çekmegile ve ayırmaḡıla ve uzun oḳ ile çekmegi istîfâ ederler ya'ni oḳların uzun (17) ederler ve tamâm çekerler nefsleriyle ictihâddan ötüri bedenlerinin şiddet ve ḳuvvetleri ile

[190a]

(1) ve şadrlarınun vüs'ati ile ve kollarınun uzunluğı ile pes oklarınun şiddet-i te'sîrin nice müşâhede (2) edersin şedîd ve kavî ve muşanna' olan yaylar ile pes ok atmak bizim zamânımızda fâsîd oldu (3) zîrâ yayları yumşak ve mülâyim eylediler ve ok atmağa mensûb olan yaylardan şan'atlu ve ziynetlû (4) olan yayı isti'mâl eylediler ve vâsıtiyyeye meşgûl oldılar cemî' hâlâtında pes yaylardan (5) mutavassıta olan yayları demek istediler pes ğalať edüb vâsıtiyye dediler zîrâ ehl-i (6) vâsit yayları ve ok atmağı fehm ve idrâk eylemediler pes nâs ehven olan şey'e şürû' (7) eylediler pes benüm katımında şanî' ve muhkem olan yay ile remyün menfa'ati vâsıtiyye-yi leyyine (8) ile olan kavı ile vâkı' olan remydür pes ehl-i ħurûb anı bıraktılar ve bunda ħaťâ (9) eylediler ve bu kavmün âdâbını tecrîbe etmediler ve bu 'ilmden bahs etmediler ve anı ehlinde taleb (10) eylemediler pes meyl eylediler türkî ve 'acemî ve ğayrıdan her fenden tar olan yaylara ve okları (11) kıssa eylediler ve yayları şulb ve katı eylediler pes yayları şadrlarına çeker oldılar (12) pes yakın yêrden oklarınun te'sîri ziyâde oldu ve anlardan ba'zısını gördüm ki kuvveti (13) miqdârından ziyâde şulb ve katı olan yaydan atdılar pes yayı çekdükte yay anı (14) cezb eder ve anın kuvveti yay şalâbetinün nısfından az olur pes bu hâlet ile anın şol (15) eli şâbit olmak mümkün olmaz ve gözi kamaşur belki ol yay ile okı nêreye atacağın bilmez (16) pes eger işâbet ederse pes ol emr ittifâkıdur ve bu ok ki uzunluğı sekiz kabza ola (17) kanda yêtişür şol yayın okına ki vâsi' ola ve anda olan şiddetde bunun şiddeti ez'âf ile

[190b]

(1) ziyâde ola ve okın uzunluğı on iki kabza ola ve ok atıcı bildüğü kıyâslar ile yayı (2) koparmak ile okı tamâm çeke ve elini sağ çigini üzre vaz' ede ve kirişün içêrüsinden (3) ata heyhât ki bu iki ok cemî' hâlâtda berâber ola ve ok atmak 'ilmi ehlinde ba'zısı (4) zu'm eyledi ki ok demreni kadar okın ziyâde olması yêtmîş zîrâ artuk gider velâkin nâs (5) şan'atı ve 'ilm ü edeb talebini zâyî' edüb terk eylediler pes eger bu uşûl-ı muhkemeyi aĥz edüb (6) atlara mülâzemet edeydiler bunlar anlara 'âdet olurdu ve anlara mâlik olurlardı görmez misin ki (7) kavvâs kaçankim üstâz olsa ziyâde katı olan yayı ez'âf-ı keşîre ile çeker ki andan şedîd (8) ve kavî olan kimesne anı çekmez ve bunun sebebi anın çok mûmâreseti ve çekmege i'tiyâdıdur (9) pes bu 'ilmün şu'ûbetinden ötûri nâs bunu terk eylediler ve bu 'ilmden anlara za'îf (10) ve âsân olan nesneyi aĥz eylediler zîrâ bu 'ilmi bilüb anınla 'amel eden azdur pes bu 'ilm kalmadı (11) ve ehli az oldu ve her fende 'amel nâķış oldu ve aña ħalel dâĥil oldu ve anları ihâta (12) eyledi anın tâlîbi az olduğundan ötûri ve anın uşûl-i muhkeme-yi

sābite-yi kaviiyesin envā'-i (13) muḳaddere-yi mücerrebesin zāyī' étdüklerinden ötüri ve 'ilm neyl olunmaz illā ta'allüm ile ve müte'allim (14) olan kimesne 'ilm ile müntefi' olmaz illā muḫāṭün-fih olub yaḳīn ile ḥāşıl olan 'ilm ile (15) belki oḳ atıcıya lāyık olan budur ki oḳ atmağı ta'allüm éde yayların küllisi ile gerek ʔar (16) olsun ve gerek bol olsun ve yayda oḳı çeke yayun ebyeni üzre ya'ni açıḳdan çeke (17) ve bu mevzi'inde şerḥ olundu imdi şöyle ma'lüm ola ki ḥükemā ve ḳudemā oḳ atmağı dört

[191a]

(1) vech üzre te'sīs ve tertīb eylediler ve evvelkisi taḳdīrdür ve ikincisi i'tidāldür ve üçüncisi (2) sür'atile aḫz étmekdür dördüncisi şiddet ile sedāddur ve oḳ atıcıya lā-büdddür ki yayınun (3) miḳdārını ve i'tidālını ve şiddetinden mülāyemetini 'ārif ola ve dāḫı gidecegi miḳdārını (4) ve çekmesi miḳdārını ve atması miḳdārını ve şan'atile ta'dīli miḳdārını 'ārif ola ve istiṭā'at (5) ve ḳudreti olduğı kadar oḳ atmaḳ üzre nefsi ile mücāhede éde vaşf olunduğı gibi (6) ve oḳı yüksek atmağıla ve alçaḳ atmağıla ve cevānibe atmağıla vāḳī' olan ḫaṭāyı 'ārif ola (7) ve oḳı irsāl étdükde düşecek yerini 'ārif ola ve atduḳda cemī' a'zāsı ile i'tidāl (8) üzre ḳā'im ola lāyık olduğı gibi nitekim zıkr olundu gerek fāris olsun gerek (9) olmasun pes kaçankim oḳ atıcı buḅa mülāzemet eylese ve şan'atı ve tedbīr ü taḳdīri (10) gökcek eylese degme zamānında ḫaṭā étmez illā meger bir 'illet sebebiyle ḳolı za'fdan ditremekden gibi (11) veyā idmān ḳilletinden ötüri ve atmağı mu'tād étmemekden ötüri pes fūrūsiyyet a'mālinden (12) bir 'amel idmāna muḫtāc degildür oḳ atmaḳ aḅa muḫtāc olduğı gibi ve ma'a-zalīk (13) atıcı üzre her oḳun ne miḳdār gidecek yeri ḫafī olmamaḳ gerekdür zīrā oḳı maḳbaẓ ile kiriş (14) üzre tesviye étmekden oḳ ne keyfiyyet ile ḫalāş bulduḅın 'ālimdür ve segirtmekde yaya (15) ḡalebe édüb sür'atile aḅa yapışā ve oḳ atıcı şāḡa ve şola biribirinün ardınca ata (16) ve anlar ile işābet éde ve müşkil budur ki atı segirdürken demür ḳalkān ile eṭrāfa bu ḳadar (17) oḳ ata ve küllisi ile işābet éde ve oḳ atmaḳ bu uşul üzre binā olunmuşdur pes müşkil

[191b]

(1) olduḅından ötüri terk olundu ve şan'at yāvī ḳılındı ve bu şan'atda şaḫīḫ olan (2) şey' üzre muvāzābet zā'il oldı ve nāḳış üzre 'amel olundu ḫattā oḳ atıcılardan (3) bir kimesne oḳı atar pes ḫaṭā éder işābet étmez bilmez ki nereden ḫaṭā eyledi ve işābet (4) eyledi bilmez ki nice işābet eyledi pes bundan azher-i cehl olmaz ve eger ebyenden ya'ni (5) açıḳdan ataydı ve bu fende mü'eddeb olan kimesnelerden ta'allüm édüb şan'at ile ataydı (6) aḅa nerede ḫaṭā étdüḅi zāhir olurdu pes andan ictināb éderdi ve şavāb

dāhı (7) zāhir olurdu pes aña nābi^c olurdu ve remyün ‘illetlerin bilürdi pes nereden (8) haṭā etmişdür aña ma‘lūm olurdu pes anı kendü nefsinden izāle ederdi pes biz vaş (9) eyledük fārise ve rācile ebyenden ta‘līm étdüğümüz ok atmağı ve ta‘limün ibtidāsın ve bi’l-lāhü’t-tevfīk (10) bu bāb kıavs-i leyyin ile ya‘ni kepāde ile ok ta‘līmünün ibtidāsın beyān éder (11) üstāzların ba‘zısı ayıtdı müte‘allim olan kimesne muḥtācdur ki bir zīrā^c mīkdārı rendelenmiş (12) bir ḥaṣebe ittihāz éde ki aña meşq dērler pes yayı kabz étdüğü gibi anı kabz éde andan (13) sonra yay gibi anı çeke ebyenden atmağı kavī édince ve andan yaya ğalebe édince pes kaçankim (14) bunu muḥkem éde ve bunun ma‘nāsın ‘ārif ola kepāde olan yumışak yayı ala ki uzun ola (15) ve ṭab‘ı ve zihni olmayan kimesne buña muḥtācdur ve ṭab‘ı olmayan kimesne her kağı şānā‘atda olursa (16) anuñla müntefi^c olmaz pes müte‘allim olan kimesneye lā-büdd olan budur ki yumşak yay édine ki (17) anı çekdükte kuvvet ile çekmek lāzım gelmeye ki çekmegile bir ‘uzvı yerinden hareket éde andan sonra

[192a]

(1) şol eliyle yayı kabz édecek yerin kabz éde ve bir tarafa münharif olduğı hāde ṭura toğrı (2) ṭurmaya ve iki ayağın ayıra kol kemüğü mīkdārı ve iki ayağı üzre berāber ṭura birisine ziyāde (3) tayanmaya ve ayaklarının şadrını açā ve yayı toğrı diküli ṭuta başın aşāğā ṭutmaya yayı başını (4) uyluğı üzre kıomaya ve bunu éden kimesneyi gördüm velākin ben bunu ihtiyār étmedim (5) ve yüzün ok tarafına döndüre ve eñegini şol çiginı muḳābelesinde éde ve şol çiginı baş (6) éde ve sağ çiginı kıaldura tā kim sağ eli anuñ üzre kıudret şāḥibi ola ve şol eliyle (7) yayı kabz édecek yerini kabz étdikde toḳsan toḳuz ‘aḳd éde zīrā kabz étmege bu daḥı eşedd (8) olur ve şehādet barmağını ikāmet étmeye ya‘ni toğrı ṭutmaya zīrā nāsuñ ba‘zısı anı ikāmet (9) éder velākin kaçankim anı ikāmet éde kolıñ bilekde olan mafşalını ta‘ṭıl éder ve kabzası za‘īf (10) olur pes buña mu‘tād olur ve aña ṭabī‘at olur ve bu şānātuñ ḥāzıķı oldur ki okı alub (11) demrenini makbaż tarafına vaż^c éde ve üsti yanından şol elini uzadub baş éde ve kolıñ (12) bilekde olan mafşalını şol tarafa döndüre ve yayı esfelini bir mīkdār ihrāc éde ve sağ (13) dirseğı yüzünün muḳābelesinde vāķı^c ola ve elleri ile ok üzre otuz üç ‘aḳd éde (14) ve üç barmağını ziyāde şedd éde şehādet barmağıyla baş barmağından ve şehādet barmağını ok üzre (15) büke tā kim okıñ şadı yayı kabzasına şarılmaya ve ok mecrāsından çıkmaya andan sonra yayı (16) bir kerre kıaşlarının üzerinden geçe ve çekmekde ‘acele étmeye belki sākin çeke tā kim sağ elini (17) çigin başı üzre vaż^c éde pes evā’ilden ok atıcılar böyle eylediler ve çiginün yüzi üzre

[192b]

(1) ve başı altında vaz^c etmek müte^callim üzre dāhı elṭafdur ve okı irsāl etmekiçün dāhı esra^cdur (2) okuñ hurūcı vaktinde sağ eliyle bükmeyle ve şol elinüñ hareketi aḳall olur ve enegini şol (3) tarafa enḍüre ve sağ çigini yukarı tuta ve şol çigini aşğa tuta ve şadrını idḥāl éde (4) ve yayuñ taşrasından naẓar éde şol elüñ arkası cānibine pes kaçankim elini çeküb (5) çigin üzre ola pes üç ‘add kadar veyā ekṣer eger tāḳat getürürse eglene velākin çok (6) eglenmeye ve sağ eliyle kirişi kıparub şimāline muḳābil ḥiddetile silküp çeke ve sağ eli kulağınüñ (7) yumşığına muḳābil ola önüne çekmeye ve andan müte^caḥḥir olmaya ve okı ıtlāḳ étdükdenşonra (8) şimāli yemīninden bir miḳdār esfel éde ve şimāli yayda münbasit ola munḳabız olmaya ve iki el ayasını (9) cemī^can şedd éde ve şimāli ile yayuñ ḳabzasına ṭayana şol mevzī^cde ki aña i^ctimād éder (10) ve i^ctimādınüñ ibtidāsı naẓardur ve şimāl aña tābī^cdur ve i^ctimād etmek çekmekden evvel olur (11) ve şonra olur ve kaçankim hareketi ḥādiṣe olsa pes aña i^ctimād etmek benüm ḳatımda iki (12) zarb üzredür birisi budur ki recül za^cīf olsa pes nez^cüñ āḥirinde anuñ i^ctimādı şaḥīḥ olur (13) ve biri dāhı budur ki recülün nefsinde kuvvet olsa pes anuñ i^ctimādı meddinüñ bedeninde olur (14) ve ḳavī olan kimesnenüñ şol eli ṭayanmaz ve yayı evvel çekdükde maḳbaẓına ṭayanur ve za^cīf böyle (15) degildür zīrā za^cīfün i^ctimādı şaḥīḥdür sükūndan şonra ve elini çigine üzre vaz^c étdikden (16) şonra pes kaçankim müte^callim olan kimesne yumışak yayı çekmekde ok atmağı ögrene ve ol (17) aña ṭabī^cat ola pes ba^czı eyyāmda ḳatı olan yayı çekmesün tā kim aña ṭabī^cat ola yumışak olan

[193a]

(1) yayda olduğı gibi pes kaçankim bedeni sākin olsa ve barmaḳları ok atmağıla aña elem (2) vèrmese niçe gün ok ata her ne şey^c ki i^ctimād éderse kırtāsdan ḡayrı ve kırtās (3) ok atmaḳ içün naşb olınan edīmdür tā kim iki ḳabzası şalb ola ve ḳatı ola ve ḳatı (4) yayı çekmekde ögrene ve üstāz ola yumışak yayı çekmekde olduğı gibi pes kaçankim ḳatı yayı (5) çekmekde müstaḥkem olsa ve evvelki gibi şan^catında üstāz olsa pes nişāna urmağa ve kırtāsa (6) i^ctimād étmege mübāşeret éde ve eger ḥālinden müteḡayyir olursa ‘ulüvve rücū^c éde tā kim müstaḥkem (7) ola ve yine ‘avdet éde ve şol āfet ki ḥālinden anı taḡyīr éder işābet étmege anuñ hırşı (8) var ve ok atmağı öğrenmek isteyen kimesne günün evvelinde çıḳa ve bēş ok veyā andan aḳall ata (9) kuvveti ḳadar ve şan^catda istiḥkāmı ḳadar zīrā kaçankim ḳatı olan yayı alsa ḳabzası müteḡayyir (10) olur ve tab^cı ziyāde olur ve egerçi kim ‘amelinde müstaḥkem ise pes

kırtāsda ya'ni ok (11) için naşb olınan edīmde qalbi müteğayyir olur ve ok atmakta bu tağayyürden lâ-büddür ve (12) tağayyür kuvvetinden ziyāde anuñ hırşı kadar olur ve bundan ötüri günün evvelinde az atmak ile biz (13) emr eyledik tā kim 'ameli zāyi' olmaya ve şan'atını unutmaya ve ok atıcı egerçi kim qalbi ile fehm ederse (14) velākin elleri eyü ok atmağa aña icābet étmez tab'ı şiddetinden ötüri andanşonra her çıķduķda (15) redd éde kuvveti kadar ve şan'atından öğrenüb muhkem atdıķı kadar ve lâ-büdd olan budur ki ok (16) atıcınuñ yayı anuñ kuvveti kadar ola tā kim anı kahr éde ve aña galebe édüb istediķi gibi anı çeke (17) ve daķı anuñ tarlıķı ve bolluķı ok kadar ola tā kim yayuñ uzunluķı okuñ uzunluķı kadar ola

[193b]

(1) yay başından ve anuñ kenārından zīrā eger yay okdan aķall olacak olursa anı çekmekte (2) aña zor édersin ve eger okdan uzun olacak olursa yay ok üzre gelir (3) ve anda anuñ çekmesi kabīh olur ve okuñ uzunluķı ok atıcınuñ çekmesi ve iki kolunuñ uzunluķı (4) ve kulaçladuķı kadar gerekdür ve ok atmağa 'ālim olan kimesne bizüm zıkr étduķumuzden (5) bir şey' tecāvüz étmez ve ululara lâyıķ olan budur ki hāzıķ olan kavāssuñ işlediķi (6) yaylardan yay édine ve yay yeyni ola müntaşib ola ya'ni diküli ola ziyāde çekmege (7) şabūr ola orta hāllü ola ne yaşı ola ve ne ziyāde ince ola ve iki başı mürtefi' ola az olmaya (8) ve çok olmaya ve kezālik sifli olan başı münbasite ola ve kabz edecek yeri kâ'im ola (9) ve kabzanuñ kenārı bir miķdār yüksek ola kertik ola tā kim ok içine gire ve ok atıcıyı (10) imsāk éde kabzaya tayanduķı zamānda ve nefesini aña tarh étmeye tā kim elleri müteğayyir olmaya (11) ve yayuñ kabz edecek yeri sekiz barmaķ kadar gerekdür ve bu maķādīrūñ ahsenidür ve ammā anuñ (12) yoğunluķı ve inceliķi pes erün el ayası kadar gerekdür pes eger ince olursa üzerine (13) bir nesneyi şara ve bunda niçe eşyā vardur 'an-ķarīb anlar zıkr olınur inşā'allāhü te'ālā (14) ve yayuñ boyunları muhkem ve maķbaż-ı murabba' ola kiriş taķacak yeri açuķ ola uzun olmaya (15) ve kıssa olmaya başlarında rüchān ola ya'ni eksilmiş ola bu yayı çekmege dāķı ehven olur (16) velākin çok olmaya ki anı tahrik éde ve dāķı kıssa olmaya ki okı eglendürür ve bu zıkr (17) olınan yay yayların evfakıdır bu fende ve bundan şonra vaşf éderiz remyün her cinsinde

[194a]

(1) yayların ķangısı muvāfıķdur inşā'allāhü te'ālā ve'l-ķamdü lillāhi 'alā tevfiķihī ve ni'amihī ve keramihī (2) bu bāb bercās için ya'ni havada ağac başında olan nişāna atmak için maķşuş (3) olan yayuñ şıfatın beyān éder ve bunun beyānı budur ki yayuñ

beyt-i a'läsı ve üst (4) kaşı lāzım olan miqdārdan uzun ola zīrā beyt-i esfelün def'i şedīddür ve şol (5) yay ki anuñ ile yüksek yêrden atar beyt-i a'läsı ve kaşı evvelkiye muhālif gerekdür ve sâ'ir (6) mevâzı'da ve cemî' i'râzda pes anda vech budur ki yayuñ beyt-i a'läsı ve kaşı esfel üzre (7) zâ'id ola ve maqbaz yêrinde sehmün mecrâsı şol haysiyyetile ola ki her yaydan çıkdığı gibi nısfından (8) ortaya çıka kaçankim orta takdîr olunsa ve kezâlik ma'kūd olan kirişin ortasından (9) çeke kaçankim yayı çeke ve anı iki kat éde ve bu şol i'tidāldür ki her kavsdan oñ mecrâsı böyle (10) olmak gerekdür ve kaçankim yay ile sefere çıkasın pes anı âteş yanına getüresin toz üzre ki bir şeceredür (11) ve duhn-i şıynî ile anı yağlayasın ve eger toz bulunmaz ansız dahı câ'izdür ve yağ yayı şulb (12) éder ve andan yaşlığı ve anuñ nem almasın men' éder inşâ'allāhü te'ālā ve bi'l-lāhi't-tevfīk (13) bu bāb oklarıñ ecnāsın beyān éder (14) lā-büdd olan budur ki ok atan kimesne oklardan kaşabî ya'ni kāmışdan olan okı édine ki (15) kaşab-ı şāmīden ola kaşrı ve ka'bı eyü ola bişmiş ola cevfi şahīh ola ve şakl ve hiffetden atıcı (16) muhtāc olduğı miqdār üzre ola ve az olur ki pekişür dāhı cedīd iken ve bunun (17) ekseri pekişmez cevfi pek olmayınca ve ammā havār ya'ni yumışak ve za'if olan kāmış evvelki

[194b]

(1) emrde pek olur ve ba'dehu yine yumışak olur ve kaşab-ı haşāşî dāhı böyle böyledür ve bu (2) haşīndür ya'ni iridür fi'li havārın fi'li gibidür ve ammā müddehan ya'ni kāmışdan olan ok ki (3) dütnlenmiş ola pes aña yakın olmayasın zīrā ol kibrit dütünde dütlümişdür pes anuñ (4) şüreti gitmişdür ve anda şiddet ve bekā yokdur ve senün üzerüne güneşde kұrumış beyāz (5) kāmış olsun zīrā ol kāmışuñ aşlebidür huşūşā kim şāmī ola ve şāmīnün sıfatı ka'bı (6) kaşīrdür ve ka'bında yarıklar olur üsti yanından kesilmişe beñzer ve haşāşî olan kāmışuñ (7) iki boğumu arası uzundur ve şolidur ve gökcekdür ve boğumu düzdür ve rummāt (8) ya'ni ok atıcılar okuñ sıfatında ihtilāf eylediler pes ba'zıları ortasından yukarusınuñ (9) uzunluğın ihtiyār eyledi ve ba'zıları kışa olmasın ihtiyār eyledi ve zu'm eyledi ki (10) uzun olan eskendür ya'ni tīz degildür ve kışa olan tīzdür ve şadrı şakīl olan (11) ok düz yere atılır ırak yêrden ve benüm katımda anda illet yokdur gökcekliginden ğayrı (12) pes şadrı şakīl olan sūkūn içün maqbūldür ve bir kavm zu'm eyledi ki rīşün ya'ni (13) ok yêleginün yüksek olması anuñ zehābı içün dahı esra'dur ve bir kavm ayıtdı rīşi (14) aşāğa olan esra'dur ve kezâlik rīşün şağında ve şolında ayıtdılar ve bir kavm zu'm (15) eyledi ki şağ olan eşedd ve aqvādur ve bir kavm zu'm eyledi şoluñ uzun olması esra'dur (16) ve bir kavm

zu'm zu'm eyledi ki kıyası eşeddür ve benüm ihtiyâr êtdüğim vasať olandur (17) tâ kim cümlesinün re'yi anda cem' ola ve ammâ ferâviz ya'ni düz yere atılan oklar pes

[195a]

(1) şudûrun rüchânına muhtâclardur tâ kim eşedd ve akvâ olalar ve 'akbı terkîb yerinde ola (2) kaşabanuñ naķşına şebîh ola ve kaşabadan yüksek olmaya ve aşğa olmaya ve rîşden (3) benüm ihtiyâr êtdüğim şoldur şol kimesne içün ki öñüne atar zîrâ müdürâsı ve 'ameli (4) şol üzredür pes anuñ medhali öñinden olur ve ammâ şol kimesne ki ardına (5) atar pes biz anuñçün sağ ihtiyâr eyledik zîrâ sağ üzre döner ve rîşün eyüsi (6) yumşak olandur ve kanādın öñ yeleginde hayr yokdur ve ağacdan olan okuñ (7) eyüsi çam ağacından olan okdur ve ammâ gayrısında yakın olmayasın illâ zarûret içün (8) ve kâmişdan olan ok esbâb içün şâlihîdur ve haşebîden ziyâde gider ve haşebî olan (9) ok terkîb olunmuş şey'e ašlađdur ve kapuyı belki hadîdi bir taraftan bir tarafa gecmege (10) aşbardur inşâ'allâh mevzi'inde zıkr êderiz şâbir olan okuñ 'amelini ve okı dermen (11) içün delmeyesin şol mişkab ile ki demrenün kıyruğundan ğalîz ola belki andan ince (12) olan mişkab ile delesin andanşonra demrenün ucunu alub anuñla kaķasın ve anuñla bevl (13) êdesin tâ kim demrenün ucından ziyâde delikte bollık olmaya zîrâ böyle olıcaķ demren geriye (14) döner ve münkesir olur ve kaçankim ok ile sefere çıkasın okların gezlerini ve yarıķlarından (15) olan delik yerlerini şarasın ve anı duhn-i şıynî ile yağlayasın tâ kim aña yağmur zarar êtmeye ve kezâlık (16) üstlerini dağı yağlayasın ve eger yağmur ziyâde yağarsa (17) rîş üzre iplik şarasın

[195b]

(1) bu bâb yay kirişini beyân êder (2) her şehir ve mev'tın bir nev' kirişe muhtâcdur uzunlık ve kışalık tefâvütinde zîrâ nemnâk (3) olan şehirde ve yağmurlı evķâtde kirişler uzanur pes ok atıcı ile iki kiriş olmaķ (4) gerekdür birisini yaz eyyâmında isti'mâl êdesin ve birisini ki anda bir miķdâr kışalık ola nemli havada (5) isti'mâl êdesin yaya lâzım olduğı kadar ve eger bir kirişden gayrı olmazsa pes anı (6) mu'tedil eyleye pes eger muhtâc olursa üzerine bir bağ êder veyâ bir kerre bûker veyâhûd (7) iki kerre lâzım olduğı kadar pes eger yaz eyyâmında olursa anı güneşden ve issi havadan (8) hıfz êde ve anı şovuk ve nemnâk yerlere vaz' êde ve kirişün kışalığı yaya zarar yöninden azdur (9) anuñ uzunluğundan olan zarardan zîrâ kaçankim kiriş uzun ola yay munķalib olur (10) ve kiriş kâķub kırılır ve kirişler birkaç zarb üzredür her yay içün kirişlerden bir dürlü (11) kiriş gerekdür pes sinjirden olan kiriş yumşak olan yaylara ve gayrıya şâlihîdür (12) ve deriden olan kirişler pek yaylara şâlihîdür ve ebrişimden olan

kiriş ki bükülmesi eyü ola (13) ve evveli ve āhiri gılzetde ve incelikde bir ola ve kezālik fetlde ‘uḳūduḡ ya‘ni bağlaruḡ eyüsi (14) ‘aḳd-i sa‘dīdür ki ḳadīm ve muḥkemdür ve nās baḡuḡ şaḡında ve şolında söz söylediler ve şol (15) nesne ki ben anı ihtiyār étdüm ki ‘aḳd-i esīrūḡ ḡalkası evsa‘ ola ve dēdiler iki ḡalka (16) bolluḡda ve ṡarlıḡda mu‘tedil olalar ve bunda āfāt vardır biz anları mevzi‘inde zıkr (17) eyledik ve ḡaçankim ḡışa ola anı vaşl étmek ḡayırmaz zīrā kirişler ba‘zı mevāzi‘da

[196a]

(1) vaşl olunur ve bir ḡavm dēr ki ḡaçankim aşāḡa ki ḡalka vaşl olunsa oḡ için dāḡı (2) esra‘ olur pes bu ‘aḳdūḡ küllīsini sen bilmek gereksin ve yay için iki kiriş ittiḡāz (3) édesin ki ma‘ḡūd olalar zīrā sen bir kirişūḡ ḡırılmasından emīn degilsin pes āḡir (4) terkīb édersin pes eger kiriş üç olacaḡ olursa pes daḡı eyü olur inşā‘allāḡu te‘ālā (5) bu bāb küstebānātı ya‘ni yaylarıḡ ṡomcalarını beyān éder (6) lā-büdd olan budur ki oḡ atıcı saḡtiyān pāresinden bir ṡomca édine ki ne yoğun ola (7) ve ne ince ola ve ince ḡurı olmaya ki serī‘ü’l-inkisār ola ve yünden olmaya (8) ve küstebān ziyāde uzun olmaya ve ḡışa olmaya öḡi vāsi‘ ola ve ardı ṡar ola (9) ve bunun küllisi rāmīnūḡ ḡudreti ḡadar ola küstebānenūḡ şaḡaḡların ḡışa éde ve ḡayışları (10) ṡaşara ola ya‘ni ḡayışlarıḡ baḡ kenārında olan ucları ṡaşra ḡıḡar ve bu elṡafdur ve oḡ (11) için daḡı esra‘dur pes ḡaçankim oḡ atıcı oḡ ‘ilminde māḡir olsa ve oḡ atıcılarla (12) nişāna oḡ atmaḡ için gitse pes yoldaistirāḡat için bir miḡdār otura ve yayın (13) ve oḡın ḡıḡara ve aḡa nazar éde ve ṡırnaḡı üzre anı döndüre pes eger anda ergilik (14) görürse anı ṡoḡruda ve eger ‘ayb görürse anuḡla oḡ atmaya pes ḡaçankim maḡāmında (15) ikāmet éde pes küstebānesini şedd éde ve yayuḡ esfel olan ḡaşını şol ayaḡuḡ bātını üzerine (16) vaż‘ éde ve yayuḡ üst beytini saḡ dizine ṡayaya andan sonra baş barmaḡıyla şehādet (17) barmaḡını üst olan ḡaş üzre cem‘ éde ki ‘aḳdinūḡ nihāyeti ḡatında el ayasınuḡ gerisi ile

[196b]

(1) ile bir def‘ada tevtīri üzre i‘timād édesin ki el egilmeye ve ditremeye ve anuḡla ṡayanmayasın (2) ki seni andan işḡāl éde ve kirişi ḡomaḡ saḡa mümkün olmaya pes ḡaçankim yaya kiriş urasın (3) pes şol eliyle yumışaḡ édüb ovasın ve anuḡ öḡünü ve ardını yoklayasın ve yayuḡ (4) ḡaşlarına nazar édesin pes eger anlarda bir ‘ayb var ise anı oḡarasın ve ḡaçankim ḡurulmuş (5) yayı eliḡe alasın pes saḡ elūḡ ile esfel olan ḡaşı alasın ve şol elūḡ ile yayıḡ (6) maḡbazını alasın ve ḡaçankim ḡurulmuş yayı yerden alasın şol elūḡı kiriş altına idḡāl (7) édesin ve yayı ḡabz édesin ve ḡaçankim yayı

yerden makbaẓ üze alasın anı elünde döndüresin (8) tā kim kiriş koluñ ic yüzünden rücu' ede koluñ zāhir yüzinde iken ve kaçankim yayı kurulmuş (9) alasın anı esfel olan kaşı ile alasın ve şol yeñi eyü kıvırasın ve sağ yeñi şalıvêresin (10) ve münharif olduğı hâlde tırasın ve iki ayağıñı ayırasın ve sağ elünde hâtemüñi döndüresin (11) ve kaçankim ok almağa egilesin pes şol elüñi yayıñ kabz edecek yeriyle şol dizün üstine (12) edesin ve okı sağ elün ile alasın ve arkañı hazākat ile ve işāret-i hasene ile kaldurasın (13) andan sonra anı döndürüb yukarudan yayıñ kibedine ki anıñ makbaẓıdur kıoyasın ve elünde (14) bir nesne ile yayıñ kaşına yapışmayasın ve yayı iki kerre veyā üç kerre çekesin ve bir miqdār (15) bedenün sākin ola ve bir miqdār aralık vêresin andan sonra kırtāsa ya'ni nişān urmağa (16) kaşd edesin ve yalnız bir ayağıña tayanmayasın belki ikisine ma'ān tayanasın andan bir kerre (17) çekesin tā kim sağ elüñi çiginün üze vaẓ' edesin ve çekmekde kulağ yumşığına

[197a]

(1) geçesin ve sağ elün beyāzı zāhir ola ve üç 'aded şaymak kadar sākin olasın (2) andan tekellüfsiz sağ eliñi hiddet ile şalıvêresin ve baş barmağıla şehādet barmağıñı (3) açasın üç barmağıñı hāli üze maẓmūme oldukları hâlde şimālünde kulağıñ yumşığı (4) muḳābelesinde terk edesin ve şol elün ile sağ elün müttefik olalar andan sonra (5) sağ elüñi böğrün üze kıoyasın ve emrün kavısı şol elün teşdīdidür ve iki (6) kabzanıñ şiddetidür ve şol elün ile zarb etmeyesin zīrā cemī' āfet bundadur (7) ve dağı el ditremeye ve istirhā etmeye belki okıñ irsāline 'azmi katında elün yeyni olsun (8) ve elün ıztırābdan şaķınasın ve saña diḳḳat ile naẓar eden kimesnenün kelāmına mizāh (9) ile ve ğayrı şey' ile ıṣḡā' etmeyesin ve yağrıdan şaķınasın ve kalbünü cem' edesin ve hırşdan (10) şaķınasın ve i'timād etdigiñde iki gözün sedādı ile naẓarını mücerred edesin ya'ni ğayrı (11) şey'e naẓar etmeyesin ve benüm ihtiyār etdüğim budur kaçankim ok atıcı okı (12) gezlese nişān urmağ için anıñ kuvveti yerinde ise ve kavī ise şol elini iḥrāc etmeden (13) sağ elini çigini üze vaẓ' ede andan sonra sağ elini hiddet ile toğrı şalıvêre (14) ve şol elini tahrik etmeye ve eger za'if ise yayı çekmekden evvel i'timāda kadir (15) degil ise pes kudāmını cildün kenārına i'timād eylesün ve sağ elini açuğ olduğı hâlde (16) şol eline muḳābil çeke ve şol elini aç ve bunu ebyeninde ede ok ta'liminün ibtidāsında saña (17) vaşf etdüğim gibi ve ok atıcıya lā-büddür ki ok atmağı ifsād eden 'illetleri 'arif ola

[197b]

(1) ve şol umûrî ‘ârif ola ki anı işlâh eder pes ok atsun her nice kâdir ise (2) ve şol kimesne ki bu şan‘atı öğrense ve muhkem eylese ve buña irâdeti ve kaçdı gökcek (3) olsa ok atmak ile sa‘îd olur zîrâ şan‘atını istikmâl etmegile remyden maqşûdına vâsıl (4) olur ve ok atmak emri ‘ilm ü ma‘rifet üzre aña mu‘ayyen olur ve her kimesne ki bu şan‘atun (5) isticmâ‘ından kâşir oldu veyâ idrâkında mütehayyer oldu velâkin ma‘rifetinden itkân üzre (6) olsa remy etmegi anun fehmi ziyâde gökcek olur ma‘rifeti ve fehmi işâbet êtdüğü kadar şol (7) şey’e ki aña muhtâcdur velâkin çapuk olan kimesne hâcetine nâ‘il olmaz illâ fehm (8) ve ma‘rifet ile ve kezâlik ma‘rifet şâhibi evvelki sehm ile idrâk eder kaçankim şan‘atı müstevî (9) olsa illâ megerkim havada sehme rîh ‘arız ola veyâ sehmdê ‘avec ya‘ni egrilik ola (10) ve remy ediciye evvel lâ-büdd olan budur ki nefsinî sükûnda isti‘mâl êde pes anunla me‘âlîbi (11) idrâk eder olur ve ok atmağdan sükûn emîr gibidür sâ‘ir-i menâzil üzre ve bu (12) şan‘at anunla kemâl bulur ve gökceklik bunun cemî‘ şîfâtında mevcûd olur (13) ve sükûn bunda ma‘dûmdur mādāmki bunun sâ‘ir-i menâzili olmaya pes bu ‘ilmün menâzili (14) üzre sükûn emîr gibidür ve sükûn ile ok ilerü gider zîrâ kaçankim kalb (15) sâkin olsa i‘zâ‘ sâkine olur ve sükûn emrün başı ve aşıldur vallâhü’l-müste‘ânü (16) ve ‘aleyhi’t-tiklân

[198a]

(1) bu bâb ok atmağda vâkı‘ olan ‘illetleri beyân eder (2) anlardan birisi kirişün inkıţâ‘ıdur ok atıcınun kolu üzre ve kirişün inkıţâ‘ı (3) vücûh-ı şettâ ile vâkı‘ olur birisi maqbaşınun inceliginden kolun bilekde olan (4) mafşalun yay içine duhûlından olur ve şol elün kabzası şarkuğ olmasından (5) ve kirişün uzunluğundan ve yay esfelinün kıyâmından olur kaçankim bilegün (6) yayun esfeline batmasa ve yeni tarafından olur kaçankim anı koyuvêrmese ve yayun şalâbetinde (7) olur ve kiriş halkâsınun bolluğundan olur ve el ayası lahmınun çokluğundan (8) olur ve mefâşılun şarkmasından olur ve katı olan yay üzre kirişün (9) yumışakluğundan olur pes eger maqbaşın inceliginden olursa üzerine bir nesneyi (10) şara velâkin çok êtmeye ve eger mefâşılun duhûlından olursa mefâşılı (11) kirişden ihrâc êde ve eger kabzanun istirhâsından olursa anı şedd (12) êde ve istirsâli âsân êde tâ kim şol elini feth êde ve barmaklarını feth êtmeye (13) tâ kim kiriş mefâşıldan çıka ve eger kirişün uzunluğundan olursa yayı (14) aşğa indüre ve kirişi bir kerre veyâ iki kerre büke lâzım olduğı kadar ve eger (15) yay esfelinün kıyâmından olursa üst beytini bir kiriş ile bağlaya ve eger (16) korkarsa ki üzerine şalb ola esfelinden ahz êde tâ kim mu‘tedil ola (17) ve eger pekden olursa pes anı koyuvêre ve anunla dirseğı geçmeye ve yayı şadrından

[198b]

(1) bir miqdār egdüre ve eger kiriş kırılmağdan zā'il olmazsa bizüm zıkr êtdüğümüz 'illetler (2) ile pes mafşalı kadar nez' eylesün nısf-ı a'lāyı esfelinden mafşalıñ nısfı üzre (3) pes eger bunu êderse ebed aña inkıfā' lāhiķ olmaz (4) oñuñ ħalāşı ve kıtında kirişin şehādet barmağına lāhiķ olmasıdur (5) vaķt olur ki bu vāķı' olur berdün şiddetinden barmağların açmağda eglenmegile ve yayuñ (6) ağacında i'vicācdan ve yayuñ şiddetinden olur pes oñuñ ħalāşı temekkün ve kuvvetsüz (7) vāķı' olur ve vāķı' olur ki şehādet barmağı baş barmağı üzre pes bunuñ (8) küllisinden ħazer eyle ve sağ elüñ şehādet barmağınuñ soyulması tırnaķ üzre (9) barmağı çekmekden olur pes kaçankim barmağını tiz açā soyulmaz tırnağıñ (10) kesri barmağı tırnaķ üzre çekmekden olur ve yay ağacınıñ i'vicācından ve yübüsetinden (11) ve oñuñ irsāli kıatında ve sağ el kıabzasınıñ üç barmaķ kadar istirĥāsından ve (12) mafşaldan beri at üzre aħz êtdikden ve küstebān bedeniniñ uzunlığından olur (13) pes bunuñ küllisinden ictināb êdesin ve bu 'illetlere muĥālif-i 'amel êdesin inşā'allāhü te'ālā (14) kıulağıñ kıat' olması ħalāşuñ yumışaklığından ve yay kıaşınıñ ok üzre meyelānından (15) ve yay esfeliniñ miqdārından ziyāde ħurūcından ve eli çıgin üzre olduğda yayuñ (16) başı ile ħalt' etmekden ve tıokunmağdan vāķı' olur pes kaçankim bu cümle ħāllerden (17) ictināb êdesin ve bundan şonra kıat' êdesin pes yüzüni bir miqdār yay içine idĥāl

[199a]

(1) êdersin tā kim kıulağı kirişden çıķa ve kıulaķ içine ola vallāhü'l-müste'ān (2) ok geckeren şol eli yaralamaķ (3) pes bu emr vāķı' olur ok yeleginiñ ĥuşūnetinden ve ħalāşuñ yaramazlığından ve oñuñ (4) fevķi tır olmasından olur pes bundan ħazer êdesin ve anı taşĥih êdesin pes eger (5) oñuñ ve yeleginiñ ĥuşūnetinden ise ok mecrāsını ya'ni çıkacaķ yerini bir miqdār kıaldırırsın (6) velākin çok êtmeyesin şol kıabzanuñ istirĥası barmağlar dipleriniñ eti biter yer cem' (7) olmasından olur ki barmağların ba'zısıñ sıkār ve maķbażıñ yüksekliginden olur (8) ve anı şedd etmekden olur pes eger barmağlarınıñ uşūlinden ise el ayasınıñ (9) içine te'sir êder ve eger ġayrıdan ise andan tecennüb êdesin andanşonra müstevī olduğıñ (10) ĥālde oturasın saña riyāzetde vaşf êtdigim gibi andanşonra bir sā'at tıurasın (11) tā kim atıñ sākin ola ve segirtmegi unuda andanşonra dönüb rıfķıla seyr êdesin (12) ve yine atıñ sākin ola andanşonra atı kıoşacaķ yere varub seniñ seyrüñ bercāsıñ ya'ni (13) havada ağac başında olan nişānuñ öñinden olsun şol yolda ki anuñla geldük (14) ĥattā kaçankim ġāyete varasın ki andan segirtmek istersin ve segirtmek içün dönmek (15) istersin

dābbeñi sağ tarafa döndüresin pes yola dāhil olur ve eger şol tarafa (16) ādāt edecek olursañ mecrā-yı tarīkden ħurūc eder pes evvel işledicegin gibi işleyesin (17) inşā'allāh ve eyerde toğrı oturasın ve okı sağ cānibiñden ardına atasın ve bu cümle

[199b]

(1) remyün eẓ'āfidur ve buña besāyis dērler ve lā-büdd olan budur ki ellerüñi şehādet barmağın (2) ile cemī'an şalıvèresin gördüñin gibi vallāhü a'lem (3) bu bāb fārisin arslana ok atmasın beyān eder *(Bu sayfanın geri kalanında minyatür ve süslemelere yer verilmiştir.)*

[200a]

(1) ve ok atıcıya lāyık degildür ki okı arslana ve sā'ir yırtıcılara ata illā şol dābbe (2) üzre ki kavī ola ve cevād ola ve dābbenün kıyruğı eyere mahmūl ola ve eger kıyruğı (3) mahzūf olursa dāhi eyüdü ve kaçankim saña ħamle edüb yakın olsa (4) pes anuñ üzre dülbend bürki ve ğayrı şey' ne olursa atasın zīrā ol anuñla senden (5) ferāğat eder andan şonra toğrı gidesin ve bilesin ki andan nēreye şavulursın (6) saña ħaml etdükte andanşonra andan yüz zīrā' miqdārı veyā dāhi ziyāde gidesin (7) andanşonra dābbenün kıçını döndüresin ve sen dāhi dönüb ok atasın pes (8) eger saña ħamle ederse öninden geçesin ve uyanı ziyāde ħıfz edesin ki dābbe (9) sürçüb seni yere düşürmeye ve öninden yanından geçesin zīrā anuñ üzre müştedd (10) olur ve senün arduñca gelimez pes rücū' etdükte yine varub yétmiş zīrā' miqdārı (11) yerden ok atasın pes kaçankim göresin ki senün üzerüne ħaml etmek ister (12) pes evvelki yerden ok atmağa rücū' edesin tā kim göresin ki senden yoruldu (13) pes anuñ tarafına elli zīrā' miqdārı varasın ve aña ok atasın pes kaçankim göresin ki (14) saña ħaml etmek ister pes evvelki yere varub ok atasın ve nāsuñ ba'zısı ayıtdı (15) arslan ħaml etmez mādāmki kıyruğın yukaru tuta pes kaçankim kıyruğın (16) aşağı indüre ħaml eder pes bunu fehm (17) edesin

[200b]

(1) bu bāb fārisün fāris-i āḫere ki anuñ mu'ārızıdur remy etmesidür (2) kaçankim senün 'adüvvün olan fārise ok atmak istersin pes atınuñ ayaklarına ve (3) gögsine atasın andanşonra aña kaşd edesin ve ħazer edesin ki 'adüya ok (4) atmayasın bilmeyince ki anı ħaṭā etmezsin zīrā kaçankim sen ħaṭā edesin ol saña cür'et eder (5) okı götürüb ok koyacak belki eyere bağlamak pes eger fāris dābbesinden düşerse (6) silāhından eyer bilür ve akce kēsesin miyānına bağlamak pes kaçankim yayan yürüse (7) anuñla olur ve ol götürür ve yayan yürürken aña meşğül olur ve sür'atile ata (8)

binmek istese anı binmekden men' eder ve fârisler bu iki vechi bildiler ve şavâb budur ki (9) eger fâris cengün ve rekzün ortasında olursa yayı ğılâfindan çıkara ve şol (10) eli ile ğılâfun bâtınından dikiş yerinden kabz' ede ve sağ eli ile yayun başını kabz' (11) ede ve rıfkıla çıkara pes késeyi âsânlığıyla içine atub üzerine yayı kıya (12) ve's-selâm ve biz baytaratı fûnûnı ile ve 'illetleri ile ve aña şâlih' olub aña (13) mensûb olan şey'i ile cem' eyledük ve anuñ ardınca fûrûsiyyeti îrâd (14) eyledük zîrâ fûrûsiyyet ma'nâ-yı tabî'ide baytaratun tilvidür ve ba'dehu bir muhtaşar-ı laîf (15) ve hafîf ki şevâyibden münakkağa ve muħalleşdür îrâd ederüz biz yere ve şayd hakkında ve anuñ (16) fûnûnı ve havâşşı hakkında ve anuñla 'amel etmek hakkında ve's-selâm ve'l-ħamdü li'l-lâhi rabbi'l-'âlemîn (17) ve's-şalâtü 'alâ seyyîdinâ muħammedin ħâtimi'n-nebiyyîne ve imâmi'l-mürselîne 'adede

[201a]

(1) na'mâ'ihî ve efzâlihî allâhümmağfur licemî'i'l-mü'minîne ve'l-mü'minâti ve'l-müslimîne ve'l-müslimâti fî (2) berrike ve bahrike 'umûmen biraħmetike yâ erħame'r-raħimîne vağfir likâtibi hâze'l-kitâbi (3) ħuşuşan ve livâlideyhi ve limen de'â bi'r-raħmeti ve'l-mağfirati ve hüve tahte etbâki's-serâ (4) yaṭlûbü'r-raħmete min mevlâhü ğâfiri'z-zenbi settâri'l-'uyûbi (5) lâ ilâhe illâ hüve'l-ğafûru (6) er-raħîm (6. satır ile 11. satır arasında yazı bulunmayıp süslemelere yer verilmiştir.) (11) ol mâlik-i mülk ve melekût ve sultân-ı şâhib-i 'izz ü ceberût ħazretlerine (12) ħamd olsun ki sükkân-ı 'âlem-i üns ve mülâzımân bar-gâh-ı vaħdet ü kıuds olan (13) ervâh-ı 'ulviyye içün şahrâ-yı 'âlem-i imkân ve mişe-zâr-ı zemîn-i âsümânı şayd-gâh (14) edüb anları şayd-ı ma'ârif ü istikmâl içün şüvar-ı ħasiyye-yi beşeriye-yi insâniyyede (15) izhâr eyledi ve bu 'âlem gün ü fesâd ve melik-i serî'ü'z-zevâl ve bî-sidâdda (16) ahlâk-ı sebu'yye ve şifât-ı behîmiyye aşhâbı olan nâs beyninde ħükm ve siyâset (17) ve 'adl ü ħıfz u ħimâyet ile min 'indi'l-lâh-i müte'ayyinîn olan selâṭîn-i 'azâm

[201b]

(1) ve ħulefâ-yı zevi'l-ihtirâma tefakḫud-ı aħvâl-i ra'ıyyet ve tecessüs-i umûr-ı memleket havası ile (2) şayd içün şahrâya ħurûc-ı tergîb edüb anlar daḥı kemend-i luṭf ve iħsân ile kılub (3) ehl-i memleketi şayd etmegile her birisin ħulefâ-yı ilâhiyye zümresine idhâl edüb mazhar-ı (4) envâ'-i âşâr eyledi ve şalât ve selâm ol şeh-süvâr-ı meydân-ı 'izz ü temkîn ve şâh-bâz-ı (5) evc-i yakîn muħammed muştafâ ħazretlerine olsun ki şahrâ-yı 'âlem-i ıtlâk ve mişe-zâr (6) enfüs ü âfâkda şâh-bâz-ı kalb ile şayd-ı murğ vech-i ħâşş ve 'uḳâb-ı 'aql ile (7) kayd-ı tecellî ihtişâş edüb 'âlemiyânı 'umûmen

ğark-ı füyûz ve envâr eyledi ve âl ü aşhâb-ı (8) kirâm hazretlerine olsun her birisi beydâ'-i mücerredât ve eşcâr-ı muqayyedât ve keşerâtda şayd-ı (9) 'ulûm ve ma'ârif edüb izhâr-ı dîn-i metîn ve ihyâ-yı şer'-i mübîninde vücûdın (10) fî-sebîlillâh bezl ü îşâr eyledi ammâ ba'dehu vaqtâkim baytarat 'ilminüñ netîcesi fûrûsiyyet (11) oldıysa ve fûrûsiyyetün netîcesi dağı hudûd-ı islâmdan hâric olan a'dânun (12) mazarrat-ı def'i ve bilâd-ı islâmun dâhilinde hük tabî'atlu ve fuhûd sîretlü olan (13) zâlemenün kayd-ı 'adl-i sultânî ile kayd u ref'i oldıysa ve bunun huşûli sultânun (14) kendi nefsi ile şayd havası ile şahrâya ve fezâya hurûcına mütevaqqıf oldıysa pes (15) şâhib-i kitâb-ı baytarat ve fûrûsiyyeti beyân êdükdenşonra sultânun şayd için şahrâya (16) hurûcın ve şayd için hurûcdan ğarâz ne êdügin beyân êtmege şürû' edüb ayıtdı (17) ve ba'dehu tercüme pes mülûk ve selâîne elyak ve 'izz ü saltanatlarına ahrâ ve evfağ

[202a]

(1) olan şayda ihtîşâşdur ve saltanat umûrına ve ra'ıyyet ahvâline şayd bahânesiyle (2) ıttılâ' ve şu'urdur ve mücebile tenfîz-i ahkâmdur zîrâ ferece nüzhet ve seyr ü sülûka ragbet (3) rûtbet-i 'uzmı ve himmet-i kuşvâdur ve mülûk nefsleriyle şol hurûba mübâşeret êtmezler ki (4) kalbi şecî' êder ve aña takvıyet vêrür ve nüfûsda 'izzi telkîh êder ya'ni aşılâr ve menfûs (5) olan nüfûs ve ebdândan nefs-i libâs-ı fâhîri ref' êder pes vaqtâkim mülûkun 'âdeti (6) refâhiyyet ve zevk ü şafâya ve ni'met ü âlâya meyl ve sükûn oldıysa kâhîr ü mağhûra (7) ve tâlib ü mağlûba ve gâlib ü mağlûba ve cârih ü mecrûha ve kâtil ü mağtûle mübâşeretsiz ya'ni (8) ni'mete ve nefsün huzûr ve refâhiyyetine meşğûl olub memleketinde kâhîr olan zâlimün (9) kahrından ve mazlûm olan ra'ıyyetün mağhûr olmasından ve a'dânun 'askerine galebe (10) edüb anları mecrûh êtmekde ve hükmetinde olan ra'ıyyetün hâric için mağtûl olmasından (11) ve ğayrı katl êtmekden habîr olmaya ve hüküm ü siyâset ile muqayyed olmaya ve bu bir 'âdetdür ki (12) melikün kalbini öldürür ve zilleti ve horlğı ve kôrkağlığı ve 'aczi getürür ve şulh êtmege ve 'âfiyet (13) kesbinde gizlenmege ragbet eylediler huşûşen kaçankim nisâ ile halveti ve şöhbeti çok êdeler (14) pes mülûk ve selâînün nüfûsları üzre ahlâk-ı redîye ve 'orf ve 'âdet ve lehv-i gâlib olur (15) ve bu zıkr olınan ahlâk 'avâmun ednâ tabağasıdır ve her kaçankim melik üzre 'avâmun (16) ahlâk u 'âdeti gâlib olsa pes bu esbâbun a'zamından olur kendi etbâ'ı ya'ni 'askeri (17) ve havâşîsi anun üzre cür'et edüb hücûm êtmesinde ve ednâ sa'y ile a'dânun aña

[202b]

(1) ayak üzere kalkmasında ve devletinün rü'esası ve vüzerası re'y ü tedbîrde ansız müstaķill (2) olur ve istedüklerin ederler ve erbâb-ı devâvin ve cebâyât ve ĥarâc ve aşĥâb-ı büyüt-ı (3) emvâl anuĥ malını andan şaķlarlar ve egrilik ederler pes anlardan her birisi pâdişâh (4) üzere telbîsligi ve ĥilâf-ı vâķı' olan şey'i bildirmegi pâdişâhuĥ a'dâsından (5) iĥbâr etmekle korkutmaĥı isti'mâl eder pes devlet ve saltanat anlaruĥ olur pâdişâhuĥ (6) olmaz pes anı 'acz örter ve zillet-i keşf eder pes vaķtâkim pâdişâhlara maĥşûşa (7) olan siyâseti ve siyâsetuĥ sırrını tecrîbe ile 'âlim olanlar bu emr-i müşkili gördiler (8) ve anlaruĥ ĥudreti olmadıĥı mülûka kendi bedenleri ile ĥarb ve kıtâle mübâşeretini teklîf (9) edeler mülûkuĥ helâkından nefslerine ĥavfdan ötürî ĥarbüĥ ĥîlesinden ve muĥâribiniĥ (10) keydinden ve a'dânuĥ eldâmesinden ya'ni a'dâ cenkde pâdişâha zarar etmekünler dëyü ĥavf (11) eddiklerinden aĥa kendi nefsi ile cenk ve ĥarbe mübâşeretini teklîf etmezler zîrâ pâdişâhuĥ (12) nefsine zarar işâbet edecek cemî' bilâd ve memlekete zarar işâbet eder ve a'dâ memleket üzere (13) ĥalebe eder ve pâdişâhuĥ nefsi maĥfûz olıcaķ bi-emri'l-lâh 'askerine inkisâr gelürse yine cebr etmek (14) mümkündür zîrâ devlet-i kadîme ve saltanat-ı 'azîme şâĥibi olan melik-i 'azîmü's-şân (15) ve sultân-ı sâtı'ü'l-ĥükm ve'l-burĥân üzere vâcib olan budur ki kendi nefsi ile mübâşeret (16) etmek şol fî'le ki anuĥ ümerâsından aĥa ĥidmet eden kimesne anuĥ tarafından anda kâ'im (17) olur ve anı edâ eder ve melik kendi rûķı ile 'adûyî men' etmekle belki 'adûya mübâşeret

[203a]

(1) ve anları men' etmek pâdişâhuĥ 'aşrı ehlinuĥ ve 'askerinüĥ rûķı iledür ya'ni anlar pâdişâh (2) tarafından muĥârebe edüb rûķların bezl etmekle vâķı'dur ve pâdişâh min 'indillâh-ı te'âlâ (3) rûz-ı cezâda a'dâ ile muĥârebede 'askerinüĥ ervâķı itlâfından ve ebdânı tenķişinden (4) mes'ul olur ve bu kelâm muṭlaķ olmak şâĥiĥ degildir illâ kaçankim bir pâdişâh (5) lisân-ı nebevî ile nâzil olan şer'üĥ muṭtezâsı üzere ĥareket etmekle kendi havası (6) ile ĥareket ede ve havası yolında itlâf-ı ervâķ ve ebdân ede nitekim dâvud 'aleyhi's-selâm (7) havaya ittibâ'dan nehy olundu ve ammâ fî-sebîlillâh küffâr ile cihâd için (8) vârid olan emr-i ilâhînuĥ imtisâli ĥatında ve küffârı bilâd-ı islâmiyyeden men' (9) ve def' etmekiçün ve i'lâ'-yî kelimetu'l-lâh için fî-sebîli'l-lâh şehîd olan ĥâzîler için (10) pes mes'ul olmaz zîrâ ĥareket emr-i ilâhîye imtisâl içündür ve anlaruĥ her birisi fî-sebîli'l-lâh (11) cihâd ile me'mûrdur ve şehâdetleri muṭâbelesinde derecât-ı cinnet-i ĥâşıludur (12) pes bu maĥalde ĥaflet olunmaya pes siyâset-i ĥükmiyyeyi 'âlim olan 'ulemâ-yî mülûkuĥ (13) nüfûsında ni'metden

mütevellid olan şey'ün def'inde ve refāhiyyetden hāşıl olan emrūn (14) nez'inde ki yetecek miqdārı şeyh ile kanā'atdūr ve rāhatdur ve ahlāklarında yumşaklık ve (15) rikḳat gibi olan şey'ün izālesinde ihtimām eylediler ve siyāset-i hükmiyye hükminde 'ulemāya (16) mümkün olmadığı mülūka emr edeler ğazāya hüruc etmegile ve muhārebe ve muḳātele etmegile ki (17) kuvvādlarının ve cüyüş-ı ümerāsının ba'zısı anuñla ḳā'im olur ve dāhı haşānet ve metānetden

[203b]

(1) ve memleketün nāmūsı ḳutrından ve hiddetden ki tenāvül-i a'dādan maşūndur taşra çıḳmağıla (2) şol emākine ki anlaruñ mülūkı anlarda münkeşif olur ve āşikāre olur ve a'dānuñ (3) ve cāsūslarının yedleri anlarda mübāşeret eder pes mülūkuñ nüfūsın teşcī' ya'ni (4) bahādır etmege ve ḳalblerin ḳavī etmege ve hiddetden sonra anları taḥdīd etmege ya'ni anları yavuz (5) etmege muḥtāc oldılar anlar ḥarbe mübāşeret etmeden ve haşānet ve metānetden ve 'izzü (6) salṭanatdan hüruc etmeden pes 'ālemün ve yer yüzinde hulefānuñ ve mülūkuñ maşlahatına (7) allāhü te'ālānuñ irādeti ta'alluḳ etdükdē allāhü te'ālā 'ulemā üzre feth edüb anlaruñ ḳulübına (8) ilhām ve anlara ta'līm etdüğü şey'den oldı ki yırtıcı vuḥuş ve tıyūrdan aldılar ve anları (9) te'dīb edüb riyāzet-i hükmiyye ile ve müdārāt ile anlara riyāzet etdürdiler pes (10) vuḥuş ve tıyūr anlar ile me'nūs olub ve ülfet edüb anlara münḳād oldılar (11) pes anları irsāl eylediler ve anlar dāhı rücū' eylediler ve anlara ḥitāb eder ba'zı (12) eşvāt ile āvāz eylediler pes vuḥuş anlardan fehmi eylediler pes anları çağırdılar (13) ve anlar dāhı anlara icābet eylediler pes ḳaçankim anları bağladılar ve anlar dāhı (14) anlaruñ ḳatında benī ādemden huddām gibi ḳaldılar pes anları mülūka 'arz eylediler ve şayd (15) için hürucı mülūk için tertīb edüb anlara emr eylediler pes mülūkuñ ḳulübı (16) vech meşrūḥ üzre şayda ta'alluḳ etdükdēsonra 'ulemā anlara emr eylediler ki şayd (17) için vakti ve zamānı için ihtiyār edeler ve yanına ḥazā'in ile şayd ālātını aḥz edeler

[204a]

(1) ve şayd yerlerinde havada mu'allāḳ olan nesneyi depretmek gibi ve şuya ḳoğayı şarkıtmak (2) gibi olan umūra tenbīh edeler ve pādīşāhlara lāyık olan himmet ile ihtimām edeler (3) zīrā pādīşāh şayd için şahrāya hüruc etmegile niçe fevā'idi cem' eder birisi budur ki (4) şehirde çok ikāmet etdüğinden ve taşra çıḳmamasından hāşıl olan ıztırābdan (5) tenezzüh ve istirāhatdur ve havayı aḥz etmekdür ve fezāya nazar etmekdür ve havanuñ şıḥḥatidür (6) ve birisi atı ḳoşmak ve segirtmekdür tā kim pādīşāh tehnā kendi ḥavāşşı ile ve ḥaşy (7) ḳomaḳda at ile segirde ve anı oynada ki

şehrinde ve memleket-i tahtında halk arasında (8) aña anı etmek mümkün degildir ve şayd mevâtınında rakıbdan ve seyr ediciden tehnâdur (9) ve şehrde halkdan cem'-i gafîr beyninde edicek mümkündür ki askerinden ve cünüdından ednâ (10) olan kimesne dèye ki ben pâdişâhdan eyerde dâhî muhkem otururam ve kuvvetüm (11) ziyâdedür ve andan dâhî etlüyüm pes pâdişâha bu vech ile taş atarlar (12) ve dâhî nâsuñ gözinde hürmetlü görünmez ve pâdişâh böyle alçak mertebeye aşğa etmege (13) muhtâc degildir ve pâdişâh kaçan muhtâc oldu kendi nefsi ile a'dâyıla harbe (14) mübâşeret etmege ve bedeni ile 'izz ü saltanatdan ve metânet ü veşâkatından hüruc etmege (15) 'asâkir ve ecnâdından sonra illâ megerkim 'âlemde kıyâmet kopa pes mülük için (16) şayd ve pâdişâhlar ve kaplanlar ve kilâb ve toğanlar ve tayrûñ ve vahşî cân-âverûñ yırtıcısı (17) ve bunlar ile segirtmek müsteħabbdur tâ kim pâdişâhuñ nefsi şecâ'at tahşîl ede yırtıcılara

[204b]

(1) mübâşeret etmegile ve anlaruñ çok ef'âlin müşâhede etmegile ve anlara meyl etmegile anlaruñ şiddetile (2) yapışmasında ve gâzab etmesinde ve yırtıcıları şayd ile cenk êtdüklerin ve kâh kahr êtdüklerin (3) ve kâh satvetlerin ve şayduñ kendi nefsinde envâ'-i hîle ile def' êdügin veyâ andan (4) kaçduñ müşâhede etmegile ve bundan gayrı vâkı' olan sibâ' ile şayd ahvâlin (5) müşâhede etmegile pes pâdişâh üzre yırtıcılaruñ ahlâkı galebe eder pes şiddet ile (6) 'azm ve teveccühi ve 'izzeti ve milk ve ra'yyet üzre himâyeti ve hamiiyeti ve a'dâ üzre ikdâmı bunlar (7) kapar ve pâdişâhuñ yırtıcılar ile şayduñ ahvâlini müşâhede etmesi ve seyr etmesi harb ve cenge (8) anuñ mübâşereti makâmında kâ'im olur ki cenge mümâreset edüb aña mübâşir olan (9) bahâdırlar ve gâzîler 'adûya bunuñ gibi galebe edüb bu ef'al anlardan şâdire olur (10) ya'ni pâdişâh kendi nefsi ile cenk ve harb meydânına hâzır olub pehlivânlaruñ ve gâzîleruñ (11) cûş-ı vuḥuşlarından ve fî-sebîlillâh gayret ü hamiiyetlerinden ve 'adûyı yırtub urmaḡdan (12) ve katl etmekden ve galebe edüb haykıрмаḡdan aña gayret ü hamiiyet ve şecâ'at geldügi gibi (13) cenge mübâşeret etmeden şayd yerlerinde parslaruñ ve kaplanlaruñ ve tâzîleruñ ve toğan ile (14) şâhinuñ ve bunlardan gayrı şayda mensûb olan sibâ' ü tuyûruñ hamiiyet ü gayretlerin (15) ve ikdâm ü cür'etlerin ve şayda gâzab ile yapışub yırtmaḡdan ve yere urmaḡdan nefsi pâdişâhiye (16) gayret ve hamiiyet ve şecâ'at gelüb eger bilâdınuñ ḡudûd civârında olan küffâr (17) üzre ikdâm edüb anlara galebe etmesidür ve eger bilâdında olan zaleme üzre

[205a]

(1) tīg-i ‘adālet ile ‘azm édüb bilāduñ anlardan taḥḥiri ve ra‘iyyetüñ anlardan taḥlīşidür (2) anlardan aḥz eder ve illā şayd mülük ve selāṭine ekl için ve kesb talebi için (3) resm olundı sâ‘ir-i şayyādlar étdigi gibi ve şaydı yémege dāḥı anlaruñ ihtiyācı yokdur belki (4) meliküñ zabṭ ve ḥirāseti ma‘rifetinüñ ve min-‘indillāh pādīşāha emānet olan re‘āyā ve fuḳarā (5) göñüllerinüñ şaydıdur zīrā şıfāt-ı ḥayvāniyye ile muttaşif olan nās va‘z ve naṣīhatden (6) müte‘essir olmazlar pādīşāhuñ siyāset ü seyfinden ve ‘adāleti ü ğaḏabından müte‘essir oldukları gibi (7) çün fezā-yı dehre çıkdıñ şayd için ey şehriyār / şayd-ı ‘irfān eyleyüb dil-i murgını eyle şikār (8) şāh-bāz-ı himmetüñ şal hıfz-ı ‘ālem evcine / zīrā çağır pençelüdür şimdi toğan ehl-i kār (9) imdi bu sebebden ötüri mülük ve selāṭin için şayd resm olundı ve şayd emrinden bir nesneyi (10) kuvvādlarından ve ‘askerlerinden bir kimesneye şayd étmege ruḥşat vèrmediler ve anlaruñ zamānında (11) bir kimesne şayd étmege kâdir olmadı anlaruñ şayyādlarından ve muḳarreblerinden ğayrı mülük üzre (12) ğālibe olan ni‘metden ötüridür pes pādīşāhlar yırtıcı cān-āverlerüñ ve av avlayıcı tıyūruñ (13) çokluğı ile şayd yerlerine nüzül eylediler ve şayd eylediler ve ‘asker ve ra‘iyyet üzre bundan (14) zararlı bir nesne yokdur ki bir ‘askerüñ emīri şayda ḥarīş ola zīrā bu ḥizlān-ı ekberdür (15) ve niçe def‘a vāḳı‘ olmışdur ki niçe ‘asker sürücü ve ceyş şāḥibi olan kimesneler ‘izzet (16) ve salṭanat içinde şayd için şahrāya çıkdı pes anuñ ‘adūsı bir ḥīle ile ve bir şan‘at (17) ile anı şayd eyledi ve aḥz eyledi ve şayd melikden ğayrı kimesneye lāyık degildür

[205b]

(1) zīrā pādīşāh kendi ḥükümet-i taḥtında olan ra‘iyyetüñ aḥvālını görmek için şayd bahānesiyle (2) taşra çıkar ve anuñ ḥükümetinde ğayrı kimesnenüñ medḥali yokdur ve salṭanatda anuñ şerīki (3) yokdur tā kim oldāḥı ol bahāne ile taşra çıka velākin aḥyāna vāḳı‘ ola ve mülük-ı peşin-i (4) şaydı kendülere maḥşuş étmişler idi ḥalkı men‘ éderlerdi ve toğanlardan ve yırtıcıdan (5) pars ve kilāb gibi bèslemekden ğayrı kimesneleri men‘ éderlerdi ve dèrlerdi bu mülüküñ (6) şan‘atıdur ve şol kimesne ki anlardan degildür anlara benzemek aña yokdur ve mülük şayda (7) çıkarlardı ve ḥāzır olurlardı ve cüyüşüñ süricilerine evvelden tenbīh éderlerdi ki ‘askeri (8) sibā‘uñ şaydından ve ğayrı şey‘i şayd étmekden men‘ éderlerdi ḥuşuşā kim ‘adū bilādında (9) oldukları zamānda tā kim yollar müşevveş olmaya ve atlar yorulmaya ve vakt olur ki at vaḥşī ḥayvānuñ (10) ardınca giderken ökçelenür ve saḳat olurdi ve şallā‘l-lāhu ‘alā seyyidinā muḥammedin ve ālihi ecmā‘in (11) evvel-i merātib-i şayd (12) şayd merātibinüñ evveli bulutlu ve açuḳ olan evḳāti bilmekdür ve bunun zamānı şehriñ

vaż'ı (13) ve hey'eti ve mizācı ve havası ve havasının evfaķı miķdārı üzredür ve dāķı şayd evķātinüñ (14) ma'rifeti ki şayduñ her cinsini ķanģı vaķtde şayd olunur ve nerede bulunur ve ĥadīşde vārid (15) olmişdur ki resūlu'l-lāh şallā'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem bir gün otururdu nā-gāh bir bulut (16) peydā oldu pes ayıtdı keyfe teravne ķavā'idehā kālū mā aķsenehā ve eşedde temekkünühā ķāle keyfe (17) teravne raķāhā kālū mā evse'ahā ve efseħastidāruhā ķāle keyfe teravne bivāsikahā kālū

[206a]

(1) meştedde sevādühā ve emedde istikāmetühā ķāle keyfe ravvene berķahā ev emzā ev ĥafīfen em yeşukķu (2) şakkān keyfe ravvene cevfehā kālū mā aķsenehū veştedde sevādühū ve beyāzuhu feķāle 'aleyhi's-selāmu (3) ibşir bi'l-miyāhi kālū yā resūlu'l-lāhi mā ra'eynā hüve efşahu minke ķāle vemā yemne'unī min zalike ve ķad (4) irteza'tü fī hüzeylin ve rubītü fī benī sa'din ve innemā enzele'l-furķāne 'alā lisāni 'arabiyyin mübīnin (5) ya'ni resūl 'aleyhi's-selām ayıtdı buluduñ aşlını ve esāsını ya'ni aşāģasını nice görürsüz (6) ayıtdılar ne aķsendür ve temekkünü ne eşedddür ayıtdı anuñ devrini nice görürsiñiz ya'ni müdevver midür (7) ayıtdılar ne evsa'dur ve istidāreti dāķı buldur ayıtdı uzunlģı ve uzaması nice görürsiñiz (8) ayıtdılar ziyāde ķaradur ve istikāmeti uzanmışdur ayıtdı berķini ya'ni yılduramasın (9) nice görürsiñiz ĥafīf midür yoķsa şakķ eder mi ayıtdılar şakķ eder ayıtdı cevfini (10) nice görürsiñiz ayıtdılar ne gökcekdür ve sevādı ve beyāzı ne şediddür pes ayıtdı (11) miyāh ile ya'ni yağmur ile beşāret edüñ pes ayıtdılar yā resūlu'l-lāh biz senden efşah (12) kimesneyi görmedik ayıtdı faşāħatden beni ne şey' men' eder ve ĥālbuki ben hüzeyl ķabīlesinden (13) süd emdim ve benī sa'd arasında terbiye olundum ve büyüdüñ ve ķurān-ı lisān-ı 'arabiyye-yi mübīn üzre (14) nüzül eyledi ve yağmurlı buluduñ 'alāmetlerindendür ki aşāģa sarķmış olur ve kimisi (15) ŗurur ve kimisi kaçır ve kaçankim bulut siyāh olsa ve kıızıla mā'il olsa ve ziyālu olsa (16) ve içinden berķ çıkısa pes yağmura delālet eder ve kaçankim bulut āfāķda uzansa (17) ve ķarañulıķ bürüse andan şoñra açılta ve bulut biribiri üzre yığılta pes bunlaruñ

[206b]

(1) cümlesi yağmura delālet eder ve kaçankim buluduñ kenārları aşāģa inse buluduñ ağırlģına (2) ve şuyı çoklģına delālet eder ve kaçankim evvelā mü'evvelen berķ urta ve birbiriniñ (3) ardınca berķ urmasa pes ol yağmur yağdırmaz ve kaçankim buluddan ra'd āvāzı gelse (4) ve āvāzı uzansa ve şiddetile inse şuya delālet eder ve 'arabuñ 'ādeti bu idi ki kaçan (5) buluddan yétmiş kerre berķ çıkısa anuñ ŗarafına giderlerdi ve

anlardan mu‘temedün-‘aleyh yağmur (6) arayıcı kimesne gönderirlerdi aşma‘î rahmetu’l-lāh ayıtdı rabī‘a feres bir pīrden su’āl (7) eyledüm ki gördüğün eşyāda ziyāde ‘aceblü ne şey’ gördün ayıtdı haber alayım pes rabī‘a (8) feresden bir pīr çıktı ki anı mağfirayn-i hummār-ı bāriķī dērler ve ol gözsüz idi ve yanında (9) bir kıızı var idi beş yaşı geçmiş idi kendi koyuncıkların güdürdi pes vaktākim hava (10) bulutlandı kız ayıtdı ey babacığım yağmur geldi pes ol pīr ayıtdı bulud nice görürsin (11) ayıtdı ke-enne-hā yün gibi kıcırdar ayıtdı koyunun otlad pes kolayluğıla otladı andanşonra (12) ayıtdı ey babacığım yağmur geldi ayıtdı nice görürsin ayıtdı ke-enne-hu kara at gibi ki cüllerini çeker (13) ayıtdı otlad pes huzūr ile otlatdı andanşonra ayıtdı yā babacığım yağmur geldi ayıtdı (14) nice görürsin ayıtdı bulud gibi ki ayağından aşılmış ola ayıtdı otlad velākin hāzer ile (15) pes bir miqdār otlatdı andanşonra gelüb ayıtdı ey babacığım yağmur geldi ayıtdı nice görürsin (16) ayıtdı ‘ubeyd bin ebrās dedügi gibi şi‘ir dānin müsiffin füveyķa’l-erzi heydebuhu (17) yekādü yümsikühü men kāme bi’r-rāhi ya‘ni yaklaşub yer üzre sürinür mümkündür ki ayak

[207a]

(1) üzre tūran kimesne eliyle anı imsāk ēde pes babası ayıtdı bir yere şıgınmak gereksin (2) pes kız koyuncıkların sürdi ve yağmur geldi ve anlar bir mağāraya şıgındılar pes kaçankim (3) anda oturdılar ol pīr kıza āteş yak dedi pes oldāhi āteşi uyandurdi pes ayıtdı (4) kuhlün mīli kandanur ayıtdı yanımdadur pes ayıtdı gözüme kuhl çek pes çekdi ayıtdı (5) bu gece kuhlün te’sīr eyledi ve sen kuhlü kuduğun yerde vahşī gügercin vardur dedi pes (6) üç kerre gözine kuhl çekdi pes gözlerin açup gördi ve dört tarafa nazar eyledi (7) pes nā-gāh mağāranun sakfında bir kara yılan var idi āteş tıyduğı gibi yere düşdi (8) ve ol kız çoğan mīli ısıdırdı pes pīr okı gezledi ve anun gözlerine olan şey’i çeken (9) zā’il oldı pes görür oldı pes baña ayıtdılar biz senden mübārek ve senden a‘ceb kimesne (10) görmedük zīrā biz meyyit idük diri olduk ve şeyhümüz evden gözsüz çıktı pes gözleri gördi (11) şayd için çıkdıkda vāķı‘ olan edebi beyān ēder (12) pes mülük ve selātin şayd için taşra çıkdıklarında anlara vācib olan budur ki ra‘iyyetün (13) mā’ribine ve ahvāllerine ve anların mazlūmiyyetlerine vāķıf oldukda anlara lutf ēdeler ve anlardan (14) hācet şāhibi olan kimesnenün hācetlerin kazā ēdeler pes pādīşāh şayd için hurūc (15) ēdicek ra‘iyyete evvelen i‘lām etmek gerekdür zīrā ra‘iyyet için kōrkak hātunlar ve ‘azīzü’n-nefs (16) kimesne vardur ki hicābun ve hadem ü hašemün şavlet-i zülletine tahammül ēdemez ve mazlūme olan (17) olan hātunlar hāzer ve havf üzrelerdür pes pādīşāh şayd için müsta‘idd olub hāzır

[207b]

(1) olduğın izhâr etmek gerekdür tâ kim hâcet şâhibi olan kimesne ve bir kimesneden (2) zulüm gören kimesne vâkıf ola pes hâzır olub hâceti ile pâdişâha mülâkî (3) ola ve yolda tenhâda kendi zulmini ve hâcetini inhâ' ve i'lâm êde ve âşikâre pâdişâha (4) nidâ êde hicâbınsız ve cemâ'atüñ izdihamınsız ya'ni kapucısız ve izdihamınsız ve mâni'siz (5) tenhâda pâdişâha murâdı üzre hâlini 'arz êde pes fuکارâ kendi hâcetlerin pâdişâha (6) tenhâda murâdları üzre hâcibsiz i'lâ etmekile pâdişâh niçe vücüh ile menâfi'e (7) işâbet êder nitekim zıkr olundı ve nice emr vardur ki pâdişâhdan gizlûdür anda (8) devlet ve saltanat içün menfa'at vardur veyâ def'-i mazarrat vardur veyâ emr-i garîb ve hatb-ı (9) celîl vardur ki melikün aña ittılâ'ı lâzımdur ve mekremet ve ihsân vardur ki anuñla (10) nice maşşüdları müşâhede êder ve bir müstahakkı anuñla tesdîd êder veyâ mazlemeyi keşf (11) êder ki anuñ üzre 'indillâh me'cûr olur pes pâdişâhuñ şayd içün taşra (12) çıkması fuکارâ katında mercû olur ve zaleme katında mahûf olur ya'ni pâdişâhuñ taşra (13) çıkmasın fuکارâ recâ êderler ki vâsıtasız hâllerin aña 'arz êdeler ve zâlimler havf êderler pâdişâhuñ (14) çıkacak yeri ma'lûm olıcağ ve şayd içün yarağ olmasınınuñ zarûretindendür illerü göndermek (15) yol bekcileri ve gözedicileri ve haykırıcaları ki vahşîlerün gelecek yerlerini ve vaqtlerini (16) ve mesleklerini ve şadır olacak yerlerini ve vâdîlerde çıkacak ve kaçacak yerlerini ve şu (17) içecek yerlerini bileler ve dâhı şol yerleri bileler ki kaçankim anlar ağız olunsalar

[208a]

(1) ve habs olunsalar el ile tutıla ve dâhı şol yerleri ki anlar anda münharif olub kaçarlar (2) ve bunda şol delîl lâzımdur ki şahrâları 'âlim ola ve vuḥuşuñ şıgıncak yerlerini ve yerlerinden (3) intikâlleri eyyâmını 'âlim ola tâ kim pâdişâhuñ hurûcı yakın üzre ola şaydı (4) tecessüs etmek içün ve aña zafer bulmak içün inşâ'allâhü te'âlâ zîrâ nice avcı (5) vardur ki av yerlerinden boş geldi bir nesne avlamadı av içün yarağlandıktan (6) ve ırak yere gitdikdenşonra ve niçe korkuları çeküb ve çıblak yere çıkdıktan (7) şonra pes bundan ötüri haykırıcalar ve ilerü gidenler ve vuḥuş üzre delîl (8) olanlar 'adû üzre ve anuñ mevzi'lerine cäsüsler gibidür ki vuḥuş şıgıncak yerleri (9) ve tar olan yerleri ve anları ihâta etmege ve avlamağa mümkün olan yerleri ve anlaruñ (10) üzre hîle etmegi 'âlim ola ve aña bir nesne fevt olmaya şol ef'âl gibi ki (11) 'adû ile anları işler pes av olmakda nezhet ya'ni re'fet ve mümâreset ve 'adüyıla mülâkî (12) olmağa takvîyet vardur ve fâris ile feres içün yarağ olmak vardur ve bundan pâdişâh (13) hazz êdmez ve naşîb-i ekşer hâşıl olur ve her kavm mu'tâd

olmuşdur ki 'ömürleri uzunluqlarında (14) atlarının arqaları üzre şayddan anlar için naşib ola tā kim harbi müstedd ola ve muqāvemeti (15) haşin ola ve hilesi daqika ola vahşinün ardınca şahrālarda sülük üzre ve kezalik (16) eger vahşinün lahmini ekl etseler tā kim bedenleri kavī ola ve anları yaraq edeler ve hafif (17) edeler ve bedenleri anuñ tab'ına döndürelər hiffetde ve sür'atile yapışmaqda ve cemī' ahlāqlarında

[208b]

(1) pes cā'izdür ve pādişāha lā-büdd olan budur ki av yerlerinde isicaqdan yüzi (2) üzre kara ile kızıl arasında çıkan dāne dānelere taħammül ede ve seferde pādişāhuñ (3) yanında beyān ve feşāhat şāhibi ehl-i 'ilm ve ehl-i fikh bir kimesne lā-büdddür ve bir mü'ezzīn (4) dāhı müsteħabbdur ki namāzıñ vaqıtlərini 'arif ola ve bir imām-ı 'ālim ve bir kاتب-i edib (5) dāhı lā-büdddür ki şu'arā-yı islāmiyyūn ile cāhiliyyet ehlinün dīvānlarını ve emsāl-i sā'ireyi (6) ve yesir-i mülükı ve buña beñzer olan şey'e hāfiz ola ve bir nedīm-i zarif ve faşih dāhı (7) lā-büdddür ki 'ilmi ve hüsni 'ameli cāmi' ola ve yanında hazine ve kilār götüre ki tiryāqlar (8) için ve anlardan ğayrı bārid ve mebrūd için edviyye-yi kāmileyi ve cemī' eşribe ile (9) 'aḳākīr-i muḥteviye ola ve bi'l-cümle kaçankim pādişāh şehrden taşra çıksa ve şahrāda (10) hayme ile kōnse ve umürdan birisine muḥtāc olsa ol emir kendi hazineinde bulınsa (11) şehre ādem göndermege muḥtāc olmaya ve oḳ atıcı mülük pes anların remyini bir atıcı (12) teḳaddüm etmez ve te'hīr etmez belki anuñ kavıda nez'inün āhiri anda anların nez'lerinin (13) evveli olur ve melik oḳı atdıqda tesmiyeyi i'lān etmek cāhile tevfiḳden ötürü (14) ve 'āḳıl-feṭen olan kimesneye tenbīhden ötüridür ve şayd āvānında atları koşmaq (15) ve segirtmek kayırmaz zīrā bu riyāzetün ekmālinden ve itmāmındandır ve a'dā için inkıbāzdur (16) ve evliya için inbisātdur ve enes bin mālīk raḳīya'l-lāhü 'anhu rivāyet eder ki (17) resūlu'l-lāh şallā'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem nāsuñ eşca'ı ve nāsuñ ecvedi idi ve bir kerre ehl-i medīneye

[209a]

(1) feza' eylediler pes resūlu'l-lāh şallā'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem ebi ḫalḫanuñ bir atına bindi ve at (2) kāhil idi yürüdüde adımın ğec alurdı pes vaḳtākim rücu' eyledi ayıtdı vecedtü feraseküm (3) hāzā baḫran ya'ni ben sizün atunızı yürüyici buldum dedi ve andanşoñra anı koşmadılar (4) ve ebi mes'üddan raḳīya'l-lāhü 'anhu rivāyet olundu ki ol ayıtdı biz enşār-ı mecālisinden (5) bir meclisde otururduk nā-gāh 'ömer bin ḫattāb raḳīya'l-lāhü 'anhu gelüb bir atla segirdirken (6) geldi ḫattā biz ḫaykırduk ve yakın oldu ki atla bizi çigleye pes biz ayıtdık yā emīrū'l-mü'minīn (7) eger senden ğayrı

kimesne bunu edeydi biz aña deyecegimizi dërdik ayıtdı benüm şan'atımı (8) görmedünüz mi ben nefsumde bir nişât tıydum pes ata binüb anı koşdum ve mülük için (9) müsteħabbdur ki kaçankim şayd talebinde tiz yürüseler re'âyâ üzre anların pādışāhlu (10) 'alāmetlerini ihfā' ede ya'ni tebdīl-i şekl edeler tā kim a'mālün aḥvāline ve 'ummālün ya'ni (11) defterdārların ve ümenā'nun ve bi'l-cümle ra'ıyyetden beytü'l-māl-i müslimīni aḥz eden kimesne (12) ne tarīķile ra'ıyyetden mal aḥz eder anlara ihāta ḥāşıl ola ve ra'ıyyet kimden rāzıdur (13) ve kimden muḥabbız u şākīdür ve ra'ıyyete iḥsān ede ve anlara zulm eden kimesneye (14) ḡaḡab ede ve bu aḥvālī küccük oḡlancıklardan ve ḡammāzlardan ve zu'afādan ve nisā (15) tā'ıfesinden tefahḡuş ede 'ārifinden ya'ni söz anlar bellü başlu kimesneden tefahḡuş (16) etmeye 'abbās bin 'abdu'l-vāḡid bin ca'fer bin süleymān bin 'abdu'l-lāh bin mesūd rāzıya'l-lāhü (17) 'anhumā rivāyet edüb ayıtdı benim ceddetem ki ümm-i 'abdu'l-vāḡiddür baña rivāyet edüb

[209b]

(1) ayıtdı bir gün biz mehdīnün yanında idük ve biz işitmiş idük ki av yerinden dönüb (2) sarāyına teveccüh eylemişdür nā-gāh rebī' üzerine dāḡil oldu ve elinde taḡarcıkdan (3) bir kıṭ'a var idi üzerinde kül ile yazılmış idi ve balmumu yerine kül ile (4) yogurılmış balcık konıub üzerinde ḡılāfet mūhri var idi pes ayıtdı yā emīrū'l- (5) mü'minīn bundan ziyāde 'aceblü bir nesneyi ben görmedüm bir a'rābī bu kıṭ'a ile baña (6) geldi ve nidā eder ki bu mehdīnün kitābıdur bu emīrū'l-mü'minīn kitābıdur baña gösterün (7) şol kimesneyi ki aña rebī' dërler zīrā emīrū'l-mü'minīn baña ayıtdı ve emr eyledi ki (8) bu kitābı aña vërem ve kitāb budur yā emīrū'l-mü'minīn dëdi pes mehdī ol kitābı aldı ve güldi (9) andanşonra ayıtdı a'rābī gercekdür bu benüm ḡaṭṭumdur ve bu benüm ḡātemümdür size kışşadan ḡaber (10) vëreyim dëdi biz ayıtduk emīrū'l-mü'minīn re'yi a'lā ve emri esmādur pes ayıtdı birḡac (11) gün vardur ki şayd için çıkmış idim hava bulanıklıḡında pes kaçankim şahrāya çıkdım (12) yer yüzi tuman ile tıldı pes benüm ile benüm aşḡābum beyinde ḡā'il oldu ne anlar beni gördüler (13) ve ne ben anları gördüm ve anları aradım anlardan bir kimesneyi görmedüm pes eglendüm ve baña (14) şovuk ve açlık ve şusızlık yëtişdi yëtişdüḡi ḡadar pes bir du'ā okudum ki anı menşūrdan (15) işitmiş idim ol dāḡı babasından cedd-i ibn-i 'abbāsdan oldāḡı resūlu'l-lāhdan şallā'l-lahu (16) 'aleyhi ve's-sellem işitmiş ki resūlu'l-lāh 'aleyhi's-selām ayıtdı bir kimesne şabāḡ olduḡda ve aḡşam (17) olduḡda bismillāh ve billāhi māşā'allāhü lā ḡavle ve lā ḡuvvete illā billāhi'l-'aliyyi'l-'azīm okısa āteşe

[210a]

(1) yanmağdan ve şuya ğark olmağdan ve üzerine dīvār yıķılmağdan ve çirkin ölümnden hıfz (2) olunur pes bu du'âyı ben dëdüğim birle nā-gāh bir āteş gördüm ki yanar pes anuñ tarafına (3) vardum pes gördüm ki āteşdür ve bu a'rābī yanında oturub anı tırmadan yaķar pes āteşe (4) dāhı yaķın vardum pes vaķtākim a'rābīnūñ üzerine vardum ayıtdum ey a'rābī konuğı kabūl (5) eder misin pes a'rābī atdan in dëdi pes hātunına ayıtdı ol arpayı getir ve tır anı (6) degirmene çek un eyle ve ben a'rābīye ayıtdım baña şu vër pes baña bir şu kabın getürdi ki süd (7) ile şu karışmış idi velākin artuğı şu idi ben bir içüm içdüm ki andan tatlu hıc şu içmedüm (8) idi andanşonra baña bir iskemli vërdi pes üzerine başımı ķodum ve uyudum hıc andan lezīz (9) uyumamış idüm andan şonra uyğudan uyandum pes gördüm ki şıçrayub bir koyuncığı (10) var imiş ancak pes anı boğazladı ve hātunı aña oğlancıkılarını öldürdün sizün ma'āşunız (11) bu koyundan idi pes bunu boğazladıķdanşonra ne ile geçünirsin dëdi pes ben ayıtdım (12) sen ğamm çekme saña nesne yokdur hemān koyunu getir pes koyunu getürdi pes anuñ karnını yardım (13) ve cigerini çıkardum ve anı āteşe atdum andanşonra a'rābīye ayıtdım senün yanuñda hic (14) bir nesne var mıdur ki andan saña bir nesne yazayım pes tağarcıķdan bu ruķ'ayı baña getürdi pes (15) bir ağac pāresin aldum ve öñümde olan külden alub balcık eyledüm pes bu yazıyı mührüm ile (16) mühürledüm ve aña emr eyledüm ki gelüb rebī'i su'āl ede ve bunu aña vëre andan mehdī ol kitābı (17) okudı pes anda beşyüz biñ dīnār veyā dirhem yazılmış idi pes mehdī ayıtdı vallāhi ben elli

[210b]

(1) elli biñden ziyāde murād ëtdüm lākin elüm böyle cārī olmuş vallāh bunda yazılmışdan bir dirhem (2) eksik ëtmem pes malı götürüb yükletdiler ve a'rābīye vërdiler ve andan bir dīnār ve bir dirhem (3) eksik ëtmedi pes a'rābī ol sā'at götürdi pes az zamānuñ içinde a'rābīnūñ koyunu (4) ve devesi çok oldu ve bir bınar kazdı ve müsāfir konacak bir menzil yaptı ve müsāfire rıfķ (5) edüb anuñla üns ederlerdi ve ol a'rābī bu güne gelince mużīf mehdī ile ma'rūf (6) idi ve kesrī bin kabād bin feyrüz şayd için çıķdı pes bir köye uğradı ki anda (7) hırmā ve enār büstānı var idi ve bir büstān içinde bir hātun gördi yanında bir küçük (8) oğlancı var idi anı götürürdi ve oğlancık elini enāra uzaturdı ve hātun (9) anı men' ederdi ve oğlancık ağlardı pes kesrī hātuna su'āl eyledi ki oğlancığı enārdan (10) niçün men' edersin dëdi pes hātun ayıtdı bu enārda pādişāh için bir hışşe vardır (11) elbetde bunda olan emāneti edā etmek lā-

büdddür ve pâdişâh tarafından emāneti kabz edici (12) kimesne dāhı gelüb almadı pes kesrī ol hātuna re'fet ve merhamet eyledi ve anuñ emānetinden (13) 'acebledi pes vaktākim şayd-gāhdan rücū' etdi vüzerāsını ve devletinüñ rü'esāsını (14) cem' eyledi ve ayıtdı re'āyā bilād-ı şiddet içindedür ve sū'-i hāl içindedür ellerinde olan (15) mallarından ve meyvelerinden intifā' etmekden men' olunmuşlardur mallarını yemege kâdir degüllerdür (16) buña elbette bir tedbīr etmek lâ-büdddür pes tedbīr edüb nazar edün ki anlardan bu şiddeti (17) ve elemi nice kaldurursız ve sulţānuñ haqqı dāhı edā olına zāyi' olmaya pes ba'zılar ayıtdı

[211a]

(1) ra'yyet üzre kesm edelüm ve anlardan beytü'l-māl için hāşıl olan nesneyi (2) dönüm üzre yükledelüm ya'ni dönüm hisābı üzre anlara 'öşri bağlayalum pes (3) maḥşūl müşāhere üzre olur ve ḥarācı vaz' edelüm fellāḥlar arasında pes ol senede (4) ḥarāc ikiyüz biñ kerre biñ ve dāhı elli biñ akçe oldı ve pâdişâh şayd için çıkdıkda (5) aña lâ-büdd olan budur ki yanına ḥadem ü ḥaşeminden ve tevābi'inden bahādır taze yigitler ala (6) 'amele kavī olduklarından ötüri ve pīr ü 'arif kimesneler ala ki anları tecrube etmiş (7) ola ki andan evvel mülük ve selāṭin muşāhibi olmuş olalar ve dāhı nice meclislere hāzır (8) olmuş olalar ve dāhı kendi devāt ve mürekkebini ıslāḥ etmege mübāşir olan kimesneyi (9) ve atınuñ yüzün silmek için ve yırtıcıları avutmağıçün ve elinden toğanı almak için yanına (10) kimesneler ala ve bize 'urkü'l-bāriķī iḥbār eyledi ve bu ḥaberi resūl 'aleyhi's-selāma (11) ref' eder ayıtdı rivāyet olundı ki resūlu'l-lāh şallā'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem atınuñ (12) gözünü ve yüzünü etegi ile silerdi ve katāddan raṣīya'l-lāhü 'anhu rivāyet olundı ki (13) ol resūlu'l-lāh şallā'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem giderdi hattā bir gün mekke yolında idi pes aşḥābı (14) ile taḥallūf etdi ya'ni yolca giderken yoldan şapdılar ve cümlesi muḥrim idiler pes (15) resūl 'aleyhi's-selām vaḥşī bir ḥimārı gördi pes at üzre togrılub rumḥını eline (16) aldı ve ḥimār üzre şedd eyledi ve anı katl eyledi pes andan resūlu'l-lāhu aşḥābından (17) ba'zı kimesneler yədiler ve ba'zılar ibā' eylediler pes vaktākim resūlu'l-lāh 'aleyhi's-selām yētişdiler

[211b]

(1) ol ḥimāruñ eklinden su'al eylediler pes resūl 'aleyhi's-selām ayıtdı innemā hiye tu'metün (2) eṭ'amekümūha'l-lāhü te'ālā ve hel me'aküm min leḥmihi şey'en ya'ni ol bir ta'medür ki allāh size anı (3) iṭ'am eyledi hiç anuñ etinden yanıñızda bir nesne var mıdur dēdi ve mülukuñ (4) 'ādetlerindendür ki şayd-gāhdan rücū' etdiklerinde

ra'yyetün gallelerinden ve ekinlerinden (5) şaydın ardınca atların ayağı altında fāsīd olan şey'e nazar edeler pes aḥvāllerinden (6) fāsīd olan nesneyi cebr etmege ve mallarından giden nesneye 'ivāz vërmege emr eylediler (7) ve ibn-i 'itāb ayıtdı mütevekkilün 'alā'l-lāh şayda mā'il idi çok av avlardı ve 'ādeti bu idi ki (8) kaçankim şayd-gāhdan rücū' ederdi evvel emr ederdi ki vaḥşinün ardınca atların (9) segirtmesinde atlar tarladan ve ekinden ifsād êdücü ve çigledücü şey'i tahmīn edüb (10) keserlerdi pes ekincilere müsāmaha ederlerdi nesne almazlardı veyā şāhibine 'ivāz vëirdi (11) bu faşl şol ḥidmetkārların ādābını beyān eder ki (12) anlar pādīşāhın yanında yürimek için iḥtiyār olunmuşdur pes şol kimesne ki yolda pādīşāhın (13) yanında yürür ve aḡa söz söylemek ister aḡa lā-büdd olan budur ki kışda güneş (14) tarafında olmaya ve dāḡı şahrāda yel esecek yerde olmaya tā kim dābbesi ayağı ile toprak (15) kaldırmaya ve yel anı pādīşāh üzre getürmeye ve ḡarīs bin bedr ḡars bin bedr-i 'irākīyi (16) yanında çok yürüdürdi pes ḡarīsī anın ḡakkında ḡalk melāmet eylediler ve aḡa ta'n eylediler (17) pes anlara cevāb edüb ayıtdı ben anı yanımda nice götürmeyeyim ben 'irāk diyārına dāḡil olalı

[212a]

(1) benim yanımcā yürür üzengisi benüm üzengümden gitmedi ve benden ilerü gitmedi tā kim ben anın (2) eḡsesini görem ve benden geri ḡalmadı ki ben anın yüzine nazar edem ve kışda güneş (3) tarafında olub güneşi almadı ve yazda rüzḡār tarafında olub rüzḡarı almadı (4) ve ben andan bir naṣīḡat ḡaleb eylemedim illā baḡa naṣīḡat eyledi ve anı bir nesneden su'al etmedim (5) illā baḡa cevāb eyledi şol kimesnenün cevābı ile ki ol şey'den ḡayrı nesneyi bilmez (6) ve dāḡı kaçankim şayd zāḡir olsa pādīşāh emr êde ki andan evvel aḡa ḡareket edeler (7) tā kim pādīşāh atdan başīret üzre ola ürkütmeḡ ḡavfindan ötüri ve kezālik birbirinün (8) ardınca ḡaḡırmaḡ ve ziyāde ḡareket ḡatında yanından bir kimesne ayrılmaya ve ekāsire ḡidmetkārlarına (9) zikr olınan ādābı öḡretdiler ve anlara ilzām eylediler ḡattā ol ādāb anların irş ile (10) intikāl etmiş evşāflarından oldu ve dāḡı nehy êde ki ok atıcı ok atduḡda pādīşāhın (11) 'izzet ü devletine atdım dēye zīrā okı işābet etmek bunun maẓmūnı degildür ve pādīşāhın (12) devleti eşvātuḡ ve kelām-ı muḡallitün tebdīlinden maşūndur ve mülūkuḡ nazarında şaydda ve sā'ir-i teveccüh (13) êtdikleri yerde gökcek olan şey'dendür anlara taḡarrüb eden kimesne için ki yümni ittiḡāz (14) êde şol ḡarafdan saḡ ḡarafa ve saḡ ḡarafdan şol ḡarafa vuḡuş ve ḡuyūrdan birisi (15) mürür êtdükde ya'ni vuḡuş ve ḡuyūr cinsinden her ḡaḡı cānibden cānib-i āḡere birisi geḡerse (16) anı uḡurdur dēye şol ḡarafdan saḡ

tarafa mürür edene sâlih dërler ve sağ tarafdān (17) şol tarafa geçene bâzec dërler ve
‘arab sâlihi uğur tutar ve bâzecini şüm tutar ve aña

[212b]

(1) inkâr eder ve şer‘ dâhı anı men‘ eder şâ‘ir aydur ve lekād gadevtü ve küntü lâ ağdū
‘ālā (2) vâkın ve hâtimi feize’s-sevānihu ke’l-bevāzici ve’l-eyāminu ke’l-eşāyimi kad
hutta zalike fi’z-zübürî’l-üleyātî’l-kadāyimi (3) ya’ni taḥkīk ben seher üzre yola
çıkardum ve feres vākī üzre ki (4) ayağı taşa veyā ağaca toḡunmasun dēyü ayağını
şakınan atdur ben seherlemedüm illā ve ḥālbuki (5) kuzḡuna rāst gelürdüm pes bu
taḡdīr üzre benüm katımda şol tarafdān sağ tarafa mürür (6) eden sağ tarafdān şol
tarafa mürür eden gibidür ya’ni ikisi yanımda berāberdür ve taḥkīk-i kütüb-ü kadīmde
(7) böyle yazılmışdur bu faşl yırtıcı ve avlayıcı olan tıyūruḡ beyānındadır (8) pes
anlardan birisi ta’rekdür terkī zıkr eyledi ki ta’rek bir kuşuḡ adıdur ki biḡ kuş (9) şayd
eder pes anlardan birisini ekl eder ve ol toḡandan büyükdür ve boyludur ve iki kanādı
(10) tāmmdur şāhīnūḡ kanādları gibi ve kaçankim yaralasa ve ısırsa yarası şişmez
çıban olmaz (11) ve anı ḥāmil olan kimesnenūḡ tarīkī budur ki andan şakına ve şol
yırtıcı kuş ki aña (12) sunḡur ya’ni sungur dërler bu olmak vardur zīrā sungurı ḥāmil
olan kimesne anı bu şıfāt (13) ile vaşf eyledi ve anda çağır ve karan ve toḡan kuvvetin
ve şāhīn ḥiddetin görmedim velākin (14) yıldırım gibi tīz iner pes şāḥibini andan su’āl
eyledim pes ayıtdı bu te’dīb-i kılletdendür ve anlaruḡ (15) ba’zısı toḡandur ve anuḡ
envā’ınuḡ aḡaddi ya’ni ziyāde keskini ‘ıtrīfdür ya’ni toḡan (16) yavrısı ki küçük iken
yuvasından alınub ta’līm olunmuşdur ve bederī anuḡ envā’ındandır (17) yuvası
müstedīr olduğından ötüri ve ol yuvasında terbiye olunur ve ḡidālanur

[213a]

(1) ve kanātlanur ve anda avlanur ve erfevān daḡı anuḡ envā’ındandır ve ol şol
toḡandur ki (2) beriyyede anı yağmur ura ve iki gözi kızarmış ola ve anuḡ iki incügi
uzundur (3) ayakları şarıdur kanātları uzundur kıyruḡı uzundur boynı kışadur (4) ve
zumḡ dāḡı anuḡ envā’ındandır ve ol bir yıl iki yıl muḡarnaş olan toḡandur (5) ya’ni
şayduḡ ardınca giden ve şayd eden demekdür bu berk bağlamakdan ve üzerine bir (6)
nesne giydürmekden ta‘ab çeker ve diri ḡayvān ile da‘vet etseler icābet etmez (7) ve
avlayıcı tıyūr eşnāfinuḡ erfa‘ı ve a‘lāsı şol büyük toḡandur ki tırnadan (8) serçeye
varınca şayd ede andanşonra tüymī ile ma‘rūf olan toḡandur andan (9) şonra zürraḡdur
ve ol toḡanuḡ erkegidür andanşonra atmacadur ve ol ḡılḡati ile (10) toḡana cümleden
eşbehdür ve bu her neḡadar büyük olursa cevheri olḡadar ağır (11) olur ve kıymeti

olḳadar ziyāde olur andanşonra atmacanın erkegi ve ammā ṣāhīn (12) pes iki dürlüdür birisi baḥrīdür ve birisi cebelīdür ve baḥrī olan efzaldür cevher-i (13) keşretinden ötüri ve hırşı şiddetinden ötüri ve cebelī olan elṭaf ve enfüsdür (14) ve bunların aʿlāsı ekber olandur ve ḳanātları etemm olandur ve ḳuyruḡı aḳşar (15) olandur andanşonra bir şınf dāḡı vardır ki ʿırāḳ diyārında aḡa kerk dērler (16) ve ol ṣāhīnden aṣaḡadur andan şonra yuyudur ve ammā ḳaḳır pes anın baʿzısı (17) kepe ve ḡuberce ve ṭoya ve tūrāce şalınur ve andan aṣaḡa güncdür ve andan aṣaḡa

[213b]

(1) sünükdür anın gözleri gökdür ve ol atmacayı şayd eder eger andan aḳvā olursa (2) ve andan aṣaḡa rātikdür ve ol güzel şekillüdür velākin ol ḳaḳırların ḳorḳaḡıdur (3) andanşonra bir şınf vardır ki aḡa veybe dērler ve anların cümlesinden bunun āvāzı (4) şedīddür ehl-i mıṣr anınla kepegi ve ṭavşanı şayd ederler kepegi alur atmacayı aldūḡı gibi (5) ve anı ḳaḳır mertebesinden refʿ edüb ṣāhīn mertebesinde tutarlar ve ammā ʿuḳāb yaʿni (6) ṭavşancıl pes ol zıkrı sebḳ eden eṣnāfın pādīşāhıdur ve küllīsi andan ḡavf ederler (7) ve ḳaçankim anlardan birisi elde olsa ve ol havada olsa anın ḳorḳusından (8) bir yere gelür şıḳılur ve ḡareket etmez ve ḳaçankim bir yırtıcı ve av ḳuşı kendi ṭarīdine (9) yaʿni ḳovduḡı şey'e irsāl olursa ve anı aḡz eylese ve ardında ʿuḳāb baḡlu olsa (10) ikisin maʿān aḡz eder ve ʿuḳāb kepegi şayd eder ṭurduḡı ḡâlde faşl u cevāriḡ (11) yaʿni yırtıcı ve avlayıcı olan ḳuşlar üç ṭabīʿatdan mürekkebedür birisi demdür ve birisi balḡamdur (12) ve birisi rīḡdür yırtıcı ḳuşın emrāzı üçden birisinin ḡalebesi ile vāḳıʿ olur ve bunların (13) ʿalāmātı dāḡı böyledür pes dem ḡalebesinin ʿalāmeti başın ve aḡızın ve aḡız eṭrāfının (14) şiş olmasıdur ve gözün şaru olmasıdur ve gözlerinin çevresi şiş olmaḡdur (15) ve boḡazından duḡān gibi bir nesne ḳıḡmaḡdur ve gerinmesi ve esnemesi ve ḳanātlarının sarḳuḡ (16) olması ve ḳanātların urub bir nesnenün üzerine düşmek istediḡı gibi ve dāḡı kendü nefsinin (17) bitler ve kendere üzre ve yer üzre atmaḡ ister ve balḡam ḡalebesinin ʿalāmeti maʿdesinin

[214a]

(1) andan imtilāsıdur ve iki ṭudaḡı şiş olmaḡdur ve andan şaru şu ḳıḡmaḡdur ve dāʿimā (2) aḡız açmaḡdur ve şehveti az olmaḡdur ve anda mercimek gibi küçük ḡabbeler zāhir olmaḡdur (3) ve tersi raḳīḳ olur ve sevādı beyāzından ekşer olmaḡdur ve rīḡ ḡalebesinin ʿalāmeti (4) aḡa ḡınāḳ ve inḳırık gibi bir nesne lāḡıḳ olur ve ḳuyruk kemüḡi biter ve bir sâʿatdenşonra bir sâʿat (5) tükruk gelür ve başını şalar ve taḡrīk eder ve ḡazmı az olur ve taḡayyüri baṭn olur (6) ve tersi ṭaş olur ve başı ve esfeli ṭar

olur ve kaçankim terslense ol terslediği (7) yere döner ve şol ayağıyla kıazar ve yırtıcı kuşuñ şıhhati bu tabāyi'den i'tidāl üzre (8) olmasıdur ve hastalığı bunun hılāfıncadur bu faşl toğan ile evvel şayd eden kemeni beyān eder (9) toğan ile evvelā şayd eden kıayşer bin leyūndur bir gün havada uçar bir toğana (10) nazar eyledi pes gördü ki yukarı çıkısa maḥzūn olur ve aşığa inse muḫtarib olub (11) başın taḥrık ederdi pes bundan 'acebledi ve anuñ ardınca gitdi ki anı te'emmül ede (12) ve anuñ ḥālını ve ve yatacak yerini bile pes vaḫtākım egilmiş dikenı çok bir ağaca müntehā oldı (13) ve egilüb aña vardı pes bunı 'aceb gördi pes gözlerinüñ şafası ve libāsınuñ ve (14) ḥılḳatinüñ güzelliği anı 'acebe getürdi ayıtdı bu kuşuñ şaydında bir ḥıle edüb bunı (15) şayd etmek ve mūnis etmek gerekdür dedi pes 'ummāline emr eyledi ki kādır oldukları kadar (16) andan cem' edeler pes anuñ katında şulb toğanlar ḥāşıl oldı pes melik bir gün anlaruñ (17) mekānları yanından geçdi ve anlar kenderler üzre idiler nā-gāh av gügercinlerinden birisi

[214b]

(1) uçub geçerken toğanlardan birisine yakın olduḳda üzerine şıçrayub ve zarb edüb (2) anı aḫz eyledi pes melik ayıtdı mümkindür ki bu kuş melik ola ve ğaḫab ede şol şey'den ki (3) mülūk andan ğaḫab ederler ve bir miḳdār zamāndan sonra anlaruñ yanından geçüb yine bir gügercin (4) yanlarından geçerken birisi üzerine şıçradı pes andan ḥalāş olmadı illā yara ile pes (5) pādışāh ayıtdı bu şayd için lā-büddür pes anı götürüb anuñla şayd eyledi ve ba'zılar (6) ayıtdılar şāḥını evvel te'dīb eden koştanḫındür ve çağırır evvel te'dīb eden ḫarş (7) ibn-i mu'āviye bin tevrür ve ol kendenüñ babasıdur pes bir gün bir avcıyı gördi ki (8) ağ kıurmuş serçeleri şayd etmek için nā-gāh havadan bir çağır şikedede bir kuş üzre (9) indi pes anda şarıldı pes vaḫtākım ḫarş anı gördi anı alub aña ri'āyet eyledi (10) ve te'dīb eyledi pes anuñla üns tutdı ve el üzre bindi ve 'uḳābı evvel te'dīb (11) eden muġāribedür ya'ni maġrīblerdür ve ḫikāyet olunur ki kıayşer-i kısrāya bir 'uḳāb (12) gönderdi pes aña 'acebledi ittifaḳ bir gün dār-ı kısrā oġlanlarından bir şabī 'uḳāb yanından (13) geçdi pes vaḫtākım aña yakın oldı üzerine şıçradı pes andan kıurtulmadı illā yara ile (14) pes kısrā ayıtdı biz evimizde oturduğumuz ḥalde kıayşer bize zafer buldı ve ğālib oldı (15) pes kısrā kıayşere bir kıaplan gönderdi ve aña nāmedede yazdı bu vaḫşīyi şayd edersin (16) vaḫtākım kıayşere vāşıl oldı ve kıayşer anı gördi aña temāşā geldi ve 'acebledi ve anı ri'āyet (17) etmege ve te'dīb etmege ādem ta'yīn eyledi pes anuñ üzre kıayyım olan kıemesne andan ğāfil

[215a]

(1) oldu ve ve kayşerün bir oğlu yanından geçdi pes kaplan anuñ üzre şıçradı ve anı katl eyledi (2) pes kayşer ayıtdı bu anuñ muķābelesindedür faşl ʿitrif bāziyār ayıtdı toğanuñ (3) eylüğindendür ki kıyruğı altında bir miķdār yelek ola ve aña nıfk dērler ve bir miķdār (4) şadrında ola ve kıyruğı yeleginde olan dāʿireler uzun ola yarık ola yaʿni (5) açık ola ve yeleginün evveli kıyruğı cānibinden ola ve cümlesi kara ola ve anda müsteħabbdur ki (6) kaçankim yavrı olsa şadrında olan kara hatlar uzun ola galiz ola (7) ve toğanuñ elvānında müsteħabbdur ki aħmer ola müşebbaʿ ola yaʿni tamām renklü ola ezrak (8) ola ki sevāda māʿil ola ve eşheb ola ki arkası ve çigini gök ola ve beyāzı mülemmaʿ (9) ola ve şadı ile kıyruk altında olan yeleginün naķşı beyāz ile sevād berāber ola (10) ve beyāz sevāda karışmış ola ve beyāz ve eşheb olan toğan tayrān ile esraʿdur (11) ve halkı aħsendür ve riyāzeti ve terbiyesi kolaydur ve havaya çıkmaga akvādur harāret-i (12) ğariziyyesi kavī olduğından ötüri ve ğayrısı buña muħālifdür ve türk pādīşāhı olan (13) hākan ayıtdı bizüm yerimizün toğanları kaçankim zaʿif olsa ve yavrisın ifsād (14) eylese pes yüzinde bārid olan havaya kalkar pes kuşlar indürir ki ʿalāʿd-devām (15) bunda olurlar pes yavırlar terakķī eder ve kavī olur ve toğanların eyüsi şol ak (16) toğandur ki başı büyük ola gözleri çukur ola boynı ve uyluğı uzun ola (17) şadı büyük ola el ayaları vāsiʿ ola ve kızıl olan toğan ki aña sürh dērler

[215b]

(1) anuñ hırşı şedīddür ve uykuda ekşer ħorlar ve eylüğünün ʿalāmetindendür ki uyluğı (2) içinün yelekleri kıyruğı altınun tarafından uzun ola ki götürücünün eline yetişe (3) ve kaçankim şāhīni tutub bēlemek istersin pes baħrī olan şāhīn senün üzerine (4) olsun huşūşā kaçankim arkası esved olsa ve manzarı korkunc olsa bedeni zaʿif (5) olsa başı büyük olsa iki gözi çukur olsa nazarı keskin olsa tırnakları (6) uzun olsa ağız kenārları kaçuğ olsa arkası kısa olsa kanādları açuk (7) olsa ayakları uzun olsa kıyruğı kısa olsa kanādları kıyruğına erişmek (8) mümkün olmasa iki çigini zamm étmez illā baʿzı ahyānda belki anları sarkıtmakdan zāʿil olmaz (9) ke-enne-hu kuş üzre şıçrar gibi ve bu turnaya kalkar ve galebe édüb anı atar ve eyü (10) şāhīnün miķdārı üç rıtlıdır ve vasať olanın iki rıtlı ve nışfdur ve vasať (11) olan şayd eder pes ördegi ve turnayı ve huberci şayd eder şayd étmege başlayub (12) şayd ardınca gitdügi zamānda ve ammā yavrı iken pes şayd edemez bu faşl (13) toğanın tafşīlin beyān eder pes toğan mülükün hazzıdır ve ekāsire ve kayāşıra anı (14) vaşf eylediler ve karāmaťa anı medh eylediler şol hışāl ile ki ol anlar ile müteferriiddür (15) kayşer ayıtdı toğan bir melik-i kerīmdür

her kaçankim ac olsa toyar ve müstağnī (16) olduğda terk eder kisrā ayıtdı toğan bir refīk-i hasendür ya'ni bir eyü yoldāşdur (17) ahz etmez illā lāzım olduğda ehl-i ma'rifet ayıtdı toğana ednā-yı ta'līm edüb gökcek ile

[216a]

(1) zīrā anuñ tab'ı şayd üzredür andanşonra av edici kuşlar koduğı şayda kâdir (2) olmaz tā kim havada anuñ üzre çıkmaya andan şonra iner illā toğan zīrā toğan (3) anuñ üzre şedd eder havaya çıkar gibi ve diğkatle nazar eder aña yakın olunca andan (4) şu'ud eder ve anı aşğa alur ve kaçankim şaydını ahz ede üzerine düşmez belki (5) toğancıya muntazır olur pes eger üzerine eglenürse tüyüni yolar sekīnet ve vaqār (6) üzre bu faşl yırtıcı ve avlayıcı kuşların erkeklerin dişilerinden bilmegi beyān eder (7) erkek olan tıyūruñ yırtıcısıdur şavtı vasaşdur ve şafiri çokdur ve halk için (8) mazmūmdur ve dişī olan pes gövdesi iri ve cismi büyükdür ve zürak toğanuñ (9) erkegidür ve 'aşaşı atmacaların erkegidür ve yuyu 'aşfüruñ zekeridür ve kerk şahīnleruñ (10) erkegidür sâ'ir kuşların hilâfı üzredür zīrā sâ'iruñ erkegi büyükdür faşl (11) ehl-i horāsān avcı olan tıyūrı nice götürürler anı beyān eder ehl-i horāsān cevārihi (12) ya'ni avlayıcı tıyūrı sağ el üzre götürürler ve bu gālaşdur ve şahīh olan şol üzre (13) götürmekdür ba'zı esbābdan ötüri anlardan birisi budur ki eger koduğı şaydı şayd (14) edecek olursa avcı olan kimesneye avı boğazlamak mümkün olmaz illā meger sağ elinden (15) eldiveni gidere ve birisi dāhı budur ki anı hıffetile ata binmekden men' eder ve biri dāhı budur ki (16) sağ eli tīmār etmekden ve şıgamaşdan fāriğ olur ve hāl ile tecribe dāhı buña delālet eder (17) bu faşl toğanuñ te'dībın beyān eder kaçankim toğanı bağlamak istersin evvelā bismillāh

[216b]

(1) dēyüb allāhü te'ālānuñ 'azze şānühü ve celle sultānühü ismini zıkr edesin andan toğanuñ gözlerini (2) dikesin ve anı bir sâ'at miqdārı yer üzre terk edesin tā kim zahmetden bir miqdār (3)istirāhat ede andan kanādlarını gāsl edesin ve tüylerini silesin ve ıslāh edesin (4) ve aña tāze isicaş et yedüresin ve kaçankim göresin ki eti ziyāde ister ve tizlīgıla (5) delüb yırtar aña ta'yīn etdüğüñ kısmeti vèresin ve yeyeceğinden haşşından üçünci hisşeden (6) anı ta'tıl edesin ya'ni 'ādetinden ancaş iki hisşesin vèresin tā kim şıhhatini hastalığından (7) bilesin sür'at üzre tağayyür etmekile ve elüñ ile arkasın hıffet üzre mesh edesin (8) ve burnından ağzına şoşasın tā kim şu içe ve 'arıza üzre tırmağı örgedesin (9) ve 'arızadan murād toğan tırmaş için yaptıkları ağacdur ve ol günden üç (10) sâ'atden şonra 'arızadan anı el üzre naşl

êdesin ve günün bâķîsin elde götüresin (11) ve anuñla elüñi kaldırursın ve aşğa kırsın sâkin olduğı hayṣiyyetile ve gece ‘arıza üzre (12) bağlarsın ve yerini tağyîr êdüb güneşden ve isicaķdan anı götüresin ve kenderenüñ etrâfını (13) yoklayasın tâ kim andan çıkan nesne zâhir ola ve güneş toğduğında koyunun isicaķ etinden (14) yêdüresin ve iṣtiḥâsını tefakķud êdesin pes gıdâsı iṣtiḥâsı ve ḥazmı kadar ola ve bu tedbîr üzre (15) dört gün geçüresin ve götürdüğün zamânda dâ'imâ şadrını ve kanâdı altını mesh êdesin (16) andanşonra sağ elünde aña gügercini veyâ anuñ kanâdlarını gösteresin pes kaçankim aña kaşd (17) êde anı eldiven üzre öñüne atasın ve anı cemâ'at içinde ve ‘asâkir içinde götüresin

[217a]

(1) ve anlaruñ şoḥbetlerine ve ḥayķırmalarına ‘âdet êtdüresin pes kaçankim avı ile yer üzre (2) otura elinde iken anı boğazlarsın ve aña taşvîr êdesin tâ kim me'nûs ola (*Bu sayfanın 3 ile 14. satırları arasında süslemeler ve minyatür bulunmaktadır.*) (14) pars dişi arslanuñ oğlıdur kaplandan kâhren anuñ üzre şıçrar anuñçün parslar kıtır gibi (15) evlâd getirmezler anuñçün pars iki cinsden müvelledür ve pars cinsinde ḥayvân bir şey' yokdur (16) illâ pars andan ezrakdur ve pars yer yüzinde olan dâbbenüñ envemidür ya'ni andan ziyâde (17) uyur bir ḥayvân yokdur ve anlardan maķbûl olan kırnı ince ve bêli ince olandur beyâzı

[217b]

(1) buğday enlü ola noķtaları ziyâde siyâh ola arķası naķışlu ola ve burun cânibinden (2) gözleri kıızıl ola ve göz bebeginüñ kenârlarında sinür gibi ola ve ağız ve ağızıñ etrâfı bol (3) ola alnı yaşşı ola boynı uzun ola üzerinde uzun siyâh ḥaṭlar ola ve anlaruñ ‘uyûbındandur (4) azu dişleri çıķuğ ola ve yaşlu olan enikden enfa'dür ve parslaruñ dişileri erkeklerinden (5) ziyâde avcıdur ‘umûmen yırtıcı cân-âverleri bêsleyenler kıtında (6) bu faşl şayd kilâbını beyân êder (*Bu sayfanın 7.-15. satırları arasında minyatür bulunmaktadır.*) (16) tâzîñüñ ‘alâmetinden ve levninden muḥtâr olan ebyazıdur ve esvedidür zîrâ ebyaz olan ıssılığa (17) şabr êder ve kıara olan şovuklığı şabr êder ve anuñ ṭabî'atındandur ki izi izler ve yêle tâbî' (olur)

[218a]

(*Bu sayfanın tamamında minyatür bulunmaktadır.*)

BÖLÜM 4: DİZİN

-A-

a: O.

a. + ɲa (102a/16), (103a/2), (103a/7),
(103b/5), (104b/10), (105a/5), (105b/11),
(105b/7), (105b/9), (106a/15), (106a/15),
(106b/6), (106b/7), (107a/9), (107b/17),
(108a/1), (108b/11), (108b/3), (108b/4),
(10a/6), (10a/6), (10b/14), (10b/9),
(10b/9), (112a/3), (112a/3), (112a/6),
(112b/14), (113a/6), (114a/11), (114a/16),
(114b/7), (114b/9), (116b/15), (117a/7),
(118a/1), (119a/11), (119a/15), (119a/8),
(11a/16), (11b/16), (11b/3), (11b/3),
(120b/17), (121a/1), (121a/13), (121a/17),
(121b/4), (121b/5), (121b/6), (121b/6),
(122a/13), (122a/4), (122a/8), (122b/15),
(122b/8), (123a/9), (123b/8), (124a/16),
(125a/9), (126b/10), (127a/1), (12a/13),
(12a/14), (12a/8), (12b/3), (12b/3),
(131b/1), (131b/12), (131b/3), (131b/6),
(132a/7), (132b/13), (132b/15), (133a/1),
(133a/6), (134a/4), (135b/17), (136a/6),
(136b/10), (136b/5), (137b/16), (138a/14),
(138a/4), (138a/4), (138a/8), (138b/1),
(138b/11), (138b/3), (138b/8), (13a/16),
(13a/3), (13a/4), (13b/12), (13b/13),
(13b/13), (141a/2), (146a/12), (148a/17),
(148a/6), (148a/7), (148b/1), (148b/11),
(148b/11), (148b/13), (148b/15), (148b/5),
(148b/6), (148b/7), (149a/6), (149a/9),
(150a/2), (150a/2), (150a/4), (150a/4),
(150a/6), (150a/6), (150a/7), (150a/8),
(154b/10), (154b/15), (154b/6), (155a/11),
(155a/13), (155a/2), (155b/11), (156b/10),
(156b/11), (156b/11), (156b/12),
(156b/12), (156b/13), (156b/8), (156b/8),
(15a/7), (15b/8), (166b/13), (166b/17),
(167a/4), (167b/15), (167b/5), (169a/11),
(169a/11), (169a/16), (169b/1), (169b/3),
(170b/2), (170b/5), (170b/6), (170b/7),
(175a/16), (176a/6), (176b/3), (177a/9),
(177b/3), (180a/16), (181a/10), (181a/10),
(181a/6), (182b/7), (182b/7), (184a/2),

(184a/3), (186a/11), (186a/12), (186b/14),
(186b/2), (186b/2), (186b/3), (187b/13),
(187b/14), (187b/16), (187b/5), (187b/6),
(189a/1), (189a/6), (189b/11), (189b/11),
(18a/11), (18a/13), (190b/11), (191a/12),
(191a/15), (191b/12), (191b/6), (191b/7),
(191b/8), (192a/10), (192b/10), (192b/11),
(192b/17), (192b/17), (192b/9), (193a/1),
(193a/14), (193a/16), (193b/10), (193b/2),
(194b/3), (195a/15), (196a/13), (197b/4),
(197b/7), (198b/3), (19b/12), (19b/15),
(19b/6), (200a/13), (200b/12), (200b/12),
(200b/3), (200b/7), (202a/17), (202a/4),
(202b/11), (202b/16), (204a/8), (204b/12),
(204b/8), (205b/6), (206b/8), (207b/13),
(207b/9), (208a/10), (208a/4), (209a/7),
(209b/7), (209b/8), (20a/8), (20b/13),
(20b/2), (20b/4), (20b/5), (210a/10),
(210a/16), (210a/16), (211a/5), (211b/13),
(211b/13), (211b/16), (212a/17), (212a/6),
(212b/11), (213a/15), (213b/3), (214a/13),
(214a/4), (214b/12), (214b/13), (214b/15),
(214b/16), (214b/9), (215a/17), (215a/3),
(216a/3), (216b/16), (216b/16), (216b/4),
(216b/5), (217a/2), (22b/4), (22b/8),
(23b/11), (23b/14), (23b/6), (24b/12),
(25b/3), (25b/3), (25b/4), (25b/5),
(26a/12), (27b/17), (28b/15), (28b/6),
(2b/14), (31a/2), (32a/6), (32a/7),
(32b/12), (32b/4), (33a/11), (34b/12),
(34b/15), (35a/4), (35a/8), (35b/2),
(36b/9), (37a/8), (37b/11), (37b/12),
(38a/5), (40b/14), (41a/11), (41a/17),
(41a/3), (41a/7), (41b/13), (41b/7),
(42a/10), (42a/11), (42a/11), (42a/12),
(42a/12), (42a/12), (42a/13), (42a/13),
(42a/14), (42a/14), (42a/15), (42a/16),
(42a/3), (42a/6), (42a/6), (42a/7), (42a/7),
(42a/8), (42a/8), (42a/8), (42a/9), (42b/1),
(42b/2), (42b/4), (42b/8), (4a/10), (4a/14),
(4a/16), (50a/1), (52a/2), (52b/3), (54a/1),
(54b/7), (55a/6), (55b/10), (55b/3),

(55b/3), (55b/4), (56a/12), (56a/5),
 (56a/7), (56b/10), (56b/14), (56b/15),
 (56b/4), (57a/11), (59b/11), (59b/13),
 (5a/16), (5a/6), (5b/16), (62b/5), (67b/12),
 (67b/17), (67b/5), (68a/10), (68a/17),
 (68b/16), (68b/2), (69a/12), (69a/14),
 (69a/14), (69a/16), (69a/5), (69a/8),
 (69b/2), (69b/4), (69b/5), (6a/17), (6a/17),
 (70a/11), (70a/11), (70a/13), (70a/16),
 (70a/3), (70a/7), (70a/8), (70a/9),
 (70b/11), (70b/14), (70b/16), (70b/2),
 (70b/8), (71a/16), (71a/3), (71a/4),
 (71a/5), (71a/6), (71a/9), (71b/14),
 (71b/2), (71b/3), (71b/8), (71b/9),
 (72a/11), (72a/16), (72a/2), (72b/13),
 (72b/13), (72b/13), (72b/16), (72b/17),
 (72b/7), (73a/9), (73b/12), (73b/2),
 (74a/14), (74a/6), (75a/12), (75a/14),
 (75a/17), (75a/7), (75b/10), (75b/12),
 (75b/14), (75b/16), (75b/17), (75b/3),
 (75b/8), (75b/9), (75b/9), (76a/11),
 (76a/7), (76b/11), (76b/12), (76b/13),
 (76b/4), (76b/8), (76b/9), (77a/2), (77a/7),
 (77b/16), (77b/7), (77b/8), (78a/1),
 (78a/16), (78a/17), (78a/6), (78a/9),
 (78b/12), (78b/6), (78b/9), (79a/8),
 (79b/6), (80a/7), (80b/2), (80b/4), (81a/1),
 (81a/4), (81b/11), (81b/12), (81b/14),
 (81b/17), (81b/2), (81b/8), (81b/9),
 (82a/14), (82b/9), (83a/14), (83a/9),
 (83b/2), (83b/5), (84a/1), (84a/10),
 (84a/16), (84a/2), (84b/11), (85b/14),
 (85b/4), (85b/5), (86a/10), (86a/14),
 (86a/16), (86b/11), (86b/14), (86b/2),
 (87a/10), (87a/4), (87a/4), (87b/17),
 (87b/4), (87b/9), (88b/13), (89a/5),
 (8b/11), (90a/4), (91a/5), (93b/4),
 (94a/16), (94a/17), (94b/12), (94b/4),
 (95b/14), (95b/16), (95b/16), (95b/7),
 (95b/9), (96a/11), (96a/12), (96a/16),
 (98a/4), (98b/10), (98b/17), (99b/5)

a. + njar (209a/15)

a. + nda (102b/14), (102b/17), (103b/11),
 (105a/5), (106a/1), (107b/14), (108a/14),

(10b/3), (110a/17), (114b/12), (114b/9),
 (117a/3), (118a/5), (119b/10), (124a/4),
 (12a/2), (131b/12), (132b/15), (132b/17),
 (134b/2), (135b/17), (136a/10), (143a/5),
 (143a/6), (145b/7), (146b/4), (153b/9),
 (154b/12), (167a/17), (169a/16), (169a/9),
 (170b/8), (172b/12), (175b/3), (176a/4),
 (176b/10), (177a/3), (177b/7), (178b/6),
 (179b/5), (17a/4), (17b/9), (180b/7),
 (182b/11), (182b/12), (185b/14), (187b/6),
 (188a/4), (190a/17), (193b/3), (194a/6),
 (194b/11), (194b/17), (194b/4), (195b/4),
 (196a/13), (202b/16), (207a/3), (207b/7),
 (208a/1), (208b/12), (210a/17), (210b/6),
 (212b/13), (213a/1), (214a/2), (214b/9),
 (215a/5), (23b/9), (24b/17), (27a/5),
 (28b/5), (30a/13), (30a/2), (32a/11),
 (32a/15), (36b/16), (44b/1), (52b/1),
 (56b/13), (56b/4), (57a/1), (57b/7),
 (58a/4), (61a/2), (62b/2), (62b/6), (67a/7),
 (68b/4), (72b/7), (74b/2), (77a/3), (77b/1),
 (77b/10), (77b/15), (78a/14), (78a/15),
 (79a/11), (80a/10), (80a/13), (83a/2),
 (84a/13), (84b/5), (85b/11), (87a/13),
 (87a/15), (87a/17), (87b/10), (87b/4),
 (89a/8), (90b/4), (91a/2), (94a/14),
 (94b/6), (95a/13), (96a/3), (97b/16)

a. + ndan (102a/12), (103a/17), (103b/3),
 (104b/3), (104b/7), (104b/7), (104b/7),
 (105a/8), (105b/1), (105b/13), (105b/15),
 (106a/9), (106b/14), (106b/3), (107a/3),
 (109a/15), (109b/4), (110a/2), (110a/5),
 (110b/5), (110b/7), (111a/5), (111b/14),
 (113a/7), (113a/7), (113b/12), (114a/12),
 (114b/1), (114b/11), (114b/12), (115a/12),
 (115b/10), (116a/1), (116a/9), (116b/2),
 (117a/7), (118a/14), (118b/2), (119a/1),
 (119a/14), (119a/9), (119b/11), (120b/13),
 (121a/14), (121b/10), (121b/6), (122a/3),
 (123b/10), (124b/15), (124b/4), (124b/5),
 (127a/2), (12a/17), (131b/14), (131b/15),
 (132a/17), (132a/4), (133a/7), (133b/1),
 (136a/15), (136a/5), (136b/6), (138a/7),
 (138b/3), (13a/4), (145b/3), (147b/17),
 (148b/5), (148b/6), (149a/5), (151a/14),

(154b/16), (155a/7), (156b/3), (15b/13),
 (15b/14), (15b/6), (167a/17), (167a/4),
 (169a/3), (169b/2), (171a/9), (173b/4),
 (174a/16), (174a/17), (177a/15), (177b/2),
 (178b/10), (178b/14), (179b/1), (180b/6),
 (181a/13), (181b/17), (181b/8), (181b/8),
 (182b/12), (183a/13), (183a/2), (183a/4),
 (183b/12), (184a/14), (184a/15), (185b/3),
 (187a/12), (190b/7), (191b/12), (191b/13),
 (191b/6), (192b/7), (193a/8), (194a/12),
 (195a/11), (196a/16), (196b/13),
 (196b/16), (196b/2), (197a/2), (199a/14),
 (199a/9), (19a/8), (19b/3), (200a/5),
 (200a/5), (200a/6), (202b/3), (204a/11),
 (204b/3), (206a/17), (210a/14), (210a/16),
 (210a/7), (210a/8), (210a/9), (210b/2),
 (211a/16), (211a/7), (212a/4), (212a/6),
 (212b/11), (212b/14), (213a/16),
 (213a/17), (213a/17), (213a/8), (213b/1),
 (213b/2), (213b/6), (214a/1), (214a/1),
 (214a/16), (214b/13), (214b/17), (214b/3),
 (214b/4), (216a/2), (216a/3), (216b/1),
 (216b/13), (216b/3), (217a/16), (217a/16),
 (23a/16), (23b/15), (25b/5), (26a/12),
 (27b/1), (27b/8), (28b/1), (36a/12),
 (37a/16), (42b/1), (42b/10), (51a/1),
 (52a/1), (54a/1), (67b/6), (68a/3),
 (69a/17), (69a/6), (69b/1), (70a/1),
 (70a/10), (70a/9), (70b/12), (70b/15),
 (70b/17), (72a/16), (72b/6), (73a/8),
 (73b/15), (73b/3), (74a/3), (74a/9),
 (74b/1), (74b/15), (75b/1), (75b/13),
 (75b/14), (77a/8), (77b/9), (78a/15),
 (78a/16), (79a/1), (79a/9), (80b/9),
 (81b/17), (82a/14), (82a/17), (82a/17),
 (83a/10), (83a/15), (83b/5), (83b/5),
 (84a/14), (84b/12), (84b/5), (85a/16),
 (85b/4), (88a/2), (88a/4), (88a/6), (89a/6),
 (95a/4), (95a/9), (95b/3), (96a/15),
 (96b/12), (97b/5)

a. + ndandur (150a/8)

a. + ndanşonra (109a/7), (114a/12),
 (116a/13), (116a/14), (116a/16), (116b/5),
 (116b/6), (116b/7), (116b/7), (117a/13),

(117a/15), (117a/3), (117b/14), (117b/5),
 (117b/7), (117b/8), (118a/10), (118a/13),
 (118a/4), (118a/5), (118a/6), (118a/7),
 (118a/9), (118a/9), (118b/2), (120b/16),
 (120b/17), (121a/16), (121a/17), (121a/2),
 (121a/3), (121a/4), (121a/6), (121b/15),
 (121b/16), (121b/17), (121b/7), (122a/12),
 (122a/13), (122a/13), (122b/13),
 (122b/15), (123b/1), (123b/2), (123b/5),
 (124b/6), (124b/7), (124b/8), (125b/3),
 (125b/4), (126a/10), (126a/11), (126a/12),
 (126a/13), (126a/14), (126a/9), (127a/1),
 (127a/2), (12a/17), (132b/1), (132b/12),
 (132b/5), (132b/7), (134b/10), (134b/13),
 (134b/8), (135a/15), (135a/4), (135b/14),
 (135b/16), (136a/10), (136a/14),
 (136b/10), (136b/12), (136b/16),
 (136b/17), (136b/17), (137a/1), (137a/2),
 (137a/5), (138a/7), (140b/6), (142a/4),
 (145b/6), (146a/1), (146b/1), (146b/12),
 (146b/13), (146b/13), (146b/15),
 (146b/16), (146b/3), (146b/4), (146b/6),
 (146b/7), (147a/1), (147a/1), (147a/4),
 (147a/5), (147a/6), (148b/10), (148b/11),
 (148b/3), (148b/7), (148b/8), (151a/3),
 (154b/15), (154b/4), (166b/4), (166b/6),
 (169a/3), (16b/17), (175b/11), (176a/7),
 (176b/13), (176b/7), (177b/1), (177b/14),
 (182a/13), (182b/11), (183a/3), (183a/4),
 (184b/4), (191b/17), (192a/15), (193a/14),
 (195a/12), (196b/15), (197a/13), (197a/4),
 (199a/10), (199a/11), (199a/12), (199a/9),
 (200a/6), (200a/7), (200b/3), (206b/11),
 (206b/13), (206b/15), (209a/3), (209b/9),
 (210a/13), (210a/8), (213a/11), (213a/15),
 (213a/8), (213a/9), (213b/3), (216a/1),
 (216b/16), (22b/13), (25b/13), (26a/16),
 (26b/13), (28b/3), (28b/4), (29b/13),
 (30a/4), (30a/9), (30b/1), (31a/15),
 (31a/2), (31b/10), (31b/13), (32a/11),
 (32b/16), (32b/7), (33a/12), (33b/10),
 (34a/2), (34a/9), (34b/16), (34b/17),
 (35a/11), (37a/13), (37a/16), (37b/17),
 (37b/2), (38a/8), (39b/2), (41a/2), (41a/3),
 (41a/5), (41b/6), (41b/7), (42a/1),

(42b/10), (53b/1), (54b/1), (55a/1),
 (56a/11), (56a/8), (56a/9), (56b/2),
 (69a/10), (69a/12), (69a/12), (69a/14),
 (69a/15), (69a/16), (69a/5), (69b/10),
 (69b/10), (69b/11), (69b/17), (69b/5),
 (69b/7), (70a/14), (70a/15), (70a/16),
 (70a/4), (70a/4), (70b/1), (70b/14),
 (70b/16), (70b/17), (70b/4), (71a/14),
 (71a/15), (71a/2), (71a/2), (71a/4),
 (71b/1), (71b/11), (71b/11), (71b/5),
 (71b/6), (71b/6), (71b/7), (71b/7), (71b/9),
 (72a/11), (72a/12), (72a/3), (72a/8),
 (72a/9), (73a/15), (73b/10), (73b/11),
 (73b/13), (75a/3), (78a/10), (78b/1),
 (78b/10), (7a/3), (80a/12), (80b/15),
 (81b/2), (82b/8), (83a/11), (83b/15),
 (85b/14), (86a/16), (86b/17), (87a/3),
 (87a/4), (94a/13), (95a/10), (95a/11),
 (95b/13), (96b/1), (96b/16), (96b/2),
 (96b/3), (96b/5), (96b/6), (96b/7),
 (99a/16), (99a/8)

a. + m (102a/10), (102a/16), (102b/15),
 (102b/4), (103a/13), (103a/15), (103a/5),
 (103a/8), (103b/12), (103b/17), (104a/3),
 (105a/11), (105a/2), (105a/3), (105b/1),
 (107b/12), (108b/1), (109b/3), (10a/5),
 (10a/9), (10b/8), (111a/12), (111b/5),
 (112a/1), (112a/13), (114a/16), (114b/6),
 (114b/9), (116a/17), (116b/3), (118a/15),
 (118a/15), (118b/2), (11b/12), (11b/16),
 (120a/14), (120a/9), (121a/14), (121a/4),
 (122a/3), (122b/15), (123b/3), (125b/9),
 (126b/12), (126b/13), (127a/4), (12a/4),
 (12b/7), (131b/11), (131b/8), (132b/17),
 (133a/7), (133b/17), (133b/3), (134a/1),
 (134a/1), (135a/16), (135a/16), (136a/4),
 (136a/7), (136b/12), (138a/2), (13a/3),
 (13a/4), (13a/9), (13b/12), (140b/11),
 (140b/15), (140b/3), (140b/4), (140b/9),
 (142a/2), (143a/13), (144a/13), (144a/5),
 (145a/3), (145a/4), (145b/6), (146a/11),
 (146a/13), (146a/15), (146a/16), (146a/6),
 (146a/9), (146b/10), (146b/11), (146b/14),
 (146b/16), (146b/17), (146b/4), (146b/8),
 (147a/13), (147a/8), (147b/16), (148a/14),

(148a/17), (148b/14), (148b/2), (148b/2),
 (149a/1), (149a/12), (149a/12), (149a/12),
 (149a/5), (149a/7), (149a/8), (14a/11),
 (14a/4), (14a/7), (151a/13), (153a/4),
 (154b/13), (154b/13), (154b/14), (154b/4),
 (154b/8), (155a/12), (155a/15), (155a/5),
 (155a/5), (155a/6), (155a/8), (155b/1),
 (155b/1), (155b/7), (156b/14), (156b/4),
 (156b/9), (167a/11), (167b/1), (167b/2),
 (16a/3), (16a/6), (16a/9), (16b/10),
 (170a/1), (176b/11), (177a/11), (177a/5),
 (177a/6), (177b/1), (177b/2), (177b/7),
 (178b/2), (178b/4), (179a/10), (179a/15),
 (179a/16), (179a/17), (179b/1), (179b/12),
 (179b/2), (179b/3), (180a/1), (180a/2),
 (180a/3), (180a/3), (180a/5), (180a/6),
 (181b/10), (182a/11), (182a/12), (182b/4),
 (183a/12), (183a/14), (183b/6), (184a/12),
 (184a/14), (184a/7), (184b/1), (184b/2),
 (186a/12), (186b/16), (186b/7), (186b/9),
 (187a/16), (188a/17), (188a/7), (188b/7),
 (18a/13), (18a/16), (18b/13), (190a/13),
 (190a/8), (190a/9), (190b/8), (191b/12),
 (191b/13), (191b/17), (191b/8), (192a/8),
 (192a/9), (193a/16), (193a/16), (193a/7),
 (193b/1), (193b/16), (194a/10), (194a/11),
 (194a/9), (195a/15), (195b/15), (195b/17),
 (195b/5), (195b/7), (195b/8), (196a/13),
 (196a/14), (196b/13), (196b/4), (196b/7),
 (196b/9), (197b/1), (198a/11), (198a/17),
 (198a/6), (199a/4), (199a/8), (19a/13),
 (19b/12), (19b/7), (200b/4), (200b/8),
 (202b/17), (202b/6), (204a/7), (204a/8),
 (205a/17), (207a/1), (209a/3), (209a/8),
 (209b/14), (20a/3), (20b/1), (210a/10),
 (210a/13), (210a/3), (210a/5), (210b/8),
 (210b/9), (211a/16), (211b/15), (211b/17),
 (211b/2), (212a/16), (212a/4), (212b/1),
 (212b/11), (212b/12), (213a/2), (213b/5),
 (213b/9), (214a/11), (214a/14), (214b/16),
 (214b/16), (214b/2), (214b/5), (214b/9),
 (214b/9), (215a/1), (215b/13), (215b/14),
 (215b/9), (216a/11), (216a/15), (216a/4),
 (216b/10), (216b/12), (216b/17),
 (216b/17), (216b/2), (216b/6), (217a/2),

(21b/15), (21b/16), (21b/5), (21b/8),
 (22b/14), (23a/13), (24a/9), (2a/10),
 (34b/11), (34b/7), (35a/11), (35b/2),
 (35b/9), (36b/16), (37a/15), (37a/17),
 (37b/17), (40a/4), (41a/14), (41b/3),
 (41b/4), (41b/7), (4a/11), (4a/12), (58b/5),
 (58b/7), (5a/11), (67a/12), (67a/3),
 (67b/16), (67b/16), (67b/3), (68a/1),
 (68a/13), (68a/16), (68a/2), (68b/3),
 (69a/10), (69a/12), (69a/13), (69a/14),
 (69a/15), (69a/16), (69a/17), (69a/2),
 (69a/4), (69a/5), (69a/6), (69a/7), (69a/8),
 (69a/9), (69b/1), (69b/10), (69b/13),
 (69b/14), (69b/17), (69b/2), (69b/2),
 (69b/9), (6a/5), (6a/9), (70a/11), (70a/13),
 (70a/14), (70a/15), (70a/16), (70a/17),
 (70a/17), (70a/2), (70a/4), (70a/5), (70a/5),
 (70a/7), (70a/7), (70b/10), (70b/13),
 (70b/14), (70b/15), (70b/16), (70b/3),
 (70b/4), (70b/9), (71a/10), (71a/14),
 (71a/2), (71a/3), (71a/3), (71a/5), (71a/9),
 (71b/11), (71b/12), (71b/14), (71b/17),
 (71b/17), (71b/2), (71b/3), (71b/4),
 (71b/4), (71b/5), (71b/6), (71b/6), (71b/7),
 (72a/10), (72a/11), (72a/2), (72a/3),
 (72a/4), (72a/5), (72a/5), (72a/7), (72a/8),
 (72b/11), (72b/12), (72b/15), (72b/3),
 (72b/5), (73a/10), (73a/10), (73a/12),
 (73a/15), (73a/15), (73a/17), (73a/3),
 (73a/6), (73a/8), (73a/9), (73b/11),
 (73b/12), (73b/13), (73b/16), (73b/4),
 (73b/5), (73b/9), (74a/13), (74a/2),
 (74b/12), (74b/3), (75a/15), (75a/2),
 (75a/7), (75b/13), (75b/5), (75b/6),
 (76a/2), (76a/3), (76a/7), (76a/8),
 (76b/14), (76b/14), (76b/4), (77a/2),
 (77a/8), (77b/17), (77b/2), (78a/1),
 (78a/12), (78a/14), (78a/16), (78a/17),
 (78a/4), (78a/4), (78a/7), (78a/8),
 (78b/10), (78b/13), (78b/2), (78b/5),
 (79a/1), (79a/17), (79a/9), (79b/13),
 (79b/15), (79b/3), (79b/7), (7b/1),
 (80a/14), (80a/16), (80a/4), (80a/4),
 (80a/8), (80b/1), (80b/15), (80b/2),
 (80b/7), (81a/1), (81a/11), (81a/3),

(81a/5), (81a/7), (81a/7), (81a/9),
 (81b/13), (81b/6), (82a/11), (82a/12),
 (82a/13), (82a/6), (82a/7), (82b/2),
 (82b/4), (83a/11), (83a/14), (83a/16),
 (83a/17), (83a/2), (83a/4), (83a/5),
 (83b/1), (83b/1), (84a/11), (84a/15),
 (84a/15), (84a/16), (84a/3), (84a/7),
 (84a/8), (84b/16), (84b/5), (84b/5),
 (85a/1), (85a/1), (85a/11), (85a/11),
 (85a/14), (85a/2), (85a/4), (85a/5), (85a/6),
 (85a/8), (85b/1), (85b/3), (86a/11),
 (86a/14), (86a/15), (86a/16), (86a/3),
 (86b/10), (86b/3), (87a/11), (87a/13),
 (87a/13), (87a/7), (87a/9), (87b/1),
 (87b/10), (87b/12), (89a/6), (93b/17),
 (94a/13), (94b/3), (95a/10), (95a/11),
 (95b/17), (96a/9), (96b/10), (96b/2),
 (98a/2), (98b/11), (99a/10), (99a/14),
 (99b/2), (9a/13)

a. + nlar (100b/2), (100b/3), (107a/16),
 (107b/15), (107b/3), (107b/5), (107b/5),
 (107b/6), (107b/7), (108a/5), (108a/6),
 (108a/8), (115b/3), (11a/11), (11a/11),
 (124b/10), (125a/8), (12a/6), (12b/5),
 (131b/8), (136b/1), (138b/16), (13a/6),
 (13a/7), (13b/6), (146a/5), (148a/8),
 (14b/15), (166b/14), (166b/7), (166b/9),
 (167a/10), (167a/12), (16b/17), (16b/17),
 (170b/12), (170b/17), (170b/17), (171b/1),
 (171b/9), (174b/14), (17a/15), (17a/15),
 (17b/1), (17b/3), (181b/17), (185b/11),
 (185b/12), (186a/1), (188a/14), (188a/7),
 (188b/1), (189b/14), (18a/8), (191a/16),
 (193b/13), (201b/2), (203a/1), (203b/10),
 (203b/11), (203b/13), (203b/13), (203b/5),
 (207a/2), (207b/17), (208a/1), (208a/14),
 (209b/12), (20b/15), (211b/12), (214a/17),
 (215b/14), (21a/13), (21a/14), (21a/6),
 (21b/3), (24a/1), (24a/3), (29a/2), (32a/1),
 (3b/14), (3b/16), (5b/6), (6b/14), (72b/1),
 (75a/4), (77a/9), (7a/11), (7a/12), (7a/13),
 (7a/4), (7a/5), (7a/8), (7a/9), (7b/6),
 (7b/7), (83b/16), (83b/16), (84b/7),
 (85b/2), (88a/9), (88b/2), (88b/3), (89a/3),
 (89a/4), (89a/6), (89b/4), (8a/15), (8a/7),

(8b/15), (90a/1), (93b/9), (9a/10), (9a/15),
(9a/4), (9a/9)

a. + nlara (104a/9), (107a/16), (107b/6),
(107b/7), (107b/7), (108a/4), (108a/8),
(115a/1), (115b/11), (12b/2), (130b/11),
(137b/16), (13a/13), (13a/6), (14b/15),
(165b/1), (166b/1), (166b/16), (171a/16),
(171a/17), (171b/1), (174b/13), (177b/13),
(179a/12), (188a/14), (190b/6), (190b/6),
(190b/9), (19a/13), (1b/11), (1b/9),
(203b/10), (203b/11), (203b/13),
(203b/15), (203b/16), (203b/8), (203b/9),
(204b/1), (204b/17), (205b/6), (207a/12),
(207a/13), (209a/12), (209a/13), (20b/14),
(20b/16), (211a/2), (211b/17), (212a/13),
(212a/9), (23b/15), (24a/2), (28a/3),
(2a/1), (34a/11), (3b/14), (4b/4), (5b/16),
(75b/9), (7a/10), (7a/11), (7a/12), (7a/5),
(83b/15), (8a/15), (8a/16), (8b/1), (8b/14),
(8b/16), (95a/5), (95b/14), (97a/3), (97a/3)

a. + nlarda (107b/3), (108a/15), (108a/16),
(121a/10), (148a/3), (170a/15), (176a/1),
(196b/4), (203b/2), (203b/3), (31b/9),
(89a/14), (8a/9)

a. + nlardan (108a/4), (10b/12), (115a/16),
(122a/6), (124b/10), (12b/15), (148a/10),
(166b/4), (167a/12), (171b/9), (179b/8),
(185b/16), (186b/10), (186b/8), (187b/5),
(188a/12), (190a/12), (198a/2), (202b/3),
(203b/12), (204b/9), (205a/1), (205a/1),
(205a/2), (205b/6), (206b/5), (207a/13),
(208b/8), (209b/13), (210b/16), (211a/1),
(212b/8), (212b/9), (213b/7), (216a/13),
(217a/17), (21a/14), (21a/5), (21b/3),
(57b/10), (58b/5), (76b/7), (77b/11),
(77b/14), (7b/13)

a. + nları (106a/5), (107b/3), (107b/5),
(107b/8), (108a/8), (10a/7), (112a/13),
(114b/17), (115b/4), (116a/10), (117a/17),
(122b/1), (12a/7), (138a/6), (166b/16),
(167a/5), (190b/11), (195b/16), (1b/13),
(1b/8), (201a/14), (202a/10), (203a/1),
(203b/11), (203b/12), (203b/13),
(203b/14), (203b/4), (203b/4), (203b/8),

(208a/11), (208a/16), (208a/9), (209b/13),
(209b/13), (20b/14), (211a/6), (215b/8),
(21a/10), (21a/17), (21a/17), (21a/5),
(21a/9), (21b/1), (21b/4), (2a/1), (38a/2),
(5b/5), (6a/17), (72b/2), (77b/14),
(77b/14), (87a/17), (88b/1), (88b/8),
(8a/7), (95b/15), (96a/14), (9a/13)

a. + nlariçün (12b/7)

a. + nlarsız (185b/11)

a. + nları (103a/2), (104b/4), (104b/7),
(106b/3), (107b/2), (107b/8), (108a/9),
(114b/17), (115a/16), (115b/6), (120b/5),
(120b/5), (12a/5), (130b/11), (137a/7),
(13b/5), (14b/5), (153a/13), (159a/2),
(15a/12), (166a/1), (166b/12), (170b/17),
(171a/7), (171a/7), (171b/1), (175b/12),
(175b/13), (175b/17), (176a/9), (186a/1),
(186b/12), (187b/1), (188a/8), (188b/11),
(18b/2), (19a/15), (19a/16), (19a/16),
(1b/12), (202b/5), (202b/8), (203a/10),
(203b/14), (203b/2), (203b/7), (204b/1),
(204b/1), (205a/10), (205a/11), (205a/3),
(207a/13), (208a/9), (208b/11), (208b/12),
(209a/9), (212a/9), (212b/14), (213b/3),
(214a/16), (214b/3), (217a/1), (21a/11),
(21a/13), (21a/8), (21a/9), (21b/10),
(24a/5), (24a/6), (29a/4), (38b/8), (43a/2),
(57b/3), (57b/7), (59a/10), (59b/5), (5a/9),
(68b/1), (6b/8), (76a/13), (77b/15),
(7a/14), (7a/4), (85a/12), (86a/6), (88a/17),
(8b/11), (8b/12), (93b/14), (93b/9),
(94a/1), (94a/6), (217b/3)

a. + nsız (194a/11)

a. + nu (102b/7), (103a/8), (104a/4),
(104a/7), (104b/13), (104b/16), (105a/13),
(105a/2), (105b/7), (106a/17), (106b/11),
(106b/9), (107b/10), (107b/9), (108a/13),
(108a/15), (109a/1), (109a/1), (10a/8),
(110a/2), (110a/6), (111b/15), (115a/13),
(118b/16), (11a/13), (11a/16), (11a/3),
(11a/3), (11a/4), (11a/4), (11a/6),
(11b/16), (11b/2), (11b/2), (11b/3),
(11b/6), (122b/2), (122b/7), (124a/8),

(124a/9), (124b/1), (126a/11), (127b/1),
 (12b/16), (12b/16), (131a/11), (133a/13),
 (134b/6), (135a/13), (135b/17), (136a/2),
 (136b/10), (137a/16), (138a/3), (138a/4),
 (138b/11), (139a/2), (140b/10), (140b/13),
 (140b/15), (140b/16), (140b/16), (140b/2),
 (143a/17), (144a/4), (146a/16), (146a/5),
 (146b/17), (146b/5), (147b/4), (148a/1),
 (148b/12), (148b/14), (148b/16),
 (149a/10), (149a/2), (149a/4), (14a/7),
 (150a/5), (150a/7), (150a/7), (150a/8),
 (153a/1), (153b/4), (153b/8), (154b/11),
 (154b/17), (154b/5), (154b/7), (155a/10),
 (155a/11), (155a/11), (155a/4), (155a/5),
 (155a/8), (155a/8), (156b/14), (156b/5),
 (157a/1), (157b/1), (158a/1), (15b/8),
 (160b/1), (160b/2), (161a/2), (162a/2),
 (162b/1), (163a/2), (164b/2), (166b/15),
 (167b/10), (167b/14), (167b/9), (169a/13),
 (16b/3), (16b/8), (170b/4), (171a/9),
 (171b/13), (173b/5), (176a/11), (176a/7),
 (176b/3), (176b/5), (177a/11), (178b/16),
 (178b/16), (178b/6), (179a/15), (179a/17),
 (179b/3), (17b/2), (180a/2), (180a/5),
 (180a/9), (182b/14), (183b/11), (186a/11),
 (186a/14), (186a/3), (186b/14), (187a/5),
 (187a/5), (187a/9), (187b/10), (188a/9),
 (188b/1), (188b/17), (189a/16), (189a/7),
 (189b/12), (189b/13), (189b/2), (189b/5),
 (190a/14), (190a/14), (190b/12),
 (190b/12), (190b/8), (192a/6), (192b/12),
 (192b/13), (193a/12), (193a/16),
 (193a/17), (193a/7), (193b/1), (193b/11),
 (193b/3), (194a/12), (194a/5), (194b/13),
 (194b/3), (195a/4), (195b/9), (196b/13),
 (196b/3), (197a/12), (197b/6), (19a/11),
 (19b/3), (19b/8), (200a/13), (200a/4),
 (200a/9), (200b/1), (200b/13), (200b/15),
 (202a/17), (202b/16), (202b/16), (202b/3),
 (204b/8), (205a/16), (205b/2), (205b/2),
 (206a/6), (206b/5), (207a/8), (207b/11),
 (208a/17), (208a/8), (208b/12), (20a/3),
 (20b/3), (20b/5), (210a/12), (210a/2),
 (210b/12), (211b/16), (211b/3), (212a/1),
 (212a/2), (212b/15), (212b/16), (213a/1),

(213a/16), (213a/2), (213a/4), (213b/1),
 (213b/7), (214a/11), (214a/12), (214a/16),
 (214b/17), (215a/1), (215a/2), (215b/1),
 (216a/1), (216a/2), (216a/3), (216b/16),
 (217a/14), (217b/17), (21b/16), (22a/3),
 (22b/8), (23a/10), (23a/2), (23a/9),
 (24b/14), (24b/8), (25b/17), (27a/6),
 (27a/6), (27a/7), (27a/7), (27a/8), (27a/8),
 (28a/15), (28a/15), (28b/1), (28b/3),
 (28b/4), (28b/5), (28b/5), (29a/14),
 (29a/15), (29a/15), (2b/13), (31a/14),
 (31b/3), (33b/3), (34a/4), (34a/7), (34a/7),
 (34b/8), (35a/7), (36a/15), (36a/7),
 (37a/9), (38b/16), (41a/1), (41a/15),
 (41a/9), (42a/16), (4a/11), (4a/15), (4a/17),
 (4a/2), (4b/14), (54a/3), (54b/4), (56a/10),
 (56a/3), (57a/12), (57b/14), (57b/16),
 (5b/11), (5b/5), (67b/3), (67b/4), (67b/5),
 (67b/5), (67b/6), (67b/6), (68a/9),
 (69b/13), (69b/16), (69b/5), (6a/11),
 (6a/11), (6a/4), (71b/2), (72a/15),
 (72a/17), (72a/9), (72b/14), (73a/1),
 (74a/13), (74a/5), (75a/17), (75b/13),
 (75b/15), (75b/16), (75b/5), (75b/6),
 (76a/1), (76a/12), (76b/17), (77a/10),
 (78a/5), (78a/6), (78b/1), (78b/14),
 (78b/16), (78b/17), (78b/2), (78b/4),
 (79a/12), (79a/14), (79a/5), (79b/9),
 (80b/6), (81a/12), (81a/14), (81a/4),
 (81a/9), (81b/3), (82b/13), (84a/2),
 (84a/5), (84a/8), (84b/4), (85a/11),
 (85a/11), (85a/17), (85a/3), (85b/4),
 (86b/10), (86b/11), (86b/11), (87a/10),
 (87a/12), (87a/13), (87a/17), (87a/8),
 (87b/1), (87b/2), (87b/6), (87b/7),
 (88b/11), (89a/16), (89a/5), (91a/6),
 (94b/6), (95a/12), (95b/10), (95b/2),
 (95b/9), (96a/6), (96b/12), (96b/9),
 (98a/1), (98b/17), (99a/17), (9b/3), (9b/3)

a. + nuṣṣūn (10b/14), (113a/6), (119a/13),
 (121a/15), (123b/5), (127a/13), (133b/8),
 (136a/1), (155b/6), (168b/14), (16b/17),
 (176a/4), (179a/9), (179b/12), (188b/2),
 (195a/5), (217a/14), (217a/15), (41a/10),
 (41a/9), (41b/12), (42b/1), (42b/13),

(42b/6), (51a/2), (72b/1), (77b/10),
(87b/14), (8b/2), (96a/11), (98a/5), (99a/1)

a. + nuḡçündür (95a/1)

a. + nuḡla (102a/14), (104b/15), (105b/4),
(105b/5), (105b/8), (106a/12), (106a/13),
(106b/15), (106b/4), (106b/5), (106b/9),
(108a/2), (114b/9), (115b/14), (117a/5),
(118a/17), (118b/17), (118b/6), (119b/5),
(11a/17), (11b/3), (11b/6), (11b/6),
(121a/1), (121a/2), (123a/7), (123b/16),
(123b/2), (125a/14), (125a/17), (125a/17),
(125b/2), (125b/5), (125b/7), (126a/6),
(126b/5), (126b/6), (131a/14), (132b/16),
(137b/7), (138b/5), (138b/9), (140b/9),
(143a/8), (144a/5), (146a/17), (146b/14),
(147a/2), (148a/13), (148a/2), (148a/6),
(148b/12), (148b/14), (150b/2), (154b/1),
(154b/12), (155b/4), (15b/12), (167b/3),
(168b/12), (170a/12), (170a/9), (170a/9),
(170b/2), (170b/4), (171a/5), (176a/12),
(176a/6), (177a/14), (183b/2), (186b/17),
(187b/1), (187b/6), (18b/2), (190b/10),
(191b/16), (195a/12), (195a/12),
(196a/14), (196b/1), (197b/10), (197b/12),
(198a/17), (199a/13), (200a/4), (200b/16),
(200b/7), (203a/17), (207b/10), (207b/9),
(210b/5), (213b/4), (214b/10), (214b/5),
(216b/11), (22a/4), (22b/1), (22b/5),
(22b/9), (24a/2), (26b/7), (2a/5), (32a/9),
(34b/17), (35a/3), (36a/9), (58b/14),
(5a/13), (5a/13), (69a/1), (69b/6), (6a/17),
(79b/5), (79b/7), (81b/15), (82a/13),
(82a/17), (82b/2), (82b/3), (85b/1),
(85b/10), (86a/12), (87a/8), (87b/12),
(93b/6), (98a/5), (9b/9)

[= 2596]

‘abā: <Ar. 1. Yünün dövülmesiyle yapılan kalın ve kaba kumaş. 2. Bu kumaştan yapılmış yakasız ve uzun üstlük. 3. sf. Bu kumaştan yapılan. 4. esk. Bu kumaştan yapılan ve dervişlerce giyilen hırka.

‘a. + sını (22b/10)

[= 1]

‘abbās bin ‘abdulvāḡid bin ca‘fer bin süleymān bin ‘abdullāh bin mesūd: <Ar. Kişi adı.

‘a. (209a/16)

[= 1]

āb-dār: <Far. 1. Sulu, taze. 2. Parlak. 3. Sağlam vücutlu. 4. Nükteli. 5. Zarif, güzel. 6. Hoş.

a. + olsun (4a/17)

[= 1]

‘abd-i ḡaḡḡ: <Ar. Allah’ın kulu.

‘a. (4a/13)

[= 1]

‘abdu’l-lāh: <Ar. Allah’ın kulu.

‘a. (10b/9)

[= 1]

‘abdullāh bin mesūd: <Ar. Kişi adı.

‘a. + raḡīyallāhü‘anhu (9b/15)

[= 1]

‘abireteyn: <Ar. Hayvanın kafasının, yüzünün iki yanı.

‘a. + üḡ (38b/5)

[= 1]

‘abl: <Ar. 1. Kalın, büyük nesne. 2. Bükme.

‘a. (16a/17)

[= 1]

‘abūs: <Ar. Somurtkan.

‘a. + oldukları (14b/7)

[= 1]

abḡ: <Ar. "abḡ" 1. Kolun içinde bulunan, belli olmayan, görünmeyen damar. 2. Koltuk altı.

a. (29b/14), (30a/2)

[= 2]

‘acab: <Ar. Kuyruk dibinin üstünde yükselen, yukarıya doğru olan şey.

‘a. (28b/13), (29a/10)

[= 2]

‘**acā’ib**: < Ar. Çok tuhaf şey, anlaşılmaz.

‘a. + üñ (108a/9)

[= 1]

‘**acāye**: bk. ‘acāyetān

‘a. (39b/7)

‘a. + de (30a/17)

‘a. + nūñ (30a/13)

[= 3]

‘**acāyetān**: < Ar. Şezātın (Ön ayakların iki ince kemiği arasında bulunan bir sinir.) başlarıdır.

‘a. (30a/10), (30a/12)

[= 2]

‘**acāyib**: bk. ‘acā’ib

‘a. (123b/12), (76b/16)

[= 2]

‘**acb-i zeneb**: < Ar. Kuyruk sokumundaki en küçük kemik.

‘a. + e (49b/2)

[= 1]

‘**aceb**: < Ar. Daha (çok, pek) acayip, tuhaf ve garip olan.

‘a. (20a/10), (214a/13)

‘a. + e (214a/14)

[= 3]

‘**aceble-**: < Ar. + T. Acelemek, şaşmak.

‘a.-di (210b/13), (214a/11), (214b/12), (214b/16)

[= 4]

‘**acebli**: < Ar. + T. Acepli, tuhaf, garip.

‘a. (206b/7), (209b/5)

[= 2]

‘**acele**: < Ar. Çabuk, çabukluk.

‘a. (110a/10), (131b/1), (180b/13), (181a/4), (71b/17), (86b/16)

‘a. + etmekdür (100b/7)

‘a. + etmeye (192a/16)

‘a. + etmeyesin (99a/11)

[= 9]

‘**acem**: < Ar. 1. Arap olmayan, Araptan gayri olan kavim. 2. İranlılar.

‘a. (179a/6)

‘a. + den (58b/7)

[= 2]

‘**acemī**: < Ar. 1. Arap olmayan, iranlı. 2. Acemce. 3. Beceriksiz [kimse].

‘a. (189b/11), (190a/10)

[= 2]

‘**acīb**: < Ar. Tuhaf.

‘a. + dür (117a/14), (118b/11)

[= 2]

‘**aciz**: < Ar. 1. Eli ermez, beceriksiz, kabiliyetsiz. 2. Zayıf, güçsüz.

‘a. + dür (131b/15)

‘a. + lerdür (86b/8)

‘a. + olmaya (169b/4)

‘a. + olsalar (96b/16)

‘a. + olur (73b/17)

[= 5]

‘**acuz**: < Ar. But, kış, kaba et; kuyruksokumu kemiği; binek hayvanın sağrısı.

‘a. (29a/10)

‘a. + da (29a/9)

‘a. + uñ (29a/11)

[= 3]

‘**acz**: < Ar. Beceriksizlik.

‘a. (202b/6)

‘a. + de (90b/6)

‘a. + den (20a/11)

‘a. + i (202a/12)

[= 4]

‘ābid-i murābī: < Ar. İbâdete bağlı, ibâdet eden.

‘a + uḡ (11a/1)

[= 1]

abuzerr-i ḡaffārī: < Ar. Kişi adı.

a. (9b/12)

[= 1]

ac: 1. Acıkmış olma. 2. Yemek yemesi gereken, tok karşıtı.

a. (13a/8), (13b/1), (13b/6), (18b/2), (21a/14)

a. + olsa (215b/15)

[= 6]

a‘ceb: < Ar. Acaba, hayret, gariplik, şaşılacak şey.

a. (207a/9)

a. + idur (108a/9)

[= 2]

acı: 1. Bazı maddelerin dilde bıraktığı yakıcı duyu, tatlı karşıtı. 2. Tadı bu nitelikte olan.

a. (101b/5), (122b/13), (122b/3), (123a/16), (123a/3)

a. + dan (103a/15)

[= 6]

acı-: Acımak eylemi.

a.-r (112b/2)

[= 1]

acı acı: Keskin, hoş gitmeyen, şiddetli, kötü.

a. + aḡız koḡmasın (94b/16)

a. + aḡız koḡmaḡdur (95a/9)

[= 2]

acı bādām yaḡı: Acı badem bitkisinin yaḡı.

a. (122b/13)

[= 1]

acı bakla: 1. Gülgillerden, dikenli veya dikensiz, meyvelerinin kabukları kalın, çekirdekleri küçük olan bir tür badem ağacı (*Amygdalus amara*). 2. Bu ağacın hidrosiyamik içermesinden dolayı fazla tüketildiğinde zehirlenmeye sebep olan, krem, koku ve ayakkabı boyası yapımında kullanılan acımtırak, keskin kokulu meyvesi.

a. + y1 (123a/16)

[= 1]

acıd-: Acıtmak, acılık vermek.

a.-alar (104a/16)

a.-asın (99b/1)

a.-ur (102b/13), (102b/4), (102b/8), (104a/3), (114a/16)

a.-ursın (83a/17)

[= 8]

acılıḡ: Acı olma durumu, acılık.

a. + ın (113b/8)

[= 1]

acılık: Acı olma durumu, acılık.

a. (113b/9)

[= 1]

acılıḡ: Acı olma durumu, acılık.

a. + ı (113b/13)

[= 1]

acı şu: 1. Maden suyu. 2. İçmeye elverişli olmıyan tuzlu, kireçli, kükürtlü su. 3. Deniz kenarından kaynıyarak çıkan tuzlu su.

a. (122b/3)

a. + y1 (123a/3)

[= 2]

aḡ: 1. Acıkmış olma. 2. Yemek yemesi gereken, tok karşıtı.

a. + lardur (18b/4)

[= 1]

aç-: Açmak, bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek.

a.-a (192a/3), (197a/16), (198b/9)

a.-ar (102b/4), (133a/17), (76b/2)

a.-arsın (126a/15), (144a/3), (153b/6)

a.-asın (116a/9), (197a/3), (94a/13), (99a/11), (99a/8)

a.-mayasın (99a/12)

a.-mış (80b/1)

a.-ub (121b/5), (99a/7)

a.-up (207a/6)

[= 19]

açık: 1. Belli bir yerin biraz uzağı. 2. Açılmış, kapalı olmayan, kapalı karşıtı.

a. + dan (190b/16), (191b/5)

a. + ola (215a/5)

[= 3]

açıl-: 1. Açma işine konu olmak. 2. Renk koyuluğunu yitirmek. 3. Sıkılması, çekinmesi, tutukluğu kalmamak. 4. Sis, karanlık, duman vb. dağılmak, yoğunluğunu yitirmek.

a.-a (119a/15)

a.-sa (117b/17), (206a/17), (79a/7), (79a/7)

a.-ur (105a/1), (108b/6), (110b/14), (111a/10), (83b/14)

a.-ursa (117a/2)

[= 11]

açılığ: Aç olma durumu.

a. + a (22a/2), (23a/1), (23a/17), (23b/6), (67a/10)

[= 5]

açlık: Aç olma durumu.

a. (209b/14)

a. + dan (13b/2)

[= 2]

açluğ: Aç olma durumu.

a. + a (21b/16)

[= 1]

açmağ: Açmak, bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek.

a. + a (112a/13)

[= 1]

açmak: Açmak, bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek.

a. (76a/15), (76b/1), (99a/6)

a. + da (198b/5)

a. + dur (214a/2)

[= 5]

açuğ: 1. Belli bir yerin biraz uzağı. 2. Açılmış, kapalı olmayan, kapalı karşıtı.

a. (178a/16), (197a/15), (25a/1), (35b/12)

[= 4]

açuk: 1. Belli bir yerin biraz uzağı. 2. Açılmış, kapalı olmayan, kapalı karşıtı.

a. (193b/14), (205b/12), (68a/5), (98b/16)

a. + dur (113b/15)

a. + olsa (215b/6)

[= 6]

açukluğ: Açıklık, açık olma durumu.

a. + ı (38b/2)

[= 1]

açulma: Açılmak işi.

a. + sı (38b/2)

[= 1]

ad: Bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim.

a. + ıdur (212b/8)	a. (4b/6)
[= 1]	[= 1]
a‘dā: < Ar. Düşmanlar, yağılar.	‘adāteyn: < Ar. Kuyruk sokumu kemiğinin üstünde kuyruk sokumu parçalarının bulunduğu yer.
a. (202b/10), (202b/12), (203a/3), (204b/6), (208b/15)	‘a. (28b/13), (29a/11)
a. + nuḡ (202a/17), (202a/9), (202b/10), (201b/11), (203b/2)	[= 2]
a. + sı (6a/11)	‘adāvet: < Ar. Düşmanlık, yağılık.
a. + sina (5a/17)	‘a. + den (5a/14)
a. + sından (202b/4), (21a/12)	[= 1]
a. + ya (22a/4)	ādāt: < Ar. Âdetler.
a. + yıla (15a/15), (204a/13)	a. + édecek (199a/16)
[= 17]	[= 1]
ādāb: < Ar. Edepler.	‘add: < Ar. 1. Sayma, sayılma. 2. İtibâr etme, edilme.
a. (212a/9)	‘a. (192b/5)
a. + ı (212a/9)	‘a. + olunmaz (182a/15)
a. + ını (190a/9), (211b/11)	[= 2]
[= 4]	‘aded: < Ar. Adet, sayı.
ādāb-ı ḥarbiyye: < Ar. Savaş adabları, usulleri.	‘a. (188a/7), (197a/1), (27a/11)
a. + den (131a/6)	[= 3]
[= 1]	‘adem: < Ar. Yokluk, bulunmama.
ādāb-ı maflūba: < Ar. Talep edilen, istenen adablar.	‘a. (24a/6)
a. + dan (131a/8)	[= 1]
[= 1]	‘adem-i işābet: < Ar. İsabetsizlik.
a‘dād: < Ar. Sayılar.	‘a. + den (7a/13)
a. + uḡ (121a/11)	[= 1]
[= 1]	ādem: < Ar. İnsan, adam.
‘adālet: < Ar. Hakka riâyetkârlık, hak tanırılık, haklılık, doğruluk	a. (208b/11), (214b/17)
‘a. (4a/2)	a. + i (3b/5)
‘a. + i (205a/6), (2b/13)	a. + oğlu (107b/4)
[= 3]	[= 4]
a‘dā’l-lāh: < Ar. Allah düşmanı.	‘ādet: < Ar. Görenek, usul, tabîat, alışkanlık.

‘a. (138b/1), (140b/8), (181a/11),
(202a/14), (77b/2), (82a/6), (82b/9)

‘a. + dūr (202a/11), (76b/11), (77a/17)

‘a. + eyle (137b/17)

‘a. + eylese (135b/8)

‘a. + i (149a/10), (181a/6), (187b/5),
(202a/16), (202a/5), (206b/4), (211b/7),
(76b/14), (77a/12), (81a/16), (83b/1),
(83b/2), (84a/8), (84b/9)

‘a. + in (84a/4)

‘a. + inden (216b/6), (81b/11)

‘a. + ini (77a/13)

‘a. + inū (123b/6)

‘a. + lerindendūr (211b/4)

‘a. + lerū (83a/17)

‘a. + ola (137a/17), (182b/7)

‘a. + olur (106b/8), (138a/8), (181a/10),
(84a/10)

‘a. + olurdu (190b/6)

‘a. + eder (102b/7)

‘a. + edesin (177b/7)

‘a. + edine (136b/15), (177a/11), (183a/7),
(82b/12)

‘a. + edinmekdūr (185b/7)

‘a. + edinse (76b/12), (83a/2)

‘a. + edinūr (76b/16), (84a/7)

‘a. + etdir (83b/3)

‘a. + etdūr (82b/9)

‘a. + etdūresin (217a/1), (82b/12), (94b/2)

‘a. + etdūrmekdūr (80b/4)

‘a. + etdūrmeyesin (76b/11)

‘a. + etdūrürler (97a/4)

‘a. + etmiş (81b/5)

‘a. + etmişsin (78a/17)

[= 61]

‘**ādeten**: < Ar. Adet olarak, görenek suretiyle.

‘a. (138b/7)

[= 1]

‘**ādet-i cāriye**: < Ar. Cārî olan, geçer olan adet.

‘a. (82b/13)

[= 1]

‘**ādet-i ḥasene**: < Ar. Güzel adetler.

‘a. (177b/3)

[= 1]

‘**ādet-i ṭab‘ī**: < Ar. Olağan, alışılmış, her zamanki
usul.

‘a. + olsa (135b/9)

[= 1]

adım: Yürümek için yapılan ayak atışlarının her
biri.

a. + ı (79b/11)

a. + ın (209a/2)

a. + ından (79b/11)

a. + ları (16b/9)

[= 4]

adım adım: Yavaş yavaş.

a. + yürimege (79b/10)

[= 1]

adımla-: 1. Adımla ölçmek. 2. Bir yerde ileri geri
gezinmek.

a.-ya (83b/4)

[= 1]

ādīn: < Ar. 1. Kötü, aşağı. 2. Bār-gīr. (Yük taşıyan
at, değersiz at.)

a. (79a/3)

[= 1]

‘**adl**: < Ar. Doğruluk.

‘a. (189a/5), (201a/17), (4a/13), (4a/2)

[= 4]

‘adū: < Ar. Düşman, yağı.

‘a. (147a/16), (179a/2), (205b/8), (208a/11), (208a/8)

‘a. + dan (137b/8)

‘a. + nuğ (4a/14)

‘a. + sı (205a/16), (20b/3), (4a/14)

‘a. + sına (167b/9), (167b/9), (20b/5)

‘a. + sından (131b/5)

‘a. + ya (200b/3), (202b/17), (204b/9)

‘a. + yı (202b/17), (204b/11)

‘a. + yıla (208a/11)

[= 20]

‘adüvv: < Ar. Düşman, yağı, hasım.

‘a. (180b/17)

‘a. + den (167b/4)

‘a. + e (59a/17)

‘a. + üğ (179a/8), (180a/14), (200b/2)

[= 6]

‘adv: < Ar. Yelmek, seğırtmek.

‘a. + ède (71b/11)

‘a. + ètmek (71b/12)

[= 2]

‘advā: < Ar. 1. Üç aylık at yavrusuna verilen isim. 2. Koşturulan at, atı koşturmak.

‘a. (42a/7)

[= 1]

a‘fāc: < Ar. Mideden çıkışta yemeğin gittiği yer, bağırsak.

a. (31b/14), (32a/5), (32a/6)

a. + ı (32a/13)

[= 4]

āfāk: < Ar. Ufuklar, gök kenarları, gökle yerin birleşir gibi görüldüğü yerler.

a. + da (201b/6), (206a/16)

[= 2]

āfāt: < Ar. Belâlar, musibetler.

a. (195b/16)

[= 1]

āfet: < Ar. Büyük felâket, belâ.

a. (124a/12), (193a/7), (197a/6)

a. + den (106b/6), (93b/7)

a. + dür (80b/6), (80b/7)

a. + olur (82b/12)

[= 8]

‘āfiyet: < Ar. Sağlık, esenlik.

‘a. (202a/12)

[= 1]

ağ: Ağ, 1. İplik, sicim, tel vb. ince şeylerden kafes biçiminde yapılmış örgü. 2. Örümcek vb. hayvanların salgılarıyla oluşturdıkları örgü. 3. Tuzak.

a. (214b/8)

[= 1]

ağac: Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

a. (104b/12), (108b/7), (111a/1), (117b/2), (14b/4), (179b/7), (179b/9), (194a/2), (199a/13), (210a/15), (83b/3)

a. + a (212b/4), (214a/12)

a. + dan (146a/9), (179b/6), (195a/6)

a. + dur (169a/11), (169a/2), (179b/5), (216b/9)

a. + ı (126b/15), (133b/6), (175b/13)

a. + ıdur (122b/4)

a. + ın (169b/16)

a. + ın (169b/17)

a. + ına (122b/4)

a. + ında (198b/6)

a. + ından (195a/7)

a. + ınuñ (118b/16), (124a/1), (124a/15),
(124a/7), (14b/3), (172b/2), (198b/10)

a. + lar (112a/17)

a. + uñ (74b/8)

[= 38]

ağaç: Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

a. + dan (112a/3)

a. + dur (122b/4), (14a/12)

a. + lara (84a/3)

[= 4]

ağaçlıg: Ağacı bol olan yer.

a. + uñ (14a/12)

[= 1]

ağber: < Ar. 1. Boz renkli. 2. At donlarından biri.

a. + ola (57a/17)

[= 1]

ağır: Tartıda çok çeken, hafif karşıtı. 2. Çapı, boyutu büyük. 3. Çetin, güç, zor.

a. (169b/17), (170a/8), (84a/4), (9b/1)

a. + iken (22b/1)

a. + olur (213a/10)

[= 6]

ağırlan-: Ağır lanma işine konu olmak.

a.-duñ (12b/1)

[= 1]

ağırlıg: Ağır olma durumu.

a. + ına (206b/1)

[= 1]

ağız: 1. Yüzde, avurtlarla iki çene arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeye

yarayan ve besinlerin sindirilmeye başlandığı organ. 2. Bu boşluğun dudakları çevreleyen bölümü. 3. Çıkış yeri.

a. (101a/16), (175b/14), (213b/13),
(214a/2), (95a/9), (98b/11), (98b/12)

a. + da (74b/12), (78a/8)

a. + ında (78a/8)

a. + koñmasın (94b/16)

a. + uñ (213b/13)

[= 12]

ağız koñusu: Ağız kokusu.

a. (101a/16)

[= 1]

ağla-: Ağlamak, üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek.

a.-rdı (210b/9)

[= 1]

ağreb: < Ar. En garip, pek tuhaf.

a. + düir (172b/11)

[= 1]

ağrıd-: Ağrıtmak, ağrımaya yol açmak.

a.-a (68b/4)

[= 1]

ağı ağacı: Zakkumgillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, çiçekleri beyaz veya pembe renkli, kışın yapraklarını dökmeyen zehirli bir ağaççık, ağı ağacı, ağı çiçeği (*Nerium oleander*).

a. (175b/13)

[= 1]

ağı(ı)z: 1. Yüzde, avurtlarla iki çene arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeyeyarayan ve besinlerin sindirilmeye başlandığı organ. 2. Bu boşluğun dudakları çevreleyen bölümü. 3. Çıkış yeri.

a. + dan (122b/6)

a. + ı (111a/10), (112a/13), (113a/13),
 (115a/3), (16b/6), (215b/6), (217b/2),
 (23a/13), (76a/16), (81a/14), (90b/9)

a. + ın (116a/9), (76a/15), (80b/1)

a. + ın (177a/5)

a. + ına (111b/5), (116a/2), (116a/9),
 (117b/1), (120a/13), (120b/12), (121b/10),
 (122a/15), (123b/10), (123b/11),
 (125b/16), (127a/2), (176b/16), (216b/8),
 (76b/1), (78a/7), (82a/2), (82a/4), (97a/11)

a. + ında (111b/13), (116a/10), (137a/11),
 (58a/13), (76a/5), (77b/7), (80a/15),
 (80a/16), (81b/10), (81b/17), (82a/2),
 (85a/5), (97a/12)

a. + ından (101b/13), (112b/4), (112b/6),
 (113a/4), (113b/3), (117a/16), (117b/9),
 (118a/13), (118a/14), (118a/7), (121b/12),
 (123a/11), (123a/15), (123a/17), (124a/3),
 (176b/15)

a. + ını (111a/10), (121b/5), (133a/17),
 (79b/11)

a. + ını (112b/8), (217b/2)

a. + ın (38b/6), (58a/13)

[= 72]

ahāb: < Ar. "ihab" Ham deri.

a. + ı (38b/11)

[= 1]

aḥad: < Ar. 1. Bir, tek. 2. Pazar günü.

a. (105a/5), (72a/12)

[= 2]

aḥadd: < Ar. Daha, pek, çok keskin.

a. (186a/1), (58b/7)

a. + i (212b/15)

[= 3]

aḥbār: < Ar. Haber, ortada dönen söylentiler.

a. (19b/3)

a. + da (139a/2)

[= 2]

aḥbārāt-ı şādika-yı vāride: < Ar. Doğru gelmiş, ulaşmış haberler.

a. (6a/15)

[= 1]

aḥbārāt-ı vāride: < Ar. Gelmiş olan haberler.

a. (11b/5)

[= 1]

aḥbeş: < Ar. Daha kötü, daha berbat, en kötü.

a. + i (102b/15)

a. + olur (105b/15)

[= 2]

aḥbeş: < Ar. Yay kırışının çıkardığı ses gibi bir ses.

a. + dür (59a/8)

[= 1]

aḥd: < Ar. Kısa kuyruk.

a. (33a/16)

[= 1]

‘aḥd: < Ar. 1. Söz verme. 2. And, yemin. 3. Devir, zaman, gün.

‘a. (8b/16)

[= 1]

aḥdeb: < Ar. 1. Yumru ve kambur, eğri olan şey. 2. Atlarda uyluk üzerine bir terim.

a. (34a/1)

[= 1]

āḥer: < Ar. başka, diğer, gayrı.

a. (161a/1), (25a/13), (89b/8)

a. + den (167b/6), (33a/4)

a. + e (167a/4)

a. + i (166b/10), (167a/3)

[= 8]

āḥ-ı şādık: < Ar. Sadık, güvenilir dost.

- a. + dur (171a/6)
[= 1]
- āḥ-ı şadīk:** < Ar. Doğru, gerçek dost.
a. + dur (170a/16)
[= 1]
- āḥir:** < Ar. Nihayet, son olarak.
a. (188a/9), (196a/3), (95a/17)
a. + i (172b/11), (195b/13), (208b/12)
a. + idür (31b/12), (31b/2)
a. + inde (104b/17), (110a/5), (122b/1), (136a/16), (18b/4), (192b/12), (90b/2)
a. + ine (156b/9), (70b/12), (71b/13)
[= 18]
- āḥiret:** < Ar. Öbür dünya, öteki dünya.
a. (7b/1), (9b/2), (9b/3), (9b/3)
a. + de (12b/12), (5b/14)
a. + den (9b/1)
a. + i (7b/1)
[= 8]
- āḥirîn:** < Ar. Sonrakiler, sonlar.
a. (19b/13)
a. + den (58b/6)
[= 2]
- aḥkām:** < Ar. Emirler, hükümler.
a. + dan (185b/11)
[= 1]
- aḥlak:** < Ar. Tırnakta bulunan damar.
a. (30b/10), (30b/3)
[= 2]
- aḥlāk:** < Ar. 1. İnsanda bulunan ruhî ve zihnî haller. 2. İyilik etmek ve fenalıktan çekinmek için takibi lâzım gelen usul ve kaideleriöğreten ilim.
- a. (102b/17), (202a/15), (202a/16), (35b/10), (77b/13), (86a/2)
a. + ı (204b/5), (78a/3)
a. + ında (100b/1)
a. + ından (85b/12), (86b/10)
a. + ının (135a/6), (34b/4)
a. + larında (203a/14), (208a/17)
[= 15]
- aḥlāk-ı behîmiyye:** < Ar. Dört ayaklı hayvanların ahlakı.
a. (2a/16)
[= 1]
- aḥlāk-ı redî:** < Ar. Kötü, fena ahlak.
a. (202a/14)
[= 1]
- aḥlāk-ı sebu'îyye:** < Ar. Yırtıcı hayvanların ahlakı.
a. (201a/16)
[= 1]
- aḥmak:** < Ar. Pek akılsız, sersem, şaşkın.
a. (80b/12)
[= 1]
- aḥmāl-i şıḳāl:** < Ar. Ağır yükler.
a. (59a/12)
[= 1]
- aḥmed:** < Ar. 1. Daha, pek, çok, en çok methedilmiş olan. 2. Sultan I. Ahmed. (14. Osmanlı padişahı, 93. İslam halifesidir.)
a. (3a/1)
a. + dür (187b/10)
a. + idür (186b/12)
[= 3]
- aḥmer:** < Ar. 1. Kırmızı, kızıl. 2. Bir at donu.
a. + dür (171b/2)

a. + ola (215a/7), (57a/16)
[= 3]

aḥnes: < Ar. Basık, ucu kalkık burun.
a. (27a/13), (27a/15)
[= 2]

aḥrā: < Ar. Daha layık, uygun.
a. (201b/17), (23a/5)
[= 2]

aḥramā: < Ar. İki omuz küreğinin iç tarafı ile pazının başında bulunan ete verilen genel ad.
a. (29b/1)
a. + sı (29b/4)
[= 2]

aḥsen: < Ar. Daha, en veya pek güzel.
a. (132a/13), (145b/14), (183a/2)
a. + dür (132a/8), (134a/12), (134b/15), (145b/17), (146a/1), (148a/12), (14b/12), (14b/17), (153b/2), (169a/5), (187a/17), (206a/6), (215a/11), (98a/7)
a. + i (135b/3), (179b/2), (186b/11), (94b/13)
a. + idür (193b/11), (59a/8)
a. + olan (87a/17)
[= 24]

aḥsen-i ḥāl: Güzel hal, durum.
a. + lerine (107b/2)
[= 1]

aḥşam: Gündüzün son ve gecenin ilk saatleri, akşam vakti, akşamleyin.
a. (123b/1), (123b/4), (125b/8), (18a/13), (209b/16), (68a/16), (68b/5), (68b/7), (94a/9)
a. + a (22b/16), (41a/2)
[= 11]

aḥṭarlu: < Ar + T. Tehlikeli.

a. (123a/14)
[= 1]

āḥūr: < Far. Ahır, evcil büyükbaş hayvanların barındığı kapalı yer, hayvan damı.
a. (103a/10), (70a/1), (94a/13)
a. + a (104b/16), (122a/3), (123b/2), (123b/4), (70a/15), (70a/9), (70b/14), (71a/3), (72a/2), (77a/3)
a. + da (84a/6)
a. + dan (103a/11), (114a/17), (114b/4), (99a/2)
a. + dur (114a/15), (68a/6)
[= 20]

āḥū-yı dil-i ra'yyet: < Far. + Ar. ?
a. + i (2b/9)
[= 1]

aḥvāl: < Ar. Haller, vaziyetler, oluşlar.
a. + de (87b/14)
a. + i (109a/4), (209a/14), (4b/17)
a. + in (10a/6), (204b/4), (72a/3)
a. + inde (86a/4), (87b/14)
a. + ine (19a/14), (202a/1), (209a/10)
a. + ini (204b/7), (205b/1), (20a/4), (23a/6), (37b/10), (59a/10), (6a/4), (6a/9), (74a/10)
a. + inüñ (40b/12), (6a/14)
a. + lerinden (211b/5)
a. + lerine (207a/13)
[= 25]

aḥvec: < Ar. Daha, pek, çok, en muhtaç.
a. (59b/6)
[= 1]

aḥvel: < Ar. Bir gözü mavi olan ata verilen isim. bk. aḥyaf.
a. (55b/10)

[= 1]

aḥyāf: <Ar. 1. Bir gözü mavi olan ata verilen isim. 2. çeşitli, birbirinden farklı şeyler.

a. (55b/10)

[= 1]

aḥyān: <Ar. Vakitler, zamanlar sıralar; kimi zaman.

a. + a (112a/4), (112a/4), (205b/3), (78a/12)

a. + da (110b/7), (110b/7), (215b/8), (22b/15), (36a/3)

[= 9]

aḥyār: <Ar. İyi ve faziletli olanlar.

a. (20a/9)

[= 1]

aḥz: <Ar. Alma, kabul etme.

a. (168b/5), (180b/6)

a. + eyle (86a/16)

a. + eyledi (12a/4), (205a/17), (214b/2)

a. + eylediler (190b/10)

a. + eylese (213b/9)

a. + eyleseñ (148a/14)

a. + ı (177a/1)

a. + ına (3a/14)

a. + ında (21a/8)

a. + olına (117a/9)

a. + olınub (120a/1)

a. + olunsalar (207b/17)

a. + olunub (107b/11)

a. + ède (198a/16), (216a/4), (55b/7), (73b/11)

a. + èdeler (203b/17)

a. + èden (110a/5), (209a/11)

a. + èder (109b/3), (110b/9), (111b/16), (111b/8), (112a/2), (153a/13), (205a/2), (209a/12), (20b/14), (213b/10), (75b/13)

a. + èderdi (18b/13)

a. + èdersen (87a/11)

a. + èdersin (143a/14), (168b/6)

a. + èdesin (132a/9), (144a/6), (150a/1), (152b/4), (153a/14), (177a/1), (177a/2), (183b/2), (78a/4)

a. + èdüb (107b/8), (117a/7), (137b/7), (190b/5)

a. + ètdikden (198b/12)

a. + ètdüğümüz (21b/13)

a. + ètdükleri (153a/13)

a. + ètmege (21a/11)

a. + ètmek (151a/9)

a. + ètmekde (137b/7), (146a/7)

a. + ètmekden (176b/8)

a. + ètmekdür (191a/2), (204a/5)

a. + ètmeye (167b/13)

a. + ètmez (215b/17)

a. + ètse (34b/7), (56a/7), (56b/11)

[= 66]

aḥzar: <Ar. 1. Yeşil. 2. Bir at donu.

a. + dur (169a/7), (171b/3)

[= 2]

aḥ: Kar, süt vb.nin rengi, beyaz,kara ve siyah karşıtı.

a. (110a/2), (112a/12), (114a/6), (116a/10), (116a/3), (120a/17), (126a/3), (127a/4), (15a/17), (169b/2), (215a/15), (26a/7), (57a/14), (89a/16), (89a/16), (90b/15)

a. + dan (134a/2)

a. + ilik (27b/16), (90a/15)

a. + kubbeler (10a/13)

a. + sükkerden (117b/12)

a. + şarāb (116a/1), (121b/3)

[= 23]

ak-: Akmak, sıvı maddeler veya çok ince taneli katı maddeler bir yerden başka bir yere doğru gitmek.

a.-a (109a/14), (109b/6), (119b/10), (119b/5), (144a/3), (144a/3)

a.-acağ (26a/1)

a.-an (101b/6), (113b/1)

a.-ar (105a/8), (108b/13), (108b/16), (108b/8), (109a/3), (109b/5), (110b/5), (110b/7), (111a/6), (111b/4), (112b/12), (112b/4), (112b/8), (112b/9), (113a/13), (113b/11), (113b/5), (114a/8), (114b/12), (114b/15), (116b/2), (133b/1), (147a/12), (15b/11), (18b/16), (6b/8)

a.-sun (147a/12)

[= 36]

akabinde: < Ar. Arkası sıra, derhal.

‘a.(57a/6)

[= 1]

akākīr-i muḥteviye: < Ar. İçine alan, kapsayıcı kökler. (İlaç yapımında kullanılan kökler için kullanılmıştır.)

‘a. + ola (208b/9)

[= 1]

akāl: < Ar. Ayağı eğri olmak, acı veren ani kasılması, kramp.

‘a. (100b/14)

[= 1]

akāl: < Ar. Pek az, çok az.

a. (155b/6), (193a/8), (41b/5), (52b/2), (95a/4)

a. + dūr (174b/16)

a. + ola (146b/1)

a. + olacağ (193b/1)

a. + olur (192b/2)

[= 9]

akāš: < Ar. Ön dişlerin ağıza doğru kıvrık olma rahatsızlığı.

‘a. (101a/6)

[= 1]

akāvil: < Ar. Kaviller, sözler.

a. + i (155a/15)

[= 1]

akb: < Ar. Topuk, ökçe, topuk kemiği.

‘a. + ı (195a/1)

[= 1]

akbeḥ: < Ar. En kabîh, çok veya en yakışsız, pek çirkin.

a. (135b/7)

[= 1]

akbel: < Ar. En çok beğenilen, en makbul görülen.

a. + dūr (79a/5)

[= 1]

akçe: bk. akçe

a. (200b/6), (211a/4)

[= 2]

akçe: 1. Küçük gümüş para. 2. Her tür madenî para, akça.

a. (90b/14)

[= 1]

akd: < Ar. 1. Bağ, bağlama, düğümlleme, bağlanma, düğümlenme. 2. Sözleşme, kararlaştırma. 3. Kurma, düzme.

‘a. (171b/2), (173b/2), (174a/14)

‘a. + eylediler (146a/1)

‘a. + i (169a/15), (171b/2), (184b/1)

‘a. + inüŋ (196a/17)	[= 1]
‘a. + olunmuşdur (12b/11)	‘akkaş: < Ar. Atlarda burunlarının kokusuz akması, öksürük, göz çapaklanması ve idrarın çok olması ile kendini gösteren bir hastalık.
‘a. + olurlar (32b/10)	‘a. + uŋ (110b/13)
‘a. + üŋ (196a/2)	[= 1]
‘a. + éde (192a/13), (192a/7)	‘akl: < Ar. Akıl, us.
‘a. + édesin (145b/17)	‘a. + ı (84a/9)
[= 14]	‘a. + ina (138a/6)
‘akd-i esir: < Ar. Esirin bağlanması.	[= 2]
‘a. + üŋ (195b/15)	‘akl-ı küll: < Ar. Hep, tüm, bütün akıl.
[= 1]	‘a. (3b/12)
‘akd-i sa’dî: < Ar. Bağların, düğümlerin iyisi.	[= 1]
‘a. + dür (195b/14)	aklıŋ: Aklık, ak olma durumu.
[= 1]	a. + ı (101b/8), (38b/7), (57a/16)
‘akfe: < Ar. 1. Küçük sap, çengel şeklinde sap. 2. "uķfe" Halka, ilmek, düğme.	[= 3]
‘a. (187b/7)	aklık: Aklık, ak olma durumu.
‘a. + de (187a/1)	a. (101b/1), (11a/17)
‘a. + si (186b/16), (186b/9), (187b/4)	a. + dur (55b/11)
‘a. + sine (187a/2)	[= 3]
‘a. + sinüŋ (187b/6)	akma: < Ar. Baş büyük olan ökçe siniri.
[= 7]	a. (33b/17), (34a/1)
‘akıbet: < Ar. Nihayet, son.	[= 2]
‘a. + i (34a/16)	akma: Akmak işi.
[= 1]	a. + sı (171b/5)
akıd-: Akıtmak, akmasını sağlamak, akmasına yol açmak, dökmek.	[= 1]
a.-asın (184a/6)	akmak: Sıvı maddeler veya çok ince taneli katı maddeler bir yerden başka bir yere doğru gitmek.
[= 1]	a. + dan (111a/13)
‘akıl: < Ar. Akıl sahibi, akıllı.	[= 1]
‘a. (138b/6), (88b/10)	‘akmar: < Ar. ‘Acāyenin kılsız başıdır.
[= 2]	‘a. (30a/13)
‘akıl-feten: < Ar. Akıllı, anlayışlı, zeki.	[= 1]
‘a. (208b/14)	

akmer: <Ar. Ay gibi beyaz [yüz], ak şey.

[= 2]

a. (62b/5)

a. + dür (62b/5)

[= 2]

akmer-i ahzar: <Ar. Yeşilliğin ön planda olduğu bir at donu.

a. (62b/6)

[= 1]

aknā: <Ar. Kemerli burun.

a. (27a/13), (27a/14)

[= 2]

akrāb: <Ar. Böğür, atın böğrü.

a. (32a/12), (32a/16)

[= 2]

akrah: <Ar. Alında küçük beyazlıkları olan at.

a. (42b/1), (56a/11)

[= 2]

akrān: <Ar. Eş ve benzer olanlar, yaşlılar, yaşdaşlar.

a. (34b/13)

a. + ı (137b/9)

a. + larının (13a/6)

a. + olan (137b/8)

[= 4]

akreb: Akrep. Akreplerden, sıcak ve nemli yerlerde yaşayan, kıvrık ve kalkık kuyruğunda zehirli iğnesi olan bir tür böcek (*Scorpio*).

a. (112b/8), (167b/5)

a. + dür (166b/13)

a. + olan (167a/3)

[= 4]

akret: <Ar. Vetinin (kalp damarı) ağız boşluğu tarafıdır. Burası aynı zamanda kalbin ortasıdır.

‘a. (31b/13), (32a/1)

akṣā: <Ar. Son, en son, uzak.

a. + sı (89a/7)

[= 1]

akṣa-: Aksamak, hafifçe topallamak.

a.-r (103a/8), (105b/1), (108b/15)

a.-yub (105b/16)

[= 4]

akṣak: Aksayan, hafifçe topallayan.

a. (103a/4), (103b/4), (103b/9)

a. + olur (105b/5), (111b/9)

[= 5]

akṣaklīḡ: Aksaklık, aksak olma durumu.

a. + a (103b/8)

a. + ı (103b/13)

a. + ına (103b/6)

[= 3]

akṣaklık: Aksak olma durumu.

a. (103b/11)

a. + da (103b/7)

[= 2]

akṣām: <Ar. Parçalar, bölümler.

a. + ının (115a/16)

[= 1]

akṣama: Aksamak işi.

a. + sı (103a/17), (103a/3), (103b/14)

[= 3]

akṣamak: Aksamak, hafifçe topallamak.

a. (103a/6), (103b/12)

[= 2]

akṣar: <Ar. En (daha, pek) kısa.

a. + ı (187a/11)

a. + olundur (213a/14)

[= 2]
aḳsat-: 1. Aksatmak, bir işi gereği gibi yürütememek. 2. Hayvanın aksaması.

a.-sa (114a/16)

[= 1]

aḳ sükker: <T. + Ar. Beyaz şeker.

a. + den (117b/12)

[= 1]

aḳ şarāb: <T. + Ar. Beyaz şarap, renksiz üzüm posasının alkol fermentasyonu ile üretilen bir şarap türü.

a. (116a/1), (120a/17), (121b/3)

a. + dan (127a/4)

a. + ı (116a/10)

a. + uñ (116a/3)

[= 6]

aḳta: <Ar. Daha etkili, daha keskin.

a. (180a/9)

a. + ıdur (175b/6)

a. + olanlar (175b/7)

[= 3]

aḳk: <Ar. Altı-yedi aylık gebe [hayvan].

‘a. (41b/11)

[= 1]

aḳvā: <Ar. En kavi, çok kuvvetli.

a. (213b/1), (23a/5)

a. + dur (155b/3), (194b/15), (215a/11)

a. + dūr (153b/10)

a. + olalar (195a/1)

a. + olur (182b/15)

a. + sıdur (19b/14)

[= 9]

aḳve: <Ar. Kuyruk sokumu.

‘a. (33a/13), (33a/14)

‘a. + dūr (17b/1)

[= 3]

aḳvem: <Ar. En doğru, daha uygun.

a. (93b/8)

[= 1]

al-: Almak, bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak.

a. (10a/8), (132a/5), (132a/6), (135a/4), (146a/15), (146b/4), (147a/11), (154b/10)

a.-a (191b/14), (211a/10), (211a/5), (211a/6), (71b/15), (73b/13)

a.-alar (116b/7), (119b/14), (120a/6)

a.-asın (117b/10), (117b/5), (117b/6), (117b/7), (118a/16), (118a/5), (118a/6), (118b/16), (118b/7), (118b/9), (119a/3), (121b/15), (121b/3), (121b/4), (122b/3), (122b/5), (124a/10), (124b/2), (127b/4), (134b/8), (140b/10), (140b/11), (144a/8), (150b/1), (152b/2), (153a/1), (153a/15), (153b/13), (168b/1), (168b/3), (177a/4), (179b/12), (181b/5), (182a/12), (182a/14), (183a/9), (183b/12), (183b/8), (184b/6), (184b/7), (196b/12), (196b/5), (196b/5), (196b/6), (196b/6), (196b/7), (196b/9), (196b/9), (85b/15), (88b/13), (99b/2)

a.-ayım (206b/7)

a.-dı (209b/8), (211a/16)

a.-dılar (203b/8), (7b/1), (7b/1)

a.-duğı (213b/4)

a.-duğdanşonra (69b/3)

a.-dum (210a/15), (4a/7)

a.-duñ (124b/10)

a.-ınca (124a/3)

a.-ma (36a/9)

a.-madı (210b/12), (212a/3), (212a/3)

a.-maya (106b/4), (97b/5), (97b/6)

a.-mayasın (140b/11)

a.-mazlardı (211b/10)

a.-sa (193a/9)

a.-ub (116a/6), (116a/9), (116b/15), (116b/4), (116b/5), (117a/16), (117a/17), (117b/14), (117b/4), (118a/15), (118a/6), (118a/8), (118b/16), (118b/2), (118b/3), (118b/6), (118b/9), (119a/14), (119b/1), (119b/10), (119b/12), (119b/7), (120a/10), (120a/15), (120a/16), (120a/4), (120a/8), (120b/1), (120b/3), (121a/2), (121a/8), (121b/10), (121b/3), (121b/9), (122a/15), (122b/10), (122b/10), (122b/11), (122b/6), (122b/9), (123a/11), (123a/13), (123b/13), (123b/14), (123b/9), (124b/4), (124b/8), (125a/11), (125a/14), (125a/16), (125a/4), (125b/11), (125b/15), (126a/13), (126a/3), (126b/1), (126b/11), (126b/13), (126b/16), (126b/3), (127a/15), (127a/2), (127a/4), (127a/7), (127a/9), (127b/1), (131b/7), (133a/1), (134b/11), (134b/9), (141a/2), (154b/2), (177a/4), (177a/6), (181b/2), (181b/3), (181b/6), (182a/10), (182a/7), (184a/11), (184b/4), (185b/4), (192a/10), (195a/12), (210a/15), (214b/9), (75b/8), (81b/10), (88b/13), (8b/10), (96a/6), (96a/7), (96b/14), (96b/3), (96b/5), (96b/6), (99a/10)

a.-up (116b/14)

a.-ur (110a/17), (12b/15), (179a/17), (213b/4), (216a/4)

a.-urdu (209a/2)

a.-ursın (126b/5), (143a/13), (143a/4), (153a/11), (168b/3), (168b/4), (177a/17), (181a/14), (181b/7), (96a/10)

[= 204]

āl: < Ar. 1. Aile. 2. Evlât. 3. Sülâle. 4. Yüce, yüksek.

a. + i (130b/17)

a. + ine (3b/16)

a. + üaşhâbıkırâmḥazretlerine
(201b/7)

[= 3]

ālā: < Ar. Rütbece yükseklik, büyüklük, şeref, şan.

a. (1b/4)

a. + ya (202a/6)

[= 2]

‘ālā: < Ar. Daha, en, pek yüksek.

‘a. (126b/1)

[= 1]

a‘lā: < Ar. Daha, en, pek yüksek.

a. (132a/1), (209b/10), (24b/8), (25a/12), (26b/7), (27b/4)

a. + dur (22a/3)

a. + sı (213a/14), (213a/7)

a. + sıdur (153b/9)

a. + sından (30b/9)

[= 11]

alaca: 1. Birkaç rengin karışımından oluşan renk, ala. 2. İki veya daha çok renkli.

a. (134a/3), (89b/2)

[= 2]

‘ālā’d-devām: < Ar. Devam üzere.

‘a. (215a/14)

[= 1]

‘alāk: < Ar. 1. Pıhtılaşmış kan. 2. Sülük.

‘a. (112b/5)

‘a. + uḡ (112b/4)

[= 2]

‘alākā: bk. ‘alāk

‘a. (41a/10)

[= 1]

‘alākā: < Ar. Sarkık olan bağ, ip.

‘a. + sı (146a/10)
‘a. + yı (184b/5), (184b/7)
[= 3]
alām: < Ar. Araḥ (kenarları kuru tırnak.) ile mu‘aqqab (daire şeklinde olan ve yere düz basan tırnaktır.) arasında olan, çok kuru ya da çok sert olmayan tırnak.

a. (31a/4)

[= 1]

a‘lām: < Ar. 1. Bayraklar, sancaklar. 2. Sınır işaretleri. 3. Yüksek dağlar. 4. Kabile başkanları.

a. (22a/9)

[= 1]

‘alāmāt: < Ar. Alâmetler, izler, nişanlar.

‘a. + dan (58a/4), (58b/1)

‘a. + ı (102a/6), (109a/10), (109a/12), (109a/15), (109a/17), (109b/11), (109b/14), (109b/17), (109b/4), (109b/7), (110a/3), (110a/6), (115a/9), (213b/13), (35b/1)

‘a. + ın (114b/17)

‘a. + in (115b/10)

‘a. + larından (115b/6)

[= 20]

‘alāmātü cevdeti’t-tevîb: < Ar. Atın hareketsiz kalıp gözlerini dikerek bakması.

‘a. (35a/15)

[= 1]

‘alāmāt-ı hunân: < Ar. Sakağı, ruam hastalığının alâmetleri.

‘a. (108b/9)

[= 1]

‘alâmet: < Ar. İşaret, iz, nişan.

‘a. (58b/1)

‘a. + i (102a/10), (102a/7), (102a/9), (103a/4), (103b/17), (104a/4), (104b/17),

(108b/12), (108b/15), (109a/2), (109a/5), (110a/11), (110a/15), (110a/17), (110b/10), (110b/13), (110b/14), (110b/17), (110b/2), (110b/4), (110b/6), (110b/8), (111a/3), (111a/4), (112b/11), (112b/15), (112b/4), (112b/7), (113a/10), (113a/11), (113a/13), (113a/15), (113a/17), (113a/3), (113a/5), (113a/7), (113b/12), (113b/14), (113b/16), (113b/4), (113b/6), (113b/9), (114a/10), (114a/14), (114a/17), (114a/2), (114a/4), (114a/6), (114b/10), (114b/13), (114b/14), (114b/2), (114b/5), (114b/8), (115a/1), (115a/10), (115a/3), (115a/4), (117b/10), (171b/6), (173b/5), (213b/13), (213b/17), (214a/3), (84a/2), (85b/4)

‘a. + idür (112a/16), (117b/3)

‘a. + in (103a/1), (108a/10)

‘a. + inden (217b/16)

‘a. + indendür (215b/1)

‘a. + ine (104a/7)

‘a. + ler (54b/6)

‘a. + lerindendür (206a/14)

‘a. + lerini (209a/10)

‘a. + olsa (58a/4)

[= 78]

‘alâmet-i inkıṭā‘: Atın kesilmesinin, yorulmasının alâmeti.

‘a. (111a/15)

[= 1]

‘alâmet-i maḥmûm: < Ar. Sıtmanın alâmeti.

‘a. (111a/16)

[= 1]

‘alâmet-i mebtûn: < Ar. Ölümçül dizanterinin alâmeti.

‘a. (112a/11)

[= 1]

‘alâmet-i mefs: <Ar. Bulantının alâmeti.

[= 1]

‘a. (112b/5)

[= 1]

‘alâmet-i nehs-i hayye: <Ar. Yılan sokmasının alâmeti.

‘a. (112b/6)

[= 1]

‘alâmet-i nıkrıs: <Ar. Ayak parmaklarında, topuklarda ve mafsallarda meydana gelen ağrılı hastalığın alâmeti.

‘a. (112a/16)

[= 1]

‘alâmet-i rahşa: <Ar. Hayvanın tırnağından yara olmasının alâmeti.

‘a. (112b/2)

‘a. + na (122b/10)

[= 2]

‘alâmet-i rebüv: <Ar. Astımın, nefes darlığının alâmeti.

‘a. (111a/6)

[= 1]

‘alâmet-i rih: <Ar. 1. Romatizma, yel, ağrı, sızı alâmeti. 2. Elin baş parmağında beliren çıban gibi kabarcığın alâmeti.

‘a. (112b/12)

[= 1]

‘alâmet-i rih-i cemâl: <Ar. Yüz felcinin alâmeti.

‘a. (111b/7)

[= 1]

‘alâmet-i rih-i sūs: <Ar. Güve, kurtçuk ağrısının alâmeti.

‘a. (111b/15)

[= 1]

‘alâmet-i şudâ: <Ar. Baş ağrısının alâmeti.

‘a. (111a/11)

‘alâmet-i tahâl: <Ar. Dalakta beliren hastalığın alâmeti.

‘a. (112a/6)

[= 1]

‘alâmet-i veca‘-ı eser: <Ar. İdrar zorluğu ağrısının alâmeti.

‘a. (112a/8)

[= 1]

‘alâmet-i veca‘-yı kesâh: <Ar. Sakatlık, raşitizm ağrısının alâmeti.

‘a. (112a/12)

[= 1]

‘alâmet-i veca‘-yı kalb: <Ar. Kalp ağrısının alâmeti.

‘a. (112a/1)

[= 1]

‘alâmet-i veca‘-yı kebed: <Ar. Karaciğer ağrısının alâmeti.

‘a. (111b/11)

[= 1]

‘alâniyet: <Ar. 1. Şöhret, ün. 2. Alenilik. 3. Bir şeyin dış yüzü.

‘a. + i (27b/7)

[= 1]

a‘lâ‘ş-şadr: <Ar. Göğüs üstü.

a. (31b/5)

[= 1]

âlât: <Ar. Vâsıtalar, aygıtlar.

a. + ıyı (148a/15)

a. + ında (38a/6)

a. + ından (20b/1), (21b/6)

a. + indandur (134a/10)

a. + ını (203b/17)

a. + uñ (22a/5)

[= 7]

ālāt-ı fūrūsiyyet: < Ar. Binicilik aletleri.

a. + e (4b/4)

[= 1]

alçağ: bk. alçaq

a. + ı (175b/13)

a. + ıdur (171a/16), (79b/12)

[= 3]

alçak: 1. Yerden uzaklığı az, yüksek karşıtı. 2. Aşağıda olan, çok iyi olmayan.

a. (191a/6), (204a/12), (20b/7), (75b/14), (79a/15), (79b/12)

a. + dur (95b/3)

[= 7]

aldamak: Aldatmak, kandırmak, oyun etmek.

a. (156b/9)

[= 1]

aldayıver-: Aldatıvermek, kandırıvermek.

a. (85a/1)

[= 1]

‘alef: < Ar. 1. Hayvan yemi. 2. Ot, saman, yulaf.

‘a. (101b/12), (101b/9), (108a/2), (108b/1), (108b/8), (109a/1), (109b/6), (114a/11), (116b/8), (117a/14), (23a/12), (69a/4), (82b/2), (88b/1), (89a/6), (93b/14), (94b/13), (94b/14), (94b/6), (94b/6), (94b/7), (95a/1), (95a/15), (95a/17), (95b/11), (95b/14), (95b/4), (95b/5), (96a/17), (98b/16)

‘a. + dedür (123b/17)

‘a. + den (109b/7), (110a/13), (111b/4), (111b/9), (113b/6), (115a/2), (13a/15), (13b/5), (76a/1), (95b/13), (95b/3)

‘a. + e (22a/1)

‘a. + i (109a/4), (109a/6), (109a/9), (109b/6), (110a/6), (111a/13), (112b/12), (112b/16), (112b/9), (113a/14), (11b/9), (13a/16), (17b/3), (22a/12), (22b/15), (26b/7), (32a/8), (68a/16), (70b/8), (95a/17), (95b/10), (95b/15), (97a/2)

‘a. + inden (73b/2)

‘a. + ini (20a/5), (68a/1), (95a/2)

‘a. + inün (68b/6)

‘a. + lerin (130b/11), (67a/16)

‘a. + ün (94b/17), (95a/12), (95b/12), (96a/6), (96a/7)

[= 78]

‘ālem: < Ar. Dünya, cihan.

‘a. (201a/15), (4a/12), (4a/15)

‘a. + de (204a/15)

‘a. + e (5a/15)

‘a. + i (21b/5)

‘a. + ün (203b/6), (3b/13)

[= 8]

‘ālem: < Ar. 1. Nişan, alâmet. 2. Bayrak, sancak. 3. Sınır işareti.

‘a. (22b/16), (3b/17)

‘a. + i (131a/15)

‘a. + ler (108a/3), (82a/14)

‘a. + ün (168b/10)

[= 6]

a‘lem: < Ar. En (daha, pek, çok) bilen, bilgin.

a. (155b/8), (85b/14)

a. + degil (155a/5)

[= 3]

ālet: < Ar. 1. vâsıta. 2. avadanlık, 3. makine, aygıt.

a. (132b/12), (137b/5), (146a/9), (148a/4), (20b/3), (20b/5)

a. + dūr (21b/6), (87b/11)

a. + i (180b/15), (182b/9), (182b/9),
(20b/1), (20b/5)
a. + inî (137a/5), (145b/4), (154b/1)
a. + ini (138a/16)
a. + inüñ (20b/3), (20b/4)
[= 19]

âlet-i harb: < Ar. Savaş vasıtası, aleti.

a. + i (13b/17)

[= 1]

âlet-i müstevî: < Ar. Düz alet.

a. (147b/14)

[= 1]

‘âlî: < Ar. Yüce, ulu.

‘a. (18a/8)

‘a. + düür (16b/3)

‘a. + ola (111a/17)

[= 3]

âl-i güzîñ: < Ar + Far. Seçilmiş, seçkin olan.

a. (2a/10)

[= 1]

âl-i ‘imrân sûresi: < Ar. Kur’an’ın iki yüz ayetten oluşan üçüncü suresidir.

a. + nde (7a/5)

[= 1]

‘âlem-i gayb: < Ar. Görünmez âlem.

‘a. + den (130b/15)

[= 1]

‘âlem-i mülk: < Ar. Mülk âlemi.

‘a. + i (2a/15)

[= 1]

‘âlem-i ‘îş: < Ar. 1. Yaşama âlemi. 2. Zevk ve sefâ âlemi.

‘a. + ine (4a/12)

[= 1]

‘âlemiyân: < Ar. Âleme mensup olanlar, insanlar.

‘a. + ı (201b/7)

[= 1]

‘aleyhime’s-selâm: bk. ‘aleyhi’s-selâm

‘a. (11b/10), (11b/4), (12a/6)

[= 3]

‘aleyhi’s-selâm: < Ar. "Ona selâm olsun!" mânâsında peygamberin adı anılırken kullanılan bir söz.

‘a. (10a/16), (10b/5), (11b/13), (11b/16),
(11b/17), (12a/2), (12a/6), (12a/9),
(12b/14), (189a/10), (189b/6), (206a/5),
(209b/16), (20b/11), (211a/15), (211a/17),
(211b/1), (3b/8), (58b/8), (8b/8), (93b/1),
(93b/3)

‘a. + a (12a/16), (211a/10), (93b/1),
(189a/2)

‘a. + dan (138b/17), (6a/15)

[= 28]

alıko-: Alıkoymak eylemi. 1. Birini, yapmakta olduğu veya yapmak istediği işten geri tutmak. 2. Yoksun bırakmak. 3. Mani olmak, engel olmak.

a.-duğın (132b/8)

a.-duğun (77b/1)

a.-r (74a/8), (74b/12), (80b/3)

a.-rsın (137a/2), (137a/4), (79b/7),
(80a/17)

a.-sa (10a/6)

a.-ya (97b/5), (97b/7), (97b/8)

a.-yasın (80b/9)

a.-yub (79b/3)

[= 15]

alıkomak: Alıkoymak.

a. (80b/5)

a. + da (81b/8)

[= 2]

alıkoymak- Alıkoymak.

a.-a (71b/17)

a.-alar (119b/3)

a.-asın (126a/12)

a.-duğda (72b/4)

[= 4]

alıkoymak: Alıkoyma işi.

a. (85a/5)

[= 1]

alın- Alınmak, alma işi yapılmak.

a.-a (120b/12), (120b/8)

a.-duğdanşoğra (127a/17)

a.-ub (115b/13), (116a/1), (116a/13), (116a/4), (117a/12), (120a/1), (120b/16), (120b/7), (121a/5), (124b/15), (124b/17), (212b/16)

a.-ur (115b/17), (118a/12)

[= 17]

alış- Alışmak. 1. Bir işi tekrarlayarak kolaylıkla yapabilmek. 2. Yadırgamaz duruma gelmek.

a.-maz (82a/17)

[= 1]

alışdur- Alıştırmak.

a.-a (71b/15)

[= 1]

‘alî: <Ar. Yüce, ulu.

‘a. + de (4a/4)

[= 1]

‘alîm: <Ar. Çok bilen. [Allah'ın sıfatlanndandır, "bilgisi ezelî ve ebedî olan" demektir].

‘a. + dür (8a/11), (9a/6)

[= 2]

‘alim: <Ar. Çok okumuş, bilgin.

‘a. (1b/2), (202b/7), (20a/8), (34a/14), (34a/14), (34a/15), (34b/1), (67b/13), (74a/6), (81b/4)

‘a. + den (75b/10)

‘a. + dür (191a/14)

‘a. + ola (138a/12), (138a/14), (19b/2), (19b/4), (19b/4), (19b/7), (208a/10), (208a/2), (208a/3), (23a/10), (23a/12), (34b/9)

‘a. + olan (193b/4), (203a/12), (6a/4), (6a/9)

‘a. + olub (131b/17)

[= 29]

‘alim-i habîr: <Ar. Bilgililerin bilgini, âlimi.

‘a. (107b/1)

[= 1]

âl-i ‘osmân: <Ar. Osmanlı ailesi, Osmanlı Devleti.

a. (3a/1)

[= 1]

‘aliye: <Ar. Bir şeyin en yukarısı, tepesi.

‘a. (59b/12)

[= 1]

‘alk-ı fı’l-halk: <Ar. Hayvanın su içerken boğazına sülük yapışması.

‘a. (101a/8)

[= 1]

allâh: <Ar. Kâinatta var olan her şeyi yaratan, koruyan, tek ve yüce varlık, Tanrı.

a. (189a/5), (211b/2), (7a/4)

a. + ı (108a/7), (8a/7)

a. + uñ (9a/5)

[= 6]

allâhü a‘lem: <Ar. Allah en iyi bilendir.

a. (178a/7), (187a/7)

[= 2]

allāhü te‘ālā: < Ar. Yüce Allah, ulu Allah.

a. (11b/10), (11b/11), (11b/2), (11b/4), (11b/7), (12a/13), (131a/9), (132b/10), (135b/4), (155b/8), (15b/2), (16b/9), (170b/14), (203b/7), (4b/10), (4b/4), (5b/1), (5b/10), (5b/13), (5b/15), (5b/16), (5b/6), (6a/10), (6a/14), (6a/16), (6a/5), (6b/1), (6b/10), (6b/14), (6b/16), (6b/17), (6b/7), (75b/1), (75b/5), (7a/1), (7a/10), (7a/14), (7b/10), (7b/15), (7b/17), (7b/3), (7b/4), (8a/1), (8a/10), (8a/7), (8a/7), (8b/17), (8b/17), (8b/3), (9a/6)

a. + dan (5a/8), (7a/16)

a. + nuḡ (11a/10), (11a/12), (11b/3), (170b/11), (188b/11), (203b/7), (216b/1), (4b/8), (6a/3), (6b/14), (75b/6), (77b/16), (8a/9), (8b/2), (9b/14)

a. + nuḡdur (15b/3)

a. + ya (12a/10), (6b/5), (7b/6), (7b/7), (8b/7), (9a/16)

a. + yı (6b/10)

[= 75]

allāhü'l-a‘lem: < Ar. Allah en iyi bilendir.

a. (169b/11), (87b/17)

[= 2]

‘allām: < Ar. Çok bilgin. [Allām, Allah'ın sıfatıdır].

‘a. (2b/16)

[= 1]

alma: Alma işi.

a. + sın (194a/12)

[= 1]

almağ: Almak.

a. + a (196b/11), (3b/13)

a. + ı (99a/4)

a. + ıla (124a/12)

[= 4]

almak: Almak.

a. (140b/10), (211a/9), (36b/8), (37b/9), (81a/3), (99a/7)

a. + dan (126b/10)

[= 7]

al(ı)n: Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.

a. + ı (15b/17), (217b/3), (25b/6), (28a/12), (89a/17), (90b/14)

a. + ıdur (17a/10)

a. + ına (180b/11)

a. + ında (12b/11), (15b/17), (18a/2), (18a/3), (25b/7)

a. + ını (11b/15), (12b/10)

a. + uḡ (38a/17), (89b/1), (89b/14)

[= 18]

alt: Bir şeyin yere bakan yanı, zir, üst karşıtı.

a. (22a/14), (29a/17), (56b/2), (59b/12), (82a/5)

a. + ı (107a/11), (113a/9), (22b/12), (28a/1)

a. + ıdur (110b/9), (182a/6), (31b/3)

a. + ında (135b/15), (76b/6), (77a/10)

a. + ından (134a/17)

a. + ına (118a/17), (132b/3), (134a/16), (134b/10), (144a/13), (153a/2), (167b/11), (180a/16), (180a/2), (184a/17), (196b/6), (29a/8), (31b/10), (32b/17), (55b/17), (72a/1), (90b/6), (96a/1), (96a/14)

a. + ında (101b/12), (101b/16), (102b/3), (104b/8), (105a/2), (105b/3), (108a/12), (108a/13), (108b/17), (117b/15), (131a/16), (133a/9), (133b/12), (133b/3), (134a/12), (143a/10), (143a/11), (143a/3), (143a/3), (146b/10), (147a/9), (14b/3), (14b/4), (151a/13), (153a/12), (15a/6), (177a/7), (17a/8), (17b/8), (192b/1),

(211b/5), (215a/3), (215a/9), (25b/6),
(26a/16), (29b/12), (31b/6), (33a/8),
(33a/8), (39b/15), (39b/3), (58a/15),
(62b/3), (82b/11), (90b/10), (96a/2),
(96a/3), (98b/16)

a. + ındağı (69a/3), (89a/9), (90b/1)

a. + ından (117a/3), (134b/1), (145a/2),
(146b/12), (153a/4), (177a/5), (183a/4),
(183b/4), (69a/3), (70a/2), (98b/6)

a. + ını (134a/16), (146a/15), (216b/15)

a. + ını (215b/2)

[= 101]

altı: 1. Beşten sonra gelen sayının adı. 2. Bu sayıyı gösteren 6 ve VI rakamlarının adı.

a. (117a/10), (126b/17), (127a/1), (29a/6),
(36a/1), (36a/2), (42a/14), (42a/15),
(42a/3), (42a/7), (70b/10), (71a/15),
(71b/12), (83b/3)

a. + dur (29a/2)

a. + ncı (41b/11)

[= 16]

altın: Atom sayısı 79, atom ağırlığı 196,9 olan, 1064 °C'de eriyen, kolay işlenen, yüksek değerli, paslanmaz element, zer (*simgesi Au*).

a. + dan (171b/12), (171b/13)

[= 2]

altmış: 1. Elli dokuzdan sonra gelen sayının adı. 2. Bu sayıyı gösteren 60 ve LÊ rakamlarının adı.

a. (42b/1), (94b/8)

[= 2]

altın: Altın.

a. (47b/1)

a. + dan (172b/4), (172b/5)

a. + ı (9a/12)

[= 4]

ālūc: <Far. Çiçekleri beyaz veya pembe renkli olan genellikle dikenli dallara sahip bir ağaç türü ve bu ağacın meyvesi, alıç (*Crataegus*).

a. (117b/4), (117b/5)

[= 2]

a'mā: <Ar. Körlük, görmezlik; manevî körlük, bilgisizlik.

a. (102a/7)

[= 1]

a'māl: <Ar. İşler.

a. (138b/13)

a. + de (144a/13)

a. + den (87a/15)

a. + i (11a/1), (137b/3), (21b/10)

a. + inden (155a/17), (191a/11)

a. + ün (19b/14), (209a/10), (9b/13),
(9b/14)

[= 12]

a'māl-i fūrūsiyyet: <Ar. Süvârilik, binicilik amelleri.

a. + den (138b/11)

[= 1]

amān: <Ar. 1. Eminlik, korkusuzluk. 2. Bağış, bağışlama.

a. (171a/6), (20a/12)

[= 2]

'amed: <Ar. Destek, direk, sırık, dayanak; niyet, kasıt, amaç, gaye.

'a. + i (171a/13)

[= 1]

'amel: <Ar. 1. İş. 2. Niyet.

'a. (136b/5), (136b/8), (142a/2), (143a/8),
(144a/13), (145b/17), (177b/16), (183a/3),
(190b/11), (191a/12), (20a/13), (20a/2),
(78b/17)

‘a. + de (138a/13), (146a/14)

‘a. + den (137b/14), (146a/13), (24b/4), (87a/16)

‘a. + e (155a/5), (183a/2), (211a/6), (6a/11), (80a/4)

‘a. + eyle (146b/14)

‘a. + eyledi (177a/14)

‘a. + i (11a/3), (136b/5), (137b/6), (137b/9), (148a/1), (148a/1), (155a/17), (155a/5), (170a/3), (170a/4), (170a/6), (177a/16), (178a/6), (193a/13), (195a/3), (87a/12)

‘a. + in (176a/11), (176a/13), (177a/8), (178a/9), (82a/3), (82a/9)

‘a. + inüz (8b/17)

‘a. + inde (193a/10)

‘a. + inden (11a/4), (123b/12)

‘a. + ini (195a/10)

‘a. + inün (138b/4)

‘a. + olmaz (141a/2)

‘a. + olundu (191b/2)

‘a. + ün (167a/6), (167a/6), (182b/5), (75a/8)

‘a. + üni (87a/5)

‘a. + ède (147b/14), (147b/6), (86a/4)

‘a. + èdecek (183a/1)

‘a. + èden (170a/12), (185b/3), (190b/10)

‘a. + èder (106a/1), (153a/8), (170a/12), (170a/14), (179b/5)

‘a. + èderler (153a/13)

‘a. + èdersin (153a/5)

‘a. + èdesin (145b/16), (150b/2), (179b/10)

‘a. + èdeydi (177a/9)

‘a. + èdüb (178a/9)

‘a. + ètdiler (143a/8)

‘a. + ètdüğün (153a/5)

‘a. + ètmege (179a/6)

‘a. + ètmegi (153b/8), (180b/1)

‘a. + ètmek (167b/15), (178a/10), (182a/16), (182b/10), (182b/11), (200b/16)

‘a. + ètmekden (137b/5), (168b/12), (176a/13), (182b/15)

‘a. + ètmemek (182b/15)

‘a. + ètmeyen (170a/12)

‘a. + ètmeyesin (147b/12), (147b/8), (182b/14)

[= 100]

‘amel-i fûrûsiyyet: < Ar. Ata binicilik ameli, işi.

‘a. + den (138b/12)

[= 1]

‘amel-i rumh: < Ar. Mızrak, süngü, kargı işi.

‘a. (138b/12)

[= 1]

‘amel-i şâlih: < Ar. Sâlih, iyi amel.

‘a. (5b/6)

[= 1]

‘amel-i şâlih-i ecr: < Ar. Sevabı, mükafatı olan iyi amel.

‘a. + i (5b/6)

[= 1]

‘amî: < Ar. Körlük, görme kaybı, görememe.

‘a. (101b/8)

[= 1]

‘âmil: < Ar. 1. Sebep. 2. İşleyen.

‘a. + olalar (6b/10)

‘a. + olanlar (6b/9)

[= 2]

‘âmir kabilesi: < Ar. Âmir kabilesi, soyu Âmir bin Sa’saa’ya dayanan büyük bir Arap kabilesi.

‘a. + ne (14b/11)

[= 1]

ammā: < Ar. Ama bağlacı.

a. (102a/10), (102a/12), (102a/13), (102a/15), (102a/9), (102b/12), (102b/14), (102b/2), (102b/4), (102b/7), (102b/9), (103b/8), (103b/8), (104a/12), (104a/16), (104b/1), (104b/11), (105a/3), (105a/5), (105a/9), (105b/12), (105b/16), (105b/2), (106a/1), (106a/17), (106a/7), (106b/1), (106b/12), (106b/16), (106b/4), (106b/5), (106b/7), (107a/1), (107a/10), (107a/13), (107a/7), (108a/14), (114b/16), (115a/13), (115a/4), (115a/7), (115a/8), (122a/10), (122b/6), (124b/14), (124b/16), (131a/5), (132b/14), (133a/14), (133a/3), (133b/4), (134a/10), (135a/7), (136b/9), (142a/5), (147b/11), (14a/7), (151a/12), (153b/12), (169a/4), (169a/8), (171a/16), (175a/16), (175b/6), (176a/6), (177a/8), (178b/16), (178b/17), (179a/7), (180a/17), (180a/9), (186a/13), (193b/11), (194a/17), (194b/17), (194b/2), (195a/4), (195a/7), (201b/10), (203a/7), (213a/11), (213a/16), (213b/5), (215b/12), (24a/16), (24b/15), (24b/17), (25a/1), (25a/1), (25a/10), (25a/10), (25a/11), (25a/11), (25a/12), (25a/12), (25a/13), (25a/13), (25a/14), (25a/15), (25a/16), (25a/2), (25a/3), (25a/3), (25a/5), (25a/6), (25b/1), (25b/10), (25b/11), (25b/11), (25b/12), (25b/15), (25b/16), (25b/17), (25b/8), (25b/8), (25b/9), (25b/9), (26a/1), (26a/10), (26a/11), (26a/14), (26a/15), (26a/4), (26a/4), (26a/5), (26a/5), (26a/6), (26a/7), (26a/8), (26a/9), (26b/2), (26b/3), (26b/4), (27a/10), (27a/10), (27a/11), (27a/12), (27a/14), (27a/15), (27a/17), (27a/3), (27a/5), (27a/7), (27a/7), (27a/8), (27a/9), (27b/10), (27b/11), (27b/12), (27b/13), (27b/13), (27b/16), (27b/17), (27b/4), (27b/4), (27b/5), (27b/5), (27b/6), (27b/6), (27b/7), (28a/1), (28a/4), (28a/4), (28a/5), (28a/6), (28a/7), (28a/8),

(28b/16), (29a/1), (29a/10), (29a/11), (29a/2), (29a/3), (29a/4), (29a/5), (29a/5), (29a/6), (29a/7), (29a/8), (29a/9), (29b/10), (29b/10), (29b/11), (29b/15), (29b/16), (29b/17), (29b/17), (29b/2), (29b/4), (29b/4), (29b/9), (29b/9), (2a/14), (30a/1), (30a/11), (30a/12), (30a/13), (30a/14), (30a/14), (30a/16), (30a/2), (30a/2), (30a/3), (30a/6), (30a/7), (30a/7), (30a/8), (30b/1), (30b/10), (30b/10), (30b/11), (30b/11), (30b/12), (30b/12), (30b/13), (30b/15), (30b/15), (30b/16), (30b/17), (30b/17), (30b/5), (30b/5), (30b/6), (30b/8), (30b/9), (30b/9), (31a/1), (31a/17), (31a/4), (31a/4), (31a/5), (31a/5), (31b/1), (31b/11), (31b/14), (31b/15), (31b/17), (31b/3), (31b/4), (31b/5), (31b/6), (31b/6), (31b/7), (31b/8), (31b/8), (32a/1), (32a/14), (32a/14), (32a/15), (32a/15), (32a/15), (32a/16), (32a/16), (32a/2), (32a/4), (32a/5), (32a/6), (32a/7), (32a/8), (32b/1), (32b/2), (32b/2), (32b/3), (32b/5), (32b/8), (33a/11), (33a/14), (33a/15), (33a/15), (33a/17), (33a/17), (33a/6), (33a/7), (33a/7), (33a/8), (33a/9), (33b/1), (33b/12), (33b/13), (33b/13), (33b/14), (33b/15), (33b/2), (34a/1), (34a/1), (44a/1), (46b/1), (4b/3), (67a/12), (79a/15), (79a/4), (81a/1), (84b/11), (84b/3), (88a/17), (93b/5), (93b/6), (93b/7), (93b/8), (95a/6), (96b/12), (97a/1), (97a/2), (97a/5), (97a/8)

[= 305]

‘āme: < Ar. Umûma mahsus olan.

‘a. (126b/2)

[= 1]

‘amūd: < Ar. 1. Direk, sütun. 2. Yukarıdan aşağı dik inen çizgi.

‘a. + ı (178b/12)

[= 1]

‘amūdī: < Ar. Dilin kökünde gizli olan iki kemik.

‘a. (27a/2), (27a/8)

[= 2]

aṇ-: Anmak, birini veya bir şeyi akla getirerek sözünü etmek veya onu düşünmek, zikretmek, hatırlamak.

a.-ma (13b/13)

a.-masalar (13a/13), (13b/4)

[= 3]

ana: 1. Anne. 2. Yavrusu olan dişi hayvan.

a. + ları (59b/5)

a. + ları (10a/4)

a. + m (189a/3)

a. + sı (41a/13), (42a/5)

a. + sından (42a/9)

[= 6]

a'nāk: < Ar. Boyunlar, gerdanlar.

a. + ından (28a/15)

[= 1]

ʿānāt: < Ar. Yaban eşiği sürüsü. bk. ʿuwn.

ʿa. (18b/3)

[= 1]

ʿanber: < Ar. 1. Güzel koku, misk. Adabalığı ve kaşalot denilen büyük balıkların bağırsaklarında oluşan güzel kokulu madde. 2. Amber çiçeği, bir tür mimoza (*Geum urbanum*).

ʿa. (125a/13)

[= 1]

ʿānet: < Ar. Yaban eşiği sürüsü.

ʿa. (18b/3)

[= 1]

ʿānik: < Ar. Omuz ve kol kemiğinin birleştiği yer ile boyun arasındaki yer.

ʿa. (142a/2), (142a/5)

[= 2]

a'nī: < Ar. Yani anlamındadır.

a. (4a/8)

[= 1]

ʿan-ḳarīb: < Ar. Yakından, çok geçmeden.

ʿa. (151a/11), (193b/13), (19b/7), (7b/3), (8a/6)

[= 5]

ʿankebūt: < Ar. Örümcek.

ʿa. (112b/11)

[= 1]

ancaḳ: Ancak, yalnızca, sadece.

a. (121a/17), (123b/17), (168b/14), (170a/3), (178a/7), (210a/10), (216b/6)

[= 7]

aṇıl aṇıl: Yavaş yavaş, sakın sakın.

a. (69b/6), (70b/4)

[= 2]

aṇsız: 1. Habersiz, birdenbire, ansızın. 2. Zamansız.

a. (113a/4)

a. + dan (131b/1), (131b/12), (178b/9), (180b/14)

[= 5]

ansız: bk. aṇsız

a. (202b/1)

[= 1]

ansızın: Hatıra gelmeyen bir sırada, ani, aniden, ansız, birden, birdenbire, durup dururken.

a. (111a/16)

[= 1]

ʿār: < Ar. Utanma.

ʿa. (147b/2)

[= 1]

ara: İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, açıklık, aralık, boşluk, mesafe.

a. + dan (4a/16)

a. + larına (166b/10)

a. + larında (166b/16), (188a/11), (29b/3), (36a/1), (37a/10), (86b/8)

a. + larından (166b/16), (166b/7)

a. + larını (121a/13)

a. + ruzda (156b/9)

a. + sı (142a/3), (177b/8), (194b/7), (32b/5), (66a/1), (82b/8), (87b/11), (89b/14)

a. + sıdur (151a/13), (168b/4), (25b/8), (27b/10), (38b/8), (56a/5)

a. + sın (35b/17)

a. + sina (121a/2), (146a/2), (153b/12), (166b/8), (180a/6), (181b/9), (183a/11), (183a/5), (28b/6), (28b/8), (85a/14), (98b/6)

a. + sında (103a/14), (107a/1), (12a/15), (142a/1), (150a/1), (15a/17), (166b/6), (204a/7), (206a/13), (208b/2), (211a/3), (21b/10), (24b/11), (25b/11), (26b/15), (26b/6), (27b/12), (28b/17), (28b/2), (36a/4), (38b/9), (39a/17), (57b/5), (82b/10), (84a/15), (89a/9), (89b/1), (89b/15), (90a/10)

a. + sındadur (25b/6), (29b/13), (39a/13)

a. + sından (14b/7), (153a/6), (176b/7), (35a/13), (84a/15)

a. + sınu (112b/13), (32b/10), (37b/8), (56b/6)

[= 80]

ara-: Aramak, birini veya bir şeyi bulmaya çalışmak.

a. (87a/13)

a.-dım (209b/13)

a.-r (133b/17)

[= 3]

a'rāb: < Ar. Çöl Arapları.

a. + dan (5b/4)

[= 1]

arab: < Ar. Irak, Şam, Ceziret-ül-Arab, Hicaz, Yemen ile Mısır'da ve Afrika'nın şimalinde bulunan semitik kavmin umûmî adı.

‘a. (12a/15), (12b/9), (139a/2), (13a/9), (19a/17), (212a/17), (21b/15), (21b/17), (40a/9), (55b/16), (56a/15), (56b/6), (58b/12), (58b/7), (88a/8)

‘a. + dan (13a/7)

‘a. + u (206b/4)

[= 17]

arab atı: < Ar. Arap atı.

‘a. (21b/15), (88a/8)

‘a. + nu (21b/17)

[= 3]

arabî: < Ar. Arap kavmine mensup.

‘a. (14a/15), (22a/11), (22a/2), (22b/1), (22b/8), (23a/4), (88a/17)

‘a. + olsun (37a/6)

[= 8]

a'rābî: < Ar. Çölde yaşayan Arap.

a. (209b/5), (209b/9), (210a/3), (210a/4), (210a/5), (210b/3), (210b/5)

a. + nü (210a/4), (210b/3)

a. + ye (210a/13), (210a/6), (210b/2)

[= 12]

arabî at: < Ar. + T. Arap at, Araplara mensup at.

‘a. (22a/11), (22b/1)

‘a. + lar (88a/17)

‘a. + lardan (22a/2)

‘a. + u (22b/8)

[= 5]

a'raf: <Ar. 1. Cennet ile cehennem arasındaki bir yer. 2. Âdetler, usuller, itiyatlar. 3. Sırt, tepe. 4. Koku.

a. (175b/12)

[= 1]

arah: <Ar. Kenarları yassı tırnak.

a. (31a/2), (31a/3), (31a/4)

[= 3]

'arāī: <Ar. "'arī" İnsanlarda ve hayvanlarda daima açıktan görülen el, ayak, yüz gibi azalar, organlar.

'a. + sinüj (38b/7)

[= 1]

'arak: <Ar. Terlemek, atı terletmek için koşturmak.

'a. (109a/14), (110b/3), (73b/7)

'a. + ı (70a/2), (71b/14), (72b/6), (73a/1), (73a/2), (73a/4), (73b/15), (73b/7), (74a/2)

'a. + ina (72b/17)

'a. + ını (73a/7), (74a/9)

[= 15]

aralık: Ara, aralık.

a. (196b/15)

[= 1]

aramak: Arama işi.

a. (103a/13), (85b/16)

[= 2]

'aran: <Ar. 1. Hayvanın kuyruğunun bir tarafa meyledip yamuk olması. 2. Kemik üzerinde kemik büyümesi.

'a. (100b/12), (106b/7)

[= 2]

arayıcı: Bir şeyi aramayı iş edinen kimse.

a. (206b/6)

[= 1]

'arbān: <Ar. Yelenin biteceği yer.

'a. (27b/13), (27b/8)

[= 2]

ard: Art, arka, geri.

a. (182b/8), (183a/9), (97b/13)

a. + ca (103b/10), (18a/1)

a. + dan (105a/6)

a. + ı (134a/8), (186b/1), (196a/8), (80b/12), (90a/6), (90b/7), (98b/4)

a. + ıdur (106b/16), (27b/11), (28a/4), (29b/16), (30b/17), (38b/5)

a. + ıja (168b/2), (180a/11), (183a/15), (199a/17)

a. + ıjca (140b/5), (155b/12), (167a/12)

a. + ıjda (180a/4), (180a/8)

a. + ıjdan (141a/1), (145b/9), (167a/10), (167b/4)

a. + ina (106b/7), (107b/11), (111a/1), (135a/1), (146b/6), (153b/16), (183a/16), (186a/5), (186a/8), (186a/8), (195a/4), (32b/3), (79a/1), (98b/11)

a. + inca (112a/10), (116a/5), (121b/5), (123a/14), (12b/16), (12b/16), (145b/15), (148b/16), (148b/17), (154b/11), (156b/14), (167b/9), (170a/4), (173b/5), (182b/14), (188a/9), (18a/14), (191a/15), (200b/13), (205b/10), (206b/3), (208a/15), (211b/5), (211b/8), (212a/8), (213a/5), (214a/11), (215b/12), (69b/6), (80b/13), (83a/16), (91a/6)

a. + incadur (171b/4)

a. + ında (105a/7), (107b/12), (111b/16), (111b/8), (146a/16), (146b/6), (155a/4), (156b/5), (177a/6), (213b/9), (24b/13), (28a/7), (30a/16), (30b/16), (30b/6), (30b/7), (31b/7), (38b/4), (89b/11), (90a/8), (98b/7)

a. + ından (103b/9), (148b/15), (148b/17), (177a/4)

a. + ını (178a/6), (181b/2), (196b/3),
(94a/7), (98b/12)

a. + ınur (112a/1), (30b/17)

a. + larından (33a/12), (7a/11)

a. + uña (149a/12)

a. + uñca (200a/10)

[= 115]

ardıc ağacı: Ardıc, servigillerden, güzel kokulu, yapraklarını kışın da dökmeyen, yuvarlak kara yemişleri ilaç olarak kullanılan bir ağaççık.

a. (126b/15)

[= 1]

‘ardüb: <Ar. "‘ardīb" Demirhindi. (Meyvesi ilaç yapımında kullanılan bir çeşit ağaç.)

‘a. + ı (119a/16)

[= 1]

‘arf: <Ar. Yele.

‘a. + ı (54b/2), (54b/6)

[= 2]

argūt: <Ar. On beş günlük at yavrusuna verilen isim.

a. (42a/4)

[= 1]

arı-: Arımak, zayıflamak, temizlemek, yorulmak.

a.-dı (5a/8)

[= 1]

arid-: Arıtmak, temizlemek, temiz duruma getirmek, paklamak.

a.-a (73a/7)

a.-alar (117a/7)

[= 2]

arık: Zayıf, cılız, kuru, sıska.

a. (102a/2), (110a/4), (67b/15), (73b/17),
(87b/8), (95a/1), (96b/15)

a. + olan (127a/3)

a. + olur (108b/9)

a. + edecek (73b/16)

a. + etmeye (73b/16)

[= 11]

arıkla-: Arıklamak, zayıflamak.

a.-dı (18a/17)

a.-r (112b/16), (114a/10)

[= 3]

arıklan-: Zayıflamak.

a.-mı (188b/17)

[= 1]

arıklık: Zayıflık.

a. + dan (91a/2)

[= 1]

‘arız: <Ar. 1. Gelen. 2. Tesadüfi vak'a. 3. Dağ, bulut ve şâire gibi görmeye manî olan herşey.

‘a. + ola (197b/9)

‘a. + olacak (120a/14)

‘a. + olan (110a/11), (117a/11)

‘a. + olsa (118b/12), (118b/12), (131b/12)

‘a. + olur (106a/2), (106b/13), (110b/6),
(112a/6), (120b/14)

[= 12]

‘arıza: <Ar. 1. Aksama. 2. Engebe. 3. Bozukluk, sakatlık.

‘a. (216b/11), (216b/8)

‘a. + dan (216b/10), (216b/9)

‘a. + olur (110a/11)

[= 5]

‘ari: <Ar. 1. Çıplak. 2. Hür.

‘a. + ye (14a/8)

[= 1]

‘ārī: < Ar. Çıplaklık, atın eğersiz olması.

‘a. (16a/16), (17a/10), (17a/11)

‘a. + dür (17a/2)

[= 4]

‘arī: < Ar. Çıplaklık, atın eğersiz olması.

‘a. + olan (132b/10)

[= 1]

‘ārif: < Ar. Bilen, bilgili, irfan sahibi.

‘a. (211a/6)

‘a. + inden (209a/15)

‘a. + ol (74b/4), (86a/11)

‘a. + ola (148a/8), (191a/3), (191a/4),
(191a/6), (191a/7), (191b/14), (197a/17),
(197b/1), (208b/4), (67a/17), (67b/1),
(74a/7)

[= 16]

‘arīz: < Ar. Geniş, enli.

‘a. (17b/11), (39a/5)

‘a. + ola (17b/8), (27b/1)

[= 4]

arḳa: Bir şeyin temel tutulan yüzünün tam ters yanı, ön karşıtı.

a. (106a/17), (106b/2), (106b/2),
(109b/15), (126a/8), (29a/15), (29a/2),
(29a/6), (32b/9), (39a/6), (89b/14),
(8a/15), (8a/16), (90b/1), (90b/4)

a. + da (106b/1), (107a/7), (24b/1),
(29a/4), (29a/5), (90a/16)

a. + dandur (28b/17)

a. + ları (110b/10), (208a/14)

a. + larında (107b/8), (110b/10), (119b/3)

a. + larının (175b/3)

a. + ı (132b/4)

a. + ı (132a/11), (135b/3), (148b/6),
(153b/6), (155b/11), (156b/12), (156b/7),
(196b/12)

a. + nı (132a/12)

a. + nu (177a/4), (23b/16), (24a/10),
(28b/7), (29a/14), (29a/16), (29b/4),
(31b/14), (31b/7), (90a/14)

a. + sı (102b/3), (107b/10), (110a/1),
(111a/1), (143a/13), (155a/8), (17b/4),
(17b/9), (192b/4), (215a/8), (215b/4),
(215b/6), (217b/1), (23b/13), (24a/17),
(28b/11), (29a/14), (35a/12), (41b/10),
(86b/1), (89b/13), (90a/16), (90a/16)

a. + sin (149a/2), (156b/13), (216b/7)

a. + sina (132a/13), (149a/2), (14b/12),
(184a/12), (28b/9), (76b/5), (86a/17)

a. + sında (102b/3), (114a/12), (131b/10),
(134b/12), (134b/4), (136a/2), (138a/11),
(17b/2), (17b/4), (182b/4), (28b/15),
(29b/1), (54a/2), (77a/10), (81a/12)

a. + sından (131b/7)

a. + sını (114a/1), (134a/14), (76a/13)

a. + sinu (153b/15), (186a/8), (28b/16),
(79a/16)

a. + ya (34a/6)

[= 105]

‘arīzī: < Ar. geniş, enli.

‘a. + dür (171b/4)

[= 1]

‘arḳūb: < Ar. Ökçe siniri, eğrice.

‘a. (33b/16), (34a/4), (90b/13)

‘a. + ı (17b/9), (90b/13)

‘a. + lardan (33b/17)

‘a. + ları (56b/11)

‘a. + u (106a/8), (33b/15), (34a/2),
(35b/12)

[= 11]

‘arķūbeyn: < Ar. İki ökçe siniri. bk. ‘arķūb.

‘a. (39a/17)

[= 1]

arpa: 1. Buğdaygillerden bir bitki (*Hordeum vulgare*). 2. Bu bitkinin ekmek ve bira yapımında kullanılan, hayvanlara yem olarak verilen taneleri.

a. (101b/10), (114b/3), (118a/1), (118a/12), (121b/1), (121b/1), (121b/6), (123b/5), (124a/10), (124b/11), (126b/9), (127a/12), (23a/12), (68a/17), (68a/17), (68a/8), (68b/2), (68b/3), (82b/2), (94b/15), (94b/17), (96b/17), (96b/9), (97a/16)

a. + dan (125b/14), (68b/6), (70b/2), (94b/8), (95a/3), (95b/1), (96b/10)

a. + nuŋ (107a/7), (118a/11)

a. + sı (123b/6)

a. + sın (126a/15), (70b/2), (71a/1), (71a/6), (95a/5)

a. + sına (124a/7)

a. + sından (70b/1), (71b/5)

a. + sını (68b/13)

a. + sınıŋ (119b/16), (68b/7), (69a/8), (70a/6), (71a/7)

a. + ya (101b/14), (71b/5)

a. + yı (101b/10), (101b/9), (102a/10), (119a/11), (119a/13), (121b/13), (122a/1), (123b/1), (123b/17), (133a/13), (210a/5), (68a/9), (68b/3), (69a/17), (69b/1), (69b/2), (71a/1), (95a/7), (96b/1), (96b/6), (97a/9)

[= 71]

arpa sevīki: < T. + Ar. Arpadan elde edilen un.

a. (118a/12)

[= 1]

‘arŋa: < Ar. Yer, toprak.

‘a. + ya (4a/1)

[= 1]

arsağ: "ağırşak" 1. Diz kapağı. 2. Aşık kemiği.

a. + ında (31a/14)

[= 1]

arslan: Etçiller (*Carnivora*) takımının, kedigiller (*Felidae*) familyasından, 160 cm kadar boyda, 70 cm kadar ucu püsküllü bir kuyruğu olan, erkekleri yeleli, Asya ve Afrika'da yaşayan bir tür.

a. (14a/8), (200a/15), (57b/9)

a. + a (199b/3), (200a/1), (21a/14)

a. + uŋ (217a/14)

[= 7]

arslanodını: Pırasa (*Allium porrum*). bk. gendene.

a. (125a/4)

[= 1]

arşun: Arşın, yaklaşık 68 santimetreye eşit olan uzunluk ölçüsü.

a. + dur (74a/5)

[= 1]

arŋ: Art.(?)

a. + ı (146b/1)

[= 1]

artuğ: Artık, fazla.

a. + ı (210a/7)

[= 1]

artuğ: Artık, fazla.

a. (190b/4)

a. + éde (73b/11)

[= 2]

artur-: Arttırmak.

a.-mazlar (170b/7)

a.-ur (182b/17)

[= 2]

aru: Arı, temiz.

a. (134b/7)	‘a. + olunur (41a/7)
[= 1]	‘a. + olundu (12a/10)
arug: Zayıf. bk. arık.	‘a. + olunmadıydı (12a/14)
a. + ı (14b/12)	‘a. + ède (207b/5), (69a/14), (70a/11), (71a/4), (71b/8)
[= 1]	‘a. + èdeler (207b/13)
aruk: bk. arık.	‘a. + èder (5b/8)
a. (94b/17), (95a/2), (96a/17)	‘a. + èderler (10b/9)
[= 3]	‘a. + èdevüz (58b/7)
‘aruk: < Ar. Kızıl boya (soluk sarı içekli bir bitki.) (<i>Rubia tinctorum</i>).	‘a. + èdüñ (12a/9)
‘a. (126a/1)	[= 19]
[= 1]	‘arzan: < Ar. enine, enliliğine, genişliğine.
‘arūs: < Ar. 1. Gelin. 2. Husrev Perviz'in sekiz hazînesinden biri.	‘a. (58b/3)
‘a. (19a/8)	[= 1]
[= 1]	‘arzayn: < Ar. Burun kemiğinin iki tarafından inen şey.
‘arş: < Ar. 1. Çardak, çadır. 2. Cumba, kafes. 3. Çatı, dam. 4. Dokuzuncu gök. 5. Taht.	‘a. (26b/1), (26b/11)
‘a. + uñ (170b/12)	[= 2]
[= 1]	‘arż-ı cemāl: < Ar. Yüz gösterme.
arż: < Ar. 1. Dünyâ, yeryüzü. 2. Toprak. 3. Aşağı, alçak.	‘a. (3b/5)
a. (28a/5), (31a/9), (78b/13), (78b/14)	[= 1]
a. + da (108a/2)	‘arż-ı mefâsıl: < Ar. Bölümlerin görünmesi. (?)
a. + dan (39b/9)	‘a. + a (38a/17)
a. + ı (171b/2), (72b/9)	[= 1]
a. + ıñ (136a/17)	arż-ı mısır: < Ar. Mısır toprakları.
[= 9]	a. + da (72b/10)
‘arż: < Ar. Bir büyüğe sunma, gösterme, bildirme, önüne koyma	[= 1]
‘a. (151a/16), (153b/12), (153b/4), (153b/5)	arż-ı rûm: Rum toprakları.
‘a. + eylediler (203b/14)	a. + a (11a/7)
‘a. + olınan (12a/13)	[= 1]
	arżi: < Ar. Bir çeşit mızrak.
	a. + dür (169a/2)
	[= 1]

aş-: Asmak, bir şeyi aşağıya sarkacak bir biçimde bir yere iliştip sarkıtmak.

a.-a (176a/16), (68b/6), (69a/17), (69a/9), (69b/2), (70a/7), (70b/2), (71a/1)

a.-alar (117a/13)

a.-asın (123b/5), (68b/17), (94a/10)

a.-mayasın (118a/1)

[= 13]

ās: <Ar. bk. bint-i 'aras.

a. (101b/13)

[= 1]

āş: <Ar. "as" Sansar cinsinden siyah kuyruklu, beyaz tüylü kakım denilen bir hayvan. Çok kıymetli olan postu için avlanır.

a. (57b/9)

[= 1]

‘aşab: <Ar. 1. Sinir. 2. Damar.

‘a. (30a/13)

‘a. + a (28b/3)

‘a. + dan (29a/5)

[= 3]

a‘şāb: <Ar. Sinir, sinirler.

a. + ı (74a/15)

[= 1]

‘aşābe: <Ar. 1. Cemâat, topluluk. 2. Başa sarılan sank, tülbent. 3. Yaraları sardıkları bağ, sargı bağı, bant.

‘a. (74a/16)

[= 1]

‘asākır: <Ar. Askerler.

‘a. (204a/15), (216b/17), (4b/12)

[= 3]

aşālet: <Ar. 1. Soysop temizliği. 2. Kendi nâmına hareket.

a. + e (189b/13)

[= 1]

āsān: <Far. Kolay.

a. (190b/10), (198a/12)

a. + dur (104b/16), (170b/4), (84b/2)

a. + ola (136a/9), (78a/1)

a. + olan (133b/2), (133b/4)

a. + olur (136a/1), (99b/3)

[= 11]

āsānīd: <Ar. Kolaylık, kolaylaştırma.

a. + inüj (188b/10)

[= 1]

āsānlıg: <Far + T. Kolaylık.

a. + ıyla (200b/11)

[= 1]

āsār: <Ar. 1. İzler, nişaneler, alametler. 2. Abideler. 3. Hikayeler.

a. (170b/5), (171b/3)

a. + da (9b/11)

a. + ı (175a/16)

a. + ını (130b/16)

a. + yoktur (169a/17)

[= 6]

āsār-ı şahīha: <Ar. Gerçek, doğru, hâlis izler.

a. + da (170b/8)

[= 1]

‘aşāşī: <Ar. Atmacaların erkeği.

‘a. (216a/9)

[= 1]

‘aşb: <Ar. bk. ‘aşab.

‘a. (39b/6)

‘a. + mı (39b/7)

[= 2]

‘aşbā: <Ar. Dörtte birinden fazlası kesik olan kulak.

‘a. (25b/4)

[= 1]

aşba’: <Ar. Alnının tamamı beyaz olan ata verilen isim.

a. (56b/5)

[= 1]

aşbar: <Ar. Dayanıklı, tahammüllü.

a. (23a/5)

a. + dur (195a/10)

[= 2]

‘aşb-ı gālīz: <Ar. Kalın, kaba sinir.

‘a. + dür (33b/16)

[= 1]

aşdā’: <Ar. Kumrallık, kızılık, allık.

a. (51a/2)

a. + ola (57b/1)

[= 2]

‘asel: <Ar. Bal.

‘a. (121a/1), (123b/11), (123b/16),
(124a/1), (127a/16)

‘a. + den (117a/10), (125b/14), (126b/11)

‘a. + üñ (119b/7)

[= 9]

‘asel-i sa’rī: <Ar. Alevde ısıtılmış bal, sıcak bal.

‘a. + den (123b/7)

[= 1]

‘asel-i şa’terī: <Ar Sa’teri bitkisinin ["şa’ter" Mor veya beyaz çiçekli otsu bir bitki (*Origanum vulgare*).] balı.

‘a. + yi (119b/7)

[= 1]

‘asel-i şugrā: <Ar. Küçük, az bal.

‘a. + yı (120b/14)

[= 1]

a’ser: <Ar. Solak, en güç, en zor, daha zor.

a. + ola (90a/9)

[= 1]

aşfer: <Ar. 1. Uçuk, soluk benizli, beniz solukluğu, sarılık. 2. Kızıl. 3. Işık çalıcı, ötücü.

a. (169a/5), (57a/11), (58a/12)

a. + dür (172b/10)

a. + i (169a/6)

[= 5]

‘aşfūr: <Ar. 1. Atların alındaki yumruca kemik. 2. Serçe kuşu. 3. Kırlangıç. 4. Dimağın bir bölümü.

‘a. (24b/10), (24b/8), (93b/10)

‘a. + uñ (216a/9), (38b/2)

[= 5]

aşhāb: 1. Sahipler. 2. Peygamberimizi görmek ve sohbetine ermek şerefini kazanmış kimseler.

a. + dan (188b/16), (189a/8)

a. + ı (115b/3), (138b/14), (138b/15),
(176a/2), (201a/16), (211a/13), (4b/6)

a. + ına (187b/3), (3b/16)

a. + ından (211a/16), (88b/7)

a. + ınuñ (130b/12), (176a/1),
(187b/3)

a. + um (209b/12)

[= 17]

aşhāb-ı büyü-ı emvāl: <Ar. Mülkler (para ile satılan eşyalar), evler sahipleri.

a. (202b/2)

[= 1]

aşhāb-ı ehl-i yakīn: <Ar. Hz. Muhammed’in sahabileri için kullanılan bir tamlama.

a. (2a/11)

a. + hāzretlerine (130b/17)

[= 2]

aşhāb-ı kirām: <Ar. Kerem sahipleri; Hz. Muhammed'in sahabeleri.

a. + hāzretlerine (201b/8)

[= 1]

aşhāb-ı küfr ü nifāk: <Ar. Dinsiz, münafık, ikiyüzlü kimseler.

a. (130b/8)

[= 1]

aşıl-: Asılmak, asma işi yapılmak.

a.-mış (206b/14)

[= 1]

aş(ı)l: <Ar. Bir şeyin kendisi, örnek, kopya karşıtı.

a. (152b/9)

a. + dur (153b/8), (77b/4)

a. + ı (106b/14), (131a/10), (131a/11), (135a/5), (156b/14), (184a/2), (25b/9), (27a/6), (27a/6), (27b/16), (27b/4), (31b/1), (38b/3), (75a/11), (81a/2), (89b/6)

a. + ıdur (17b/1), (197b/15), (27a/7), (33a/15)

a. + ına (132b/11), (183a/13)

a. + ında (27a/8), (27b/12), (36b/14), (58a/6)

a. + ından (25a/13), (27a/4), (28a/7), (28b/1)

a. + ını (110a/17), (118a/17), (183a/9), (183b/11), (206a/5)

a. + ını (38b/12)

a. + olan (171a/11)

[= 40]

‘asīb: <Ar. Kuyruğun bittiği yer, kuyruğun sonu.

‘a. (33a/13), (33a/15)

[= 2]

‘asīb-i zeneb: <Ar. Kuyruğun bittiği yer, kuyruk kemiği.

‘a. (17a/9)

[= 1]

aşıl: <Ar. Asil, soyu sopu belli olan, soylu.

a. (14a/15), (23a/4), (28a/11), (36b/15), (37a/3), (59b/5), (76a/10), (79a/4), (85b/6), (85b/7), (88a/9), (88b/12), (88b/16), (88b/17)

a. + atlara (2b/7)

a. + dür (37b/16)

a. + in (37b/10)

a. + ini (20a/6)

a. + olmayan (88a/1)

[= 19]

‘asīr: <Ar. Zor, güç, zahmetli.

‘a. + dür (124a/9)

[= 1]

‘asīre: <Ar. "‘asīr" Zor, güç, zahmetli.

‘a. (121b/1)

[= 1]

‘asker: <Ar. Er.

‘a. (205a/13), (205a/15), (21b/2), (21b/6)

‘a. + den (59a/16)

‘a. + e (21b/4)

‘a. + i (202a/16), (205b/7), (21b/5), (21b/7)

‘a. + inden (204a/9)

‘a. + ine (202a/9), (202b/13)

‘a. + inün (203a/1), (203a/3)

‘a. + ler (59b/1)

‘a. + lerinden (205a/10)

‘a. + ün (15a/3), (205a/14), (21a/3), (21a/7), (21b/7)

[= 22]

‘asker-i keşir: <Ar. Çok asker, ordu.

‘a. + de (42b/8)

[= 1]

aşlah: <Ar. Daha (en, pek) sâlih, iyi.

a. (97b/7)

a. + dur (106a/6), (134a/13), (134a/5),
(143a/15), (195a/9)

a. + ı (132b/14)

a. + olan (98a/11)

[= 8]

aşleb: <Ar. 1. En katı. 2. "aşlub" Katı, sert, çelik;
bel, omurga; esas, asıl, yoğun.

a. + i (169a/17)

a. + idür (194b/5)

a. + ola (186b/14)

a. + olur (187a/16)

[= 4]

aşl-ı kerim: <Ar. Kökü, aslı büyük, soylu.

a. + dendür (37a/1)

[= 1]

aşsız: Asılsız, aslı olmayan, soysuz.

a. (37a/3)

[= 1]

aşmak: Asma işi.

a. (97a/16)

a. + dan (68b/3)

[= 2]

aşma‘ı: <Ar. Özel İsim. 1. Hz. Ebubekir'in kızı. 2.
Mervan'ın kızı. 3. Umayis'in kızı. (Hangisi olduğu
metinde belirtilmemiştir.)

a. (58b/12)

a. (206b/6)

[= 2]

‘aşr: <Ar. Zaman, yüzyıl.

‘a. + ı (203a/1)

[= 1]

‘aşr: <Ar. İkinci vakti, ikinci namazı.

‘a. + ı (12a/11)

[= 1]

āşık: <Ar. 1. Birine, bir şeye tutkun, imre, emre.
2. Evvelce ordularda, kışlalarda, köy odalarında ve
mahalle kahvelerinde gerek kendinin
gerek başkalarının sözlerini sazla ve sözle dile
getiren kimse; halk şâiri.

a. (168b/13)

[= 1]

āşikāre: <Far. Belli, açık, meydanda.

a. (110a/15), (207b/3)

a. + dūr (6a/4), (85b/13)

a. + olur (103a/12), (203b/2)

[= 6]

aşağa: Aşağı.

a. (100b/9), (103a/6), (103a/9), (105a/17),
(108b/12), (109b/15), (109b/16),
(110a/12), (111a/11), (111b/7), (112a/13),
(112a/4), (113a/13), (116a/17), (116b/1),
(116b/13), (116b/13), (119b/15),
(119b/15), (119b/15), (124a/17), (140b/4),
(145b/13), (146a/11), (146a/17),
(146b/10), (146b/6), (147a/11), (177b/10),
(182b/5), (183a/16), (183b/14), (186b/5),
(188a/5), (192a/3), (192b/3), (194b/14),
(195a/2), (196a/1), (198a/14), (200a/16),
(204a/12), (206a/14), (206b/1), (213a/17),
(213a/17), (213b/2), (214a/10), (216a/4),
(216b/11), (21a/3), (26b/14), (30b/8),
(59a/5), (68b/10), (73b/3), (86b/3),
(89b/16), (90b/7), (90b/8)

a. + dan (99a/10)

a. + dur (114b/5), (213a/16), (22b/6)

a. + sını (170a/2)

a. + sını (206a/5)

a. + eder (109b/13)
[= 67]

aşāgu: Aşāğı.

a. (79a/15)
[= 1]

aşdur-: Aştırmak, gezdirmek.

a.-a (72a/11), (73a/9)
a.-asın (183b/12), (183b/7)
a.-ub (34b/15)
[= 5]

aşıla-: Aşılama, aşı yapmak.

a.-r (202a/4)
[= 1]

aşkar: < Ar. 1. Koyu al. 2. Doru at. 3. Kuyruğu ve yelesi siyah al tonlu at.

a. (58b/13), (64b/1)
a. + ı (58b/11)
a. + uñ (58b/15)
[= 4]

aşkarlıg: < Ar. + T. Aşkarlık. bk. aşkar.

a. + ı (44a/1)
[= 1]

aşu: Aşı. 1. Birtakım hastalıklara karşı bağışıklık sağlamak için vücuda verilen, o hastalığın mikrobuyla hazırlanmış eriyik. 2. Bu eriyiğin uygulanması.

a. (113a/16)
[= 1]

at: Atgillerden, binme, yük çekme, taşıma vb. hizmetlerde kullanılan, tek tırnaklı hayvan.

a. (102a/7), (102b/1), (102b/11), (102b/7), (102b/9), (103a/1), (103a/4), (103b/12), (104a/16), (105b/11), (105b/4), (105b/8), (105b/9), (106a/12), (106a/13), (106a/2), (106b/5), (107b/16), (108a/11), (112b/8),

(113a/8), (11a/16), (11b/2), (12a/14), (12a/4), (12b/13), (12b/2), (12b/4), (131a/12), (131a/12), (131a/13), (131a/14), (131a/16), (131b/1), (131b/1), (131b/2), (131b/2), (131b/3), (131b/4), (131b/5), (132a/12), (132a/15), (132a/16), (132a/17), (132a/2), (132a/7), (132b/10), (132b/12), (132b/2), (132b/6), (132b/8), (133a/17), (133a/6), (134a/6), (134a/7), (134b/17), (134b/4), (135a/13), (135a/14), (135a/14), (135a/2), (135a/5), (135b/11), (136a/1), (136a/3), (136a/3), (137a/6), (138a/11), (138b/1), (13a/2), (145b/1), (145b/3), (145b/3), (147a/3), (147a/4), (148a/4), (148a/5), (148a/6), (148a/8), (14a/3), (15a/10), (15b/11), (15b/8), (160b/1), (160b/2), (164b/2), (166b/15), (16a/3), (16b/10), (171b/6), (176b/4), (177b/9), (178a/4), (17a/4), (17b/4), (182b/1), (183a/7), (183b/15), (183b/15), (184a/11), (198b/12), (19b/1), (204a/7), (205b/9), (206b/12), (209a/1), (211a/15), (22a/11), (22a/3), (22b/1), (22b/17), (23a/17), (23a/5), (23b/9), (24a/16), (24a/17), (24a/6), (24b/6), (28a/11), (28b/9), (30a/17), (33a/1), (34a/12), (34b/5), (34b/9), (35a/1), (35a/6), (35a/7), (35b/15), (35b/2), (35b/6), (36a/1), (36a/10), (36a/12), (36a/5), (36a/6), (36b/1), (36b/4), (36b/5), (37a/1), (37a/15), (37a/8), (37a/9), (37b/1), (37b/10), (37b/14), (37b/15), (37b/4), (37b/9), (40b/15), (40b/16), (41b/11), (41b/17), (41b/8), (42b/4), (4b/13), (57a/11), (57a/11), (57a/13), (57a/13), (57a/14), (57a/15), (57a/16), (57a/17), (57a/5), (57a/7), (57a/8), (57b/1), (57b/13), (57b/13), (57b/14), (57b/17), (58a/12), (58a/17), (58a/4), (58a/4), (58b/1), (58b/14), (58b/16), (58b/2), (59a/1), (59b/8), (59b/9), (67a/1), (67a/5), (67b/12), (67b/15), (67b/16), (67b/2), (67b/5), (67b/8), (68a/11), (68a/17), (68a/2), (68a/3), (68a/6), (69b/14), (6a/13), (70a/1), (70b/10), (70b/4),

(71a/10), (72a/17), (73a/14), (73a/5),
 (73b/17), (74a/1), (74a/14), (74a/16),
 (74a/3), (74a/8), (74b/17), (75a/11),
 (75a/12), (75a/12), (75a/16), (75b/12),
 (75b/2), (75b/4), (76a/1), (76a/15),
 (76b/14), (76b/6), (77a/11), (77a/16),
 (77b/10), (77b/2), (77b/9), (78b/11),
 (78b/15), (79a/10), (79a/13), (79a/15),
 (79a/17), (79a/8), (79a/8), (79b/1),
 (79b/10), (79b/12), (79b/12), (79b/13),
 (79b/15), (79b/6), (79b/8), (79b/9),
 (80a/11), (80a/17), (80a/2), (80a/3),
 (80a/9), (80b/6), (80b/6), (81a/17),
 (81a/3), (81b/13), (81b/4), (81b/7),
 (81b/9), (82a/8), (82b/7), (83a/3), (83a/9),
 (83b/10), (83b/11), (83b/8), (83b/9),
 (84a/16), (84b/13), (84b/17), (84b/3),
 (85a/10), (85a/15), (85a/17), (85a/8),
 (85a/8), (85b/10), (85b/6), (86a/10),
 (86a/10), (86a/6), (86a/7), (88a/1),
 (88a/13), (88a/6), (8a/17), (90a/14),
 (93b/4), (93b/4), (94a/11), (94a/13),
 (94a/7), (95a/2), (95a/3), (95a/9),
 (95b/10), (95b/8), (95b/9), (96a/11),
 (96a/14), (96b/14), (96b/7), (97b/9),
 (99a/2), (99a/3)

a. + a (105b/14), (105b/4), (117a/13),
 (117b/1), (118b/11), (119a/13), (11b/17),
 (11b/2), (122b/14), (12a/6), (131a/12),
 (131b/13), (131b/4), (131b/5), (132a/10),
 (132a/15), (132a/3), (134b/1), (134b/12),
 (134b/16), (134b/2), (134b/5), (134b/6),
 (135a/2), (135a/3), (137a/4), (13a/15),
 (13a/2), (13b/17), (145b/8), (14b/17),
 (15a/17), (15b/17), (15b/17), (177b/17),
 (17a/15), (180b/11), (180b/12), (180b/14),
 (180b/14), (180b/2), (180b/8), (181a/1),
 (181a/15), (182a/14), (182a/15), (19a/11),
 (19b/1), (19b/3), (200a/1), (200b/7),
 (209a/8), (216a/15), (23a/12), (24b/4),
 (34b/13), (35a/17), (36b/9), (40b/17),
 (42a/4), (57a/9), (67b/16), (67b/4),
 (68a/10), (68a/14), (68a/7), (68a/9),
 (68b/12), (68b/2), (68b/5), (69a/5),
 (70a/16), (72b/14), (74a/7), (74b/16),

(75b/15), (75b/15), (75b/17), (76a/11),
 (76a/11), (76a/17), (76b/10), (76b/5),
 (77a/7), (77b/17), (77b/2), (78a/3),
 (78b/8), (81a/15), (81b/12), (82a/2),
 (82b/3), (82b/6), (83a/3), (84a/3),
 (84b/16), (84b/17), (84b/8), (85a/13),
 (86a/6), (86b/8), (88a/11), (94b/11),
 (94b/15), (94b/17), (94b/17), (94b/5),
 (94b/6), (95a/1), (95a/17), (95a/6),
 (95a/7), (95b/1), (95b/13), (95b/13),
 (95b/4), (96a/4), (96b/10), (96b/10),
 (97a/7)

a. + aḥvālini (6a/9)

a. + aḥvālini (40b/12)

a. + beslemesi (11a/1)

a. + da (17a/12), (17b/14), (23a/17),
 (23a/4), (23a/8), (23a/9), (24a/7), (25a/4),
 (28b/11), (39b/12), (39b/15), (58b/1),
 (62b/3), (62b/4), (62b/5), (62b/7), (75a/6),
 (78a/1), (85a/15), (89a/1), (90a/4)

a. + dan (106a/6), (131a/16), (132b/9),
 (158a/1), (17a/15), (180b/16), (182a/1),
 (182a/15), (210a/5), (212a/7), (23a/5),
 (88a/6)

a. + dur (14a/4), (212b/4), (36a/15),
 (37a/3), (37a/3), (45b/1), (46b/1), (54b/1),
 (57b/8), (58a/2), (58a/5), (88a/1)

a. + ı (103a/7), (103b/1), (103b/3),
 (104a/16), (104a/5), (106b/6), (108a/5),
 (108b/12), (111b/11), (112a/11), (112a/9),
 (112b/2), (112b/4), (112b/8), (115b/7),
 (115b/8), (118b/12), (119b/2), (11a/15),
 (11b/2), (11b/3), (11b/5), (120a/6),
 (125a/6), (126a/15), (12a/1), (12a/15),
 (12a/2), (12a/3), (12b/14), (12b/5),
 (131a/17), (131b/7), (131b/8), (132a/14),
 (132b/1), (132b/16), (132b/7), (133b/1),
 (133b/1), (134b/4), (135a/15), (135b/10),
 (135b/14), (135b/16), (136b/14),
 (137a/12), (137a/12), (137a/15),
 (137a/16), (137a/2), (137a/3), (137a/8),
 (138a/12), (13b/10), (140b/9), (146b/17),
 (147a/5), (148a/8), (148b/3), (14a/3),

(155a/1), (156b/3), (15a/7), (15b/2),
 (164a/1), (17b/15), (182b/11), (183a/1),
 (183a/12), (189b/8), (18a/11), (191a/16),
 (199a/12), (19b/8), (204a/6), (21b/15),
 (34b/7), (36a/13), (36a/13), (36a/6),
 (36a/9), (36b/17), (58b/4), (5a/3), (67a/5),
 (67b/1), (67b/10), (67b/12), (67b/14),
 (67b/3), (67b/4), (67b/6), (67b/7), (67b/9),
 (68a/5), (69a/4), (69b/7), (6a/13),
 (70b/11), (72a/13), (72b/17), (72b/7),
 (73a/12), (74b/14), (74b/5), (74b/8),
 (76a/2), (76b/2), (76b/4), (77b/1),
 (77b/15), (77b/7), (78a/11), (79a/4),
 (80a/17), (80a/7), (80b/13), (80b/14),
 (80b/15), (80b/15), (80b/3), (80b/7),
 (81a/16), (81a/6), (81b/10), (81b/17),
 (81b/3), (82a/9), (82b/11), (82b/12),
 (83a/10), (84b/15), (85a/3), (85a/4),
 (85b/13), (86b/11), (87b/9), (88a/8),
 (93b/4), (94a/12), (94a/15), (94b/2),
 (94b/4), (96a/11), (96a/3), (98b/17)

a. + in (155a/2), (37a/17)

a. + ın (133b/5), (134b/1), (134b/8),
 (135b/15), (137a/5)

a. + ına (209a/1), (22b/1), (37a/9)

a. + ında (188b/16)

a. + ından (180b/13), (67b/5)

a. + ını (131a/17), (137a/15), (149a/1),
 (149a/1), (41b/3), (73a/7)

a. + ını (134a/14), (13a/8), (155b/13),
 (200b/2), (211a/11), (211a/9), (21b/17),
 (41a/17)

a. + idi (11b/15)

a. + ığında (32a/8)

a. + ıyruğın (33a/15)

a. + la (209a/5), (209a/6)

a. + lar (115b/3), (12a/10), (12a/13),
 (131b/3), (14a/15), (14b/14), (14b/3),
 (14b/7), (16a/13), (17b/2), (205b/9),
 (20a/5), (211b/9), (59b/1), (5a/2), (6a/2),
 (72b/1), (79a/4), (83b/9), (84a/13),

(84a/15), (84a/15), (88a/17), (88a/9),
 (94a/1)

a. + lara (12b/15), (14b/17), (15a/2),
 (190b/6), (20b/13), (21a/3), (21b/17),
 (23a/11), (2b/7), (5a/1), (83a/7), (85a/12),
 (85b/17), (94a/10), (95b/15), (97a/5),
 (97a/8), (97a/9)

a. + larda (13a/5), (19a/16)

a. + lardan (12a/15), (12a/8), (131b/1),
 (131b/2), (21b/15), (22a/2), (43b/1),
 (56b/16), (57a/11), (57a/7), (67a/4),
 (76b/16), (83b/8), (88b/13), (88b/16)

a. + lardandur (57a/1)

a. + lardur (14a/15), (88a/9)

a. + ları (108a/7), (12b/17), (12b/8),
 (130b/11), (13a/1), (13b/4), (14b/1),
 (208b/14), (5a/3), (67a/14), (67a/15),
 (72b/2), (84b/7), (94a/9), (95b/11)

a. + ların (12b/17), (13a/12), (13b/4)

a. + larına (94a/3)

a. + larından (37a/14), (84a/14)

a. + larımı (12b/13), (13a/13)

a. + larını (12b/9), (208a/14)

a. + larımı (12a/9)

a. + larun (43b/1)

a. + ların (115b/5), (138b/17), (15a/3),
 (15b/9), (20a/4), (211b/5), (211b/8),
 (22a/10), (4b/17), (56b/17), (57a/8),
 (58b/10), (58b/10), (58b/11), (58b/11),
 (58b/11), (58b/11), (67a/11), (67a/16),
 (68a/17), (81a/5), (89a/2), (94a/6)

a. + ırnağın (31a/9)

a. + uma (13b/1)

a. + umı (13b/9)

a. + u (102a/12), (102a/14), (102a/15),
 (102b/14), (103a/12), (103b/6), (103b/9),
 (104a/13), (104b/1), (104b/11), (104b/5),
 (105a/13), (105b/10), (105b/12),

(105b/12), (105b/9), (106a/1), (106a/15),
 (106b/4), (106b/7), (107a/6), (107b/13),
 (108a/17), (109a/3), (110a/12), (112a/16),
 (112a/16), (112b/15), (112b/5), (113b/16),
 (116a/4), (117a/11), (117a/16), (117b/1),
 (118a/17), (119a/12), (11a/16), (11b/1),
 (11b/9), (125a/5), (127a/13), (12a/4),
 (12b/10), (12b/11), (12b/9), (131b/10),
 (131b/7), (132a/11), (132a/12), (132a/13),
 (132a/4), (132a/4), (132a/6), (132b/11),
 (132b/3), (132b/7), (133a/11), (133a/13),
 (133b/2), (134a/11), (134a/8), (134b/10),
 (134b/10), (134b/12), (135a/11),
 (135a/11), (135a/4), (135b/15), (135b/15),
 (135b/2), (135b/5), (136a/11), (136a/2),
 (136a/4), (136b/11), (143a/15), (144a/9),
 (146a/17), (146b/11), (146b/13),
 (146b/15), (147a/2), (147b/10), (148b/13),
 (149a/6), (150a/1), (151a/13), (151a/17),
 (151b/2), (151b/4), (153a/17), (153a/3),
 (153a/6), (153b/11), (153b/3), (154b/2),
 (155a/11), (156b/2), (167a/11), (167b/9),
 (16b/14), (16b/8), (177b/2), (17a/10),
 (17a/10), (17a/12), (17a/5), (17a/6),
 (17a/7), (180a/1), (180b/11), (181a/1),
 (181a/4), (183a/4), (184a/12), (184a/8),
 (18a/2), (18b/13), (199a/11), (199a/12),
 (20a/6), (22a/17), (22b/15), (22b/8),
 (23a/13), (23a/2), (23a/3), (23a/6), (23a/7),
 (23b/5), (23b/7), (23b/8), (24a/17),
 (24a/7), (24b/10), (24b/5), (24b/8),
 (24b/9), (25a/3), (25b/13), (25b/5),
 (25b/6), (25b/8), (26a/12), (26a/13),
 (26a/2), (28b/1), (28b/11), (28b/9),
 (29b/8), (30b/7), (31b/13), (32b/17),
 (34a/8), (34b/2), (34b/3), (34b/8),
 (35a/10), (35a/12), (35b/14), (35b/14),
 (35b/15), (35b/16), (35b/7), (35b/8),
 (36b/14), (36b/15), (37b/10), (37b/16),
 (37b/4), (37b/4), (37b/6), (38a/1), (38a/5),
 (38a/9), (39a/1), (39b/2), (41a/13),
 (41b/1), (52b/2), (54a/4), (55b/14),
 (55b/6), (56a/17), (56a/9), (56b/2),
 (57a/2), (57a/3), (57b/12), (58a/16),
 (67b/11), (67b/7), (67b/8), (68a/4),

(68a/6), (68b/13), (68b/2), (68b/4),
 (68b/7), (72b/17), (73a/11), (73a/7),
 (74b/10), (74b/11), (74b/13), (75a/2),
 (75a/2), (75a/4), (76a/10), (76a/13),
 (76a/16), (76b/1), (77a/14), (77a/17),
 (77a/8), (78b/8), (79a/6), (79b/11),
 (79b/15), (80b/3), (81a/3), (81b/5),
 (82b/10), (83a/6), (83a/7), (83b/17),
 (83b/7), (84a/14), (84a/5), (85a/13),
 (85a/16), (85b/14), (87b/16), (88b/14),
 (89a/6), (90b/13), (94a/14), (94a/4),
 (94b/12), (94b/15), (97a/11), (97a/17),
 (97b/17), (97b/4), (98a/8), (98b/16),
 (98b/5), (98b/9)

a. + uñı (147a/7), (148b/14), (148b/2),
 (154b/17), (154b/4), (155a/14), (166b/11),
 (177b/14), (183a/7), (183b/12), (183b/7),
 (184a/6), (189a/15)

a. + uñızı (209a/3)

a. + yaraşdurmağ (5a/4)

a. + yelèsinüñ (38b/8)

a. + yüzinüñ (55b/5)

[= 1032]

at-: Atmak eylemi.

a.-a (190b/3), (191a/15), (191a/17),
 (193a/2), (193a/8), (70a/2), (70b/15),
 (71a/3), (72b/5)

a.-acağın (190a/15)

a.-acak (184b/6)

a.-an (167a/16), (194a/14),
 (95b/11)

a.-ar (103b/6), (109b/17), (112b/8),
 (113b/2), (113b/3), (113b/8), (178a/14),
 (179a/17), (191b/3), (194a/5), (195a/3),
 (195a/5), (215b/9)

a.-arlar (145b/15), (189b/15),
 (204a/11)

a.-arsın (166b/16), (76a/5)

a.-asın (116a/7), (116a/9), (199a/17),
(200a/11), (200a/13), (200a/14), (200a/4),
(200a/7), (200b/3), (216b/17), (68b/17),
(83b/12)

a.-aydı (191b/5), (191b/5)

a.-dı (131b/7), (18b/15)

a.-dıgı (193a/15)

a.-dıkda (208b/13)

a.-dılar (190a/13)

a.-dım (212a/11)

a.-dukda (191a/7), (212a/10)

a.-dum (210a/13)

a.-ı (94a/14)

a.-masın (199b/3)

a.-maya (178b/8), (196a/14)

a.-mayasın (200b/4), (96a/1)

a.-sa (189b/4)

a.-sun (197b/1)

a.-ub (118b/2), (200b/11)

a.-uñ (6a/8), (70b/5), (97a/6)

[= 68]

ata: 1. Baba. 2. Dedelerden ve büyük babalardan
her biri. 3. Kişin geçmişte yaşamış olan
büyükleri.

a. + m (189a/3)

[= 1]

‘aṭā: <Ar. Hediye, armağan.

‘a. + sındandur (77b/16)

[= 1]

‘aṭafā: <Ar. Atın kulağının bir bölümü.

‘a. (25a/8)

[= 1]

‘aṭāyā: <Ar. Hediyeler, armağanlar; bahşişler.

‘a. + y1 (3a/13)

[= 1]

‘atb: <Ar. “‘utb” 1. Rıza, hoşnutluk. 2. “‘atb”
Hışım etmek, fesad, ikrah olunan, kerih görülen.

‘a. + ı (21a/9)

[= 1]

atçı: At yetiştirici.

a. + ları (85a/12)

[= 1]

āteş: <Far. Yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla beliren
ısı ve ışık, od, nâr.

a. (111b/5), (119a/14), (119a/16),
(119a/9), (119b/11), (119b/7), (122b/12),
(122b/6), (123a/10), (127a/13), (14a/4),
(16a/1), (179b/7), (194a/10), (207a/3),
(207a/7), (210a/2), (84b/12)

a. + den (119a/8)

a. + dür (210a/3)

a. + e (14b/8), (209b/17), (210a/13),
(210a/3)

a. + i (119a/9), (16a/1), (207a/3)

[= 27]

āteş-i şerer: <Far. + Ar. Şer, kötülük ateşi.

a. (148b/1)

[= 1]

āteş-i zulm: <Far. + Ar. Zulüm ateşi.

a. (2b/9)

[= 1]

‘aṭf: <Ar. 1. Eğme, meylettirme, döndürme. 2.
Bağlama. 3. Dokunma

‘a. (185b/3), (136b/1)

‘a. + ı (136b/15)

‘a. + uñ (137b/13)

‘a. + edesin (148b/16)

‘a. + étmege (151a/10)

[= 6]

‘atfā: < Ar. Biri diğerinin üzerine meyleden, dik kulak.

‘a. (25a/12)

[= 1]

‘atfe: < Ar. Sapma, dönme, kıvrım, dönüş, bükülme, dönmek, döndürmek.

‘a. (136a/10)

‘a. + ye (136a/11)

‘a. + yi (136a/9)

[= 3]

‘atf-ı serī: < Ar. Seri, hızlı döndürme, eğme.

‘a. (148b/15)

[= 1]

atıcı: İyi nişan alan, attığını vuran kimse.

a. (167a/15), (188b/17), (190b/1), (191a/13), (191a/15), (191a/9), (193a/13), (194a/15), (195b/3), (196a/11), (196a/6), (197a/11), (208b/11), (208b/11), (212a/10)

a. + dur (189b/2)

a. + lar (192a/17), (194b/8)

a. + lardan (191b/2)

a. + larla (196a/11)

a. + nuḡ (193a/16), (193b/3), (198a/2)

a. + ya (190b/15), (191a/2), (197a/17), (200a/1)

a. + yı (193b/9)

[= 28]

atıl-: Atılmak eylemi.

a.-an (194b/17)

a.-mıṣ (169b/11), (85a/3)

a.-ur (194b/11)

[= 4]

atım: Atım, ok atımı.

a. + ı (69a/2), (69a/2), (69b/17), (72b/1), (74a/5)

[= 5]

‘atīk: < Ar. Boyun ile omuz arasındır.

‘a. (168b/4), (168b/5)

[= 2]

‘atīk: < Ar. 1. Saf, safi olan nesne. 2. Eski. 3. Asil.

‘a. (117a/12), (171a/14), (171a/9), (36b/10), (36b/15), (37b/16), (37a/3)

‘a. + dan (171a/7)

‘a. + den (171a/8)

‘a. + dür (171a/16), (37a/1), (37b/15)

‘a. + i (38a/2)

‘a. + idür (171a/7)

‘a. + olan (130b/11)

‘a. + uḡ (40b/2)

[= 16]

atlı‘a: < Ar. Otuz dört aylık ata verilen isim.

a. (42a/13)

[= 1]

atlu: Atlı.

a. (178a/9)

a. + larla (5a/4)

[= 2]

atma: Atma işi.

a. + sı (191a/4)

[= 1]

atmaca: Kartalgillerden, ava alıştırılabilen küçük bir yırtıcı kuş, akkuş (*Accipiter nisus*).

a. + dur (213a/9)

a. + laruḡ (216a/9)

a. + nuḡ (213a/11)

a. + yı (213b/1), (213b/4)

[= 5]

atmaḡ: Atmak.

a. + a (168b/14), (189a/11), (189a/7),
(190a/3), (193a/14), (193b/4), (200a/12)

a. + ı (188b/5), (189a/3), (190a/6),
(190b/15), (190b/17), (191a/11),
(191b/13), (191b/9), (192b/16), (193a/8),
(197a/17)

a. + ıla (191a/6), (191a/6), (191a/6),
(193a/1)

a. + ın (165b/1)

[= 23]

atmak: Atmak.

a. (101b/13), (177b/3), (188b/6), (188b/8),
(189a/16), (189a/2), (190a/2), (190b/3),
(191a/12), (191a/17), (191a/5), (193a/12),
(193a/3), (194a/2), (196a/12), (197b/3),
(197b/4), (200b/2), (213b/17), (71b/10),
(77a/17), (82a/2)

a. + da (193a/11), (198a/1)

a. + dan (167b/1), (189b/8), (197b/11)

a. + dur (188b/16), (189a/14),
(189a/7), (189b/11)

[= 31]

aṭret: < Ar. “Ebher”in (Temiz kanı yürekten
bedene dağıtan büyük damar.) kuyruk kemiği
üzerinden başıdır.

a. (32a/13), (32b/6)

[= 2]

aṭṭila: Otuz beş aylık at.

a. (42a/14)

[= 1]

aṭvel: < Ar. Pek uzun.

a. + i (169b/6)

a. + ola (155b/6)

[= 2]

aṭyeb: < Ar. Daha (pek, en, çok) güzel.

a. + i (94b/14)

[= 1]

av: 1. Karada, denizde, gölde veya akarsularda
evcil olmayan hayvanları vurma veya yakalama
işi. 2. Bir hayvanın bir başka hayvanı
yemek için yakalaması. 3. Bu yollarla yakalanan
hayvan.

a. (205a/12), (208a/11), (208a/5),
(208a/5), (208b/1), (209b/1), (211b/7),
(213b/8), (214a/17)

a. + ı (216a/14), (217a/1)

a. + edici (216a/1)

[= 12]

‘avākīb: < Ar. Neticeler, sonuçlar, sonlar.

‘a. + ı (120b/6)

[= 1]

‘avākīb-ı umūr: < Ar. Emirlerin sonuçları.

‘a. + a (11a/14)

[= 1]

‘avām: < Ar. Herkes, kaba ve câhil halk, ayak
takımı

‘a. (147b/2), (1b/11), (86b/12)

‘a. + uṣ (202a/15), (202a/15)

[= 5]

āvān: < Ar. Vakit, zaman.

a. + ında (208b/14)

[= 1]

a‘van: < Ar. “a‘vn” Yardım eden, yardımcı.

a. + olur (23b/6)

[= 1]

āvāz: < Far. Ses, seda.

a. + a (32b/12)

a. + eylediler (203b/12)

a. + ı (206b/3), (206b/4), (213b/3), (22a/9)

a. + larının (22a/5)

a. + eder (69b/12)

[= 8]

av(u)c: Avuç, elin iç tarafı.

a. + uñ (132b/4)

[= 1]

avcı: Avı kendine iş edinen kimse.

a. (208a/4), (216a/11), (216a/14)

a. + dur (217b/5)

a. + yı (214b/7)

[= 5]

‘avd: <Ar. Geri gelme, dönme, lehine veya aleyhine dönme.

‘a. (16b/15)

[= 1]

‘avdet: <Ar. Geri gelme, dönme, dönüş.

‘a. + éde (193a/7)

‘a. + éder (127a/3)

[= 2]

‘avdü’l-‘itās: bk. kendis.

‘a. (126b/3)

[= 1]

‘avec: <Ar. Kıvrıklık, eğrilik, bükme, kıvrırmak, eğmek.

‘a. (16b/15), (197b/9)

[= 2]

avid-: Avutmak.

a.-ub (13b/1)

[= 1]

avla-: Avlamak, bir avı diri veya ölü olarak ele geçirmek.

a.-madı (208a/5)

a.-rdı (211b/7)

[= 2]

avlamağ: Avlamak.

a. + a (208a/9)

[= 1]

avlan-: Avlanmak, avlanma işine konu olmak.

a.-ur (213a/1)

[= 1]

avlayıcı: Avlayıcı, avlayan.

a. (205a/12), (212b/7), (213a/7), (213b/11), (216a/12), (216a/6)

[= 6]

‘avn: <Ar. 1. Yardım. 2. Yardım eden; yordakçı; kafadar.

‘a. (21a/5)

[= 1]

‘avret: <Ar. Kadın.

‘a. + e (13b/9)

‘a. + i (13b/12)

‘a. + leriçün (10a/3)

[= 3]

avuc: Avuç, elin iç tarafı.

a. (96b/5), (96b/5)

[= 2]

avutmağ: Avutmak.

a. + içün (211a/9)

[= 1]

ay: 1. Art arda gelen iki yeni ay arasında geçen süre. 2. Yılın on iki bölümünden her biri: *Mart ayı. Nisan ayı. Mayıs ayı.* 3. Bir ayın herhangi bir gününden ertesi ayın aynı gününe kadar geçen veya yaklaşık otuz gün olarak kabul edilen süre.

a. (41b/13), (41b/14), (41b/15), (42a/10), (42a/11), (42a/12), (42a/12), (42a/13), (42a/14), (42a/15), (42a/7), (42a/8), (42a/9), (42b/1)

a. + a (41a/11), (41b/11), (41b/11),
(41b/13), (42a/10), (42a/7), (42a/7),
(42a/8), (42a/9)

a. + dan (41b/17)

[= 24]

aya: 1. Elin parmak dipleriyle bilek arasındaki iç bölümü, avuç içi. 2. Ayak tabanı.

a. + ları (215a/17)

a. + ında (144a/3)

a. + ını (144a/3), (147a/11), (178b/13)

a. + nuş (151a/14)

a. + sı (124b/1), (152b/2), (153a/11),
(169b/4), (193b/12), (198a/7)

a. + sin (144a/13)

a. + sina (169b/5), (169b/5), (99a/10)

a. + sında (144a/3)

a. + sından (145b/11)

a. + sını (179b/1), (192b/8)

a. + sinuş (196a/17), (199a/8), (90a/3)

[= 23]

ayağ: Ayak.

a. (111a/13), (16b/8), (181b/13), (22b/5)

a. + a (110b/5)

a. + ı (100b/7), (102b/8), (103b/5),
(103b/8), (104b/5), (105a/13), (105a/16),
(108b/15), (108b/15), (131a/13), (134a/1),
(134a/5), (135b/16), (136b/12), (181b/6),
(192a/2), (211b/14), (211b/5), (212b/4),
(31b/5), (36a/8), (74b/3), (78a/14),
(78b/13), (78b/2), (79a/4), (79a/5),
(80a/4), (81b/3), (81b/5), (97b/17),
(98b/16), (98b/9)

a. + ın (103b/11), (104b/15), (104b/2),
(133b/17), (177a/15), (192a/2), (35b/3),
(98a/7)

a. + ın (132a/14), (134b/9), (135a/17),
(181b/2), (183a/5)

a. + ına (196b/16)

a. + ını (132a/13), (134b/10), (134b/12),
(135b/7), (181a/14), (181b/10), (181b/12),
(181b/3), (181b/8), (182a/13), (182a/2),
(182a/4), (182a/5), (182a/9), (183a/11),
(183a/11), (183a/13), (183a/15), (183a/3),
(183a/4), (183a/9), (183b/10), (183b/12),
(183b/3), (183b/8), (183b/9), (184a/15),
(184b/2), (184b/4), (196b/10)

a. + ına (103a/8), (103b/9), (104b/1),
(79b/15), (98b/9)

a. + ında (102b/8), (103a/12), (104b/11),
(104b/11), (104b/13), (105a/11), (105b/1),
(106a/15), (106a/7), (106a/8), (107a/6),
(110b/6), (125b/6), (125b/6), (17a/7),
(30a/11), (35b/14), (38b/17), (98b/5)

a. + ından (124b/2), (133b/17), (206b/14)

a. + ını (103b/5), (104a/3), (110a/10),
(110a/9), (112a/4), (148b/4), (212b/4)

a. + ını (103a/4), (106a/3), (114b/7),
(16a/13), (35b/7)

a. + ıyla (214a/7)

a. + uş (104a/1), (104b/10), (105b/7),
(106a/8), (107a/13), (107a/4), (153b/3),
(16b/1), (183a/10), (183a/10), (183a/13),
(183a/15), (183a/15), (184b/2), (184b/6),
(196a/15), (36a/8), (77a/15), (98b/7)

a. + uş (135a/9), (181b/16), (181b/8),
(182a/3), (183a/14)

[= 146]

ayak: Ayak, bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü.

a. (103a/16), (103a/16), (103a/5),
(103a/7), (107a/12), (109a/8), (110a/9),
(112a/2), (112b/17), (147a/4), (160a/1),
(184b/7), (202b/1), (206b/17), (35b/17),
(35b/4), (38b/7), (56b/13), (56b/13),
(56b/14), (56b/14), (77a/1), (95b/11),
(98a/3)

a. + da (102b/12), (103a/1), (103a/12),
(103a/15), (103b/16), (105b/17),
(105b/17), (107a/4), (110b/4), (56b/10),
(56b/11), (79a/5), (83b/5)

a. + dadur (106a/16)

a. + dan (103b/11), (103b/6)

a. + lar (104a/11), (114b/2)

a. + larda (107a/14)

a. + ları (102a/1), (102b/7), (104a/14),
(104a/16), (104a/17), (104b/12),
(109a/15), (109a/6), (109b/13), (112a/16),
(113a/3), (113a/5), (113a/8), (113b/16),
(113b/4), (114a/17), (115a/2), (122b/16),
(132b/3), (135b/6), (145b/1), (15a/15),
(16b/3), (17a/11), (182a/17), (187a/6),
(18b/8), (213a/3), (215b/7), (23b/17),
(23b/4), (24b/5), (31a/6), (35b/5), (35b/5),
(36a/17), (36b/2), (36b/6), (39b/13),
(40a/13), (55b/4), (57a/4), (58b/16),
(59a/13), (67a/9), (68a/5), (68b/9),
(69b/12), (73a/10), (78a/6), (78b/15),
(78b/6), (79a/9), (80a/2), (83b/6), (87a/3),
(89a/8), (90a/10), (90a/9), (90a/9),
(90b/13), (90b/14), (90b/16), (90b/16),
(90b/16), (90b/17), (91a/2), (94a/12),
(97b/13)

a. + larıdır (34a/7)

a. + ların (102a/7), (104a/5), (104a/6),
(104a/8), (104a/8), (105b/5), (113a/4),
(114b/4), (122b/5), (123a/1), (134a/7),
(135b/12), (136a/3), (137a/6), (15a/15),
(34b/6), (35a/17), (35b/3), (35b/3),
(68b/11), (70b/1), (70b/10), (70b/17),
(71b/8), (74a/12), (74a/17), (77b/12),
(79b/2), (83b/4)

a. + larıñ (135a/17), (177b/17), (184a/8)

a. + larıñı (132b/3), (135b/5)

a. + larına (102a/5), (105b/10), (112b/17),
(126a/9), (148b/8), (177a/13), (19a/15),
(200b/2), (55b/2), (124b/5)

a. + larında (101b/1), (105a/6), (105a/6),
(105b/12), (105b/12), (105b/12), (105b/9),
(106a/1), (106a/1), (15a/16), (17a/5),
(31b/4), (33b/16), (39a/1), (40a/11),
(74a/12), (79b/2), (82b/16), (89b/17),
(90a/2), (97b/14)

a. + larını (104a/1), (111b/9), (112b/1),
(112b/17), (116b/1), (138a/12), (70a/5),
(70a/8), (79b/4), (98a/16)

a. + larınun (134a/8), (15a/16), (17a/7),
(17a/9), (192a/3), (24a/15), (24a/3),
(35b/10), (35b/11), (38b/15), (38b/17),
(58a/5), (90b/14), (91a/3)

a. + larıyla (137a/10), (82b/4), (82b/5)

a. + larıyla (100b/5)

a. + larun (104a/12), (105a/16), (106a/11),
(151b/1), (183b/13), (30a/14), (40a/1),
(56b/8), (56b/9), (78b/15)

a. + larunı (178a/3)

[= 217]

‘ayāl: bk. ‘ıyāl.

‘a. (15a/7)

‘a. + i (18a/13)

‘a. + ümi (13b/1)

[= 3]

‘ayān: < Ar. Belli, açık, meydanda.

‘a. (2a/2)

[= 1]

āyāt: < Ar. Kur’ân’ın cümleleri, ayetler.

a. + un (9b/10)

[= 1]

‘ayb: < Ar. Kusur, ayıp, leke.

‘a. (103b/17), (137a/13), (148a/4), (17a/4),
(196a/14), (196b/4), (19b/1), (86b/14)

‘a. + dan (115b/9)

‘a. + degildür (136b/9)

‘a. + degüldür (104b/1)

‘a. + dur (105b/15), (106a/17), (106a/8), (136b/8), (147a/9), (80b/12), (89a/3)

‘a. + ı (115b/9), (131b/16), (19b/2)

‘a. + ları (4b/17)

‘a. + ola (82b/16)

‘a. + olmaz (133b/1), (39b/16)

‘a. + uñ (104b/9), (106b/3)

‘a. + üñ (187b/15)

‘a. + êtdikleri (186b/5)

‘a. + yokdur (187a/14)

[= 30]

‘ayb-ı fazîh: < Ar. Fena, çirkin, kötü ayıp, kusur.

‘a. (107a/17)

[= 1]

‘ayb-ı müvellêd: < Ar. Doğuştanm değil, sonradan oluşmuş ayıp.

‘a. (115b/6)

[= 1]

‘ayb-ı redî: < Ar. Kötü, fena, vahim kusur, illet.

‘a. + dür (106b/1)

[= 1]

‘ayblu: < Ar. + T. Ayıplı, kusurlu.

‘a. (107a/17)

‘a. + dur (187a/13)

‘a. + olur (113a/2)

‘a. + êder (79a/5)

[= 4]

âyet: < Ar. 1. Kur’ân’ın herhangi bir cümlesi. 2. Alâmet, nişan.

a. (11b/9)

a. + üñ (188b/13)

[= 2]

aygır: Damızlık erkek at.

a. (40b/15), (40b/17), (41a/1), (41a/3), (41a/7), (41b/10), (59b/3), (88a/11), (88a/15), (88b/13)

a. + a (41a/14), (41a/5)

a. + ı (41a/13), (88a/12), (88a/15), (88b/9)

a. + ları (88a/16)

a. + êdinüb (88a/11)

[= 18]

aygırlığ: < Ar. + T. Aygırlık.

a. + a (12b/5)

[= 1]

aygırlık: < Ar. + T. Aygırlık.

a. (12b/7), (88a/14), (88b/6), (88b/6)

[= 4]

ay(ı)d-: Ayıtmak, söylemek, anlatmak, nakletmek, konuşmak.

a.-ur (11a/12), (212b/1)

[= 2]

ayır-: Ayırmak.

a.-a (192a/2)

a.-asın (196b/10)

a.-ma (103b/3), (81b/17)

a.-maya (35b/3), (73a/10)

a.-mayasın (135b/5)

[= 7]

ayırmağ: Ayırmak.

a. + a (98b/12)

a. + ıla (189b/16)

[= 2]

ayırta-: Ayıklamak, seçmek, temizlemek.

a.-dukdan (68b/14)

a.-ya (68b/13), (68b/3)

[= 3]

ayıt-: Ayıtmak, söylemek, anlatmak, nakletmek, konuşmak.

a.-dı (106b/8), (106b/8), (10a/16), (10a/9), (10b/10), (10b/11), (10b/12), (10b/13), (10b/17), (10b/5), (11a/2), (11a/8), (11a/9), (11a/9), (11b/10), (11b/7), (12a/11), (12a/11), (12a/13), (12a/14), (12b/12), (12b/2), (139a/4), (170b/9), (180b/8), (180b/9), (188b/14), (189a/1), (189a/11), (189a/11), (189a/12), (189a/4), (189a/9), (189b/10), (189b/3), (189b/6), (191b/11), (194b/13), (200a/14), (201b/16), (205b/16), (206a/10), (206a/12), (206a/5), (206a/6), (206a/7), (206a/8), (206a/9), (206b/10), (206b/10), (206b/11), (206b/11), (206b/12), (206b/12), (206b/12), (206b/13), (206b/13), (206b/13), (206b/14), (206b/14), (206b/15), (206b/15), (206b/16), (206b/6), (206b/7), (207a/1), (207a/3), (207a/4), (207a/4), (207a/4), (209a/17), (209a/2), (209a/4), (209a/7), (209b/1), (209b/10), (209b/16), (209b/4), (209b/7), (209b/9), (20b/10), (210a/17), (210a/5), (210b/10), (210b/14), (210b/17), (211a/11), (211b/1), (211b/17), (211b/7), (212b/14), (214a/14), (214b/14), (214b/2), (214b/5), (215a/13), (215a/2), (215a/2), (215b/15), (215b/16), (215b/17), (37a/10), (37a/12), (37a/5), (37a/8), (37b/10), (37b/11), (37b/3), (37b/6), (58b/12), (58b/13), (58b/9), (59a/1), (5b/11), (5b/17), (68b/12), (6a/5), (6b/1), (6b/10), (6b/16), (7a/1), (7a/15), (7a/5), (7b/10), (7b/4), (8a/11), (8a/2), (8b/17), (8b/3), (9a/11), (9a/13), (9a/7), (9b/13), (9b/16), (9b/4)

a.-dık (138a/17), (209a/6)

a.-dılar (105a/11), (105a/11), (11b/9), (12a/11), (12b/1), (170b/12), (194b/14), (206a/10), (206a/11), (206a/6), (206a/7), (206a/8), (206a/9), (207a/9), (214b/6), (22b/2)

a.-dım (210a/11), (210a/13), (210a/6)

a.-dugi (37b/1)

a.-duk (209b/10)

a.-dum (210a/4)

[= 159]

āyīne: <Far. Ayna.

a. (3b/5)

[= 1]

‘ayn: <Ar. 1. Göz. 2. Aslı, kendisi. 3. Bir şeyin eşi, tıpkısı.

‘a. + da (101a/14), (101a/17), (101b/17)

[= 3]

‘aynda mā’-i ḥādīs: <Ar. Gözden su çıkması, gözün akması.

‘a. (101a/17)

[= 1]

‘ayn-ı başiret: <Ar. Önden görüş, ön sezi.

‘a. (3b/7)

[= 1]

ayrıl-: Ayrılmak.

a.-a (40a/3), (8b/1)

a.-maya (212a/8)

a.-mayalar (167a/2)

a.-mayasın (132b/4)

a.-mı (90b/14), (90b/5)

a.-salar (167a/6)

a.-ub (166b/2)

a.-ur (106a/4), (94b/4)

[= 11]

ayrılan-: Ayrılanmak, ayıklanmak.

a.-mı (94b/8)

[= 1]

ayru: Ayrı.

a. (134a/12)

[= 1]

ayrılığ: Ayrılık, ayrı kalmak durumu.

a. + ından (134a/13)

[= 1]

ayu: Ayı, Memelilerin etobur takımından, beş parmaklı, tabanlarına basarak yürüyen, yurdumuzda boz türü bulunan, iri gövdeli hayvan (*Ursus arctos*).

a. (57b/9)

[= 1]

az: Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı bakımından eksik, çok karşıtı.

a. (102a/11), (102b/15), (105b/15), (107a/5), (107a/6), (110a/7), (110b/17), (110b/7), (111a/10), (111b/4), (112a/10), (112b/16), (112b/17), (112b/17), (122a/4), (13a/15), (13a/16), (13b/1), (153a/8), (156b/4), (15a/10), (172b/7), (187b/11), (187b/8), (188a/14), (188b/2), (188b/3), (190a/14), (190b/11), (190b/12), (193a/12), (193b/7), (194a/16), (210b/3), (214a/5), (22a/1), (24a/13), (25a/2), (35a/14), (47b/1), (49b/2), (52a/2), (56a/11), (56a/12), (56a/13), (56a/15), (56a/17), (56b/3), (70a/1), (70a/1), (73a/6), (75a/6), (76a/1), (76b/16), (77a/1), (77a/1), (84b/10), (89a/10), (89a/11), (89a/14), (89b/15), (90a/5), (94b/4), (95a/2), (95b/12), (96b/10), (96b/14), (97a/1), (97a/7), (98b/1)

a. + ar (122a/12), (122a/12)

a. + dur (187b/17), (190b/10), (195b/8), (40a/9), (77b/5), (9b/3)

a. + ola (17b/6), (91a/3), (91a/3)

a. + olmakdur (214a/2)

a. + olsa (20b/7)

[= 83]

az-: Azmak, taşkınlıkta ileri gitmek.

a.-ar (80b/2)

[= 1]

azā: < Ar. 1. Sabır. 2. Cenaze alayı. 3. Başsağlığı ziyareti.

a. + etmezler (7a/4)

[= 1]

a'zā: < Ar. Organlar, üyeler.

a. (115b/9), (197b/15)

a. + nuñ (94b/1), (97a/15)

a. + sı (191a/7), (19b/9), (34a/11), (34a/8), (75a/17), (89a/5), (91a/5), (99b/5)

a. + sın (93b/9)

a. + sına (38a/1)

a. + sindan (34a/15), (38a/5)

a. + sını (19a/6), (19a/8)

a. + sinuñ (39a/6)

a. + yı (34a/10)

[= 20]

a'zā-yı cismāniyye: < Ar. Beden uzuvları, organları.

a. + sinden (34b/2)

[= 1]

'azāb: < Ar. İşkence, keder.

'a. + dan (7a/13), (9a/10)

[= 2]

'azāb-ı elīm: < Ar. Kötü işkence.

'a. (9a/13)

'a. + den (6b/5)

[= 2]

'azāb-ı nār: < Ar. Ateşin azabı.

'a. + dan (6a/17)

[= 1]

azacı: Azıcık, çok az, biraz.

a. (113b/7), (137a/11), (147a/3), (70a/8)
[= 4]

āzād: <Far. Kurtulmuş, serbest olan, kimsenin kölesi olmayıp istediği gibi hareket eden. 2. Ayıpsız, kusursuz.
a. + etmek (189b/5)
[= 1]

a‘zam: <Ar. Daha (pek, en, çok) büyük.
a. + dur (9a/10)
a. + ıdur (31b/17), (75a/13)
a. + ından (202a/16)
a. + ındandur (185b/2)
[= 5]

‘azamet-i tecelli: <Ar. Ululuğun, büyüklüğün belirmesi, ortaya çıkması.
‘a. + si (1b/3)
[= 1]

āzān: <Ar. Kulaklar.
a. + dan (25a/7)
[= 1]

azar azar: Azar azar, minik minik.
a. (122a/12)
[= 1]

‘azāyib: <Ar. 1. "‘azb" Uzak olmak, aklından gitmek, gizli kalmak. 2. Azaplar.
‘a. + inden (186b/2)
[= 1]

‘azāz: <Ar. "‘azz" Isırmak, diş geçirmek, dişlemek; çok ısırın, huysuz, ters.
‘a. (102a/13)
[= 1]

a‘zel: <Ar. Kuyruğu doğuştan değil de sonradan eğri olan hayvan.
a. + olur (106b/11)

[= 1]

‘azele: <Ar. Vücutta hareketleri yapan sinirli etler, kas.
‘a. + nün (71a/13)
[= 1]

āzer: <Ar. 1. Hz. İbrahim’in babası. 2. Hz. İbrahim’in soyundan gelen.
a. + den (12a/16)
[= 1]

azfār: <Ar. 1. Uzun ve enli tırnak. 2. Tırnağın başı.
a. (30b/3), (30b/9), (39a/10)
a. + ınuş (39a/9)
[= 4]

azfār-ı tabīb: <Ar. "‘azfārü’-t-ṭīb" Çan çiçeğigillerden, genellikle dağlarda yetişen bir çeşit bitki, şeytantırnağı, dev tırnağı (*Phyteuma*).
a. (125a/13)
[= 1]

azher: <Ar. 1. Bir at türü. 2. Yük taşıyan hayvan. 3. En zahir, pek belli, çok meydanda, besbelli, apaçık.
a. (36b/13)
a. + dür (153a/16)
a. + olan (136a/7)
a. + olur (103a/7)
[= 4]

azher-i cehl: <Ar. Açık olan cahillik, besbelli yapılan hata.
a. + olmaz (191b/4)
[= 1]

‘azīm: <Ar. Büyük, yüce, çok ileri.
‘a. (84b/11)
[= 1]

‘azīm-i şuğl: <Ar. Çok büyük dert.

‘a. (138b/5)
[= 1]

‘azīmet: < Ar. Gitme, gidiş.
‘a. + e (2a/13)
[= 1]

‘aziz: < Ar. Muhterem, saygın.
‘a. (23a/5)
‘a. + olur (88a/8)
[= 2]

‘azīzü’n-nefs: < Ar. Saygın, muhterem nefisler.
‘a. (207a/15)
[= 1]

‘azm: < Ar. Kemik.
‘a. + uñ (34a/6)
‘a. + üñ (26a/14)
[= 2]

‘azm-i şāhş: < Ar. Yükselen, yukarı çıkan kemik.
‘a. + da (36b/12)
[= 1]

‘azm: < Ar. Azim, kasıt, istek, karar, kararlılık, kafaya koyma.
‘a. (204b/6)
‘a. + i (197a/7)
‘a. + edesin (74a/15)
‘a. + edüb (205a/1)
[= 4]

azmār: < Ar. Atın alıştırılıp zayıflatılması, yarışa hazırlanması; boyun eğdirmek.
a. + da (38a/3)
[= 1]

‘azmete: < Ar. Pazının sert, katı, yoğun yeri.
‘a. (29b/14), (29b/17)
[= 2]

‘azra: < Ar. Boyun ile kürek arasındaki kıllar.
‘a. (27b/11), (27b/8)
[= 2]

azrā: < Ar. Sakalın bittiği yerin arkasında olan dişler.
a. + sıdur (26b/17)
[= 1]

‘azret: < Ar. Boyun ile kürek arasındaki kıl.
‘a. + e (28b/1)
[= 1]

‘azrūf: < Ar. İki omurun başında bulunan kemikten ince, yumuşak olan şey.
‘a. (29b/1), (29b/1)
[= 2]

azu: Azı, köpek dişlerinden sonra içeriye doğru, alt ve üst çenenin iki yanında beşer tane bulunan ve yiyecekleri öğütmeye yarayan dişlerin ortak adı, azı dişi, öğütücü diş.
a. + sında (28a/17)
[= 1]

azu dişleri: Azı diş, köpek dişlerinden sonra içeriye doğru, alt ve üst çenenin iki yanında beşer tane bulunan ve yiyecekleri öğütmeye yarayan dişlerin ortak adı, azı dişi, öğütücü diş.
a. (217b/4)
a. + dür (26b/17)
a. + nde (28a/15)
a. + nūñ (74b/10)
[= 4]

‘azze şānühū: < Ar. Allah’ın isimlerinden biri. Aziz ve yüce olan (Allah).
‘a. (216b/1)
[= 1]

-B-

bāb: < Ar. Bölüm, fasıl.

b. (100b/1), (100b/11), (102a/6), (103a/1),
(108a/10), (115b/1), (115b/11), (139b/1),
(147a/13), (149b/1), (150a/9), (154a/1),
(155a/2), (155a/3), (156a/1), (157a/1),
(157b/1), (158a/1), (158b/1), (159a/1),
(159b/1), (160a/1), (160b/1), (161a/1),
(161b/1), (162a/1), (162b/1), (163a/1),
(163b/1), (164a/1), (164b/1), (165a/1),
(165b/1), (166a/1), (167a/1), (168a/1),
(169a/1), (169a/10), (169b/12), (169b/8),
(170a/6), (178a/8), (178b/4), (179a/10),
(180b/2), (180b/4), (181a/11), (181b/1),
(182a/11), (183b/11), (185a/1), (185b/14),
(188b/5), (191b/10), (194a/13), (194a/2),
(195b/1), (196a/5), (198a/1), (199b/3),
(200b/1), (40b/12), (43a/1), (55b/1),
(56b/8), (59a/4), (59a/9), (59b/7),
(67a/14), (75a/10), (76a/10), (83b/7),
(84b/15), (87b/15), (89a/3), (89b/17),
(89b/3), (90a/13), (93b/13), (93b/9),
(94b/7), (97b/3), (99a/4)

b. + da (148a/9), (59a/10), (98a/11)

b. + ında (74b/6)

b. + ından (122a/5)

b. + lardan (148a/2)

[= 89]

bāb-1 āḥer: < Ar. Diğer bölüm.

b. (181b/11), (181b/15), (181b/4),
(181b/7), (182a/2), (182a/5), (182a/8),
(183a/12), (183a/7)

b. + dür (150b/4)

[= 10]

bāb-1 imtināʿ: < Ar. Men edilen, geri durulan durumların bölümü.

b. (153a/14)

[= 1]

bāb-1 riyāzet: < Ar. Atların terbiye edilmesi bölümü.

b. + de (137a/8)

[= 1]

bāb-1 süyüf-1 dimişkiyye: < Ar. Şam kılıçlarının bölümü.

b. (174b/1)

[= 1]

bāb-1 süyüf-1 muḥdes: < Ar. İhdas edilmiş, eski olmayan kılıçların bölümü.

b. (174a/1)

[= 1]

bāb-1 süyüf-1 müvellede: < Ar. Yapma, yeni türetilen kılıçların bölümü.

b. (173b/1)

[= 1]

bāb-1 süyüf-1 tirmāhin: < Ar. + Far. Tirmāhin kılıçlarının bölümü.

b. (175a/1)

[= 1]

bāb-1 süyüfu süleymaniyye: < Ar. Süleymaniye kılıçlarının bölümü.

b. (172b/9)

[= 1]

bābü'l-ʿunuḳ: < Ar. Boyun bölümü.

b. (35a/9)

[= 1]

baba: Çocuğu olan erkek, peder.

b. + cıgım (206b/10), (206b/12),
(206b/13), (206b/15)

b. + sı (12a/7), (207a/1), (59b/13)

b. + sıdur (214b/7)

b. + sından (12b/6), (209b/15)

[= 10]

bād: < Far. Yel, rüzgâr.

b. (109a/12), (111a/11)

[= 2]

ba'd: <Ar. Zaman zarfıdır ve te'hir ifade eder. Sonra anlamındadır.

b. (4b/3)

[= 1]

bādām: <Far. Badem ağacı ve bu ağacın yaş ya da kuru yenilen yemişi (*Amygladus communis*).

b. (122b/13)

b. + dan (121b/8)

[= 2]

ba'dehu: <Ar. Ondan sonra.

b. (109b/1), (109b/4), (115a/6), (116a/17), (116a/17), (116a/2), (118a/6), (118b/3), (119a/11), (119a/13), (119b/11), (120a/11), (120a/15), (120b/2), (121a/16), (121a/9), (121b/2), (124a/16), (124b/10), (125b/4), (125b/7), (126a/5), (131a/5), (132b/4), (134b/16), (148a/3), (167b/8), (169a/2), (169a/6), (171a/15), (171a/15), (183a/12), (183a/5), (183b/8), (194b/1), (200b/14), (201b/10), (201b/17), (2a/14), (55b/15), (69b/2), (83a/14), (84a/15), (98a/1), (98a/2), (98b/16)

[= 46]

ba'de'l-cenüb: <Far. + Ar. Güney rüzgârı.

b. (16a/10)

[= 1]

ba'de-zalik: <Ar. Ondan sonra.

b. (126a/15), (131a/2), (147b/6)

[= 3]

bādiye ehli: <Ar. Bedeviler, çöl halkı. (ehl-i bādiye)

b. (20b/16)

[= 1]

bāfe: <? Göğüs.

b. (28a/8)

[= 1]

bağ: 1. Bir şeyi başka bir şeye veya birçok şeyi topluca birbirine tutturmak için kullanılan ip, sicim, şerit, tel. 2. Kemikleri birbirine bağlamaya, iç organları yerinde tutmaya yarayan lif demeti.

b. (196a/10), (96a/8), (96a/8)

b. + dan (179a/17)

b. + ı (146a/10), (153a/17), (176b/6), (176b/9), (179a/11), (179b/3)

b. + ına (132a/5), (29a/7)

b. + ında (176a/16)

b. + ını (179b/11)

b. + lar (176a/15)

b. + larıdur (176a/14)

b. + larından (134a/15)

b. + ları (195b/13)

b. + ı (179a/12), (195b/14)

b. + eder (195b/6)

b. + edesin (179a/11)

[= 22]

bağdādī: <Ar. Bir ölçü birimi.

b. (22b/2), (68b/15)

[= 2]

bağır-: Bağırmaq, yüksek ve gür ses çıkarmak.

b.-maz (67a/4)

[= 1]

bağırma: Bağırma işi.

b. + sı (102a/15), (67a/2)

[= 2]

bağırmaq: Bağırmaq.

b. + dur (100b/4)

[= 1]

bağırmaq: bk. bağırmaq.

b. + ı (19a/1), (90b/2)

b. + ıdur (32a/6)

[= 3]

bağırsak: Sindirim organının mideden anüse kadar olan, ince bağırsak ve kalın bağırsaktan oluşan bölümü.

b. (32a/7)

b. + ları (94b/3)

b. + larını (127a/15)

[= 3]

bağırtlak: Orta büyüklükte, eti sevilen bir cins göçebe ördek, bozkır tavuğu (*Querquedula*).

b. (17b/17)

[= 1]

bağla-: Bağlamak, bir şeyi bir yere veya bir şeye tutturmak.

b. (82a/10)

b.-dı (11b/16), (12a/15)

b.-dığı (68a/2)

b.-dıkları (176a/17)

b.-dılar (146a/3), (19a/13), (19a/13), (203b/13)

b.-mayınca (98a/13), (99a/13)

b.-maz (179a/16)

b.-r (179a/15), (184a/3)

b.-rdum (82a/4)

b.-rlar (75a/4)

b.-rsın (132a/3), (145b/7), (146a/16), (146a/2), (146a/3), (179b/13), (184a/17), (184b/8), (216b/12), (96a/3)

b.-sa (146a/6)

b.-salar (59b/3)

b.-ya (119a/17), (198a/15), (69a/4), (69a/8), (69b/4), (70a/12), (70a/5), (71a/4), (71b/3), (98b/10), (98b/12), (98b/7)

b.-yalar (116b/1)

b.-yalum (211a/2)

b.-yasın (124b/16), (124b/6), (133a/9), (133b/2), (133b/4), (145b/9), (179a/11), (184a/14), (184a/16), (74a/16), (74a/17), (78a/8), (82b/2), (93b/14), (96a/16), (97a/11)

b.-yub (116a/17), (118a/17), (11b/5), (120b/4), (121b/6), (12a/2), (130b/11), (15b/2), (57b/10), (6a/13), (6a/2)

[= 69]

bağlama: Bağlama işi.

b. + sı (11a/1)

[= 1]

bağlamağ: Bağlamak.

b. + a (183b/5), (183b/5)

[= 2]

bağlamak: Bağlamak.

b. (146a/4), (200b/5), (200b/6), (216a/17)

b. + dan (184a/16), (213a/5)

[= 6]

bağlan-: Bağlanmak, bağlama işine konu olmak.

b.-mışdur (107b/10), (107b/11)

b.-sa (112b/17)

b.-ur (180a/7), (32a/9), (43a/4), (57b/13)

[= 7]

bağlanma: Bağlanma işi.

b. + sı (57b/14), (57b/16)

[= 2]

bağlanmağ: Bağlanmak.

b. + ı (100b/6)

[= 1]

bağlı: Bağlı, bir bağ ile tutturulmuş olan.

b. (133b/6), (134a/15), (176a/17), (180b/17), (213b/9), (88b/1)

b. + dur (107b/12)

b. + ola (167b/8), (22b/11)
[= 9]
bahāne: < Far. 1. Vesīle, sebep. 2. Kusur, noksan, garaz.
b. (205b/3)
b. + siyle (202a/1), (205b/1)
[=]
baħr: < Ar. 1. Deniz. 2. Büyük göl veya nehir.
b. + da (170a/15), (170a/17)
[= 2]
baħrī: < Ar. 1. Denize ait, denize mensup, denizle ilgili. 2. Tüyünden kürk olan, patka da denilen, gagası kaşığa benzer bir çeşit deniz ördeği.
b. (213a/12)
b. + dür (213a/12)
b. + olan (215b/3)
[= 3]
baħr-i feyz-i bī-zevāl: < Ar. Sonsuz, sonu olmayan ilim denizi.
b. (3b/6)
[= 1]
baħr-i feyz-i muhteşem: < Ar. Muhteşem ilim, irfan denizi.
b. (3b/9)
[= 1]
baħs: < Ar. 1. Konuşulan şey, söz. 2. İddialaşma.
b. + edüb (34b/11)
b. + etmediler (190a/9)
b. + etmediyse (20a/9)
b. + etmekdür (138a/2)
b. + etmeye (85b/12)
[= 5]
baħt: < Far. Talih, kader, kısmet.
b. + ı (4a/9)

[= 1]
bahā: < Far. Kıymet, değer, bedel, paha.
b. (88b/8)
[= 1]
bahādır: < Far. Cesur, yiğit.
b. (211a/5), (2b/7)
b. + lar (11a/14), (204b/9), (20a/14), (4b/6)
b. + lara (22a/8)
b. + ların (22a/8), (4b/12)
b. + etmege (203b/4)
[= 10]
bahādırlık: < Far. + T. Cesurluk, yiğitlik.
b. (21b/11)
[= 1]
baʿīd: < Ar. Uzak, ırak.
b. (147a/15), (23b/12), (96a/4)
b. + dür (12b/1), (17a/16)
b. + olanlardır (17a/4)
[= 6]
baʿīde: < Ar. 1. bk. baʿīd. 2. Umulmadık.
b. (175b/17)
[= 1]
baķ- Bakmak, bakışı bir şey üzerine çevirmek.
b.-a (85b/10), (90b/17)
b.-acaķ (136b/6)
b.-an (88a/13)
b.-ması (37b/8)
b.-sań (14a/11), (14a/4), (14a/7)
[= 8]
baķar: < Ar. 1. Sığır, inek; sığırgiller. 2. Yarmak, kesip açmak.
b. + a (118b/15)
[= 1]

bākı: <Ar. "bākī" Geriye kalan, baki.

b. + sı (143a/14), (27a/16)

[= 2]

baķıcı: Bakma işiyle görevlendirilen kimse.

b. (147b/10)

[= 1]

baķırcı: Bakır işleyen veya bakır kap kacak satan kimse.

b. + lar (82a/11)

[= 1]

bākī: <Ar. Kalan, arda kalan, geriye kalan, devam eden.

b. (107a/17), (12b/9), (155b/6), (69a/17), (69b/1), (69b/2), (73b/1), (76a/9)

b. + dūr (109a/4), (9b/3)

b. + olan (102b/5), (69b/1)

b. + sin (216b/10)

[= 13]

baķla: <Ar. Baklagillerden, yurdumuzun her yerinde yetiştirilen, yeşil kabuklu ve taneli bir bitki (*Vicia faba*). 2. Bu bitkinin yeşil ürünü veya kuru tanesi.

b. (119a/3)

b. + yı (123a/16)

[= 2]

baķlatü'l-ħamķā: <Ar. Semizlik otu, semizotu (*Portulaca oleracea*).

b. + yı (121b/10)

[= 1]

baķmak: Bakmak.

b. (82b/17)

b. + dur (100b/10)

[= 2]

bal: Bal arılarının bitki ve çiçeklerden topladıkları bal özünden yapıp kovanlarındaki petek gözlerine

doldurdıkları, rengi beyazdan esmere kadar değişen tatlı, koyu, sıvı madde.

b. (119a/16), (119b/5), (123b/15)

b. + a (120a/13)

b. + ı (120a/12), (125a/4)

[= 6]

balak: <Ar. Ayakları alacalı olan at.

b. (62b/2)

[= 1]

balcık: Balçık. 1. İçinde çeşitli organik maddeler bulunan, genellikle killi, koyu, yapışkan çamur, mil. 2. İçindeki kil oranı yüksek, yağlı, su geçirmez, koyu toprak.

b. (175b/14), (209b/4)

b. + da (169a/3)

b. + eyledüm (210a/15)

[= 4]

balcığ: bk. balcık.

b. + ından (119b/1)

[= 1]

baldır: 1. Bacağın dizden ayak bileğine kadar olan bölümü, incik. 2. Bu bölümün yumuşak ve şişkin olan arka tarafı.

b. + da (39b/8), (71a/11), (71a/13), (90a/10)

b. + ları (18b/16)

[= 5]

baldür: bk. baldır.

b. + da (39a/16)

b. + ı (169a/15)

b. + ıdur (17a/9)

b. + ınuğ (16a/15)

[= 4]

balğam: <Ar. Solunum organlarının salgıladığı, ağızdan dışarı atılan sümüksü madde.

b. (213b/17)
b. + dur (213b/11)
[= 2]
balık: Omurgalılarından, suda yaşayan, solungaçla nefes alan ve yumurtadan üreyen hayvanların genel adı.

b. (105a/8), (10a/14), (113b/1)
[= 3]

balık kabuğu: Balık kabuğu.

b. + na (113b/1)
[= 1]

balmum: bk. balmumu.

b. + dan (127b/3)
[= 1]

balmumu: Balmumu; bal peteğinde arıların yaptığı, çok miktarda mirisil palmitat, serotik asit ve esterleri ve bazı yüksek karbon parafinleri içeren, mobilya cilası, ayakkabı cilası, sentetik meyve, kozmetikte krem yapımında kullanılan bir mum.

b. (119a/14), (120a/11), (126a/5), (209b/3)
b. + n (120b/17), (121a/6)
[= 6]

baña: bana.

b. (12a/12), (132a/10), (133a/14), (135a/1), (13b/16), (144a/12), (146a/6), (14b/11), (15b/12), (15b/13), (15b/9), (207a/9), (209a/17), (209b/13), (209b/5), (209b/6), (209b/7), (210a/14), (210a/6), (210a/6), (210a/8), (212a/4), (212a/5), (4b/4), (5a/11)
[= 25]

baraş: <Ar. Deride leke bulunması, abraş, abraşlık, alacalık hastalığı, vücudu sivilcelerin kapladığı, tedavisi kâbil olmayan bir hastalık, cüzzam.

b. (101a/13)
b. + ı (114a/6)

b. + uñ (114a/4)

[= 3]

bār-gāh: <Far. Girmek için izin almak lâzım gelen, girilebilecek yer, çadır, yüksek divan.

a. (2a/8)
[= 1]

bār-gīr: <Far. 1. Yük tutan, yük kaldıran. 2. Beygir, at.

b. (59b/10), (86b/2)

b. + dūr (59b/13), (87b/17), (88b/13)

b. + e (87a/12), (88a/1), (88a/2)

b. + i (86b/15), (87b/10), (87b/2), (87b/8)

b. + ler (79a/4), (88a/9)

b. + lerüñ (94a/2)

b. + üñ (118b/7), (86b/4), (87b/3)

[= 18]

bārid: <Ar. Soğuk.

b. (208b/8), (88a/5)

b. + i (96a/5)

b. + olan (215a/14)

[= 4]

bāride: <Ar. bk. bārid.

b. (89a/1)

[= 1]

bar-gāh-ı vahdet ü kıds: <Ar. Kutsal ve tek olan yüksek divan.

b. (201a/12)

[= 1]

barmağ: bk. barmağ.

b. + ı (198b/10), (198b/7), (198b/7), (198b/9), (99a/17)

b. + ıla (197a/2)

b. + m (132a/14)

b. + ına (198b/4)

b. + ından (192a/14)

b. + ını (132a/5), (192a/14), (192a/14),
(192a/8), (196a/17), (198b/9)

b. + ınıu (198b/8)

b. + ıyla (192a/14), (196a/16)

b. + u (199b/1)

b. + u (197a/2), (197a/3)

[= 21]

barmak: Parmak; insanda ve bazı hayvanlarda ellerin ve ayakların son bölümünü oluşturan, boğumlu, oynak, uzunca organların her biri.

b. (151a/14), (152b/1), (172b/7),
(176b/14), (176b/15), (177b/9), (186b/13),
(193b/11), (198b/11), (98b/15)

b. + dur (173b/3), (174b/16)

b. + lar (145b/11), (146a/2), (176b/3),
(199a/6)

b. + ları (14b/7), (169b/5), (193a/1)

b. + ların (180a/17), (198b/5)

b. + larıu (135a/12), (143a/14)

b. + larını (183b/13), (198a/12)

b. + larınıu (199a/8)

b. + larıu (178a/1), (199a/7)

[= 28]

baş: < Ar. Yayma, açma, uzun uzadıya anlatma.

b. + ıdur (86a/5)

b. + ède (192a/11), (192a/5), (35b/3)

[= 4]

bāşak: < Ar. 1. Atmaca kuşu. 2. Atlara ait bir organ adı.

b. (93b/11)

[= 1]

baş: 1. İnsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak, burun, ağız vb. organları kapsayan, vücudun üst veya önünde bulunan bölüm. 2. Başlangıç. 3. Temel, esas.

b. (100b/8), (103a/11), (123b/9),
(132a/14), (132a/5), (170a/1), (175b/17),
(186b/13), (197a/2)

b. + ı (100b/9), (107b/9), (109a/16),
(109a/6), (110a/8), (110b/1), (110b/3),
(122b/17), (138b/12), (140b/4), (143a/2),
(143a/3), (145b/2), (146a/17), (146b/3),
(146b/5), (146b/5), (146b/9), (147a/12),
(148b/13), (150b/1), (151a/1), (151a/2),
(151b/2), (153b/1), (164b/2), (166b/5),
(168b/10), (168b/11), (168b/11), (168b/2),
(168b/2), (168b/3), (168b/5), (168b/7),
(171b/4), (176b/12), (178a/16), (178a/16),
(182b/1), (186a/14), (187b/10), (187b/9),
(188a/5), (192a/17), (192b/1), (193b/7),
(193b/8), (197b/15), (198b/16), (214a/6),
(215a/16), (215b/5), (24b/15), (27a/6),
(28a/2), (29a/8), (29b/5), (32b/10),
(33a/8), (34a/1), (35b/2), (36a/10),
(36a/12), (53a/1), (59b/11), (72a/17),
(78a/6), (88b/5), (90b/10), (90b/11),
(90b/6), (90b/8), (99a/5)

b. + ıdur (170a/11), (24b/12), (24b/8),
(28a/1), (28b/8), (30a/13), (30a/15),
(31b/11), (32b/6), (32b/9), (33a/6),
(39a/10), (39a/3), (90a/6)

b. + ımı (210a/8)

b. + ın (102b/1), (103a/6), (103a/9),
(109b/13), (109b/15), (111a/11),
(116a/17), (116a/17), (116b/1), (116b/13),
(119b/10), (119b/13), (119b/13),
(119b/15), (119b/15), (124a/17), (126a/8),
(154b/13), (155a/12), (192a/3), (214a/11),
(70b/2), (80b/7), (82a/3), (85a/5), (87a/2),
(97a/11)

b. + ın (177a/6), (183b/17)

b. + ını (146b/12), (146b/7), (183a/16),
(183b/16)

b. + ma (103b/3), (104a/7), (133a/13),
(143a/4), (144a/4), (144a/9), (146b/15),
(168b/13), (176b/10), (21b/1), (24b/1),
(28b/9), (82a/1), (85b/9), (94a/1)

b. + ında (106b/2), (114a/11), (119b/15),
(140b/11), (143a/6), (145b/17), (153b/2),
(164b/1), (194a/2), (199a/13), (22a/13),
(24b/8), (27b/10), (29b/11), (29b/2),
(33b/11), (33b/15), (57a/7), (57b/14),
(72b/1)

b. + ından (133a/10), (146b/13), (153a/17),
(153a/3), (193b/1), (23b/3), (28b/4),
(28b/5), (70b/3), (84a/9)

b. + ını (102a/17), (103a/5), (103b/4),
(104a/9), (108b/12), (109a/11), (110a/12),
(110b/12), (110b/2), (111a/14), (111b/2),
(112a/4), (112b/13), (113a/13), (119b/8),
(11b/15), (121b/6), (127a/12), (133a/9),
(135a/11), (135a/4), (143a/3), (144a/4),
(144a/9), (146b/10), (146b/13), (146b/3),
(147a/11), (148a/17), (148b/7), (178a/3),
(192a/3), (200b/10), (214a/5), (22a/13),
(22b/12), (68a/3), (69a/8), (70a/5),
(71b/4), (74a/16), (77a/15), (81a/11)

b. + ınıñ (102b/3), (106a/17), (109b/12),
(110b/9), (113a/5), (24a/9), (24b/10),
(28a/1), (29b/16), (32b/5), (33a/3),
(38b/15)

b. + ları (172b/1), (172b/8), (23b/2),
(29a/11), (29a/2), (29a/9), (31b/10),
(90b/6), (98b/15)

b. + larıdur (30a/12), (30b/5), (33a/11),
(33a/3), (33b/14)

b. + larına (28b/2), (4b/12)

b. + larında (165a/1), (193b/15)

b. + larından (54a/2)

b. + larınıñ (29a/10), (39a/7)

b. + uñ (102b/6), (147a/2), (156b/11),
(184a/1), (186a/10), (213b/13), (24b/15),
(24b/9), (27b/11), (89a/3), (98b/11),
(98b/12)

[= 264]

b.-arsa (104a/10)

b.-dı (4a/1)

b.-dıñı (34b/7)

b.-maya (96a/14)

b.-mazsın (182a/15)

b.-sa (103a/16), (103a/16), (103b/2),
(114b/10), (114b/8), (114b/9)

[= 18]

başır: < Ar. Görüp, anlayan.

b. (105a/3), (105a/3)

b. + ola (74a/10), (74a/6)

b. + olacak (41a/16)

b. + olsa (67b/3)

[= 6]

başiret: < Ar. Önden görüş, seziş.

b. (137b/3), (138a/15), (155a/4), (19a/17),
(20a/3), (20b/1), (212a/7), (21a/5),
(81a/10)

b. + eyledük (21b/13)

b. + i (34a/15)

b. + siz (41a/14)

[= 12]

başmağ: Basmak.

b. + a (103a/8)

[= 1]

başmak: Basmak.

b. (86b/6)

b. + dan (107a/8)

[= 2]

başra: < Ar. Üzerinde beyazlıklar bulunan herhangi bir şey, atın muhtelif yerlerinde beyazlıkların olması.

b. + dur (55b/14)

[= 1]

başabaş: Tam, eşit, eşit biçimde.

b. (84b/17)

[= 1]

başbarmaq: bk. başbarmak

b. + ı (198b/7)

b. + ından (192a/14)

b. + ıyla (196a/16)

[= 3]

başbarmak: El ve ayakta bulunan en kalın parmak, badem parmak.

b. (99a/17)

[= 1]

başka: Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

b. (111a/7), (111a/7), (116a/6), (116a/6), (126a/4), (126a/4)

[= 6]

başka başka: Farklı farklı.

b. (166b/3)

[= 1]

başla-: Başlamak, bir işe girişmek, harekete geçmek.

b.-dı (189a/7)

b.-mamış (127a/15)

b.-mayasın (183a/3)

b.-rsın (150a/5), (181a/12), (79a/7)

b.-sa (131a/13)

b.-ya (79b/4), (8b/1)

b.-yasın (184a/14)

b.-yub (215b/11)

[= 11]

bâıl: <Ar. Boş, beyhude, yalan; çürük.

b. (75a/8)

b. + olur (153b/6), (155a/3), (185b/12)

[= 4]

baş-: Basmak, vücudun ağırlığını verecek bir biçimde ayak tabanını bir yere veya bir şeyin üzerine koymak.

b.-a (31a/5)

b.-amaz (99a/3)

b.-ar (105a/4), (107a/13), (14a/8), (24a/3), (86b/3)

baş yağı: Baş yağı, mızrakları onarmak için kullanılabilen bir yağ.

b. (170a/1)

[= 1]

bâın: <Ar. 1. İç. 2. İç yüz. 3. Gizli, görünmeyen nesne.

b. (33b/14)

b. + da (30b/14)

b. + ı (196a/15), (25a/17), (55a/3)

b. + ıdur (28a/5), (30b/14)

b. + ına (32a/17)

b. + ından (200b/10)

b. + larıdur (33b/7)

[= 10]

bâî: <Ar. Yavaş, ağır hareketli.

b. (36a/12)

b. + dür (36a/6)

[= 2]

batmân: <? 7,692 kilogram olan ağırlık ölçü birimi.

b. (22b/2), (22b/2)

[= 2]

batn: <Ar. 1. Karın. 2. Nesil, soy.

b. (32a/10), (113a/10), (123a/16)

b. + ı (109b/2), (55a/2), (55a/5)

b. + olur (214a/5)

b. + uñ (32a/11), (32a/15)

[= 9]

baş: < Ar. Zor ve şiddetle yakalayış, sertlikle tutuş, güç, kuvvet cesaret.

b. (180b/6)

b. + ı (138a/16)

[= 2]

bat-: Batmak fiili.

b.-a (27a/16)

b.-ar (133a/17)

b.-dığı (38b/9)

b.-masa (198a/6)

b.-mışdur (112a/13)

[= 5]

batmak: Batmak.

b. + dan (168b/12)

[= 1]

baykuş: Başında, kulak yerinde iki sorgucu bulunan, yırtıcı gece kuşlarının genel adı.

b. + uñ (118b/8)

[= 1]

baytarat: < Ar. Baytarlık, hayvan hekimliği.

b. (201b/10), (2b/8), (4b/3)

b. + ı (200b/12), (3b/2)

b. + ında (4b/15)

b. + uñ (200b/14)

[= 7]

baytār: < Ar. Hayvan hekimi, veteriner.

b. + lar (118b/5)

[= 1]

ba'z: < Ar. 1. Bir şeyin küçük kısmı, parçası. 2. Birkaç, bir miktar, bir kısım, bir takım.

b. (169a/8), (2a/17), (8b/11)

b. + dan (9a/5)

[= 4]

bāzec: < Ar. Övünmek, kıskırtmak, uğursuzluk sayılan bir şey.

b. (212a/17)

b. + ini (212a/17)

[= 2]

ba'zı: < Ar. Bazı, birtakım, kimi; bazen.

b. (109b/12), (110b/7), (110b/7), (112b/1), (112b/10), (119b/4), (11a/10), (133a/2), (133a/4), (13a/8), (14b/12), (168b/1), (170b/2), (171b/2), (192b/17), (195b/17), (203b/11), (211a/17), (215b/8), (216a/13), (22b/15), (24a/4), (24a/7), (36a/3), (40a/9), (79a/13), (81b/15), (83b/8), (84b/13), (96b/17), (97a/8)

b. + dan (78b/15)

b. + dur (122a/6)

b. + lar (105a/10), (105a/11), (106a/15), (106b/8), (113a/15), (120a/3), (122b/4), (138b/12), (210b/17), (211a/17), (214b/5), (22b/2), (84b/12), (94b/8)

b. + ları (194b/8), (194b/9)

b. + sı (103a/2), (103a/2), (104b/4), (104b/8), (104b/9), (105a/10), (105a/8), (105a/8), (105b/3), (106a/4), (106b/2), (106b/8), (107a/14), (107a/16), (107a/17), (120b/3), (122a/10), (122a/7), (122a/7), (124a/13), (124a/14), (133a/5), (169a/8), (170b/17), (171b/3), (171b/4), (171b/4), (171b/7), (172b/5), (175a/15), (175a/15), (175b/11), (176a/10), (177a/8), (179a/15), (179a/16), (179a/17), (179b/4), (179b/5), (180b/8), (184a/2), (187b/8), (187b/9), (188b/11), (190b/3), (191b/11), (192a/8),

(200a/14), (203a/17), (212b/15),
(213a/16), (22b/8), (2a/17), (33b/13),
(68b/1), (68b/1), (68b/12), (78b/15),
(78b/6), (80b/13), (84a/10), (84a/12),
(84a/6), (84a/8), (84b/1), (87b/13),
(8b/11), (95a/15), (95b/2), (96a/13),
(98a/11), (9a/5)

b. + sını (199a/7), (9b/10)

b. + sına (33b/13), (87b/13), (87b/13)

b. + sında (171b/7), (171b/9), (57b/3)

b. + sından (171b/2), (187a/2)

b. + sını (107a/15), (136a/13), (136a/13),
(190a/12)

b. + sını (106a/4), (171b/4), (171b/8),
(81a/15)

b. + sıyla (143a/14)

[= 140]

bazu: Pazı; kolun omuz ile dirsek arasındaki bölümünde bulunan, şişkince kas kitlesi.

b. (153b/13), (179b/12), (29b/13),
(29b/16), (29b/7), (30a/1), (90a/1)

b. + nu (29b/12), (29b/17), (29b/5),
(39a/7)

b. + sı (180a/15), (29a/16)

b. + sını (177a/14)

b. + sına (179a/17)

b. + sında (179a/15)

b. + sını (24a/10)

b. + ya (153a/12)

[= 18]

bebek: Göz bebeği.

b. (26a/6)

b. + dür (25b/17)

[= 2]

beclî: < Ar. Şerefli, saygıdeğer adam.

b. + den (59a/2)

[= 1]

bed: < Far. 1. Fena, yaramaz, çirkin. 2. Kötülük.

b. + huyluğındandır (102b/7)

[= 1]

bedâ: < Ar. Fikir, rey.

b. + eyle (131b/14)

b. + olunur (86b/17)

b. + eder (69a/1)

b. + étduk (115b/10)

b. + étmişsin (146b/11)

[= 5]

beden: < Ar. 1. Canlı varlıkların maddi bölümü, vücut. 2. Vücudun, baş, kol ve bacak dışında kalan bölümü, gövde.

b. + den (108b/6), (109a/13), (138b/12),
(180b/8)

b. + dür (4a/5)

b. + i (108b/9), (114a/2), (193a/1),
(204a/14), (215b/4), (87b/5)

b. + in (119a/12)

b. + iği (179a/1)

b. + inde (192b/13), (48a/1)

b. + ine (115a/1)

b. + ini (108b/7), (119a/10)

b. + inü (198b/12)

b. + leri (202b/8), (208a/16), (208a/17)

b. + lerin (94a/5)

b. + lerini (94a/5), (95a/15)

b. + lerinü (189b/17)

b. + ü (110b/16), (111a/4), (196b/15)

[= 29]

bederî: < Ar. Doğan yavrusu.

b. (212b/16)
[= 1]
bedr: <Ar. 1. Hz.Muhammed'in dinsizlerle çarpıştığı Mekke ile Medine arasında' bir yer olup, bu savaşa "Bedir Gazası" denir. 2. Ayın on dördüncü gecesi, dolunay.
b. + güninde (8a/16)
[= 1]
beğāl: <Ar. bk. bigāl
b. (59b/10), (59b/9)
[= 2]
beğāl-i aşkar: <Ar. Koyu al, kumral rengindeki katırlara verilen isim.
b. (61b/1)
[= 1]
beğāl-i eḡamm: <Ar. Rengi gri ile siyaha meyleden katırlara verilen isim.
b. (61a/1)
[= 1]
beğāl-i eşheb: <Ar. Rengi beyaz olan katırlara verilen isim.
b. (62a/1)
[= 1]
beğāl-i kümeýt: <Ar. Bedeni kızıl, kuyruğu ve yelesi siyah olan katırlara verilen isim.
b. (60a/1)
[= 1]
beğāl-i remādī: <Ar. Kül rengi olan katır.
b. + dür (61a/1)
[= 1]
beğāl-i zeberc: <Ar. Rengi kül gibi olan katırlara verilen isim.
b. (60b/1)
[= 1]
behāyim: <Ar. bk. behā'im

b. (22a/11)
b. + dür (107b/3)
b. + üñ (75a/13), (94a/4)
[= 4]
behīm: <Ar. 1.Siyah; tek rengin galip olduğu renk, zifiri karanlık. 2. Herhangi bir lekesi olmayan at.
b. (55b/3)
[= 1]
behīme: Ar. Dört ayaklı hayvan.
b. + nün (108b/4)
[= 1]
bek: 1. Sert, katı. 2. Sağlam.
b. (145b/4)
[= 1]
beḡā: <Ar. Devam, sebat, evvelki hal üzere kalmak, bâkilik.
b. (194b/4)
[= 1]
bekci: Bekçi, bir şeyi veya bir yeri bekleyip korumakla görevli kimse.
b. + leri (207b/15)
[= 1]
bekle-: Beklemek fiili.
b.-r (97a/5)
b.-yenler (133a/14)
[= 2]
beklik: Katılık, sertlik.
b. (90b/14)
[= 1]
bekr bin vā'il: <Ar. Kişi adı.
b. (12b/6)
[= 1]

belādet: < Ar. İzansızlık, akılsızlık, sersemlik, budalalık.

b. + eder (133a/6)

[= 1]

belāyā: < Ar. Felâketler, gamlar, kederler, tasalar.

b. + yı (81a/4)

[= 1]

belde: < Ar. Göğüs üstü.

b. (31a/15), (31b/4), (88a/5)

b. + de (59b/7)

[= 4]

beled: < Ar. Şehir, memleket.

b. + de (89a/2)

[= 1]

beled-i hārr: < Ar. Sıcak şehirler.

b. + da (89a/1)

[= 1]

belkıs: < Ar. Hz. Süleyman'ın eşinin adı.

b. + ı (12a/16)

[= 1]

belki: < Ar. + Far. 1. Olabilir ki, muhtemel olarak.
2. Olsa olsa, ya ... ya ..., ihtimal.

b. (108a/1), (120a/14), (120a/9), (122b/17), (124b/3), (131b/9), (134a/1), (134b/15), (136a/5), (142a/2), (146a/4), (147b/2), (148a/4), (156b/8), (167a/6), (170b/3), (175b/2), (179a/17), (179a/7), (185b/5), (185b/6), (187a/1), (190a/15), (190b/15), (192a/16), (195a/11), (195a/9), (196b/16), (197a/7), (200b/5), (202b/17), (205a/3), (208b/12), (215b/8), (216a/4), (21a/12), (22b/2), (5a/15), (70b/6), (76a/4), (7a/9), (84b/8), (85a/9), (86b/12), (87b/10), (8b/16), (95a/16), (96b/11), (97b/5), (97b/6)

[= 50]

bellü başlu: Belli başlı, belirli.

b. (209a/15)

[= 1]

belsām: < Ar + Far. "bilsām" zâtülcenp, akciğer zan iltihabı, satlıcan.

b. (124a/14)

[= 1]

belür-: Belirmek, ortaya çıkmak, tezahür etmek.

b.-di (13b/16)

b.-en (29a/5)

b.-meye (89b/17)

b.-meyüb (27a/16)

b.-se (41a/17)

[= 5]

ben: Ben, birinci tekil şahıs zamiri.

b. (108a/7), (108b/4), (108b/5), (10b/11), (11b/12), (122a/10), (12a/11), (131a/16), (131a/7), (134b/15), (136a/7), (137b/5), (13b/1), (13b/13), (13b/16), (13b/9), (140b/4), (140b/9), (142a/5), (143a/13), (143a/9), (143a/9), (144a/11), (144a/12), (145b/10), (149a/12), (149a/7), (14a/14), (14b/1), (14b/11), (151a/4), (151b/4), (153b/8), (155a/17), (155b/1), (15a/7), (15b/6), (15b/8), (16a/3), (16a/6), (177a/9), (180b/1), (187b/6), (192a/4), (195b/15), (204a/10), (206a/12), (209a/3), (209a/8), (209b/13), (209b/5), (210a/11), (210a/17), (210a/2), (210a/6), (210a/7), (211b/17), (211b/17), (212a/1), (212a/2), (212a/4), (212b/3), (212b/4), (25b/1), (34a/13), (37b/10), (37b/16), (38a/2), (38a/2), (4b/13), (4b/3), (5a/14), (5a/5), (5a/6), (67a/10), (67a/12), (6a/13), (6b/4)ya'ni, (75a/7), (76b/11), (82a/2), (83a/10), (84b/13), (85a/15), (97a/1), (97a/7)

b. + den (15a/11), (15b/6), (16a/9), (212a/1), (212a/2)

b. + i (12a/11), (12a/14), (16a/3), (16a/9),
(189a/5), (206a/12), (209b/12)

b. + im (133b/15), (137a/12), (137b/16),
(176a/11), (179a/7), (209a/17), (212a/1)

b. + üm (105a/12), (113b/10), (115a/15),
(136a/14), (142a/2), (146a/4), (146a/4),
(148a/9), (153a/5), (155a/6), (15a/10),
(15b/11), (15b/13), (169a/17), (179b/1),
(184a/3), (185b/5), (189a/15), (190a/7),
(192b/11), (194b/11), (194b/16), (195a/3),
(197a/11), (209a/7), (209b/12), (209b/12),
(209b/9), (209b/9), (20a/1), (212a/1),
(212b/5), (5a/14), (5a/8), (88b/9), (97a/5),
(9b/8)

[= 142]

benze-: Benzemek, andırmak.

b.-r (101b/14), (104a/2), (104b/8),
(105b/13), (105b/14), (105b/3), (106b/4),
(108b/10), (109b/17), (110b/5), (110b/8),
(113b/2), (115a/14), (122b/4), (127a/6),
(136b/17), (154b/6), (169b/10), (171b/3),
(171b/4), (171b/8), (172b/2), (172b/3),
(172b/3), (173b/3), (174a/14), (174b/14),
(180a/16), (194b/6), (208b/6), (31b/9),
(51a/1), (55a/1), (57a/11), (59a/5), (95a/8),
(98b/14)

b.-ye (78a/12)

[= 38]

benzemek: Benzemek.

b. (205b/6)

[= 1]

bend: <Far. 1. Bağ, yular, rabıta, bağlama. 2.
Birini emri altına alma. 3. Boğum, mafsıl.

b. (2b/11)

[= 1]

benî: <Ar. Oğullar.

b. (138b/17)

[= 1]

benî âdem: <Ar. Âdemoğulları, insanlar.

b. (1b/13)

b. + den (203b/14)

b. + e (22a/10)

[= 3]

benî ‘amir: <Ar. ‘Âmir oğulları.

b. (14b/11), (14b/14)

[= 2]

benî sa‘d: <Ar. Sa‘d oğulları.

b. (206a/13)

[= 1]

benü sa‘lebe: <Ar. Salebe oğulları.

b. (12b/5)

[= 1]

berāber: <Far. Birlikte, bir arada.

b. (103b/10), (125a/11), (135a/4),
(135b/3), (144a/10), (146b/10), (146b/3),
(146b/6), (148a/2), (152b/6), (186a/7),
(192a/2), (68a/17), (7b/14), (81a/2),
(81b/8), (98a/16), (98a/5), (98a/8)

b. + dür (105b/12), (105b/17), (16b/17),
(172b/11), (172b/14), (212b/6), (9a/4)

b. + ola (190b/3), (215a/9), (80b/10)

b. + olalar (134a/4)

b. + olsalar (148a/15)

b. + olur (6a/7), (79a/4)

b. + olurlarsa (21a/8)

[= 34]

berāberlîğ: <Far. + T. Beraberlik, birlikte olma.

b. + ında (146b/5)

b. + ına (186a/6)

[= 2]

berā‘et: <Ar. Bir dava sonucunda temiz ve
ilişiksiz çıkma, akılık, arılık, aklanma.

b. + i (115b/9)

[= 1]

bercās: <Ar. "burcās" Dikine gökyüzüne doğru yapılan bir atış çeşidi ve ağacın üstüne konulan nişan, ok nişanesi. Kabak atışı, tabla ve pota da denir.

b. (194a/2)

b. + ıñ (199a/12)

[= 2]

berd: <Ar. 1. Soğuk. 2. Ağrıyı, acıyı hafifletmek, dindirmek; nezle, üşüme, titreme. 3. Uçuk gibi bir cilt hastalığı. 4. İncinme, burkulma.

b. (88a/5)

b. + üñ (198b/5)

[= 2]

berdālī: <? Bir mızrak cinsi.

b. (169a/4)

[= 1]

berd-i şedīd: <Ar. Şiddetli burkulma, ağrı.

b. + den (88a/17)

[= 1]

bere: 1. Bir yere çarpma, incitme veya vurma sonucu vücudun herhangi bir yerinde oluşan çürük. 2. Herhangi bir şeyde görülen ezik, çizik.

b. (169b/10), (169b/9)

[= 2]

bereket: <Ar. Bolluk, gürlük, ongunluk, feyiz, feyezana.

b. (29b/8)

b. + i (29b/11)

[= 2]

bereket-i iltimās etmek: <Ar. + T. Kayırmak, öncelik vermek.

b. + de (11b/6)

[= 1]

berelü: Bereli, beresi olan.

b. + ola (169b/9)

[= 1]

beri: 1. Konuşanın önündeki iki uzaklıktan kendisine daha yakın olanı. 2. “-den bu yana” anlamında kullanılan bir edat.

b. (172b/7)

[= 1]

berī: <Ar. Salim, kurtulmuş; temiz.

b. (40b/2)

b. + ola (67b/15)

b. + olan (131b/10)

b. + olub (2a/6)

b. + olur (118b/6), (119a/12), (119a/2), (119b/17), (120a/3), (120b/13), (120b/9), (42a/2)

[= 12]

berīyye: <Ar. 1. Halk, insanlar, yaratık. 2. Çöl, kır, sahra.

b. + de (213a/2)

[= 1]

berk: 1. Sert, katı. 2. Sağlam.

b. (213a/5)

[= 1]

berk: <Ar. Şimşek.

b. (18b/7), (206a/16), (206b/2), (206b/3), (206b/5)

b. + ini (206a/8)

[= 6]

ber-ķarār: <Far. + Ar. Aynı durumda olan.

b. + olsun (4a/9)

[= 1]

berķūlī: <? Bir mızrak cinsi.

b. (169a/4)

[= 1]

berkin-: Berkinmek, pekiştirilmek, sağlamlaştırılmak.

b.-ecek (23b/16)

[= 1]

berzā: < Ar. Raşfette (Daire şeklinde ve yassı olan kemiklerden kesilmiş, ayrılmış bir kemiktir.) karışan, birbirine geçen sinirin etrafı.

b. (30a/5), (30a/6)

[= 2]

besāyis: < ? Okların içerisinde en zayıf, en kötü olanı.

b. (199b/1)

[= 1]

besle-: Beslemek, yiyecek ve içeceğini sağlamak, bakmak.

b.-di (12a/15)

b.-digi (37a/14)

b.-r (37b/11)

b.-rsin (13b/12)

b.-yenlere (4b/13)

[= 5]

besleme: Besleme işi.

b. + si (11a/1)

[= 1]

beslemeg: Beslemek.

b. + i (130b/11)

[= 1]

beslemek: Beslemek.

b. (12a/2), (15b/2), (57b/10), (58b/4), (6a/13)

b. + de (11b/6)

b. + den (6a/2)

[= 7]

beslen-: Beslenmek, besleme işine konu olmak.

b.-mez (67a/8)

b.-miş (20b/13)

[= 2]

beslenmeg: Beslenmek.

b. + e (58b/2)

[= 1]

beş: 1. Dörtten sonra gelen sayının adı. 2. Bu sayıyı gösteren 5 ve V rakamlarının adı.

b. (116a/14), (116a/15), (116a/4), (116a/9), (117b/13), (118a/1), (118a/17), (118b/1), (120b/11), (123a/6), (126b/15), (12b/15), (177b/13), (177b/8), (17b/14), (17b/15), (187a/17), (18a/8), (18b/15), (22b/2), (41b/17), (42a/13), (42a/3), (42a/4), (42a/7), (42b/1), (59a/1), (59a/2), (68b/14), (94b/9)

b. + dür (100b/2)

b. + er (117b/11), (126b/16)

b. + inci (26b/16), (41a/11), (59a/3)

[= 36]

beşāret: < Ar. Müjde, muştu.

b. + édün (206a/11)

[= 1]

beş yüz: beş yüz sayısı.

b. (22b/2), (74a/5), (94b/8)

[= 3]

bevāsīr: < Ar. Basurlar, mayasıllar. bk. bevāsīr

b. (101a/12), (101a/3)

b. + ün (118a/16), (118a/17), (123b/12)

[= 5]

bevāsīr: < Ar. Basurlar, mayasıllar. bk. bevāsīr

b. + den (115a/5)

b. + ün (110a/3), (113b/4)

[= 3]

bevl: < Ar. 1. İdrar, sidik, çiş. 2. İşeme.

b. (109a/11), (109a/8), (112a/10),
(113b/13), (116b/3), (122a/11), (126a/12),
(90b/4), (95b/17)

b. + i (109a/16), (110a/1), (110b/14),
(111b/15), (118b/10), (122b/7), (13a/2),
(41b/9), (42b/13), (68a/12), (72b/11)

b. + inden (118b/7)

b. + ine (72b/10)

b. + ini (117b/3), (121a/8)

b. + inüj (32b/9)

b. + üj (107a/10)

b. + ède (41b/5)

b. + èdecek (122a/11)

b. + èdemez (112a/9), (122a/7)

b. + èder (112a/10), (112a/14), (112a/6),
(112a/7), (113a/16), (122a/14)

b. + èdesin (195a/12)

b. + èdince (122a/16)

b. + ètdügi (41b/7)

b. + ètdükde (112a/10), (112a/7), (112a/9),
(68a/12)

b. + ètmege (122a/8)

b. + ètmek (112a/9)

b. + ètmezse (122a/14)

[= 46]

bevl-i dem: <Ar. Kanlı idrar, idrarda kan görülmesi.

b. (102a/2)

[= 1]

beyân: <Ar. Anlatma, açık söyleme, bildirme.

b. (208b/3), (4a/7), (55b/1)

b. + a (115a/4)

b. + eyledik (170a/4)

b. + eyledük (115b/11), (42b/16)

b. + ı (188a/8), (194a/3)

b. + ına (188b/11)

b. + ındadır (59a/4)

b. + ındadır (182a/8), (212b/7), (75a/10),
(76a/10), (83b/7), (87b/15)

b. + olunmuşdur (4b/16), (5a/1), (5a/5)

b. + undadır (180b/2)

b. + èden (115b/10)

b. + èder (100b/11), (100b/2), (102a/6),
(103a/1), (108a/10), (115b/1), (139b/1),
(147a/14), (149b/1), (150a/9), (154a/1),
(156a/1), (157a/1), (157b/1), (158a/1),
(158b/1), (159a/1), (159b/1), (160a/1),
(160b/1), (161a/1), (161b/1), (162a/1),
(162b/1), (163a/1), (163b/1), (164a/1),
(164b/1), (165a/1), (165b/1), (166a/1),
(167a/1), (168a/1), (169a/1), (169a/10),
(169b/12), (169b/8), (170a/6), (170a/7),
(178a/8), (178b/4), (179a/10), (181a/11),
(181b/1), (182a/11), (183b/11), (185a/1),
(185b/14), (188a/7), (188b/10), (188b/5),
(188b/6), (191b/10), (194a/13), (194a/3),
(195b/1), (196a/5), (198a/1), (199b/3),
(207a/11), (211b/11), (214a/8), (215b/13),
(216a/11), (216a/17), (216a/6), (217b/6),
(3b/2), (3b/2), (3b/3), (40b/12), (43a/1),
(43a/5), (56b/8), (59a/9), (59b/7),
(67a/14), (84b/15), (89a/3), (89b/17),
(89b/3), (90a/13), (93b/13), (93b/9),
(94b/7), (97b/3), (99a/4)

b. + èderiz (170a/4)

b. + èderüz (34b/4)

b. + ètdigümüz (108a/9)

b. + ètdükdenşonra (201b/15)

b. + ètmege (114b/17), (201b/16)

[= 115]

beyâz: <Ar. Ak; kara, siyah karşıtı.

b. (114a/5), (115a/10), (120b/14),
(120b/2), (125a/3), (15b/17), (171b/3),
(18a/2), (194b/4), (215a/10), (215a/10),
(215a/9), (24b/17), (25b/16), (26a/10),

(26a/11), (26a/6), (26a/7), (36b/12),
(45a/1), (51b/1), (52b/1), (53a/1), (53a/2),
(55b/14), (55b/3), (55b/5), (55b/6),
(55b/7), (55b/8), (56a/11), (56a/12),
(56a/16), (56a/4), (56a/7), (56a/9),
(56b/1), (56b/10), (56b/13), (56b/13),
(56b/14), (56b/15), (56b/2), (56b/3),
(56b/5), (56b/6), (56b/7), (56b/9), (57a/6),
(57a/8), (62a/1), (62a/1), (63a/1), (89a/10),
(89a/8), (89b/2), (95b/1)

b. + a (47b/2), (56a/2), (56b/4)

b. + da (56b/1)

b. + dan (53a/2), (55b/4), (57a/6)

b. + dur (169a/6), (171b/2), (55b/2),
(62b/3)

b. + ı (111a/2), (169a/6), (197a/1),
(19a/16), (206a/10), (215a/8), (217a/17),
(52a/1), (52b/2), (56a/14)

b. + ında (111a/17)

b. + ından (214a/3)

b. + ola (15b/17), (172b/4), (48a/2),
(48b/1), (50b/1), (51b/1), (52a/1), (90b/13)

b. + uñ (115a/10)

[= 89]

beyāz-ı ‘ayn: < Ar. Beyaz göz.

b. (101a/17)

[= 1]

beyāzlıg: < Ar. + T. Beyazlık.

b. + ı (39a/4)

b. + ın (56b/8)

[= 2]

beyāz sükker: < Ar. Beyaz şeker.

b. (120b/2)

[= 1]

beydā’: < Ar. 1. Tehlikeli yer. 2. Sahra, çöl. 3.
Mekke ile Medine arasında düz bir yer.

b. + imücerredāt (201b/8)

[= 1]

beydā’-i mücerredāt: < Ar. Soyutluklar, mefhumlar
çölü.

b. (201b/8)

[= 1]

beyn: < Ar. 1. Ara, aralık. 2. Arada, araya,
arasında.

b. + i (122b/17), (133b/2), (151b/4),
(26b/3), (26b/7), (27a/17), (27a/3), (96b/4)

b. + inde (103b/16), (109b/15), (114a/7),
(115b/3), (119a/6), (122b/17), (126b/9),
(131b/11), (133b/3), (135a/12), (136a/1),
(140b/1), (145b/11), (146b/1), (147b/2),
(151a/16), (153b/5), (153b/5), (155a/12),
(16b/13), (178b/2), (179a/3), (201a/16),
(204a/9), (209b/12), (20a/11), (20a/12),
(20a/5), (26b/3), (26b/6), (26b/8),
(27a/17), (27a/7), (27b/11), (29a/10),
(29a/6), (30a/12), (30a/14), (30a/14),
(30b/11), (30b/13), (30b/8), (31a/17),
(31a/4), (32a/6), (32b/5), (33b/2), (34a/2),
(35b/14), (39a/17), (39b/6), (45a/1),
(67a/11), (67a/5), (69b/15), (72a/17),
(77a/13), (77a/13), (85a/6), (86b/15),
(8b/15), (99a/17)

b. + indedür (26b/8), (28a/2), (30b/12),
(30b/7), (32a/14), (32b/17), (33a/7),
(39b/1), (63b/1), (64a/1), (64b/1)

b. + indeki (33a/1)

b. + inden (27a/10), (27a/4), (30b/16)

b. + ini (146b/5), (151b/4), (30a/8)

[= 88]

beynisi: Beyin.

b. + nden (118b/8)

[= 1]

bey’: < Ar. Satma, satış, satılma, satın alma.

b. + den (120b/4)

b. + edenlerün (120b/3)

b. + ederler (120b/4)
[= 3]

beyt: <Ar. Mesken, hâne, ev, oda, oba.
b. + ini (196a/16), (198a/15)
[= 2]

beyt-i a'îlâ: <Ar. En yüce mesken.
b. + sı (194a/3), (194a/5), (194a/6)
[= 3]

beyt-i esfel: <Ar. En aşağı mesken.
b. + üñ (194a/4)
[= 1]

beytü'l-ḥarām: <Ar. Kâbe.
b. (2b/17)
b. + uñ (11b/11)
[= 2]

beytü'l-māl: <Ar. Eskiden maliye hazinesi.
b. (211a/1)
[= 1]

beytü'l-māl-i müslimîn: <Ar. Müslümanların
eskiden maliye hazinesi.
b. + i (209a/11)
[= 1]

beyzâ: <Ar. Nâzir ağacına verilen bir diğer isim.
bk. nâzir
b. (169a/11)
[= 1]

beyze'-yi vâhîde: <Ar. Yumurtalardan birinin
olmaması, tek hayalî olma hastalığı.
b. (32b/11)
[= 1]

bez: Bez.
b. (114a/7), (120a/4)
b. + e (104b/8)

b. + ler (108b/17)
[= 4]

bezl: <Ar. Bol bol verme, saçma.
b. (201b/10)
b. + étmegile (203a/2)
[= 2]

bezl-i maḳdûr: <Ar. Elden geldiği kadar yapma.
b. (2b/5)
[= 1]

bezl-i rūḥ: <Ar. Ruh saçma, dağıtma.
b. + étmekde (131a/1)
[= 1]

bezlü'n-nifāk: <Ar. Nifak, münafıklık, iki
yüzlülük gösterme.
b. + édüb (1b/5)
[= 1]

beze: Yara veya çıban sebebiyle vücudun herhangi
bir yerinde oluşan şişkinlik, gудde.
b. (105b/13), (105b/14)
[= 2]

bezr-i kettân: <Ar. Keten tohumu (*Semen linum
usitatissimum*).
b. (120b/10)
[= 1]

bıcaḳ: Bıçak.
b. (169a/16)
[= 1]

bél: Bel.
b. + e (176a/14), (176a/17)
b. + i (217a/17)
b. + ine (176b/1)
[= 4]

bésle-: Beslemek.

b.-yenler (217b/5)

[= 1]

béslemek: Beslemek.

b. (215b/3)

b. + den (205b/5)

[= 2]

bêş: Beş.

b. (119b/14), (121a/4), (121b/8), (123b/8),
(166b/11), (188a/12), (193a/8), (206b/9),
(210a/17)

[= 9]

bêş yüz biñ: Beş yüz bin sayısı.

b. (210a/17)

[= 1]

béz: bk. bez

b. (119a/17), (124b/5), (83b/6)

b. + den (118a/2)

[= 4]

bıñar: Yerden kaynayarak çıkan su, kaynak, pınar.

b. (210b/4)

[= 1]

bırağ-: Bırakmak.

b.-sa (79a/10)

[= 1]

bırağ-: Bırakmak.

b.-dılar (190a/8)

b.-maya (72a/16)

b.-sağ (79b/13)

[= 3]

bī-bedel: <Far. + Ar. Benzersiz, eşsiz.

b. (31a/14)

[= 1]

bidā: <Ar. bk. bedā'

b. + étdük (43a/5)

[= 1]

bid'at: <Ar. 1. Sonradan meydana çıkan şey. 2. Peygamber zamanından sonra dinde meydana çıkan şey.

b. + ehli (4b/9)

[= 1]

bi-emri'l-lāh: <Ar. Allah'ın emriyle.

b. (202b/13)

[= 1]

biğāl: <Ar. Esterler, katırlar.

b. (28b/15), (59b/5), (62b/5), (67a/7),
(88b/3)

b. + de (62b/3), (62b/4)

b. + den (59b/2)

b. + i (110b/9), (59a/10), (59a/9), (59b/3)

b. + idür (59b/2), (59b/2)

b. + üñ (110b/9), (59a/12), (59a/15),
(59b/14), (59b/4), (59b/4), (59b/7)

[= 21]

biğāl-i ūlā: <Ar. Birinci, ilk katır. katırların en iyisi.

b. (67a/12)

[= 1]

bi-ḥamdi'l-lāh: <Ar. Allah'a hamd olsun ki.

b. (127b/6), (118b/6)

[= 2]

bī-ḥuzūr: Huzursuz.

b. + olub (37a/9)

[= 1]

bī-ḥūd: <Far. 1. Kendinden geçmiş olan, çılgın. 2. Bayılmış.

b. (84a/10)

[= 1]

bi-izni'l-lāh: < Ar. Allah'ın izniyle.

b. (119a/12), (119b/12), (119b/17),
(120a/15), (120b/13), (121a/11),
(123b/14), (125a/15), (127a/3), (74b/1)

[= 10]

bi-izni'l-lāh-i te'ālā: < Ar. Allah'ın izniyle.

b. (120a/12), (120a/17)

[= 2]

bī-kıyās: < Far. + Ar. Örneği, dengi olmayan.

b. (130b/6)

[= 1]

bīl: < Far. 1. Bel; çapa. 2. Hind ayvası denilen Hindistan'a mahsus bir meyva. 3. Gübre sepeti.

b. (4a/6)

[= 1]

bīl-: Bilmek.

b. (104a/3), (131a/9), (13b/10), (13b/9),
(148a/5), (151a/6), (175b/1), (80b/5),
(81b/12), (85a/15), (85a/17), (85b/13),
(85b/14), (86b/15), (87b/8)

b.-di (22a/17)

b.-digi (85b/16)

b.-digümüz (59a/10)

b.-diler (200b/8), (2b/13)

b.-diñ (170a/7)

b.-dügi (190b/1)

b.-dügümüz (115b/2)

b.-dügüm (88b/9)

b.-dügün (36a/7)

b.-dük (22b/9)

b.-dükden (23a/2)

b.-düm (14a/14)

b.-e (19b/3), (214a/12), (23a/7), (67a/17),
(78a/15)

b.-eler (119b/9), (207b/17), (207b/17)

b.-enler (6a/7)

b.-esin (132a/17), (136a/17), (137a/15),
(147a/15), (182b/12), (182b/13), (200a/5),
(216b/7), (85b/3), (95a/2), (96a/6)

b.-lāhit-tevfīk (56b/7)

b.-medük (85b/16)

b.-megi (216a/6)

b.-mem (37b/10)

b.-mese (77b/8), (87b/7)

b.-meye (150a/6), (180b/5), (19a/17),
(19b/3), (34a/11), (80b/1), (80b/2)

b.-meyenler (6a/7)

b.-meyince (200b/4)

b.-meyüb (170a/12), (91a/4)

b.-mez (102b/11), (110a/14), (190a/15),
(191b/3), (191b/4), (212a/5), (80a/12),
(85b/12), (86a/12)

b.-mezsın (95b/10)

b.-se (81a/7)

b.-üb (170a/12), (190b/10)

b.-ün (6b/17)

b.-ür (114b/17), (200b/6), (6b/17), (86a/9)

b.-ürdi (191b/7)

b.-ürse (68b/2)

b.-ürseñüz (6b/7), (9b/7)

b.-ürsin (103b/11), (140b/7), (147b/17),
(166b/15), (81b/14)

[= 92]

bilād: < Ar. Memleketler, şehirler, kasabalar.

b. (170b/1), (202b/12)

b. + a (21b/4)

b. + da (89a/1)

b. + dan (170b/1)

b. + ımuz (12b/1)

b. + ımuza (12b/1)

b. + ında (204b/17), (205b/8)

b. + ınıñ (204b/16)

b. + uñ (205a/1), (21a/13)

b. + uñda (21a/8)

[= 13]

bilād-ı islām: < Ar. İslam memleketleri, şehirleri.

b. + uñ (201b/12)

[= 1]

bilād-ı islāmiyye: < Ar. İslam memleketleri.

b. + den (203a/8)

[= 1]

bilād-ı salṭanat: < Ar. Sultanlık memleketleri.

b. + uña (21a/11)

[= 1]

bilād-ı şiddet: < Ar. Şiddet memleketleri.

b. (210b/14)

[= 1]

bilā-şekk: < Ar. Şüphesiz.

b. (138b/10)

[= 1]

bilāzük: Bilezik,

b. (15a/16)

[= 1]

bi'l-cümle: < Ar. Hep, bütün, toptan.

b. (108a/7), (208b/9), (209a/11)

[= 3]

bildirmeg: Bildirmek.

b. + i (202b/4)

[= 1]

bileg: bk. bilek.

b. + e (34a/2)

b. + i (30b/7), (90a/12), (90a/8)

b. + inde (98b/10)

b. + inüñ (39a/8)

b. + üñ (198a/5), (30b/4)

[= 8]

bilek: Elle kolun, ayakla bacağın birleştiği bölüm.

b. (105a/7), (105b/17), (105b/2), (177a/2), (30b/2), (30b/6)

b. + de (103b/16), (104b/4), (105a/12), (178a/1), (192a/12), (192a/9), (198a/3), (30b/2), (30b/5), (39a/6), (39a/7), (98b/7)

b. + leri (56b/15), (90a/12), (90a/8), (90b/15)

[= 22]

bilin-: Bilinmek.

b.-mez (186a/3)

b.-ür (115a/5), (175a/16), (79b/5)

[= 4]

bilinmek: Bilinmek.

b. + den (35a/4)

[= 1]

bi'l-lāhi't-tevfīk: < Ar. Tevfik Allah iledir, başarı Allah'tandır, başarı Allah içindir.

b. (11a/6), (181a/11), (194a/12), (3b/3), (5a/7), (91a/6), (9b/9)

[= 7]

bi'l-lāhi't-tevfīkü ve'l-minnetü: < Ar. Minnet ve tevfik yalnız Allah içindir.

b. (40a/16)

[= 1]

bi'l-lāhü't-tevfīk: bk. bi'l-lāhi't-tevfīk:

b. (131a/5), (132a/2), (191b/9), (67a/13), (74b/5), (75a/9), (99a/3)

[= 7]

bilmeg: Bilmek.

b. + e (34b/7), (41b/3), (67b/8)

b. + ile (137b/11), (137b/12), (137b/13),
(137b/14), (137b/9)

[= 8]

bilmek: Bilmek.

b. (196a/2)

b. + de (11b/1)

b. + dür (205b/12)

[= 3]

biğ: 1. Dokuz yüz doksan dokuzdan sonra gelen sayının adı. 2. Bu sayıyı gösteren 1000 ve M rakamlarının adı.

b. (12a/4), (12a/6), (188a/2), (210a/17),
(211a/4), (211a/4), (211a/4), (212b/8),
(22b/2), (22b/3), (22b/4), (22b/4), (6a/10),
(94b/8)

b. + den (210b/1)

[= 15]

biğ at: Bin adet at.

b. (12a/4)

b. + a (12a/6)

[= 2]

biğ beş yüz altmış: Bin beş yüz altmış (1560) sayısı.

b. (94b/8)

[= 1]

bin-: Binmek.

b. (132a/7)

b.-di (11b/17), (11b/17), (131b/5),
(131b/8), (209a/1), (214b/10)

b.-digi (30a/15), (70a/12), (74b/2), (90a/6)

b.-digiñ (145b/8)

b.-digiñde (85b/4)

b.-digün (83b/13)

b.-dikde (180b/14)

b.-dikleri (82b/3)

b.-dügün (77b/17)

b.-e (114b/1), (70a/12), (82a/10), (84a/14),
(84a/16), (84b/6)

b.-ecek (103b/10), (90a/16)

b.-eler (83b/8)

b.-en (103b/10), (18a/1)

b.-er (131b/4), (83b/10)

b.-erler (131b/13)

b.-erse (75b/10)

b.-ersin (132a/9), (181a/15), (181b/13),
(181b/3), (181b/7), (182a/1), (87b/4)

b.-esin (132a/10), (135b/13), (182a/10),
(182a/14), (182a/7), (183a/12), (183a/5),
(183b/10), (76a/17), (76b/5), (77a/2),
(77a/4), (83b/12), (84b/17), (84b/8),
(84b/8), (87a/12), (95b/15)

b.-meyesin (124b/13)

b.-mez (57a/9)

b.-se (11b/2), (85b/9)

b.-señ (148a/13)

b.-üb (107b/7), (123a/12), (123b/2),
(134b/16), (209a/8), (71b/10), (74b/16),
(78a/5), (82b/5), (82b/9), (84b/1)

[= 73]

binā: < Ar. 1. Yapı. 2. Ev. 3. Yapma, kurma.

b. + olunan (73a/17)

b. + olunmışdur (191a/17)

b. + éde (5a/16)

[= 3]

bindir-: Bindirmek, binmesini sağlamak.

b.-üñ (12b/3)

[= 1]

bindür-: Bindirmek.

b.-e (69b/16), (69b/5), (70a/12), (71a/5),
(71b/9)

b.-mese (76b/14)

[= 6]

bindürmemek: Bindirmemek, binmesine izin vermemek.

b. + dür (100b/4)

[= 1]

binil-: Binilmek.

b.-dükde (84a/8)

b.-se (99a/2)

b.-ür (42b/9), (43a/3), (58a/1), (70b/8)

[= 6]

binmeg: Binmek.

b. + e (131a/12), (131b/2), (148a/6),
(180b/14), (180b/16), (181a/12)

b. + i (132b/10), (180b/15), (91a/1)

[= 9]

binmek: Binmek.

b. (131b/13), (132a/2), (134b/2), (134b/6),
(135a/1), (135a/2), (135a/3), (135a/3),
(180b/8), (182a/8), (200b/8), (59a/11),
(59b/4), (59b/6), (72a/10), (76a/11),
(76b/10), (76b/13), (76b/8), (76b/9),
(78b/12), (98a/4)

b. + de (132a/15), (177b/17)

b. + den (200b/8), (216a/15)

[= 26]

bint-i 'aras: < Ar. Gelincik. bk. ās

b. (101b/13)

[= 1]

bir: Bir.

b. (100b/10), (100b/10), (101b/5),
(101b/8), (102a/3), (102a/3), (102b/1),

(103a/16), (103a/17), (103a/9), (103b/11),
(103b/11), (103b/16), (103b/8), (103b/8),
(104a/10), (104a/12), (105a/15), (105a/5),
(105a/5), (105b/13), (105b/15), (105b/15),
(105b/16), (105b/9), (106a/7), (106b/11),
(106b/4), (106b/8), (107b/13), (107b/16),
(108a/14), (108b/15), (108b/15),
(108b/17), (109b/3), (109b/4), (109b/5),
(10a/5), (10a/5), (10a/7), (10b/14),
(10b/8), (10b/8), (110a/1), (110a/13),
(110a/9), (110a/9), (110b/11), (110b/15),
(110b/17), (110b/4), (110b/6), (111a/3),
(111a/7), (111b/15), (111b/16), (111b/9),
(112b/15), (113a/3), (113b/10), (113b/11),
(113b/2), (113b/4), (114a/14), (114a/7),
(114b/1), (114b/11), (114b/13), (114b/14),
(115a/10), (116a/1), (116a/1), (116a/3),
(116a/5), (116a/6), (116a/7), (116b/11),
(116b/11), (116b/15), (116b/5), (116b/5),
(116b/8), (117a/10), (117a/13), (117a/17),
(117a/17), (117a/2), (117a/3), (117a/5),
(117b/13), (117b/17), (117b/2), (117b/7),
(117b/9), (118a/16), (118a/2), (118a/6),
(118a/8), (118b/3), (118b/6), (118b/9),
(119a/17), (119a/2), (119b/15), (119b/16),
(11a/1), (11a/2), (11a/2), (11a/3), (11a/3),
(11a/4), (11a/7), (11a/7), (11b/12),
(120a/2), (120a/4), (120a/4), (120a/4),
(120a/8), (120b/1), (120b/10), (120b/11),
(120b/12), (120b/16), (120b/16),
(121a/14), (121a/3), (121a/5), (121a/8),
(121b/11), (121b/11), (121b/11),
(121b/15), (121b/3), (121b/4), (121b/7),
(122a/1), (122a/13), (122a/13), (122a/15),
(122b/11), (122b/17), (122b/4), (122b/4),
(122b/5), (123a/10), (123a/17), (123a/6),
(123a/6), (123b/11), (123b/11), (123b/13),
(123b/15), (123b/17), (123b/3), (123b/5),
(123b/7), (123b/7), (124a/1), (124a/17),
(124a/2), (124a/2), (124a/7), (124b/16),
(124b/16), (125a/17), (125b/10),
(125b/11), (125b/15), (125b/15),
(125b/17), (125b/3), (125b/4), (126a/1),
(126a/17), (126a/4), (126a/9), (126b/1),
(126b/11), (126b/17), (126b/2), (126b/4),

(126b/5), (127a/12), (127a/16), (127a/16),
 (127a/4), (127a/6), (127b/4), (12a/16),
 (12a/3), (12a/4), (12b/1), (12b/12),
 (12b/13), (12b/16), (12b/16), (12b/16),
 (12b/2), (12b/3), (12b/3), (131a/10),
 (131a/17), (131a/7), (131a/8), (131b/1),
 (131b/1), (131b/11), (131b/12), (131b/2),
 (131b/5), (132a/12), (132a/9), (132b/12),
 (132b/12), (133a/1), (133a/17), (133a/9),
 (133b/13), (133b/14), (133b/14), (133b/2),
 (134a/1), (134a/15), (134a/16), (134b/17),
 (134b/7), (134b/9), (135a/12), (135a/8),
 (135b/10), (135b/11), (135b/12), (135b/7),
 (136a/10), (136a/14), (136a/8), (136a/8),
 (136a/9), (136b/10), (136b/13), (136b/13),
 (136b/14), (136b/14), (136b/14),
 (136b/16), (136b/16), (136b/16),
 (136b/16), (136b/5), (136b/6), (136b/6),
 (136b/6), (136b/7), (136b/7), (136b/8),
 (137a/1), (137a/2), (137a/3), (137a/4),
 (137a/6), (137b/1), (137b/2), (138a/4),
 (138a/9), (138b/13), (138b/3), (141a/3),
 (143a/10), (143a/10), (144a/1), (144a/13),
 (144a/3), (144a/6), (145b/1), (145b/14),
 (145b/14), (145b/7), (146a/1), (146a/4),
 (146a/7), (146b/1), (146b/10), (146b/13),
 (146b/13), (146b/16), (146b/9), (147a/2),
 (147a/6), (147b/11), (147b/3), (148a/13),
 (148a/17), (148a/3), (148a/4), (148b/16),
 (148b/4), (148b/7), (14a/11), (14a/12),
 (14a/4), (151a/7), (151b/1), (151b/2),
 (152b/4), (152b/4), (152b/6), (153a/1),
 (153a/15), (153a/16), (153b/1), (153b/8),
 (153b/8), (154b/1), (155b/10), (155b/2),
 (155b/6), (156b/10), (157a/1), (157b/1),
 (157b/1), (15b/11), (15b/12), (15b/17),
 (15b/8), (160a/1), (160b/1), (162a/1),
 (162b/1), (163a/1), (163a/1), (163b/1),
 (164a/1), (164b/1), (164b/1), (164b/2),
 (165a/1), (165b/1), (166b/14), (166b/2),
 (167a/1), (167a/13), (167a/13), (167a/13),
 (167a/17), (167a/2), (167a/6), (167a/8),
 (167b/1), (167b/10), (167b/10), (167b/4),
 (168b/11), (168b/13), (168b/13),
 (168b/13), (168b/14), (168b/6), (169a/10),

(169a/11), (169a/2), (169a/3), (169b/3),
 (169b/6), (169b/7), (16b/10), (170a/16),
 (170a/8), (170b/1), (170b/1), (170b/3),
 (171a/6), (171b/12), (171b/6), (172b/2),
 (173b/4), (174b/16), (175a/17), (175b/15),
 (175b/4), (175b/4), (175b/4), (175b/4),
 (175b/6), (176a/10), (176a/10), (176a/16),
 (176b/12), (177a/15), (177a/17), (177a/9),
 (177b/10), (177b/10), (177b/6), (177b/6),
 (177b/9), (178a/11), (178a/11), (178a/11),
 (178a/17), (179a/11), (179a/13), (179a/9),
 (179b/1), (179b/1), (179b/1), (179b/12),
 (179b/2), (179b/2), (17b/14), (17b/15),
 (180a/16), (180a/3), (180b/14), (180b/3),
 (181a/2), (181b/13), (181b/17), (182a/15),
 (182a/15), (182a/16), (182b/1), (182b/12),
 (182b/13), (182b/8), (183b/4), (184a/1),
 (184a/10), (184a/2), (184a/3), (184a/9),
 (184a/9), (185b/2), (186a/1), (187a/1),
 (187a/2), (187b/4), (187b/4), (187b/5),
 (188a/11), (188b/17), (189a/8), (189a/9),
 (189b/1), (189b/4), (189b/4), (189b/5),
 (18a/1), (18b/3), (18b/4), (191a/10),
 (191a/12), (191b/11), (191b/12),
 (191b/17), (191b/3), (192a/1), (192a/12),
 (192a/16), (192b/8), (193b/13), (193b/5),
 (193b/9), (194a/10), (194b/12), (194b/13),
 (194b/14), (194b/15), (194b/16), (195a/9),
 (195a/9), (195b/10), (195b/2), (195b/4),
 (195b/5), (195b/6), (195b/6), (196a/1),
 (196a/12), (196a/3), (196a/6), (196b/1),
 (196b/14), (196b/14), (196b/15),
 (196b/16), (196b/16), (196b/4), (198a/14),
 (198a/15), (198a/9), (198b/1), (198b/17),
 (199a/10), (199a/5), (19b/14), (200b/14),
 (202a/11), (203a/4), (205a/10), (205a/11),
 (205a/14), (205a/14), (205a/16),
 (205a/16), (205a/9), (205b/15), (205b/15),
 (206b/15), (206b/6), (206b/8), (206b/9),
 (207a/1), (207a/2), (207a/7), (207b/1),
 (207b/10), (208a/10), (208a/5), (208b/11),
 (208b/17), (208b/3), (208b/3), (208b/4),
 (208b/4), (208b/6), (209a/1), (209a/5),
 (209a/5), (209a/8), (209b/1), (209b/13),
 (209b/14), (209b/16), (209b/3), (209b/5),

(209b/5), (20a/2), (20b/1), (20b/4),
 (20b/6), (210a/14), (210a/14), (210a/15),
 (210a/2), (210a/6), (210a/7), (210a/8),
 (210a/9), (210b/1), (210b/10), (210b/16),
 (210b/2), (210b/2), (210b/4), (210b/4),
 (210b/6), (210b/7), (210b/7), (210b/7),
 (211a/13), (211a/15), (211b/2), (211b/3),
 (212a/4), (212a/4), (212a/8), (212b/8),
 (213a/15), (213a/4), (213a/5), (213b/15),
 (213b/16), (213b/3), (213b/8), (213b/8),
 (214a/12), (214a/14), (214a/16), (214a/4),
 (214a/4), (214a/4), (214a/9), (214a/9),
 (214b/11), (214b/12), (214b/12),
 (214b/15), (214b/3), (214b/3), (214b/7),
 (214b/7), (214b/8), (214b/8), (215a/1),
 (215a/3), (215a/3), (215b/15), (215b/16),
 (215b/16), (216b/2), (216b/2), (217a/15),
 (217a/17), (21b/6), (21b/9), (22a/15),
 (22a/17), (22b/10), (22b/3), (23a/17),
 (23a/3), (23a/5), (23b/11), (24b/4),
 (25a/12), (25a/3), (25b/5), (26a/11),
 (26a/12), (27a/16), (28b/17), (29b/15),
 (30a/1), (30a/12), (30a/13), (30a/14),
 (30a/2), (30a/6), (31b/15), (33b/15),
 (34b/13), (34b/14), (34b/6), (34b/6),
 (34b/6), (35a/6), (35a/7), (35a/7),
 (35b/13), (35b/16), (35b/4), (35b/4),
 (36a/7), (36b/16), (37a/13), (37a/14),
 (37a/8), (37b/16), (37b/2), (37b/9),
 (38a/5), (39a/1), (39a/5), (39b/6), (3a/17),
 (3b/17), (40a/13), (41a/1), (41a/2),
 (41a/2), (41a/5), (41b/15), (41b/17),
 (41b/6), (48a/2), (50a/2), (52a/2),
 (55b/10), (55b/5), (55b/5), (55b/6),
 (55b/7), (55b/8), (56b/4), (57a/2), (57a/7),
 (57a/9), (57b/12), (57b/13), (57b/15),
 (57b/5), (57b/8), (58a/10), (58a/4),
 (58a/5), (58a/6), (58a/7), (58a/8), (58a/9),
 (58b/1), (58b/1), (58b/12), (58b/7),
 (59a/5), (59b/3), (5a/15), (5a/15), (5b/4),
 (5b/5), (62b/4), (67a/7), (68a/1), (68a/1),
 (68a/2), (68a/8), (68a/8), (69a/13),
 (69a/17), (69a/2), (69a/2), (69a/5), (69a/7),
 (69a/9), (69b/10), (69b/11), (69b/15),
 (69b/9), (69b/9), (6a/10), (70a/15),

(70a/3), (70a/9), (70b/10), (70b/3),
 (70b/5), (70b/7), (71a/2), (71a/8),
 (71b/15), (71b/5), (71b/9), (71b/9),
 (72b/1), (73b/12), (74a/1), (74a/12),
 (74a/15), (74a/4), (74a/5), (74b/1),
 (75a/7), (75b/1), (75b/12), (75b/16),
 (76a/4), (76a/5), (76b/12), (76b/13),
 (76b/13), (76b/5), (77a/11), (77a/15),
 (77a/2), (77a/4), (77a/7), (77a/7), (77a/8),
 (77a/8), (77b/10), (78a/14), (78a/14),
 (78a/15), (78a/7), (78a/9), (78b/7),
 (78b/8), (78b/8), (78b/9), (79a/3), (79a/4),
 (79b/11), (79b/11), (79b/17), (7a/13),
 (80a/1), (80a/1), (80a/11), (80a/12),
 (80a/12), (80a/6), (80b/10), (80b/11),
 (80b/2), (80b/4), (81a/12), (81b/15),
 (81b/16), (81b/2), (82a/15), (82a/16),
 (82a/4), (82a/7), (82b/1), (82b/11),
 (82b/2), (82b/2), (83a/10), (83a/13),
 (83a/15), (83a/7), (83a/9), (83b/13),
 (83b/17), (83b/3), (83b/6), (84b/13),
 (84b/4), (84b/4), (85a/1), (85b/13),
 (86a/10), (86a/2), (86b/15), (87a/1),
 (87a/13), (87a/15), (87a/16), (87a/16),
 (87a/6), (87b/1), (87b/17), (87b/4),
 (87b/6), (87b/6), (87b/7), (88a/15),
 (88b/13), (88b/4), (88b/5), (89a/15),
 (89a/15), (89a/16), (89a/16), (8a/17),
 (8a/7), (8b/1), (8b/13), (90a/4), (90a/9),
 (90b/5), (94b/12), (94b/14), (94b/14),
 (94b/17), (94b/8), (95a/10), (95a/10),
 (95a/11), (95a/15), (95a/16), (95a/16),
 (95b/10), (95b/13), (95b/3), (95b/5),
 (95b/6), (95b/6), (95b/8), (96a/14),
 (96a/7), (96b/13), (96b/2), (96b/2),
 (96b/3), (96b/5), (97a/12), (97b/10),
 (97b/15), (97b/17), (97b/5), (97b/8),
 (98a/10), (98a/5), (98a/9), (98b/10),
 (98b/14), (98b/15), (98b/17), (99a/14),
 (99a/6), (99a/7), (99a/7), (99a/9)
 b. + er (113a/10), (117a/16), (117b/4),
 (123a/4), (125b/14), (126b/5), (134a/12),
 (165a/2), (87a/3)

b. + i (133a/17), (192b/13), (198b/12),
(216a/15), (3b/17)

b. + inci (41b/14)

b. + ine (89b/10)

b. + isi (104a/2), (107a/13), (111b/11),
(112a/17), (133b/13), (133b/13), (134b/3),
(134b/3), (151a/7), (151a/8), (156b/2),
(158a/1), (166b/10), (167a/15), (171b/10),
(177a/1), (17b/14), (184a/5), (184a/6),
(185b/16), (186b/10), (186b/8), (188a/9),
(189a/14), (189a/14), (189a/15), (189b/1),
(189b/2), (189b/2), (192b/12), (198a/2),
(198a/3), (201b/8), (202b/3), (204a/3),
(204a/6), (212a/14), (212a/15), (212b/8),
(213a/12), (213b/11), (213b/11),
(213b/12), (213b/7), (214a/17), (214b/4),
(216a/13), (216a/15), (23b/7), (2a/11),
(2b/3), (33a/3), (37a/1), (58b/5), (59a/6),
(59a/7), (59a/8), (80b/3), (84b/5), (84b/6),
(89b/8), (116a/7), (213a/12), (203a/10)

b. + isidür (15a/11)

b. + isin (201b/3)

b. + isinde (103a/4), (10a/14), (136a/12),
(136a/12)

b. + isinden (116b/11), (117b/6), (121b/8),
(126a/2), (126a/3), (126b/14)

b. + isine (107a/13), (107b/15), (111b/11),
(167a/3), (184a/7), (189b/7), (192a/2),
(208b/10), (214b/1), (25a/10), (42b/2),
(56a/14), (56a/6), (83a/1)

b. + isini (116a/6), (126b/1), (184a/15),
(195b/4), (195b/4), (212b/9), (37b/2)

b. + isinün (131a/1), (213b/12), (25a/10),
(106b/10)

b. + le (210a/2)

b. + ola (195b/13)

[= 1000]

birbiri: Birbiri, karşılıklı olarak bir diğeri.

b. + nün (206b/2), (212a/7)

b. + yle (25a/17)

[= 3]

birer birer: Teker teker.

b. (116a/9), (119a/4), (83b/16), (177b/9)

[= 4]

biribiri: Birbiri, karşılıklı olarak bir diğeri.

b. (206a/17)

b. + ıde (154b/1), (154b/8)

b. + nden (134a/12), (167a/10)

b. + ne (104a/11), (104a/16), (105b/5),
(109a/16), (109a/6), (110a/12), (112a/17),
(113a/4), (113a/5), (114a/17), (114b/2),
(114b/4), (115a/1), (118a/7), (120a/4),
(156b/1), (158b/1), (159b/2), (166b/10),
(171b/8), (181a/12), (18b/10), (18b/11),
(26a/8), (33a/10), (35b/11), (72a/14),
(72b/12), (90a/17), (90b/15), (95a/8)

b. + nün (116a/5), (121b/5), (123a/13),
(173b/2), (173b/4), (191a/15), (69b/6)

b. + yle (125b/3)

[= 44]

birkaç: bk. birkaç

b. (103a/10), (103a/14), (122a/6),
(123a/12), (124a/5), (124a/8), (131a/17),
(132a/16), (137a/14), (148a/6), (170a/1),
(176a/9), (176b/17), (176b/3), (177b/5),
(178a/11), (178a/4), (179a/14), (179b/4),
(180b/4), (181a/12), (182a/14), (209b/10),
(28a/2), (59a/6), (69b/5), (69b/6),
(78a/10), (78a/5), (83b/15), (84a/6)

[= 31]

birkaç: Birkaç, çok olmayan, az sayıda, az.

b. (195b/10), (58a/16), (86b/7), (86b/7),
(93b/1), (95b/15)

[= 6]

birle: ile edatı.

b. (144a/9)

[= 1]
birr-i yüz: < Ar. Yüz aklıḡı, temizliḡi, güzelliḡi.

b. (5a/5)

[= 1]

bi'se'l-maṣīr: < Ar. Cehennem.

b. + dūr (8b/3)

[= 1]

bī-sidād: < Ar. Kapanmak ile , kapatmaya yarayan şey ile.

b. + da (201a/15)

[= 1]

bismi'l-lāh: < Ar. Allah'ın adı, besmele.

b. (216a/17)

[= 1]

biṣ: Pişmek.

b.-miş (169a/15), (194a/15)

[= 2]

biṣūr: Pişirmek.

b.-e (73a/7)

b.-esin (117b/4), (118a/8), (118b/2)

[= 4]

bit: Bitmek, tükenmek.

b.-diḡi (33a/15), (33a/17), (90b/12)

b.-diḡi (183a/4), (183b/9), (22b/11)

b.-düḡi (26b/17)

b.-düḡi (106b/5), (180a/1)

b.-ecek (169b/1), (169b/2), (181b/6),
(23b/2), (26a/11), (27b/13), (89b/1),
(89b/14), (89b/2)

b.-en (27b/11)

b.-er (114b/12), (125a/15), (169a/2),
(169a/3), (17b/9), (199a/6), (214a/4),
(32a/15), (41a/12), (89a/14), (90b/4)

b.-miş (112a/16), (58a/11)

[= 32]

bi-ṭarīḡ aḡirī melekü'l-mevt: ?

b. (20a/12)

[= 1]

bitiṣdir: Bitirtirmek, bitişik hale getirmek.

b.-meyince (132b/17)

[= 1]

bitle: < T. 1. Bir işin ardına düşmek. 2. bitlerini ayıklamak.

b.-r (213b/17)

[= 1]

bitmeg: Bitmek.

b. + e (94a/7)

[= 1]

bitür: Bitirmek.

b.-esin (98b/14)

[= 1]

biz: Biz.

b. (105a/13), (105a/16), (108a/14),
(108a/9), (110a/10), (115a/7), (115b/11),
(115b/2), (116b/3), (11a/10), (11a/5),
(122b/1), (12b/1), (138a/17), (138b/12),
(13a/16), (13a/16), (140b/15), (151a/11),
(15a/15), (180b/14), (181a/2), (181a/7),
(185b/10), (186b/12), (18a/16), (18a/7),
(18b/2), (191b/8), (193a/12), (195a/5),
(195b/16), (19a/3), (19a/6), (19a/8),
(200b/12), (200b/15), (206a/11),
(207a/10), (207a/9), (209a/4), (209a/6),
(209a/6), (209a/7), (209b/1), (209b/1),
(209b/10), (214b/14), (21b/12), (22b/3),
(22b/9), (23a/14), (23a/16), (3b/6),

(40a/14), (42b/15), (58b/5), (59a/10),
(59a/12), (71b/11), (73a/4), (74b/11),
(75b/9), (81b/5), (84b/7), (85b/16),
(88b/7), (89a/4), (91a/5), (99a/1), (99b/4)

b. + den (3b/6)

b. + e (10b/10), (12b/1), (13a/15), (13b/5),
(15b/2), (211a/10), (214b/14), (6a/10)

b. + i (12b/1), (209a/6), (3b/6)

b. + im (190a/2)

b. + üm (108a/5), (115b/4), (12b/1),
(13b/12), (188b/5), (189a/10), (193b/4),
(198b/1), (20b/12), (20b/12), (215a/13),
(58b/5), (68a/7), (98a/12)

[= 98]

boğaz: Boğaz, boynun ön bölümü ve bu bölümü oluşturan organlar, imik, kursak.

b. (24b/12), (28a/1), (28a/2)

b. + a (115a/3)

b. + da (115a/7), (125a/10), (89a/10)

b. + deligi (89b/12)

b. + ı (110a/5), (19b/8), (22b/12), (89a/6),
(90b/12)

b. + ına (116b/8), (118a/13), (118b/2),
(120b/3), (120b/9), (121a/7), (123a/7),
(125b/11), (125b/13), (127a/8), (176a/16)

b. + ında (112b/15), (112b/4), (122b/14),
(179a/15)

b. + ından (117b/14), (121a/9), (123a/4),
(213b/15)

b. + ını (110a/6)

[= 33]

boğazla-: Boğazlamak, boğazını sıkmak.

b.-dı (210a/10)

b.-dıkdanşonra (210a/11)

b.-rsın (127a/15), (217a/2)

b.-yacak (17b/3)

[= 5]

boğazlamak: Boğazlamak.

b. (216a/14)

[= 1]

boğazlan-: Boğazlanmak, boğazlama eylemine konu olmak.

b.-acak (114a/7), (28a/2), (28a/6),
(57b/15), (89b/11)

[= 5]

boğazlık: Boğazlık.

b. + edesin (133a/9)

[= 1]

boğum: 1. Parmak, kamış, saz vb. bitkilerin şişkince bölümü. 2. İnce damarların veya sinirlerin yumak gibi toplandığı yer.

b. (169b/15)

b. + ı (169a/15), (194b/7), (194b/7)

[= 4]

boğum boğum: Çok boğumlu.

b. + olan (16a/4)

[= 1]

bol: Bol, çok.

b. (133b/15), (188b/2), (190b/16),
(217b/2), (59a/14), (67a/6), (73a/11),
(78a/10), (93b/17), (95b/8)

b. + eder (97a/14)

b. + edesin (135b/17)

[= 12]

bolluk: bk. bolluk

b. (195a/13)

[= 1]

bolluğ: bk. bolluk

b. + a (93b/8)

b. + ı (135b/17), (193a/17), (37b/7),
(88b/15)

b. + ından (198a/7)

[= 6]

boluluk: Bol olma durumu.

b. + da (170a/16), (195b/16)

[= 2]

borı: < Ar. Zurna.

b. + laruñ (22a/10)

[= 1]

boş: Boş, dolu karşıtı.

b. (112b/16), (184a/6), (184a/7), (18a/17),
(19a/9), (208a/5), (28a/11), (73a/6),
(96b/2), (96b/8)

b. + ola (184a/6)

b. + olması (169b/13)

[= 12]

boşald-: Boşaltmak, boş hale getirmek.

b.-asın (184a/9)

b.-ub (116b/15)

b.-ursın (117a/17)

[= 3]

boşan-: Boşalmak, boş hale gelmek.

b.-ur (116a/13)

[= 1]

boy: Boy, uzunluk.

b. + ı (175b/14), (17a/11)

b. + ları (174a/17)

[= 3]

boya: Renk vermek, dış etkilere korumak için
eşyanın üzerine sürülen veya içine katılan renkli
madde.

b. + dur (126a/2)

b. + nuñ (113a/16)

[= 2]

boyacı: 1. Boya satan kimse. 2. Boyama işini,
boyacılığı meslek edinen kimse. 3. Boya satılan
dükkân:

b. + lar (82a/11)

[= 1]

boylu: Boylu, boyu olan.

b. (19b/10)

b. + dur (212b/9)

[= 2]

boy(u)n: Gövdenin başla omuz arasında kalan
bölgesi.

b. + ı (104b/12), (109a/16), (111a/1),
(111a/2), (112b/5), (17a/5), (181a/4),
(181a/5), (213a/3), (215a/16), (217b/3),
(23b/1), (23b/14), (24a/8), (36a/10),
(36a/16), (36b/2), (36b/6), (38a/14),
(53a/1), (59a/13), (71a/12), (86b/1),
(87a/3)

b. + ın (27b/6)

b. + ıñ (132a/6)

b. + ına (102a/11), (19a/13), (35a/10),
(71a/11), (85a/2)

b. + ında (114a/11), (12b/13), (57b/15)

b. + ından (71a/17)

b. + ını (112a/12), (35b/2), (37a/15),
(37b/1), (76a/17)

b. + ınıñ (35a/10)

b. + uñ (109a/17), (27b/10), (27b/13),
(27b/14), (27b/15), (27b/16), (27b/17),
(28a/4), (28a/5), (28a/6), (28a/7), (28b/4),
(29a/17), (35a/11), (38b/6), (38b/9)

b. + una (179a/17)

[= 58]

boynuz: Bazı hayvanların başında bulunan, tırnaklı
bir maddeden, uzun, kıvrık veya çatallı koruma
organı.

b. + larıdur (138b/17), (139a/1)

[= 2]

boynuzsuz: Boynuzsuz, boynuzu olmayan.

b. (139a/2)

[= 1]

boy ot: Kuvvetli kokulu sarımsı, beyaz çiçekli otsu bir bitki (*Trigonella foenum graecum*).

b. + in (96b/17)

[= 1]

boyun: Gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi.

b. (142a/3), (166b/4), (168b/4), (178b/2), (180a/6), (24a/8), (27b/10), (27b/12), (27b/16), (27b/2), (28a/4), (28b/2), (28b/5), (28b/9), (38b/10), (38b/11), (38b/5), (38b/9), (57b/5), (59a/13), (71a/11), (71a/13), (72a/15), (87b/11), (89b/12), (90a/15), (90b/10)

b. + da (27b/1), (38b/8)

b. + dan (29a/7)

b. + dur (27b/1)

b. + ı (36a/12), (67a/5), (72a/14), (76a/15), (78a/12), (79a/6), (85b/10), (85b/7), (86b/16)

b. + lardan (27b/2)

b. + ları (193b/14)

b. + larına (68b/17)

[= 43]

boz: 1. Açık toprak rengi. 2. Kül rengi, gri.

b. (57b/1)

[= 1]

bozul-: Bozulmak, bozma işine konu olmak.

b.-a (40a/3)

b.-ur (156b/6)

[= 2]

böcek: Eklem bacaklıların, altı bacaklı, çoğu kanatlı ve vücutları baş, göğüs, karın olarak eklemlerden oluşmuş hayvan sınıfı, haşere.

b. (101a/15), (125a/7)

[= 2]

bög(ü)r: Böğür.

b. + i (111b/14), (114a/13), (158a/2), (23b/3), (45b/1), (71a/12), (90a/16), (90b/3)

b. + inde (120a/13)

b. + ine (71a/10)

b. + ini (111a/6)

b. + inüñ (23b/16), (24a/16)

b. + üñ (122a/11), (197a/5), (32b/4)

[= 16]

bögür: İnsan ve hayvan vücudunun kaburga ile kalça arasındaki bölümü.

b. (187a/14), (29a/8), (32b/17), (32b/2), (32b/5), (90b/6)

b. + dür (57b/15)

b. + e (32b/3)

b. + leri (112b/16), (115a/1), (55a/4), (71a/16), (71b/14), (72a/14), (72a/6), (72b/3), (73b/14), (73b/7), (90b/2)

b. + lerinden (69a/3), (71a/17)

b. + lerini (134a/11)

[= 22]

bögürtlen: Bögürtlen, 1. Gülgillerden, bahçe çitlerinde, yol kenarlarında kendiliğinden yetişen dikenli ve çok yıllık bir çalı, diken dutu, it üzümü (*Rubus caesus*) 2. Bu bitkinin önce kırmızı, olgunlaştığında kararan mayhoş yemişi.

b. (118a/12)

[= 1]

bögürtlen diken: Bögürtlen diken.

b. + nün (118a/12)

[= 1]

bölüg: Bölük, bir bütünden ayrılmış olan parça, kısım.

b. + i (70b/2)

b. + in (71a/8), (71a/8)

b. + inden (69a/9)

b. + ün (69a/9)

b. + ünden (71a/7)

[= 6]

böyle: Böyle, bunun gibi, buna benzer.

b. (108b/11), (108b/16), (116b/16), (116b/2), (122b/13), (12b/4), (135a/17), (143a/15), (146b/2), (146b/9), (179a/16), (17a/4), (182a/1), (182a/4), (192a/17), (192b/14), (194a/9), (195a/13), (204a/12), (210b/1), (212b/7), (6b/7), (81b/5), (82a/2), (83b/10), (88b/7), (96a/10)

b. + dür (105a/12), (144a/7), (172b/13), (179b/8), (213b/13)

[= 32]

böyle böyle: Bunun gibi, buna benzer.

b. + dür (194b/1)

[= 1]

böylece: Tam böyle, bu biçimde.

b. (181b/14), (182a/7)

[= 2]

bu: Bu.

b. (100b/1), (100b/11), (102a/11), (102a/6), (102b/16), (102b/17), (103a/1), (103b/17), (103b/7), (104b/9), (105a/16), (105a/17), (105b/14), (105b/15), (105b/3), (105b/9), (106a/6), (106b/1), (106b/3), (106b/8), (106b/9), (107a/4), (107a/4), (108a/10), (108b/1), (108b/5), (108b/6), (109a/7), (10a/7), (10b/11), (110a/10), (110b/11), (110b/16), (110b/4), (110b/6),

(111a/3), (111b/15), (112a/16), (112b/3), (113a/3), (113a/4), (113b/10), (113b/11), (113b/2), (113b/6), (114a/11), (114b/12), (114b/5), (115a/14), (115b/1), (115b/17), (115b/2), (115b/2), (116a/12), (116a/2), (116a/2), (116b/2), (117a/14), (117a/4), (117b/8), (118b/1), (119a/2), (11b/12), (11b/9), (120a/16), (120a/17), (120a/6), (120b/14), (120b/6), (120b/7), (120b/8), (121a/10), (121a/3), (121a/5), (121a/9), (122a/10), (122a/17), (122a/6), (122a/8), (122b/1), (122b/8), (123a/12), (123a/15), (123b/11), (123b/17), (124a/12), (124a/14), (124a/14), (124a/15), (124a/17), (124a/8), (124b/12), (124b/12), (124b/12), (126a/16), (126a/6), (126b/9), (12a/15), (12b/2), (12b/5), (131a/7), (131a/8), (131b/11), (131b/15), (131b/16), (131b/16), (131b/17), (132a/15), (132a/7), (132a/8), (132b/3), (132b/8), (133a/10), (133a/16), (134a/10), (134a/10), (134a/13), (134b/15), (135a/1), (135b/1), (136a/10), (136a/11), (136b/8), (137a/13), (137a/17), (137a/2), (137a/4), (137b/14), (137b/4), (137b/5), (138a/15), (139b/1), (140b/13), (140b/4), (140b/9), (141a/2), (142a/2), (143a/14), (143a/16), (143a/17), (143a/9), (144a/11), (144a/11), (144a/11), (144a/13), (145a/4), (145b/13), (145b/14), (147a/13), (147a/9), (147b/1), (147b/2), (148a/10), (148a/10), (148a/12), (148a/8), (149b/1), (149b/1), (14a/12), (150a/8), (150a/9), (150b/2), (151a/5), (151a/7), (151a/7), (151b/3), (152b/6), (152b/9), (153a/12), (153a/16), (153a/5), (153a/7), (153b/14), (153b/8), (153b/9), (154a/1), (154b/16), (155a/12), (155a/2), (155a/9), (155b/1), (156a/1), (156b/12), (156b/14), (156b/15), (157a/1), (157b/1), (158a/1), (158b/1), (159a/1), (159a/2), (159b/1), (15a/11), (15b/14), (160a/1), (160b/1), (160b/1), (160b/2), (161a/1), (161a/2), (161b/1), (161b/1), (162a/1), (162a/2), (162b/1), (162b/1), (162b/1), (163a/1), (163a/2), (163b/1), (164a/1), (164b/1),

(164b/2), (165a/1), (165b/1), (166a/1),
 (166a/1), (166b/3), (167a/1), (167b/6),
 (168a/1), (168b/10), (168b/14), (168b/5),
 (169a/1), (169a/10), (169a/2), (169a/3),
 (169b/12), (169b/15), (169b/8), (170a/6),
 (171a/14), (171b/9), (172b/1), (172b/13),
 (174b/14), (175b/6), (176a/12), (176a/8),
 (177b/7), (178a/13), (178a/15), (178a/3),
 (178a/4), (178a/8), (178b/4), (179a/10),
 (179a/5), (179b/14), (179b/2), (179b/5),
 (17a/12), (180a/17), (180b/2), (181a/10),
 (181a/11), (181a/17), (181b/1), (181b/14),
 (181b/14), (181b/3), (182a/11), (182a/15),
 (183a/16), (183a/17), (183a/2), (183b/11),
 (183b/4), (184a/10), (184a/16), (184a/3),
 (185a/1), (185a/1), (185b/14), (185b/9),
 (186a/2), (186b/2), (186b/4), (186b/7),
 (186b/8), (187b/10), (187b/8), (187b/8),
 (188a/12), (188a/13), (188a/3), (188b/13),
 (188b/4), (188b/5), (188b/5), (190a/14),
 (190a/16), (190a/9), (190a/9), (190b/10),
 (190b/10), (190b/17), (190b/3), (190b/5),
 (190b/9), (190b/9), (191a/16), (191a/17),
 (191b/1), (191b/10), (191b/5), (192a/10),
 (192a/7), (193a/11), (193b/11), (193b/15),
 (193b/16), (193b/17), (194a/13), (194a/2),
 (194a/9), (194b/1), (195b/1), (196a/10),
 (196a/2), (196a/5), (197b/11), (197b/13),
 (197b/2), (197b/4), (198a/1), (198b/13),
 (198b/16), (198b/5), (199a/17), (199a/3),
 (199b/3), (19a/17), (19b/10), (19b/13),
 (200b/1), (200b/8), (201a/15), (202a/11),
 (202a/15), (202a/16), (202b/7), (203a/12),
 (203a/4), (204a/11), (204b/9), (205a/14),
 (205a/9), (205b/5), (206b/4), (207a/5),
 (208b/15), (209a/14), (209b/5), (209b/6),
 (209b/6), (209b/8), (209b/9), (209b/9),
 (20a/1), (20a/10), (20a/11), (20a/15),
 (20a/3), (20a/9), (20b/16), (210a/11),
 (210a/14), (210a/15), (210a/2), (210a/3),
 (210b/10), (210b/16), (210b/5), (211a/10),
 (211b/11), (212b/12), (212b/12),
 (212b/14), (212b/5), (212b/7), (213a/10),
 (213a/5), (214a/14), (214a/7), (214a/8),
 (214b/15), (214b/2), (214b/5), (215a/2),

(215b/12), (215b/9), (216a/12), (216a/17),
 (216a/6), (216b/14), (217b/6), (23a/1),
 (23a/2), (24a/13), (24a/4), (24b/3),
 (2a/15), (32a/2), (34a/10), (34a/13),
 (34a/8), (34b/9), (34b/9), (35b/13),
 (36a/6), (36a/8), (36b/13), (36b/4),
 (36b/9), (37b/17), (38a/1), (38a/1),
 (39b/16), (3a/12), (3b/1), (3b/12),
 (40a/14), (40a/14), (40a/2), (40b/12),
 (42b/4), (43a/1), (44b/1), (45a/1), (47a/1),
 (4a/1), (4a/11), (4a/12), (4a/15), (4a/16),
 (4a/2), (4a/3), (4a/3), (4a/5), (4a/6),
 (4b/10), (4b/13), (4b/15), (4b/16), (54b/4),
 (55a/5), (55b/1), (56b/8), (57a/1), (57a/9),
 (57b/7), (58a/4), (58b/1), (58b/8),
 (59a/10), (59a/4), (59a/9), (59b/13),
 (59b/7), (5a/11), (5a/14), (5a/14), (5a/17),
 (5a/5), (5a/6), (5a/6), (5a/7), (5a/9),
 (62b/5), (63b/1), (65a/1), (67a/10),
 (67a/13), (67a/14), (67a/7), (6a/10),
 (6a/13), (6b/14), (6b/7), (73b/6), (74b/4),
 (75a/10), (76a/10), (76b/7), (77a/11),
 (77b/10), (77b/16), (77b/3), (77b/5),
 (78b/14), (78b/17), (78b/9), (7a/12),
 (80a/11), (80b/14), (80b/14), (80b/2),
 (81a/16), (81b/10), (81b/15), (81b/16),
 (82b/6), (82b/7), (82b/9), (83a/12),
 (83b/17), (83b/7), (83b/9), (84a/10),
 (84a/3), (84a/3), (84a/8), (84b/15),
 (84b/9), (85a/11), (85a/12), (85a/13),
 (85a/9), (85b/15), (85b/15), (85b/17),
 (85b/2), (85b/7), (86a/10), (86a/3),
 (87b/15), (88a/2), (89a/3), (89b/17),
 (89b/3), (8a/9), (90a/13), (91a/3), (91a/4),
 (93b/1), (93b/13), (93b/3), (93b/9),
 (94a/17), (94b/13), (94b/2), (94b/7),
 (95a/13), (95a/16), (95a/4), (95a/8),
 (97a/1), (97a/5), (97a/5), (97b/3),
 (98a/11), (98a/12), (98a/17), (99a/4),
 (99b/2), (99b/4), (99b/4), (9b/7)

b. + dur (102a/7), (103a/5), (104a/4),
 (105a/1), (105a/2), (106a/2), (109a/13),
 (109b/2), (111a/17), (111b/8), (112a/1),
 (112b/11), (112b/12), (118b/12), (120b/5),
 (121b/2), (122a/7), (122a/7), (122b/3),

(124a/15), (124a/9), (126b/9), (127a/10),
 (127a/3), (127a/6), (12a/16), (133a/13),
 (133a/14), (133a/17), (133a/17), (134a/5),
 (134b/16), (135a/8), (136a/12), (136a/13),
 (136a/17), (136a/7), (136a/7), (138b/10),
 (138b/8), (150a/1), (150b/1), (152b/1),
 (153a/1), (153a/14), (153b/12), (153b/7),
 (154a/1), (155a/4), (156b/1), (157a/1),
 (157b/1), (167b/5), (168b/1), (169b/14),
 (169b/4), (171b/13), (172b/15), (173b/5),
 (173b/5), (175b/5), (176a/16), (176a/5),
 (176b/13), (176b/4), (177a/1), (178b/14),
 (178b/15), (181a/9), (184a/2), (186a/15),
 (186a/4), (186b/13), (187a/5), (187b/12),
 (188a/8), (190b/15), (191a/16), (191b/16),
 (192b/12), (192b/13), (193a/15), (193b/5),
 (194a/14), (194a/3), (194a/6), (196a/6),
 (197a/11), (197b/10), (199b/1), (19b/15),
 (19b/8), (200b/8), (202b/15), (204a/3),
 (206a/7), (207a/12), (208b/1), (209b/8),
 (211a/5), (211b/13), (212b/11), (216a/13),
 (216a/15), (216a/15), (23a/6), (35b/9),
 (38a/9), (39b/10), (41b/3), (42b/15),
 (52b/1), (5a/16), (65b/1), (67b/13),
 (68b/5), (69a/1), (6b/5), (6b/9), (73a/7),
 (74b/13), (75b/15), (75b/7), (76b/3),
 (77b/10), (77b/6), (80b/4), (81a/8),
 (81b/10), (82b/1), (83a/3), (84a/2),
 (85b/4), (88b/12), (88b/5), (88b/9),
 (94b/14), (95a/16), (95a/9), (95b/11),
 (96a/17), (97a/12), (97a/9), (97b/4),
 (97b/5), (97b/7), (98a/11), (98a/4),
 (98b/3), (99a/5)

b. + idi (211b/7)

b. + lar (4a/5)

b. + ға (104b/13), (104b/6), (105a/3),
 (110b/12), (122a/17), (122a/5), (122b/8),
 (13a/9), (142a/4), (147b/8), (16b/11),
 (170a/14), (171a/5), (175b/16), (181a/9),
 (183b/7), (188a/3), (191a/9), (191b/15),
 (192a/10), (197b/2), (199b/1), (208b/6),
 (210b/16), (215a/12), (216a/16), (24b/3),
 (24b/3), (34a/14), (36a/3), (48b/2),
 (51b/2), (82b/12), (84a/17)

b. + ғлар (34b/10)

b. + nda (136a/14), (136b/7), (138b/5),
 (143a/15), (153b/10), (153b/14),
 (176b/11), (177a/7), (177a/7), (178b/17),
 (180b/4), (185b/7), (188a/16), (188a/16),
 (190a/8), (193b/13), (195b/16), (197b/13),
 (208a/2), (210b/1), (210b/11), (215a/15),
 (74b/16), (79a/3), (82b/1), (9b/10)

b. + ndadur (197a/6)

b. + ndan (104b/16), (104b/6), (105a/3),
 (108b/6), (114a/9), (123a/14), (136b/17),
 (138a/15), (138a/17), (139a/1), (141a/2),
 (143a/17), (145b/13), (147b/11), (147b/2),
 (148a/7), (150b/4), (151a/10), (152b/9),
 (153b/9), (177b/12), (181a/6), (183a/14),
 (185b/17), (186b/12), (187a/11),
 (187b/10), (187b/2), (188b/8), (191b/4),
 (193a/12), (193b/17), (198b/17), (199a/4),
 (204b/4), (205a/13), (208a/12), (208a/7),
 (209b/5), (214a/11), (23a/14), (23b/5),
 (4b/14), (76b/17), (77a/14), (80b/4),
 (82b/16), (97a/10), (97a/6), (97b/2)

b. + ndanşonra (171a/10), (73b/4)

b. + nı (102b/7), (104a/3), (117a/16),
 (120b/13), (122a/10), (124a/5), (125b/11),
 (125b/7), (127a/17), (133a/14), (134b/15),
 (135b/1), (135b/8), (136b/15), (136b/4),
 (136b/8), (137a/2), (140b/15), (140b/8),
 (142a/5), (153a/8), (153b/14), (155a/14),
 (155a/3), (156b/5), (177a/9), (177b/11),
 (177b/11), (177b/12), (177b/5), (183a/6),
 (190b/9), (191b/14), (192a/4), (192a/4),
 (197a/16), (198b/3), (200a/16), (209a/7),
 (210a/11), (210a/16), (214a/13),
 (214a/14), (58b/10), (69b/5), (69b/8),
 (75b/11), (78a/10), (78a/16), (79b/3),
 (80b/3), (82a/5), (82b/9), (83b/10),
 (83b/11), (83b/13), (85b/5), (96b/16),
 (97a/4), (97a/5), (97a/7)

b. + nlar (104b/4), (107a/17), (12a/14),
 (138b/1), (169a/4), (171a/15), (171a/17),
 (175a/16), (179b/4), (185b/15), (190b/6),
 (204a/17), (204b/6), (26b/14), (26b/15),

(26b/16), (26b/17), (26b/17), (28a/3),
(33a/3), (57b/10), (57b/2), (93b/2), (93b/6)

b. + nlardan (204b/14), (21a/4), (23a/8)

b. + nlardur (158b/2), (169a/7), (17b/15),
(89a/6)

b. + nları (12a/12), (137b/17), (138a/17),
(147a/17), (179a/6)

b. + nların (107a/16), (107b/1), (126a/3),
(126a/3), (172b/10), (172b/10), (172b/8),
(174b/15), (175a/15), (175a/16),
(176a/11), (181a/7), (186a/2), (206a/17),
(213a/14), (213b/12), (59b/6), (5b/14),
(7b/16)

b. + nuñ (105a/8), (105b/1), (108a/8),
(113b/14), (117a/10), (118b/11),
(121b/16), (122a/17), (123b/12),
(123b/15), (124b/13), (124b/14),
(124b/14), (125b/12), (134a/14),
(135a/12), (136b/4), (145b/10), (145b/15),
(145b/3), (146a/3), (146b/10), (149a/12),
(153b/15), (153b/7), (169a/2), (170a/4),
(171b/11), (174a/14), (177a/6), (177b/6),
(17b/14), (182b/1), (182b/4), (183a/17),
(183b/3), (186a/13), (187a/10), (187a/17),
(187a/4), (187b/16), (187b/9), (188a/8),
(188b/4), (190a/17), (190b/8), (191b/14),
(194a/16), (194a/3), (196a/9), (197b/12),
(197b/13), (198b/13), (198b/7), (201b/13),
(204b/9), (205b/12), (212a/11), (213b/3),
(214a/8), (28b/17), (6b/9), (75a/2),
(76a/1), (77a/16), (82b/11), (84b/2),
(84b/2), (86a/11), (86a/14), (86a/4),
(87a/8), (88a/14)

b. + nuñçün (121a/7)

b. + nuñla (103b/6), (105b/16), (116b/2),
(118b/11), (124a/11), (125a/6), (144a/12),
(153b/15), (170a/14), (180b/3), (187b/11),
(187b/16), (189b/12), (189b/12), (79b/8),
(84b/7)

b. + nuñladur (170a/14)

[= 1033]

bucağ: bk. bucağ

b. + ı (114b/14)

[= 1]

bucağ: Kenar, köşe, yer

bu'd: < Ar. 1. Uzaklık. 2. Aralık.

b. + ına (39b/3), (39b/9)

b. + ıyla (38a/14)

[= 3]

bu'd-ı medd: < Ar. Uzatma.

b. + i (38a/10)

[= 1]

b. + larından (124b/2)

[= 1]

buçuk: ... ve yarım.

b. (116a/14), (117a/10), (117a/6),
(127a/16), (94b/12)

[= 5]

buğday: 1. Buğdaygillerin örnek bitkisi (*Triticum*)
2. Bu bitkinin başaktan ayrılıp öğütülmesiyle elde edilen tanesi.

b. (117a/12), (118a/11), (169a/17)

[= 3]

buğday enlü: < At. Buğday benizli.

b. (169a/17), (217b/1)

[= 2]

buğday unı: Buğdaydan elde edilmiş un.

b. (118a/11)

[= 1]

buğl: < Ar. Cimrilik, pintilik, el sıkılığı.

b. (10b/1)

[= 1]

buğür: < Far. Tütsü.

b. + ède (69b/5), (70b/12), (71a/17),
(71b/1), (71b/15), (72a/1), (72a/7), (72b/5)

b. + èdeler (119b/13)

b. + ètmek (71a/9)

[= 10]

buğür-ı meryem: < Far. Çuha çiçeğigillerden, kalp biçiminde geniş yapraklı, beyaz, pembe, şarap rengi çiçekli bir bitki, tavşankulağı, siklamen (*Cyclamen coum*).

b. (118b/16), (119b/12)

[= 2]

bukağı: "Bukağı" Kaçmaması için hayvanların ayağına takılan zincir, demir köstek.

b. (102b/8)

[= 1]

bukağıluğ: Bukağılık.

b. + ı (17a/7)

[= 1]

bul: Pul.

b. + lar (57a/8)

b. + laruğ (48a/2)

[= 2]

bul-: Bulmak.

b.-a (132b/7), (138a/3), (77b/7), (81b/13)

b.-acağ (147b/1)

b.-asın (34b/15), (59a/1)

b.-dı (119b/9), (131b/5), (131b/6),
(214b/14), (3b/11), (4a/3)

b.-dılar (115b/3)

b.-duğın (107b/8), (191a/14)

b.-dum (14b/1), (209a/3), (5a/11),
(67a/11), (67a/12)

b.-ınca (127a/12), (134b/16), (96b/9)

b.-masalar (96b/17)

b.-mayınca (99a/11)

b.-maz (109b/13), (75a/3)

b.-mazdan (140b/14)

b.-mışız (11a/10)

b.-sa (115a/13)

b.-sağ (81a/12)

b.-ub (101b/13), (155a/13), (99a/14)

b.-ur (107b/8), (114b/10), (115a/13),
(121b/10), (134a/1), (13a/7), (155b/15),
(177a/12), (197b/12), (76b/17), (82a/7),
(83a/13)

b.-urdu (3b/16)

b.-urlar (10a/15)

b.-ursa (118a/10)

b.-ursın (105a/2), (111b/5), (113b/17),
(114b/6), (136b/10), (149a/11)

[= 56]

bulanıklığ: Bulanıklık, bulanık olma.

b. + ında (209b/11)

[= 1]

bulanık: Bulanık, bulanmış olan, duru olmayan.

b. (73a/3)

[= 1]

bulaş-: Bulaşmak.

b.-dı (19a/1)

[= 1]

bulaşdur-: Bulaştırmak.

b.-asın (125a/2)

[= 1]

bulın-: Bulunmak.

b.-an (118b/5)

b.-maya (13b/5)

b.-maz (134a/1), (186b/4)

b.-sa (208b/10)

b.-ur (118b/5), (205b/14)

b.-ursan (153a/6)	b.-dukları (90b/6)
[= 8]	b.-ırlar (166b/12)
bulış-: Buluşmak.	b.-maya (26a/8)
b.-a (25a/17), (89b/10)	b.-mazlar (145b/12)
b.-ur (114a/13), (86a/10)	b.-sınlar (138b/9)
[= 4]	[= 13]
bulk: < Ar. Alacalı.	buluşmak: buluşmak.
b. (62b/7), (67a/1)	b. (176b/3)
[= 2]	[= 1]
bulmak: Bulmak.	bulut: Atmosferdeki su damlacıkları ve buz taneciklerinin görülebilir yoğunluk kazanmasıyla oluşan, biçimleri, yükseklikleri ve yol açtıkları hava olaylarıyla birbirinden ayrılan yığın.
b. (147a/16), (208a/4)	b. (15a/6), (205b/15), (206a/15), (206a/16), (206a/17)
[= 2]	[= 5]
bulud: bk. bulut	bulutlan-: Bulutlanmak, bulutlu hale gelmek.
b. (206b/14)	b.-dı (206b/10)
b. + dan (206b/3), (206b/5)	[= 1]
b. + ı (206b/10)	bulutlu: Bulutlarla kaplanmış, bulutlanmış.
b. + uñ (206a/14), (206a/5), (206b/1), (206b/1)	b. (205b/12)
[= 8]	[= 1]
bulun-: Bulunmak, bulma eylemine konu olmak.	burak: < Ar. Kuyumculukta kullanılan tuza benzer bir madde, bure.
b.-masa (131b/2)	b. (119a/2), (127a/17)
b.-maz (148a/8), (194a/11)	b. + dan (120a/8)
b.-mazsa (127b/1), (67b/17)	[= 3]
b.-sa (23a/17)	burc: < Ar. 1. kale, hisar çıkıntısı kule. 2. yuvarlak bina. 3. Güneşin ayrıldığı on iki kısımdan herbiri. 4. herhangi bir şekil gösterilen ve kendisine özel bir ad verilen hareketsiz yıldızlar
[= 6]	b. + ına (3b/17), (4a/15)
bulunma: Bulunma işi.	[= 2]
b. + ya (171a/9)	burçak unı: Burçak unu.
[= 1]	b. + n (123b/14)
buluş-: Buluşmak, bir araya gelmek.	
b.-acağ (29a/10), (29a/11)	
b.-asız (154b/8)	
b.-dığ (25b/10)	
b.-duğı (105b/2), (17a/6), (17a/8), (29a/9)	

[= 1]

burka: <Ar. 1. Başa takılan örtü, peçe. 2. At gözlüğü.

b. (68b/17), (75a/4), (93b/17)

b. + lar (94a/10)

b. + lara (74a/2)

b. + ları (72b/4), (73b/10)

b. + ların (70b/14), (71a/14), (71a/8),
(71b/1), (71b/16), (71b/8), (72a/4), (72a/8)

b. + larını (70a/4), (71a/4)

[= 17]

bur(u)n: bk. burun

b. + ı (108b/13), (109a/3), (109a/5),
(109b/8), (111b/12), (113b/4), (116b/12),
(25b/17), (26b/2), (27a/16), (37b/5),
(57b/16), (70a/5), (70b/1), (71a/1),
(71b/14), (89a/10), (89a/11), (89a/12),
(90b/9)

b. + ın (109b/6)

b. + ına (10b/3), (116a/16), (116a/4),
(116b/16), (117b/1), (119a/5), (122a/14),
(122a/16), (123a/9), (126b/12), (155b/14),
(25b/10), (74b/10)

b. + ında (22a/15), (26b/2)

b. + ından (108b/16), (108b/8), (112b/12),
(113b/1), (113b/5), (114a/8), (118b/10),
(118b/14), (119b/14), (120a/17), (120a/8),
(124a/15), (124a/16), (127a/4), (127a/7),
(216b/8)

b. + ını (109b/5), (120a/15), (126b/13),
(37b/14)

b. + u (59b/11), (70a/8)

b. + u (26b/12), (26b/4), (26b/8), (26b/9),
(27a/13), (27a/14), (27a/16), (27a/17),
(72a/7)

[= 67]

burun: Alınla üst dudak arasında bulunan, çıkıntılı, iki delikli koklama ve solunum organı.

b. (114b/14), (118b/14), (217b/1),
(26a/14), (26b/4), (26b/5), (26b/5),
(26b/6), (36b/11), (37b/7), (38a/15),
(38b/2), (38b/3), (39a/4), (56a/16),
(89a/12), (89a/7)

b. + a (56a/13)

b. + da (26a/17)

b. + dan (101b/6)

b. + deligi (73b/14)

b. + deliklerinin (36b/11), (39a/17)

b. + dur (26a/17)

b. + u (110a/12), (45b/1), (55b/13),
(89a/7)

[= 28]

burunlu: Burunlu, burnu olan.

b. (88b/5)

[= 1]

buruş-: Buruşmak.

b.-sa (23b/4)

[= 1]

buyruk: Belirli bir davranışta bulunmaya zorlayıcı söz, emir, ferman.

b. (156b/15)

[= 1]

buz: Donarak katı duruma gelmiş su.

b. (45a/1), (54b/3)

[= 2]

bük-: Bükmek.

b. (147a/11)

b.-e (192a/15), (198a/14)

b.-er (102a/8), (195b/6)

b.-erse (110a/10)

b.-ersin (104a/5), (135a/12)

b.-esin (136a/9), (144a/13), (176b/13),
(178a/2), (78a/11), (99a/14)

b.-meye (73a/12)	bünüd: < Ar. "bend" Büyük bayraklar, sancaklar.
b.-üb (134b/14), (134b/9), (183a/14), (109a/11)	b. + lar (82a/14)
b.-ün (20b/2)	[= 1]
[= 20]	bünüd-ı münteşir: < Ar. Açılmış, yayılmış bayraklar.
bükil-: Bükülmek.	b. (138b/16)
b.-ür (104a/5), (112b/6), (113a/7), (143a/12), (145b/12)	[= 1]
[= 5]	bürāde: < Ar. Eğeden çıkan talaş, kırıntı, toz.
büklüm: Kırırım.	b. + sinden (115b/16)
b. + ü (105a/9)	[= 1]
[= 1]	bürk: Örtü, baş örtüsü.
bükme: bükme işi.	b. + i (200a/4)
b. + si (147b/13)	[= 1]
[= 1]	bürü-: Bürümek.
bükmeg: bükmek.	b.-se (206a/17)
b. + ile (192b/2)	[= 1]
[= 1]	büstān: < Ar. Bostan, bağ bahçe. (Farsça "büstān" kelimesinin Arapçalaştırılmışıdır.)
bükmek: bükmek.	b. (210b/7)
b. (181b/6), (73a/12)	b. + ı (210b/7)
[= 2]	[= 2]
bükül-: bükülmek, bükme eylemine konu olmak.	büstānī: < Ar. Bostancı, bahçıvan
b.-dükde (104a/6)	b. (116a/6)
b.-miş (134a/3), (34a/1), (58b/3)	b. + den (115b/15)
[= 4]	[= 2]
bükülme: bükülme.	bütün: Bütün, tüm.
b. + si (195b/12)	b. (101b/10), (121a/1)
b. + sinde (143a/15)	[= 2]
[= 2]	büyü-: Büyümek.
bül'üm: < Ar. Hançere, gırtlak.	b.-düm (206a/13)
b. + ı (89b/12)	b.-r (105b/13)
b. + u (38b/11)	b.-yeydi (105a/13)
[= 2]	[= 3]

büyüg: büyük.

b. + idür (106b/3)

[= 1]

büyük: Büyük, küçük olmayan, iri.

b. (105a/10), (105b/14), (105b/4),
(105b/8), (106a/10), (106a/9), (106a/9),
(109b/4), (110a/4), (133b/1), (137a/13),
(137a/14), (138a/2), (179a/5), (187b/13),
(18a/1), (213a/10), (213a/7), (26a/8),
(34a/2), (36a/16), (36b/6), (55b/6),
(56a/14), (59a/13), (59b/11), (67a/12),
(77a/13), (85b/7), (88b/4), (89b/5),
(90b/1), (94a/8), (94b/12), (95a/12),
(95a/12), (97b/13), (97b/15)

b. + dür (212b/9), (216a/10), (216a/8)

b. + ola (109b/1), (215a/16), (215a/17),
(89a/7), (90a/9), (90b/5)

b. + olsa (215b/5), (23b/3)

b. + olur (105b/4)

[= 50]

büyüklik: Büyüklük.

b. + i (24b/2), (38a/11), (38b/4)

b. + ine (39b/9)

[= 4]

büyüklik: Büyüklük.

b. + de (24a/12)

[= 1]

büyüklik: Büyüklük.

b. + i (38b/14), (38b/14), (39a/6)

[= 3]

büzil-: Büzülmek.

b.-ür (106a/4)

[= 1]

-C-

cabbār-i tūr-i fen: <Ar. + Far. Zorlu okların feni.

c. + la (2b/11)

[= 1]

cāhiza: <Ar. Kırpikleri birbirinden ayırık, çıkık ve büyük göz.

c. (26a/2), (26a/7)

[= 2]

cāhil: <Ar. 1. Bilimsiz, bilgisiz. 2. Genç, tecrübesiz, toy.

c. (137a/15), (23a/14), (83b/9)

c. + e (208b/13), (5a/15)

c. + olan (6a/5), (6a/9)

[= 7]

cāhiliyyet: <Ar. 1. cahillik, bilgisizlik. 2. İslâmdan evvelki devrin adı; Hz. Mu-hammed'den önce Arap yarımadasındaki puta tapma devri.

c. (208b/5), (21b/16)

c. + de (171b/5)

[= 3]

cā'iz: <Ar. İşlenilmesinde cevaz olan; olabilir, olur.

c. (150b/4), (177a/9), (97a/7)

c. + degildür (146a/4), (176a/15), (179a/7),
(185b/11), (98a/12)

c. + degüldür (88b/2), (97a/16)

c. + dür (132a/15), (140b/13), (145b/13),
(194a/11), (208b/1)

c. + ola (147b/7)

[= 16]

cālbeyn: <Ar. "celeb, cülbe" Yara, iyileşme, iyileşmekte olan yaranın kabuğu; iki yara.

c. + de (102a/1)

[= 1]

cālīnūs: <Ar. İlk çağların, İpokrat ile beraber en büyük Grek hekimi, Galen (131-210).

c. + uñ (4b/15)

[= 1]

cāmi': <Ar. 1. Cemedan, derleyen, toplayan. 2. İçine alan, içinde bulunduran.

c. + dūr (138a/10)

c. + i (14a/15)

c. + ola (208b/7)

[= 3]

cāmūs: <Ar. Manda, su sığırtı.

c. (57b/10)

[= 1]

cān: <Far. 1. Can, ruh. 2. Hayat, yaşayış.

c. (4a/1), (4a/5)

[= 2]

cān-āver: <Far. 1. Canlı, yaşayan. 2. Zararlı hayvan. 3. Domuz; canavar.

c. (82a/13)

c. + dur (101b/13)

c. + ları (217b/5)

c. + ları (205a/12)

c. + u (114b/16), (204a/16)

[= 6]

cānib: <Ar. Taraf, cihet, yan.

c. + de (134a/17)

c. + den (102a/16), (105a/15), (141a/4), (146a/2), (14a/11), (166b/7), (166b/8), (167a/2), (170b/6), (181a/12), (212a/15), (31b/6), (73a/17), (80b/11), (81a/1)

c. + e (106b/8), (136b/7), (155a/8), (166b/17), (178b/10), (182b/4), (34b/15), (77a/15), (97b/17)

c. + i (109a/17), (79a/10), (89a/12), (89a/16), (89a/16)

c. + idür (27b/14), (27b/15)

c. + i (177b/8)

c. + i (199a/17)

c. + i (177b/13)

c. + inde (104b/5), (111b/14), (112a/7), (173b/3), (29b/10), (31b/10), (58a/14)

c. + indedür (171b/10)

c. + inden (106b/10), (107b/15), (134b/17), (146b/9), (167a/16), (167b/11), (178b/15), (179a/13), (179a/2), (186a/8), (215a/5), (217b/1), (58a/6)

c. + ine (111b/12), (112a/10), (134a/15), (144a/4), (146b/11), (155b/12), (184b/1), (192b/4)

c. + ini (137b/14), (184a/14)

c. + lerinden (26a/14)

c. + ü (56a/6)

[= 68]

cānibeyn: <Ar. İki yan, iki taraf.

c. + den (167a/5), (177a/5), (17b/5), (26b/12)

[= 4]

cānibeyn-i kuvvet: <Ar. Kuvvetli, güçlü yanlar.

c. (139b/1)

[= 1]

cānib-i āher: <Ar. Diğer taraf, diğer yan.

c. + den (184b/3), (184b/5)

c. + e (212a/15)

[= 3]

cā'ire: <Ar. 1. Dübür, makat; kış çıkıntısı. 2. Yırtıcı hayvan pisliği.

c. (111a/7)

[= 1]

cā'ireteyn: <Ar. "cā'ire" Anüs, kış çıkıntısı, atın kuyruğunun uyluklarına değer yerleri.

c. + ü (33b/11)

[= 1]

cā'irteyn: <Ar. "cā'ire" Anüs, kış çıkıntısı, atın kuyruğunun uyluklarına değer yerleri. bk. cā'ireteyn

c. (33a/1), (33a/7), (33a/7), (90b/8)
[= 4]

cā'irtān: <Ar. 1. Dübür, makat; kış çıkıntısı. 2. Yırtıcı hayvan pisliği.
c. (33a/13), (33a/14), (33a/5)
[= 3]

cārī: <Ar. Cereyan eden, akan, geçen, yürüyen.
c. + dür (180b/9)
c. + ola (144a/10), (153a/17)
c. + olmuş (210b/1)
c. + olur (185b/5)
[= 5]

cāriḥ: <Ar. 1. Cerheden, yaralayan. 2. Çürüten.
c. (202a/7)
[= 1]

cāriḥa: <Ar. bk. cāriḥ
c. + dur (25a/4)
[= 1]

cāsūs: <Ar. 1. Hafife, gizli haberler öğrenerek veya sırları çözerek haber veren, çâşit. 2. Düşmanın, askerliğe dâir haberlerini öğrenip bildiren kimse.
c. + lar (208a/8)
c. + larınuḡ (203b/3)
[= 2]

cāvşir: <Ar. Cavşir otu ve bundan elde edilen tıbbi bir zamk. Kunduztaşağı, oğlanaşı (*Ferula alaeochytris*).
c. + den (119a/2)
[= 1]

cebāyāt: <Ar. Tahsilat.
c. (202b/2)
[= 1]

cebe: Zincirden veya halkadan örme zırh.

c. + ler (22a/6)
[= 1]

cebel: <Ar. Dağ.
c. + de (169a/2)
[= 1]

cebelī: <Ar. 1. Dağa ait. 2. Şahin kuşunun bir türü.
c. (213a/13)
c. + dür (213a/12)
[= 2]

ceberūt: <Ar. 1. Aşın büyüklük, pek ziyâde kibir. 2. Allah'ın büyüklüğü.
c. (201a/11)
[= 1]

cebhe: <Ar. Alın.
c. + den (56a/1)
c. + nünḡ (25b/8), (38a/17)
c. + si (24b/15), (25b/10)
c. + sinde (54b/5), (58a/16)
c. + sine (56a/9)
c. + ye (56a/16)
[= 9]

cebīn: <Ar. Atın alınının iki gözü arasında olan yeri. bk. cebn
c. (25b/7), (38a/16)
c. + i (25b/8), (59a/14), (89a/17)
c. + inünḡ (38b/16)
c. + ünḡ (105a/16), (25b/9), (38a/16)
[= 9]

cebn: <Ar. Alın, alının iki tarafından her biri.
c. + ünḡ (38b/17)
[= 1]

cebr: <Ar. 1. Zor, zorlama. 2. Düzeltme, tamir etme. 3. Cebir.

c. +  der (24a/5)

c. +  tmege (211b/6)

c. +  tmek (202b/13)

[= 3]

cebr  il: <Ar. Peygamberlere emir ve vahy'e v s ta ve memur olan d rt b y k melekten biri.

c. (93b/1)

[= 1]

ceda : <Ar. Kesik kulak.

c. (25b/3)

[= 1]

ceddet: <Ar. Nine, b y k ana.

c. + em (209a/17)

[= 1]

cedd-i ibn-i  abb s: <Ar. İbn-i  Abb s'ın cediti, soyu.

c. + dan (209b/15)

[= 1]

ced d: <Ar. 1. Yeni, kullanılmam  . 2. Pek az zamandan beri bilinen veya mevcut olan. 3. Acemlerin kullandıkları bir vezin.

c. (194a/16)

c. + ola (182b/9)

[= 2]

ced a: <Ar. İki ya ını doldurmu   at yavrusuna verilen isim.

c. (42a/11)

[= 1]

ced at: <Ar. bk. ced a

c. + a (42a/10)

[= 1]

cefa: <Ar. Eziyet, incitme

c. + dan (19a/9)

c. + ya (88b/2), (88b/2)

[= 3]

cefn: <Ar. G z kapa ı.

c. (101b/15)

[= 1]

cef n: <Ar. Atın g z kapakları.

c. (25b/14)

c. +   (25b/14)

[= 2]

ce  afil: <Ar. 1."ca fele" At, katır, e ek gibi hayvanların duda ı;  enenin iki tarafı; burnun ucu. 2. Atın ayaklarının  st tarafında bulunan beyaz t ys z damga.

c. (26b/11)

c. + e (37b/5)

c. + i (122b/17)

c. +  n  (58a/13), (58a/14)

[= 5]

ce  alet: <Ar. Cahillik, bilmezlik

c. (20a/9)

[= 1]

cehd: <Ar.  alı ma,  abalama.

c. (111a/9)

c. + den (22b/5)

c. + eyle (155a/16), (156b/2)

c. + ini (19b/16), (19b/17)

[= 6]

cehennem: <Ar. Ahirette, g nahk r kulların gidece ı azap yeri, tamu. Yedi kattır [cehennem, sa r, sakar, cah m, hutame, l z , h viye veya derk-i esfel]. c. (10b/2), (10b/3), (8b/2)

[= 3]

cehl: <Ar. Bilmezlik. bk. ce  alet

c. (21a/17)

c. + inden (20b/6)

[= 2]
celāl: < Ar. Büyüklük, ululuk. 2. Kızgınlık, hışım.
c. + olan (1b/8)

[= 1]
celle sultānühü: < Ar. Yüce ve azîz sultân.

c. (216b/1)
[= 1]
cemāl: < Ar. Yüz güzelliği.

c. (13a/5)
c. + i (4a/11)
[= 2]

cemā'at: < Ar. 1. İnsan toplulukları. 2. İmamın arkasında namaz kılanlar. 3. Bir mezhepten olan topluca halk.

c. (216b/17)
c. + e (157b/1), (167a/1), (167a/8), (8b/1)
c. + i (58b/8)
c. + ü (207b/4)
[= 7]

cemā'at-i feresān: < Ar. + Far. Atlar topluluğu.

c. + da (42b/9)
[= 1]

cemā'at-i keşîre: < Ar. Çok, büyük cemā'at.

c. (155a/9)
[= 1]

cemî': < Ar. Cümle, hep, bütün.

c. (101b/16), (109a/13), (109b/2), (109b/3), (10a/14), (117a/11), (137b/15), (138b/13), (145b/4), (148a/10), (148a/15), (155a/16), (155b/5), (169a/5), (170a/11), (170a/3), (170b/3), (175b/1), (177b/17), (178b/1), (179b/8), (180b/15), (187a/14), (190a/4), (190b/3), (191a/7), (194a/6), (197a/6), (197b/12), (202b/12), (208a/17), (208b/8), (20a/3), (20a/4), (20a/6), (21b/15), (35a/8), (35a/8), (56b/16),

(57a/10), (57a/14), (58a/1), (59a/15), (5b/10), (67a/16), (67a/8), (72b/15), (72b/15), (85b/5), (97a/13)

c. + inde (111a/4)

[= 51]

cemî'an: < Ar. Hep, bütün, tek mil.

c. (104a/5), (114a/2), (117b/8), (135a/4), (147a/11), (181b/12), (183a/10), (192b/9), (199b/2), (26a/10), (55a/5), (96b/8)

[= 12]

cemî'-i eczā: < Ar. 1. Tüm kısımlar. 2. Tüm ilaçlar.

c. (121b/16)

[= 1]

cemî'-i umûr: < Ar. Emirlerin, işlerin tümü.

c. + da (43a/4)

[= 1]

cem': < Ar. 1. Toplama, yığma. 2. Birden fazla insan, hayvan ve eşyayı gösteren isim.

c. (29b/3), (4a/5)

c. + eyle (132a/11)

c. + eyledi (12a/5), (210b/14), (4a/3)

c. + eyledük (200b/13)

c. + idür (18a/5), (18a/5), (18b/4), (35b/12)

c. + inde (21a/7)

c. + indedür (35b/8)

c. + ola (125b/3), (194b/17)

c. + olacak (27a/11), (27a/9), (30b/14)

c. + olduğu (187a/9)

c. + olduğun (182a/5)

c. + olunub (93b/6)

c. + olmasından (199a/6)

c. + olmaya (52b/2)

c. + olmayalar (166b/14)

c. + olmaz (10b/1)

c. + olsa (108b/3)

c. + olub (117a/10), (166b/2)

c. + olur (110a/1), (134b/3), (84a/13)

c. + olurlar (32b/10)

c. + ède (196a/17), (35b/3)

c. + èdeler (214a/16)

c. + èder (104a/1), (112b/17), (204a/3)

c. + èdesin (135a/11), (183b/12), (197a/9)

c. + èdüb (109a/8), (117a/2), (135b/12)

c. + ètdigi (148b/4)

c. + ètdüğim (5a/10)

c. + ètdüm (5a/10), (5a/14), (5a/6)

c. + ètm (131a/7)

c. + ètmek (131a/7)

c. + ètmesidür (35b/11)

c. + ètmiş (22a/15)

c. + ètse (103b/11), (20b/7)

c. + ètseñ (36a/13)

[= 56]

cem‘ân: < Ar. Bir yere toplamak suretiyle.

c. (4a/12), (4a/15)

[= 2]

cem‘î: < Ar. Cemiyete ait, cemiyetle ilgili.

c. (18b/3)

c. + düir (125a/7)

[= 2]

cem‘-i gafîr: < Ar. Muhafız askerlerin toplanması.

c. (204a/9)

[= 1]

cem‘-i rimāh: Mızraklar, süngülerin toplanması.

c. (28a/17)

[= 1]

cem‘iyyet: < Ar. 1. Topluluk. 2. Kurum, dernek.

c. (183a/17)

[= 1]

cem‘iyyet-i hâtır: < Ar. Fikir, zihin topluluğu.

c. (3a/12)

[= 1]

cemtân: < Ar. Bilekte bulunan iki kemiğin (huşbân) başlarıdır.

c. (30b/2), (30b/5)

[= 2]

cemüh: < Ar. Dikbaşlı, asi, kontrol edilemeyen, itaatsiz, kontrolü zor; atın azması, inat etmesi.

c. + dur (100b/3)

[= 1]

cenāb-ı vahdet-i hâkk: < Ar. Allah’ın tekliği, büyüklüğü.

c. + a (3a/13)

[= 1]

cenāh: < Ar. 1. Kanat, kuş kanadı. 2. Kol, pazı.

c. (18b/13)

[= 1]

cenb: < Ar. yan, kenar, vücudun sağ veya solu.

c. (29b/7)

c. + ine (56b/15)

c. + üne (151a/15)

[= 3]

cenbeyn: < Ar. Göğüste bulunan iki etin yanında olan gâşûn(dal)dur.

c. (29b/10)

[= 1]

ceneb: < Ar. Atın ayak kıvrımıyla incik kemiğinin kavuşma noktası.

c. (30a/10), (30b/1)

c. + üñ (90b/2)

[= 3]

ceng: <Far. bk. cenk

c. (11a/15)

c. + de (22a/10), (8a/16)

c. + den (8a/15)

c. + e (11a/15), (204b/13), (204b/7),
(204b/8)

c. + eyledi (11a/14)

c. + üñ (200b/9)

c. + ederken (8a/17)

[= 11]

cenîn: <Ar. Karındaki çocuk, döl.

c. (41b/12), (41b/14)

c. + üñ (41a/12)

[= 3]

cenk: <Far. Kahramanca mücadele, çarpışma,
savaş.

c. (100b/8), (137a/13), (137b/12),
(180a/14), (202b/11), (204b/10), (22a/4),
(88a/7)

c. + de (137a/14), (138a/13), (14b/7),
(19b/1), (202b/10)

c. + den (137a/15)

c. + lerde (177b/17)

c. + edüb (15b/3)

c. + etdiklerin (204b/2)

c. + etmegile (107b/7)

c. + etmekden (15b/2)

c. + etmekiçün (15a/15)

c. + etmezdi (13a/2)

[= 21]

cennât: <Ar. Cennetler, uçmaklar; bahçeler.

c. + a (6b/8)

[= 1]

cennât-ı 'adn: <Ar. Cennet bahçeleri.

c. + a (6b/8)

[= 1]

cennet: <Ar. Dinî inanışlara göre dünyada iyilik yapanların, günahsızların, öldükten sonra sonsuz bir mutluluğa kavuşacakları yer, uçmak, behişt.

c. (10a/12), (10b/8), (6a/12)

c. + de (10a/14)

c. + e (10a/8), (189b/1)

c. + i (5b/14), (8a/1)

[= 8]

cennet-i hindî: <Ar. Kişi adı.

c. (57b/11), (57b/12), (58a/3), (58b/1)

c. + nüñ (58b/4)

[= 5]

cerâhat: <Ar. 1. İrin; yara. 2. Cerrahlık.

c. + i (5b/1)

[= 1]

cerân: <Ar. Alt tarafından boynun içi.

c. (27b/9), (28a/5)

[= 2]

cerâ'at: <Ar. Cesaret.

c. (20b/2)

[= 1]

cerd: <Ar. 1. İnce, kısa tüylü at. 2. Hayvanın arka ayaklarında görülen bir kusur(Arka ayağın eklem yerlerinde, ökçe sinirinin altında oluşan şişlik). 3. Elbisesinden soyma, çıplak bir hâle getirme.

c. (106a/10), (106a/13), (106a/16),
(106a/7), (58b/17)

c. + den (106a/14)

c. + dür (106a/17)

c. + e (106a/14)

[= 8]

cerdīd: < Ar. Atın arka ayaklarında görülen "cerd" illetinin ön ayaklardaki adlandırılması. bk. cerd

c. (106a/15)

[= 1]

cereb: < Ar. Uyuz hastalığı, kusur.

c. (101b/8), (126a/16)

c. + e (126b/6)

[= 3]

ceres: < Ar. 1. Çan. 2. Hayvanın boynuna takılan çingirak. 3. Zindan.

c. + ola (12b/13)

[= 1]

cereyān: < Ar. 1. Akma, akım, geçme. 2. Gidiş, hareket. 3. Olma, oluş.

c. + ederler (31b/10)

[= 1]

cerḥ: < Ar. 1. Yaralama; yaralanma. 2. Çürütme.

c. (15b/9)

[= 1]

cerḥ-i ḥadīd: < Ar. Keskin bir alet sebebiyle yaralanma.

c. (101a/15)

[= 1]

cerḥ-i sibāʿ: < Ar. Yırtıcı hayvan tarafından yaralanma.

c. (101a/15)

[= 1]

cerī: < Ar. "cür'et'den" cesur, yiğit, delikanlı, gözü pek, cesaretli, yılmayan.

c. (102b/2), (34a/12)

[= 2]

cerīre bigāli: < Ar. Bir katır türü. c. + dūr (59b/2)

[= 1]

cerr: < Ar. Çekme, sürükleme, sürükleyerek götürme.

c. (145b/16)

[= 1]

cerreb: < Ar. Denemek, uygulamasını yapmak, tecrübe etmek, teftiş etmek, kuvvetini test etmek, sınamak.

c. (133b/4)

[= 1]

cerr-i āḡer: < Ar. Diğer çekme, diğer sürükleme (yöntemi).

c. (183b/7), (184a/11)

[= 2]

cerṣāʿ: < Ar. Bir at ismi.

c. (15b/8)

[= 1]

cery: < Ar. Atın koşması, at koşturmak.

c. (140b/1), (186b/6), (36b/9)

c. + de (36a/10), (36a/11), (73b/4)

c. + den (40a/4), (73b/3)

c. + e (136b/17), (34b/8), (73b/3), (73b/4)

c. + i (187a/6)

c. + inde (155b/3)

c. + üñ (85a/4)

c. + étdükde (40a/11)

c. + étmege (140b/1), (79a/5)

c. + étmekden (42b/7)

[= 19]

cery-i ṭavīl < Ar. Atın uzun koşturulması, uzun koşu.

c. + de (182b/4), (38a/3)

[= 2]

ceṣemā: < Ar. Yüksek tarafı yassı olan kulak.

c. (25a/12), (25a/7)

[= 2]

cesed: < Ar. Ölü beden, naaş, ceset.

c. + de (101b/16)
c. + den (101b/11)
c. + i (109b/9), (110a/17), (111a/17),
(54b/4)
c. + inde (53a/1), (57a/14), (58a/8),
(93b/16)
c. + ine (109b/2), (109b/3), (79a/14)
c. + ini (112a/9), (79a/8), (94a/17)
c. + inüj (48a/2)
c. + üj (127b/5)
[= 18]

cevāb: <Ar. Bir soruya, bir isteğe, bir söz veya yazıya verilen karşılık, yanıt

c. + eyledi (212a/5)
c. + ı (212a/5)
c. + édüb (211b/17)
[= 3]

cevād: <Ar. Cömert, eli açık.

c. (130b/11), (38a/2), (67b/1), (67b/2),
(67b/9)
c. + ı (115b/7)
c. + ise (167a/11)
c. + ola (147b/13), (200a/2)
c. + olur (23a/17)
[= 10]

cevāhir: <Ar. 1. Cevherler, elmaslar, kıymetli taşlar. 2. Mayalar, özler.

c. + i (174b/15), (175b/2), (87b/7)
c. + inden (3a/17)
c. + ine (171a/11), (171a/14)
[= 6]

cevā'ir: <Ar. Kuyruk sokumu kemiğinin başı.

c. (33a/8), (39b/3)
[= 2]

cevānib: <Ar. Taraflar, yanlar.

c. + e (191a/6)
[= 1]

cevāniḥ: <Ar. Göğüs altındaki eyegü, kaburga kemiği. bk. cāniha

c. (31a/15), (31b/3), (31b/3)
[= 3]

cevāriḥ: <Ar. 1. Yırtıcı kuş veya hayvan. 2. İnsanın el, ayak gibi âzası.

c. (213b/10)
c. + i (216a/11)
c. + inüj (135a/7)
[= 3]

cevāṣīr: <Ar. Macun şeklinde hazırlanmış ilaç.

c. + den (117a/6), (117b/11)
[= 2]

cevcū: <Ar. Fehdeteynin (göğüste olan iki et.) başında yükselen şey.

c. (29b/10), (29b/8)
[= 2]

cevdet: <Ar. 1. İyilik, güzellik. 2. Olgunluk. 3. Büyüklük. 4. Tazelik. 5. Kusursuzluk.

c. (38a/6), (86b/6), (86b/9)
c. + i (38b/5), (39a/10), (39a/11), (39a/12),
(39a/17), (39a/3), (39a/7)
c. + idür (135a/5)
c. + ine (34b/9), (37b/6), (38a/9), (39b/8),
(69b/11)
c. + iyle (38b/1)
[= 17]

cevdet-i leyyin: <Ar. Yumuşak güzellikle, hafifçe.

c. (86b/6)
[= 1]

cevf: <Ar. 1. Boşluk. 2. Oyuk. 3. İç, dahil; kalb. 4. Karın, mide, bağırsaklar.

c. + de (112b/15)

c. + i (16b/6), (194a/15), (194a/17),
(23b/13), (25a/15), (31b/14), (36b/1),
(36b/7), (59a/14), (68b/1), (86b/17),
(87a/1)

c. + in (169b/15)

c. + inde (106a/4), (109a/4), (117a/11),
(137a/5), (31b/13), (36b/8), (39a/11),
(41a/10), (41a/15), (41b/12), (41b/14),
(59a/5)

c. + indedür (32a/1)

c. + inden (126b/10)

c. + ine (108b/16), (112b/5), (23b/10),
(41a/9)

c. + ini (206a/9)

c. + lerini (95a/13), (95a/15)

[= 35]

cevher: <Ar. 1. Maya, öz. 2. Elmas, değerli taş
["cevahir" en çok bu mânâda kullanılır]. 3.
[evvelce] Horasan'da ve Şam'da yapılan kılıçların
demirlerinde görülen siyah ve beyaz dalgalı
benekler, çizgiler.

c. (131a/8), (170a/8), (171a/12), (172b/6),
(172b/8), (173b/4), (175b/1)

c. + i (171a/12), (171b/1), (171b/2),
(172b/2), (173b/3), (174a/14), (213a/10)

c. + iñ (170a/6)

[= 15]

cevheri:

c. (59a/8)

[= 1]

cevher-i keşret: <Ar. Bolluk cevheri.

c. + inden (213a/12)

[= 1]

cevher-i tabî: <Ar. ?

c. (173b/2)

[= 1]

cevher-i yamānî: <Ar. Yamānî cevheri, özü.

c. + ye (174a/14)

[= 1]

cevîr-: Çevirmek.

c.-irler (136b/6)

[= 1]

cevlān: <Ar. Dolaşma, dolanma, gezinme.

c. (185b/4)

c. + iñ (136b/9)

c. + éde (75b/17)

c. + édüb (8a/17)

[= 4]

cevre: Çevre, etraf.

c. + si (29a/16)

[= 1]

cevşen: <Far. Örme zırh, vaktiyle giyilen bir
savaş elbisesi.

c. (178b/16)

c. + i (181a/8)

[= 2]

cevz: <Ar. Ceviz. 1. Cevizgillerin örnek bitkisi
olan, uzun ömürlü, gövdesi kalın, kerestesi değerli,
yurdumuzda çok yetişen ağaç (*Juglans regia*). 2.
Bu ağacın dışı abuklu, içi yağlı ve nişastalı yemişi,
koz.

c. (104b/3), (106a/8), (116a/8)

[= 3]

cevze: <Ar. Atın arka iki yanının üzerinde olan
şey, arka taraflarının sonuna kadar dayanır.

c. (29a/15)

[= 1]

cevzeteynî: <Ar. İki cevze. bk. cevze

c. (27a/10), (27a/2)

[= 2]

ceyş: < Ar. Asker, ordu.

c. (205a/15)

[= 1]

ceyş-i keşir: < Ar. Sık sık olan akıntı.

c. (40a/5)

[= 1]

ceyyid: < Ar. Taze, hoş, iyi, saf.

c. (85b/4), (85b/7)

c. + ola (147b/9)

c. + olan (189b/15)

c. + olur (88a/4)

[= 5]

cezb: < Ar. Kendine çekme, çekilme.

c. + eder (146a/11), (190a/14)

c. + edesin (182a/12)

[= 3]

cezā: < Ar. Uygunuz davranışlarda bulunanlara uygulanan üzüntü, sıkıntı, acı verici işlem veya yaptırım.

c. (16a/1), (16a/8)

[= 2]

cezā-yı şıdk: < Ar. Doğru, hâlis, iyilik veren ceza.

c. (16a/1)

[= 1]

cezāyir: < Ar. Kuzey Afrika'da bulunan bir ülke.

c. (20b/16)

[= 1]

cezāyir ehli: < Ar. Cezāyir halkı.

c. (20b/16)

[= 1]

ceza': < Ar. Keder, kaygı, endişe, üzüntü, korku.

c. (148a/12)

[= 1]

cezire fukarāsı: < Ar. Cezire fakiri, yoksulu.

c. (97a/2)

[= 1]

cıban: Çıban, vücudun herhangi bir yerinde oluşan ve çoğu, deride veya deri altında şişkinlik, kızartı, ağrı ve ateş ile kendini gösteren irin birikimi.

c. + lardan (102b/3)

[= 1]

cılbur: "çılbur" Yulara takılan ip veya zincir.

c. + olmağdan (133b/2)

[= 1]

cılbur: bk. cılbur

c. + ı (133b/5)

[= 1]

cibāl: < Ar. Kolda görünen sinir.

c. (29b/14), (29b/17)

[= 2]

cibill: < Ar. yaratılmak; asıl, maya, huy.

c. + i (86b/11)

[= 1]

cibillet: < Ar. huy, cibilliyet, yaradılış, fitrat.

c. + i (78a/3), (88b/10)

[= 2]

cidd: < Ar. 1. Bir işi gerçekten çalışıp işleme. 2. Ciddilik.

c. (151a/6), (151a/9), (185b/7)

[= 3]

cidd ü ihtimām: < Ar. Ciddi ve dikkatli.

c. + a (151a/6)

[= 1]

ciger: < Far. Ciğer. 1. Akciğerlerle karaciğerin ortak adı. 2. Hayvanlarda akciğer, yürek ve karaciğerin oluşturduğu takım.

c. + i (10a/14), (10a/14), (97a/14)

c. + inde (111b/12)

c. + ini (210a/13)

c. + üñ (32a/4), (32a/9)

[= 7]

cihād: < Ar. Din uğruna düşmanla savaşma.

c. (11a/5), (185b/4), (203a/11), (203a/7),
(4b/11), (4b/13), (4b/6), (6a/15), (9b/10),
(9b/7), (9b/8), (9b/9)

c. + a (6a/13)

[= 13]

cihād ehli: < Ar. Din uğruna düşmanla savaşanlar.

c. + ne (4b/11)

[= 1]

cihān: < Far. Dünyâ, âlem.

c. + a (3b/12), (4a/13)

[= 2]

cihet: < Ar. 1. Yan, yön, taraf. 2. Yüz, yer. 3. Sebep, vesîle, bahane, ilgi. 4. Vazîfe, hizmet.

c. (143a/9)

c. + de (178a/6)

c. + inden (175b/2)

c. + iyle (56b/16)

[= 4]

cild: < Ar. Cilt, ten.

c. (108a/12), (108a/13)

c. + dendür (179b/4)

c. + i (108b/9), (109b/7), (17b/6), (51b/2),
(54a/2)

c. + inde (110a/15), (110a/16), (117b/16)

c. + ini (108b/7), (110a/7), (115b/14),
(94b/2)

c. + üñ (197a/15)

[= 16]

cilve: < Far. 1. Hoşa gitmek için yapılan davranış, kırıma, naz. 2. Görünme, ortaya çıkma, tecelli.

c. + édüb (1b/3)

[= 1]

cimāʿ: < Ar. Cinsî münasebet, çiftleşmek.

c. + a (33b/8)

[= 1]

cin: < Ar. Dinî inanışa göre duyularla kavranamayan, insanlar gibi irade ve anlama yeteneğine sahip, ilahî emirlere uymakla yükümlü tutulan yaratık.

c. (57a/12)

[= 1]

cins: < Ar. 1. Tür, çeşit. 2. Soy, kök, asıl.

c. (131b/10), (19a/15), (37a/9), (37b/4),
(75b/12), (81b/16), (87b/4), (88a/9),
(88b/16), (88b/16), (88b/7)

c. + den (217a/15)

c. + dür (108a/11), (59b/5)

c. + inde (177a/15), (193b/17), (217a/15)

c. + inden (108a/14), (178b/5), (212a/15),
(88a/11)

c. + ini (205b/14)

c. + iniñ (175b/1)

[= 23]

cins-i insān: < Ar. İnsan cinsi, türü; soyu.

c. + ı (1b/6)

[= 1]

cirdān: < Ar. Atın sünnet derisinden sıyrılmış erkeklik organı.

c. (113b/14), (32b/7), (32b/8)

c. + ı (108b/14), (110a/6), (112b/2),
(113a/13), (33a/9), (33b/8)

c. + uñ (101a/12), (32b/10), (32b/13),
(32b/8), (33b/5)

[= 14]

cirm: < Ar. Cisim, hacim, oylum.

c. + i (109b/1), (113b/15)

[= 2]

cism: < Ar. 1. Beden, gövde. 2. Madde.

c. (20a/2)

c. + dür (20a/2), (22a/17)

c. + i (138a/9), (188b/17), (216a/8),
(38a/6), (59b/10)

c. + ini (84a/4)

c. + leri (175b/3)

c. + üne (189a/2)

[= 11]

cismî: < Ar. 1. Bedenle ilgili. 2. Ruhanî karşılığı,
dînî işlerden ayn olan.

c. (67b/15)

[= 1]

civâr: < Ar. 1. Çevre, yöre. 2. Yakın yer, yakın
komşu.

c. + ına (171a/11)

c. + ında (204b/16)

[= 2]

cizi: Çizgi.

c. + ler (137a/14)

[= 1]

cizmek: Çizmek.

c. (137a/14)

[= 1]

cüd: < Ar. Cömertlik, el açıklığı.

c. + uş (3b/6)

[= 1]

cüdu kerem: < Ar. Cömertlik.

c. (4a/4)

c. + de (1b/4)

[= 2]

cüş-ı vuhûş: < Far. + Ar. Vahşilerin coşkunluğu.

c. + larından (204b/11)

[= 1]

cuhafle: < Ar. Tırnaklı hayvan dudağı.

c. + dür (17b/3)

[= 1]

cum'a: < Ar. 1. Perşembeden sonra gelen gün. 2.
Toplanma.

c. (70b/7), (72a/12)

[= 2]

cumhür: < Ar. Halk, ahâli; kalabalık; başıboş
kalabalık.

c. (167a/8)

[= 1]

cüdde: < Ar. Katır ve eşeklerde, omurga kenarında
görülen siyah çizgi.

c. (28b/15), (28b/15)

[= 2]

cül: bk. cüll

c. + ler (132a/3), (83b/12), (94a/4),
(94a/4), (94a/5), (94a/6)

c. + lere (74a/2)

c. + leri (119b/17), (123a/8), (132a/3),
(69a/4), (69a/6), (69a/8), (72b/4), (72b/5),
(73b/10), (82a/10)

c. + lerin (69a/16), (70a/12), (70b/13),
(71a/14), (71a/8), (71b/1), (71b/1),
(71b/16), (71b/8), (72a/4), (72a/8)

c. + lerinden (94a/9)

c. + lerini (123a/10), (206b/12), (70a/4),
(70a/6), (70b/16), (71a/4), (73a/3), (94a/3)

[= 37]

cüll: < Ar. Çul.

- c. (68b/17)
- c. + den (132b/10)
- c. + e (132a/9)
- c. + i (69a/3)
- [= 4]
- cüll-i himmet:** < Ar. Gayret, emek kıyafeti.
- c. + leri (3a/4)
- [= 1]
- cüllsiz:** < Ar. + T. Çulsuz.
- c. (132a/12), (132a/9)
- [= 2]
- cülūd:** < Ar. Hayvan derileri.
- c. + dan (179b/6)
- [= 1]
- cülūs:** < Ar. 1. Oturma. 2. Tahta çıkma.
- c. + ı (133b/10)
- c. + ıñ (135b/3)
- c. + uñ (184a/8)
- [= 3]
- cümçüme:** < Ar. 1. Kafatası. 2. Alnındaki beyazı uzun olan at.
- c. + dür (24b/14)
- [= 1]
- cümle:** < Ar. Bütün, hep, birikiş.
- c. (110b/5), (116b/11), (119a/14), (120b/7), (127a/10), (136b/3), (138b/2), (156b/12), (156b/14), (17a/11), (198b/16), (199a/17), (23a/1), (34a/8), (73b/7), (81a/4), (98a/5)
- c. + den (124a/10), (145b/4), (213a/10), (36b/13), (81b/10)
- c. + si (116a/16), (117a/10), (117b/1), (125a/8), (12a/12), (146b/11), (169b/2), (206b/1), (211a/14), (215a/5), (76a/14), (84b/2)
- c. + sin (117a/7), (119a/3), (120a/2), (121a/1), (125b/16), (126a/4), (126a/4), (145b/10), (145b/15), (146a/3)
- c. + sinde (137a/17)
- c. + sinden (213b/3), (40b/1), (56b/16), (9b/11)
- c. + sine (86a/11)
- c. + sini (116a/8), (138a/10)
- c. + sinüñ (194b/17)
- c. + yi (118a/10), (118a/7), (34b/9)
- [= 56]
- cünd:** < Ar. Asker; asker topluluğu.
- c. (21a/16)
- [= 1]
- cündi:** < Ar. Askerî süvari, sipahi, ata iyi binen, binici.
- c. + dür (11a/10)
- [= 1]
- cünūd:** < Ar. Askerler, ordular.
- c. (4b/12)
- c. + ından (204a/9)
- [= 2]
- cünün:** < Ar. 1. Cinnet, delirmek. 2. Çok olmak.
- c. (101a/3), (118b/12)
- c. + a (127a/6)
- [= 3]
- cünüb:** < Ar. Şer'an yıkanmak zorunda kalma hâli.
- c. (170b/6)
- [= 1]
- cür'a:** < Ar. Yudum, içim.
- c. (70a/14), (70a/14)
- [= 2]
- cür'et:** < Ar. Cesaret, atılganlık, yiğitlik.
- c. + i (20b/7)

c. + lerin (204b/15)
 c. +  der (200b/4)
 c. +  d b (202a/17)
 [= 4]

c y   : <Ar. Askerler, ordular.
 c. + u  (205b/7)
 [= 1]

c y   -   mer : <Ar. Emirlerin, beylerin askerleri, ordular .
 c. + s nu  (203a/17)
 [= 1]

c   : <Ar. K sım, par a, b l k.
 c. (116b/11), (125b/14)
 [= 2]

c   : <Ar. "c   "  l ek, bir b t n n par aları, k sım.
 c. + e (123b/10)
 [= 1]

- -

    :     r ak.
  . (11b/13)
  .-d  (93b/4)
  .-d    (102b/10)
  .-d lar (203b/12)
  .-ub (22a/7)
  .-ur (13b/6)
 [= 6]

      : "       "  ok ba  ran; iyi enenmemi  (i  i  edilmemi ) at.
  . (100b/5)
 [= 1]

      :     r ak.
  . (212a/8)

[= 1]

      :       .
  . + lar  (22a/7)
 [= 1]

       :         .
  . +   (85b/8)
 [= 1]

    : <Far. "     " Etoburlardan, s r  h linde ya ayan, kurttan k   k bir yaban hayvan  (*Canis aureus*).
  . (57b/9)
 [= 1]

    :     r do  an, Y rt c  ku lardan bir do  an     di, tu rul (*Accipiter gentilis*).
  . (205a/8), (212b/13), (213a/16), (213b/5), (214b/8)
  . +   (214b/6)
  . + lar   (213b/2)
 [= 7]

   :      .
  .-ar (187b/8)
  .-ub (98b/9)
 [= 2]

     : 1.         . 2. Tah l elemek.
  .-yalar (119b/14)
  .-yas n (118a/6), (124a/16), (126a/6)
  .-yub (125a/1)
 [= 5]

        :         n  r  k bitkisi olan, d rt mevsim ye  l kalabilen, i  ne yapraklı, yurdumuzda bir ok t r  yeti   en bir orman      (*Pinus*).
  . + dur (122b/4)
  . + na (122b/4)
  . + ndan (195a/7)

[= 3]

çapaklan-: Çapaklanmak, çapak oluşmak.

ç.-ur (110b/14)

[= 1]

çapuk: Çabuk, hızlı.

ç. (146a/8), (197b/7), (58b/14), (85a/16)

ç. + olası (177b/7), (177b/7)

[= 6]

çār: <Far. Dört.

ç. (4a/5)

[= 1]

çāre: <Far. 1. Yol. 2. Yardım. 3. İlâç, tedbir.

ç. (84b/11)

[= 1]

çār-yār: <Far. Dört dost. [Hz. Ebûbekir, Ömer, Osman, Ali]

ç. + uñ (3b/17)

[= 1]

çayır: Üzerinde gür ot biten düz ve nemli yer. 2. Böyle bir yerde biten ot.

ç. (95b/16), (95b/5), (96a/17)

ç. + ı (95b/15), (95b/8)

[= 5]

çayırlad-: Çayırtlatmak, çayıra çıkarmak.

ç.-ur (18a/11)

[= 1]

çek-: Çekmek.

ç. (132a/13), (146b/6), (207a/4), (210a/6)

ç.-di (207a/4), (207a/6), (3b/17)

ç.-diler (12b/5), (12b/7)

ç.-diyse (145b/6)

ç.-dügi (67b/1)

ç.-dügiñ (176b/10)

ç.-dükde (190a/13), (191b/17), (192b/14)

ç.-düñ (156b/13)

ç.-e (120b/5), (120b/7), (151a/2), (190b/16), (190b/16), (190b/2), (191b/13), (192a/16), (192b/6), (193a/16), (194a/9), (194a/9), (197a/16), (27b/6), (67b/12), (69a/3), (70b/10), (71b/1), (73a/15), (73a/3), (73a/3)

ç.-ecek (134b/2), (74b/17)

ç.-eler (83b/8)

ç.-en (207a/8)

ç.-er (104a/5), (109b/10), (109b/6), (110a/9), (111a/8), (111b/9), (112a/9), (155a/7), (190a/11), (190b/7), (206b/12), (213a/6), (23b/10), (75a/15), (79a/16), (83b/11), (84a/9)

ç.-erdüm (82a/3)

ç.-erler (189b/17)

ç.-ersin (134b/1), (183b/6), (76a/4), (78a/4), (87a/5), (88b/15)

ç.-esin (125a/5), (140b/3), (145b/4), (145b/5), (149a/8), (155b/5), (155b/7), (176b/16), (176b/7), (180a/10), (182a/4), (183b/6), (183b/9), (184a/12), (196b/14), (196b/17), (74b/10), (74b/10), (82a/9), (88a/11), (88b/13)

ç.-me (210a/12)

ç.-mesün (192b/17)

ç.-meye (192b/7)

ç.-meyesin (135b/7), (153a/16), (76a/4)

ç.-mez (190b/8)

ç.-mezden (82a/6)

ç.-se (111a/9), (84a/17)

ç.-üb (167b/13), (192b/4), (208a/6)

[= 100]

çekdür-: Çektirmek.

ç.-me (78a/3)

[= 1]

çekdürül-: Çektirilmek.

ç.-di (72a/16)

[= 1]

çekil-: Çekilmek.

ç.-e (109a/1)

ç.-en (28b/16)

ç.-miş (110a/7)

ç.-se (40b/17)

ç.-ür (108b/16), (108b/9), (108b/9),
(109a/4), (111a/15), (112b/16), (113b/3),
(137a/15), (40b/15), (41b/10)

[= 14]

çekin-: Çekinmek.

ç.-esin (184a/12)

ç.-ür (115a/2)

[= 2]

çekirdek: 1. Etli meyvelerin içinde bir veya birden çok bulunan, çoğu sert bir kabukla kaplı tohum. 2. Yenmek için satılan ayçiçeği tohumu. 3. Ağaçlarda soyulmayan bölüm.

ç. (106b/17), (30b/13), (39a/15), (90a/11),
(90b/3)

[= 5]

çekirge: Düz kanatlılardan, uzun olan art bacaklarına dayanarak uzağa sıçrayabilen, birçok türü olan bir böcek (*Acridium*).

ç. + den (18a/1)

[= 1]

çekme: Çekme işi.

ç. (85a/6)

ç. + si (191a/4), (193b/3), (193b/3)

ç. + sidür (134b/4)

[= 5]

çekmeg: Çekmek.

ç. + e (190b/8), (193b/15), (193b/6),
(74a/4), (85a/7)

ç. + i (189b/16)

ç. + ile (189b/16), (191b/17)

[= 8]

çekmek: Çekmek.

ç. (166b/13), (191b/17), (79b/10),
(80b/11), (85a/6)

ç. + de (135a/14), (145b/16), (145b/4),
(192a/16), (192b/16), (193a/4), (193a/4),
(193a/5), (193b/1), (196b/17), (85a/6)

ç. + den (135b/7), (192b/10), (197a/14),
(198b/10), (198b/9)

[= 21]

çekül-: Çekilmek.

ç.-en (28b/3)

ç.-mişdür (16b/8)

ç.-se (88b/17)

[= 3]

çene: <Far. Çene, canlılarda baş bölümünde yer alan, kemik veya kıkırdak ile desteklenen, altlı üstlü dişleri taşıyan ve ağzın kapanıp açılmasını sağlayan kasları üzerinde barındıran iki parçaya verilen ad.

ç. (133a/9), (99a/15)

ç. + lerine (102a/9)

ç. + nün (58a/13)

ç. + si (102b/9), (37b/5), (56a/17)

ç. + sinde (108b/17), (114a/4), (22a/14),
(22a/14), (57b/13), (58a/9)

ç. + sinden (58a/10)

ç. + sine (56b/2)

ç. + sini (22b/13)

ç. + ye (133a/17), (56a/12)

ç. + yi (22a/14)

[= 19]
çeri: Asker.
ç. + ye (59a/16)
[= 1]
çevgân: < Far. Meydanda top oynanan başı eğri bir cirit. At üzerinde değnek oynayanlar da kullanır.

ç. (186b/9)
[= 1]

çevir-: Çevirmek.
ç.-üb (20b/2)
[= 1]

çevre: Çevre, etraf.

ç. (101b/14), (187b/14)
ç. + si (126a/11), (213b/14), (25b/16), (55a/3), (58a/8)
ç. + sinde (114b/6)
[= 8]

çeyne-: Çiğnemek.
ç.-ye (78a/8)
[= 1]

çiban: Vücudun herhangi bir yerinde oluşan ve çoğu, deride veya deri altında şişkinlik, kızartı, ağrı ve ateş ile kendini gösteren irin birikimi. bk. cıban

ç. + lar (110b/8), (119b/3), (119b/4)
ç. + ları (119b/3)
ç. + laruñ (125a/10)
ç. + olmaz (212b/10)
[= 6]

çıblak: Çıplak.

ç. (184a/11), (208a/6), (89b/1)
[= 3]

çık-: Çıkmak.

ç. (155a/12), (155b/13), (58b/14), (80a/12)

ç.-a (118b/7), (119a/15), (120b/6), (123a/16), (126a/15), (137a/5), (193a/8), (194a/8), (198a/13), (199a/1), (205b/3), (68a/4), (88b/15), (89b/6)

ç.-acağ (126a/12), (199a/5), (207b/14), (207b/16), (32b/9), (90b/9)

ç.-alar (84b/5)

ç.-amaz (84a/11)

ç.-an (110a/2), (116b/15), (124b/4), (165a/1), (208b/2), (216b/13), (29a/1), (31b/4)

ç.-ar (105b/13), (106a/3), (106b/15), (106b/3), (107a/3), (107b/15), (109b/4), (110a/15), (110a/17), (110b/11), (110b/12), (110b/13), (111a/16), (111a/3), (111a/4), (111a/8), (112b/6), (113a/11), (113a/11), (113a/4), (113b/13), (113b/15), (114b/4), (114b/5), (126a/2), (133b/17), (134b/11), (170a/3), (171b/11), (171b/11), (171b/12), (171b/12), (171b/13), (187a/12), (196a/10), (205b/2), (216a/3), (23b/11), (59b/10), (59b/9), (99b/1)

ç.-ardum (212b/3)

ç.-arlar (14b/7)

ç.-arlardı (205b/7)

ç.-arsa (142a/2)

ç.-arsın (136a/9), (155a/8)

ç.-arub (118b/13), (78b/12)

ç.-arur (118a/10)

ç.-asın (135a/15), (136b/9), (148a/13), (154b/1), (166b/1), (194a/10), (195a/14)

ç.-dı (11b/14), (13b/17), (205a/16), (206b/8), (207a/10), (210b/6), (37b/13), (37b/14), (4b/8)

ç.-dıkda (151a/1), (207a/11), (211a/4)

ç.-dıkdan (208a/6)

ç.-dıklarında (175b/11), (207a/12)

ç.-dılar (21b/1)

ç.-dım (209b/11)

ç.-duğı (194a/7)

ç.-duğda (193a/14)

ç.-duğ (205a/7)

ç.-madıñuz (9b/1)

ç.-masa (84a/16), (84a/17)

ç.-maya (103a/11), (126a/14), (136b/6),
(178a/1), (187a/15), (188a/5), (192a/15),
(216a/2)

ç.-maz (110a/5), (172b/6), (172b/8),
(23b/11), (84a/7)

ç.-mazdan (72b/10), (96a/2)

ç.-mazsın (147a/15)

ç.-mış (112a/11), (209b/11), (32b/11),
(58a/11) (83b/6), (90a/12)

ç.-sa (106b/14), (106b/15), (111b/9),
(113a/1), (114b/1), (126a/7), (138a/11),
(206a/16), (206b/5), (208b/9), (214a/10),
(55b/17), (56b/11), (84a/15), (86b/4),
(99a/2)

ç.-ub (132b/5), (146b/1), (14a/9), (151a/3),
(155a/13), (167b/9), (16a/16), (29a/3),
(35a/12), (93b/2), (93b/3), (94a/8),
(98b/7), (9a/17)

ç.-uñ (9b/5)

[= 166]

çıkār-: Çıkarmak.

ç. (146b/14), (26b/16)

ç.-a (103a/11), (196a/13), (200b/11),
(200b/9), (68a/13), (68a/13), (69a/12),
(69a/5), (69a/9), (70a/11), (70a/17),
(70b/15), (70b/17), (70b/17), (71a/10),
(71a/4), (71b/4), (71b/6), (71b/7), (72b/4),
(73a/8), (81a/5)

ç.-asın (121a/14), (121b/11), (123a/2),
(124b/10), (135b/14), (144a/5), (145a/2),
(153a/16), (177b/4), (178b/7), (183a/5),
(84a/11), (99a/15)

ç.-dum (210a/13)

ç.-maya (186b/5)

ç.-mayasın (135b/7), (152b/5)

ç.-ub (120b/17), (127a/15), (148b/11),
(180a/14), (183b/1), (183b/16), (96b/4)

ç.-ur (110a/8), (111a/9), (111b/6),
(80b/14)

[= 53]

çıkarma: Çıkarma.

ç. + sın (176b/4)

[= 1]

çıkarmağ: Çıkarmak.

ç. + a (94a/6)

[= 1]

çıkarmak: Çıkarmak.

ç. (176b/6), (81a/6), (84a/16), (84a/7)

ç. + dan (99b/3)

[= 5]

çıkıl-: Çıkılmak.

ç.-ur (5a/4)

[= 1]

çıkma: Çıkma.

ç. + ları (176a/2)

ç. + sı (101a/12), (207b/12), (79b/16)

ç. + sın (207b/13)

[= 5]

çıkmağ: Çıkma.

ç. + a (186a/16), (215a/11), (94a/8)

ç. + ı (82b/6)

ç. + ıla (115a/5), (203b/1)

[= 6]

çıkmağ: Çıkma.

ç. (101b/10), (187a/13), (84a/3), (9b/1)

ç. + dan (25a/16)

ç. + dur (213b/15), (214a/1)

[= 7]

çıkama: Çıkmama işi.

ç. + sından (204a/4)

[= 1]

çıkuk: bk. çıkuk

ç. (24b/11), (26a/8), (26a/9), (27b/17), (28a/3), (57b/4)

ç. + ı (187b/15)

ç. + ola (217b/4)

[= 8]

çıkuk: Çıkık. 1. Bir kemik veya organın yerinden çıkmış olması. 2. Yerinden çıkmış (kemik veya organ). 3. Çıkıntısı olan

ç. (110b/1), (38b/13), (89a/13), (89a/17)

ç. + ola (89b/12)

[= 5]

çınırak: Çıngırak.

ç. + lar (82a/10)

[= 1]

çıplak: Çıplak,

ç. (131a/11), (131a/12), (131a/16), (131b/13), (131b/2), (131b/3), (131b/4), (131b/5), (131b/5), (132a/7), (180a/14), (180b/14)

[= 12]

çıplaklık: Çıplaklık.

ç. + ıdur (32a/14)

ç. + ıyla (38a/14)

[= 2]

çigin: Çiğın, omuz.

ç. (166b/4), (168b/4), (180a/6), (186a/5), (186b/15), (187a/14), (192a/17), (192b/5), (198b/15), (38b/9)

ç. + e (114a/14), (186a/8), (192b/15)

ç. + i (132a/4), (132a/6), (16a/3), (17b/10), (190b/2), (192a/5), (192a/5), (192a/6), (192b/3), (192b/3), (197a/13), (215a/8), (215b/8), (90a/14)

ç. + ün (151b/2), (179b/3), (192a/17), (196b/17)

[= 31]

çigle-: Çiğnemek.

ç.-dügi (211b/9)

ç.-ye (209a/6)

[= 2]

çirkin: Çirkin, güzel olmayan.

ç. (109a/3), (113a/14), (114b/12), (12a/11), (210a/1), (47a/1), (80b/2)

[= 7]

çiynemek: Çiğnemek.

ç. + den (82a/5)

[= 1]

çizmek: Çizmek.

ç. + den (169a/16)

[= 1]

çobān: <Far. Koyun ve keçi sürülerini otlatan kimse.

ç. + lar (146a/9)

[= 1]

çoğ: Çok.

ç. + ın (149a/12)

[= 1]

çoğan: "Çöven otu" Sarı, pembe veya kırmızı çiçekleri olan otsu bir bitkidir (*Gypsophila struthium*) ki kökü ve dalları kaynatıldığında sabun gibi köpürür. Temizleyici gibi kullanıldığı gibi, helvacılıkta ağartıcı olarak da kullanılır. (Sabun otu, helvacı kökü.)

ç. (116a/13), (121b/8), (207a/8)

[= 3]

çok: Çok, az karşıtı.

ç. (101b/10), (102a/13), (102b/10),
(102b/2), (104b/14), (105a/9), (105b/14),
(105b/9), (106a/11), (106a/11), (106a/9),
(106a/9), (109a/12), (109a/14), (109a/8),
(109b/12), (109b/3), (110a/16), (110b/1),
(110b/10), (110b/12), (110b/14),
(111a/14), (111b/10), (112a/8), (113a/9),
(113b/1), (113b/8), (114a/11), (114b/12),
(115a/5), (117a/1), (11a/5), (123a/10),
(123a/8), (124a/7), (125a/9), (131a/15),
(131b/4), (135b/13), (13a/7), (13b/1),
(143a/17), (147a/9), (148a/9), (168b/12),
(175b/17), (177a/13), (178b/17),
(180a/14), (186b/15), (187a/11),
(187b/10), (188b/1), (188b/3), (190b/8),
(192b/5), (193b/16), (193b/8), (198a/10),
(199a/6), (202a/13), (204a/4), (204b/1),
(211b/16), (211b/7), (214a/12), (21a/6),
(36a/10), (36a/11), (36a/17), (39b/15),
(40b/17), (53a/1), (56a/12), (56a/17),
(56b/3), (59a/17), (67a/2), (67b/17),
(68a/6), (72a/1), (72b/6), (73b/2), (75a/1),
(75a/3), (76b/11), (76b/15), (79a/17),
(84a/6), (84b/7), (86b/5), (87a/16),
(89a/13), (94b/3), (95a/1), (95a/3),
(95b/12), (95b/14), (97a/16), (97b/5),
(97b/6), (98b/1)

ç. + dur (107b/2), (108a/16), (216a/7),
(97a/15)

ç. + oldu (210b/4)

[= 108]

çokluğ: Çokluk. bk. çoklık, çokluğ

ç. + ina (206b/2), (94b/2)

ç. + ında (40b/16)

ç. + ından (198a/7)

[= 4]

çoklık: Çokluk. bk. çokluğ, çokluğ

ç. (107a/4), (16a/16)

[= 2]

çokluğ: Çokluk. bk. çoklık, çokluğ

ç. + ı (102a/9), (205a/13)

[= 2]

çök-: Çökmek.

ç.-dükde (32a/17)

ç.-e (89b/16)

ç.-ecek (68b/11)

ç.-miş (89a/16)

ç.-üb (109a/9), (14b/8), (39b/13), (82b/5)

[= 8]

çökdürmek: Çökdürmek.

ç. (82a/6)

[= 1]

çökeğ: Çöküntü, çirk, tortu.

ç. + i (123b/15)

[= 1]

çölmek: 1. Çömlük. 2. Bir çeşit bakır kap.

ç. (117b/13), (120b/1)

[= 2]

çöneke: Yorgun.

ç. + eyledi (21b/1)

[= 1]

çöpleme: Dügünçiçeğigillerden, çok parçalı ve koyu yeşil yapraklı, çanak yaprakları dökülmeyen, birkaç türü bulunan, köklerinden iç sürdürücü olarak yararlanılan, süs bitkisi olarak da yetiştirilen otsu bir bitki. bk. ħarlık-ı ebyaz

ç. (116b/10)

[= 1]

çörek otu: 1. Dügün çiçeğigillerden, çiçekleri sapının ucunda bulunan otsu bir bitki, karacaot (*Nigella sativa*). 2. Bu bitkinin hamur işlerine lezzet ve koku vermek için ekilen, susam iriliğindeki siyah tohumu.

ç. + n (120a/3)
[= 1]

çöz-: Çözmek.
ç.-e (70a/2)
[= 1]

çözül-: Çözölmek. bk. çözüml-
ç.-ür (114b/2)
[= 1]

çözöl-: Çözölmek. bk. çözüml-
ç.-mesi (133b/2), (133b/4)
ç.-miş (182a/3)
ç.-se (124b/10)
[= 4]

çubug: Çubuk. bk. çubuk
ç. + ın (119a/8)
[= 1]

çubuk: Çubuk.
ç. (132b/14)
[= 1]

çukug: Çıkık. bk. çıkuk, çıkug
ç. + olmaya (175b/4)
[= 1]

çukur: 1. Çevresine göre aşağı çökmüş olan yer. 2. Yanak ve çenedeki gamze.
ç. (102a/3), (106b/6), (113b/17), (169a/15), (182b/12), (26a/9), (26a/9), (38b/16), (80a/12), (89b/16), (98b/17)
ç. + dan (104a/16)
ç. + dur (171b/8), (25b/11), (27a/3), (30b/16)
ç. + ı (101b/14), (25b/11)
ç. + ında (58a/7)
ç. + ola (215a/16)
ç. + olsa (215b/5)

[= 21]

çügen: Çügen, at başlığı.
ç. (186a/17)
ç. + i (186a/5)
ç. + üñ (186a/7)
[= 3]

çükündürük: <Far. Yabani pancar, pazı, şeker pancarı.
ç. (117b/2)
[= 1]

çül: Çul. bk. cül, cüll
ç. + üñ (132a/5)
[= 1]

çün: 1. Çünkü. 2. İçin.
ç. (205a/7), (3b/13), (4a/7)
[= 3]

-D-

dāʾ: <Ar. Hastalık, dert.
d. (101a/10), (101a/10), (101a/11), (101a/11), (101a/5), (101b/15), (101b/5)
d. + dur (105b/13), (105b/16), (110b/15), (111b/15)
d. + nuñ (113a/7)
d. + nüñ (113a/15)
[= 13]

dābbe: <Ar. Yük ve binek hayvanı.
d. (104b/14), (104b/14), (104b/6), (104b/7), (105b/1), (105b/1), (105b/15), (106a/1), (106a/14), (106b/1), (106b/4), (107a/3), (107a/9), (109a/13), (109b/3), (110b/12), (111a/3), (111a/8), (111b/8), (112b/10), (113b/13), (114a/16), (114a/17), (114a/9), (114b/13), (115a/12), (116a/10), (118a/13), (118a/15), (118a/2), (118b/15), (120a/15), (120b/5), (121a/10), (121a/7), (122a/11), (122a/2), (122a/6),

(122a/9), (123a/1), (133a/7), (133a/9),
(136b/6), (147b/12), (147b/8), (167b/8),
(181a/2), (182a/16), (182b/15), (182b/16),
(182b/17), (185b/16), (186b/6), (187a/5),
(200a/1), (200a/8), (67a/12), (67a/9),
(76b/9), (78b/13), (81b/15), (82a/15),
(82b/15), (82b/8), (84a/5), (86a/11),
(86a/12), (86a/13), (86a/15), (86a/8),
(86b/10), (88b/4), (93b/6), (93b/7),
(94b/10), (94b/17), (95b/16), (96a/10),
(96a/8), (96b/8), (96b/9), (97a/10),
(98a/14), (98a/17)

d. + de (104b/6), (111b/6), (114a/11),
(94b/1), (99b/4)

d. + den (106b/8), (181a/6)

d. + leri (76b/8)

d. + i (167b/6), (178a/2), (182b/14),
(182b/17), (199a/15)

d. + nn (102a/3), (102a/4), (104b/12),
(105a/15), (105a/6), (105a/9), (107b/9),
(108b/9), (109a/15), (109b/15), (109b/7),
(110a/15), (110b/11), (110b/13),
(110b/17), (110b/2), (110b/6), (110b/8),
(112a/6), (112b/4), (112b/5), (113a/11),
(113b/4), (114a/14), (114a/14), (114a/2),
(114a/7), (114b/13), (115a/1), (115b/13),
(116a/16), (116a/16), (116a/2), (116a/9),
(116b/12), (116b/8), (117b/14), (118a/10),
(118a/16), (118a/7), (118b/10), (118b/14),
(118b/17), (119a/10), (119a/5), (119b/10),
(119b/11), (119b/13), (119b/14), (119b/8),
(120a/13), (120a/8), (120b/12), (120b/14),
(120b/2), (120b/8), (121b/9), (122a/15),
(122b/14), (122b/5), (123a/10), (123a/4),
(123a/7), (123b/12), (124b/2), (125b/11),
(125b/16), (126a/7), (126b/11), (127a/10),
(127a/2), (127a/3), (127a/4), (127a/7),
(127a/8), (132a/10), (133a/4), (145b/4),
(178a/3), (179b/14), (183b/4), (183b/6),
(184a/17), (184b/4), (184b/5), (186a/12),
(186a/5), (186a/6), (186a/7), (186a/7),
(186b/1), (186b/3), (200a/2), (200a/7),
(217a/16), (33b/16), (34a/6), (52b/1),

(80b/11), (85b/12), (87b/12), (93b/15),
(94a/17), (95a/6), (95b/5), (97a/11),
(97a/13), (98a/16), (98a/3), (98a/7),
(98b/13), (99b/5)

d. + si (133b/11), (133b/6), (167a/14),
(211b/14)

d. + sinden (200b/5)

d. + sinn (177a/13), (177a/14)

d. + ye (102a/3), (102b/15), (110a/11),
(110a/11), (110a/15), (114b/12), (116b/7),
(116b/8), (116b/9), (117a/14), (118a/4),
(118b/3), (120a/13), (121a/9), (121b/17),
(121b/7), (122b/6), (123a/11), (123a/17),
(124a/2), (124a/3), (124b/13), (124b/6),
(124b/8), (125a/7), (148a/13), (83b/3),
(86a/12), (86a/15), (96b/16), (97a/12),
(98b/8)

d. + yi (103a/9), (108b/7), (109a/5),
(109b/17), (111a/11), (111b/15), (111b/8),
(112b/11), (112b/11), (113a/15), (113a/4),
(114a/10), (116a/3), (116b/14), (117b/16),
(121a/11), (121a/13), (121b/4), (122b/16),
(123a/3), (123a/5), (124a/3), (124b/1),
(124b/10), (124b/9), (125a/8), (126a/8),
(126b/4), (126b/6), (126b/7), (76b/11),
(78b/12), (78b/7), (82a/6), (87b/7),
(96a/16), (98a/1), (98a/13), (99a/12)

[=287]

dn: dahi, da, de, daha, hl, hem, ve, yine.

d. (131a/7), (131a/8), (131b/14),
(131b/15), (132b/12), (132b/15),
(133a/17), (133b/14), (134a/12), (135b/2),
(135b/2), (136a/1), (136a/11), (136a/17),
(136b/16), (136b/7), (137b/11), (137b/7),
(137b/8), (138a/10), (138a/13), (138a/15),
(138b/3), (138b/6), (140b/12), (140b/16),
(144a/7), (145b/13), (146a/1), (147b/11),
(147b/14), (149a/2), (151a/7), (151a/9),
(152b/4), (153a/16), (153a/4), (154b/3),
(154b/7), (155a/10), (156b/1), (156b/10),
(156b/2), (156b/7), (167b/4), (169a/14),
(169a/16), (169a/16), (169b/10), (169b/6),

(169b/9), (170b/10), (170b/16), (171a/11),
 (172b/12), (172b/7), (176b/12), (177a/3),
 (177a/4), (177a/9), (178b/11), (178b/12),
 (181b/13), (181b/14), (182b/15),
 (185b/11), (185b/4), (186a/3), (187b/12),
 (188a/13), (188a/14), (188b/7), (188b/9),
 (191a/3), (191b/6), (192b/1), (192b/1),
 (193b/15), (193b/16), (194a/16), (194b/1),
 (196a/1), (200a/3), (200a/7), (203a/17),
 (203b/13), (203b/13), (204a/10),
 (204a/11), (204a/12), (205a/3), (205b/13),
 (205b/3), (206a/7), (207a/3), (207b/17),
 (208a/1), (208b/4), (208b/5), (208b/6),
 (209b/15), (209b/15), (210a/4), (210b/12),
 (210b/17), (211a/4), (211a/7), (211a/8),
 (211b/14), (212a/10), (212b/1), (213a/15),
 (213a/4), (213b/13), (213b/16), (216a/15),
 (216a/15), (216a/16), (2a/7), (3a/8),
 (41b/5), (4a/2), (4a/4), (4a/5)

[= 124]

dağı: bk. dağı

d. (102a/14), (103a/16), (103a/6),
 (104b/3), (105a/4), (105b/11), (105b/8),
 (106a/9), (106b/15), (107b/17), (107b/17),
 (108b/9), (10a/9), (10b/1), (10b/4),
 (110a/1), (110a/14), (110a/14), (112b/15),
 (112b/16), (112b/5), (113a/11), (113a/12),
 (113a/16), (113b/16), (113b/9), (115a/15),
 (115a/5), (116a/7), (117a/10), (117a/7),
 (117a/8), (117b/1), (117b/2), (118b/13),
 (119a/3), (119a/8), (119b/3), (11a/11),
 (11a/15), (11b/5), (120b/7), (121a/8),
 (121b/1), (121b/2), (122a/16), (122a/3),
 (124b/13), (124b/14), (124b/14), (124b/2),
 (124b/7), (126a/17), (126a/7), (126b/3),
 (127a/8), (12b/16), (12b/6), (132a/9),
 (134a/11), (134a/4), (136b/13), (137a/1),
 (145b/17), (145b/3), (146a/6), (14a/8),
 (14b/12), (14b/3), (150a/3), (153a/15),
 (154b/4), (155b/6), (155b/8), (156b/12),
 (156b/4), (15b/6), (166b/15), (169a/11),
 (169b/5), (16a/6), (16b/17), (16b/3),
 (170b/13), (172b/8), (176a/3), (176b/1),
 (177a/2), (177b/13), (178a/10), (179b/8),

(17a/15), (17b/17), (17b/2), (17b/4),
 (17b/4), (17b/8), (17b/9), (18a/11),
 (18a/2), (18b/10), (192a/7), (192b/13),
 (193a/17), (194a/11), (194b/13),
 (195a/16), (196a/11), (196a/4), (197a/7),
 (19b/1), (19b/17), (19b/4), (200a/6),
 (201b/11), (201b/2), (203b/11), (20a/12),
 (20a/6), (20a/8), (212a/6), (213a/1),
 (21a/10), (21b/16), (22a/1), (22a/15),
 (22a/2), (22a/4), (22b/15), (22b/7),
 (23a/10), (23a/11), (23b/1), (23b/3),
 (23b/4), (23b/6), (24b/15), (24b/5),
 (25a/7), (26a/11), (26b/14), (26b/15),
 (26b/17), (27a/15), (28b/10), (28b/10),
 (28b/10), (28b/2), (28b/6), (29b/6),
 (2a/10), (2b/14), (32a/5), (33a/17),
 (33a/2), (34b/6), (35b/10), (35b/16),
 (35b/5), (35b/5), (36b/2), (36b/5), (37b/8),
 (38a/4), (38b/2), (39b/13), (43a/2),
 (4b/16), (4b/7), (4b/8), (52a/1), (57a/13),
 (57a/14), (57a/15), (57a/16), (57a/17),
 (57b/1), (57b/1), (58a/12), (58a/17),
 (58b/2), (59a/8), (5a/1), (5a/17), (5a/8),
 (5b/16), (5b/3), (5b/5), (62b/2), (62b/3),
 (67a/17), (68a/10), (68a/10), (68a/13),
 (68a/2), (68b/17), (6a/11), (6a/13), (6a/2),
 (6b/12), (6b/16), (6b/8), (72b/7), (74b/15),
 (74b/16), (74b/8), (76a/13), (76a/5),
 (76a/9), (76b/2), (77a/3), (77b/1),
 (77b/16), (77b/4), (78a/6), (78b/11),
 (79a/10), (79a/5), (79a/7), (79b/11),
 (79b/14), (79b/2), (7a/1), (7a/10), (7a/12),
 (7a/13), (7a/14), (7a/4), (7a/5), (7a/5),
 (7a/5), (7b/4), (7b/9), (80b/14), (80b/14),
 (80b/7), (81b/16), (81b/16), (82a/11),
 (82a/2), (82b/12), (82b/6), (83b/16),
 (84a/13), (85b/13), (85b/6), (86a/17),
 (86a/4), (86a/8), (86b/3), (86b/5), (86b/9),
 (88a/14), (88a/9), (8a/7), (8b/1), (8b/17),
 (8b/3), (8b/8), (8b/9), (90a/14), (93b/7),
 (94a/17), (94a/4), (94b/15), (95a/4),
 (95b/10), (95b/6), (96a/14), (96b/10),
 (96b/2), (96b/7), (97a/4), (97b/5), (98a/8),
 (98b/1), (99a/15), (99b/3), (9a/11),
 (9a/13), (9a/7), (9b/11), (9b/14), (9b/4)

[= 284]

dāḥil: < Ar. İç, içeri, içinde, içeri girmiş.

d. (102a/5), (147a/3), (147a/4), (175b/4),
(31b/15), (32b/1)

d. + den (105b/6), (136a/13), (153b/4)

d. + inde (201b/12), (58a/13), (58a/14)

d. + inden (106a/8)

d. + olalı (211b/17)

d. + olan (185b/14)

d. + olası (136a/15), (137b/17), (168b/10)

d. + oldu (190b/11), (209b/2)

d. + olduğunun (115a/1)

d. + olduğunda (137b/10)

d. + olsa (41b/11), (41b/13), (41b/15),
(42b/6)

d. + olur (199a/15), (42a/10)

[= 28]

dāḥ-i ‘ankebūt: < Ar. Örümcek hastalığı, örümcek sokmasından kaynaklanan hastalık.

d. (101a/9)

[= 1]

dāḥ-i bakār: < Ar. Sığır hastalığı.

d. (101a/3)

d. + uñ (109b/17)

[= 2]

dāḥ-i ehliḥe: < Ar. Hayvanın kulağında beliren, irinlenip kötü kokan sarı su akıtan ve hayvanın başını çok rahatsız eden bir hastalık.

d. (110b/12)

[= 1]

dāḥ-i fārre: < Ar. Salgın hastalık. (?)

d. (101a/5)

d. + nūñ (110a/16)

[= 2]

dāḥ-i ḥabīs: < Ar. Kötü, alçak hastalık.

d. + dūr (113b/10)

[= 1]

dāḥ-i kerd: < Ar. 1. Boyunda, boyun kökünden görülen hastalık. 2. Ek ve oynak yerlerinden birbirine kavuşan kemiklerde görülen hastalık.

d. + üñ (109a/17)

[= 1]

dāḥ-im: < Ar. Devamlı, sürekli.

d. (4a/10), (4a/13), (4a/9)

[= 3]

dāḥ-imā: < Ar. Her vakit, sürekli olarak.

d. (111a/13), (113b/14), (189b/13),
(18a/11), (214a/1), (216b/15), (70b/6)
(4a/6)

[= 8]

dāḥ-imen: < Ar. Devamlı, sürekli, her vakit.

d. (153b/4)

[= 1]

dāḥ-ire: < Ar. Çember.

d. (58a/3), (58a/15), (86b/15), (86b/16),
(87a/1), (87a/1)

d. + ler (215a/4)

d. + lerini (43a/2)

d. + nūñ (86b/17)

d. + sine (33b/12)

d. + ye (58a/3)

[= 11]

dāḥ-tān: < Ar. İki daire, çember, halkalar.

d. (90b/15)

[= 1]

dāḥ-iḡ: < Ar. Semerin arkasını tutan demir.

d. + i (132b/13)

[= 1]

dāmiği: <Ar. + T. Dāmiği olan. bk. dāmiğ

d. (132b/14)

[= 1]

dāne: <Far. 1. Tane, adet. 2. Bazı bitkilerin tohumu.

d. (119a/2)

d. + leri (58a/15)

[= 2]

dāne dāne: <Far. Tane tane.

d. + lere (208b/2)

[= 1]

dār-ı dünyā <Ar. Dünya.

d. + da (19b/13)

[= 1]

dār-ı fülül: <Far. + Ar. Baş biberi, uzun biber (*Piper longum*).

d. + den (117b/6)

[= 1]

dār-ı islām: <Ar. Müslümanların hâkimiyeti altında bulunan yerler.

d. (4a/6)

[= 1]

dār-ı kistrā: <Ar. İran hükümdarlarının yurdu.

d. (214b/12)

[= 1]

dār-ı 'acem: <Ar. İran yurdu.

d. (4a/6)

[= 1]

dakāyık: <Ar. 1. İnce ve anlaşılması güç ve dikkate muhtaç olan şeyler. 2. Dakikalar.

d. + ı (3a/15)

d. + ın (138b/4), (181a/7)

d. + ınuğ (137b/12), (156b/15)

[= 5]

dakık: <Ar. 1. İnce, ufak, duyulmaz, tutulmaz; nâzik. 2. Toz hâline getirilmiş şey, un. 3. Dikkatli, ölçülü davranan kimse.

d. (27b/4), (28a/15), (28a/17), (30a/3)

d. + dür (85b/13)

d. + ola (90a/17)

[= 6]

dakika: <Ar. 1. Bir saatlik zamanın altmışta biri, dakika. 2. İnce düşünce.

d. + ola (208a/15)

[= 1]

dakka: <Ar. Ortası hareketsiz, sakin ve mutmain olan boyun; "dakka" bir şeyi kırmak, ufaltmak.

d. (27b/2), (27b/5)

[= 2]

dalak: <Ar. 1. Kılıç kını. 2. Kılıcı kınından çıkartmak. 3. Kınından kolay çıkan kılıç.

d. + udur (170b/11)

[= 1]

da'müş: <Ar. Anne karnında yüz yirmi gününü tamamlayan at yavrusu; kurbağa yavrusu.

d. (41a/11)

[= 1]

da'vet: <Ar. Çağırma, çağrı; ziyafet; dua.

d. + eyledi (93b/2)

d. + olınur (93b/6), (93b/6)

d. + eder (161a/1)

d. + etseler (213a/6)

[= 5]

dāvud: <Ar. İsrailoğullarının bir hükümdarı ve peygamberidir.

d. (12a/2), (12a/5)

d. + 'aleyhisselām (203a/6)

d. + dan (12a/8)

d. + uğ (12a/9)

[= 5]

daraka: <Ar. 1. Deriden yapılmış kalkan. 2. Gırtlığın hançereyi meydana getiren kıkırdaklarından kalkan biçiminde olanı.

d. (179b/9)

d. + dan (179b/10)

[= 2]

darī: <Ar. 1. Güçlü, kuvvetli ve adımları geniş olan at. 2. Hayvanın başı siyah, bedeni ve diğer kısımlarının beyaz ya da bunun aksi olması.

d. + dür (36a/1)

[= 1]

de-: Demek.

d.-yü (75a/5), (99a/2)

[= 2]

dê-: Demek.

d.-di (12a/9), (189a/10), (189a/3), (189a/9), (207a/3), (207a/5), (209a/3), (209b/10), (209b/8), (210a/11), (210a/5), (210b/10), (211b/3), (214a/15), (37b/10), (58b/10), (9b/13)

d.-digünjüzi (6b/17)

d.-dikleri (155a/16)

d.-diler (190a/5), (195b/15), (84b/12), (86b/13)

d.-dügi (13b/12), (206b/16), (58b/8)

d.-dügim (210a/2)

d.-dükleri (101a/15), (101b/13), (113a/16), (114b/16), (118b/14), (125a/4), (125a/7), (127a/8), (17b/17), (32a/8), (70b/14), (89b/11)

d.-me (137b/5)

d.-medi (170b/10)

d.-mişdür (16b/9)

d.-r (105a/10), (113a/15), (12b/10), (13b/13), (13b/9), (14b/11), (196a/1),

(40a/9), (42a/16), (4b/3), (55b/16), (56a/15), (56b/6), (57b/12), (5b/2)

d.-rdik (209a/7)

d.-rlar (101b/5), (104b/10), (104b/13), (106a/16), (106a/16), (108b/4), (10b/9), (110b/12), (115b/15), (116b/10), (122a/8), (122b/4), (125a/7), (126b/2), (126b/3), (127a/8), (12b/8), (132b/13), (15a/17), (15b/17), (169a/11), (16b/11), (171a/17), (171b/1), (171b/1), (179a/16), (17a/10), (183b/7), (186b/2), (191b/12), (199b/1), (206b/8), (209b/7), (212a/16), (212a/17), (212b/12), (213a/15), (213b/3), (215a/17), (215a/3), (24b/12), (25b/3), (25b/4), (25b/4), (25b/5), (26b/10), (27b/17), (28a/3), (28b/15), (28b/6), (29a/8), (32a/7), (32b/12), (32b/13), (32b/4), (33a/11), (38a/17), (52b/3), (54a/4), (54b/7), (55a/6), (56b/15), (58a/3), (59a/16), (59b/11), (59b/12), (59b/13), (67a/11), (70b/11), (84b/16), (87b/17), (90a/5)

d.-rlardi (205b/5)

d.-rsin (14a/11)

d.-rüz (108a/14), (23a/14)

d.-señ (171a/6)

d.-ye (204a/10), (212a/11), (212a/16)

d.-yeceğimizi (209a/7)

d.-yeler (148a/12), (148a/12)

d.-yü (202b/10), (212b/4)

d.-yüb (216b/1)

[= 144]

deberān: <Ar. Boynun ortasında çıkık olan et.

d. (27b/17), (27b/9)

[= 2]

defne yağı: <Gr. + T. Defne [Yaprakları güzel kokulu ve yaz kış yeşil olan bir ağaç, develik (*Laurus nobilis*).] yağı.

d. + ndan (126a/17)

[= 1]

defne yaprağı: <Gr. + T. Defne [Yaprakları güzel kokulu ve yaz kış yeşil olan bir ağaç, develik (*Laurus nobilis*).] yaprağı.

d. + nı (126a/13)

[= 1]

def: <Ar. 1. Öteye itme, savma, savulma. 2. Verme; ortadan kaldırma. 3. Giderme.

d. (14a/14), (154b/11)

d. + i (194a/4)

d. + inde (203a/13)

d. + ine (21a/12)

d. + olmaz (148a/11)

d. + üñ (148a/11)

d. + éde (94a/2)

d. + éder (133b/9), (138b/6), (13a/2), (146a/8), (178a/16), (178a/17), (178b/1), (179b/7)

d. + éderler (14a/16)

d. + édersin (144a/2), (178b/10), (180a/2)

d. + édesin (148b/14), (178b/12)

d. + étdüğün (204b/3)

d. + étmekiçün (80b/3)

d. + étmek (153b/7), (179b/13)

d. + étmekiçün (203a/9)

d. + étmez (178a/17)

[= 28]

defa: <Ar. Defa, kez.

d. (119a/10), (122a/4), (124a/8), (149a/6), (205a/15), (41a/2), (76a/4), (76a/5)

d. + da (196b/1), (70b/11)

[= 10]

def-i mazarrat: <Ar. Zararların defi.

d. (207b/8)

[= 1]

defterdār: <Ar. + Far. 1. Bir ilin para işlerini yöneten en üst düzeydeki görevli. 2. Osmanlılarda maliye işlerinin en yüksek yetkilisi veya illerde maliye işleriyle uğraşan görevli.

d. + larun (209a/11)

[= 1]

deg-: Değmek.

d.-en (32a/17)

d.-meyecek (37a/1)

[= 2]

değil: Değil.

d. (138a/16), (138a/17), (147b/5), (148b/10), (155a/5), (197a/15)

d. + dür (105b/1), (111a/12), (111a/13), (112a/14), (133a/15), (133a/17), (133b/5), (136b/9), (138a/3), (142a/2), (146a/4), (147b/17), (147b/6), (147b/8), (148a/4), (155a/6), (156b/16), (162a/1), (169b/10), (171b/2), (172b/12), (175b/1), (175b/7), (176a/15), (176a/5), (177a/8), (178a/16), (179a/7), (180b/12), (184a/3), (185b/11), (186a/15), (186a/16), (187b/16), (188a/13), (188a/13), (189a/6), (191a/12), (192b/15), (194b/10), (200a/1), (203a/4), (204a/13), (204a/8), (205a/17), (205b/6), (212a/11), (83b/9), (87a/17), (87b/9), (95a/1), (98a/12)

d. + lerdür (7a/9)

d. + sin (196a/3), (82b/10)

[= 61]

degin: Değın, dek.

d. (102a/5), (118a/4), (126b/17), (41b/4)

[= 4]

degirmen: 1. İçinde öğütme işi yapılan yer. 2. Kahve, buğday, nohut vb. taneleri öğüten araç veya alet

d. + e (210a/6)

[= 1]

degirmi: "değirmi" 1. Yuvarlak. 2. Eni boyuna eşit olan.

d. (55a/3)

d. + dür (169a/12), (169a/15)

[= 3]

degme: Değme işi.

d. (191a/10)

d. + sinden (104b/2)

[= 2]

degül: Değil. bk. degil

d. (103a/15), (116a/11), (41a/17), (68b/15), (71b/16), (73a/14), (73a/14), (84b/1)

d. + dür (104b/1), (106a/12), (112a/13), (14a/15), (15a/11), (20a/16), (29b/15), (30a/2), (36a/11), (36a/11), (36a/3), (36b/5), (41b/10), (41b/8), (57b/10), (58b/2), (58b/5), (58b/5), (67a/7), (68a/17), (6a/5), (74a/13), (77b/9), (80a/11), (85a/9), (86a/7), (86b/13), (88a/10), (88b/2), (95a/16), (95a/3), (97a/16)

d. + em (15b/14), (97a/1)

d. + lerdür (107b/4), (210b/15), (7b/14)

d. + sin (21b/10)

[= 46]

dehis: < Ar. 1. Hayvanın tırnağına yakın bir yerde beliren şişlik illeti. 2. Semiz olmak, eti dolgun olmak. bk. dehs

d. (100b/13), (105b/12)

[= 2]

dehân-ı gürğ-i zâlim: < Ar. + Far. Zalim canavarların ağzı.

d. (2b/10)

[= 1]

dehşet: < Ar. 1. Şaşma. 2. Korku ve telâş gösterme, ürkme. 3. Akla şaşkınlık verecek surette korkma, korku.

d. (150a/6)

d. + édüb (82b/14)

[= 2]

dek: Dek, değin.

d. (117b/9), (120b/8), (121b/1), (123b/1), (12b/12), (22b/16), (29a/15), (71b/7)

d. + dür (28b/4)

[= 9]

del-: Delmek.

d.-er (133b/1)

d.-esin (195a/12)

d.-meyesin (195a/11)

d.-üb (216b/5)

[= 4]

delâl: < Ar. Naz, işve, cilve; insana güzel, sevimli görünecek hal, durum.

d. (134b/11)

[= 1]

delâlât: < Ar. Yol göstermeler, kılavuzluklar, alâmet olmalar.

d. (57b/11)

[= 1]

delâlet: < Ar. 1. Gösterme, yol gösterme, kılavuzluk, alâmet olma. 2. İz, işaret.

d. (36b/10)

d. + eden (38a/9)

d. + eder (11a/6), (13a/9), (175b/17), (176a/1), (176a/2), (176a/2), (206a/16), (206b/1), (206b/2), (206b/4), (216a/16), (35b/13), (35b/15), (37b/16), (37b/4), (37b/6)

d. + edeyin (6b/4)

d. + ètdi (6a/17)
[= 20]

delâ'il: < Ar. Delâlet eden şeyler.
d. (115a/7), (115b/6)
d. + in (108a/10)
[= 3]

delîl: < Ar. 1. Yol gösteren, kılavuz. 2. Şahit, belge, tanık
d. (208a/2), (208a/7), (35b/9)
d. + dür (27b/2), (35b/15)
[= 5]

delig: bk. delik
d. + i (72a/7), (73b/14), (89b/12)
[= 3]

delik: Dar, küçük açıklık.
d. (195a/15)
d. + de (14b/3), (195a/13)
d. + ler (31a/10)
d. + leri (109a/5), (109b/8), (169b/14), (171b/6), (171b/8), (71b/14), (89a/10), (90b/9), (97b/9)
d. + lerin (70b/1), (71a/1)
d. + lerini (70a/5)
d. + lerinüñ (36b/11), (39a/17)
[= 18]

deliklü: Delikli, deliği olan.
d. (169b/13), (169b/14), (169b/15)
[= 3]

delmek: Delmek.
d. (176a/12)
[= 1]

delüg: bk. delik
d. + i (109b/5), (26b/5), (26b/5), (37b/14), (45b/1)

d. + idür (25a/6), (26b/4)
d. + inden (126b/13)
d. + ine (120a/15)
d. + inüñ (26b/6), (28a/2)
[= 11]

delük: bk. delik
d. (26b/8)
d. + den (68a/4)
d. + leri (113b/4)
d. + lerinden (108b/13), (109a/3)
d. + lerine (116b/12)
d. + lerini (70a/8)
d. + lerinüñ (37b/7)
[= 8]

delük delük: Delik delik.
d. + ède (68a/3)
[= 1]

dem: < Ar. Kan.
d. (121a/14), (213b/13)
d. + de (124b/3), (13b/5)
d. + den (102a/14)
d. + dür (213b/11)
[= 6]

demāmîl: < Ar. "dümmel" Çıban, kan çıbanı, vücudun herhangi bir yerinde oluşan irin birikimi, apse, ur, yara.
d. (110b/8)
d. + üñ (110b/8)
[= 2]

dem-i a'dā: < Ar. Düşman kanı.
d. (4a/17)
[= 1]

demek: Demek.

d. (16b/9), (190a/5)

d. + dür (16b/11), (16b/13), (16b/9),
(213a/5)

[= 6]

demren: "temren" Ok ve kargı gibi silahların ucuna
takılan sivri maden parça.

d. (140b/10), (140b/11), (154b/3),
(155b/14), (178b/9), (195a/10), (195a/13)

d. + den (140b/10), (140b/11)

d. + i (190b/4)

d. + ini (192a/11)

d. + lerün (15b/6)

d. + ün (178b/7), (195a/11), (195a/12),
(195a/13)

[= 16]

demür: Demir.

d. (107b/9), (122b/11), (145b/14),
(171a/12), (173b/4), (180a/4), (180a/5),
(191a/16), (98b/1), (98b/2)

d. + den (107b/16), (133a/11), (179b/7),
(98b/14)

d. + i (173b/3), (174a/14)

d. + inden (178a/1)

d. + ine (174b/14), (78a/8)

d. + leri (174b/14)

[= 20]

denā'et: < Ar. Alçaklık, adilik.

d. + olur (147a/10)

[= 1]

denānīr: < Ar. Altınlar.

d. (48a/1)

d. + den (54b/5)

[= 2]

denī: < Ar. Alçak, rezil, soysuz.

d. (37a/10), (37a/3), (37a/8), (88a/8)

d. + yi (37a/10)

[= 5]

dēnil-: Denilmek.

d.-ür (56a/7), (56b/4)

[= 2]

dēnil-: Denilmek.

d.-mez (34a/8), (67a/2)

d.-se (6a/7), (9a/17)

d.-ür (105b/8), (106a/15), (10a/7),
(153a/10), (153a/10), (171a/8), (26b/11),
(33a/16), (33a/17), (33a/17), (33a/4),
(33b/8), (36b/9), (41a/9), (41b/13),
(41b/14), (41b/15), (41b/16), (42a/10),
(42a/11), (42a/11), (42a/12), (42a/13),
(42a/14), (42a/15), (42a/16), (42a/2),
(42a/3), (42a/4), (42a/4), (42a/5), (42a/6),
(42a/6), (42a/7), (42a/8), (42a/8), (42b/1),
(42b/2), (42b/3), (42b/3), (42b/3), (42b/4),
(42b/7), (51b/2), (55b/10), (55b/11),
(55b/4), (55b/8), (55b/9), (56a/11),
(56a/12), (56a/2), (56a/6), (56a/8),
(56b/10), (56b/10), (56b/12), (56b/2),
(56b/3), (56b/5), (62b/6), (62b/6), (62b/7),
(62b/7), (67a/2)

[= 69]

deñiz: Deniz.

d. (122b/3)

[= 1]

deñiz şuyı: Deniz suyu.

d. (122b/3)

[= 1]

deñlü: Denli, kadar.

d. (169b/15)

[= 1]

dep-: Tepmek.

d.-esin (85a/4)

[= 1]

depe: Tepe.

d. + lere (84a/3)

d. + sinüñ (39a/9)

[= 2]

depred-: Depretmek, kımıldatmak, sarsmak. bk. depret-

d.-e (73b/6)

[= 1]

depren-: Deprenmek, kımıldatmak, sarsılmak.

d.-se (72a/6)

[= 1]

deprenme: Deprenme.

d. + sidür (169a/14)

[= 1]

depret-: Depretmek, kımıldatmak, sarsmak. bk. depred-

d.-dükde (11a/15)

[= 1]

depretdürmek: Deprettirmek.

d. (59b/1)

[= 1]

depretmek: Depretmek.

d. (204a/1)

[= 1]

der: < Ar. ...de, içinde.

d. (206a/9), (3b/15), (3b/3), (3b/8), (4a/8), (4b/1)

[= 6]

der: Ter.

d. (109b/17)

[= 1]

derd: < Ar. Dert, tasa.

d. (48b/2)

[= 1]

dere: Dere.

d. + lere (82b/6)

[= 1]

derecât-ı cinnet-i hâşıla: < Ar. Cinnetin sonuçların dereceleri.

d. + dur (203a/11)

[= 1]

derece: < Ar. 1. Basamak. 2. Kerte, rütbe. 3. Miktar.

d. (5b/13), (7b/16), (9a/9)

d. + de (56b/17)

[= 4]

derece-yi şâlişe: < Ar. Üçüncü derece.

d. + de (57a/5)

[= 1]

derece-yi şâniye: < Ar. İkinci derece.

d. + de (57a/3)

[= 1]

derece-yi ulâ: < Ar. Birinci, ilk derece.

d. (57b/2)

[= 1]

deri: İnsan ve hayvan vücudunu kaplayan tüy, kıl veya pulla kaplı tabaka, cilt, ten.

d. (134a/17), (17b/8), (187a/2), (72a/6), (98a/10)

d. + den (195b/12)

d. + nün (17b/8)

d. + si (13b/13), (32a/13), (96a/5)

d. + sidür (32b/11)

d. + sinden (179b/17), (179b/9), (183b/1), (28a/4), (98b/9)

d. + sine (13b/14)

d. + sini (121a/17), (94a/14), (97a/14)

d. + yi (118b/3)	d.-ürse (117a/1), (118b/4)
[= 21]	[= 2]
derle-: Terlemek.	devā: < Ar. 1. İlâç. 2. Çâre, tedbir.
d.-r (112a/4)	d. (118b/14), (119b/9), (121a/3), (122a/5), (122b/8), (124a/15)
d.-se (23b/13), (71a/16)	d. + sı (122b/2), (123b/17), (124a/9)
d.-ye (121a/15)	d. + yı (124a/15)
[= 4]	[= 10]
derled-: Terletmek.	devābb: < Ar. Yük ve binek hayvanları.
d.-e (73a/8)	d. (107a/17), (108a/10), (113a/6), (133a/4), (185b/5), (185b/6), (188a/5), (96a/5), (96a/8), (97a/2)
d.-esin (118b/1)	d. + a (118b/15), (131b/13), (131b/8), (95b/11), (96b/15), (97a/3)
[= 2]	d. + da (108b/5), (148a/8)
derleme: Terleme.	d. + dan (148a/13), (67a/8), (95a/6)
d. + si (72a/6)	d. + ı (105a/17), (119b/3), (120b/3), (137a/7), (81b/5), (87a/15), (93b/14), (95b/14), (96a/17)
[= 1]	d. + ma (96a/13)
derletmemek: Terletmemek.	d. + muğ (82b/6)
d. (74a/8)	d. + uğ (100b/1), (107b/2), (110b/15), (123a/12), (127b/2), (185b/10), (186a/1), (188b/3), (19a/14), (43a/1), (57b/8), (57b/8), (78b/6), (84b/2), (86a/1), (86a/2), (86a/4), (88a/14), (88b/6), (88b/6), (89a/2), (94a/15), (95a/13), (95a/15), (95b/1), (96a/14), (96a/5), (97b/3)
[= 1]	[= 60]
derlü: Terli.	devām: < Ar. 1. Dâim olma, bir halde bulunma, sürme. 2. Sebat.
d. (72b/4)	d. (132a/16)
[= 1]	[= 1]
derü: bk. deri	devât: < Ar. Divit, kalem koymak için uzun madenî sapı ve ucunda bir de hokkası bulunan âlet.
d. + ı (13b/13), (13b/14)	d. (211a/8)
[= 2]	[= 1]
deryā: < Far. Deniz.	
d. + dan (126a/2)	
[= 1]	
destī: < Far. Testi.	
d. (119b/1)	
[= 1]	
deş-: Deşmek.	
d.-esin (117a/3)	
[= 1]	
deşil-: Deşilmek.	

devāt-ı şāmī: < Ar. Şam'a ait divit.

d. (184a/10)

[= 1]

devāʾ: bk. devā

d. + nuḡ (127a/14)

d. + yī (117a/7)

[= 2]

devāʾir: < Ar. Ümm-i kardanın (Tırnak ile atın bileği arkasında bulunan uzun kıllar arasındaki yer.) iki tarafının tırnak ardındaki üstü.

d. (30b/16), (30b/4)

d. + inüḡ (39a/16)

[= 3]

devā-yī ʿacīb: < Ar. Tuhaf ilaç.

d. (116a/2)

[= 1]

deve: Geviş getiren memelilerden, boynu uzun, sırtında bir veya iki hörgücü olan, yük taşımakta kullanılan hayvan (*Camelus*).

d. (13a/2), (13b/1), (187b/16), (18a/8), (22b/4), (32a/17), (82b/2), (89a/9)

d. + de (16b/11), (90a/4)

d. + den (22b/6), (82a/16)

d. + dūr (18a/5)

d. + lerden (102b/16), (82a/15)

d. + lerdūr (18a/6), (18a/8)

d. + leri (13a/1)

d. + nūḡ (18b/5), (97a/4)

d. + si (210b/4)

d. + yi (59a/2)

[= 22]

deve kuşu: Kısa kanatları uçmaya elverişli olmayan fakat uzun bacaklarıyla çok hızlı koşabilen iri bir kuş (*Struthio camelus*).

d. (15a/10)

[= 1]

deverān: < Ar. Dönüp dolaşma, dolanma.

d. + da (186a/10)

[= 1]

devlet: < Ar. Bir hükümet idaresinde teşkilâtlandırılmış olan siyâsî topluluk.

d. (202b/5), (207b/8)

d. + i (212a/12), (2b/4)

d. + ine (212a/11)

d. + inüḡ (202b/1), (210b/13)

d. + üḡ (21b/6)

[= 8]

devlet-i kadîme: < Ar. Eski devlet.

d. (202b/14)

[= 1]

devr: < Ar. 1. Dönme, bir şeyin etrafını dolaşma. 2. Dönüp dolaşma. 3. nakil, aktarma.

d. (136b/12), (136b/13), (137a/1), (137a/1), (147a/3), (147a/6), (151a/2), (151a/3)

d. + de (135b/16)

d. + e (78a/12)

d. + eyle (147a/1), (147a/6)

d. + ini (206a/6)

d. + üḡ (136a/9)

d. + éde (146b/11), (147a/4), (147a/5), (151a/3), (78a/14), (87a/1)

d. + éder (102b/11), (103b/17), (136b/7), (138b/16)

d. + édersin (136b/13), (136b/13), (146b/2), (146b/7), (80a/2)

d. + édesin (136a/14), (136b/12), (153b/4), (156b/11), (178a/4)

d. + édüb (136b/16), (136b/16), (140b/8)

d. + ét (137a/1), (137a/1)

d. +        (146b/12)
d. +        (104a/1), (104a/2)
[= 42]
devr  n: < Ar. D  ny  , felek, zaman, talih, kader;
devir.
d. + u    (153b/5)
d. +          (36b/8)
[= 2]
devre: < Ar. 1. D  n   , d  nme. 2. Bir   eyin
firdolay   etraf  , kenar  . 3. Birka   y  ldan meydana
gelen zaman s  resi.
d. + sini (155b/2)
[= 1]
devr-i   or  s  n  : < Ar. Horasani Devri.
d. (146b/15)
[= 1]
devril-: Devrilmek.
d.-  r (19b/13)
[= 1]
devr-i m  ste  v  : < Ar. Olgunla  ma d  nemi.
d. (103b/17)
[= 1]
devr-i v    id: < Ar. Tek, bir d  nem.
d. (136a/14), (146b/11)
[= 2]
dev    r-: Dev    rmek, bir araya getirmek, derlemek,
toplamak
d.-  b (68b/11)
[= 1]
dev    r  l-: Dev    rilmek, derlenmek, toplanmak.
d.-mek (104a/15)
d.-mi    (90a/12)
[= 2]

deylem: < Ar. < Ar. Azerbaycan b  lgesinde bir
taife.
d. +      (153a/12)
[= 1]
deylem  : < Ar. 1. Kara ya  z, siyah, siyahl  k. 2.
Azerbaycan b  lgesinde bir taifeye ait.
d. (153a/10)
[= 1]
deyy  l: < Ar. Uzun kuyruk.
d. (33a/17)
[= 1]
d  ml-: Denmek, s  ylenmek.
d.-maz (26b/11)
[= 1]
d  rna  : T  rn  k. bk. d  rna  , t  rna  
d. (31a/2)
d. + a (23b/17)
d. + u    (30b/10), (30b/10), (30b/12),
(30b/13), (30b/14), (30b/14), (30b/16),
(30b/17), (30b/9)
[= 11]
d  rna  : T  rn  k. bk. d  rna  , t  rna  
d. (24a/2), (24a/3), (30b/17), (30b/8),
(30b/9)
d. + da (31a/2)
d. + dur (31a/3), (31a/5), (31a/6)
d. + lar   (23b/5)
[= 10]
d   : Herhangi bir cisim veya alanın sınırlar   i  inde
bulunmayan yer, hari  , i   kar    .
d. +    (25b/1), (89b/10), (89b/9)
[= 3]
d  b  c: < Ar. Dalli,     ekli bir        ipek kuma  ,
d  b  , canfes.
d. +    (58b/11)

[= 1]

dikeyn: <Ar. 1. Horoz. 2. Atın kulağı arkasındaki tümseklik.

d. (93b/11)

[= 1]

dīn: <Ar. Din, inanç.

d. (2a/12), (3b/16), (3b/17), (4a/5)

d. + de (8b/13), (9a/4)

d. + den (4b/8)

d. + e (3b/17)

d. + inden (8a/6), (8a/6)

d. + leri (12a/17)

[= 11]

dīnār: <Ar. Eski zamanın çeyrek lirası değerinde bulunan bir nevî altın parası

d. (210a/17), (210b/2)

[= 2]

dīnārī: <Ar. Dinar ile ilgili.

d. (12b/7)

[= 1]

dīvān: <Ar. 1. Büyük meclis. 2. Bir şâirin şiirlerini kafiyelerine göre alfabe sırasıyla içine alan mecmua.

d. (11a/9)

d. + da (11a/9)

d. + larını (208b/5)

[= 3]

dīvār: <Far. Duvar.

d. (210a/1)

d. + a (113a/10), (94a/12)

d. + dan (112a/3), (73a/17), (81b/6)

d. + e (81b/4)

d. + lara (84a/2)

d. + eder (81b/2)

[= 9]

di-: Demek. bk. de-.

d.-yem (4a/5)

[= 1]

dīb: Dip.

d. + i (33a/6), (33a/7), (90b/8)

d. + ine (22b/11), (28b/4)

d. + ini (177b/1), (68a/2)

d. + inüñ (29a/10)

d. + lerinden (93b/14)

d. + lerini (177b/8)

[= 10]

dibiyye: <Far. "debe" Fıtık, kasık yarığı.

d. (101a/4)

d. + nün (110a/6)

[= 2]

difl: bk. difle

d. (101b/5)

[= 1]

difle: <Ar. Zakkum, zıkkım. bk. difl

d. (101b/4)

[= 1]

dikkat: <Ar. İncelik, dakik oluş. Ehemmiyet ve kıymet verme.

d. (103b/3), (197a/8), (20a/14), (4b/4), (83a/14), (83a/9)

d. + de (145b/13)

d. + i (36b/11), (38b/3), (38b/4), (38b/6)

d. + le (216a/3)

[= 12]

dik-: Dikmek.

d.-di (37a/16), (37b/1), (37b/3)

d.-digiñ (177b/13)

d.-e (98b/7)

d.-er (112a/12)

d.-ersin (177b/8)

d.-esin (126a/10), (126a/12), (177b/13),
(216b/2)

d.-üb (100b/9), (177b/1), (35a/16),
(37b/8), (82b/17)

[= 16]

diken: Bazı bitkilerin dal, yaprak, meyve kabuğu vb. bölümlerinde ve bazı hayvanların derisinde bulunan sert, ucu sivri ve batıcı çıkıntılardan her biri.

d. + i (214a/12)

d. + inden (118a/8)

d. + inüñ (118a/12)

[= 3]

diken: < Ar. Boyunda bulunan iki uzun kemik. bk. şevārib

d. (28a/3)

[= 1]

dikil-: Dikilmek.

d.-miş (134a/13), (91a/2)

d.-üb (16b/15)

[= 3]

dikiş: Dikiş.

d. (200b/10)

[= 1]

dikmek: Dikmek, dik tutmak.

d. (38a/12)

d. + de (177b/13)

[= 2]

dikül-: Dikilmek, dik durmak.

d.-e (25a/13)

d.-en (126a/13), (126a/14)

d.-übdür (28a/17)

[= 4]

diküli: Dikili, dik olma.

d. (104a/14), (111a/1), (135a/8), (148b/1),
(192a/3), (193b/6), (38a/13), (89b/8)

d. + éder (108b/7)

[= 9]

dil: Ağız boşluğunda, tatmaya, yutkunmaya, sesleri boğumlamaya yarayan etli, uzun, hareketli organ, tat alma organı.

d. (101b/12), (32a/10), (5a/15)

d. + in (110a/8)

d. + inde (116b/10)

d. + ini (118b/13)

[= 6]

dilçüg: Dilcik, küçük dil.

d. + i (27a/3)

[= 1]

dile-: Dilemek.

d.-düm (34a/10)

d.-r (145a/5)

d.-rse (8a/10)

d.-rseñ (145b/8), (145b/9), (146a/2),
(146a/3), (168b/2), (168b/3), (168b/4),
(168b/5), (168b/6), (168b/8), (177b/15),
(183b/1), (183b/2), (183b/3)

d.-rsin (155b/4), (155b/5), (156b/11)

d.-se (76a/11)

d.-señ (148a/12), (156b/4), (34b/14)

[= 24]

dil-i murğ: < Far. Kuş kalbi.

d. + ını (205a/7)

[= 1]

dilkü üzümü: bk. tilki üzümü, tilki üzümü, tilki kıyruğı üzümü

d. + n (124a/11)
[= 1]

dimāğ: < Ar. 1. Beyin. 2. Akıl, şuur.
d. (109b/14), (117b/10), (117b/15)
d. + a (25a/5), (26b/3)
d. + da (113a/3)
d. + ı (108b/17), (109b/12), (109b/15),
(24b/14)
d. + ında (108b/16), (116b/13)
d. + un (101a/3)
d. + uñ (101a/3), (109b/11)
[= 15]

dinil-: Denilmek
d.-digi (170b/5)
[= 1]

dip: Dip, bir şeyin en alt bölümü.
d. + lerinüñ (199a/6)
[= 1]

dirā'at: bk. darī^c
d. + de (36a/5)
d. + i (36a/15)
[= 2]

direg: bk. direk
d. + e (136b/3)
d. + i (179b/7)
d. + iñ (136b/2)
[= 3]

direk: Ağaçtan veya demirden yapılan uzun ve kalın destek; sütun.
d. (136b/1), (164b/1)
[= 2]

dirhem: Okkanın dört yüzde birine eşit olan, 3,207 gramlık eski bir ağırlık ölçüsü.

d. (116b/5), (117a/12), (117b/11),
(117b/11), (117b/11), (117b/12),
(117b/12), (117b/6), (118b/1), (121a/5),
(121a/5), (121a/5), (121a/6), (121b/11),
(121b/16), (126b/14), (126b/15),
(126b/15), (126b/16), (210a/17), (210b/1),
(210b/2), (94b/8)
d. + den (15b/17)
[= 24]

diri: Diri, canlı.
d. (213a/6)
d. + dür (4a/5)
d. + lerdür (7a/9)
d. + olduk (207a/10)
[= 4]

dirseg: bk. dirsek
d. + e (39a/8)
d. + i (113b/16), (192a/13), (198a/17)
d. + üñ (151a/15)
d. + üñi (151a/16), (153a/16)
[= 7]

dirsek: Kol ile ön kol arasındaki eklem arka yanı.
d. (179a/13), (29b/16), (29b/16)
[= 3]

dişār: < Ar. 1. Üste giyilen kaftan, elbise. 2. Yatak çarşafı.
d. + larıdur (21b/2)
[= 1]

disī^c: < Ar. Atın boyun kökü.
d. (38b/9)
[= 1]

disī^c-i cevdet: < Ar. ?
d. + i (38b/9)
[= 1]

diş: Çene kemiklerinin üstüne dizili, ısırtıp koparmaya ve çiğnemeye yarayan sert, beyaz organlardan her biri.

d. (58a/11)

d. + den (57b/6)

d. + dür (26b/15), (26b/16)

d. + lerdür (27a/1)

d. + leri (113a/5), (57b/3), (57b/6), (58a/10), (59b/12), (59b/12), (74b/11), (85a/1), (89a/9), (89a/9), (89a/9)

d. + leridür (26b/14), (26b/17)

d. + lerinde (28a/15)

d. + lerinden (177b/9), (26b/13), (74b/10)

d. + lerine (68b/4)

d. + lerini (118b/6)

d. + lerinün (74b/10), (89a/8)

d. + lerün (102a/9)

[= 27]

dişi: Dişi.

d. (13a/2), (216a/8), (217a/14), (23a/9), (35b/7), (40b/15), (40b/17), (41b/1), (59b/8)

d. + de (23a/9)

d. + leri (217b/4)

d. + lerinden (216a/6)

d. + si (94a/6)

d. + sinün (35b/9), (94a/7)

[= 15]

dişi at: Dişi at.

d. (13a/2), (59b/8)

d. + da (23a/9)

d. + uñ (41b/1)

[= 4]

ditre-: Titremek.

d.-meye (196b/1), (197a/7)

d.-r (102b/4), (112b/7), (124b/1), (176a/8)

d.-ye (109b/15)

[= 7]

ditremek: Titremek.

d. + den (191a/10)

[= 1]

diyār: < Ar. Memleket, ülke.

d. + a (21b/3), (5a/9)

d. + ına (211b/17)

d. + ında (171a/17), (213a/15), (87b/17)

[= 6]

diz: Kaval, baldır ve uyluk kemiğinin birleştiği yer.

d. (30a/7), (33b/17)

d. + de (104b/4), (106a/10), (106a/16), (30a/4)

d. + dür (30a/4)

d. + i (109a/9), (90a/2)

d. + idür (90b/14)

d. + in (14b/8), (72b/12)

d. + iñi (132a/13)

d. + inde (105a/9)

d. + inden (18b/5)

d. + ine (196a/16)

d. + inün (113a/9)

d. + leri (102a/9), (104a/10), (112a/2), (68a/5), (80a/14)

d. + lerin (102a/8)

d. + lerinde (57b/5), (79b/2)

d. + lerindendür (31b/10)

d. + lerine (124b/5)

d. + ün (104b/5), (183b/14), (186b/5), (196b/11), (29a/16), (29b/13), (30a/7), (30a/8), (30a/8), (30a/9), (34a/4)

[= 38]
dizgin: Gemin uçlarına bağlanarak hayvanı yönleltmeye yarayan kayış.

d. + leri (79a/11)

d. + lerine (79a/11)

[= 2]

dizil-: Dizilmek.

d.-mişdür (172b/6)

[= 1]

dizme: Dizme işi.

d. + sine (172b/3)

[= 1]

dost: <Far. Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi görüşülen kimse, düşman karşıtı.

d. + ı (86a/10)

d. + ları (7b/8)

d. + laruğa (77a/9)

[= 3]

dög-: Dövmek, bir şeyi toz durumuna getirmek için ezmek.

d.-dükdenşonra (119a/3)

d.-e (120b/1)

d.-ersin (116a/8)

d.-esin (118a/15), (118b/9), (120a/10), (125a/16), (125b/1), (126b/1), (126b/16), (127a/9)

d.-üb (116a/6), (116b/5), (116b/7), (117b/6), (119a/14), (121b/9), (123a/7), (124a/15)

[= 19]

dögil-: Dövülmek.

d.-üb (116b/11), (117b/12), (120b/7)

[= 3]

dögül-: Dövülmek.

d.-icek (121a/1)

d.-miş (117b/7), (118a/5), (120a/3), (124a/10), (126b/1), (98a/15), (121a/8)

[= 8]

dögülme: Dövülme.

d. + sidür (134b/3)

[= 1]

dögüşmek: Dövüşmek.

d. (84b/17)

d. + dür (100b/8)

[= 2]

dök-: Dökmek.

d. (68a/9)

d.-e (71b/7)

d.-eler (119b/12), (119b/8), (120a/13)

d.-er (110a/17), (110b/3)

d.-ersin (125b/7), (96b/6)

d.-esin (117a/17), (118b/14), (119a/4), (122a/12), (124b/4), (125b/2), (125b/4), (126a/10), (126a/6), (126b/5)

d.-üb (99a/1)

d.-übdür (4a/17)

[= 21]

dökil-: Dökülmek.

d.-üb (108a/17), (108b/2), (112b/10)

d.-ür (108b/14), (114a/6), (173b/5)

[= 6]

dökmek: Dökmek.

d. (118b/15)

[= 1]

dökül-: Dökülmek.

d.-e (90b/11)

d.-se (24a/8)

[= 2]

dön-: Dönmek.

- d.-dükde (134b/17), (72a/15)
d.-e (69b/17), (80a/9), (80b/12), (94a/12)
d.-er (111a/1), (112b/16), (13b/14),
(177a/12), (195a/14), (195a/5), (214a/7),
(21a/1), (22a/16), (84a/11), (84a/2), (8b/2)
d.-ersin (136a/12), (136a/12)
d.-esin (136b/1), (136b/2)
d.-meye (176b/2)
d.-mez (107b/10), (75b/13)
d.-miş (169b/11)
d.-se (133b/14), (76a/6)
d.-üb (156b/8), (186a/17), (199a/11),
(200a/7), (209b/1), (7a/3)
[= 34]

dönder-: Döndürmek.

- d. (136b/16), (136b/17), (137a/1),
(140b/5), (146b/10), (146b/15), (146b/17),
(147a/1), (147a/2), (147a/4), (147a/7),
(155a/14), (156b/12), (156b/8), (83b/2),
146b/4), (81b/17), (81b/6), (87a/7)
d.-e (69b/1), (70a/15), (70b/16), (71a/3),
(71a/5), (71b/11), (71b/7), (72a/9),
(74a/2), (8a/16), (98a/2)
d.-eler (119b/10)
d.-esin (123b/4), (76a/2), (83b/1)
d.-meye (73b/1)
d.-meyesin (148b/6)
d.-üb (120b/13), (68a/3), (71a/6)
d.-ün (12a/12)
d.-ür (179b/1)
d.-ürsin (76a/7)
[= 42]

dönderme: Döndürme.

- d. + si (147b/13), (187a/7)

[= 2]

döndermeg: Döndürmek.

- d. + i (85b/5)

[= 1]

döndermek: Döndürmek.

- d. (154b/17), (179b/2), (78b/7)

- d. + de (80a/7)

- d. + den (106b/7)

[= 5]

döndür-: Döndürmek, çevirmek.

- d. (146b/13), (146b/13)

- d.-dügün (136b/15)

- d.-e (156b/13), (192a/12), (192a/5),
(196a/13), (69a/4), (71b/5), (98a/1)

- d.-eler (122a/10), (208a/17)

- d.-esin (143a/7), (156b/8), (170a/2),
(170a/2), (177a/5), (180a/11), (196b/10),
(196b/7), (199a/15), (200a/7)

- d.-üb (196b/13)

- d.-ürsin (136b/12), (136b/13), (137b/14),
(143a/4), (144a/4), (144a/9), (146b/3),
(146b/9), (181b/6), (183a/16), (80a/5)

[= 34]

döndürme: Döndürme.

- d. + si (109b/12), (145b/2)

[= 2]

döndürmeg: Döndürmek.

- d. + e (135b/11), (80a/8)

- d. + i (136b/15)

- d. + in (137b/13)

[= 4]

döndürmek: Döndürmek.

- d. (134b/4), (136a/10), (136a/6), (136a/8),
(136b/14), (179a/2), (8a/15)

d. + de (80a/1)

d. + den (187a/10), (187a/16)

[= 10]

döniş: Dönüş.

d. + de (71a/15)

[= 1]

dönme: Dönme.

d. + si (6a/8), (87a/9)

d. + sine (69b/13)

d. + sinüñ (6a/8)

[= 4]

dönmeg: Dönmek.

d. + e (22a/15)

d. + i (80a/8)

[= 2]

dönmek: Dönmek.

d. (136a/10), (166b/17), (199a/14)

d. + de (136a/9), (80a/10)

d. + den (107b/11), (80a/6)

d. + dür (100b/10), (100b/8)

[= 9]

dönüm: Dönüm.

d. (211a/2), (211a/2)

[= 2]

dörd: bk. dört.

d. + ünci (111b/7), (117a/16), (117b/9), (123b/2), (124b/8), (80b/9)

d. + üncide (137a/8)

d. + üncisi (191a/2)

[= 8]

dört: Dört.

d. (98a/7), (108a/11), (115b/16), (116a/11), (117a/13), (117a/5), (117b/12),

(117b/5), (117b/6), (121a/5), (122b/9), (124b/10), (124b/2), (124b/4), (124b/5), (125a/13), (127a/1), (127b/3), (146a/10), (151a/14), (152b/1), (16a/13), (171b/7), (174b/15), (174b/15), (176b/2), (179a/11), (17a/7), (17a/7), (17b/1), (17b/1), (185b/15), (186a/14), (186a/9), (186b/8), (188a/12), (190b/17), (207a/6), (216b/15), (26b/15), (26b/16), (35b/10), (35b/16), (35b/17), (35b/3), (35b/7), (38b/15), (41b/6), (42a/10), (42a/12), (56b/10), (58b/3), (59a/17), (68b/11), (70a/14), (71b/10)

d. + dür (26b/13), (26b/14), (26b/15), (26b/17)

[= 60]

dört yüz: Dört yüz.

d. + dür (59a/17)

[= 1]

döşe-: Döşemek.

d.-ye (69b/4)

d.-yüb (68a/8)

[= 2]

dūd: < Ar. Kurt, böcek.

d. + uñ (113a/10), (123a/16)

[= 2]

dūd-ı kūrūh: < Ar. Kurt, kurtçuk yaraları.

d. (101a/16)

[= 1]

dūd-i fī'l-baṭn: < Ar. Karında kurt olması.

d. (101a/10)

[= 1]

dūn: < Ar. 1. Aşağı, aşağılık. 2. Alçak, soysuz kimse. 3. Altta, aşağıda.

d. (118a/3), (118a/4)

[= 2]

duḥān: < Ar. 1. Tütün. 2. Duman.

d. (213b/15)	[= 1]
d. + ı (10b/2)	du'ā: < Ar. 1. Allah'a yalvarma, niyaz. 2. Birini çağırma, bir yere gönderme.
[= 2]	d. (209b/14)
duḥūl: < Ar. İçeri girme, içine girme.	d. + dur (93b/8)
d. (154b/12)	d. + sını (4a/7)
d. + eyle (154b/12)	d. + ederler (10b/14)
d. + ından (198a/10), (198a/4)	d. + yı (210a/2)
d. + éde (180a/14)	[= 5]
d. + éder (41a/11), (87b/13), (96a/12)	du'ā-yı pādīshāh-ı islām: < Ar. İslam padişahının duası.
d. + édersin (137b/10), (150a/7)	d. (4a/8)
d. + édesin (136a/15)	[= 1]
d. + édüb (154b/14)	dur-: Durmak.
d. + étmege (22a/4)	d.-ur (4a/6)
d. + étmek (138a/4)	[= 1]
[= 14]	durgud-: Durdurmak.
duhn: < Ar. Sürünecek yağ.	d.-ursın (80a/14)
d. (117b/8)	[= 1]
[= 1]	duṭ-: Tutmak.
duhn-ı benefşec: < Ar. Menekşe yağı.	d.-ar (113a/13)
d. (116a/15)	d.-arsa (23a/3)
[= 1]	[= 2]
duhn-ı fāgiye: < Ar. Kına çiçeği yağı.	duṭuş-: Tutuşmak.
d. (116a/14)	d.-a (16a/8)
[= 1]	[= 1]
duhn-ı ḥinnā: < Ar. Kına yağı.	dübr: bk. dübür.
d. (117a/7)	d. + den (101b/17)
d. + dan (118a/9)	[= 1]
[= 2]	dübüs: ?
duhn-ı şıynī: < Ar. Çin yağı.	d. (159a/1)
d. (194a/11), (195a/15)	[= 1]
[= 2]	
duhn-ı şīrec: < Ar. Susam yağı.	
d. (120a/11)	

dübür: <Ar. 1. "dübr" Kıç, mak'ad, süfre; bir şeyin arkası, gerisi, sonu. 2. Arı, arı sürüsü. 3. "debir" Hayvanın semer vb. şeylerden olan sırt yarası, yağı.

d. (111a/7), (32b/10)

d. + de (125a/10)

d. + den (115a/5)

d. + e (115a/3)

d. + i (112a/11)

d. + ine (118a/10)

d. + üñ (114b/16)

[= 8]

dücâc: <Ar. 1. "decâc" Tavuk. 2. Atın gerdanındaki iki yumru.

d. + dan (101a/11)

[= 1]

dücâc-ı zibl: <Ar. Tavuk gübresi.

d. + i (113a/14)

[= 1]

düğüm: Düğüm.

d. (133b/2), (133b/5)

[= 2]

dülbend: <Far. Tülbent, yazma, örtü.

d. (200a/4)

[= 1]

dün: Gece.

d. (82a/5)

[= 1]

dünyâ: <Ar. 1. İçinde yaşadığımız âlem, yer yuvarlağı. 2. Küre.

d. (21a/4), (7b/1), (9b/3)

d. + da (12b/12), (132a/1), (4a/4)

d. + ya (21b/5), (4a/2)

d. + yı (66a/1), (9b/2)

[= 10]

dür-: Dürmek, düzenlemek.

d.-er (102a/8)

[= 1]

dürlü: Türlü, çeşitli.

d. (12b/15), (182a/14), (195b/10)

d. + dür (213a/12), (84a/6)

[= 5]

dürtmeg: Dürtmek.

d. + iñ (180a/10)

[= 1]

dürtmek: Dürtmek.

d. (176a/12)

[= 1]

dürüd: <Far. 1. Dua, medih; selâm. 2. Ekin biçme. 3. Yontulmuş ağaç, kereste.

d. (3b/16)

[= 1]

düş-: Düşmek.

d.-di (131a/16), (207a/7)

d.-dügi (113b/7)

d.-düginün (115a/3), (115a/4)

d.-dükde (180b/13), (180b/16), (21b/2)

d.-e (82b/11), (85a/2)

d.-ecek (191a/7)

d.-en (125a/14)

d.-er (104a/16), (107a/12), (109a/11), (111b/17), (112a/2), (112b/10), (112b/8), (113a/6), (113a/9), (146a/7), (147a/10), (155a/11), (155a/12), (176b/17), (181a/4), (181a/6), (23a/4)

d.-erse (181a/2), (200b/5)

d.-ersin (184a/1)

d.-meye (143a/3), (188a/5)

d.-mez (216a/4)

d.-mezden (186b/16)

d.-miş (18b/15)

d.-se (111b/13), (114a/15), (97b/9)

d.-ürsen (146a/15)

[= 41]

düşmān: <Far. Düşman, yağı, hasım.

d. (168b/11)

d. + a (15b/3), (178b/15), (189b/5)

d. + dan (5b/5)

d. + ı (5a/13)

d. + ından (131b/1)

d. + ını (6a/3)

d. + uñ (21a/4)

d. + uñuzı (6a/3)

[= 10]

düşme: Düşme.

d. + si (101a/17), (115a/9), (125a/12)

d. + sinüñ (125a/10)

[= 4]

düşmek: Düşmek.

d. (101b/11), (104a/10), (132b/9), (181a/6), (213b/16)

d. + den (102a/3), (104a/17), (131a/14), (133b/5), (134a/6), (176a/9)

[= 11]

düşmen: <Far. Düşman, yağı, hasım. bk. düşmān

d. (13b/16), (15a/3), (15b/2)

[= 3]

düşür-: Düşürmek.

d.-esin (145b/8)

d.-mesün (21a/3)

d.-meye (200a/9)

d.-mez (18a/2)

d.-señ (148a/15)

d.-ür (19b/12)

d.-ürsin (134b/8)

[= 7]

düşvār: <Far. Güç, zor.

d. (23b/12)

[= 1]

düşvārlıg <Far. + T. Güçlük, zorluk.

d. + ı (6a/9)

[= 1]

dütül-: Tütülmek.

d.-mişdür (194b/3)

[= 1]

dütün: Tütün.

d. + i (10b/3)

d. + inde (194b/3)

[= 2]

dütünlen-: Tütünlenmek.

d.-miş (194b/3)

[= 1]

düz: Düz.

d. (114b/8), (120b/17), (187a/4), (188a/4), (194b/11), (194b/17), (31a/5), (35a/12), (79b/14), (80a/12), (86b/2), (97b/13), (98a/15)

d. + dür (178a/12), (194b/7)

d. + ola (175b/4)

d. + olsa (175b/3), (23b/13)

d. + eder (97b/6)

d. + édüb (98a/16)

d. + etmek (170a/1)

[= 21]

düz-: Düzmek.

d.-ünj (6a/1)

[= 1]

düzlen-: Düzlenmek.

d.-ecek (169b/16)

[= 1]

düzül-: Düzülmek.

d.-miş (69b/15)

[= 1]

-E-

e'ācim: <Ar. Arap olmayanlar, İranlılar, Acemler.

e. (48b/2)

[= 1]

ebācil: <Ar. Atın ellerinde ve ayaklarında bulunan kalın, kaba bir damar.

e. (39a/1)

e. + i (90a/4)

e. + ünj (39a/1)

[= 3]

ebā hureyre: <Ar. Kişi adı.

e. (10b/11)

[= 1]

ebcel: bk. ebācil

e. (90a/4)

[= 1]

ebdān: <Ar. Cisimler, vücutlar, gövdeler, tenler.

e. + dan (202a/5)

e. + ı (203a/3), (59b/6)

e. + ède (203a/6)

[= 4]

ebed: <Ar. Sonu olmayan gelecek zaman.

e. (198b/3)

[= 1]

ebeden: <Ar. Asla, hiçbir zaman, katiyen.

e. (106a/10), (10b/17), (147b/15), (147b/8), (153a/6), (183b/1), (74a/1), (75a/15), (84a/3), (84b/13), (87a/11)

[= 11]

ebedī: <Ar. ebed'e mensup, zevalsiz, sonu olmayan

e. + dür (107a/16)

[= 1]

ebedü'd-dehr: <Ar. Ebeden.

e. (110a/4)

[= 1]

ebher: <Ar. 1. Temiz kanı yürekten bedene dağıtan büyük damar, ana damar. 2. En bâhir, en âşikâr, en parlak.

e. + inde (32b/9)

e. + ünj (32b/6)

[= 2]

ebherān: <Ar. Kamışa benzeyen, üzerlerinde yağlı ve uzun et parçaları bulunan iki damar.

e. (31a/16), (31b/8)

[= 2]

ebi mes'ūd: <Ar. Kişi adı.

e. + dan (209a/4)

[= 1]

ebi talha: <Ar. Kişi adı.

e. + nuñ (209a/1)

[= 1]

eblak: <Ar. 1. Alaca, bulaca. 2. Rengârenk. 3. Alabacak [at].

e. (15a/17)

e. + dur (169a/7)

e. + ı (15a/16)

[= 3]

eb'ad: <Ar. En uzak, çok uzak.

e. + ıdur (93b/16)

[= 1]

ebr-dest: <Far. Ova bulutu.

e. (186b/11), (186b/7)

e. + den (186b/8)

[= 3]

ebrem: <Ar. Bükülme, bükülmüş olan şey.

e. (34a/1)

[= 1]

ebret: <Ar. Kola ulaşan bir kemik.

e. (29b/14), (29b/15)

e. + inüñ (39b/5)

[= 3]

ebrişim: <Far. İbrişim. 1. Kalınca bükülmüş ipek iplik. 2. sf. Bu iplikten yapılmış.

e. + den (195b/12)

[= 1]

ebtal: <Ar. Böğür.

e. (32a/13), (32b/2)

[= 2]

ebtal: <Ar. Yiğitler, doğuşken erler.

e. + a (15b/9)

e. + uñ (22a/4), (22a/7)

[= 3]

ebü hureyre: <Ar. Kişi adı.

e. (10b/10)

e. + den (10b/12), (10b/4)

e. + raẕiyallāhü'anhu (10a/15), (12b/12), (37a/5)

[= 6]

ebü 'ubeyde: <Ar. Kişi adı.

e. + raẕiyallāhü'anhu (37b/6)

[= 1]

ebü şālih: <Ar. Kişi adı.

e. (10b/12)

[= 1]

ebü yusuf-ı baytār-ı mütevekkil: <Ar. Kişi adı. "Baytar vekili Ebü Yusuf"

e. (120b/9)

[= 1]

ebuzer: <Ar. Kişi adı.

e. (10b/10)

[= 1]

ebvāb: <Ar. Bablar, sınıflar.

e. + in (160a/2)

[= 1]

ebyaz: <Ar. Pek ak, pek beyaz.

e. (217b/16), (51b/2), (58a/12)

e. + a (57a/3)

e. + ıdur (217b/16)

[= 5]

ebyen: <Ar. 1. Daha açık, net, kesin, belirgin, aşık, meydanda olan; ortada. 2. "ebyân" Adını kabilesinden alan Arap atının bir cinsi.

e. (103a/6), (186a/4), (187a/16), (188b/2), (189b/15), (36b/13)

e. + den (191b/13), (191b/4), (191b/9)

e. + dūr (132a/13)

e. + i (190b/16)

e. + inde (197a/16)

[= 12]

ecebe: <Ar. "ecebet" Alın, büyük alınlı.

e. (27a/12)

[= 1]

ecel-i kazā: <Ar. Tehlikeye uğramak suretiyle, tesadüfi olarak gelen ecel.

e. + yı (14a/16)
[= 1]

ecem: < Ar. Boynuzsuz koyun.
e. (139a/2)
[= 1]

ecclā: < Ar. Pek aşikar, pek belli, pek parlak, ziyade güzel.
e. + dur (172b/11)
[= 1]

ecmaʿ: < Ar. en toplu, çok birleşmiş ve biriken.
e. (183a/16), (81a/9)
[= 2]

ecmel: < Ar. En (daha, pek, çok) güzel, yakışıklı.
e. (23a/5)
e. + idür (170b/4)
[= 2]

ecnād: < Ar. Askerler, taburlar.
e. + ından (204a/15)
[= 1]

ecnās: < Ar. Cinsler, nevîler, çeşitler, türölüler, soylar.
e. + ıdur (169a/4)
e. + ın (169a/1), (194a/13)
[= 3]

ecnās-ı mekrūha: < Ar. 1. Kötü, tiksinti veren cinsler. 2. Dinimizce uygun görülmeıen cinsler.
e. + dur (57b/10)
[= 1]

ecr: < Ar. 1. Bir iş, hizmet karşılığında verilen şey. 2. Ahrete ait mükâfat, sevap. 3. Ücret.
e. (12b/12), (189a/16)
e. + de (7b/14)
e. + i (7a/4)
e. + ini (5b/7)

e. + olur (189b/6)
[= 6]

ecred: < Ar. 1. Tüysüz, kel, saçsız, sakalsız, köse. 2. Otsuz [yer].
e. (16a/17)
[= 1]

ecrez: < Ar. Ayaklarda (Arka ayaklarında sinirlerde) meydana gelen şişlik.
e. (100b/13)
[= 1]

ecr-i ʿazīm: < Ar. Büyük mükâfat, sevap.
e. (5b/15), (5b/16), (7b/3), (8a/2)
[= 4]

ecved: < Ar. Daha, pek, en iyi olan.
e. (12b/6), (153b/1), (23a/5), (67b/6), (95a/9)
e. + i (153b/9), (154b/3), (166b/15), (171a/14), (175b/12), (188a/1), (188a/2), (188a/8), (208b/17), (57a/9), (89a/1)
e. + idür (166b/3), (58b/11), (74b/8)
e. + indendür (43b/1)
e. + olan (167a/15)
e. + olsa (67b/5)
e. + olur (86b/5), (96a/11)
[= 24]

ecyād ıağı: < Ar. + T. Mekke’de bulunan bir dağ, Ecyād Dağı.
e. + na (11b/13), (11b/14), (93b/2), (93b/3)
[= 4]

eczā: < Ar. 1. Parçalar, kısımlar. 2. İlâçlarda kullanılan maddeler.
e. (115b/17)
e. + yı (119a/14), (125a/11)
[= 3]

éd-: Etmek.

è.-e (103a/11), (105b/10), (109a/15),
 (111b/2), (112b/13), (116b/1), (118a/2),
 (119a/7), (122a/6), (122a/6), (127a/17),
 (135b/16), (135b/16), (136b/15),
 (137a/11), (137a/3), (138a/12), (138b/3),
 (138b/3), (138b/3), (138b/6), (142a/3),
 (146b/11), (147a/4), (147a/5), (147b/14),
 (147b/6), (147b/7), (148a/7), (14b/15),
 (151a/1), (151a/2), (151a/3), (151a/3),
 (151a/4), (151a/4), (151a/4), (152b/11),
 (153b/15), (154b/12), (154b/17), (155a/1),
 (155a/2), (168b/9), (180a/14), (186a/7),
 (186b/1), (186b/1), (186b/14), (186b/14),
 (186b/16), (186b/16), (186b/17), (186b/4),
 (186b/7), (187a/16), (187a/7), (187b/13),
 (187b/13), (187b/14), (187b/14),
 (188a/10), (188a/10), (188a/17),
 (190b/15), (190b/2), (191a/16), (191a/17),
 (191a/5), (191b/12), (191b/12), (191b/14),
 (191b/17), (192a/1), (192a/11), (192a/11),
 (192a/12), (192a/13), (192a/14),
 (192a/17), (192a/5), (192a/6), (192a/7),
 (192a/9), (192b/3), (192b/4), (192b/8),
 (192b/9), (193a/15), (193a/16), (193a/6),
 (193a/6), (193a/7), (193b/10), (193b/16),
 (194a/9), (195b/8), (195b/8), (196a/13),
 (196a/15), (196a/15), (196a/16),
 (196a/17), (196a/9), (196b/2), (196b/8),
 (197a/13), (197a/16), (197b/10),
 (198a/11), (198a/12), (198a/12),
 (198a/12), (198a/16), (19b/16), (19b/17),
 (19b/8), (200b/10), (200b/10), (200b/11),
 (203a/6), (203a/6), (204a/17), (207a/1),
 (207b/3), (207b/4), (207b/5), (208b/2),
 (209a/10), (209a/13), (209a/14),
 (209a/15), (210a/16), (212a/10),
 (212a/14), (212a/6), (213a/8), (214a/11),
 (214b/2), (216a/4), (216b/17), (216b/3),
 (31b/16), (34a/10), (34b/9), (35a/17),
 (35a/17), (35b/3), (35b/3), (35b/3),
 (36a/10), (36a/10), (37b/10), (40a/13),
 (40a/14), (41a/10), (41a/11), (41a/8),
 (41b/5), (41b/7), (41b/7), (42a/11),
 (42a/13), (42a/14), (42a/15), (53a/2),
 (55b/7), (56a/14), (56b/2), (56b/4),

(56b/7), (5a/16), (67a/5), (67b/9),
 (68a/16), (68a/17), (68a/2), (68a/3),
 (68b/11), (68b/13), (68b/14), (68b/15),
 (68b/3), (68b/4), (69a/14), (69a/16),
 (69a/3), (69a/6), (69b/10), (69b/11),
 (69b/11), (69b/14), (69b/16), (69b/5),
 (69b/5), (69b/8), (69b/9), (70a/1),
 (70a/11), (70a/16), (70b/10), (70b/12),
 (70b/7), (71a/11), (71a/14), (71a/14),
 (71a/16), (71a/17), (71a/4), (71a/5),
 (71a/9), (71b/1), (71b/11), (71b/12),
 (71b/14), (71b/15), (71b/16), (71b/17),
 (71b/3), (71b/5), (71b/8), (71b/8), (72a/1),
 (72a/3), (72a/4), (72a/4), (72a/7),
 (72b/10), (72b/14), (72b/5), (72b/6),
 (72b/7), (72b/7), (72b/8), (72b/8), (72b/9),
 (73a/1), (73a/11), (73a/13), (73a/16),
 (73a/7), (73a/9), (73b/10), (73b/10),
 (73b/11), (73b/11), (73b/14), (73b/15),
 (73b/3), (73b/4), (73b/9), (74a/12),
 (74a/15), (74a/9), (75a/7), (75b/16),
 (75b/17), (75b/8), (76a/13), (76a/13),
 (76a/5), (76a/5), (77b/14), (77b/14),
 (77b/14), (77b/15), (77b/9), (78a/13),
 (78a/14), (78a/17), (78b/3), (78b/3),
 (78b/6), (78b/8), (78b/9), (80a/16),
 (80a/2), (81a/14), (82a/13), (82a/14),
 (82a/15), (82b/11), (83a/10), (83a/14),
 (83a/3), (83a/9), (83a/9), (83b/1), (84a/4),
 (85a/7), (86a/4), (86b/14), (87a/1),
 (87a/7), (88a/6), (88b/11), (88b/4), (8b/1),
 (90b/17), (91a/1), (91a/1), (91a/1),
 (94a/16), (94a/2), (94a/2), (95a/2),
 (95b/9), (96a/5), (97b/13), (97b/13),
 (97b/15), (98a/1), (98a/5)

è.-ebilürse (68a/15)

è.-ecegim (126b/11)

è.-ecegin (130b/13)

è.-ecek (122a/11), (123a/3), (143a/15),
 (147b/4), (148a/3), (148a/3), (155a/13),
 (155a/14), (155b/2), (166b/11), (172b/7),
 (179b/1), (183a/1), (185b/10), (187a/3),
 (192a/1), (192a/7), (193b/11), (193b/8),
 (196b/11), (199a/16), (216a/14), (6b/10),

(6b/7), (71a/10), (73b/16), (75a/1),
(79b/3), (83b/14), (87a/10), (87a/5),
(88a/4), (89b/12), (8b/14), (96a/15)

è.-eler (115b/14), (116a/13), (116a/15),
(116b/2), (116b/6), (116b/7), (116b/7),
(116b/9), (117a/7), (119a/12), (119a/13),
(119a/16), (119b/1), (119b/13), (119b/17),
(119b/17), (119b/4), (119b/5), (120b/13),
(120b/17), (121a/1), (121a/1), (121a/2),
(121a/4), (166b/3), (166b/4), (202a/13),
(202b/9), (203a/16), (203b/17), (203b/17),
(204a/2), (204a/2), (207a/13), (207a/14),
(207b/13), (208a/16), (208a/17),
(209a/10), (211b/5), (212a/6), (214a/16),
(84b/5), (8a/9), (95a/11), (95b/14)

è.-elüm (136b/11), (211a/1), (211a/3)

è.-em (212a/2)

è.-emez (105a/5), (112a/9), (115a/17),
(122a/7), (138a/17), (178a/14), (178a/7),
(178a/9), (207a/16), (215b/12), (23b/12),
(36b/9), (68a/11), (75b/2), (84a/1),
(84a/1), (85b/11), (85b/11)

è.-emezler (107b/4), (88b/2)

è.-emezsın2 (21a/2)

è.-emezsın (137b/7), (137b/7), (166b/15)

è.-en (102b/1), (106b/6), (10a/3),
(110a/15), (110a/5), (110b/2), (113a/11),
(115b/10), (115b/11), (116a/12), (11a/1),
(130b/10), (147b/16), (15a/7), (170a/12),
(177a/12), (17b/5), (185b/3), (185b/9),
(186b/17), (187b/1), (187b/11), (188a/15),
(190b/10), (192a/4), (197a/17), (197a/8),
(19a/15), (202b/16), (209a/11), (209a/13),
(212a/13), (212b/6), (212b/6), (213a/5),
(213b/6), (214a/8), (214a/9), (214b/11),
(214b/6), (214b/6), (21a/15), (23a/11),
(25b/12), (33a/10), (33a/12), (33b/13),
(35a/11), (36b/10), (38a/1), (38a/9),
(5a/6), (5b/13), (67a/15), (67b/7),
(74b/14), (74b/6), (7b/15), (80a/6),
(83a/7), (88b/8), (89a/12), (8a/9), (91a/4)

è.-ene (212a/16)

è.-enlerden (10a/5)

è.-enlere (7b/17)

è.-enleri (5b/15), (7b/15), (8a/1), (8b/9)

è.-enlerin2 (120b/3)

è.-er (100b/11), (100b/2), (102a/6),
(102b/11), (102b/11), (102b/11),
(102b/14), (102b/6), (102b/7), (102b/9),
(103a/1), (103a/8), (103b/17), (103b/17),
(104a/1), (104a/1), (105a/3), (105a/4),
(105b/14), (105b/5), (105b/8), (105b/9),
(106a/1), (106a/5), (106b/11), (107b/17),
(107b/17), (107b/17), (107b/2), (107b/5),
(107b/5), (107b/6), (107b/6), (107b/9),
(108a/1), (108a/10), (108b/1), (108b/1),
(108b/1), (108b/13), (108b/5), (108b/7),
(108b/7), (109a/12), (109a/8), (109b/10),
(109b/13), (109b/2), (109b/3), (109b/3),
(109b/6), (109b/7), (109b/8), (10a/16),
(10a/9), (10b/12), (10b/4), (10b/4),
(110a/13), (110a/9), (110b/12), (110b/14),
(110b/15), (110b/9), (111a/10), (111a/10),
(111a/11), (111b/11), (111b/12),
(111b/12), (111b/14), (111b/16),
(111b/16), (111b/8), (112a/10), (112a/10),
(112a/14), (112a/2), (112a/3), (112a/5),
(112a/6), (112a/7), (112b/1), (112b/17),
(113a/12), (113a/16), (113a/4), (113a/7),
(113a/8), (113b/11), (113b/12), (113b/13),
(113b/17), (114a/16), (114a/3), (114a/3),
(114a/4), (115a/11), (115a/2), (115b/1),
(117a/2), (117a/5), (118b/15), (118b/8),
(119a/7), (119a/7), (11a/6), (120b/15),
(120b/5), (122a/14), (122a/3), (122a/5),
(122a/7), (122b/17), (126b/8), (127a/3),
(12b/13), (12b/13), (131a/15), (131b/15),
(131b/4), (133a/6), (133a/7), (133b/6),
(133b/9), (134a/1), (135b/13), (136b/7),
(136b/8), (137a/12), (137a/7), (137b/10),
(138a/12), (138a/7), (138b/11), (138b/16),
(138b/5), (138b/6), (139a/2), (139b/1),
(13a/15), (13a/2), (13a/9), (13a/9),
(142a/1), (142a/2), (142a/3), (142a/5),
(145a/4), (146a/11), (146a/13), (146a/6),
(146a/6), (146a/8), (147a/14), (147b/6),

(148b/11), (149a/10), (149a/8), (149b/1),
 (14a/3), (14a/5), (14b/14), (150a/9),
 (153a/13), (153a/8), (154a/1), (154b/7),
 (156a/1), (157a/1), (157b/1), (158a/1),
 (158b/1), (159a/1), (159b/1), (15b/13),
 (160a/1), (160b/1), (161a/1), (161a/2),
 (161b/1), (161b/1), (162a/1), (162a/1),
 (162b/1), (162b/1), (163a/1), (163a/1),
 (163a/2), (163b/1), (163b/1), (164a/1),
 (164b/1), (165a/1), (165b/1), (166a/1),
 (166b/16), (167a/1), (167b/2), (168a/1),
 (168b/12), (168b/14), (169a/1), (169a/10),
 (169a/6), (169b/12), (169b/12), (169b/15),
 (169b/8), (16a/3), (16a/9), (170a/12),
 (170a/14), (170a/6), (170a/7), (170b/14),
 (175b/17), (176a/1), (176a/11), (176a/13),
 (176a/2), (176a/3), (177a/12), (177a/8),
 (178a/11), (178a/11), (178a/14),
 (178a/16), (178a/16), (178a/17), (178a/8),
 (178b/1), (178b/4), (178b/6), (179a/10),
 (179b/1), (179b/1), (179b/5), (179b/7),
 (17b/4), (180a/17), (180a/17), (180a/7),
 (180a/8), (181a/11), (181b/1), (182a/11),
 (183b/11), (185a/1), (185b/14), (186b/17),
 (187a/11), (187b/11), (187b/15), (188a/7),
 (188b/10), (188b/5), (188b/6), (189b/2),
 (18a/11), (18a/13), (190a/14), (191b/10),
 (191b/3), (192a/9), (192a/9), (192b/9),
 (193a/7), (194a/12), (194a/12), (194a/13),
 (194a/3), (195b/1), (195b/6), (196a/5),
 (197b/1), (197b/11), (197b/8), (198a/1),
 (199a/16), (199a/9), (199b/3), (19b/5),
 (200a/16), (200a/5), (200b/4), (200b/8),
 (202a/4), (202a/4), (202a/5), (202b/12),
 (202b/13), (202b/17), (202b/5), (202b/6),
 (203b/11), (203b/3), (204a/3), (204b/5),
 (205a/2), (206a/12), (206a/16), (206a/9),
 (206a/9), (206b/1), (206b/2), (206b/4),
 (207a/11), (207b/10), (207b/10),
 (207b/11), (207b/7), (208b/16), (209a/12),
 (209b/6), (20a/13), (20a/13), (20b/10),
 (20b/14), (20b/15), (20b/9), (210a/5),
 (211a/11), (211b/11), (212b/1), (212b/1),
 (212b/9), (212b/9), (213b/1), (213b/10),
 (213b/10), (214a/5), (214a/8), (215a/15),

(215b/11), (215b/11), (215b/13),
 (215b/16), (216a/11), (216a/15),
 (216a/16), (216a/17), (216a/3), (216a/3),
 (216a/4), (216a/6), (217b/17), (217b/17),
 (217b/6), (21b/9), (22b/13), (22b/14),
 (23a/1), (23b/15), (23b/15), (23b/16),
 (24a/5), (24a/7), (24a/9), (26b/7), (30a/8),
 (32a/8), (34b/12), (35b/13), (35b/15),
 (36a/12), (36a/14), (37b/16), (37b/4),
 (37b/6), (3b/2), (3b/2), (3b/3), (40a/4),
 (40b/12), (41a/1), (41a/11), (41a/13),
 (41a/13), (41a/14), (41a/5), (41a/7),
 (41b/16), (42a/1), (42b/14), (42b/14),
 (43a/1), (43a/5), (55b/1), (55b/2), (56b/8),
 (59a/9), (59b/4), (59b/7), (5a/13), (5a/13),
 (5a/2), (5b/10), (5b/8), (67a/14), (67b/3),
 (67b/3), (67b/8), (68b/2), (68b/3), (69a/1),
 (69b/12), (6a/17), (6b/15), (6b/15), (6b/5),
 (6b/7), (6b/8), (6b/8), (6b/9), (73a/6),
 (74a/12), (75a/3), (75a/4), (75b/10),
 (75b/11), (75b/13), (75b/3), (75b/9),
 (76a/1), (76a/12), (76a/8), (77a/14),
 (77b/7), (78b/12), (79a/12), (79a/3),
 (79a/5), (7a/17), (7b/3), (80a/10),
 (80b/13), (80b/13), (80b/14), (80b/15),
 (80b/15), (81b/2), (81b/3), (82b/3),
 (83a/10), (83a/3), (83b/10), (83b/2),
 (83b/9), (84a/11), (84a/12), (84b/15),
 (84b/6), (85a/10), (85b/8), (86a/11),
 (86a/15), (86a/8), (86b/4), (87a/11),
 (87b/10), (87b/13), (87b/14), (88a/6),
 (88b/4), (88b/5), (89a/3), (89b/17),
 (89b/3), (8a/10), (90a/13), (93b/13),
 (93b/17), (93b/9), (94a/14), (94a/5),
 (94b/1), (94b/16), (94b/2), (94b/5),
 (94b/7), (95a/16), (95a/3), (95a/4),
 (95a/8), (95b/1), (95b/16), (95b/16),
 (95b/4), (95b/7), (96a/12), (96b/10),
 (96b/17), (97a/1), (97a/13), (97a/14),
 (97a/14), (97a/14), (97a/14), (97a/17),
 (97b/14), (97b/15), (97b/2), (97b/3),
 (97b/6), (98a/12), (98a/16), (99a/4),
 (9a/6), (9b/12), (9b/16)

è.-erdi (12a/10), (12b/10), (18b/13),
(191b/6), (191b/8), (210b/9), (211b/8),
(211b/8), (214a/11)

è.-erdüm (82a/2), (82a/3)

è.-erek (34b/16), (34b/16)

è.-erem (15b/9)

è.-erim (143a/13)

è.-erin (108a/7), (10b/11), (137b/5),
(13b/10), (13b/14), (144a/12), (149a/12),
(15a/7), (15b/6), (16a/3), (16a/4), (16a/6)

è.-eriz (140b/16), (151a/11), (153a/8),
(170a/4), (193b/17), (195a/10)

è.-erken (149a/10), (183a/6), (8a/17)

è.-erler (108a/5), (108a/5), (108b/2),
(10b/14), (10b/15), (10b/9), (118b/11),
(11a/11), (11b/9), (120b/4), (120b/4),
(133a/11), (133a/14), (133b/8), (135a/17),
(136b/5), (136b/5), (136b/6), (13b/2),
(14a/16), (14a/16), (14b/1), (14b/1),
(14b/5), (153a/13), (153b/14), (158b/2),
(159a/1), (159b/2), (159b/2), (166a/1),
(166b/10), (166b/7), (166b/8), (166b/9),
(166b/9), (170a/14), (170b/2), (179a/6),
(189b/14), (189b/15), (189b/16),
(189b/17), (18b/11), (202b/2), (202b/3),
(207b/13), (207b/13), (213b/4), (213b/6),
(214b/3), (21a/13), (21b/3), (31b/11),
(48b/2), (6a/7), (6b/14), (7a/11), (7a/3),
(7b/6), (7b/8), (83a/8), (83b/10), (88a/5),
(88b/8), (88b/9), (8b/15), (8b/16),
(96b/16), (97a/4), (9a/12)

è.-erlerdi (205b/4), (205b/5), (205b/7),
(205b/8), (210b/5), (211b/10)

è.-erlerse (167a/5), (21a/4)

è.-erse (116a/5), (118b/4), (123a/5),
(123a/7), (133b/13), (140b/12), (142a/4),
(149a/1), (149a/3), (149a/3), (149a/5),
(149a/5), (150a/3), (154b/10), (154b/9),
(156b/6), (179b/15), (179b/17), (184a/1),
(188a/10), (190a/16), (193a/13), (193a/2),
(198b/3), (200a/8), (41a/3), (41a/6),

(41a/8), (58b/13), (58b/15), (58b/17),
(75a/6), (83b/11), (83b/13), (86b/14),
(87b/3)

è.-ersen2 (147a/17), (147b/4), (147b/4),
(21a/5), (86b/15), (87a/11), (96a/10)

è.-ersin (103a/13), (103a/2), (103b/13),
(123a/3), (123b/12), (125b/12), (126a/15),
(126a/16), (132a/3), (133a/13), (134b/10),
(135a/12), (136b/13), (136b/13), (136b/3),
(137a/11), (137a/2), (137a/4), (137a/8),
(137b/10), (137b/10), (137b/12),
(137b/12), (137b/4), (140b/1), (143a/14),
(143a/16), (143a/4), (143a/5), (143a/7),
(144a/12), (144a/2), (145a/4), (145b/14),
(146b/1), (146b/2), (146b/2), (146b/4),
(146b/7), (147a/6), (149a/1), (149a/12),
(149a/13), (149a/5), (149a/5), (150a/6),
(150a/7), (150a/8), (150b/3), (151a/12),
(151a/17), (151a/17), (151b/5), (152b/6),
(152b/8), (153a/2), (153a/3), (153a/5),
(153a/6), (153b/11), (153b/12), (153b/2),
(153b/3), (155a/12), (155a/12), (155a/17),
(155a/8), (167a/13), (167a/3), (167a/4),
(167b/2), (168b/5), (168b/6), (168b/8),
(180a/1), (180a/2), (181a/15), (181a/16),
(181b/12), (181b/16), (181b/2), (181b/8),
(181b/9), (184a/17), (184b/5), (186b/11),
(190a/2), (193b/2), (196a/4), (199a/1),
(210b/10), (214b/15), (76a/8), (76a/9),
(77a/8), (77a/9), (78a/4), (78b/2), (78b/5),
(79a/7), (79a/9), (79b/14), (79b/17),
(79b/17), (79b/3), (80a/1), (80a/2),
(81a/4), (82b/4), (84a/9), (84a/9),
(85a/11), (85a/11), (87a/6), (88a/15),
(95a/15), (95a/5), (96b/4)

è.-ersin2üz (15a/2)

è.-erüz (116b/3), (13a/16), (200b/15),
(34b/4), (39b/2), (59a/10)

è.-esi (182a/1)

è.-esin (104a/7), (116a/11), (116b/16),
(116b/3), (117a/16), (117a/4), (117b/8),
(118a/11), (118a/9), (118b/13), (118b/14),
(118b/17), (118b/17), (119a/1), (119a/1),

(119a/10), (119a/3), (119a/4), (119a/9),
 (121a/14), (121a/7), (121a/8), (121b/17),
 (121b/17), (122a/15), (122b/10),
 (122b/13), (122b/15), (122b/5), (122b/9),
 (123a/10), (123a/12), (123a/8), (123b/10),
 (123b/10), (123b/13), (123b/15),
 (123b/16), (123b/9), (124a/5), (124a/6),
 (124b/3), (125a/12), (125a/14), (125a/17),
 (125a/4), (125a/6), (125b/11), (125b/11),
 (125b/16), (125b/3), (125b/4), (125b/7),
 (126a/10), (126a/5), (126a/6), (126b/17),
 (126b/6), (126b/7), (126b/8), (127a/11),
 (127b/1), (127b/5), (132a/9), (132b/1),
 (132b/10), (132b/12), (132b/13), (132b/3),
 (132b/4), (133a/8), (133a/9), (133b/13),
 (133b/14), (133b/15), (133b/3), (134a/3),
 (134b/1), (134b/13), (134b/15), (134b/17),
 (135a/10), (135a/11), (135a/17),
 (135b/11), (135b/12), (135b/17),
 (135b/17), (135b/2), (135b/6), (135b/8),
 (135b/9), (135b/9), (136a/10), (136a/12),
 (136a/13), (136a/14), (136a/15),
 (136a/15), (136b/1), (136b/12), (136b/14),
 (136b/16), (137a/12), (137a/16), (137a/4),
 (137b/1), (137b/1), (137b/5), (138a/3),
 (13b/16), (140b/13), (140b/15), (140b/15),
 (140b/16), (140b/2), (140b/2), (140b/3),
 (140b/3), (141a/2), (143a/15), (143a/2),
 (144a/13), (144a/4), (144a/6), (145a/1),
 (145b/1), (145b/13), (145b/16), (145b/17),
 (145b/4), (145b/6), (145b/8), (146a/10),
 (146a/14), (147b/3), (148a/13), (148b/1),
 (148b/10), (148b/12), (148b/12),
 (148b/14), (148b/14), (148b/14),
 (148b/15), (148b/16), (148b/16), (148b/2),
 (148b/4), (148b/5), (148b/7), (148b/7),
 (148b/8), (148b/9), (149a/3), (149a/4),
 (149a/7), (150a/1), (150a/1), (150a/2),
 (150a/3), (150a/4), (150b/2), (151a/16),
 (151a/5), (151b/1), (152b/4), (153a/14),
 (153a/2), (153b/13), (153b/13), (153b/4),
 (153b/7), (154b/13), (154b/16), (154b/2),
 (154b/4), (154b/4), (154b/5), (155a/3),
 (155b/7), (156b/10), (156b/10), (156b/11),
 (156b/4), (156b/4), (156b/7), (156b/8),

(166b/1), (166b/11), (166b/13), (166b/13),
 (166b/16), (166b/17), (166b/17), (166b/5),
 (166b/6), (167a/11), (167a/14), (167a/16),
 (167a/16), (167a/3), (167a/4), (167a/5),
 (167a/7), (167a/8), (167b/1), (167b/1),
 (167b/14), (167b/3), (167b/5), (167b/6),
 (167b/6), (168b/12), (168b/7), (176b/10),
 (176b/11), (176b/11), (176b/5), (176b/7),
 (176b/9), (177a/1), (177a/2), (177b/1),
 (177b/10), (177b/11), (177b/15),
 (177b/16), (177b/16), (177b/2), (177b/5),
 (177b/6), (177b/7), (177b/8), (178a/1),
 (178a/4), (178a/6), (178b/10), (178b/12),
 (178b/15), (178b/7), (179a/11), (179a/13),
 (179a/9), (179b/10), (179b/10), (179b/11),
 (179b/12), (179b/16), (180a/12), (180a/3),
 (180a/5), (180a/6), (181b/13), (181b/9),
 (182a/1), (182a/13), (182a/13), (182a/17),
 (182a/2), (182a/2), (182a/3), (182a/3),
 (182a/4), (182a/5), (182a/6), (182a/7),
 (182a/9), (182b/10), (182b/11), (182b/4),
 (182b/4), (182b/5), (182b/7), (183a/3),
 (183a/6), (183a/7), (183b/10), (183b/13),
 (183b/13), (183b/14), (183b/17), (183b/2),
 (183b/3), (183b/4), (183b/6), (183b/9),
 (184a/11), (184a/12), (184a/13),
 (184a/14), (184a/7), (184b/2), (184b/2),
 (195a/13), (195b/4), (195b/5), (196a/3),
 (196b/1), (196b/12), (196b/16), (196b/17),
 (196b/4), (196b/7), (196b/7), (197a/10),
 (197a/4), (197a/9), (198b/13), (198b/13),
 (198b/17), (198b/17), (199a/11), (199a/4),
 (199a/4), (199a/9), (200a/12), (200a/17),
 (200a/8), (200b/3), (200b/3), (200b/4),
 (216b/1), (216b/10), (216b/14), (216b/15),
 (216b/2), (216b/3), (216b/3), (216b/6),
 (216b/7), (217a/2), (34b/16), (34b/17),
 (35a/1), (35b/16), (35b/17), (3b/5),
 (68b/16), (68b/8), (68b/8), (74a/15),
 (74a/17), (74b/1), (74b/13), (74b/2),
 (74b/4), (74b/7), (76b/2), (76b/6), (77a/1),
 (77a/2), (77a/4), (77a/4), (77b/2),
 (78a/10), (78a/11), (78a/11), (78a/4),
 (78b/10), (78b/10), (78b/16), (78b/6),
 (78b/9), (79a/1), (79a/10), (79a/2),

(79a/2), (79a/9), (79b/8), (80a/8),
(80b/10), (80b/8), (80b/8), (81b/13),
(82a/9), (82b/6), (83b/1), (84a/4),
(87a/14), (87b/2), (87b/4), (88b/12),
(88b/15), (94a/11), (94a/3), (94a/4),
(94a/9), (94b/10), (94b/12), (94b/13),
(94b/3), (95a/10), (95b/3), (96a/12),
(96a/2), (96a/3), (96b/8), (97a/17),
(97b/2), (99a/1), (99a/9)

è.-esiz (6b/6)

è.-evüz (58b/8)

è.-eydi (169a/12), (177a/9), (209a/7)

è.-eydiler (190b/6)

è.-eyin (6b/4)yaqlını

è.-icek (175a/16), (175b/10), (202b/12),
(204a/9), (207a/15), (75a/12), (82a/17),
(98a/14)

è.-ici (187a/12)

è.-ince (122a/16), (134b/12), (147a/8),
(177b/12), (191b/13), (191b/13), (82b/2)

è.-mez (208a/13), (75a/15)

è.-üb (100b/3), (103b/12), (107b/12),
(107b/8), (109a/8), (10a/3), (115b/13),
(116a/12), (116a/8), (116b/8), (117a/2),
(117a/7), (118a/17), (118a/7), (118b/14),
(119b/5), (119b/6), (121a/10), (121a/3),
(121a/8), (121b/12), (124a/1), (124a/3),
(125b/13), (125b/7), (126a/13), (126a/4),
(126b/2), (126b/3), (127a/16), (127b/4),
(12a/7), (12b/5), (12b/7), (130b/11),
(130b/16), (130b/16), (131b/11), (132a/7),
(132a/8), (132b/8), (133b/3), (134a/16),
(135b/12), (136b/16), (136b/16), (137a/1),
(137a/8), (137a/9), (137b/7), (13a/16),
(13b/12), (13b/12), (13b/13), (13b/6),
(13b/9), (140b/3), (140b/8), (140b/8),
(145b/7), (145b/7), (146b/16), (148b/3),
(149a/7), (149a/8), (14a/4), (14b/11),
(151b/5), (152b/5), (154b/14), (154b/17),
(155a/10), (155a/9), (155b/10), (155b/7),
(156b/10), (158b/2), (159b/1), (15a/15),

(15a/7), (15b/3), (167a/7), (167b/8),
(170b/12), (170b/7), (176b/11), (177a/11),
(177b/7), (178a/13), (178a/9), (179b/11),
(180a/17), (180a/2), (183b/3), (184a/7),
(186a/17), (186b/16), (187a/4), (188b/14),
(18a/13), (190a/5), (190b/5), (190b/5),
(191a/15), (191b/5), (193a/16), (196b/3),
(19a/8), (1b/12), (1b/2), (1b/3), (1b/5),
(1b/7), (200a/3), (201a/14), (201b/16),
(201b/2), (201b/3), (201b/7), (201b/9),
(202a/10), (202a/17), (203a/2), (203b/10),
(203b/15), (203b/7), (203b/9), (204b/12),
(204b/17), (204b/8), (204b/9), (205a/1),
(209a/17), (209a/17), (210b/16), (210b/5),
(211b/17), (211b/9), (213b/5), (214a/14),
(214b/1), (215b/17), (215b/9), (216b/12),
(21a/10), (21a/13), (21a/15), (21a/17),
(21b/13), (22a/8), (2a/1), (2b/11), (2b/12),
(2b/6), (33b/8), (34a/13), (34b/11),
(3a/16), (3b/17), (41a/16), (41b/17),
(4a/2), (4a/3), (5a/9), (67b/1), (67b/14),
(67b/2), (67b/3), (68b/12), (70b/1),
(72b/17), (72b/2), (72b/3), (73b/4),
(75a/5), (75a/6), (75b/9), (76a/11),
(76a/2), (76b/4), (77a/17), (77a/7),
(77b/14), (79b/7), (7b/3), (80b/15),
(80b/17), (82a/16), (82b/14), (83a/1),
(83a/11), (83b/14), (84b/7), (85b/13),
(86b/11), (87a/14), (87a/4), (87b/7),
(88a/12), (88a/2), (8a/17), (8b/9),
(93b/17), (95b/14), (96a/11), (96b/9),
(97a/11), (98a/13), (98a/16), (98b/10),
(99b/6), (9a/17)

è.-ün2 (12a/9), (12b/3), (14b/15),
(14b/17), (14b/17), (206a/11), (20a/17),
(20a/17), (210b/16), (6b/17), (7b/9),
(9a/17), (9b/6)

è.-üp (87a/17)

[= 1945]

edā: <Ar. “edā” Borç veya borç gibi olan
herhangi bir şeyi ödeme; yerine getirme.

e. + eder (202b/17)

e. + etdüm (12a/11)

e. + etmek (210b/11)

e. + olına (210b/17)

[= 4]

edānī: < Ar. Ednalar, en denîler, en alçaklar; alçak, pek bayağı, ve aşağılık kimseler.

e. (21a/1)

[= 1]

edbes: < Ar. Kırmızı kahverengi arası, karamtrak kızıl olan.

e. (57a/17), (58a/12)

e. + e (51a/1)

[= 3]

ède-: Edebilmek.

è.-mez (148a/1)

è.-mezse (181a/5)

[= 2]

edeb: < Ar. İyi terbiye, naziklik, usluluk, zariflik.

e. (190b/5), (75b/3)

e. + i (207a/11), (75b/8)

[= 4]

èdebil-: Edebilmek.

è.-dilerse (75a/5)

è.-ür (136b/8)

è.-ürsen2 (145b/12)

[= 3]

edhān: < Ar. "dühn" Sürülecek güzel kokulu yağlar.

e. (126b/3)

[= 1]

edhān-ı müleyyine: < Ar. Yumuşatan, yumuşatıcı yağlar.

e. (119b/4)

[= 1]

edhem: < Ar. Kara yağız at.

e. (58b/15), (67a/2)

e. + i (58b/10)

e. + ola (57a/7)

e. + ün (58b/16)

[= 5]

edhem-i aḥḥal: < Ar. Kül rengi yağız at.

e. + dur (45a/1)

[= 1]

edhem-i cūn: < Ar. Kara, siyah yağız at.

e. + dur (44b/1)

[= 1]

edhem-i ḡarbīb: < Ar. Çok siyah, kapkara yağız at.

e. (44a/1)

[= 1]

edhem-i ḥālik: < Ar. Koyu siyah yağız at.

e. (57a/5)

e. + dür (43b/1)

[= 2]

édici: Edici.

è. (10b/17), (147b/9), (175b/2), (210b/11), (216a/1), (76a/11), (88a/8)

è. + den (204a/8)

è. + dür (105a/17), (174b/17), (189b/2), (22a/2)

è. + ye (197b/10)

[= 13]

edik: Yumuşak ve renkli sahtiyandan yapılmış konçlu lapçın, ayakkabı; hayvanın ayağına giydirilen şey.

e. + édüb (98b/10)

[= 1]

edīm: < Ar. 1. Tabaklanmış deri. 2. Satır, yüz.

e. + de (193a/11)

e. + dür (193a/3)

[= 2]

édin-: Edinmek.

è.-dügün2 (79a/1), (79a/1)

è.-e (136b/15), (177a/11), (183a/7),
(191b/16), (193b/6), (194a/14), (196a/6),
(77b/2), (82b/13), (99a/6), (99a/7)

è.-esin (182b/8), (184a/4), (184a/5),
(99a/9)

è.-se (76b/12), (83a/2)

è.-sen2 (98b/13)

è.-üb (88a/11)

è.-ür (168b/14), (76b/16), (84a/7)

è.-ürsin (178a/5)

[= 25]

édinmek: Edinme işi.

è. + dür (185b/7)

[= 1]

édiş-: Edişmek, karşılıklı yapmak.

è.-seler (35a/6)

[= 1]

edkām: <Ar. Üst dişleri alt dişlerinin üstüne gelen katırlara verilen isim.

e. (59b/13)

[= 1]

ednā: <Ar. 1. Pek aşağı, en bayağı, çok alçak. 2. Az, pek az.

e. (135b/2), (143a/15), (146b/2),
(202a/15), (202a/17), (204a/9), (69b/10),
(86a/8)

e. + sı (131b/15)

[= 9]

ednā-yı taʿlīm: <Ar. Pek aşağı, en bayağı öğrenme, öğretim.

e. + édüb (215b/17)

[= 1]

ednā-yı takrīb: <Ar. Pek aşağıya, çok alçağa yaklaştırma.

e. + e (73b/11)

[= 1]

edraʿ: <Ar. Başı siyah, geriye kalan bütün bedeni ak olan at.

e. (53a/1)

[= 1]

erdem: Ahlakın övdüğü iyi olma, alçak gönüllülük, yiğitlik, doğruluk vb. niteliklerin genel adı, fazilet.

e. (33b/17), (33b/17)

[= 2]

edviye: <Ar. İlâçlar.

e. (117a/4), (120b/7), (120b/8), (121a/5)

e. + den (126b/2)

e. + leri (4b/17)

e. + sinde (125b/10)

e. + ye (121a/6)

e. + yi (117a/1), (117b/8), (122a/17),
(126b/3)

[= 12]

edviyye: bk. edviye

e. + den (116a/11)

[= 1]

edviyye-yi kāmīle: <Ar. Tam, bitmiş, olgun, hakiki ilâçlar.

e. + yi (208b/8)

[= 1]

efendi: <Rum. Günümüzde bey unvanından farklı olarak özel adlardan sonra kullanılan ikinci derecede bir unvan. (Metinde “sahip” anlamında kullanılmıştır.)

e. + si (84a/16)

[= 1]

efhem: <Ar. Başı büyük, burnu yassı üst dudağı olmayan katır.

e. (59b/11)

[= 1]

efkām: <Ar. 1. Üst dişlerinin ilerde olması sebebiyle ağzın tamamen tamamen kapanmaması. 2. Hayvanın çıkıntı hasıl eden çenesi.

e. (89a/8)

[= 1]

efāl: <Ar. İşler, ameller.

e. (204b/9), (208a/10)

e. + i (56b/16)

e. + in (204b/1)

[= 4]

efrak: <Ar. Kuyruk sokumu kemiğinin birisinin diğerinden daha büyük olması.

e. (33a/4)

[= 1]

efrankıyye bigāli: <Ar. Bir katır çeşidi.

e. + dür (59b/2)

[= 1]

efreh: <Ar. 1. Eşkin (atın hızlı yürüyüşlerinden biri.) yürüyen hayvan. 2. Eşkin yürüyen, yavru doğuran hayvan.

e. + dür (56b/16)

[= 1]

efrenciyye: <Ar. Frenkçe, Avrupa'ya özgü, Avrupalı, Batılı, yabancı, ecnebi.

e. (172b/10), (172b/12)

e. + niḡ (172b/13)

[= 3]

efrend-i ḡālīḡ: <Ar. +Far. Katkısız, katıksız süs, bezek, şan, debdebe.

e. + den (11a/17)

[= 1]

efres: <Ar. "feres" At, beygir.

e. (167a/14)

[= 1]

efrīḡ: <Ar. 1. Bir ata binme stili. 2. Ayrılmak, uzaklaşmak. 3. Bir şeyin çatal olması.

e. (183b/7)

[= 1]

efṡah: <Ar. daha (en, pek) fasih, uzdilli.

e. (206a/11)

[= 1]

efṡas: <Ar. Basık burun., damağın uyan yeri arası ile burun ucu arasında olan basık yer.

e. (27a/13), (27a/17)

[= 2]

efvāh: <Ar. Ağızlar; menfezler, ağıza benzeyen her türlü delikler.

e. + ından (115b/3)

[= 1]

efvāh-ı mihāre: <Ar. Tayların ağızları.

e. + de (102a/1)

[= 1]

efzal: <Ar. 1. Daha (en, pek) fazîletli. 2 . En âlâ, üstün.

e. + degildür (189a/6)

e. + dur (9b/13)

e. + dür (213a/12), (21b/15)

e. + i (11a/11), (9b/14)

e. + olur (11a/3)

[= 7]

eḡarr: <Ar. Alnında beyaz olan at, güzel, yakışıklı, soylu.

e. (15b/17)

e. + a (16a/8)

[= 2]

eğarr-ı ahfesü'l-ğırrat: <Ar. Alnından burunun dibine, sonuna kadar beyazlık olan at.

e. (56a/1)

[= 1]

eğarr-ı māl'il: <Ar. Burnun iki tarafından birisine meyleden bir beyazlığı bulunan ata verilen isim.

e. (56a/7)

[= 1]

eğarr-ı mu'ammem: <Ar. Göz kapaklarından şakaklara doğru ince veya yassı beyaz çizgiler bulunan ata verilen isim.

e. (56a/6)

[= 1]

eğarr-ı sācī: <Ar. Gözde bulunmayıp iki yanakta beliren beyazlık.

e. (55b/11)

[= 1]

eg-: Eğmek.

e.-er (102b/1)

[= 1]

egdür-: Eğdirmek.

e.-e (198b/1)

e.-eler (119b/9)

e.-esin (168b/2)

e.-mağı (83a/8)

[= 4]

eger: <Far. Şart anlamını güçlendirmek için şartlı cümlelerin başına getirilen kelime, şayet.

e. (103a/11), (103a/12), (103a/15), (103b/13), (103b/2), (103b/4), (104a/11), (104a/7), (104a/9), (105a/12), (105b/5), (107a/9), (110a/10), (110a/2), (110a/2), (112b/17), (113a/1), (113a/1), (113b/12), (114b/10), (114b/15), (115a/12), (115a/12), (116a/10), (116a/11), (116a/5), (116b/2), (117a/1), (117a/2), (117a/7), (118b/4), (118b/4), (119b/3), (120a/13),

(121b/5), (121b/6), (122a/14), (122b/3), (123a/2), (123a/5), (123a/5), (123a/7), (123a/9), (124a/8), (124a/9), (125a/5), (125b/12), (126b/12), (127b/1), (132a/9), (133a/12), (133b/13), (133b/5), (133b/6), (134a/7), (134b/13), (134b/2), (134b/8), (135a/1), (135a/11), (135a/2), (135a/3), (137a/10), (13b/10), (140b/10), (140b/10), (140b/11), (140b/11), (140b/12), (141a/1), (142a/1), (143a/7), (144a/7), (145a/1), (145b/5), (145b/8), (145b/9), (146a/2), (146a/3), (147a/17), (147b/14), (147b/15), (147b/3), (147b/5), (148a/1), (148a/2), (148b/12), (148b/17), (148b/9), (148b/9), (149a/1), (149a/10), (149a/2), (149a/4), (149a/4), (150a/2), (150a/3), (153a/4), (153b/6), (153b/8), (154b/10), (154b/11), (154b/14), (154b/3), (155a/14), (155a/5), (155a/9), (155b/1), (156b/14), (156b/4), (156b/5), (156b/6), (156b/6), (156b/9), (166b/1), (166b/10), (167a/11), (167a/15), (167a/17), (167a/5), (167a/8), (167b/10), (167b/3), (168b/2), (168b/3), (168b/4), (168b/5), (168b/6), (168b/7), (169a/11), (169a/13), (171a/10), (173b/4), (175b/9), (176a/6), (177a/17), (177a/17), (177a/9), (177b/15), (178b/5), (179a/8), (179b/11), (179b/16), (180a/5), (181a/5), (183a/15), (183b/1), (183b/3), (184a/1), (184a/10), (184a/16), (184a/3), (186a/17), (186b/1), (187a/11), (187a/12), (187a/17), (187b/1), (188a/10), (188a/12), (188a/13), (188a/14), (190a/16), (190b/5), (191b/4), (192b/5), (193a/6), (193b/1), (193b/12), (193b/2), (194a/11), (195a/16), (195b/5), (195b/6), (195b/7), (196a/13), (196a/14), (196a/4), (196b/4), (197a/14), (198a/10), (198a/11), (198a/13), (198a/14), (198a/15), (198a/17), (198a/9), (198b/1), (198b/3), (199a/15), (199a/4), (199a/8), (199a/9), (19b/10), (200a/2), (200a/8), (200b/5), (200b/9), (204b/16), (204b/17), (208a/16), (209a/7), (20a/4), (213b/1), (216a/13), (216a/5), (21a/2), (21a/3), (21a/7), (22b/15), (22b/17), (23a/2),

(24a/12), (24a/5), (24b/3), (25b/4),
 (25b/4), (35b/12), (35b/13), (36a/1),
 (36a/2), (36a/3), (36a/5), (36b/17),
 (38a/1), (39b/14), (40a/3), (41a/13),
 (41a/16), (41a/3), (41a/6), (41a/7),
 (41b/7), (41b/9), (55b/10), (55b/10),
 (55b/8), (56b/10), (56b/15), (57a/2),
 (57a/3), (58b/13), (58b/15), (58b/17),
 (67b/11), (67b/15), (67b/16), (67b/17),
 (67b/6), (67b/9), (68a/12), (68b/14),
 (68b/16), (6a/7), (6b/7), (71a/12),
 (71b/15), (71b/5), (72a/5), (72b/11),
 (72b/14), (72b/15), (72b/2), (72b/2),
 (72b/8), (72b/8), (73a/1), (73a/13),
 (73a/2), (73a/8), (73b/1), (73b/16),
 (73b/6), (74a/1), (74a/12), (74b/15),
 (74b/3), (74b/8), (75a/14), (75a/6),
 (75b/10), (75b/13), (75b/14), (77a/3),
 (78b/4), (79a/3), (79b/3), (81a/7), (81b/5),
 (82a/6), (82b/4), (83a/16), (83b/11),
 (83b/12), (83b/14), (85a/3), (85b/13),
 (85b/13), (85b/8), (86b/14), (86b/15),
 (87a/11), (87a/4), (87a/9), (87b/1),
 (87b/3), (8b/13), (94a/3), (94b/10),
 (94b/12), (94b/9), (95a/14), (95b/16),
 (95b/7), (96a/10), (96a/10), (96a/14),
 (96a/15), (96a/16), (97b/12), (97b/14),
 (98b/13), (99a/2), (99a/3), (99b/2), (9b/7)

e. + iñ (184a/7)

[= 327]

eger: Eyer, binek hayvanlarının sırtına konulan, oturmaya yarayan nesne.

e. (100b/4), (107a/8), (107b/10), (59a/11),
 (83b/12)

e. + de (107b/14)

e. + den (102b/2)

e. + e (138a/15)

e. + i (184a/13)

e. + üñ (183a/16), (76a/12)

[= 11]

egerçi: <Far. "Her ne kadar, olsa da, ise de" anlamlarına gelen bir edat.

e. (143a/14)

e. + kim (105b/8), (15a/10), (193a/10),
 (193a/13), (21b/10), (67a/6), (86b/12),
 (95b/9)

[= 9]

egerle-: Eyerlemek.

e.-yüb (59b/4)

[= 1]

egil-: Eğilmek.

e.-e (112b/13)

e.-esin (196b/11)

e.-meye (196b/1)

e.-meyesin (135a/8), (135b/4)

e.-mez (171a/6)

e.-miş (214a/12)

e.-üb (183a/3), (214a/13)

e.-ür (109a/12), (114b/7), (175b/8)

[= 12]

egilmek: Eğilmek.

e. (35a/14), (91a/2), (97b/16)

[= 3]

eglen-: Eğlenmek.

e.-düm (209b/13)

e.-e (192b/5)

e.-meye (192b/6)

e.-meyesin (135a/16)

e.-ür (143a/16), (143a/17)

e.-ürse (216a/5)

e.-ürsin (132b/17)

[= 8]

eglendür-: Eğlendirmek.

e.-ür (193b/16)
[= 1]
eglenmeg: Eğlenmek.
e. + ile (198b/5)
[= 1]
egri: Eğri, doğru veya düz olmayan.
e. (181a/4), (80b/17), (89a/11), (97b/17), (98a/1)
e. + ola (90a/9)
[= 6]
egrilik: <Ar. Eğrilik.
e. (196a/13), (197b/9), (202b/3)
[= 3]
eḥabb: <Ar. Daha, en, çok sevilen, pek sevgili.
e. + dur (132a/10)
e. + dür (133b/15), (135a/1), (146a/6)
e. + olan (133a/14)
e. + olmak (138b/10)
[= 6]
eḥādīs: <Ar. 1. Peygamberimizin sözleri. 2. Haberler, sözler.
e. (11a/5)
[= 1]
eḥaff: <Ar. 1. Daha (en, çok, pek) hafif. 2. Pek şen ve sevimli.
e. (146a/1)
e. + dur (145b/15), (183a/16), (81b/17)
e. + dür (181b/14), (183a/17)
e. + ı (154b/3), (187b/1)
e. + üğ (187b/2)
[= 9]
ehdā: <Ar. Önde giden.
e. + dur (40a/9)

[= 1]
ehl: <Ar. 1. Sahip, mâlik, mutasarrıf olan. 2. Maharetli, usta, kabiliyetli, becerikli.
e. (13a/8), (13b/1)
e. + i (10a/5), (13a/9), (189a/15), (190b/11), (19b/4), (20b/16), (20b/16), (21b/16), (37b/11), (4b/9)
e. + ime (13b/6)
e. + imüze (19a/3)
e. + inazara (147a/9)
e. + inde (10a/6), (190a/9)
e. + inden (190b/3)
e. + ine (3b/7), (4b/11), (4b/11)
e. + ini (5b/10)
e. + inüğ (10a/6), (203a/1), (208b/5), (21a/16), (97a/2)
e. + ünde (10a/8)
[= 28]
ehl-i ‘âlem: <Ar. Dünya, cihan ehli, insanlar.
e. (2a/16)
[= 1]
ehl-i başîret: <Ar. Basiret ehli, gerçekleri yanılmadan görebilenler.
e. (138a/1), (75a/3), (75a/9)
e. + üğ (86b/7)
[= 4]
ehl-i dem: <Ar. Zaman, çağ ehli.
e. + olub (131a/2)
[= 1]
ehl-i dīvān: <Ar. Dīvān kaleminde çalışanlar.
e. (11a/8)
[= 1]
ehl-i fikh: <Ar. Fıkıh, şeriat erbâbı.
e. (208b/3)

[= 1]

ehl-i hisset-i cedb: Cimrilik kusuru olanlar.
e. (13b/4)
[= 1]

ehl-i ħurūb: < Ar. Savaşların, kavgaların ehli.
e. (190a/8)
[= 1]

ehl-i ħorāsān: < Ar. Horasan ehli.
e. (216a/11), (216a/11)
[= 2]

ehl-i ızmār: Atı savaşa ve yarışa hazırlayanlar.
e. + dan (75a/1)
[= 1]

ehl-i ‘ilm: < Ar. İlim, irfan ehli, ilim adamları, âlimler, bilginler.
e. (208b/3)
[= 1]

ehl-i islām: < Ar. İslām ehli, islām topluluğu.
e. (11a/7)
[= 1]

ehl-i kār: < Ar. + Far. Fayda ehli. (?)
e. (205a/8)
[= 1]

ehlīlece: < Ar. (?) 1. Hayvanın kulağında beliren, irinlenip kötü kokan sarı su akıtan ve hayvanın başını çok rahatsız eden bir hastalık. 2. "ihlīlec" Helile ağacının meyvesi; kiraz eriği. 3. "ihlīlce" İdrar yolu hastalığı.
e. (110b/11)
e. + nūḡ (110b/10)
[= 2]

ehl-i ma‘rifet: < Ar. Ustalık, hüner ehli, kabiliyetli kimseler.
e. (215b/17)

[= 1]

ehl-i medīne: < Ar. Medine halkı.
e. + den (5b/3)
e. + ye (208b/17)
[= 2]

ehl-i memleket: < Ar. Memleket halkı.
e. + i (201b/3)
[= 1]

ehl-i mısr: < Ar. Mısır halkı.
e. (213b/4)
[= 1]

ehl-i riyāzet: < Ar. Kanaat edenler, nefsin terbiye edenler.
e. + üḡ (68b/12)
[= 1]

ehl-i rûm: < Ar. Rum halkı; Osmanlılar.
e. (142a/1)
[= 1]

ehl-i şecā‘at: < Ar. Yiğitlik ehli.
e. (4b/5)
[= 1]

ehl-i vāsīt: < Ar. Hakemler, aracılar.
e. (190a/5)
[= 1]

ehl-i żarb: < Ar. Dövme, dövüş ehli.
e. + uḡ (187a/9)
[= 1]

ehven: < Ar. 1. En zararsız. 2. Pek ucuz. 3. Daha hafif; kolay.
e. (132a/8), (183a/17), (190a/6)
e. + i (78a/2)
e. + olan (115b/11)
e. + olur (193b/15)

[= 6]	e. (112b/14), (205a/2), (95a/2)
ehven-i 'ilāc: < Ar. En zararsız ilaç.	e. + de (22a/1)
e. (78b/17)	e. + inden (113a/14), (113a/7), (211b/1)
[= 1]	e. + êde (70a/16), (96a/5)
ekāsire: < Ar. Şahlar, eski Acem padişahları.	e. + êden (110b/2), (113a/11)
e. (212a/8), (215b/13)	e. + êder (169b/15), (212b/9), (95a/3)
[= 2]	e. + êtdüğünüj (112b/11)
ekber: < Ar. Daha (en, pek) büyük.	e. + êtse (113a/8)
e. (33a/4), (54b/5)	e. + êtseler (208a/16)
e. + i (108a/11)	[= 17]
e. + olundur (213a/14)	ekl-i 'akār: < Ar. Hayvanın hurma, ısırgan, ağaç kabuğu gibi şeyleri yemesi.
[= 4]	e. + dan (101a/10)
ekḫal: < Ar. 1. Gözleri ve kirpikleri siyah olan ata verilen isim. 2. Göze çekilen sürmeler.	[= 1]
e. (39a/1), (55b/11)	ekl-i esnān: < Ar. Atın dişlerini yemesi, yutması.
[= 2]	e. (101b/16)
ekheb: < Ar. 1. Siyaha dönük, gri. 2. İki gözü, böğrü ve burnunun delikleri kızıl olan at.	[= 1]
e. (45b/1)	ekl-i ḥatmī: < Ar. Hatmi çiçeğinin yenmesi.
[= 1]	e. + den (101a/5)
ekil-: Ekmek.	[= 1]
e.-en (95a/17)	ekl-i ḥatmī: bk. ekl-i ḥatmī
[= 1]	e. (120a/5)
ekin: Tahılın tarlaya atıldığı andan harman oluncaya kadar aldığı durum.	[= 1]
e. + den (211b/9), (95a/17)	ekl-i kerneb: < Ar. Yabani lahana yemek.
e. + lerinden (211b/4)	e. + den (101a/10)
[= 3]	[= 1]
ekinci: Tahıl yetiştirip satan kimse.	ekl-i zibl-i dūcāc: < Ar. Tavuk gübresi yemek.
e. + ler (20b/16)	e. + dan (101a/11)
e. + lere (211b/10)	[= 1]
[= 2]	ekmāl: < Ar. "ikmāl" tamamlama, bütünleme, ikmal etme.
ekl: < Ar. Bir şey yeme, yenilme.	e. + inden (208b/15)
	[= 1]

ekmel: < Ar. Daha (en, pek) kâmil, mükemmel ve kusursuz olan, en uygun, en eksiksiz.

e. + idür (179b/2)

[= 1]

ekşer: < Ar. En çok, daha ziyâde.

e. (106b/12), (109b/2), (109b/9), (110b/8), (111a/4), (112a/6), (113b/5), (123b/14), (137a/9), (146a/1), (187b/11), (192b/5), (215b/1), (28b/15), (83b/10), (83b/10)

e. + de (122a/7)

e. + degildür (171b/2)

e. + dür (103b/11)

e. + i (106b/6), (115a/9), (131b/13), (131b/15), (135a/17), (136b/5), (153a/13), (153a/13), (153b/14), (194a/17), (41b/1), (41b/2), (84b/10), (86b/8), (88b/7)

e. + in (133a/11)

e. + inden (5a/7)

e. + ine (132b/11)

e. + inüj (86b/12)

e. + olmakdur (214a/3)

e. + olur (186a/3)

[= 40]

ekşeriyâ: < Ar. Çok defa olarak, çok zaman; sık sık.

e. (102a/11), (105a/6), (113b/9), (155a/13), (171b/5), (2a/16), (79a/5)

[= 7]

eksik: Eksik, noksan.

e. (188a/13)

e. + olmaz (171a/13)

e. + étmedi (210b/3)

e. + étmem (210b/2)

[= 4]

eksil-: Eksilmek.

e.-miş (193b/15)

[= 1]

eksük: bk. eksik

e. (122b/16), (15a/11), (93b/15)

[= 3]

ekül: < Ar. Çok yemek yiyen, obur; pisboğaz.

e. (94b/10), (94b/12)

[= 2]

ekvân: < Ar. Varlıklar; âlemler, dünyâlar.

e. + uñ (4a/16)

[= 1]

el: Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü.

e. (104b/8), (104b/9), (105a/2), (105b/3), (121a/2), (122a/10), (143a/10), (143a/12), (144a/3), (144a/3), (145b/11), (146a/2), (146b/4), (151a/14), (153a/9), (153b/10), (153b/11), (167b/12), (169b/5), (169b/5), (174a/16), (176a/8), (176b/10), (178b/13), (179b/1), (183b/8), (192b/8), (193b/12), (196a/17), (196b/1), (197a/7), (198a/7), (198b/11), (199a/8), (208a/1), (214b/10), (215a/17), (216a/12), (216b/10), (21b/3), (38b/7), (80b/11), (82a/8), (90a/3), (99a/10)

e. + de (102b/11), (141a/3), (146b/8), (147a/11), (176a/3), (183a/8), (213b/7), (216b/10)

e. + den (179b/1), (179b/2), (186b/15), (72a/15)

e. + e (179b/1), (179b/2), (17b/15)

e. + i (124b/1), (143a/11), (143a/11), (143a/7), (151a/2), (169b/4), (190a/15), (192a/6), (192b/14), (192b/6), (198b/15), (199a/2), (200b/10), (200b/10), (216a/16)

e. + iñde (136b/3), (176b/2)

e. + iñe (196b/5)

e. + iñi (180a/10), (180a/11), (180a/12),
(182b/6), (197a/2)

e. + iñüzde (20b/2)

e. + inde (151a/1), (164b/1), (165a/1),
(169b/6), (170a/13), (170a/13), (176a/7),
(181a/8), (187b/2), (209b/2), (217a/2),
(22b/15), (22b/16), (78b/11)

e. + indedür (107b/9), (188b/1)

e. + inden (176a/9), (211a/9), (216a/14)

e. + ine (148b/9), (168b/14), (181a/2),
(197a/16), (211a/15), (215b/2)

e. + ini (155a/7), (178b/2), (190b/2),
(192a/11), (192a/16), (192b/15), (192b/4),
(197a/12), (197a/13), (197a/13),
(197a/14), (197a/15), (197a/16),
(198a/12), (210b/8)

e. + inüñ (186a/14), (192b/2)

e. + iyle (153a/8), (178b/3), (180b/11),
(181b/2), (181b/5), (181b/5), (182a/10),
(182a/9), (192a/1), (192a/6), (192b/2),
(192b/6), (196b/3), (207a/1)

e. + ler (99b/3)

e. + leri (113a/8), (192a/13), (193a/14),
(193b/10)

e. + lerin (80b/12)

e. + leriñde (147a/12)

e. + lerinde (10b/9), (163a/1), (210b/14),
(39a/1)

e. + lerinden (120b/5)

e. + lerüñ (134b/16), (183b/16)

e. + lerüñden (178b/7)

e. + lerüñi (135a/10), (181b/12),
(181b/16), (199b/1)

e. + üm (210b/1)

e. + üñ (104a/2), (105a/2), (108b/10),
(126a/5), (132a/11), (132a/5), (132a/6),
(134b/11), (134b/14), (134b/8), (135a/1),
(135a/16), (135a/2), (140b/6), (141a/3),

(143a/13), (143a/15), (143a/3), (143a/5),
(143a/5), (143a/6), (144a/1), (144a/10),
(144a/10), (144a/13), (144a/3), (144a/4),
(144a/6), (144a/8), (144a/8), (144a/9),
(145a/3), (145b/5), (146b/8), (146b/8),
(146b/9), (147a/8), (150b/1), (151a/12),
(152b/2), (152b/3), (153a/11), (153a/11),
(153a/14), (153a/15), (153a/5), (153a/5),
(153a/6), (153b/10), (153b/13), (168b/6),
(176b/7), (176b/8), (176b/8), (177a/1),
(177a/2), (177a/6), (180a/17), (181b/7),
(182a/12), (182a/13), (183a/8), (183a/8),
(183b/2), (186a/9), (192b/4), (196b/12),
(196b/5), (196b/5), (197a/1), (197a/4),
(197a/4), (197a/5), (197a/6), (197a/7),
(197a/8), (198a/4), (198b/8), (216b/7),
(80b/10), (99a/13), (99a/15)

e. + üñde (132a/6), (134b/7), (135a/12),
(135a/3), (137b/6), (144a/3), (145a/3),
(147a/6), (148a/17), (150b/2), (151a/13),
(196b/10), (196b/13), (196b/7), (216b/16)

e. + üñden (153a/3)

e. + üñe (132a/5), (135a/4), (143a/2),
(146a/15), (146a/2), (146b/4), (147a/8),
(152b/2), (153a/1), (168b/1), (168b/3),
(168b/4), (181a/14), (181b/3), (183b/10),
(183b/12), (183b/8), (184a/10), (184a/13)

e. + üñi (104a/3), (111b/5), (146b/6),
(146b/7), (147a/9), (152b/5), (153a/15),
(153b/11), (155b/5), (155b/6), (176b/9),
(183a/13), (183b/6), (196b/11), (196b/17),
(196b/6), (197a/5), (216b/11), (77a/14),
(85a/6)

e. + üñle (181a/15), (181b/13)

[= 299]

elām: <Ar. 1. Ağrılar, sızılar, acılar, sancılar. 2.
Tırnakta görülen bir hastalık adı.

e. (31a/2)

[= 1]

el-‘amy: <Ar. Kör, kör olmak, körleşmek,
görememek; körlük.

e. (100b/12)
[= 1]

el-‘avar: < Ar. Kör olma, tek gözlü olma.
e. (100b/12)
[= 1]

elbetde: Elbette.
e. (149a/4), (210b/11)
[= 2]

elbette: Elbette, elbet, kuşkusuz, şüphesiz.
e. (122a/7), (155a/11), (166b/12),
(210b/16), (86a/9)
[= 5]

eldāme: < Ar. Kanlı, kanlı savaş.
e. + sinden (202b/10)
[= 1]

eldiven: Dış etkilerden korumak için ele giyilen kumaş, deri veya kauçuktan yapılan el giysisi.
e. (216b/17)
e. + i (216a/15)
[= 2]

elek: Taneli veya un gibi toz durumunda olan şeyleri yabancı maddelerden ayıklamak veya incisini kabasından ayırmak için kullanılan, tahta bir kasnak ve tek tarafa gerilmiş, gözenekli tel, kıl, bez vb.nden oluşan araç.
e. + den (116b/11), (117a/9), (117b/6),
(118b/10), (120b/1), (121b/9), (124a/15),
(125a/12), (125b/1)
e. + ten (117b/12), (118a/5), (120b/7)
[= 12]

elem: < Ar. Acı, üzüntü, dert, keder.
e. (102b/13), (109b/10), (112a/9),
(112b/2), (114b/9), (193a/1), (79a/16),
(87a/4), (87a/5)
e. + i (210b/17)

e. + inden (104a/3)
[= 11]

elli: 1. Kırk dokuzdan sonra gelen sayının adı. 2. Bu sayıyı gösteren 50 ve L rakamlarının adı.
e. (148b/3), (187a/17), (200a/13),
(210a/17), (210b/1), (211a/4)
[= 6]

elli bin: Elli bin sayısı.
e. (211a/4)
e. + den (210b/1)
[= 2]

elmacık: Elmacık kemiği.
e. (33a/5)
[= 1]

elmacüg: bk. elmacık
e. + i (89b/15)
[= 1]

elmacük: bk. elmacık
e. + lerinüñ (38b/14)
[= 1]

elmağ: < Ar. Alt dudağı ve çenesi beyaz olan at.
e. (56b/3)
[= 1]

el-meşş: bk. meşş
e. (100b/12)
[= 1]

elṭaf: < Ar. İyi muameleler, iyilikler, iyilikseverlikler; okşamalar; nezâketler.
e. (213a/13)
e. + dur (192b/1), (196a/10)
[= 3]

elvāh: < Ar. Kürek kemiği.
e. + ı (34a/7)

[= 1]
elvān: <Ar. 1. Renkler, çeşitler. 2. Rengârenk, alacalı.

e. + dan (169a/5), (52a/2)
e. + ı (169a/7), (171b/13), (59b/14),
(59b/14)
e. + ın (169a/1), (43a/1)
e. + ında (215a/7)
e. + ınuñ (169a/4)

[= 10]

elvān-ı riyāzet: ?

e. (81b/12)

[= 1]

elyağ: <Ar. Daha (en, pek) lâyıf, liyakatli, çok yakışır.

e. (133a/2), (201b/17)
e. + dur (137b/15)

[= 3]

elyete: <Ar. Tırnağın ardı, gerisi.

e. (30b/17), (30b/4)
e. + deki (106b/16)

[= 3]

elzem: <Ar. Çok gerekli, vazgeçilmez.

e. + dür (176b/1)
[= 1]

em-: Emmek, içine çekmek.

e.-dim (206a/13)
[= 1]

em'ā: <Ar. Bağırsaklar.

e. (101a/12)
e. + da (113b/12)
[= 2]

emākin: <Ar. Mekanlar, yerler.

e. + e (203b/2)

[= 1]

emānet: <Ar. Birine geçici olarak bırakılan ve teslim alınan kişiye korunması gereken eşya, kimse vb.

e. + i (210b/11), (210b/11)
e. + inden (210b/12)
e. + olan (205a/4)

[= 4]

em'ar: <Ar. 1.Sünbük (1. toynak, at, eşek gibi tek tırnaklı hayvanların tırnağı. 2. Tırnağın kenarı.) arasında olan yer. 2. Bir şeye dokunmakla yerinden çıkan tırnak. 3. Kılları ve tüyleri az

e. (30b/11), (30b/3), (49b/1)
e. + uñ (39a/12)

[= 4]

emer: <Ar. Davarlarının ve kendi neslinin çoğaltılması.

e. + i (41a/17)
e. + üñ (184a/2)

[= 2]

emīn: <Ar. 1. Emniyet sahibi, korkusuz; birine emniyet eden, güvenen; şüphe etmeyen; kendisine güvenilen [kimse, şey]. 2. Emniyetli, korkusuz [yer].

e. + degildür (133a/15), (133b/5)
e. + degilsin (196a/3), (82b/10)
e. + olacak (148b/17)
e. + olmasa (23a/11)
e. + olmaz (134a/6), (134a/8), (176a/9)
e. + olmazsın (135a/4), (136a/5), (21a/14)
e. + olur (105b/11), (105b/16), (83a/12),
(98b/5)
[= 16]

emin: bk. emn

e. + de (177a/14), (181a/1)
[= 2]

emîr: < Ar. 1. Bir kavmin, bir şehrin başı, beği. 2. Büyük bir hanedana mensup kimse.
e. (197b/11), (197b/14)
e. + i (205a/14)
[= 3]

emîr hâcib ‘aşıq timur: < Ar. “Umdetü’l-mülûk” adlı eserin yazarı.
e. (3a/11)
[= 1]

emîrî’l-mü’minîn: < Ar. Mü'minlerin emîri, Hz. Muhammed'in halifesi, (pâdişâh). [Bu unvan ilk evvel Hz. Ömer'e verilmiştir].
e. (209a/6), (209b/10), (209b/4), (209b/6), (209b/7), (209b/8), (37a/12)
[= 7]

emir: bk. emr, emîr
e. (208b/10)
e. + de (178a/4)
e. + den (180b/14)
[= 3]

emken: < Ar. İfâl babından olan "imkân" kelimesinin mâzî fiili olup "mehmâ emken" sözünde geçer.
e. (182b/15)
e. + dür (145b/3), (176a/4)
[= 3]

emkine: < Ar. Mekanlar, yerler.
e. + de (55b/13)
[= 1]

emn: < Ar. Eminlik, korkusuzluk, rahatlık.
e. (131a/14), (131b/13), (170b/4), (20a/12)
[= 4]

emn-i bilâd: < Ar. Emin, güvenilir şehirler.

e. + ından (168b/10)
[= 1]

emr: < Ar. Emir, buyruk, komut, talimat, ferman.
e. (12b/4), (131b/1), (131b/12), (137b/4), (143a/17), (151a/7), (190a/16), (199a/3), (207b/7), (78b/17), (80b/3), (80b/4), (85b/15), (9a/6)
e. + de (194b/1)
e. + den (151a/7)
e. + e (138b/6), (151a/6), (82b/11), (85a/13)
e. + eyle (83b/15)
e. + eyledi (12a/12), (12b/14), (12b/17), (15b/2), (170b/10), (209b/7), (20b/11), (214a/15), (37a/11), (37a/8), (5b/16), (6a/14)
e. + eyledik (193a/13)
e. + eylediler (203b/15), (203b/16), (211b/6)
e. + eyledüm (144a/11), (149a/7), (210a/16)
e. + eyleyüb (170b/9)
e. + i (138a/2), (197b/4), (209b/10)
e. + inde (15b/3), (2b/5), (34b/11)
e. + inden (12a/17), (205a/9)
e. + ini (4a/2), (5a/16)
e. + inüj (67b/13)
e. + iyle (107b/10)
e. + olan (93b/8)
e. + üj (176a/5), (197a/5), (197b/15), (203a/13)
e. + éde (212a/6)
e. + édeler (203a/16)
e. + éder (85a/10)
e. + éderdi (211b/8)

e. + edersin (103a/13), (103b/13)

e. + etdügi (37b/13)

e. + etdüm (155a/17)

[= 66]

emrāz: < Ar. İletler, hastalıklar.

e. (108a/14), (115b/10)

e. + dan (72b/16)

e. + ı (107b/2), (213b/12)

[= 5]

emred: < Ar. 1. şane bulunmayan at. 2. Bıyıkları terlemeye başlamış iken henüz yüzünde tüy, kıl bulunmayan genç.

e. + dür (30a/17)

[= 1]

emr-i ‘azīm: < Ar. Büyük, önemli emir.

e. + den (131a/8)

e. + i (138b/6)

[= 2]

emr-i ġarīb: < Ar. Tuhaf emir, şey.

e. (207b/8)

[= 1]

emr-i hādīs: < Ar. Ortaya çıkan emir.

e. (86a/2)

[= 1]

emr-i ħaṭīr: < Ar. Mühim, önemli iş.

e. (138b/5)

[= 1]

emr-i ħilāfet: < Ar. Hilāfet (halife) emri.

e. + de (1b/8)

e. + i (1b/11)

[= 2]

emr-i ilāhī: < Ar. Allah'ın emri. (Ölüm için kullanılır.)

e. + nūn (203a/8)

e. + ye (203a/10), (3a/16)

[= 3]

emr-i müşkil: < Ar. Zor iş.

e. + i (202b/7)

[= 1]

emr-i yesīr: < Ar. Kolay iş.

e. + ola (131a/8)

[= 1]

emr-i zāhir: < Ar. Şüphesiz iş.

e. + den (104a/12)

[= 1]

emşāl: < Ar. 1. Numuneler, örnekler. 2. Eş, benzer. 3. Eşler, benzerler.

e. + i (186a/13)

e. + inden (34b/13)

[= 2]

emşāl-i sā'ire: < Ar. Diğer, başka örnekler, benzerler.

e. + yi (208b/5)

[= 1]

emvāl: < Ar. Mülkler, para ile alınan şeyler.

e. + iñüz (6b/6)

[= 1]

emvāt: < Ar. Ölüler.

e. (7a/8)

[= 1]

en-: İnmek.

è.-üb (79b/16)

[= 1]

en: En.

e. (104b/4), (107a/1), (138a/2), (167b/6), (169a/17), (175b/15), (180a/10), (180a/13), (187b/8), (71b/2)

[= 10]	encüm: < Ar. Otuz beş aylık ata verilen isim.
enār: < Far. Nar (<i>Punica granatum</i>).	e. (42a/14)
e. (124b/16)	[= 1]
e. + a (210b/8)	endüz: bk. Enṭarūn
e. + da (210b/10)	e. (127a/8)
e. + dan (210b/9)	[= 1]
[= 4]	eṇdür-: İndirmek.
enār büstānı: < Far. Nar bahçesi.	e.-e (192b/3)
e. (210b/7)	e.-esin (178b/10)
[= 1]	e.-irsin (178b/14)
enār kabuğu: < Far. + T. Nar kabuğu.	[= 3]
e. + n (126a/10)	eṇeg: Enek, çene.
[= 1]	e. + ini (192a/5), (192b/2)
enbiyā: < Ar. Müstakil şeriat sahibi olmayan peygamberler, yalvaçlar.	[= 2]
e. (3b/14)	eṇlü: Benizli, benzer.
e. + dan (11b/4)	e. (169b/1), (217b/1)
[= 2]	[= 2]
encel: < Ar. İncik kemiğinde ‘aşab ile şezāt arasında bulunan bir damar.	enes bin mālīk: < Ar. Kişi adı.
e. (30a/10), (30a/13)	e. + den (11a/2)
[= 2]	e. + raḏīyallāhü‘anhu (208b/16)
encele: bk. encel	[= 2]
e. + den (32a/17)	enf: < Ar. Burun, her şeyin ön kısmı, uç.
[= 1]	e. + üṇ (26b/3), (56a/1), (56a/6)
encidān: < Far. Kasnı ağacı ve zamkı, çakşır otu, heliz (<i>Ferula assa-foetida</i>).	[= 3]
e. + otından (121a/8)	enfās-ı rahmānī: < Ar. Rahmân'a, Tanrı'ya mensup nefesler.
[= 1]	e. (4a/10)
encile: bk. encel	[= 1]
e. (30a/12)	enfā’: < Ar. En nâfi', daha (pek, çok) faydalı.
e. + nūṇ (39b/6)	e. (80a/6)
[= 2]	e. + dur (124a/11), (95a/7)
	e. + dūr (217b/4), (59b/6)
	e. + ı (176a/11), (181a/9)

e. + olması (169a/14)	[= 1]
[= 8]	ensān: <Ar. Atın görmesini sağlayan bebek, göz bebeği.
enfaʿī: bk. enfaʿ	e. (25b/14), (25b/16)
e. + dūr (56b/17)	[= 2]
[= 1]	eṇse: Boynu arkası, ense.
enfūs: <Ar. Ruhlar, canlar, yaşayanlar, hayat sahipleri.	e. + ʾi (156b/10)
e. (201b/6)	e. + nūḡ (177a/6)
e. + dūr (213a/13)	e. + sini (212a/2)
[= 2]	[= 3]
enhār: <Ar. Irmaklar, çaylar.	eṇṭarūn: <Ar. Tıpta kullanılan bir ot, kantaron.
e. + a (171b/8)	e. (127a/7), (127a/8)
e. + dan (82b/11)	[= 2]
e. + ı (82b/9)	envāʿ: <Ar. Çeşitler, türölüler.
[= 3]	e. (186a/2), (86b/7)
enig: bk. enik	e. + ı (108a/13), (108a/15), (182a/15)
e. + i (127b/1)	e. + ıdur (108a/14)
e. + ini (127a/15)	e. + ın (180b/2)
[= 2]	e. + ındandur (212b/16), (213a/1), (213a/4)
enik: Kedi, köpek vb. çok memeli hayvanların yavrusu.	e. + ını (178a/8), (87b/7)
e. + den (217b/4)	e. + ınuḡ (212b/15)
[= 1]	[= 13]
ēniṣ: İniş.	envāʿ-ı erbaʿa: <Ar. Dört çeşit.
è. (86b/2)	e. + da (186b/1)
è. + e (86b/3)	e. + dandur (186b/7)
[= 2]	[= 2]
eṇṣār-ı mecālīs: <Ar. Meclislerin yardımcıları, muavinleri.	envāʿ-i ḥīle: <Ar. Hile çeşidi, çeşitli hile.
e. + inden (209a/4)	e. (204b/3)
[= 1]	[= 1]
ensāb: <Ar. Soylar, baba tarafından hısımlar.	envāʿ-i keṣīre: <Ar. Çok çeşitler.
e. + ınuḡ (11b/5)	e. (186b/8)
	[= 1]
	envāʿ-i meʿkūlāt: <Ar. Yiyecek çeşitleri.

e. + dan (97a/8)
[= 1]

envāʿ-i muḳaddere-yi mücerrebe: < Ar. Denenmiş;
tecrübe edilip beğenilmiş, takdir olunmuş türler.
e. + sin (190b/13)
[= 1]

envāʿ-i niʿmet: < Ar. Nimetin türlü, çok nimet.
e. (7a/9)
[= 1]

envāʿ-i şiddet: < Ar. Çok şiddet, şiddetin türlü.
e. (5a/1)
[= 1]

envār: < Ar. Ziyalar, aydınlıklar, ışıklar,
parlaklıklar.
e. + eyledi (201b/7)
[= 1]

envār-ı sürādīkāt-ı cemāl-tāb: < Ar. + Far. Yüz
güzelliğini aydınlatan saray perdelerinin parlaklığı,
ışığı. (?)
e. + ına (2a/7)
[= 1]

envem: < Ar. "nevm" Uyku, uyuma, durgunluk,
tembellik.
e. + idür (217a/16)
[= 1]

enyāb: < Ar. Köpek dişleri denilen uçları sivri dört
diş.
e. + ı (26b/17), (58a/11)
[= 2]

er: 1. Erkek. 2. Rütbesiz asker.
e. (6a/10)
e. + leri (13b/6)
e. + üğ (193b/12), (6a/10)
[= 4]

erāzil: < Ar. Reziller, sıyrıklar, namussuzlar,
yüzsüzler.
e. (13a/12)
[= 1]

erbāb-ı devāvin: < Ar. Divan erbâbları.
e. (202b/2)
[= 1]

erbāb-ı ilhād ü şikāk: ?
e. + ı (130b/8)
[= 1]

erbaʿ: < Ar. Kırk ayını aşmış at.
e. (42a/16), (42b/3)
[= 2]

ercaḥ: < Ar. Daha (en, pek) râcih, tercihe şayan,
üstün, uygun.
e. (152b/4)
e. + olurdu (6a/10)
[= 2]

erfaʿ: < Ar. Daha (en, pek) yüksek, yüce.
e. + ı (213a/7)
[= 1]

erfevān: < Ar. Kanadı ve kuyruğu uzun, boynu
kısa olan doğan kuşunun bir türü.
e. (213a/1)
[= 1]

erḥab: < Ar. Daha genişlik, bolluk.
e. (93b/5), (93b/6), (93b/8)
[= 3]

erīkân: < Ar. Uçları ciğerin ucuna dayanan kırmızı
iki et parçası.
e. (31b/13), (32a/4)
[= 2]

eri-: Erimek.
e.-miş (126a/5), (98a/10), (99a/1)

e.-ye (73b/5), (97a/12)	e. + idür (213a/9), (216a/10), (216a/9), (216a/9)
e.-yüb (94b/1)	e. + ün (35b/8)
[= 6]	[= 8]
erid-: Eritmek.	erkek: Erkek.
e.-eler (119b/7)	e. (216a/7), (23a/8)
e.-esin (121b/16), (123b/9)	e. + de (23a/10)
e.-üb (121a/6)	e. + lerin (216a/6)
e.-ür (94a/17)	e. + lerinden (217b/4)
[= 5]	[= 5]
erim: 1. Bir şeyin erebileceği uzaklık, menzil. 2. Muştu.	ermāh: < Ar. 1. Darbeler, vuruşlar. 2. (rumh'un c.) Mızraklar, süngüler.
e. + leri (134a/17)	e. (163a/2)
e. + lerine (134a/15)	[= 1]
[= 2]	ermek: Erme işi.
erimeg: Erimek.	è. + den (2a/6)
e. + e (123b/9)	[= 1]
[= 1]	ermenīyye: < Ar. Ermeni memleketi.
èriş-: Erişmek.	e. + de (59a/15)
è.-meye (122b/17)	[= 1]
è.-ür (113b/10), (113b/9)	ernebe: < Ar. Burun ucu.
[= 3]	e. (26a/17), (26b/5)
èrişmek: Erişme işi.	e. + nün (26b/7)
è. (215b/7)	[= 3]
[= 1]	ernebet: bk. ernebe
erkām: < Ar. Ayakları siyah beyaz çizgili at.	e. + ine (27a/13)
e. + ola (89a/7)	[= 1]
[= 1]	ersem: < Ar. Burnundan çenesine kadar beyazlık olan atlara verilen isim. Çenedeki beyazlık az da çok da olabilir.
erkān: < Ar. 1. Esaslar, destekler; direkler, sütunlar. 2. Reisler.	e. (56a/12)
e. + ile (4a/6)	[= 1]
[= 1]	ersem-i bi-sevād: < Ar. Üst çenesi beyaz olup, üzerinden parlak siyah noktalar bulunan at.
erkeg: Erkek.	
e. + i (213a/11), (216a/10), (40b/13)	

e. (56b/1)
[= 1]
erşem-i müstehtir: < Ar. Yalancı beyazlık.

e. (56a/15)
[= 1]
ervāh: < Ar. Canlar, hayâtın cevherleri.
e. (10a/14), (175b/12)
e. + ı (10a/12), (203a/3)
[= 4]

ervāh-ı cümle: < Ar. Bütün canlar.
e. (3b/14)
[= 1]

ervāh-ı ‘ulviyye: < Ar. Ulu, yüce canlar.
e. (201a/13)
[= 1]

ervemet: < Ar. Atın başının tamamı.
e. (24b/8)
e. + i (24b/9)
[= 2]

erze: < Ar. Çam ağacına benzer bir ağaç.
e. (122b/4)
[= 1]

es-: Esmek.
e.-dügi (96a/16)
e.-e (16a/10), (16a/6)
e.-ecek (211b/14)
e.-en (4a/10)
[= 5]

eşahh: < Ar. Daha (en, pek) sahih, doğru.
e. + dur (132a/10)
[= 1]

esās: < Ar. 1. Asıl, temel, dip, kök. 2. Doğruluk, gerçek.

e. + ı (131a/11)
e. + ını (206a/5)
[= 2]

esbāb: < Ar. Vâsıtalar, lâzımlar.
e. (195a/8)
e. + dan (216a/13)
e. + ından (115b/6)
e. + ını (42b/16)
e. + uñ (202a/16)
[= 5]

eşbet: < Ar. İspatlamak, göstermek, kanıtlamak, ortaya koymak, aslına uygun olmak.
e. + dūr (155b/4)
e. + olur (133b/16)
[= 2]

eşer: < Ar. 1. Nişan, iz, alâmet. 2. Te'lif. 3. Basılmış kitap. 4. Hadîs-i şerif. 5. Târih, vakayi kitabı. 6. Bir kimsenin meydana getirdiği şey. 7. Tes'ir.

e. + i (136a/8)
e. + in (187a/1), (187a/1), (187a/4)
e. + inde (188a/11)
e. + inden (111a/17)
e. + leri (174a/17)
[= 7]

eşfā: < Ar. En saf, en temiz.
e. + dur (51a/1)
e. + olur (94a/4)
[= 2]

eşlah: < Ar. Daha (en, pek) sâlih, iyi.
e. + dur (76a/16)
[= 1]

eşnâf: <Ar. 1. Nevîler, çeşitler, cinsler, zümreler, kategoriler. 2. Bir sanatla veya dükkâncılıkla geçinen [kimse].

e. + ı (67a/10)

e. + ında (180b/5)

e. + ını (213a/7)

e. + un (213b/6), (84b/9)

[= 5]

eşvât: <Ar. Sesler, sadâlar.

e. (175b/16), (203b/12)

e. + ı (59a/4)

e. + un (212a/12), (59a/8)

[= 5]

eşkal: <Ar. ağır yükler, ağır şeyler. bk. eşkâl

e. + i (22a/3)

[= 1]

eşkal: <Ar. ağır yükler, ağır şeyler. bk. eşkâl

e. + i (187a/17), (187b/2)

[= 2]

esb-i himmet: <Ar. Gayret atı.

e. + i (131a/1)

[= 1]

esedî: <Ar. Cesur, yiğit.

e. + den (59a/2)

[= 1]

esen: <Far.1. Kelek. 2. bk. ençarûn

e. (127a/8)

[= 1]

esfâr: <Ar. 1. Yolculuklar, yola gidişler. 2. Düşmana karşı gidişler.

e. + da (168a/1), (23a/11)

[= 2]

esfel: <Ar. 1. En sefil, pek aşağı, çok bayağı. 2. Aşağı [taraf].

e. (141a/2), (176b/16), (194a/6), (196a/15), (196b/5), (196b/9), (33b/12), (57b/5)

e. + den (176b/14), (29b/11), (29b/12), (30a/3)

e. + e (108b/13), (56a/1)

e. + i (133b/16), (143a/2), (145a/2), (146b/5), (151a/14), (151a/15), (166b/5), (184b/2), (214a/6), (33b/15), (33b/6)

e. + idür (28b/10)

e. + in (143a/2), (144a/2), (144a/3)

e. + inde (141a/3), (144a/1), (33b/11), (58a/6)

e. + inden (143a/4), (144a/9), (153a/11), (155b/6), (198a/16), (198b/2), (27a/5), (31b/7)

e. + ine (143a/5), (155b/5), (155b/7), (198a/6), (29a/16)

e. + ini (146a/17), (150b/1), (150b/2), (153a/1), (153a/14), (153a/4), (167b/11), (168b/3), (168b/6), (168b/7), (184b/1), (192a/12)

e. + inün (198a/15), (198a/5), (198b/15)

e. + leri (172b/1)

e. + lerine (27a/10)

e. + ola (153b/1)

e. + ède (192b/8)

[= 65]

eshel: <Ar. Kolun dibinde olan ince ve düz şey.

e. (29b/14), (30a/2)

[= 2]

esîr: <Ar. 1. Savaşta düşman eline düşen kimse, tutsak. 2. Kul, köle.

e. + ler (108a/4)

[= 1]

esirge-: Esirgemek.

e.-r (6b/15)	e. + de (27b/1)
[= 1]	[= 1]
eskām: < Ar. Hastalıklar, illetler, dertler.	esmaʿ: < Ar. 1. "sem" Kulak, kulaklar. 2. Bir çeşit kuş.
e. (115b/10)	e. (93b/12)
e. + larından (115b/5)	[= 1]
[= 2]	
esken: < Ar. Daha sakin, gevşek, yavaş.	esmer: < Ar. Buğday renkli, karayağız.
e. + dür (194b/10)	e. + dür (169a/7)
[= 1]	[= 1]
eski: Eski, yeni karşıtı.	esmerlik: < Ar. + T. Esmerlik, esmer olma.
e. (116a/7), (123a/11)	e. (11a/17)
e. + den (83a/1)	[= 1]
[= 3]	
eslem: < Ar. En selâmetli, en emin, en doğru, en sağlam.	esnân: < Ar. 1. Dişler. 2. Yaşlar.
e. + dür (168b/10), (76a/16), (98a/17)	e. (26b/13), (28b/12), (29a/2)
[= 3]	e. + ı (27a/5)
	[= 4]
esletî: < Ar. Dış tarafında olan bir yer.	esneme: Esneme.
e. (27a/1), (27a/5)	e. + si (213b/15)
[= 2]	[= 1]
esliha: < Ar. Silahlar.	esp: < Ar. "esb" At, beygir.
e. (170a/10), (170a/16), (22a/4)	e. + üme (13b/6)
e. + nuḡ (170a/11)	[= 1]
e. + yı (170a/11), (178b/1), (75b/8)	
[= 7]	esrār: < Ar. Gizlenilen ve bilinmeyen şeyler, aklın eremiyeceği işler.
	e. (3a/15)
esmā: < Ar. İsimler.	[= 1]
e. + dur (209b/10)	esraʿ: < Ar. Daha (en, pek, çok) serî, çabuk.
e. + sı (34a/9), (93b/9)	e. (140b/14)
e. + sîdur (93b/9)	e. + dur (136a/11), (192b/1), (194b/13), (194b/14), (194b/15), (196a/11), (215a/10)
e. + sîndan (17b/14)	e. + olur (196a/2)
e. + sînı (40b/12), (42b/16)	[= 9]
[= 7]	esvāk: < Ar. Çarşılar, pazarlar.
esmāʾ-yı müteʿaddi: < Ar. Çok, türlü türlü isimler.	

e. (85a/14)

e. + da (102b/15), (85b/1), (85b/2)

[= 4]

esved: < Ar. Siyah, kara.

e. (169a/8), (54b/2), (54b/6), (64b/1)

e. + idür (217b/16)

e. + ola (51b/2)

e. + olsa (215b/4)

[= 7]

eş-: Eşmek.

e.-dükde (35a/3)

[= 1]

eşâ'ir-i rikât: ?

e. + i (37b/5)

[= 1]

eşbâh: < Ar. Nazirler, misiller, benzeyenler, denkler, eşler.

e. + ından (105b/9)

[= 1]

eşbeh: < Ar. 1. En müşâbih, pek benzeyen. 2. En iyi, en güzel.

e. + dür (213a/10)

[= 1]

eşcâr-ı muḳayyedât: ?

e. (201b/8)

[= 1]

eşca': < Ar. 1. Vazîfde bulunan uzun ve ince şey. 2. Parmak dipleri. 3. Daha (en, pek) şecâatli, en cesur ve yiğit.

e. (23a/5), (30a/10)

e. + ı (208b/17)

[= 3]

eşça': bk. eşca'

e. (30a/11)

[= 1]

eşedd: < Ar. Daha, (en, pek) şiddetli, çetin ve sert.

e. (194b/15), (195a/1), (19b/14)

e. + dür (171a/13), (194b/16), (206a/6), (98a/8)

e. + i (19b/15), (75a/13)

e. + idür (186b/6)

e. + ine (19b/16)

e. + ola (155b/8)

e. + olur (113a/17), (192a/7)

[= 14]

eşek: Eşek.

e. (123b/16), (17b/4), (28b/15)

[= 3]

eşek südi: Eşek sütü.

e. + n (123b/16)

[= 1]

eşerr: < Ar. Daha (en, pek, çok) şerir, şerli.

e. + i (57b/8)

e. + idür (57b/8)

[= 2]

eşfa': < Ar. Alnında beyazlık bulunan at.

e. (56b/4)

[= 1]

eşheb: < Ar. 1. Beyaz, kır at. 2. Soğuk [gün]. 3. Güç iş. 4. Arslan.

e. (51b/2), (57a/15), (58a/12)

e. + ola (215a/8)

e. + olan (215a/10)

[= 5]

eşhel: < Ar. Kırmızı ile karışık koyu mavi, ela.

e. (54b/3)

[= 1]

eşhür-i hürum: < Ar. “eşhür-ül-hurum” İslâm'dan evvel, harbin ve ölümün haram kabul edildiği arabî aylardan "Zilka'de, Zilhicce, Muharrem ve Receb" ayları, [bu aylarda "Kabe" civânnda av dahî avlanamazdı].

e. + da (6b/14), (6b/15)

[= 2]

eşi'a: < Ar. Aydınlıklar, ışıklar.

e. + sı (172b/4)

[= 1]

eşkâl: < Ar. Biçimler, suretler, tarzlar.

e. + i (175b/2)

[= 1]

eşkin: 1. Atın dört nal ile tırıs arasındaki hızlı yürüyüşü. 2. Böyle yürüyen (sıfat olarak) 3. Böyle bir yürüyüşler (zarf olarak).

e. + olur (136a/2)

[= 1]

eş'ar: < Ar. Tırnağın üzerinden aşağı inen kıllardır.

e. (125b/6), (30b/3), (30b/8)

e. + a (114b/6)

e. + da (105b/13)

[= 5]

eşrah: < Ar. Tek yumurtası olan at.

e. (32b/12)

[= 1]

eşref: < Ar. Daha (en, pek) şerefli, onurlu.

e. + dür (56b/16)

[= 1]

eşref-i a'mâl-i fûrûsiyyet: < Ar. Ata binicilik amellerinin en şerefli.

e. + dür (180b/7)

[= 1]

eşribe: < Ar. İçilecek şeyler, içkiler.

e. (208b/8)

[= 1]

eşyâ: < Ar. Nesneler, mevcut olan şeyler, levazım.

e. (193b/13)

e. + da (206b/7)

e. + dan (102b/16), (148a/2)

e. + dandur (36b/10)

e. + yı (107b/6), (137b/15)

[= 7]

eşyâ-yı bâride: < Ar. Soğuk nesneler.

e. (124a/13)

[= 1]

eşyâ-yı keşîre: < Ar. Çok olan nesneler.

e. (186b/12)

[= 1]

et: Et.

e. (106a/3), (108a/6), (114a/13), (114b/12), (17a/14), (216b/4), (30a/8), (31b/7), (32a/4), (39a/16), (72b/12), (89a/10), (89b/13), (94a/6), (94a/8), (97a/3)

e. + den (18b/4), (33b/13), (71b/15), (89b/17), (90a/17)

e. + dür (27a/12), (33b/3)

e. + e (71a/11)

e. + i (108b/1), (17a/13), (199a/6), (216b/4), (71a/13), (72a/13), (72a/15), (73b/1), (91a/3)

e. + idür (29b/7)

e. + inden (211b/3), (216b/13)

e. + ine (110a/7)

e. + ler (109b/15), (41b/2)

e. + leri (16a/15), (183b/14), (186b/5), (24a/13), (90a/1), (90a/10), (91a/3)

e. + üñ (27b/14), (39b/8), (90a/8)

[= 49]

ét-: Etmek.

è. (137a/1), (137a/2), (155a/7), (156b/13),
(156b/5), (156b/5), (21b/5), (36b/16),
(4a/11), (78a/14), (78a/16), (78b/4)

è.-di (210b/13), (211a/14), (41a/9), (6a/17)

è.-dig2i (72a/4)

è.-digi (131a/7), (138b/12), (148b/4),
(205a/3), (34a/17), (37a/14), (37b/2)

è.-digim (132b/10), (135b/8), (135b/9),
(137a/9), (137b/16), (137b/3), (140b/16),
(143a/1), (144a/2), (146a/14), (146a/14),
(151b/5), (153b/12), (154b/2), (167a/7),
(199a/10)

è.-digimüz (115a/7), (74b/4)

è.-digimüzden (105a/15)

è.-digin2 (83b/2)

è.-digin2de (135a/15), (135b/1), (176b/2),
(180a/10), (180a/11), (180a/12), (197a/10)

è.-diginde (174b/13)

è.-digüm (186b/6)

è.-digümüz (108a/5), (108a/9)

è.-digümüzdür (59a/12)

è.-digün (153b/11)

è.-digün2 (148b/11), (74b/7), (83a/17)

è.-digün2de (148b/5), (148b/6)

è.-dikde (180b/17), (186a/6), (186b/13),
(192a/7)

è.-dikden (192b/15), (198b/12)

è.-dikleri (146a/4), (170a/7), (186b/5),
(212a/13)

è.-diklerinde (211b/4)

è.-diklerinden (202b/11)

è.-diler (143a/8), (170b/17), (189b/12),
(2b/9), (6a/4), (6b/13), (6b/14), (8b/10),
(8b/11), (8b/8), (9a/9)

è.-dim (131a/7)

è.-din2 (156b/13)

è.-din2üz (9b/2)

è.-dir (146b/12), (83b/3)

è.-diyse (2a/15)

è.-dug2ı (75b/2)

è.-düg2i (105b/6), (82a/15)

è.-dügi (105b/10), (107b/4), (115a/15),
(133a/12), (149a/9), (168b/9), (178a/14),
(189a/7), (18a/11), (191b/12), (191b/6),
(197b/6), (19a/17), (19b/16), (203b/8),
(211b/9), (37b/13), (40a/15), (41b/8),
(4b/5), (57b/11), (59a/5), (71a/6), (7a/10)

è.-dügim (134a/17), (135b/11), (135b/13),
(135b/3), (136b/11), (137a/16), (138a/2),
(145a/1), (148a/2), (153a/9), (166b/15),
(194b/16), (195a/3), (197a/11), (197a/17),
(5a/10)

è.-dügimüz (115b/2), (115b/3), (21b/13),
(21b/13)

è.-dügin (204b/3), (95a/2)

è.-dügin2 (144a/10)

è.-düginden (204a/4)

è.-düginün2 (112b/11)

è.-dügü (80a/15)

è.-dügüm (115a/15), (117a/1), (117a/3),
(151b/4), (23b/7), (36b/2), (67a/13),
(74a/2), (75a/7), (77a/1), (78a/5), (80b/8),
(85a/16), (85a/9)

è.-dügümdür (67a/13)

è.-dügümüz (198b/1)

è.-dügümüzden (193b/4)

è.-dügümüz (191b/9), (40a/16), (68a/7),
(71b/11), (73a/4)

è.-dügümüzün2 (71b/10)

è.-dügün2 (140b/5), (153a/5), (182b/2),
(183a/14), (216b/5), (76b/10), (77b/2)

è.-dügün2de (95a/9)

è.-dügün2üzi (6b/15)

è.-dügündendir (77b/17)

è.-dük (115b/10), (11a/5), (18b/3),
(22b/3), (40a/15), (40a/16), (43a/5)

è.-dük2 (23a/16)

è.-dükde (102a/8), (109b/10), (110a/11),
(111a/7), (111a/8), (112a/10), (112a/7),
(112a/9), (134a/6), (179a/3), (191a/7),
(19b/6), (200a/10), (200a/6), (203b/7),
(212a/15), (2a/8), (34a/14), (34b/8),
(35a/17), (40a/11), (40a/3), (40b/13),
(68a/13), (68a/3), (70a/13), (77a/5),
(91a/5)

è.-dükden (67b/4)

è.-dükdens2on2ra (12a/16), (12a/5),
(192b/7), (201b/15), (203b/16), (4b/5),
(70b/15), (71b/10), (83a/12)

è.-dükdens2onra (11a/13)

è.-dükleri (14b/4), (153a/13), (166b/9),
(180b/2), (18b/7), (7a/3)

è.-düklerin (204b/2), (204b/2)

è.-düklerinden (190b/13)

è.-düm (108b/5), (108b/5), (11b/12),
(12a/11), (140b/9), (153b/9), (155a/17),
(155b/1), (195b/15), (210b/1), (37b/17),
(38a/9), (4b/14), (5a/10), (5a/11), (5a/14),
(5a/5), (5a/6), (5a/9), (67a/10), (6a/13),
(9b/12)

è.-dür (82b/9)

è.-dürdiler (203b/9)

è.-me (126b/12), (136a/4), (35a/7),
(35a/7), (78a/3), (78b/13), (87a/15)

è.-meden (197a/12), (203b/5), (203b/6),
(204b/13)

è.-medi (12a/15), (210b/3), (80a/11)

è.-medigin2 (182b/3)

è.-mediler (190a/9), (190a/9), (8b/12)

è.-medim (192a/4), (212a/4)

è.-mediyse (20a/9), (41b/9)

è.-medügi (20b/15)

è.-medüm (37b/16)

è.-medün2 (12a/11)

è.-mege (68b/15)

è.-megi (67a/14)

è.-mem (122a/10), (134b/15), (142a/5),
(151a/5), (180b/1), (187b/6), (187b/7),
(210b/2)

è.-memek (182b/15)

è.-memişdür (19b/14)

è.-men2 (77a/7), (77a/8), (7a/8)

è.-mese (186a/17), (55b/3), (81b/2),
(87b/10)

è.-meseydi (3b/12)

è.-mesine (34b/8), (39b/10)

è.-mesün (170b/5), (170b/6), (75a/5)

è.-mesünler (202b/10)

è.-meye (102a/17), (122b/16), (124a/4),
(133a/10), (134b/17), (138b/2), (140b/12),
(140b/12), (147b/15), (147b/17),
(153a/16), (154b/16), (155b/13),
(167b/13), (167b/14), (178b/11),
(178b/13), (178b/14), (180a/13), (186a/6),
(192a/16), (192a/8), (193b/10), (195a/15),
(197a/14), (197a/7), (198a/10), (198a/12),
(202b/16), (202b/17), (203a/5), (209a/16),
(35b/6), (36b/8), (55b/12), (56b/14),
(59a/2), (67b/12), (67b/14), (67b/14),
(67b/16), (67b/2), (72a/1), (73b/16),
(74b/1), (77a/15), (79b/3), (82a/13),
(82a/14), (82a/15), (85b/12), (96a/14),
(99a/13)

è.-meyecek (79b/15)

è.-meyeler (120a/14), (122a/9), (167a/2),
(8a/9)

è.-meyen (170a/12), (89a/5)

è.-meyesin (118a/1), (122b/7), (123a/14),
(124b/3), (132a/14), (134b/10), (135a/14),
(135a/17), (135a/9), (135b/10), (136a/16),
(137a/7), (145a/3), (145b/5), (147b/12),
(147b/8), (148b/6), (167a/17), (167a/4),
(167b/7), (177b/10), (180a/5), (182b/15),
(182b/3), (183b/1), (186b/15), (197a/11),
(197a/6), (197a/9), (199a/6), (35a/8),
(76a/3), (76b/5), (77a/6), (80a/16),
(80b/11), (93b/15), (95b/3), (95b/9),
(99a/11)

è.-meyevüz (58b/7)

è.-meyince (78b/13), (8b/13)

è.-meyüb (176b/5)

è.-mez (104a/1), (104a/2), (105b/6),
(106a/14), (107b/3), (110a/14), (110b/5),
(114a/11), (124a/13), (131b/3), (134a/2),
(143a/17), (148b/9), (169a/16), (176b/17),
(178a/17), (186a/3), (191a/10), (191b/3),
(193a/14), (193b/5), (19a/9), (19b/1),
(200a/15), (208b/12), (208b/12), (213a/6),
(213b/8), (215b/17), (215b/8), (34b/1),
(57a/12), (57a/13), (5b/7), (74a/1),
(75a/13), (77b/8), (81b/11), (82a/17),
(86a/11), (94b/10), (95a/5), (95a/5),
(96a/16), (96b/10), (96b/13)

è.-mezden (140b/4), (80a/9), (96a/2)

è.-mezdi (13a/2)

è.-mezler (135b/1), (202a/3), (202b/11),
(21a/12), (7a/4), (9a/13)

è.-mezse (122a/14), (123a/9), (41a/4),
(72b/15)

è.-mezsın (137a/17), (140b/2), (152b/8),
(153a/4), (153a/4), (178a/5), (200b/4),
(87b/5)

è.-miş (107b/12), (131a/7), (154b/2),
(155b/4), (169b/14), (211a/6), (212a/10),
(22a/13), (22a/15), (81b/5)

è.-mişdür (106a/5), (191b/8), (3a/11),
(41a/8), (75b/6)

è.-mişiz (18a/8)

è.-mişler (205b/4)

è.-mişlerdür (121a/10), (32a/16), (75a/5)

è.-mişsin (146b/11), (78a/17)

è.-se (103b/11), (105a/15), (106b/14),
(10b/8), (113a/8), (11b/2), (131a/15),
(131b/1), (131b/11), (13b/4), (155a/10),
(167b/12), (189b/5), (20b/13), (20b/7),
(24b/4), (25b/4), (33b/8), (34b/7), (34b/7),
(40b/17), (42b/2), (54b/7), (55b/4),
(56a/7), (56a/8), (56b/1), (56b/10),
(56b/11), (56b/9), (59b/10), (59b/8),
(67a/3), (73b/7), (73b/7), (74b/12),
(75b/4), (76b/13), (79a/8), (80b/16),
(81a/16), (85b/9), (88a/2), (88b/4),
(98b/5), (98b/8)

è.-seler (166b/3), (208a/16), (213a/6),
(34b/11)

è.-sen2 (146a/15), (36a/13), (36a/6),
(36b/16), (78a/17), (81b/13)

è.-sen2üz (15a/2)

è.-sün (4a/13), (72b/12), (72b/16)

[= 562]

etbāʿ: < Ar. 1. Birinin sözüne, işine, mesleğine uyanlar. 2. Hizmetçiler, uşaklar.

e. + ı (202a/16)

[= 1]

etbāk: < Ar. 1. Büyük sahanlar, yemek tepsisi veya tahtaları, kapaklar, örtüler. 2. Haller, katlar, mertebeler, dereceler.

e. (34a/6)

e. + ınuğ (38b/10)

[= 2]

étdür-: Ettirmek.

è.-diler (115b/4)

è.-e (69a/5), (70a/9), (84a/5)

è.-en (68b/12), (75a/15), (75b/15),
(75b/17), (77b/3), (81a/15), (86b/8)

è.-enler (85a/12)

è.-esin (217a/1), (82b/12), (94b/2), (98b/14)

è.-meyesin (76b/11)

è.-mez (15b/9)

è.-se (75a/17)

è.-üb (70a/3), (70b/13), (83a/7)

è.-ürdi (12a/7), (12a/7)

è.-ürler (97a/4)

è.-ürsin (81b/12), (85a/6), (85b/14)

[= 28]

ètdürmeg: bk. ètdürmek.

è. + i (19b/3)

[= 1]

ètdürmek: Ettirme işi.

è. (76a/11)

è. + dür (80b/4)

[= 2]

eteg: bk. etek

e. + i (211a/12)

[= 1]

etek: Etek.

e. + lerini (145b/9)

[= 1]

etemm: < Ar. Daha, (en, pek) tam; kusursuz, eksiksiz.

e. + olandur (213a/14)

[= 1]

etli: Etli.

e. (17a/11), (24a/12), (24a/13), (67b/14), (67b/16), (89b/16), (68b/16)

e. + yüm (204a/11)

[= 8]

ètme: Etme işi.

è. + si (102b/12), (204b/7), (204b/7), (73b/6), (75a/2)

è. + sidür (200b/1), (204b/17), (35b/11)

è. + sinde (187a/4), (202a/17), (204b/2), (78b/7)

è. + sine (87a/14)

è. + sini (20a/5)

[= 14]

ètmeg: bk. ètmek.

è. + e (105b/1), (111b/6), (112a/14), (114b/17), (122a/8), (132b/8), (133a/10), (136b/10), (137a/2), (138a/11), (138a/16), (140b/1), (147a/1), (151a/10), (151a/10), (151a/10), (151a/9), (167b/1), (167b/14), (170b/10), (175b/9), (176b/5), (177a/16), (179a/6), (181a/5), (186b/4), (192a/7), (193a/6), (193a/7), (201b/16), (202a/12), (203b/4), (203b/4), (203b/4), (203b/5), (204a/12), (204a/14), (204a/14), (205a/10), (205a/11), (208a/9), (211a/8), (211b/6), (214b/17), (214b/17), (215b/11), (21a/10), (21a/11), (21a/6), (21b/8), (22a/3), (22a/3), (22a/4), (23a/3), (23b/6), (38a/3), (3a/11), (3a/6), (3a/9), (42b/7), (5b/16), (75b/1), (75b/5), (75b/6), (75b/9), (76a/16), (76b/10), (76b/14), (79a/5), (80a/3), (80a/4), (81b/6), (87b/7), (96b/1), (98a/8)

è. + i (132a/17), (147b/3), (147b/3), (153b/9), (180b/1), (186b/13), (197b/6), (208a/10), (23a/2), (2b/13), (85b/6), (97b/1)

è. + ile (102b/10), (107b/1), (107b/7), (13a/3), (13a/3), (13a/3), (13a/4), (140b/14), (147b/2), (148b/16), (171a/12), (178a/2), (197b/3), (1b/13), (201b/3), (202b/5), (203a/16), (203a/16), (203a/2), (204a/3), (204b/1), (204b/1), (204b/1), (204b/4), (204b/5), (207b/6), (216b/7),

(2a/17), (3a/11), (5b/16), (85b/16),
(85b/17), (86b/17)

[= 120]

etmek: Ekmek.

e. (97a/3)

[= 1]

étmek: Etmek.

è. (101b/9), (102b/15), (102b/16),
(102b/2), (102b/5), (103a/9), (108a/3),
(108a/3), (109a/8), (112a/9), (112b/14),
(114a/3), (126b/4), (131a/7), (132b/1),
(133b/10), (134b/6), (136a/5), (136b/11),
(136b/2), (137a/14), (137b/15), (138a/14),
(138a/4), (138a/5), (143a/11), (143a/13),
(144a/2), (144a/7), (145a/5), (147b/3),
(148a/5), (151a/9), (153b/10), (153b/7),
(153b/7), (155a/6), (155a/6), (155b/4),
(155b/8), (156b/11), (156b/7), (15b/3),
(167b/15), (167b/3), (170a/1), (176a/13),
(176a/13), (177a/7), (178a/10), (179a/16),
(179a/3), (179a/7), (179b/13), (179b/6),
(180a/13), (182a/16), (182b/10),
(182b/11), (183b/10), (185b/1), (186b/2),
(186b/3), (187a/13), (188a/15), (188a/15),
(189b/6), (192b/1), (192b/10), (192b/11),
(195b/17), (200a/11), (200a/14),
(200b/16), (202b/13), (203a/1), (204a/8),
(207a/15), (207b/1), (208a/4), (208b/13),
(20b/1), (20b/17), (210b/11), (210b/16),
(212a/11), (214a/15), (214a/15), (214b/8),
(21a/5), (23b/12), (2b/12), (34b/14),
(39b/17), (5b/5), (5b/7), (67b/10), (6a/11),
(71a/6), (71a/9), (71b/12), (74a/7),
(75b/3), (76a/4), (76b/12), (77b/16),
(78b/14), (81a/5), (83a/2), (84b/10),
(85a/5), (86a/7), (86b/9), (87b/9), (88b/2),
(8a/15), (8b/16), (8b/16), (95a/1), (95a/6),
(95a/6), (97b/12)

è. + çün (134a/10)

è. + de (113a/16), (11b/7), (131a/2),
(137b/7), (138b/4), (145b/16), (146a/8),
(183a/1), (186a/17), (186a/5), (186a/8),

(187a/14), (19a/8), (202a/10), (20b/8),
(2b/7), (35a/6), (5a/8), (69b/13), (78b/3),
(81b/5)

è. + den (102a/16), (102a/17), (107b/15),
(109a/14), (137b/5), (143a/16), (14a/14),
(15b/2), (167a/17), (168b/13), (176a/13),
(176b/8), (182b/15), (191a/14), (198b/16),
(199a/8), (202a/11), (204b/12), (205b/8),
(20b/17), (210b/15), (216a/16), (42b/8),
(42b/8), (72b/17), (79a/5), (79b/11),
(83a/4), (84b/10), (86b/8), (88b/2),
(8a/15), (95a/7), (97b/17), (109a/14)

è. + dür (100b/5), (100b/7), (102a/10),
(109a/11), (138a/2), (138a/2), (138a/3),
(138a/3), (151a/8), (185b/16), (185b/17),
(186b/10), (189a/15), (191a/2), (204a/5),
(204a/5), (85b/1), (95a/14), (9b/15),
(100b/6)

è. + için (147a/15), (154b/1), (154b/1),
(192b/1), (203a/9), (134a/16), (15a/15),
(186b/6), (80b/3)

[= 208]

étmemek: Etmemek.

è. + den (176a/9), (191a/11)

[= 2]

et pâresi: T. + Far. Et parçası.

e. + dür (17a/14)

[= 1]

eṭrāf: <Ar. Yanlar, uçlar, kıyılar.

e. + a (109a/11), (191a/16)

e. + da (12b/17), (5b/3)

e. + ı (178a/13), (178a/17), (217b/2),
(25a/15), (26b/3), (29a/4), (32a/9),
(56b/6), (89b/4), (98b/9)

e. + ıdur (105a/12), (16b/1), (30a/7),
(31b/12)

e. + ında (11b/15), (125b/6), (170b/12),
(25a/5), (25b/12), (26a/6), (30b/12),
(39a/16), (97b/15)

e. + ını (118b/13), (118b/4), (216b/12)

e. + ını (213b/13)

e. + larına (119b/6), (98b/11)

e. + larında (31a/9)

e. + larını (98b/12)

[= 35]

ev: 1. Konut, hâne. 2. Arapça ve bağlacı.

e. (167b/6)

e. + de (123a/10), (127a/12), (68a/1),
(68a/11), (68a/12)

e. + den (207a/10)

e. + e (71b/17), (72a/7)

e. + imizde (214b/14)

e. + inde (137b/11), (69b/4)

e. + leriñüzde (9b/7)

e. + lerinde (10a/3), (10a/4), (7b/13),
(7b/16), (7b/17), (8a/2), (8b/10)

[= 20]

evā'il: <Ar. İlk vakitler, evvel zamanlar, eski, geçmiş zamanlar, iptidalar, önceler, başlangıçlar.

e. + den (192a/17)

e. + inde (19b/10)

e. + üñ (58b/5)

[= 3]

evc: <Ar. Yüce, yüksek, bir şeyin en yüksek noktası, doruk.

e. + ine (205a/8)

[= 1]

evc-i yakīn: <Ar. Sağlam bilginin yüceliği, doruğu.

e. (201b/5)

[= 1]

evfak: <Ar. Daha (en, pek, çok) muvafık, pek uygun.

e. (201b/17)

e. + ı (133a/7), (205b/13)

e. + ıdur (167b/3), (193b/17)

[= 5]

evkāt: <Ar. Zamanlar, çağlar.

e. + da (109b/13), (76a/1), (81a/8)

e. + de (112b/1), (113b/5), (195b/3),
(74a/7), (97a/13)

e. + ı (74a/7)

e. + ını (23a/12)

e. + i (205b/12)

e. + inüñ (205b/13)

[= 12]

evkāt-ı feh̄m: <Ar. Anlama, anlayış vakitleri.

e. (148a/9)

[= 1]

evlā: <Ar. Daha uygun, daha iyi, daha üstün.

e. (133a/3), (174b/13)

e. + dur (147b/3), (22a/4), (9a/5)

[= 5]

evlād: <Ar. Veledder, çocuklar.

e. (217a/15)

e. + ı (88b/14)

e. + ını (12b/6)

[= 3]

evliyā: <Ar. 1. Keramet sahibi olanlar, erenler. 2. Allah'a daha yakın bulunanlar.

e. (208b/16)

e. + dur (8b/11)

[= 2]

evrāk: <Ar. "verk" Kalçalar.

e. + i (79a/2)

[= 1]

evrām: <Ar. Vücûtta peyda olan şişler, yumrular.

e. (127b/4)

[= 1]

evrām-ı müteḥaccire: <Ar. Taşlaşmış, taş gibi olmuş şişler.

e. (108b/14)

[= 1]

evsaʿ: <Ar. Daha (en, pek) vâsi' ye geniş.

e. + dur (206a/7)

e. + ı (31b/17)

e. + ola (195b/15)

[= 3]

evşāf: <Ar. Sıfatlar, kaliteler.

e. + ını (19a/16)

e. + larından (212a/10)

[= 2]

evşāl: <Ar. Vücuttaki mafsallar, oynaklar.

e. + i (110a/12), (110b/2)

[= 2]

evsāṭ: <Ar. Ortalar, vasatlar.

e. + ı (33a/9)

[= 1]

evṭaf: <Ar. Kirpikleri uzun ve kaşı kıllı olan kimse.

e. + ı (25b/1)

[= 1]

evvel: <Ar. 1. Önce, ilk, birinci, ibtidâ, başlangıç.
2. Eski, geçmiş, geçmiş zamanda.

e. (12a/15), (12b/15), (133a/6), (134b/14),
(135b/3), (136b/3), (140b/14), (140b/4),
(140b/4), (143a/8), (148a/6), (148a/7),
(148b/11), (171a/10), (171b/3), (172b/3),
(172b/4), (174a/14), (180b/3), (183a/14),
(183a/2), (184a/8), (186b/16), (186b/7),
(192b/10), (192b/14), (197a/14),

(197b/10), (199a/16), (211a/7), (211b/8),
(212a/6), (214a/8), (214b/10), (214b/6),
(214b/6), (35a/3), (69a/1), (71b/10),
(72b/10), (72b/8), (74b/16), (80a/9),
(80b/10), (82a/1), (82a/6), (86a/3),
(86a/3), (86b/16), (88a/17), (8b/9),
(95a/12), (95b/15), (96a/2), (96a/2)

e. + de (138a/1)

e. + den (205b/7), (207a/15), (5a/2)

e. + i (104b/13), (138a/4), (171a/14),
(172b/11), (195b/13), (205b/12),
(208b/13), (215a/5), (40b/15), (76b/3),
(86a/5)

e. + idür (56b/17)

e. + in (108a/11)

e. + inde (110a/5), (137b/15), (18b/4),
(193a/12), (193a/8), (85a/16)

e. + inden (187a/1), (71b/13)

e. + ine (136a/15)

e. + ki (107b/1), (114a/10), (122a/3),
(193a/5), (194a/17), (197b/8), (19b/7),
(200a/12), (200a/14), (35a/5), (69a/12),
(71a/3)

e. + kiden (73b/11)

e. + kisi (112b/3), (136a/14), (187b/10),
(191a/1)

e. + kisinüñ (122b/2)

e. + kiye (194a/5)

[= 100]

evvelā: <Ar. Birinci olarak, her şeyden önce, ilkönce

e. (114a/11), (115a/12), (132a/16),
(167a/16), (176b/3), (182b/10), (183a/1),
(206b/2), (214a/9), (216a/17), (23a/6),
(67a/15), (97b/4)

[= 13]

evvel-i bahār: <Ar. İlkbahar.

e. (40b/16)

e. + da (95b/15)
[= 2]

evvel-i emr: < Ar. İlk iş olarak, en başta.
e. + de (117b/15)
[= 1]

evvel-i merātib-i şayd: < Ar. Av rütbelерinin ilki.
e. (205b/11)
[= 1]

evvelīn: < Ar. Evvelkiler, ilkler.
e. (19b/13)
e. + den (58b/6)
[= 2]

evvel-i rabīʿ: < Ar. Dördüncü ilk.
e. + de (88a/16)
[= 1]

evzāh: < Ar. Daha (en, pek) vazıh, çok açık, besbelli.
e. (55b/5)
e. + ı (55b/1)
[= 2]

éy: Ey ünlemi.
è. (11a/8), (14b/11), (14b/14), (205a/7), (206b/10), (206b/12), (206b/15), (20a/16), (20a/17), (210a/4), (31a/14), (3b/10), (3b/10), (3b/4), (3b/4), (3b/4), (3b/4), (3b/6), (3b/9), (3b/9), (3b/9), (3b/9), (4a/17), (4b/2), (4b/2), (6b/4)yaq1ni, (7b/8), (8a/14), (8a/5), (9a/15)
[= 30]

eydin: < Ar. “eyd” Kuvvet.
e. (16b/9)
[= 1]

eyegü: Kaburga kemiği.
e. (24b/1), (32b/5), (89b/11), (90b/1)
e. + ler (31b/2), (31b/3)

e. + lerdür (29a/3)
e. + lere (29a/3)
e. + leri (113b/3), (90a/17)
e. + lerinde (114a/12)
e. + lerün (28b/2), (29a/4), (31b/10), (31b/12), (31b/12), (31b/8), (32a/9), (41b/1), (90a/17)
e. + ye (24a/9), (90b/11)
[= 22]

eyer: Binek hayvanlarının sırtına konulan, oturmaya yarayan nesne. bk. eger
e. (110b/10), (133b/10), (133b/11), (133b/11), (133b/12), (133b/13), (133b/3), (133b/8), (133b/9), (134a/12), (134a/15), (134b/1), (134b/10), (134b/12), (134b/13), (134b/16), (134b/4), (134b/9), (135a/10), (135a/2), (145b/6), (147a/9), (163b/1), (168b/7), (176a/15), (178b/15), (17b/11), (17b/2), (17b/4), (180b/17), (181a/14), (181a/4), (181b/10), (181b/7), (182a/4), (182a/7), (182b/8), (183a/12), (183a/6), (183b/12), (184a/13), (200b/6), (22a/12), (24b/1), (28b/9), (39a/10), (94a/3)
e. + de (133b/10), (133b/2), (135a/10), (135a/6), (135a/7), (135b/4), (148b/1), (148b/9), (151b/1), (153b/3), (181a/5), (185b/8), (186b/15), (199a/17), (204a/10)
e. + den (131a/14), (135b/13), (148b/2), (183a/3), (186a/16), (186b/5), (187a/13), (187a/14)
e. + e (134a/13), (134a/14), (134b/16), (180b/17), (181a/5), (182b/8), (200a/2), (200b/5), (86a/6)
e. + i (131b/7), (133b/6), (134b/5), (182b/10), (184a/11), (91a/1)
e. + iñ (134a/15), (134a/17), (134a/8), (134a/9), (134b/3), (134b/3), (135a/1), (135a/3), (146a/16), (146b/6), (160a/1), (180b/15)
e. + ini (127a/5), (22b/10)

e. + leri (133b/8)

e. + üñ (181b/2), (181b/3), (181b/5),
(182a/13), (182a/9), (183a/5), (183a/8),
(183a/9), (183b/12), (183b/14), (183b/8),
(183b/9), (184a/13), (184a/15), (184a/2)

[= 115]

eyer kaşı: Eyerin ön ve arkasındaki çıkıntılı bölüm.

e. (133b/11), (133b/2), (181a/14),
(181b/7), (182a/4)

e. + na (133b/10), (145b/6), (180b/17),
(183a/12)

e. + nda (135a/2)

e. + ndan (181b/10)

e. + nı (134b/10), (178b/15), (182a/7)

e. + nıñ (134b/9)

e. + nuñ (135a/10)

[= 16]

eyer kaşları: Eyerin ön ve arkasındaki çıkıntılı bölümler.

e. (133b/9)

e. + nı (133b/8)

[= 2]

eyerle-: Eyerlemek, at üzerine eyeri koyup bağlamak, eyer vurmak.

e.-yesin (182b/11)

[= 1]

eyerlen-: Eyerlenmek.

e.-meye (91a/1)

[= 1]

eyerlü: Eyerli.

e. (131b/1)

[= 1]

eyersiz: Eyeri olmayan.

e. (132a/2)

[= 1]

eyle: Öğle vakti.

e. (106a/10), (134b/15), (83b/9)

[= 3]

eyle-: Eylemek.

e. (102a/12), (103b/3), (11b/12), (11b/13),
(126b/10), (126b/11), (131b/14),
(131b/17), (131b/17), (132a/11), (133b/6),
(136b/17), (137b/16), (137b/16),
(137b/17), (137b/17), (137b/3), (138a/1),
(138a/8), (138b/10), (140b/6), (140b/6),
(140b/7), (140b/7), (140b/7), (140b/8),
(140b/9), (140b/9), (146a/13), (146b/10),
(146b/10), (146b/14), (146b/14),
(146b/14), (146b/16), (146b/16),
(146b/16), (146b/17), (146b/17),
(146b/17), (146b/6), (146b/8), (146b/8),
(147a/1), (147a/1), (147a/1), (147a/12),
(147a/13), (147a/2), (147a/2), (147a/3),
(147a/5), (147a/6), (147a/7), (147b/15),
(147b/17), (148a/11), (148a/2), (149a/12),
(149a/12), (149a/6), (149a/6), (150a/8),
(151a/8), (152b/10), (154b/10), (154b/12),
(154b/14), (154b/14), (154b/15), (154b/7),
(155a/14), (155a/15), (155a/16),
(155a/16), (155b/11), (155b/11),
(155b/12), (156b/14), (156b/2), (156b/5),
(167a/1), (176a/14), (176a/14), (178b/8),
(179a/2), (198b/8), (19b/17), (205a/7),
(20a/1), (210a/6), (21a/10), (21a/11),
(21a/14), (21a/17), (21a/6), (21b/4),
(21b/8), (34b/14), (36a/8), (36a/8),
(75a/2), (75a/7), (75a/7), (75a/8), (75a/8),
(75b/11), (76a/2), (76a/3), (76b/10),
(76b/16), (76b/17), (77a/14), (77b/17),
(77b/3), (78a/1), (78a/10), (78a/15),
(78a/2), (78b/17), (79b/11), (79b/7),
(80a/13), (80a/7), (80a/8), (81b/10),
(81b/17), (82a/13), (82a/17), (82b/10),
(83a/4), (83a/9), (83b/15), (85a/14),
(85a/2), (85a/8), (85b/15), (86a/14),
(86a/14), (86a/16), (86b/12), (87a/3),
(87a/13), (87a/4), (87a/6), (87b/1),
(87b/2), (95a/7), (9a/13)

e.-di (107b/14), (108a/7), (108a/8), (108a/8), (10a/8), (11a/15), (11a/15), (11b/11), (11b/11), (11b/15), (11b/16), (11b/3), (11b/4), (12a/12), (12a/12), (12a/4), (12a/5), (12b/14), (12b/17), (130b/10), (130b/13), (130b/17), (131a/2), (131b/6), (131b/8), (135b/4), (150a/2), (15b/3), (170b/10), (177a/14), (177a/14), (177a/15), (177a/15), (189a/2), (189a/3), (189a/4), (189a/6), (189a/9), (18b/15), (190b/12), (190b/4), (191b/3), (191b/4), (191b/4), (194b/12), (194b/15), (194b/15), (194b/16), (194b/9), (194b/9), (194b/9), (19a/3), (1b/3), (1b/5), (1b/9), (201a/15), (201b/10), (201b/4), (201b/7), (205a/17), (205a/17), (206a/14), (207a/5), (207a/6), (209a/2), (209b/7), (20b/11), (210b/12), (210b/14), (210b/9), (211a/10), (211a/16), (211a/16), (211b/3), (212a/4), (212a/5), (212b/13), (212b/8), (214a/10), (214a/15), (214b/10), (214b/17), (214b/2), (214b/5), (214b/9), (215a/1), (21a/17), (21a/17), (21b/1), (21b/16), (21b/16), (2a/1), (2a/10), (2a/14), (37a/10), (37a/11), (37a/11), (37a/6), (37a/8), (37a/9), (37b/13), (3b/6), (4a/3), (4b/10), (4b/11), (4b/7), (4b/8), (4b/9), (58a/3), (58b/1), (58b/13), (58b/2), (5b/10), (5b/11), (5b/14), (5b/15), (5b/15), (5b/16), (6a/14), (6a/15), (6a/15), (6b/15), (7b/16), (7b/2), (83a/11), (83a/11), (83a/16), (84b/14), (8a/1), (8a/2), (93b/1), (93b/2)

e.-digi (175b/11), (37b/9)

e.-dik (138b/12), (170a/4), (180b/16), (180b/3), (181a/8), (185b/10), (193a/13), (195a/5), (195b/17)

e.-diler (108a/11), (115b/4), (115b/4), (115b/4), (12a/17), (12a/17), (145b/10), (145b/16), (146a/1), (146a/3), (146a/5), (146a/5), (175b/16), (183b/3), (188b/7), (190a/10), (190a/11), (190a/11), (190a/3), (190a/4), (190a/7), (190a/9), (190b/10), (190b/5), (190b/9), (191a/1), (192a/17), (194b/8), (19a/11), (202a/13), (203a/15),

(203b/11), (203b/11), (203b/12), (203b/12), (203b/13), (203b/14), (203b/15), (203b/16), (205a/13), (205a/13), (209a/1), (211a/17), (211b/1), (211b/16), (211b/16), (211b/6), (212a/9), (215b/14), (215b/14), (76b/16), (8b/9), (9a/3), (9a/3), (9a/9)

e.-dim (131a/6), (137b/15), (143a/9), (148a/14), (212b/14)

e.-dügi (58b/4)

e.-dük (105a/13), (108a/9), (115b/10), (115b/11), (115b/2), (115b/6), (115b/7), (115b/8), (115b/9), (122b/1), (191b/9), (19a/6), (200b/13), (200b/14), (21b/13), (42b/16), (58b/6), (74b/11), (82a/1), (84b/7), (88b/7), (89a/4), (91a/5), (99a/2), (99b/4), (99b/6), (9b/10)

e.-düm (131b/4), (136a/7), (140b/4), (144a/11), (149a/7), (155b/1), (206b/7), (210a/15), (210a/16), (34a/11), (37b/17), (38a/2), (38a/2), (4a/7), (5a/15), (84b/11), (85a/17)

e.-dün (3b/11), (3b/13)

e.-me (131b/14)

e.-mediler (190a/10), (190a/6)

e.-medim (212a/4)

e.-mişdür (189a/6), (209b/2)

e.-mişsin (87b/2)

e.-r (117b/17), (133b/12), (16a/9)

e.-se (10a/7), (113a/1), (131a/17), (131b/11), (132b/11), (134a/7), (135b/8), (149a/10), (149a/11), (155b/3), (155b/3), (167b/13), (167b/4), (169a/13), (176a/7), (191a/10), (191a/9), (197b/2), (20a/3), (20a/3), (20a/4), (213b/9), (215a/14), (21b/10), (4a/14), (4a/16)

e.-seler (13a/12)

e.-señ (143a/1), (144a/2), (145a/1), (148a/14), (148a/14), (148a/15),

(148a/16), (151b/4), (151b/5), (153a/3),
(179b/10), (21b/11), (87b/2)

e.-sün (131a/10), (177a/13), (181a/11),
(197a/15), (198b/2), (73a/5), (7a/17)

e.-ye (11a/4), (138a/4), (138b/7),
(143a/11), (155a/1), (155b/3), (195b/6),
(78a/16), (98a/2)

e.-yesin (183a/2), (183b/4)

e.-yüb (170b/9), (205a/7)

[= 469]

eylig: bk. eylik

e. + ile (12a/3)

[= 1]

eylik: İyilik.

e. (16a/1)

[= 1]

eylüg: bk. eylik

e. + i (35b/7)

e. + indendür (215a/3)

e. + inüj (215b/1)

[= 3]

eymen: <Ar. Sağ, sağ eliyle iş gören, sağ taraf,
doğru.

e. (186a/4)

[= 1]

eyü: İyi.

e. (115b/17), (117a/6), (125b/3),
(126b/15), (126b/5), (12a/3), (12a/7),
(133a/2), (14a/14), (14a/3), (14a/4),
(17a/15), (17a/15), (188a/4), (193a/14),
(196b/9), (19a/15), (215b/16), (215b/9),
(22a/2), (24a/6), (71b/2), (75b/13),
(77a/17), (77b/12), (78a/9), (81a/6),
(82a/2), (82b/1), (83b/1), (85a/17),
(87b/12)

e. + dür (179b/5), (200a/3)

e. + lerinden (186a/1)

e. + ola (134a/9), (147b/9), (194a/15),
(195b/12)

e. + olunca (121b/1), (122a/1), (122b/14),
(124a/4), (124b/11), (124b/13)

e. + olmağ (114b/12), (122b/8)

e. + olmasa (111b/7)

e. + olması (110a/2), (122b/2)

e. + olmaz (106b/15)

e. + olsa (175b/3), (98b/1)

e. + olub (88b/10)

e. + olur (114a/10), (116a/10), (117b/10),
(123a/17), (123b/14), (124a/11), (124a/5),
(196a/4), (87b/6), (98b/1), (98b/2)

e. + olursa (125b/12)

e. + si (12b/9), (132b/14), (169a/2),
(171a/7), (175b/12), (179b/8), (188a/2),
(195a/5), (195a/7), (195b/13), (215a/15),
(59a/15), (59b/2), (59b/5), (95a/12)

e. + sin (11b/1), (170a/6)

e. + sindendür (86b/9)

e. + sine (79a/12), (83a/17), (88a/14)

[= 87]

eyüce: İyice.

e. (121a/14), (121a/17)

[= 2]

eyyām: <Ar. 1. Günler, gündüzler. 2. Geminin
hareketine elverişli olan rüzgâr. 3. Zaman. 4.
Nüfuz, iktidar.

e. + da (126a/16), (169a/6), (192b/17)

e. + ında (195b/4), (195b/7), (67a/17)

e. + ını (208a/3)

[= 7]

ez-: Ezmek.

e.-eler (120a/15)

e.-esin (118b/10), (119a/10), (120a/10),
(123a/11), (123b/16), (125a/17), (125a/2)

e.-üib (120a/8), (120b/2), (126b/13)

[= 11]

ezā: < Ar. İncinme, incitme, can yakma, eziyet. bk.
izā

e. + eşse (67a/3)

[= 1]

ez'āf: < Ar. Daha (en, pek) zayıf, dermansız,
kuvvetsiz.

e. (176a/13), (190a/17)

e. + ıdur (199b/1)

[= 3]

ez'āf-ı keşīre: < Ar. Çok çok kuvvetsiz.

e. (174a/15), (190b/7)

[= 2]

eznef: < Ar. Yumru şeklinde ve bükülmüş olan
ökçe siniri çeşidi.

e. (33b/17), (34a/1)

[= 2]

ezebb: < Far. Kaşlarının kılı çok ve saçları uzun
adam; at.

e. (25b/1)

[= 1]

ezel-i maḥfī: < Ar. Gizli, bilinmeyen, başlangıcı
bilinmeyen zaman.

e. (3b/5)

[= 1]

ezil-: Ezilmek.

e.-miş (127a/11)

e.-ür (116a/2)

[= 2]

ezrak: < Ar. 1. Mavi, gök renkli. 2. Saf ve temiz
(su). 3. İki gözü mavi olan at.

e. (52a/2), (55b/10), (55b/9), (55b/9),
(57a/11)

e. + dur (169a/7), (217a/16)

e. + ola (215a/7)

[= 8]

ezvāc: < Ar. Kocalar, eşler, çiftler, kadının veya
kocanın eşleri

e. + lerin (21a/11)

[= 1]

ezyen: < Ar. Daha süslü, bezenmiş.

e. + dūr (183a/2)

[= 1]

ez-zerā: ?

e. (18a/6)

[= 1]

-F-

fahl: < Ar. 1. Aygır. 2. Akıllı ve zekî [adam]. 3.
Erkek.

f. + i (40b/13)

[= 1]

fahṛ: < Ar. 1. Övünme, böbürlenme, büyükleme,
şeref, onur, kıvanç. 2. Büyüklük, ululuk. 3. Şöhret,
ün. 4. Fazîlet, erdem.

f. (170b/4)

[= 1]

fahrlan-: < Ar. + T. Övünmek.

f.-urdu (12a/6)

[= 1]

fahz: < Ar. Uyluk.

f. + dur (33b/10)

[= 1]

fahzeyn: < Ar. İki uyluk.

f. + üñ (33b/7)

[= 1]

fâ'ide: < Ar. Fayda, menfaat, kâr, kazanç.

f. (85b/15)

f. + éder (118b/8), (122a/5), (122b/17),
(126b/8), (146a/6), (95b/16), (95b/7)

f. + éderse (118b/4)

f. + étmez (106a/14), (114a/11), (131b/3)

[= 12]

fâ'ideli: < Ar. + T. Faydalı.

f. + dür (122b/3)

[= 1]

fâ'î: < Ar. 1. Ölümlü. 2. Muvakkat, geçici.

f. + dür (9b/3)

[= 1]

fâ'îk: < Ar. 1. Fevkinde bulunan, manevî olarak
üstünde olan. 2. A'lâ.

f. + olmak (137b/14)

[= 1]

fâ'iz: < Ar. 1. Ödünç verilen paraya karşı alınan
kâr. 2. Bolluk, çokluk, taşkınlık. 3. Feyezan eden,
taşan.

f. + lerdür (9a/10)

[= 1]

fâ're: < Ar. ? 1. Fare, sıçan. 2. "fârr" Salgın
hastalık.

f. + den (118b/5)

[= 1]

fâ'riğ: < Ar. 1. Vazgeçmiş, çekilmiş. 2. Rahat,
asude. 3. Boş, boş kalmış, işini bitirmiş, işsiz.

f. (82b/7)

f. + olduğdanşonra (115b/10)

f. + olur (216a/16)

f. + olurdu (187a/3)

[= 4]

fâ'ris: < Ar. 1. Atlı. 2. Binici, ata binmekte
mahâretli. 3. Ferâsetli, anlayışlı.

f. (102a/12), (102a/15), (102a/17),
(107b/16), (11a/7), (11a/8), (131b/16),
(132a/3), (133b/5), (134a/11), (134a/14),
(134a/6), (135a/6), (135a/7), (135b/7),
(136a/2), (136b/7), (137a/12), (137a/15),
(138a/10), (138a/17), (138b/2), (138b/4),
(138b/7), (13a/4), (142a/1), (143a/10),
(143a/16), (143a/16), (143a/17),
(146a/12), (146a/5), (146a/7), (146a/7),
(146a/7), (147b/3), (147b/5), (148a/5),
(151a/1), (153a/9), (153b/8), (155a/5),
(155b/13), (155b/14), (156b/1), (156b/5),
(158b/2), (15a/6), (164b/1), (166b/14),
(167a/2), (167b/10), (167b/4), (168b/12),
(168b/9), (169a/13), (176a/3), (177a/17),
(178a/6), (178b/1), (178b/2), (178b/4),
(179b/16), (180b/12), (180b/3), (181a/3),
(185b/10), (185b/8), (191a/8), (19a/14),
(19b/11), (19b/14), (200b/5), (200b/9),
(208a/12), (20a/2), (20b/6), (22a/12),
(22a/16), (22a/17), (22b/1), (22b/1),
(23a/14), (23b/14), (23b/15), (31b/6),
(34b/11), (34b/17), (34b/7), (34b/7),
(35a/3), (58b/12), (5a/2), (67a/4),
(67b/13), (69b/5), (69b/7), (72b/16),
(74b/16), (75a/12), (77b/7), (77b/8),
(77b/9), (81b/2), (81b/8), (83b/10),
(84a/7), (84b/16), (85b/11), (85b/9)

f. + degildür (155a/6)

f. + den (131b/6), (148a/16), (59a/2),
(86a/8)

f. + e (11a/14), (133b/9), (147b/6),
(148a/13), (148a/7), (148b/8), (154b/1),
(154b/2), (157a/1), (157b/1), (165b/1),
(166b/1), (167a/1), (167a/17), (167a/3),
(167b/1), (179b/15), (181a/8), (191b/9),
(200b/2), (34b/4), (34b/8), (75a/1),
(75b/4), (80a/6)

f. + i (135b/13), (158a/1), (158b/1),
(159a/1), (159b/1), (160a/1), (160b/1),
(162a/1), (162b/1), (163a/1), (163b/1),
(164a/1), (164b/1), (165a/1), (166a/1),
(182b/13), (19b/6), (22b/14), (70a/12),

(71a/5), (74a/6), (76b/15), (79a/16),
(90b/17)

f. + iñ (133b/10), (133b/16), (135a/6),
(143a/11), (146a/11), (156b/2), (157a/1),
(165b/1), (169b/4), (176b/1), (177a/17),
(178b/15), (185a/1), (199b/3)

f. + ler (11a/10), (134b/15), (13a/5),
(146a/1), (146a/3), (14a/15), (180a/14),
(183b/3), (200b/8), (35a/6), (76b/8)

f. + lerden (19b/13)

f. + lere (153a/7), (2b/7), (4b/14)

f. + leri (5b/11)

f. + lerinden (58b/12)

f. + lerüñ (179a/7), (180b/2), (180b/8),
(20a/15)

f. + olduğıñ (177b/11)

f. + olmaya (76b/10)

f. + olmayub (131a/15)

f. + olursa (74b/15)

f. + üñ (154b/4), (155b/10), (155b/13),
(157b/1), (19b/7), (200b/1), (28b/10),
(28b/11), (29a/1), (31b/5), (76b/11),
(78b/11), (81b/9), (86a/9)

[= 217]

fāris-i āḡer: < Ar. Diğer atlı, diğer binici.

f. (167b/4)

f. + e (200b/1)

f. + i (161a/1), (161b/1)

[= 4]

fāris-i ‘ālim: < Ar. İlim sahibi, bilgin binici.

f. (23a/14)

[= 1]

fāris-i cerī: < Ar. Cesur binici.

f. + dür (162b/1)

[= 1]

fāris-i kāmīl: < Ar. Yetkin, kemâle ermiş binici.

f. (131b/9)

[= 1]

fāris-i refīk: < Ar. Arkadaş, yoldaş binici.

f. (75b/10)

[= 1]

fāris-i rezm-i ḡakāyık: < Ar. + Far. Gerçek savaşların binicisi.

f. (4b/2)

[= 1]

fāris-i vāḡid: < Ar. Tek binici.

f. (167a/7)

[= 1]

fārislīg: < Ar. + T. Farislik, binicilik.

f. + ı (6a/9)

[= 1]

fārsī: < Ar. Farsça, Fars dili.

f. + de (101b/5)

[= 1]

fakīr: < Ar. "fakr" İhtiyac, ihtiyaç sahibi.

f. (14b/3), (14b/5), (15a/10), (3a/12)

[= 4]

fakr-ı terbiye: < Ar. Terbiye fakirliği.

f. + édüb (21a/17)

[= 1]

fark: < Ar. Bir kimse veya nesnenin bir başkasıyla karıştırılmamasını sağlayan ayrılık, benzer şeyleri birbirinden ayıran özellik, başkalık, ayırım, nüans.

f. (126b/9)

f. + ları (20a/5)

[= 2]

fārūk: < Ar. 1. Hz. Ömer'in lâkabı, [haklıyı haksızdan ayırdederek adaleti tam yerine

getirmekle ün kazandığı için "fârûk" kelimesiyle adlandırılmıştır]. 2. Kur'an'ın diğer adı.

f. (4a/2)

[= 1]

farz: <Ar. Müslümanlıkta, özür olmadıkça yapılması zorunlu, yapılmaması günah sayılan ibadet.

f. (136b/1)

f. + eyledi (6a/15)

[= 2]

fâsid: <Ar. Kötü, fena; yanlış, bozuk.

f. (83b/17)

f. + olan (211b/5), (211b/6)

f. + oldu (190a/2)

f. + olmaya (107a/11)

f. + olsa (106b/14)

f. + olub (79b/8)

f. + olur (107a/13), (110a/8), (24b/5), (81a/7)

[= 11]

fâsü'l-kafâ: <Ar. "kahad" Atların kafasının üzerinde çıkan yağ bezesi veya hörgüç şeklinde olan şişler. (bk: kahdevut)

f. (24b/12)

[= 1]

fâş: <Ar. Meydana çıkma, duyulma, açığa vurma, dile verme.

f. + ola (55b/12)

[= 1]

fâşîga: <Ar. Beyaz, kısa ve kıvrıkcık tüylü alın.

f. (24b/16), (24b/17)

[= 2]

fâtih-i kenz-i kıdem: <Ar. Kıdemli, eski hazinelerin fatihi.

f. (3b/9)

[= 1]

fâtil: <Ar. Bükme, bükülme, burkulma.

f. (101a/11)

[= 1]

fâzıl: <Ar. Faziletli, fazilet sahibi, erdemli; faik, üstün.

f. (176b/16)

[= 1]

faşâhat: <Ar. Güzel ve açık konuşma, uzdillilik, iyi söz söyleme kabiliyeti. [Asıl mânâsı Arapçada "köpüksüz hâlis süt" demektir].

f. + den (206a/12)

[= 1]

faşd: <Ar. Kan alma.

f. + edesin (121a/14)

[= 1]

faşîh: <Ar. Güzel, düzgün ve açık konuşan, iyi söz söyleme kabiliyetinde olan [kimse], uzdilli.

f. (208b/6)

[= 1]

faşl: <Ar. 1. Ayrıntı; ayırma, ayrılma; kesme; kesinti; bölüm. 2. Halletme, neticelendirme. 3. Aleyhte bulunma, adam çekiştirme.

f. (211b/11), (212b/7), (213b/10), (214a/8), (215a/2), (215b/12), (216a/10), (216a/17), (216a/6), (217b/6)

f. + ında (40b/15), (40b/16)

f. + eder (30a/8)

[= 13]

faşş: <Ar. Gövdede iki kemiğin kavuştuğu yer, ek yeri, oynak yeri.

f. (104b/10), (31a/15), (31a/17)

f. + ı (106a/3)

[= 4]

faşş-ı tîb: ?

f. + ine (39b/9)
[= 1]
fatık: <Ar. 1. Kırma, yarma, ayırma, çatlatma. 2. Elbisenin dikişlerini sökme. 3. "Kasık yangı" denilen bir nevî hastalık, [yanlış olarak "fitik" şekli yaygındır].

f. (98b/5), (98b/8)

[= 2]

fatûk: <Ar. Yarık.

f. (100b/15), (106b/16), (125b/1),
(125b/5), (125b/8)

f. + ı (125b/5)

[= 6]

fatûk-ı fî'l-batn: <Ar. Karında olan yarık.

f. (101a/7)

[= 1]

fazâ'il: <Ar. insanda iyilik etmeye ve fenalıktan çekinmeye karşı devamlı ve değişmez istidatlar, güzel vasıflar, erdemler.

f. + inden (12a/4)

[= 1]

fazîhet: <Ar. Edepsizlik, alçaklık.

f. (148a/10), (148a/5)

[= 2]

fazîlet: <Ar. İnsanda iyilik etmeye ve fenalıktan çekinmeye olan devamlı ve değişmez istidat, güzel vasıf, insanın yaradılışındaki iyilik, iyi huy, erdem.

f. (12a/4)

f. + i (40a/4)

f. + inden (4b/14)

f. + olmaz (86b/5)

[= 4]

fazl: <Ar. 1. Fazla, ziyâde, artık, baki. 2. Fazlalık, üstünlük. 3. İyilik, fazilet, erdem, lütuf.

f. (108a/1), (170a/10), (7a/17), (87b/14)

f. + ı (188b/9), (6a/10), (6a/5), (6a/9),
(8a/10)

f. + ıdur (8a/10)

f. + ına (11a/3)

f. + ında (170b/4)

f. + ından (7a/10)

[= 13]

fazla: <Ar. 1. Artık, ziyâde, çok, artan. 2. Lüzumsuz, gereksiz.

f. (151a/14), (38a/15), (89a/11), (97b/7)

f. + sını (39b/10)

[= 5]

fazl-ı kebîr: <Ar. Büyük üstünlük.

f. (176a/4)

[= 1]

fe-ammâ: <Ar. Buna gelince, kaldı ki, ammâ, böylece anlamında asıl söze başlama edatıdır.

f. (25b/14), (26a/13), (26a/3), (26b/1),
(27a/13), (27b/3), (28b/14), (29b/1),
(29b/15), (29b/8), (30a/11), (30a/5),
(30b/4), (31a/17), (31a/3), (31b/14),
(32a/13), (32b/7), (33a/14), (33a/5),
(33b/11), (33b/17)

[= 22]

fedâ: <Ar. 1. Gözden çıkarma, uğruna verme. 2. Kurban.

f. + olsun (189a/3)

[= 1]

fehde: bk. fehdetân

f. (29b/7)

[= 1]

fehdetân: <Ar. Göğüste olan, yükselen iki et.

f. (29b/12), (29b/9)

[= 2]

fehdeteyn: bk. fehdetân

f. + üñ (29b/10), (29b/11), (31b/1)

[= 3]

feheme: < Ar. Atın bileğindeki bölümlerden biri.

f. (30b/4)

[= 1]

fehķā: < Ar. 1. Omurga kemiklerinin boyun tarafında olan ilki. 2. Boynun iç yüzünden başa bitiştiğı yerin yanında damak üzerinden küçük dil üzerine uzanan kemik.

f. (24b/12), (24b/9)

[= 2]

feh̄m: < Ar. anlama, anlayış.

f. (136b/4), (138a/16), (147b/13), (180b/6), (190a/6), (197b/7)

f. + eyle (137b/16), (149a/12), (152b/10), (20a/1), (75a/8), (75b/11)

f. + eylediler (203b/12)

f. + eylese (149a/10)

f. + i (197b/6), (197b/6)

f. + in (75b/10)

f. + ède (73a/13), (77b/14), (77b/14)

f. + èderse (193a/13)

f. + èdesin (138a/3), (151a/5), (178b/7), (200a/16)

f. + ètmeyen (89a/5)

[= 26]

fe-keyfe: < Ar. "Nasıl" mânâsında kullanılan eski bir tâbir.

f. (76b/9)

[= 1]

felāh: < Ar. 1. Kurtuluş, selâmet, onma. 2. Mutluluk, kutluluk.

f. (75a/3)

[= 1]

felek: < Ar. Omurga kemiklerinin kavuştuğı yer, at ve devenin göğüslerinin çevre ve dairesi.

f. (31b/4)

f. + inüñ (31b/2)

[= 2]

feleketî: < Ar. Boğazda küçük dili kanat gibi çeviren iki küçük et parçası.

f. (27a/2), (27a/7)

[= 2]

felevv: < Ar. Yedinci ayını tamamlamış sekizinci ayında olan at yavrusu; tay.

f. (42a/8)

[= 1]

fellāh: < Ar. 1. Ekinci, çiftçi, ekin eken ve biçen. 2. Zencî, siyah Arap.

f. + lar (20b/15), (211a/3)

[= 2]

fem: < Ar. "femm" 1. Ağız. 2. Nehir ağzı, menfez.

f. (26b/13), (27a/4)

f. + i (32a/1), (33b/1), (33b/6), (59b/11)

[= 6]

fen: bk. fenn

f. (156b/15)

f. + de (184a/16), (190b/11), (191b/5), (193b/17), (40a/14), (4b/10), (58b/8), (5a/14), (5a/7), (77b/16), (85b/15), (85b/17)

f. + den (190a/10), (88b/6)

f. + nüñ (19a/17)

[= 16]

fenn: < Ar. 1. Nevi, çeşit, sınıf, tabaka, türlü. 2. Hüner, marifet, sanat, ilim.

f. + e (131b/11), (185b/2)

f. + i (131b/15)

f. + inde (131b/10), (77b/4)

f. + inden (185b/2)

f. + ini (178a/11)

[= 7]

fer': <Ar. 1. Dal, budak. 2. Tomurcuk. 3. Bir aslın neticesi.

f. + dür (77b/4)

f. + i (131a/11)

[= 2]

ferāgat: <Ar. 1. Vazgeçme, el çekme. 2. İstirahat, dinlenme. 3. Vazgeçecek kadar zengin olma.

f. + eder (200a/5)

f. + edersin (77a/8)

[= 2]

ferāşe: <Ar. 1. bk. Ferāšetī 2. Kelebek. 3. Kaş kemiği. 4. "ferāšet" Kuş yuvası. 5. "firāşe" At vb. hayvanların yassı ve yayvan tırnağı.

f. (93b/10)

[= 1]

ferāšetī: <Ar. "şarādī"nin kökünden lehvātī arasında olan yer; dilin altında iki siyah damar; kaş kemiği.

f. (27a/1), (27a/4), (27a/6)

[= 3]

ferāviz: <Ar. Düz yere atılan oklar.

f. (194b/17)

[= 1]

ferahlan-: <Ar. + T. Ferahlanmak, ferahlamak.

f.-dıkları (7a/10)

[= 1]

ferc: <Ar. 1. Aralık, yarık, çatlak. 2. Dişilerde tenasül âleti, avret, ut yeri, edep yeri.

f. + de (33b/5)

f. + dür (33b/2)

f. + i (33b/1), (90a/7)

f. + üñ (33b/5)

[= 5]

ferec: <Ar. 1. Gam, tasa ve sıkıntıdan kurtulma; kederden, darlıktan sonra gelen sevinç, teselli. 2. Zafer.

f. + e (202a/2)

[= 1]

feres: <Ar. At, beygir.

f. (115b/7), (134a/11), (138b/2), (171a/8), (19b/5), (208a/12), (20b/6), (212b/3), (28b/6), (37a/7), (38a/9), (74b/7), (75a/14), (75a/8), (76a/6), (77b/13), (77b/6), (77b/8), (77b/9), (88a/3), (88a/3), (89a/4)

f. + de (31b/12), (62b/1), (75a/14), (89a/4), (91a/4)

f. + den (206b/8)

f. + e (85b/7)

f. + i (19b/5), (19b/6), (34a/11), (34a/13), (38a/2), (57a/3), (59a/2), (74a/7), (74a/8), (75b/8), (89a/4), (91a/5)

f. + iñ (134b/1), (137b/9), (143a/1), (143a/3), (144a/9), (153a/2)

f. + ine (138b/11)

f. + inüñ (138b/9)

f. + üñ (144a/4), (15a/6), (15b/8), (32b/12), (34a/15), (34a/3), (34b/1), (36b/10), (55b/2), (74a/10), (74b/2), (75b/11), (77b/6)

f. + üñi (146b/1)

[= 63]

feresân: <Ar. Atlar, beygirler.

f. (131b/11), (131b/9), (133a/10), (135b/1), (137b/8), (138b/16), (144a/12), (145b/15), (145b/9), (147a/9), (147b/2), (147b/7), (185b/6), (186b/5), (20a/8), (22a/3), (34b/10), (75a/9)

f. + a (137b/14), (75b/8)

f. + dan (23a/14)

f. + ıḡ (132b/14), (162a/1)
f. + uḡ (11a/11)
[= 24]

feresān-ı meydān-ı celādet: < Ar. Bahadırılık, yiğitlik meydanının atları.
f. (20a/16)
[= 1]

feresān-ı mücāhidīn: < Ar. Din uğruna savaşan atlar.
f. (131a/6)
[= 1]

feres-i āḡer: < Ar. Diğer at.
f. (91a/6)
[= 1]

feres-i aḡmer-i müdemmi: < Ar. Kılları fazlasıyla kızıl olan at.
f. (46b/1)
[= 1]

feres-i aḡdā: < Ar. Feres-i edbese benzeyen, rengi ondan daha safı olan at.
f. (51a/1)
[= 1]

feres-i aḡfer: < Ar. 1. Alın, kuyruğu ve yelesi siyah olan sarı at. 2. Altın gibi, oldukça sarı olan at.
f. (47b/1), (48b/1)
f. + dūr (53b/1)
[= 3]

feres-i aḡfer-i müdenner: < Ar. Altın gibi sarı olan ve bedeninde pul pul benekleri bulunan at.
f. (48a/1)
[= 1]

feres-i aḡkar: < Ar. Yelesi ve kuyruğu kızıl ile sarı tonlarında olan kumral ve sarı rengin ağır bastığı at türü.
f. (49b/1)

[= 1]

feres-i aḡkar-ı ṣıynī: < Ar. Yelesi ile kuyruğu beyaz olan, sarılığı kızılığınan çok olan at.
f. (50b/1)
[= 1]

feres-i derd: < Ar. Cildi siyah olan, kumrallığa meyleden fakat kızılığı ağır basan at.
f. + dūr (54a/1)
[= 1]

feres-i eblak: < Ar. Başı ve boynu hariç bedeninde beyazı çok olan at.
f. (53a/1)
[= 1]

feres-i ebyaz: < Ar. Kılları bembeyaz olan at.
f. (52a/1)
[= 1]

feres-i edbes: < Ar. Kırmızı kahverengi arası, karamtrak kızıl olan; yelesi, kuyruğu ve alnında bir miktar siyahlık bulunan at.
f. (50a/1)
[= 1]

feres-i eṣheb: < Ar. Cildi siyah, tüyleri beyaz olan at.
f. (51b/1)
[= 1]

feres-i ḡartīḡ: < Ar. rengi siyah ve yeşil arası olan at.
f. + dūr (55a/1)
[= 1]

feres-i maḡbū: < Ar. Hoş, lâtif, makbul, güzel at.
f. (85b/6)
[= 1]

feres-i muḡammar: < Ar. Savaşa hazır, silahlı at.
f. (73a/5), (74a/3), (74a/5)
[= 3]

feres-i mücellel: <Ar. Ulu, yüce, gösterişli at.

f. + ün (39b/10)

[= 1]

feres-i müzekker: <Ar. Erkek at.

f. + ün (42b/11)

[= 1]

feres-i 'arī: <Ar. Eyeri olmayan, eyersiz at.

f. (131a/11)

[= 1]

feres-i 'atīk: <Ar. Safī, asil at.

f. (171a/8), (37b/1)

f. + i (37a/14)

[= 3]

feres-i 'atīk-i kerīm: <Ar. Soylu, asil at.

f. + den (22b/10)

[= 1]

feres-i şanābī: <Ar. İçinde beyazı az ve sarı ile kırmızı arasında rengi olan at.

f. (52b/1)

[= 1]

feres-i sakīm: <Ar. Hasta, hastalıklı at.

f. (131a/2)

[= 1]

feres-i selīm: <Ar. Sağlam, iyi, kusursuz at.

f. (40b/2)

[= 1]

feres-i semend: <Ar. Safi sarı olmayan; yelesi, alını ve kuyruğu siyah olan kula at.

f. (49a/1)

f. + dür (54b/1)

[= 2]

feres-i üñşā: <Ar. Dişi at.

f. (40b/13)

f. + nuñ (33b/1)

[= 2]

ferḥ: <Ar. 1. Tavuk, civciv, kuş yavrusu. 2. Beynin ön tarafı.

f. (93b/12)

[= 1]

ferīdet: <Ar. Farisin oturduğu yerdeki sağrı(bel ile kuyruk arasındaki bölüm.)

f. (28b/12), (29a/1)

[= 2]

ferīṣat: <Ar. İki dirseğin kıvrım yeri.

f. (31a/16), (31b/6)

[= 2]

fermān: <Far. Buyruk, emir.

f. + êtmegile (3a/11)

[= 1]

ferrāş-ı ravza-yı seyyīdū'l-enām: ?

f. (2b/17)

[= 1]

feryād: <Far. Haykırış, çığlık.

f. (18b/7)

f. + ları (22a/8)

f. + êderler (13b/2)

[= 3]

fesād: <Ar. 1. Bozukluk. 2. Fenalık, kötülük; arabozanlık, anlaşmazlık.

f. (137b/5), (185b/12), (201a/15), (84a/6)

f. + a (78a/4)

f. + dan (133a/16)

f. + dur (86a/11)

f. + ı (101a/3), (101a/3), (107a/10), (109b/11), (84b/2)

f. + ıdur (77a/8)

f. + ına (87a/10)

f. + ında (125b/10)

f. + ından (107a/5), (81a/3), (84b/9)

f. + ındandır (84a/5)

f. + ının (109b/14), (117b/10), (117b/15)

[= 22]

fesād-ı hāfir: <Ar. Tırnak, toynak bozukluğu, kusurları.

f. (100b/15)

[= 1]

fesh: <Ar. Uzvu ekleminden çıkarmak, yırtmak.

f. (106a/2), (106a/7)

[= 2]

feṣāḥat: <Ar. Dilin akıcı kullanımı, akıcılık, güzel ve etkileyici konuşma sanatı.

f. (208b/3)

[= 1]

feṭa'ane'r-rimāḥa: <Ar. Mızrağı sapladı, batırdı.

f. (170b/10)

[= 1]

feteb: <Ar. Ön ayaktaki incik kemiğinin iç taraftan kenarındır.

f. (30a/10), (30a/11)

[= 2]

feth: <Ar. 1. Açma, açılma. 2. Başlama. 3. Kuşatma.

f. + eyleseñ (151b/5)

f. + ède (198a/12)

f. + eden (116a/12)

f. + eder (111a/10), (111a/10)

f. + edesin (74b/2), (99a/9)

f. + edüb (203b/7)

f. + ètmeye (198a/12)

[= 9]

feth-i bilād: <Ar. Şehirlerin fethi.

f. (2b/6)

[= 1]

feth-i bilād-ı küffār: <Ar. Kâfir, Müslüman olmayan memleketlerin fethi.

f. (2a/12)

[= 1]

fetl: <Ar. 1. Bükme. 2. Yüz döndürmek.

f. (104a/5), (78a/10), (78b/5), (78b/5), (79a/6)

f. + de (195b/13), (78a/11), (78a/13)

f. + eyle (78a/10)

f. + üñ (78a/12)

f. + èderdi (12b/10)

f. + èdersin (153b/2), (78b/5)

f. + èdesin (78a/11)

f. + edüb (76a/2)

f. + èt (78b/4)

f. + èt (78a/14)

[= 17]

fetl-i şedîd: <Ar. Şiddetli bükme.

f. (153b/2)

[= 1]

fetl-i vāsi': <Ar. Geniş bükme.

f. (78b/4)

[= 1]

fetl-i zîk: <Ar. Dar bükme.

f. (78b/5)

[= 1]

fevā'id: <Ar. Menfaatler, faydalar, kârlar, kazançlar.

f. + i (204a/3)

[= 1]

fevā'id-i celîle: <Ar. Büyük, ulu menfaatler.

f. (180b/8)
[= 1]

feverān-i dem: < Ar. Kan dolaşımı hastalığı.
f. + 'illeti (74b/2)
[= 1]

fevķ: < Ar. Üst, üst taraf, yukarı
f. + de (143a/14)
f. + den (143a/13), (182a/4), (26b/10), (38a/13)
f. + e (181b/12)
f. + i (199a/4)
f. + inde (105a/6), (105b/13), (143a/15), (24b/11), (29a/11), (29b/8), (39b/4)
f. + inden (152b/3), (152b/3), (153a/15), (176b/14)
[= 18]

fevr: < Ar. Acele, hemen, derhal.
f. + i (96b/4)
[= 1]

fevrī: < Ar. Ani, acil, hemen, bir anda olan, ani meydana gelen.
f. (111a/16), (119a/7)
[= 2]

fevt: < Ar. Bir daha ele geçmemek üzere kaybetme, elden çıkarma, kaçırma.
f. + inden (135a/3)
f. + olmaya (208a/10)
f. + olmaz (135a/3)
f. + etmek (20b/1)
[= 4]

fevz-i 'azīm: < Ar. Büyük, ulu zafer.
f. (6b/9)
[= 1]

feyšlet: < Ar. Atın erkeklik organının başıdır.

f. (32b/8)
[= 1]

feyz: < Ar. 1. Suyun taşıp akması. 2. Bolluk, çokluk, verimlilik, fazlalık, gürlük, ilerleme, çoğalma. 3. İlim, irfan.
f. (3b/10)
[= 1]

feyz-i laīf: < Ar. Hoşluğun, güzelliğin bolluğu.
f. (3a/12)
[= 1]

feza': < Ar. 1. Korkma, bağırıp çağırma. 2. Dayanamama. 3. Ümitsizlik. 4. İnleyip sızlanma.
f. (18b/7)
f. + eylediler (209a/1)
f. + ı (83a/14)
f. + ından (83a/12)
[= 4]

fezā: < Ar. Ucu bucağı bulunmayan boşluk, dünyânın sonsuz olan genişliği.
f. + ya (201b/14), (204a/5), (2b/12), (3a/9)
[= 4]

fezā'il: < Ar. Faziletler.
f. (77b/13)
f. + i (97a/15)
[= 2]

fezā-yı dehr: < Ar. Dünya'nın faziletleri.
f. + e (205a/7)
[= 1]

fezā-yı vahdet: < Ar. Vahdetin sonsuzluğu.
f. + e (2a/5)
[= 1]

fırķa: < Ar. İnsan kalabalığı, grubu. f. + dan (188a/9)
[= 1]

fırka-yı uhrā: < Ar. Diğer, başka grup.

f. (188a/10), (188a/12)

[= 2]

fī sıfātī'l-ḥayl: < Ar. Atın sıfatında.

f. (23a/15)

[= 1]

fī sıfātī'l-'ataḥ-ı mine'l-ḥayli: < Ar. Atlarda istenen sıfatlar.

f. (21b/14)

[= 1]

fī-sebīlī'l-lāh: < Ar. Allah yolunda; karşılık beklemeksizin.

f. (10a/12), (10a/2)ya'ni, (10a/5), (10b/15), (10b/17), (10b/17), (10b/2), (10b/3), (10b/8), (11a/5), (131a/1), (132a/2), (170b/15), (189b/4), (201b/10), (203a/10), (203a/7), (203a/9), (204b/11), (2a/14), (4b/11), (4b/7), (6a/12), (6a/16), (6b/13), (6b/16), (6b/6), (7a/17), (7a/2), (7a/8), (7b/14), (7b/15), (7b/2), (7b/6), (8a/1), (8a/8), (8b/8), (9a/13), (9a/17), (9a/3), (9a/9), (9b/15), (9b/6), (9b/8), (9b/9)

[= 45]

fī-sebīlī'l-lāhi: bk. fī-sebīlī'l-lāh

f. (130b/10)

[= 1]

fī-sebīlī'l-ṭ-ṭāḡūb: ?

f. (7b/7)

[= 1]

fidā': < Ar. 1. "fedā'" Gözden çıkarma, uğruna verme, kurban. 2. "fidā'" Bir esiri kurtarmak için verilen şey, fidye.

f. + ét (21b/5)

[= 1]

fikr: < Ar. 1. Fikir, düşünce. 2. İdrāk. 3. Hatır. 4. Zihin, akıl. 5. Rey, oy, zan, inanma.

f. (180b/7)

f. + ini (138a/13)

f. + etmekdür (138a/2)

[= 3]

fil: < Ar. Filgillerin hortumlular takımından, Afrika ve Asya'nın sıcak bölgelerinde yaşayan, çok iri, kalın derili hayvan (Elephas).

f. (115b/16), (164b/2), (57b/10)

[= 3]

fil kemügi: < Ar. + T. Fil kemiği.

f. + nūḡ (115b/16)

[= 1]

fil kemüḡinūḡ bürādesi: < Ar. + T. Fil kemiğinin tozu.

f. (115b/16)

[= 1]

fī'l: < Ar. İş, kâr, amel; zamanla ilgili olup mânâya yol açan kelime.

f. (144a/6), (85a/12), (87b/3)

f. + e (202b/16)

f. + i (149a/7), (194b/2), (194b/2), (72b/10), (72b/9), (87b/3)

f. + üḡ (166b/3)

[= 11]

fī'l-i-ḡabīḡ: < Ar. Kötü, yakışıksız iş, eylem.

f. + dūr (135b/1)

[= 1]

fīrār: < Ar. Kaçma, savuşma, izinsiz veya nizamsız olarak ortadan kaybolma.

f. + etmek (8a/15)

[= 1]

fīrāset: < Ar. 1. Feraset. 2. Binicilik, at yetiştirme bilgisi, fūrûsiyyet. 3. Yiğitlik, mertlik.

f. (104a/7), (19b/4)

f. + i (11b/1)

f. + ini (34b/1)

[= 4]

firaset ehli: < Ar. Feraset sahibi, at biniciler.

f. (19b/4)

[= 1]

fuḥūl: < Ar. 1. Aygırlar. 2. Erler, erkekler. 3. Akıllı ve zekî [adamlar]. f. + de (88b/8)

[= 1]

fuḳarā: < Ar. Fakirler, yoksullar.

f. (14b/4), (205a/4), (207b/12), (207b/13), (207b/5)

f. + sı (97a/3)

f. + sına (1b/5)

[= 7]

furḥa: < Ar. Genişlik, ferahlık.

f. + dur (16b/13)

[= 1]

furşat: < Ar. Fırsat, herhangi bir şey için en uygun zaman, uygun durum veya şart, vesile, okazyon.

f. (149a/11), (155b/15)

[= 2]

fuṣūl: < Ar. (Fasl'ın cemi) 1. Ayrıntı; ayırma, ayrılma; kesme; kesinti; bölüm. 2. Halletme, neticelendirme. 3. Aleyhte bulunma, adam çekiştirme. 4. Bir kitabın başlıca bölüntülerinden her biri.

f. + i (108a/13)

f. + idür (108a/13)

[= 2]

fuṣūṣ: < Ar. 1. "faṣṣ" Yaranın rutubetlenip akması. 2. Gövdede iki kemiğin kavuşuğu yer, eklem yeri, oynak yeri. 3. Organlarda yuvarlak çıkıntı. 4. Gözün karası.

f. (101b/6)

f. + ı (34a/4)

[= 2]

fuṣki: < Rum. "fışkı" Atgillerin taze dışkısı.

f. (114b/10), (68a/11), (68a/12), (68b/8), (69b/4), (94a/17), (96a/1)

f. + de (94a/16), (94a/16)

f. + nün (107a/10), (107a/5)

f. + si (94a/15)

f. + yi (96a/2), (96a/3)

[= 14]

fühūd: < Ar. Çıta, jaguar, leopar.

f. (201b/12)

[= 1]

fülful: < Ar. Kara biber.

f. (119a/2)

f. + den (116a/15), (117a/9)

[= 3]

fünūn: < Ar. Fenler, bilimler.

f. + da (131a/7), (177b/17)

f. + ı (131a/7), (200b/12), (200b/16), (4b/16), (5a/10), (5a/6)

[= 8]

fürkā: < Ar. Kökünden sarkıp düşen kulak.

f. (25a/11), (25a/7)

[= 2]

fürsān: < Ar. 1. Usta biniciler. 2. Atlılar.

f. (20a/11), (20a/13)

f. + a (76b/7)

f. + uḡ (4b/12)

[= 4]

fürū: < Ar. 1. Dal, budak. 2. Tomurcuk. 3. Bir aslın neticesi. 4. İkinci derecede ehemmiyeti olan [şey].

f. + una (132a/1)

[= 1]

fürûc: <Ar. “ferc” 1. Aralık, yarık, çatlak. 2. Dişilerde tenasül âleti, avret, ut yeri, edep yeri.

f. + ı (40a/1), (40a/2)

f. + ından (42b/2)

f. + uñ (40a/4), (40a/5)

[= 5]

fürüsiyyet: <Ar. 1. Süvarilik, binicilik. 2. At yetiştirme bilgisi.

f. (131a/15), (131b/13), (134a/10), (137b/3), (138b/14), (160a/2), (185b/1), (185b/2), (191a/11), (19a/14), (200b/14), (201b/10), (20a/9), (2b/8), (3a/10), (4b/16), (5a/16), (5a/2), (5b/10), (5b/9), (5b/9), (6a/14), (6a/16)

f. + de (131b/16), (131b/9), (137b/1), (137b/8), (180b/8), (20b/7), (77b/4)

f. + den (74b/16), (85a/9)

f. + i (145b/1), (170a/12), (180b/5), (185b/9), (200b/13), (201b/15), (3b/2), (6a/4), (80b/13)

f. + in (167b/10)

f. + iñ (131a/11), (132b/11), (132b/9), (132b/9), (135a/5), (180b/3)

f. + üñ (201b/11), (20a/4), (77b/4)

[= 51]

fürüsiyyet’ ilmi: <Ar. At biniciliği ilmi.

f. + nde (19a/14), (34b/4)

[= 2]

fütür: <Ar. 1. Zayıflık, gevşeklik, bezginlik, usanma, usanç, bıkmak. 2. Keder, ümitsizlik.

f. (110b/2), (176a/8), (72a/2)

[= 3]

fütür: <Ar. Tırnağın nüsûru etrafında olan yumuşak şey.

f. (30b/11), (30b/12), (30b/3), (39a/13), (39a/15)

f. + uñ (39a/15)

[= 6]

-G-

ğabarā: <Ar. Sırtın ortasında bulunan yüksek olan iki kemik.

g. (29b/1)

g. + sı (29b/4)

[= 2]

ğāfil: <Ar. Gaflette bulunan, ihmâl eden, ilerisini iyi düşünmeyen, dikkatsiz, ihtiyatsız, dalgın, tembel.

g. + degüldür (77b/9)

g. + oldı (214b/17)

[= 2]

ğaflet: <Ar. 1. Gafillik, boş bulunma, dalgınlık, dikkatsizlik, ihtiyatsızlık. 2. İhmal, endişesizlik.

g. (81a/7), (81a/8)

g. + olırsa (113b/12)

g. + olunmaya (203a/12)

g. + edesin (137b/1)

g. + étmeye (155b/13)

g. + étmeyesin (123a/14), (167a/17)

[= 8]

ğā’ib: <Ar. Görünmeyen, hazır olmayan, yok olan, kayıp.

g. + olur (111a/2)

[= 1]

ğā’ilān: <Ar. Uyluğun iki dairesine yakın olan yer.

g. (33b/10), (33b/12)

[= 2]

ğalabā: <Ar. Kalın, kaba olan boyun.

g. (27b/2), (27b/4)

[= 2]

ğalabāvān: <Ar. Boynun iki tarafında olan iki uzun etin altında ve şālīfeynüñ üstindeki boynun iki tarafı.

g. (27b/13), (27b/8)

[= 2]

ġalaṭ: < Ar. Yanlış, yanlışla.

g. + dur (216a/12)

g. + edüb (190a/5)

[= 2]

ġalebe: < Ar. 1. Galip gelme, yenme, üstünlük. 2. Çokluk, kalabalık. 3. Zaptolunmayacak derecede azgın.

g. + si (213b/12)

g. + sinünj (213b/13), (213b/17), (214a/3)

g. + edecek (148a/3), (155a/13)

g. + eder (114a/16), (138b/11), (202b/13), (204b/5), (87b/14)

g. + edince (191b/13)

g. + edüb (191a/15), (193a/16), (202a/9), (204b/12), (204b/9), (215b/9), (33b/8), (7b/3)

g. + etmege (151a/9)

g. + etmegile (2a/17)

g. + etmek (137b/15), (15b/3)

g. + etmesidür (204b/17)

[= 25]

ġālib: < Ar. 1. Galebe eden, galebe çalan, üstün gelen, yenen. 2. Daha kuvvetli.

g. (202a/7)

g. + dür (21b/17), (54a/1), (86b/13)

g. + ola (44a/1), (50a/1), (57a/16)

g. + oldı (214b/14)

g. + olmaya (47b/2)

g. + olsa (202a/16), (20b/5)

[= 11]

ġālibe: bk. ġālib

g. + olan (205a/12)

[= 1]

ġalīz: < Ar. Kaba, nezâket dışı, terbiye dışı.

g. (108b/17), (145b/11), (145b/11), (16a/13), (175b/4), (25a/17), (27b/4), (29b/17), (39a/1), (89b/10)

g. + dür (17b/1)

g. + ola (169b/9), (175b/5), (195a/11), (215a/6), (59a/8), (89a/7), (89a/7), (89b/7), (90b/13), (90b/2)

g. + olan (16a/17)

g. + olmaya (169a/14), (90a/1)

g. + olur (108b/9), (109a/16)

g. + eder (108b/7)

[= 27]

ġalīza: < Ar. 1. Kaba, nezâket dışı, terbiye dışı. 2. Şeffaf olmayan, kalın sık.

g. (27b/4)

[= 1]

ġalīzlıġ: < Ar. + T. Kabalık, kalınlık.

g. + ı (26a/3)

[= 1]

ġalle: < Ar. 1. Zahîre, mahsul, ekin. 2. Îrât, gelir.

g. + lerinden (211b/4)

[= 1]

ġamāme: < Ar. 1. Karartı, örtü. 2. Bulut, bulut rengi.

g. (49b/2), (54a/4)

g. + ye (115a/14)

[= 3]

ġamaz: < Ar. 1. Göz kırpmak. 2. Topal gibi yürümek.

g. (103b/17)

g. + uñ (104a/4)

[= 2]

ġāmiz: <Ar. Anlaşılması güç olan, anlaşılmaz, karışık, kapalı [söz].

g. (33b/14)

[= 1]

ġamm: <Ar. Keder, tasa, kaygı, dert.

g. (210a/12)

g. + dan (14b/1)

[= 2]

ġammāz: <Ar. Birine, iftira ederek zarar veren, münafık, fitneci, koğucu.

g. + lardan (209a/14)

[= 1]

ġanem: <Ar. Koyun.

g. (118b/15)

[= 1]

ġanī: <Ar. Zengin, varlıklı, bol, doygun.

g. + dūr (104a/12)

g. +  der (105a/3)

[= 2]

ġanīmet: <Ar. 1.  alışmaksızın elde edilen şey, emeksiz kazan . 2. D şmandan alınan mal. 3. Tesad fi ve faydalı durum. 4. Beklenmeyen kazan .

g. (12b/12), (2b/13)

[= 2]

ġar b: <Ar. 1. İki kuyruk sokumu kemiğinin başlarının sağrıda birleştiği yer. 2. "ġur b" Karga.

g. (28b/13), (29a/8), (93b/11)

g. + ı (103b/9)

[= 4]

ġar 'ib: <Ar. Acaib şeyler, hayret edilecek şeyler, tuhaflıklar.

g. + den (185b/17)

[= 1]

ġar z: <Ar. 1. Hedef, gaye, maksat, meyil, istek. 2. Gizli d şmanlık, kin, k t  niyet.

g. (201b/16)

[= 1]

ġarb: <Ar. 1. G neşin battığı taraf, g nbatısı, batı. 2. Memleketimizin y n ne g re Avrupa.

g. + unda (120a/6)

[= 1]

ġ ret: <Ar.  apul, yağma; akın, [eski zamanlarda] d şman toprağına yağma i in yapılan saldırış.

g. + ler (108a/3)

[= 1]

ġ r-ı cer : <Ar. Cer  mağarası.

g. + da (4a/1)

[= 1]

ġ r b: <Ar. 1. Kimsesiz, zavallı. 2. Gurbette, kendi memleketinin dışında bulunan, yabancı. 3. Tuhaf, şaşılacak, bambaşka.

g. (21a/5)

g. + olan (138a/6)

[= 2]

ġ r m: <Ar. 1. Alacaklı 2. Hasım, rakip.

g. + id r (160b/1)

g. + in (158a/1)

g. + inden (161a/1)

[= 3]

ġ r : <Ar. 1. Suya batma; batma; batırma. 2. Boğulma, boğma.

g. + olmakdan (210a/1)

[= 1]

ġ r -ı baır-ı vaıdet: <Ar. Teklik, birlik denizinde boğulma, batma.

g. + oldukdan (2a/8)

[= 1]

ġarġ-ı deryā-yı ʿilm-i kadir: < Ar. Kudretli ilimlerin denizinde boğulma, batma.

g. (3a/12)

[= 1]

ġarġ-ı envār-ı cemāl: < Ar. Yüz güzelliğinin nurlarında boğulma, batma.

g. + eyledi (1b/5)

[= 1]

ġarġ-ı füyūz: < Ar. Feyzlerde boğulma.

g. (201b/7)

[= 1]

ġaṣūn: < Ar. Dal, ağacın dalı.

g. + dur (29b/10)

[= 1]

ġasl: < Ar. 1. Ölüyü yıkama, temizleme. 2. Yıkama; yıkanma.

g. + edeler (119a/12)

g. + edersin (95a/15)

g. + edesin (119a/1), (122a/15), (126b/8), (216b/3)

g. + etmekdür (95a/13)

[= 7]

ġāṣiye: < Ar. 1. Kıyâmet. 2. Ötü, zar, perde. 3. At eyerinin altına örtülen sırmalı veya seritli örtü.

g. + sidür (32a/3)

[= 1]

ġavr: < Ar. Dip, esas, hakikat.

g. + ına (97b/4)

[= 1]

ġāyet: < Ar. 1. Nihayet, uç, son. 2. Çok, fazla, son derece.

g. (117a/14), (140b/4), (179b/5), (36b/9), (70b/4), (73b/15), (73b/5), (81a/6), (98b/14)

g. + de (23b/13)

g. + den (73b/14)

g. + e (199a/14), (19b/5), (73b/8)

g. + i (23b/12), (67a/17)

g. + ile (138a/9), (179a/4), (186a/14)

g. + le (87b/5)

[= 20]

ġāyet-i baʿide: < Ar. Umulmadık netice, sonuç.

g. + den (38a/3)

[= 1]

ġāyra: < Ar. Fazlasıyla çukur olan göz.

g. (26a/3), (26a/9)

[= 2]

ġayr: < Ar. 1. Ayrı, başka, özge, artık, diğer, ma'dâ, değil. 2. Yabancı, bildik olmayan.

g. (126b/9), (171a/16)

[= 2]

ġayrâ: < Ar. İki kulağın ucu, sonu.

g. (25a/4), (25a/6)

[= 2]

ġayret: < Ar. Çalışma, çabalama

g. (204b/11), (204b/12), (204b/16)

g. + lerin (204b/14)

g. + edesin (135b/11)

[= 5]

ġayrı: bk. ġayr

g. (102a/5), (104b/6), (105a/2), (106b/12), (107a/7), (107b/3), (112a/3), (113b/12), (115a/17), (115a/8), (120b/6), (123a/15), (127a/13), (132a/15), (132b/12), (134b/2), (137b/1), (137b/5), (138a/15), (140b/10), (140b/11), (145b/5), (145b/6), (147b/11), (148b/5), (150b/4), (151a/10), (153b/9), (161a/1), (16b/10), (170b/2), (170b/5), (175b/2), (175b/5), (177a/16), (178a/10), (178a/17), (180b/13), (180b/16), (181a/9), (182b/12), (186a/1), (186b/12), (187a/3),

(187b/16), (188b/8), (189a/14), (189b/8),
(193a/2), (194b/11), (195b/5), (197a/10),
(197a/9), (19b/11), (200a/4), (202a/11),
(204b/14), (204b/4), (205a/11), (205a/17),
(205b/2), (205b/5), (205b/8), (208b/8),
(209a/7), (212a/5), (21a/6), (21b/4),
(21b/8), (23b/5), (24a/5), (42b/11),
(42b/4), (55b/2), (73a/3), (75a/16),
(75b/10), (76b/7), (7b/14), (82b/16),
(8a/16), (98a/9)

g. + da (186a/16)

g. + dan (101b/2), (190a/10), (199a/9),
(67b/1)

g. + dur (28b/7)

g. + lardan (11b/1), (19a/17)

g. + olsun (37a/7)

g. + sı (215a/12)

g. + sında (195a/7)

g. + ya (195b/11)

[= 94]

ğayr-ı kavm: < Ar. Başka kavim, millet.

g. (170a/7)

[= 1]

ğayr-ı mükedder: < Ar. Başka bulanık, bildik olmayan bulanıklık.

g. (117b/3)

[= 1]

ğayr-ı mü'ekke: < Ar. Bir kılıç türü.

g. (171b/1)

[= 1]

ğazā: < Ar. Din uğruna savaş.

g. (130b/10), (67a/14), (67a/15)

g. + ya (11a/7), (189a/15), (203a/16),
(7b/13), (7b/16), (9b/5)

[= 9]

ğazā: < Ar. Seksek ağacı, sütleğen.

g. (14a/12), (14a/12)

[= 2]

ğazā ağacı: < Ar. + T. Seksek ağacı, sütleğen.

g. + ndan (14b/5)

g. + nuñ (14b/3)

[= 2]

ğazab: < Ar. Dargınlık, kızgınlık, darılma, kızma, hiddet, öfke.

g. (204b/15)

g. + ı (22a/7)

g. + ından (205a/6)

g. + ıyla (8b/2)

g. + éde (209a/14), (214b/2)

g. + éden (21a/15)

g. + éderler (214b/3)

g. + étmesinde (204b/2)

[= 9]

ğazāt-ı mü'minīn: < Ar. Mü'minlerin, Müslümanların din uğruna savaşları.

g. (130b/9)

[= 1]

ğazī: < Ar. Gaza eden, ordunun başına geçen, savaşan; savaştan sağ ve muzaffer dönen.

g. + ler (203a/9), (204b/9)

g. + leri (5b/13)

g. + lerüñ (12b/13), (204b/10)

g. + oldı (7b/3)

[= 6]

ğazīrān: < Ar. Cā'irteyn (Anüs, kış çıkıntısı, atın kuyruğunun uyluklarına değer yerleri.) ile kuyruk dibi arasındaki yer.

g. (33a/4), (33a/7)

[= 2]

ğazr otı: < Ar. Hasır otu; hayvanın sütünü çoğaltan, yaprağı tere yaprağına benzer bir bitki.

g. (119b/8)

[= 1]

géc: Geç.

g. (209a/2)

[= 1]

géce: Genellikle saat 22'den itibaren gün ağarınca kadar geçen süre, tün, şeb.

g. (117a/13), (11b/8), (120b/16), (121b/7), (124b/16), (126b/17), (12b/12), (13a/8), (14b/4), (14b/5), (175b/15), (19a/11), (19a/4), (19a/6), (207a/5), (216b/11), (40a/8), (84b/4), (84b/8), (89a/15), (96a/5), (96b/11), (96b/8)

g. + de (16a/6), (96a/9)

g. + nüñ (117a/15), (18b/2), (18b/3), (19a/3), (96a/8)

g. + si (74a/16)

[= 31]

gécelen-: Gecelenmek, kalınmak.

g.-e (94a/16)

g.-ürler (14b/3), (14b/4)

[= 3]

gêç-: Geçmek.

g.-esin (166b/7)

[= 1]

gec-: Geçmek.

g. (154b/8), (155b/11), (155b/11)

[= 3]

gecici: Geçici.

g. (148b/7)

[= 1]

gecmeg: Geçme işi.

g. + e (195a/9)

[= 1]

geç-: Geçmek. bk. gec-

g. (82a/13)

g.-di (12a/9), (214a/17), (214b/13), (215a/1)

g.-dükdenşonra (116b/12), (117b/12), (69b/9)

g.-e (118b/4), (123b/3), (192a/16), (42a/4), (42a/7), (42a/8), (83a/15), (83b/4)

g.-ene (212a/17)

g.-er (170a/17), (42a/2), (42a/3), (42a/6), (42a/6), (72b/2)

g.-erken (181a/2), (199a/2), (214b/1), (214b/4)

g.-erse (154b/14), (212a/15)

g.-ersin (156b/9), (167b/2)

g.-esin (123b/2), (197a/1), (200a/8), (200a/9)

g.-icek (166b/9)

g.-meye (198a/17)

g.-mez (133a/1)

g.-miş (117a/9), (118a/5), (206b/9), (68a/11)

g.-se (71b/14)

g.-üb (178b/9), (214b/3)

[= 45]

geçir-: Geçirmek.

g.-esin (118b/10), (124a/16)

g.-üb (120b/1), (131b/8), (181b/10), (182b/13)

[= 6]

geçmeg: Geçme işi.

g. + e (82b/11)

[= 1]

geçmek: Geçme işi.

g. (85b/1)

g. + dendür (102b/15)

[= 2]

geçün-: Geçinmek.

g.-irsin (210a/11)

[= 1]

geçür-: Geçirmek.

g. (146b/12), (146b/13)

g.-dükdenşonra (121b/9)

g.-e (147a/8), (154b/14)

g.-esin (121a/11), (125a/12), (125b/2),
(183a/11), (183a/14), (183a/4), (183a/9),
(184b/1), (216b/15)

g.-irsin (153a/3)

g.-meyeler (97a/11)

g.-üb (117b/6), (183a/12)

g.-ür (168b/13)

[= 19]

gedik: Boşluk, eksiklik.

g. (175b/10)

[= 1]

gedük: bk. gedik

g. + eyledi (4b/9)

[= 1]

gel-: Gelmek.

g. (10b/10)

g.-di (11b/14), (206b/10), (206b/12),
(206b/13), (206b/15), (207a/2), (208a/5),
(209a/6), (209b/6), (214b/16), (37a/12),
(37a/7), (93b/4), (9b/1)

g.-diler (12a/16)

g.-dügi (141a/1), (141a/2), (204b/12),
(71a/15), (82b/1)

g.-dük (199a/13)

g.-dükde (102a/7), (175b/10), (73b/12)

g.-e (103a/15), (109a/15), (116b/13),
(143a/2), (145b/2), (147a/13), (155b/12),
(176b/16), (69b/17), (71b/12), (71b/13),
(73b/14), (76a/6), (81a/9), (82b/13),
(88a/16)

g.-ecek (207b/15)

g.-en (179a/3), (180b/14)

g.-ene (12b/15), (12b/16), (12b/16)

g.-esin (177b/3), (184a/11), (76b/5)

g.-imez (200a/10)

g.-ince (116b/12), (210b/5), (74a/2)

g.-mese (87a/12)

g.-mesün (140b/5)

g.-meye (122a/13), (191b/17), (34b/11),
(72a/2)

g.-mez (75b/1)

g.-mezlerse (166b/2)

g.-mezse (13b/10)

g.-mişdür (170b/8)

g.-se (141a/2), (167b/10), (167b/4),
(175b/8), (206b/3), (20b/12), (73b/9),
(76b/13), (98a/4)

g.-señ (87b/4)

g.-üb (117b/17), (13b/16), (153b/2),
(167b/4), (181b/13), (204b/16), (206b/15),
(209a/5), (210a/16), (210b/12), (36a/9)

g.-ür (102a/13), (102a/14), (104b/8),
(108a/4), (113b/6), (115a/13), (11b/13),
(170a/15), (185b/12), (18b/3), (193b/2),
(213b/8), (214a/5), (23b/12), (24a/4),
(28a/11), (35a/4), (3b/10), (5b/8), (78b/7),
(83b/3), (86b/14), (88a/4)

g.-ürdüm (212b/5)

g.-ürler (166b/8)

g.-ürlerse (166b/2)

g.-ürse (147b/15), (148b/13), (188a/15),
(202b/13), (21a/5), (21a/9), (73b/6)

g.-ürseñ (167a/17)

g.-ürsin (150a/7)

[= 120]

gelme: Gelme işi.

g. + sine (34b/8), (73a/1)

[= 2]

gem: Atı yönlendirmek için ağzına takılan demir
araç.

g. + leri (22b/13)

g. + lerini (74b/9)

[= 2]

gêñ: Geniş.

g. (16b/6)

g. + ola (90a/15)

[= 2]

geñ(i)z: Ağız ve burun boşluğunun arka bölümü.

g. + inden (127a/10)

[= 1]

geñizlemek:

g. (85a/6), (85a/7)

[= 2]

genc: Genç, ihtiyar karşıtı.

g. + ola (19b/10)

[= 1]

genclik: Gençlik.

g. (24a/7)

[= 1]

gendene: <Far. Pırasa (*Allium porrum*).

g. (120b/11), (125a/4)

[= 2]

ger: <Far. Eğer edatının kısaltılmışıdır, nazımda
kullanılır.

g. (3b/12)

[= 1]

gercek: Gerçek, hakiki.

g. + dür (209b/9)

[= 1]

gerdün: <Far. 1. Dönücü, dönen, devreden. 2.
Felek, dünyâ, semâ.

g. + uñ (4a/11)

[= 1]

gerek: 1. Gerçekleşmesi zorunlu olarak beklenen,
lazım. 2. “Gerek ... gerek ...” bağlacı.

g. (101a/4), (101a/4), (141a/3), (141a/4),
(147a/16), (147a/16), (170a/11),
(170a/12), (175a/17), (175a/17), (178a/9),
(178a/9), (180b/12), (180b/13), (180b/15),
(180b/15), (190b/15), (190b/16), (191a/8),
(191a/8), (29a/17), (29a/17), (29a/17),
(35b/8), (35b/8), (37a/6), (37a/6), (43a/2),
(43a/2), (55b/8), (55b/9), (56a/12),
(56a/12), (56a/17), (56a/17), (56a/5),
(56a/5), (56b/12), (56b/12), (56b/3),
(56b/3), (71b/6), (71b/6), (81b/3), (81b/3)

g. + dür (103b/1), (122b/1), (126b/7),
(132b/4), (133a/4), (135a/14), (136a/11),
(138b/10), (145b/11), (145b/13),
(146a/10), (150a/2), (155a/15), (167a/6),
(175b/11), (176b/2), (176b/3), (176b/3),
(178a/2), (179a/10), (179a/3), (187b/3),
(187b/4), (188a/4), (188a/7), (191a/13),
(193b/11), (193b/12), (193b/4), (194a/10),
(194a/5), (195b/11), (195b/4), (207a/15),
(207b/1), (214a/15), (24a/3), (5a/4),
(72a/17), (73a/11), (76a/15), (76b/2),
(78a/12), (84b/10), (94a/1), (94b/6),
(95b/2), (95b/2), (95b/5), (95b/8), (96a/4),
(96a/4), (98a/17), (98a/17)

g. + sin (196a/2), (207a/1)

[= 101]

gergeden: <Far. Gergedangillerden, sıcak ülkelerde yaşayan, burnunun üstünde bir veya iki boynuzu bulunan, kalın derili, saldırgan bir hayvan (*Rhinoceros indicus*).

g. (65b/1)

[= 1]

geri: Arka, bir şeyin sonra gelen bölümü, art, alt taraf, ileri karşıtı.

g. (135b/7), (156b/3), (168b/10), (18b/7), (212a/2), (74b/12), (87a/8)

g. + si (196a/17), (87a/9)

g. + sinde (102b/6), (31b/15)

g. + sinüñ (103b/14)

g. + ye (111a/8), (184a/12), (195a/13)

[= 15]

gerin-: Gerinmek.

g.-ür (113a/15)

[= 1]

gerinme: Gerinme işi.

g. + si (213b/15)

[= 1]

gerü: bk. geri

g. (100b/8), (135b/7)

[= 2]

getür-: Getirmek.

g. (210a/12), (210a/5), (36b/16), (36b/17), (37a/13)

g.-di (210a/12), (210a/14), (210a/6), (214a/14), (37a/14), (37a/15), (37a/17)

g.-diler (37a/13), (37a/8), (7b/6), (8b/12), (8b/7)

g.-düm (34a/13)

g.-e (12b/4), (68a/14), (69a/10), (69a/14), (69b/15), (70a/13), (70a/4), (70a/9), (70b/14), (72a/2), (8a/7)

g.-eler (122a/3)

g.-emesin (167b/2)

g.-enler (8a/5)

g.-esin (148b/2), (181b/10), (194a/10)

g.-esiz (6b/6)

g.-mediler (7b/7)

g.-medüüne (37a/9)

g.-mesün (67b/7)

g.-meye (211b/15), (67b/5)

g.-meyüb (2a/7)

g.-mezler (217a/15)

g.-üb (70a/17), (71a/2)

g.-ür (202a/12)

g.-ürse (192b/5)

g.-ürsin (83a/15)

[= 48]

getüril-: Getirilmek.

g.-üb (17b/15)

[= 1]

getürmeg: Getirme işi.

g. + e (87b/7)

[= 1]

getürmek: Getirme işi.

g. (108a/3), (108a/4)

g. + dür (9b/14)

[= 3]

getürt-: Getirtmek.

g.-di (37a/17)

[= 1]

gevşek: Sıkı veya gergin olmayan, gevşemiş olan.

g. (110b/1), (113a/9), (134b/5)

g. + eder (108b/1)

g. + edesin (182a/2)

[= 5]

geydür-: Giydirmek.

g.-e (98b/10)

g.-esin (94a/1)

[= 2]

geyim: Giyim.

g. (164a/1)

[= 1]

geyük: Geyik, geyikgillerden, erkeklerinin başında uzun ve çatalı boynuzları olan memeli hayvan (*Cervus elaphus*).

g. + lerin (31a/9)

[= 1]

gez: Okun, kirişe geçen ucundaki kertik.

g. + lerini (195a/14)

[= 1]

gez-: Gezmek.

g.-e (71b/10)

[= 1]

gezdür-: Gezdirmek.

g.-dügi (69a/13)

g.-e (69a/13), (69a/2), (69b/17), (70a/14), (70a/3), (70b/13), (70b/4), (73a/11), (73b/2)

g.-eler (117a/1), (120b/12), (123a/12), (95a/10)

g.-esin (120a/9), (124b/11)

g.-meye (73a/12)

[= 17]

gezdüril-: Gezdirmek.

g.-ür (41b/17)

[= 1]

gezdürme: Gezdirme işi.

g. + sin (72b/5)

[= 1]

gezdürmeg: Gezdirmek işi.

g. + e (72a/12), (72a/8)

g. + i (73a/13)

[= 3]

gezdürmek: Gezdirmek işi.

g. (72a/10)

g. + den (73a/10)

[= 2]

gezdürmemek: Gezdirmeme işi.

g. + den (114b/4)

[= 1]

gezdürtmek: Gezdirtmek işi.

g. + dür (71b/2)

[= 1]

gezle-: 1. Bir yeri ölçmek. 2. Bir hedefi vurmak için silaha gerekli doğrultuyu vermek, nişan almak. 3. Okun gezini kirişe yerleştirmek.

g.-di (207a/8)

g.-se (197a/12)

[= 2]

ğidā: < Ar. 1. İnsanı besleyen şeyler, besi. 2. Yiyip içilen şeyler.

g. + sı (216b/14)

g. + yı (97a/15)

[= 2]

ğidālan-: < Ar. + T. Yemek yemek.

g.-ur (212b/17)

g.-urlar (10a/14)

[= 2]

ğılāf: < Ar. Kılıf, kın, mahfaza; sünnet derisi.

g. + ı (110a/7), (112a/5), (90b/5)

g. + ıdur (29a/9), (32b/8)

g. + ında (111a/4)
g. + ından (200b/9)
g. + uñ (200b/10)
[= 8]

ġulāf-ı kazīb: < Ar. İnce kılıf.
g. + i (17b/10)
[= 1]

ġulzet: < Ar. Galizlik, kalınlık, kabalık, sertlik.
g. (20b/11), (38a/7), (67b/12)
g. + de (195b/13)
g. + dür (105b/2)
g. + i (169b/13), (38b/15)
g. + édüb (87a/14)
[= 8]

ġınā: < Ar. Zenginlik, bolluk. g. + dan
(108a/1)
[= 1]

ġırbāl: < Ar. Kalbur, iri delikli elek.
g. + den (68a/11)
[= 1]

ġıṣāve: < Ar. Örtü, perde, zar, deri.
g. (101b/6)
g. + de (125a/4)
g. + nün (125a/3)
g. + ola (111a/12)
g. + ye (115a/14)
[= 5]

ġıṭā: < Ar. Örtü, çul.
g. + sını (69b/3)
[= 1]

ġıṭāt: < Ar. "ġuṭāṭ" Sabah vaktinin evveli yahut gece karanlığının sonu.
g. (18b/3)

[= 1]
ġīr: < Far. 1. Harb, kavga, savaş. 2. Tutan, tutucu.
g. (2a/11)
[= 1]

gibi: Gibi edatı.
g. (102b/1), (104a/1), (104b/12), (105a/2),
(105b/10), (105b/6), (105b/7), (106a/12),
(106b/17), (107b/14), (108a/4), (108b/11),
(108b/14), (108b/7), (109a/7), (109b/1),
(109b/10), (109b/13), (109b/16), (10a/4),
(110a/1), (111a/1), (111b/5), (112a/14),
(112a/15), (112a/17), (112b/11),
(112b/15), (114a/10), (114a/13), (114a/6),
(115a/14), (115a/14), (119a/16), (11a/17),
(11a/4), (122b/7), (124a/14), (131a/3),
(131a/8), (132b/12), (132b/12), (132b/4),
(133b/11), (134a/14), (134b/5), (135a/12),
(135b/11), (135b/14), (135b/9), (136b/11),
(137a/9), (13b/13), (143a/16), (143a/8),
(144a/10), (144a/2), (145b/3), (148b/1),
(148b/11), (148b/11), (148b/7), (149a/3),
(14a/4), (14a/8), (14b/4), (14b/8),
(150a/1), (151b/4), (151b/5), (153a/13),
(153a/5), (153a/9), (154b/13), (154b/2),
(15a/10), (15a/17), (15a/6), (15a/7),
(162a/1), (16a/1), (16a/13), (16b/15),
(170a/10), (170a/8), (170a/9), (170b/6),
(171b/11), (171b/12), (171b/6), (172b/2),
(172b/5), (172b/8), (173b/4), (175b/13),
(175b/13), (175b/14), (175b/15),
(175b/15), (175b/16), (176a/16), (177a/1),
(177b/3), (178b/2), (179b/4), (17b/15),
(17b/4), (181a/1), (182a/12), (182b/1),
(183a/14), (185b/13), (185b/13), (186a/1),
(186a/13), (18b/7), (191a/10), (191a/12),
(191a/5), (191a/8), (191b/12), (191b/13),
(193a/1), (193a/16), (193a/4), (193a/5),
(194a/7), (197a/17), (199a/10), (199a/16),
(199b/2), (19a/8), (203a/15), (203b/14),
(204a/1), (204a/2), (204b/12), (204b/9),
(205a/3), (205a/6), (205b/5), (206b/11),
(206b/12), (206b/14), (206b/16), (207a/7),
(208a/10), (20a/16), (212b/10), (212b/14),

(213b/15), (213b/16), (213b/4), (214a/2),
 (214a/4), (215b/9), (216a/3), (217a/14),
 (217b/2), (21a/6), (23b/8), (24a/5),
 (25b/2), (27a/16), (31a/9), (32a/10),
 (32b/2), (35b/17), (35b/4), (37b/1),
 (39a/15), (41b/5), (41b/6), (47b/1),
 (48a/1), (49b/1), (4a/11), (52a/1), (54a/4),
 (54b/3), (57a/13), (57a/15), (57a/2),
 (57a/4), (57b/10), (57b/10), (57b/9),
 (57b/9), (57b/9), (57b/9), (57b/9),
 (58a/15), (58a/16), (5b/5), (5b/5), (60b/1),
 (61b/1), (62b/1), (62b/2), (62b/7), (67a/1),
 (68b/16), (69a/12), (70b/8), (71a/3),
 (71a/5), (71a/6), (71a/6), (71a/6), (71a/7),
 (71a/7), (71a/7), (71a/8), (71a/8), (71a/8),
 (71a/9), (71a/9), (71b/11), (72a/10),
 (72a/10), (72a/2), (72a/9), (74a/3), (76a/1),
 (77b/2), (78b/14), (78b/9), (79a/15),
 (79a/16), (79a/3), (81a/2), (81b/9),
 (82a/1), (82a/16), (82a/2), (82b/11),
 (82b/16), (82b/17), (82b/17), (82b/17),
 (83a/1), (83a/1), (83a/4), (83b/6), (84b/2),
 (85a/9), (85b/6), (85b/6), (86a/9), (87a/9),
 (87b/13), (88a/10), (88a/14), (88b/14),
 (90a/11), (90b/10), (90b/3), (93b/17),
 (96a/10), (96b/11), (96b/9), (98a/17),
 (99a/17), (99b/1)

g. + dūr (10b/17), (11a/2), (120a/6),
 (122a/17), (122b/4), (122b/8), (124b/12),
 (124b/13), (124b/14), (124b/14), (126b/9),
 (138b/12), (172b/10), (172b/12), (194b/2),
 (197b/11), (197b/14), (208a/8), (212b/6),
 (21a/15), (25a/11), (30b/13), (45a/1),
 (51a/2), (59b/14), (6a/10), (72b/10),
 (73a/6), (97a/2)

g. + dūrler (20a/14), (20a/14)

[= 295]

giciyig: Giciyik, kaşıntı.

g. + i (97a/1)

[= 1]

gid-: Gitmek.

g.-e (72b/6), (73b/1), (73b/12), (74a/10),
 (78a/6), (81a/13)

g.-ecegi (191a/3)

g.-ecek (153b/6), (191a/13), (78b/4)

g.-en (211b/6), (213a/5)

g.-enler (208a/7)

g.-er (104b/8), (113b/8), (114b/2),
 (190b/4), (195a/8), (197b/14), (32a/7),
 (84a/10), (84a/9), (85b/9), (89a/6)

g.-erdi (211a/13)

g.-erken (176b/1), (205b/10), (211a/14)

g.-erlerdi (206b/5)

g.-ersin (148b/17), (167a/9)

g.-esin (167a/9), (200a/5), (200a/6)

g.-ince (117b/13)

g.-üb (177b/2), (70a/1)

[= 37]

gider-: Gidermek.

g.-e (216a/15), (69a/7), (70a/4)

g.-meye (122b/16)

g.-üb (19a/8)

[= 5]

gidil-: Gidilmek.

g.-ür (18a/14)

[= 1]

gir-: Girmek.

g. (10a/8), (154b/8), (155a/11)

g.-duğı (57a/13)

g.-dügi (114a/17)

g.-dügiñ (166b/8)

g.-dükde (77a/5), (82b/5)

g.-e (10b/3), (126a/12), (176b/13),
 (193b/9), (76b/1)

g.-emez (188b/2)

g.-er (176b/17)

g.-esin (155a/1), (166b/10), (168b/11), (77a/13), (82b/3)

g.-mesinden (32b/13)

g.-meye (151a/14)

g.-mez (10b/3)

g.-miş (112a/17)

g.-señ (167b/3)

g.-üb (104a/11), (167a/17), (180a/2), (98b/11)

g.-ür (109a/16), (110a/12), (111a/7), (115a/2), (109a/6)

g.-ürse (96a/15)

[= 35]

girmek: Girme işi.

g. (83b/4)

g. + dür (95a/8)

[= 2]

girü: Geri.

g. (167a/10), (176b/8)

[= 2]

git-: Gitmek.

g. (13b/10)

g.-di (189a/9), (214a/11)

g.-dikdenşonra (208a/6)

g.-diler (11a/7)

g.-dügi (215b/12)

g.-dügiñi (148b/16)

g.-dük (19a/3)

g.-medi (212a/1), (212a/1)

g.-meyesin (153b/6)

g.-miş (113b/7)

g.-mişdür (136a/5), (189a/11), (194b/4)

g.-se (149a/11), (196a/12), (21b/7)

[= 18]

gitme: Gitmek işi.

g. + sin (94b/1)

[= 1]

gitmeg: Gitmek işi.

g. + e (12a/17), (136b/10)

[= 2]

giy-: Giymek.

g. (13b/17)

[= 1]

giydürmek: Giydirme işi.

g. + den (213a/6)

[= 1]

giymeg: Giyme işi.

g. + e (20b/17), (21a/2)

[= 2]

gizlen-: Gizlenmek.

g.-e (187b/12)

g.-ür (114a/2)

g.-ürse (99b/2)

[= 3]

gizlenmeg: Gizlenme işi.

g. + e (202a/13)

[= 1]

gizlü: Gizli, saklı.

g. (103b/7), (105b/15), (155b/7), (171b/12), (27a/8), (39b/7), (40a/8), (41b/3), (6a/5)

g. + dür (103a/2), (207b/7)

[= 11]

göbeg: bk. göbek.

g. + i (32a/16)

g. + inde (58a/10)

g. + ini (134a/13)

g. + üñ (32a/14), (90b/4)

[= 5]

göbek: İnsan ve memeli hayvanlarda göbek bağının düşmesinden sonra karnın ortasında bulunan çukurluk.

g. (32a/16)

[= 1]

göç-: Göçmek.

g. -üñ (9a/17)

[= 1]

göden bağırsak: Büyük bağırsak, kalın bağırsak; kalın bağırsağın son kısmı.

g. (32a/6)

[= 1]

gög(ü)s: bk. gögüs

g. + i (109a/17), (109b/8), (188a/5), (22b/11), (58a/2), (71a/16), (83a/4)

g. + idür (28a/8)

g. + inde (29b/8), (58b/2)

g. + ine (118b/2), (133b/12), (155b/14), (200b/3), (68a/1)

g. + ini (104a/9)

g. + inüñ (24a/10), (38b/14)

g. + üñ (178a/5), (31b/10), (38b/13), (89b/15)

g. + üñi (182a/6), (183b/16)

[= 24]

gögüs: 1. Vücudun boyunla karın arasında bulunan ve kalp, akciğer vb. organları içine alan bölümü, sine. 2. Bu vücut bölümünün ön tarafı, sırt karşıtı.

g. (109a/17), (16a/3), (24a/11), (29a/3), (29b/7), (29b/8), (31b/5), (32a/10), (89b/13), (89b/14), (89b/16)

g. + de (104a/4), (29b/9), (29b/9), (31b/1)

g. + den (31a/17)

g. + dür (32a/10)

g. + lerini (94a/1)

[= 18]

gögüslük: Gögüslük, hayvanlardaki göğüs bağı.

g. + leri (94a/1)

[= 1]

gök: Gök, gökyüzü.

g. (109b/17), (110a/1), (110a/2), (112a/11), (114b/15), (26a/11), (26a/5), (89a/15), (89a/15)

g. + den (12b/13)

g. + dür (213b/1)

g. + ola (215a/8)

[= 12]

gökcek: bk. gökçek

g. (179a/4), (191a/10), (197b/2), (215b/17)

g. + dür (144a/13), (169a/6), (184a/10), (194b/7), (206a/10)

g. + ola (147b/7), (147b/8), (169a/5), (169a/6)

g. + olan (212a/13)

g. + olub (137b/6)

g. + olur (197b/6)

g. + éde (73b/9)

g. + édeler (119a/13)

g. + édemez (178a/6), (178a/9)

g. + éderin (137b/5)

[= 21]

gökceklig: bk. gökceklilik

g. + i (135a/7), (135a/7), (183a/17)

g. + idür (135a/6)

g. + iñden (194b/11)

[= 5]

gökçeklik: Güzellik.

g. (197b/12)

[= 1]

gökçe: 1. Gök rengi, mavi. 2. Bu renkte olan.

g. + rek (171b/3)

[= 1]

gökçek: Güzel, sevimli (kimse).

g. (35a/11), (35a/8), (35b/1), (81a/11),
(86b/10)

g. + dür (178a/4)

g. + ola (27a/15), (59a/7), (67b/14),
(88b/14)

g. + olur (35a/4), (81b/15)

g. + éde (73b/10)

g. + éderse (87b/3)

g. + édersin (126a/16)

[= 15]

gökçeklig: Güzellik. bk. gökçeklik, gökçeklig,
gökçeklig

g. + i (36b/13), (39a/9)

g. + indendür (35a/12)

[= 3]

gökçeklig: Güzellik. bk. gökçeklig, gökçeklik,
gökçeklig

g. + ıyla (38b/1)

[= 1]

gölge: Saydam olmayan bir cisim tarafından ışığın
engellenmesiyle ışıklı yerde oluşan karanlık.

g. + de (116a/3), (174a/16), (20b/13)

g. + si (95b/8)

g. + sinün (14b/4)

[= 5]

gömlek: Vücudun üst kısmına giyilen kollu veya
yarım kollu, yakalı giysi

g. (93b/17)

[= 1]

gömül-: Gömülmek.

g.-miş (96b/2)

[= 1]

göñ(ü): bk. göñül

g. + ine (67b/7)

[= 1]

göñül: 1. Sevgi, istek, düşünüş, anma, hatırlar vb.
kalpte oluşan duyguların kaynağı. 2. Yürek.

g. + lerinün (205a/5)

[= 1]

göñüllü: 1. Bir işi yapmayı hiçbir yükümlülüğü
yokken isteyerek üstlenen. 2. Çok istekli.

g. (80b/6)

g. + olalar (8a/8)

[= 2]

gönder-: Göndermek, yollamak.

g.-di (214b/12), (214b/15)

g.-irlerdi (206b/6)

[= 3]

göndermeg: Gönderme işi.

g. + e (208b/11)

[= 1]

göndermek: Gönderme işi.

g. (207b/14)

[= 1]

gör-: Görmek.

g.-di (188b/17), (207a/10), (207a/6),
(210b/7), (211a/15), (214a/13), (214b/16),
(214b/7), (214b/9)

g.-diler (202b/7)

g.-d  (214a/10)

g.-d gi (83b/4)

g.-d gi  (199b/2)

g.-d g m (25b/2)

g.-d g   (206b/7), (68b/16)

g.-d k (105a/16), (110a/10), (186b/13), (86a/5), (88b/7), (88b/8)

g.-d kde (123a/1)

g.-d kden onra (83a/6)

g.-d ler (209b/12)

g.-d m (104b/6), (104b/7), (105b/16), (106a/1), (108b/5), (131a/16), (133a/2), (145b/10), (148a/9), (153a/8), (177a/13), (177a/9), (190a/12), (192a/4), (209b/13), (210a/2), (210a/3), (210a/9), (25b/2), (75a/1), (75a/4), (76b/11), (83a/10), (83a/11), (83a/7), (84b/13)

g.-d   (206b/7)

g.-e (148b/2), (148b/3), (187a/1), (73b/3), (73b/4), (75a/1), (83a/13), (89a/6)

g.-ecek (72a/5), (73a/9)

g.-em (212a/2)

g.-en (207b/2), (34b/11)

g.-esin (113b/7), (117b/16), (117b/3), (123b/5), (124b/9), (135b/6), (155a/6), (180a/3), (200a/11), (200a/12), (200a/13), (216b/4), (35a/11), (76a/17), (85b/5)

g.-eyim (12a/9)

g.-medik (206a/12)

g.-medim (212b/13)

g.-med k (207a/10)

g.-med m (209b/13), (209b/5), (25b/2)

g.-med   z (209a/8)

g.-mem (97a/7)

g.-memi  (119a/16), (86a/3)

g.-memi  d r (16b/3)

g.-mesen (35b/10), (35b/10)

g.-meye (114b/13), (187a/1), (89a/15)

g.-meyince (116b/9), (132a/14)

g.-mez (111a/12), (131b/15), (171a/11), (190b/6), (3b/12), (86b/1)

g.-mezdi (187a/4)

g.-mezlerdi (150b/4)

g.-se (17b/15), (72a/13), (73b/5)

g.-sen (124b/1), (150a/2), (167a/5), (167b/11), (35b/10)

g.- b (148a/3), (72a/9)

g.- r (109b/13), (207a/9), (25b/17), (58a/1), (86b/10), (8b/17)

g.- rem (143a/9), (177a/9)

g.- rl r (133a/3)

g.- rse (196a/14), (196a/14)

g.- rsin (103b/17), (103b/4), (105a/1), (105a/11), (108b/12), (109a/5), (109b/17), (110a/6), (110a/7), (111a/11), (111a/6), (111a/6), (111b/11), (112a/11), (112a/9), (112b/11), (112b/2), (112b/4), (113a/15), (114a/10), (133a/11), (14a/5), (14a/7), (14a/8), (14a/8), (14a/8), (173b/4), (206b/10), (206b/12), (206b/14), (206b/15), (87a/16), (87b/13)

g.- rsin iz (206a/10), (206a/6), (206a/7), (206a/9)

g.- rsiz (206a/5)

g.- r m (14b/12)

[= 167]

g re: Bakılırsa, hesaba katılırsa, g z  n nde tutulunca, bakarak, nazaran anlamlarında kullanılan edat.

g. (81b/9), (86a/14)

[= 2]

g rin-: G r nmek.

g.- r (17a/4), (35a/2), (58a/2)

[= 3]

görme: Görme işi.

g. + si (37b/7), (90a/7)

[= 2]

görmek: Görmek işi.

g. (205b/1), (70b/9), (70b/9), (71a/7)

[= 4]

görül-: Görülmek.

g.-memişdür (107a/4)

[= 1]

görün-: Görünmek.

g.-dügi (176a/1)

g.-mez (204a/12)

g.-üb (34b/12)

[= 3]

göster-: Göstermek.

g. (156b/11), (156b/12), (167a/3)

g.-e (160a/2)

g.-eler (41a/5)

g.-esin (216b/16), (85a/3)

g.-ir (160b/2), (163b/2)

g.-me (83b/2)

g.-ünj (12b/4), (209b/6)

[= 12]

götür-: Götürmek.

g. (146b/11), (82a/10), (82a/14)

g.-di (180a/15), (210b/3)

g.-dügünj (216b/15)

g.-dük (18a/16)

g.-e (208b/7), (41b/4), (69a/6), (70a/7), (70b/3), (72b/11)

g.-eler (119a/15), (133b/8), (134a/5), (179a/14)

g.-esin (123b/3), (216b/10), (216b/12), (216b/17)

g.-meyesin (116b/14)

g.-meyeyim (211b/17)

g.-mez (22b/4), (67a/13)

g.-mişlerdür (180a/15)

g.-üb (200b/5), (210b/2), (214b/5)

g.-ür (109b/4), (133a/4), (133a/5), (176a/3), (200b/7), (22b/10), (22b/15), (41b/1), (59b/9)

g.-ürdi (210b/8)

g.-ürler (216a/11), (216a/12)

[= 41]

götürme: Götürme işi.

g. + sinünj (178b/2)

[= 1]

götürmeg: Götürmek işi.

g. + e (155b/8)

[= 1]

götürmek: Götürmek işi.

g. (138a/6), (179a/10), (59a/11)

g. + de (22b/6)

g. + den (110b/3)

g. + dür (216a/13)

[= 6]

götürücü: Götürücü, ulaştırıcı.

g. + nünj (215b/2)

[= 1]

gövde: 1. Bir şeyin asıl bölümü. 2. Hayvanlarda baş, ayak ve kuyruktan geri kalan bölüm.

g. + si (114a/13), (216a/8)

g. + sin (100b/7)

g. + sinde (48a/1)

g. + sini (127a/10)

[= 5]

göz: Göz, görme organı.

g. (100b/9), (101b/13), (101b/14),
(101b/15), (110b/15), (111a/13),
(112b/12), (114b/15), (114b/15),
(121a/13), (121a/2), (124b/17), (17a/9),
(25b/15), (26a/1), (26a/15), (56a/16),
(56a/5), (89a/14)

g. + de (101b/16), (101b/3), (101b/6),
(101b/6), (114b/14), (115a/10), (115a/13),
(124b/14), (125a/3), (125a/5), (25b/15),
(67a/6), (94a/8), (94a/8)

g. + dür (26a/10), (26a/5), (26a/5), (26a/6),
(26a/6), (26a/8), (26a/9)

g. + e (120b/14), (124b/17), (185b/13),
(187b/13), (187b/14), (55b/12)

g. + i (110a/8), (112a/13), (125a/6),
(17a/8), (190a/15), (213a/2), (215b/5),
(25b/15), (26a/11), (26a/12), (30a/8),
(45b/1), (55b/10), (55b/9), (57a/11),
(57a/14), (89a/15), (89a/15)

g. + in (82b/17)

g. + inde (114b/13), (120b/14), (204a/12),
(25b/14), (25b/2), (30a/7)

g. + inden (55b/6)

g. + ine (125a/5), (207a/6)

g. + ini (55b/6)

g. + ler (94a/9)

g. + lerde (187b/12), (58a/1)

g. + leri (109a/16), (109b/12), (110b/1),
(110b/14), (111a/1), (111a/12), (111a/17),
(111b/3), (111b/4), (112b/12), (112b/15),
(112b/7), (117b/17), (207a/10), (213b/1),
(215a/16), (217b/2), (25b/10), (25b/12),
(25b/13), (25b/6), (25b/8), (26a/1),
(26a/16), (2a/6), (37b/8), (52a/2), (54b/3),
(55b/11), (55b/17), (55b/7), (59a/14),
(89a/14), (89a/15)

g. + leridür (25b/13)

g. + lerüm (5a/8)

g. + lerin (109a/7), (111a/13), (125a/2),
(207a/6), (35a/16), (37b/8), (38a/11),
(75a/4)

g. + lerinde (111a/12), (114a/5), (34b/12),
(93b/17), (94a/6)

g. + lerinden (109b/5), (113b/5),
(116b/12), (116b/13), (26a/2), (27a/13),
(71a/17)

g. + lerine (207a/8), (75a/4)

g. + lerini (216b/1), (70a/6), (94a/10)

g. + lerinün (111a/14), (114b/13),
(124b/2), (214a/13), (25b/11), (25b/12),
(25b/17), (35a/16), (55a/3), (90a/7)

g. + lerün (111a/1), (147a/11), (213b/14),
(56a/4)

g. + üme (207a/4)

g. + ün (101b/14), (101b/8), (103b/3),
(115a/10), (155a/4), (187b/14), (197a/10),
(213b/14), (25b/16), (26a/3), (26a/4),
(55b/17), (55b/8), (58a/5), (58a/7), (58a/8)

g. + üni (211a/12)

[= 171]

göz bebegi: İriste, içinden görüntüyü doğuran
ışınımın geçtiği, değişken açıklık.

g. + nün (217b/2)

[= 1]

gözedici: Gözetici, gözetleme yapan kimse.

g. + leri (207b/15)

[= 1]

gözedil-: Gözetilmek, gözetme işi yapılmak.

g.-ür (18a/14)

[= 1]

gözet-: Gözetmek.

g.-se (81a/7)

[= 1]

gözetmek: Gözetme işi.

g. + dür (9b/8)

[= 1]

göz kabağı: Göz yuvarlarının önünde bulunan, birbirine yaklaşarak gözü örten, kenarlarında kirpikler bulunan koruyucu organ.

g. + dur (101b/15)

[= 1]

gözlü: Herhangi bir biçimde veya renkte gözü olan.

g. (147b/11), (89a/15), (90b/1)

[= 3]

gözsüz: Gözü olmayan.

g. (206b/8), (207a/10)

[= 2]

gözyaşı: Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş

g. (114b/14)

[= 1]

ğubār: <Ar. Toz.

g. (10b/2)

g. + dan (101b/3)

g. + ı (18b/10)

g. + ına (2a/6)

g. + ından (4a/11), (4a/16)

[= 6]

ğurāb: <Ar. 1. Karga. 2. Hayvanın tırnağının içi.

g. + dur (18a/3)

[= 1]

ğurābān: <Ar. “ğurāb” Karga, kuyruk sokumu kemiğinin üzerindeki kemiklere verilen isim.

g. (17b/17)

[= 1]

ğurābeyn: bk. ġarāb

g. (29a/10)

[= 1]

ğurer: <Ar. 1. Atın alnındaki beyazlık. 2. Hayvanın ayaklarında olan sıcaklık, ateş. 3. Uzun bacaklılardan bir kuş.

g. (105a/5)

g. + i (38b/7)

[= 2]

ğurl: <Ar. Sünnet derisi.

g. (100b/15)

[= 1]

ğurm-ı sefer: <Ar. Borç, diyet gibi şeylerin geri ödenmesinin seferi.

g. (3b/13)

[= 1]

ğurre: <Ar. 1. Aklık, parlaklık. 2. Atın alnındaki beyazlık, akıtma.

g. (55b/11), (55b/12), (55b/13), (55b/16), (55b/17), (55b/3), (56a/1), (56a/3), (56a/6), (62b/7), (67a/1)

g. + de (56a/2), (56a/3)

g. + den (56a/4)

g. + si (55b/6)

[= 15]

ğurre'-i münkaṭı': <Ar. Aralıklı beyazlık.

g. + dur (55b/15)

[= 1]

ğurri'l-laṭīm: <Ar. Atın yüzünün bir tarafının beyaz olup diğerinin olmaması.

g. + dür (55b/5)

[= 1]

ğurūr: Boş şeylere güvenerek aldanma, boş şeylerle böbürlenme, kibir, kurum, kurulma; kendini yüksek ve değerli tutma hissi.

g. + dur (137b/6)

[= 1]

güsfeñd: <Far. Koyun.
g. (2b/10)
[= 1]

güsfeñd-i mazlüm: <Ar. + Far. Mazlum koyun.
g. (2b/10)
[= 1]

ğusl: <Ar. Cünüblük, hayız ve nifas hallerinden sonra din gereğince yıkanma, arınma.
g. + édeler (116a/13)
[= 1]

ğuşşalan-: <Ar. + T. Kederlenmek, kaygılanmak.
g. -alar (5b/4)
[= 1]

ğuşşün: <Ar. Ağaç dalları, filizler.
g. + unda (115a/5)
[= 1]

güyyiä: <Far. Güya, sanki.
g. (28a/17)
[= 1]

ğuyüb: <Ar. Kayıplar.
g. + ında (3b/5)
[= 1]

güc: 1. Güç, kuvvet. 2. Zor.
g. (113a/13), (23b/11)
g. + dür (109a/1)
[= 3]

güç: Güç, zor.
g. + dür (122a/10)
[= 1]

güçlü: Güçlü, kuvvetli.
g. (36a/1)
[= 1]

güd-: Gütmek.
g. -ürdi (206b/9)
[= 1]

gügercin: Güvercingillerden, hızlı ve uzun zaman uçabilen, kısa vücutlu, sık tüylü, evcilleşmiş birçok türü bulunan, yemle beslenen bir tür kuş (*Columba*).
g. (207a/5), (214b/3)
g. + i (216b/16)
g. + lerinden (214a/17)
[= 4]

gül: <Far. Gülgillerin örnek bitkisi (*Rosa*).
g. (121b/3), (124a/16), (125a/17), (125b/10), (171b/12), (4a/11)
g. + ini (118a/2)
[= 7]

gül-: Gülmek.
g. -di (209b/8)
g. -üben (4a/11)
[= 2]

gül'izâr: <Far. gül yanaklı, yanakları gül gibi kırmızı.
g. + olsun (4a/11)
[= 1]

gül şuyı: Gül suyu, gülden elde edilen su.
g. (124a/16), (125a/1), (125a/2)
[= 3]

gül yağı: Gülden elde edilen yağ, gül yağı.
g. (121b/3)
g. + n (126a/5)
g. + nı (125a/17), (125b/10)
[= 4]

gümüş: Gümüş. [Atom numarası 47, atom ağırlığı 107,88, yoğunluğu 10,5 olan, 960 °C'ye doğru sıvı

durumuna geçen, parlak beyaz renkte, kolay işlenir ve tel durumuna gelebilen element (*simgesi Ag*.)]

g. + den (145b/6), (180a/16)

g. + e (171b/4)

g. + i (9a/12)

[= 4]

gün: 1. Yer yuvarlağının kendi eksenini etrafında bir kez dönmesiyle geçen 24 saatlik süre. 2. Güneş.

g. (109a/6), (114a/10), (116a/4), (116b/16), (116b/2), (117a/13), (117a/13), (117a/16), (117a/17), (117b/14), (117b/9), (118a/1), (118a/17), (119a/5), (11a/2), (120b/16), (120b/9), (121a/1), (122a/16), (122b/14), (123a/12), (123b/10), (123b/2), (124a/5), (124b/10), (124b/16), (124b/6), (124b/9), (125a/17), (125b/11), (125b/12), (125b/12), (125b/4), (125b/7), (126a/14), (126b/6), (127a/17), (132a/16), (148a/6), (170a/1), (193a/2), (201a/15), (205b/15), (209b/1), (209b/11), (211a/13), (214a/16), (214a/9), (214b/12), (214b/7), (216b/15), (22b/16), (41a/10), (41a/10), (41a/3), (41a/8), (41b/17), (42a/2), (42a/3), (42a/3), (42a/4), (42a/6), (42a/6), (69b/5), (69b/6), (70b/7), (70b/7), (71a/5), (71a/6), (71a/9), (72a/11), (72a/2), (72a/9), (72b/6), (73b/2), (73b/9), (78a/10), (78a/5), (84b/4), (95b/15), (95b/17), (96a/9)

g. + de (10a/13), (111b/7), (117b/9), (119a/10), (119a/5), (22b/15), (69b/7), (74a/4), (97a/10)

g. + den (111b/7), (123b/3), (126b/7), (126b/8), (216b/9), (87a/1)

g. + e (117b/9), (119a/5), (120b/8), (121b/1), (123b/1), (210b/5), (41a/5), (41a/7), (42a/4), (72a/3), (87a/1), (95a/17)

g. + i (70b/7), (72a/12), (97a/10)

g. + inde (182a/15), (8a/16), (96b/14)

g. + inden (74b/16)

g. + lerde (107b/7)

g. + lerinde (94a/4), (94a/5)

g. + üñ (116b/14), (193a/12), (193a/8), (216b/10)

[= 123]

günāh: Dinî bakımdan suç sayılan iş veya davranış.

g. (81b/9)

[= 1]

günc: <? Avlayıcı bir kuş türü.

g. + dür (213a/17)

[= 1]

gündüz: Günün sabahdan akşama kadar süren aydınlık bölümü.

g. (11b/8), (96b/11), (96b/8)

[= 3]

güneş: 1. Gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren büyük gök cisim. 2. Güneş ışığı, sıcaklığı.

g. (101b/15), (110a/11), (12a/10), (169a/12), (169a/6), (169b/1), (211b/13), (212a/2), (216b/13), (94a/17), (96a/2), (96b/4)

g. + de (126b/6), (170a/2), (174a/15), (194b/4)

g. + den (169b/3), (195b/7), (216b/12), (96a/4)

g. + e (126b/4), (170a/2)

g. + i (212a/3)

[= 23]

günlük: Günlük ağacı ve bundan elde edilen zamk; ak günlük (*Boswelïa*), kara günlük (*Cortee styracis*) olmak üzere iki türü vardır.

g. + den (120a/16)

g. + dür (117a/5)

[= 2]

gürmā: < Ar. Kısa olan kulak.

g. (25a/7), (25a/9)
[= 2]

gürüldi: Gürültü.
g. + si (22a/10)
[= 1]

güz: Sonbahar.
g. (40b/15)
[= 1]

güzār: <Far. geçme, geçiş.
g. + olsun (4a/13)
[= 1]

güzel: Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran, çirkin karşıtı.
g. (120a/17), (121a/16), (121b/14), (121b/4), (12a/3), (145b/2), (169a/15), (213b/2), (35a/2), (86b/3)
g. + ola (17a/11), (19b/9), (88b/10)
g. + olursa (23b/6)
[= 14]

güzellig: Güzellik.
g. + i (214a/14)
[= 1]

-H-

hāb: <Ar. Ata seslenme ünlemlerinden biri.
h. (93b/5), (93b/5)
[= 2]

ḥabār: <Ar. Âlim, sürur, sürur meclisi.
h. + ıñ (138a/2)
[= 1]

ḥabāset: <Ar. Murdarlık, pislik, kötülük.
h. + inden (83a/6)
[= 1]

ḥabbe: <Ar. Buğday, arpa ve şâire gibi ufak ve yuvarlak olan şeyler, taneler; yuvarlaklık.

h. + den (106a/3)
h. + ler (214a/2)
[= 2]

ḥabb-ı ġār: <Ar. "ḥabbü'l-ġār" Defne tohumu, tanesi.
h. + dan (123b/7)
[= 1]

ḥabeb-i a'lā: <Ar. Yüksek, hızlı yelmek.
h. + ya (69b/11)
[= 1]

ḥabeb-i ednā: <Ar. Düşük, yavaş yelmek.
h. + ya (69b/10)
[= 1]

ḥaber: <Ar. Bir olay, bir olgu üzerine edinilen bilgi, salık.
h. (206b/7), (209b/9), (20a/16), (8b/1)
h. + i (211a/10)
[= 5]

hābī: <Ar. Ata seslenme ünlemlerinden biri.
h. (93b/5), (93b/5)
[= 2]

ḥabīr: <Ar. Haberli, bilgili.
h. (3a/12)
h. + olmaya (202a/11)
[= 2]

ḥabīs: <Ar. Kötü, alçak, pis, soysuz.
h. + dūr (111b/15)
[= 1]

ḥabīs: bk. ḥabīs
h. (115a/2)
[= 1]

ḥabs: <Ar. 1. Hapis, alıkoyma, bir yere kapama, salıvermeme, bir yere kapayıp dışarı çıkarmama, hapishane. 2. Tutma, zaptetme.

h. (104a/13), (153b/9), (80b/9), (81a/11), (81a/2), (85a/9)

h. + de (80b/9), (81b/3)

h. + den (80b/10)

h. + eyle (147a/7), (156b/5), (85a/8)

h. + eylese (131a/17)

h. + iñ (137b/12)

h. + inden (184a/8)

h. + olunursa (137a/11)

h. + olmazdan (133a/6)

h. + olundukda (81b/1)

h. + olunsa (81b/1)

h. + olunsalar (208a/1)

h. + ède (155a/1)

h. + èder (80b/13), (80b/15)

h. + èdersin (137a/3), (137a/8), (137b/12), (85a/11)

h. + èdesin (148b/15), (166b/11), (80b/10), (80b/8)

h. + èdüb (132b/7), (137a/9), (72b/3), (79b/7)

h. + ètdükde (134a/6)

h. + ètmek (132b/1), (155a/6), (85a/5)

h. + ètmeye (154b/16)

h. + ètmeyesin (80b/11)

h. + ètse (80b/16)

[= 42]

ḥabṣa'a: < Ar. Atın karnından duyulan ses, seda.

h. (32b/12)

[= 1]

ḥabs-ı tavīle: < Ar. Uzun hapis, uzun bir süre atı salıvermem.

h. (79b/10)

[= 1]

ḥabs-i ḥafif: < Ar. Hafif hapis, kısa süren alıkoyma.

h. (155a/1), (155a/9)

[= 2]

ḥacāceyn: < Ar. Atın gözlerini çevreleyen kemik.

h. (25b/12), (25b/7)

[= 2]

ḥacc-ı mebrūr: < Ar. Hayırlı, makbul hac.

h. + dur (9b/15)

[= 1]

ḥacebā: < Ar. Yüze yakın olup, yüz üzerine düşen kulak.

h. (25a/11), (25a/7)

[= 2]

ḥacebe: < Ar. Kuyruk sokumu kemiği üzerinde bulunan bir uzuv.

h. (31b/11), (32b/6)

h. + nün (32b/6)

[= 3]

ḥacer-i ermenī: < Ar. Lacivert renkli bir taş.

h. + yi (121b/12)

[= 1]

ḥācet: < Ar. İhtiyaç, lüzum, gereklik, muhtaçlık.

h. (131b/5), (135b/6), (207a/14), (207b/1), (97a/4), (97a/7)

h. + i (19b/7), (207b/2)

h. + iñ (137b/11)

h. + inde (57a/10)

h. + ine (197b/7)

h. + ini (207b/3)

h. + ler (57b/17)

h. + lerin (207a/14), (207b/5)

[= 14]

ḥācet-i mūhime: < Ar. Mühim, önemli ihtiyaç.

h. (76b/13)
[= 1]

ḥācibeyn: <Ar. <Ar. Atın gözlerinin üstünde olan kıl.
h. (25b/12), (25b/7)
[= 2]

ḥācibsiz: <Ar. + T. Perdesiz.
h. (207b/6)
[= 1]

ḥaclet: <Ar. "ḥacl" Sıçramak, sekmek.
h. (147a/10)
[= 1]

ḥacm: <Ar. 1. Bir cismin kapsadığı boşluk. 2. Oylum.
h. + i (107b/16)
[= 1]

ḥadāteyn: <Ar. Uyluk üstlerinin, iki uyluğun başıdır.
h. (33b/10), (33b/13)
h. + üñ (39b/4)
[= 3]

ḥādd: <Ar. 1. Keskin. 2. Sivri. 3. Dar.
h. (76b/2)
h. + ola (187a/6)
[= 2]

ḥadd: <Ar. 1. sınır, iki devlet toprağının birleştiği yer, kenar. 2. derece. 3. gerçek değer.
h. + i (153b/7), (186a/16)
h. + idür (24b/12), (28b/14)
h. + inden (85b/9)
[= 5]

ḥadd: <Ar. 1. Yanak. 2. Yeri yarma, yeri kazma.
h. + e (55b/12)
h. + i (151b/4), (26a/12)

h. + ine (151a/17), (153a/2)
h. + üñ (38a/16)
[= 6]

ḥaded: <Ar. Mânî, engel, set.
h. + ola (88b/9)
[= 1]

ḥadeka: <Ar. Göz bebeği, gözün siyahı.
h. + sı (26a/10), (26a/5), (26a/6)
[= 3]

ḥadem ü ḥaşem: <Ar. Hizmetçilerle maiyet halkı.
h. + üñ (207a/16)
h. + inden (211a/5)
[= 2]

ḥadīd: <Ar. 1. Öfkeli, hiddetli, şiddetli, titiz. 2. Keskin. 3. Demir.
h. (17b/9), (51a/2), (57b/1), (80b/2)
h. + dūr (105a/4), (59a/6)
h. + i (195a/9)
h. + ola (17b/8)
[= 8]

ḥadīd-i süleymānī: <Ar. Bir kılıç çeşidi. (?)
h. + yi (171a/17)
[= 1]

ḥādim-i ḥarem: <Ar. Harem hizmetlisi.
h. + i (2b/17)
[= 1]

ḥadīs: <Ar. 1. Peygamberimizin kutsal sözü. 2. Hadīsten bahseden ilim.
h. + de (11b/17), (205b/14)
h. + i (172b/10)
[= 3]

ḥadīs-i şerīf: <Ar. Şerefli, mübârek hadisler.

h. + de (58b/9)
[= 1]

ḥādīs: <Ar. 1. Meydana çıkma, ortaya çıkma, olay, kaza. 2. Hastalık, yaralanma.

h. + den (115b/6)
h. + olan (106a/12), (106a/13), (108b/12), (115a/10)
h. + olandur (108a/12), (108a/12)
h. + olur (102b/3), (107a/7), (108b/14)
[= 10]

ḥādīse: <Ar. Vakıa, yeni bir şey, ilk defa çıkan, macera olan bir nitelik ve durum.

h. + den (146a/7)
h. + nün (40b/1)
h. + olan (107b/2), (115b/8)
h. + olsa (192b/11)
[= 5]

ḥafara: <Ar. Otuz üç aylık ataverilen isim.

h. (42a/12)
[= 1]

ḥafāyif: <Ar. "ḥaff" Hafiflemek, hafif olmak, çevik olmak, acele etmek.

h. + de (133a/3)
[= 1]

ḥafcā: <Ar. 1. Uzun süre koşmaya dayanamayan at. 2. Yorgunluktan bacağı ağrımak, ayağı zayıf.

h. (36b/9)
[= 1]

ḥāfız: <Ar. 1. Hıfzeden, saklayan, koruyan. 2. Ezberleyen. 3. Kur'ân-ı Kerîm'i başından sonuna kadar ezberleyen.

h. + ları (20b/15)
h. + ola (208b/6)
[= 2]

ḥāfız-ı aḥkām-ı dīn-i metīn: <Ar. Dinin sağlam, güçlü hükümlerinin hıfzı, korunması, ezberlenmesi.

h. (2b/16)
[= 1]

ḥāfız-ı ḥudūd-ı dīn-i metīn: <Ar. Dinin güçlü sınırların hıfzeden.

h. + ḥazretlerine (130b/6)
[= 1]

ḥāfız-ı süğūr-ı islām: <Ar. İslam sınırlarını koruyan.

h. (2b/15)
[= 1]

ḥafī: <Ar. Gizli, saklı.

h. (103b/13)
h. + degildür (147b/17), (156b/16)
h. + ola (89b/1), (90b/7)
h. + olmamak (191a/13)
h. + olması (39a/1)
h. + olmaya (103a/17), (38a/5)
h. + olsa (36b/15)
[= 10]

ḥafif: <Ar. 1. Tartıda ağırlığı az gelen, yeğni, ağır karşıtı. 2. Güç veya yorucu olmayan, kolay.

h. (131b/8), (133a/5), (145b/11), (148a/1), (154b/4), (168b/9), (176a/6), (181a/13), (181b/13), (200b/15), (206a/9), (25a/2), (71a/12), (71a/13), (72a/13), (72a/15), (74b/9), (76b/2), (81b/16)
h. + dür (113b/8), (187b/16), (68a/10), (97a/5)
h. + i (76b/2)
h. + ine (86a/13)
h. + ola (137a/12), (74a/6), (74b/15), (90b/13)
h. + oldı (73b/5)

h. + olmaz (137b/6)
h. + olmazsa (176a/7)
h. + olsa (133b/17)
h. + olur (113b/8)
h. + edebilürseñ (145b/12)
h. + edeler (208a/16)
[= 36]

ḥafifü'l-ʿinān: < Ar. Hafif dizgin.
h. + ola (147b/13)
[= 1]

ḥāfir: < Ar. 1. At gibi hayvanların tırnağı. 2. Toynak. 3. Hafreden, kazan, kazıcı.
h. (39b/1)
h. + de (101b/17)
h. + dür (30b/1)
h. + üñ (30b/15)
[= 4]

ḥafız: < Ar. Allah'ın adlarındandır; muhafaza eden, saklayan, koruyan mânâsına gelir
h. (34b/5)
[= 1]

hafta: < Far. “hefte” Birbiri ardınca gelen yedi günlük dönem.
h. (122a/1), (69b/10), (69b/11), (69b/8), (69b/9), (70b/10), (72a/11), (95a/15), (95a/16), (95a/16), (95a/17)
h. + da (70b/7)
h. + nuñ (110a/5)
[= 13]

ḥāʾil: < Ar. İki şey arasında veya bir şey önünde perde olan, manî olan, arayı kapayan, engel.
h. + ola (32a/6)
h. + oldı (209b/12)
h. + olmaya (179a/2)

[= 3]

ḥāʾim: < Ar. 1. Şaşkın, hayrette. 2. Sevgiden dolayı şaşkına dönmüş, [“hâyim” şeklinde de geçer].
h. + olub (110a/13)
[= 1]

ḥāʾirtān: < Ar. İki ucanın başıdır.
h. (33a/11)
[= 1]

ḥāʾit: < Ar. 1. Dik, dikme. 2. Çit.
h. (16b/15)
[= 1]

ḥāʾiz: < Ar. 1. Hayzını, âdetini gören [kadın]. 2. Namazsız kadın.
h. (170b/6)
[= 1]

ḥaḳʿa: < Ar. Atta daire şeklinde tüyden nişan; yelek de denilir.
h. (58a/3)
[= 1]

ḥakan: 1. Türk, Moğol ve Tatar hanları için □hükümdarlar hükümdarı□ anlamında kullanılan bir unvan. 2. Osmanlı padişahlarına verilen unvan.
h. (215a/13)
[= 1]

ḥakāyık: < Ar. Doğru olan asıllar, şüphesiz bulunan şeyler, hakikatler, gerçeklikler.
h. + ı (3a/15)
[= 1]

ḥakem: < Ar. İki hasım tarafın, aralarındaki anlaşmazlığı halletmek üzere, hâkim olarak seçtikleri kimse.
h. (4a/2)
[= 1]

hâkim: <Ar. 1. Her şeye hükmeden, Tanrı. 2. Hükmeden, dâva yargılama işine me'mur olan, yargıç. 3. Üstte bulunan. 4. Kadı; vali; âmir; hükümdar, emîr.

h. + lere (12b/17)

[= 1]

hâkim-i 'ād: <Ar. Âdetlerin âlimi.

h. (171a/10)

[= 1]

hâkim-i hükm-i ezel: <Ar. En eski zamanlardaki hükümlerin hâkimi.

h. (3b/4)

[= 1]

hâkikat: <Ar. Gerçek, gerçeklik.

h. (22b/9)

[= 1]

hâkîr: <Ar. İtibarsız, değersiz, aşağı, adî, bayağı.

h. (148a/3)

[= 1]

hâkık: <Ar. 1. Allah, tanrı. 2. Doğruluk, hakikat.

h. (15b/17), (16a/8), (189a/5), (2a/10), (2a/15), (9a/6)

h. + a (4b/7), (8a/14), (8a/5), (8b/10)

h. + ı (210b/17), (94b/6)

h. + için (189a/5)

h. + ında (147a/16)

h. + ında (11a/5), (11b/5), (11b/9), (138b/8), (153b/1), (15a/12), (166b/14), (170a/7), (170b/16), (170b/17), (170b/5), (188b/10), (188b/13), (200b/15), (200b/16), (200b/16), (211b/16), (35a/6), (35a/7), (42a/16), (58b/6), (71b/2), (83b/17), (85a/11), (9b/11), (9b/9)

h. + ından (216b/5)

h. + ını (70b/9)

h. + uñ (131b/14)

[= 43]

hâkık te'ālā: <Ar. Yüce, ulu olan hakk, Allah.

h. (170b/8), (19b/14), (19b/15), (20b/10)

h. + dan (107b/3)

h. + nuñ (19b/16), (20b/9)

[= 7]

hāl: <Ar. Hâl, durum.

h. (108a/5), (112b/16), (114b/1), (148b/6), (216a/16), (23a/1), (35a/7), (8a/9)

h. + de (114a/17), (114a/17), (114b/5), (135a/2), (135b/12), (136a/16), (137a/6), (142a/1), (142a/4), (146a/17), (146b/15), (146b/7), (147a/5), (148a/17), (148b/4), (149a/10), (14a/11), (14b/4), (14b/7), (150a/5), (150a/5), (153b/5), (155b/11), (159a/2), (159b/2), (163a/1), (163b/2), (166b/6), (166b/7), (167b/12), (177b/12), (181a/10), (182a/1), (182a/5), (183b/7), (18a/16), (18b/10), (18b/7), (192a/1), (196b/10), (197a/15), (197a/3), (199a/10), (213b/10), (214b/14), (34b/15), (34b/16), (34b/17), (34b/5), (34b/6), (34b/7), (36a/12), (59b/11), (59b/9), (70b/11), (72a/4), (73b/9), (76b/14), (79b/4), (7a/10), (80b/14), (80b/7), (81a/14), (83b/11), (83b/13), (87a/2), (87a/2), (87a/3), (88b/1), (8a/15), (93b/4)

h. + i (197a/3), (21a/15), (41b/9), (67b/14), (81b/15), (126b/12)

h. + inden (193a/6), (193a/7)

h. + ini (207b/5), (214a/12)

h. + lerden (198b/16)

h. + lerin (207b/13)

h. + üñ (21a/14)

[= 91]

hāl: <Ar. 1. Çıkma, çıkarma, bırakma, soyma. 2. Herhangi bir şey dokunmuş gibi ani gelen bir hastalık. 3. Zayıf, deli, cin çarpmış gibi.

h. (101a/13)

h. + éderler (133a/11)
h. + étmeye (133a/10)
[= 3]

ḥalās: <Ar. Kurtulma, kurtuluş.
h. (191a/14)
h. + eyledi (131b/8)
h. + ı (198b/4), (198b/6)
h. + olmadı (214b/4)
h. + olmak (84b/6)
h. + olmakda (138b/4)
h. + olub (9a/10)
h. + olur (113a/2), (114a/9), (115a/12),
(118b/1), (119b/12), (120a/16), (121a/11)
h. + uñ (198b/14), (199a/3)
h. + éder (120b/15), (6a/17), (6b/5)
h. + éderler (14b/1)
h. + édüb (2b/11)
[= 22]

ḥalāt: <Ar. Haller, suretler, keyfiyetler, nitelikler.
h. + da (190b/3), (35a/1), (81a/10), (85b/6)
h. + dan (151a/7)
h. + ı (138a/13)
h. + ında (190a/4), (35a/8), (57a/10),
(72b/15)
h. + ını (20a/3)
[= 11]

ḥalāyık: <Ar. 1. mahlûklar, yaratıklar, insanlar. 2.
halayık, satın alınan kadın hizmetçi.
h. (20a/10)
[= 1]

ḥālbuki: <Ar. + T. + Far. Oysa.
h. (108a/6), (109b/16), (13b/2), (14b/12),
(14b/14), (19a/3), (206a/12), (212b/4),
(22a/13), (5b/10)

[= 10]

ḥalel: <Ar. 1. İki şey aralığı, boşluk. 2. Bozma,
bozukluk, eksiklik.
h. (190b/11), (31a/14)
h. + de (150a/4)
h. + den (150a/7)
h. + i (150b/3)
[= 5]

ḥālet: <Ar. Hâl, suret, keyfiyet, nitelik.
h. (131b/4), (132b/8), (190a/14), (26a/12)
h. + de (132b/3), (179b/15)
h. + den (35a/4)
h. + e (151a/7), (176a/8)
h. + inden (35a/5)
[= 10]

ḥālf: <Ar. Art, arka.
h. + i (28b/10)
[= 1]

ḥālī: <Ar. 1. Tenha, boş, sahipsiz yer. 2. Açık
yer.
h. (23a/3), (77a/4)
h. + degildür (111a/13), (133a/16)
h. + ola (68a/4)
h. + olmasun (133b/1)
h. + olmayalar (4b/14)
h. + olmaz (133b/12)
h. + olur (76a/1)
[= 9]

ḥāl-i ‘adem: <Ar. Yokluk hâli.
h. + de (3b/6)
[= 1]

ḥālibeyn: <Ar. Göbeği çevreleyen; görünen, açık
iki damar.

h. (32a/12), (32a/16)
[= 2]

ḥalīd bin velīd: <Ar. Kişi adı.
h. (13a/2)
[= 1]

ḥalīfe-yi ra'uf: <Ar. Çok merhamet eden halife.
h. (2b/15)
[= 1]

ḥalīfeyn: <Ar. Alınla burnun buluştuğu noktaya verilen ad.
h. (25b/7), (25b/9)
[= 2]

ḥalīk: <Ar. Yaratan, yoktan var eden, yaratıcı, Allah.
h. (115a/17)
[= 1]

ḥalīş: <Ar. Hilesiz, katkısız.
h. (107b/16), (53a/2), (59a/15), (72a/14)
[= 4]

ḥālīṣān li vecḥi'l-lāh: <Ar. Allah'ın varlığının hilesizliği, gerçekliği. (?)
h. + olmak (5a/17)
[= 1]

ḥalīṭ: <Ar. Karışım, karma, değişik otlardan oluşan yem; yonca ile saman karışımından oluşturulan yem.
h. + i (94b/10)
h. + üñ (94b/13)
[= 2]

ḥalk: <Ar. 1. Yaratma, yaratılma. 2. İcat. 3. İnsanlar.
h. (14a/14), (204a/7), (211b/16), (216a/7), (5b/10), (85a/14)
h. + a (4a/13), (85b/1)
h. + dan (204a/9)

h. + eyledi (135b/4)
h. + ı (13b/2), (145b/1), (182a/17), (187a/5), (205b/4), (215a/11), (35b/6), (36b/7), (3b/13), (75b/7)
h. + ıla (85b/2)
h. + ına (4a/12)
h. + ından (34b/2)
h. + ını (75b/6)
h. + ınıñ (39a/11)
h. + uñ (106b/8), (34b/12), (82a/12), (8a/9)
h. + étdügi (19b/16)
h. + étmemişdür (19b/14)
h. + étmişdür (75b/6)
[= 32]

ḥalk: <Ar. Boğaz, gırtlak, gırtlığa benzer su geçiti, tıraş olmak.
h. (115a/8)
h. + ı (75a/13)
[= 2]

ḥalka: <Ar. 1. Ortası boş, yuvarlak şekil. 2. Daire şeklinde olan şey. 3. Dişi atın tenasül âletinde olan halka. 4. Demirleme halkası.
h. (133a/14), (133a/15), (136b/6), (154b/8), (179a/11), (195b/15), (196a/1), (33a/13), (33b/1), (57b/12), (57b/13), (57b/13), (57b/14), (57b/15), (57b/5), (57b/6), (58a/10), (58a/5), (58a/6), (58a/6), (58a/7), (58a/8), (58a/9), (80a/1), (80a/1)
h. + da (80a/4)
h. + dur (33b/1)
h. + lar (58b/3)
h. + lara (179a/11)
h. + ları (57b/7)
h. + larınıñ (172b/3)
h. + nuñ (25b/16)

h. + ola (136a/8)
h. + olmaya (136b/7)
h. + sı (111a/7), (133a/11), (195b/15),
(57b/12), (90b/9)
h. + sina (167b/8), (184a/17)
h. + sında (115a/10), (133b/1), (56a/10)
h. + sinuñ (198a/7), (55b/15)
h. + edersin (133a/13)
h. + edüb (145b/7), (180a/16)
h. + ya (154b/8), (180b/17)
[= 51]

ḥalka: bk. ḥalka

h. (132b/13), (22a/14), (35b/14)
h. + dur (33b/5)
h. + nuñ (133a/12)
h. + y1 (79b/17)
[= 6]

ḥalkasız: Ar. + T. Halkasız, halkası olmayan.

h. (133a/16)
[= 1]

ḥalk-ı cihān: < Ar. Cihanın yaratılması.

h. + a (3b/10)
[= 1]

ḥalk-ı ümerā: < Ar. Emirlerin yaratılması.

h. (84a/12)
[= 1]

ḥall: < Ar. 1. Ekşimek, ekşitmek. 2. Sirke; sirke dökmek.

h. + olduğdanşonra (115b/17)
[= 1]

ḥall: < Ar. 1. Çözüm, açıklama, çare, halletme. 2. Bir hastalığın kriz devresi ve nihayeti. 3. Eritme.

h. + olmuş (114a/4)

h. + edemezsin (137b/7)

h. + edesin (119a/4)

[= 3]

ḥall-i beden-i dābbe: < Ar. < Ar. Hayvan bedeninin krize girmesi.

h. (101a/16)

[= 1]

ḥallü: < Ar. + T. Halli.

h. (193b/7)

h. + dür (36a/5)

[= 1]

ḥalt: < Ar. 1. Karıştırma. 2. Fena, münasebetsiz söz söyleme.

h. (108a/16)

h. + ede (36a/10)

h. + edeler (121a/1)

h. + eder (110a/9), (75b/11), (86b/4),
(87a/11)

h. + edesin (121a/6), (121b/17), (123b/15),
(125a/14), (125a/4), (125b/11), (125b/16),
(126b/17), (94b/12), (96b/8)

h. + edüb (121a/8), (125b/13), (126a/13),
(126b/3)

h. + etmeye (79b/3)

h. + etmege (80a/3)

h. + etmekden (198b/16)

h. + etmesine (87a/14)

h. + etmeye (35b/6)

[= 26]

ḥalvet: < Ar. 1. yalnız, تنها kalma, tenhaya çekilme, tenhalık. 2. تنها yer. 3. hamamın sıcak bölmesi.

h. + i (202a/13)

[= 1]

ḥalvet-niṣṣin: < Ar. + Far. Halvette, yalnızlıkta oturan.

h. (2a/3)

[= 1]

ḥam: < Far. 1. Öğütmek. 2. Bükülmüş, kıvrılmış, eğrilmiş.

h. + eder (32a/8)

[= 1]

ḥamā'il: < Ar. 1. Kılıç bağı, kılıç kayışı. 2. Nüşa, muska, tılsım

h. (176a/14), (176a/16), (179a/11)

h. + den (179a/17)

h. + eyle (176a/14)

h. + i (178b/1)

h. + ler (19a/13)

[= 7]

ḥamd: < Ar. Tanrı'ya olan şükran duygularını bildirme.

h. + ındanşonra (11a/12)

h. + i (187b/7)

h. + olsun (201a/12)

[= 3]

ḥamd-i bī-ḥadd: < Ar. Sınırsız şükür.

h. (1b/1)

[= 1]

ḥamd ü sipās: < Ar. + Far. Allah'a şükür.

h. (130b/6)

[= 1]

ḥāme: < Ar. 1. Beynin aslı, kökü. "ümm-i dimāğ" 2. Bir baykuş türü.

h. (24b/13), (24b/9), (93b/10)

h. + sine (53a/2)

[= 4]

ḥamer: < Ar. Hayvana ağzının kokusunun değişecek kadar yem vermek, atın ağzının acı acı kokması.

h. (95a/9)

h. + e (95a/8)

[= 2]

ḥamḥamete: < Ar. "ḥamḥametün" Kişneme.

h. (59a/5)

[= 1]

ḥāmil: < Ar. 1. Yüklü. 2. Gebe. 3. Hâiz. 4. Sahip, mâlik.

h. (66a/1)

h. + olan (212b/11), (212b/12)

[= 3]

ḥamīr: < Ar. Eşekler, himarlar.

h. (88a/10)

h. + de (106b/12), (28b/15)

h. + den (59b/5), (67a/8)

[= 5]

ḥamir: < Ar. 1. Maya, mayalamak. 2. Hamur.

h. (116b/6)

[= 1]

ḥamīre: bk. ḥamir

h. (115b/17)

[= 1]

ḥamiyyet: < Ar. Millî onur ve haysiyet.

h. (11a/14), (204b/12), (204b/14), (204b/16)

h. + i (204b/6)

h. + lerinden (204b/11)

[= 6]

ḥaml: < Ar. 1. Ana karnındaki çocuk. 2. Gebe olma, gebelik. 3. İsnat, atf. 4. Yük. 5. Yüklenme.

h. + eyle (87a/13)

h. + ı (168b/8), (170b/4)	[= 26]
h. + olına (188a/17)	ḥaml-i rumāḥ: < Ar. Mızrakların atılması, atılışı.
h. + ède (168b/9)	h. + ı (168a/1)
h. + èder (107b/5), (168b/12), (200a/16)	[= 1]
h. + èdersin (167a/4)	ḥaml-i šāmī: < Ar. Uzağa, yükseğe atış.
h. + èdesin (148b/12), (166b/5), (167a/3)	h. (168b/5)
h. + èdüb (86b/11)	[= 1]
h. + ètdükde (200a/6)	ḥāmm: < Ar. Kötü kokulu, kötü koku.
h. + ètme (87a/15)	h. (101a/5)
h. + ètmege (137a/2), (75b/9)	[= 1]
h. + ètmek (133b/10), (188a/15), (200a/11), (200a/14)	ḥammām: < Ar. Banyo, hamam.
h. + ètmekde (186a/17)	h. (97a/17)
h. + ètmez (200a/15)	h. + a (97a/16)
[= 23]	[= 2]
ḥamle: < Ar. Atılış, atılma, saldırış, saldırma.	ḥamr: < Ar. 1. Hayvanın ağız tadının bozulması, ata arpayı gereğinden fazla yedirmek. 2. "cemre" Kabarcık şeklinde beliren ateşli bir cilt hastalığı.
h. (138b/14), (138b/15), (148b/12), (150a/5)	h. (101a/1), (109a/4), (122b/8)
h. + de (149a/8)	h. + dan (114b/5)
h. + eyle (154b/10)	[= 4]
h. + nüñ (186a/12), (186b/3)	ḥamr: < Ar. Şarap.
h. + èdeler (166b/4)	h. (126a/10), (126a/13), (127a/7)
h. + èder (149a/8)	[= 3]
h. + èderler (166b/9)	ḥamr-ı esved: < Ar. Kara yaban eşeği.
h. + èderse (200a/8)	h. + i (127a/6)
h. + èdersin (147a/6)	[= 1]
h. + èdesin (149a/6), (150a/1), (166b/1), (166b/13), (167a/16), (167a/5)	ḥamr-ı ‘atīk: < Ar. Asil, saf yaban eşeği.
h. + èdüb (149a/8), (200a/3)	h. (116b/4), (121a/8), (127a/5)
h. + èt (156b/13)	[= 3]
h. + ètmekiçün (154b/1)	ḥamr-ı vahšī: < Ar. Vahşi yaban eşeği.
h. + ètmeyeler (167a/2)	h. + den (18b/15), (18b/3)
h. + yi (167a/4), (186b/6)	[= 2]
	ḥamr-ı vahšī sürisi: Vahşi yaban eşeği sürüsü.

h. + ne (18b/2)
[= 1]

ḥams: <Ar. 1. "ḥamse" Beş. 2. Hayvandan beş dişin çıkması.
h. (42b/3)
[= 1]

ḥān: <Far. Hükümdar, hakan.
h. (3a/1), (3a/2), (3a/2)
[= 3]

ḥanāteyn: <Ar. Burnun ucu ile burun delikleri arasındaki yer.
h. (26b/1), (26b/7)
[= 1]

ḥanāzīr: <Ar. 1. Sıraca hastalığı. 2. Verem.
h. (101a/12), (115a/8)
h. + üñ (113b/9)
[= 3]

ḥancera: <Ar. Boğazın tabakaları.
h. (28a/1)
[= 1]

ḥançer: <Ar. Ucu eğri ve sivri, kamaya benzer, silah olarak kullanılan bir tür bıçak.
h. + üñ (177a/1)
[= 1]

ḥanek: <Ar. Damak.
h. + e (27a/3)
[= 1]

ḥannā: <Ar. "ḥinnā" Kına.
h. (126a/1)
[= 1]

ḥancera: bk. ḥancera
h. (27b/9)
[= 1]

ḥarāc: <Ar. 1. Vaktiyle Müslüman olmayan teb'adan alınan vergi. 2. Haraç mezat satılığa çıkarma.
h. (202b/2), (211a/4)
h. + ı (211a/3)
[= 3]

ḥarān: <Ar. Huysuz, inatçı hayvanlar. bk. ḥarūn
h. + uñ (84b/2)
[= 1]

ḥarārāt: <Ar. Sıcaklıklar, (hastalıkta) ateşlenmeler. bk. ḥarāret
h. + ı (109b/9)
[= 1]

ḥarāret: <Ar. 1. Sıcaklık. 2. Susuzluk. 3. (hastalıkta) Ateş, yanma, humma.
h. (111b/13)
h. + den (124a/14)
h. + dür (105a/5)
h. + i (113b/13), (97a/13), (97a/14)
h. + inden (101b/15)
h. + üñ (112b/1)
[= 8]

ḥarāret-i ḡarīziyye: <Ar. Vücûdun normal harareti.
h. + si (215a/11)
[= 1]

ḥarb: <Ar. Cenk, kavga, doğuş, savaş.
h. (107b/6), (136b/8), (137b/8), (138a/11), (159a/1), (15b/8), (16a/1), (182a/14), (188b/7), (19b/13), (202b/8), (204b/10), (204b/7), (42b/5), (56b/17), (6a/1), (6a/8), (85b/8)
h. + de (137a/15), (147a/14), (147b/10), (147b/8), (15b/2), (178a/10), (180b/12), (180b/16), (20b/11), (43a/3), (5a/5)
h. + den (111a/16)

h. + e (165a/1), (202b/11), (203b/5),
(204a/13)

h. + i (208a/14)

h. + üñ (202b/9), (6a/8), (88a/6), (88a/7)

[= 39]

ḥarb-i karīb: < Ar. Yakın, uzak olmayan savaş.

h. + üñ (176a/2)

[= 1]

ḥarb-i sicāl: < Ar. Yarışmalı, kıyasıya savaş.
(Arab atasözlerinde "Harp sicaldir." denir. Yani
bazen galibiyet ve bazen mağlubiyet ile devam
eder.)

h. (15b/11)

h. + ümden (15b/11)

[= 2]

ḥarbı-ı ebyaz: < Ar. Kar çiçeği, dokuzdipli, gelge,
süsengillerden beyaz ve pembe çiçekler açan
soğanlı bir bitki, ak çöpleme (*Leuconium*).

h. + dan (116b/10)

[= 1]

ḥarc: < Ar. 1. Vergi. 2. Sarf, gider, bir iş için
kullanılan madde.

h. (3a/17)

[= 1]

ḥardal: < Ar. Hardal, turpgillerden sarı çiçekli,
deriyi yakıcı nitelikte olan ve tohumu hekimlikte
kullanılan, tadı acı ve bir yıllık bir bitki ve bu
tohumun toz durumuna getirilmiş veya sirke ile
karıştırılarak yapılmış macunu.

h. + dan (126b/1)

[= 1]

ḥareket: < Ar. 1. Sarsıntı, deprem. 2. Kımıldama,
oynama, yer değiştirme. 3. İş işleme, iş görme,
davranma. 4. Tavır, tarz, muamele, gidiş. 5. Yola
çıkma.

h. (175a/15), (179a/1), (186b/15),
(203a/10), (212a/8), (77a/10), (80b/4)

h. + den (86a/8)

h. + e (148b/2)

h. + i (112a/8), (113a/12), (135a/16),
(175b/17), (192b/11), (192b/2), (36a/6),
(86a/8)

h. + éde (135b/16), (191b/17), (203a/6),
(36a/10), (73a/16), (76a/5), (80a/16)

h. + édeler (212a/6)

h. + éder (113b/17), (20b/10), (84a/11),
(84a/12)

h. + édesin (167a/14)

h. + édüb (41b/16), (80b/17)

h. + édüğü (80a/15)

h. + étdürürsin (85a/5)

h. + étmege (76b/10)

h. + étmek (39b/17), (76b/12), (86a/7)

h. + étmese (81b/1)

h. + étmeye (203a/5), (74b/1), (99a/13)

h. + étmeysin (135b/10), (76b/5)

h. + étmez (213b/8), (86a/11)

h. + étmezsın (137a/17)

h. + étse (105a/15), (131a/14), (74b/12)

[= 50]

ḥarem: < Ar. Herkesin girmesine müsâade
edilmeyen, saygıdeğer ve kutsal yer.

h. (11b/15)

[= 1]

ḥāric: < Ar. 1. Dış, dışarı. 2. Dışarı çıkan, dışarda,
dışta. 3. Hiç ilgisi olmayan kimse.

h. (178b/10), (202a/10)

h. + den (105b/6), (105b/7), (107a/3),
(114a/8), (136a/13)

h. + e (112a/11), (112b/13), (178a/13)

h. + inde (58a/13), (58a/14)

h. + ini (134a/13)

h. + olan (201b/11)

h. + olmaya (175b/4)

[= 15]

ḥarīm: <Ar. 1. Biri için kutsal olan şeyler. 2. Harem dâiresi, harem. 3. Evin içi gibi başkasına kapalı olan yer.

h. + inden (4a/10)

[= 1]

ḥārik: <Ar. Boyun tarafından omur başıdır.

h. (106a/17), (28b/11), (28b/8), (90a/14)

h. + den (49b/2)

h. + i (90a/14)

h. + inde (106b/2)

h. + inden (37b/9)

h. + üñ (28b/10)

[= 9]

ḥarikaftayn: <Ar. Kuyruk sokumu kemiğinin başındaki kemiktir. Bu kemik aynı zamanda verkeynin [Atın iki hucbesi (Kuyruk sokumu kemiğinin böğrün altına ulaşan kısmı.) arasındır.] başıdır.

h. (33a/2)

[= 1]

ḥāriki: <Ar. Çiğın, omuz ağrısı.

h. (100b/14)

[= 1]

ḥarīr: <Ar. 1. İpek. 2. Hararetli, ateşli.

h. (74a/16), (74a/17)

[= 2]

hāris: <Ar. Harâset eden kimse, çiftçi, ekinci.

h. + ine (40a/13)

[= 1]

ḥarīş: <Ar. Hırslı, tamahkâr, bir şeye çok düşkün, lüzumundan fazla istekli.

h. + ola (205a/14)

h. + oldu (33b/8)

[= 2]

ḥāriş bin bedr: <Ar. Kişi adı.

h. (211b/15)

[= 1]

ḥārişī: <Ar. Kişi adı.(?)

h. (211b/16)

[= 1]

ḥariz: <Ar. Korunmuş, saklanmış; kaliteli, iyi.

h. (121b/15)

[= 1]

ḥariz yağı: <Ar. Korunmuş, saklanmış, kaliteli yağ.

h. + ndan (121b/15)

[= 1]

ḥark: <Ar. Çiğinden şikayet etmek.

h. (100b/14), (106b/1)

[= 2]

ḥark: <Ar. 1. Yarıp yırtma, yırtılma. 2. Su akacak yarık, ark.

h. + dan (16b/10)

[= 1]

ḥark-ı nār: <Ar. Eziyet eden, ağrı, acı veren, ateşli ağrı.

h. (101b/7)

[= 1]

ḥarm: <Ar. Mızrakla yaralamak, delmek, öldürmek.

h. + ı (147b/3), (148a/11)

[= 2]

ḥārr: <Ar. Hararetli, kızgın, sıcak, yakıcı.

h. + dur (118b/7)

h. + ola (111a/17)

h. + olur (109b/9)

[= 3]

ḥarṣ: < Ar. 1. Tarla sürme. 2. Kültür.

h. (214b/9)

[= 1]

ḥarṣ bin bedr-i ʿirākī: < Ar. Kişi adı.

h. + yi (211b/15)

[= 1]

ḥarṣ ibn-i muʿāviye bin tevr: < Ar. Kişi adı.

h. + dür (214b/7)

[= 1]

ḥartīḥ: < Ar. Siyah ve yeşil arası. bk. feres-i ḥartīḥ

h. (55a/6)

[= 1]

ḥarūn: < Ar. 1. Huysuz, inat. 2. Harın, ilerileyeceği yerde duran veya geri giden [hayvan].

h. (147b/10), (58b/14), (83b/17), (83b/7), (84a/1), (84a/5), (84b/8), (88a/13)

h. + dur (83b/9)

h. + ola (91a/1)

h. + oldı (84b/14)

h. + olsa (75b/5)

h. + olur (84a/6), (84a/7), (84a/8), (84b/11), (84b/3)

[= 17]

ḥārūn: bk. ḥarūn

h. (102a/12)

[= 1]

ḥarūnlık: < Ar. + T. Huysuzluk, inatçılık.

h. (84a/6), (84b/6)

[= 2]

ḥarūr: < Ar. 1. Güneşin kızgınlığı. 2. Gece esen sıcak rüzgâr.

h. (21b/1)

[= 1]

ḥarzehre: < Far. Zakkum ağacı.

h. (101b/5)

[= 1]

ḥaṣad: < Ar. Hayvanın ayaklarının birbirine geçmesi, bükülmesi.

h. (101a/13)

h. + uḡ (114a/17)

[= 2]

ḥaṣāʾil: < Ar. 1. Bazı et parçalarının birbirlerine değdiği yer. 2. bk. ḥaṣīlet

h. (29b/14), (33b/11), (33b/13)

[= 3]

ḥaṣānet: < Ar. Bir bina veya başka yapının zaptolunamayacak derecedeki sağlamlığı

h. (203a/17), (203b/5)

[= 2]

ḥaṣāis: < Ar. Bir şeye, birine has olan keyfiyyetler. Hasseler.

h. + i (11a/17)

[= 1]

ḥaṣāṣī: < Ar. Parlak, lekesiz.

h. (194b/6)

[= 1]

ḥaseb: < Ar. Baba tarafından gelen şeref, asîllik, soy temizliği.

h. + iyle (2b/13), (186a/11), (56b/12), (9a/5)

[= 4]

ḥasenāt: < Ar. İyilikler, iyi haller, iyi işler, hayırlı işler.

h. + ı (130b/12)

h. + ından (10a/8)

[= 2]

ḥaṣıl: bk. ḥaṣīl

h. + a (96b/13)

h. + olan (101b/5)

[= 2]

hāşıl: <Ar. Husule gelen, husul bulan, peyda olan, olan, çıkan, üreyen, türeyen, biten.

h. (190b/14), (203a/13)

h. + dur (7a/4)

h. + ola (209a/12), (20a/16), (73a/8), (79a/1)

h. + olan (101b/9), (113a/14), (113a/7), (204a/4), (20a/16), (211a/1)

h. + oldu (214a/16)

h. + olmaz (137b/6), (84b/13)

h. + olur (101b/7), (102a/11), (111b/10), (208a/13), (77b/6), (9b/9)

h. + uñ (95b/1)

[= 23]

hāşıra: <Ar. Boş böğür, böğür.

h. (32b/2)

h. + sırda (57b/14)

[= 2]

hāşilet: <Ar. " hāşilet" 1. İki uyluk ve iki pazı etinden her bir et parçası. 2. Uzvundan ayrılmamış et parçası, sinirli kaba et.

h. (30a/1)

[= 1]

hāşire: <Ar. Yan kaburga kemiklerinin üstünden görünen şey.

h. (31a/16), (31b/8)

[= 2]

hāşm: <Ar. 1. Düşman. 2. Muhalif, karşı taraf.

h. + a (147a/14)

h. + inūñ (146a/8)

[= 2]

hāşn-ı metîn ü şedîd: <Ar. Şiddet ve dayanıklılığın takviyesi, sağlamlaştırılması, güçlenmesi.

h. + eyledi (130b/10)

[= 1]

hāşr: <Ar. 1. Böğür. 2. Bel. 3. Herhangi bir şeyin orta kısmı.

h. + da (186b/1)

h. + dan (151a/17)

h. + uñdan (153b/2)

[= 3]

hāşr-ı şedîd: <Ar. Şiddetli asker kuşatması, kuşatmanın ortası.

h. + de (77b/1)

[= 1]

hāşr-ı şedîd: bk. hāşr-ı şedîd

h. + de (186b/11)

[= 1]

hāşş: <Ar. 1. Mahsus, özel. 2. Hükümdarın kendine mahsus olan. 3. saf, Hâlis.

h. + ı (59b/4)

[= 1]

hāşşeten: <Ar. Hususi olarak, özellikle, ayrıca, yalnız.

h. (137b/6)

[= 1]

hāşy: <Ar. 1. bk. hūsy 2. Hadım etmek, iğdiş etmek, burmak. 3. Hayaların aşağı düşmesi, kopması.

h. (100b/16), (32b/11)

[= 2]

hāsta: <Far. Sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız.

h. + olan (103b/6)

h. + oldılar (148a/10)

[= 2]

hāstalığ: <Far. + T. Hastalık, illet, maraz.

h. + ı (214a/8)

h. + ından (216b/6)
[= 2]

ḥaṣbe: < Ar. Ağaç, odun; yonga.
h. (145b/14), (177a/9), (191b/12)
h. + dür (169a/10)
[= 4]

ḥaṣbī: < Ar. 1. Odun yapısında, odun gibi, odunla ilgili, odun cinsinden. 2. Ağaçsıl.
h. (195a/8)
h. + den (195a/8)
[= 2]

ḥaṣem: < Ar. 1. Maiyet, yanında bulunanlar. 2. Aile. 3. Hademe.
h. (3b/13)
h. + inden (211a/5)
h. + üñ (207a/16)
[= 3]

ḥaṣīn: < Ar. katı, sert, kinci, gönül kinci, kaba.
h. + dür (194b/2)
h. + ola (208a/15)
[= 2]

ḥaṣīn: bk. ḥaṣīn
h. (109b/7), (21a/16)
h. + dür (174a/16)
h. + eyledi (21a/17)
h. + olur (111b/13)
[= 5]

ḥaṣīṣ: < Ar. 1. Kuru ot. 2. Esrar denilen "Hind keneviri" yaprağı.
h. + de (112b/11)
h. + den (101b/7)
[= 2]

ḥaṣret: < Ar. Nazik (genellikle organ için kullanılır.). 2. Toplanma.

h. (16b/11)
[= 1]

ḥaṣy: < Ar. 1. Araya sokmak, iki şeyin arasına sokmak, kenarlarını çevrelemek. 2. "ḥaṣye, ḥaṣyet" Korkma, korku.
h. (204a/6)
[= 1]

ḥaṭ: < Ar. 1. Çizgi. 2. Yazı. bk. ḥaṭṭ
h. + lar (215a/6), (217b/3), (58a/11)
[= 3]

ḥaṭā: < Ar. Yanlış, kusur, suç.
h. (146a/4), (151b/2), (41a/15)
h. + dan (136a/5)
h. + dur (104b/1), (80b/14), (80b/14)
h. + eyledi (191b/3)
h. + eylediler (190a/8)
h. + nuñ (186a/15)
h. + éder (191b/3)
h. + éderse (188a/10)
h. + édersin (167b/2)
h. + édesin (200b/4)
h. + édüb (186a/17)
h. + étdügi (191b/6)
h. + étmez (176b/17), (191a/10)
h. + étmezsın (140b/2), (200b/4)
h. + étmişdür (191b/8)
h. + étse (189b/5)
h. + yı (191a/6)
[= 23]

ḥaṭā-yı ‘aẓīm: < Ar. Büyük hata, büyük yanlış.
h. + dür (124a/14)
[= 1]

ḥaṭarlu: < Ar. + T. Tehlikeli.

h. + dur (122a/10)
[= 1]

ḥaṭar-nāk: < Ar. + Far. Tehlikeli, korkulu, korkunç.
h. (99a/13)
[= 1]

ḥaṭb-ı celīl: < Ar. Büyük iş, büyük durum.
h. (207b/8)
[= 1]

ḥātem: < Ar. 1. Kadınlık organının ağzı üzerindeki halka. 2. Mühür, üstü mühürlü yüzük.
h. (33b/5)
h. + ümdür (209b/9)
h. + üñi (196b/10)
[= 3]

ḥāṭır-ı ra'yyet: < Ar. Sürünün hâli.
h. + i (3a/8)
[= 1]

ḥāṭır-ı şerîf: < Ar. Şerefli fikirler.
h. + leri (3a/7)
[= 1]

ḥaṭmî: < Ar. Hatmi çiçeği, ebegümeçigillerden bazı cinslerinin kök ve çiçekleri hekimlikte kullanılan çok yıllık otsu bir süs bitkisi, ağaçküpesi.
h. + de (57b/16)
h. + yi (110b/2)
[= 2]

ḥaṭṭ: < Ar. 1. Çizgi. 2. Satır. 3. Yol. 4. Yazı. 5. Pâdişâh yazısı, ferman, buyruk. 6. Sıra, saf.
h. (28b/14)
h. + a (54a/4)
h. + dur (28b/16)
h. + umdur (209b/9)
[= 4]

ḥaṭṭa: < Ar. Kirpikleri birbirinden ayrık, çıkık ve büyük göz.
h. (26a/2), (26a/7)
[= 2]

ḥattâ: < Ar. Bile, hem de anlamına gelen bir bağlaç.
h. (102a/8), (104a/10), (105a/7), (106b/13), (108b/8), (111a/10), (111a/5), (111b/9), (113a/15), (114a/1), (114b/12), (11b/15), (124b/9), (12a/4), (138b/2), (13a/7), (145b/5), (145b/6), (180a/1), (18a/17), (191b/2), (199a/14), (209a/6), (211a/13), (212a/9), (25a/17), (31b/11), (55b/14), (56b/9), (5a/9), (70a/16), (78b/5), (80a/14), (80a/8), (84a/10), (84b/14), (87a/1), (95b/6), (98b/3)
[= 39]

ḥaṭṭâf: < Ar. 1. Kırlangıç kuşu. 2. Rengi sarıya çalan, çabuk çabuk yürüyen.
h. (93b/12)
[= 1]

ḥaṭṭ-ı şahbâ: < Ar. Kızıl çizgi.
h. (54a/3)
[= 1]

ḥaṭṭ-ı vâhid: < Ar. Tek çizgi.
h. (148b/7)
[= 1]

ḥātun: Kadın, bayan, hanım.
h. (210b/10), (210b/7), (210b/8)
h. + a (210b/12), (210b/9)
h. + ı (210a/10), (67a/3)
h. + ına (210a/5)
h. + lar (207a/15), (207a/17)
[= 10]

ḥaṭve: < Ar. Adım.

h. (78b/2), (78b/9), (87a/3), (87a/4),
(87a/6)

h. + den (87a/6)

h. + ye (78a/17)

[= 7]

ḥatm: < Ar. 1. Hitâma erdirmе, bitirme. 2. Kur'ân'ı başından sonuna kadar okuma. 3. Mühürleme, mühürlenme.

h. (5a/5)

h. + olupdur (4a/4)

[= 2]

hava: Hava yuvarını oluşturan, bütün canlıların solunumuna yarayan, renksiz, kokusuz, akışkan gaz karışımı.

h. (119b/11), (16b/12), (206b/9),
(209b/11), (70a/15), (70a/9), (70b/13),
(71a/2), (71a/9), (71b/2), (72a/10),
(72a/11), (72a/8), (72b/6), (95b/9)

h. + da (150b/1), (166b/5), (188b/8),
(194a/2), (195b/4), (197b/9), (199a/13),
(204a/1), (213b/7), (214a/9), (216a/2)

h. + dadur (186a/3)

h. + dan (101b/2), (119b/16), (120a/9),
(195b/7), (214b/8)

h. + nuḥ (204a/5)

h. + sı (121b/13), (201b/1), (201b/14),
(203a/5), (203a/6), (205b/13), (20b/12),
(3a/9)

h. + sinuḥ (205b/13)

h. + ya (14a/4), (15a/3), (183b/9),
(18b/13), (203a/7), (215a/11), (215a/14),
(216a/3)

h. + yı (204a/5)

[= 51]

hava aldur-: Hava aldırma, soluklandırmak.

a.-a (70a/15), (70a/9), (70b/13), (71a/2)

a.-ub (71b/2)

[= 5]

hava aldurmağ: Hava aldırma işi.

a. + a (72a/11), (72a/8)

[= 2]

hava aldurmağ: Hava aldırma işi.

a. (71a/9), (72a/10)

[= 2]

hava alındurma: Hava alındırma işi.

a. + sın (72b/6)

[= 1]

ḥavādiḥ: < Ar. Olaylar, hadiseler; meydana gelmek, ortaya çıkma.

h. (102b/17), (115a/16)

[= 2]

ḥavāfir: < Ar. 1. Hafreden, kazan, kazıcı. 2. Kabir.

h. + i (186a/1)

[= 1]

ḥavāle: < Ar. Bir işi veya bir şeyi başka birine bırakma, üstüne bırakma, ısmarlama.

h. + ederler (159b/2)

h. + édüb (158b/2)

[= 2]

ḥavālī: < Ar. Etraf, civar, çevre, yöre.

h. + sinde (36b/14)

[= 1]

havalu: Havalı, havadar.

h. (121b/17), (121b/4)

[= 2]

ḥavāmī: < Ar. Tırnağın sağ ve sol tarafı.

h. (30b/15), (30b/4)

[= 2]

havan: <Far. İçinde bir şey dövüp ufalamaya yarayan, tahta, taş, maden veya plastikten yapılan kap.

h. (116a/7), (119a/9), (125b/2)

h. + da (116a/8), (116a/8)

[= 5]

havār: <Ar. Yumuşak ve zayıf olan karniş.

h. (194a/17)

h. + ı (194b/2)

[= 2]

havāš: bk. havāšš

h. (171a/9), (77b/13)

h. (86b/12)

h. + ları (4b/17)

[= 4]

havāšir: <Ar. Boş böğür, böğür.

h. + dan (69a/3)

[= 1]

havāšš: <Ar. 1. Hassalar, keyfiyetler. 2. Muhterem, saygın olanlar.

h. + ı (200b/16), (204a/6)

h. + indandur (121a/11)

[= 3]

havāšī: <Ar. 1. Haşiyeler, derkenarlar. 2. Kuyruklar, maiyet adamları.

h. + si (202a/17)

[= 1]

havātir: <Ar. Hâtıralar, fikirler, düşünceler.

h. + ı (34b/12)

[= 1]

havāyic: <Ar. İhtiyaçlar, lüzumlu, gerekli şeyler.

h. + kazāsında (42b/9)

[= 1]

havf: <Ar. Korku; korkma.

h. (170b/4), (207a/17), (7a/13), (7a/5)

h. + dan (202b/9)

h. + ı (74a/13)

h. + ından (212a/7), (83a/12)

h. + olunmaz (104b/16)

h. + olunur (40a/2)

h. + eder (103a/8)

h. + ederler (207b/13), (213b/6)

h. + étdiklerinden (202b/10)

h. + étmeyeler (8a/9)

h. + étmez (110a/14), (148b/9)

[= 17]

havl: <Ar. Etraf, ara, civar, muhit.

h. + inde (26a/7), (33b/3)

[= 2]

havlī: <Ar. Bir yaşını dolduran at yavrusuna verilen isim.

h. (42a/10)

[= 1]

havšā: <Ar. Çekik ve çukur göz.

h. (26a/3), (26a/9)

[= 2]

havz: <Ar. Havuz.

h. (14b/4)

h. + oldukları (14b/3)

[= 2]

hay: <Ar. "Uzak dur, kaç!" anlamına gelen bir seslenme.

h. (93b/5), (93b/5)

[= 2]

hayācan: ?

h. (31a/15)

[= 1]

ḥayāşim: <Ar. "ḥaşm" Ağız ve burnun çıkış yeri.

bk. ḥayşūm

h. + den (27a/12)

h. + inde (111a/3)

h. + ine (27a/12)

[= 3]

ḥayāt-ı dünyā: <Ar. Dünya hayatı.

h. + nuḡ (9b/2)

h. + ya (9b/1)

h. + yı (7a/17)

[= 3]

ḥāye: <Far. Haya, yumurta, husye, er bezi.

h. + leri (112a/5), (57b/4)

h. + si (32b/11)

[= 3]

ḥāyelü: <Far. + T. Hayalı, yumurtalı.

h. (90b/5)

[= 1]

ḥayfā: <Ar. Bir gözü mavi diğeri maviden farklı herhangi bir renk olan göz.

h. (26a/3), (26a/11)

[= 2]

ḥaykır-: Haykırmak, bağırmak.

h.-asın (167a/13)

h.-duk (209a/6)

h.-ır (84a/11)

h.-masun (75a/5)

h.-sa (80b/17)

h.-ub (100b/3), (40a/7)

[= 7]

ḥaykırıcı: Haykırıcı, haykıran.

h. + lar (208a/7)

h. + ları (207b/15)

[= 2]

ḥaykırma: Haykırmak işi.

h. + larına (217a/1)

h. + sı (102a/15)

[= 2]

ḥaykırmaḡ: Haykırmak işi.

h. (83a/1)

h. + dan (204b/12)

[= 2]

ḥayl: <Ar. 1. At. 2. At sürüsü. 3. Atlı sürüsü. 4. Zümre, takım, guruh.

h. (11a/11), (11a/11), (163b/2), (18a/7), (19b/17), (28a/11), (34b/10), (37a/6), (37b/13), (38a/3), (3b/13), (58b/6), (79a/4), (82a/13)

h. + de (37b/11), (37b/12)

h. + i (14b/11), (37b/13), (93b/2), (93b/3)

h. + in (133a/11), (138b/17)

h. + ün (11b/5), (14b/12), (23a/16), (28a/15), (59a/4), (59b/14), (61b/1), (75a/10), (93b/9)

[= 31]

ḥayl-i āḡer: <Ar. Diğer at.

h. (42b/7)

h. + e (42b/5)

[= 2]

ḥayl-i ‘atīḡ: <Ar. 1. Saf, asil at.

h. (75b/12)

[= 1]

ḥayl-i darī‘: <Ar. Güçlü, kuvvetli, adımları geniş olan at.

h. (36b/5)

[= 1]

ḥayl-i ḡayr-ı selīm: <Ar. Kusursuz, doğru at.

h. (131a/2)

[= 1]

ḥayl-i maṣūn: <Ar. Sağlam at, korunmuş at.
h. (36a/14)

[= 1]

ḥayl-i rūḥ-ı emīn: <Ar. Güvenilir ruhlu, huyu güzel at.
h. + olan (2a/5)

[= 1]

ḥayme: <Ar. Çadır.
h. (208b/10)

[= 1]

ḥayr: <Ar. Hayır, iyilik.
h. (12b/11), (189b/2), (195a/6), (58a/1), (95a/13)
h. + yokdur (169a/3), (169a/9), (96b/14)

[= 8]

ḥayren: <Ar. Hayırla, hayır olarak.
h. (148a/12)

[= 1]

ḥayr- ı muvaffak: <Ar. Muvaffak olmuş, başarılı hayır.
h. (15b/3)

[= 1]

ḥayrlu: <Ar. + T. Hayırlı.
h. (87b/4)
h. + dur (133b/14), (6b/7), (79b/10), (95a/1), (96a/15), (9b/7)
h. + sı (59a/12), (87a/15), (94b/17), (96a/7)
h. + sıdur (58b/11), (79b/1), (96a/6)

[= 14]

ḥayrū'l-ümem: <Ar. Ümmetlerin en hayırlısı, Müslümanlar.
h. + olan (2a/9)

[= 1]

ḥayṣiyyet: <Ar. Şeref, onur, itibar, değer.
h. + ile (194a/7), (216b/11)

[= 2]

ḥayṣūm: bk. ḥayṣūm
h. (26a/17)

[= 1]

ḥayṣūm: <Ar. Burnun beyne ulaşan, burunla beynin birleştiği yer; geniz.
h. (26b/3)
h. + dan (101b/11)
h. + ı (89a/7)

[= 3]

ḥayy: <Ar. 1. Allah'ın adlarından. 2. s. diri, canlı. 3. Mikrop.
h. (13b/6)

[= 1]

ḥayvān: <Ar. Duygu ve hareket yeteneği olan, içgüdülerıyla hareket eden canlı yaratık.
h. (108a/7), (213a/6), (217a/15), (217a/17)
h. + uḡ (205b/9)

[= 5]

ḥayzūm: <Ar. Boğazdan içeri dahil olan ve yemek borusundan dönen şeydir.
h. (2a/5), (31b/13), (31b/15)

[= 3]

ḥazā'in: <Ar. Hazine.
h. (1b/4), (203b/17)

[= 2]

ḥazākat: <Ar. Naziklik, üstatlık, ustalık, uzluk.
h. (135a/6), (135b/10), (177b/12), (177b/5), (180b/5), (188a/16), (196b/12), (151a/8)
h. + dūr (156b/15)

h. + eyle (146b/8)

h. + i (138b/1)

[= 11]

hazāne: < Ar. 1. Hazne, hazîne. 2. Kalb, gönül, 3. Hazinedarlık.

h. (208b/7)

[= 1]

hazar: < Ar. 1. Sabit meskeni olanların oturdukları memleket. 2. Barış ve güven.

h. + da (36b/3), (95a/4), (95a/7)

[= 3]

hazavā: < Ar. Gevşeyip yüze doğru inen kulak çeşidi.

h. (25a/10), (25a/11), (25a/7)

[= 3]

hazer: < Ar. Sakınma, kaçınma, korunma, çekinme.

h. (206b/14), (207a/17), (20a/15), (81a/10), (97b/2)

h. + eyle (102a/12), (126b/10), (149a/6), (149a/6), (150a/8), (155a/14), (167a/1), (178b/8), (198b/8), (21a/14), (75a/2), (75a/8), (76a/2), (76a/3), (76b/10), (76b/17), (77a/14), (79b/11), (82a/17), (95a/7)

h. + eylesün (177a/12)

h. + éde (138b/3), (68b/3)

h. + édesin (137a/12), (137b/5), (147b/3), (154b/16), (168b/12), (199a/4), (200b/3), (68b/8), (79b/8), (94b/13), (96a/12), (97a/17)

h. + étmege (177a/16)

h. + étmek (102b/16)

h. + étsün (72b/12), (72b/16)

[= 44]

hāzık: < Ar. Hazakatli, işinin ehli, usta, eli uz.

h. (146a/7), (148b/9), (75b/7)

h. + degil (148b/10)

h. + ı (192a/10)

h. + larına (4b/13)

h. + olacak (155b/2)

h. + olan (135b/1), (193b/5)

h. + olasin (177b/12), (178a/4)

h. + olmasa (138b/8)

h. + olurlarsa (166b/2)

[= 13]

hāzır: < Ar. Huzurda, meydana, gözönünde olan, bizzat bulunan.

h. + ol (13b/17)

h. + olduğın (207a/17)

h. + olmazlar (189b/7)

h. + olmuş (211a/7)

h. + olsa (34b/10)

h. + olub (204b/10), (207b/2)

h. + olurlardı (205b/7)

h. + éder (80b/15)

h. + édesin (133a/8), (148b/2)

h. + édüb (15a/15)

[= 12]

hazīn: < Ar. 1. Engebeli arazi. 2. Hüzünlü, mahzun olarak, kederli, gamlı.

h. (73b/8)

[= 1]

hazīne: < Ar. Devlet malının, devlet parasının saklandığı yer.

h. + sinde (208b/10)

[= 1]

hazıl: < Ar. İyi inci, saf inci.

h. (45a/1)

[= 1]

hazm: <Ar. Hazım, sindirim, sindirme.
h. + ı (214a/5), (216b/14)
[= 2]

hazr: <Ar. Yumuşak ve taze ot.
h. + ı (124a/6)
[= 1]

hazr: <Ar. Atın koşması, koşturulması; koşuşmak.
h. (186a/17)
h. + ında (40a/12)
[= 2]

hazran: <Ar. Bevl edemeyen, işeyemeyen at.
h. (122a/8)
[= 1]

hazret: <Ar. Yüce kabul edilen kimselerin adlarının başına saygı, övme, yüceltme amacıyla getirilen unvan.
h. + inüj (131a/5)
h. + lerine (130b/17), (130b/7), (1b/1), (201a/11)
h. + lerinüj (3a/4)
[= 6]

hazret-i ömer: <Ar. Hz. Ömer, İslâm'ın ikinci halifesi.
h. + raẓīyallāhü'anhudan (180b/10)
[= 1]

hazret-i resül: <Ar. Hz Muhammed, İslâm'ın son peygamberi.
h. (13a/1)
[= 1]

hazret-i sulṭān aḥmed ḥān: <Ar. Osmanlı Devleti'nin 14. padişahı ve 93. İslâm halifesidir.
h. (4a/8)
[= 1]

haz: <Ar. 1. hoşlanma, zevklenme; sevinç, memnurluk. 2. baht, talih, nasip, saadet, kıymet.
h. + ıdur (215b/13)
h. + édmez (208a/13)
[= 2]

hecīn: <Ar. Arkasında iki hörgücü olan ve çok hızlı koşan bir cins deve.
h. (37a/3), (37a/8), (37a/9), (87b/16), (88a/1)
h. + i (37a/9)
[= 6]

hecnes: <Ar. Özel ad.
h. (12b/6)
h. + i (12b/7)
[= 2]

hecre: bk. hücret
h. (32a/13)
[= 1]

hecret: <Ar. Koltuk ardından böğüre ulaşan, karışan yer.
h. (32b/2)
[= 1]

hedeb: <Ar. Atın göz kapaklarından olan kıl.
h. (25b/14), (26a/1)
[= 2]

hedef: <Ar. 1. Nişan alınacak yer, nişangâh. 2. Yapılması tasarlanan iş, amaç.
h. (170a/17), (188b/8)
h. + édüb (2b/12)
[= 3]

hedeyān: <Ar. "hezeyān" 1. sayıklama. 2. Saçma sapan konuşma.
h. (21a/1)
[= 1]

hegbe: <Ar. "heybe" 1. At, eşek vb. binek hayvanlarının eyeri üzerine geçirilen veya omuzda taşınan, içine öteberi koymaya yarayan, kilim veya halıdan yapılmış iki gözlü torba. 2. Omza geçirilebilen tek gözlü bir tür çanta.

h. + leri (133b/8)

[= 1]

helā: <Ar. "Koş, çabuk!" anlamına gelen bir seslenme.

h. (93b/5), (93b/5), (93b/7)

[= 3]

helāk: <Ar. Ölme, öldürme, yok etme, yok olma.

h. (105a/17), (179a/1)

h. + a (108a/9), (131b/12), (137b/4), (5b/8)

h. + ıdur (95a/6)

h. + ına (23a/13)

h. + ından (202b/9)

h. + idür (84b/2)

h. + oldı (12b/8), (84b/14)

h. + olice (108b/6)

h. + olmak (74a/13)

h. + olmasıdır (80b/6)

h. + olmasın (94b/16)

h. + olsa (74a/14)

h. + olur (107a/10), (108b/12), (108b/8), (109a/1), (110a/3), (111a/16), (111b/7), (112b/5), (113a/1), (122a/9), (123a/16), (68a/7), (79b/9)

h. + eder (113a/4), (147b/6), (68b/3), (75a/2), (87b/10)

h. + etmeyesin (76a/3)

[= 36]

helākīg: Ar. + T. Helaklık, ölümlük.

h. + ıdur (79b/9)

[= 1]

helāklik: Ar. + T. Helaklık, ölümlük.

h. + dūr (73a/12)

[= 1]

helyūn toḥmī: <Far. Kuşkonmaz tohumu.

h. + nı (122a/14)

[= 1]

hem: <Far. 1. Hem bağlacı. 2. Hem, eş.

h. (3b/16), (4a/3)

[= 2]

hemān: <Far. 1. hemen, derhal, o anda, çarçabuk. 2. öylece, böylece.

h. (147b/1), (210a/12)

[= 2]

hem-‘inān: <Ar. + Far. Dizgini bir, atbaşı beraber olan, yanyana birlikte bulunan, arkadaş.

h. + olmağdan (2a/5)

[= 1]

henüz: Henüz, daha.

h. (127a/15)

[= 1]

her: Her, tüm.

h. (102a/16), (104a/12), (104b/10), (105b/15), (105b/2), (106a/14), (106a/16), (106b/15), (10a/13), (10a/13), (10a/14), (110a/16), (110a/5), (111a/14), (111a/7), (114a/10), (114a/11), (114b/17), (115a/11), (116a/1), (116a/6), (116a/7), (116b/11), (117a/13), (117b/14), (117b/6), (117b/9), (119a/5), (119a/5), (119a/5), (120b/9), (121b/8), (122a/16), (123b/10), (125a/17), (125b/12), (125b/4), (125b/7), (126a/2), (126a/3), (126b/1), (126b/14), (127a/14), (127b/5), (130b/17), (131b/3), (131b/8), (132a/10), (132a/15), (133b/11), (134a/1), (134a/16), (137a/3), (137b/13), (138a/8), (143a/8), (144a/11), (147a/8), (147b/6), (148b/6), (149a/8), (151a/4), (153a/10), (15a/2), (167b/11), (167b/7),

(168b/9), (170b/1), (171a/6), (171a/7),
(177b/8), (178a/14), (178a/6), (179b/15),
(179b/15), (179b/7), (17b/14), (180b/12),
(181a/2), (181a/3), (181a/3), (183b/11),
(185b/11), (185b/2), (186b/4), (186b/8),
(187a/15), (187b/13), (187b/4), (187b/4),
(18a/13), (190a/10), (190b/11), (191a/13),
(191b/15), (193a/14), (193a/2), (193b/17),
(194a/7), (194a/9), (195b/10), (195b/2),
(197b/1), (197b/4), (19b/5), (19b/6),
(1b/2), (201b/3), (201b/8), (202a/15),
(202b/3), (203a/10), (205b/14), (208a/13),
(212a/15), (213a/10), (215b/15), (22a/12),
(22b/1), (22b/3), (26a/12), (28a/11),
(28a/11), (28b/17), (2a/11), (2b/3),
(30a/1), (34a/5), (34a/6), (34b/14),
(35b/16), (36a/3), (36b/1), (39b/12),
(3b/17), (4b/17), (56a/12), (56b/14),
(56b/2), (59b/7), (5a/9), (5a/9), (62b/1),
(62b/2), (62b/3), (67a/5), (67b/17),
(67b/8), (68b/11), (71a/15), (71a/5),
(71a/6), (72a/11), (72a/2), (72a/9),
(72b/1), (74a/4), (74b/7), (77b/15),
(77b/15), (77b/4), (77b/9), (78a/9),
(79a/13), (7a/14), (80b/9), (82b/7),
(83a/17), (84a/11), (85a/14), (85b/13),
(85b/15), (86a/2), (87a/16), (88a/11),
(88a/14), (88b/6), (94b/17), (94b/5),
(95b/17), (95b/6), (95b/9), (96a/2),
(96a/7), (96b/1), (97a/12), (97b/15),
(98a/7), (98b/1)

[= 189]

herkankı: Herhangi.

h. (52b/1)

[= 1]

hetg: bk. hetk

h. + üñ (112b/15)

[= 1]

hetk: < Ar. Yırtma, yarma, koparma.

h. (102a/1)

[= 1]

hetk-i fı'l-cevf: < Ar. Karın yırtılması, karın boşluğu yırtılması.

h. (101a/9)

[= 1]

hevân: < Ar. Horluk, aşağılık, zelillik, alçaklık.

h. + dan (13a/7)

[= 1]

hevc: < Far. "hevîc" Havuç.

h. (119b/10)

[= 1]

hevl: < Ar. Korku.

h. (22a/5), (22a/5)

[= 2]

heybet: < Ar. 1. Korku ve saygı uyandıran görünüş, mehabet. 2. Büyüklük, ululuk, azamet.

h. (170a/10), (170b/8), (180a/3)

[= 3]

heybetlü: < Ar. + T. Heybetli, büyük, ulu, azametli

h. + olalar (8a/8)

[= 1]

heyc: < Ar. 1. Savaş, vuruşma başlama. 2. Heyecan, telâş, galeyan, tahrik. 3. Tozlu, rüzgârlı [gün].

h. (179b/9)

[= 1]

hey'et: < Ar. 1. Şekil, suret, kıyafet. 2. Görünüş. 3. Hal, durum. 4. Kurul.

h. (65a/1)

h. + i (205b/13)

[= 2]

heyhât: < Ar. Yazık, ne yazık; ne kadar uzak.

h. (190b/3)

[= 1]

heykel: < Ar. İskelet.

h. (28a/8)

h. + i (90a/14)

h. + üñ (90a/13)

[= 3]

heyza: <Ar. 1. Kolera, koleraya yakalnmak. 2. Şiddetli kusma.

h. (101a/13)

h. + nuñ (114a/2)

[= 2]

hezimet: <Ar. Bozgun, bozgunluk, savaşta bir taraf askerinin bozulması.

h. (22b/17)

[= 1]

hıfz: <Ar. 1. Koruma, saklama. 2. Ezberleme.

h. (16a/3), (201a/17), (2b/5)

h. + eyle (77b/3)

h. + eyledi (108a/8)

h. + eyler (16a/9)

h. + eylesün (73a/5)

h. + ına (138a/10), (176b/4)

h. + ında (11b/5)

h. + ını (138b/9)

h. + ınıñ (35b/13), (77b/5)

h. + olunur (17b/15), (210a/1), (93b/7)

h. + olunmağa (38a/4)

h. + olunur (34a/16)

h. + ède (14b/15), (187a/7), (195b/8), (76a/13), (94a/2)

h. + èdeler (119b/17)

h. + èder (14b/14), (16a/3), (16a/9), (22b/14), (94a/5)

h. + èderek (34b/16)

h. + èderin (16a/4), (16a/6)

h. + èderler (14a/16)

h. + èdesin (135b/12), (200a/8)

h. + èt (4a/11)

h. + ètmege (132b/8), (138a/11), (23a/3)

h. + ètmegi (23a/2)

h. + ètmekçün (134a/16), (134a/10)

h. + ètmeyesin (77a/6)

h. + ètmeyüb (176b/5)

[= 44]

hıfz-ı ahkām-ı dīn-i metīn-i kemīn: <Ar. En detaylı ve sağlam din hükümlerinin saklanması.

h. + inde (131a/1)

[= 1]

hıfz-ı hudūd-ı islām: <Ar. İslām sınırlarının korunması.

h. (1b/10)

[= 1]

hıfz-ı ‘ālem: <Ar. Âlemin, cihânın korunması.

h. (205a/8)

[= 1]

hıfz ü himāyet: <Ar. Korunma ve saklama.

h. (130b/9)

[= 1]

hılāf-ı esved: <Ar. Kara söğüt.

h. (120a/17)

[= 1]

hılt: <Ar. 1. Eski hekimlerin insan vücūdunda var saydığı safra; sevda; dem; balgam gibi dört unsurdan herbiri. 2. Bir şeye karışmış olan başka şey.

h. (108a/17), (108b/3)

h. + a (108b/1)

h. + dan (108b/17)

h. + olınub (116a/16)

h. + olub (117b/1)

h. + edeler (116a/15), (116b/6), (116b/7)
h. + edesin (118a/9), (118b/17), (119a/3),
(121a/8)
h. + édüb (118a/7)
[= 14]

ḥult-ı redî: < Ar. Kötü, yaramaz safra.
h. (108b/3)
[= 1]

ḥumāş: < Ar. İnce karınlı.
h. (18b/4)
[= 1]

ḥunnāk: bk. ḥunnāk
h. (214a/4)
[= 1]

ḥunnā: < Ar. Kına.
h. (116a/14)
[= 1]

ḥunnā yağı: < Ar. + T. Kına yağı.
h. + dur (116a/14)
[= 1]

ḥunzîr: < Ar. 1. Domuz. 2. Pis ve katı yürüklü kimse.
h. (116b/5), (116b/6), (127b/1)
h. + üñ (116a/7)
[= 4]

ḥunzîr yağı: < Ar. + T. Domuz yağı.
h. + na (116b/6)
h. + ndan (116b/5)
[= 2]

ḥurb: < Ar. Vakfın(Böğrün ortası.) diğer ismi.
h. (32b/4)
[= 1]

ḥurş: < Ar. 1. Öfke, kızgınlık. 2. Sonu gelmeyen istek, aşırı tutku.
h. + dan (197a/9)
h. + ı (193a/12), (193a/7), (213a/13),
(215b/1)
h. + ını (131a/5)
h. + uñ (167a/14)
[= 7]

ḥurs ü şıyānet: < Ar. Kızgınlık ve koruma.
h. (130b/9)
[= 1]

ḥurzet: < Ar. Boğazın alt taraftan başıdır.
h. (27b/9), (28a/1)
[= 2]

ḥuşāl: < Ar. Huylar, tabiatlar, ahlâklar.
h. (215b/14)
h. + i (180b/7)
[= 2]

ḥuşāl-i mezmūme: < Ar. Ayıp, beğenilmemiş huylar.
h. + dendür (17a/16)
[= 1]

ḥuşāl-i şāliha: < Ar. Salih, iyi huylar.
h. + dandur (17a/15)
[= 1]

ḥuşm: < Far. Kızgınlık, öfke.
h. + édüb (21a/15)
[= 1]

ḥuşn: < Ar. Sert, kaba.
h. + ola (111b/1)
[= 1]

ḥıyānet: < Ar. 1. Hayınlık. 2. Vefasız, hâin. 3. İtimâdı, güveni kötüye kullanma.
h. + eyledi (10a/8)

[= 1]	h. + étdiler (6b/13), (8b/8), (9a/9)
hıyār: <Ar. Hıyar, salatalık.	h. + étmediler (8b/12)
h. (116a/6), (116a/7)	h. + étmeyince (8b/13)
[= 2]	[= 12]
hız: Çabukluk, sürat.	hīç: <Far. Olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştiren bir söz.
h. + éde (73a/11)	h. (13b/4)
[= 1]	[= 1]
hibe: <Ar. Bağışlama; bağış.	hidāyet: <Ar. Hak yoluna, doğru yola kılavuzlama.
h. + olunmaz (170b/7)	h. + e (8a/10)
h. + étdükdenşonra (4b/5)	[= 1]
[= 2]	hiddet: <Ar. Tehdit etmek, gözünü korkutmak, gözdağı vermek.
hibret: <Ar. "hibre" Bir şeyin iç yüzünü hakkı ile bilmek, bir şey hakkındaki bilgi ve tecrübe.	h. (146b/2)
h. + i (34a/17)	[= 1]
[= 1]	hiddet: <Ar. 1. Öfke. 2. Keskinlik.
hīc: bk. hiç.	h. (182a/17), (197a/13), (197a/2), (39b/17)
h. (210a/13), (210a/7), (210a/8), (211b/3)	h. + den (203b/1), (203b/4)
[= 4]	h. + i (39a/12), (81a/13), (84b/6)
hicāb: <Ar. 1. Diyafram. 2. Perde, örtü.	h. + ile (192b/6)
h. (31b/14), (32a/5)	h. + in (212b/13)
h. + uñ (207a/16)	h. + ine (39b/5)
[= 3]	h. + iyle (38a/12)
hicābınsız: <Ar. + T. Perdesiz, örtüsüz.	[= 13]
h. (207b/4)	hiddetin: <Ar. Hiddetlice, şiddetli bir şekilde.
[= 1]	h. (126b/1)
hicret: <Ar. 1. Göç. 2. İslam takviminde tarih başı sayılan Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye göç etmesi.	[= 1]
h. (9a/4)	hidmet: <Ar. 1. İş, hizmet, vazife (görev). 2. İş görme, birinin işini görme.
h. + den (9a/3), (9a/4)	h. + éden (202b/16)
h. + eylediler (9a/3)	[= 1]
h. + édenleri (8b/9)	hidmetkār: <Ar. + Far. Hizmetkâr, hizmetçi.
h. + édüb (10a/3), (8b/9)	h. + ına (37a/11)

h. + larına (212a/8)
h. + ların (211b/11)
[= 3]

ḥifār: < Ar. < Ar. Kadınlık uzvunda (zabye) bulunan yarık.
h. (33a/13), (33b/4)
[= 2]

ḥiffet: < Ar. Hafiflik.
h. (137a/10), (180b/6), (216b/7), (74b/15), (177b/12)
h. + de (208a/17), (76a/14)
h. + dedür (152b/7)
h. + den (194a/15)
h. + e (56a/15)
h. + i (133a/4)
h. + ile (182a/7), (216a/15)
h. + inde (133a/3)
h. + le (182a/1), (182a/6)
h. + olsa (167b/11)
[= 17]

ḥiffet-i 'inān: < Ar. Dizginin hafifliği.
h. (78a/14)
[= 1]

ḥikāyet: < Ar. 1. Hikaye. 2. Anlatma.
h. (153b/11)
h. + olunur (214b/11)
[= 2]

ḥikem: < Ar. Hikmetler.
h. (4a/4)
[= 1]

ḥikke: < Ar. Kaşıntı, uyuz; kaşıma, kaşınma.
h. (101b/17)
[= 1]

ḥikke-yi minḥar: < Ar. Burun kaşıntısı.
h. (101b/7)
[= 1]

ḥikke-yi üzneyn: < Ar. Kulaklarda kaşıntı, kulak kaşınması.
h. (101b/7)
[= 1]

ḥikmet: 1. Bilgelik. 2. Tanrı'nın insanlarca anlaşılamayan amacı. 3. Gizli sebep.
h. (137b/1), (3b/7)
[= 2]

ḥilāf: < Ar. Anlaşmazlık, ayrılık, ihtilaf, fark, ayrılma, terslik, karşıtlık.
h. + ı (216a/10)
h. + incadur (214a/8)
[= 2]

ḥilāfet: < Ar. 1. Birinin yerini tutma. 2. Halifelik, peygamber vekili olarak islâmlığı koruma vazifesi.
h. (209b/4)
[= 1]

ḥilāfet-i 'uzmā: < Ar. Yüce halifelik mevkii.
h. (1b/5)
[= 1]

ḥilāfet-i zāhire: < Ar. Açık, belli, şüphesiz halifelik.
h. (2b/2)
h. + de (2b/1)
[= 2]

ḥilāf-ı vākı': < Ar. Vuku bulan ayrılık, anlaşmazlık.
h. (202b/4)
[= 1]

ḥilāl: < Ar. Ayın ilk günlerinde aldığı yay biçimi, ayça, yeni ay.
h. + e (98b/14)

h. + i (99a/3)

h. + leri (172b/5)

[= 3]

ẖile: < Ar. Birini aldatmak, yanıltmak için yapılan düzen, dolap, oyun, ayak oyunu, alavere dalavere, desise, entrika.

h. (105a/5), (107a/9), (140b/13), (167b/5), (180a/3), (182a/14), (205a/16), (75a/5), (82b/1), (82b/1), (84a/3), (84b/11), (85a/1), (94b/4)

h. + eyle (75a/7)

h. + kılınur (153a/7)

h. + si (208a/15)

h. + sinden (202b/9)

h. + sini (138a/13)

h. + ède (138b/3)

h. + èdemez (84a/1), (85b/11)

h. + èdesin (74b/7)

h. + èdüb (214a/14)

h. + ètmege (136b/10)

h. + ètmegi (208a/10)

h. + ètmek (138a/14), (177a/7)

h. + ye (166b/14)

h. + yi (166b/15), (167a/7), (167b/3), (85a/11)

[= 33]

ẖile-yi adakk: < Ar. Çok ince hile.

h. (21a/10)

[= 1]

ẖile-yi laṭife: < Ar. Yumuşak, hoş hile.

h. (176b/12)

[= 1]

ẖile-yi nāfi'a: < Ar. Faydalı hile.

h. + dur (83b/17)

[= 1]

ẖilesiz: < Ar. + T. Hilesiz, oyunsuz.

h. (177a/8)

[= 1]

ẖilkat: < Ar. 1. Yararılma, yaradılış. 2. Tabiat.

h. + ı (23b/7)

h. + i (213a/9), (88a/5), (94b/12)

h. + idür (75b/5)

h. + inüñ (214a/14)

[= 6]

ẖimār: < Ar. "himar, mahmir, mehamir" Yaban eşiği, eşiğe benzer at.

h. + ı (18b/15)

[= 1]

ẖimār: < Ar. Erkek eşek.

h. (211a/16), (59b/8), (67a/1), (88b/3)

h. + a (59b/10), (88b/4)

h. + dan (28b/7)

h. + ı (211a/15)

h. + uñ (211b/1), (28b/6), (67a/2)

[= 11]

ẖimār-ı abrūk: < Ar. Kızılık ile kırlık arasında rengi olan erkek eşek.

h. (64a/1)

[= 1]

ẖimār-ı aşḥaf: < Ar. Kumral ile yeşil arasında rengi olan erkek eşek.

h. + dur (63b/1)

[= 1]

ẖimār-ı aşḥar-ı zeytunī: < Ar. Koyu al ile siyah arasında renge sahio olan erkek eşek.

h. (64b/1)

[= 1]

ẖimār-ı esved: < Ar. Kara erkek eşek.

h. (63a/1), (67a/2)
[= 2]
ḥimār-ı ʿutbī-yi hindī: < Ar. Bir çeşit Hint eşiği.
h. (66b/1)
[= 1]
ḥimār-ı vaḥṣ-ı yemenī: < Ar. Yabani Yemen eşiği.
h. (65a/1)
[= 1]
ḥimār-ı vaḥṣī: < Ar. Vaḥṣi, yabani erkek eşek.
h. (57a/4)
[= 1]
ḥimāyet: < Ar. Himaye, koruma, korunma.
h. (201a/17)
h. + i (204b/6)
[= 2]
ḥimāyet-i raʿiyyet: < Ar. Sürünün korunması.
h. (2b/5)
[= 1]
ḥiml: < Ar. Yük.
h. + eyle (78a/1)
h. + olunan (22b/8)
h. + olunsu (22b/8)
h. + edecek (88a/3)
h. + eder (107b/17), (107b/17), (107b/17),
(108a/1), (79a/12)
h. + ederler (108a/5)
h. + edesin (87b/2)
h. + edüp (87a/17)
h. + etmege (105b/1), (22a/3)
[= 14]
himmet: < Ar. Gayret, emek, çalışma, çabalama.
h. (204a/2)
h. + i (39b/9)

[= 2]
himmet-i kuṣvā: < Ar. En son derecede çalışma, gayret etme.
h. + dur (202a/3)
[= 1]
ḥīn: < Ar. An, zaman, vakit, sıra.
h. (120b/8)
h. + de (155b/14), (57b/3), (58a/17)
h. + deki (13a/15)
[= 5]
hind: < Ar. 1. Hint. 2. Hindistan.
h. (170a/6), (19a/17)
[= 2]
hindāz: < Ar. Sınır, ölçü.
h. (73b/8), (81a/17)
[= 2]
hind ehli: < Ar. Hint ehli, Hint halkı.
h. + nün (97a/1)
[= 1]
hindibā: < Ar. Birleşikgillerden, yaprakları haşlanarak salata gibi yenebilen, birkaç yıllık otsu bir bitki, güneğik, karakavuk (*Cichorium endivia*).
h. (121b/11), (124a/13)
[= 2]
hindiyye: < Ar. Bir kılıç türü.
h. (175a/15)
h. + dür (171a/15), (175a/15)
h. + nün (171b/11)
[= 4]
ḥirāset: < Ar. Ekincilik, çiftçilik.
h. + i (205a/4)
[= 1]
ḥirāset-i ḥudūd-ı memleket: < Ar. Memleket sınırlarının çiftçiliği, ziraati.

h. (2b/6)
[= 1]

ẖirāset-i ẖukūk-ı ẖavāşş: <Ar. Saygın hukukun çiftçiliği. (?)
h. (1b/11)
[= 1]

ẖişār: 1. Kuşatma, etrafını alma. 2. Kale, etrafı istihkâmlı kale, bent.
h. (179a/4)
h. + lar (14a/14)
[= 2]

ẖiss: <Ar. Duyma kuvveti, duygu.
h. + éde (77b/9)
h. + éder (86a/11), (86a/8)
[= 3]

ẖişşe: <Ar. Pay, nasîp.
h. (210b/10)
h. + den (216b/5)
h. + si (120b/10)
h. + sin (119b/16), (216b/6), (70a/7)
h. + sinden (120b/10)
h. + sini (68b/6), (68b/7)
[= 9]

ẖisāb: <Ar. Hesap, sayma, aritmetik.
h. (121a/10)
h. + ı (211a/2)
[= 2]

ẖişāveyn: <Ar. şevārib, diken
h. + dūr (28a/3)
h. + üñ (28a/4), (38b/4), (38b/5)
[= 4]

ẖitāb: <Ar. bir veya bir çok kimselere ağızdan veya yazı ile söyleme.

h. + éder (203b/11)
h. + édüb (13b/13), (13b/9), (14b/11)
[= 4]

ẖitābet: <Ar. Etkili söz söyleme sanatı.
h. + édüb (188b/14)
[= 1]

ẖiyāţet: <Ar. Bir şeyin etrafını çevirme.
h. + dūr (134b/3)
[= 1]

ẖizā: <Ar. Doğru bir çizgi üzerinde bulunma durumu.
h. + sında (146b/8)
[= 1]

ẖizāz: <Ar. Coşturarak koşturmak.
h. (73a/16)
[= 1]

ẖizlān-ı ekber: <Ar. Kimsesizlerin en büyüğü.
h. + dūr (205a/14)
[= 1]

ẖizmet: <Ar. İş, iş görme, vazîfe, memurluk.
h. + inde (72a/3)
h. + olunur (70b/8)
h. + éde (71a/5)
h. + étdügi (71a/6)
h. + étmegile (21b/8)
h. + étmegile (13a/4)
[= 6]

ẖizmetkār: <Ar. Hizmet eden kimse, hizmetçi.
h. + larından (11a/8)
h. + larındanam (11a/9)
[= 2]

ẖōş: Beğenilen, duyguları okşayan, zevk veren.
h. (13b/10), (21a/9), (69b/14), (87a/12)

[= 4]

ḥōṣ-ḳadem: < Far. + Ar. Ayağı uğurlu.
h. (4a/17)
[= 1]

ḥorāsānī: < Ar. Horasan’a ait, Horasan ile ilgili.
h. (156b/8), (83b/9), (98b/11)
h. + dūr (179b/5)
h. + ye (151b/5)
[= 5]

ḥorasānī: bk. ḥorāsānī
h. + nūḡ (142b/1)
[= 1]

ḥorla-: Horlamak.
h.-r (215b/1)
[= 1]

ḥorluḡ: < Far. + T. Değersizlik, aşağılık.
h. + ı (202a/12)
[= 1]

ḥuberc: < Ar. "ḥubârâ" Toy kuşu.
h. + e (213a/17)
h. + i (215b/11)
[= 2]

ḥubs: < Ar. 1. Murdarlık, pislik. 2. Kötülük, fenalık.
h. (75a/6)
[= 1]

ḥucbe: < Ar. Diyafram, kuyruk sokumu kemiğinin böğrünün altına ulaşan kısmı.
h. (32b/17)
h. + si (32b/17)
[= 2]

ḥucbet: bk. ḥucbe
h. + i (39b/3)

[= 1]

ḥucbeteyn: < Ar. Diyafram, kuyruk sokumu kemiğinin böğrünün altına ulaşan kısmı. bk. ḥucbe
h. (38b/16)
[= 1]

ḥud’a: < Ar. Aldatma, oyun, hîle, dalavere, düzen, dek.
h. (140b/13), (153a/7)
[= 2]

ḥuddām: < Ar. Hizmetçiler.
h. (203b/14)
[= 1]

ḥudūd: < Ar. Sınırlar, uçlar, bucaklar.
h. (124a/5)
h. + ı (204b/16)
[= 2]

ḥudūd-ı islām: < Ar. İslâm sınırları.
h. + dan (201b/11)
[= 1]

ḥufre: < Ar. Kazılmış çukur, oyuk, delik.
h. (89b/16)
[= 1]

ḥūk: < Far. Domuz.
h. (201b/12)
h. + tabī’atlu (2b/11)
[= 2]

ḥuḳne: < Ar. Tenkiye âleti, şırınga.
h. (118a/11)
h. + édeler (116b/7), (116b/9)
h. + édesin (121b/17), (123a/12)
[= 5]

ḥulāṣa-yı selāṭīn: Ar. Sultanların özü.
h. (2b/17)

[= 1]

ḥulefā: < Ar. Halifeler.

h. (147b/11)

h. + nuḡ (203b/6), (85a/12)

[= 3]

ḥulefā-yı ilāhiyye: < Ar. İlâhî, tanrısal halifeler.

h. (201b/3), (2a/1)

[= 2]

ḥulefā-yı zevi'l-iḥtirām: < Ar. Saygı sahibi halifeler.

h. + a (201b/1)

[= 1]

ḥulk: < Ar. Huy, tabiat.

h. + ı (23b/5), (28a/12), (35b/6), (35b/9), (36b/7), (75a/13), (77b/15), (85b/13), (88a/11)

h. + ında (88a/13)

h. + ola (178a/5)

h. + olur (75b/14)

[= 12]

ḥulkūm: < Ar. İnsan ve hayvanlarda boğaz.

h. (99a/14)

h. + dan (31b/15)

h. + ında (110a/8)

h. + uḡ (28a/1), (31b/17)

[= 5]

ḥumer: < Ar. 1. Özellikle arılarla beslenen serçe, kaya kuşu. 2. kırmızılık.

h. (93b/11)

[= 1]

ḥummā: < Ar. 1. Ateşli hastalık. 2. Nöbet. 3. Sıtma.

h. (101a/7), (111b/6), (121a/14), (121b/2), (126b/9)

[= 5]

ḥumret: < Ar. Kırmızılık, kızılık.

h. (101b/6), (54a/1), (55a/2), (64a/1)

h. + den (50b/1)

h. + e (26a/4), (58a/12)

h. + i (50a/1)

h. + ola (111a/17)

[= 9]

ḥunān: < Ar. Nezle, sakağı. (Özellikle atlarda görülen ve insanlara da bulaşan ölümcül bir hayvan hastalığı, sıraca, ruam.)

h. (101a/1), (108a/11), (108a/14), (108a/15), (108b/4), (113b/11), (115b/14)

h. + dur (108a/11)

h. + uḡ (108a/12), (108b/12), (109a/2)

[= 11]

ḥunān-ı ğayr-ı mübeyyen: < Ar. Diğer bilinen hunan.

h. (101a/1)

[= 1]

ḥunān-ı raḥb: < Ar. Yaş, nemli hunan.

h. (101a/1)

h. + üḡ (108b/15)

[= 2]

ḥunān-ı yābis: < Ar. Kuru hunan.

h. (101a/1)

h. + i (116a/12)

[= 2]

ḥunānū'l-ḳalb: < Ar. Kalbte görülen hunan.

h. (108b/3)

[= 1]

ḥunānū'l-mefāşıl: < Ar. Eklemlerde görülen hunan.

h. (108b/2)

[= 1]

ḥunānū'l-verkeyn: <Ar. Verkeynde görülen hunan.

h. (108b/2)

[= 1]

ḥunnākıyye: bk. ḥunnākıyye

h. (101a/13)

[= 1]

ḥunnākıyye: <Ar. "ḥunnāk" Boğmaca, bademcik, boğaz iltihabı.

h. (115a/8)

[= 1]

ḥūrī: <Far. 1. Cennet kızı. 2. Sevgili.

h. (10a/13)

[= 1]

ḥūr-i 'iyn: <Ar. Âhû gözlü.

h. + dan (10a/13)

[= 1]

ḥurmā: <Far. 1. Hurma ağacı. 2. Bu ağacın tatlı meyvesi.

h. (125b/13), (12b/15), (12b/16), (12b/16),
(12b/17), (210b/7)

h. + dan (12b/15)

[= 7]

ḥūrşīd-i zāt: <Far. + Ar. Güneş sahibi.

h. + uñ (3b/12)

[= 1]

ḥurūb: <Ar. Savaşlar, kavgalar.

h. + a (202a/3)

h. + da (57a/9), (58a/1)

[= 3]

ḥurūc: <Ar. Çıkış, çıkma; dışarı çıkma; ayaklanma.

h. (140b/1)

h. + a (137b/10)

h. + dan (201b/16)

h. + eyle (140b/7)

h. + ı (150b/4), (167a/1), (192b/2),
(201b/2), (203b/15), (208a/3), (3b/3)

h. + ın (157a/1), (157b/1), (165b/1),
(201b/16)

h. + ıñ (147a/14)

h. + ına (201b/14)

h. + ından (198b/15)

h. + ınuñ (113b/14)

h. + éder (199a/16)

h. + édersin (137b/10), (140b/1)

h. + édicek (207a/14)

h. + étdüğüñ (140b/5)

h. + étmeden (203b/6)

h. + étmege (204a/14)

h. + étmegi (2b/12)

h. + étmegile (203a/16), (204a/3)

[= 29]

ḥurūc-ı dübüür: <Ar. Kalça çıkığı.

h. (101a/15)

[= 1]

ḥurūc-ı sağrı: <Ar. Sınırın çıkışı.

h. (150b/1)

h. + yi (150a/9)

[= 2]

ḥuşul: <Ar. üreme, türeme, çıkma.

h. + i (201b/13)

[= 1]

ḥuşūmet: <Ar. 1. Hasımlık, düşmanlık. 2. Kıskançlık, çekememezlik.

h. (13a/5)

h. + édüb (159b/1)

[= 2]

huşûşâ: < Ar. Başkaca, ayrıca.

h. (138a/10), (179b/16), (215b/4), (79b/9)

h. + kim (103b/14), (182b/9), (185b/2),
(194b/5), (205b/8), (67a/11), (80b/6),
(82b/1), (96a/9)

[= 13]

huşûşen: < Ar. Husûsî olarak, hele, ayrıca.

h. (106a/7), (122b/7), (132b/7), (145b/4),
(202a/13), (99a/11)

[= 6]

huşye: < Ar. Erkeklik bezi, haya.

h. + de (110a/3)

h. + leri (109a/3), (110a/7), (113a/13),
(115a/3), (58a/17)

h. + lerinde (114a/5)

h. + si (108b/16), (110a/4), (111b/4),
(113b/15), (113b/16), (57b/4)

h. + sinde (58a/15)

h. + sinüñ (112a/17)

[= 15]

huşyet: bk. huşye

h. + i (33b/2)

[= 1]

huşyeteyn: < Ar. + Far. Hayanın çifti, çift haya,
yumurtalar.

h. (124a/4)

h. + de (101a/4), (111a/5)

[= 3]

huşbân: < Ar. Bileğin iki kemiği.

h. (30b/2), (30b/4)

h. + dur (30b/5)

[= 3]

huşûnet: < Ar. 1. Sertlik, kabalık, katılık. 2.
İnatçılık.

h. (107a/12)

h. + inden (199a/3), (199a/5), (21a/16),
(79a/16)

[= 5]

huşûr: < Ar. Hatıra gelme, akla gelme.

h. + étmez (186a/3)

[= 1]

huşû: < Ar. 1. Çizgiler. 2. Yazılar. 3. Yollar.

h. (56a/4), (89a/8)

h. + ı (27a/15)

[= 3]

huşvet: < Ar. Yeşile meyleden siyahlık.

h. (55a/1)

h. + e (55a/1)

[= 2]

huşy: < Far. İnsanın yaradılış ve ruh özelliklerinin
bütünü, mizaç, tabiat:

h. + dur (80b/2)

h. + ı (78a/2), (88b/14)

h. + ıdur (86b/11)

h. + lar (82b/16)

h. + lardan (83a/1)

[= 6]

huşyluğ: < Far. + T. Huyluk.

h. + indandur (102b/7)

[= 1]

huşûl: < Ar. 1. Atlar. 2. Atlı alaylar.

h. + dan (43a/3)

[= 1]

huşret: < Ar. Yeşillik.

h. (55a/5), (61a/2), (62b/6), (63b/1)

h. + e (55a/1)

[= 5]

huşûr: < Ar. 1. Hâzır bulunma. 2. Rahat.

h. (202a/8), (206b/13)	h. + olunur (124b/1)
h. + larına (2a/11)	h. + étme (35a/7)
[= 3]	h. + étmekde (35a/6)
huzûr-ı kalb: < Ar. Kalp huzuru.	[= 13]
h. (3a/13)	hükümet: < Ar. 1. Bir memleketi idare eden vekiller hey'eti. 2. Devlet.
[= 1]	h. + i (2b/4)
huzzâk: < Ar. Hazakatlı, işinin ehli olanlar, ustalar.	h. + inde (202a/10), (205b/2)
h. + ına (87b/6)	[= 3]
[= 1]	hükümet-i taht: < Ar.
hücfeteyn: < Ar. Hayvanın yem yemesini sağlayan iki dudağı., dudak.	h. + ında (205b/1), (2b/13)
h. (26b/1), (26b/6)	[= 2]
[= 2]	hürmet: < Ar. 1. Saygı. 2. Haramlık.
hücn: < Ar. Soyu ve cinsi kerim olmayan at.	h. (10a/4)
h. (88a/8)	h. + i (10a/4)
[= 1]	h. + inden (170a/13)
hücüm: < Ar. Saldırma, saldırış.	[= 3]
h. (15b/9)	hürmetlü: < Ar. + T. Hürmetli, saygılı.
h. + édüb (22a/8)	h. (204a/12)
h. + étdikde (180b/17)	[= 1]
h. + étdük (18b/3)	hüsn: < Ar. 1. Güzel, iyi. 2. Güzellik, iyilik.
h. + étmege (22a/3)	h. (137b/2), (74a/10)
h. + étmesinde (202a/17)	h. + i (88b/17)
[= 6]	[= 3]
hükemâ: < Ar. Hakimler, âlimler, bilginler.	hüsn-i kıyâm: < Ar. Ayağa kalkmanın, bir işe başlamanın güzelliği.
h. (188b/6), (190b/17)	h. (107b/1)
[= 2]	[= 1]
hüküm: < Ar. hüküm, emir, komuta.	hüsn-i 'amel: < Ar. Amel, iş güzelliği.
h. (201a/16), (202a/11), (2b/1)	h. + i (208b/7)
h. + i (133a/13), (9a/5)	[= 1]
h. + inde (203a/15), (24a/6), (2b/6)	hüsn-i tab': < Ar. Tabiat, huy güzelliği.
h. + indedür (166b/14)	h. + ı (75b/11)
h. + iyle (107b/10)	

[= 1]

hüsn-i te'dīb: < Ar. Edep güzelliği.

h. + e (76a/6)

[= 1]

hüsrevānī: < Far. 1. Pâdişâhlar, hükümdarlar, sultanlar. 2. Bir tür kılıç.

h. (176a/10)

[= 1]

hüzün: < Ar. Gam, keder, sıkıntı.

h. + i (12a/9)

[= 1]

hüzeyl: < Ar. Mekke ve Tâif civarındaki dağlık bölgede yaşayan Benî Hüzeyl milâdî VI. yüzyılın büyük Arap kabilelerinden biridir.

h. + kabîlesinden (206a/12)

[= 1]

-I-

ılgun: Ilgın ağacı ve yemişi (*Tamarix*).

ı. + ağacınun (124a/1)

[= 1]

ılıcağ: Ilıkça.

ı. (119b/13), (127a/5)

[= 2]

ınçkırık: Hıçkırık.

ı. (214a/4)

[= 1]

ırāk: < Ar. Irak, Batı Asya'da bir ülke.

ı. (211b/17), (213a/15)

ı. + da (72b/9)

[= 3]

ırak: Uzak.

ı. (113a/7), (122a/2), (142a/4), (148a/16), (167a/9), (177b/2), (187b/8), (194b/11),

(208a/6), (35a/17), (37b/7), (67b/12), (73b/12), (97a/15)

ı. + dan (102a/7), (181a/2), (25a/14), (89b/8)

ı. + dur (78b/15), (88b/2)

ı. + ol (166b/4)

ı. + olası (140b/2)

ı. + olursa (187a/12)

ı. + etmeye (134b/17)

[= 24]

ıraklıg: bk. ıraklık

ı. + ı (37b/8), (37b/9)

[= 2]

ıraklık: Iraklık, uzaklık.

ı. (90a/10)

[= 1]

ırk: < Ar. 1. Kök, asıl. 2. Damar.

ı. + dan (22a/2)

ı. + dur (27a/6)

ı. + ı (23a/5)

ı. + ında (87b/16)

[= 4]

ırk-ı ebherân: < Ar. Ebherân (Kamışa benzeyen, üzerlerinde yağlı ve uzun et parçaları bulunan iki damar) damarı.

ı. + dadur (26b/12)

[= 1]

ırk-ı ekhal: < Ar. Hayvanlarda bulunan "ebâcil" damarının insanlardaki karşılığı.

ı. (90a/5)

[= 1]

ırk-ı kerîm: < Ar. Ulu ırk, kök.

ı. (88b/12)

[= 1]

ırk-ı nisā: <Ar. Siyatik, kalça damarı, iki diz altında bulunan damarlar.

1. + s1 (90b/12)

[= 1]

ırmag: bk. ırmak

1. + uñ (82b/8)

[= 1]

ırmak: 1. Çukur, hendek. 2. Çoğunlukla denize dökülen, özellikle genişliği ve taşıdığı su niceliği bakımından en büyük akarsu, nehir.

1. (82b/7)

1. + lar (6b/8)

[= 2]

ışgā: <Ar. 1. Kulak verip söz dinleme. 2. Söylenilen sözü dinleyip kabul etme ve yerine getirme.

1. + etməyesin (197a/9)

[= 1]

ışıld-: Isıtmak.

1.-asın (122b/6)

1.-ub (119a/12)

[= 2]

ışır-: Isırmak.

1. (78a/12)

1.-duğda (112b/8)

1.-sa (212b/10)

1.-ub (68a/5)

1.-ur (112a/9)

[= 5]

ışırma: Isırma işi.

1. + s1 (112b/7)

1. + sından (102a/4), (21a/13)

[= 3]

ışırmağ: Isırmak işi.

1. + a (104a/2)

[= 1]

ışırmağ: Isırmak işi.

1. (101b/13), (102a/13)

1. + dur (100b/3)

[= 3]

ışlāh: <Ar. İyi bir hâle koyma, iyileştirme, düzeltme.

1. (131a/4), (79b/1), (84a/3)

1. + eyledük (84b/7)

1. + ı (84b/2), (84b/4), (85a/17)

1. + ıdur (76a/12)

1. + oldılar (84b/7)

1. + olur (81a/14), (84b/10)

1. + edemez (75b/2), (84a/1), (85b/11)

1. + eder (197b/1)

1. + edesin (135a/10), (216b/3), (76b/6), (77a/1)

1. + edmez (75a/15)

1. + edüb (75b/9), (96a/11)

1. + etmege (211a/8), (75b/1), (76a/16)

1. + etmek (134b/5), (97b/12)

1. + etmekde (81b/5)

[= 28]

ışlāh-ı ricleyn: <Ar. Üzenginin bir bölümü.

1. (185b/8)

[= 1]

ışlāh-ı şiyāb: <Ar. Eyerin bir bölümü.

1. (185b/8)

[= 1]

ışlad-: Islatmak.

1.-alar (117a/13), (120b/16)

1.-asın (118a/3), (119a/11), (126b/17)

1.-ub (121b/13)	[= 1]
[= 6]	ʿitrif: < Ar. Doğan yavrusu.
ıslan-: Islanmak.	ʿı. (215a/2)
1.-miş (120a/7), (122a/16), (96b/10), (96b/13), (96b/14), (96b/14), (96b/5)	ʿı. + dür (212b/15)
[= 7]	[= 2]
ısmarla-: Ismarlamak.	ʿitrif bâziyâr: < Ar. Kişi adı.
1.-sa (10a/6)	ʿı. (215a/2)
[= 1]	[= 1]
ıştâbl: < Ar. Ahrır.	ıtlâ: < Ar. Öğrenme, tanıma, bilme, haberli olma.
1. + ına (75b/16), (76a/7)	1. (202a/2)
[= 2]	1. + ı (207b/9)
ıştıfâ: < Ar. 1. Bir şeyin hâlisini, temizini seçip alma. 2. Seçme, seçkinlik. 3. Ayıklama, ayıklanma.	[= 2]
1. (1b/7)	ıryâl: < Ar. Bir kimsenin geçindirmek zorunda olduğu kimseler.
[= 1]	ʿı. + i (13a/8)
ısıd-: Isıtmak.	[= 1]
1.-irdi (207a/8)	izmâr: < Ar. Atlara alıştırmayı yaptırmak, boyun eğdirmek; atı yarışa ve savaşa hazırlamak. bk. azmâr
[= 1]	1. (185b/5), (67b/13)
ıslad-: Islatmak.	1. + ı (67a/14), (67b/7), (73a/13)
1.-ub (123b/5)	1. + olunur (42b/4)
[= 1]	1. + eder (67b/3)
ıslan-: Islanmak.	1. + etmeye (67b/16)
1.-miş (123b/1), (124a/10), (124b/7), (124b/8), (125b/13)	[= 8]
[= 5]	ızırâb: < Ar. Acı, elem, azap, sıkıntı; vesvese
ıtlâk: < Ar. 1. Salıverme, koyuverme. 2. Karnın çıplaklığıdır.	1. (175a/15), (79a/16), (84a/9)
1. (32a/11), (32a/14)	1. + dan (197a/8), (204a/4)
1. + êtdükdenşonra (192b/7)	1. + ı (109a/14), (175b/17), (80b/4)
1. + êtme (35a/7)	1. + ından (84b/3)
[= 4]	1. + olmaya (79b/2)
ıtlâken: < Ar. "ıtlâk" Salarak, koyvererek.	[= 10]
1. (135b/16)	

-İ-

i-: İ- cevheri fiili.

i.-di (11b/15), (12a/14), (12b/10), (12b/6),
(143a/5), (143a/6), (16a/13), (16a/15),
(16a/15), (16a/15), (16a/16), (176b/10),
(188b/17), (18b/13), (18b/2), (18b/2),
(19a/4), (205b/4), (206b/4), (206b/8),
(206b/9), (206b/9), (207a/7), (208b/17),
(209a/2), (209b/3), (209b/3), (209b/4),
(210a/11), (210a/17), (210a/7), (210a/7),
(210a/8), (210b/6), (210b/7), (210b/8),
(211a/13), (211b/7), (211b/7), (37b/11),
(37b/11), (3b/12), (3b/17), (3b/5), (3b/6),
(81a/16), (93b/4)

i.-dik (209b/1), (209b/1)

i.-diler (211a/14), (214a/17)

i.-dim (209b/11), (209b/15)

i.-dügi (104a/7)

i.-dügin (6b/17)

i.-dük (207a/10), (3b/6), (81b/5)

i.-düm (210a/9)

i.-ken (212b/16)

i.-miş (210a/10)

i.-sem (15a/10)

i.-sen (96b/1)

i.-señ (167b/7), (177a/17), (177b/1),
(179a/9), (74b/7), (77a/3)

[= 69]

i'āde: <Ar. 1. Geri gönderme; gönderilme, geri çevirme. 2. Eski hâline getirme. 3. Karşılık yapma.

i. + eylediler (19a/11)

i. + olunur (41a/4)

i. + edesin (79a/10)

i. + édüb (96b/9)

[= 4]

i'ānet: <Ar. Yardım.

i. + den (4b/11)

[= 1]

ibā': <Ar. 1. Çekinme, razı olmama. 2. İğrenme, tikslenme.

i. + eylediler (211a/17)

[= 1]

ib'ād: <Ar. Uzaklaştırma, hariç tutma, kovma.

i. + dur (93b/8)

[= 1]

'ibādāt: <Ar. İbadetler.

'i. (2b/14)

[= 1]

'ibādet: <Ar. Allah'ın emirlerini yerine getirme, tapma, tapınma.

'i. (189a/6), (1b/1), (2a/15)

'i. + den (11a/3)

'i. + e (189a/3)

'i. + idür (11b/4)

'i. + eden (11a/1)

[= 7]

'ibādet-i ilāhiyye: <Ar. Allah'a ibadet.

'i. (2a/17)

[= 1]

ibhām: <Ar. El ve ayak başparmağı.

i. (12b/10)

[= 1]

iblik: İplik.

i. (143a/6)

[= 1]

ibn-i 'abbās: <Ar. Ar. Ebü'l-Abbâs Abdullah b. el-Abbâs b. Abdilmuttalib el-Kureşî (ö. 68/68788). Hz. Peygamber'in amcasının oğlu, tefsir ve fıkıh

ilimlerinde otorite kabul edilen ve çok hadis rivâyet edenler arasında yer alan sahâbî.

i. + dan (11b/9)

i. + rażīyallāhü‘anhu (59a/1)

[= 2]

ibn-i ‘ıyāz: <Ar. Kişi adı. (Hırsızken müslüman olan bir kimse.)

i. (10b/3)

[= 1]

ibn-i ‘itāb: <Ar. Yûnus bin Abdullah’tan hadis-i şerif dersleri alan bir ilim adamı.

i. (211b/7)

[= 1]

ibn-i sultān: <Ar. Kişi adı.

i. (3a/1), (3a/1), (3a/2)

[= 3]

ibrāhim: <Hz. İbrahim.

i. (11b/10)

[= 1]

ibrāhim naḥfī: <Ar. Kişi adı.

i. + den (189b/9)

[= 1]

ibtāl: <Ar. 1. Boş, hükümsüz bırakma, bırakılma, bozma; boşa çıkarma. 2. Lağvetme, feshetme.

i. + olunur (138b/16)

i. + eder (142a/5)

[= 2]

ibtāle: <Ar. Bâtıl, boş, beyhûde şey.

i. (137b/8)

[= 1]

ibtidā: <Ar. 1. Başlama. 2. Başlangıç. 3. İlk, en önce, başta.

i. (11b/17)

i. + da (138a/5), (138a/8)

i. + eyle (146a/13)

i. + eyledik (138b/12), (180b/3)

i. + eyleye (138a/4)

i. + sı (192b/10)

i. + sıdur (145a/4)

i. + sın (147a/14), (191b/10), (191b/9)

i. + sında (197a/16)

i. + eder (145a/4), (76a/12)

i. + etdük (23a/16)

i. + etdükde (34b/8)

i. + etdüm (6a/13)

[= 18]

ic: İç, iç taraf.

i. (145b/8), (196b/8)

[= 2]

īcāb: <Ar. 1. Lâzım gelme, gerek. 2. Bir sözleşme için ilk söylenen söz.

i. + eder (108b/5), (94b/16), (94b/5), (97b/2)

[= 4]

icābet: <Ar. 1. Kabul etme, kabul edilme. 2. Muvafakat etme, razı olma, uyma.

i. (87a/7)

i. + eylediler (203b/13)

i. + ede (78a/13), (80a/2)

i. + etmez (193a/14), (213a/6)

[= 6]

icābet-i serī: <Ar. Çabuk, hızlı kabul etme.

i. + olur (133b/4)

[= 1]

īcād: <Ar. 1. Vücûda getirme, getirilme. 2. Yeniden bir şey çıkarma.

i. + etdiyse (2a/15)

[= 1]

‘icān: < Ar. Erkek atlarda dışkının çıkış yeri ile hayaları arasındaki şey.

‘i. (33a/13), (33b/2)

‘i. + uñ (33b/4)

[= 3]

iclāl: < Ar. 1. Büyültme, saygı gösterme, ikram. 2. Büyüklük, kudret ve kuvvet.

i. (170b/7), (2a/1)

i. + eyledi (1b/9)

[= 3]

icmāl: < Ar. 1. İhtisar etme, kısaltma, özetleme. 2. Öz, özet.

i. + i (176a/5)

[= 1]

icrā: < Ar. 1. Akıtma, akıtılma. 2. Yapma, yerine getirme, bir işi yürütme.

i. + eylese (21b/10)

i. + edesin (80b/7)

i. + edüb (176b/11)

i. + êtdükde (19b/6)

[= 4]

icrā-yı aḥkām: < Ar. Hükümleri yerine getirme.

i. + ı (130b/17)

[= 1]

ictihād: < Ar. Gücü, kuvveti yettiği kadar çalışma.

i. + dan (189b/17), (58b/6)

i. + edün (20a/17)

[= 3]

ictihād-ı şer‘: < Ar. Kötü güç.

i. (2a/12)

[= 1]

ictimā‘: < Ar. 1. Toplanma, bir araya gelme. 2. Toplantı. 3. Yığılma, birikme.

i. (38a/8)

i. + ı (183a/17)

i. + larından (166b/12)

[= 3]

ictimā‘: < Ar. Sosyal.

i. (20a/9)

[= 1]

ictināb: < Ar. Sakınma, çekinme, uzaklaşma.

i. + ederdı (191b/6)

i. + edesin (198b/13), (198b/17), (95b/3), (97b/2)

[= 5]

iç: İç, dâhil.

i. (104b/5), (105a/16), (115a/6), (171b/9), (28a/5), (29b/12), (30a/11), (39b/4), (68b/15), (97b/6), (97b/8), (98a/10), (99a/1)

i. + i (112a/12), (169b/2), (25a/15), (25b/1), (89b/10), (89b/4), (89b/9)

i. + idür (18a/3), (26b/5)

i. + inde (101b/12), (102b/13), (103a/10), (10a/13), (110b/11), (113a/10), (116b/1), (117a/12), (118a/10), (118a/3), (118b/5), (119a/11), (119a/9), (120b/16), (121b/13), (122b/5), (123a/11), (123a/16), (123a/16), (123a/2), (124a/11), (124b/9), (126a/15), (126a/5), (133a/13), (133b/11), (133b/11), (133b/16), (134b/12), (134b/16), (136a/17), (136b/8), (13b/4), (140b/12), (154b/5), (15a/6), (164a/1), (16b/10), (170a/3), (178b/3), (179b/9), (17b/2), (180a/4), (180a/6), (183a/11), (183a/6), (183b/12), (184a/5), (184a/6), (205a/16), (210b/3), (210b/7), (216b/17), (216b/17), (22a/4), (27b/16), (30a/2), (30b/10), (32b/10), (36b/16), (56a/8), (56a/8), (68a/4), (68a/8), (68a/9), (68b/8), (68b/9), (78a/7), (79b/13), (82b/5), (85b/8), (90a/15), (90b/3), (96a/12), (96b/8), (98a/14), (98a/6)

i. + indedür (107b/10), (210b/14),
(210b/14), (30b/13)

i. + indedürler (10a/13)

i. + inden (118a/5), (118b/7), (119a/15),
(14a/9), (16a/16), (206a/16), (25a/16),
(30a/9), (31a/2), (89b/6)

i. + ine (102a/3), (114b/10), (114b/10),
(116a/7), (117a/17), (117b/13), (117b/6),
(118a/2), (118a/9), (118b/15), (119a/9),
(119b/8), (119b/8), (120a/4), (120a/6),
(120b/1), (120b/13), (121a/8), (122b/11),
(123a/13), (123a/3), (124a/1), (125b/2),
(125b/4), (126a/4), (126b/4), (127a/17),
(127b/4), (133b/17), (134b/13), (134b/13),
(145b/10), (154b/8), (169b/17), (176b/11),
(176b/13), (176b/17), (176b/9), (177a/4),
(179a/12), (181a/14), (181a/4), (181b/12),
(181b/16), (181b/8), (182a/2), (182a/3),
(182a/5), (182a/9), (184a/15), (184a/15),
(184a/5), (184b/3), (193b/9), (198a/4),
(198b/17), (199a/1), (199a/9), (200b/11),
(37a/13), (68a/1), (70a/1), (82a/4),
(85a/14), (93b/14), (96a/15), (96b/17),
(96b/2), (96b/3), (96b/5), (98b/10)

i. + inün (215b/2)

i. + leri (116a/13)

i. + ünde (22a/4)

i. + üne (121b/12)

[= 189]

iç-: İçmek.

i.-di (37a/16)

i.-düm (210a/7)

i.-e (122b/13), (216b/8), (37b/2)

i.-ecek (207b/17), (36b/17)

i.-er (109a/4), (109b/6), (111a/3),
(112a/8), (113b/1), (118a/15), (134a/17)

i.-medüm (210a/7)

i.-mesün (71b/6)

i.-mezse (121b/5)

i.-sün (71b/6)

[= 18]

içerü: İçeri.

i. (31b/15), (32b/13)

i. + de (31b/15)

i. + den (105a/14), (105b/3), (107a/14),
(107a/2), (175a/17)

i. + sinde (114b/11), (39a/14)

i. + sinden (134b/9), (190b/2)

i. + ye (104a/8), (111b/6), (169b/14),
(169b/15), (97b/16), (98a/3)

[= 18]

için: İçin edatı.

i. (127a/15)

i. + dür (120b/9)

[= 2]

içir-: İçirmek.

i.-esin (127a/5)

i.-ür (124a/15)

[= 2]

içmeg: İçmek işi.

i. + e (108b/8), (109b/9), (21a/1), (21a/2)

[= 4]

içmek: İçmek işi.

i. + den (110b/1), (114b/3)

i. + dür (102a/11)

[= 3]

içre: İçinde.

i. (119a/17), (169b/15), (176b/17),
(176b/4), (184a/13)

[= 5]

içüm: İçim, içiş.

i. (210a/7), (69a/15), (69a/15)

[= 3]

İçün: İçin edatı

i. (103b/5), (105a/5), (107a/16), (115b/14), (117a/11), (117b/4), (118b/1), (119a/2), (11a/11), (120a/16), (120a/17), (120b/9), (121a/10), (121a/9), (121b/2), (123a/15), (125a/12), (125b/1), (125b/14), (125b/5), (125b/5), (126a/7), (127a/14), (12b/5), (12b/7), (130b/10), (130b/9), (132a/16), (132b/12), (133a/1), (133a/1), (133a/2), (133a/8), (133a/8), (134a/11), (134a/13), (134b/3), (136a/1), (136a/10), (136a/10), (136a/10), (136a/2), (136a/7), (136b/5), (136b/5), (138a/11), (138a/17), (138b/1), (138b/1), (138b/4), (13a/5), (13b/5), (145b/14), (145b/17), (146a/5), (146a/7), (146a/9), (147a/15), (148a/7), (14a/14), (14b/3), (14b/5), (153b/14), (155a/2), (155b/3), (155b/3), (155b/4), (15b/11), (166b/3), (168b/8), (170a/10), (170b/1), (170b/1), (175b/11), (175b/16), (175b/6), (175b/7), (176a/15), (177a/11), (177b/3), (178a/15), (178a/15), (178a/15), (178a/4), (178b/1), (179a/11), (179a/17), (179b/6), (179b/7), (179b/8), (181a/8), (181b/14), (182b/15), (185b/3), (185b/5), (185b/6), (185b/6), (185b/6), (185b/7), (185b/7), (185b/8), (185b/9), (186a/1), (186a/2), (186b/14), (186b/15), (186b/6), (187a/13), (187a/16), (187a/16), (187a/16), (187b/11), (187b/5), (188a/1), (188a/11), (188a/12), (188a/9), (188b/7), (188b/7), (188b/8), (188b/8), (189a/16), (189a/4), (189b/13), (189b/5), (18a/7), (193a/11), (193a/3), (194a/2), (194a/2), (194b/12), (194b/13), (195a/11), (195a/3), (195a/7), (195a/8), (195b/10), (196a/1), (196a/11), (196a/12), (196a/12), (196a/2), (197a/12), (199a/14), (19b/11), (19b/12), (1b/11), (1b/13), (1b/2), (1b/6), (201a/13), (201a/14), (201b/15), (201b/16), (201b/2), (202a/10), (203a/7), (203a/9), (203a/9), (203b/15), (203b/15), (203b/17), (203b/17), (204a/15), (204a/3), (205a/16),

(205a/2), (205a/2), (205a/7), (205a/9), (205b/1), (207a/11), (207a/12), (207a/14), (207a/15), (207a/17), (207b/11), (207b/14), (207b/8), (208a/12), (208a/14), (208a/4), (208a/4), (208a/5), (208b/15), (208b/16), (208b/8), (208b/8), (209a/8), (209b/11), (210b/10), (210b/6), (211a/1), (211a/4), (211a/9), (211a/9), (211b/12), (212a/13), (214b/5), (214b/8), (216a/7), (216b/9), (21a/16), (21b/5), (2a/15), (2b/8), (30a/17), (34a/13), (36a/11), (36a/11), (37b/13), (37b/9), (38a/4), (39b/14), (39b/14), (3b/3), (40a/12), (42b/10), (42b/11), (43a/3), (43a/4), (4b/13), (4b/6), (58b/7), (59a/11), (59a/11), (59a/11), (59a/12), (59a/12), (59a/16), (59b/1), (59b/1), (59b/4), (59b/6), (5b/6), (67a/14), (67a/14), (67a/15), (67a/15), (67b/10), (67b/10), (6a/1), (73a/17), (73b/15), (74a/11), (74a/14), (74b/7), (76a/15), (76a/15), (76a/16), (76b/13), (76b/13), (77a/17), (77b/13), (77b/14), (79a/17), (79b/12), (7a/11), (7a/4), (7b/1), (80a/14), (80b/6), (81a/6), (82b/12), (82b/7), (84b/17), (86a/10), (86a/9), (87a/16), (88a/14), (88b/3), (88b/6), (88b/6), (8a/17), (8b/1), (8b/11), (8b/12), (91a/4), (94a/1), (94a/11), (94a/3), (94a/6), (94b/17), (95a/9), (96a/8), (96a/8), (97a/2), (97b/6), (98a/17), (99a/5), (99a/6), (99a/6), (9b/7)

i. + dūr (138b/14), (138b/15), (203a/10)

[= 296]

İçür-: İçirmek.

i.-e (70a/14), (71a/2), (98a/10)

i.-esin (117b/14), (121b/12), (121b/6), (122b/6), (123a/11), (123a/17), (123a/4), (124a/16), (127a/7), (133a/13)

i.-ürem (13b/2), (13b/6)

i.-ürler (97a/3), (97a/5), (97a/5), (97a/6)

[= 19]

İçürmeg: İçirmek işi.

i. + ile (13a/3)

[= 1]

içürmek: İçirmek işi.

i. (122b/1)

[= 1]

iç yağı: İç yağı, koyun, sığır gibi memeli hayvanların vücudunda, daha çok belde ve bağırsakların dış kısmında ve böbrek çevresinde bulunan işlenmemiş ham hayvan yağı.

i. (99a/1)

i. + n (98a/10)

i. + ndan (115a/6), (123b/8)

[= 4]

İdām-ı intişār: ?

i. (171a/5)

[= 1]

idāre: <Ar. 1. Döndürme, döndürülme, çevirme, çekip çevirme, yönetme. 2. Kullanma, becerme. 3. Tutum, yerinde harcama. 4. Yetme, yeter olma. 5. Memleket işlerinin çevrilmesi..

i. (86b/16)

i. + ederseñ (86b/15)

[= 2]

idbār: <Ar. Talihsizlik, bahtsızlık; düşkünlük, işlerin ters gitmesi.

i. + dur (20a/10)

[= 1]

iddi'ā: <Ar. 1. Haklı haksız bir hükümde ayak direme. 2. Mahkemede bir hakkın sabit olduğu dâvasında bulunma. 3. İnat.

i. + eylese (20a/3)

i. + eder (131a/15), (80b/13)

i. + etmeye (140b/12)

[= 4]

iddihān: <Ar. Tütme, duman çıkarma.

i. + eder (117a/5)

[= 1]

iddihār: <Ar. 1. Biriktirme, biriktirilme, toplayıp saklama. 2. Kıtlıkta yüksek fiatla satmak üzere zahîre toplayıp saklama.

i. + olunmaz (67a/8)

i. + olunub (34a/16)

[= 2]

idhāl: <Ar. 1. Dâhil etme, içeri sokma. 2. Memleket dışından mal getirme

i. + eyle (85a/14)

i. + eyledi (2a/1), (4b/10)

i. + êde (192b/3)

i. + eder (179b/1), (180a/17), (6b/8), (6b/8)

i. + edersin (181b/8), (181b/9), (184a/17), (198b/17)

i. + edesin (132b/3), (176b/11), (179a/13), (182a/3), (196b/6)

i. + edüb (201b/3)

i. + etmeyesin (134b/10)

[= 19]

idmān: <Ar. Alıştırma, alışkanlık olması için bir şeyi birçok defa tekrarlama.

i. (191a/11)

i. + a (191a/12)

i. + edesin (177b/11), (182a/1)

i. + edüb (177b/6)

[= 5]

idrāk: <Ar. 1. Anlayış, akıl erdirme. 2. Yetişme, erişme. 3. Olgunlaşma.

i. (138a/16)

i. + eylemediler (190a/6)

i. + ında (197b/5)

i. + êde (77b/15)

i. + eder (138b/5), (197b/11), (197b/8)

i. + edesin (87a/13)

i. + etmekden (143a/16)

[= 9]

ifâkat: < Ar. 1. Hasta, iyi olma, iyiliğe dönme. 2. Sarhoşluktan veya baygınlıktan ayılma.

i. (127a/12)

[= 1]

ifrât: < Ar. Aşın gitme, pek ileri varma.

i. (187a/15)

i. + etmeyesin (124b/3), (135a/14), (135a/9)

[= 4]

ifsâd: < Ar. 1. Fesada uğratma, uğratılma, bozma. 2. Kargaşalık çıkarma, düzensizlik meydana getirme.

i. + eylese (215a/13)

i. + êde (86b/14)

i. + eden (197a/17)

i. + êder (115a/11), (137a/7), (59b/4), (75b/10), (86a/15), (94a/14), (97a/17)

i. + êdersin (87a/6)

i. + êdüb (95b/14)

i. + êtduğı (75b/2)

i. + êtdüğü (211b/9)

i. + êtmekdür (85b/1)

i. + êtmeye (178b/14), (96a/14)

[= 17]

iftihâr: < Ar. 1. Öğünme; koltuk kabartma. 2. Şeref, şan.

i. + da (170b/17)

[= 1]

igfâl: < Ar. 1. Gaflete düşürüp, yanıltıp yanlış bir iş yaptırma. 2. Aldatma, aldatılma.

i. + eyledi (12a/12)

i. + êtmedi (12a/15)

[= 2]

igtfâr: < Ar. Mağrifet olunma, şüyu' (herkes tarafından duyulmuş, öğrenilmiş) bulma.

i. + olunmaz (24b/2)

[= 1]

igne: İğne.

i. (126a/9)

[= 1]

ihānet: < Ar. 1. Haksızlık. 2. Hayınlık, kötülük.

i. + eylese (10a/6)

[= 1]

ihāta: < Ar. Etrafından çevirmek, kuşatmak, içine almak.

i. (209a/12), (33a/12)

i. + eyledi (107b/14), (190b/11)

i. + edemez (115a/17)

i. + eden (17b/5), (25b/12), (33a/9), (89a/12)

i. + êtdüğü (115a/15)

i. + êtmege (208a/9)

i. + êtmiş (107b/12)

i. + êtmişdür (106a/5)

i. + êtmişlerdür (32a/16)

i. + êtse (54b/7), (73b/7)

[= 16]

ihbâr: < Ar. Haber verme, bildirme, anlatma,

i. + da (188b/9)

i. + eyledi (211a/10)

i. + uñ (188b/10)

i. + êtmegile (202b/5)

[= 4]

ihfâ: < Ar. Gizleme, saklama, saklanılma.

i. + êde (209a/10)

[= 1]

ihkām: < Ar. Muhkem kılma, sağlamlaştırma.

i. (151a/8), (151a/9)

[= 2]

ihlās: < Ar. 1. Hâlis, temiz, doğru sevgi. 2. Gönülden gelen dostluk, samimiyet, doğruluk, bağlılık.

i. + ıla (4a/1)

[= 1]

ihlîl: < Ar. Erkek tenâsül organının deliği, sidik yolu, sidik deliği.

i. (32b/9)

[= 1]

ihlîlce: < Ar. Tohumları müşhil olarak kullanılan ve "kara helile" veya "sarı helile" denilen bir çeşit ilâç.

i. (101a/6)

[= 1]

ihlîlec-i esved: < Ar. Kara helile.

i. (121a/4)

[= 1]

ihmāl: < Ar. Ehemmiyet vermeme, önemsememe, boşlama, terk etme; haliyle bırakma; savsaklama.

i. (188a/16)

i. + eylesen (21b/11)

i. + olına (188a/17)

i. + olunursa (115a/12)

i. + etmek (77a/7)

[= 5]

ihrâc: < Ar. 1. Dışarı atma; çıkarma. 2. Fazla malı, yurt dışına gönderme.

i. (124b/3), (3a/5)

i. + eyle (136b/17)

i. + ı (80b/7)

i. + olunan (88b/6)

i. + ède (192a/12), (198a/11), (72a/4), (72b/7)

i. + èder (166b/16)

i. + èdersin (78a/4)

i. + èdesin (124b/3), (135a/16), (183b/4), (151a/16)

i. + èdüb (146b/16)

i. + ètdiğin (135a/15)

i. + ètmeden (197a/12)

i. + ètmekde (138b/4)

i. + ètmeyince (78b/13)

i. + ètmezsın (153a/4), (153a/4)

[= 22]

ihşâ: < Ar. Sayma, sayılma.

i. + olunmaz (186a/2)

i. + ètmez (107b/3)

[= 2]

ihşân: < Ar. 1. İyilik etme. 2. Bağış, bağışlama. 3. Verilen, bağışlanan şey

i. (2b/9), (201b/2), (207b/9), (76a/7), (76a/9), (76a/9), (87a/7)

i. + larına (7a/3)

i. + ède (209a/13)

[= 9]

ihşās: < Ar. Üstü kapalı anlatma, duyurma, sezdirme.

i. + èdüğü (107b/4)

[= 1]

ihtibās: < Ar. 1. Tutulma, tutukluk. 2. Hapsetme, hapsolunma, kapanıp kalma.

i. + ı (182b/3)

[= 1]

ihţifâ: < Ar. Saklanma, gizlenme.

i. (182b/5)

i. + da (183b/5)

i. + dan (181a/12)

i. + edesin (183b/6)

i. + edüb (183b/3)

i. + etmeyesin (183b/1)

[= 6]

iẖtikān: < Ar. 1. Kan yürümesi, kanın bir yere toplanması, birikmesi. 2. Tenkiye yapma, şırınga ile göden bağırsağına su alma.

i. + edesin (118a/11)

[= 1]

iẖtilāc: < Ar. 1. Seğirme, seğırtme; düzensiz hareket etme. 2. Çarpıntı, çarpınma. 3. Etler gevşeyip büzülme. 4. Havale nöbeti tutma.

i. (101a/9)

i. + uñ (113a/3)

[= 2]

iẖtilāf: < Ar. Ayrılık, uymayış, uymama, anlaşmazlık, aykırılık.

i. + eylediler (194b/8)

i. + ın (187b/6)

i. + etdikleri (180b/2)

[= 3]

iẖtimāl: < Ar. 1. Yüklenme, çekme. 2. Mümkün olma, mümkünlük, bir şeyin olabilmesi.

i. (112a/16)

[= 1]

iẖtimām: < Ar. Dikkatle, gayretle çalışma, özenle iş görme.

i. (185b/8)

i. + a (151a/6)

i. + da (138b/2), (2a/13)

i. + eyledler (203a/15)

i. + edeler (204a/2)

[= 6]

iẖtirās: < Ar. Çekinme, sakınma, korunma

i. + ını (138a/13)

[= 1]

iẖtirāz: < Ar. 1. Sakınma, çekinme. 2. Korkma.

i. + etmekden (167a/17)

[= 1]

iẖtişār: < Ar. 1. Kısaltma; sözü, yazıyı kısaltma. 2. Sadeleştirme, basitleştirme.

i. (170a/4)

i. + eyledük (108a/9)

i. + etdik (40a/15)

[= 3]

iẖtişāş: < Ar. Bir ilim veya san'at üzerinde fazla çalışarak onda derinleşmiş olma, uzmanlık

i. + dur (202a/1)

i. + edüb (201b/7)

[= 2]

iẖtiyāc: < Ar. 1. Muhtaçlık, yokluk, yoksulluk. 2. Gereklilik. 3. Çaresiz kalıp isteme.

i. (115a/4), (84b/1)

i. + ı (142a/4), (205a/3)

i. + ın (188b/9)

i. + ları (12a/17)

i. + olduğu (136a/6)

i. + uñ (182a/15)

i. + yokdur (114b/17), (188b/11)

[= 10]

iẖtiyār: < Ar. 1. Seçme, seçilme. 2. Katlanma.

i. (34a/17)

i. + eyledi (194b/9), (194b/9)

i. + eyledik (195a/5)

i. + eylediler (188b/7)

i. + eyledüm (155b/1)

i. + olunur (11a/17)

i. + olunmuşdur (211b/12)

i. + éde (19b/8), (67a/5)

i. + édeler (203b/17)

i. + étđüğim (197a/11)

i. + étđiñüz (9b/2)

i. + étđügi (168b/9)

i. + étđüğim (194b/16), (195a/3)

i. + étđüm (195b/15)

i. + étmedim (192a/4)

i. + etmek (86b/9)

i. + étmez (96b/13)

[= 20]

iẖtiyārāt-ı mu‘ayyene: < Ar. Belli olan hükümler.

i. (168b/8)

[= 1]

iẖvān: < Ar. Sâdık, samîmî, candan dostlar

i. (20a/11)

[= 1]

iẖyā: < Ar. 1. Diriltme, diriltılme, canlandırma. 2. Taze can verircesine iyilik, lütfetme. 3. Yeniden kuvvetlendirme. 4. Uyandırma, canlandırma, tazelik verme.

i. + édüb (4a/3)

[= 1]

iẖyā-yı şer‘-i mübîn: < Ar. İyiyi ve kötüyü ayırma, uyandırma, diriltme.

i. + de (201b/9)

[= 1]

iẖzār: < Ar. 1. Hazırlama, hazır etme, edilme. 2. Huzura getirme; birinin mahkemeye davet olunması.

i. + édersin (145b/14), (88a/15)

[= 2]

iḵād: < Ar. Yakma, yakılma.

i. + oluna (16a/1)

i. + éderler (18b/11)

[= 2]

iḵāmet: < Ar. Oturma.

i. + eyledi (108a/8)

i. + éde (192a/9), (196a/15)

i. + éder (192a/8)

i. + étđüğinden (204a/4)

i. + étmeye (192a/8)

[= 6]

iḵār-ı ḵatīlī: < Ar. Zehirli, öldürücü ot.

‘i. (113a/11)

[= 1]

iḵāz: < Ar. 1. Dikkati çekme, uyarma, uyandırma, uyandırılma. 2. Aklını başına toplatma.

i. + édersin (77a/8)

[= 1]

iḵbāl: < Ar. 1. Bir şeye yönelmek, teveccüh etmek. 2. Bir şeyi birinin önüne götürmek. 3. İstemek. 4. Kabul etmek.

i. (189a/6)

i. + eyledi (11b/15), (189a/3)

i. + idür (25a/10)

i. + éde (118a/2)

i. + éder (103b/17), (95b/16)

[= 7]

iḵdām: < Ar. 1. Gayret ve sebatla çalışma, devamlı çalışma. 2. İlerleme.

i. (204b/15)

i. + ı (204b/6)

i. + édüb (204b/17)

[= 3]

iken: İken.

i. (106b/10), (119a/9), (160b/2), (174a/15),
(176b/4), (194a/16), (196b/8), (215b/12),
(217a/2), (34b/1), (3a/15), (83b/10),
(84b/1)

[= 13]

iki: İki sayısı.

i. (102b/9), (103b/10), (104a/16), (104a/8),
(104b/5), (105a/15), (106b/1), (106b/10),
(107b/11), (107b/14), (107b/14),
(107b/15), (107b/15), (108a/17),
(108b/16), (109a/12), (109a/17),
(109b/16), (109b/5), (10a/13), (110a/12),
(110a/8), (110b/13), (111a/10), (111a/3),
(111a/6), (111a/9), (111b/1), (111b/10),
(112a/10), (112a/12), (112a/13),
(112b/12), (112b/12), (112b/9), (113b/11),
(113b/15), (113b/16), (113b/16), (113b/4),
(114a/1), (114a/13), (114a/4), (114a/7),
(115b/16), (116b/14), (116b/15), (116b/4),
(117a/10), (117a/6), (117a/9), (117b/15),
(117b/15), (117b/4), (118a/12), (118a/8),
(118a/9), (118b/16), (118b/9), (119a/5),
(120a/16), (120b/1), (120b/1), (120b/10),
(120b/14), (120b/15), (120b/8), (121a/10),
(121a/3), (121a/4), (121a/5), (121a/6),
(121b/15), (121b/16), (121b/3), (121b/8),
(122a/11), (122b/14), (122b/2), (123a/11),
(123a/17), (125b/12), (125b/7), (126a/14),
(126a/17), (126b/8), (127a/16), (132a/10),
(132a/11), (132a/11), (132a/12),
(132a/13), (132a/13), (132a/13),
(132a/14), (132a/14), (132a/6), (132b/14),
(132b/16), (132b/2), (132b/4), (132b/8),
(133a/8), (133b/12), (133b/14), (133b/15),
(133b/3), (133b/7), (134a/11), (134a/12),
(134a/12), (134a/15), (134a/15),
(134a/17), (134a/3), (134a/5), (134b/2),
(135a/10), (135a/12), (135a/16),
(135a/17), (135b/11), (135b/5), (135b/5),
(136a/12), (136b/1), (137a/6), (138b/6),
(140b/1), (140b/13), (143a/12), (143a/12),
(143a/16), (143a/17), (145b/17),
(146b/15), (146b/17), (146b/2), (146b/7),
(147a/3), (148a/16), (148b/4), (14a/9),

(150a/1), (151a/13), (151a/2), (151a/6),
(151a/7), (151a/7), (153a/6), (153b/3),
(153b/3), (155a/11), (155a/2), (155a/3),
(156b/1), (157a/1), (157b/1), (158a/1),
(158b/1), (158b/1), (158b/1), (158b/2),
(159a/1), (159a/1), (159a/1), (159b/1),
(159b/1), (159b/1), (162b/1), (163a/1),
(163b/1), (164b/1), (165b/1), (166a/1),
(166b/1), (166b/14), (166b/4), (166b/7),
(166b/8), (167a/1), (167a/2), (167a/2),
(167a/2), (169b/11), (16a/15), (16a/15),
(16a/16), (16a/3), (16b/1), (16b/1),
(16b/13), (16b/14), (16b/14), (16b/17),
(16b/8), (170b/6), (170b/6), (171b/10),
(173b/3), (175b/11), (175b/3), (176a/10),
(176b/14), (176b/15), (177a/5), (177b/8),
(179a/15), (179b/5), (17a/10), (17a/12),
(17a/13), (17a/13), (17a/13), (17a/14),
(17a/14), (17a/5), (17a/6), (17a/6), (17a/8),
(17b/10), (17b/10), (17b/11), (17b/12),
(17b/12), (17b/17), (17b/2), (17b/3),
(17b/3), (17b/3), (17b/9), (181a/12),
(182b/4), (182b/9), (183a/6), (183b/10),
(183b/12), (183b/5), (184a/13), (184a/14),
(184a/14), (184a/15), (184a/15), (184a/4),
(184a/5), (184a/9), (186b/15), (186b/15),
(187a/14), (187a/14), (187a/14),
(188a/10), (188a/12), (188a/8), (18a/3),
(190b/1), (190b/3), (192a/2), (192a/2),
(192b/11), (192b/8), (193a/3), (193b/3),
(193b/7), (194a/9), (194b/7), (195b/15),
(195b/3), (195b/7), (196a/2), (196b/10),
(196b/14), (197a/10), (197a/5), (198a/14),
(200b/8), (211a/4), (212b/9), (213a/12),
(213a/2), (213a/2), (213a/4), (214a/1),
(215b/10), (215b/5), (215b/8), (216b/6),
(217a/15), (22a/14), (22b/12), (22b/12),
(23b/15), (23b/2), (24a/10), (24a/11),
(24a/11), (24a/12), (24a/14), (24a/14),
(24a/8), (24b/10), (24b/9), (25a/3),
(25a/4), (25a/4), (25a/5), (25a/6), (25b/1),
(25b/10), (25b/11), (25b/11), (25b/12),
(25b/13), (25b/14), (25b/15), (25b/2),
(25b/2), (25b/6), (25b/6), (25b/8),
(26a/10), (26a/13), (26a/14), (26a/16),

(26a/16), (26b/5), (26b/6), (26b/6),
 (26b/8), (26b/9), (26b/9), (27a/10),
 (27a/11), (27a/6), (27a/9), (27a/9),
 (27b/13), (27b/14), (27b/14), (27b/15),
 (27b/15), (27b/15), (28a/3), (28a/6),
 (28b/17), (28b/5), (28b/8), (29a/14),
 (29a/14), (29a/15), (29a/16), (29a/16),
 (29a/16), (29a/7), (29a/9), (29b/1),
 (29b/1), (29b/1), (29b/1), (29b/1), (29b/1),
 (29b/10), (29b/10), (29b/12), (29b/13),
 (29b/2), (29b/2), (29b/3), (29b/4), (29b/4),
 (29b/7), (29b/7), (29b/7), (29b/8), (29b/9),
 (30a/1), (30a/1), (30a/14), (30a/15),
 (30a/17), (30a/8), (30a/9), (30a/9), (30a/9),
 (30b/16), (30b/2), (30b/4), (30b/5),
 (31b/1), (31b/17), (31b/6), (31b/6),
 (31b/7), (31b/8), (31b/9), (31b/9),
 (32a/16), (32a/4), (32b/16), (32b/16),
 (32b/17), (32b/9), (33a/1), (33a/1),
 (33a/10), (33a/11), (33a/4), (33a/5),
 (33a/6), (33a/8), (33a/9), (33b/11),
 (33b/11), (33b/12), (33b/13), (33b/7),
 (34a/4), (34a/4), (34a/4), (34a/5), (34a/5),
 (34a/5), (34a/7), (34a/7), (34b/15),
 (35a/13), (35a/16), (35b/11), (35b/12),
 (35b/17), (36a/13), (36a/16), (36a/16),
 (36b/12), (36b/2), (36b/3), (36b/6),
 (37b/14), (37b/15), (37b/5), (37b/7),
 (37b/8), (38a/10), (38a/12), (38a/15),
 (38a/16), (38a/17), (38b/14), (38b/6),
 (38b/6), (38b/8), (38b/9), (39a/7),
 (39b/15), (39b/15), (39b/2), (39b/3),
 (39b/4), (40a/5), (42a/10), (42a/11),
 (45b/1), (45b/1), (55a/3), (55a/6),
 (55b/12), (55b/12), (55b/17), (55b/6),
 (55b/6), (55b/7), (55b/9), (56a/14),
 (56a/16), (56a/6), (56b/6), (57a/11),
 (57a/14), (57b/14), (57b/4), (57b/5),
 (57b/6), (57b/6), (58a/11), (58a/13),
 (58a/14), (58a/15), (58a/15), (58a/2),
 (58a/3), (58a/5), (58a/6), (58a/6), (58a/9),
 (66a/1), (68a/16), (68b/17), (68b/7),
 (69a/15), (69a/2), (69a/2), (69b/15),
 (69b/7), (69b/8), (70a/5), (70a/6), (70b/1),
 (70b/10), (70b/5), (71a/1), (71a/8),

(72a/17), (72a/7), (72b/3), (73a/14),
 (73a/17), (73b/6), (73b/9), (77a/15),
 (77b/12), (78a/13), (78b/2), (78b/2),
 (78b/5), (79a/10), (79a/7), (80b/11),
 (80b/3), (82b/10), (82b/8), (86a/5),
 (87a/1), (87a/4), (87a/6), (88a/2), (89a/10),
 (89a/12), (89a/13), (89a/13), (89a/13),
 (89a/13), (89a/17), (89b/13), (89b/13),
 (89b/15), (89b/15), (89b/3), (89b/7),
 (89b/7), (89b/9), (90a/1), (90a/1),
 (90a/14), (90a/2), (90a/6), (90b/10),
 (90b/11), (90b/11), (90b/11), (90b/12),
 (90b/13), (90b/5), (90b/5), (90b/6),
 (90b/8), (94b/14), (95a/16), (96a/8),
 (96b/4), (96b/5), (97b/15), (99a/15)

i. + dür (108a/15)

i. +  üz (156b/7)

i. + nci (122b/6), (149a/6)

i. + ncide (186a/17)

i. + ncisi (191a/1)

i. + si (148a/15), (151a/7), (156b/1),
 (166b/12), (166b/14), (167a/2), (171b/10),
 (212b/6), (26b/14), (26b/14), (96b/7)

i. + sin (104a/1), (213b/10)

i. + sinde (106a/11)

i. + sinden (81b/17)

i. + sine (151a/6), (196b/16)

i. + sin  (115b/8), (116a/6), (166b/16),
 (166b/6), (166b/8), (167a/6), (172b/13),
 (180b/2), (19a/1), (25a/17), (28a/2),
 (35b/4), (82b/7), (89b/10), (89b/10)

i. +  er (121b/9), (124b/10)

[= 612]

iki y z: İki y z sayısı.

i. (148a/16)

[= 1]

iki y z bin: İki y z bin sayısı.

i. (211a/4)

[= 1]

iklîl: <Ar. 1. Taç. 2. Tırnağı çevreleyen et.
i. + de (103b/16)
i. + inün (39a/9)
[= 2]

iklîl-i imâmet: <Ar. İmamlık tacı.
i. (1b/9)
[= 1]

ikrām: 1. Hürmet, saygı gösterme. 2. Ağırılama. 3. Bir şeyi hediye, armağan olarak verme.
i. + ı (11b/5)
i. + ınuzı (14b/17)
i. + edersinüz (15a/2)
i. + etmegile (13a/3)
i. + etseñüz (15a/2)
[= 5]

iktidār: <Ar. Güç yetme, yapabilme.
i. (134b/11)
i. + eyle (151a/8)
[= 2]

iktifā: <Ar. Yeter bulma, aza kanaat etme, yetinme.
i. + ederüz (13a/16)
[= 1]

iktifā': <Ar. Ardınca gitme, izinden gitme.
i. + olunur (18a/14)
[= 1]

iktirān: <Ar. Yakın varma, yanına gelme, yaklaşma.
i. + dan (38a/8)
[= 1]

iktisāb: <Ar. Kazanma, edinme.
i. + eder (189b/2)

[= 1]

iktisār: <Ar. Sözü uzatmama, kısa kesme.
i. (40a/16)
i. + êtdük (11a/5)
[= 2]

i'lā: <Ar. 1. Yükseltme, yükseltme, yüceltme, yüceltilme. 2. Şan ve şöhretini arttırma.
i. + etmegile (207b/6)
[= 1]

ilāc: <Ar. 1. Derde deva olan şey, ilâç. 2. Çâre, tedbir.
i. (104b/6), (106a/14), (106b/7), (107a/16), (107a/9), (109b/3), (116b/2), (122a/10), (122a/8), (123a/15), (125b/14), (126b/11), (131a/3), (155a/2), (78a/11), (81b/17), (81b/6), (94b/4)
i. + eyle (126b/11)
i. + ı (116b/10), (116b/9), (117a/14), (117a/8), (117b/15), (118a/16), (118b/15), (118b/6), (120a/6), (120a/7), (122a/17), (122b/14), (122b/8), (123a/16), (123b/12), (124a/9), (124b/12), (124b/12), (124b/13), (124b/14), (125a/10), (125a/11), (125a/3), (126b/8), (127a/3), (122a/17)
i. + ın (115b/1)
i. + ına (107b/1), (109a/1)
i. + ında (116a/11)
i. + ları (4b/17)
i. + ların (23a/10)
i. + olunur (107a/8), (122a/9), (19b/2)
i. + olunursa (115a/12)
i. + olunmaz (124a/12)
i. + olunur (84b/12)
i. + olunursa (113a/2)
i. + uñ (117a/4), (79b/1)
i. + edeler (119b/5)

‘i. + edemez (105a/5)

‘i. + eden (115b/11)

‘i. + ederler (118b/11), (120b/4)

‘i. + edesin (116b/2), (117a/4), (118b/13), (123b/16), (125a/17), (125a/6), (126a/6), (78b/9)

‘i. + edüb (76a/11), (84b/7), (98a/13)

‘i. + etmek (126b/4)

‘i. + etmeyeler (120a/14)

‘i. + etmeyesin (118a/1)

‘i. + étmez (124a/13)

[= 78]

‘ilāc-ı ‘akḳāṣ: Atlarda burunlarının kokusuz akması, öksürük, göz çapaklanması ve idrarın çok olması ile kendini gösteren hastalığın ilacı.

‘i. (119b/12)

[= 1]

‘ilāc-ı cünūn: < Ar. Cinnetin, delirmenin ilacı.

‘i. (127a/6)

[= 1]

‘ilāc-ı dābbe-yi zāmir: < Ar. Zayıflığın, hayvanlarda zayıflığın ilacı.

‘i. (127a/3)

[= 1]

‘ilāc-ı dā’-i baḳar: < Ar. Sığır hastalığının ilacı.

‘i. (118a/11)

[= 1]

‘ilāc-ı demāmīl: < Ar. Çıbanın ilacı.

‘i. (119b/2)

[= 1]

‘ilāc-ı ehlīlce: < Ar. Hayvanlarda görülen kulak hastalığının ilacı. bk. ehlīlece

‘i. (119b/7)

[= 1]

‘ilāc-ı ekl-i ḥaṭmī: < Ar. Hatmi bitkisinin yenmesinden olan hastalığın ilacı.

‘i. (119a/12)

[= 1]

‘ilāc-ı ekl-i sermaḳ: < Ar. Pazı otu, kara pazı yenmesinden olan hastalığın ilacı. (?)

‘i. (119a/17)

[= 1]

‘ilāc-ı elem-i cirdān: < Ar. Atın erkeklik organında olan ağrının, acının ilacı.

‘i. (124a/4)

[= 1]

‘ilāc-ı farre: < Ar. Hayvanlarda görülen bir salgın hastalığının ilacı.

‘i. (119a/6)

[= 1]

‘ilāc-ı fatūḳ: < Ar. Yarığın ilacı.

‘i. (125a/16)

[= 1]

‘ilāc-ı ḥanāzīr: < Ar. Sıraca hastalığının ilacı.

‘i. (123b/14)

[= 1]

‘ilāc-ı hetk-i fi’l-cevf: < Ar. Karın yırtılmasının ilacı.

‘i. (123a/12)

[= 1]

‘ilāc-ı heyza: < Ar. Koleranın, şiddetli kusmanın ilacı.

‘i. (124a/5)

[= 1]

‘ilāc-ı ḥikke: < Ar. Uyuzun ilacı.

‘i. (126a/16)

[= 1]

‘ilāc-ı ḥunān-ı mefāṣıl: < Ar. Eklemlerde görülen sakağı hastalığının ilacı.

‘i. (115b/12)
[= 1]
‘ilāc-ı **ḥummā-yı** **ṣitā**: <Ar. Kışta geçirilen hummanın (ateşli hastalık) ilacı.
i. + da (121a/12)
[= 1]
‘ilāc-ı **‘illet-i riyye**: <Ar. Akciğer hastalığının ilacı.
‘i. (123b/6)
[= 1]
‘ilāc-ı **imtinā‘-yı** **‘alef**: <Ar. Yasaklanmış, men edilmiş yemlerin yenmesinin ilacı.
‘i. (126b/14)
[= 1]
‘ilāc-ı **inkıṭā‘**: <Ar. Kesiğin ilacı.
‘i. (121a/4)
[= 1]
‘ilāc-ı **karḥa**: <Ar. Yaranın, ülserin ilacı.
‘i. (119b/17)
[= 1]
‘ilāc-ı **karḥa-yı** **im‘ā**: <Ar. Bağırsaklardaki yaraların ilacı.
‘i. (123b/16)
[= 1]
‘ilāc-ı **kaşr-ı veber**: <Ar. Hayvanın tüylerin kısılığının ilacı.
‘i. (120a/5)
[= 1]
‘ilāc-ı **kebed**: <Ar. Karaciğerin ilacı.
‘i. (121b/10)
[= 1]
‘ilāc-ı **kemne**: <Ar. Karasu (bir göz hastalığı) hastalığının ilacı.
‘i. (124b/14)
[= 1]

‘ilāc-ı **kerd**: <Ar. Boyunda görülen hastalıkların ilacı.
‘i. (116b/17)
[= 1]
‘ilāc-ı **kesāḥ**: <Ar. Sakatlığın, felcin ilacı.
‘i. (122b/2)
[= 1]
‘ilāc-ı **kirdān**: <Ar. Kenelerin ilacı.
‘i. (125a/15), (125a/6)
[= 2]
‘ilāc-ı **les‘-i ‘akreb**: <Ar. Akrep sokmasının ilacı.
‘i. (123a/9)
[= 1]
‘ilāc-ı **mebtūn**: <Ar. Salgın dizanterinin ilacı.
‘i. (122a/17)
[= 1]
‘ilāc-ı **mefs**: <Ar. Bulantının ilacı.
‘i. (123a/3)
[= 1]
‘ilāc-ı **nehş-i ḥayye**: <Ar. Yılan sokmasının ilacı.
‘i. (123a/5)
[= 1]
‘ilāc-ı **nekb**: <Ar. Sudamın (hayvanların başında görülen bir hastalık) ilacı.
‘i. (124a/12)
[= 1]
‘ilāc-ı **netivv-i rahm**: <Ar. Rahimden yumrunun ilacı. (?)
‘i. (126a/7)
[= 1]
‘ilāc-ı **nıkris**: <Ar. Ayak parmaklarında, topuklarda ve mafsallarda meydana gelen ağrılı hastalığın ilacı.
‘i. (122b/8)

[= 1]
‘ilāc-ı raḥv-ı mezākīr: < Ar. Erkeklik organının gevşek, sarkık olmasının ilacı.

‘i. (125b/10)

[= 1]

‘ilāc-ı rebūv: < Ar. Astım hastalığının, nefes darlığının ilacı.

‘i. (120a/12)

[= 1]

‘ilāc-ı rīḥ-i cemāl: < Ar. Yüz felcinin hastalığı.

‘i. (121b/7)

[= 1]

‘ilāc-ı rīḥ-i cūnūn: < Ar. Cinnetin ağrısının ilacı.

‘i. (118b/8)

[= 1]

‘ilāc-ı rīḥ-i sūs: < Ar. Güve, kurtçuk ağrısının ilacı.

‘i. (121b/14)

[= 1]

‘ilāc-ı şudā‘-yī ‘arīz: < Ar. Baş ağrısının ilacı.

‘i. (120b/15)

[= 1]

‘ilāc-ı sūlāk-ı ‘ayn: < Ar. Gözün arpacığının ilacı.

‘i. (125a/1)

[= 1]

‘ilāc-ı sūll: < Ar. Veremin ilacı.

‘i. (124a/8)

[= 1]

‘ilāc-ı şikāk: < Ar. Yarığın ilacı.

‘i. (125b/16)

[= 1]

‘ilāc-ı tālīl: Boğaz hastalığının ilacı.

‘i. (120a/10)

[= 1]

‘ilāc-ı teşbīk: < Ar. Hayvanın ayaklarının birbirine girmesinin illeti.

‘i. (124b/2)

[= 1]

‘ilāc-ı veca‘-yī esr: < Ar. Ağrılı idrarın ilacı.

‘i. (122a/5)

[= 1]

‘ilāc-ı veca‘-yī ḥāfir: < Ar. Tırnak, toynak ağrısının ilacı.

‘i. (124b/13)

[= 1]

‘ilāc-ı veca‘-yī iklīl: < Ar. Tırnağı çevreleyen etin ağrımamasının, acımamasının ilacı.

‘i. (124b/11)

[= 1]

‘ilāc-ı veca‘-yī mi‘de: < Ar. Mide ağrısının ilacı.

‘i. (123a/17)

[= 1]

‘ilāc-ı veca‘-yī ṭahāl: < Ar. Dalak ağrısının ilacı.

‘i. (122a/1)

[= 1]

i‘lāf: < Ar. Hayvana yem verme, yem yedirme.

i. + ı (93b/13)

[= 1]

ilāhī: < Ar. Allah'a mensup, tanrı ile ilgili, tanrısal.

i. (4a/9)

[= 1]

i‘lām: < Ar. Bildirme, bildirilme, anlatma.

i. + ède (207b/3)

i. + ètmek (207a/15)

[= 2]

i‘lān: < Ar. 1. Açığa vurma, meydana çıkarma, belli etme. 2. Yayma; yaymak için gazeteye verme.

i. + ètmek (208b/13)

[= 1]

i'lā'-yı kelimetullāh: <Ar. İslam dininin tevhid akidesini, şanına layık şekilde yüceltip yayma.

i. (203a/9)

[= 1]

ile: İle.

i. (100b/7), (101b/8), (101b/9), (101b/9), (102a/17), (102a/9), (102b/13), (102b/7), (102b/8), (103a/14), (103a/6), (103b/10), (103b/12), (103b/17), (103b/3), (103b/9), (104a/2), (104a/2), (104a/7), (104b/9), (105a/2), (105a/4), (105a/8), (105b/17), (105b/2), (107a/1), (107a/17), (107a/17), (107b/1), (107b/10), (107b/11), (107b/12), (107b/13), (107b/13), (107b/15), (107b/15), (107b/16), (107b/5), (107b/6), (107b/8), (107b/9), (108b/1), (108b/10), (108b/15), (108b/15), (109a/11), (109a/4), (109a/8), (109b/10), (109b/15), (109b/5), (10a/14), (10a/14), (10a/3), (10b/1), (10b/2), (110a/14), (110b/4), (111a/15), (111a/5), (111a/9), (111b/12), (111b/17), (111b/2), (112a/14), (112a/2), (112b/12), (113a/1), (113a/1), (113a/13), (113b/10), (113b/13), (113b/2), (114a/3), (114a/3), (114a/4), (115a/2), (115a/7), (115b/11), (115b/11), (115b/13), (115b/17), (115b/4), (115b/7), (115b/8), (116a/1), (116a/13), (116a/13), (116b/1), (116b/17), (116b/17), (116b/2), (116b/3), (116b/3), (116b/4), (116b/6), (116b/9), (117a/12), (117a/12), (117a/15), (117a/4), (117b/11), (117b/17), (117b/4), (117b/5), (117b/5), (117b/8), (117b/8), (118a/1), (118a/11), (118a/12), (118a/13), (118a/13), (118a/6), (118a/8), (118b/10), (118b/13), (118b/14), (118b/15), (118b/17), (118b/5), (119a/1), (119a/10), (119a/16), (119a/17), (119b/1), (119b/11), (119b/12), (119b/4), (119b/5), (119b/6), (11a/11), (11a/14), (11a/15), (11a/17), (11b/10), (120a/1), (120a/10), (120a/11), (120a/11), (120a/11), (120a/12), (120a/12), (120a/13),

(120a/14), (120a/15), (120a/17), (120a/8), (120a/8), (120a/9), (120b/2), (120b/2), (120b/4), (120b/4), (121a/10), (121a/13), (121a/16), (121a/16), (121a/2), (121a/2), (121a/6), (121b/16), (121b/17), (121b/3), (121b/8), (121b/8), (122a/10), (122a/11), (122a/11), (122a/15), (122a/15), (122a/2), (122a/4), (122a/6), (122a/7), (122a/8), (122a/9), (122b/11), (122b/13), (122b/16), (122b/16), (122b/17), (123a/13), (123a/3), (123a/6), (123a/6), (123a/8), (123b/13), (123b/15), (123b/5), (124a/13), (124a/13), (124a/14), (124a/16), (124a/17), (124b/1), (124b/12), (124b/15), (124b/4), (124b/7), (125a/1), (125a/15), (125a/16), (125a/2), (125a/8), (125a/9), (126a/13), (126a/5), (126a/5), (126a/9), (126b/11), (126b/11), (126b/13), (126b/14), (126b/3), (126b/6), (126b/7), (126b/7), (126b/9), (127a/11), (127a/13), (127a/16), (127a/16), (127a/5), (127a/7), (127a/9), (12a/3), (12a/4), (12a/6), (12b/10), (12b/14), (12b/4), (130b/13), (130b/16), (131a/10), (131a/13), (131a/15), (131a/4), (131a/9), (131b/1), (131b/14), (131b/17), (131b/2), (131b/8), (131b/9), (132a/11), (132a/15), (132a/15), (132a/17), (132a/4), (132a/6), (132a/8), (132a/9), (132b/2), (132b/4), (132b/6), (133a/12), (133a/15), (133a/2), (133b/2), (133b/5), (134a/1), (134a/11), (134a/2), (134a/2), (134a/3), (134a/7), (134b/1), (134b/11), (134b/11), (134b/11), (134b/11), (134b/12), (134b/12), (134b/12), (134b/14), (134b/8), (135a/1), (135a/13), (135a/16), (135a/16), (135a/17), (135b/1), (135b/10), (135b/10), (135b/2), (136a/14), (136a/6), (136a/6), (136b/1), (136b/13), (136b/13), (136b/4), (137a/10), (137a/10), (137a/13), (137a/7), (137b/1), (137b/4), (137b/5), (137b/9), (137b/9), (138a/13), (138b/12), (138b/12), (138b/13), (138b/14), (138b/16), (138b/2), (138b/8), (138b/9), (13a/1), (13a/16), (13a/4), (13a/6), (13a/7), (13a/8), (13a/8), (13b/1), (13b/12), (13b/6), (13b/9), (140b/1),

(140b/11), (140b/16), (140b/6), (140b/8),
 (141a/3), (142a/1), (142a/1), (142a/2),
 (142a/3), (142b/1), (143a/1), (143a/8),
 (144a/1), (144a/10), (144a/10), (144a/12),
 (144a/4), (144a/5), (144a/5), (144a/5),
 (144a/7), (144a/8), (144a/9), (145a/2),
 (145a/3), (145b/10), (145b/11), (145b/16),
 (145b/16), (145b/5), (145b/5), (146a/12),
 (146a/13), (146a/17), (146b/10),
 (146b/11), (146b/14), (146b/15),
 (146b/17), (146b/2), (146b/2), (146b/4),
 (146b/5), (146b/8), (147a/15), (147a/8),
 (147a/9), (147b/13), (147b/13), (147b/14),
 (147b/14), (147b/3), (148a/10), (148a/14),
 (148a/4), (148a/4), (148a/5), (148a/9),
 (148b/1), (148b/10), (148b/12), (148b/13),
 (148b/15), (148b/7), (14a/3), (14a/3),
 (14b/4), (14b/5), (14b/5), (150a/4),
 (150a/5), (150b/1), (151a/15), (151a/16),
 (151a/4), (151a/6), (151a/7), (151a/8),
 (151a/8), (151a/8), (151a/9), (151a/9),
 (151b/3), (151b/4), (152b/2), (152b/3),
 (152b/6), (152b/8), (153a/11), (153a/13),
 (153a/14), (153a/14), (153a/15),
 (153a/17), (153a/5), (153a/5), (153a/6),
 (153a/7), (153b/12), (153b/13), (153b/2),
 (153b/4), (153b/5), (154b/10), (154b/16),
 (154b/5), (154b/5), (154b/7), (155a/1),
 (155a/10), (155a/12), (155a/7), (155a/9),
 (155b/1), (155b/14), (156b/8), (158b/1),
 (158b/1), (159a/1), (159a/1), (159b/1),
 (159b/1), (15a/17), (15b/11), (15b/2),
 (15b/2), (15b/6), (160a/1), (160a/2),
 (160b/1), (161a/1), (161b/1), (162a/1),
 (162b/1), (163a/1), (163a/2), (163b/1),
 (165a/1), (166b/12), (166b/13), (166b/4),
 (167a/12), (167a/12), (167a/13), (167a/7),
 (167a/8), (167b/12), (167b/13), (167b/14),
 (167b/7), (168b/1), (168b/4), (168b/6),
 (169a/16), (169b/1), (169b/2), (16a/1),
 (16a/17), (16a/3), (16a/3), (16a/4), (16a/4),
 (16a/9), (16b/10), (170a/1), (170a/3),
 (170a/4), (170a/6), (170a/7), (170a/8),
 (170a/8), (170b/10), (170b/15), (170b/17),
 (170b/17), (170b/7), (170b/9), (171a/10),

(171a/10), (171a/6), (172b/5), (172b/6),
 (173b/2), (174a/14), (174a/15), (175a/15),
 (175a/16), (176a/12), (176a/13),
 (176a/13), (176a/15), (176a/7), (176b/6),
 (177a/1), (177a/10), (177a/11), (177a/13),
 (177a/16), (177a/2), (177a/5), (177a/8),
 (177a/9), (177b/10), (177b/11), (177b/16),
 (177b/4), (177b/4), (177b/5), (177b/5),
 (178a/10), (178a/16), (178a/2), (178a/6),
 (178a/7), (178a/7), (178a/9), (178b/12),
 (178b/13), (178b/2), (178b/4), (178b/6),
 (178b/8), (178b/9), (179a/1), (179a/1),
 (179a/15), (179a/2), (179a/2), (179a/2),
 (179a/5), (179a/6), (179a/6), (179a/6),
 (179a/7), (179a/8), (179b/10), (179b/13),
 (179b/15), (179b/17), (179b/17), (17a/5),
 (17b/14), (17b/3), (180a/11), (180a/13),
 (180a/2), (180a/3), (180a/6), (180a/8),
 (180b/1), (180b/14), (180b/15), (180b/3),
 (181a/14), (181a/17), (181a/2), (181a/4),
 (181b/17), (181b/5), (181b/6), (181b/7),
 (181b/7), (182a/12), (182a/12), (182a/13),
 (182a/17), (182a/7), (183a/10), (183a/3),
 (183a/5), (183a/8), (183a/8), (183b/12),
 (183b/17), (183b/2), (183b/8), (183b/8),
 (184a/10), (184a/14), (184b/2), (184b/2),
 (184b/4), (184b/4), (184b/6), (184b/6),
 (184b/6), (184b/7), (184b/7), (184b/7),
 (185a/1), (185a/1), (185a/1), (185b/1),
 (185b/13), (185b/15), (185b/16),
 (185b/17), (185b/17), (185b/17),
 (185b/17), (185b/3), (185b/3), (185b/6),
 (186a/10), (186a/13), (186a/17), (186a/2),
 (186a/4), (186a/4), (186a/7), (186a/9),
 (186b/1), (186b/11), (186b/12), (186b/13),
 (186b/14), (186b/15), (186b/15),
 (186b/16), (186b/17), (186b/9), (186b/9),
 (186b/9), (187a/10), (187a/14), (187a/14),
 (187a/14), (187a/9), (187b/15), (187b/15),
 (187b/2), (188a/17), (188a/7), (188b/4),
 (189a/14), (189a/15), (189a/5), (189b/1),
 (189b/11), (189b/11), (189b/15),
 (189b/16), (189b/17), (189b/2), (18a/11),
 (18a/16), (18a/3), (18b/8), (190a/1),
 (190a/1), (190a/14), (190a/15), (190a/17),

(190a/2), (190a/7), (190a/8), (190a/8),
 (190b/1), (190b/13), (190b/14), (190b/14),
 (190b/14), (190b/15), (190b/2), (190b/7),
 (191a/13), (191a/14), (191a/16),
 (191a/16), (191a/17), (191a/2), (191a/5),
 (191a/7), (191b/10), (191b/10), (191b/17),
 (191b/5), (192a/13), (192b/9), (193a/12),
 (193a/13), (194a/10), (194a/11), (194a/5),
 (195a/11), (195a/12), (195a/14),
 (195a/15), (195b/3), (196a/17), (196b/1),
 (196b/12), (196b/12), (196b/12),
 (196b/14), (196b/5), (196b/5), (196b/9),
 (197a/10), (197a/13), (197a/2), (197a/4),
 (197a/6), (197a/8), (197a/9), (197a/9),
 (197b/14), (197b/3), (197b/8), (197b/8),
 (198a/15), (198a/3), (198b/16), (198b/2),
 (199b/2), (19a/11), (19a/3), (19a/6),
 (19b/2), (19b/3), (19b/3), (1b/13), (1b/9),
 (200b/10), (200b/10), (200b/12),
 (200b/12), (200b/13), (201a/17), (201b/1),
 (201b/13), (201b/14), (201b/14), (201b/2),
 (201b/6), (201b/6), (202a/11), (202a/13),
 (202a/17), (202b/11), (202b/15),
 (202b/17), (202b/7), (202b/8), (203a/11),
 (203a/14), (203a/3), (203a/5), (203a/6),
 (203a/7), (203b/10), (203b/12), (203b/17),
 (203b/9), (203b/9), (204a/11), (204a/13),
 (204a/14), (204a/17), (204a/2), (204a/6),
 (204a/7), (204b/10), (204b/13), (204b/15),
 (204b/2), (204b/3), (204b/4), (204b/5),
 (204b/7), (205a/1), (205a/13), (205a/16),
 (205a/17), (205a/5), (205b/3), (206a/11),
 (206a/11), (206b/13), (206b/14), (207b/2),
 (207b/6), (208a/1), (208a/11), (208a/12),
 (208b/10), (208b/2), (208b/5), (208b/8),
 (209b/12), (209b/12), (209b/3), (209b/3),
 (209b/5), (20a/11), (20a/14), (20a/15),
 (20a/16), (20a/2), (20a/8), (20a/9),
 (20b/11), (20b/12), (20b/2), (20b/2),
 (20b/6), (210a/11), (210a/15), (210a/7),
 (210b/5), (211a/12), (211a/14), (211b/14),
 (212a/5), (212a/9), (212b/13), (213a/6),
 (213a/8), (213a/9), (213b/12), (214a/8),
 (214a/9), (214b/13), (214b/4), (215a/10),
 (215a/9), (215a/9), (215b/14), (215b/14),

(215b/17), (216a/16), (216b/7), (217a/1),
 (21a/1), (21a/10), (21a/11), (21a/14),
 (21a/9), (21b/10), (21b/11), (22a/12),
 (22a/12), (22a/12), (22a/12), (22a/16),
 (22a/16), (22a/16), (22a/3), (22a/6),
 (22b/11), (22b/12), (22b/12), (22b/13),
 (22b/13), (22b/13), (22b/17), (22b/2),
 (22b/7), (22b/7), (23a/16), (23b/11),
 (23b/9), (24a/1), (24b/6), (25a/17),
 (25b/1), (25b/16), (25b/17), (26a/12),
 (26a/7), (26b/15), (26b/3), (26b/5),
 (26b/7), (26b/8), (27a/17), (27a/3),
 (27b/10), (27b/10), (27b/12), (27b/7),
 (28a/11), (28a/11), (28b/2), (28b/3),
 (29a/10), (29a/5), (29a/7), (29b/13),
 (29b/5), (29b/7), (2a/10), (2b/11), (2b/12),
 (2b/9), (30a/12), (30a/13), (30a/3),
 (30b/1), (30b/11), (30b/2), (30b/6),
 (30b/7), (31a/14), (31a/4), (32a/13),
 (32a/3), (32b/1), (32b/10), (32b/5),
 (33a/6), (33a/7), (33b/2), (33b/3), (34a/4),
 (34b/5), (34b/9), (35a/7), (35b/17),
 (35b/5), (35b/5), (35b/6), (35b/6), (35b/6),
 (35b/6), (35b/8), (36a/10), (36a/10),
 (36a/12), (36a/12), (36a/6), (36a/8),
 (36a/8), (36a/8), (37a/7), (37b/5), (37b/5),
 (38a/10), (38a/11), (38a/12), (38a/13),
 (38a/3), (38b/11), (38b/13), (38b/16),
 (38b/2), (39a/13), (39a/13), (39a/6),
 (39a/6), (39b/1), (39b/1), (39b/13),
 (39b/13), (39b/6), (39b/7), (3a/12),
 (3a/13), (3a/9), (3b/1), (3b/11), (3b/16),
 (3b/7), (3b/7), (40a/13), (40a/8), (40b/14),
 (41b/11), (41b/12), (41b/6), (42b/4),
 (42b/7), (43a/5), (45a/1), (4a/13), (4a/17),
 (4a/2), (4a/2), (4a/3), (4a/5), (4b/4),
 (4b/4), (4b/6), (4b/7), (4b/8), (51a/2),
 (54b/7), (55a/5), (56a/13), (56a/16),
 (56a/3), (56a/5), (56b/11), (56b/2),
 (56b/5), (57b/5), (59b/1), (59b/3), (5a/13),
 (5a/13), (5a/2), (5a/3), (5a/4), (5a/5),
 (5b/11), (64a/1), (64b/1), (67a/1), (67a/3),
 (67a/3), (67a/5), (67b/4), (67b/5), (67b/6),
 (68a/5), (68b/14), (68b/15), (69a/11),
 (69a/11), (69b/12), (69b/12), (69b/16),

(69b/17), (69b/4), (69b/8), (6a/1), (6a/11),
 (6a/11), (6a/12), (6a/13), (6a/13), (6a/14),
 (6a/14), (6a/15), (6a/3), (6a/7), (6b/10),
 (6b/13), (6b/6), (6b/6), (70a/6), (70a/8),
 (70b/12), (70b/6), (70b/8), (70b/9),
 (70b/9), (70b/9), (71a/15), (71a/17),
 (72a/13), (72b/1), (72b/1), (72b/13),
 (73a/1), (73a/10), (73a/7), (73a/8),
 (73b/13), (73b/14), (74a/10), (74a/16),
 (74a/17), (74a/4), (74a/9), (74b/14),
 (74b/17), (74b/17), (74b/6), (74b/6),
 (75a/12), (75a/13), (75a/2), (75a/4),
 (75b/15), (75b/16), (76a/12), (76a/4),
 (76a/6), (76b/8), (77a/1), (77a/10),
 (77a/16), (77a/9), (77b/10), (77b/11),
 (77b/15), (77b/7), (78a/10), (78a/10),
 (78a/12), (78a/13), (78a/9), (78b/1),
 (78b/10), (78b/10), (78b/10), (78b/11),
 (78b/17), (78b/2), (78b/2), (78b/3),
 (78b/4), (78b/4), (78b/5), (78b/5), (78b/8),
 (78b/8), (78b/9), (79a/13), (79a/3),
 (79a/3), (79a/4), (79a/5), (79a/6), (79a/7),
 (79a/8), (79b/10), (79b/14), (79b/4),
 (79b/8), (7a/10), (7a/9), (7b/1), (7b/14),
 (7b/15), (7b/15), (7b/17), (7b/8), (80a/1),
 (80a/13), (80a/2), (80a/5), (80a/6), (80a/6),
 (80a/7), (80a/7), (80a/9), (80b/11),
 (80b/12), (80b/5), (81a/1), (81a/1),
 (81a/12), (81a/7), (81b/12), (81b/14),
 (82a/10), (82a/13), (82a/13), (82a/3),
 (82a/6), (82a/7), (82b/1), (82b/2), (82b/6),
 (83a/11), (83a/14), (83a/4), (83a/8),
 (83a/9), (83b/12), (83b/16), (84a/2),
 (84a/8), (84b/12), (84b/16), (84b/8),
 (84b/9), (85a/1), (85a/10), (85a/12),
 (85a/13), (85a/6), (85a/7), (85b/16),
 (85b/2), (86a/10), (86a/11), (86a/4),
 (86b/16), (86b/6), (86b/6), (86b/6),
 (87a/11), (87a/13), (87b/11), (87b/11),
 (87b/13), (88a/16), (88b/8), (89a/15),
 (89a/4), (89a/6), (89b/10), (89b/14),
 (89b/9), (8a/10), (8a/15), (8a/17), (8b/14),
 (8b/15), (8b/9), (90a/5), (90a/8), (90b/2),
 (90b/5), (90b/6), (90b/8), (91a/6),
 (93b/15), (93b/2), (93b/3), (93b/6),

(94b/10), (94b/13), (94b/17), (95a/11),
 (95b/17), (95b/17), (96a/10), (96a/11),
 (96b/11), (96b/13), (96b/3), (96b/4),
 (97a/2), (97a/6), (97a/9), (98a/15), (98a/2),
 (98a/7), (98b/11), (98b/6), (99a/1),
 (99a/10), (99a/11), (99a/12), (99a/12),
 (99a/13), (99a/15), (99a/15), (99a/17),
 (99a/4), (99a/8), (99b/1), (99b/2), (99b/3),
 (9a/13), (9a/17), (9a/3), (9a/5), (9a/9),
 (9b/15)

i. + dür (151b/3), (151b/3), (153a/9),
 (16b/12), (203a/1), (86b/6)

[= 1282]

iled-: İletmek.

i.-e (70a/3)

[= 1]

‘ilel: < Ar. İletler, hastalıklar, sakatlıklar.

‘i. + inün (108a/10)

[= 1]

‘ilel-i bātına: < Ar. Karın hastalıkları, iç hastalıklar.

‘i. (116b/3)

[= 1]

‘ilel-i hādise: < Ar. Oluşan hastalıklar.

‘i. + den (23a/11)

[= 1]

ilerü: İleri.

i. (135a/8), (135a/9), (140b/6), (154b/8),
 (168b/11), (168b/2), (176b/16), (197b/14),
 (208a/7), (212a/1), (36b/17)

i. + sinde (132a/12)

i. + ye (95b/7)

[= 13]

ilbāh: < Ar. 1. Üzerine düşme, zorlama. 2. Israr etme, direnme.

i. + eder (102b/11)

i. + edersin (84a/9)

i. + etmekden (102a/17)

[= 3]

ilhām: 1. Allah tarafından insanın gönlüne bir şey doğdurulma. 2. Peygamberlerin kalbine gelen ilâhî düşünceler. 3. Gönüle doğan şey. 4. İççe, gönüle doğma.

i. (203b/8)

[= 1]

ilig: bk. ilik

i. + i (27b/17)

[= 1]

ilik: Kemiklerin iç boşluklarını dolduran yağlı madde.

i. (27b/16), (90a/15)

[= 2]

iliksiz: İliksiz.

i. (87b/8)

i. + ola (91a/2)

[= 2]

iliş-: İlişmek.

i.-ür (133a/1)

[= 1]

ilişmek: İlişme işi.

i. + den (168b/12)

[= 1]

ilkā: <Ar. 1. Bırakma, bırakılma, terk, atma. 2. telkin etme, ilham etme. 3. bir kusuru başkasına yükleme.

i. + ède (151a/4)

i. + eder (178a/11), (178a/16), (20b/8)

i. + édüb (137a/1), (178a/13)

[= 6]

illā: <Ar. İllâ, her hâlde, illâ ki.

i. (106a/14), (107b/10), (109a/8), (109b/2), (10a/7), (110b/4), (112b/3), (116b/14),

(117a/1), (117a/2), (118b/4), (118b/5), (11a/4), (120a/6), (122a/17), (123a/1), (124a/12), (124a/14), (124a/8), (124b/12), (125b/12), (12a/4), (12b/13), (12b/13), (131b/12), (135b/10), (136a/16), (137a/11), (137a/13), (137a/13), (137a/15), (137b/1), (137b/4), (137b/9), (13a/2), (145b/16), (147a/16), (147b/12), (147b/15), (147b/6), (147b/8), (147b/9), (150a/4), (151a/7), (153a/9), (166b/15), (167a/12), (172b/10), (172b/13), (173b/4), (174b/14), (176a/5), (176a/6), (178a/10), (178a/10), (178a/3), (178a/7), (179b/14), (181a/10), (186a/10), (186a/2), (190b/13), (190b/14), (191a/10), (195a/7), (197b/7), (197b/9), (200a/1), (203a/4), (204a/15), (205a/2), (20a/2), (20b/1), (212a/4), (212a/5), (212b/4), (214b/13), (214b/4), (215b/17), (215b/8), (216a/14), (216a/2), (217a/16), (22a/15), (22b/5), (23b/7), (25b/2), (34a/8), (36a/3), (37b/17), (39b/13), (41a/6), (57a/1), (57a/9), (57b/3), (58b/7), (5b/5), (62b/4), (67a/8), (67b/14), (73a/12), (73b/6), (74a/14), (75a/13), (77a/12), (77b/5), (77b/9), (79a/9), (80a/11), (80a/4), (80b/16), (81a/3), (81a/3), (81a/8), (82b/1), (82b/15), (83a/12), (83a/5), (83a/5), (84a/3), (85a/8), (85b/16), (86a/11), (86a/3), (86b/5), (88a/11), (88a/15), (88a/17), (8a/16), (8b/14), (96b/10), (97a/1), (98a/15)

[= 133]

illerü: bk. ileri.

i. (207b/14)

i. + den (14a/4)

[= 2]

illet: <Ar. 1. Hastalık; sakatlık. 2. Sık sık tepen hastalık. 3. Sebep.

i. (101b/9), (102a/4), (102a/5), (102a/5), (104a/6), (108b/6), (113a/4), (113b/6), (114b/5), (118b/1), (119a/2), (120a/16), (120a/17), (121a/9), (121b/1), (121b/6),

(123a/15), (123b/13), (124a/14),
(124a/17), (124a/8), (124b/12), (127a/14),
(148a/10), (191a/10), (194b/11)

‘i. + de (120b/14), (123b/11), (126b/10)

‘i. + den (120b/6)

‘i. + dür (104b/12), (110b/11), (110b/4)

‘i. + e (116a/2), (122a/8), (4b/17)

‘i. + i (101b/12), (105b/11), (105b/17),
(108b/5), (110a/10), (113b/8), (116a/10),
(117a/4), (131a/16), (74b/2), (74b/2),
(74b/3)

‘i. + ine (113b/11), (127b/4)

‘i. + ler (115a/15), (117a/11), (198b/1)

‘i. + lerde (115a/8)

‘i. + lenden (72b/15), (98a/9)

‘i. + lere (198b/13)

‘i. + leri (197a/17), (198a/1), (200b/12),
(4b/17)

‘i. + lerin (191b/7), (23a/10), (67a/16)

‘i. + lerinden (115b/5), (86a/2)

‘i. + lerini (19a/16), (20a/4)

‘i. + lerinüñ (108a/11)

‘i. + lerün (115b/1)

‘i. + olan (104a/3)

‘i. + üñ (104a/4), (109a/4), (118b/6),
(123b/17), (126b/8), (67b/15)

‘i. + édüb (13b/6)

[= 78]

‘illet-i a‘şāb: < Ar. Sinir illeti.

‘i. (102a/5)

[= 1]

‘illet-i ‘azīm: < Ar. Büyük, çok ileri derecede olan
illet, hastalık.

‘i. + dür (108b/4)

[= 1]

‘illet-i bātına: < Ar. Karın hastalığı, iç hastalık.

‘i. + nuñ (109b/4)

[= 1]

‘illet-i ceza‘-yı şedīd: < Ar. Şiddetli korkunun,
kederin ilacı.

‘i. (102a/4)

[= 1]

‘illet-i ħabīse: < Ar. Kötü, ölüme sebep olan illet.

‘i. + dür (105a/17)

[= 1]

‘illet-i ħunnākıyye: < Ar. Nezle, boğaz iltihabı
hastalığı.

‘i. + nün (114a/6)

[= 1]

‘illet-i iḥtilāc: < Ar. Segirme, topallama hastalığı.

‘i. (123a/14)

[= 1]

‘illet-i kātıl: < Ar. Ölümcül hastalık.

‘i. + dür (113b/11)

[= 1]

‘illet-i nāfi‘asız: < Ar. + T. Çaresiz hastalık.

‘i. (86a/7)

[= 1]

‘illet-i nefād: < Ar. Zayıflık hastalığı.

‘i. (102a/4)

[= 1]

‘illet-i ‘izām-ı rīkāk: < Ar. İnce, güçsüz kemik
illeti; kemiklerin güçsüz olması.

‘i. (102a/4)

[= 1]

‘illet-i remeke: < Ar. Zayıflık hastalığı.

‘i. (101b/10)

[= 1]

‘illet-i riyye: < Ar. Akciğer hastalığı illeti.

‘i. + nün (113a/17)

[= 1]

‘illet-i şehdiyye: < Ar. Çıban illeti.

‘i. (102a/2)

[= 1]

‘illet-i te‘ab: < Ar. Yorgunluk, bitkinlik illeti.

‘i. (102a/4)

[= 1]

‘illet-i teşbîk: < Ar. Ayakların birbirine girmesi, dolaşması illeti.

‘i. + de (104a/11)

[= 1]

‘illetü’l-bāṭına: < Ar. Karında bulunan hastalık.

‘i. (101a/2)

[= 1]

‘illetü’l-reyye: < Ar. Titreme illeti.

‘i. (101a/11)

[= 1]

‘ilm: < Ar. 1. Bilme, biliş; bir şeyin doğrusunu bilme. 2. Okuyarak öğrenilen bilgi, nazarî bilgi.

‘i. (138a/8), (190b/10), (190b/13), (190b/14), (190b/14), (190b/5), (197b/4), (20a/1), (20a/10), (20a/16), (20a/16), (20a/3), (34a/17)

‘i. + de (20a/3)

‘i. + den (190a/9), (190b/9), (23a/2)

‘i. + e (20a/15), (36a/7), (5a/17), (85b/17)

‘i. + i (131b/17), (136b/8), (137a/16), (138a/9), (180b/8), (190b/10), (190b/3), (208b/7), (20a/1), (20b/16), (23a/3), (34a/15), (34b/11), (77b/5), (77b/6), (86a/1)

‘i. + ile (137b/1)

‘i. + imüz (21b/13)

‘i. + in (131a/15), (34b/4)

‘i. + inde (188b/6), (196a/11), (19a/14), (34b/4)

‘i. + inden (34b/3)

‘i. + ine (2b/8), (5a/16)

‘i. + ini (115a/16), (19b/16), (82b/10)

‘i. + inün (201b/10), (4b/16)

‘i. + ün (138a/10), (138a/4), (155b/1), (190b/9), (197b/13)

[= 58]

‘ilm-i baytarat: < Ar. Baytarlık ilmi.

‘i. (3a/9)

[= 1]

‘ilm-i celîl: < Ar. Büyük, ulu ilmi.

‘i. + dür (138a/9)

[= 1]

‘ilm-i fîrûsiyyet: < Ar. Ata binicilik ilmi.

‘i. (138a/8)

[= 1]

‘ilm-i şayd-ı vahş: < Ar. Vahşi hayvanların avlanması ilmi.

‘i. (3a/10)

[= 1]

‘ilm-i ṭıbb: < Ar. Tıp ilmi.

‘i. + da (4b/15)

[= 1]

iltevä-yı im‘â: < Ar. Bağırsakların birbirine dolaşması, bağırsak düğümlenmesi.

i. (102a/2)

[= 1]

ilticâ: < Ar. Sığınma, barınma.

i. + ederler (170a/14)

[= 1]

iltifāt: <Ar. 1. Yüzünü çevirip bakma. 2. Dikkat. 3. Hatır sorma, gönül alma.

i. + ı (35a/13)

i. + eder (109a/11), (111b/12)

[= 3]

iltivāʾ: <Ar. 1. Sarılma. 2. Sarılıp dolaşma. 3. Büküm büküm olma. 4. Dalgalanma.

i. + da (181a/12)

i. + yla (175a/15)

[= 2]

ilyet: <Ar. "ilye" Kıç, sağrı; but.

i. + i (187a/14)

i. + ini (186b/14), (186b/5)

[= 3]

ilyeteyn: <Ar. Sağ ve sol butlar, kaba etler.

i. + i (183b/14), (187a/12)

[= 2]

ilzām: <Ar. Cevap veremez hâle getirme, susturma.

i. + eylediler (212a/9)

[= 1]

īmā: <Ar. "emʿā" Bağırsaklar.

i. (110a/14), (147b/13)

i. + ède (78b/8)

[= 3]

ʿimād: <Ar. Direk, dikme, sütun.

ʿi. + ı (135a/5), (67b/13)

[= 2]

imām-ı ʿālim: <Ar. Âlimlerin imamı.

i. (208b/4)

[= 1]

īmān: <Ar. 1. İnanma, inanç. 2. İslâm dînini kabul etme.

i. (10b/1), (6b/6), (7b/6), (7b/7), (8a/5), (8b/11), (8b/7), (9b/14)

[= 8]

imʿā-yı baṭn: <Ar. Karnın bağırsağı, bağırsak.

i. (32a/5)

[= 1]

imdād: <Ar. 1. Yardım. 2. Yardıma gönderilen kuvvet.

i. (189b/2)

[= 1]

imdi: 1. Buna göre, şu hâlde, artık. 2. Şimdi.

i. (103a/3), (108a/16), (131a/17), (136b/4), (147a/14), (148a/2), (151a/6), (175b/1), (177a/10), (179b/2), (185b/1), (189b/10), (190b/17), (19a/13), (205a/9), (20a/14), (20a/16), (23b/7), (39b/12), (40b/13), (4b/2), (59a/11), (67a/15), (67a/9), (73a/5), (75a/11), (75b/12), (78b/13), (79b/5), (80a/5), (81b/11), (82b/14), (83a/3), (85a/15), (85b/11), (86a/1), (86a/5), (94b/16), (9b/2), (9b/9)

[= 40]

imkān: <Ar. Olabilecek vaziyette bulunma; olabilirlik.

i. + ı (186a/13)

[= 1]

imsāk: <Ar. 1. Bir şeyden el çekme, perhiz. 2. Zamanında oruca başlama, oruca başlama zamanı. 3. Cimrilik, pintilik.

i. (19a/9)

i. + eyle (137b/3)

i. + olunmaz (67a/8)

i. + ède (151a/1), (193b/10), (207a/1)

i. + eder (106a/5), (98a/12)

i. + èdesin (119a/9)

i. + èdüb (154b/17)

i. + ètmege (42b/7)

i. + etti (41a/9)

[= 12]

imtiḥān: < Ar. Deneme, sınama, sınıf geçmek için sorulan sualler, sınav

i. (171a/5)

i. + eylese (20a/3)

i. + ı (4b/10)

i. + ettiğümdür (67a/13)

i. + etmek (103a/9)

[= 5]

imtilā: < Ar. 1. Dolgunluk. 2. Kan toplanma, kan durma.

i. + dan (169b/4)

i. + olması (109a/12)

i. + sıdur (214a/1)

[= 3]

imtināʿ: < Ar. 1. Çekinme, geri durma. 2. İmkânsızlık, olamayış.

i. (140b/3), (141a/4), (141b/1), (143a/15), (151a/6), (153a/14), (153b/1), (153b/12), (153b/6)

i. + a (137a/2), (147a/1)

i. + da (141a/2), (154b/15), (155b/1)

i. + dur (153b/14)

i. + eyle (147a/2), (154b/15)

i. + ı (139b/1)

i. + uḡ (116b/4), (148a/11), (153b/7), (153b/9)

i. + ède (109a/15), (153b/15), (154b/12), (82b/11)

i. + èder (109b/8), (110a/13), (142a/1), (74a/12)

i. + èderse (154b/10), (154b/9)

i. + èdesin (149a/3), (153b/13)

i. + etmek (102b/2), (143a/11), (153b/10), (153b/7)

i. + etmekdür (109a/11)

[= 39]

imtināʿ-yı ḥiddet: < Ar. Hiddetli, sert çekme.

i. (141a/3)

[= 1]

imtişāl: < Ar. 1. İcâbedeni, gerekeni yapma; bir örneğe göre hareket etme. 2. Alınan emre boyun eğme.

i. (203a/10)

i. + i (203a/8)

i. + èdüb (3a/16)

[= 3]

in-: İnme.

i. (210a/5)

i.-di (214b/9)

i.-dükde (123a/4), (188a/5)

i.-dürdükdenşonra (69b/1)

i.-e (116b/13), (84a/14), (84b/5)

i.-en (30b/8)

i.-er (110b/7), (112a/10), (112a/11), (212b/14), (216a/2), (79a/15), (79a/17)

i.-ersin (181b/7)

i.-esin (181b/14)

i.-ince (117b/5), (119b/15)

i.-meye (133a/9)

i.-mezse (116b/2)

i.-miş (90b/7)

i.-se (206b/1), (206b/4), (214a/10), (72a/17), (84a/17), (86a/15)

i.-seler (84a/14)

i.-üb (182b/6), (82b/6)

[= 32]

inā: < Ar. Kap kakak.

i. (37a/13), (37a/15), (37a/17)

i. + yı (37a/13)

[= 4]

‘inād: < Ar. Bir konuda direnme, ayak direme, direktme, direnim.

‘i. + ın (81a/5)

‘i. + edecek (83b/14)

‘i. + edesin (140b/3)

‘i. + edişseler (35a/6)

‘i. + édüb (67b/2)

[= 5]

‘inān: < Ar. 1. Dizgin. 2. Etme, yürütme.

‘i. (141a/3), (142b/1), (143a/1), (143a/10), (143a/11), (143a/11), (144a/1), (144a/4), (145a/2), (151a/13), (151a/3), (151a/9), (152b/2), (153a/14), (74a/6), (77b/5), (77b/7), (78b/10), (78b/11), (77b/6)

‘i. + a (34b/8)

‘i. + da (138b/2), (155b/4)

‘i. + ı (134b/17), (135a/4), (137b/3), (143a/12), (143a/13), (143a/13), (143a/14), (143a/17), (143a/4), (148a/15), (151a/12), (151a/4), (166b/13), (176b/5), (187a/7), (23a/3), (34b/8), (39b/10), (77b/5), (85a/2), (85b/9)

‘i. + ıı (143a/15)

‘i. + ından (137a/10), (85b/15)

‘i. + ını (138a/12), (23a/3)

‘i. + uı (138b/13), (143a/15), (152b/3), (153a/15), (155a/7), (176b/4)

[= 55]

‘inān-ı imsāk: ?

‘i. + ınıı (138b/1)

[= 1]

inās: < Ar. Dişiler.

i. + ıdır (59b/4)

[= 1]

‘ināyet: < Ar. 1. Dikkat, gayret, özenme. 2. Lütuf, ihsan, iyilik.

‘i. + ile (4a/11)

[= 1]

inā-yı mebsūt: < Ar. Yaygın kap.

i. (36b/16)

[= 1]

in‘āz: < Ar. İnfezat(dişilik uzvunun açılıp erkeklik organını kavraması.)ın erkeklerdeki adlandırılması.

i. + dur (33b/9)

[= 1]

inbisāt: < Ar. 1. Yayılma, açılma, genişleme. 2. İç açılma, ferahlık.

i. + dur (208b/16)

[= 1]

incāz: < Ar. Yerine getirme, gerçekleştirme, uygulama.

i. (170a/3)

[= 1]

ince: Kendi cinsinden olanlara göre, dar ve kalınlığı az olan, kalın karşıtı.

i. (109b/1), (126a/9), (145b/11), (145b/12), (173b/5), (174a/17), (175b/8), (177b/11), (17b/8), (193b/12), (193b/7), (195a/11), (196a/7), (196a/7), (217a/17), (217a/17), (25a/2), (56a/5), (58b/17), (67b/11), (89b/1), (98a/10), (98a/17), (98a/4), (98a/8), (98b/13), (98b/14), (98b/15), (99a/6)

i. + dür (172b/1), (175a/17), (178a/13), (58b/15), (76a/14)

i. + ola (133b/13), (169b/6), (175b/6), (90a/1)

i. + olanlar (175b/7)

i. + olmaya (169a/14), (169b/5)

[= 41]	i.-e (198a/14), (200a/16), (70b/3)
inceliğ: bk. incelik	i.-esin (183a/15)
i. + ından (23a/7)	i.-ir (215a/14)
[= 1]	i.-üb (103a/6), (183a/4)
incelig: bk. incelik	i.-ür (103a/9), (103b/4), (119a/7)
i. + i (176a/12), (193b/12)	[= 10]
i. + inden (198a/3), (198a/9)	indürmek: İndirme işi.
[= 4]	i. (71a/8)
incelik: İnce olma durumu.	i. + dür (100b/9)
i. (175b/7)	[= 2]
i. + de (195b/13)	infāk: <Ar. Nafaka verip geçindirme, besleme.
[= 2]	i. (7a/4)
incit-: İncitmek.	i. + éderler (11b/8), (7a/3)
i.-meye (98b/11)	i. + étmezler (9a/13)
[= 1]	i. + étse (10b/8)
incüg: bk. incük	[= 5]
i. + i (17a/5), (213a/2)	infetāt: <Ar. Dişilik uzvunun açılıp erkeklik organını kavraması.
i. + inji (132a/13)	i. (33b/8)
i. + ün (39b/4)	[= 1]
i. + üñ (17a/13), (17b/12)	inficār: <Ar. Fecir sökme, çıkma, yırtma, yarma
[= 6]	i. + ı (101b/11), (101b/17)
incük: İncik. 1. Baldır. 2. Bazı bölgelerde diz, ayak bileği, baldır veya kaval kemikleri.	[= 2]
i. + de (33b/14)	infisāh: <Ar. Bozulma, hükümsüz kalma.
i. + lerinde (24a/16)	i. + dan (40a/3)
[= 2]	[= 1]
incük kemügi: İncik kemiği.	infitāh: <Ar. 1. Açılma. 2. Tıkanmış bir şeyin açılması. 3. Safra, meni gibi sıvıların akması.
i. + nüñ (17a/6), (17a/8)	i. + ıdur (35b/12)
[= 2]	[= 1]
‘indi’l-lāh: <Ar. Allah yanında.	inhā’: <Ar. 1. Ulaştırma, yetiştirme. 2. Bir vazifeye tâyin veya bir maaşa terfî için yazılan yazı.
‘i. (207b/11), (9a/9)	i. (207b/3)
[= 2]	
indür-: İndirmek.	

[= 1]

inḥifār: <Ar. 1. Çukur, çukurlaşmış. 2. bk. ḥāfir
i. + ı (39a/4)

[= 1]

inḥifāz: <Ar. 1. Çökkünlük. 2. Aşağılanma, alçaklanma.
i. + da (103b/11)

[= 1]

inḥinā: <Ar. "inḥinā" Münhanî olma, eğilme, eğrilme, kavislenme, yay biçimine girme.
i. (187a/13), (91a/2)
i. + nuḡ (38b/17)
i. + sı (26b/9), (27a/11)

[= 5]

inḥinā-yı ricl-i feres: <Ar. Erkek ayağının eğilmesi.
i. + dür (30b/1)

[= 1]

inḥirāf: <Ar. 1. Münharif olma, dönme, sapma. 2. Doğru yoldan çıkma. 3. Değişme, bozulma. 4. kırıklık.
i. + ına (35b/14)

[= 1]

inḥitāf: <Ar. 1. Düşme, aşağı inme, aşağılama. 2. Yaşlılığa yüz tutma.
i. + dadur (20a/10)

[= 1]

iniş: İniş, inme işi.
i. (103a/14), (103a/14), (103a/16)
i. + de (188a/5)
i. + e (86a/15)

[= 5]

inḥitāf: <Ar. 1. Temayül, bir tarafa dönme. 2. Bükülme, iki kat olma.
i. + ola (169b/11)

[= 1]

inkār: <Ar. 1. Yaptığını saklama, gizleme; yapmadım deme. 2. Reddetme, tanımama.
i. + eyledi (4b/7)
i. + eder (212b/1)

[= 2]

inkubāz: <Ar. 1. Büzülüp toplanma, çekilme. 2. Kasvet, keder, sıkıntı. 3. Kabızlık, peklik.
i. (35a/13), (36a/17)
i. + dur (208b/15)
i. + ına (39b/4)

[= 4]

inkılāb: <Ar. 1. Değişme, bir halden, başka bir hale dönme. 2. Devrim.
i. + ları (175b/17)

[= 1]

inkılāf: <Ar. "kal" Kökünden sökmek, çıkarmak, kopmak.
i. + ı (105a/9)

[= 1]

inkıṭā: <Ar. 1. Kesilme; arası kesilme. 2. Kesilme, tükenme, bitme.
i. (101a/6), (198b/3), (55b/16)
i. + ı (198a/2), (24a/17), (27a/4)
i. + ıdur (198a/2)
i. + ına (27a/4), (31b/1)

[= 9]

inkıyād: <Ar. boyun eğme; kendini teslim etme.
i. + eledi (11b/16)

[= 1]

inkisār: <Ar. 1. Kırılma. 2. Gücenme. 3. Beddua, ilenç.
i. (202b/13)

[= 1]

inmek: İnme işi.

i. (181a/15)

[= 1]

insân: <Ar. 1. Toplum hâlinde bir kültür çevresinde yaşayan, düşünme ve konuşma yeteneği olan, evreni bütün olarak kavrayabilen, bulguları sonucunda değiştirebilen ve biçimlendirebilen canlı. 2. Âdemoğlu, âdem evladı.

i. (179a/5), (189b/10), (84a/1)

i. + a (108a/7), (86a/2), (86a/3)

i. + da (39a/1), (90a/3), (90a/4)

i. + dan (1b/7)

i. + uñ (188b/9), (33b/16)

[= 12]

inşā'a'l-lāh: <Ar. Allah isterse, Allah nasıbeti ise.

i. (117b/10), (119a/1), (120b/15), (123a/17), (124a/5), (124b/16), (125a/9), (126b/13), (126b/8), (127a/2), (136b/10), (140b/15), (143a/9), (151a/5), (153a/7), (153a/7), (181a/13), (183b/10), (184b/8), (195a/10), (199a/17)

[= 21]

inşā'a'l-lāhu: bk. inşā'a'l-lāh

i. (149a/13)

[= 1]

inşā'allāhu tebāreke ve te'ālā: <Ar. Mübarek ve yüce olan Allah nasip ederse, isterse.

i. (99b/3)

[= 1]

inşā'allāhu te'ālā: <Ar. Yüce Allah isterse.

i. (103b/15), (103b/2), (104a/3), (113a/2), (116a/2), (116b/10), (117a/14), (117a/4), (117b/14), (118a/14), (118a/16), (118b/1), (118b/8), (119a/6), (120a/3), (120a/5), (120a/7), (120b/3), (120b/9), (121a/7), (121a/9), (121b/10), (121b/14), (122a/5), (123b/6), (124a/12), (125a/1), (125b/1),

(125b/13), (125b/16), (125b/5), (126a/16), (126a/7), (127a/5), (127b/5), (136b/4), (151a/12), (166b/17), (170a/3), (170a/4), (183a/7), (183b/7), (193b/13), (194a/1), (194a/12), (196a/4), (198b/13), (19b/7), (208a/4), (86a/12)

[= 50]

intāc: <Ar. 1. Netice (sonuç) verme, neticelendirilme. 2. Doğurma.

i. (2b/8)

i. + eylediler (115b/4)

i. + olınurlar (88b/3)

i. + olunduğı (58a/17)

i. + eder (88b/4), (88b/5)

[= 6]

intifā': <Ar. Menfaatlenme, faydalanma.

i. + olunmaya (24b/6)

i. + olunmaz (176a/6), (23b/9), (85b/10)

i. + etmekden (210b/15)

[= 5]

intiḥāb: <Ar. 1. Seçme, seçilme. 2. Seçim. 3. En güzel.

i. + eyle (21a/17)

i. + olunan (59a/17)

[= 2]

intikāl: <Ar. 1. Bir yerden başka bir yere geçme; göçme. 2. Geçme, birinden diğerine geçme. 3. Ölme, öbür dünyâya göçme. 4. Babadan kalma miras. 5. Bir bahisten başka bir bahse geçme. 6. Hastalığın yer değiştirmesi.

i. + leri (208a/3)

i. + eder (113b/11)

i. + edersin (151a/16)

i. + etmiş (212a/10)

[= 4]

intiṣāb: <Ar. 1. Dikilip durma. 2. Yüksekçe kaldırma.

i. + ı (187a/13), (38a/13)

[= 2]

intiṣār: <Ar. 1. Dağılmak, yayılmak, şişin dağılması, damar şişmesi, kabarmak. 2. Vücudun uygun olmayan bazı yerlerinde kıllar çıkması, tüylenme. 3. Öc alma.

i. (100b/12), (104b/11), (127b/4), (74b/2), (74b/3)

i. + dan (105a/4), (105b/11)

i. + uḡ (104b/17)

[= 8]

intiṣār^c illeti: <Ar. Vücudun tüylenmesi.

i. (74b/2), (74b/3)

[= 2]

intizām-ı cihān <Ar. Cihanın nizâmı, düzeni.

i. + a (2b/1)

[= 1]

intizām-ı âlem: <Ar. Âlemin düzeni.

i. (1b/12), (2b/5)

[= 2]

ip: İp.

i. (102a/11), (131b/5), (133a/15), (134a/3), (169b/10), (184b/3), (98b/11)

i. + dür (184b/6)

i. + ini (103a/11)

i. + ler (145b/8), (151a/15)

[= 11]

iplik: Pamuk, keten, yün, ipek, naylon vb. dokuma maddelerinin uzun, ince liflerinden her biri. 2. Bu liflerin birlikte bükülmüş ve çekilmiş durumu.

i. (195a/17)

i. + den (133a/8)

i. + lerden (94a/9)

[= 3]

irād: <Ar. 1. Getirme. 2. Söyleme.

i. (40a/15)

i. + eyledük (200b/13), (99b/4)

i. + ederiz (151a/11)

i. + ederüz (200b/15)

[= 5]

irādet: <Ar. 1. İrāde, dileme. 2. Gönül isteği.

i. + i (197b/2), (203b/7)

[= 2]

irās: <Ar. 1. Verme, verilme. 2. Sebebe olma, icâb etme, gerekme. 3. Getirme.

i. + eder (94b/1), (95a/8), (95b/4), (97a/1)

[= 4]

i'rāz: <Ar. 1. Yüz çevirme, başka tarafa dönme. 2. Çekinme, sakınma

i. + da (194a/6)

i. + eyledi (4b/8)

i. + ederler (108a/5)

[= 3]

irḡā: <Ar. Gevşetme, gevşetilme; sarkıtma, aşağı salıverme, koyuverme.

i. + éde (186b/14)

[= 1]

iri: 1. Büyük, cesametli. 2. Metinde "iri" olarak yazılmıştır. Ancak Arapçadaki "arr" kökü "ses vermek; rakibe gülüp, bağırıp, çağırmak" anlamıyla da örtüşür.

i. (109b/7), (216a/8), (68b/4), (78a/7), (96b/1), (96b/11), (96b/6)

i. + dür (174a/16), (194b/2)

i. + sini (120b/17)

i. + sözlü (8a/8)

[= 11]

irin: Organizmanın herhangi bir yerinde iltihaplanma sonunda ölmüş hücre artıklarından ve bozulmuş akyuvarlardan oluşan, mikrop lu veya mikropsuz, genellikle sarımtırak renkte koyuca sıvı, cerahat.

i. (110b/5)

i. + ün (102a/9)

[= 2]

iriñ: bk. irin

i. (105a/8), (109b/5), (111a/6)

i. + den (116b/13)

[= 4]

irinlen-: İrinlenmek.

i.-ür (110b/11)

[= 1]

irkāl: < Ar. Hızlı yürüme.

i. (69b/9)

i. + e (69b/9)

[= 2]

irş: < Ar. 1. Ölmüş bir kimsenin evlât ve akrabasından sağ kalanlara düşen para veya mal. 2. Veraset, "soyaçekim.

i. (212a/9)

[= 1]

irsāl: < Ar. 1. Gönderme, gönderilme, yollama. 2. Salıverme, koyuverme.

i. (4a/14)

i. + eyledi (2a/10)

i. + eylediler (203b/11)

i. + eylemişdür (189a/5)

i. + i (198b/11)

i. + ine (197a/7)

i. + oluna (59a/17)

i. + olunsa (213b/9)

i. + éde (151a/1), (186a/7), (37b/10), (73b/14)

i. + étdükde (191a/7)

i. + étmek (88b/1)

i. + étmeki.ün (192b/1)

[= 15]

irşād: < Ar. 1. Doğru yolu gösterme, uyarma. 2. İrfan sahibi birinin, bir kimseye tarîkatı ve Tanrı yolunu göstermesi.

i. + olınursın (151a/5)

[= 1]

irtibā: 1. Rabtedilme, bağlanış, bağlanma. 2. İlgî; ilgili olma. 3. Bağlantı, ibarelerin birbirini tutması.

i. (58b/2)

i. + ı (43a/4), (57b/16)

i. + olunur (57b/17)

i. + olunmaz (58a/4)

[= 5]

irtifā: < Ar. 1. Yükselme. 2. Yükseklik, yükselti.

i. + da (103b/10)

i. + ı (39a/11)

i. + ında (186a/5)

i. + ından (39b/10)

[= 4]

irtihās: < Ar. 1. İztirop ve sıkıntı içinde bulunma; huzuru kaçma. 2. Ön ayakların iç taraftan birbirine vurması, birbirine değmesi.

i. (100b/16), (107a/13), (107a/14), (112a/1)

i. + dan (104a/15)

i. + éder (105b/5)

[= 6]

irtiyāb: < Ar. Şüphelenme, duraklama.

i. + édersen (21a/5)

[= 1]

irtizā: <Ar. 1. Beğenme, seçme. 2. Razi olma, uygun bulma.

i. + edüb (1b/7)

[= 1]

irzā: <Ar. Razi, hoşnûdetme gönlünü etme, kandırma.

i. + edecek (6b/10)

[= 1]

îşāl: <Ar. Vusul buldurma, buldurulma; vardırma, vardırılma, ulaştırma, ulaştırılma.

i. + êde (188a/10)

[= 1]

îşār: <Ar. 1. İkrām; bahşış. 2. Cömertlikle verme. 3. Dökme, saçma, serpmeye. 4. Kendi muhtaç olduğu halde bahşış verme. 5. Seçme.

i. (15a/7)

i. + eyledi (201b/10)

i. + êder (18a/13)

[= 3]

îşābet: <Ar. Hedefe varma, hedefi vurma.

i. (15b/9), (33b/13), (53a/2), (55b/12), (55b/3)

i. + eyledi (191b/3), (191b/4)

i. + i (187b/9)

i. + inden (186a/11)

i. + ine (35b/13)

i. + êde (105b/10), (187b/13), (187b/14), (191a/16), (191a/17), (56b/2), (56b/4), (56b/7), (94a/16)

i. + êden (106b/6), (110a/15), (19a/15), (23a/11)

i. + êder (105b/14), (15b/13), (187b/11), (202b/12), (207b/7), (55b/2)

i. + êderse (190a/16)

i. + êdersin (149a/13)

i. + edeydi (169a/12)

i. + edecek (202b/12)

i. + etmek (56b/14)

i. + edtügi (197b/6)

i. + edtükte (110a/11), (179a/3)

i. + etmek (193a/7)

i. + etmek (179a/3), (212a/11)

i. + etmek (180a/13), (186a/6)

i. + etmez (110b/5), (191b/3)

i. + etse (106b/14), (24b/4), (55b/4), (56b/9), (98b/5), (98b/8)

[= 50]

isbāt: <Ar. 1. Şahit ve delil göstererek doğrusunu meydana çıkarma. 2. Var etme.

i. + edüb (130b/16)

[= 1]

isfanāḥ: <Gr. Ispanak (*Spinacia oleracea*).

i. + ı (123a/13)

[= 1]

isfidāc: <Ar. Üstübeç, boyacılıkta kullanılan zehirli, bazik kurşun karbonat.

i. (120a/1), (120a/12), (120b/15)

i. + ı (120b/16)

[= 4]

ise: İse.

i. (103a/12), (103a/15), (103a/15), (103b/2), (104a/11), (104a/11), (104a/12), (107b/14), (112a/3), (114b/15), (116a/11), (116a/11), (119b/3), (134b/9), (138a/10), (138a/16), (138a/17), (147b/5), (148a/1), (148b/10), (148b/10), (148b/9), (155a/5), (15a/10), (167a/15), (169b/2), (179b/12), (180a/6), (193a/10), (196b/4), (197a/12), (197a/12), (197a/14), (197a/15), (197b/1), (199a/5), (199a/8), (199a/9), (22b/1), (24b/4), (41a/17), (67a/6), (67b/15), (67b/16), (67b/17), (68b/15), (71b/16),

(73a/14), (73a/14), (74a/12), (75b/13),
(75b/14), (7a/14), (87b/3), (87b/4),
(94b/10), (94b/12), (94b/12), (95b/17),
(97b/13)

[= 60]

isicak: Sıcak.

i. (107a/5), (111b/5), (114b/6), (119a/1),
(121a/16), (121a/17), (122a/12),
(123a/14), (126a/9), (126b/13), (216b/13),
(98a/10), (216b/4)

i. + dan (216b/12), (208b/1)

i. + olsa (117b/17)

i. + olur (109a/6)

[= 17]

is(i)m: < Ar. Ad.

i. (17b/14)

i. + i (41a/12)

i. + idür (15a/6), (15b/8)

i. + in (171a/14)

i. + ini (216b/1)

[= 6]

iskemli: Tabure, iskemle.

i. (210a/8)

[= 1]

islām: < Ar. 1. Hz. Muhammed'in Allah tarafından
tebliğine me'mur olduğu din. 2. Bu dinde olan
kimse, Müslüman.

i. (3b/17), (4a/5)

i. + da (4b/9)

[= 3]

ismā'il: < Ar. Kutsal kitaplarda adı geçen, İbrahim
Peygamberin oğlu olan İbrani peygamberi.

i. (11b/13), (11b/16), (11b/17), (93b/2)

i. + e (11b/11), (11b/15)

i. + 'aleyhisselām (93b/3)

i. + 'aleyhisselāma (93b/1)

i. + üñ (11b/10)

[= 9]

ism-i ḥalīfe: < Ar. Halifenin adı.

i. (1b/13)

[= 1]

isnād-ı şaḥīḥ: < Ar. Doğruluğun reddedilmesi,
yalanlanması.

i. (12b/14)

[= 1]

isr: < Ar. 1. İz, eser, âlamet, nişâne. 2. Meslek,
gidiş.

i. + ine (35b/16)

[= 1]

isrā': < Ar. Sür'atledirme, hızlandırma,
çabuklandırma.

i. + ı (166b/15)

i. + edersin (80a/1)

i. + edesin (136b/16)

[= 3]

issi: Isı, sıcaklık.

i. (123a/10), (16a/6), (195b/7)

i. + olur (114a/2)

i. + ye (20b/14), (88a/6)

[= 6]

issilıḡ: Isılık, sıcaklık.

i. + a (217b/16)

i. + ı (94a/2)

i. + ından (101b/7)

[= 3]

issilık: Isılık, sıcaklık.

i. (115a/1)

i. + da (124a/8)

i. + dan (101b/3)
[= 3]

issilüg: Isılık, sıcaklık.
i. + inden (96a/9)
[= 1]

issin-: Isınmak.
i.-e (14b/8)
[= 1]

istār: <Ar. Altı buçuk dirhem ağırlığında (19,5 gr.) bir ölçü, dört veya dört buçuk miskal.
i. (117a/10), (117a/5), (117a/5), (117a/6), (117a/6), (117a/9), (117b/5), (117b/7), (120b/16), (122b/10), (122b/9), (122b/9), (127b/3), (127b/4)
[= 14]

iste-: İstemek.
i.-digi (143a/16), (213b/16)
i.-diler (190a/5)
i.-dügi (102a/16), (193a/16)
i.-dügiñ (134b/5), (135a/2)
i.-dügiñde (135a/1)
i.-dügüm (15b/12)
i.-dügüñ (76a/4), (81a/2), (88b/14), (96a/10)
i.-dükde (109a/8), (36b/8), (76b/4), (90b/17)
i.-düklerin (202b/2)
i.-meseñ (36a/7)
i.-meye (91a/1)
i.-r (104a/11), (108b/11), (112a/9), (123a/1), (138a/14), (147a/16), (148a/5), (14a/4), (155a/6), (155a/6), (155a/7), (200a/11), (200a/14), (211b/13), (213b/17), (216b/4), (5a/12), (77a/14), (83b/14), (84a/3), (84a/7)
i.-rlar (7a/14)

i.-rse (149a/4), (82a/7)
i.-rseñ (133a/12), (134b/13), (135a/1), (143a/7), (146a/3), (156b/9), (183a/15), (184a/10), (184a/16), (184a/4), (184a/7)
i.-rseñüz (9b/5), (9b/6), (156b/7)
i.-rsin (103a/13), (103a/9), (123b/11), (126b/5), (131b/15), (132b/16), (134b/2), (134b/6), (136a/8), (136b/11), (145b/1), (147a/11), (148b/3), (153b/10), (166b/17), (170a/1), (176b/6), (176b/9), (179a/13), (179b/13), (179b/3), (181a/15), (182b/12), (183b/10), (199a/14), (199a/15), (200b/2), (215b/3), (216a/17), (68a/8), (74b/6), (76b/1), (78b/12), (80b/1), (80b/2), (80b/5), (81a/6), (85a/1), (85a/5), (99a/7)
i.-se (114a/3), (200b/8), (74a/17), (82a/7), (84a/16)
i.-seler (76b/9)
i.-señ (144a/7)
i.-ye (154b/17), (71b/12), (83b/4)
i.-yen (193a/8), (34b/4)
i.-yesin (136b/14), (136b/2), (177a/16), (182a/16), (81a/3)
[= 115]

isti‘ānet: <Ar. Avn, yardım isteme.
i. + eder (23b/15)
i. + edüb (132a/7)
[= 2]

istibdāl: <Ar. 1. Değiştirme, değiştirilme. 2. Bir şey verip, yerine başka bir şey isteme.
i. + eyle (21a/10)
i. + ëtmege (21a/10)
[= 2]

istibşār: <Ar. Müjde alma, hayırlı bir haber alıp sevinme, ferahlama.
i. + ederler (7a/11)
[= 1]

isticmāʿ: <Ar. Toplamak, toparlamak, özetlemek, sahiplenmek.

i. + ından (197b/5)

[= 1]

istidʿā: <Ar. 1. yalvararak isteme. 2. istidâ, dilekçe.

i. + eyledi (37a/11)

[= 1]

istidāl:

i. + etmege (21a/6)

[= 1]

istidāret: <Ar. 1. Dâire biçimine girme, değirme olma, değirmilenme. 2. Dönme, dolaşma.

i. + de (56a/10)

i. + i (136a/8), (206a/7)

[= 3]

istifāʿ: <Ar. tamâmiyle alma, alınma; ödetilme.

i. + ederler (189b/16)

[= 1]

istifrāğ: <Ar. 1. Mümkün olanı sarf etmek, harcamak. 2. Kusma, kay.

i. + êde (19b/16)

[= 1]

istiğnā: <Ar. 1. Aza kanaat etme, tokgözlülük. 2. İhtiyaçsızlık. 3. Nazlanma; ağır davranma. 4. Çekinme.

i. + sı (170b/1), (170b/3)

[= 2]

istihkām: <Ar. 1. Sağlamlık, kuvvet. 2. Kuvvetli siper.

i. (115a/12), (115a/13)

i. + ı (193a/9)

[= 3]

istihrāc: <Ar. 1. Çıkarma, çıkarılma. 2. Netice çıkarma. 3. Mânâ çıkarma, anlama; ileriye görme.

i. (77b/15)

i. + êde (74a/9)

i. + êdüb (116b/8)

i. + etmege (87b/7)

[= 4]

istihsân: <Ar. Beğenme, beğenilme, güzel sayılma, güzel bulma.

i. + eylemişsin (87b/2)

i. + olunur (169a/8)

[= 2]

istihyâ: <Ar. Haya etme, utanma.

i. + eyleme (131b/14)

i. + êder (5b/10)

i. + etmeye (147b/17)

[= 3]

istikâmet: <Ar. 1. Doğruluk, doğru hareket. 2. Bir şeyin bir tarafa doğrulması, uzanması.

i. (146b/14), (81b/9)

i. + i (206a/8)

[= 3]

istikbār: <Ar. Büyüklenme, kendini büyük görme.

i. (20b/17)

[= 1]

istikbāl: <Ar. 1. Gelecek zaman. 2. Birini karşılama, birine karşı çıkma

i. + êderse (179b/17)

i. + êdesin (181b/9)

[= 2]

istiklāl: 1. Kendi başına olma, kimseye bağlı bulunmama. 2. Az bulma, azımsama, az sayma.

i. + idür (183a/17)

[= 1]

istikrā: <Ar. 1. Gezme, dolaşma; avarelik, konuklama. 2. Bir şey hakkında etraflı bilgi edinme.

i. + edüb (77b/14)

[= 1]

istikşā: <Ar. Bir şeyin künhüne varmaya çalışma, inceden inceye araştırma.

i. + edüb (103b/12)

[= 1]

istikmāl: <Ar. İkmāl etme, kemâle erdirmeye, tamamlama, bitirme.

i. (201a/14)

i. + etmegile (197b/3)

[= 2]

isti'āl: <Ar. 1. Bir yeri kuvvet kullanarak ele geçirme. 2. Yayılma, kaplama

i. + eder (14a/5)

[= 1]

istilā: <Ar. Arka üstü yatma, arka üstü yatarak uyuma.

i. (152b/7)

i. + edersin (152b/6), (152b/7)

i. + etmezsın (152b/8)

[= 4]

istilā-yı fāhiş: <Ar. Arka üstü yatma, kötü yatma.

i. (152b/8)

[= 1]

istimā': <Ar. 1. Dinleme, dinlenilme, işitme, işitilme. 2. Dinleyip kabul etme. 3. Kulak verip dinleme.

i. + i (22a/5)

i. + eden (102b/1)

i. + etdügümüz (115b/3)

[= 3]

isti'māl: <Ar. Kullanmak, faydalanmak.

i. + den (42b/11)

i. + eyle (140b/8), (140b/9), (140b/9), (148a/11), (78b/17), (80a/7), (86b/12), (87b/1)

i. + eyledi (37a/6)

i. + eylediler (146a/5), (190a/4)

i. + i (114b/1), (147b/5)

i. + inde (20b/4)

i. + inden (147a/17)

i. + ine (20b/3)

i. + olına (88b/6)

i. + olunur (107a/17), (136a/6), (176b/12), (19b/2)

i. + olunmaz (19b/2)

i. + olunur (42b/5)

i. + ède (127a/17), (197b/10), (75b/16), (98a/5)

i. + èdecek (147b/4)

i. + èdeler (121a/4)

i. + èder (202b/5)

i. + èderler (153b/14), (179a/6), (83a/8)

i. + èdersin (155a/17)

i. + èdesin (116a/11), (122b/10), (122b/9), (127b/1), (127b/4), (137a/4), (140b/2), (155a/3), (167a/7), (167b/3), (195b/4), (195b/5), (84a/4)

i. + ètdigün (74b/7)

i. + ètdikleri (146a/4)

i. + etmegile (147b/2)

i. + etmek (147b/3), (179a/7), (77b/16), (81a/5)

i. + ètse (85b/9)

[= 56]

istinād: <Ar. 1. Dayanma. 2. Güvenme.

i. + ède (40a/13)

i. + eder (112a/3), (23b/14)
[= 3]

istinşār: < Ar. Yardım isteme.
i. + olunduğı (170a/10)
i. + olunmaz (170a/9)
[= 2]

istinşāk: < Ar. Koklama, içine çekme, burnuna çekme, soluma.
i. + êtdükde (111a/8)
[= 1]

istirāhat: < Ar. Rahat etme, dinlenme.
i. (196a/12)
i. + dur (204a/5)
i. + êde (103a/11), (142a/3), (216b/3), (71b/3)
i. + êdesin (179b/10)
[= 7]

istirhā: < Ar. Rahat gelme, gevşeme.
i. (17b/6), (25a/10)
i. + olmaya (79b/2)
i. + sı (199a/6), (24b/4)
i. + sından (198a/11), (198b/11)
i. + eder (113a/12), (113a/8)
i. + êtmeye (197a/7)
[= 10]

istirhā-yı hūşye: < Ar. Hayvanın hayanın gevşemesi, sarkması.
i. (125b/14)
[= 1]

istirhā-yı hūşyeteyn: < Ar. Hayvanın hayalarının gevşemesi, sarkması.
i. (101a/16)
[= 1]

istirsāl: < Ar. Rahatlık, ebestlik, düz ve uzun olma.

i. + i (198a/12)
[= 1]

istiṭāʿat: < Ar. Takat, kudret, güç yetme, güç yeterlik.
i. (191a/4)
[= 1]

istiṭālet: < Ar. 1. Uzanmak, uzantı, uzayıp gitmek. 2. Birisi üzerinde faziletlilik davasında bulunmak. 3. Vücutta bazı organların uzaması.
i. (20b/2), (56a/10)
[= 2]

istitār: < Ar. Gizlenme, örtünme.
i. + uñ (151b/3)
[= 1]

istivā: < Ar. 1. Müsavi olma, denk olma. 2. Düz olma, düzlük. 3. Kaplama, örtme.
i. (153b/16), (81a/17), (81b/9)
i. + da (135b/14), (156a/1), (156b/1), (79a/3)
i. + dur (185b/16)
i. + sı (135a/7), (38b/11), (38b/3)
i. + sıyla (38a/14)
i. + ya (136b/17)
[= 13]

istivāʾī: < Ar. Eşit, denk, düz; kaplama, örtme, ortada ve tam bir derecede bulunma ile ilgili, kusursuz.
i. (79b/12)
[= 1]

ʿiṣyān: 1. İtaatsizlik, emre boyun eğmeme. 2. Ayaklanma.
ʿi. + êde (78b/3)
ʿi. + êdicek (75a/12)
[= 2]

iş: İş, çalışma, etkinlik.

i. (105b/9), (13a/4)

i. + de (177b/7)

i. + e (24a/17)

i. + i (150a/8), (189b/12), (71b/2)

i. + idür (6b/17)

i. + lerde (6b/14), (84a/4)

i. + üñ (86b/9)

[= 11]

İş: <Ar. 1. Yaşayış, yaşama. 2. Ekmek, gıda. 3. Yaşama tarzı, zevk ve safa.

İ. (13b/5)

[= 1]

İşâret: <Ar. 1. Bir şeyi (kaş, göz, el, parmak, baş ile) gösterme. 2. İz, alâmet, nişan.

i. (177b/4)

i. + den (110a/14)

i. + eyledük (99a/2), (99b/6)

i. + i (22a/16), (88b/10)

i. + olına (84a/2)

i. + eder (18a/11)

[= 8]

İşâret-i hasene: <Ar. Güzel işaret.

i. (144a/5), (146b/7), (196b/12)

[= 3]

İşğâl: <Ar. 1. Meşgul etme, işle uğraştırma. 2. İşten alıkoyma. 3. Tutma.

i. + éde (196b/2)

[= 1]

İşid-: İşitmek, duymak.

i.-e (82a/12), (85b/8)

i.-ür (25a/4)

i.-ürsin (108b/10)

[= 4]

İşidil-: İşitilmek.

i.-en (32b/12)

i.-ür (175b/16)

[= 2]

İşit-: İşitmek.

i.-diler (12b/5), (12b/6)

i.-dük (76b/15)

i.-medi (12a/3)

i.-meye (25a/14), (89b/8)

i.-miş (209b/1), (209b/15), (209b/16)

[= 9]

İşle-: İşlemek.

i.-dikleri (166b/3)

i.-diler (134b/15)

i.-dügi (193b/5), (72a/2), (72a/9), (86b/9)

i.-mesün (150a/8)

i.-meye (149a/7)

i.-r (105b/9), (148b/8), (155a/5), (19b/6), (208a/11), (78b/1)

i.-rse (156b/5)

i.-rsin (86a/13)

i.-se (136b/8)

i.-ye (71b/11), (72a/2), (72a/9)

i.-yesin (199a/16)

[= 21]

İşled-: İşletmek.

i.-icegin (199a/16)

[= 1]

İşlemek: İşleme işi.

i. (155a/5)

[= 1]

İştihâ: <Ar. 1. Meyil, istek. 2. İştah, yemek yeme isteği.

i. + olunur (169a/8)

i. + sı (216b/14)

i. + sın (216b/14)

i. + êtdügi (18a/11)

[= 4]

iştirā: < Ar. Satın almak isteme; satın alma.

i. (59a/2)

i. + eyledi (37b/13)

i. + êderler (88b/9)

[= 3]

i'fā: < Ar. Verme, verilme; ödeme.

i. + olunur (2b/14)

i. + êder (7b/3), (8a/10)

i. + êtdügi (7a/10)

i. + êtmegile (5b/16)

[= 5]

iṭā'at: < Ar. Alınan emre uymak, söz dinlemek, boyun eğmek.

i. + êde (87a/7)

i. + êtmez (77b/8)

[= 2]

itāk: < Ar. Azâdetme, edilme.

ʿi. (88b/12)

[= 1]

iṭ'ām: < Ar. Yemek yedirme, yemek verme, verilme.

i. + eyledi (211b/3)

[= 1]

itār: < Ar. Atın çok sık sürtmesi, atların ayaklarının zayıflığından kaynaklanan bir yürüyüş kusuru.

ʿi. (104a/12)

[= 1]

i'tidāl: < Ar. Orta oluş, ortalama, aşırı olmama hali, ölçülülük.

i. (153b/3), (183b/16), (191a/7), (214a/7), (27b/7), (76a/15)

i. + de (19b/9)

i. + dür (191a/1), (194a/9)

i. + i (175b/9)

i. + inden (38a/6)

i. + ini (191a/3)

[= 12]

i'timād: < Ar. 1. Dayanma, güvenme. 2. Emniyet, güven.

i. (13a/6), (34a/17)

i. + a (197a/14)

i. + eylesün (197a/15)

i. + ı (192b/12), (192b/13), (192b/15)

i. + inuñ (192b/10)

i. + olunur (181a/9)

i. + êde (186b/14)

i. + êder (192b/9), (23b/16)

i. + êderse (193a/2)

i. + êdesin (151b/1), (153b/7), (183b/10), (196b/1), (77b/2)

i. + êdüb (77a/17)

i. + êtdiginde (197a/10)

i. + êtdüğün (77b/2)

i. + êtmege (193a/6)

i. + êtmek (192b/10), (192b/11)

i. + êtmeyesin (132a/14), (145b/5)

[= 26]

i'timād-ı şedīd: < Ar. Şiddetli, güçlü güven.

i. (186b/13)

[= 1]

i'tirāz: <Ar. Bir fikri, bir hükmü kabul etmeyip çürütmeye kalkışma.

i. + eder (77a/14)

i. + edesin (154b/2)

[= 2]

i'tiyād: <Ar. Âdet edinme, alışma; alışkanlık.

i. + ıdur (190b/8)

[= 1]

itkân: <Ar. 1. Muhkem, sağlam kılma. 2. İnanma, emîn olma.

i. (197b/5)

[= 1]

itlâf: <Ar. 1. Telef etme, mahvetme, öldürme. 2. Lüzumsuz yere harcama. 3. Yok etme, bozma.

i. + ından (203a/3)

[= 1]

itlâf-ı ervâh: <Ar. Canların, ruhların yok oluşu.

i. (203a/6)

[= 1]

itmām: <Ar. Tamamlama, bitirme, tamam etme, edilme.

i. + ındandur (208b/15)

i. + étmeyesin (167a/4)

[= 2]

ittibā': <Ar. Tabî olma, uyma, ardısıra gitme.

i. + dan (203a/7)

[= 1]

ittifāk: <Ar. Birleşme, uyuşma; sözleşme.

i. (131b/17), (214b/12)

i. + ıdur (190a/16)

i. + étsele (166b/2)

[= 4]

ittihāz: <Ar. 1. Edinme, edinilme. 2. Kabul etme. 3. İtibâr etme, sayma, tutma. 4. Kullanma. 5. Kurma, düşünme, tasarlama.

i. (132b/12)

i. + eyle (133b/6)

i. + olına (176a/5)

i. + olunur (34a/13)

i. + olunan (59b/2)

i. + éde (191b/12), (212a/13), (76a/13)

i. + éderler (189b/14), (189b/15)

i. + édesin (132b/13), (145b/1), (179a/9), (196a/2)

i. + édine (99a/6), (99a/7)

i. + étdüm (11b/12)

[= 17]

ittisā': <Ar. 1. Bollaşma, genişleme. 2. Bolluk, genişlik.

i. + ı (38b/11), (38b/12), (39a/11), (39a/13), (39b/1)

i. + ıdur (40a/5)

i. + ına (39b/2)

i. + ını (186b/14)

i. + ıyla (38a/16)

[= 9]

ittişāl: <Ar. 1. Bitişme, kavuşma, ulaşma. 2. Birbirine dokunma. 3. Yakınlık.

i. + i (86a/6)

[= 1]

i'tibār: <Ar. Saygı gösterme. 2. Ehemmiyet verme. 3. Şeref, haysiyet.

i. (175b/16), (185b/5)

i. + eyle (36a/8), (36a/8)

i. + olunan (178a/7)

i. + étseñ (36a/6)

[= 6]

‘ivaz: <Ar. Bedel, karşılık, karşılık olarak verilen şey.

‘i. (211b/10), (211b/6)

[= 2]

i‘vicāc: <Ar. 1. Eğri büğrü olma, eğrilme. 2. Doğru hareket etmeme, doğru davranmama.

i. + dan (198b/6)

i. + ı (38b/17)

i. + ından (198b/10)

[= 3]

i‘vicāc-ı ‘unk: <Ar. Boyunda eğrilme, eğrilik.

i. (101b/1)

[= 1]

iz: İz, işaret.

i. + de (136a/8)

i. + i (136a/8), (217b/17)

i. + inden (136a/9)

i. + ine (35b/16), (35b/16)

[= 6]

izā: <Ar. "ezā" İncinme, incitme, can yakma, eziyet.

i. + dan (94a/2)

[= 1]

izā‘at: <Ar. Zayı etme, kaybetme.

i. + etmez (5b/7)

[= 1]

izāh: <Ar. Açık, apaçık anlatma, açıklama.

i. + olunub (131a/4)

[= 1]

izāle: <Ar. giderme, giderilme; yok etme.

i. (3a/6)

i. + sinde (203a/15)

i. + ederdi (191b/8)

i. + ederler (21b/3)

[= 4]

‘izām: <Ar. 1. Büyükler, ulular. 2. Kemikler.

‘i. + ı (35a/3)

‘i. + ını (23a/6)

[= 2]

‘izār: <Ar. 1. Yanak. 2. <Ar. Koşum takımının çeneyi tutan alt kısmı.

‘i. (133a/8)

‘i. + a (25a/13)

‘i. + ı (133a/8)

‘i. + ında (133a/14)

‘i. + ını (76a/17), (76b/1)

‘i. + uñ (24b/13), (89b/11)

[= 8]

‘izār-ı rūmiyye: <Ar. Rum izârı. (Koşum takımının çeneyi tutan alt kısmı.)

‘i. (133a/12)

[= 1]

i‘zāz: <Ar. 1. Aziz kılma, saygı gösterme. 2. İkrâm etme, ağırlama.

i. (170b/7)

[= 1]

izhār: <Ar. 1. Gösterme, meydana çıkarma. 2. Yalandan gösteriş.

i. + eyledi (201a/15)

i. + ın (77b/15)

i. + uña (182b/5)

i. + etmek (207b/1)

[= 4]

izhār-ı ahkām-ı tecrīd: <Ar. Ayrılmış, unutulmuş hükümleri gösterme, ortaya çıkarma.

i. + eyledi (131a/2)

[= 1]

ıẓhār-ı dīn-i metīn: <Ar. Dinin, Allah'a bağlılığın ortaya çıkışı, dinin gücünü gösterme.

i. (201b/9)

[= 1]

izdiḥām: <Ar. Kalabalık, yığılma, kalabalıktan sıkışma.

i. (170a/15), (188b/3)

i. + da (170a/16)

i. + ına (82a/12)

i. + ında (133a/1)

i. + olur (84a/13)

[= 6]

izdiḥāmınsız: <Ar. + T. Yığılmadan, sıkışmadan.

i. (207b/4), (207b/4)

[= 2]

izle-: İzlemek.

i.-r (217b/17)

[= 1]

izn: <Ar. İzin, yasağı kaldırmak, bir şeye ruhsat vermek, yol vermek.

i. (74a/14)

[= 1]

‘izz: <Ar. 1. Değer, kıymet. 2. Yücelik, ululuk. 3. Güçlülük.

‘i. (13a/5), (201b/17), (203b/5), (204a/14)

‘i. + i (202a/4)

[= 5]

‘izzet: <Ar. 1. Değer, kıymet; yücelik, ululuk. 2. Kuvvet, kudret. 3. Hürmet, saygı; ikram, îzâz.

‘i. (170a/13), (170a/14), (1b/8), (205a/15), (212a/11)

‘i. + i (204b/6)

‘i. + ile (4a/9)

‘i. + lerine (176a/2)

[= 8]

‘izz-i zāhir: <Ar. Görünen, açıkça belli olan değer, kuvvet, ululuk.

‘i. (14b/1)

[= 1]

-K-

ḳab: Kabuk.

k. (117a/17), (122b/11), (125b/4), (127b/4), (184a/5), (68a/1), (68a/1)

k. + a (184a/6), (98a/9)

k. + dur (184a/4)

k. + ı (107a/2), (169a/11), (184a/6), 74b/8)

k. + ın (210a/6)

[= 15]

ka‘b: <Ar. 1. Topuk kemiği, ayak bileği, aşık kemiği. 2. İki boğum arasındaki yumru.

k. (40a/5)

k. + ı (194a/15), (194b/5)

k. + ında (194b/6)

k. + uḡ (169b/15)

[= 5]

ḳaba: Özensiz, gelişigüzel yapılmış, zevksiz, sakil, ince karşıtı

k. + ca (183b/14), (186b/5)

[= 2]

ḳabağ: bk. ḳabağ

k. + ı (56a/4)

k. + ıdur (101b/15)

[= 2]

ḳabağ: Kabakgillerden, sürünge gövdeli, sarı çiçekli, birçok türü olan bir bitki

k. (121b/11)

[= 1]

ķabar-: Kabarmak.

k.-ır (174a/16)

k.-maz (41b/2)

k.-ur (114a/1), (83b/6)

[=4]

ķabara: 1. Dayanıklılık sağlamak amacıyla, ayakkabıların altına çakılan, yassı, ve iri başlı demir ivi. 2.Şişlik, kabarıklık.

k. (104b/10), (104b/3)

k. + dur (106b/4)

[=3]

ķaʿbeyn: <Ar. İki topuk kemiği, ayak bileği, aşık kemiği.

k. (35b/14)

[=1]

ķabī: <? Bir mızrak türü.

k. (169a/3)

[=1]

ķabīḥ: <Ar. 1. irkin, yakışksız, fena, ayıp [şey]. 2. Dirsek tarafındaki pazı kemiğinin ucu ve kanarı.

k. (145b/10), (177a/9), (29b/14), (29b/16)

k. + dūr (133b/11), (136b/8), (147a/9)

k. + ola (89a/17)

k. + olur (193b/3)

[=9]

ķābil: <Ar. 1. Kabul eden, kabul edici. 2. olan, olabilir.

k. + dūr (135a/13)

k. + olanları (123b/9)

[=2]

ķābile: <Ar. Göçebe insanlarda, aynı soydan sayılan ve birbaşa itaat eden bir topluluk.

k. (13b/2)

[=1]

ķābiliyyet: <Ar. Kabiliyet, yetenek.

k. + i (8a/11)

[=1]

ķabl-i şedīd: <Ar. Şiddetten önce, şiddetlenmeden önce.

k. + olub (102b/10)

[=1]

ķabūl: <Ar. Bir şeye isteyerek veya istemeyerek razı olma.

k. + éder (210a/4), (75b/3), (76a/1)

[=3]

ķabuę: Kabuk.

k. + ı (105a/8), (118b/1)

k. + ın (126a/10)

k. + ına (113b/1)

[=4]

ķabz: <Ar. 1. El ile tutma. 2. Avuç içine alma, kavrama. 3. Azrail tarafından ruh alınma, ölme. 4. Peklik, amelsizlik, kabız.

k. (193b/8)

k. + eyle (147a/13)

k. + éde (191b/12), (192a/1), (200b/10), (200b/10), (35b/3)

k. + édecek (179b/1), (192a/1), (192a/7), (193b/11), (196b/11)

k. + éder (112b/1)

k. + édersin (181a/15)

k. + édesin (196b/7)

k. + édici (210b/11)

k. + étdikde (186b/13), (192a/7)

k. + étdüęi (191b/12)

k. + étmeęe (192a/7)

k. + étmişdür (41a/8)

k. + étse (33b/8)

[= 22]

ķabķa: < Ar. 1. Tutacak, tutamak yeri, sap. 2. Bir tutam, bir avuē, bir el dolusu Şey. 3. Penēe.

k. (187a/10), (190a/16), (190b/1)

k. + dur (187a/11)

k. + nuē (193b/9), (197a/6), (198a/11), (199a/6)

k. + sı (176a/8), (176b/2), (176b/6), (187a/10), (192a/9), (193a/3), (193a/9), (198a/4)

k. + sına (179b/11), (192a/15), (192b/9)

k. + sında (180a/16)

k. + sını (181a/15)

k. + sinuē (198b/11)

k. + ya (193b/10)

[= 23]

ķac-: Kaēmak.

k.-dugın (204b/4)

[= 1]

ķacmak: Kaēma işi.

k. (185b/4)

[= 1]

ķaē- Kaēmak.

k.-acaē (207b/16)

k.-an (171a/5)

k.-ar (206a/15)

k.-arlar (208a/1)

k.-dıkılarında (18b/7)

k.-dılar (18b/7)

k.-sa (167b/9)

[= 7]

ķaēan: Ne zaman, ne vakit.

k. (111a/9), (148a/12), (184a/7), (204a/13), (206b/4)

k. + kim (102b/1), (103a/16), (103a/7), (103a/9), (103b/1), (103b/12), (103b/17), (103b/3), (104a/15), (104a/3), (104a/4), (104a/6), (104b/9), (105a/1), (105a/15), (105a/4), (105b/10), (105b/6), (106a/5), (106a/7), (106a/9), (106b/13), (106b/15), (107a/3), (108b/10), (108b/3), (109a/1), (110a/9), (110b/9), (111a/15), (111a/3), (111b/13), (111b/16), (111b/5), (111b/6), (111b/8), (111b/9), (112a/7), (112b/16), (112b/9), (113a/12), (113a/8), (113b/17), (113b/7), (114a/1), (114a/15), (114a/2), (114a/9), (114b/1), (114b/4), (114b/6), (114b/7), (114b/7), (114b/8), (114b/9), (115a/13), (116a/10), (116b/1), (116b/12), (117a/16), (117b/16), (117b/2), (118a/1), (118b/11), (119a/7), (119b/10), (119b/4), (119b/9), (11b/1), (120b/13), (120b/4), (121a/14), (122a/2), (122a/3), (122a/8), (122a/8), (122b/7), (123a/15), (123b/11), (123b/3), (124a/17), (124b/9), (125a/7), (125b/6), (125b/8), (126a/7), (126b/4), (127a/13), (12b/2), (131a/10), (131a/13), (131a/14), (131a/17), (131b/3), (131b/6), (132a/10), (132a/2), (132a/8), (132b/16), (132b/2), (132b/5), (132b/6), (132b/9), (133a/15), (133a/5), (133b/11), (133b/17), (133b/9), (134a/1), (134a/1), (134a/14), (134a/15), (134a/16), (134a/17), (134a/5), (134b/12), (134b/2), (134b/4), (134b/4), (134b/6), (135a/10), (135a/13), (135b/8), (136a/1), (136a/17), (136a/3), (136a/8), (136b/11), (136b/14), (136b/2), (136b/7), (136b/9), (137a/16), (137a/3), (137b/1), (137b/17), (138a/11), (138b/11), (138b/5), (138b/7), (138b/9), (13a/12), (140b/1), (140b/3), (143a/1), (143a/11), (143a/12), (143a/13), (143a/16), (144a/1), (144a/12), (145b/1), (146a/11), (146a/12), (146a/13), (146a/14), (146a/5), (146a/7), (146a/7), (147a/10), (147a/12), (147a/8), (147b/7), (148a/9), (148b/13), (148b/15), (14a/11), (14a/4), (14a/7), (150a/7), (151a/4), (151b/3), (152b/10), (153a/10), (153a/2), (153b/10), (154b/1), (154b/6), (154b/7),

(155a/13), (155a/3), (155a/6), (155b/10),
 (155b/11), (155b/13), (155b/4), (155b/6),
 (156b/10), (156b/13), (156b/4), (15a/2),
 (15b/13), (15b/8), (166b/1), (166b/16),
 (167b/8), (168b/11), (168b/9), (169b/17),
 (16a/1), (16a/6), (171a/6), (175b/2),
 (175b/8), (176b/6), (176b/9), (177a/16),
 (177b/12), (177b/16), (177b/3), (177b/7),
 (178a/1), (178a/14), (178a/4), (178b/17),
 (178b/2), (178b/7), (179a/12), (179b/13),
 (179b/15), (179b/16), (179b/2), (179b/9),
 (180a/1), (180a/11), (180a/13), (180a/3),
 (180a/4), (181a/15), (181b/9), (182a/1),
 (182a/16), (182b/10), (182b/13),
 (182b/17), (182b/7), (183a/10), (183a/12),
 (183b/10), (183b/15), (183b/6), (184a/13),
 (184b/6), (185b/11), (186b/2), (187a/10),
 (187a/14), (187a/3), (187b/14), (188a/14),
 (188b/1), (190b/7), (191a/9), (191b/13),
 (192a/9), (192b/11), (192b/16), (192b/4),
 (193a/1), (193a/4), (193a/9), (194a/10),
 (194a/8), (194a/9), (195a/14), (195b/17),
 (195b/9), (196a/1), (196a/11), (196a/14),
 (196b/11), (196b/2), (196b/4), (196b/6),
 (196b/7), (196b/8), (197a/11), (197b/14),
 (197b/8), (198a/5), (198a/6), (198b/16),
 (198b/9), (199a/14), (200a/11), (200a/13),
 (200a/15), (200a/3), (200b/2), (200b/4),
 (200b/6), (202a/13), (202a/15), (203a/4),
 (203b/13), (206a/15), (206a/16), (206b/1),
 (206b/2), (206b/3), (207a/2), (207b/17),
 (208b/9), (209a/9), (209b/11), (20a/11),
 (20a/2), (20b/6), (211b/8), (212a/6),
 (212b/10), (213b/7), (213b/8), (214a/6),
 (215a/13), (215a/6), (215b/15), (215b/3),
 (215b/4), (216a/17), (216a/4), (216b/16),
 (216b/4), (217a/1), (21b/6), (21b/9),
 (23a/11), (23a/16), (23b/1), (23b/10),
 (23b/12), (23b/14), (23b/8), (24a/13),
 (24a/7), (28b/14), (30a/17), (32b/11),
 (33a/10), (33a/16), (33a/16), (33a/3),
 (33b/7), (34a/14), (34b/13), (34b/14),
 (34b/5), (34b/9), (35a/6), (35b/9),
 (36a/13), (36a/6), (36b/15), (37b/14),
 (40a/2), (40b/17), (41a/10), (41a/11),

(41a/8), (41a/9), (41b/11), (41b/12),
 (41b/14), (41b/15), (41b/5), (42a/11),
 (42a/12), (42a/12), (42a/13), (42a/14),
 (42a/15), (42a/2), (42a/3), (42a/3), (42a/5),
 (42a/5), (42a/6), (42a/7), (42a/8), (42a/9),
 (42b/1), (42b/2), (42b/6), (4a/14), (54b/6),
 (55a/5), (55b/12), (55b/13), (55b/16),
 (55b/3), (55b/3), (55b/7), (55b/9), (56a/1),
 (56a/11), (56a/13), (56a/14), (56a/15),
 (56a/16), (56a/17), (56a/2), (56a/3),
 (56a/4), (56a/6), (56a/7), (56b/11),
 (56b/13), (56b/3), (56b/4), (56b/5),
 (56b/6), (56b/9), (57b/12), (57b/7),
 (59b/3), (59b/8), (59b/9), (67a/2), (67b/2),
 (67b/4), (68a/7), (69a/17), (69a/3),
 (69b/12), (70b/2), (70b/9), (71a/16),
 (71a/9), (71b/12), (71b/13), (71b/17),
 (71b/2), (71b/3), (72a/13), (72a/17),
 (72a/2), (73a/15), (73a/16), (73b/13),
 (73b/4), (73b/5), (73b/8), (74a/15),
 (74a/16), (74b/1), (74b/1), (74b/11),
 (74b/5), (75a/16), (75b/12), (75b/17),
 (75b/2), (75b/4), (75b/9), (76a/11),
 (76a/17), (76a/2), (76a/6), (76a/8),
 (76b/1), (76b/17), (76b/5), (76b/8),
 (77a/13), (77a/4), (77a/9), (77b/8),
 (78a/11), (78a/13), (78a/17), (78a/4),
 (78a/6), (78a/9), (78b/1), (78b/12),
 (78b/16), (78b/3), (78b/5), (78b/7),
 (79a/1), (79a/10), (79a/6), (79a/8),
 (79b/1), (79b/12), (79b/16), (79b/6),
 (79b/7), (79b/9), (80a/14), (80a/16),
 (80a/2), (80a/8), (80b/1), (80b/16),
 (80b/16), (80b/4), (80b/7), (81a/1),
 (81a/10), (81a/17), (81a/6), (81b/11),
 (81b/13), (81b/3), (81b/7), (82a/16),
 (82a/9), (82b/12), (82b/13), (83a/10),
 (83a/13), (83a/17), (83a/8), (83b/1),
 (83b/10), (83b/16), (83b/3), (83b/8),
 (84a/11), (84a/12), (84a/14), (84a/2),
 (84a/7), (84b/17), (84b/4), (84b/8),
 (85a/13), (85a/5), (85b/4), (85b/7),
 (86a/12), (86a/15), (86b/2), (86b/3),
 (86b/4), (87a/12), (87a/7), (87b/10),
 (88a/1), (88a/5), (88a/7), (88b/11),

(88b/14), (88b/16), (88b/3), (88b/4),
(8a/14), (93b/14), (93b/16), (94a/13),
(94b/5), (95a/5), (95b/16), (95b/6),
(96b/12), (96b/16), (97b/15), (97b/16),
(97b/6), (98a/3), (98a/8), (98b/3), (98b/5),
(98b/8), (99a/7), (99a/8), (9a/16)

[= 573]

kaçma: Bir yargılının cezaevinden, bir askerin görevini yapmakta olduğu yerden izinsiz olarak bırakıp kaçması.

k. + sı (167b/9)

[= 1]

kaçmak: Kimseye bildirmeden bulunduğu yerden ayrılmak, firar etmek.

k. + dur (100b/6)

[= 1]

kaçuğ: Kaçık.

k. + olsa (215b/6)

[= 1]

kadar: Kadar, ölçüsünde, derecesinde.

k. (104b/3), (106a/8), (110b/11), (112b/3),
(114a/11), (115a/11), (116a/15),
(116a/16), (116a/8), (116a/8), (116b/6),
(117a/7), (118a/11), (118b/16), (118b/2),
(119a/3), (119a/3), (119b/7), (120a/11),
(120a/11), (120a/6), (120b/1), (121b/16),
(122a/17), (122b/17), (123b/16), (124a/1),
(124b/12), (126a/12), (126a/17), (131a/3),
(133a/12), (133a/4), (135b/6), (137a/13),
(137a/2), (140b/14), (144a/6), (145b/12),
(146b/11), (147a/3), (154b/3), (166b/11),
(167b/6), (167b/7), (168b/9), (169b/5),
(172b/13), (174b/14), (175a/17), (176a/7),
(177a/17), (177b/1), (177b/6), (177b/6),
(177b/9), (178b/16), (178b/17), (179a/12),
(179a/14), (179b/15), (186b/6), (187a/15),
(187b/3), (187b/5), (188a/7), (189b/6),
(190b/4), (191a/16), (191a/5), (192b/5),
(193a/12), (193a/15), (193a/15),
(193a/16), (193a/17), (193a/17), (193a/9),
(193a/9), (193b/11), (193b/12), (193b/4),

(195b/5), (195b/7), (196a/9), (197a/1),
(197b/6), (198a/14), (198b/11), (198b/2),
(209b/14), (20a/1), (213a/10), (213a/10),
(213a/11), (214a/15), (216b/14), (21b/13),
(21b/13), (21b/13), (23b/5), (67b/8),
(68a/14), (68a/15), (68a/15), (68a/17),
(68b/2), (68b/2), (68b/7), (69a/14),
(69a/15), (69a/2), (69a/6), (69b/17),
(6a/1), (70a/13), (70a/3), (70b/16),
(71b/10), (71b/15), (71b/4), (73b/6),
(74a/5), (74b/7), (75a/5), (76a/16),
(77b/5), (79b/15), (79b/15), (79b/15),
(80a/15), (85a/2), (86a/3), (87a/2),
(95a/10), (95a/14), (95a/4), (96b/1),
(96b/7), (98b/15), (98b/2), (98b/2),
(98b/2), (99a/10), (99a/8), (99a/9)

k. + dur (18b/5)

k. + kim (105b/15), (36b/1)

[= 149]

kadd: < Ar. Boy.

k. + indedür (172b/1)

k. + leri (174b/15), (175a/15)

[= 3]

kaddeteyn: < Ar. İki kulağın dik durması.

k. + üñ (38a/12)

[= 1]

kāde: < Ar. Uylukların başındaki et parçaları.

k. (33b/10)

[= 1]

kadeh: < Ar. İçki içmeye yarayan ayaklı bardak.

k. (119a/8)

[= 1]

kadem: < Ar. 1. Ayak, adım. 2. Öne geçmek.

k. (133b/16), (4a/1), (5b/4)

k. + inji (132b/2)

[= 4]

kādeṣān: <Ar. Kuyruk sokumu kemiğinin başının altında bulunan iki parça et.

k. (33a/5), (33a/8)

[= 2]

kādet: bk. kāde

k. (33b/11)

[= 1]

kādetān: <Ar. İki uyluğun içidir.

k. (33a/14), (33b/7)

[= 2]

kādeteyn: bk. Kādetān

k. (33b/6)

k. + den (33b/12)

k. + üñ (39b/3)

[= 3]

ḳadīm: <Ar. 1. Eski. 2. Öncesini bilir kimse bulunmayan, öncesi bilinmeyen şey. 3. Başlangıcı olmayan, ötedenberi mevcut bulunan. 4. Eski zaman.

k. (188b/6), (195b/14)

k. + olan (142b/1), (151a/12)

[= 4]

ḳādir: <Ar. Değer, kıymet, itibar.

k. (197b/1), (36a/3), (68a/14), (68b/15), (77a/3)

k. + degil (197a/14)

k. + degildür (105b/1), (111a/12)

k. + degüldür (112a/13), (112a/14), (80a/11)

k. + degüllerdür (107b/4), (210b/15)

k. + isen (167b/7), (74b/7), (96b/1)

k. + ola (21b/8), (96b/13)

k. + olasin (95b/6)

k. + olaz (22b/5)

k. + olduğı (140b/14)

k. + olduğı (95a/14), (154b/3)

k. + oldukları (214a/15), (97a/8)

k. + olmadı (205a/11)

k. + olmasa (131b/2), (21b/7), (76b/14)

k. + olmaya (111b/2), (111b/3), (122a/8), (22a/15), (72b/14), (98b/12)

k. + olmaz (106b/5), (108b/11), (108b/8), (109a/9), (109b/10), (109b/9), (110b/4), (111b/17), (111b/6), (112a/13), (112a/15), (112a/17), (112b/9), (113a/10), (113a/9), (113b/5), (131a/13), (216a/1), (22b/6), (42b/7), (75a/12), (75b/1), (75b/5), (75b/6), (87b/8)

k. + olmazdı (22b/9)

k. + olsa (131b/3)

k. + seņ (167b/6)

[= 63]

ḳadr: <Ar. Değer, kıymet, itibar.

k. + i (187b/14), (20a/10)

[= 2]

ḳadṣudan: <Ar. 7-15 günlük at yavrusuna verilen isim.

k. (42a/5)

[= 1]

ḳāf: <Ar. Arap alfabesinde bulunan kef sesi.

k. + i (126b/2)

[= 1]

ḳāf: <Ar. Arap alfabesindeki kaf harfi.

k. + a (126b/2)

[= 1]

ḳafa: 1. İnsan başı, ser. 2. Hayvanlarda genellikle ağız, göz, burun, kulak vb. organların bulunduğu vücudun en ön bölümü.

k. (176a/10)

k. + nuṣ (24b/11), (24b/12)

k. + sı (36b/14), (85a/2)

[= 5]

kāfi: <Ar. Yeterli, yetecek ölçüde olan

k. + dür (13b/5)

[= 1]

kaḫid: <Ar. 1. Boynu gevşek, sarkık olmak. 2. Topuk yere basmadan yürümek.

k. (100b/14)

[= 1]

kāfir: <Ar. Tanrı'nın varlığını ve birliğini inkâr eden kimse.

k. (8a/8)

k. + ler (5b/4), (6a/1)

k. + lere (8a/14)

k. + lerle (7a/17)

k. + oldılar (7b/7)

[= 6]

kaḫr-ı yehūdî: <Ar. Zifte benzeyen ve Kudüs yakınlarındaki bir gölden elde edilen bir madde, kara sakız. (*Alphalthumb*).

k. + den (122b/9)

[= 1]

kāfur: <Ar. 1. Kâfur ağacından elde edilen, hekimlikte kullanılan, beyaz ve yarı saydam, kolaylıkla parçalan, güzel kokulu bir madde 2. Uzak Doğu'da yetişir bir çeşit taflandan elde edilen ve hekimlikte kullanılan, beyaz ve yarı saydam, kolaylıkla parçalan, itin kuvvetli bir madde.

k. (124a/16), (126a/1)

k. + dan (120a/4), (121a/5)

k. + ı (123a/8)

[= 5]

kaḫzen: <Ar. "kaḫz" 1. Atın sıçraması. 2. Atın ön ayaklarının dirseklerine kadar beyaz olması.

k. (40a/11)

[= 1]

kāğid: <Far. Hamur durumuna getirilmiş türlü bitkisel maddelerden yapılan, yazı yazmaya, baskı yapmaya, bir şey sarmaya yarayan kuru, ince yaprak.

k. (184a/10)

k. + dan (125b/15)

[= 2]

kāh: <Far. Bağlaç çeşidi.

k. (100b/10), (100b/10), (15b/11), (15b/12), (204b/2), (204b/3)

[= 6]

kāhel: <Ar. Atın boynunun başı ile iki kürek arasındaki yer.

k. (28b/6)

[= 1]

kāhil: <Ar. 1. Sırtın boynun altındaki üst kısmı. 2. Kūhûlet sahibi, olgun, orta yaşlı [kimse], 30 50 yaş arasında bulunan [kimse], erişkin. 3. Hareketi ağır, gayretsiz, tenbel; durgun, râkid.

k. (36a/13), (38b/13), (39a/13)

k. + dür (36a/6)

k. + i (135a/11)

k. + idi (209a/2)

k. + inde (151a/13)

k. + olan (138a/6)

[= 8]

kaḫdevut: <Ar. Atın başında bulunan bir bölüm.

k. (24b/11), (24b/8)

[= 2]

kaḫir: <Ar. Kahreden, zorlayan.

k. (202a/6)

k. + olan (202a/8)

[= 2]

ķāķķāķā: < Ar. Erkeklik organını kaplayan, saran, çevreleyen şey.

k. (33a/10), (33a/5), (33a/9)

[= 3]

ķāķr: < Ar. Yok etme, ezme, perişan etme, mahvetme

k. (138b/11)

k. + ından (202a/9)

k. + êde (193a/16)

k. + êdersin (150a/8)

k. + êtdüklerin (204b/2)

[= 5]

ķāķren: < Ar. Kahr ile, zorla. Ezerek, cebren.

k. (217a/14)

[= 1]

ķāķr-ı a'ďā'-yı bed-fi'āl: < Ar. + Far. Yaptığı işler kötü olan düşmanın kahrı.

k. + eyledi (2a/14)

[= 1]

ķāķr-ı a'ďā'-yı bed-nihād: < Ar. + Far. Yaratılışı kötü, aslı kötü olan düşmanın kahredilmesi.

k. + êtmekde (2b/6)

[= 1]

ķā'ıd: < Ar. 1. Yedeğine alan, yedekte çeken. 2. Ser-asker, kumandan, komutan.

k. + olan (5b/14)

[= 1]

ķā'ıd: < Ar. 1. Yedeğine alan, yedekte çeken. 2. Ser-asker, kumandan, komutan.

k. + lerine (4b/12)

[= 1]

ķā'im: < Ar. 1. Ayakta duran, ayakta bulunan. 2. Birinin yerini tutan, birinin yerine geçen.

k. (16b/15), (16b/5), (193b/8), (25a/9), (27b/7), (35a/2), (4a/6)

k. + dür (169a/13)

k. + ola (35b/2), (72a/3), (73b/8), (74a/10), (74a/11), (83a/15), (191a/8)

k. + olmağa (183b/17)

k. + olmaz (20a/2), (23a/14)

k. + olsa (138b/5), (73a/17)

k. + olub (16b/8), (183b/15)

k. + olup (182b/1)

k. + olur (133b/9), (202b/16), (203a/17), (204b/8), (79a/14)

[= 28]

ķā'im: < Ar. bk. ķā'im

k. + ola (186b/6)

k. + olsa (133a/15)

[= 2]

ķāk-: Kalkmak.

k.-asın (195a/12)

[= 1]

ķākule: < Ar. Zencefilgillerden, sıcak memleketlerde yetişen ıtırılı bir nebat (bitki) ve bunun bahar gibi kullanılan tohumu, [fasihi kakülle].

k. + den (117b/11)

[= 1]

ķāl-: Kalkmak.

k.-a (109b/16), (122b/17), (155b/6), (180a/4), (69b/1), (73b/1)

k.-an (12b/9)

k.-asın (156b/3)

k.-dı (131b/7), (138b/7), (22a/11), (37a/10), (5a/8), (5b/7)

k.-dılar (203b/14)

k.-dıydı (12a/14)

k.-dıysa (41b/9), (71b/16), (71b/5), (74a/1)

k.-ıcaķ (174b/14), (97b/11)

k.-madı (190b/10), (212a/2)

k.-madiysa (25b/5)

k.-maya (112a/16), (117a/3), (69a/17),
(72b/13), (95b/13)

k.-maz (133a/17), (23a/4)

k.-mış (151a/14), (70b/3)

k.-sa (114a/15), (81a/2)

k.-salar (76b/8)

k.-sun (85a/8)

k.-ub (77a/12)

k.-ur (106a/10), (106b/3), (112a/15),
(112a/17), (131b/2), (133a/16), (170a/13),
(76a/9), (76b/15), (96b/12)

k.-urlar (167a/10)

k.-ursa (85a/8)

[= 51]

kalak: <Ar. 1. Korkmak, endişelenmek, güvensizlik, tasalanmak, sıkıntıya girmek; iç sıkıntısı, gönül darlığı. 2. Yerinde sarsılıp hareket etmek, uykusuz bir gece geçirmek.

k. (148b/2), (39b/17), (77a/10), (84b/3)

[= 4]

kalb: <Ar. 1. Kalp, yürek. 2. Yürek hastalığı. 3. Gönül. 4. Her şeyin ortası, ehemmiyetli, alıcı noktası. 5. Değiştirme, çevirme (tahvil, tebdil).

k. (111b/2), (180b/8), (197b/14), (31b/13),
(31b/17), (32a/5)

k. + de (108b/3)

k. + eyle (146b/17)

k. + i (102b/14), (110a/5), (136a/4),
(136a/4), (138a/10), (138a/16), (154b/12),
(156b/15), (193a/11), (193a/13), (202a/4)

k. + in (4a/16)

k. + inde (10b/1), (10b/2), (186a/3)

k. + ini (138b/6), (202a/12)

k. + lerin (203b/4)

k. + üñ (137b/1), (31b/17), (32a/1),
(32a/2), (32a/3), (32a/3)

k. + üñde (138a/3)

k. + üñi (197a/9)

k. + etmekdür (151a/8)

[= 35]

kalburla-: Kalburlamak, Kalburdan geçirmek.

k.-yub (68b/13), (68b/14)

[= 2]

kaldır-: Kaldırmak.

k. (146b/7)

k.-a (68a/2), (69a/4)

k.-dığı (34b/6), (70b/11), (79b/4), (87a/2)

k.-duğı (135b/12), (137a/6)

k.-ıb (134a/7), (183a/3)

k.-ırsın (143a/2), (199a/5)

k.-maya (211b/15)

k.-ub (186b/9)

[= 15]

kaldırmak: Kaldırma işi.

k. + dur (100b/8)

[= 1]

kaldur-: Kaldırmak, bulunduğu yerden almak.

k. (4a/15), (4a/16)

k.-a (192a/6), (70b/2), (71b/4)

k.-asın (119a/9), (126a/11), (126a/8),
(148a/17), (196b/12), (80a/17)

k.-ırsın (145b/9), (186b/10)

k.-mayasın (180a/12)

k.-maz (110b/2)

k.-ub (104b/15), (119b/8), (15a/16),
(183a/11), (77b/12)

k.-ur (102a/8), (104a/3), (112a/4)

k.-ursa (104a/9)

k.-ursin (181b/17), (216b/11)

k.-ursız (210b/17)

[= 27]

kaldurmağ: Kaldırmak.

k. + a (111a/12), (111b/2)

[= 2]

kaleb: < Ar. Kuyruk sokumu kemiği ile böğür tarafında olan kaburga kemiklerinin arasında olan kemik.

k. (32a/13), (32b/5)

[= 2]

kalem: < Ar. Yazma, çizme vb. işlerde kullanılan çeşitli biçimlerde araç

k. (3b/12), (4a/7), (99a/17)

[= 3]

kalfüniyâ: < Ar. Bir tür tıbbi bitki.

k. + dan (127b/3)

[= 1]

kalgıd-: 1. Kalkıtmak, sıçratmak, hoplatmak. sıçramak, fırlamak, şaha kalkmak. 2. öfkeyle kalkmak.

k.-alar (116a/17)

[= 1]

kalıñ: Cisimlerde uzunluk ve genişlik dışında üçüncü boyutu çok olan (cisim), ince karşıtı

k. + olmaya (175b/5)

[= 1]

kalınlıg: Kalınlık.

k. + ı (169b/5)

[= 1]

kalıl: < Ar. Az, çok olmayan [şey], [zıddı "kesîr" dir].

k. (56b/7)

k. + dür (131b/16), (169b/8)

k. + i (11a/6)

k. + inde (175b/1)

[= 5]

kalilü'l-ekl: < Ar. Az yemek.

k. + dür (68b/1)

[= 1]

kalk-: Kalkmak.

k.-a (15a/3)

k.-an (105a/10)

k.-ar (104b/3), (113a/13), (215a/14), (215b/9), (79a/15)

k.-asın (184a/10)

k.-dukdâ (103b/15)

k.-ınca (96b/4)

k.-mış (18b/16)

k.-ub (195b/10), (94b/13)

[= 13]

kalkalan-: < Ar. Kalkmak, harekete geçmek, kalkadurmak.

k.-ub (84a/12)

[= 1]

kalkamağ: Kalkma işi.

k. + a (112b/9)

[= 1]

kalkan: Ok, kılıç vb.nden korunmak için savaşçıların kullandığı korunmalık.

k. (107b/16), (151b/3), (158b/1), (159a/1), (159b/1), (178a/10), (178a/11), (178a/13), (178a/15), (178a/15), (178a/17), (178a/7), (178b/1), (178b/15), (178b/3), (178b/4), (178b/5), (178b/5), (178b/6), (178b/7), (179a/1), (179a/11), (179a/2), (179a/3), (179a/7), (179b/17), (179b/6), (179b/6), (179b/9), (180a/2), (191a/16), (20b/7)

k. + a (178b/11), (178b/7), (179a/3), (179a/5), (19b/17)

k. + dan (178b/11)	k. + a (182b/6)
k. + dur (178a/7), (179a/4)	[= 1]
k. + ı (167a/16), (178a/8), (178b/10), (178b/14), (178b/15), (178b/16), (178b/7), (178b/9), (179a/10), (179a/12), (179a/14), (179a/15), (179a/7), (183b/1), (22a/12)	kalmağ: Olduğu yeri ve durumu korumak, sürdürmek.
k. + ı (178b/1)	k. (188a/15)
k. + ını (22b/14)	[= 1]
k. + lar (179b/3)	kalnūnīsā: <? "kalūnīsā" Kaynamış, saf çam sakızı.
k. + ları (178b/13)	k. + dan (122b/9)
k. + u (178a/12), (178a/8), (178b/11), (178b/3), (178b/5), (178b/9), (179a/13), (179b/11), (179b/8)	[= 1]
k. + edesin (167b/6)	kal': < Ar. koparma, kopanılma, sökme, sökölme; yerinden çıkarma, çıkarılma; temelinden çekip atma.
[= 69]	k. (3a/5)
kalqant: <? "kalqand" Yeşil zac.	k. + ı (102a/9)
k. + dan (125a/11)	k. + olunmaz (107a/11)
[= 1]	k. + ede (69a/6)
kalqatār: <? "kalqadār" Sarı zac.	k. + eder (135b/13)
k. + dan (125a/11)	k. + edesin (81b/13)
[= 1]	[= 6]
kalqma: Kalkmak işi.	kal'a: < Ar. Düşmanın gelmesi beklenen yollar üzerinde, askerî önem taşıyan şehirlerde, geçit ve dar boğazlarda güvenliği sağlamak için yapılan kalın duvarlı, burçlu, mazgallı yapı, kermen.
k. + sı (109a/14), (110b/1)	k. (6a/2)
k. + sında (202b/1)	[= 1]
[= 3]	kal'abe: < Ar. Bir kılıç çeşidi.
kalqmağ: Kalkmak.	k. + dür (171a/15)
k. + a (109b/10), (110b/4), (112a/15), (113a/10), (22b/5)	[= 1]
k. + ıla (148b/5)	kal'ıyye: < Ar. İyi, değerli kurşun.
[= 6]	k. (173b/3)
kalma: Kalma işi.	k. + nün (171b/10)
k. + sına (74b/12)	[= 2]
[= 1]	kal't: < Ar. Küçük dil ile damak arasındaki çukur yer.
kalmağ: bk. kalmağ	

k. + uḡ (27a/4)
[= 1]

ḳaltendīs: <Gr. "ḳalkandīs" Yeşil zāc (Kükürt ve demir bileşimlerinde biri.)
k. (115b/13)
[= 1]

ḳaltī: <Ar. bk. ḳalt
k. (27a/1), (27a/3)
[= 2]

ḳalyā: <Ar. "ḳalye" 1. Kavrulmuş et. 2. Deniz bitkilerinin yakılmasından elde edilmiş tuz. 3. Yağda kavrulduktan sonra etsiz pişmiş sebze.
k. (124b/15)
k. + dan (123b/13)
[= 2]

ḳamaş-: Kamaşmak.
k.-ur (190a/15)
[= 1]

ḳamcı: bk. kamçı.
k. (184b/4)
k. + nuḡ (184b/7)
k. + sın (146a/6)
k. + y1 (146a/4)
[= 4]

ḳamçı: Bir ucuna ip, deri vb. bağlı vurma, dövme aracı
k. (110a/14), (134b/6), (167a/12), (167a/12), (184b/2), (72b/1), (74b/17), (75a/1), (78b/8), (78b/8), (81a/1), (81a/7), (82a/9), (83a/8), (83b/2), (84a/2), (84b/9)
k. + dan (110a/13)
k. + nuḡ (184b/3)
k. + ya (146a/3)
k. + y1 (132a/5), (146a/1), (83a/4)
[= 23]

ḳamer: <Ar. Ay.
k. (169a/5)
[= 1]

ḳamerü'l-‘ayn: <Ar. Göz kamaşması.
k. (101b/15)
[= 1]

ḳamḥ: <Ar. ? 1. Ense, boyun hastalığı. 2. Hazım illeti. 3. Hayvanların su içmemesi.
k. (100b/14)
[= 1]

ḳamḥedūt: <Ar. Ensenin arkasındaki çıkıntılı kemik.
k. + ı (38b/1)
[= 1]

ḳamış: Buğdaygillerden, sulak, nemli yerlerde yetişen, boğumlu, sert gövdesi olan bitkiler.
k. (118a/2), (16b/5), (177a/17), (194a/17), (194b/5)
k. + a (31b/8)
k. + dan (16a/4), (177b/5), (194a/14), (194b/2), (195a/8)
k. + uḡ (124b/6), (194b/5), (194b/6)
[= 14]

ḳamış güli: Kamış gülü.
k. + ni (118a/2)
[= 1]

kāmīl: <Ar. Yetkin, erişkin, eksiksiz, ağırbaşlı, mükemmel
k. + dür (36b/4)
k. + ola (131b/16), (42a/14)
k. + olan (188b/6), (20b/6)
k. + oldı (81b/4)
k. + olmak (34b/4)
k. + olmaz (131b/9), (19a/14)

k. + olsa (42b/1), (81b/7)
k. + olur (35b/7), (42a/1)
[= 13]

kāmīle: < Ar. Kızlar için 1. Olgun, yetkin kimse.
2. Kültürlü, bilgili. 3. Bütün, tam, eksiksiz.
k. + ola (42a/15)
[= 1]

kāmle: < Ar. Bit, kehle.
k. (101a/5), (110a/15)
k. + nūḡ (110a/15)
[= 3]

kāmm: < Ar. En üst derece, zirve.
k. (93b/8)
[= 1]

kāmʿ: < Ar. Ezme, kırma; zaptetme.
k. + ʿetmege (3a/6)
[= 1]

kāmʿat: < Ar. Kuyruğun bittiği yerin kenarı.
k. (33a/13), (33a/17)
[= 2]

kāmu: Halk hizmeti gören devlet organlarının tümü.
k. (4a/15)
[= 1]

kāmūṣuʿl-vakıʿ: < Ar. Arslan etkisi, arslan gibi?
k. (14a/7)
[= 1]

kan: Atardamar ve toplardamarların içinde dolaşarak hücrelerde özümleme, yadımlama görevlerini sağlayan plazma ve yuvarlardan oluşmuş kırmızı renkli sıvı.
k. (101b/12), (106b/14), (107a/3), (108a/6), (110b/7), (111a/17), (111a/5), (112b/4), (113a/1), (113a/1), (113b/13), (114b/9), (117b/10), (120a/6), (121b/3),

(123a/16), (124a/12), (124b/10), (124b/2), (124b/4), (126b/10), (133b/1), (175b/15), (18b/16), (99a/4), (99a/7)
k. + da (22a/11), (5b/7)
k. + dan (94a/6), (94a/8)
k. + dandur (124a/14)
k. + ıla (19a/1)
k. + uḡ (101b/11), (101b/17), (112b/4), (122b/14)
[= 36]

kan-: Kanmak.
k.-maz (112a/8)
k.-mıṣ (17a/2)
[= 2]

kanad: bk. kanat
k. + ı (212b/9), (216b/15)
k. + ıḡ (195a/6)
k. + ları (212b/10), (215b/6), (215b/7)
k. + larını (216b/16), (216b/3)
[= 8]

kanāʿat: < Ar. 1. Kısmete razı olma, bir şeyi yeter görüp fazlasını istememe. 2. Kanma, kanış. 3. Görüş, tahmin.
k. + dūr (203a/14)
[= 1]

kanat: Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ.
k. + ları (213a/14), (213a/3)
k. + ların (18a/2), (213b/16)
k. + larının (213b/15)
[= 5]

kanat-: Kanatmak, kanamasına sebep olmak.
k.-maz (137a/15)
[= 1]

kanatlan-: Kanatlanmak, uçmak.

k.-ur (213a/1)

[= 1]

kanab: < Ar. Atın erkeklik organının mahfazasıdır.

k. (28b/13), (29a/9)

[= 2]

kanad-: Kanatmak.

k.-ır (137a/15)

k.-ub (124b/15)

[= 2]

kanatmak: Kanamasına yol açmak veya kanamasını sağlamak.

k. + dan (133b/1), (137a/12), (137a/12)

[= 3]

kand: < Ar. Şeker, şeker kamışının donmuş usaresi.

k. (117b/8)

k. + dan (117b/7)

[= 2]

kanda: Nerede.

k. (138b/7), (190a/17)

k. + dur (189a/9), (207a/4)

[= 4]

kandur-: Kandırmak.

k.-a (69b/2), (70a/17)

[= 2]

kaneb: < Ar. Erkeklik organının kılıfı, mahfazası; sünnet derisi.

k. (32b/7), (32b/7)

[= 2]

kanğı: Hangi.

k. (104a/6), (131b/3), (138a/10), (150a/6), (191b/15), (19b/1), (205b/14), (212a/15), (77b/17)

k. + sı (11a/16), (194a/1), (19b/2), (23a/8), (23a/8), (34a/16), (43a/4), (59a/11), (81b/17), (86a/15), (86a/15), (9b/13)

k. + sınıu (34a/16)

[= 22]

kanğı: Hangi.

k. (127b/5), (141a/4), (146a/2), (167b/11), (137b/13)

k. + sı (137b/14), (166b/13), (43a/3)

[= 8]

kanlu: Kanlı.

k. (79b/11)

[= 1]

kanma: Kanmak işi.

k. + sı (69a/6)

[= 1]

kanmak: 1. Söylenilen sözün, anlatılan konunun doğruluğuna inanmak. 2. Tatlı sözlere aldanmak.

k. (70a/3), (70b/16), (71b/4), (97a/13)

[= 4]

kanūs: < Ar. bk. Kendis

k. (126b/2)

[= 1]

kap-: Kapmak.

k.-ar (204b/7)

[= 1]

kap-: Kapamak.

k.-maz (111a/13)

k.-mı (109a/7)

[= 2]

kapag: bk. kapak

k. + ı (55b/8)

k. + mu (114b/15)

[= 2]

kapak: Her türlü kabın üstünü örtmeye veya bir deliği kapamaya yarayan nesne

k. + ları (55b/7)

k. + larıdır (25b/15)

k. + larında (26a/1)

k. + larının (89a/14)

[= 4]

kapanu: Kapanık.

k. (94a/13)

k. + olur (109a/16)

[= 2]

kapla-: Kaplamak.

k.-ya (98a/5)

[= 1]

kaplan: Kedigillerden, enine siyah çizgili, koyu sarı postu olan, Asya'da yaşayan çevik ve yırtıcı hayvan.

k. (214b/15), (215a/1)

k. + dan (217a/14)

k. + lar (204a/16)

k. + ların (204b/13)

[= 5]

kaplubağa: Kaplumbağa, kaplumbağalardan, çok sert ve kemiksi bir kabuk içinde yaşayan, ağır yürüyüşlü, dört ayaklı, sürüngen hayvan (*Testudo*).

k. (175b/15)

[= 1]

kapmak: Birdenbire yakalayarak, çekerek almak.

k. (148b/3)

[= 1]

kapu: Kapı.

k. + lara (77a/5), (83b/4)

k. + larında (10b/8), (84a/13)

k. + sına (182b/14), (182b/16)

k. + sını (182b/16)

k. + yı (195a/9)

[= 8]

kapucı: Kapıcı

k. + sız (207b/4)

[= 1]

kapul-: Kapulmak.

k.-mış (90b/7)

[= 1]

kār: <Far. Yarar, fayda.

k. (14b/17)

[= 1]

kar: Havada beyaz ve hafif billurlar biçiminde donarak yağın su buharı.

k. (88a/5)

k. + ı (97a/6)

[= 2]

kara: Yeryüzünün denizle örtülü olmayan bölümü, toprak

k. (120b/1), (123b/7), (134a/2), (15a/17), (165a/1), (173b/4), (206b/12), (207a/7), (208b/2), (215a/6), (26a/4), (47a/1)

k. + dur (173b/3), (206a/8), (43b/1)

k. + eyledi (19a/3)

k. + nu (26a/7)

k. + ola (215a/5), (46a/1), (57a/7)

k. + olan (217b/17)

k. + olur (171b/13)

k. + sı (111a/2)

k. + etmeye (140b/12)

[= 24]

karābān: <Ar. Verkeynin (Atın iki hucbesi arası.) ortalarında olan iki kemik.

k. (33a/5), (33a/8)

[= 2]

ķarābet: < Ar. Yakınlık, hısımlık, akrabalık.

k. (9a/5)

[= 1]

ķara boya: Sulfirik asit.

k. + y1 (125b/7)

[= 1]

ķara ħarbak: < T. + Ar. Kara harbak. (Çöpleme otu. Ak çöpleme ve kara çöpleme olmak üzere iki çeşidi vardır.)

k. (127a/11)

[= 1]

ķaralığ: bk. ķaralık

k. + a (57a/16)

[= 1]

ķaralık: Kara olma durumu.

k. (56b/1)

[= 1]

ķarāmaṭa: < Ar. Karmatîler. (Aşırı Şîî İsmâiliyye mezhebine mensup bir zümre.)

k. (215b/14)

[= 1]

ķāran: < Ar. karşılaştırmak, mukayese etmek, aralarında benzerlik bulmak, kuvvetlerini birleştirmek.

k. (212b/13)

[= 1]

ķaraṅu: Karanlık.

k. (127a/12)

[= 1]

ķaraṅulığ: Karanlık, koyuluk.

k. + ı (14b/1)

[= 1]

ķaraṅulık: Karanlık, koyuluk.

k. (206a/17)

[= 1]

ķaranlıg: Karanlık, koyuluk.

k. + ı (19a/4)

[= 1]

ķarār: < Ar. Bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı.

k. (119b/9), (134b/16), (140b/14)

k. + ına (81b/1)

k. + ında (98b/4)

k. + étdükde (2a/8)

k. + étsün (4a/13)

[= 7]

ķarar-: Kararmak.

k.-ur (109b/12)

[= 1]

ķara söğüt toḥmı: < T. + Far. Kara söğüt tohumu.

k. (120b/1)

[= 1]

ķara üzüm: Asmanın taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan meyvesinin siyah renkli olanı.

k. + den (123b/7)

[= 1]

ķaravul: Görüntü, hayalet, gölge, kapalı.

k. (133a/14)

k. + a (40a/8)

k. + da (14b/3)

[= 3]

ķara yılan: Kara yılan, Sürüngenlerden, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı.

k. (165a/1)

[= 1]

ḳard-i fi'l-baṭn: < Ar. Karında düğümlenme, tortop olup birbirine girme.

k. (101b/10)

[= 1]

ḳardūdān: < Ar. Omurgalarının sınırı, kenarı.

k. (28b/12), (28b/14)

k. + da (28b/14)

[= 3]

ḳarḥa: < Ar. 1. Yara, ülser. 2. "ḳurḥa" Alnından azıcık beyazlığı olan at.

k. (101a/12), (56a/11), (62b/7), (67a/1)

k. + dan (108b/17), (113b/2), (116a/10), (116a/11)

k. + dur (114b/11), (56a/8)

k. + lar (115a/7)

k. + nuḡ (110b/14), (113b/12)

k. + ya (56a/10)

[= 14]

ḳarḥateyn: < Ar. Atın azı dişleri.

k. + üḡ (39b/6)

[= 1]

ḳarḥatü'l-ḥayl: < Ar. At yarası, ülser.

k. (101a/6), (110b/15)

[= 2]

ḳarḥa-yı em'ā: < Ar. Bağırsakta yara olması.

k. (101a/12)

[= 1]

ḳarın: İnsan ve hayvanlarda gövdenin kaburga kenarlarından kasıklara kadar olan ön bölgesi:

k. (117b/16), (31b/12), (96a/12), (97b/1)

k. + ları (18b/2)

[= 5]

ḳarındāḡ: Kardeş.

k. + lar (7a/11)

[= 1]

ḳarış: Parmaklar birbirinden uzak duracak biçimde gergin duran elde, başparmak ile serçe parmağın uçları arasındaki açıklık

k. (10b/10), (122b/17), (146a/1), (146a/10), (175a/17), (175b/11), (177b/6)

k. + dan (155b/6)

k. + dur (174b/15)

[= 9]

ḳarış-: Karışmak.

k.-maya (52a/2), (52b/2)

k.-mıḡ (118a/13), (122a/4), (210a/7), (215a/10), (26a/7), (44b/1), (47a/1)

[= 9]

ḳarışdır-: Karıştırmak.

k.-maya (137a/10)

[= 1]

ḳarışdur-: Karıştırmak.

k.-alar (116b/4), (120a/2), (120a/2), (121a/2)

k.-asın (117b/8), (127a/1)

k.-mayalar (120a/13)

k.-ub (116b/15), (116b/17), (119a/16), (120b/17), (94b/11)

k.-ur (104a/6), (136a/3)

[= 14]

ḳarışdurıl-: Karıştırılmak.

k.-ur (120a/1)

[= 1]

ḳarışdurma: Karıştırma işi.

k. + sın (97b/1)

[= 1]

ḳarışmak: Karışmak işi.

k. (95a/8)

[= 1]

ķarış murış: Karışmış, karışık.

k. + olur (109b/12)

[= 1]

ķarīb: <Ar. Yakın, yakın olan, uzak olmayan; soyca yakın.

k. (147a/15), (171b/3), (33b/12), (75b/16), (77a/3)

k. + dūr (187b/10)

k. + e (140b/13)

k. + i (155a/5)

k. + inġden (140b/1)

k. + ola (24b/1), (90a/10), (90b/15)

k. + olan (171a/13)

k. + olanlardır (17a/4)

k. + üñ (136b/9), (140b/5), (140b/7), (140b/8), (155a/5), (155b/1)

k. + üñden (141a/1)

[= 21]

ķarīn: <Ar. 1. Yakın. 2. Bir Şeye sahip olan, bir Şeye nail olan. 3. Hısım, komşu, arkadaş gibi yakın olanlardan her biri. 4. PâdiŐâhın dâimi surette yakınında bulunan, mabeyinci.

k. + e (143a/17)

k. + i (138b/8), (138b/9), (142a/4), (143a/16), (155b/13), (176a/5)

k. + inġe (180a/4)

k. + inden (142a/4)

k. + ine (142a/2)

k. + üñ (147b/5), (156b/3), (179b/16)

[= 13]

ķarīh: <Ar. 5 yaşındaki at; tüm dişlerini tamamlamış at.

k. (42b/2)

[= 1]

ķārihū seneteyn: <Ar. "sinne" Hayvanda iki diŐin çıkması.

k. (42b/3)

[= 1]

ķārihū senetin: <Ar. "sinne" İnsanın veya hayvanın diŐi bitmesi.

k. (42b/2)

[= 1]

ķārihū selāŐ: <Ar. Hayvanda üç diŐin çıkması.

k. (42b/3)

[= 1]

ķarn: <Ar. 1. Boynuz. 2. Yüz yıllık zaman. 3. Vakı, zaman. 4. YaŐdaŐ, bir yaŐta olan (akran).

k. + ı (108b/9), (109a/13), (110a/1), (112a/6), (112b/6), (113b/16), (113b/6), (114a/2), (131a/16), (134b/10), (14b/12), (14b/12), (17a/6), (183b/4), (184a/17), (18a/17), (19a/9), (19b/9), (217a/17), (23b/2), (28a/11), (38b/16), (63a/1), (67a/6), (71a/12), (72a/14), (76a/1), (96a/9), (97b/1)

k. + ın (176a/12)

k. + ına (109b/2), (133b/12), (184b/4), (184b/5), (22b/11), (71a/10)

k. + ında (109b/9), (32a/8), (58a/9), (59b/3), (62b/2), (73a/16), (94b/3), (95b/1)

k. + ından (32b/12)

k. + ını (135a/17), (13a/8), (210a/12), (97a/13)

k. + ınıġ (32a/13)

k. + uñ (154b/4), (32a/14), (32a/6), (39a/6), (97b/1)

[= 55]

ķarŐu: Karşı.

k. (102a/7), (126b/4), (147b/15), (148b/13), (14b/8), (178a/3), (37a/8), (37a/9), (41a/2), (67b/5), (78b/8)

k. + da (180a/8)

k. + dan (167b/4), (177b/4), (82b/1)

k. + olduğu (148a/17)

k. + olduğunuz (8a/14)

[= 17]

karşula-: Karşılama.

k.-maya (140b/8)

k.-mayasın (179b/13)

k.-rlar (10b/8)

k.-rsın (178b/12)

k.-yasın (167b/5), (178b/8)

k.-yub (178b/12), (179b/13)

[= 8]

karüre: <Ar. 1. Gözün siyahı, göz bebeği. 2. Sırçadan yapılan kap. 3. Sidik kabı, ördek.

k. (73a/6)

[= 1]

kaşaba: <Ar. 1. Kasaba, nefes borularından her biri; boğum. 2. Köy.

k. (110a/8)

k. + dan (195a/2), (38a/15), (89a/11)

k. + dur (145b/14), (27b/15)

k. + nuñ (195a/2)

k. + sı (112b/14), (26a/14), (27a/14), (27a/14), (55b/13)

k. + sına (56a/16)

k. + sından (26b/12), (56a/6)

k. + sını (89a/12)

[= 16]

kaşab-ı haşāšī: <Ar. Kamıştan yapılan okun parlaklığı; bir ok türü.

k. (194b/1)

[= 1]

kaşab-ı şāmī: <Ar. Şam'a ait bir ok türü.

k. + den (194a/15)

[= 1]

kaşabī: <Ar. Kamıştan yapılan ok.

k. (194a/14)

[= 1]

kaşara: <Ar. Boynun temeli, kökü tarafı.

k. (27b/15), (27b/8)

[= 2]

kaşarāt: <Ar. Kısa, kısalık.

k. + ı (28a/15)

[= 1]

kaşd: <Ar. Amaç, kasıt.

k. (148a/11)

k. + eyle (81b/17)

k. + eylediler (12a/17)

k. + ı (155a/7), (197b/2), (2b/12)

k. + ıñuz (6b/17)

k. + ına (4a/14)

k. + éde (187b/14), (216b/16)

k. + éder (148b/11), (20a/13)

k. + édersin (132a/2)

k. + édesin (150a/2), (177b/16), (196b/16), (200b/3), (77a/4), (80a/8)

k. + étdigi (37b/2)

k. + étmegi (147b/3)

k. + étmesinde (187a/4)

[= 22]

kaşd-ı zuhūr: <Ar. Ortaya çıkan amaç.

k. (3b/11)

[= 1]

kaşībe: <Ar. Atın arkasındaki eyer yeri ve at küreğinin önü.

k. (28b/9)

[= 1]

kaşıl: <Ar. bk. kaşıl

k. + i (96a/4)

[= 1]

kaşıl: <Ar. 1. hayvanlara yedirmek üzere vaktinden önce biçilen yeşil ot. 2. Kesilmiş nesne, "haşıl" dedikleri gök arpa.

k. (94b/5), (95a/11), (95b/10), (95b/2), (96b/13), (96b/13)

k. + dür (96a/7)

k. + i (97a/9)

[= 8]

kaşır: <Ar. Kısalma, kısaltma, azalma, azaltma.

k. (73b/2)

k. + oldı (197b/5)

[= 2]

kaşır: <Ar. Kısa, boysuz.

k. (27b/5)

k. + den (147b/17)

k. + dür (194b/6)

k. + olan (148a/1)

[= 4]

kaşırā: <Ar. Dörtte biri kesik kulak.

k. (25b/3)

[= 1]

kaşırū's-şar: <Ar. Kılın bitmemesi, kılsız, tüysüz.

k. + dur (16a/17)

[= 1]

kaşnı: <Far. Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan elde edilen zamk. (Ferula assa- foeida)

k. + da (119a/3)

k. + dan (116b/5), (121a/5), (121b/15), (126b/15)

k. + yı (116b/5)

[= 6]

kaşr: <Ar. 1. Kısa kesme, kısaltma, kısma. 2. Azaltma, kesme; eksiklik. 3. Beyazlatmak. 4. Gevşetmek. 5. noksanlaştırmak. 6. Akşamlamak.

k. (67a/11)

k. + dan (38a/7)

k. + olundu (16b/12)

k. + étmeye (167b/13)

[= 4]

kaşr u berd: <Ar. Atlarda kulakların dikilip, boynun arka tarafının kurup ağaç gibi olduğu ve gözlerinin siyahının kaybolduğu bir hastalık.

k. (101a/6)

k. + üñ (110b/17)

[= 2]

kaşret: <Ar. 1. Kısa, kısalık. 2. Boyun kökü, boyun.

k. + i (59a/13), (85b/7)

[= 2]

kaşretān: <Ar. Gırtlaktaki kuyruk sokumu kemiğinin başıdır, attan olan kaburga kemiklerinin öncesidir.

k. (31a/16), (31b/11)

[= 2]

kaşreteyn: <Ar. bk. kaşretān

k. (31b/11)

[= 1]

kaşret-i a'nāk: <Ar. Kısa boyun.

k. + ı (28a/17)

[= 1]

kaşş: <Ar. 1. Göğüs kemiği. 2. Hayvanlarda görülen göğüs, kaburga hastalıkları. 3. yay.

k. (100b/14)

[= 1]

kaşs-ı'acemī: <Ar. Acemi yaylar.

k. (189b/11)
[= 1]
kaş: Eyerin ön ve arkasındaki çıkıntılı bölüm.
k. (196a/17), (89a/16)
k. + ı (133b/12), (133b/2), (133b/7), (181a/14), (181b/5), (181b/7), (182a/4), (182b/8), (182b/8), (183a/13), (183b/8), (194a/4), (194a/5), (194a/6), (196b/5), (196b/9)
k. + ına (133b/10), (145b/6), (180b/17), (183a/12), (183a/8), (184a/3), (196b/14)
k. + ında (135a/2)
k. + ından (181b/10), (183a/9), (184a/12)
k. + ını (134b/10), (178b/15), (181b/2), (182a/14), (182a/7), (182a/9), (183b/12), (196a/15)
k. + ınıñ (134b/9)
k. + ınıñ (135a/10), (198b/14)
k. + ları (133b/9)
k. + larına (196b/4)
k. + larında (25b/2)
k. + larını (133b/8)
k. + larınıñ (192a/16)
k. + uñ (89b/15)
[= 46]
kaşağı: bk. Kaşık.
k. (70b/17), (70b/8)
k. + yı (109b/7)
[= 3]
kaşı-: Kaşımak.
k.-maya (94a/7)
k.-r (113a/10)
k.-sañ (114a/1)
k.-ya (70a/5)
k.-yub (125a/2)

[= 5]
kaşık: Eyerin ön ve arkasındaki çıkıntılı bölüm.
k. (118a/2)
[= 1]
kaşımağ: Kaşımak işi.
k. + ı (100b/4)
[= 1]
kaşın-: Kaşınmak.
k.-ursa (95b/17)
[= 1]
kaşınma: Kaşınma işi.
k. + sı (110a/16)
[= 1]
kaşr: < Ar. 1. Kabuk. 2. Bir şeyin kabuğunu soyma.
k. + ı (194a/15)
[= 1]
kaşu-: Kaşımak.
k.-r (111a/14)
k.-rsın (95b/17)
[= 2]
kat: Kat, yön, taraf.
k. (182b/9)
k. + dur (179b/5)
k. + ında (105a/12), (133b/15), (136a/14), (142a/2), (146a/4), (146a/4), (153a/6), (155a/6), (169a/17), (176a/11), (179a/7), (179b/2), (184a/3), (185b/5), (189a/15), (190a/7), (192b/11), (194b/11), (212b/5)
k. + ında (36a/7)
k. + ında (104a/5), (106b/9), (118b/5), (11a/16), (132b/1), (132b/8), (132b/9), (133b/10), (134a/8), (138b/6), (143a/15), (147a/9), (147b/7), (148a/10), (148a/11), (150b/4), (152b/6), (154b/12), (179a/4),

(179a/5), (186a/1), (186a/13), (188b/5),
(196a/17), (197a/7), (198b/11), (19b/13),
(203a/8), (203b/14), (207b/12), (207b/12),
(20a/12), (20a/9), (212a/8), (214a/16),
(217b/5), (22a/5), (22a/6), (24a/5),
(26b/9), (27a/6), (31b/11), (31b/11),
(31b/2), (31b/3), (31b/3), (33b/6),
(34b/13), (5b/11), (67a/3), (71b/17),
(75a/9), (75a/9), (76b/12), (79b/2),
(7a/14), (7a/4), (7a/9), (83a/8), (9b/3)

k. + ındaki (186a/12), (22a/10)

k. + olur (143a/12), (143a/12)

k. + umda (97a/5)

k. + uında (86a/13), (87b/3)

k. + unda (35a/8)

k. + ède (194a/9)

k. + èdüb (133b/3)

[= 92]

kat: Üst üste konulmuş şeylerden her biri, tabaka.

k. + èdersin (135a/12)

k. + èdüb (134a/15)

[= 2]

kat-: Katmak.

k.-alar (119b/1), (120a/4)

k.-asın (121b/15), (121b/16), (121b/9),
(123a/11), (124a/7)

k.-ub (123b/16), (124a/16)

[= 9]

kaṭṭ: < Ar. 1. Kesme, kesilme; biçme. 2. Halletme,
karar verme, sona erdirmeye, bitirme. 3. gGçme,
ilerleme, yol alma.

k. + eyle (147b/16)

k. + eyledi (177a/15)

k. + ını (102a/10)

k. + olması (198b/14)

k. + èdemez (23b/12)

k. + èder (133a/7), (180a/7), (40a/4)

k. + èdesin (177b/10), (198b/17), (79a/9)

k. + èdici (175b/2)

k. + èdicidür (174b/16)

k. + èdüb (177a/11), (72b/2)

k. + ètmege (175b/9)

k. + ètmegile (178a/2)

k. + ètmek (108a/3), (23b/12)

k. + ètmeyesin (136a/16), (177b/10)

[= 21]

kaṭṭ-ı nazar: < Ar. Eşsiz, naziri, benzeri olmayan.

k. (134a/8)

[= 1]

katād: < Ar. Kişi adı.

k. + dan (211a/12)

[= 1]

kaṭān: < Ar. 1. "kaṭān" Sırtın alt kısmı. 2. Oturan,
binici.

k. + ı (103b/9)

[= 1]

kaṭāt: < Ar. Böğür altına ulaşan iki kuyruk sokumu
kemiği ile bu kemiklerin başıdır.

k. (28b/13), (29a/5), (29a/7), (93b/11)

k. + dur (18a/3)

[= 5]

kaṭāt: < Ar. "kaṭā" Ördek cinsinden bir kuş,
bağırtlak kuşu.

k. (17b/17)

[= 1]

kaṭd: < Ar. Cehāfil üstünde olan kıl.

k. (26b/11)

[= 1]

ķāṭıṛ: <Ar. 1. kat'eden, kesen; durduran. 2. i. g. s. katı' sanatı ile yapılmış dantel gibi kâğıt oyması eser. 3. kesen, kesici

k. + dur (170a/11), (171a/5)

[= 2]

ķatı: Sert, yumuşak karşıtı

k. (104b/9), (107a/12), (107a/9), (108b/14), (111a/5), (112b/14), (114b/9), (169a/11), (175b/8), (175b/9), (18b/7), (190a/13), (190b/7), (192b/17), (193a/3), (193a/3), (193a/4), (193a/9), (198a/8), (24a/3), (28b/8), (73b/1), (75b/4)

k. + eylediler (190a/11)

k. + ola (17b/9), (17b/9)

k. + olsa (23b/10), (23b/2)

k. + sı (169a/17)

[= 29]

ķatı başlı: Katı başlı, inatçı.

k. (75b/4)

[= 1]

ķatıl-: Katılmak.

k.-ursa (117a/8)

[= 1]

ķatılığ: Katılık.

k. + ın (135a/13)

[= 1]

ķatır: Atgillerden, kısarak ile erkek eşeğın çiftleşmesinden doğan melez hayvan.

k. (217a/14), (59b/12), (59b/13), (88b/4), (88b/5)

k. + dur (59a/13)

k. + ları (59a/10)

k. + laruğ (94a/3), (95a/5)

k. + uğ (94a/7)

[= 10]

ķatib-i edīb: <Ar. Edepi öğreten.

k. (208b/4)

[= 1]

ķatıl: <Ar. 1. katleden, öldüren. 2. i. adam öldüren kimse.

k. (113a/11), (202a/7)

[= 2]

ķatıl: <Ar. Öldürme.

k. + eyledi (211a/16), (215a/1)

k. + i (5b/1)

k. + ini (108b/5)

k. + olunan (7a/8)

k. + olunub (7b/2)

k. + édersin (123a/3)

k. + étmek (5b/5), (5b/7)

k. + étmekden (202a/11), (204b/12)

[= 11]

ķatırān: <Ar. Organik maddelerden kuru damıtma yoluyla elde edilen, sıvı yağ kıvamında, kara renkte, ağır, is kokulu, suda erimeyen bir madde.

k. (122b/11), (125b/9)

k. + ı (122b/10), (125a/15)

[= 4]

ķatıre: <Ar. Damla.

k. (112a/6), (112a/6), (112a/7), (112a/7), (122a/6), (122a/6)

[= 6]

ķattāl: <Ar. Öldürücü, ölümcül, çok tehlikeli, hayat tehlike oluşturan.

k. + dür (101b/5)

[= 1]

ķatı'ü'l-lisān : <Ar. Dil kesilmesi, dil kesiği.

k. (100b/12)

[= 1]

ḳaṭ'ü'l-üzni: < Ar. Kulak kesilmesi, kulak kesigi.

k. (100b/12)

[= 1]

ḳavād: < Ar. "ḳaād" 1. Hayvanı yularından çekip götüren kişi. 2. Ordunun işlerini gören kumandan.

k. (34b/10)

[= 1]

ḳavā'id: < Ar. 1. kaideler, usuller (kurallar). 2. [eskiden] gramer.

k. + idür (24a/3)

k. + in (11b/11)

[= 2]

ḳavāriḥ: < Ar. 1. Atın köpek dişleri. 2. Toynaklılardan beş yaşını dolduran.

k. + i (26b/15)

[= 1]

ḳavāss: < Ar. "ḳavvās" Yay imal eden, okçu, ok atan, kavas.

k. + uḡ (193b/5)

[= 1]

ḳavā'im: < Ar. Ayak. "ḳavā'imü'd-dabbe = hayvanın ayakları"

k. (36a/14)

k. + i (186a/1), (34a/7), (36a/17), (55a/2)

k. + inde (54b/5)

[= 6]

ḳavd: < Ar. 1. Hızlıca gitmek, koşuşmak. 2. Atı yedeklemek, yedeğine at vermek. 3. atın boynunun ve sırtının uzun olması.

k. (18a/16)

k. + êtdükde (102a/8)

k. + êtmek (87b/9)

[= 3]

ḳavdā: < Ar. Uzun ve sert olan boyundur.

k. (27b/2), (27b/3)

[= 2]

ḳavī: < Ar. Dayanıklı, güçlü, zorlu.

k. (102a/17), (106a/1), (122a/3), (133a/8), (16b/3), (16b/9), (179a/11), (179a/9), (190a/2), (190b/8), (197a/12), (22b/4), (23b/9), (36b/5), (59a/13), (67a/9), (88a/8), (90b/16)

k. + ola (143a/3), (147b/12), (147b/14), (176a/6), (187a/6), (200a/2), (208a/16), (78a/6), (86a/17)

k. + olacak (153a/5)

k. + olan (192b/14)

k. + olasin (155b/8)

k. + olduğundan (215a/12)

k. + olduklarından (211a/6)

k. + olunca (87b/5)

k. + olmasa (75a/16)

k. + olmaya (13a/16), (180b/5)

k. + olsa (20b/3), (23b/3), (23b/4), (23b/5), (23b/8), (79a/8)

k. + olur (114a/9), (117a/8), (180b/4), (215a/15), (23b/17), (36b/4), (88a/17), (90b/16)

k. + olursın (183b/17)

k. + sine (79a/12)

k. + êdesin (154b/4)

k. + êdince (191b/13)

k. + êtmege (203b/4)

k. + êtmiş (154b/1)

[= 56]

ḳaviyye: < Ar. "ḳaviyy" Güçlü, sağlam.

k. (34a/15), (80a/14)

[= 2]

ḳavl: < Ar. Söz, laf.

k. (153b/12), (6a/10)

k. + e (58b/8), (97a/1)	k. + dan (122a/14)
k. + i (13a/9), (58b/7)	k. + den (194a/9)
k. + idür (188b/12)	k. + ı (181a/9), (197a/5)
k. + in (170b/11)	k. + üñ (189a/14), (56b/5)
k. + inde (3a/16)	[= 8]
k. + ine (20b/9)	ķavs-i leyyin: < Ar. Hafif yay.
k. + ümi (20a/1)	k. (191b/10)
[= 11]	[= 1]
ķavl-i cerşā: ?	ķāvuk: < Ar. Hayvanın bevl edecek, işeyecek yeri.
k. + ķolına (15b/14)	k. (90b/4)
[= 1]	[= 1]
ķavm: < Ar. Aralarında töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan, boy ve soy bakımından da birbirine bağılı insan topluluğı, budun.	ķavur-: Kavurmak.
k. (12a/16), (194b/12), (194b/13), (194b/14), (194b/15), (194b/16), (196a/1), (208a/13), (97a/8)	k.-alar (119a/13)
k. + e (21a/6)	k.-asın (123b/17)
k. + i (83a/7), (8a/7)	[= 2]
k. + inüñ (12b/8)	ķavvāme: < Ar. Mutedil, orta, tam; boyu güzel ve ölçülü.
k. + üme (171a/5)	k. (146a/17)
k. + üñ (190a/9)	[= 1]
[= 15]	ķavvās: < Ar. 1. Oklu asker, ok atan. 2. Ok yapan, okçu.
ķavm-i kirām: < Ar. Büyük, yüce, kerem sahibi kavim.	k. (190b/7)
k. + uñ (4a/7)	[= 1]
[= 1]	ķayāşıra: < Ar. Kayserler, eski Roma ve Bizans imparatorlarının lâkapları.
ķavnes: < Ar. Atların kulakları arasında olan sivri kemik.	k. (215b/13)
k. (24b/10), (24b/8)	[= 1]
[= 2]	ķayd-ı ‘adl-i sulţānī: < Ar. Adalet sultanının prangası, bukağısı, zinciri.
ķavs: < Ar. 1. Yay, keman. 2. Yay.	k. (201b/13)
k. (190a/8)	[= 1]
k. + da (208b/12)	ķayd-ı refī: < Ar. Yüksek, yüce zincir.
	k. (201b/13)
	[= 1]

ḳayd-ı siyāset: < Ar. Siyaset zinciri.

k. (2b/11)

[= 1]

ḳayd-ı tecellī: < Ar. Görünen, görünür zincir.

k. (201b/7)

[= 1]

ḳayır-: Kayırmak.

k.-mam (15b/9)

k.-maz (132a/9), (170a/17), (195b/17),
(208b/15), (74a/14), (95b/16)

k.-mazlar (120b/6)

[= 8]

ḳayırmamağ: Kayırmama işi.

k. + ı (147b/2)

[= 1]

ḳayış: Bağlamak, tutmak veya sıkmak amacıyla
kullanılan, dar ve uzun kösele dilimi

k. (107b/13), (134a/15), (134a/16),
(134a/2), (168b/13), (179a/15), (179b/11)

k. + a (145b/7), (178b/3)

k. + dan (133a/8)

k. + dur (176a/17)

k. + ı (179b/3), (182a/3), (182b/9),
(182b/9), (183a/11), (183a/5), (183b/13)

k. + ıñ (184b/1)

k. + ında (183b/2)

k. + ından (183a/14)

k. + ını (179b/11)

k. + ınıñ (184a/17)

k. + lar (176a/14)

k. + lardur (176a/15)

k. + ları (181b/9), (196a/9)

k. + larıñ (196a/10)

k. + larından (134a/16)

k. + ola (176a/16)

k. + édesin (179b/12)

[= 31]

ḳayna-: Kaynamak.

k.-duḳdanşonra (122b/12)

k.-mış (120a/11), (125a/15), (125b/9)

k.-ya (119b/11), (126b/5)

[= 6]

ḳaynad-: Kaynatmak.

k.-alar (120b/2), (122b/11)

k.-asın (117b/13), (118a/8), (122b/10),
(122b/5), (122b/9), (123a/13), (123a/3),
(123a/6), (123a/7), (123b/17), (127a/17),
(127a/7)

k.-ub (123a/16), (124a/2)

k.-urlar (96b/15)

[= 17]

ḳayşer: < Ar. Eski Roma ve Bizans
imparatorlarının lâkabı.

k. (214b/14), (214b/16), (215a/2),
(215b/15)

k. + e (214b/15), (214b/16)

k. + üñ (215a/1)

[= 7]

ḳayşer bin leyün: < Ar. Kişi adı.

k. + dur (214a/9)

[= 1]

ḳayşer-i kisrā: < Ar. Kişi adı.

k. + ya (214b/11)

[= 1]

ḳayʾ: < Ar. Kusma.

k. + éderse (123a/5), (123a/7)

k. + étmeye (124a/4)

k. + étmemezse (123a/9)

[= 4]
kayyum: < Ar. “kayyum” 1. Cami hademesi, kayyum. 2. Mütevellî.

k. + olan (214b/17)

[= 1]

kazâl: < Ar. Kafa çukurundan yukarı ense, kafanın iki tarafı; başın ardı.

k. (24b/13), (24b/9), (27b/11), (27b/11), (89b/11)

k. + ı (89b/10)

k. + uş (38b/3)

[= 7]

kazâ: < Ar. 1. Olacağı ezelden Cenâb-ı Hak tarafından takdîr olunan şeylerin vukua gelmesi. 2. İstemeden yapılan ve elden çıkan kötü iş, zararlı iş. 3. Kaymakamlık, ilçe.

k. (145b/6)

k. + olunur (57b/17)

k. + sında (42b/9)

k. + edeler (207a/14)

[= 4]

kazâ-yı havâiyic: < Ar. Savaş alanı.?

k. (42b/10), (43a/3)

[= 2]

kazîb: < Ar. 1. İnce, düz fidan, dal, çubuk. 2. Erkeklik âleti ve onda görülen rahatsızlık.

k. (101a/15)

k. + i (90b/5)

[= 2]

kaz-: Kazmak işi.

k.-a (40a/14)

k.-acağ (82b/4)

k.-ar (214a/7)

k.-arsın (82b/7)

k.-asın (98b/17)

k.-dı (210b/4)

k.-maya (82b/5)

[= 7]

kazancı: Kazan yapan, satan veya onaran usta.

k. + lar (82a/11)

[= 1]

kazıl-: Kazılmak.

k.-mışdur (171b/7)

[= 1]

kazuk: Kazık.

k. (41b/6)

[= 1]

kebâb: < Ar. Kızarmış, yanmış, yanık.

k. + olmuşdur (2b/10)

[= 1]

kebed: < Ar. Karaciğer.

k. (122a/5)

[= 1]

keçe: Yapağı veya keçi kılının dokunmadan yalnızca dövülmesiyle elde edilen kaba kumaş

k. (133b/3), (134a/13)

k. + si (134a/9)

k. + ye (147a/10)

[= 4]

kêçe: Yapağı veya keçi kılının dokunmadan yalnızca dövülmesiyle elde edilen kaba kumaş

k. (98a/11)

[= 1]

keçi: Geviş getirenlerden, eti, sütü, derisi ve kılı için yetiştirilen, memeli dişi hayvan

k. + yi (59a/2)

[= 1]

kedd: < Ar. 1. Zorluk, şiddete uğrama. 2. Çalışma, çabalama, uğraşma, iş; emek.

k. (175b/6), (24b/4), (67b/9), (72b/13),
(74a/4)
k. + i (67a/17)
[= 6]

kedd ü zahmet: < Ar. Zorluk ve zahmet.
k. + den (103a/10)
[= 1]

keder: < Ar. Acı, üzüntü, dert, sıkıntı, ızdırap, tasa
k. + den (73a/1)
[= 1]

kedir: < Ar. 1. Bulanık su, renk vs. gibi şeyler, bulanıklık. 2. Çömlek dibinde kalan yağ, posa. 3. Şişmanlamak için taze süt ve hurma ile yapılan bir çeşit yemek.
k. (21a/2)
k. + olan (20b/17)
[= 2]

kedire: < Ar. Rengin karamtırak olması.
k. (54b/2)
[= 1]

ke-enne: < Ar. Sanki, güya.
k. (22a/16), (78b/8)
[= 2]

ke-enne-hā: bk. ke-enne-hu.
k. (206b/11)
[= 1]

ke-enne-hu: < Ar. Güya, sanki, gibi; benzer.
k. (111a/12), (138b/2), (148b/2), (152b/7),
(156b/11), (156b/12), (167a/3), (18b/13),
(206b/12), (215b/9), (28a/15), (35b/4),
(35b/4), (78b/16)
[= 14]

kefel: < Ar. Ard, dip, kıç.
k. + de (111b/8)
k. + i (186a/6)

[= 2]

keff: < Ar. 1. El içi, el ayası, avuç. 2. Ayağın altı, taban. 3. el çekme; vazgeçme.
k. (120b/1), (133b/8)
k. + e (140b/3)
k. + ini (178b/2)
[= 4]

kehlā: < Ar. Gözün fazlasıyla siyah olması, kara göz.
k. (26a/2), (26a/4)
[= 2]

kelāl: < Ar. 1. Yorgunluk; bıkkınlık. 2. Uzak akraba.
k. (170a/15)
[= 1]

kelām: < Ar. Söz.
k. (203a/4), (37a/10), (40a/16)
k. + ı (35a/7), (40a/14)
k. + ına (197a/8)
k. + uñ (40a/15)
[= 7]

kelam-ı muḥallif: < Ar. Tahlit eden sözler.
k. + üñ (212a/12)
[= 1]

kelb: < Ar. 1. Köpek. 2. Şiddet, hırs; azgın.
k. (112a/15), (122b/7), (127a/15), (37b/11)
k. + de (37b/12), (37b/12)
k. + i (127a/13)
k. + ienigi (127b/1)
k. + ünüñ (118b/10)
[= 9]

kelbeten: < Ar. Kerpeten, Çivi sökmeye veya diş çekmeye yarayan, hareketli bir eksen çevresinde

çapraz iki parçadan oluşmuş, kısaç biçimindeki araç.

k. (99b/2)

[= 1]

keleb: < Ar. Çılgın, kuduz, kuduz hastalığı; aşırı susuzluk.

k. (127a/6), (127a/6)

[= 2]

kelem: < Far. Lahana.

k. + i (113a/8)

[= 1]

kelimât: < Ar. Kelimeler.

k. (93b/3)

[= 1]

kelimât-ı şâdire: < Ar. Çıkan kelimeler.

k. + olmuşdur (170b/16)

[= 1]

kelime: < Ar. Anlamli ses veya ses birliği, söz, sözcük.

k. + dür (93b/1)

[= 1]

kelimetu'l-lâh: < Ar. Allahın sözleri.

k. (5b/8)

[= 1]

kelkel: < Ar. Göğüs, iki köprücük kemiği arası; kolan yerinden göğsün sonuna kadar olan yer.

k. (31a/15), (31a/17)

[= 2]

kemâl: < Ar. Bilgi ve erdem bakımından olgunluk, yetkinlik, erginlik, eksiksizlik.

k. (197b/12), (4a/3), (81b/13), (87b/14)

k. + e (80a/3)

[= 5]

kemal-i fîrûsiyyet: < Ar. At biniciliğinin bilgisi, olgunluğu.

k. + i (20a/2)

[= 1]

kemen: < Ar. Tuzak, saklanmak, gizlenmek, pusuya düşürmek.

k. + i (214a/8)

[= 1]

kemend-i luţf: < Ar. Lûtfun kemendi.

k. (201b/2), (2b/9)

[= 2]

kemmûn: < Ar. "kimnûn" Kimyon. (Cuminum cyminum)

k. + dan (121a/5), (123a/4), (126b/15)

[= 3]

kemne: < Ar. Karasu denilen bir göz hastalığı.

k. (124b/16)

k. + nûñ (114b/13)

[= 2]

kemüg: Kemik.

k. + e (102b/13), (105b/3), (34a/8), (97b/8), (97b/8), (98a/14)

k. + i (101b/13), (104b/3), (106b/2), (153b/1), (192a/2), (214a/4), (27b/16), (29b/3), (90a/15), (90b/15), (90b/7)

k. + idür (17a/9), (24b/15), (30a/7), (30b/4), (33a/3)

k. + inden (26b/12)

k. + ine (34b/14)

k. + inün (115b/16), (17a/6), (17a/8), (29b/16), (38b/2), (39a/8)

k. + ün (17a/8), (29b/2), (30b/5), (38b/4), (39a/11), (39a/3), (39a/7)

[= 37]

kemük: Kemik.

k. (104b/2), (104b/6), (105a/12), (108a/6),
(108b/11), (109b/1), (113a/16), (16b/14),
(39a/7), (68b/9), (89a/13), (89a/16),
(89b/1), (90b/1), (97b/8)

k. + de (34b/14)

k. + den (68b/10)

k. + dür (105a/11), (16b/14), (24b/11),
(25b/12), (26a/16), (27a/9), (27b/15),
(29b/15), (29b/4), (30a/6), (30b/10),
(30b/6), (31a/1), (31a/1), (32b/6), (33a/9),
(39a/5)

k. + ler (106b/3)

k. + lardan (30a/6)

k. + lerdür (28a/3)

k. + leri (16b/8), (35a/5)

k. + leridür (28b/16), (29a/6)

k. + lerinde (34b/14)

k. + lerini (35a/10)

k. + lerinü (38b/10), (39a/2), (90b/1)

[= 46]

kenār: <Far. Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı, yaka.

k. (187a/14)

k. + a (110a/14), (32a/2)

k. + da (175b/7), (177b/17)

k. + dan (166b/2)

k. + ı (114b/7), (169a/14), (174a/16),
(175b/7), (176a/11), (176b/13), (176b/17),
(178b/13), (178b/6), (17a/6), (17a/8),
(184b/3), (193b/9), (24a/2), (90a/11),
(90b/1)

k. + ıdur (29b/17), (30a/11), (30b/11),
(33a/17)

k. + ın (169b/17)

k. + ına (197a/15)

k. + ında (107a/4), (14b/4), (151a/15),
(178b/3), (196a/10), (39a/5)

k. + ından (166b/1), (175a/17), (184b/7),
(193b/1)

k. + ını (178b/13), (99b/1)

k. + ını (39a/12)

k. + ları (175b/5), (206b/1), (215b/6),
(31a/3), (31a/9), (37b/15), (89a/14)

k. + larında (217b/2)

k. + larını (180a/5)

[= 50]

kende: <? Özel isim.

k. + nün (214b/7)

[= 1]

kender: Kenevir sapından çıkan lif (*Cannabis sativa*).

k. + den (117b/11)

k. + ler (214a/17)

[= 2]

kendere: <Far. Suda yaşayan bir küçük kuştur. (?)

k. (213b/17)

k. + nün (216b/12)

[= 2]

kendi: İyelik ekleri alarak kişilerin öz varlığını anlatmaya yarayan dönüşlülük zamiri, zat.

k. (120a/11), (131a/10), (131a/9),
(134b/1), (134b/14), (138a/11), (138b/10),
(138b/9), (13a/16), (13a/8), (140b/9),
(142a/3), (145b/5), (147a/12), (147b/5),
(148a/6), (15a/2), (177a/15), (19b/17),
(201b/14), (202a/16), (202b/11),
(202b/15), (202b/17), (202b/8), (203a/5),
(204a/13), (204a/6), (204b/10), (204b/3),
(205b/1), (206b/9), (207b/3), (207b/5),
(208b/10), (20b/12), (211a/8), (213b/8),
(23b/7), (2b/4), (34a/17), (34b/1),
(34b/13), (5b/7), (78b/1), (79a/11),

(79a/14), (7a/10), (81a/9), (83b/14),
(86b/14)

k. + ɲe (180a/10)

[= 52]

kendis: <Ar. Kündüz otu, kunduz otu, aksırık otu, voynik otu.

k. (126b/2)

k. + den (126b/1)

[= 2]

kendü: bk. kendi

k. (138a/14), (138b/6), (138b/8), (13a/4),
(191b/8), (20b/8), (213b/16), (22a/17),
(28b/16)

k. + lere (205b/4)

k. + lerine (8b/10)

k. + ɲe (11b/12), (140b/3)

k. + si (103a/11), (107b/16), (164a/1),
(85a/8)

k. + sinden (122b/15)

k. + sine (138b/10), (167b/13), (34b/16)

k. + sini (79a/16)

k. + sinüj (22a/12)

k. + ye (81a/9)

[= 24]

kene: Koyun, köpek, at vb. hayvanların veya insanların derisinde asalak olarak yaşayan, bulaşıcı hastalıklara neden olan böceklerin genel adı, sakırğa.

k. (101a/15), (114b/16), (125a/7)

k. + si (125a/9)

k. + ye (125a/7)

[= 5]

kenef: <Ar. 1. Taraf, yön. 2. Sığınacak yer.

k. + inde (20a/12)

[= 1]

kenz: <Ar. Hazîne, define, yeraltında saklı değerli eşya.

k. + éderler (9a/12)

[= 1]

kepāde: <Far. Talim yaparken kullanılan gevşek ok yayı.

k. (191b/10)

k. + olan (191b/14)

[= 2]

kepg: <Far. "kebg" Keklik.

k. + e (213a/17)

k. + i (213b/10), (213b/4), (213b/4)

[= 4]

kerb: <Ar. Tasa, kaygı, gam, keder.

k. (36b/8)

[= 1]

kerd: <Ar. 1. Boyun, boyun kökü. 2. Ek ve oynak yerlerinden biri birine kavuşan kemiklerin her biri ve bunlarda olan hastalıklar.

k. (101a/2)

[= 1]

kereb: bk. Kereb Süleyman.

k. + üj (37a/17)

[= 1]

kerefis: <Far. Maydanozgillerden, kökleri ve yaprakları sebze olarak kullanılan kokulu bir bitki. bk. kerevîz

k. (115b/15)

k. + inden (115b/15)

[= 2]

kerek: Bir çeşit beygir. Yazar çok emin olmamakla birlikte Anadolu'da "şehriye"nin Türkçe karşılığı olduğu söylemektedir ancak Türkçe sözlüklerde böyle bir kelime bulunamamıştır. Türkçede kerek kelimesi "eyer takımı" olarak kullanılmaktadır. Bununla beraber Türkçede olan "kedek, gedek"

kelimeleri "manda yavrusu" anlamına gelmektedir.
Bu kelime ile karıştırılmış olabilir.

k. (87b/17)

[= 1]

kerem: < Ar. Soyluluk, ululuk, büyüklük, asalet.

k. (170a/8), (3b/10)

k. + e (171a/7)

[= 3]

kerevîz: Maydanozgillerden, kökleri ve yaprakları
sebze olarak kullanılan kokulu bir bitki.

k. (115b/15), (121b/8)

[= 2]

kerh: < Ar. Tiksinme, iğrenme

k. + ile (9b/6)

[= 1]

keri: 1. Sonra, geri. 2. Ötörü, dolay. 3. kere, defa.

k. (2a/6)

k. + ola (176b/15)

k. + ye (143a/9), (186b/13)

[= 4]

kerîhe: < Ar. İğrenç, nefret edilecek şey.

k. (113a/6)

[= 1]

kerîm: < Ar. Eli açık, cömert.

k. (23a/5), (75a/14)

k. + dür (171a/8)

[= 3]

kerîmün mine'l-hayl: < Ar. Atların kerimi.

k. (14a/3)

[= 1]

kerk: < Far. Bildircin kuşu; keklik; tavuk; dücece.

k. (213a/15), (216a/9)

[= 2]

kerkes: < Far. Akbaba.

k. (118b/9)

k. + dür (18a/3)

[= 2]

kerkes yağı: < Ar. + T. Akbaba yağı.

k. + ndan (118b/9)

[= 1]

kerneb: < Ar. Yaban lahanası, yabani lahana.

k. (116a/5), (116a/7)

[= 2]

kerneb-i berri: < Ar. Yaban lahanası, yabani
lahana; kelem.

k. (113a/7)

[= 1]

kerneb-i berriye: < Ar. Yaban lahanası, yabani
lahana; kelem.

k. (113a/8)

[= 1]

kerre: Kere.

k. (103a/14), (108b/15), (108b/15),
(119a/5), (119a/6), (123a/17), (124b/10),
(125b/7), (134b/9), (137a/8), (143a/10),
(143a/10), (143a/17), (144a/13),
(146b/13), (146b/13), (146b/15),
(146b/16), (146b/17), (146b/2), (146b/7),
(146b/9), (147a/2), (156b/10), (177b/5),
(183a/6), (183a/6), (184a/10), (184a/9),
(192a/16), (195b/6), (195b/7), (196b/14),
(196b/14), (196b/16), (198a/14),
(198a/14), (206b/5), (207a/6), (208b/17),
(211a/4), (41a/1), (41a/1), (41a/2), (41a/4),
(41a/6), (58b/10), (69b/16), (69b/7),
(70b/10), (71a/15), (71b/12), (71b/12),
(78a/9), (80b/8)

[= 55]

kerr ü fer: < Ar. Savaşta, bir aralık geriledikten
veya geriler gibi göründükten sonra tekrar
saldırma.

k. (138b/14), (185b/3)	k. + iyle (38a/10)
k. + de (159a/2), (159b/2)	[= 10]
[= 4]	keşret-i meşî: < Ar. Çoklu yürüme.
kertik: Kertilmiş yer, gedik, çentik	k. + den (67b/11)
k. (193b/9)	[= 1]
[= 1]	keşret-i nevm: < Ar. Uyku çokluğu, tembellik.
keşerât: < Ar. Çokluk, bolluk.	k. (39b/13)
k. + da (201b/8)	[= 1]
[= 1]	keşret-i âlem: < Ar. Alemin çokluğu, varlığı.
keşîf: < Ar. Ortaya çıkarma, meydana çıkarma.	k. + den (3a/12)
k. + den (38a/7)	[= 1]
[= 1]	kes-: Kesmek.
keşîr: < Ar. Bir birimin bölündüğü eşit parçalardan birini veya birkaçını anlatan sayı	k.-dükde (97b/4)
k. + e (11a/6)	k.-erlerdi (211b/10)
k. + inde (175b/1)	k.-esin (177b/11), (177b/13), (177b/15), (177b/4), (177b/5)
k. + inden (40a/15)	[= 7]
[= 3]	kesâh: < Ar. "kesh" Sakatlık, felç, inme; raşitizm hastalığı.
keşîrâ: < Ar. Geven dikeninden çıkarılan bir tür zambak.	k. (122b/2)
k. (120b/7)	[= 1]
[= 1]	kesb: < Ar. 1. Çalışıp kazanma. 2. Edinme, peydahlama, kazanma.
keşîrû'l-başış: < Ar. Çok parlak.	k. (205a/2)
k. (44a/1)	k. + inde (202a/13)
[= 1]	k. + edecek (185b/9)
keşîrû'l-ekl: < Ar. Çok yemek.	[= 3]
k. + dür (68b/1)	kése: Cepte taşınan, içine para, tütün vb. konulan, kumaştan veya örgüden küçük torba.
[= 1]	k. (118a/2), (78a/7), (82a/4)
keşret: < Ar. Çokluk, bolluk, ziyâ-delik.	k. + sin (200b/6)
k. + i (136b/9), (179a/5), (186a/2), (37b/7), (38b/12), (39a/10), (39a/9)	k. + ye (118a/4)
k. + idür (38b/10)	k. + yi (118a/3), (200b/11)
k. + inde (86b/13)	[= 7]

keselân: < Ar. Gevşeklik, tenbellik, uyuşukluk; bitkinlik.

k. (113a/15)

[= 1]

kesici: Kesme işini yapan kimse.

k. (174b/14), (175b/10), (175b/8)

[= 3]

kesik: Kesilmiş olan

k. (188a/4)

[= 1]

kesil-: Kesilmek.

k.-mezler (167a/10)

k.-miş (25b/5), (70a/1), (70a/10), (71a/3), (89b/7)

k.-mişe (194b/6)

k.-ür (31b/2), (42a/9)

k.-ürse (107a/9)

[= 10]

keskin: Çok kesici, iyi kesen.

k. (175b/5), (175b/5), (176a/11), (176b/11), (177b/11), (182a/17), (76b/2), (98a/17), (99a/7)

k. + dür (176a/11), (59a/6), (76a/14)

k. + i (169a/17), (212b/15)

k. + ola (110b/13), (187a/7)

k. + olsa (215b/5)

[= 17]

kesm: < Ar. Şekil vermek, biçim vermek.

k. + edelüm (211a/1)

[= 1]

kesmek: Bıçak, makas vb. bir araçla bir şeyi ikiye ayırmak, parçalamak, doğramak.

k. (180a/9)

[= 1]

kesr: < Ar. Kırma, kırık, çatlak, kemik kırığı.

k. (153b/9)

k. + i (106b/6), (198b/10)

k. + üñ (149a/3)

k. + éde (154b/16), (187b/13)

k. + éder (73a/6)

k. + éderse (149a/3)

k. + édesin (140b/15), (166b/13)

k. + édüb (180a/2)

k. + ét (156b/5)

k. + étđñ (156b/13)

k. + étmege (151a/10)

k. + étmek (155a/6)

k. + étmeye (178b/13)

[= 16]

kesre-i refîka: < Ar. Rıfk ile, yumuşaklıkla, yavaşça.

k. (166b/12)

[= 1]

kesret: < Ar. Çokluk, bolluk, ziyâ-delik.

k. + i (79b/15)

[= 1]

kesrî: < Ar. Bir kişi adı.

k. (210b/12), (210b/9)

[= 2]

kesrîbinkabâdbinfeyrüz: Kişi adı.

k. (210b/6)

[= 1]

kesr-i kâf: Kaf harfinin esre almış hali.

k. + ıla (125a/6), (184a/4)

[= 2]

kesr-i 'ayb: < Ar. Kuyruk başında görülen kırık, çıkık, çukur.

k. (100b/15), (106b/5)
[= 2]

kesr-i sîn: < Ar. Sin harfinin esrelisi.

k. (16a/17)
[= 1]

kesr-i fâ: < Ar. Tı sesinin esrelisi.

k. (14a/3)
[= 1]

kesük: bk. kesik

k. (25b/2), (25b/3)
[= 2]

keşf: < Ar. 1. Açma, meydana çıkarma. 2. Gizli bir şeyi bulma, keşif.

k. + eyle (155b/11)
k. + eylese (20a/4)
k. + eder (149a/10), (207b/10)
k. + ederler (14b/1)
[= 5]

keṭmî: < Ar. Bir mızrak çeşidi.

k. (169a/3)
[= 1]

kevn-i ḥalk: < Ar. Yaratılış.

k. + edüb (1b/2)
[= 1]

keyd: < Ar. Hile, oyun, dalavere, dolap.

k. + i (7b/9)
k. + inden (202b/10)
[= 2]

keyfiyyet: < Ar. 1. Nitelik. 2. bir şeyin iyi veya kötü olması ciheti.

k. (191a/14)
[= 1]

keyl: < Ar. 1. Ölçme. 2. Kile, tahıl, hububat ölçüsü, ölçek.

k. (117a/12), (117a/13), (94b/12), (94b/8)
[= 4]

kezâlik: < Ar. Keza, bu;bu da öyle.

k. (107b/17), (10a/15), (110a/1), (112b/2), (115b/15), (116b/16), (118a/14), (118b/11), (120a/16), (121a/7), (123a/11), (125b/1), (125b/17), (125b/5), (137a/1), (140b/16), (143a/7), (144a/10), (146b/12), (146b/7), (151a/9), (153a/10), (177a/2), (177a/3), (178b/11), (188a/13), (193b/8), (194a/8), (194b/14), (195a/15), (195b/13), (197b/8), (208a/15), (212a/7), (68b/10), (73a/7), (76a/3), (77a/12), (85b/1)

[= 39]

kıç: bk. kıç

k. (133b/7)
k. + ları (137a/11)
k. + ların (177b/2)
[= 3]

kıcırda-: Kıcırdamak, gıcırdamak.

k.-r (206b/11)
[= 1]

kıç: 1. Arka. 2. Kuyruk sokumu bölgesi, kaba et.

k. (17a/5), (100b/5), (101b/1), (102b/7), (104a/8), (104b/11), (104b/12), (105a/6), (105b/1), (105b/10), (105b/12), (105b/12), (105b/17), (106a/1), (106a/11), (106a/16), (106a/7), (106a/8), (107a/4), (107b/13), (108b/15), (110b/6), (111b/9), (112b/17), (125b/6), (126a/9), (17a/5), (24a/15), (33b/16), (35b/11), (35b/14), (35b/3), (35b/5), (40a/1), (69b/12), (73a/10), (78a/14), (78b/13), (78b/6), (79a/4), (79a/9), (80a/4), (87a/3), (90b/13), (90b/14), (90b/14), (90b/16), (90b/17), (91a/2), (97b/15)

k. + dan (106b/3), (181b/8)

k. + ı (110b/3), (111b/17), (112a/15),
(122b/7), (135a/3), (181b/3), (184a/7),
(76a/4)

k. + ına (112a/15), (183b/14)

k. + ında (103b/12), (146a/16)

k. + ından (14a/7), (183a/5)

k. + ını (181b/5), (182a/9), (183b/8),
(200a/7)

k. + ları (112b/8), (113a/12), (187a/7),
(85a/2), (86b/4), (86b/4), (87a/8), (90b/13)

k. + ların (132b/7), (14a/7), (80a/15),
(81a/16)

k. + larında (56b/12)

k. + larıuğ (171b/7)

[= 84]

kıl: Bazı hayvanların derisinde, insan vücudunun belli yerlerinde çıkan, üst deri ürünü olan ipliksi uzantı.

k. (107a/1), (115a/4), (118a/16),
(125a/10), (125a/12), (175b/6), (17b/9),
(25b/1), (32a/15), (47a/1), (58a/10),
(58a/16), (58b/3), (78a/16), (82a/9),
(85b/5), (85b/6), (89a/14), (89b/10),
(89b/2), (89b/9), (90b/4)

k. + a (114b/6)

k. + dan (132a/3), (94a/3), (94a/4), (94a/6)

k. + dur (25b/13), (26a/2)

k. + ı (112b/10), (112b/7), (125a/14),
(125a/14), (28a/12), (90b/13)

k. + ıdur (33a/15)

k. + ına (47a/1)

k. + ını (110a/15)

k. + lar (114a/6), (30b/8), (44b/1), (47b/2),
(90a/8)

k. + lara (106b/14)

k. + lardur (105a/7), (30b/7), (30b/8)

k. + ları (113a/5), (113a/6)

k. + uğ (127a/11)

[= 50]

kıl-: Kılmak.

k.-duğ (3b/5)

k.-ub (201b/2)

[= 2]

kılāde: < Ar. Gerdanlık, boyna takılan süs eşyası.

k. (28a/7)

[= 1]

kılıc: Uzun, düz veya eğri, ucu sivri, bir veya her iki yüzü keskin, kın içinde bele takılan, çelikten silah.

k. (158b/1), (158b/1), (159b/1), (159b/2),
(163b/1), (170b/16), (176a/13), (176a/14),
(176a/14), (176a/15), (176a/16), (176a/6),
(176a/8), (176b/1), (176b/13), (176b/14),
(176b/15), (176b/15), (176b/16), (176b/6),
(176b/6), (176b/9), (177a/10), (177a/11),
(177a/13), (177a/16), (177a/3), (177a/8),
(177b/11), (177b/16), (178a/15), (178a/7),
(178a/9), (178a/9), (179a/5), (179b/13),
(179b/15), (180a/13), (180a/7), (180a/8)

k. + a (175b/10), (175b/8), (176a/4)

k. + dan (176b/16), (177a/16), (178b/5)

k. + ı (10b/15), (170b/15), (176a/17),
(176a/3), (176a/9), (176b/10), (176b/13),
(176b/16), (176b/17), (176b/6), (176b/7),
(176b/9), (177a/1), (177a/12), (177a/13),
(177a/2), (177a/3), (177a/3), (177a/4),
(177a/5), (180a/17)

k. + ın (10b/14), (10b/15), (176a/15)

k. + ıı (171b/9), (172b/7), (176b/10),
(176b/12), (176b/2), (176b/4), (176b/8),
(177a/1), (177a/8), (179b/11), (180a/11),
(180a/16), (181a/15)

k. + ııı (177b/3)

k. + lar (175b/11), (175b/16), (176a/9)

k. + lardan (175b/10)

k. + ları (176a/13)

k. + ların (170b/12)

k. + laruñ (171a/7)

k. + uñ (22a/6)

[= 92]

kılıç: Uzun, düz veya eğri, ucu sivri, bir veya her iki yüzü keskin, kın içinde bele takılan, çelikten silah.

k. + lar (178b/6)

[= 1]

kılm-: Kılınmak.

k.-dı (191b/1)

k.-ur (115b/17), (116a/1), (117a/11),
(118a/13), (153a/7)

[= 6]

kılet: < Ar. 1. Azlık. 2. Kıtlık.

k. + de (56a/10)

k. + inden (107a/7), (191a/11)

k. + ünden (104a/13)

[= 4]

kımıldat-: Kımıldatmak.

k.-maya (85a/5)

[= 1]

kımıldatmağ : bk. kımıldatmak.

k. + a (98b/12)

[= 1]

kın: Bıçak, kılıç vb. kesici araçların kabı.

k. (176b/11), (176b/13), (176b/16),
(176b/17), (176b/17), (176b/4), (176b/9),
(177a/4)

k. + da (176b/12), (177a/7)

k. + dan (176b/16)

k. + ı (176a/15), (176b/15)

k. + ın (176b/8)

k. + ıñ (176b/10), (176b/12), (176b/13),
(176b/14), (176b/15), (176b/16)

k. + ına (177a/3), (177a/5), (177a/6)

k. + ından (177b/3)

k. + ını (177a/2), (177a/3), (177a/4)

k. + larından (175b/17), (176a/2)

[= 29]

kınā: < Ar. Kına ağacının kurutulmuş yapraklarından elde edilen, saç ve elleri boyamakta kullanılan toz.

k. + dan (117a/6), (122b/10)

[= 2]

kındır-: Kındırmak.

k. (83a/17), (87b/12)

[= 2]

kındırmak: Kındırma işi.

k. (6a/13)

[= 1]

kındur-: 1. Kapı ve pencere gibi şeyleri aralık bırakmak. 2. Kışkırtmak, tahrik etmek.

k.-a (69b/7)

k.-asın (88b/9)

k.-dı (6a/17)

k.-sa (103a/7)

[= 4]

kunnīne: < Ar. İçine şarap, içecek konulan kap.

k. (184a/4), (184a/4)

[= 2]

kır-: Kırmak.

k.-ar (110a/15)

[= 1]

kırād: < Ar. Kene.

k. (125a/7)

k. + uñ (125a/7)

[= 2]

kırdân: < Ar. Keneler.

k. (101a/15), (125a/6)

[= 2]

kırıl-: Kırılmak.

k.-duğda (180b/13)

k.-sa (134a/15), (182a/11)

k.-ur (104b/5), (195b/10)

[= 5]

kırılma: Kırılma işi.

k. + sından (196a/3)

[= 1]

kırılmaç: Kırılmak işi.

k. + dan (198b/1)

[= 1]

kırık: Otuz dokuzdan sonra gelen sayının adı.

k. (187b/1), (21b/12), (21b/9), (21b/9),
(41a/7), (42a/15), (42a/6), (42b/12),
(57b/6), (71a/9), (95a/17), (95a/3)

[= 12]

kırık altı : Kırk altı sayısı.

k. (42a/15)

[= 1]

kırık bayır: < Ar. Geviş getirenlerde midenin kıvrımlı olan üçüncü kısmı.

k. (32a/7)

[= 1]

kırmızı: < Ar. Al, kızıl renk.

k. (32a/4), (44b/1)

[= 2]

kırtaş: < Ar. 1. Tüyleri çok ak, gözleri siyah olan at.

k. (193a/2)

k. + a (193a/5), (196b/15)

k. + da (193a/10)

k. + dan (193a/2)

k. + ı (51b/1)

[= 6]

kırtaş-ı mahrek: < Ar. Yanmış kağıt.

k. + den (125b/15)

[= 1]

kısa: Boyu, uzunluğu az olan, uzun karşıtı.

k. (134a/7), (134b/17), (155b/11),
(16a/13), (174a/17), (176a/3), (176a/3),
(17a/7), (194b/10), (194b/9), (195b/17),
(196a/8), (196a/9), (24b/17), (25a/1),
(25a/2), (25a/9), (33a/16), (67a/5),
(76b/1), (86b/5), (89a/10), (89b/1),
(89b/10), (95b/2)

k. + dur (16b/17), (213a/3)

k. + eylesen (148a/15)

k. + ola (24a/17), (90a/2), (90b/10)

k. + olmağdan (134a/5)

k. + olsa (134a/6), (215b/6), (215b/7),
(24a/14), (24a/8)

k. + sı (194b/16)

k. + edesin (145b/6), (177b/6)

[= 40]

kışacık: Çok kısa olan.

k. (145b/15)

[= 1]

kışalığ: bk. kışalık

k. + ı (179a/14), (195b/8), (24a/11),
(38b/17), (38b/17), (39a/8), (39a/8)

k. + ın (134a/3)

k. + ına (39b/5), (39b/5)

k. + ından (23a/7)

[= 11]

kışalık: Kısa olma durumu.

k. (195b/2), (195b/4), (24a/5)
k. + dan (102b/6)
[= 4]
kışsa: < Ar. Ders alınması gereken kısa hikâye
k. (193b/15), (193b/16)
k. + dan (209b/9)
k. + eylediler (190a/11)
k. + sıdur (175b/2)
[= 5]
kıssā kökü: < Ar. + T. Salatalık, hıyar, acur; kabak kökü.
k. + ni (127a/7)
[= 1]
kısm: < Ar. Parçalara ayrılmış bir şeyin her bölümü, bölüm, kesim.
k. (117b/8), (171a/14)
k. + ı (117b/9), (171a/15)
k. + ède (68a/16)
[= 5]
kısmet: < Ar. Tanrı'nın her kişiye uygun gördüğü yaşama durumu, nasip.
k. + i (216b/5)
[= 1]
kısmet-i mirās: < Ar. Miras olan nasip.
k. + ı (9a/6)
[= 1]
kısrağ: bk. kısrak
k. + a (88a/15), (88b/3)
[= 2]
kısrağ: Dişi at.
k. (110a/4)
k. + lar (88b/13)
k. + lara (88a/16)

k. + larda (88a/15)
[= 4]
kış: Kuzey yarım kürede 22 Aralık-21 Mart tarihleri arasındaki zaman dilimi, sonbaharla ilkbahar arasındaki soğuk mevsim.
k. (18a/16), (94a/5)
k. + da (124a/9), (179b/4), (18a/8), (211b/13), (212a/2)
[= 7]
kıt: Kat, taraf, yan; görelilik. bk. kat
k. + ında (113b/10), (137a/12)
k. + ında (104a/13), (106a/14), (109b/6), (113b/13), (131a/16), (131a/17), (131b/9), (198b/4), (76b/10), (76b/17), (76b/8), (78b/4), (81a/11), (81a/4), (81a/5), (85a/12), (87a/13), (98b/16)
[= 20]
kıṭ'a: < Ar. 1. Parça, bölüm, cüz. 2. Arazî, memleket ülke.
k. (209b/3), (209b/5)
k. + dur (132b/16)
k. + ların (97a/3)
[= 4]
kıṭāl: < Ar. Vuruşma, birbirini öldürme; savaş
k. (15b/8), (185b/7), (185b/7), (19b/11), (43a/3), (88a/7), (8a/17)
k. + de (159a/2), (185b/4), (42b/5), (56b/17)
k. + e (107b/6), (202b/8), (8b/1)
k. + i (6b/15)
k. + olmur (5a/5)
k. + étdüğünzü (6b/15)
[= 17]
kıtlık: Kıt olma durumu, ihtiyaca yetmeyecek kadar azlık, az ve zor bulunma.
k. (22a/1)

[= 1]

kıvrır-: Kıvrırmak.

k.-asın (196b/9)

[= 1]

kıvrırık: Küçük küçük kıvrımları olan, düz olmayan.

k. (25a/1)

[= 1]

kıvrıl-: Kıvrılmak.

k.-sa (98b/4)

[= 1]

kıyām: <Ar. 1. Kalkma, ayağa kalkma. 2. Namazın iftitah tekberiyle rüku arasındaki ayakta durma kısmı. 3. Bir işe kalkışma, başlama. 4. Ayaklanma.

k. + ı (183b/11)

k. + ıdur (169a/14)

k. + ına (39b/8)

k. + ından (198a/15), (198a/5)

[= 5]

kıyāmet: <Ar. Tek tanrılı dinlerin inanışına göre dünyanın sonu ve bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman, hesap günü, kıyamet günü, mahşer günü.

k. (204a/15)

k. + e (12b/12)

[= 2]

kıyās: <Ar. 1. Bir tutma, denk sayma. 2. Karşılaştırma, oranlama, mukayese.

k. (35b/17), (86a/4)

k. + eyle (81b/10)

k. + eyleseñ (148a/14)

k. + lar (190b/1)

[= 5]

kıyāsāt-ı fāsīde: <Ar. Kötülüklerin, fenalıkların karşılaştırılması.

k. (4b/9)

[= 1]

kıymet: <Ar. Değer, paha.

k. + i (213a/11)

[= 1]

kıymetlü: <Ar. + T. Kıymetli.

k. (170a/8)

[= 1]

kız: Dişi çocuk.

k. (206b/10), (207a/2), (207a/8)

k. + a (207a/3)

k. + ı (206b/9)

[= 5]

kız-: Kızmak.

k.-ar (104b/14), (94b/1)

k.-duğda (11a/15)

k.-mışdur (97a/17)

k.-mışı (171b/10), (171b/11), (171b/12)

k.-sa (88a/7)

[= 8]

kızar-: Kızarmak.

k.-mış (213a/2)

k.-ur (111a/14)

[= 2]

kızdur-: Kızdırmak.

k.-asın (123a/13)

[= 1]

kızdurmak: Kızdırmak.

k. + dan (127a/13)

[= 1]

kızıl: Parlak kırmızı renk

k. (113a/16), (114b/15), (126a/2),
(171b/11), (171b/11), (208b/2), (49b/2),
(55a/5), (57a/15), (60a/1), (72b/11),
(94a/6), (94a/8)

k. + a (206a/15), (54a/3)

k. + ola (172b/4), (217b/2), (45b/1),
(46a/1), (47b/2), (57a/17), (57b/2)

k. + olan (215a/17), (46b/1)

[= 24]

kızıl boya: Kök boyası.

k. + dur (126a/2)

[= 1]

kızlık: Kıtılık, kurak giden yıl.

k. + da (13a/12)

[= 1]

ki: <Far. Ki bağlacı.

k. (101a/17), (101b/13), (101b/15),
(101b/15), (101b/3), (101b/6), (102a/12),
(102a/14), (102a/17), (102a/7), (102a/8),
(102b/1), (102b/12), (102b/15), (102b/16),
(102b/8), (102b/9), (103a/13), (103a/2),
(103a/3), (103a/4), (103a/5), (103b/11),
(103b/13), (103b/16), (103b/17), (103b/4),
(103b/9), (104a/4), (104a/7), (104a/8),
(104b/1), (104b/12), (104b/14), (104b/14),
(104b/17), (104b/5), (104b/6), (104b/8),
(105a/1), (105a/1), (105a/10), (105a/13),
(105a/14), (105a/14), (105a/14), (105a/2),
(105a/5), (105a/7), (105a/9), (105b/13),
(105b/14), (105b/16), (105b/16), (105b/2),
(105b/9), (106a/1), (106a/11), (106a/11),
(106a/13), (106a/15), (106a/16),
(106a/17), (106a/2), (106a/9), (106b/16),
(106b/17), (106b/4), (107a/12), (107a/17),
(107a/2), (107a/2), (107a/6), (107a/7),
(107a/8), (107b/10), (107b/13), (107b/14),
(107b/16), (107b/17), (107b/3), (108a/1),
(108a/11), (108a/14), (108a/14),
(108a/15), (108a/17), (108a/17), (108a/2),
(108a/2), (108a/4), (108a/4), (108a/7),
(108b/12), (108b/17), (108b/4), (108b/5),

(109a/13), (109a/5), (109b/17), (109b/2),
(109b/2), (109b/3), (10a/16), (10a/5),
(10a/7), (10a/9), (10b/11), (10b/12),
(10b/17), (10b/4), (10b/4), (10b/9),
(110a/7), (110a/9), (110b/11), (110b/13),
(110b/15), (110b/16), (110b/6), (110b/7),
(110b/9), (111a/10), (111a/10), (111a/11),
(111a/14), (111a/17), (111a/2), (111a/6),
(111b/10), (111b/10), (111b/11),
(111b/14), (111b/14), (111b/15),
(111b/16), (111b/2), (111b/4), (111b/5),
(111b/8), (112a/1), (112a/11), (112a/11),
(112a/16), (112a/5), (112a/9), (112b/10),
(112b/11), (112b/11), (112b/12), (112b/2),
(112b/4), (113a/15), (113a/6), (113a/7),
(113a/9), (113b/1), (113b/10), (113b/11),
(113b/15), (113b/15), (113b/3), (113b/3),
(113b/7), (113b/8), (114a/10), (114a/13),
(114a/14), (114a/3), (114a/4), (114a/5),
(114a/8), (114a/8), (114b/11), (115a/16),
(115a/6), (115a/8), (115a/9), (115b/15),
(115b/3), (116a/1), (116a/12), (116a/14),
(116a/5), (116b/10), (116b/3), (117a/2),
(117a/5), (117a/8), (118a/14), (118a/15),
(118a/4), (118b/12), (118b/15), (118b/5),
(118b/7), (118b/7), (119a/1), (119b/2),
(119b/4), (119b/9), (11a/10), (11a/11),
(11a/14), (11a/17), (11a/2), (11a/6),
(11a/7), (11b/11), (11b/2), (11b/2),
(11b/8), (120a/10), (120a/6), (120b/14),
(120b/5), (121a/10), (121a/9), (121b/2),
(121b/4), (122a/13), (122a/17), (122a/3),
(122a/6), (122a/7), (122a/7), (122a/9),
(122b/1), (122b/3), (122b/9), (123b/8),
(124a/11), (124a/15), (124a/4), (124a/9),
(124b/1), (124b/12), (124b/9), (124b/9),
(125b/14), (126a/1), (126a/2), (126a/8),
(126b/2), (126b/9), (127a/10), (127a/11),
(127a/15), (127a/3), (127a/6), (127a/8),
(12a/11), (12a/14), (12a/16), (12a/2),
(12a/3), (12a/5), (12a/9), (12b/1),
(12b/13), (12b/14), (12b/17), (12b/8),
(12b/9), (130b/14), (130b/17), (130b/7),
(131a/12), (131a/16), (131a/17), (131a/6),
(131a/7), (131a/9), (131b/15), (131b/15),

(131b/16), (131b/17), (131b/4), (131b/6),
 (131b/7), (131b/8), (131b/9), (132a/15),
 (132b/14), (133a/14), (133a/14),
 (133a/17), (133a/17), (133a/2), (133a/7),
 (133a/9), (133b/13), (133b/16), (133b/2),
 (133b/3), (133b/6), (134a/11), (134a/4),
 (134a/5), (134b/13), (134b/15), (134b/16),
 (135a/5), (135a/8), (135b/13), (136a/12),
 (136a/13), (136a/14), (136a/17), (136a/7),
 (136a/7), (136a/8), (136b/1), (136b/4),
 (136b/6), (136b/7), (136b/8), (137a/13),
 (137a/14), (137a/15), (137a/15), (137a/7),
 (137b/5), (138a/14), (138a/17), (138a/4),
 (138a/5), (138a/7), (138a/9), (138b/10),
 (138b/17), (138b/6), (138b/7), (138b/8),
 (139a/2), (139a/3), (13b/1), (13b/10),
 (13b/13), (13b/14), (13b/16), (13b/16),
 (13b/9), (13b/9), (140b/10), (140b/13),
 (140b/7), (140b/9), (141a/3), (143a/13),
 (143a/17), (143a/5), (143a/7), (143a/8),
 (143a/8), (143a/9), (144a/11), (144a/9),
 (145a/1), (145a/4), (145b/1), (145b/14),
 (145b/15), (145b/16), (145b/8), (146a/10),
 (146a/17), (146a/6), (146a/7), (146a/9),
 (146b/11), (146b/4), (147a/12), (147a/15),
 (147a/9), (147b/12), (147b/4), (147b/6),
 (147b/7), (147b/8), (147b/9), (148a/11),
 (148a/12), (148a/13), (148a/13), (148a/2),
 (148a/5), (148a/5), (148a/7), (148a/8),
 (148a/9), (148b/8), (149a/6), (149a/7),
 (149a/7), (149a/8), (14a/12), (14a/14),
 (14a/4), (14b/1), (14b/11), (14b/11),
 (14b/12), (14b/8), (150a/1), (150a/2),
 (150a/6), (150a/7), (150a/8), (150b/1),
 (150b/4), (151a/13), (151a/13), (151a/6),
 (152b/1), (152b/5), (153a/1), (153a/14),
 (153a/17), (153a/8), (153b/12), (153b/14),
 (153b/15), (153b/8), (154b/11), (154b/13),
 (154b/16), (154b/5), (154b/8), (155a/14),
 (155a/15), (155a/16), (155a/17), (155a/4),
 (155a/5), (155a/5), (155a/6), (155b/13),
 (155b/3), (156b/1), (156b/11), (156b/12),
 (156b/2), (156b/3), (156b/3), (156b/4),
 (156b/7), (158a/1), (158b/1), (159a/1),
 (159b/1), (15a/10), (15a/12), (15a/16),

(15a/6), (15b/17), (15b/8), (160a/1),
 (160b/1), (161a/1), (161b/1), (162a/1),
 (162b/1), (163a/1), (163b/1), (164a/1),
 (164b/1), (164b/1), (164b/2), (166a/1),
 (166b/15), (166b/17), (166b/3), (167a/1),
 (167a/13), (167a/13), (167a/3), (167a/5),
 (167a/8), (167b/14), (167b/2), (167b/5),
 (167b/7), (168b/1), (168b/12), (168b/4),
 (168b/8), (169a/10), (169a/11), (169a/3),
 (169a/5), (169a/6), (169a/7), (169b/12),
 (169b/14), (169b/4), (169b/4), (169b/5),
 (169b/8), (16a/1), (16a/13), (16b/10),
 (16b/17), (16b/17), (170a/11), (170a/14),
 (170a/16), (170a/7), (170b/12), (170b/13),
 (170b/14), (171a/11), (171a/16), (171b/1),
 (171b/11), (171b/12), (171b/3), (172b/13),
 (172b/6), (173b/5), (174b/14), (175a/17),
 (175b/1), (175b/12), (175b/14), (175b/15),
 (175b/16), (175b/16), (175b/3), (175b/5),
 (175b/7), (176a/11), (176a/14), (176a/14),
 (176a/15), (176a/15), (176a/16),
 (176a/16), (176a/17), (176a/3), (176a/5),
 (176a/5), (176a/6), (176b/10), (176b/12),
 (176b/13), (176b/16), (176b/4), (177a/1),
 (177a/10), (177a/10), (177a/13),
 (177a/13), (177a/15), (177a/17), (177a/9),
 (177b/13), (177b/15), (178a/4), (178a/5),
 (178b/13), (178b/14), (178b/15),
 (178b/16), (178b/5), (178b/8), (179a/2),
 (179b/10), (179b/9), (17a/12), (17a/13),
 (17a/15), (17a/15), (17a/9), (17b/1),
 (17b/10), (17b/12), (17b/14), (17b/3),
 (17b/3), (17b/5), (17b/9), (180a/10),
 (180a/7), (180a/7), (180b/11), (180b/12),
 (180b/4), (180b/6), (181a/12), (181a/2),
 (181a/3), (182a/17), (182a/6), (182b/11),
 (182b/12), (182b/13), (182b/3), (182b/8),
 (183b/2), (183b/3), (184a/1), (184a/2),
 (184a/4), (184a/4), (184b/5), (185a/1),
 (185b/1), (185b/10), (185b/11), (185b/15),
 (185b/2), (186a/1), (186a/13), (186a/15),
 (186a/2), (186a/3), (186a/3), (186a/4),
 (186a/4), (186a/9), (186b/13), (186b/17),
 (186b/17), (186b/2), (187a/13), (187a/15),
 (187a/15), (187a/2), (187a/5), (187a/5),

(187a/9), (187b/12), (187b/12), (187b/13),
 (187b/16), (187b/5), (187b/7), (188a/11),
 (188a/16), (188a/2), (188a/4), (188a/7),
 (188a/9), (188b/1), (188b/10), (188b/13),
 (188b/17), (189a/2), (189a/5), (189a/6),
 (189a/8), (189b/10), (189b/10), (189b/2),
 (189b/3), (189b/9), (18a/1), (18a/2),
 (18a/3), (18a/3), (18a/6), (18a/8),
 (18b/13), (18b/2), (18b/5), (190a/12),
 (190a/16), (190a/17), (190b/15),
 (190b/17), (190b/3), (190b/4), (190b/6),
 (190b/7), (191a/16), (191a/2), (191b/11),
 (191b/12), (191b/14), (191b/16),
 (191b/16), (191b/17), (191b/3), (191b/4),
 (192a/10), (192b/12), (192b/13), (192b/9),
 (193a/15), (193a/2), (193a/7), (193b/16),
 (193b/16), (193b/5), (194a/10), (194a/14),
 (194a/14), (194a/16), (194a/3), (194a/5),
 (194a/6), (194a/7), (194a/9), (194b/12),
 (194b/15), (194b/16), (194b/2), (194b/9),
 (195a/11), (195a/3), (195a/4), (195b/12),
 (195b/14), (195b/15), (195b/15), (195b/4),
 (196a/1), (196a/1), (196a/17), (196a/3),
 (196a/6), (196a/6), (196a/7), (196b/1),
 (196b/13), (196b/2), (197a/17), (197b/1),
 (197b/10), (197b/2), (197b/4), (197b/7),
 (198a/16), (198b/5), (198b/7), (199a/13),
 (199a/14), (199a/7), (199b/1), (19a/13),
 (19a/14), (19a/9), (19b/15), (19b/4),
 (19b/8), (19b/8), (19b/8), (1b/1), (200a/1),
 (200a/11), (200a/12), (200a/13), (200a/2),
 (200a/5), (200a/8), (200b/1), (200b/15),
 (200b/3), (200b/4), (200b/8), (201a/12),
 (201b/5), (202a/11), (202a/3), (202b/15),
 (202b/16), (203a/14), (203a/16), (203b/1),
 (203b/16), (203b/2), (203b/8), (204a/10),
 (204a/3), (204a/7), (204a/9), (204b/8),
 (205a/14), (205a/15), (205b/14),
 (205b/15), (205b/6), (205b/7), (205b/9),
 (206a/14), (206b/12), (206b/14),
 (206b/17), (206b/4), (206b/7), (206b/8),
 (207a/12), (207a/16), (207b/11),
 (207b/13), (207b/15), (207b/17), (207b/7),
 (207b/9), (207b/9), (208a/1), (208a/10),
 (208a/13), (208a/2), (208a/5), (208a/8),

(208b/1), (208b/16), (208b/4), (208b/5),
 (208b/7), (208b/7), (209a/17), (209a/4),
 (209a/6), (209a/9), (209b/1), (209b/11),
 (209b/14), (209b/16), (209b/6), (209b/7),
 (209b/7), (20a/7), (20b/11), (20b/15),
 (20b/3), (20b/4), (210a/14), (210a/16),
 (210a/2), (210a/3), (210a/6), (210a/7),
 (210a/9), (210b/16), (210b/6), (210b/9),
 (211a/11), (211a/12), (211a/5), (211a/6),
 (211a/7), (211b/11), (211b/12), (211b/13),
 (211b/2), (211b/4), (211b/7), (211b/8),
 (212a/10), (212a/13), (212a/2), (212a/5),
 (212a/6), (212b/11), (212b/11), (212b/16),
 (212b/3), (212b/8), (212b/8), (213a/1),
 (213a/15), (213a/7), (213b/3), (214a/10),
 (214a/11), (214a/15), (214b/11), (214b/2),
 (214b/2), (214b/7), (215a/14), (215a/16),
 (215a/17), (215a/3), (215a/5), (215a/7),
 (215a/8), (215a/8), (215b/1), (215b/14),
 (215b/2), (216a/13), (216a/15), (216a/15),
 (216b/4), (217b/17), (21a/17), (21a/3),
 (21b/8), (22a/11), (22a/15), (22a/16),
 (22b/1), (22b/10), (22b/16), (22b/2),
 (22b/3), (22b/7), (22b/7), (22b/9),
 (23a/12), (23a/6), (23a/9), (23a/9),
 (24a/17), (24a/3), (24b/12), (24b/16),
 (25a/14), (25a/15), (25a/16), (25a/17),
 (25a/3), (25b/17), (26a/10), (26a/15),
 (26a/5), (26a/6), (26a/6), (26a/8), (26a/8),
 (26b/12), (26b/16), (26b/7), (27a/4),
 (27b/10), (27b/16), (28a/11), (28a/15),
 (28a/3), (28a/8), (28b/15), (28b/2),
 (28b/4), (28b/8), (28b/9), (29a/10),
 (29a/15), (29a/3), (29a/8), (29a/8),
 (29b/12), (29b/15), (29b/6), (2a/11),
 (2a/4), (2b/9), (30a/2), (30b/1), (30b/5),
 (30b/6), (31a/1), (31a/3), (31a/5), (31b/1),
 (31b/11), (31b/12), (31b/16), (31b/2),
 (31b/9), (32a/10), (32a/14), (32a/16),
 (32a/3), (32a/4), (32a/5), (32a/7), (32a/8),
 (32a/8), (32b/13), (32b/17), (32b/17),
 (32b/4), (33a/2), (33a/7), (33b/15),
 (34a/10), (34a/10), (34a/11), (34a/12),
 (34a/15), (34a/5), (34b/10), (34b/3),
 (34b/5), (35a/1), (35a/10), (35a/2),

(35a/4), (35b/15), (35b/9), (36a/10),
 (36a/15), (36a/15), (36a/7), (36b/5),
 (37a/8), (37b/12), (37b/16), (37b/17),
 (37b/4), (38a/1), (38a/2), (38a/9),
 (38b/16), (38b/5), (38b/8), (39b/12),
 (39b/12), (39b/6), (3a/11), (40a/11),
 (40a/12), (40a/2), (40a/9), (40b/13),
 (41b/3), (42a/16), (42b/1), (43b/1),
 (44b/1), (45b/1), (46a/1), (47a/1), (47b/1),
 (47b/1), (48a/1), (48b/1), (49a/1), (49b/2),
 (4a/12), (4b/14), (4b/3), (4b/7), (4b/9),
 (50a/1), (50b/1), (51a/1), (51b/1), (52a/1),
 (52a/2), (52b/1), (52b/2), (53a/1), (53a/2),
 (53b/1), (54a/1), (54b/1), (54b/4), (55a/1),
 (55a/4), (55b/11), (55b/14), (55b/16),
 (55b/2), (55b/6), (56a/12), (56a/13),
 (56a/2), (56a/5), (56a/9), (56b/13),
 (56b/14), (56b/2), (56b/6), (57a/1),
 (57a/11), (57a/13), (57a/14), (57a/15),
 (57a/16), (57a/17), (57a/5), (57a/7),
 (57b/1), (57b/10), (57b/12), (57b/13),
 (57b/14), (57b/15), (57b/17), (57b/8),
 (58a/12), (58a/12), (58a/16), (58a/17),
 (58a/2), (58a/3), (58a/4), (58a/5), (58b/1),
 (58b/2), (58b/2), (58b/6), (58b/9),
 (59a/11), (59a/13), (59a/16), (59a/7),
 (59a/8), (59b/12), (5a/11), (5a/12),
 (5a/12), (5a/16), (5a/16), (5a/6), (5b/2),
 (5b/4), (5b/7), (60a/1), (60b/1), (61a/1),
 (62a/1), (62b/1), (62b/2), (62b/2), (62b/3),
 (62b/4), (62b/6), (63a/1), (63b/1), (64a/1),
 (64b/1), (67a/11), (67a/12), (67a/16),
 (67a/4), (67a/5), (67a/7), (67a/9),
 (67b/13), (67b/14), (67b/4), (68a/11),
 (68a/6), (68b/13), (68b/2), (68b/5),
 (68b/8), (69a/1), (69a/1), (69a/7),
 (69b/15), (6a/16), (6a/16), (6b/12),
 (6b/12), (6b/17), (6b/5), (6b/5), (6b/8),
 (70b/15), (70b/5), (72a/13), (72a/16),
 (72a/6), (72b/1), (72b/13), (72b/6),
 (73a/12), (73a/16), (73a/5), (73a/6),
 (73a/7), (73b/12), (73b/3), (73b/5),
 (74a/15), (74a/3), (74a/5), (74a/7), (74a/8),
 (74a/9), (74b/11), (74b/13), (74b/13),
 (74b/5), (75a/1), (75a/11), (75a/4),

(75a/4), (75a/6), (75a/7), (75a/8),
 (75b/12), (75b/15), (75b/7), (75b/8),
 (76a/12), (76a/17), (76a/2), (76a/3),
 (76a/7), (76b/10), (76b/15), (76b/3),
 (76b/9), (77a/11), (77a/3), (77a/7),
 (77b/10), (77b/14), (77b/6), (77b/9),
 (77b/9), (78a/12), (78a/15), (78a/16),
 (78a/17), (78a/3), (78b/13), (78b/14),
 (78b/8), (79a/13), (79a/17), (79b/10),
 (79b/2), (79b/5), (79b/7), (7a/11), (7a/12),
 (7a/16), (7a/17), (7a/2), (7b/2), (7b/6),
 (7b/7), (80a/10), (80a/12), (80a/17),
 (80a/5), (80a/9), (80b/1), (80b/13),
 (80b/2), (80b/4), (80b/5), (81a/1),
 (81a/16), (81a/17), (81a/3), (81a/6),
 (81a/8), (81b/10), (81b/13), (81b/14),
 (81b/15), (81b/2), (81b/4), (81b/7),
 (82a/10), (82a/2), (82a/9), (82b/1),
 (82b/10), (82b/14), (82b/3), (82b/6),
 (83a/1), (83a/10), (83a/10), (83a/15),
 (83a/15), (83a/2), (83a/3), (83a/6), (83a/7),
 (83b/10), (83b/15), (83b/2), (83b/3),
 (83b/8), (83b/9), (84a/1), (84a/13),
 (84a/2), (84a/4), (84b/10), (84b/11),
 (84b/11), (84b/12), (84b/12), (84b/13),
 (84b/16), (84b/16), (84b/3), (84b/5),
 (85a/10), (85a/10), (85a/10), (85a/15),
 (85a/17), (85a/3), (85a/3), (85a/4),
 (85b/10), (85b/11), (85b/12), (85b/3),
 (85b/4), (86a/1), (86a/10), (86a/12),
 (86a/14), (86a/2), (86a/3), (86a/4), (86a/5),
 (86b/1), (86b/10), (86b/10), (86b/17),
 (87a/1), (87a/13), (87a/16), (87b/1),
 (87b/16), (87b/2), (87b/4), (87b/6),
 (87b/8), (88a/12), (88a/8), (88b/11),
 (88b/12), (88b/13), (88b/5), (88b/5),
 (88b/8), (88b/9), (88b/9), (89a/1),
 (89a/14), (89a/16), (89a/17), (89a/4),
 (89a/6), (89a/6), (8a/16), (8a/6), (8a/7),
 (8b/11), (8b/15), (8b/7), (8b/9), (90a/15),
 (90a/3), (90b/16), (90b/16), (90b/4),
 (90b/4), (90b/6), (90b/8), (93b/1), (93b/2),
 (93b/9), (94a/1), (94a/16), (94a/16),
 (94a/17), (94a/17), (94b/14), (94b/16),
 (94b/3), (94b/6), (94b/8), (95a/13),

(95a/16), (95a/2), (95a/3), (95a/3), (95a/9),
(95b/11), (95b/14), (95b/14), (95b/4),
(95b/8), (95b/8), (96a/17), (96a/3),
(97a/1), (97a/12), (97a/2), (97a/7), (97a/9),
(97b/4), (97b/5), (97b/7), (97b/9),
(98a/13), (98a/14), (98a/15), (98a/4),
(98b/13), (98b/15), (98b/3), (98b/6),
(99a/5), (99a/9), (99b/4), (9a/12), (9a/15),
(9a/16), (9a/2), (9a/6), (9a/8), (9b/12),
(9b/12), (9b/16)

[= 1413]

kibār: < Ar. 1. Büyükler, ulular. 2. İnce, terbiyeli, görgülü, nazik.

k. + a (113b/9)

[= 1]

kibed: < Ar. Yayın kabzası, tutulacak orta yeri.

k. + ine (196b/13)

[= 1]

kibrit: < Ar. Bir ucu sürtünme sonucu yanabilecek birleşimde olan küçük tahta veya karton parçası

k. (194b/3)

[= 1]

kiçe: bk. Keçe.

k. (134a/12), (98a/12)

k. + den (133b/12)

k. + yi (134a/15)

[= 4]

kifāyet: < Ar. 1. yetişme, elverme; yeterlik. 2. iktidar, yararlık.

k. (119a/4), (121a/1)

k. + eder (13a/15), (68b/2), (6b/9),
(96b/10)

[= 6]

kilāb: < Ar. Köpekler.

k. (204a/16), (205b/5)

k. + ını (217b/6)

[= 3]

kilār: < Far. Kiler.

k. (208b/7)

[= 1]

kils: < Ar. kireç, kireç taşı.

k. + den (125a/11)

[= 1]

kim: Ki bağlacı.

k. (102b/1), (103a/10), (103a/16),
(103a/2), (103a/3), (103a/7), (103a/9),
(103b/1), (103b/12), (103b/14), (103b/17),
(103b/3), (104a/15), (104a/3), (104a/4),
(104a/6), (104b/9), (105a/1), (105a/15),
(105a/4), (105b/10), (105b/15), (105b/6),
(105b/8), (106a/5), (106a/7), (106a/9),
(106b/13), (106b/15), (107a/11), (107a/3),
(108b/10), (108b/3), (109a/1), (110a/9),
(110b/9), (111a/15), (111a/3), (111b/13),
(111b/16), (111b/5), (111b/6), (111b/8),
(111b/9), (112a/7), (112b/16), (112b/9),
(113a/12), (113a/8), (113b/17), (113b/7),
(114a/1), (114a/15), (114a/2), (114a/9),
(114b/1), (114b/4), (114b/6), (114b/7),
(114b/7), (114b/8), (114b/9), (115a/13),
(115b/11), (116a/10), (116a/8), (116b/1),
(116b/12), (116b/13), (117a/16), (117a/3),
(117a/4), (117b/16), (117b/2), (118a/1),
(118b/11), (118b/3), (119a/11), (119a/7),
(119b/10), (119b/4), (119b/9), (11b/1),
(11b/10), (120b/13), (120b/4), (121a/14),
(122a/2), (122a/3), (122a/8), (122a/8),
(122b/13), (122b/7), (123a/15), (123b/11),
(123b/3), (124a/17), (124a/4), (124b/9),
(125a/7), (125b/3), (125b/6), (125b/8),
(126a/11), (126a/12), (126a/14),
(126a/15), (126a/7), (126b/4), (127a/13),
(12a/8), (12b/2), (12b/4), (12b/6), (12b/8),
(131a/10), (131a/13), (131a/14),
(131a/17), (131a/5), (131b/3), (131b/6),
(132a/10), (132a/17), (132a/2), (132a/8),
(132b/1), (132b/16), (132b/2), (132b/5),
(132b/6), (132b/9), (132b/9), (133a/15),

(133a/5), (133a/9), (133b/11), (133b/17),
 (133b/17), (133b/8), (133b/9), (134a/1),
 (134a/1), (134a/14), (134a/15), (134a/16),
 (134a/17), (134a/4), (134a/5), (134b/12),
 (134b/17), (134b/2), (134b/4), (134b/4),
 (134b/6), (135a/10), (135a/13), (135b/16),
 (135b/8), (136a/1), (136a/15), (136a/17),
 (136a/3), (136a/8), (136a/9), (136a/9),
 (136b/11), (136b/14), (136b/14), (136b/2),
 (136b/3), (136b/7), (136b/9), (137a/11),
 (137a/16), (137a/3), (137a/3), (137a/5),
 (137a/9), (137b/1), (137b/17), (137b/4),
 (138a/11), (138a/3), (138b/11), (138b/5),
 (138b/7), (138b/9), (13a/12), (13b/5),
 (140b/1), (140b/1), (140b/12), (140b/3),
 (140b/3), (140b/6), (140b/8), (142a/3),
 (143a/1), (143a/11), (143a/12), (143a/13),
 (143a/14), (143a/16), (143a/2), (143a/3),
 (143a/5), (144a/1), (144a/12), (144a/2),
 (144a/3), (144a/8), (145b/1), (146a/11),
 (146a/12), (146a/13), (146a/13),
 (146a/14), (146a/5), (146a/7), (146a/7),
 (146b/12), (146b/3), (146b/9), (147a/10),
 (147a/12), (147a/3), (147a/8), (147b/7),
 (148a/12), (148a/6), (148a/9), (148b/13),
 (148b/15), (148b/2), (14a/11), (14a/4),
 (14a/7), (14b/15), (150a/6), (150a/7),
 (151a/14), (151a/4), (151b/2), (151b/3),
 (152b/10), (153a/10), (153a/16), (153a/2),
 (153b/1), (153b/10), (154b/1), (154b/13),
 (154b/6), (154b/7), (155a/13), (155a/3),
 (155a/6), (155b/10), (155b/11), (155b/13),
 (155b/4), (155b/5), (155b/6), (155b/6),
 (155b/8), (156b/10), (156b/13), (156b/4),
 (15a/10), (15a/2), (15a/3), (15b/13),
 (15b/8), (166b/1), (166b/14), (166b/16),
 (167b/8), (168b/11), (168b/9), (169b/17),
 (16a/1), (16a/10), (16a/6), (16a/8),
 (171a/6), (171a/6), (171a/9), (175b/2),
 (175b/8), (176a/17), (176b/13), (176b/14),
 (176b/2), (176b/6), (176b/9), (177a/16),
 (177b/12), (177b/16), (177b/17), (177b/3),
 (177b/6), (177b/7), (178a/1), (178a/14),
 (178a/4), (178b/11), (178b/13), (178b/14),
 (178b/17), (178b/2), (178b/7), (178b/8),

(178b/8), (179a/12), (179a/13), (179b/13),
 (179b/15), (179b/16), (179b/2), (179b/9),
 (180a/1), (180a/11), (180a/12), (180a/13),
 (180a/3), (180a/4), (180a/4), (181a/13),
 (181a/15), (181b/9), (182a/1), (182a/16),
 (182b/10), (182b/12), (182b/13),
 (182b/17), (182b/2), (182b/5), (182b/7),
 (182b/9), (183a/10), (183a/12), (183a/6),
 (183b/10), (183b/15), (183b/15), (183b/6),
 (184a/13), (184b/1), (184b/3), (184b/5),
 (184b/6), (185b/11), (185b/2), (186b/14),
 (186b/2), (187a/10), (187a/14), (187a/3),
 (187b/13), (187b/14), (188a/14),
 (188a/17), (188a/5), (188b/1), (18a/16),
 (190b/7), (191a/9), (191b/13), (192a/15),
 (192a/16), (192a/6), (192a/9), (192b/11),
 (192b/16), (192b/17), (192b/4), (193a/1),
 (193a/10), (193a/13), (193a/13),
 (193a/16), (193a/17), (193a/3), (193a/4),
 (193a/6), (193a/9), (193b/10), (193b/9),
 (194a/10), (194a/8), (194a/9), (194b/17),
 (194b/5), (195a/1), (195a/13), (195a/14),
 (195a/15), (195b/17), (195b/9), (196a/1),
 (196a/11), (196a/14), (196b/11),
 (196b/17), (196b/2), (196b/4), (196b/6),
 (196b/7), (196b/8), (196b/8), (197a/11),
 (197b/14), (197b/8), (198a/12), (198a/13),
 (198a/16), (198a/5), (198a/6), (198b/16),
 (198b/9), (199a/1), (199a/11), (199a/14),
 (19b/3), (200a/11), (200a/12), (200a/13),
 (200a/15), (200a/3), (200b/2), (200b/4),
 (200b/6), (202a/13), (202a/15), (203a/4),
 (203b/13), (204a/17), (204a/6), (205b/3),
 (205b/8), (205b/9), (206a/15), (206a/16),
 (206b/1), (206b/2), (206b/3), (207a/2),
 (207b/1), (207b/17), (208a/14), (208a/16),
 (208a/3), (208b/9), (209a/10), (209a/9),
 (209b/11), (20a/11), (20a/2), (20b/6),
 (211b/14), (211b/8), (212a/1), (212a/6),
 (212a/7), (212b/10), (213b/7), (213b/8),
 (214a/6), (215a/13), (215a/6), (215b/15),
 (215b/3), (215b/4), (216a/17), (216a/2),
 (216a/4), (216b/13), (216b/16), (216b/2),
 (216b/4), (216b/6), (216b/8), (217a/1),
 (217a/2), (21b/10), (21b/6), (21b/9),

(23a/11), (23a/16), (23b/1), (23b/10),
 (23b/12), (23b/14), (23b/8), (24a/13),
 (24a/2), (24a/7), (28b/14), (2a/14),
 (30a/17), (32b/11), (33a/10), (33a/16),
 (33a/16), (33a/3), (33b/7), (34a/14),
 (34a/14), (34b/13), (34b/14), (34b/5),
 (34b/9), (35a/6), (35a/8), (35b/9),
 (36a/13), (36a/6), (36b/1), (36b/15),
 (37b/14), (38a/5), (3b/11), (3b/14),
 (40a/2), (40b/15), (40b/17), (41a/10),
 (41a/11), (41a/8), (41a/9), (41b/11),
 (41b/12), (41b/14), (41b/15), (41b/5),
 (42a/11), (42a/12), (42a/12), (42a/13),
 (42a/14), (42a/15), (42a/2), (42a/3),
 (42a/3), (42a/5), (42a/5), (42a/6), (42a/7),
 (42a/8), (42a/9), (42b/1), (42b/2), (42b/6),
 (4a/14), (54b/6), (55a/5), (55b/12),
 (55b/13), (55b/16), (55b/3), (55b/3),
 (55b/7), (55b/9), (56a/1), (56a/11),
 (56a/13), (56a/14), (56a/15), (56a/16),
 (56a/17), (56a/2), (56a/3), (56a/4), (56a/6),
 (56a/7), (56b/11), (56b/13), (56b/3),
 (56b/4), (56b/5), (56b/6), (56b/9),
 (57b/12), (57b/7), (58b/8), (59a/1),
 (59b/3), (59b/8), (59b/9), (67a/11),
 (67a/2), (67a/6), (67b/1), (67b/12),
 (67b/2), (67b/4), (68a/3), (68a/5), (68a/7),
 (68b/4), (69a/15), (69a/17), (69a/3),
 (69b/12), (6a/2), (6b/9), (70b/2), (70b/9),
 (71a/16), (71a/9), (71b/12), (71b/13),
 (71b/17), (71b/2), (71b/3), (72a/1),
 (72a/13), (72a/17), (72a/2), (72b/6),
 (73a/11), (73a/11), (73a/15), (73a/16),
 (73a/16), (73a/4), (73a/8), (73a/9),
 (73b/1), (73b/13), (73b/13), (73b/3),
 (73b/4), (73b/5), (73b/5), (73b/8),
 (74a/10), (74a/15), (74a/16), (74a/7),
 (74a/9), (74b/1), (74b/1), (74b/11),
 (74b/5), (75a/16), (75b/12), (75b/17),
 (75b/2), (75b/4), (75b/9), (76a/11),
 (76a/13), (76a/17), (76a/2), (76a/3),
 (76a/5), (76a/6), (76a/8), (76b/1), (76b/1),
 (76b/17), (76b/5), (76b/6), (76b/6),
 (76b/8), (77a/13), (77a/15), (77a/4),
 (77a/6), (77a/9), (77b/2), (77b/8), (78a/1),

(78a/11), (78a/12), (78a/13), (78a/15),
 (78a/16), (78a/17), (78a/4), (78a/5),
 (78a/6), (78a/8), (78a/9), (78b/1),
 (78b/12), (78b/16), (78b/17), (78b/2),
 (78b/3), (78b/5), (78b/7), (78b/9), (79a/1),
 (79a/10), (79a/6), (79a/8), (79a/9),
 (79b/1), (79b/12), (79b/16), (79b/4),
 (79b/6), (79b/7), (79b/9), (80a/13),
 (80a/14), (80a/16), (80a/2), (80a/8),
 (80b/1), (80b/10), (80b/12), (80b/16),
 (80b/16), (80b/17), (80b/4), (80b/6),
 (80b/7), (81a/1), (81a/10), (81a/13),
 (81a/17), (81a/4), (81a/6), (81a/9),
 (81b/11), (81b/12), (81b/13), (81b/3),
 (81b/7), (81b/8), (82a/11), (82a/13),
 (82a/14), (82a/15), (82a/16), (82a/2),
 (82a/5), (82a/9), (82b/1), (82b/12),
 (82b/13), (82b/9), (83a/10), (83a/13),
 (83a/13), (83a/17), (83a/4), (83a/8),
 (83a/9), (83b/1), (83b/10), (83b/16),
 (83b/17), (83b/3), (83b/8), (84a/11),
 (84a/12), (84a/14), (84a/16), (84a/2),
 (84a/7), (84b/17), (84b/4), (84b/8),
 (84b/9), (85a/1), (85a/13), (85a/15),
 (85a/5), (85a/6), (85a/7), (85b/15),
 (85b/3), (85b/4), (85b/6), (85b/7),
 (86a/12), (86a/15), (86a/17), (86b/12),
 (86b/2), (86b/3), (86b/4), (87a/12),
 (87a/14), (87a/7), (87b/10), (87b/12),
 (88a/1), (88a/16), (88a/5), (88a/7),
 (88b/11), (88b/14), (88b/14), (88b/15),
 (88b/16), (88b/3), (88b/4), (89a/5),
 (8a/14), (91a/5), (93b/14), (93b/16),
 (94a/10), (94a/11), (94a/13), (94b/5),
 (95a/2), (95a/5), (95b/12), (95b/16),
 (95b/5), (95b/6), (95b/9), (96a/5), (96a/5),
 (96a/9), (96b/12), (96b/15), (96b/16),
 (97a/11), (97a/13), (97b/15), (97b/16),
 (97b/6), (97b/8), (98a/3), (98a/5), (98a/8),
 (98b/10), (98b/12), (98b/3), (98b/5),
 (98b/8), (98b/8), (99a/11), (99a/13),
 (99a/16), (99a/7), (99a/8), (99b/6), (9a/16)

k. + den (209a/12), (209a/13)

k. + e (85a/14), (8a/10)

[= 852]

ki'ab: < Ar. Mafsal, kemiklerin oynak yerleri, ayak tabanının arkasında olan yumruca kemik, topuk, aşık kemiği.

k. (100b/13)

[= 1]

kim: Kim soru zamiri. "Hangi kişi?" anlamında cümlede, özne, tümleç, nesne, yüklem görevinde kullanılan bir söz.

k. (114b/17)

[= 1]

kimesne: Kimse.

k. (102b/1), (102b/10), (105a/3), (105a/3), (107b/3), (10a/5), (10a/6), (10b/10), (10b/14), (10b/8), (114b/1), (115a/17), (115b/11), (11a/2), (11a/3), (11a/4), (11a/9), (131b/6), (131b/8), (132a/15), (132a/16), (134b/2), (136b/8), (138a/4), (13a/8), (145a/4), (146a/11), (147a/16), (147b/1), (167a/13), (167a/13), (170b/15), (170b/5), (170b/6), (176a/4), (177a/12), (178a/9), (17b/15), (180b/6), (185b/3), (185b/9), (186a/13), (187b/1), (188a/12), (188a/7), (188b/1), (188b/17), (189a/10), (189a/2), (189a/4), (189a/6), (189a/7), (189a/9), (189b/4), (190b/14), (190b/8), (191b/11), (191b/15), (191b/15), (191b/3), (192b/16), (193a/8), (193b/4), (194a/14), (195a/3), (195a/4), (197b/2), (197b/4), (197b/7), (202b/16), (204a/10), (205a/11), (205b/6), (206b/6), (207a/1), (207a/16), (207a/9), (207b/1), (207b/2), (208b/3), (209a/11), (209a/7), (209b/16), (20b/15), (20b/3), (20b/4), (210b/12), (211b/12), (212a/13), (212a/8), (212b/12), (214b/17), (21b/9), (34a/10), (34a/14), (34a/17), (36a/7), (36a/9), (37b/10), (37b/10), (37b/9), (38a/1), (4b/7), (4b/8), (57a/9), (5a/16), (5b/7), (67b/7), (74b/14), (74b/6), (75a/15), (75b/1), (75b/10), (75b/17), (75b/6), (77b/14), (7b/2), (85b/12),

(85b/9), (86a/1), (87b/6), (89a/5), (8a/16), (8a/6), (8b/2), (99b/5)

k. + den (186b/17), (188a/10), (188a/11), (188a/9), (189a/8), (207b/1), (209a/15), (74b/14), (76b/15), (85b/14)

k. + ler (108a/4), (205a/15), (211a/10), (211a/17), (211a/6), (6b/12), (8b/7), (9a/2)

k. + lerden (191b/5)

k. + leri (205b/5), (88b/8), (8a/11)

k. + lerün (10a/3), (10a/3), (34b/12)

k. + nün (102a/13), (102a/15), (103b/10), (106b/9), (10b/2), (11a/1), (120b/6), (131a/17), (132a/1), (135b/14), (138a/6), (148a/14), (154b/6), (156b/3), (15a/11), (167a/11), (167a/15), (167a/16), (170a/13), (170b/1), (180b/4), (18a/1), (192b/14), (197a/8), (205b/2), (207a/14), (212a/5), (212b/11), (21a/15), (6a/4), (6a/5), (6a/9), (73a/6), (74b/14), (75b/15), (77b/3), (83a/16), (86b/9), (87b/6), (96a/14)

k. + ye (138a/14), (139a/2), (156b/16), (185b/2), (188a/15), (191b/16), (205a/10), (205a/17), (208b/14), (209a/13), (20b/11), (216a/14), (21b/8), (23a/6), (5a/12), (5a/14), (67a/15), (68b/12), (75b/3), (77a/11), (85a/3), (86a/7), (91a/4), (95b/11), (99a/5), (99b/7)

k. + yi (12b/3), (131a/15), (146a/14), (148a/9), (153a/8), (161a/1), (177a/13), (188b/17), (189b/5), (192a/4), (206a/12), (209b/13), (209b/7), (211a/8), (59a/3), (75a/1), (75a/3), (78b/8), (83a/15), (83b/15)

[= 237]

kimi: Birtakımı, bazıı, kimisi.

k. (174a/17), (174a/17), (174a/17), (174a/17)

k. + nün (167b/7)

k. + si (178a/12), (178a/12), (178a/13),
(180a/15), (180a/15), (180a/15),
(180a/16), (18b/15), (18b/16), (206a/14),
(206a/15), (76a/13), (76a/14), (77b/11),
(77b/11), (77b/12), (77b/12), (77b/13)

k. + sinüñ (18b/16)

[= 24]

kimse: Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi.

k. (131a/12), (131b/11), (145b/5)

k. + ye (145b/4)

k. + yi (131b/4)

[= 5]

kīrāt: < Ar. Kīrat, şer'îsi, orta büyüklükte beş arpa ağırlığında olan ve kuyumcular arasında kullanılan miskalın yirmi dördte biri kadar bir ağırlık ölçüsü.

k. (118b/6), (120a/4), (125a/13)

k. + dur (138b/13), (138b/13)

[= 5]

kirec: < Far. Mermer, tebeşir, kireç taşı, alçı taşı gibi birçok taşın özünü oluşturan kalsiyum oksit.

k. (98b/17)

[= 1]

kiriş: Ok atılan yayın iki ucu arasındaki esnek bağ.

k. (191a/13), (193b/14), (195b/10),
(195b/11), (195b/11), (195b/12), (195b/3),
(195b/9), (196a/2), (196a/4), (196b/2),
(196b/6), (196b/8), (198a/13), (198a/7),
(198b/1), (198a/15)

k. + den (195b/5), (198a/11), (199a/1)

k. + e (195b/2)

k. + i (192b/6), (196b/2), (198a/14)

k. + iñ (194a/8), (198b/4)

k. + ini (195b/1)

k. + ler (195b/10), (195b/12), (195b/17),
(195b/3)

k. + lerden (195b/10)

k. + ün (190b/2)

k. + üñ (195b/8), (196a/3), (198a/13),
(198a/2), (198a/2), (198a/5), (198a/8)

[= 40]

kirpik: Göz kapağının kenarındaki kıllar veya bu kıllardan her biri.

k. (26a/11), (89b/2)

k. + leri (89b/2)

[= 3]

kirpük: bk. kirpik

k. (114b/15)

k. + leri (111b/3), (26a/10), (26a/8),
(55b/10)

k. + lerüñ (36b/12), (38a/16)

[= 7]

kırş: < ? Kabuk. ?

k. (105a/2)

[= 1]

kisrā: < Ar. Eski İran hükümdarlarından Nûşîrevân-ı Âdil'in lâkabı olup, kendisinden sonra gelenler de bu lâkapla anılmışlardır.

k. (214b/14), (214b/15), (215b/16)

[= 3]

kisvet: < Ar. 1. Elbise. 2. Husûsî kıyafet. 3. Kisbet, yağlı güreş yapan pehlivanların giydikleri dar paçalı meşin pantolon. 4. Bir kimsenin veya bir şeyin dış görünüşü.

k. + i (93b/13)

[= 1]

kişne-: Kişnemek.

k.-r (110a/4), (112a/9), (88a/8)

k.-se (80b/17)

[= 4]

kişneme: Kişneme işi.

k. + si (40a/9)

k. + sinden (40a/7)

[= 2]

kişnemeg: bk. kişnemek

k. + e (113b/5)

[= 1]

kişnīc: <Far. Kişniş otu (*Coriandrum sativum*).

k. (116b/7)

[= 1]

kitāb: <Ar. 1. Ciltli ve ciltlessiz olarak bir araya getirilmiş, basılı veya yazılı kâğıt yaprakların bütünü. 2. Herhangi bir konuda yazılmış eser.

k. (209b/8), (3b/1), (3b/1)

k. + a (34a/10), (38a/1), (91a/4), (99b/4)

k. + da (115b/2), (116a/12), (140b/9), (34a/13), (37b/17), (38a/1), (4b/16), (57a/1), (5a/11), (5a/6), (5a/9), (99b/4)

k. + ı (186b/12), (209b/8), (209b/8), (210a/16), (3a/10), (4b/13), (5a/14), (5a/5), (5a/6), (6a/13)

k. + ıdur (209b/6), (209b/6)

k. + ımuz (188b/5)

k. + ımuzda (58b/6)

k. + ına (4b/16)

k. + larda (11a/10)

k. + larına (85b/16)

k. + laruñ (5a/7)

k. + umı (137b/16)

k. + uñ (122b/1), (137b/15), (85a/16)

[= 41]

kitāb-ı baytarat: <Ar. Baytarlık, veterinerlik kitabı.

k. (127b/5), (131a/3)

[= 2]

kitāb-ı behā'im: <Ar. Dört ayaklı hayvanların kitabı.

k. + üñ (4b/15)

[= 1]

kitāb-ı evvel: <Ar. Önceki kitaplar.

k. (3b/2)

[= 1]

kitāb-ı fūrūsiyyet: <Ar. At biniciliği kitabı.

k. (131a/4)

[= 1]

kitāb-ı kerīm: <Ar. Büyük kitap.

k. + inde (11b/4)

[= 1]

kitāb-ı mezbūr: <Ar. Adı geçen kitap.

k. + uñ (3a/17)

[= 1]

kitāb-ı muhtaşar: <Ar. Kısaltılmış kitap.

k. (5a/5)

[= 1]

kitāb-ı 'azīz: <Ar. Yüce, ulu kitap.

k. + inde (5b/1), (6a/14)

[= 2]

kitāb-ı sālis: <Ar. Üçüncü kitap.

k. (3b/3)

[= 1]

kitāb-ı sānī: <Ar. İkinci kitap.

k. (3b/2)

[= 1]

kitābu'l-lāh: <Ar. Allah'ın kitabı.

k. + a (4b/9)

k. + da (9a/5), (9b/10)

[= 3]

kitābü'l-baytarat: <Ar. Baytarlık kitabı.

k. (11a/12)

[= 1]

kitāf: < Ar. Kürek ve omuz ağırlısı. bk. kütāf .

[= 34]

k. (106a/17)

[= 1]

kitf: < Ar. 1. Omuz. 2. Omuz küreği, kürek kemiği.

k. + de (104a/4)

k. + i (34a/7)

k. + ini (132a/13)

[= 3]

kitfeyn: < Ar. İki omuz küreği.

k. + inde (29a/17)

[= 1]

kizb: < Ar. Yalan söyleme, yalan.

k. + dür (84b/12)

[= 1]

ko-: Koymak.

k. (132a/5), (132a/6), (87b/12)

k.-dı (11b/16), (180a/16)

k.-duğı (216a/1), (216a/13)

k.-duğun (207a/5)

k.-duğda (103b/5)

k.-dum (210a/8)

k.-ma (154b/13)

k.-masın (176b/5)

k.-maya (192a/4), (68a/12), (72b/5)

k.-mayasın (123b/4), (88a/15)

k.-mı (158a/2), (167b/11)

k.-rdum (82a/4)

k.-rlar (184a/5), (96b/17)

k.-rsın (134a/16), (145b/6), (147a/10),
(177a/3), (177a/6), (181a/14), (216b/11),
(78b/8), (96b/2), (96b/3), (96b/5)

k.-sağ (125a/9)

kob-: Kopmak işi.

k.-duğda (132b/8)

[= 1]

koca: Bir kadının evlenmiş olduğu erkek, eş, zevç

k. + olan (170a/13)

[= 1]

koğa: Kova.

k. + yı (204a/1)

[= 1]

koğurma: Sarhoş nara atmak.

k. + ları (22a/7)

[= 1]

koğu: Koku.

k. + sı (101a/16)

[= 1]

koğula-: Koklamak.

k.-r (111b/12)

[= 1]

koğ-: Kokmak işi.

k.-ar (108b/8), (115a/3)

k.-maz (110b/14)

k.-mı (108b/16)

[= 4]

koğma: Kokmak işi.

k. + sın (94b/16)

k. + sına (23a/13)

[= 2]

koğmak: Koku çıkarmak.

k. + dur (95a/9)

[= 1]

koğu: Nesnelerden yayılan küçücük zerrelere burun zarı üzerindeki özel sinirlerde uyandırdığı duygu.

k. + sı (109a/3)

[= 1]

koğud-: Kokutmak.

k.-asın (123a/8)

[= 1]

kol: İnsan vücudunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm.

k. (153b/1), (189b/5), (192a/2), (29b/16), (30a/4)

k. + a (29b/15), (39a/3)

k. + da (30a/3)

k. + dan (29b/15)

k. + dur (29b/13)

k. + ı (16a/15), (17a/6), (180a/15), (180a/17), (191a/10), (198a/2), (90b/5)

k. + ına (15b/14), (179a/17)

k. + ında (179a/16)

k. + ını (193b/3), (24a/11)

k. + ları (36b/2), (36b/6), (90a/1)

k. + larını (190a/1)

k. + larını (178a/3), (178b/14)

k. + u (143a/3), (151a/15), (153a/12), (155b/7), (168b/2), (178a/1), (192a/11), (192a/9), (196b/8), (196b/8), (198a/3), (30a/2)

k. + u (146a/2)

k. + u (146b/12)

k. + u (179a/13), (87b/11)

[= 44]

kolan: At, eşek vb. hayvanların semerini veya eyerini bağlamak için göğsünden aşırılarak sıkılan yassı kemer.

k. (107b/10), (107b/11), (182a/11), (182a/3), (182b/9), (31b/4), (83b/8), (90a/17)

k. + ı (145b/5), (180b/13), (182a/2), (183b/5), (183b/5), (184a/15), (184a/16), (184a/17), (184b/7), (22b/11), (83b/11)

k. + ın (134b/1), (145b/4)

k. + ın (134b/3)

[= 22]

kolay: At, eşek vb. hayvanların semerini veya eyerini bağlamak için göğsünden aşırılarak sıkılan yassı kemer.

k. (133b/14), (134b/5), (145b/4), (31a/17)

k. + a (134b/5)

k. + dan (133b/14)

k. + ı (111a/15)

k. + edesin (133b/14)

[= 8]

kolay: Sıkıntı çekmeden, yorulmadan yapılabilen, emeksiz, zahmetsiz, güç ve zor karşısı

k. (20b/12), (78b/14), (79b/11)

k. + dur (176a/4), (215a/11), (68a/10)

k. + ın (9b/8)

k. + olmaya (78b/14)

k. + olur (181a/10)

[= 9]

kolaylı: Kolaylı, Özensiz yapılmış, gelişigüzel (iş için).

k. (73a/2)

[= 1]

kolaylık: Kolaylık.

k. + ıla (206b/11)

[= 1]

kollan-: Kullanmak.

k.-ur (77b/7)

[= 1]

kollanma: Kullanma işi.

k. + sı (138b/13)

[= 1]

koltuğ: bk. koltuk

k. + ı (132b/3), (167b/11), (62b/3)

k. + ından (112a/4)

k. + ını (111b/1)

k. + u (145a/2), (153a/2), (153a/4),
(182a/6)

[= 9]

koltuk: Omuz başının altında, kolun gövde ile
birleştiği yer

k. (117b/15), (24a/9), (32b/3), (90b/11)

k. + ları (55a/5)

k. + larına (71a/11)

k. + larının (71a/13)

[= 7]

komağ: bk. komaç

k. + a (112a/13)

[= 1]

komaç: Durdurmak, kaçırmamak.

k. (176b/9), (196b/2), (71a/8)

k. + da (204a/7)

k. + dan (176b/17)

[= 5]

kon-: Konmak, Kuş, kelebek, uçak, toz vb. bir yere
inmek.

k.-aca (210b/4)

k.-du (18a/2)

k.-sa (208b/10)

k.-sağ (12b/3)

[= 4]

konak: Konak, Büyük ve gösterişli ev.

k. + a (12b/2)

k. + ır (12b/3)

[= 2]

konur-: Kondurmak.

k.-dılar (8b/10)

[= 1]

konul-: Konulmak.

k.-ub (209b/4)

[= 1]

konuş-: Konuşmak.

k. + larımıza (19a/6)

[= 1]

konuk: Konuk.

k. + ı (210a/4)

[= 1]

kop-: Kopmak.

k.-a (204a/15)

k.-ar (134a/6)

k.-arsın (181b/6)

k.-mayasın (132b/4)

k.-mıs (25b/5)

k.-sa (134a/16), (98b/9)

[= 7]

kopar-: Koparmak.

k.-ub (100b/8), (192b/6)

k.-ur (41a/15), (84b/16)

[= 4]

koparmağ : bk. koparmak.

k. + ı (85a/7)

[= 1]

koparmak: Kopmasını sağlamak, kopmasına yol
açmak.

k. (190b/2), (78b/4)
[= 2]

kopma: Kopma işi.
k. + sı (105a/10)
[= 1]

kor: İyice yanarak ateş durumuna gelmiş kömür veya odun parçası.
k. (97a/17)
[= 1]

korin-: Korunmak.
k.-ur (178b/4), (178b/5), (178b/6)
[= 3]

korina-: Korunabilmek.
k.-mazsın (178b/17)
[= 1]

kork-: Korkmak.
k.-arın (13b/16)
k.-arsa (198a/16)
k.-mam (15b/9)
k.-maya (22a/11)
k.-maz (82b/14)
[= 5]

korkağ: bk. korkak
k. + ıdur (213b/2)
[= 1]

korkak: Çok çabuk ve olmayacak şeylerden korkan (kimse, hayvan)
k. (207a/15), (58b/16)
[= 2]

korkaklıg: Korkaklık.
k. + ı (202a/12)
[= 1]

korku: Bir tehlike veya tehlike düşüncesi karşısında duyulan kaygı, üzüntü
k. (22a/11)
k. + dan (83a/3)
k. + lara (107b/5)
k. + ları (208a/6)
k. + larına (88a/6)
k. + sı (83a/14)
k. + sından (213b/7)
[= 7]

korkud-: Korkutmak.
k.-asız (6a/3)
[= 1]

korkulu: bk. korkulu
k. + dur (140b/4)
[= 1]

korkulu: Korku veren, korkutan.
k. (13a/6)
[= 1]

korkunc: Çok korkulu, korku veren, dehşete düşüren, müthiş
k. + olsa (215b/4)
[= 1]

korkusuz: Korkusu olmayan, yürekli, gözü pek, pervasız.
k. (155b/12)
[= 1]

korkutmağ: Korkutmak.
k. + ı (202b/5)
[= 1]

koru-: Korumak işi.
k.-rsın (179a/1)
[= 1]

korun-: Korunmak işi.

[= 3]

k.-asın (178b/13)

[= 1]

korunmağ: Korunmak.

k. + a (179a/9)

[= 1]

koştantın: İstanbul şehri.

k. + dūr (214b/6)

[= 1]

koş- Koşmak işi.

k.-a (72a/5), (73a/17)

k.-acağ (183a/1), (199a/12), (69b/15),
(71a/10), (72b/7)

k.-ar (67b/3), (80b/13)

k.-arlar (131b/13)

k.-arsın (132b/5)

k.-asın (132b/6), (132b/7), (80b/8),
(85a/11)

k.-dı (131b/9)

k.-duğın (132b/5)

k.-dum (209a/8)

k.-madılar (209a/3)

k.-maya (67b/5)

k.-mazlar (7a/3)

k.-mazsın (87b/5)

k.-san (81a/11)

k.-sun (67b/6)

k.-ub (177b/9), (184a/6), (72a/5)

[= 27]

koşdur-: Koşturmak işi.

k.-alar (12b/17)

k.-dıgı (12b/15)

k.-dılar (13a/1)

koşmağ: bk. Koşmak.

k. + ıla (12b/14)

[= 1]

koşmak: Koşmak işi.

k. (132b/6), (204a/6), (208b/14), (36a/11),
(67b/10), (80b/1), (80b/2), (85a/1)

k. + da (11b/6), (182b/10), (182b/14)

[= 11]

kov-: Kovmak.

k.-duğı (213b/9)

[= 1]

koy-: Koymak.

k. (82a/11), (82a/12)

k.-a (133b/17), (176a/16), (200b/11),
(68a/1), (68a/11), (68a/12), (68a/2),
(69a/16), (69a/8), (70a/1), (70a/6),
(70b/14), (71b/1), (71b/17), (72a/7),
(72a/8), (98b/6)

k.-acağ (200b/5)

k.-alar (116a/16), (116a/4), (116b/8),
(118a/14), (119b/11), (119b/15), (119b/2),
(119b/8), (120a/15), (120a/17), (120a/4),
(120a/7), (120b/12), (120b/12), (120b/13),
(120b/2), (120b/3), (120b/8), (120b/9),
(124b/17)

k.-amaz (112b/2)

k.-asın (104a/3), (111b/5), (116a/10),
(116b/16), (117a/16), (117a/2), (117b/1),
(117b/1), (117b/13), (117b/13), (117b/7),
(117b/9), (118a/10), (118a/17), (118a/3),
(118a/7), (118b/10), (118b/8), (119a/4),
(119a/5), (119a/9), (120a/10), (120a/8),
(121a/14), (121a/16), (121a/7), (121a/9),
(121b/10), (121b/12), (121b/12),
(121b/12), (122a/13), (122a/14),
(122a/15), (122a/16), (122b/12), (123a/1),
(123a/2), (123a/4), (123a/7), (123a/9),
(123b/10), (123b/4), (123b/5), (124a/1),

(124a/3), (124a/3), (124a/4), (125a/12),
(125a/17), (125b/11), (125b/13),
(125b/16), (125b/2), (125b/4), (126a/4),
(126a/9), (126b/12), (126b/13), (126b/17),
(126b/4), (126b/4), (126b/6), (127a/1),
(127a/10), (127a/10), (127a/17), (127a/2),
(127a/4), (127a/8), (127a/9), (127b/4),
(150b/2), (170a/2), (176b/12), (177a/2),
(177a/3), (177a/4), (177a/5), (179a/12),
(183a/16), (184a/15), (184a/15), (184a/7),
(196b/13), (197a/5), (78a/7), (93b/16),
(99a/10)

k.-dı (37a/13)

k.-ub (104a/8), (118a/2), (120a/5),
(121a/3), (122b/11), (122b/16), (123a/2),
(126a/5), (176b/15), (176b/7), (181b/3),
(182a/7), (68a/9), (82a/4), (93b/14),
(98a/11)

[= 147]

kıoyıl-: Koyulmak.

k.-ur (116a/2), (118a/13)

[= 2]

kıoymak: Koymak işi.

k. (123b/11), (145b/10)

k. + dan (97a/17)

[= 3]

kıoyun: Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan.

k. (122b/11), (139a/2)

k. + dan (210a/11)

k. + ı (210a/12), (210a/12), (210b/3)

k. + uñ (105a/11), (206b/11), (216b/13)

[= 9]

kıoyuncı: bk. kıoyuncık

k. + ı (210a/9)

[= 1]

kıoyuncık: Koyuncuk.

k. + ların (206b/9), (207a/2)

[= 2]

kıoyuver-: Koyuvermek.

k.-e (198a/17)

k.-mese (198a/6)

[= 2]

kök: Bitkileri toprağı bağlayan ve onların, topraktaki besi maddelerini emmesine yarayan klorofilsiz bölüm.

k. (118a/8)

k. + i (27b/16), (59a/13), (85b/7)

k. + inde (117b/15)

k. + inden (116b/11), (118b/16)

k. + ine (71a/11)

k. + ini (118a/17), (124a/15)

k. + inüñ (71a/13), (72a/15)

k. + ünden (117b/4)

[= 13]

kömür: Karbonlu maddelerin kapalı ve havasız yerlerde için için yanmasından veya çok uzun süre derin toprak katmanları altında kalıp birtakım kimyasal değişmelere uğramasından oluşan, siyah renkli, bitkisel kaynaklı, içinde yüksek oranda karbon bulunan katı yakıt.

k. (119a/8), (121a/15)

[= 2]

köpüg: bk. köpük

k. + i (127a/17)

[= 1]

köpük: Sabun, deterjan vb.nin suda erimesinden oluşan beyaz kabarcık.

k. (112b/6), (113a/4)

[= 2]

köstek: Koşulan atların tepmesini önlemek için kuskun kayışına eklenen kayış.

k. (102b/13), (102b/8), (104b/2), (116b/1)

[= 4]

köşeli: Köşeli.

k. (176b/2)

[= 1]

köy: Yönetim durumu, toplumsal ve ekonomik özellikleri veya nüfus yoğunluğu yönünden şehirden ayırt edilen, genellikle tarımsal alanda çalışılan, konutları ve öteki yapıları bu hayata uygun yerleşim birimi, köylük yer, köy yeri.

k. + e (210b/6)

k. + leri (14a/15)

[= 2]

kubbe: <Ar. Yarım küre biçiminde olan ve yapıyı örten dam, kümbet.

k. + ler (10a/13)

k. + nün (10a/13)

[= 2]

kubbelü: <Ar. + T. Kubbeli.

k. + dür (178a/13)

[= 1]

kubh: <Ar. Çirkin, berbat.

k. + ından (134a/7), (134a/8)

[= 2]

kubul: <Ar. Erlerin ve kadınların önü.

k. (32b/10)

[= 1]

kuddām: <Ar. Ön taraf, ileri taraf.

k. + a (111a/9)

k. + ına (79a/3), (87a/9)

k. + ını (178a/5), (197a/15)

k. + uında (156b/6)

[= 6]

ḳudemā: <Ar. 1. Eskiler, eski insanlar. 2. Eskiliği bakımından ileri gelenler, öne çıkanlar.

k. (121a/9), (146a/4), (190b/17)

[= 3]

ḳudemā'-yı ḥurūc: <Ar. Eski insanların ayaklanması.

k. (150b/4)

[= 1]

ḳudret: <Ar. Güç, erk, erke, iktidar

k. (192a/6), (3b/7)

k. + i (187b/5), (191a/5), (196a/9), (202b/8)

k. + ine (35b/15)

k. + üñ (20a/1)

k. + üñüz (6a/1)

[= 9]

ḳudūd: <Ar. Biçim, ebat, yapı, şekil, boy, miktar.

k. + ı (170a/6)

[= 1]

kuhl: <Ar. 1. Göze çekilen sürme. 2. Göz ilacı.

k. (207a/4), (207a/6)

k. + i (207a/5)

k. + üñ (207a/4), (207a/5)

[= 5]

ḳul: <Ar. Tanrı'ya göre insan.

k. + ı (59a/2)

k. + ların (155a/16)

k. + larından (8a/10)

[= 3]

ḳula: 1. Gövdesi sarı veya kirli sarı renkte, yele, kuyruk ve bacağı alt kısmındaki kılların koyu renkte olduğu at donu. 2. Bu renkte olan at.

k. (49a/1), (54b/1)

k. + ola (57a/16)

[= 3]

kulacla-: Kulaçlamak.

k.-yub (144a/10)

[= 1]

kulaçla-: Kulaçlamak.

k.-duğı (193b/4)

k.-yub (144a/5)

[= 2]

kulağ: Kulak, başın her iki yanında bulunan işitme organı.

k. + a (101b/11), (186a/6)

k. + ı (102b/4), (112b/3), (144a/9),
(146a/17), (150a/1), (151b/2), (153a/6),
(155a/11), (17b/10), (186a/6), (199a/1),
(24b/10), (25a/3), (89a/17), (89b/10),
(90b/9)

k. + ıdur (17b/3)

k. + ın (109b/16), (177a/14)

k. + ına (119b/12), (180b/11)

(57b/6), (90b/14)

k. + ından (110b/12)

k. + ınuğ (192b/6), (37b/15)

k. + uğ (117b/15), (197a/3), (198b/14),
(25a/5), (25a/6), (25a/6), (38a/12),
(89b/3), (89b/5), (89b/8), (89b/9)

[= 41]

kulağ: Başın her iki yanında bulunan işitme organı.

k. (112b/13), (112b/3), (119b/8), (119b/9),
(121a/13), (121a/2), (17b/2), (196b/17),
(199a/1), (25a/9), (38b/4), (39b/15),
(56a/5), (56b/6), (89b/4), (89b/4), (89b/7),
(99a/15)

k. + da (101b/2), (102b/5), (119b/7),
(119b/9), (25a/4)

k. + dur (25a/14), (25a/14), (25a/16),
(25a/17), (25a/9), (25b/1)

k. + lar (25b/2), (25b/3), (89b/8)

k. + lardan (25a/7), (25b/4)

k. + lardur (25a/11), (25a/9)

k. + ları (108b/13), (110b/17), (117b/17),
(16b/5), (25b/6), (55a/3)

k. + larını (112a/12)

k. + laruğ (118b/13), (89b/7)

[= 45]

kulağlı: Kulağı herhangi bir biçimde olan.

k. (16b/5), (89b/5), (89b/5)

[= 3]

kullan-: Kullanmak.

k.-urlar (133a/2), (146a/9)

k.-ursın (81a/15), (86a/14)

[= 4]

kullanmak : bk. kullan-

k. (77b/5)

k. + dan (119b/3)

[= 2]

kulüb: <Ar. Kalbler, gönüller.

k. + ı (203b/15)

k. + ına (203b/7)

[= 2]

kulüb-ı mezra: <Ar. Tarlaların ortası.

k. + ından (3a/6)

[= 1]

kulunc: <Ar. 1. Bağırsaklardaki şiddetli sancı. 2. Omuz başlarında meydana gelen ağrı.

k. (101b/4)

[= 1]

kum: Silisli kütlelerin, kayaların, doğal etkenlerle parçalanarak ufalanmasından oluşan, deniz kıyısı, dere yatağı vb. yerlerde çok bulunan, ufak, sert tanecikler.

k. (114b/10), (122a/7), (68a/12), (68a/13),
(68a/14), (68b/9), (96a/15), (96a/15),
(96b/17)

k. + a (21b/1)

[= 10]

kumle: < Ar. Bit, kehle

k. + nüñ (118b/15)

[= 1]

kur- :Kurmak.

k.-mış (214b/8)

[= 1]

kura: < Ar. “kur'a” 1. Askere alınacakları ayırmak maksadıyla yapılan çekiliş. Talih denemek

k. (21a/7)

[= 1]

kurān: < Ar. İslam dininin temel ilkelerini, Hz. Muhammed'e gönderilen Tanrı buyruklarını içeren, Müslümanlığın temel kitabı, Kur'an-ı Kerim, Kelam-ı Kadim, Mushaf, Mushaf-ı Şerif.

k. (188b/9)

[= 1]

kurān-ı lisān-ı 'arabiyye-yi mübīn: < İyiyi ve kötüyü ayıran, Arap dilinin Kur'anı.

k. (206a/13)

[= 1]

kurān-ı 'azīm: < Ar. Büyük, yüce Kur'an.

k. (2a/10)

[= 1]

kuraklık: Kurak olma durumu, kurak hava, yağışsızlık.

k. + da (13a/12)

[= 1]

kur'an: < Ar. Müslümanlığın temel kitabı. bk. kurān

k. + ı (4a/3)

[= 1]

kurb: < Ar. Yakın olma, yakınlık, yakın bulunma.

k. + da (138a/13), (142a/5)

k. + dan (186a/16)

k. + ıdur (40a/5)

k. + ında (136b/2)

[= 5]

kurbağa: Kurbağalardan, yumurta ile üreyen, yavruları gelişimlerini durgun sularda tamamladıktan sonra kuyruğu ve solungacı körelerek karada yaşayabilen, sıçrayarak yürüyen ve suda iyi yüzen küçük hayvan.

kurd: 1. Yumuşak vücutlu, uzun gövdeli, omurgasız, bacaksız, ayaksız veya çok ilkel ayaklı küçük hayvan. 2. Bazı böceklerle veya bazı böcek kurtçuklarına verilen ad. 3. Köpekgillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'da yaşayan, postu gri sarı renkli, yırtıcı, etçil memeli hayvan (*Canis lupus*).

k. (113a/10), (115a/3), (115a/4), (115a/7), (16a/13)

k. + a (171b/3)

k. + ıdur (14a/12)

k. + uñ (125a/10)

[= 8]

kuri: Kuru, ıslak olmayan.

k. (104b/12), (106b/13), (121a/13), (196a/7), (68a/11), (68a/14), (68a/14), (69a/4), (71b/1), (72b/4)

[= 10]

kuri-: Kurumak.

k.-ya (72b/6)

[= 1]

kur kur: < Ar. Hayvanın karnının guruldamasını belirten bir ikileme.

k. + étmeg (97b/1)

[= 1]

ķurş: <Ar. 1. Yuvarlak, ve yassı nesne, teker, tekerlek nesne, ağırşak, çörek; küre, dâire ve her türlü dâire şeklinde nesne. 2. Bir yıldızın görünen yüzü.

k. (116a/1)

k. + kılınur (116a/1)

k. + lar (123b/10)

[= 3]

ķurtul-: Kurtulmak.

k.-maz (104b/7)

k.-ur (104b/7)

[= 2]

ķurtul-: Kurtulmak işi.

k.-dı (41b/16)

k.-madı (214b/13)

[= 2]

ķurūh: <Ar. Yaralar, ülserler.

k. + a (120a/2), (120a/5)

[= 2]

ķurūh-ı fem: <Ar. Ağzın yaraları.

k. (101b/10)

[= 1]

ķurūh-ı halk: <Ar. Boğazda, gırtlarda görülen yaralar.

k. (101a/16)

[= 1]

ķurūh-ı tırfa: <Ar. Tırfin (İyi bir at cinsi, atın iyisi, soylu hayvan, küheylan, nadir bulunan şey.) yaraları.

k. (101b/2)

[= 1]

ķurūn: <Ar. "ķarn" boynuzlar.

k. + uñ (22a/10)

[= 1]

ķuru-: Kurumak.

k.-madın (96a/1)

k.-mayınca (96a/1)

k.-mış (107b/13), (117a/9), (118b/5), (194b/4)

k.-r (111a/1), (169b/2)

k.-sa (13a/13), (13b/4)

[= 10]

ķurud-: Kurutmak.

k.-asın (116a/8)

[= 1]

ķurul-: Kurulmak.

k.-mış (196b/4), (196b/6), (196b/8)

[= 3]

ķurumaķ: Kuruma işi.

k. (126b/10)

[= 1]

ķurut-: Kurutmak.

k.-mayasın (96a/1)

[= 1]

ķurutmaķ: Suyunu ve ıslaklığını giderip kuru duruma getirmek

k. + dan (108b/7)

[= 1]

ķuşbe: <Ar. Göden bağırsak, büyük bağırsak.

k. (32a/6)

[= 1]

ķūsec: <Ar. Köse.

k. + ola (90a/7)

[= 1]

ķuşķun: Hayvanın kuyruğu altından geçirilerek eyere bağlanan kayış.

k. (107b/13), (22b/11)

[= 2]

kuškun bağı: Hayvanın kuyruğu altından geçirilerek eyere bağlanan kayış.

k. (153a/17)

[= 1]

kuş: Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

k. (212b/11), (212b/8), (214b/2), (214b/8), (215b/9)

k. + dan (181b/13)

k. + dur (17b/17), (18a/1)

k. + ı (213b/8)

k. + ınu (57a/15)

k. + lar (213b/11), (215a/14), (216a/1)

k. + laru (216a/10), (216a/6)

k. + u (212b/8), (213b/12), (214a/14), (214a/7)

[= 19]

kuşār: < Ar. Kabuk, soyuntu.

k. (101b/1)

[= 1]

kuşāg: bk. kuşak

k. + a (133b/4), (176a/17)

k. + ı (143a/6), (145b/7)

k. + ına (145b/9), (146a/2)

k. + ında (133b/6), (168b/13)

k. + ında (133b/5)

k. + u (151a/15), (179b/12)

[= 11]

kuşak: Bele sarılan uzun ve enli kumaş k. (143a/6), (145b/10)

[= 2]

kuşan-: Kuşanmak.

k.-dıkları (176a/14)

[= 1]

kuṭāt: < Ar. Böğür altına ulaşan iki kuyruk sokumu kemiği ile bu kemiklerin başıdır. bk. "kaṭāt"

k. + a (38b/16)

k. + u (39b/2)

[= 2]

kuṭr: < Ar. Yan, taraf, bölüm, cihet. k. + ından (203b/1)

[= 1]

kuṭah: < Ar. Frenk patlicanı.

k. (123a/3)

[= 1]

kuvvād: < Ar. kumandanlar, komutanlar.

k. + larından (205a/10)

k. + larınu (203a/17)

[= 2]

kuvvat: < Ar. Fiziksel güç, takat.

k. (13a/15), (151a/6), (154b/10), (171a/5), (177a/12), (185b/3), (191b/17), (20b/2), (23a/4), (24a/7), (3b/16), (3b/7), (4a/10), (75a/12), (77b/13), (77b/16)

k. + de (22b/6)

k. + den (107b/13), (188b/16), (38a/6)

k. + dır (23b/16)

k. + i (110b/3), (138a/9), (155a/11), (176a/7), (179b/14), (180a/9), (187b/3), (190a/12), (190a/14), (193a/15), (193a/16), (193a/9), (197a/12), (23b/16), (24a/1), (36a/15), (42b/14), (6a/3)

k. + imüzden (13a/16)

k. + in (124a/3), (212b/13)

k. + inden (193a/12)

k. + inü (19b/10), (94b/1)

k. + leri (189b/17)

k. + olsa (192b/13)
k. + üm (204a/10)
k. + üñ (133a/10), (36a/2)
[= 50]
ķuvvet-i baťs: < Ar. Yakalamanın kuvveti, kuvvetli yakalayış.

k. + ı (138a/9)
[= 1]
ķuvvet-i ķalb: < Ar. Kalp kuvveti, kuvvetli kalp.

k. (180b/6)
[= 1]
ķuvvet-i nāzıra: < Ar. Bakmanın gücü, kuvvetli bakış.

k. + yı (115a/10), (115a/11)
[= 2]

ķuvvetlũ: < Ar. + T. Kuvvetli.

k. (36a/2), (40a/6)
[= 2]

ķuvvetsiz: < Ar. + T. Gücü, kuvveti olmayan, güçsüz.

k. (20b/13)
[= 1]

ķuvvetsüz: bk. ķuvvetsiz

k. (198b/6)
[= 1]

ķuvvet ü şiddet: < Ar. Kuvvet ve şiddet.

k. + e (151a/6)
[= 1]

ķuyruĝ: bk. ķuyruk

k. + ı (106b/11), (106b/8), (108b/14), (110a/17), (115b/13), (186b/1), (200a/2), (200a/2), (213a/14), (213a/3), (215a/3), (215a/4), (215a/5), (215b/2), (215b/7), (22b/11), (28a/12), (33a/12), (46a/1), (47a/1), (47b/2), (48b/1), (49a/1), (49b/1),

(50a/2), (50b/1), (53b/1), (57b/2), (60a/1), (90b/13)

k. + ıla (33a/1)

k. + ın (200a/15), (200a/15)

k. + ına (215b/7), (93b/16)

k. + ından (118a/16), (195a/11)

k. + ını (113a/10)

k. + ınıñ (112b/10), (113a/6), (122b/11), (33a/15)

k. + uñ (110a/17), (28b/4), (33a/7), (90b/7)

k. + unda (57a/6), (57b/16)

k. + unuñ (58a/6)

[= 49]

ķuyruk: Hayvanların çoĝunda, gövdenin sonunda bulunan, omurganın uzantısı olan uzun ve esnek organ.

k. (106b/5), (119a/14), (122b/11), (185b/17), (185b/17), (214a/4), (215a/9), (29a/10), (29a/7), (33a/15), (33a/17), (33a/6), (39a/2), (90b/12), (90b/7), (90b/8), (93b/15)

k. + dan (101a/17), (115a/4), (115a/8), (125a/10), (186a/9)

k. + dur (33a/12)

k. + ları (93b/14)

[= 24]

ķuyruk kemüĝi: Kuyruk kemiĝi.

k. + dür (17a/9)

[= 1]

ķuyruk yaĝı: Koyun kuyruĝunun eritilmesiyle elde edilen yaĝ.

k. (126b/7)

k. + n (119a/14), (125b/9)

k. + nı (122b/11)

[= 4]

kuyu: Su katmanına varıncaya kadar derinliğine kazılan, genellikle silindirik biçiminde, çevresine duvar örülen, suyundan yararlanılan çukur

k. + ya (104a/17)

[= 1]

kuzâb: < Ar. Acemi hayvana binmek.

k. + uñ (181b/3)

[= 1]

kuzğun: Ötücü kuşlar takımının kargagiller familyasından, Kuzey Amerika'nın dağlık, fundalık yerlerinde bulunan, tüyleri siyah renkte olup mavi renkte parlayan bir tür kuş, karakarga.

k. + a (212b/5)

[= 1]

küb: Küp.

k. (122b/16), (126b/4)

[= 2]

küccük: Küçük.

k. (169b/14), (187b/12), (209a/14)

[= 3]

küccüklig: Küçüklük.

k. + inden (187b/12)

[= 1]

küçük: bk. küçük

k. (145b/7), (169b/14), (187b/7), (210b/7), (212b/16), (214a/2)

[= 6]

küçük: Boyutları, benzerlerininkinden daha ufak olan, mikro, büyük karşıtı.

k. (104b/3), (118a/8), (31a/10), (31a/6), (57a/15), (67a/6), (67a/6), (67a/7), (88b/5), (89a/14), (89b/1), (89b/7), (97b/13), (97b/14)

k. + dür (187b/11)

k. + ola (88b/5), (89b/13), (89b/14), (89b/15), (89b/16)

k. + olsa (24a/14)

[= 21]

küçüklü: Küçüklü, Ufaklı.

k. (73b/6)

[= 1]

küffâr: < Ar. Müslüman olmayanlar, kâfirler.

k. (10a/3), (203a/7), (204b/16), (9a/17), (9b/15)

k. + ı (203a/8), (5b/7)

[= 7]

küfr: < Ar. 1. Allah'a ve dîne ait şeylere inanmama, Cenâbı Hakk'a ortak koşma. 2. Dinsizlik, imansızlık. 3. İslâm dînine uymayan inanışlarda bulunma.

k. (21b/10), (21b/11), (21b/12)

k. + i (21b/10)

[= 4]

küfr-i küffâr: < Ar. Kafirlerin Allah'a inanmaması.

k. + uñ (3a/5)

[= 1]

küfv: < Ar. Eş, benzer, denk, arkadaş.

k. + üñ (147b/1), (148a/16), (148b/8)

[= 3]

küh eylâ: < Far. Sığırdili otu (*Anchusa officinalis*).

k. (118a/7)

[= 1]

kül: Yanan şeylerden artakalan toz madde.

k. (118a/5), (209b/3), (209b/3)

k. + den (210a/15)

[= 4]

külfeser: < Far. Hayvanların burnuna taktıkları bir çeşit yular, hızmâ; "fesâr" yular.

k. (22a/15)

[= 1]

küllî: <Ar. 1. Umûmî, bütün. 2. Çok.

k. + si (106a/17), (138a/5), (153a/9),
(170a/11), (177a/6), (185b/15), (187a/4),
(190b/15), (191a/17), (196a/9), (213b/6),
(28b/17), (56b/5), (73b/5)

k. + sin (177b/15)

k. + sinde (110b/16), (173b/2), (175b/1)

k. + sinden (174b/16), (198b/13), (198b/8),
(67b/15)

k. + sine (56b/9), (5b/14), (7b/17)

k. + sini (112b/2), (118b/17), (155a/17),
(183b/3), (196a/2), (56a/7)

k. + sinün (75a/2)

[= 32]

küllîye: <Ar. "kelle, kelliye" Solmak, canlılığını
yitirmek, dilin ve gözün zayıf olması, rengi
solmak, körelmek.

k. (101b/17), (102a/1)

[= 2]

kümeýt: <Ar. Doru at.

k. (58b/17)

k. + dür (62b/6)

k. + i (58b/11)

k. + ola (57b/1)

[= 4]

kümeýt-i aḥmer: <Ar. Kırmızı renkli doru at.

k. (46a/1)

[= 1]

kümeýt-i akmer: <Ar. Beyaz doru at.

k. (62b/6)

[= 1]

kümeýt-i ašfer: <Ar. Kılına kara ve çirkin kıl
karışmış olan ve yelesi ile kuyruğu siyah olan at.

k. + dür (47a/1)

[= 1]

kümne: <Ar. Katarakt, gözde perde, göz
kapaklarında şişme.

k. (101a/14)

[= 1]

künd: <Far. 1. Kör, keskin olmayan. 2. Cesur,
yiğit. 3. Bukağı. 4. Kısa, biçimsiz.

k. + olurlar (88a/10)

[= 1]

küp: Küp.

k. (126b/6)

[= 1]

küreg: bk. kürek

k. + i (28b/5), (28b/8), (66a/1)

k. + inün (28b/9)

[= 4]

kürek: Toprak, kömür vb.ni bir yerden bir yere
alıp atmaya, taşımaya yarayan ve yayvan bir
bölümü, buna bağlı uzun bir sapı bulunan araç.

k. (182a/6), (27b/10), (27b/12), (28b/2),
(57b/5), (58a/15), (87b/11)

k. + leri (89b/14)

k. + lerine (90b/11)

[= 9]

kürk: Bazı hayvanların, giyecek yapmak için
işlenmiş postu

k. + lerinde (24a/8)

[= 1]

küstebân: <? Ok atanların baş parmaklarını
korumak adına parmaklarına taktıkları halka,
yüzük, zihgir, engüştivâne.

k. (196a/8), (198b/12)

[= 2]

küstebânât: bk. küstebân

k. + ı (196a/5)

[= 1]

küstebâne: <? bk. küstebân

k. + nün (196a/9)

k. + sini (196a/15)

[= 2]

kütâf: <Ar. Kürek ve omuz ağrısı.

k. (100b/14)

[= 1]

küttâb: <Ar. Kâtipler, yazıcılar.

k. (84a/12)

[= 1]

-L -

lābe's : <Ar. "Sıkıntı yok." anlamına gelen bir sözcük.

l. + dür (67b/17), (74b/15)

[= 2]

lābüdd : <Ar. Lazım, gerekli, gerek.

l. (118b/12), (23a/6), (75b/7), (77b/9), (95a/16), (95b/11)

l. + dür (11b/1), (126a/8), (134a/11), (151a/7), (166b/12), (185b/6), (188a/10), (188a/11), (188a/8), (189b/11), (191a/2), (193a/11), (197a/17), (208b/3), (208b/5), (208b/7), (210b/11), (210b/16), (214b/5), (80a/11), (86a/3), (86a/9), (97b/12)

l. + olan (121b/2), (127a/10), (127a/6), (138b/8), (169b/4), (175b/5), (176a/16), (176b/13), (176b/3), (178b/14), (186b/13), (187b/11), (191b/16), (193a/15), (194a/14), (196a/6), (197b/10), (199b/1), (208b/1), (211a/5), (211b/13), (97a/8), (98a/4), (99a/5)

[= 53]

laḥana : <Rum. Turpgillerden, geniş ve kalınca kat kat yaprakları olan, güz ve kış sebzesi olarak yetiştirilen ve birçok türü olan bitki.

l. + sıdur (116a/5)

[= 1]

laḥşabateyn : <Ar. Atın gözlerinin çukurunda olan yağ bezesi.

l. (25b/11), (25b/7)

[= 2]

lāḥik: <Ar. 1. lühûk eden, yetişen, ulaşan. 2. eklenen. 3. sonradan tâyin edilen, yenisi.

l. (55b/17), (71a/12), (72a/14), (72b/16)

l. + dür (57b/3)

l. + olınca (23a/1)

l. + olma (154b/15)

l. + olmak (185b/13)

l. + olmamışlar (7a/12)

l. + olmasıdur (198b/4)

l. + olmaz (140b/7), (167a/12), (198b/3)

l. + olur (214a/4), (57a/3)

[= 15]

laḥm: <Ar. 1. Et. 2. Mevyanın çekirdek ile kabuk arasında bulunan kısmı.

l. (179b/4), (28b/3), (29a/5), (30a/3), (31b/9), (39b/15)

l. + dan (104b/8), (17a/11), (33a/8)

l. + dur (27b/17), (29b/5), (29b/6)

l. + dür (17a/14)

l. + ı (17b/6), (36a/17), (89a/13)

l. + ından (30a/1)

l. + ını (208a/16)

l. + ınun (198a/7)

l. + un (38b/10)

[= 20]

laḥme : < Ar. Et parçası.

l. (90b/10)

l. + dür (29b/10), (30a/1), (31b/1),
(33b/11)

l. + leri (89a/10)

l. + nün (29b/8), (38b/14)

[= 8]

laḥm-ı müsterḥi: < Ar. Gevşek, sölpük et.

l. + dür (33b/3)

[= 1]

lā'ib : < Ar. Oyuncu, spordu, atlet.

l. + ün (186a/3)

[= 1]

lākin : < Ar. Ama.

l. (126a/5), (210b/1)

[= 2]

lamza: < Ar. Atın alt dudağında bulunan beyazlık

l. + dur (56b/2)

[= 1]

laşş : < Ar. İki uyluğun birbirine bitişik, yapışık olması

l. (33a/11)

[= 1]

laṭāf: < Ar. Alnın iki göz arasından olan yerinin ortası.

l. (25b/7), (25b/9)

[= 2]

laṭīf : < Ar. Yumuşak, hoş, ince bir güzelliği olan.

l. (16b/11), (38a/7)

l. + dür (16b/5)

[= 3]

lāyık : < Ar. Bir kimseye uygun olan, yaraşan.

l. (190b/15), (58b/2), (68b/5), (81a/8),
(86a/7), (86b/13)

l. + degildür (138a/3), (147b/6), (147b/8),
(176a/5), (200a/1), (205a/17)

l. + degüldür (57b/10), (88a/10), (95a/3)

l. + dur (57a/1), (59a/11)

l. + ola (38a/4)

l. + olan (134b/15), (136a/17), (155a/4),
(178b/15), (186a/15), (193b/5), (204a/2),
(5a/16), (75b/8), (77b/6), (81b/10),
(83a/3), (88b/12), (88b/5), (97a/12),
(98b/3)

l. + olduğu (191a/8)

l. + olmaz (42b/11)

[= 36]

lāzım : < Ar. Gerek, gerekli.

l. (102a/13), (102a/14), (185b/12),
(191b/17), (194a/4), (76a/15), (82a/9),
(84b/1), (86b/14), (94a/3), (97b/4), (98a/4)

l. + dur (102b/16), (137a/14), (148a/7),
(179a/16), (207b/9), (208a/2), (34b/5),
(35a/10), (67a/16), (74b/5), (81a/6),
(82b/3), (85a/17)

l. + kıl (78a/16), (85b/5), (85b/6)

l. + ola (151a/11)

l. + olan (151a/11), (97b/5)

l. + oldı (34b/3)

l. + olduğu (195b/7), (198a/14)

l. + olduğu (195b/5)

l. + olduğda (215b/17), (97b/11)

l. + oliccek (97b/10)

l. + olsa (143a/13)

[= 39]

leben : < Ar. Bazı bitkilerdeki beyaz sıvı.

l. (188a/11), (188a/9)

[= 2]

lecc : < Ar. 1. Dar şey. 2. İnâdetme, ayak direme
[düşmanlıkta].

1. + édüb (83b/14)
[= 1]

legen: Leğen, yemek konulan çinko kap.
1. (126a/4)
[= 1]

lehāzım : < Ar. İki kulak ardında yumru şeklindeki iki mevzi
1. + da (39b/15)
[= 1]

lehv: < Ar. Oyun, eğlence, faydasız iş.
1. + üñüzden (189b/7)
[= 1]

lehvātī: < Ar. Dilin kökünün bittiği yerden ağız çukurunun (kalt) ağız üstünde sonlandığı yere kadar olan bölge.
1. (27a/1), (27a/3), (27a/6)
[= 3]

lehv-i ġālīb: < Ar. Oyunun galibi.
1. + olur (202a/14)
[= 1]

lehvün : < Ar. Oyun.
1. (189a/13)
[= 1]

lehzemeteyn : < Ar. Yüzde iki sakal tarafının birleştiği yer.
1. (26b/1), (26b/8)
[= 2]

lehzemeteynī : < Ar. İki sakalın kavislenip, eğrilip toplandığı yerdeki et parçasıdır.
1. (27a/11), (27a/2)
[= 2]

lemeʿān : Ar. parlama, parıldama.
1. + édüb (14a/4)
1. + eşse (56b/1)

[= 2]

lesʿ-i akreb : < Ar. Akrep sokması.
1. (112b/8)
[= 1]

lesʿ-i efā : < Ar. Engerek yılanı sokması
1. + dan (101a/9)
1. + nuñ (113a/5)
[= 2]

lesʿü'l-akreb : < Ar. Akrep sokması
1. (101a/8)
[= 1]

leşker : < Ar. 1. Asker. 2. Yiğit, kahraman, cesur.
1. (4a/14)
[= 1]

leʿāfet : < Ar. Güzellik, hoşluk.
1. + i (24a/11)
[= 1]

levāzım: < Ar. 1. lâzım olan şeyler, gerekli şeyler; yaşamak, geçinmek, yolculuk için lüzumlu olan nesneler. 2. aşk. askerin yiyecek, giyecek, yakacak ve savaş eşyası ve bu işlerle uğraşan dâire.
1. + ından (22a/17)
[= 1]

levḥ : < Ar. Yassı, düz, üzerine resim, yazı gibi şeyler yazılabilen nesne.
1. (34a/8), (3b/12)
[= 2]

levḥ-i vücūd: < Ar. Vücudun yaşlığı, yassı vücut.
1. + ı (3b/12)
[= 1]

levn : Ar. 1. Renk, boya; sıfat. 2. Nevi, çeşit. 3. Beniz, yüzün rengi.
1. (52b/1), (62b/1), (62b/3), (62b/4), (62b/5)

l. + dūr (59a/6)

l. + i (169b/9), (172b/10), (172b/4),
(45a/1), (45a/1), (48a/2), (48a/2), (51a/1),
(51a/2), (54a/3), (54a/3), (54a/4), (55a/4),
(55a/5), (55a/6), (57a/13), (57a/13),
(57a/2), (57a/2), (57a/4), (57a/4),
(57b/10), (57b/10), (57b/8), (57b/9),
(57b/9), (57b/9), (57b/9), (60b/1),
(60b/1), (96b/17)

l. + idūr (169a/17)

l. + inden (217b/16)

l. + ine (172b/10), (172b/3), (52b/2),
(58a/16)

l. + inūn (174a/15)

[= 45]

levz: < Ar. Badem.

l. + imurabba^c (126a/1)

[= 1]

leyyin: < Ar. Yumuşak.

l. (30b/12), (35a/12), (35a/14), (78a/13),
(78b/3), (79a/10), (79a/13), (79a/6),
(97a/5), (97b/14)

l. + dūr (76a/14)

l. + ola (109b/16), (145b/2), (145b/3),
(147b/13), (187a/6), (187a/7), (90b/15),
(95b/12), (96a/6)

[= 20]

leyl-i cercef: < Ar. + ? Karışık, ne olacağı belli olmayan gece.

l. + de (16a/10)

[= 1]

lezi: < Ar. 1. Tadı hoş, lezzetli. 2. Hoş, güzel.

l. (210a/8)

l. + olur (86b/2)

[= 2]

lezzet: < Ar. Ağız yoluyla alınan tat.

l. + ini (10a/15)

[= 1]

lezzetli: < Ar. + T. Tadı güzel, lezzetli.

l. + sine (86a/13)

[= 1]

libān-ı ġarīk: < Ar. "libān-ı ġarīkan"
Katranköpüğü, ağaç mantarı, tıbbî mantarın içinde
çıkan beyaz sıvı, süt.

l. (119b/12), (69b/4), (70b/12), (71a/17)

[= 4]

libās: < Ar. Elbise, esvap.

l. (21b/1), (82a/8)

l. + ıḡa (178b/9)

l. + ıḡı (134b/16), (134b/8), (137a/5)

l. + inuḡ (214a/13)

l. + uḡı (145b/7), (76b/6)

[= 9]

libās-ı ḡuṣn: < Ar. Sert, kaba elbise.

l. (21a/2)

l. + ı (20b/17)

[= 2]

licām: < Ar. Hayvanın ağzına vurulan gem.

l. (133a/5), (22b/12), (78a/12)

l. + a (87a/5)

l. + dan (111a/2)

l. + ı (132b/13), (133a/4), (79a/2)

l. + in (85a/5)

l. + lar (74b/9)

l. + uḡ (133a/4), (133a/7), (133a/7),
(77b/7)

[= 14]

licām-ı muḡḡ: < Ar. Semerin arkasındaki demirin
çubuk şeklinde olduğu uyan çeşidi.

l. (133a/2)

[= 1]

licām-ı nāziki: < Ar. Semerin arkasını tutan demiri halka şeklinde olan uyan çeşidi.

1. (132b/12)

[= 1]

liḥā: < Ar. Sakallar.

1. + nuḡ (16b/13)

[= 1]

liḥyān: < Ar. 1. Liha'nın (sakallar) tesniyesidir. 2. Sakalların olduğu yerde olan iki kemik.

1. (16b/13)

[= 1]

liḥye: < Ar. Sakal.

1. (26b/10)

1. + leri (78a/13)

1. + lerini (76b/1)

1. + nūḡ (26b/8), (26b/9), (27a/10), (27a/11), (27a/9), (27a/9), (38a/15), (58a/9)

1. + si (114a/7), (79a/7), (89a/13)

1. + sinde (57b/5)

1. + sini (22b/12)

[= 16]

liḥyeteyn: < Ar. Sakal ile bıyık.

1. (26b/10)

[= 1]

liḥyeyn: Ar. Yazarın ḥanāzīr illetini "benüm kıtımnda liḥyeyn ile tesmiye olunur" diyerek açıklaması.

1. (113b/10)

[= 1]

likāʾ: Ar. 1. görme, rast gelip kavuşma. 2. yüz, çehre.

1. + sında (179a/7)

[= 1]

likāʾ-yı şedīd: < Ar. Şiddetli, kuvvetli görme, sağlam görüş.

1. + de (180a/12)

[= 1]

lillāh: < Ar. Allah'a mahsus, Allah için.

1. + eyledüm (5a/15)

[= 1]

lisān: < Ar. 1. Dil. 2. Ağız.

1. (102a/10)

1. + dur (26b/13)

1. + ı (111b/1), (111b/13), (89a/10)

1. + ında (58a/11)

1. + ımı (111b/6), (112a/14), (116a/9)

1. + uḡ (27a/3), (27a/4), (27a/5), (27a/7), (27a/8)

[= 14]

lisān-ı nebevī: < Ar. Peygambere ait dil, peygamber dili.

1. (130b/13), (203a/5)

[= 2]

lisān-ı türki: < Ar. Türk dili.

1. (131a/4)

1. + ye (3a/11)

[= 2]

liyākat: < Ar. 1. Lâyık olma, değerlilik, yararlık. 2. İktidar, hüner, fazilet. 3. Değim, yararlık.

1. (135a/6), (146b/8), (151a/8), (177b/5)

[= 4]

liyākat ü ḥazākat: < Ar. Değerli, faziletli ve nazik.

1. (151a/8)

[= 1]

luʿāb: < Ar. 1. Salya. 2. Bal, şeker gibi şeylerle yapılan tatlı. 3. Sevinç gözyaşı.

1. + ı (112b/8)

l. + üñ (102a/9)
[= 2]

luḳb: < Ar. Oyun, eğlence.
l. (160a/2), (160b/2), (187a/16)
l. + dur (189a/14)
l. + ı (162a/1), (187a/2)
l. + ını (163b/2)
l. + ile (189a/10)
l. + uñ (185b/15), (188b/4)
l. + eden (186b/17), (187b/1)
l. + eder (161b/1), (162a/1), (162b/1),
(163a/1), (163a/2), (163b/1), (186b/17)
[= 19]

luḳāḥ : < Ar. Luḳḥa kelimesinin çoğuludur. bk. luḳḥa
l. (18a/5)
[= 1]

luḳḥa : < Ar. Yeni doğurmuş, süt veren, sütü sağılan deve.
l. (18a/5)
l. + nuñ (18a/5)
[= 2]

luṭf : < Ar. Lütuf, güzellik, hoşluk, iyilik, iyi muamele.
l. (83b/1), (87a/7)
l. + uñ (3b/14), (4a/10)
l. + edeler (207a/13)
l. + ederin (15a/7)
[= 6]

lücüm-ı vāyāt : < Ar. Gemler.
l. + ı (76a/13)
[= 1]

lüzüm : < Ar. Gerek, gereklilik, icap.
l. (151a/6)

l. + ı (24a/2)
l. + ıdur (86a/6)
[= 3]

-M-

māḥ: < Ar. Su.
m. + ihādīs (101a/17)
[= 1]

māḥ-yı ḥasel: < Ar. Bal suyu, ballı su.
m. + den (116a/4)
m. + i (116a/11)
[= 2]

māḥ-yı aşfer: < Ar. Sarı su.
m. (101a/12)
m. + üñ (113b/16)
[= 2]

māḥ-yı ḥārr: < Ar. Sıcak su.
m. (123a/13)
[= 1]

mā-ḥadā: < Ar. -den başka.
m. + sında (169a/2)
[= 1]

maaḥ-hazā: < Ar. böyle iken, bununla beraber.
m. (170b/4)
[= 1]

maḥākıd: < Ar. Maḥkadler, akdedilecek yerler, toplanma yerleri; düğümler, düğüm yerleri veya noktaları.
m. + ıdur (34a/5)
[= 1]

maḥākım: < Ar. Atın arka kemiğinin sonundaki omurga kemikleri ile kuyruk sokumu arasında olan kaburgalar.
m. (28b/13)

m. + ı (29a/6)

[= 2]

ma‘ālīk: <Ar. "alak" Asmak, takmak, almak, geçirmek, iliştiirmek.

m. (176a/17)

m. + eyle (176a/14)

m. + olsaı (21b/9)

m. + olur (21b/12), (79a/14)

m. + olurlar (20b/16)

m. + olurlardı (190b/6)

m. + olursız (132b/11)

[= 8]

ma‘ān: <Ar. Beraber, birlikte.

m. (104a/1), (105a/15), (106a/11), (106b/15), (110a/7), (143a/4), (155a/3), (185b/6), (196b/16), (213b/10), (79b/4), (96b/7)

[= 12]

ma‘ānī: <Ar. Mânâlar.

m. (77b/11)

m. + den (77b/10)

m. + si (172b/13)

m. + sine (131a/5)

[= 4]

ma‘ānī-yi kalīle: <Ar. Az bulunan şeylerin manaları.

m. + ye (148a/8)

[= 1]

ma‘ārif: <Ar. 1. Ma‘rifetler, bilimler. 2. Bilgi, kültür.

m. + édüb (201b/9)

[= 1]

ma‘as: <Ar. "ma‘aş" Ayak sinirlenirin burulup büzülmesi, ayaklarda olan sinir hastalığı.

m. (101a/9)

[= 1]

ma‘āş: <Ar. 1.Yaşayış, dirlik. 2. Geçinecek şey. 3. (c. maâşât) Me'murlara, emeklilere, dul ve yetimlere verilen aylık.

m. + dan (13a/15)

m. + uıız (210a/10)

[= 2]

ma‘a-zalīk: <Ar. bununla beraber, şu var ki.

m. (191a/12)

[= 1]

ma‘āz bin cebel: <Ar. Özel isim.

m. + den (10b/16)

[= 1]

mābāzā: <Ar. Dizin içindeki ince kemik.

m. (30a/5), (30a/8)

[= 2]

mābeyn: <Ar. 1. İki şeyin arası, aradaki şey, ara. 2. Haremle (kadınlar dâiresi ile) selâmlık (erkekler dâiresi) arasındaki oda.

m. (90b/6)

m. + i (166b/5), (33a/6), (40a/1), (90b/8)

m. + idür (106b/1), (38b/13), (38b/16), (90a/14)

m. + inde (187b/3), (39b/3), (99a/15)

m. + indedür (29a/8)

m. + ini (176b/6)

m. + inün (39a/12), (39a/13), (40a/5)

m. + lerinde (8b/16)

[= 18]

mābız: <Ar. Diz boşluğu, diz altı, meābız.

m. + ında (58a/7)

[= 1]

mābızeyn: <Ar. bk. Mābız.

m. + ün (39b/5)

[= 1]

mācc: <Ar. 8-9 yaşındaki atlara verilen isim.

m. (42b/4), (42b/6), (42b/6)

[= 3]

ma'cūn: <Ar. 1. Hamur kıvamında olan şey. 2. Hamur kıvamına getirilmiş ilâç.

m. + kılınur (117a/11), (118a/13)

m. + édeler (119a/16), (119b/1)

m. + édesin (118b/14)

m. + édüb (119b/5), (119b/6)

[= 7]

mādāmki: <Ar. + Far. Mademki bağlacı.

m. (10b/15), (121b/1), (167b/13),
(183b/17), (197b/13), (19a/14), (200a/15),
(56b/4), (67a/4), (97b/11)

[= 10]

ma'dān: <Ar. "ma'add" Karın, kürek kemiği altında bulunan yan taraftaki etler; atta binicinin ökçelerinin geldiği yer.

m. (31a/16)

[= 1]

ma'de: <Ar. Mâden.

m. + sinüñ (213b/17)

[= 1]

ma'den-i luṭf: <Ar. Lutf madeni.

m. (4a/4)

[= 1]

ma'dūm: <Ar. Yok, eksik, yoksun, noksan.

m. + dur (197b/13)

[= 1]

mādūn: <Ar. Alt, aşağı derece, emir itibarıyla aşağıda olan. ["mā-fevk" karşılığı]

m. + ina (56a/13)

m. + ında (29a/4), (6b/9)

[= 3]

mā-fevk: <Ar. 1. Üst, yukarı. 2. Üstte, üst derecede bulunan kimse, baş, şef.

m. + i (169b/7)

m. + inde (104a/4)

[= 2]

maṣṣal: <Ar. Oynak yeri, *eklem. [aslı "mafsıl" dır]

m. (106a/10), (106a/6)

m. + dan (198b/12)

m. + ı (106a/3), (177a/2), (198b/2)

m. + ında (106a/8)

m. + ını (178a/2), (192a/12), (192a/9)

m. + ları (23b/5)

m. + uñ (105b/7), (198a/4), (198b/2)

[= 14]

mağal: <Ar. Hayvanın otlarken toprak yiyip sancıya tutulması.

m. (101a/5)

[= 1]

mağāra: <Ar. Mağara, in.

m. + nuñ (207a/7)

m. + ya (207a/2)

[= 2]

mağfirayn-i ḥummār-ı bārīkī: <Ar. Özel isim.

m. (206b/8)

[= 1]

mağlūb: <Ar. Galebe edilmiş, kendisine üstün gelinmiş, yenilmiş, yenilen [kimse].

m. + a (202a/7)

m. + olursın (21b/11)

[= 2]

mağrīb: <Ar. Doğu, doğulular.

m. + lerdür (214b/11)

[= 1]
mağribī: < Ar. Magribli, Fas halkından, Mısır ötesi
Kuzey Afrika halkından olan kimse.

m. + ler (133b/8)

[= 1]

mağrūr: < Ar. Gururlu.

m. + olub (137b/4)

[= 1]

maḥal: < Ar. Yer, mekan. bk. maḥall

m. (28b/12), (28b/16)

[= 2]

maḥal: < Ar. Atın arkasındaki omurga kemikleri.

m. + de (203a/12)

m. + ola (73b/12)

[= 2]

maḥallī: < Ar. Yerli, yerel.

m. + olmaya (187a/13)

[= 1]

maḥall-i ḥarb: < Ar. Harp, savaş yeri.

m. (15b/13)

[= 1]

maḥall-i tehlūke: < Ar. Tehlike yeri.

m. + ye (20b/8)

[= 1]

maḥālīc: < Ar. "muḥālic" in çoğuludur. 1. Çok süt
veren bir tür deve. 2. Çabuk ve soylu at.

m. (18a/5)

[= 1]

maḥāretī: < Ar. Nefesin çıkış yeri.

m. (27a/12)

m. + dür (27a/2)

[= 2]

maḥayyā: < Ar. Alnın aslı, kökü olan şey.

m. (25b/7), (25b/8)

[= 2]

maḥbūb: < Ar. 1. Muhabbet olunmuş, sevilmiş,
sevilen, sevgili. 2. Erkek sevgili.

m. + ını (20a/6)

[= 1]

maḥcir: < Ar. Göz çukuru, gözün çevre yanı.

m. + inde (58a/7)

[= 1]

maḥdūd: < Ar. Sınırlanmış, çevrilmiş,
hududlanmış.

m. (25a/5)

[= 1]

maḥfūz: < Ar. 1. Hıfzolunmuş, saklanmış. 2.
Korunmuş, gözetilmiş. 3. Gizlenmiş. 4.
Ezberlenmiş.

m. + olıcağ (202b/13)

[= 1]

māhir: < Ar. Becerikli, yetenekli.

m. (131b/16)

m. + dür (77b/17)

m. + olsa (196a/11)

m. + olur (131b/10)

[= 4]

maḥlaka: < Ar. Göz bebeğinin etrafında bulunan
beyaz ve siyahlığın birbirine karışması.

m. (26a/2), (26a/6)

[= 2]

maḥlūk: < Ar. Halk olunmuş, yaratılmış; yaratık.

m. + ınığ (19b/15)

[= 1]

maḥlūka: bk. maḥlūk

m. (89a/4), (91a/4)

[= 2]

maḥlūḳāt-ı sifliyye: <Ar. Alçak, aşağıda bulunan yaratıklar.

m. + den (1b/6)

[= 1]

maḥmūd: <Ar. Hamdolanmış, sena edilmiş; övülmeye değer. 2. i. Hz. Peygamber'in adlarından biri. 3. i. Erkek adı.

m. (175b/7), (187a/2), (34b/3), (74a/13)

m. + degildir (186a/15)

m. + dur (34a/16), (37b/11), (37b/12)

[= 8]

maḥmūl: <Ar. 1. Hami olunmuş, yüklenmiş. 2. Bir şey üzerine kurulmuş.

m. + ola (200a/2)

[= 1]

maḥmūm: <Ar. Sıtmaya tutulmuş, sıtmalı olan, ateşli, ateşi olan.

m. (126b/9)

m. + a (126b/9)

[= 2]

maḥrec: <Ar. 1. Hurûc edecek, dışarı çıkacak, çıkılacak kapı. 2. Leng. ağızdan harflerin çıktığı yer, çıkak, boğumlama yeri, fr. point d'articulation.

m. + i (186a/10), (186a/14), (23b/10), (23b/2)

m. + idür (27a/12), (33b/1)

m. + üñ (115a/5)

[= 7]

maḥşūl: <Ar. 1. Husul bulan, hâsıl olan, meydana gelen şey. 2. Ürün. 3. Verim.

m. (211a/3)

[= 1]

maḥşū: <Ar. 1. Husûsleşmiş, başkasında bulunmayan, yalnız bir kimseye ait olan. 2. Birine ayrılmış olan. 3. Lâyık. 4. Ayrı, müstakil, başlı başına.

m. (194a/2)

m. + dur (122b/8), (76b/7), (85b/7)

m. + eyle (11b/12)

m. + etmişlerdir (205b/4)

[= 6]

maḥşūsa: bk. maḥşūş

m. (202b/6)

[= 1]

maḥūf: <Ar. 1. Korkunç, korkulu [yer]. 2. Tehlikeli.

m. (14b/3)

m. + olur (207b/12)

[= 2]

maḥv: <Ar. Yok etme, ortadan kaldırma; harâbetme, perişan etme; batma, bitme, yok olma.

m. + eder (6b/15)

[= 1]

maḥzem: <Ar. Ön ayaklarda kolan yerinden çıkan şey.

m. (31a/15), (31b/4)

[= 2]

maḥzūf: <Ar. 1. Hazfolunmuş, silinmiş, kaldırılmış. 2. ed. Eski yazıda noktasız harflerle yazılmış manzum ve mensur söz. Buna "mühmel" ve "mücerred" de denir.

m. + olursa (200a/3)

[= 1]

maḥzūn: <Ar. Hüzünlü, tasalı, kaygılı.

m. + olmazlar (7a/13), (7a/5)

m. + olur (214a/10)

[= 3]

maḥzūne: bk. Maḥzūn.

m. (1b/4)

[= 1]

maḥzen-i 'ilm-i ilāh: <Ar. Allah'ın ilminin mahzeni, Allah'ın ilminin saklandığı yer.

m. (3b/10)

[= 1]

mā'il: <Ar. 1. Bir yana eğilmiş, eğik, eğri. 2. Hevesli, istekli, düşkün. 3. Andırır, benzer, ...e çalar.

m. (171b/11), (47b/2), (54a/1), (54b/3), (55a/1), (55a/2), (55a/4), (57a/17)

m. + dür (77b/13), (78a/1)

m. + idi (211b/7)

m. + ola (215a/8), (54a/3), (57a/14), (58a/12), (61a/1), (90a/9)

m. + olan (26a/4)

m. + olmaya (78b/11)

m. + olsa (206a/15), (56a/6)

m. + olur (106b/8)

[= 22]

mā'il-i ḥayl-i cevād: <Ar. Cömert atlara meyl eden, isteyen.

m. (3a/7)

[= 1]

maḥ'ad: <Ar. 1. Oturulacak yer, minder. 2. Oturak yeri, geri, kıç, makat.

m. + ı (14b/8), (28b/7)

m. + ıdur (89b/11)

[= 3]

maḥ'ad-ı dif: <Ar. Kişinin ata oturma yeri, atın üzerinde oturulan yer.

m. + dür (17b/17)

[= 1]

maḥ'ad: <Ar. Miktarlar, kısımlar.

m. (170a/6)

m. + i (187a/8)

m. + ü (193b/11)

[= 3]

maḥ'am: <Ar. Mevki, kat, yer.

m. + ına (23a/14)

m. + ında (133a/15), (196a/14), (204b/8), (2a/8), (4a/13)

[= 6]

maḥ'ba: <Ar. "ḳabẓ" sap, kabza, kulp, kol, değnek.

m. (179a/9), (187a/9), (191a/13), (192a/11), (194a/7), (196b/7)

m. + ıdur (196b/13)

m. + ı (198a/9), (199a/7)

m. + ına (192b/14)

m. + ını (196b/6)

m. + ını (198a/3)

[= 12]

maḥ'ba-ı murabba': <Ar. Dörtlü kabza.

m. (193b/14)

[= 1]

maḥ'būl: <Ar. 1. Kabul olunmuş, alınmış, alınan. 2. Beğenilen, hoş karşılanan; geçer

m. (217a/17)

m. + degildür (148a/4), (175b/7)

m. + dur (39b/12), (39b/13)

m. + dür (169b/7), (186b/17), (187b/10), (194b/12), (77b/11)

[= 10]

maḥ'hūr: <Ar. 1. Kahrolmuş, mağlûbolmuş, bozguna uğratılmış, yenilmiş. 2. Allah'ın gazabına uğramış.

m. (202a/9)

m. + a (202a/6)

[= 2]

maḥ'iyā: <Ar. Atın gözünün yaş akan yeri.

m. (25b/17)

[= 1]

mākīye: < Ar. bk. Mākīyā.

m. (25b/14)

[= 1]

makraʿ: < Ar. "mıkraʿ" Kamçı, değnek vs. vurma aleti.

m. + nuḡ (74b/8)

[= 1]

makṣūd: < Ar. Kasdolunan, istenilen şey, istek.

m. + a (78a/2)

m. + ına (197b/3)

m. + ları (207b/10)

[= 3]

maḳtūl: < Ar. Katledilmiş, vurulmuş, öldürülmüş [kimse].

m. + e (202a/7)

m. + olmasından (202a/10)

[= 2]

mal: Bir kimsenin, bir tüzel kişinin mülkiyeti altında bulunan, taşınır veya taşınmaz varlıkların bütünü.

m. (209a/12), (21a/7), (21a/8)

m. + dur (12a/11)

m. + ı (210b/2)

m. + ını (202b/3)

m. + ları (7b/14)

m. + ların (11b/8), (7a/3)

m. + larıuzla (9b/6)

m. + larından (210b/15), (211b/6)

m. + larını (210b/15)

m. + larıyla (5b/13), (8b/8), (9a/9)

m. + um (15a/10)

[= 17]

mālik-i aḥad: < Ar. Tek sahip.

m. (1b/1)

[= 1]

mālik-i mülk: < Ar. Mülklerin mālīki anlamına gelen ve Allah için kullanılan bir söz.

m. (201a/11)

[= 1]

mālik-i mülk-i ebed: < Ar. Sonsuz mülklerin sahibi.

m. (3b/4)

[= 1]

mālikübnü nüveyre: < Ar. Kişi adı.

m. (13a/10)

[= 1]

maʿḳad: < Ar. 1. Oturulacak yer, minder. 2. Oturak yeri, geri, kış, makat.

m. + ıdur (24b/13)

[= 1]

maʿḳūd: < Ar. Akdolanmış, bağlanmış, bağlı, düğümlü.

m. + olalar (196a/3)

m. + olan (194a/8)

[= 2]

maʿlūl: < Ar. İletli, hastalıklı, sakat.

m. (106a/1)

m. + olan (124a/17), (124b/12)

[= 3]

maʿlūm: < Ar. Bilinen, belli.

m. (39b/12), (41a/17)

m. + ola (103a/4), (108a/17), (131a/17), (135a/5), (136b/4), (148a/2), (176a/3), (177a/10), (180a/7), (180b/12), (185b/1), (185b/15), (189b/10), (190b/17), (19a/14), (40b/13), (67a/9), (70b/5), (73a/5), (74a/3), (74a/8), (75a/11), (75b/12), (77a/6), (79b/5), (80a/5), (81a/17),

(81b/7), (82b/14), (85b/11), (86a/1),
(86a/5), (94b/16)

m. + olıcak (207b/14)

m. + olurdu (191b/8)

[= 37]

ma'mûl: <Ar. İmal edilmiş, yapılmış, işlenmiş.

m. + olundur (171a/13)

[= 1]

ma'nâ: <Ar. 1. İç, iç yüz. Bir sözden veya bir şeyden anlaşılan, lafız delalet ettiği şey. 2. Dilemek, iradet.

m. (77b/10), (77b/10)

m. + da (171a/9)

m. + dan (80a/11)

m. + sı (137b/13), (137b/13)

m. + sın (191b/14)

m. + sina (27b/11), (31b/5), (32b/11)

m. + sinadur (14a/3), (93b/8)

[= 12]

ma'nâ-yı tabîî: <Ar. Katıksız, saf anlam.

m. + de (200b/14)

[= 1]

māni'siz: <Ar. + T. Engelsiz.

m. (207b/4)

[= 1]

manzar: <Ar. 1. Nazar edilen, bakılan, görünen yer. 2. Görünüş. 3. Çehre yüz.

m. + ı (215b/4)

[= 1]

manzara: <Ar. 1. Bakılıp seyredilen yer. 2. Görünüş. 3. Pencere.

m. (136b/5)

[= 1]

manzarî: <Ar. Gösterişli, güzel [adam].

m. (22a/5)

[= 1]

ma'râ: <Ar. Çıplak, tüyleri az olan alın.

m. (24b/17), (25a/3)

[= 2]

marabıt: <Ar. Tırnak içinden tırnağı kavrayan, içine alan kemik.

m. (30b/17)

[= 1]

maraz: <Ar. Hastalık, dert, belâ, dayanılması güç durum.

m. (114a/11)

m. + dur (108a/14), (112b/3), (114b/12),
(127a/6)

m. + ından (118b/11)

m. + larından (115b/5)

[= 7]

ma'raz: <Ar. Kaburga kemiklerini rehâbetin (Göğüs üzerinde olan yumuşak kemik) sonunda ciğer damarına bağlayan şey.

m. (32a/8)

[= 1]

mā'rib: <Ar. Amaçlar, istekler, hedefler, niyetler.

m. + ine (207a/13)

[= 1]

ma'rifet: <Ar. 1. Herkesin yapamadığı ustalık; her şeyde görülmeyen hususiyet, ustalıkla yapılmış olan şey. 2. Bilme, biliş.

m. (197b/4), (197b/8), (197b/8), (1b/1)

m. + i (11b/1), (137a/16), (156b/15),
(197b/6), (205b/14), (5a/1), (6a/14), (4b/4)

m. + inden (197b/5)

m. + inün (205a/4)

m. + üm (115a/15)

[= 15]

ma'rifet-i ilāhiyye: <Ar. İlâhi anlayış, Allah'ı anlama, bilme.

m. (130b/7), (2a/15)

[= 2]

ma'rifet-i rabbāniyye: <Ar. Rab ile, Allah ile ilgili marifet, biliş.

m. (2a/17)

[= 1]

mārin: <Ar. Burnun ucunda olan yumuşak, kemiksiz yer.

m. (38a/15)

m. + üñ (38a/14)

[= 2]

ma'riye: <Ar. Kirpikleri, kirpik dipleri ve göz bebekleri tamamen beyaz olan göz.

m. (26a/10), (26a/3)

[= 2]

ma'rûf: <Ar. 1. Herkesçe bilinen, tanınmış, belli. 2. Meşhur, ünlü. 3. Şeriatın emrettiği, uygun gördüğü

m. + dur (185b/15)

m. + idi (210b/5)

m. + olan (213a/8)

[= 3]

ma'rzeyn: <Ar. Atın karnında bulunan bir bölüm.

m. (31b/14)

[= 1]

maşā'if: <Ar. Sayfiyeler, yazlıklar, yazın oturacak yerler.

m. (13b/4)

[= 1]

maşba'a: <Ar. bk. maşba'a

m. (39a/3)

m. + ınuñ (39a/3)

[= 2]

maşba'a: <Ar. 1. Şezātın başında her iki tarafında olan şey, çıkıntı. 2. Parmakla dokunmak.

m. (30a/10), (30a/14), (90a/5), (90a/6)

m. + nuñ (39b/7)

[= 5]

maşfah: <Ar. Gözlerden burun ucuna kadar olan yumuşakça kemik.

m. (27a/12), (27a/13)

[= 2]

maşlahat: <Ar. 1. İş, emir, husus, madde, keyfiyet. 2. Ehemmiyetli iş. 3. Barış, dirlik düzenlik.

m. + ına (203b/6)

[= 1]

maşrûf: <Ar. 1. Sarf olunmuş, harcedilmiş. 2. Çevrilmiş, döndürülmüş.

m. + olub (3a/6)

[= 1]

maşrûr: <Ar. Dar ve küçük tırnak.

m. (31a/3), (31a/5)

[= 2]

maşûn: <Ar. 1. Saklanmış. 2. Sıyânet olunmuş, korunmuş, korunan. 3. Salim, sağlam.

m. + dur (203b/1), (212a/12)

[= 2]

mā-taht: <Ar. Alt, altta, altta bulunan nesne.

m. + ıdur (34a/4)

[= 1]

maṭ'am: <Ar. 1. Taam edilecek, yemek yenilecek yer, yemek odası. 2. Yenilecek yemek. 3. Hayvanın boğazı.

m. + ı (89a/6)

[= 1]

maṭar: <Ar. Yağmur.

m. (14a/11)
[= 1]

maṭbūʿ: <Ar. 1. Tab'olunmuş, basılmış [kitap, gazete]. 2. Hoş, lâtif, makbul, güzel.
m. (75a/14), (75b/7)
m. + olsa (75a/16), (75b/2)
[= 4]

maṭlûb: <Ar. 1. Talebedilen, istenilen, aranılan şey. 2. Alacak.
m. (143a/10)
m. + a (202a/7)
[= 2]

matrak: <Ar. 1 . Mıtrak. 2 . Meğnek, sopa. 3 . Mızrak. 4. Tokmak. 5. Çekiç.
m. + lar (82a/12)
[= 1]

maṭrede: <Ar. 1. Uzaklaştıran, ırak eden. 2. Boğum boğum olan kamyştan yapılan mızrak.
m. (16a/4)
[= 1]

maʿṭûf: <Ar. 1. Eğilmiş, bir tarafa doğru çevrilmiş. 2. Birine isnâd olunmuş, yöneltilmiş.
m. (3a/6)
m. + olur (15b/14)
[= 2]

maymun: Dört ayaklı, iki ayağı üzerinde de yürüyebilen, ormanda toplu olarak yaşayan, kuyruklu hayvan, primat.
m. (175b/14), (57b/9)
[= 2]

maʿyûb: <Ar. 1. Ayıplanmış; ayıplanan. 2. Bir eksiği, kusuru olan.
m. (115b/8)
[= 1]

maẓarrat: <Ar. Zarar, ziyan; zarar verme, dokunma.
m. (21a/12)
[= 1]

maẓarrat-ı def: <Ar. Zararların defî.
m. + i (201b/12)
[= 1]

maẓhar- ı cûd u kerem: <Ar. Cömertliğin görüldüğü, çıktığı, nail olduğu yer.
m. (3b/9)
[= 1]

maẓhar-ı envâʿ-yi âşâr: <Ar. Çeşitli izlerin görüldüğü yer.
m. + eyledi (201b/3)
[= 1]

maẓhar-ı vech-i cûdâ: <Ar. + Far. Parça parça olmuş, ayrılmış yüzlerin çıktığı yer.
m. (3b/10)
[= 1]

maẓleme: <Ar. Zulüm, can yakma, haksızlık.
m. + yi (207b/10)
[= 1]

maẓlûm: <Ar. Zulüm görmüş.
m. (202a/9)
[= 1]

maẓlûme: <Ar. Mazlûmun müennesi. [mazlûm = 1. Zulüm görmüş. 2. Halim selim, sakin, sessiz (insan veya hayvan).]
m. + olan (207a/16)
[= 1]

maẓlûmiyyet: <Ar. 1. Mazlûmluk, zulüm görmüşlük. 2. Sessizlik, yavaşlık.
m. + lerine (207a/13)
[= 1]

maẓmūme: <Ar. "maẓmūm" 1. Zamme ile, ötre ile okunan, ötreli. 2. Zammolunmuş, ilâve olunmuş,

m. + oldukları (197a/3)

[= 1]

maẓmūn: <Ar. 1. Ödenmesi lâzım gelen şey. 2. Mânâ, kavram. 3. Nükteli, san'atlı, ince söz.

m. + ı (212a/11)

[= 1]

māzū: <Far. 1. Mazı, servi cinsinden, gövdesi düz ve dipten dallanan bir süs ağacı ve bunun kozalağı olup tabaklıkta kullanılır (*Thuya*). 2. Mazı böceği denilen bir haşere.

m. (126a/3)

[= 1]

mebāhāt: <Ar. "mübāhāt" Övünme.

m. + eder (170b/14)

[= 1]

meblağ: <Ar. Para, akçe.

m. + ını (42b/16)

[= 1]

mebrūd: <Ar. Soğumuş, soğuk.

m. (208b/8)

[= 1]

mebṭūn: <Ar. Ölümü intâceden ve -Buhârî-i Şerîfdeki bir hadîse nazaran- tutulana hükmen şehit sayılan salgın dizanteri.

m. (101a/8)

[= 1]

mecālīs: <Ar. 1. Meclisler, toplantılar, toplantı yerleri, (bkz: meclis). 2. Köşkler.

m. + de (209a/5)

m. + ine (34b/10)

m. + lere (211a/7)

m. + ünden (151b/1)

[= 4]

mecārī: <Ar. Su yolları, akıntı yerleri, su yatakları.

m. + sine (110b/15)

[= 1]

mecārī-yi dumū: <Ar. Göz yaşlarının aktığı yer.

m. + uñ (38a/14)

[= 1]

mecbūle: <Ar.1.Yaratılmış.2. Yaratılışında bir hal ve sıfat bulunan. [Arapçada "yaradılışı iri olan" mânâsı vardır]

m. + dür (86b/11)

[= 1]

mecma: <Ar. 1. Toplanılacak yer. 2. Kavuşulan yer, nokta.

m. + ıdur (24b/10)

[= 1]

mecrā: <Ar. 1. Suyun cereyan ettiği, aktığı yatak, su yolu, akıntı yeri. 2. Bir işin gidiş, oluş yolu.

m. + sı (194a/7), (194a/9), (31b/16), (99a/14)

m. + sıdur (26a/15)

m. + sında (180b/9), (185b/5)

m. + sından (192a/15)

m. + sını (199a/5)

[= 9]

mecrā-yı dumū: <Ar. Göz yaşlarının gidiş yolu, akış yolu.

m. (36b/12)

[= 1]

mecrā-yı ta'ām: <Ar. Yemeklerin gidiş yolu.

m. (112b/13), (38b/11)

[= 2]

mecrā-yı tarīk: <Ar. Yolların gidişatı, yönü.

m. + den (199a/16)

[= 1]

mecrûh: <Ar. 1. Cerholunmuş, yaralanmış, [bu mânâda c. mecrû-hîn]. 2.Huk. inandırıcı sözlerle çürütülmüş [fikir, mevzu', dâva].

m. + a (202a/7)

m. + laruḡ (22a/8)

m. + etmekde (202a/10)

[= 3]

me'cûr: <Ar. 1. Ecr ve sevabı verilmiş olan. 2. Kiraya verilen [şey].

m. + olur (207b/11)

[= 1]

medâr: <Ar. Bir şeyin döneceği, devredeceği, üzerinde hareket edeceği yer, etrafında dönülen nokta.

m. (31a/9)

m. + olsun (4a/12)

[= 2]

medd: <Ar. 1. Uzatma, çekme. 2. Yayma, döşeme. 3. Süre, sınır.

m. (16b/12)

m. + inüḡ (192b/13)

m. + edesin (140b/2)

m. + édüb (137a/8)

m. + etmekde (187a/14)

[= 5]

medd-i bu'd: <Ar. Uzun medd, uzun uzatma.

m. + uyla (38a/11)

[= 1]

medfen: <Ar. Defnolunacak yer, mezar, kabir.

m. + ümdür (15b/13)

[= 1]

medh: <Ar. Övme, birinin iyi şeylerini söyleme.

m. + eyledi (21b/16), (5b/11)

m. + eylediler (215b/14)

m. + eder (14a/3)

[= 4]

medh-i çâr-yâr-ı güzîn: <Ar. + Far. Hz. Muhammed'in başlıca dört dostu(Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali)nun övülmesi.

m. (3b/15)

[= 1]

medhal: <Ar. 1. Dâhil olacak, girecek yer, kapı, antre. 2. Başlangıç. 3. Giriş.

m. + i (195a/4), (205b/2)

m. + idür (25a/6)

[= 3]

medîne: <Ar. Arabistan'da bir şehir.

m. + ye (6b/13), (8b/12), (8b/13), (8b/8)

[= 4]

medma': <Ar. 1. Göz. 2. Gözyaşı.

m. + ıdur (26a/1)

[= 1]

mefâşıl: <Ar. Oynak yerleri, eklemler.

m. (34a/5)

m. + a (108b/2)

m. + da (101a/1), (108a/12), (108a/13), (108b/12), (108b/13), (115b/14)

m. + dan (198a/13)

m. + ı (112b/6), (113a/3), (198a/10), (34a/10), (34a/12), (34a/6), (34a/9), (67a/9), (74a/15), (75a/16), (86b/16), (99b/5)

m. + ıdur (34a/4)

m. + ın (177a/11)

m. + ında (15a/10), (38a/6)

m. + uḡ (106a/4), (198a/10), (198a/8), (24a/1), (24b/2), (24b/4)

[= 31]

mefâtiḥü'l-cennet: <Ar. Cennetin anahtarları.

m. (170b/14)
[= 1]

mefrak: < Ar. Başın tepesi, tepe kısmı.
m. (77a/5)
[= 1]

meflül: < Ar. Adale, kas.
m. (28a/8)
[= 1]

mefs: < Ar. "mefes" Bulantı.
m. (112b/6), (123a/3)
[= 2]

meger: < Far. Fakat, ancak, yalnız.
m. (186a/10), (191a/10), (216a/14),
(81a/3)
[= 4]

meğerkim: < Far. + T. Meğerki.
m. (11a/4), (137a/13), (147b/9), (153a/9),
(178a/10), (178a/3), (197b/9), (204a/15),
(57a/1), (57b/3), (74a/14), (77b/9),
(82b/15), (8a/16), (8b/14)
[= 15]

mehāret: < Ar. Mâhirlik, ustalık, becerikli, el
uzunluğu.
m. (42b/16)
[= 1]

mehārī: < Ar. "mihār" Taylar, dişi at yavrusu.
m. + nūḡ (87b/15)
[= 1]

mehdī: < Ar. 1. Hidâyete eren, doğru yolu tutan.
2. İmâm-ı Mehdî. [Şîhlerin itikadına göre
yaşamakta olup kıyameti beklemektedir; sâhib-üz-
zemân].
m. (209b/8), (210a/16), (210a/17),
(210b/5)
m. + nūḡ (209b/1), (209b/6)

[= 6]

mehîb: < Ar. 1. Azametli; korkunç. 2. Arslan.
m. (148b/2), (34b/12), (58a/2)
[= 3]

mehl: < Ar. Vâde, vakit verme, bir işi muayyen bir
zamana kadar bırakma.
m. (171a/6)
[= 1]

mehür: < Ar. Beşinci aynını tamamlamış altıncı
ayında olan at yavrusuna verilen isim.
m. (42a/8)
[= 1]

mehvîre: < Ar. İçi ve dışı etrafı kuru olan kulak.
m. (25a/14)
[= 1]

mekân: < Ar. Yer.
m. + a (122a/2)
m. + da (40a/13)
m. + ına (153b/11)
m. + ları (214a/17)
m. + larına (12a/17)
m. + uḡdan (151a/16)
[= 6]

mekāsib: < Ar. Kastedilen, kazanılan yerler,
kazanç yerleri, kazançlar.
m. + e (108a/3)
[= 1]

mekdem: < Ar. Pazı ile göğüs etidir.
m. (29b/6)
[= 1]

mekîn: < Ar. 1. Temekkün eden, oturan, yerleşen.
2. Vakarlı, temkinli, vakar, iktidar sahibi.
m. + e (40a/7)
[= 1]

mekke: <Ar. Kabe'nin olduğu şehir.

m. (211a/13)

m. + de (6b/13), (93b/3)

m. + den (8b/12), (8b/7)

[= 5]

mekr: <Ar. 1. Hile, düzen, dubara. 2. Hile ile aldatma, maksadından vazgeçirme [birini].

m. + i (7b/9)

m. + inden (20a/15)

[= 2]

mekremet: <Ar. Cömertlik, ağırlama, saygı, kerem, şeref, onur.

m. (207b/9)

[= 1]

mekrüh: <Ar. 1. Harbde olan şiddet, musibet, bela, zorluk. 2. İğrenç, tiksinti veren. 3. Yapılması şeriatçe hoş görülme hal.

m. (24b/4), (34b/2), (43a/4)

m. + a (43a/3)

m. + dan (20a/7)

m. + dur (23a/10), (23a/8), (23a/9),
(39b/14), (39b/16), (39b/17), (40a/2),
(57b/14), (57b/17)

m. + olan (19a/16)

[= 15]

mekşüb: <Ar. 1. Birine saldırmak için hamle yapmak, saldırmak. 2. Melül olmak.

m. (78b/16)

[= 1]

meksür: <Ar. Kesrolunmuş, kırılmış.

m. + ola (90b/2), (90b/3)

[= 2]

meksüve: <Ar. "kisve" Giyinik, giyim, ton.

m. + dür (17a/2)

[= 1]

me'külât: <Ar. Yiyecekler.

m. + dan (97a/8)

[= 1]

melâ'-yî a'lâ: <Ar. Büyük cemaat.

m. (1b/8)

[= 1]

melâh: <Ar. Beyaza çalan mavi renk.

m. (56b/2)

[= 1]

melâhat: <Ar. Güzellik, yüz güzelliği.

m. + ıyla (38a/15)

[= 1]

melâm: <Ar. Zemmolunmuş, çekiştirilmiş.

m. (31a/2)

[= 1]

melâmet: <Ar. Ayıplama, kınama; azarlama, çıkışma.

m. + eylediler (211b/16)

m. + inden (8a/9)

m. + eden (8a/9)

[= 3]

melâ'ike: <Ar. Melekler.

m. (11a/11), (189b/7)

m. + ye (170b/14)

[= 3]

melce': <Ar. İltica edecek, sığınacak yer.

m. (11b/3)

[= 1]

meleḥâ: <Ar. Bulut ve tuz gibi beyaz renkteki göz bebeği.

m. (26a/2), (26a/5)

[= 2]

melek: <Ar. Tanrı ile insan arasında aracılık yaptığına ve nurdan olduğuna inanılan manevi varlık.

m. (12b/13)

m. + ler (10b/14), (10b/8)

[= 3]

melekūt: <Ar. 1. Hükümdarlık, saltanat, azamet.
2. Ruhların ve meleklerin âlemi.

m. (201a/11)

[= 1]

melḥ: <Ar. Hayvanların ayağında görülen eğrice denilen bir hastalık.

m. (100b/14)

[= 1]

me'lif: <Ar. ma'lef, ot ve saman gibi hayvan yemi konan yer, samanlık.

m. + leri (13b/5)

[= 1]

melik: <Ar. Pâdişâh, hakan, hükümdar

m. (131a/5), (202a/15), (202b/17),
(208b/13), (214a/16), (214b/2), (74a/14)

m. + den (205a/17)

m. + ola (214b/2)

m. + üñ (202a/12), (205a/4), (207b/9)

[= 12]

melik-i kerīm: <Ar. Soylu, cömert padişah.

m. + dür (215b/15)

[= 1]

melik-i 'azīmü's-şān: <Ar. Şanlı, büyük padişah.

m. (202b/14)

[= 1]

melik-i serī'ü'z-zevāl: <Ar. Çabuk kaybolan, süreksiz padişah.

m. (201a/15)

[= 1]

me'lūf: <Ar. Ülfet edinilmiş, alışılmış, alışmış; huy edilmiş.

m. + ola (78b/2)

[= 1]

me'lūfe: bk. me'lūf

m. (93b/7)

[= 1]

melül: <Ar. 1. Melâlli, usanmış, bıkmış, bezmiş.
2. Mahzun ve acıklı, mahzun.

m. + olmaya (133a/7)

m. + olur (78b/16)

[= 2]

memdūḥ: <Ar. Medholunmuş, övülmüş; övülecek.

m. + dur (17a/12)

[= 1]

me'men: <Ar. 1. Emîn, güvenilir, sağlam yer. 2. Sığınılacak yer.

m. + olan (23a/1)

[= 1]

memleket: <Ar. Bir devletin egemenliği altında bulunan toprakların bütünü, ülke.

m. (202b/12)

m. + e (202b/12)

m. + i (3a/9)

m. + inde (202a/8)

m. + üñ (203b/1)

[= 5]

memleket-i taht: <Ar. Memleketin altı, içi.

m. + ında (204a/7)

[= 1]

memsūḥ: <Ar. Mesholunmuş, el ile sıvanmış.

m. + ola (90a/2), (90b/10)

[= 2]

memt: <Ar. Böğrün ortasında bulunan türlü kıllar.

m. (32a/13), (32b/3)
[= 2]
me'mūn: < Ar. Emin bulunan, korkusuz, tehlikesiz, sağlam.

m. + ola (187a/6)
[= 1]

me'mūr: < Ar. Emredilen ,çalışan.
m. + dur (203a/11)
[= 1]

memvīre: < Ar. Atlarda bulunan bir kulak şekli.
m. (25a/8)
[= 1]

memzūc: < Ar. 1. Mezcolunmuş, karıştırılmış, karışmış, karışık.
m. (116b/6)
[= 1]

men': < Ar. Yasak etmek, durdurmak, bırakmamak.

m. (187a/1), (187a/4), (203a/8)
m. + eyle (140b/6), (147a/1), (83a/4)
m. + i (139b/1)
m. + olunmuşlardır (210b/15)
m. + éde (187a/16), (91a/1), (91a/1), (91a/1)
m. + edemez (178a/14)
m. + éder (102b/14), (102b/6), (102b/9), (108b/1), (109b/7), (119a/7), (177a/8), (178a/11), (187a/11), (187b/15), (194a/12), (200b/8), (206a/12), (212b/1), (216a/15)
m. + éderdi (210b/9)
m. + éderin (15b/6)
m. + éderlerdi (205b/4), (205b/5), (205b/8)
m. + éderse (140b/12), (41a/3), (41a/6), (41a/8)

m. + édersin (210b/10)
m. + édesin (124a/6), (140b/16), (94b/3)
m. + étmege (147a/1)
m. + etmek (102b/5), (203a/1), (95a/6)
m. + etmekde (145b/16)
m. + etmektür (100b/5), (100b/6)
m. + étmesi (102b/12)
m. + étmeye (202b/17)
m. + étmezse (41a/4)
m. + yokdur (154b/11)
[= 52]

menāfi': < Ar. Menfaatler, yararlar, çıkarlar.
m. + dendür (57b/11)
m. + e (207b/6)
m. + i (21b/7)
[= 3]

menāfis: < Ar. Yassı burun.
m. + i (38a/11), (89a/11)
[= 2]

menāzil: < Ar. Menziller, duraklar, konak yerleri.
m. (107b/5), (77a/13)
m. + i (197b/13)
[= 3]

menba'-yī 'ilm: < Ar. İlmin kaynağı.
m. (4a/4)
[= 1]

menbet: < Ar. Otlak, çayır.
m. + i (38b/8)
[= 1]

menbit: < Ar. Asıl, kök, menba, bitme yeri.
m. + idür (24b/10)
m. + inüñ (38b/2)
[= 2]

menbitü'z-zeneb: <Ar. Kuyruğun bittiği yer, kök, kuyruk kemiği.

m. (17a/10)

[= 1]

mene'at: <Ar. Zorluk, güçlük.

m. (13a/5), (154b/11)

[= 2]

menfa'at: <Ar. Çıkar.

m. (185b/2), (207b/8)

m. + i (118b/11), (190a/7), (9b/3), (9b/3)

[= 6]

menfes: <Ar. Nefes deliği, nefes alacak yer.

m. + i (36b/1)

[= 1]

menfūs: <Ar. Doğurulmuş, doğan, nefes verilmiş.

m. + olan (202a/4)

[= 1]

meni: < Ar. Dölsuyu, belsuyu, sperma.

m. (112a/11)

[= 1]

menkal: <Ar. Tırnağın içteki birleşeceği, toplanacağı yer, tırnağın içi.

m. (30b/14), (30b/3)

[= 2]

menkıb: <Ar. Göbeğin kıl bittiği ön kısmı.

m. (32a/11), (32a/14)

[= 2]

menkib: <Ar. Omuz ile kol kemiğinin birleştiği yer.

m. (142a/1), (142a/3), (16a/9), (178b/2)

m. + inji (135b/3)

m. + ola (186a/8)

[= 6]

menkib-i eyser: <Ar. Sol taraftaki omuz ve kol kemiğinin birleştiği yer.

m. (186a/5)

[= 1]

mensec: <Ar. bk. Mensic

m. (28b/10)

m. + inde (57b/4)

m. + üñ (28b/10)

[= 3]

mensic: <Ar. Boyun ile kürek arası yer; omuz başının altı. "nesc" doku, dokuma.

m. (27b/10)

m. + inde (110b/8)

[= 2]

mensüb: <Ar. Bir kimseye, bir şeye nisbeti olan, bir şeye ilgisi bulunan.

m. + ını (20a/6)

m. + olan (190a/3), (200b/13), (204b/14)

[= 4]

menşür: <Ar. Kişi adı.

m. + dan (209b/14)

[= 1]

me'nūs: <Ar. Ünsiyet olunmuş, alışılmış; alışık.

m. + eyle (82a/13)

m. + ola (148a/6), (217a/2)

m. + olub (203b/10)

[= 4]

me'nūse: <Ar. Ünsiyet olunmuş, alışılmış; alışık.

m. + olur (138a/8)

[= 1]

menzil: <Ar. 1. Ev, ikametgah. 2. Mola yeri.

m. (210b/4)

m. + e (23b/12)

m. + lere (77a/5)

[= 3]

menzile: <Ar. (Menzilet) 1. Derece, rütbe, yükseklik derecesi, (bkz: paye). 2. İnecek yer, konak yeri; ev; hâne.

m. + sinde (90a/4)

m. + sindedür (106a/10), (169b/10),
(189b/10), (33b/17)

[= 5]

menzū'ü'l-ḥuşye: <Ar. Hayaların kopması.

m. (32b/11)

[= 1]

merābī: <Ar. 1. Orta boylu, ortalama. 2. "merābī" Hayvanlara yük yüklemekte kullanılan ahşaptan yapılmış semer.

m. + i (67a/10)

[= 1]

merāret: <Ar. Acılık, tatsızlık.

m. (113b/9)

[= 1]

merātīb: <Ar. Rütbelere, derecelere.

m. + in (130b/12)

m. + inün (205b/12)

[= 2]

merba: <Ar. Şane ile (bileğin arkasında bulunan uzun kıllar.) ümm-i kardān(Tırnak ile atın bileği arkasında bulunan uzun kıllar arasındaki yer.) arasında olan uzun kıllardır.

m. (30b/2), (30b/6)

[= 2]

merbūt: <Ar. 1. Rapto-lunmuş, bağlanmış, bağlı. 2. Ulaşmış, bitişmiş, bitişik. 3. İliştirilmiş, eklenmiş. 4. Bağlı, (bkz: vâbeste)

m. + ola (22b/12)

[= 1]

merc-i aḥzār: <Ar. Yeşil ot.

m. + a (41b/4)

[= 1]

mercī: <Ar. 1. Rücû edilecek, dönülecek yer. 2. Müracaat olunacak, başvurulacak yer, kimse.

m. + i (186a/7), (186a/9), (29a/16)

m. + idür (31b/6)

m. + ine (29a/15)

m. + leri (31a/9)

[= 6]

mercī'-ileyh: <Ar. Rücü edilecek, dönülecek adam.

m. (186a/4)

[= 1]

mercimeg: bk. mercimek

m. + i (119b/5)

[= 1]

mercimek: <Far. Baklagillerden, beyaz çiçekli bir tarım bitkisi.

m. (214a/2)

[= 1]

mercū: <Ar. 1. Umulan. 2. Rica olunan, [aslı "mercûv" dur].

m. + olur (207b/12)

[= 1]

merda'a: <Ar. Nāhız (pazının başında bulunan et.) tarafında bulunan bir et.

m. (29b/6)

[= 1]

merdekū: <Far. Pembe veya beyaz çiçekli kuvvetli kokulu bir bitki (*Origanum Majorana*).

m. + ı (123a/8)

[= 1]

meren: <Ar. Boynun derisine iç taraftan değen (darb olunan) şey.

m. (27b/9), (28a/4)
[= 2]

merğüb: <Ar. 1. Rağbet edilmiş, beğenilmiş, herkesçe sevilip aranılmış. 2. İstenilen, sevilen.
m. (20a/7)
[= 1]

merhamet: <Ar. Bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntü, acıma.
m. (91a/4)
m. + eyledi (210b/12)
m. + êtdüm (37b/17)
[= 3]

merheka: <Ar. Ortalama uzunluğa sahip boyun.
m. (27b/3), (27b/6)
[= 2]

merhem: <Ar. Deriye sürülerek kullanılan, içinde birçok etkili madde bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız ilaç.
m. + ola (116a/8)
m. + êdesin (126a/5)
[= 2]

merî: <Ar. Mide ile gırtlak arasında bulunan yemek borusu.
m. (31b/16)
[= 1]

merk: <T. Nüsûrun (Tırnağın sağı ile solu arasında çekirdeğe benzer şey.) yarası, çıban yangısı.
m. + idür (30b/14)
[= 1]

merkel: <Ar. Binicinin ayağının ata değdiği yer.
m. (31a/16), (31b/5)
[= 2]

merküz: <Ar. (“rekz” kökünden hareketle) Tepilen, tepindirilen, koşturulan hayvan.

m. + olub (19b/5)

[= 1]

mersen: <Ar. Burun üstünde uyanın damak yeridir.

m. (26a/17), (26b/1)

[= 2]

mersin şuyı: <Rum. + T. Mersin ağacı bitkisinin suyu.

m. (123a/8)

[= 1]

mersin yağı: <Rum. + T. Mersin ağacı bitkisinin yağı.

m. (123b/13)

m. + n (119b/1)

[= 2]

mersin yaprağı: <Rum. + T. Mersin ağacının yaprağı.

m. + ndan (123b/15), (124a/2)

m. + nı (119b/6)

[= 3]

mertebe: Derece, rütbe.

m. (132a/1)

m. + sidür (132a/2)

m. + sinde (213b/5)

m. + sinden (132a/1), (213b/5)

m. + ye (204a/12)

[= 6]

meryem ağacı: <Ar. + T. Meryem ağacı.

m. + nuğ (124a/15)

[= 1]

merzât: <Ar. Rızâ, razı olma, hoşnutluk.

m. + ını (6a/11)

[= 1]

merzencüs: < Ar. Mercanköşk, sıçankulağı [otu].

m. + dan (116a/15)

[= 1]

mesāfe: < Ar. Uzaklık, aralık.

m. + yi (108a/3), (23b/11)

[= 2]

mesāfe-yi baʿīde: < Ar. Uzak mesafe.

m. + de (19b/6)

[= 1]

mesāʾil: < Ar. Meseleler.

m. + inün (3a/15)

[= 1]

meşāne: < Ar. Sidik kavuğu.

m. + yi (122a/10)

[= 1]

mescid: < Ar. Genellikle minaresiz ve minbersiz küçük cami.

m. + de (10b/16)

[= 1]

meşelā: < Ar. Mesela bağlacı.

m. (24a/4), (24a/7), (82b/16)

[= 3]

mesh: Abdest alırken ıslak eli başa ve meste sürme.

m. + edesin (216b/15), (216b/7)

[= 2]

meslek: < Ar. Belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş.

m. + idür (33b/5)

m. + lerini (207b/16)

[= 2]

meşneyn: < Ar. Atın arkasında et ve sinirden beliren şey.

m. (28b/13), (29a/5), (29a/6)

[= 3]

mesrūr: < Ar. Sürurlu, memnun, sevinmiş; meramına ermiş.

m. (73b/14)

m. + ola (73a/9)

[= 2]

mess: < Ar. 1. Çiğnemek, dokunmak. 2. Tadı acı ile tatlı arasında olan su.

m. + in (81b/10)

m. + étmesün (170b/5)

[= 2]

mesʿul: < Ar. 1. Suâl olunmuş, kendisinden sorulmuş. 2. Sorumlu.

m. (203a/10)

m. + olur (203a/4)

[= 2]

meşāʿir: < Ar. "eşâʿir" turnak altındaki et.

m. + i (34a/6)

[= 1]

meşakkat: < Ar. Zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.

m. (107b/7), (72b/13), (74a/4), (78a/3)

[= 4]

meşʿar: < Ar. bk. Meşāʿir.

m. + dur (34a/7)

[= 1]

meşeş: < Ar. 1. Ayakta çıkan, kabaran bir şey, mühre. 2. bk. Cerdīd.

m. (104b/1), (106a/10), (106a/16), (83b/5), (83b/5)

[= 5]

meşgale: < Ar. Uğraşılan şey, iş güç.

m. (132b/15)
m. + dūr (176b/2)
[= 2]
meşgūl: < Ar. Bir işle uğraşan, iş görmekte olan.
m. + eyleye (138b/7)
m. + ol (20a/15)
m. + ola (146a/12)
m. + oldılar (190a/4)
m. + olsa (138b/11)
m. + olub (149a/11), (202a/8)
m. + olur (200b/7)
m. + éde (138b/6)
[= 9]
meşgūle: bk. meşgūl
m. + dūr (179a/8)
[= 1]
meşhūd: < Ar. Gözle görülmüş, görülen.
m. + larını (1b/12)
[= 1]
meşhūr: < Ar. Şöhretli, tanınmış, ünlü.
m. (90a/4)
m. + dur (22b/7)
[= 2]
meşiş: < Ar. bk. Meşēš.
m. + dūr (104b/11)
[= 1]
meşk: < Ar. Alışmak, öğrenmek için yapılan çalışma; alışma, alıştırma
m. (191b/12)
[= 1]
meşkūk: < Ar. Yarılmış, yarık.
m. (112a/14)
[= 1]

meşrūh: < Ar. 1. Şerh olunmuş, açıklanmış. 2. Uzun uzadıya anlatılan.
m. (203b/16), (35a/3)
[= 2]
meşy: < Ar. Yürüme.
m. (186b/2)
m. + i (86b/9), (87b/6)
m. + üñ (86a/13), (86b/12)
[= 5]
metā': < Ar. 1. Satılacak mal, eşya. 2. Sermâye, elde bulunan varlık.
m. + ı (9b/2), (9b/3)
[= 2]
meţālib: < Ar. Dilek, isteme, talep etme.
m. + i (197b/10)
[= 1]
metānet: < Ar. Metinlik, sağlamlık, muhkemlik; sağlam; kuvvetli olma, dayanıklılık.
m. (204a/14)
m. + den (203a/17), (203b/5)
[= 3]
metni: < Ar. Cānibeynden sırtı çeviren, kaplayan şey.
m. (17b/5)
[= 1]
me'ūnet: < Ar. 1. Ölmeyecek kadar yiyecek, içecek. 2. Zahmet, meşakkat, sıkıntı.
m. (133a/3)
m. + i (21b/17)
[= 2]
me'vā: < Ar. Yurt, mesken, yer, makam, sığınacak yer.
m. (11b/3)
m. + dūr (8b/2)

[= 2]

mevâtin: < Ar. Yurtlar, yurtlandırılmış, şenlendirilmiş, bayındır yerler.

m. (170a/14)

m. + ında (204a/8)

[= 2]

mevâzi': < Ar. Mevziler, yerler, mekanlar, durumlar, seviyeler.

m. (108a/15)

m. + da (108a/16), (194a/6), (195b/17)

m. + ı (74b/4)

m. + ın (136b/1)

[= 6]

mevâzi'-yî hâbse: < Ar. Kötü mevziler, mekanlar.

m. + de (104b/6)

[= 1]

mevc: < Ar. Dalga, kabarma, inip çıkma.

m. (79a/15)

[= 1]

mevcüd: < Ar. Var olan şeyler.

m. + dur (7a/14)

m. + ola (58b/1)

m. + olur (197b/12)

[= 3]

mevcüdât-ı 'ulviyye: < Ar. Ulu, yüce varlıklar.

m. (1b/6)

[= 1]

mevfür: < Ar. Çoğaltılmış, çok, bol.

m. + edüb (2b/6)

[= 1]

mevlâ: < Ar. Tanrı, Allah.

m. + ları (7a/9)

[= 1]

mevlüd: < Ar. 1. Yeni doğmuş [çocuk]. 2. Mevlid.

m. (115b/7)

m. + dur (106a/13)

m. + olan (106a/13)

[= 3]

mevrid-i feyz-i lem-yezel: < Ar. Bâkî olan feyzinin varacak yolu.

m. + eyledi (1b/2)

[= 1]

mevşil: < Ar. Kavşak, kavuşacak yer; ek yeri. [Irak'da bir şehir adı olan Musul kelimesinin aslıdır]

m. + indendür (30a/4)

[= 1]

mevt: < Ar. Ölüm; tas. benliği öldürme.

m. (124b/1), (14b/14), (15b/13)

m. + den (19b/14)

m. + e (19b/15), (19b/8)

m. + i (14a/14), (15b/6)

m. + inde (176a/1)

[= 9]

mevşin: < Ar. Tevattun edilen, yerleşilip oturulan, yurd edinilen yer.

m. (195b/2)

m. + da (147b/6), (155a/16), (180b/17)

m. + larında (170b/4)

[= 5]

mevt-i mü'eccel: < Ar. Ertelenmiş, zamanı ileriye bırakılmış ölüm.

m. + den (14b/15)

[= 1]

mevzi': < Ar. Bir şey konulacak yer, yer.

m. (105b/4), (175b/4), (175b/4), (181b/1), (77a/3), (96a/3)

m. + de (105b/3), (136a/15), (143a/5),
(147a/8), (155a/12), (16b/14), (172b/8),
(192b/9), (39b/15), (95b/5)

m. + dūr (30b/8), (90a/8)

m. + e (123b/16), (166b/5), (67b/10)

m. + i (104a/2), (41b/5)

m. + idūr (105a/17)

m. + ije (147a/7)

m. + inde (117b/16), (140b/15), (143a/6),
(151a/10), (151a/11), (153a/7), (153a/8),
(181b/16), (190b/17), (195a/10),
(195b/16), (57b/12), (84b/6)

m. + inden (118b/12), (145a/3), (24a/11)

m. + ine (168b/11), (28a/7), (55b/15)

m. + lerine (208a/8)

m. + üñ (93b/16)

[= 46]

mevzi^c-yi aher: < Ar. Diğer yer.

m. + den (167a/7)

m. + e (136a/15)

[= 2]

mevzi^c-yi rükūb: < Ar. Binme, biniş yeri.

m. + da (181b/12), (181b/5)

[= 2]

mevzi^c-yi vāsi^c: < Ar. Geniş, enli, yer.

m. + de (94a/11)

[= 1]

meyāmin: < Ar. 1. Uğurlar, bereketler,
mutluluklar. 2. Sağ taraf.

m. (30b/15)

m. + i (30b/13)

m. + ine (153b/3)

[= 3]

meyāsir: < Ar. 1. Zenginlikler. 2. Sol taraf.

m. + i (30b/13)

m. + idūr (30b/15)

[= 2]

meydān: < Ar. Alan, saha.

m. (137a/2), (15b/12), (182b/16), (188a/4),
(188b/2), (19b/12), (5a/3)

m. + a (134a/10), (136b/9), (137b/10),
(13a/5), (151a/1), (182b/11), (28a/11),
(36a/9), (58b/13), (58b/14), (5a/3), (5b/8),
(71a/10), (80b/14), (87b/7)

m. + da (136a/17), (136b/1), (13a/4),
(19b/2), (36a/11), (36a/13), (36b/3),
(5a/4), (67a/15), (74a/11), (75b/16),
(8a/17)

m. + dan (185b/11)

m. + ı (182b/13), (187a/4)

m. + ıñ (136a/15)

m. + ına (204b/10)

m. + ında (137b/8), (15b/8)

m. + lar (133a/1)

m. + larda (131b/13), (147b/12),
(177b/16), (42b/9)

m. + lardan (42b/10)

m. + uñ (136b/3), (148b/3), (156b/9),
(166b/1), (182b/14), (182b/16), (188a/1),
(188a/2), (70b/12), (71b/13)

m. + uñda (156b/7)

[= 59]

meydāna oku- : < Ar. + T. Meydana çağırarak,
davet etmek.

m.-rsa (58b/13)

[= 1]

meydān-ı dār: < Ar. Dar meydan.

m. (2a/11)

[= 1]

meydān-ı zuhūr: Görünen, belli olan meydan.

m. + a (130b/15)
 [= 1]
meyelân: < Ar. 1. bk. meyl. 2. Eğinim.
 m. + ından (198b/14)
 m. + uña (182b/5)
 [= 2]
meyesser-i şedîd: < Ar. Şiddetin kolaylaştırılmış, hafifletilmiş hali.
 m. (79a/2)
 [= 1]
meyl: < Ar. 1. Ortadan bir tarafa eğik olmak. 2. İstek, yönelme, arzu. 3. Sevme, tutulma, aşık olma.
 m. (131a/5), (131b/17), (186a/11), (202a/6), (56a/14), (77b/1)
 m. + eylediler (190a/10)
 m. + eylese (134a/7)
 m. + i (134a/5)
 m. + inden (97b/17)
 m. + ola (151b/1)
 m. + eder (106b/11), (108b/13), (111b/16), (112a/10), (34b/12)
 m. + ederse (184a/1)
 m. + edersin (153b/3)
 m. + edesin (182b/4), (183a/3)
 m. + edüb (107b/12)
 m. + ét (155a/7)
 m. + étmegile (204b/1)
 m. + étmekden (107b/15), (97b/17)
 m. + étmeye (77a/15)
 m. + étmez (134a/2)
 m. + étse (40b/17)
 [= 28]
meym: < Ar. Göbek damarı.
 m. (32a/12), (32a/15)

[= 2]
meymenet: < Ar. Bereket, saadet, mutluluk, uğurluluk.
 m. (12a/2)
 [= 1]
meysere: < Ar. 1. Zenginlik. 2. Aşk. sol cenah, ordunun sol kanadı.
 m. + nün (183b/13)
 [= 1]
meyye: < Far. Bitkilerde çiçeğin döllenmesinden sonra yumurtalığın gelişmesiyle oluşan tohumları taşıyan, genellikle yenebilen organ, yemiş.
 m. + lerinden (210b/15)
 [= 1]
meyyit: < Ar. 1. Ölmüş. 2. Çok zayıf [kimse].
 m. (207a/10), (23a/4)
 [= 2]
mezākīr: < Ar. "zeker" Erkeklik organı, penis.
 m. (110a/3)
 m. + de (101a/4), (118a/16)
 [= 3]
mezbaḥ: < Ar. 1. Hayvanın boğazının bir bölümü. 2. Hayvanın kesilecek, boğazlanacak yeri. 3. hayvan kesilen yer, salhane, kanara.
 m. + ındaki (57b/15)
 m. + uñ (38b/4)
 [= 2]
mezbiḥ: < Ar. Atın boynunda bulunan bir bölüm.
 m. (27b/9)
 [= 1]
meziyy: < Ar. Kamıştan idrardan evvel gelen meniye benzer koyuca beyaz su.
 m. (112a/10)
 [= 1]

mez-müm: <Ar. 1. Zemmolunmuş, yerilmiş. 2. Beğenilmemiş, ayıp.

m. + dur (216a/8), (37b/12), (37b/12)

[= 3]

mı: Soru eki.

m. (6a/7), (9b/1), (9b/2)

m. + dur (210a/14), (211b/3)

m. + sin (11a/8)

[= 6]

mıkrā'a: <Ar. Kamçı, değnek vs. vurma aleti.

m. (146a/12), (146a/6), (146a/6), (146a/8),
(184a/17), (184a/3), (87b/11), (87b/11)

m. + nuḡ (146a/10), (146a/9), (184b/1),
(184b/2)

m. + sina (146a/11)

m. + ya (146a/16)

m. + yı (146a/11), (184a/17)

[= 16]

mıṣkale: <Ar. Maskala, kılıç, ayna, kösele ve sāireyi parlatmaya yarayan cila âleti.

m. + nūḡ (174a/16)

[= 1]

mıṣrā'-yı evvel: <Ar. İlk mısra.

m. (15b/14)

[= 1]

mıṣrā'-yı ṣāniye: <Ar. İkinci mısra.

m. (15b/14)

[= 1]

mıṣrī: <Ar. Mısırlı, Mısır'a ait.

m. + lerdür (59b/5)

[= 1]

mıṭred: <Ar. Avın ardından atılan kısa süngü.

m. (12b/3)

[= 1]

mızrāk: <Ar. Uzun saplı, sivri demir uçlu silah.

m. (16a/4), (179a/6)

m. + ı (178b/11)

m. + ları (153a/13)

[= 4]

mızreb: <Ar.1. Çalgıç,telli çalgıları çalmaya yarayan ağaç, kemik, maden veya kiraz ağacından yapılan âlet. 2. Oba, büyük çadır.

m. + i (175a/17)

[= 1]

mi: Soru eki.

m. (12a/11), (206a/9), (209a/8),
(6b/4)ya'ni

m. + dūr (10b/10), (206a/6), (206a/9)

m. + sin (131b/15), (132a/17), (171a/11),
(190b/6), (210a/5), (86b/1)

m. + siz (9a/6)

[= 14]

mībāt: <Ar. Kalbi damar ile çevreleyen, kaplayan şey, kalbin zarı.

m. (31b/13), (32a/2)

[= 2]

mi'de: <Ar. Omurgalılarda, sindirim sisteminin, yemek borusu ile onikiparmak bağırsağı arasında besinlerin sindirime hazır duruma getirildiği omurgasız hayvanlarda sindirim kanalının bu bölgeye karşılık olan parçası.

m. (113a/13)

m. + den (32a/7)

[= 2]

mi'detān: <Ar. bk. ma'dān.

m. (31b/7)

[= 1]

mi'deteyn: <Ar. bk. ma'dān.

m. + e (31b/7)

[= 1]

mîh: < Far. Mîh, çivi, enser; kazık. Çâr--mîh (dört çivi) put biçiminde olan idam âleti.

m. (102b/13), (176b/3), (97b/11),
(97b/15), (97b/7), (97b/8), (98a/14),
(98a/2), (98a/7), (98a/7), (98b/2), (98b/3),
(98b/3), (98b/5)

m. + ı (98a/3)

m. + lar (98a/17)

m. + laruñ (98b/15)

[= 17]

mihâre: < Ar. At yavruları, taylor.

m. + de (102a/1)

[= 1]

mîhla-: < Far. + T. Mıhlamak, mîh ile tutturmak.

m.-duğda (97b/7)

m.-ya (98a/3), (98a/7)

[= 3]

mîhlamak: < Far. + T. Mıhlama işi.

m. (176b/3)

[= 1]

mîhnet: < Ar. Zahmet, eziyet, dert, bela.

m. (110b/4), (20a/8)

[= 2]

mikdâr: < Ar. 1. Parça, kısım, bölüm. 3. Kıymet, değer. 3. Düze, belirlenen gerekli miktar, doz. 4. Derece.

m. (109b/5), (113a/10), (119b/16),
(120b/12), (121a/8), (122a/15), (123b/11),
(123b/11), (123b/13), (123b/15),
(123b/17), (125a/17), (125b/15),
(125b/15), (125b/3), (132a/12), (134a/1),
(134a/4), (134b/17), (134b/7), (136a/9),
(136b/14), (144a/1), (144a/3), (146b/10),
(148a/17), (148b/16), (151b/1), (152b/4),
(152b/6), (153a/16), (153a/17), (153b/1),
(171b/12), (174b/16), (182b/1), (187a/9),

(188a/13), (188a/2), (188a/3), (191a/13),
(192a/12), (192b/8), (193b/9), (194a/16),
(195b/4), (196a/12), (196b/14), (196b/15),
(198b/1), (198b/17), (199a/5), (19b/5),
(206b/15), (214b/3), (215a/3), (215a/3),
(216b/2), (27a/16), (37b/2), (50a/2),
(69a/13), (69a/17), (69a/5), (69a/7),
(70a/15), (70a/3), (70a/9), (70b/3),
(71a/2), (71b/15), (71b/5), (71b/9),
(79b/17), (83a/13), (83a/9), (95a/2),
(97a/12), (97b/10), (97b/5), (97b/8)

m. + dan (194a/4)

m. + dur (188a/4)

m. + ı (10a/8), (116a/17), (116a/3),
(118a/2), (119a/4), (121a/1), (121a/6),
(124a/17), (124b/3), (126a/9), (126b/5),
(134a/4), (145b/17), (146a/1), (147a/6),
(148a/16), (148b/3), (151a/14), (152b/1),
(152b/4), (153a/1), (153a/11), (153a/15),
(153b/1), (168b/6), (172b/7), (175b/6),
(176b/14), (176b/15), (178b/2), (187b/3),
(188a/1), (188a/8), (191b/11), (192a/2),
(200a/10), (200a/13), (200a/6), (203a/14),
(205b/13), (215b/10), (216b/2), (25b/3),
(36a/5), (3a/17), (67b/11), (69b/9),
(86b/17), (89b/6), (90b/15), (96b/4),
(97a/4), (97a/7)

m. + ın (188b/9), (67b/8)

m. + ından (190a/13), (198b/15), (31a/6)

m. + ını (136a/17), (137b/11), (138a/13),
(138a/13), (191a/3), (191a/3), (191a/4),
(191a/4), (191a/4), (94b/7)

m. + ınuñ (187a/11)

m. + uñ (69a/13), (70a/13)

[= 154]

mikdâr-ı mezkûr: < Ar. Zikredilen, belirtilen miktar.

m. + dan (188a/14)

[= 1]

mīl: <Ar. 1. Göze sürme çekmeye mahsus bir âlet. 2. Yollardaki mesafeyi tâyin için dikilen nişan. 3. İğne gibi ince ve uzun bir âlet. 4. Ucu sivri çelik kalem.

m. + i (207a/4), (207a/8)

[= 2]

mi'lef: <Ar. Alef, ot, saman, hayvan yemi gibi şeyler konulan yer.

m. (39b/13), (68a/6), (68a/7)

m. + de (68a/8)

m. + e (114a/14), (68a/3), (68a/6)

[= 7]

milḥ: <Ar. 1. Tuz. 2. Zorlayıcı, inatçı, baskı, zorlama.

m. (79a/5)

m. + de (145b/16)

m. + den (126b/15)

[= 3]

milḥ-i enderānī: <Ar. Hacı Bektaş tuzu olarak bilinen, dişleri beyazlatmak için kullanılan bir çeşit tuz.

m. + den (116b/11), (125b/14)

[= 2]

milḥ-i hindī: <Ar. Hintliler mahsus bir tuz, Hint tuzu.

m. (121a/4)

[= 1]

milk: <Ar. Birinin tasarrufu altında bulunan şey, yer. Mülk.

m. (204b/6)

m. + i (120b/6)

[= 2]

milk-i 'adem: <Ar. Yokluk yeri.

m. (3b/11)

[= 1]

milk-i vücūd: <Ar. Vücudun yeri.

m. + ı (3b/13)

[= 1]

min-ba'de: <Ar. Bundan böyle, bundan sonra.

m. (132a/8)

[= 1]

minber: <Ar. Camilerde hutbe okunan merdivenli, yüksekçe yer.

m. (188b/13)

[= 1]

minḥar: <Ar. Burun deliği.

m. + da (101a/12)

m. + dan (55b/17)

m. + ı (110a/12), (112b/9), (38a/11), (72b/3), (73b/6), (73b/9)

m. + ina (16b/8)

m. + ında (113b/4), (123b/12)

m. + ından (110b/13), (111a/3), (113b/11)

m. + ları (110b/14)

m. + larını (111a/9)

m. + udur (17b/2)

m. + uḡ (56a/14)

[= 18]

minḥareyn: <Ar. Burnun iki deliği ve iki deliğin içi.

m. (26a/17), (26b/4)

[= 2]

min-'indi'l-lāh: <Ar. Allah tarafından.

m. (205a/4), (2b/3)

[= 2]

min-'indi'l-lāhi te'ālā: <Ar. Yüce Allah tarafından.

m. (203a/2)

[= 1]

min-‘indi’l-lāhi mūte‘ayyinīn: <Ar. Allah tarafından meydana çıkarılanlar, olanlar.

m. (201a/17)

[= 1]

minnet: <Ar. 1. Bir iyiliğe, bir iyilik yapana karşı kendini borçlu görme. 2. Görülen iyiliğe karşı teşekkürde bulunma. 3. Yapılan iyiliği başa kakma. 4. Şükür, teşekkür etme.

m. (7a/3)

[= 1]

mi‘rāk: <Ar. 1. Terleme, terletme. 2. Koşacak ve sıçrayacak yer.

m. + a (72a/3), (72b/10), (72b/7), (73a/15), (73b/11)

[= 5]

mi‘rāz: <Ar. ‘azrūfun (İki omurun başında bulunan kemikten ince, yumuşak olan şey.) birleşeceği yer.

m. (29b/1)

m. + ı (29b/2)

[= 2]

mirfāk: <Ar. 1. Dirsek. 2. mutfak. 3. kiler.

m. (24a/11), (29b/14), (29b/15)

m. + uḡ (31b/6)

[= 4]

mişkab: <Ar. Matkap, delgi, delgeç.

m. (195a/11), (195a/12)

[= 2]

mişkāl: <Ar. Yirmi dört kıratlık bir ağırlık ölçüsü, [on dört kırat bir şer‘î dirhemin karşılığıdır].

m. (116a/1), (116a/15), (116b/11), (118b/9), (118b/9), (119a/2), (120a/15), (120a/16), (120a/4), (120a/8), (121a/4), (121b/8), (126a/1)

m. + dūr (115b/17), (117a/6), (187b/1), (22b/3)

m. + ola (187a/17)

[= 18]

miḡl: <Ar. 1. Benzer, kat. 2. Miktar.

m. + i (10b/11), (121b/16), (123b/15), (124a/1), (12a/5), (23a/10), (23a/9)

[= 7]

misk: <Ar. Asya'nın yüksek dağlarında yaşayan bir tür erkek ceylanın karın derisi altındaki bir bezden çıkarılan güzel kokulu madde.

m. (57a/13)

[= 1]

mismār: <Ar. 1. Çivi, mih. 2. Kazık.

m. + ı (101b/12)

m. + ları (97b/13), (97b/14), (97b/15), (97b/9)

m. + larını (97b/13)

m. + ola (172b/5)

[= 7]

mīše-zār: <Far. Meşelik, küçük koruluk.

m. (201b/5)

[= 1]

mīše-zār-ı zemīn-i āsūmān: <Far. + Ar. Göğün zemininin meşeliği.?

m. + ı (201a/13)

[= 1]

miyāh: <Ar. Sular.

m. (206a/11)

[= 1]

miyān: <Far. 1. Orta. 2. Ara ,aralık.

m. + ına (200b/6)

[= 2]

mizāc: <Ar. 1. Bir şeyle kanştınlmış olan başka şey. 2. Huy, tabiat. 3. Sıhhat.

m. + ı (205b/13)

[= 1]

mizāḥ: < Ar. Gülmece, şaka, eğlence.
m. (197a/8)
[= 1]

mīzān: < Ar. Terazi, ölçü âleti, tartı; ölçek.
m. (81b/8), (95a/1)
m. + ıdur (77b/6)
[= 3]

moz: Hayvanları sokan, kanını emen bir tür sinek;
arı, büyük at sineği.
m. (114b/16)
[= 1]

mu'abḥar: < Ar. 1. Te'hîr edilmiş, sonraya, geriye bırakılmış; sonraki. 2. Kış.
m. + dur (14b/14)
m. + ı (30b/17), (78b/10), (90b/7)
m. + ına (39b/2)
m. + ında (27a/1), (30a/16)
m. + ından (80b/11)
[= 8]

mu'abḥarü'l-re's: < Ar. Başın gerisi, arkası.
m. (27b/11)
[= 1]

mu'âdil: < Ar. Denk, eş değer.
m. + üñ (147b/14), (147b/16)
[= 2]

mu'akkab: < Ar. Daire şeklinde olan ve yere düz basan tırnaktır.
m. (31a/2), (31a/4), (31a/5)
[= 3]

mu'akkad: < Ar. 1. Tâkîdedilmiş, düğümlenmiş, düğümlü; mec. karışık, kapalı [söz], (bkz: muğlâk). 2. ed. Kolay kolay mânâ çıkmayan şiir.
m. (174a/14)

m. + ola (173b/2)
[= 2]

mu'âlece: < Ar. ilâç yapma, ilâç kullanma.
m. + âdesin (78b/10)
[= 1]

mu'âlif: < Ar. Hayvanların yemlerini yedikleri yer.
m. + de (88a/17)
[= 1]

mu'allak: < Ar. 1. Ta'lîk edilmiş, asılmış, asılı. 2. Havada, boşta duran [bir yere dayanmadan]. 3. Sürüncemede kalmış [iş]. 4. Bağlı.
m. (204a/1)
m. + ola (90b/3)
[= 2]

mu'ammem: < Ar. 1. Atın alını ile iki kulak arasının beyaz olması. 2. Sarıklı.
m. + dür (56b/6)
[= 1]

mu'ânîd: < Ar. "mu'ânîd" < Ar. İnatçı, kimseye uymayan, dediği dedik.
m. + olan (5a/17)
[= 1]

mu'annık: < Ar. 1. Atın adımlarını açıp, boyunlarını uzatarak hızlı yürüyüşü; atın ön ayaklarını kaldırıp sıçraması. 2. Gerdanlık.
m. (135b/1)
m. + olur (77b/12)
[= 2]

mu'annîf: < Ar. < Ar. Ta'nîf eden, şiddetle azarlayan.
m. (132a/17)
[= 1]

mu'arîz: < Ar. Muâraza eden, karşı gelen.
m. + ıdur (200b/1)
[= 1]

mu'arrec: <Ar. "a'rece" 1. yukarı çıkılan yer, yükseltilmiş olan, çıkartılmış; merdiven. 2. Meyletmek. 3. Doğuştan topal, aksak olmak.

m. + dür (171b/1)

[= 1]

mu'avenet: <Ar. Yardım, yardım etme; yardımcılık.

m. + den (8b/17)

[= 1]

mu'avvec: <Ar. Ta'vîc edilmiş, eğilmiş, eğik, eğri, kemerli.

m. (90a/9)

m. + ola (89a/12)

[= 2]

mu'ayyen: <Ar. 1. Tâyin edilmiş, belli, belirli. 2. Kararlaştırılan.

m. (67b/10)

m. + olur (197b/4)

[= 2]

mubâh: <Ar. İşlenmesinde sevap ve günah olmayan şey.

m. + eyledi (6b/15)

[= 1]

müceb: <Ar. 1. Îcâb etmiş, lâzım gelmiş. 2. Bir söz veya emrin îcâbettığı şey, netîce. 3. Büyük bir me'mûrun, kendisine sunulan evrakı tasdîk için ettiği işaret, paraf .

m. + ile (202a/2)

[= 1]

mücib: <Ar. 1. Îcâb eden, lâzım gelen, gereken, gerektiren. 2. Sebep, vesîle.

m. + olan (6a/11)

[= 1]

muğâribe: <Ar. Doğu, doğulular.

m. + dür (214b/11)

[= 1]

muḥabbet: <Ar. Dostça konuşma, yârenlik.

m. (10b/9)

m. + ine (74a/6)

[= 2]

muḥaccel: <Ar. Ayağı sekili, beyazlı at.

m. + olsa (56b/12)

[= 1]

muḥaccele: <Ar. bk. Muḥaccel

m. + dür (56b/14)

[= 1]

muḥaccel-i erbâ': <Ar. Dört ayağı sekili at.

m. (56b/10)

[= 1]

muḥaccel-i selâs: <Ar. Üç ayağı sekili at.

m. (56b/12)

[= 1]

muḥaccir: <Ar. göz çukuru, gözün çevre yanı.

m. (101b/14)

m. + inün (101b/14)

[= 2]

muḥaddede: <Ar. Sınırlanmış, sınırları belirlenmiş.

m. (16b/11)

[= 1]

muḥakkak: <Ar. Doğruluğu, gerçekliği kesin olarak bilinen, gerçekliği kesinleşmiş.

m. (147a/15)

[= 1]

muḥâlic: <Ar. 1. Çok süt veren bir tür deve. 2. Çabuk ve soylu at.

m. + ün (18a/5)

[= 1]

muḥālefet: <Ar. Bir tutuma, bir görüşe, bir davranışa karşı olma durumu, aykırılık.

m. + etse (20b/13)

[= 1]

muḥālif: <Ar. 1. Muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan, uygun olmayan. 2. Birinin düşüncesine zıt düşüncede bulunan.

m. (194a/5), (20b/9), (26a/12), (26a/12), (28b/16), (56a/2), (56b/4)

m. + dür (215a/12)

m. + ola (181a/12)

m. + olalar (177b/13)

m. + olan (172b/10), (172b/3)

m. + olsa (58a/17)

[= 13]

muḥālif-i ‘amel: <Ar. Uygun olmayan amel, iş.

m. + edesin (198b/13)

[= 1]

muḥalleş: <Ar. Tahlîs olunmuş, kurtarılmış.

m. + dür (181a/17), (200b/15)

[= 2]

muḥārebe: <Ar. Harp, savaş.

m. (10b/3), (203a/16)

m. + de (203a/3)

m. + den (4b/9)

m. + si (138b/9)

m. + edüb (203a/2)

m. + êtdiler (6b/14)

[= 7]

muḥārib: <Ar. Muharebe eden, savaşan.

m. + iniş (202b/9)

[= 1]

muḥāṭūn-fih: <Ar. 1. İç içe. 2. Etrafı çevrili.

m. (190b/14)

[= 1]

muḥammed: <Ar. Hz. Muhammed, İslâm'ın son peygamberi.

m. (2a/4), (3a/2), (9a/13)

m. + e (11a/13)

[= 4]

muḥammed muṣṭafā ḥazretleri: <Ar. Hz. Muhammed.

m. + ne (201b/5)

[= 1]

muḥammed muṣṭafā ṣallā'l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellem ḥazretleri: <Ar. Hz. Muhammed.

m. + ne (130b/14)

[= 1]

muḥarref: <Ar. Tahrif edilmiş, değiştirilmiş, kalem oynatılmış [üzerinde].

m. + ola (133b/16)

[= 1]

muḥāşama: <Ar. İki taraf arasındaki düşmanlık.

m. + ederler (159a/1)

[= 1]

muḥayyā: <Ar. 1. Yüz, vech. 2. Bir çeşit uyan.

m. + da (81b/15)

m. + sı (38b/1)

[= 2]

muḥāzī: <Ar. Birbirinin karşısında bulunan, karşı hizada bulunan.

m. + sidür (29a/4)

[= 1]

muḥdes: <Ar. İhdas edilmiş, sonradan meydana gelmiş, eskiden olmayan.

m. (171a/10)

m. + dür (171a/9)

m. + olan (151a/4)

[= 3]

muḥdeṣe: < Ar. İhdas edilmiş, sonradan meydana gelmiş, eskiden olmayan.

m. (171a/16)

[= 1]

muḥdeṣ-i ‘atīk: < Ar. Eskilerin, asillerin ihdas edilmiş, sonradan meydana gelmişleri; çok eski olmayanları. (?)

m. + den (171a/8)

[= 1]

muḥdiṣ: < Ar. İhdas eden, yeniden meydana getiren, icâdeden, kuran.

m. + den (115a/17)

m. + dür (171a/16)

m. + e (171a/15)

[= 3]

muḥḥ: < Ar. 1. İlik. 2. Beyin. 3. Semerin arkasındaki demirin çubuk şeklinde olduğu uyan çeşidi.

m. (132b/14), (132b/17)

m. + ı (133a/1)

[= 3]

muḥkem: < Ar. 1. Tahkim edilmiş, sağlam kılınmış, sağlam, berk, sağlamlaştırılmış, kuvvetli. 2. Değiştirilmesi mümkün olmayan yazı, söz

m. (107b/11), (124b/5), (133a/8), (133a/8), (133b/13), (133b/14), (133b/15), (135b/5), (177b/6), (179a/11), (179b/12), (182b/11), (183b/5), (193a/15), (193b/14), (204a/10), (98b/12), (98b/7), (99a/12)

m. + dür (107b/9), (133b/14), (189b/13), (195b/14)

m. + eylese (131b/11), (197b/2)

m. + eyleseñ (148a/15)

m. + eyleye (98a/2)

m. + ola (182b/9), (187a/6)

m. + olan (189b/15), (190a/7)

m. + olmaya (131a/11)

m. + olsa (34a/15), (82a/16)

m. + ède (138a/12), (191b/14)

m. + èder (107b/9)

m. + èdesin (132b/10), (134a/3), (134b/1), (135b/8), (135b/9), (137a/16), (145b/4), (146a/14), (177b/1), (177b/8), (182b/10), (74b/1)

m. + ètseñ (146a/15)

[= 50]

muḥkemlik: < Ar. + T. Sağlamlık, güçlük.

m. + de (133a/3)

[= 1]

muḥrim: < Ar. İhrama girmiş olan, ihrama giren.

m. + idiler (211a/14)

[= 1]

muḥsinīn: < Ar. Muhsinli olanlar.

m. + üñ (5b/6)

[= 1]

muḥtāc: < Ar. Bir şeye gereksinim duyan.

m. (138a/10), (176b/4), (179a/9), (19b/12), (22b/1)

m. + degildür (186a/16), (191a/12), (204a/13)

m. + dur (105a/3), (107b/17), (138a/12), (138a/17), (148a/6), (148a/8), (151a/6), (151a/9), (176a/4), (177a/10), (178b/16), (179a/5), (179a/6), (180b/16), (181a/3), (181a/5), (183b/5), (185b/10), (187a/12), (189b/11), (191b/11), (191b/15), (195b/2), (197b/7), (34a/11), (67b/8), (72a/12), (74a/4), (74a/5), (74a/6), (75b/9), (76a/7), (79b/10), (81a/1), (85b/3), (99b/5)

m. + lardur (195a/1)

m. + ola (177a/16), (180b/14), (80b/16)

m. + olası (85a/13)

m. + oldu (204a/13)

m. + oldılar (203b/5), (2b/7)

m. + olduğu (191a/12), (194a/16)

m. + olmaya (108a/1), (208b/11)

m. + olmazsın (132a/9)

m. + olsa (208b/10), (76b/12)

m. + olur (87b/6), (98a/9)

m. + olursa (195b/6)

m. + olursay (85a/3)

m. + olursın (133a/16)

m. + sın (132b/8), (134a/4), (136b/10),
(137b/16), (166b/14), (184a/1), (88a/14)

[= 71]

muhtâcsız: < Ar. + T. Muhtaç olmayan.

m. (136a/11)

[= 1]

muhtâr: < Ar. 1. İhtiyar eden, seçilmiş, seçkin [Hz. Muhammed hakkında kullanılır]. 2. Hareketinde serbest olan, istediği gibi davranan, dilediğini yapan.

m. (217b/16)

[= 1]

muhtaşar: < Ar. İhtisar edilmiş, kısaltılmış, kısaltma, kısa.

m. (131a/7)

[= 1]

muhtaşar-ı laîf: < Ar. Nazikliğin, güzelliğin kısaltılması.

m. (200b/14)

[= 1]

muhtaşsa: < Ar. Bir kimseye veya şeye mahsus olan.

m. + dur (62b/5)

[= 1]

muhtebes: < Ar. Hapsedilmiş.

m. + olmaya (182b/2)

m. + olub (100b/7), (133a/17)

[= 3]

muhtebis: < Ar. İhtibâs eden, kapanıp kalan; zorla alan; men etmek.

m. + olsa (72a/6), (81a/17)

m. + olub (85a/8)

m. + olur (133a/6)

[= 4]

muhtefî: < Ar. İhtifâ eden, saklanan, gizlenen; saklanmış, gizlenmiş.

m. + olduğun (183b/6)

[= 1]

muhtelif: < Ar. 1. İhtilâf eden, birbirine uymayan, zıt. 2. Türlü, çeşitli; çeşit çeşit.

m. (32b/3)

m. + dür (77b/5), (174a/17), (174b/15)

m. + ola (169b/9)

[= 5]

muhteli: < Ar. Karışık, karma.

m. (36a/12)

m. + ola (109b/15)

m. + olur (135a/14), (136a/3)

[= 4]

muḥzar: < Ar. “muḥzar” 1. Hazır olma, görünüş, gösteriş. 2. Huzur yeri, büyük bir kimsenin önü.

m. + olduğu (34b/17)

[= 1]

muḥzîr: < Ar. bk. Muḥzar.

m. (36a/11)

[= 1]

muḥîn: < Ar. 1. İane eden, yardımcı. 2. Yardımcı.

m. (2b/16)

[= 1]

mukābbēb: <Ar. Kubbeli.

m. + dūr (178a/13)

m. + olan (178a/17)

[= 2]

mukābbīz: <Ar. Daraltan, sıkan.

m. (179a/12), (209a/13)

m. + uḡ (179a/13)

[= 3]

mukābele: <Ar. Karşılık verme, karşılama, karşılık.

m. (138b/14)

m. + sinde (192a/13), (192a/5), (197a/4), (203a/11), (7a/4)

m. + sindedür (215a/2), (39a/2)

m. + sinden (134b/7), (178b/10)

m. + êderse (179b/15)

m. + yi (139b/1), (149b/1)

[= 13]

mukābil: <Ar. 1. Karşı karşıya gelen, bir şeyin karşısında bulunan. 2. Bir şeye karşı, bir şeye karşılık yapılan. 3. Karşılık. 4. Karşılığında.

m. (192b/6), (197a/16)

m. + ola (192b/7)

m. + olan (177b/4)

[= 4]

mukāddem: <Ar. 1. Takdim edilen, sunulan [küçükten büyüğe]. 2. Önde olan, önden giden. 3. Önce gelen, önceki [zamanca]. 4. Değerli, üstün.

m. + i (104b/9), (28a/6), (34a/3)

m. + inde (105b/7), (105b/7), (106b/12), (145b/7), (27a/9), (58a/5)

m. + inün (36b/13), (38b/3)

m. + olur (15b/14)

[= 12]

mukāddim: <Ar. 1. Takdim eden, sunan [küçük, büyüğe-]. 2. Öne, ileri geçiren.

m. + i (39b/10)

m. + inde (29a/17)

[= 2]

mukāddime: <Ar. 1. Öne geçen, önde giden. 2.i. Başlangıç, giriş, önsöz.

m. + dūr (153b/10)

[= 1]

mukāllib: <Ar. Kalbeden, çeviren, başka şekle sokan.

m. + olub (98a/3)

[= 1]

mukārenet: <Ar. 1. Bitişiklik; yaklaşma, kavuşma, bitişme. 2. uygunluk.

m. + idür (35b/11)

[= 1]

mukārin: <Ar. Bitişik, ulaşmış, erişmiş, yaklaşmış, bir yere gelmiş.

m. (24b/4)

[= 1]

mukārnaş: <Ar. Aşkın, ulaşmış.

m. + olan (213a/4)

[= 1]

mukārebbe: <Ar. Takrîbedilmiş yaklaşmış, yakın.

m. + lerinden (205a/11)

[= 1]

mukārebbe-i dergāh: <Ar. + Far. Dergahın yakınları.

m. + ı (1b/8)

[= 1]

mukārri'e : <Ar. "mukārri'" Takri' eden, başa kakan; azarlayan, paylayan.

m. + siyle (146a/8)

[= 1]

mukâşşır: <Ar. 1. Taksir eden, yapabilir iken yapmayıp çekinen. 2. Yapmaya gücü yetmediği için bırakan. 3. Kusur işleyen.

m. (41b/8)

m. + olabilür (5b/9)

m. + olan (5b/9)

m. + olmaya (138b/8), (140b/6)

[= 5]

mukâtele: <Ar. 1. Birbirini öldürme, vuruşma. 2. Savaş; kavga.

m. (138b/14)

m. + eyledi (7b/2)

m. + eylesün (7a/17)

m. + eder (131b/4), (5a/13)

m. + ederler (11a/11), (158b/2), (159b/2), (166a/1), (170b/2), (7b/6), (7b/8), (8b/15)

m. + edersin (167a/13)

m. + edesin (167a/8)

m. + edüñ (6b/17), (7b/9)

m. + étmegile (203a/16)

m. + étmekden (8a/15)

m. + ye (8a/14)

[= 20]

mukâvemmet: <Ar. Karşı durma, dayanma, karşı koyma, direnme, direniş.

m. + i (208a/14)

[= 1]

mukâyed: <Ar. 1. Kayıtlı, bağlı, bağlanmış. 2. Ayağında zincir ve pranga bulunan. 3. Bir işe ehemmiyet (*önem) veren. 4. Kaydolunmuş, deftere geçmiş.

m. (143a/8)

m. + olan (106b/9)

m. + olmaya (202a/11)

m. + olursın (146a/13)

[= 4]

mukbil: <Ar. İkballi, kutlu, mutlu.

m. (24b/15), (25a/12)

m. + dür (16b/5)

m. + ola (89b/9)

[= 4]

mukbile: bk. mukbil

m. (25a/9)

[= 1]

mukle : <Ar. Atın gözünde daire şeklinde olan beyaz ve sıyahlık, göz çevresi yanı.

m. (25b/14), (25b/15)

[= 2]

mukl-ı yehūd: <Ar. Günlük ağacının bir türü.

m. + dan (117a/5)

[= 1]

muktedā-yı muhterem: <Ar. Muhteremlerin, yücelerin önde gelenleri.

m. (3b/9)

[= 1]

muktezā: <Ar. 1. İktizâ etmiş, lâzımgelmiş. 2. Kanun icâbına göre yazılan yazı, der kenar.

m. + sı (203a/5), (2b/4)

[= 2]

mulūḥa: <Yun. "mulūḥıya" Günlük ağacı, mukul, ebegümeci nevinden bir bitki.

m. (117b/2)

[= 1]

mūnis: <Ar. 1. Ünsiyetli, alışılan, yadırganmaz, alışılmış. 2. Cana yakın, sevimli. 3. İnsandan kaçmayan.

m. + etmek (214a/15)

[= 1]

munkabız: <Ar. 1. Toplanmış, çekilmiş, büzülmüş. 2. Sıkılmış. 3. İnkıba uğramış, peklige tutulmuş.

m. + olmaya (192b/8)

m. + olmaz (106a/10), (24a/1)

[= 3]

munkabıza: bk. munkabız

m. + olur (112b/6)

[= 1]

munkalib: <Ar. İnkılâbeden, dönen, dönmüş, değişen, başka bir şekle, kılığa girmiş, giren.

m. (181b/17)

m. + in (181a/7)

m. + olmuş (112a/11)

m. + olsa (73b/9)

m. + olur (113b/13), (94b/3), (195b/9)

[= 7]

muntabıh: <Ar. 1. Metinde kelimenin altında kırmızı yazı ile "yassı" şeklinde açıklanmıştır. 2. "muntabıh" Pişmiş, pişirilmiş.

m. + ola (31a/3), (31a/4)

[= 2]

muntabık: <Ar. İtibak eden, birbirine tam uyan; uygun.

m. + olur (143a/12)

[= 1]

muntabıka: <Ar. bk. Muntabık

m. + ola (29a/14), (29a/15)

[= 2]

muntazir: <Ar. İntizâr eden, gözleyen, bekleyen.

m. + olur (216a/5)

[= 1]

munzamm: <Ar. İnzimâm eden, üste konan, katılan; ek.

m. (18b/10), (25a/13)

m. + ola (90b/12), (90b/17)

[= 4]

murabba': <Ar. 1. Terbi' olunmuş, dörde çıkarılmış. 2. Dörtlü, dört şeyden olma. 3. Dört köşeli.

m. (176b/2)

m. + dur (171b/5), (171b/9)

m. + ola (134a/9)

m. + olan (134a/11)

[= 5]

murâbı: <Ar. 1. İbâdete bağlı kimse.

2. [Fas'ta] şeyhlerin, dervişlerin unvanı.

m. + ola (11a/4)

m. + olan (11a/1)

m. + olsa (11a/3)

[= 3]

murâd: <Ar. İstek, dilek.

m. (171a/7), (171a/8), (188b/16), (18b/3), (216b/9), (3a/2), (74a/3), (79a/1), (81a/15), (95a/13), (96a/10)

m. + eyledigi (37b/9)

m. + eylesen (143a/1), (144a/2), (145a/1), (153a/3), (179b/10), (87b/2)

m. + eyleye (143a/11)

m. + ı (120b/5), (133b/10), (140b/9), (207b/5), (82a/7)

m. + ları (207b/6), (97a/6)

m. + olunan (73a/8), (73b/15)

m. + umdur (9b/8)

m. + uş (131b/14), (76a/6), (77a/16), (78a/16), (80a/16), (80a/5)

m. + edersin (167a/3)

m. + edesin (133b/3), (182b/10), (82a/9), (88b/12), (88b/15)

m. + edinesin (99a/9)

m. + edinsen (98b/13)

m. + etdim (131a/7)

m. + etdügün (76b/10)

m. + etdüm (210b/1)

m. + etmedigin (182b/3)

m. + etmeyesin (182b/3)

m. + etseñ (78a/17), (81b/13)

[= 50]

murākib: <Ar. 1. Murakabe eden, koruyan. 2. Allah'a bağlanmış. 3. Denetçi, kontrolör.

m. (3a/14)

m. + sın (81b/12)

[= 2]

murāvağa: <Ar. Güreşme.

m. (138b/15)

[= 1]

murdār iligi: <Ar. Boyunda bir kemik içinde bulunan (reāyāt) ak ilik.

m. (27b/17)

[= 1]

mu'reb: <Ar. Göz kapaklarının ikisi de beyaz olan at.

m. + olur (55b/7)

[= 1]

mu'reb ü 'aynin ve iḥadetin: <Ar. Göz kapaklarından herhangi birisi beyaz olan at.

m. (55b/8)

[= 1]

mu'riza: <Ar. "mu'riz" İ'râz' eden, yüz çeviren, başka tarafa dönen; ta'rîz eden, dokunaklı söz söyleyen, taş atan.

m. + dur (108a/9)

[= 1]

musahḥar: <Ar. Ele geçirilmiş.

m. + dur (108a/7)

[= 1]

muşāhib: <Ar. 1. Biriyle musahabe eden, sohbetle bulunan, konuşan, arkadaş. 2. Büyük bir zâtın yanında bulunarak onu sözüyle sohbetiyle eğlendiren.

m. + i (211a/7)

m. + üñ (10a/7)

[= 2]

muşanna': <Ar. 1. Tasnî edilmiş, sanat eseri olarak meydana getirilmiş, usta elinden çıkmış, fr. objet d'art. 2. Çok süslü. 3. Uydurulmuş.

m. + olan (190a/2)

[= 1]

musattah: <Ar. Satırlanmış, düz, yassı hâle sokulmuş.

m. + dur (178a/12)

m. + olan (178a/16)

[= 2]

musaytır: <Ar. 1. Bir şeyin üzerine kaim olup, ahvâlini görüp gözetir olan kimse. 2. Yaramaz işlerden men edip saklayan ve koruyan.

m. (34b/5)

[= 1]

muşbet: <Ar. 1. Felâket, ansızın gelen belâ, sıkıntı. 2. Meç , uğursuz.

m. (20a/11)

[= 1]

muşmutü'l-kavâ'im: <Ar. Ayaklarında lekesi olmayan at.

m. (55b/4)

[= 1]

mustadikk: <Ar. Kolda et ve sinirden meydana gelen, oluşan şey.

m. (29b/14), (30a/3)

[= 2]

muştafâ: < Ar. Hz. Muhammed'in diğer adı.

m. (4a/5)

[= 1]

mustaîl: < Ar. İstîtâle eden, uzayan.

m. + dūr (106a/13)

m. + olan (178a/15)

[= 2]

muṭāʿana: < Ar. "ṭaʿan" Delmek, batırmak, yermek, incitmek, yaralamak, bıçaklamak, karalamak.

m. (138b/15), (138b/9)

[= 2]

muṭābık: < Ar. Uyan, uygun .

m. (30b/9)

[= 1]

muṭād: < Ar. İtiyad edilmiş, âdet olunmuş, alışılmış.

m. (136a/11), (177b/16)

m. + ı (13a/15)

m. + ola (182b/6), (76b/7)

m. + olmaya (77a/6)

m. + olmuştur (187b/5), (208a/13)

m. + olur (192a/10), (77a/11), (77a/11), (84a/17)

m. + edinürsin (178a/5)

m. + etmemekten (191a/11)

[= 14]

muṭaḳ: < Ar. İ'tâk olunmuş, azâdedilmiş, azatlı.

m. (34b/15), (35a/2), (35a/4)

[= 3]

muṭallaka: < Ar. 1. Ayaklarında beyazlık olmayan at. 2. Bırakılmış, boşanmış.

m. + dur (56b/14)

[= 1]

muṭārede: < Ar. Saldırışına.

m. (147a/15), (151a/10)

m. + de (142a/5), (143a/17), (179a/8)

m. + den (148a/6)

m. + eyle (147b/15)

m. + eden (147b/16)

m. + ederin (144a/12)

m. + edersen (147b/4)

m. + edesin (148a/13)

m. + etmek (148a/5)

m. + etmek için (154b/1)

m. + ye (147b/15)

m. + yi (154a/1)

[= 15]

muṭārid: < Ar. "muṭārede" Saldırma, vuruşma, çarpışma.

m. + üñ (148a/14)

[= 1]

muṭārid-i vāhid: < Ar. İlk çarpışma.

m. (166b/14)

[= 1]

muṭarrid: < Ar. Kısa süngü, mızrak.

m. (145b/15), (145b/16)

m. + den (145b/15)

[= 3]

muṭarṭıṣ: < Ar. Yeni doğmuş at yavrusuna verilen isim.

m. (41b/16)

[= 1]

mutatayyar: < Ar. "mutatayyar" Bir şeyi uğursuz sayan, o şeyden kendisine uğursuzluk geliyor sanan.

m. (20a/7)

[= 1]

mutavassıt: < Ar. Kavuşan, ulaşan, eren.

m. + degildir (188a/13)

[= 1]

mutavassıta: <Ar. . Tavassut eden, vâsıta olan, aracılık eden, aracı. 2. Orta, ortalama.

m. (190a/5)

m. + dur (171a/17)

[= 2]

mutazaccır: <Ar. Tazaccur eden, içi sıkılan; sıkıntılı.

m. + ola (138a/5)

m. + olursın (87a/5)

[= 2]

mutazammın: <Ar. 1. Tazammun eden, içine alan. 2. Kefil olan, üstüne alan.

m. + a (2b/1)

m. + olan (3a/10)

[= 2]

mutazammına: bk. mutazammın

m. + olan (130b/7)

[= 1]

mu'tedil: <Ar. 1. Ne az, ne çok, orta halde bulunan. 2. Yavaş, mülayim, sert olmayan, işi pek ileriye götürmemiş olan. 3. Münâsip, uygun, biçimli.

m. (133b/15)

m. + eyleye (195b/6)

m. + ola (198a/16), (27a/14)

m. + olalar (195b/16)

m. + olasın (183b/17)

[= 6]

mu'tedile: bk. mu'tedil

m. + olsa (55b/13)

[= 1]

mu'tekif: <Ar. 1. Bir ibadethaneye çekilip namaz, niyaz ve ibâdetle meşgul olan. 2. Ramazanda, camide îtikâfa çekilen.

m. + üñ (10b/16)

[= 1]

mu'temedün-'aleyh: <Ar. Kendisine îtimâd olunan, güvenilen kimse.

m. (206b/5)

[= 1]

mu'tî: <Ar. 1. İtaat eden, boyun eğen. 2. Bağlı. 3. Rahat.

m. + ola (145b/1), (147b/13), (80a/2)

m. + olduğu (93b/4)

m. + olur (182b/2)

[= 5]

mu'tma'inne: <Ar. "mu'tma'ine" İtmi'nanlı, müsterih, gönlü kanmış, içi rahat, şüphesi yok, emin.

m. (27b/5)

[= 1]

mu'tlak: <Ar. Kesin.

m. + olmak (203a/4)

[= 1]

mu'tlakā: <Ar. Kesinlikle.

m. (34b/7), (68a/14), (88a/2)

[= 3]

mu'ttali: <Ar. Öğrenmiş, haber almış, bilgili, haberli .

m. + ola (89a/5)

[= 1]

muttaşif: <Ar. İttisâf eden, vasıflanan, kendisinde bir hal, bir sıfat, bir vasıf bulunan.

m. + olan (205a/5)

[= 1]

muttaşıl: <Ar. İttisal eden, ulaşan, kavuşan, bitişen.

m. (26b/4), (39a/3)

m. + olan (23b/17), (24a/15), (90a/3), (90a/3), (90a/5)

m. + edersin (153a/2)

[= 8]

muttaşıla: <Ar. bk. muttaşıl.

m. + dur (18b/5)

[= 1]

muvâcehe: <Ar. 1. Yüzleşme, yüz yüze gelme. 2. Karşı, ön.

m. (149b/1), (150a/1)

m. + yi (140b/9)

[= 3]

muvâceheten: <Ar. Yüz yüze, karşı karşıya.

m. (149a/6), (149a/6)

[= 2]

muvāfakat: <Ar. 1. Uygunluk, uyma. 2. Uzlaşma, razı olma.

m. + i (187b/3)

[= 1]

muvaḫḫak: <Ar. 1. Allah'ın yardımına ulaşmış, işi rast gitmiş (kimse). 2. Başaran, beceren.

m. + eylese (132b/11)

[= 1]

muvāḫḫik: <Ar. Uygun, yerinde.

m. (87b/9)

m. + dur (194a/1), (34a/16), (40a/6), (81b/14)

m. + ola (59a/16)

[= 6]

muvalle: <Ar. Artmak, çoğalmak.

m. (16b/11)

[= 1]

muḫāzabet: <Ar. Bir işe durmadan çalışma, bir işle dâima uğraşma.

m. (191b/2)

[= 1]

muḫāzenet: <Ar. Denkleşme, denk gelme.

m. (156b/1)

m. + e (156b/10)

m. + i (139b/1), (156a/1)

[= 4]

muḫāffer: <Ar. Zafer, üstünlük kazanmış, üstün.

m. (57a/9)

m. + olmakdan (56b/17)

m. + olur (57a/10), (58a/1)

[= 4]

muḫāmmar : <Ar. Savaşa hazır, silahlı.

m. (74a/9)

m. + ından (75a/3)

m. + olan (73a/6)

[= 3]

muḫāyik: <Ar. “maḫāyik” 1. Dar, sıkıntılı yerler. 2. Zor, sıkı, güç [işler].

m. + da (38a/4)

[= 1]

muḫḫa: <Ar. Bir parça et.

m. (18b/4)

m. + dur (33a/8)

[= 2]

muḫḫar: <Ar. Zararlı, zarar veren, zarara sokan.

m. (188a/13)

[= 1]

muḫḫif: <Ar. Misafir kabul eden.

m. (210b/5)

[= 1]

muẓīḩ: <Ar. Sıkan, darlaştıran, darlaştıricı, sıkıştıricı.

m. + e (149a/4)

[= 1]

muẓmir: <Ar. 1. Meydana çıkarmayan, izmar eden, gizli tutan. 2. Savaşa hazırlayan, silanlandıran.

m. + olur (67b/13)

[= 1]

muẓmir-i ızmār: ?

m. + etmek (67b/13)

[= 1]

muẓtarib: <Ar. İztırabı, sıkıntısı olan; rahatsız.

m. (131b/10), (135b/10), (169a/13), (169b/13), (187b/2), (28a/5), (73b/7)

m. + olacak (81b/6)

m. + olmağa (76b/10)

m. + olmaya (17b/6), (73b/14)

m. + olmaz (134a/2)

m. + olub (214a/10)

m. + olur (109a/7), (110a/13), (111b/11), (131a/14), (155b/14), (188b/2)

[= 19]

muẓtarr: <Ar. Çaresiz kalmış, ... zorunda kalmış; zorlanmış.

m. + olası (137b/17)

m. + olur (131b/12)

[= 2]

mübāderet: <Ar. Bir iş yapmaya girişme.

m. + edersin (143a/4)

m. + edesin (167b/1), (167b/6)

m. + edüb (155a/10), (179b/11)

m. + etmeyeler (122a/8)

[= 6]

mübāhāt: <Ar. "Mübāhāt" övünme.

m. (170a/9)

m. + olduğu (170a/9)

[= 2]

mübālāğa: <Ar. 1. Bir işi, bir şeyi çok büyütme, pek ileri vardırma. 2. Pek fazla, çok aşırı. 3. Küçük bir şeyi büyük gösterme; abartma.

m. + ederler (88b/8)

[= 1]

mübārek: <Ar. 1. Bereketli, feyizli. 2. Uğurlu, hayırlı, mutlu, kutlu, kutsal.

m. (207a/9)

m. + dür (58b/12)

m. + e (43a/2)

[= 3]

mübārezāt: <Ar. Cenkler, kavgalar, uğraşmalar.

m. + da (147a/14)

[= 1]

mübāreze: <Ar. Cenk, kavga, uğraşma.

m. (138b/10), (138b/8)

m. + de (179a/8)

[= 3]

mübārezet: bk. mübāreze

m. (133b/4), (138a/11)

m. + inde (138a/14)

[= 3]

mübāriz: <Ar. 1. Döğüşe, güreşe kalkışan. 2. Kuvvetli münâkaşaya girişen.

m. + i (137b/15), (138b/11)

m. + iğ (137b/11)

m. + ler (136a/6)

m. + lerden (137b/8)

m. + üğ (155a/15), (155a/16)

[= 7]

mübārızān-ı erbāb-ı şiddet: < Ar. Şiddet erbablarının, dövüş ustalarının yarışmacıları, kavgacılar.

m. (20a/17)

[= 1]

mübāşeret : < Ar. Bir işe başlama, girişme.

m. (202b/17)

m. + i (202b/11), (202b/8), (204b/8)

m. + éde (193a/6)

m. + éder (107b/6), (203b/3)

m. + édünj (14b/17)

m. + étmeden (203b/5), (204b/13)

m. + étmege (204a/14)

m. + étmegile (13a/3), (204b/1)

m. + étmeye (202b/15)

m. + étmezler (202a/3)

[= 15]

mübāşeretsiz : ?

m. (202a/7)

[= 1]

mübāşir : < Ar. Bir işe başlayan. m. + dür (24a/2)

m. + olan (204b/8), (211a/8)

[= 3]

müberka: < Ar. 1. Yüzünün tamamı beyaz olup içinden siyahlık beliren at. 2. Atın altındaki beyazlık.

m. (56a/8)

[= 1]

mübtelā : < Ar. 1. Düşkün [fena şeylere]. 2. Tutkun, tutulmuş.

m. + olacak (153b/8), (167a/8)

m. + olasin (85a/13)

m. + olsa (143a/16)

[= 4]

mücādele : 1. Birbirlerine isteklerini kabul ettirmek için iki taraf arasında yapılan zorlu çalışma, savaş.

m. (138b/14)

[= 1]

mücāhede : < Ar. 1. Uğraşma, savaşma. 2. Nefsi yenmeye olan çalışma. 3. Din düşmanlarıyla savaşma.

m. (132a/2), (6a/16), (6b/13)

m. + de (10b/2)

m. + den (4b/7), (4b/7), (5b/14)

m. + eylediler (8b/9), (9a/3), (9a/9)

m. + éde (191a/5)

m. + édeler (8a/8)

m. + éden (10a/3), (130b/10), (5b/13), (7b/15)

m. + édenlerden (10a/5)

m. + édenlere (7b/17)

m. + édenleri (5b/15), (7b/15), (8a/1)

m. + éder (5a/13)

m. + édesiz (6b/6)

m. + édünj (9a/17), (9b/6)

m. + étmek (6a/11)

m. + étmekdür (9b/15)

[= 27]

mücāhid : < Ar. 1. Cihād eden, din düşmanlarıyla savaşan. 2. Savaşan, uğraşan, savaşçı.

m. + e (10a/7)

m. + ler (5b/4)

[= 2]

mücāhidīn : < Ar. Mücāhitler; din düşmanlarıyla savaşanlar; uğraşanlar, savaşanlar.

m. + iñ (130b/12)

[= 1]

mücelcel: <Ar. 1. Zil veya gök gürlemesi sesi. 2. Nesebi halis, temiz soylu.

m. + dür (59a/7)

[= 1]

mücellâ : <Ar. Cilâlı, parlatılmış, parlak.

m. + eylese (4a/16)

[= 1]

mücellel : <Ar. 1. Hayvana çul atmak; örtmek. 2. Ulu, yüce, azametli, gösterişli.

m. (37b/5)

m. + ola (38a/9)

[= 2]

mücerreb : <Ar. Tecrübe olunmuş, denenmiş, sınanmış.

m. (117a/14)

m. + imüz (58b/5)

[= 2]

mücerred : <Ar. 1. Tecrîdedilmiş, soyulmuş, çıplak. 2. Tek, yalnız. 3. Karışık ve katışık olmayan.

m. (132a/4), (23b/9)

m. + edesin (197a/10), (94a/9)

[= 4]

müceyyeb : <Ar. Ayaklarından diz kapaklarına ve ökçe sinirlerine kadar beyaz olan ata verilen isim.

m. + dür (56b/11)

[= 1]

müctemî : <Ar. İctimâ eden, toplanan, toplanmış, toplu; birikmiş, birleşmiş.

m. (33b/17), (36a/14), (78b/14), (78b/15)

m. + idür (26b/9)

m. + ola (56a/9)

m. + olan (105a/12)

[= 7]

müdārā : <Ar. Savma, kovma, def etme.

m. + sı (195a/3)

[= 1]

müdārāt : <Ar. bk. müdārā

m. (113a/2), (203b/9), (74a/10), (75a/13)

m. + ı (75b/15)

m. + êtmegile (107b/1)

[= 6]

müdāvāt : <Ar. Devâ arama, hastaya bakıp ilaç verme.

m. + ında (100b/11)

[= 1]

müdāvemēt : <Ar. Devâm tme, bir yere her vakit gidip gelme.

m. + eyle (138a/7)

m. + edersin (125b/12)

m. + êtse (131b/11)

[= 3]

müddehan : <Ar. Tütünlenmiş, kamıştan olan ok.

m. (194b/2)

[= 1]

müddet : <Ar. Zaman, vakit.

m. (109b/3), (113b/4), (114b/14), (117a/2)

m. + de (42b/4)

m. + i (42b/12), (88a/7)

[= 7]

müddet-i 'ömr : <Ar. Ömür müddeti.

m. + i (42b/12)

[= 1]

müdemmi : <Ar. Kanlı, kan kırmızısı.

m. (46b/1)

[= 1]

müdenner : <Ar. Pul pul benekleri olan at.

m. + ola (54b/4)

[= 1]

müdevver : < Ar. 1. Tedvîr olunmuş, döndürülmüş.
2. Yuvarlak, tekerlek, değirmi.

m. (110b/16), (206a/6)

m. + dür (106a/13), (171b/8)

m. + ola (109b/1), (134a/9), (68a/1),
(90a/14), (90a/15)

[= 9]

müdhal : < Ar. İdhal olunmuş, sokulmuş,
girdirilmiş, dahil edilmiş.

m. + üñ (10b/11)

[= 1]

müdmër : < Ar. Boyunda bulunan iki uzun
kemiğin (diken) ardıdır.

m. (27b/9), (28a/4)

m. + üñ (28a/7)

[= 3]

müdmir : < Ar. bk. müdmër

m. + üñ (38b/5)

[= 1]

mü'eddeb : < Ar. 1. Te'dîb edilmiş,
edeplendirilmiş, edepli, terbiyeli. 2. Okumuş,
bilgili.

m. + olan (191b/5)

[= 1]

mü'ekked : < Ar. 1. Te'kîdedilmiş,
sağlamlaştırılmış. 2. Tekrar edilmiş, bir daha haber
verilmiş, tenbih edilmiş.

m. + dür (107b/12)

[= 1]

mü'ellif-i risâlet-i fîrûsiyyet: < Ar. At biniciliği
risalesinin (kitapçığının) telif edeni, yazarı.

m. (4b/3)

[= 1]

mü'evvelen : < Ar. Te'villi, kaçamaklı olarak.

m. (206b/2)

[= 1]

mü'eyyed : < Ar. 1. Te'yîdedil-miş,
kuvvetlendirilmiş, sağlam. 2. Doğrulanmış. 3.
Yardım gören.

m. + olur (57a/10)

[= 1]

mü'ezzin : < Ar. Ezan okuyan.

m. (208b/3)

[= 1]

müfârikat: < Ar. "müfârekat" Ayrılma, uzaklaşma.

m. + êtmeyesin (167b/7)

[= 1]

müfekkike: < Ar. "fekk" Hayvanlar için; zayıf,
sölpük, ahmak ve ihtiyar.

m. (40b/14)

[= 1]

müfessir : < Ar. 1. Tefsîr eden, açıklayan, kısa şeyi
genişletti mânâsını meydana çıkaran. 2. Kur'ân'ı
yorumlayan din âlimi.

m. + ler (11b/9), (170b/11), (6a/3)

[= 3]

müfriṭ : < Ar. İfrat eden, sınırı geçen, ileri
vardıran, aşırı.

m. + olmazlarsa (24a/12)

[= 1]

mühde : < Ar. 1. Yaygın ve yüksek. 2. Atlayış
rampası.

m. (81b/2)

[= 1]

müheyyâ: < Ar. Hazır, hazırlanmış.

m. + dur (153b/9)

[= 1]

mühr : <Far. Bir kimsenin, bir kuruluşun adının veya unvanının tersine kazılı bulunduğu, metal, lastik vb.nden yapılmış araç, damga, kaşe.

m. + i (209b/4)

m. + üm (210a/15)

[= 2]

mühre : <Ar. Kemik.

m. + dür (32b/6)

[= 1]

mührlen- : <Far. + T. Mühürlenmek, mühür basılmak.

m.-mişdür (169a/15)

[= 1]

mühürle- : <Far. + T. Mühürlemek, mühür basmak.

m.-düm (210a/16)

[= 1]

mükesseve : <Ar. “kisve” Giyinik, giyim, ton, örtü.

m. + dür (17a/12)

[= 1]

mülâ‘abe : <Ar. Oynaşma, oynaşıp eğlenme.

m. + sidür (189a/15)

[= 1]

mülâkî : <Ar. Buluşan, kavuşan; görüşen.

m. + ola (155a/1), (19b/8), (207b/2)

m. + olasın (179b/15), (180a/4), (77a/9)

m. + olmağa (208a/11)

m. + olmakda (19b/16)

m. + olmayasın (150a/4)

m. + olmazsın (77a/11)

m. + olsa (167b/9)

m. + olsañuz (8a/14)

m. + olur (19b/15)

m. + olursa (85a/14)

m. + olursın (149a/9), (150a/4), (21a/6)

[= 17]

mülâşık : <Ar. İltisaklı, bitişik, yapışık; yanyana bulunan.

m. + dur (14b/12), (187b/9), (33b/15)

m. + ola (151a/16), (182b/8), (90b/6)

m. + olur (180a/6)

[= 7]

mülâyemet : <Ar. 1. Uygunluk. 2. Yumuşak huyluluk, yavaşlık. 3. Bağırsakların yumuşaklığı [kabz'ın zıddı].

m. (116a/13), (137a/10), (14b/17), (97b/14)

m. + dür (75a/11)

m. + i (179b/14)

m. + ini (191a/3)

[= 7]

mülâyim : <Ar. 1. Uygun. 2. Yumuşak huylu, yavaş [kimse]. 3. Pekliği olmayan.

m. (119b/11), (16b/5), (182b/1), (26a/15), (30b/12), (80a/13), (86a/16)

m. + degildür (87b/9)

m. + dür (58b/16), (86b/1)

m. + eylediler (190a/3)

m. + ola (134a/9), (90a/12)

m. + olsa (79a/11)

m. + olur (79a/9)

m. + olursa (98b/2)

m. + eder (177a/12)

[= 17]

mülâzemet : <Ar. 1. Bir yere veya kimseye sınıksı bağlanma. 2. Gidip gelme. 3. Bir işle devamlı meşgul olma. m. + eylese (191a/9)

m. + ederse (149a/5)

m. + édeydiler (190b/6)

[= 3]

mülâzım: <Ar. 1. Bir yere veya bir kimseye sarılıp ayrılmayan, tutunup kalan. 2. Teğmen.

m. + olsa (132a/16)

[= 1]

mülâzımân: <Ar. “mülâzımîn” 1. Bir yere tutunup kalanlar, bir kimseye sarılıp ondan ayrılmayanlar. 2. Teğmenler.

m. (201a/12)

[= 1]

mülebbes : <Ar. 1. Giyilmiş. 2. iltibaslı, kanşık.

m. (37b/5)

m. + ola (38a/10)

[= 2]

mülemma^ç : <Ar. 1. Telmi' edilmiş, parlak. 2. Alaca, renk renk.

m. + ola (215a/8)

[= 1]

müleyyin : <Ar. Telyîn eden, lînet veren, yumuşatan, yumuşatıcı.

m. (119a/15)

m. + olan (117a/4)

m. + édeler (117a/7)

[= 3]

mülhidîn : <Ar. Allah'ı inkâr edenler, dinsizler, imansızlar

m. (5a/13)

[= 1]

mülhidîn-i ehl-i fesâd: <Ar. Kötülük sahipleri, Allah'ı insan edenler, dinsizler.

m. + uş (3a/6)

[= 1]

mülma^ç : <Ar. Hamilelikte 8. ayına girmiş olan at; atın doğurmasına yakın meme başlarının şişip kararması.

m. (41b/13)

[= 1]

mülşak: <Ar. İlsâk edilmiş, bitleştirilmiş, kavuşturulmuş.

m. + ola (151a/17), (153a/12)

[= 2]

mültekâ : <Ar. Kavuşak, kavuşma; buluşma; birleşme yeri.

m. + sı (34a/5)

m. + sîdur (33b/4), (33b/5), (34a/6)

m. + sına (58a/9)

[= 5]

mültekâ-yı vazîf: <Ar. Vazîfin (Hayvanın incik kemiği.) birleşme yeri.

m. + dîr (30b/1)

[= 1]

mültekî: <Ar. 1. Kavuşan, buluşan, birleşen. 2. Dişilik organındaki çiftleşme yeri.

m. (33a/13), (33b/3)

[= 2]

mülteşik: <Ar. 1. Bitişik, yapışık. 2. Birbirine bağlanmış.

m. + olur (33a/10)

[= 1]

mültevî: <Ar. İltivâ eden, bükülen, sarılan, eğilen; eğrilmiş, eğri büğrü.

m. + olsa (58b/4)

[= 1]

mülûk: <Ar. Hükümdarlar.

m. (133a/1), (147b/11), (201b/17), (202a/14), (202a/3), (203b/15), (204a/15), (205a/11), (205a/2), (205a/9), (205b/6), (207a/12), (208b/11), (209a/8), (211a/7),

(214b/3), (34a/11), (38a/4), (57a/1),
(82b/3), (82b/6)

m. + a (202b/8), (203a/16), (203b/14),
(75b/8), (76b/7)

m. + ı (133a/2), (203b/2), (84b/13)

m. + uğ (202a/5), (202b/9), (203b/15),
(203b/3), (203b/6), (205b/5), (211b/3),
(212a/12), (215b/13)

[= 38]

mülük-ı kirām: < Ar. Soyu temiz, şerefli, ulu
hükümdarlar.

m. (1b/10)

[= 1]

mülük-ı peşin-i şayd: < Ar. Avcılığın önde gelen
hükümdarları.

m. + ı (205b/3)

[= 1]

mülük-ı zevi'l-ihtirām : < Ar. Saygı sahipleri,
saygıdeğer kişilerin hükümdarları, sahipleri.

m. + uğ (2b/3)

[= 1]

mülük-ı feres: < Ar. At hükümdarları, sahipleri.

m. (189b/12)

[= 1]

mümāreset: < Ar. Alışma, alışıklık, yatkınlık, el
yatkınlığı.

m. (177b/16), (185b/5), (208a/11)

m. + dür (185b/7)

m. + eyledi (11a/15)

m. + eylediler (115b/4)

m. + i (180b/5), (190b/8)

m. + edesin (182b/5)

m. + edüb (204b/8)

[= 10]

mü'min: < Ar. İnanan, inançlı, imanlı, İslam dinine
inanmış, Müslüman.

m. (10b/1), (10b/1), (10b/9), (7a/11),
(7a/16)

m. + ler (5b/14), (6b/12), (6b/4)ya'ni,
(7b/15), (7b/8), (8b/13), (8b/15), (9a/12)

m. + lerden (10a/5), (5b/4), (7b/13)

m. + lere (130b/10), (8a/7)

m. + leri (6a/17), (7a/8)

m. + olanlar (8a/14)

m. + oldılar (6b/12), (9a/16), (9a/3)

m. + olub (9a/8)

[= 25]

mümkin: < Ar. Mümkün, olabilir, olabilen.

m. (87a/17)

m. + degildür (177a/8), (204a/8), (95a/1)

m. + dür (108a/1), (108a/16), (143a/16),
(177a/7), (180a/13), (188a/16), (202b/14),
(204a/9), (206b/17), (214b/2), (84b/16),
(97b/9)

m. + ola (176a/12)

m. + olan (208a/9)

m. + olduğu (131a/3), (181a/1), (71b/15)

m. + olmadığı (203a/16)

m. + olmasa (186b/3), (215b/8)

m. + olmaya (112b/14), (112b/15),
(167b/15), (186a/10), (186a/13), (196b/2),
(97b/10)

m. + olmaz (133b/10), (134b/4),
(153b/15), (153b/7), (178a/10), (181a/1),
(181a/3), (190a/15), (216a/14), (76b/9)

m. + olmazsa (156b/14)

m. + olsun (181a/8)

m. + olur (149a/2), (75b/3), (97b/11)

m. + olursa (140b/10), (140b/11),
(186b/2), (186b/4)

[= 50]

mümkünlük: < Ar. + T. Mümkünlük.

m. (132b/17)

[= 1]

mümtedd: < Ar. İmtidâd eden, uzayan, uzanan, süren; sürekli.

m. (31b/9)

m. + dür (78b/15)

m. + ola (40a/13), (78b/13)

m. + olsa (56a/5)

m. + olur (106a/2)

[= 6]

mümtelî: < Ar. 1. İmtilâ eden, mîde dolgunluğuna uğramış. 2. Dolu, dolgun; dolmuş.

m. + ola (17b/5), (25a/17)

[= 2]

mümteni': < Ar. "men'" İmtina' eden, çekinen.

m. (142a/2)

m. + olduğun (153b/5)

m. + olur (111b/4), (143a/10)

m. + olursan (141a/1)

[= 5]

mün'akid: < Ar. 1. İn'ikad eden; düğümlenmiş, bağlanmış, bağlı. 2. iki taraf arasında resmî olarak kabul olunmuş. 3. teşkil olunmuş. 4. kurulan, içtimâ eden.

m. + ola (115a/6)

m. + olub (107a/8)

[= 2]

münakkaḥa: < Ar. 1. Tenkîh edilmiş, soyulmuş, ayıklanmış, temizlenmiş. 2. En iyisi seçilmiş. 3. İdare maksadıyla fazlası kesilmiş [masraf].

m. (200b/15)

[= 1]

münāsebet : < Ar. 1. İlişik, ilişki, ilinti. 2. İlgi, yakınlık, bağ. 3. Yanaşma, vesile.

m. (27b/7)

m. + imüz (189a/10)

[= 2]

münāsib : < Ar. 1. Yerinde, uygun. 2. Yakışık, yaraşık.

m. + degildür (187b/16)

m. + dür (19b/6)

[= 2]

münāvebe : Ar. Nöbetleşe, nöbetleşme, nöbetle iş görme.

m. + de (182a/14)

[= 1]

münāvele : < Ar. Sunma, sunuşma, uzatıp verme.

m. (185b/4), (185b/7)

[= 2]

münāza'at : < Ar. "Münāza'ât" Ağız kavgalan, çekişmeler.

m. + a (80b/7)

m. + ı (85a/6)

[= 2]

münāzi': < Ar. Niza', ağız kavgası eden, çekişen, kavgacı.

m. (84b/15), (84b/16), (84b/17), (85a/10), (85a/15), (85b/2)

m. + üñ (85b/2)

[= 7]

mün'azil: < Ar. 1. İn'izâl eden, ayrılan, elini eteğini çeken. 2. Azledilen, me'murluktan çıkarılmış [olan].

m. + olub (3a/14)

[= 1]

münbasit : < Ar. 1. İn'bisât eden, yayılan, açılan, genişleyen. 2. Şen, gönlü açık.

m. + dūr (187b/9)

m. + ola (192b/8)

[= 2]

münbasite: < Ar. bk. münbasit

m. + ola (193b/8)

[= 1]

münecebb : < Ar. "Cebb" Ayaklarından bileklerine kadar beyaz olan at.

m. (56b/15)

[= 1]

münekkes : < Ar. Baş aşağı edilmiş.

m. + olur (110b/3)

[= 1]

münfesih: < Ar. İnfisah eden, bozulan, hükmü kaldırılmış.

m. + ola (40a/3)

[= 1]

münfetihe: < Ar. "münfetiḥ" İnfitâh eden, açılan, açılmış, açık.

m. + olsa (33b/7)

[= 1]

münfetil: < Ar. "Fetl" Döndürmek, bükmek, kıvrırmak, eğmek.

m. + olduğun (181b/17)

[= 1]

münhadir: < Ar. İnhidâr eden, inişe doğru, yokuş aşağı inen; inişli.

m. (26b/12), (55b/14)

m. + ola (31b/16)

[= 3]

münhadire: < Ar. "münhadir" İnhidar eden, inişe doğru; inişli.

m. + olan (18b/5)

[= 1]

münhall : < Ar. 1. İnhilâl eden, açılan, çözülen. 2. Boş kalan, açık olan, me'muru bulunmayan [yer].

m. (78a/13)

m. + ola (115a/6)

m. + olur (114b/2)

[= 3]

münhanî: < Ar. İnhina eden, eğilen eğrilen; eğri, kanburlu.

m. + dūr (178a/13)

m. + olmağa (187a/12)

[= 2]

münharif: < Ar. 1. İnhiraf eden, sapan, doğru gitmeyen. 2. Çarpık, sapa. 3. Sağlam olmayan.

m. + ola (8a/17)

m. + olduğu (192a/1)

m. + olduğun (196b/10)

m. + olmayasın (135a/8)

m. + olub (208a/1)

[= 5]

münhasır: < Ar. 1. İnhisar eden, sınırlanmış, her yanı çevrili. 2. Yalnız bir kimseye veya bir şeye mahsus olan.

m. + olub (15b/12)

[= 1]

münhasif : < Ar. İnhisaf eden, sönükleşen, sönük, ışıksız kalan.

m. + olmaya (27a/15)

[= 1]

münkād : < Ar. İnkıyâd eden, boyun eğen.

m. + oldılar (203b/10)

m. + olur (112b/17)

[= 2]

münkalî: < Ar. Kal' edilen, kökünden sökülen.

m. + olub (182a/6)

m. + olur (106a/3)

[= 2]

münkasım: <Ar. Kısım kısım bölünen, bölüm bölük olan, bölünmüş.

m. + olur (171a/14)

[= 1]

münkaṭṭ: <Ar. 1. İnkıta eden, kesilen, kesilmiş, kesik; aralıklı. 2. Arkası gelmeyen; son bulan. 3. Arada bağ kalmayan, ayrılmış.

m. (30a/6), (30b/6), (31a/1), (31b/11), (55b/15)

m. + dur (39a/5)

m. + ola (90a/16), (97b/9)

m. + olmakdan (133a/15)

m. + olmaya (188a/6), (97b/12)

m. + olsa (106a/5)

m. + olub (107a/9)

m. + olur (24b/6), (27a/5), (31b/3)

[= 16]

münkaṭṭ'a: <Ar. bk. münkaṭṭ.

m. (55b/14)

m. + dur (29a/4), (56a/1)

m. + ola (146a/12)

m. + olur (96a/12)

[= 5]

münkere: <Ar. 1. İnkâr edilmiş, edilen, kabul ve tasdik edilmeyen, reddedilen. 2. Şeriatçe yapılması caiz görülme.

m. (113a/6)

[= 1]

münkəsir: <Ar. 1. İnkisar eden, kınlan, kırılmış, kırık. 2. Kırgın, gücenmiş.

m. (73b/9)

m. + olur (106b/2), (145b/12), (195a/14)

[= 4]

münkeşif: <Ar. 1. İnkişâfeden, açılan, açılmış, meydana çıkmış; açık, görünen. 2. Keşfolunmuş, yeni bulunmuş.

m. (30a/3)

m. + olur (155a/8), (203b/2)

[= 3]

münsec: <Ar. bk. Mensic

m. (182a/6)

m. + inde (102b/2)

[= 2]

münşakk: <Ar. İnşikak eden, yarılan, yarılmış; yarma.

m. + olsa (111b/16)

[= 1]

müntaşib: <Ar. Direk gibi dikilmiş.

m. (193b/6)

m. + ola (110b/17), (29b/12), (91a/2)

m. + olub (104a/14)

[= 5]

müntefi: <Ar. İntifa eden, menfaatlenen, yararlanmış.

m. + olmaz (131b/2), (190b/14), (191b/16)

[= 3]

müntehā: <Ar. 1. Nihayet bulmuş; bir şeyin varabildiği en uzak yer, son derece, son kerte. 2. Son uç.

m. + oldu (214a/12)

m. + sı (33b/4), (89b/7)

m. + sıdur (25a/6)

[= 4]

müntehā-yı 'aceze: ?

m. (17b/5)

[= 1]

müntemī: <Ar. İntimâ eden, yakınlık ve ilgi peyda eden.

m. + olur (122a/2)
[= 1]

münteşir : < Ar. l. İntişâr etmiş, yayılmış, açılmış;
dağınık. 2. Duyulmuş, etrafa yayılmış, şişmiş.

m. (21a/9), (21b/4), (36a/17), (58a/10),
(72b/3)

m. + ola (97a/12)

m. + olan (12a/15)

m. + olmaz (105b/11)

m. + olsa (72a/7)

m. + olur (104b/14), (104b/15), (106a/2),
(109a/5), (109b/8), (110a/12), (114b/15),
(125a/8)

[= 17]

münzil-i ahkâm-ı şerʿ-i mübîn: ?

m. (130b/6)

[= 1]

mürde-seng: < Far. Tabîî kurşun oksidi.

m. (120a/2), (125b/17)

m. + i (125b/1)

[= 3]

mürdkûs: bk. merdekûş

m. + tohmından (123b/7)

[= 1]

mürekkeb : < Ar. Terkîb edilmiş, iki veya daha
çok şeylerin karışmasından meydana gelen.

m. (30a/6)

m. + dür (32b/3)

m. + i (116a/12)

m. + ini (211a/8)

m. + ola (137b/4)

m. + olan (116a/12)

[= 6]

mürekkebe : < Ar. bk. Mürekkeb

m. + dür (106a/4), (213b/11)

[= 2]

mürîde : < Ar. "Merede" Hayvanlar için; azgın,
haddi aşan, inat eden.

m. (40b/14)

[= 1]

mürretü'l-hâyice: < Ar. İltihap ağrısı, acısı.

m. (101a/2)

m. + nüh (109a/15)

[= 2]

mürretü'l-yâbise: < Ar. Kuru ağrı.

m. (101a/2)

[= 1]

mürre-yi bâtına: < Ar. Karın ağrıları, iç ağrıları.

m. + nuğ (116b/9)

[= 1]

mürre-yi hâyice: < Ar. İltihap ağrısı, acısı.

m. + dendür (115a/9)

m. + nüh (116b/10)

[= 2]

mürre-yi sevdâ'îyye-yi yâbise: < Ar. Kuru kara
safra iltihabı, ağrısı. (?)

m. (117b/3)

[= 1]

mürre-yi yâbise: < Ar. Kuru ağrıları.

m. + nüh (109b/6), (117a/14)

[= 2]

mürr-i cülnâr: < Ar. + Far. Acı yabani nar çiçeği.

m. + dan (122b/5)

[= 1]

mürtedd: < Ar. İrtidâd eden, islâm dîninden
dönen.

m. (8a/6)

m. + oldu (8a/6)

[= 2]

mürtefi: <Ar. 1. İrtifa eden, yükselen, yükselmiş, yüksek; yüce. 2. Mürtefi' olmak, kaybolmak.

m. (103a/13), (16a/15), (193b/7), (24b/11), (29a/11), (29b/9), (35a/10)

m. + dür (187b/9)

m. + ola (184b/4), (187b/8)

m. + olan (89b/1)

m. + olduğu (146a/17)

m. + olmaya (27a/14)

m. + olsa (117b/17), (56a/4)

m. + olub (27a/16)

m. + olur (31b/2)

[= 17]

mürür : <Ar. 1. Geçme, bir taraftan girip diğer taraftan çıkma. 2. Geçip gitme. 3. Sona erme.

m. + ède (152b/11), (212a/16), (41a/10), (41a/11), (41a/8), (42a/11), (42a/13), (42a/14), (42a/15), (70b/10), (71a/9)

m. + èden (212b/5), (212b/6)

m. + èder (36a/12)

m. + èdüb (155a/9)

m. + ètdükde (212a/15)

m. + ètse (42b/2)

[= 17]

müsâbakat : <Ar. Yarış, yarışma.

m. (37b/13)

m. + ında (138a/14)

m. + olunur (42b/5)

[= 3]

müşâdere : <Ar. 1. Tanzimat'tan önce, herhangi kabahatli bir kimsenin malının hükümetçe, pâdişâh adına zaptedilmesi. 2. Memnu, yasak bir şeyin kanuna uygun olarak zabtı.

m. + olunur (42b/5)

m. + ètmege (38a/3)

m. + ètmekden (42b/8)

[= 3]

müsâfir : <Ar. 1. Misafir, yoldan gelen, yolcu. 2. Yolculuk sırasında birinin evine inen konuk.

m. (210b/4)

m. + e (210b/4)

[= 2]

müsâhele : <Ar. 1. İncelik ve uysallık gösterme. 2. Kolaylık gösterme. 3. Kolay sanma.

m. + den (147a/17)

m. + èdecek (148a/3)

m. + yi (147b/1)

[= 3]

müsâma : <Ar. 1. Göz yumma, hoş görme. 2. Aldırış etmeme. 3. Savsaklama.

m. + èderlerdi (211b/10)

[= 1]

müsedded : <Ar. Tesdid edilmiş, uzunluğuna doğrultulmuş.

m. + den (144b/1)

m. + olduğu (146b/15), (150a/4)

m. + olsa (143a/1), (144a/7)

[= 5]

müsedded-i şâmî: <Ar.

m. (145a/1)

m. + olduğu (150a/5)

[= 2]

müsemma: <Ar. 1. Tesmiye olunan, bir ismi olan, adlanmış, adlı. 2. Muayyan, belirli [zaman].

m. + olan (109a/4)

[= 1]

müsevvâ: <Ar. Eşit, denk, mutedil.

m. (75b/7)

[= 1]

müshile: <Ar. 1. Kolaylaştıran. 2. İshal veren, bağırsakları temizleyen, kazurati kolaylıkla dışarı attıran ilâç.

m. + yi (122b/1)

[= 1]

müslim: <Ar. İslam dininde olan.

m. (37b/11)

m. + olan (10b/1), (10b/1)

[= 3]

müslim bin ‘amr: <Ar. Kişi adı

m. (37b/9)

[= 1]

müstağnî : <Ar. 1. Doygun, gönlü tok. 2. Çekingen, nazlı [davranan]. 3. Lüzumlu, gerekli bulmayan.

m. + degildür (180b/12)

m. + dür (170b/3)

m. + olduğda (215b/15)

m. + olur (168b/13), (5a/7)

m. + olursın (176b/8)

[= 6]

müstaḥakk: <Ar. Hak etmiş, hak kazanmış, lâyük.

m. + ı (207b/10)

m. + olur (189b/1)

[= 2]

müstaḥkem: <Ar. İstihkâm edilmiş, istihkâmlı, sağlamlaştırılmış, sağlam.

m. (193a/10)

m. + ola (193a/5), (193a/6), (84a/1)

m. + olduğda (83a/2)

m. + olmaya (102a/12)

m. + olsa (127a/13)

[= 7]

müstaḥsen: <Ar. İstihsân edilmiş, güzel sayılmış, beğenilmiş.

m. (39b/12)

m. + degildür (184a/3)

m. + dür (34a/12)

[= 3]

müsta‘idd : <Ar. 1. İstîdadlı, kabiliyetli, bir şeye kabiliyeti olan. 2. akıllı, anlayışlı.

m. + olub (207a/17)

[= 1]

müstaḥill: <Ar. Başlı başına, kendi başına; kendi kendine, ayrıca,*bağımsız.

m. + dür (186a/2)

m. + olur (202b/1)

[= 2]

müstaḥîm: <Ar. 1. Doğru, düz, dik. 2. Temiz, namuslu, doğru.

m. + olmaz (77b/8)

m. + olsa (81a/11)

[= 2]

müstecedd: <Ar. 1. Yeni, yenilenmiş. 2. Şanslı. 3. Büyük, ulu.

m. (34a/12)

[= 1]

müstedîr: <Ar. Dâire şeklinde olan, değirmilenen, değirmi.

m. (169b/14), (25b/15), (30a/5), (39a/5)

m. + dür (178a/12)

m. + ola (31a/5)

m. + olduğundan (212b/17)

m. + olsa (56b/13), (56b/9)

[= 9]

müsteḥabb: <Ar. 1. Sevilen, beğenilen. 2. Farz ve vâcibden başka olarak sevap kazanılan iş. Sadaka vermek; oruç tutmak [mübarek günlerde-] gibi.

m. (23a/8), (23a/9), (34b/2), (34b/2), (38a/8)

m. + dur (136a/14), (204a/17), (208b/4), (209a/9), (215a/5), (215a/7), (23a/8), (24a/17), (39b/14), (39b/17), (40a/1), (40a/11), (40a/12), (58b/4)

m. + olan (19a/16)

[= 20]

müstemirr: <Ar. 1. İstimrar eden, bir düziye uzayıp giden. 2. Sürekli, devamlı; bir düziye, dâima.

m. + ola (82b/10), (82b/13)

m. + olur (111b/9), (75b/14)

[= 4]

müsterḥî: <Ar. Gevşek, sarkık, sölpük.

m. + olur (109a/6)

[= 1]

müsterîḥ: <Ar. İstirahat eden, rahat bulan, gönlü rahat, kaygısız.

m. + olur (107b/16)

[= 1]

müsteṭ'am: <Ar. Burunda urgan takılan yer ile dudak etrafının arası.

m. (26a/17), (26b/2)

[= 2]

müstetir: <Ar. İstitâr eden, gizlenen, gizli, saklı.

m. + olasin (183b/2)

[= 1]

müsteṭevî: <Ar. 1. Düz, her tarafı bir. 2. Pişmiş, öğrenmiş, olgunlaşmış.

m. (153b/6), (153b/6), (172b/11), (187a/4), (79a/6), (81b/7)

m. + dür (186a/4)

m. + ola (27a/14), (78b/11), (87b/12)

m. + olan (178a/17)

m. + olduğun (147a/5), (155b/10), (166b/6), (199a/9)

m. + olmayınca (154b/15)

m. + olsa (197b/8), (79b/16), (81a/17)

m. + olub (79b/1), (81b/7)

m. + olur (80a/3)

m. + sin (181a/7)

[= 23]

müsteṭevî: <Ar. "Müsteṭevî" 1. düz, her tarafı bir. 2. Pişmiş, öğrenmiş, olgunlaşmış.

m. + ola (136a/8)

[= 1]

müsteṭevî: bk. müsteṭevî

m. (147a/5), (149a/1), (150a/2), (167a/9)

[= 4]

müsteṭevî: <Ar. İstikazeden, uykudan uyanan.

m. (182a/17)

[= 1]

müşâbîḥ: <Ar. Benzeyen, benzer.

m. + i (155b/1)

[= 1]

müşâhed: <Ar. Müşahede olunmuş, görülmüş, görülen.

m. + edersin (123b/12)

[= 1]

müşâhede : <Ar. Bir şeyi gözle görme.

m. (89a/6)

m. + eyledim (131a/6)

m. + eyledük (105a/13), (74b/11)

m. + eyledüm (131b/4)

m. + olunmağıla (115a/5)

m. + eder (207b/10)

m. + edersin (190a/1)

m. + ëtdük (22b/3)

m. + ëtmegile (204b/1), (204b/4), (204b/5)

m. + ëtmesi (204b/7)

[= 13]

müşāhere: < Ar. Aylıkla tutma; aylıklı çalışan.

m. (211a/3)

[= 1]

müşākelet : < Ar. Şekilde bir olma, uygunluk, benzeyiş.

m. + den (5a/15)

[= 1]

müşe‘ar: < Ar. Ana karnında 5. ayını tamamlamış, ruh verilmiş, kıllanmaya başlamış at yavrusu;

m. (41a/12)

[= 1]

müşebba‘: < Ar. İşba' olunmuş, doymuş, tok.

m. + ola (215a/7)

[= 1]

müşemmire: < Ar. 1. "Müşemmir" kararlı, uğraşan, bir işle canla başla uğraşan. 2. hayvanı otlatmak için kullanılan bir alet. (?)

m. (132b/12)

[= 1]

müşevveş: < Ar. Teşvîr edilmiş, belirsiz, karışık, düzensiz, karmakarışık.

m. + olmaya (205b/9)

[= 1]

müşkil : < Ar. 1. Güç, zor, çetin. 2. Engel, güçlük, zorluk, çetinlik.

m. (184a/16), (191a/16)

m. + dür (102b/16), (113b/14), (114b/12)

m. + olan (5a/11)

m. + olduğundan (191a/17)

m. + olur (180b/4), (83a/2), (83a/5)

[= 10]

müşrif : < Ar. 1. Yükselen, çıkan. 2. Ölüme pek yakın bulunan. 3. Etrafa bakan, etrafı gören. 4. Bir hal almaya yüz tutmuş olan.

m. (33a/2)

m. + dür (31b/12)

m. + olduğu (87a/2)

m. + olmuşdur (32a/10)

[= 4]

müşrik: < Ar. Allah'a şirk, ortak koşan.

m. + ler (6b/13), (8b/15)

[= 2]

müşrikîn: < Ar. Allah'a şirk koşanlar.

m. (5a/13)

[= 1]

müştağil : < Ar. İştigal eden, bir işle meşgul olan, uğraşan.

m. (3a/15)

m. + olma (109a/1)

m. + olsa (137b/2)

[= 3]

müştedd: < Ar. İştidād eden, şiddetlenen, şiddetlenmiş, azan.

m. + ola (208a/14)

m. + olsa (56a/15), (88a/7)

m. + olub (112b/14)

m. + olur (103a/17), (103b/14), (106b/11), (113b/4), (200a/9)

[= 9]

müştemil: < Ar. İstimâl eden, kavrayan, saran, içine alan.

m. (24b/14)

m. + ola (31a/2)
 [= 2]
müte'addî: <Ar. Taaddî eden, zulmeden; saldıran.
 m. + oldıysa (2a/17)
 [= 1]
müte'affin: <Ar. Taaffün eden, bozulup fena kokan; kokmuş, çürük.
 m. (108a/16)
 m. + ola (115a/6)
 m. + olmaya (107a/11)
 [= 3]
müte'ahhîr: <Ar. Teahhür eden, sonraya kalan, geciken.
 m. + olmaya (192b/7)
 [= 1]
müte'allika: <Ar. 1. Asılı, bağlı. 2. Taallûk eden, ilgili, ilişkisi olan.
 m. + olan (3a/14)
 [= 1]
müte'allim: <Ar. Taallüm eden, ilim, bilgi edinen, öğrenen; okuyan, talebe (öğrenci).
 m. (190b/13), (191b/11), (191b/16), (192b/1), (23a/6)
 m. + olan (192b/16)
 m. + üñ (138a/2)
 [= 7]
müte'arrız: <Ar. 1. Taarruz eden, saldıran, sataşan. 2. Başkasının hakkına, hududuna geçen.
 m. + ola (180a/1)
 m. + olur (131b/12)
 [= 2]
müte'assir: <Ar. Teassur eden, güçleşen, güç, zor, çetin.
 m. + dür (122b/8)

[= 1]
müte'ayyîn: <Ar. 1. Taayyün edenler, belli, meydana gelenler. 2. Karar verilmişler. 3. Eşraftan, ileri gelen kimseler.
 m. + olan (2b/2), (2b/3)
 [= 2]
mütebettil: <Ar. Tebettül eden, Allah'a yönelen.
 m. (3a/13)
 [= 1]
mütebeyyin: <Ar. Tebeyyün eden, meydana çıkan, anlaşılan.
 m. + olur (174a/15)
 [= 1]
mütecaviz: <Ar. 1. Tecâvüz eden, geçen, aşan. 2. Sataşan, saldıran; sarkıntılık eden. 3. Fazla, çok.
 m. (85b/9)
 [= 1]
müte'essir: <Ar. 1. Teessüre kapılan, hüznü, kederli, üzüntülü. 2. Birinin acısıyla acılanan.
 m. + oldukları (205a/6)
 m. + olmazlar (205a/6)
 [= 2]
mütefâvite: <Ar. "mütefâvît" Birbirinden farklı, çeşitli olan, aralarında fark bulunan.
 m. + dür (86b/7)
 [= 1]
mütefâzıla: <Ar. "mütefâzıl" 1. Fazilet ve bilgi yansına çıkan. 2. Fazla, artık.
 m. (86b/7)
 [= 1]
müteferri'a: <Ar. "müteferri'" 1. Teferru' eden, bir kökten yarılan, dal budak salan. 2. Bir kökle ilgili olan.
 m. + dur (186b/12)

m. + olur (177a/7)
[= 2]
müteferrid : <Ar. Teferrüdeden, tek ve yalnız olan, eşi emsali olmayan.

m. + dür (215b/14)
[= 1]
müteferrik : <Ar. Teferruk eden, dağınık, ayn ayn.

m. + olur (111a/7)
[= 1]
müteferrika: <Ar. 1. Ufak tefek masraflar için ayrılan para. 2. Çeşitli işler gören. 3. Pâdişâh, sadrâzam ve vezirlerin emirlerini götüren kimse.

m. + olur (31b/3)
[= 1]
müteferriis: <Ar. Teferrüs eden, anlayan, anlayışlı.

m. + olmaya (131a/12)
[= 1]
mütegayyir: <Ar. 1. Tagayyür eden, değişen, başkalaşan. 2. bozulmuş, bozuk.

m. + olmaya (193b/10)
m. + olmazsın (137b/2)
m. + olub (72b/11)
m. + olur (112b/9), (143a/10), (193a/11), (193a/9), (35a/1), (35a/6)
m. + olursa (193a/6)
[= 10]

mütegayyire: bk. mütegayyir
m. + olur (35a/3)
[= 1]

mütehallil: <Ar. Tahallül eden, hallolmuş, erimiş, çözülmüş.
m. + olur (127a/2)
[= 1]

müteharrik: <Ar. Taharruk eden, yırtılan.

m. + olması (169b/13)
m. + olmaya (131b/10)
m. + olmayasın (135b/10)
m. + olmaz (169a/13)
m. + olur (187b/2)
[= 5]

mütehayyer: <Ar. Hayrette kalınan, şaşılacak şey.
m. + oldu (197b/5)
[= 1]

mütehayyir: <Ar. Şaşmış, şaşırmış olan, hayrette kalan.

m. + olurlar (88a/10)
[= 1]
müteheyî: <Ar. “müteheyî” Hazırlanan, hazırlanmış, hazır.

m. + olub (147b/15)
[= 1]
müteheyî: <Ar. Hazırlanan, hazırlanmış, hazır.
m. + olduğda (168b/14)
[= 1]

mütekkabil: <Ar. Kabul eden, üstüne alan.
m. + in (181a/7)
[= 1]

mütekalib: <Ar. Takallüb eden, dönen, değişen.
m. (72b/14)
[= 1]

mütellif : <Ar. Tekellüf eden, külfetli, zahmetli bir iş tutan.
m. (148b/9)
[= 1]

mütemekkin: <Ar. Temekkün eden, mekânlanan, yerleşen, yerleşmiş [bir yere], oturan.
m. + olduğu (167b/12)
[= 1]

mütemekkine: <Ar. Temekkün eden, mekânlanan, yerleşen, yerleşmiş [bir yere], oturan. bk. mütemekkin

m. + olur (115a/11)

[= 1]

mütemenniye: <Ar. Hayvanlar için; arzulamak, menisini akıtmak.

m. (40b/14)

[= 1]

mütemeyyiz: <Ar. Temeyyüz eden, seçilen, seçkin.

m. + olur (34b/13)

[= 1]

mütemmem: <Ar. Tamamlanmış, eksiği kalmamış.

m. + olsa (103b/12)

[= 1]

mütesāvi: <Ar. Birbirine müsāvi (*eşit), eş olan.

m. + dür (171b/2)

[= 1]

mütesāviye: <Ar. "Mütesāvi" birbirine müsāvi (*eşit), eş olan.

m. + dür (171b/9)

m. + ola (171b/7)

[= 2]

müteşāʿibe: <Ar. "Müteşāʿib" Budaklanmış ve perakende olmuş, dağılmış.

m. + olur (186b/8)

[= 1]

müteşebbik: <Ar. Teşebbük eden, şebeke şeklinde bulunan, ağ gibi birbirine geçen.

m. + olduğu (114a/17)

[= 1]

mütevāliyen: <Ar. Art arda, üst üste, bir düziye, aralık vermeden.

m. (126a/14), (95b/15)

[= 2]

mütevakkıf: <Ar. 1. Tevakkuf eden, duran, bekleyen, eğlenen. 2. Bir şeye bağlı olan, ancak onunla olabilen.

m. + oldıysa (201b/14)

[= 1]

mütevakkıfa: <Ar. bk. mütevakkıf

m. + oldıysa (2b/2)

[= 1]

mütevekkilün ‘alā’l-lāh: <Ar. Allah’a tevekkül ederek, Allah’a sığınarak.

m. (211b/7)

[= 1]

mütevellī: <Ar. Birinin yerine geçen.

m. + olan (106b/9)

[= 1]

mütevellid: <Ar. 1. Tevellüd eden, doğan, dünyaya gelen. 2. Meydana gelmiş, doğmuş.

m. + olan (203a/13)

[= 1]

mütevellide: <Ar. bk. mütevellid

m. + dür (108a/14)

[= 1]

müteyemmin : <Ar. Teyemmün eden, meymenetli, uğurlu sayan.

m. (20a/7)

m. + dür (57a/7)

[= 2]

müteyessir: <Ar. Kolaylıkla olabilen, kolay yapılabilir.

m. (73a/14)

m. + olub (72b/2)

[= 2]

müttefik: <Ar. 1. Bağlaşmış, birleşmiş, anlaşmış.
2. Fikirce beraber olan.

m. + olalar (197a/4)

[= 1]

müttesi: <Ar. Tevessü' eden, genişleyen.

m. + olsa (59a/14)

[= 1]

müvelled: <Ar. 1. Tevlîdedilmiş, doğmuş, doğurmuş, doğma. 2. Melez, kanı karışık. 3. Aslında yok iken sonradan meydana gelmiş.

m. + dür (217a/15)

m. + olan (91a/6)

[= 2]

müvellede: <Ar. bk. mütevelled

m. + nüh (171b/12)

[= 1]

müvellehe: <Ar. Yüzün ön tarafına yakın, dik olan kulaklar.

m. (25a/7), (25a/8)

[= 2]

müyesser : <Ar. Kolayı bulunup yapılan; kolay gelen, kolaylıkla olan.

m. + eyledi (4b/11)

m. + ola (7a/12)

[= 2]

müzâhame: <Ar. 1. Zahmet, sıkıntı verme. 2. Kalabalık; itişe kakışa hücum etme [bir yere].

m. (186a/10)

[= 1]

müzâhim: <Ar. 1. Zahmet, sıkıntı veren. 2. Aykırı gelen.

m. + ola (186a/11)

[= 1]

müzâkere: <Ar. Bir konuyla ilgili fikir alışverişinde bulunma, oylaşma.

m. + yi (83a/8)

[= 1]

müzâyaka: <Ar. Sıkıntı,darlık, parasızlık; yokluk.

m. (186a/11)

m. + larda (13a/6)

[= 2]

müzeyyen: <Ar. Zînetlendirilmiş, süslenmiş, süslü.

m. (20b/13), (37b/6)

[= 2]

-N-

na'ame: <Ar. 1. Deve kuşu. 2. İncik kemiği. 3. Taban. 4. Beyni saran ince deri.

n. (93b/12)

[= 1]

na'at: <Ar. 1. Bir şeyin niteliklerini övme. 2. Hz. Muhammed'in niteliklerini övmek, ondan şefa'at dilemek amacıyla yazılan kaside.

n. (3b/8)

[= 1]

nāb: <Ar. 1. Azı dişi. 2. Yaşlı deve.

n. (26b/15)

[= 1]

nābi': <Ar. Yerden çıkıp fışkıran , kaynayan , akan

n. + olurdu (191b/7)

[= 1]

nabt : <Ar. Koltuk altları ve böğürleri beyaz olan at.

n. (62b/2)

[= 1]

nā-cins: <Far. + Ar. 1. Cinsi bozuk, alçak, soysuz, aşağılık. 2. Aynı cinsten olmayan.

n. (19a/15), (88a/8)

[= 2]

naḥaḥa : <Ar. 1. Geçinmek için gerekli olan şeylerin bütünü, geçimlilik. 2. Bakım.

n. (10b/8), (96b/9)

[= 2]

nāfi: <Ar. Menfaatlı, faydalı, kârlı.

n. (20a/6)

n. + dür (116a/2), (116b/9), (117a/12), (117b/14), (118a/14), (118a/14), (118a/16), (119a/6), (11a/16), (121a/7), (121a/9), (121b/14), (124b/16), (125a/1), (125a/16), (125a/2), (125b/1), (125b/14), (125b/16), (125b/5), (126a/7), (126b/14), (127a/5), (127b/5), (137a/2), (179b/6), (179b/8), (97a/5)

n. + ola (120b/3)

[= 30]

nāfiḥ: <Ar. 1. Delen, delip geçen. 2. İçeriye giren, işleyen. 3. Te'sir yapan, sözü geçen.

n. + ola (169b/15)

[= 1]

nā-gāh: <Far. 1. Vakitsiz. 2. Ansızın, birdenbire.

n. (11b/14), (205b/15), (207a/7), (209a/5), (209b/2), (210a/2), (214a/17), (214b/8)

[= 8]

nāhūz : <Ar. pazının başında bulunan et.

n. (29b/5), (29b/6)

n. + da (29b/5)

n. + dur (29b/5)

[= 4]

nāhiḥ: <Ar. bk. nāhiḥīn, nāhiḥān.

n. (93b/10)

[= 1]

nāhiḥān: <Ar. Yüzde gözlerin altında bulunan yüksek, iki kemik. bk. nāhiḥīn.

n. (26a/15)

[= 1]

nāhiḥīn: <Ar. Yüzde gözlerin altında bulunan yüksek, iki kemik. bk. nāhiḥān.

n. (26a/13)

[= 1]

nāhir : <Ar. bk. Nāhirān

n. (29b/7)

[= 1]

nāhirān : <Ar. "naḥm" Göğüste bulunan iki damar.

n. (29b/9)

[= 1]

nā-ḥiyām : <Far. + Ar. "ḥīm" Huysuz, hayvanın huysuz olması.

n. (101a/5)

[= 1]

naḥra : <Ar. Burun deliği.

n. (26a/17), (26b/4), (26b/8)

[= 3]

nā'il : <Ar. muradına eren, ermiş, ele geçiren.

n. + ola (155a/2)

n. + olmaz (197b/7)

n. + olmuşlardır (9a/10)

n. + olur (22a/1)

[= 4]

naḥara : <Ar. Tırnağın ardında, arkasında bulunan yarık ve çukurdur.

n. (30b/15), (30b/4)

[= 2]

naḥāvet : <Ar. Paklık, temizlik.

n. + i (105a/2)

[= 1]

naḥd-ı 'ömr: <Ar. Ömrün kıymeti, en kıymetli ömür.

n. + üm (3a/17)

[= 1]

nākış: <Ar. 1. Noksan, eksik; tam olmayan. 2. Kusuru olan, kusurlu.

n. (106b/3), (191b/2), (59b/10), (85b/10)

n. + a (73a/9)

n. + dur (88a/14)

n. + ola (176b/15), (59b/11), (89b/11), (89b/13), (90b/2)

n. + olan (90a/14)

n. + oldu (190b/11), (42b/13)

n. + olmasına (42b/15)

n. + olmaya (72a/1)

n. + olmayasın (75a/9)

n. + olsa (24a/5), (75b/4)

n. + olur (42b/10), (42b/8)

n. + olursa (187a/11), (187b/2)

[= 23]

nākışa : bk. nākış

n. (42b/15)

n. + olur (75a/17)

[= 2]

nākışlu: <Ar. + T. Nakışı olan, nakışlı.

n. (217b/1)

[= 1]

naķī: <Ar. Temiz, pak.

n. (105a/2), (117b/3)

n. + olmaz (104b/7)

[= 3]

naķille-: <Ar. + T. Nakletmek, göndermek, sevk etmek.

n.-rken (137a/6)

[= 1]

naķl: <Ar. 1. Bir şeyi başka bir yere götürme. 2. Taşıma, aktarma, geçirme.

n. (144a/11), (20b/8), (35a/5)

n. + de (143a/16)

n. + den (143a/9)

n. + dür (151a/8)

n. + e (149a/11)

n. + eyle (146b/14), (146b/16), (146b/16), (146b/16), (146b/17)

n. + eylediler (146a/5), (76b/16)

n. + i (104a/1)

n. + idür (142b/1)

n. + inde (143a/16)

n. + inden (142a/3)

n. + ède (151a/4), (151a/4)

n. + èder (104a/1)

n. + èderken (149a/10), (183a/6)

n. + èdersin (143a/16), (143a/7), (144a/12), (151a/12), (151a/17)

n. + èdesin (136a/15), (143a/2), (145a/1), (148b/13), (156b/8), (216b/10)

n. + èt (156b/5)

n. + ètdigün (153b/11)

n. + ètdügi (149a/9)

n. + ètmege (138a/16)

n. + ètmegile (140b/14)

n. + ètmek (143a/13), (144a/2), (144a/7), (156b/11)

n. + ètmekde (182b/17)

n. + ètmez (143a/17)

n. + ètse (34b/7)

[= 46]

naķl-i ceyyid: <Ar. Mızrak, süngü gibi aletlerde kullanılan bir atış türüdür. Rumh taliminin başlangıcıdır.

n. + dür (145a/4)

[= 1]

naql-i ħorāsānī-yi qadīm: <Ar. Mızrak, süngü gibi aletlerde kullanılan bir atış türü.

n. (143a/8)

[= 1]

naql-i muhdeş: <Ar. Mızrak, süngü gibi aletlerde kullanılan bir atış türü.

n. + den (144a/11)

[= 1]

naql-i muhdeş-i sağrī: <Ar. Mızrak, süngü gibi aletlerde kullanılan bir atış türü.

n. (143b/1)

[= 1]

naql-i sağrī: <Ar. Mızrak, süngü gibi aletlerde kullanılan bir atış türü.

n. (148b/13), (150a/4), (156b/8)

n. + dür (144a/11)

[= 4]

naql-i şāmī: <Ar. Mızrak, süngü gibi aletlerde kullanılan bir atış türü.

n. + dür (144b/1)

[= 1]

naqş-ı ernebe: <Ar. Burun ucu eksikliği, hayvanda burun ucunun olmaması.

n. (102a/2)

[= 1]

naqş : <Ar. 1. noksan, eksiklik. 2. eksiltme, azaltma

n. (34b/11), (74a/12)

n. + dan (42a/2)

n. + olmazsın (147b/1)

[= 4]

naqş-ı ernebe : <Ar. Burun ucu eksikliği, hayvanda burun ucunun olmaması.

n. (102a/2)

[= 1]

naqş: <Ar. 1. Resim. 2. Duvarlara, tavanlara yapılan yağlı veya sulu boya resim, süsleme sanatı. 3. İpekle, sırma ile işleme. 4. (Mecazi anlam) Renk; hile.

n. + ı (171b/6), (171b/6), (215a/9)

n. + ına (195a/2)

[= 4]

naqş-ı cihān: <Ar.+Far. Evrenin nakşı, süsü, rengi.

n. (3b/7)

[= 1]

namāz : <Far. İslamın beş şartından biri olan ve Müslümanların günde beş vakit, dinî kurallara göre yapmak zorunda oldukları ibadet.

n. + da (189b/10)

n. + ı (208b/4)

[= 2]

naʿl: <Ar. At, eşek, öküz vb. yük hayvanlarının tırnaklarına çakılan, ayağın şekline uygun demir parçası.

n. (102b/12), (96a/11), (96a/13), (97b/10), (97b/10), (97b/11), (97b/11), (97b/3), (97b/6), (98a/11), (98a/12), (98a/13), (98a/15), (98a/15), (98a/5), (98b/14), (98b/6), (98b/6), (99a/2), (99a/3)

n. + ı (102b/14), (107a/12), (98a/6)

n. + ları (97b/12)

n. + u (97b/15), (97b/9), (98b/16)

[= 27]

naʿl-bend : <Ar. Nalbant.

n. (102b/12), (118b/7), (97b/4), (98a/1), (98a/15), (98b/5), (99a/5)

n. + e (97b/12), (97b/5)

n. + ü (100b/11)

[= 10]

na'lbend-i hayl-i meydān-ı sühān

n. (4b/2)

[= 1]

na'lsız: <Ar. + T. Nalsız, nalı olmayan.

n. (98a/8)

[= 1]

nām: <Far. 1. İsim, ad. 2. Ün, lakap.

n. (3a/10), (4b/16)

[= 2]

nāme: <Far. 1. Mektup. 2. Kitap, mecmua.

n. + de (214b/15)

[= 1]

nāmūs: <Ar. Bir toplum içinde ahlak kurallarına ve toplumsal değerlere bağlılık, iffet.

n. + ı (203b/1)

[= 1]

na'na' : <Ar. Nane.

n. (127a/9)

[= 1]

nānḥuvāh : <Far. Anason. (Pinpinella anisum)

n. + dan (126b/16)

[= 1]

nār: <Ar. Ateş, alev; cehennem.

n. (18b/11), (84b/14)

[= 2]

nār-ı ḥurūb: <Ar. Savaşların ateşi.

n. (16a/8)

[= 1]

nās: <Ar. İnsanlar, halk, herkes.

n. (40a/14), (108b/1), (118b/11), (126a/6),
(132b/17), (148a/10), (170a/14),
(183a/17), (190a/6), (190b/4), (190b/9),
(195b/14), (201a/16), (205a/5), (85b/15)

n. + dan (177a/13), (83a/7), (83b/15)

n. + den (148a/9)

n. + e (118b/15), (188b/14)

n. + ı (131b/13), (135a/17), (136b/4),
(170b/2)

n. + u (105a/10), (114a/5), (122a/9),
(124a/13), (131b/15), (131b/15),
(153b/14), (155a/15), (170a/11),
(175b/11), (177a/8), (179a/14), (179a/16),
(184a/2), (192a/8), (200a/14), (204a/12),
(208b/17), (208b/17), (41b/2), (58b/8),
(86b/14), (95a/15), (96a/13), (98a/11)

[= 50]

naşb: <Ar. Dikme, saplama.

n. + olunan (193a/11), (193a/3)

[= 2]

nāşiye : < Ar. Alın.

n. (24b/15), (38b/2), (56b/5)

n. + dür (24b/15), (25a/2)

n. + lerden (24b/16)

n. + nün (24b/10), (24b/13), (25b/9),
(37b/8), (38a/13), (56b/5), (89b/11)

n. + si (47b/2), (48a/2), (48b/1), (49a/1),
(50a/2), (53b/1), (54b/2), (54b/6), (55a/2)

n. + ye (56b/3), (56b/7)

[= 24]

naşīb: <Ar. 1. Pay, hisse. 2. Birinin elde edebildiği şey. 2. Allah'ın kısmet ettiği şey.

n. + ola (208a/14)

[= 1]

naşīb-i ekser: <Ar. En çok sahip olabileceği şey, payına düşen şey, en büyük nasip.

n. (208a/13)

[= 1]

naşīḥat: <Ar. Öğüt.

n. (212a/4), (5a/12)

n. + den (205a/5)

n. + eyledi (212a/4)
[= 4]

naşr: <Ar. 1. Yardım. 2. Üstünlük.
n. + ı (131a/10)
[= 1]

nasūr : <Ar. bk. nūsūr.
n. (39a/14)
n. + daki (106b/17)
n. + uñ (39a/14), (39a/15)
[= 4]

nāsūr : <Ar. bk. nūsūr.
n. (101b/16), (101b/16)
[= 2]

nāverd: <Far. Savaş; döğüş, cenk meydanı, atların dolaştırıldıkları meydan; cevelan.
n. (136a/1), (136a/11), (136a/17), (136a/3), (136a/7), (140b/12), (154b/5), (5a/3), (79b/13)
n. + de (136a/15), (136a/5), (140b/7), (79b/16)
n. + den (140b/5)
n. + e (153b/5)
n. + i (135b/17), (140b/13), (155b/10)
n. + iñ (136a/16), (136a/7), (137b/11)
n. + iñde (154b/6)
n. + üñi (136a/16)
n. + èder (136b/7)
n. + èdesin (136a/12)
[= 25]

nāverdāt : <Far. Savaşlar, döğüşler, savaş yapılan meydanlar.
n. (154a/1)
[= 1]

nāz: <Far. 1. Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. 2. Yalvarma, rica.
n. (144a/5)
[= 1]

naẓar : <Ar. 1. Bakma, göz atma. 2. Düşünme. 3. Göz değme.
n. (148b/1), (38a/10), (98a/1)
n. + a (170b/6)
n. + dur (192b/10)
n. + eyle (103b/3), (179a/2), (19b/17), (34b/14), (77b/17), (79b/7), (86a/14), (87b/2)
n. + eyledi (207a/6), (214a/10)
n. + ı (105a/3), (105a/4), (113b/3), (215b/5), (4b/4)
n. + ında (212a/12)
n. + ını (137b/16)
n. + ınıñ (38a/12)
n. + olunur (171a/12)
n. + olunur (39b/10)
n. + uñ (179a/2)
n. + uñı (197a/10)
n. + ède (186b/17), (192b/4), (196a/13), (34a/10), (34b/9), (35a/17), (41b/7), (68a/17), (69b/11), (69b/14), (71a/11), (71a/16), (72b/10), (72b/14), (72b/7), (72b/8), (73a/1), (73a/7), (83a/14), (83a/9)
n. + èdeler (211b/5)
n. + èdem (212a/2)
n. + èden (197a/8), (38a/1), (5a/6), (91a/4)
n. + èder (216a/3)
n. + èdere (34b/16)
n. + èdesin (104a/7), (148b/1), (148b/8), (148b/9), (154b/4), (178b/15), (196b/4), (34b/16), (34b/17), (35a/1), (35b/16), (35b/17), (74b/13)

n. + èdünj (210b/16)
 n. + ètdükde (34a/14), (91a/5)
 n. + ètdükden (67b/4)
 n. + ètmek (34b/13)
 n. + ètmekdür (204a/5)
 n. + ètmesin (197a/11), (35a/8)
 n. + ètse (56a/8)
 [= 77]

nažara: <Ar. “nažar” 1. Bakma, göz atma. 2. Düşünme. 3. Göz değme.

n. + ètmesün (170b/6)
 [= 1]

nāžır : <Ar. 1. Nazar eden, nezâket eden, bakan, gözetin. 2. Bir yüzü bir tarafta olan.

n. (81b/12)
 n. + a (38a/5)
 n. + dur (11a/14)
 n. + olan (99b/5), (99b/6)
 [= 5]

nāžikī : <Ar. 1. Naziklik, incelik, nezaket. 2. Semerin arkasını tutan demiri halka şeklinde olan uyan çeşidi.

n. (132b/13)
 n. + de (132b/17)
 n. + den (133a/3)
 n. + dür (132b/14), (133a/3)
 [= 5]

nāžil: <Ar. 1. Yukarıdan aşağı inen, inici. 2. Bir yere konan, bir yerde konaklayan.

n. (14a/11)
 n. + olan (203a/5)
 n. + oldı (15a/12)
 [= 3]

nāžile: <Ar. 1. Belâ, sıkıntı. 2. İnme. 3. Nezle.

n. + olan (9b/10)
 n. + olmışdur (11b/9)
 [= 2]

nāžir: <Ar. Gem yapımında kullanılan uzun, yumuşakça bir ağaç.

n. (169a/10)
 n. + in (169a/10)
 [= 2]

nāžır : <Ar. Benzer, eş.

n. + üm (5a/14)
 [= 1]

nāžire: <Ar. 1. Örnek, karşılık. 2. Karşılık olarak, benzetilerek yapılan davranış, söz.

n. + dür (4b/15)
 [= 1]

nāžm : <Ar. 1. dizme, tertîbetme, sıraya koyma. 2. sıra, tertip.

n. (1b/12), (2b/1), (2b/4), (42a/16)
 [= 4]

nāžüklik: <Far. + T. Naziklik, nazik olma durumu veya nazikçe davranış.

n. + de (21a/7)
 [= 1]

ne: 1. Hangi. 2. Nasıl, ne şekilde. 3. Ne olur, ne var. 4. Ya. 5. Ne kadar, ne çok. 6. Kim.

n. (103a/14), (103a/14), (105b/15), (107b/14), (110a/16), (111a/14), (112a/3), (114a/11), (115a/11), (118a/10), (12a/11), (133b/15), (133b/15), (145b/12), (146a/12), (148b/6), (148b/8), (14b/11), (167b/6), (167b/7), (168b/9), (169b/2), (171a/16), (171a/16), (179b/15), (187a/15), (188a/7), (189a/10), (189a/2), (189a/2), (191a/13), (191a/14), (193a/2), (193b/7), (193b/7), (196a/6), (196a/7), (19b/2), (19b/5), (19b/6), (19b/6), (200a/4), (206a/10), (206a/10), (206a/12),

(206a/6), (206a/6), (206a/7), (206b/7),
(209a/12), (209b/12), (209b/13),
(210a/11), (213a/10), (22a/13), (23b/5),
(24a/13), (24a/13), (26a/12), (31a/14),
(31a/14), (31a/14), (31a/4), (31a/5),
(34a/12), (36b/1), (4a/5), (67b/8),
(68a/15), (68a/17), (68b/2), (6b/17),
(72b/16), (74b/7), (75a/5), (7a/14),
(83b/2), (86a/13), (87a/13), (95a/2),
(96b/1), (98b/2), (9a/16)

n. + dür (137b/13), (137b/13), (19a/15),
(19b/1), (23a/9), (23a/9), (34b/2), (34b/2),
(78a/16)

n. + edüğün (201b/16)

n. + ye (22b/1)

[= 94]

nebāt: <Far. Nöbet şekeri.

n. (120b/2)

[= 1]

nebāt sükkəri: <Far. Nöbet şekeri, nebat şekeri.

n. (126b/14)

n. + n (120b/2)

[= 2]

nebī: Ar. 1. Peygamber. 2. Haberci.

n. (3b/14)

n. + ye (20b/11)

[= 2]

nebiyyi'l-lāh: <Ar. Allah'ın peygamberi.

n. (12b/1)

[= 1]

necāt: <Ar. Kurtulma, kurtuluş.

n. (131b/5), (131b/6), (13a/7), (59a/1),
(6b/5)

[= 5]

necīl: <Ar. Büyük ayırık otu.

n. (117b/1), (117b/2)

[= 2]

neclā: <Ar. Yoğun, iri, geniş göz.

n. (26a/2), (26a/3)

[= 2]

neden: Bir olayı ve durumu gerektiren, doğuran başka olay veya durum, sebep.

n. (67b/17)

[= 1]

nedīm-i zarīf: <Ar. Yakın dost beğenilir ve nükteli olanı, sohbet arkadaşı.

n. (208b/6)

[= 1]

nef: <Ar. menfaat, fayda, kâr, çıkar.

n. + i (117a/8), (21b/3)

n. + leri (21a/12)

n. + eder (118b/15)

[= 4]

nefer: <Ar. 1. Bir adam, tek kişi. 2. Rübesi olmayan asker, er.

n. (189b/1)

[= 1]

nefes: <Ar. 1. Soluk. 2. Soluk alacak kadar geçen zaman, an.

n. (137a/5), (36b/8), (75a/12)

n. + i (104a/13), (109a/6), (109b/16),
(109b/8), (111a/17), (111a/8), (111b/15),
(112a/8), (117b/17), (182a/17), (188a/6),
(19b/8), (23b/1), (23b/10), (23b/10),
(23b/11), (23b/8), (23b/9), (36b/1),
(36b/8), (59a/14), (59b/6), (67a/8),
(69b/12), (69b/14), (72a/1), (73a/11),
(73a/9), (73b/16), (75a/16), (75a/17),
(75b/2), (78a/17)

n. + iñ (132b/6)

n. + iñi (132b/8), (134b/14)

n. + ine (68a/10)

n. + ini (103b/5), (103b/6), (109a/5),
(110b/3), (111a/9), (193b/10), (73b/15),
(73b/7), (79a/12)

n. + inüj (23b/1), (38b/15)

n. + leri (166b/3)

n. + üj (23b/10), (24b/3), (27a/12)

n. + üji (134b/11), (135b/12), (182a/10)

n. + üni (132b/7)

[= 59]

nef̣ : <Ar. 1. Üfürme. 2. bk. Nef̣a

n. (100b/13)

n. + olunur (116b/12), (41a/12)

[= 3]

nef̣a : <Ar. 1. Üfürük. 2. Karın şişmesi, şişkinlik,
[kelimenin "nif̣a, nüf̣a" şekilleri de vardır].

n. (109a/10)

n. + nuj (116b/3)

[= 2]

nef̣a : <Ar. 1. Yayılmak. 2. Soluk. 3. "nef̣" soğuk.

n. (101a/2)

[= 1]

nef̣atü'l-batn : <Ar. Karnın şişmesi.

n. (101a/12)

[= 1]

nef̣a-yı batn : <Ar. Karnın şişmesi.

n. + uñ (113b/6)

[= 1]

nefir: <Ar. Üç günlük at yavrusuna verilen isim;
pek ürkek at.

n. (42a/2)

[= 1]

nefret: <Ar. 1. Bir kimsenin kötülüğünü,
mutsuzluğunu istemeye yönelik duygu. 2.
Tiksinme, tiksinti.

n. + eyledi (83a/11), (83a/15)

n. + i (82b/3), (83a/4), (83a/7)

n. + éde (83a/9)

n. + éder (113a/7), (83a/10), (83a/3)

n. + édicek (82a/17)

n. + édüb (167b/8), (82a/16)

n. + étdügi (82a/15)

n. + étmekden (83a/4)

n. + étmeye (82a/13), (82a/14), (82a/15)

[= 17]

nefs : <Ar. 1. Ruh, can, hayat. 2. İnsanın yeme
içme gibi biyolojik ihtiyaçları. 3. Kendi, şahıs. 4.
Asıl, maya, cevher. 5. Bir şeyin tâ kendisi. 6.
Dölsuyu. 7. İç, iç taraf.

n. + i (138b/10), (138b/8), (138b/9),
(13a/4), (13a/8), (145b/3), (191a/5),
(201b/14), (202b/11), (202b/13),
(202b/15), (204a/13), (204a/17),
(204b/10), (20b/12), (23a/5), (78b/1),
(84a/10), (88a/11)

n. + in (147b/6), (5b/7)

n. + inj (134b/1), (135b/8)

n. + inje (131b/17)

n. + inji (166b/16)

n. + injüze (15a/2)

n. + injüzi (14b/14)

n. + injüzün (9b/8)

n. + inde (192b/13), (204b/3), (81a/9),
(86a/9)

n. + inden (138b/6), (147a/12), (191b/8),
(83b/14)

n. + ine (202b/12)

n. + ini (138a/11), (197b/10), (20b/8),
(213b/16), (23a/2)

n. + inüj (107b/4)

n. + leri (7b/15)

n. + leriñüz (6b/6)	[= 1]
n. + leriñüzle (9b/6)	nefy: <Ar. Sürme, sürgün etme.
n. + lerine (202b/9)	n. + édüb (130b/16)
n. + leriyle (189b/17), (5b/13), (8b/8), (9a/9), (202a/3)	[= 1]
n. + üm (15b/6), (5a/8)	nehđī : <Ar. 1. Yol, sofra arkadaşı. 2. Düşmana karşı saldıran kişi.
n. + ümde (209a/8)	n. + den (59a/2)
n. + ümize (81b/5)	[= 1]
n. + üñ (137b/4), (145b/5), (146a/13), (202a/8), (77a/10)	nehş : < Ar. 1. Göğsün üst kısmı, boğaz. 2. Boğazlama, kesmek, hayvan kesmek. 3. Hayvanın omurgasın görülen, büyüklüğü elma kadar olan şişlik.
n. + üñde (153a/4)	n. (100b/15), (106b/4)
n. + üñe (19b/17)	[= 2]
n. + üñji (178a/2), (80a/7)	nehār: <Ar. Gündüz.
[= 65]	n. + uñ (117a/15)
nefs : <Ar. Tükürükle üfleme, üfleme.	[= 1]
n. + olundı (19a/13)	nehr: <Ar. 1. Göğsün üst kısmı, boğaz. 2. Boğazlama, kesmek, hayvan kesmek. 3. Hayvanın omurgasın görülen, büyüklüğü elma kadar olan şişlik.
[= 1]	n. (172b/2)
nefs-i emr: <Ar. “Nefsü'l-emr” Aslına bakılırsa, gerçekte.	[= 1]
n. + de (136a/7)	nehy: <Ar. Yasak etme.
[= 1]	n. + eyledüm (85a/17)
nefs-i fūrūsiyyet: <Ar. At biniciliğinin aslı, cevheri.	n. + olundı (203a/7)
n. + dūr (77b/4)	n. + éde (212a/10)
[= 1]	[= 3]
nefs-i kitfeyn: <Ar. İki omuz küreğinin iç tarafı.	nekb: <Ar. bk. şudām (Hayvanların başında olan bir hastalık.)
n. (29b/4)	n. (101a/13)
[= 1]	n. + üñ (114a/14)
nefs-i libās-ı fāhır: <Ar. Kıymetli, değerli kıyafetlerin nefsi.	[= 2]
n. + i (202a/5)	nem: <Far. 1. Havada bulunan su buharı. 2. Hafif ıslaklık, az yaşlık, rutubet.
[= 1]	
nefs-i pādīşāhī: <Ar. Padişahın nefsi.	
n. + ye (204b/15)	

n. (194a/12)
[= 1]

nemle: <Ar. 1. "neml" Uyuşma, karıncalanma, uyuşukluk, hissizlik, sızlama, kaşınma. 2. Egzama, mayasıl. 3. Tırnakta görülen yarık.
n. (100b/15), (106b/12), (106b/15)
[= 3]

nemle-yi bāṭne: <Ar. Karnın uyuşması, karında hissizlik.
n. + nūṇ (117a/8)
[= 1]

nemli: <Far. + T. Nemi olan, az ıslak, rutubetli, kuru karşıtı.
n. (195b/4)
[= 1]

nem-nāk: <Far. Nemli, yaş.
n. (195b/2), (195b/8)
[= 2]

nerād: <Ar. Hint sümbülü, sümbül-i rumi.
n. (108a/2)
[= 1]

nerd-bān : <Far. Merdiven.
n. (107b/14)
[= 1]

neṛe: “Hangi yer, hangi taraf?” anlamlarına gelen bir söz.
n. + de (191b/6), (205b/14)
n. + dedür (103a/13)
n. + den (191b/3), (191b/7)
n. + dendür (103a/3)
n. + sinde (104b/10)
n. + ye (137b/9), (138a/12), (200a/5), (190a/15)
[= 11]

nesā: <Ar. 1. Kalça kemiğinden ayakların ucuna kadar uzanan sinir. 2. İnciğin içinde bulunan kapalı, görünmez bir damar.

n. (14a/8), (14a/9), (33b/14)

n. + sı (36a/17)

[= 4]

nesā ṭamarı: <Ar. + T. Nesa damarı.

n. + nı (14a/8)

[= 1]

neseb: <Ar. Nesil, soy.

n. + leri (19a/15)

[= 1]

nesl: <Ar. 1. Tenâsül uzuvları. 2. Bir çeşit kuş.

n. (12a/3), (93b/12)

n. + indendür (12b/9)

[= 3]

nesne: Belli bir ağırlığı ve hacmi, rengi olan her türlü cansız varlık, şey, obje.

n. (101b/8), (102a/5), (106a/16), (108b/8), (109b/4), (110a/5), (112b/15), (116b/1), (117a/3), (119b/15), (120a/13), (12a/8), (134b/2), (135b/7), (138a/7), (13a/13), (13a/15), (13a/16), (13b/1), (143a/13), (143a/8), (144a/11), (169b/3), (170a/8), (171a/9), (173b/4), (177a/15), (181a/2), (182b/12), (182b/7), (184a/16), (195b/15), (196b/14), (19b/14), (205a/14), (208a/10), (208a/5), (210a/12), (210a/14), (210a/14), (211b/10), (211b/3), (213a/6), (213b/15), (214a/4), (216b/13), (22b/10), (25a/3), (41b/6), (67b/7), (68a/8), (69a/17), (72b/5), (73a/6), (74a/1), (75b/1), (75b/12), (80a/6), (82a/7), (84b/12), (84b/13)

n. + den (189a/14), (212a/4), (83a/10)

n. + dūr (115a/15), (115a/15), (83b/6)

n. + nūṇ (131a/10), (213b/16)

n. + ye (107a/13), (146a/4), (168b/11),
 (181a/2), (181b/13), (181b/17), (187b/4),
 (211b/6), (5b/5), (7a/13), (80a/11),
 (87a/13)

n. + yi (113b/2), (114b/13), (115b/2),
 (115b/3), (135b/8), (167b/1), (190b/10),
 (193b/13), (198a/9), (204a/1), (205a/9),
 (209b/5), (211a/1), (211b/6), (212a/5),
 (59a/1), (75b/2), (80a/12), (96b/13)

[= 100]

nesr: <Ar. 1. Akbaba [kuş]. 2. Kartal.

n. (18a/3), (18a/3)

[= 2]

nesūr: <Ar. bk. nesr.

n. (93b/11)

[= 1]

neş'e: <Ar. Sevinç, neşe, şenlik, keyif.

n. + da (4a/3)

[= 1]

neşîf: <Ar. sevinçli, neşeli, şenlikli.

n. + ola (73a/4), (78a/6)

[= 2]

netîce: <Ar. Sonuç, son.

n. + si (201b/10), (201b/11)

[= 2]

nev': <Ar. Çeşit, tür, cins.

n. (117b/2), (132a/7), (134a/10),
 (134a/13), (14a/12), (16b/17), (175b/6),
 (179b/14), (181b/14), (186a/2), (195b/2),
 (81b/15), (87a/16), (87b/17), (88b/13)

n. + de (186a/14), (186a/9)

n. + dür (126b/2), (178a/11), (179b/4),
 (185b/15), (69b/9), (86b/7)

n. + e (87a/15)

n. + i (178a/11), (87b/1)

n. + ile (186b/8)

n. + ini (178a/11)

[= 28]

nev'-i evvel: <Ar. Önceki cins, ilk tür.

n. + de (186a/4)

[= 1]

nev'-i uli'l-'azm: <Ar. Allah'ın verdiği vazifeyi en iyi şekilde meydana getiren peygamberler. (Hz. Nuh, Hz. İbrahim, Hz. Musa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed)

n. + olan (1b/7)

[= 1]

nevâhî: <Ar. 1. Yanlar, taraflar. 2. Nâhiyeler, bucaklar.

n. + den (186b/3)

[= 1]

nevâhik: <Ar. Dudaklı hayvanların göz pınarları.

n. + inüj (38a/14)

[= 1]

nevât: <Ar. 1. Çekirdek. 2. Çekirdek şeklinde ve halinde olan şey.

n. (30b/13)

[= 1]

nevâzir: Ar. Gem yapımında kullanılan uzun, yumuşakça bir ağaç, mızrak ve kargı yapımında kullanılan ağaç çeşitleri.

n. + in (169a/1)

[= 1]

neyl: <Ar. 1. Merama erişme; isteğine ulaşma. 2. Ulaşılan şey.

n. + olınmaz (190b/13)

[= 1]

neyle-: Ne eylemek.

n.-rsin (11a/9)

[= 1]

neẓ' : <Ar. 1. bir şeyi yerinden koparma, sökme.
2. kaldırma, yok etme. 3. can çekişme.

n. + eylesün (198b/2)

n. + inde (203a/14)

n. + inüj (208b/12)

n. + lerinüj (208b/12)

n. + üj (192b/12)

[= 5]

neẓhet: <Ar. Temizlik, arılık, duruluk, masumluk.

n. (208a/11)

[= 1]

nezzāre: <Ar. 1. Seyirci. 2. Bir şeye bakma.

n. + olmaya (136b/7)

[= 1]

nıkrıs: <Ar. Ayak parmaklarında, topuklarda ve mafsallarda meydana gelen ağırlı hastalık.

n. (101a/8)

[= 1]

nışf: <Ar. Yarım, yarı.

n. (115b/16), (116a/17), (116b/8),
(117a/11), (117a/12), (117a/13),
(119a/15), (119a/8), (119b/14), (120a/15),
(120b/12), (120b/6), (120b/7), (121b/3),
(122a/13), (123b/7), (123b/8), (124a/10),
(125a/13), (125b/17), (126a/1), (126a/3),
(127a/16), (137a/1), (137a/1), (147a/6),
(36a/4), (94b/14), (94b/8)

n. + dur (215b/10)

n. + ı (118a/11), (118a/4), (123b/6),
(176a/10), (198b/2), (69a/13), (70a/13),
(94b/14), (94b/14), (96b/7)

n. + ına (117b/5), (118a/3), (119b/11),
(123a/4), (147a/7)

n. + ından (117a/15), (146a/15), (148a/17),
(190a/14), (194a/7), (39a/8)

n. + ını (168b/1), (168b/5)

[= 53]

nışf-ı a'lā: <Ar. En yüksek yerin ortası. (?)

n. + y1 (198b/2)

[= 1]

nışf-ı leyl: <Ar. Gece yarısı.

n. + de (82a/3)

[= 1]

nışf-ı nehār: <Ar. Günün ortası, öğle vakti.

n. + a (41b/4)

n. + da (69b/8)

[= 2]

ni'am : <Ar. Nimetler.

n. (21b/2), (21b/3)

[= 2]

ni'am-ı şahrā-nişin: <Ar. Sahrada oturanların
nimetleri.

n. (1b/4)

[= 1]

nice: Kaç, ne kadar.

n. (136b/8), (137b/10), (137b/10),
(137b/11), (137b/12), (138b/7), (145a/4),
(153a/6), (160b/2), (178b/4), (179a/10),
(186b/4), (190a/1), (191b/4), (197b/1),
(206a/10), (206a/5), (206a/6), (206a/7),
(206a/9), (206b/10), (206b/12), (206b/14),
(206b/15), (207b/10), (207b/7), (208a/4),
(210b/17), (211a/7), (211b/17), (216a/11),
(5a/1), (5a/2), (5a/2), (5a/3), (5a/4), (5a/4),
(5a/4), (5a/5), (5b/9), (5b/9), (79b/7),
(85b/13)

[= 43]

niçe: bk. nice.

n. (106a/1), (131b/6), (182b/2), (193a/2),
(193b/13), (204a/3), (205a/15), (205a/15),
(207b/6), (208a/6), (28a/15), (4a/17),
(85b/3)

[= 13]

niçün : Hangi amaçla, hangi sebeple, neden, niye

n. (210b/10)

[= 1]

nidā : Çağırma, bağırma, seslenme

n. + ède (207b/4)

n. + èder (209b/6)

n. + èdesin (13b/16)

n. + èdüñ (12b/3)

[= 4]

nifk: < Ar. İki yönü olan, iki taraflı, iki yüzlü.

n. (215a/3)

[= 1]

nihāyet : Son, sonunda

n. (73b/17)

n. + e (26b/9)

n. + i (115a/16), (196a/17), (59a/17)

n. + idür (36a/3)

n. + inde (32a/9)

n. + inden (28b/11)

n. + ine (29a/16), (72a/16), (74a/11),
(85a/4), (86a/1), (97a/15)

n. + yokdur (186a/1)

[= 15]

nīlūfer: < Far. Nīlūfergillerden, yaprakları yuvarlak ve geniş, çiçekleri beyaz, sarı, mavi, pembe renkte, durgun sularda veya havuzlarda yetişen bir su bitkisi

n. (175b/13)

[= 1]

ni'met : < Ar. 1. İyilik, lütuf, ihsan, bahşış. 2. Azık, yiyeceğe, içeceğe dâir şeyler; ekmek. 3. Saadet, mutluluk.

n. (202a/6), (7a/10)

n. + den (203a/13), (205a/12)

n. + e (202a/8), (7a/12)

[= 6]

nīr: < Ar. Boyunduruk, boyun bağı.

n. (134a/13)

[= 1]

nisā: < Ar. Kadınlar.

n. (19a/11), (202a/13), (209a/14)

n. + dan (170b/6)

n. + sı (39b/4)

[= 5]

nişāb : < Ar. 1. asıl, esas. 2. bir malın zekâtını vermek üzere varılması gereken miktar. 3. sermâye, mal. 4. derece, istenilen had.

n. + ı (99a/17)

[= 1]

nisbet: Oran, Birini üzme için veya inat olsun diye yapılan iş.

n. + olunur (20a/8), (56a/15), (56b/13)

n. + olunur (56a/10)

[= 4]

nisā sūresi : < Ar. Kur'an-ı Kerim'de IV. sure.

n. + nde (7a/15)

[= 1]

nişān: < Far. İşaret, iz, belirti, alamet.

n. (16b/17), (17a/15), (17a/15), (17b/1),
(17b/2), (196b/15), (197a/12), (2b/12),
(3b/6), (62b/2)

n. + a (188b/7), (193a/5), (194a/2),
(196a/12)

n. + dan (37b/14)

n. + ı (17a/10), (17b/8), (184b/6)

n. + lar (17a/12)

n. + uñ (199a/13)

[= 20]

nişānla-: <Far. + T. Nişanlamak.

n.-ya (41b/5)

[= 1]

nişāt : <Ar. Sevinç, neşe, şenlik.

n. (209a/8), (69b/14)

n. + ı (127a/3)

n. + ıla (9b/5)

n. + ına (69b/13)

[= 5]

nīṣṭer: <Far. Neşter, hekim bıçağı.

n. (118b/13), (118b/3), (118b/5),
(99a/10), (99a/11), (99a/16), (99a/4),
(99a/6), (99a/7), (99b/1), (99b/2)

n. + den (105b/14)

n. + i (99a/8), (99a/9)

[= 15]

nitāc: <Ar. Yavru doğurma, yavrulama.

n. (40b/15), (88b/7)

n. + a (106a/6)

n. + dan (42a/2)

n. + ı (106b/9), (40b/12), (40b/16),
(41a/16), (42b/15), (87b/15), (88a/16),
(88a/17)

n. + ın (59b/7), (88b/12)

n. + ını (59a/10)

[= 15]

nitekim: Gerçekten, hakikaten

n. (108b/2), (10b/16), (125b/9), (12a/13),
(135b/4), (137a/13), (138b/17), (140b/4),
(16b/9), (171a/8), (191a/8), (203a/6),
(207b/7), (24a/7), (6a/14), (80a/9), (82a/1)

[= 17]

niyābet-i kübrā: <Ar. Büyük, ulu nâiblik, vekillik.

n. (1b/6)

[= 1]

niyyāt-ı ḥālīṣe aṣḥābı: <Ar. İyi, salih niyetlerin sahipleri.

n. (4b/6)

[= 1]

niyet-i ḥālīṣe: <Ar. Saf, temiz, iyi niyet.

n. (131b/17), (6a/12)

[= 2]

nizām: <Ar. 1. Dizi, sıra. 2. Düzen, usul, tertip.

n. (4a/2)

[= 1]

noḥūd: <Far. Baklagillerden, birleşik yapraklı, tane meyvalı bitki ve bu bitkinin yemek ve leblebi yapılarak tüketilen meyvası (*cicer*).

n. + ı (120a/10)

[= 1]

noḫṣān: <Ar. Eksik, eksiklik, azalma, azlık.

n. (82b/17), (87a/1)

n. + da (188a/3)

n. + ı (24a/6)

n. + ını (24a/5)

[= 5]

noḫṣa: <Ar. Çok küçük boyutlarda işaret, benek, leke.

n. + lar (57a/15), (58a/13), (58a/14),
(58a/14), (94a/6), (94a/8)

n. + ları (217b/1)

[= 7]

nuḫaṭ : <Ar. Noktalar.

n. (56b/1)

[= 1]

nūr-ı mubīn: <Ar. Hz. Muhammed'in rûhaniyeti.

n. + inde (5b/1)

[= 1]

nuşret: <Ar. 1. Yardım. 2. Allah'ın yardımı. 3. Başarı, üstünlük.

n. (10b/14), (4a/14), (8b/13), (8b/14),
(8b/15), (8b/17)

n. + édüb (3b/17), (9a/17)

n. + étdiler (8b/10)

n. + étmek (8b/16)

[= 10]

nübüt: <Ar. İç, kalp, derinlik; su çıkmak,kuyudan su çıkarmak. "nebete" bitmek, kökün çıkması.

n. (132b/12)

[= 1]

nüfus: <Ar. 1. Ruhlar, canlar. 2. İnsanlar, kimseler.

n. (202a/5)

n. + a (20a/13), (83a/3)

n. + da (202a/4)

n. + ın (203b/3)

n. + ında (203a/13)

n. + ları (202a/14)

[= 7]

nüfus-ı zemîn: <Ar. Dayanaklı canlar, ruhlar.

n. + inden (3a/5)

[= 1]

nüfûz: <Ar. 1. İçe geçme, işleme. 2. Sözü geçme, sözü dinlenme.

n. + edecek (166b/11)

n. + eder (180a/8)

n. + etmese (87b/10)

n. + etmiş (169b/14)

[= 4]

nühâs: <Ar. Bakır para, bakır.

n. (171b/11)

[= 1]

nükte: <Ar. Göz bebeğinde görülen beyaz nokta.

n. (115a/10), (115a/11)

[= 2]

nüşa-yı ğayr-ı şahîha: <Ar. Diğer gerçek, doğru nüshalar.

n. + dan (131a/3)

[= 1]

nüsür: <Ar. Tırnağın sağı ile solu arasında çekirdeğe benzer şey.

n. (30b/12), (30b/12), (30b/3)

n. + uñ (30b/14)

[= 4]

nütüvv-i ferc: <Ar. 1. Kemik çıkıntısı, yumru. 2. Dişilerde tenasül âletinde görülen yumru.

n. (101b/5)

[= 1]

nüzhet : <Ar. 1. Neşe, eğlence, eğlenecek yerleri gidip gezme. 2. Tazelik; sevinç; ferahlık.

n. (202a/2)

[= 1]

nüzûl : <Ar. 1. Aşağı inme. 2. Konağa inme, konaklama. 3. Nüzul inme, felç.

n. (181a/17)

n. + de (167b/6)

n. + eyledi (206a/14)

n. + eylediler (205a/13)

n. + eder (12b/13)

n. + edersin (181a/16)

n. + edesin (167b/5), (182a/1), (182a/1),
(182a/4), (182a/7)

n. + étdüğünde (95a/9)

n. + étmege (167b/1)

n. + étmek (167b/3)

n. + étse (76b/13)

[= 15]

o. + laruñı (210a/10)

[= 5]

-O-

oğlancık: bk. oğlancık

o. + lar (84b/5)

[= 1]

o: O.

o. (13b/5)

[= 1]

odun: Yakılmak için kesilmiş, parçalanmış ağaç.

o. (121a/15)

[= 1]

oğ(u): bk. oğul.

o. + ı (107b/5), (12a/5), (215a/1), (88a/3)

o. + ıdur (217a/14), (87b/16)

o. + ına (58b/12), (88a/3)

[= 8]

oğlan: Erkek evlat.

o. (71b/9), (73a/12), (73a/12), (84a/15),
(84a/16), (84a/17)

o. + ı (84a/14)

o. + lar (95b/13)

o. + larından (214b/12)

[= 9]

oğlancı: Oğlancık, küçük oğul.

o. (210b/8)

[= 1]

oğlancığ: bk. oğlancık

o. + ı (210b/9)

[= 1]

oğlancık: Oğullara sevgiyle yaklaşıldığını belirten bir söz, küçük oğlan.

o. (210b/8), (210b/9)

o. + lar (84b/1)

o. + lardan (209a/14)

ok: 1. Yayla atılan, ucunda sivri bir demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk. 2. Yön göstermek amacıyla belli yerlere konulabilen, oka benzer işaret.

o. (165b/1), (167a/15), (167a/16),
(168b/14), (170a/17), (177b/13),
(177b/14), (177b/15), (177b/3), (177b/8),
(177b/8), (178a/15), (178b/17), (179a/6),
(180a/13), (184b/6), (185b/3), (188b/16),
(188b/17), (188b/5), (188b/6), (189a/1),
(189a/11), (189a/14), (189a/16), (189a/3),
(189a/7), (189a/7), (189b/1), (189b/11),
(189b/16), (189b/4), (189b/5), (189b/8),
(190a/16), (190a/2), (190a/3), (190a/6),
(190b/1), (190b/15), (190b/15), (190b/17),
(190b/3), (190b/3), (190b/4), (191a/12),
(191a/14), (191a/15), (191a/17),
(191a/17), (191a/2), (191a/5), (191a/9),
(191b/10), (191b/2), (191b/9), (192a/13),
(192a/14), (192a/15), (192a/17), (192a/5),
(192b/16), (193a/1), (193a/10), (193a/11),
(193a/13), (193a/14), (193a/15),
(193a/17), (193a/2), (193a/3), (193a/8),
(193a/8), (193b/2), (193b/3), (193b/4),
(193b/9), (193b/9), (194a/14), (194b/11),
(194b/13), (194b/2), (194b/8), (195a/14),
(195a/8), (195a/9), (195b/3), (196a/1),
(196a/10), (196a/11), (196a/11),
(196a/11), (196a/12), (196a/14), (196a/6),
(196b/11), (197a/11), (197a/16),
(197a/17), (197a/17), (197b/1), (197b/11),
(197b/14), (197b/3), (197b/4), (198a/1),
(198a/2), (198b/14), (199a/2), (199a/3),
(199a/5), (199b/3), (200a/1), (200a/11),
(200a/12), (200a/13), (200a/14), (200a/7),
(200b/2), (200b/3), (200b/5), (208b/11),
(212a/10), (212a/10), (69a/2), (69a/2),

(69b/17), (71b/10), (72b/1), (74a/5),
(77a/17)

o. + da (77b/2)

o. + dan (177b/10), (193b/1), (193b/2),
(6a/1)

o. + dur (195a/7)

o. + ı (177b/10), (178a/16), (178a/17),
(179b/6), (188b/5), (189b/15), (189b/15),
(190a/15), (190b/16), (190b/2), (191a/13),
(191a/6), (191a/7), (191b/3), (192a/10),
(192b/1), (192b/7), (193b/16), (194a/14),
(195a/10), (196b/12), (197a/11),
(199a/17), (200a/1), (200b/5), (207a/8),
(208b/13), (212a/11)

o. + ın (196a/13)

o. + ına (190a/17)

o. + lar (178b/14), (194b/17)

o. + lardan (178b/13), (189b/14),
(194a/14)

o. + ları (177b/13), (177b/9), (190a/10)

o. + ların (189b/16)

o. + ların (195a/14)

o. + larının (190a/1), (190a/12)

o. + ların (179a/4), (188b/9), (194a/13)

o. + u (190b/1), (190b/4), (191a/13),
(192a/15), (192b/2), (193a/17), (193b/3),
(194a/9), (194b/8), (195a/10), (195a/6),
(197a/7), (198b/11), (198b/4), (198b/6),
(199a/3), (199a/5)

[= 199]

okı-: okumak

o.-sa (209b/17)

o.-yan (5a/6)

[= 2]

oku-: Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları seslendirmek veya düşüncüyü anlamak.

o.-dı (210a/17)

o.-dum (209b/14)

o.-rsa (58b/13)

[= 3]

ok yêlegi: 1. Okun yay girişine takılan bölümündeki tyy. 2. Bir ok atımı uzaklık.

o. + nün (194b/13)

[= 1]

ol: O.

o. (103a/12), (103a/14), (103a/14),
(103a/5), (103b/11), (104a/2), (104b/1),
(104b/11), (105a/5), (105b/3), (105b/4),
(106a/12), (106a/2), (106a/8), (107b/10),
(107b/15), (107b/8), (108a/16), (108a/5),
(10a/13), (10a/6), (10a/7), (10b/10),
(10b/17), (10b/4), (111b/8), (112a/1),
(112b/16), (112b/4), (113b/17), (114b/1),
(115a/11), (115a/14), (115a/5), (115b/9),
(116a/14), (116a/15), (116a/16), (116a/8),
(116b/14), (116b/6), (117a/7), (117b/6),
(118a/3), (118a/3), (118a/4), (118a/7),
(118b/16), (118b/16), (118b/7), (118b/8),
(119a/3), (11a/17), (11a/2), (11a/3),
(11a/9), (11b/10), (11b/13), (11b/14),
(11b/14), (11b/3), (120a/14), (120b/15),
(122a/12), (122b/13), (123b/16),
(124a/12), (124b/8), (125a/6), (126a/13),
(126a/14), (126a/17), (12a/15), (12a/3),
(12a/6), (12a/8), (12b/4), (12b/6), (12b/9),
(130b/13), (130b/6), (131a/8), (131a/8),
(131b/1), (131b/17), (131b/2), (131b/8),
(132a/16), (132b/14), (133a/2), (133b/14),
(133b/15), (133b/3), (136a/7), (136b/7),
(141a/1), (145b/17), (147a/16), (147a/16),
(147a/7), (147b/5), (148a/1), (148b/8),
(149a/1), (149a/10), (149a/11), (149a/2),
(149a/7), (149a/8), (149b/1), (150a/3),
(150a/8), (154a/1), (154b/14), (154b/17),
(154b/2), (154b/6), (154b/7), (154b/9),
(155a/10), (155a/2), (155a/6), (155b/14),
(155b/14), (155b/3), (156b/2), (156b/5),
(158b/2), (15a/11), (15b/11), (15b/17),

(15b/6), (161b/1), (166b/16), (169b/10),
 (169b/10), (16b/14), (171a/6), (171a/6),
 (172b/8), (177b/13), (177b/14), (17b/15),
 (17b/17), (180a/10), (180a/7), (180b/11),
 (182b/12), (182b/13), (183b/4), (184a/7),
 (185b/5), (187a/2), (188b/1), (188b/17),
 (189a/10), (189a/2), (189a/4), (189a/6),
 (189a/7), (189a/7), (18a/2), (18b/13),
 (190a/15), (190a/16), (192b/16), (194b/3),
 (194b/5), (19a/11), (19a/6), (19a/8),
 (19b/1), (1b/1), (200a/4), (200b/4),
 (200b/7), (201a/11), (201b/4), (205b/3),
 (205b/3), (206b/10), (206b/3), (206b/8),
 (207a/3), (207a/3), (207a/8), (208b/10),
 (209a/4), (209b/15), (209b/15), (209b/8),
 (20b/3), (20b/5), (210a/16), (210a/5),
 (210b/12), (210b/3), (210b/5), (211a/13),
 (211a/3), (211b/1), (211b/2), (212a/5),
 (212a/9), (212b/17), (212b/9), (213a/1),
 (213a/10), (213a/11), (213a/16), (213a/4),
 (213a/9), (213a/9), (213b/1), (213b/2),
 (213b/2), (213b/6), (213b/7), (214a/6),
 (214b/7), (215b/14), (216b/9), (21b/12),
 (21b/12), (21b/9), (22a/1), (22a/17),
 (22b/16), (22b/17), (23a/1), (23a/17),
 (23a/17), (23b/9), (24a/2), (24b/13),
 (24b/14), (24b/6), (25b/6), (28b/10),
 (28b/5), (28b/7), (29b/13), (29b/3),
 (29b/6), (29b/7), (2a/2), (30a/17), (30b/5),
 (31b/17), (31b/9), (32a/8), (34a/16),
 (34a/17), (34b/1), (34b/11), (35a/7),
 (35b/6), (36a/1), (36a/10), (36a/15),
 (36a/5), (36a/6), (36b/1), (36b/6), (37a/1),
 (37b/10), (37b/10), (37b/13), (37b/15),
 (38a/9), (39b/14), (40a/9), (41a/12),
 (41a/8), (41b/11), (41b/5), (41b/7),
 (42a/1), (42a/16), (42a/2), (48a/2), (4a/12),
 (4a/15), (4a/17), (4a/4), (4a/4), (54a/4),
 (55b/13), (55b/15), (56a/1), (56a/11),
 (56a/17), (56a/3), (56b/11), (56b/14),
 (56b/14), (56b/15), (56b/6), (56b/7),
 (57a/1), (57a/12), (57a/13), (57a/3),
 (57a/8), (57b/13), (57b/8), (58a/3),
 (58a/4), (58a/4), (58b/1), (58b/4),
 (59a/12), (59a/5), (59a/6), (59a/7), (59a/8),

(59a/8), (62b/5), (67a/4), (67b/5), (68a/1),
 (68b/2), (69a/1), (69b/2), (6a/2), (6b/5),
 (70a/2), (71b/17), (72a/16), (72b/2),
 (73b/2), (73b/3), (73b/9), (74a/5),
 (74b/15), (75b/13), (76a/5), (76a/8),
 (76a/9), (76b/14), (76b/14), (76b/6),
 (77a/10), (77b/3), (77b/4), (78a/6),
 (78b/1), (79b/12), (79b/14), (7a/13),
 (7a/3), (7a/4), (80a/9), (80b/7), (81b/14),
 (81b/14), (81b/3), (81b/4), (81b/6),
 (82b/12), (82b/9), (83a/13), (83a/14),
 (83a/16), (83a/16), (83b/1), (83b/16),
 (84a/9), (84b/12), (84b/6), (84b/9),
 (85a/9), (85b/3), (85b/4), (86b/17),
 (87b/10), (87b/14), (87b/3), (87b/3),
 (88a/3), (89a/2), (8b/13), (8b/15), (8b/2),
 (94a/14), (95b/1), (95b/2), (95b/6),
 (96a/15), (96b/2), (96b/3), (96b/4),
 (96b/5), (96b/5), (96b/6), (96b/6), (98a/2),
 (98b/2), (98b/2), (98b/7), (9a/6)

o. + dur (11b/3), (131b/9), (133a/7),
 (146a/5), (15b/3), (175b/12), (175b/14),
 (175b/15), (176a/11), (188a/2), (192a/10),
 (67a/7)

[= 413]

ol-: Olmak, meydana gelmek, varlık kazanmak,
 vuku bulmak.

o. (136b/4), (137b/3), (13b/17), (13b/17),
 (156b/11), (156b/14), (166b/4), (20a/15),
 (20a/15), (74b/4), (86a/11)

o.-a (103a/14), (103a/14), (103a/14),
 (103a/3), (103a/4), (105a/2), (105b/3),
 (106a/10), (106a/16), (106a/7), (108a/17),
 (109a/13), (109a/13), (109a/14),
 (109a/17), (109b/1), (109b/1), (109b/15),
 (109b/16), (109b/16), (109b/16), (10b/9),
 (110b/13), (110b/17), (111a/1), (111a/12),
 (111a/17), (111a/17), (111a/17), (111a/2),
 (111b/1), (111b/1), (111b/1), (111b/1),
 (111b/3), (111b/3), (112b/14), (112b/15),
 (113a/7), (114b/14), (115a/6), (115a/6),
 (115a/6), (115b/11), (116a/1), (116a/7),
 (116a/8), (116a/8), (117a/17), (117a/9),

(117a/9), (117a/9), (119a/6), (11a/4),
 (11b/1), (120a/11), (120b/3), (120b/6),
 (121a/14), (121b/4), (123b/8), (125b/3),
 (126a/11), (127a/11), (127a/15), (12b/13),
 (131a/17), (131a/8), (131a/8), (131b/10),
 (131b/16), (132b/9), (133a/15), (133b/13),
 (133b/13), (133b/15), (133b/15),
 (133b/16), (133b/6), (133b/7), (133b/7),
 (133b/7), (133b/7), (133b/9), (134a/12),
 (134a/13), (134a/9), (134a/9), (134a/9),
 (134a/9), (134a/9), (134b/5), (135a/1),
 (135a/5), (135a/9), (135b/15), (135b/15),
 (136a/1), (136a/10), (136a/3), (136a/8),
 (136a/8), (136b/1), (136b/15), (136b/3),
 (136b/4), (137a/10), (137a/12), (137a/14),
 (137a/17), (137a/17), (137a/3), (137b/4),
 (137b/4), (138a/12), (138a/14), (138a/15),
 (138a/15), (138a/4), (138a/5), (138a/5),
 (138a/7), (138b/1), (138b/2), (138b/3),
 (138b/4), (141a/3), (143a/11), (143a/14),
 (143a/3), (143a/3), (144a/10), (144a/6),
 (145b/1), (145b/1), (145b/14), (145b/2),
 (145b/2), (145b/2), (145b/3), (146a/12),
 (146a/12), (146a/16), (146a/17), (146b/1),
 (146b/10), (146b/12), (146b/3), (146b/5),
 (146b/9), (146b/9), (147a/3), (147b/10),
 (147b/12), (147b/13), (147b/13),
 (147b/13), (147b/13), (147b/14),
 (147b/14), (147b/7), (147b/7), (147b/8),
 (147b/9), (147b/9), (147b/9), (147b/9),
 (147b/9), (148a/17), (148a/2), (148a/6),
 (148a/8), (150b/1), (151a/1), (151a/13),
 (151a/14), (151a/15), (151a/16),
 (151a/17), (151a/2), (151a/2), (151b/1),
 (152b/3), (153a/10), (153a/12), (153a/12),
 (153a/17), (153a/17), (153a/17), (153a/9),
 (153b/1), (153b/1), (153b/2), (153b/3),
 (153b/4), (153b/5), (153b/5), (153b/5),
 (154b/16), (154b/2), (154b/6), (154b/8),
 (155a/1), (155a/16), (155a/2), (155b/12),
 (155b/6), (155b/8), (156b/3), (158a/2),
 (15a/11), (15a/11), (15a/17), (15a/3),
 (15b/17), (160a/1), (164a/1), (164b/1),
 (164b/1), (164b/2), (164b/2), (165a/1),
 (165a/2), (166b/5), (166b/5), (167b/8),

(168b/5), (169a/15), (169a/5), (169a/6),
 (169b/11), (169b/11), (169b/11),
 (169b/14), (169b/15), (169b/4), (169b/6),
 (169b/9), (169b/9), (169b/9), (171b/6),
 (171b/7), (171b/7), (172b/4), (172b/4),
 (172b/5), (172b/5), (172b/5), (173b/2),
 (173b/3), (175b/13), (175b/14), (175b/15),
 (175b/16), (175b/4), (175b/5), (175b/6),
 (175b/8), (176a/12), (176a/12), (176a/12),
 (176a/16), (176a/17), (176a/3), (176a/6),
 (176b/14), (176b/14), (176b/15),
 (176b/15), (176b/8), (177a/10), (177a/16),
 (177a/17), (177b/1), (177b/6), (177b/9),
 (178a/11), (178a/3), (178a/5), (178b/16),
 (178b/17), (178b/17), (179a/14),
 (179b/16), (179b/3), (17a/11), (17a/11),
 (17a/11), (17b/4), (17b/5), (17b/6),
 (17b/6), (17b/8), (17b/8), (17b/9), (17b/9),
 (180a/1), (180a/2), (180a/7), (180b/12),
 (180b/14), (180b/7), (181a/12), (181a/13),
 (181a/9), (182a/17), (182a/17), (182a/17),
 (182a/17), (182a/3), (182b/1), (182b/1),
 (182b/10), (182b/6), (182b/7), (182b/8),
 (182b/8), (182b/9), (182b/9), (183a/11),
 (183a/8), (183b/15), (184a/2), (184a/5),
 (184a/5), (184a/6), (184a/8), (184b/4),
 (184b/5), (185b/1), (185b/15), (185b/2),
 (186a/10), (186a/10), (186a/11),
 (186a/16), (186a/5), (186a/8), (186a/9),
 (186b/14), (186b/15), (186b/6), (187a/10),
 (187a/17), (187a/5), (187a/6), (187a/6),
 (187a/6), (187a/6), (187a/6), (187a/6),
 (187a/7), (187a/7), (187a/7), (187b/13),
 (187b/13), (187b/14), (187b/3), (187b/8),
 (187b/8), (188a/11), (188a/12), (188a/2),
 (188a/3), (188a/7), (188a/9), (188b/1),
 (189b/10), (190a/16), (190a/17), (190b/1),
 (190b/1), (190b/17), (190b/3), (191a/3),
 (191a/4), (191a/6), (191a/7), (191a/8),
 (191b/14), (191b/14), (192a/13), (192a/6),
 (192b/17), (192b/17), (192b/5), (192b/7),
 (192b/8), (193a/16), (193a/17), (193a/17),
 (193a/3), (193a/3), (193a/4), (193a/7),
 (193b/14), (193b/14), (193b/15),
 (193b/15), (193b/6), (193b/6), (193b/6),

(193b/7), (193b/7), (193b/7), (193b/7),
 (193b/7), (193b/8), (193b/8), (193b/9),
 (193b/9), (194a/15), (194a/15), (194a/15),
 (194a/15), (194a/16), (194a/4), (194a/7),
 (194a/7), (194b/17), (194b/3), (194b/5),
 (195a/1), (195a/11), (195a/2), (195b/12),
 (195b/13), (195b/15), (195b/17), (195b/4),
 (195b/9), (196a/10), (196a/6), (196a/7),
 (196a/7), (196a/8), (196a/8), (196a/9),
 (196b/15), (197a/1), (197a/17), (197b/1),
 (197b/9), (197b/9), (198a/16), (198a/16),
 (199a/1), (199a/11), (199a/12), (19a/14),
 (19b/10), (19b/10), (19b/10), (19b/10),
 (19b/10), (19b/2), (19b/4), (19b/4),
 (19b/4), (19b/7), (19b/8), (19b/9), (19b/9),
 (19b/9), (19b/9), (19b/9), (200a/2),
 (200a/2), (200a/2), (205a/14), (205b/3),
 (206b/14), (207b/2), (207b/3), (208a/10),
 (208a/14), (208a/14), (208a/15),
 (208a/15), (208a/16), (208a/2), (208a/3),
 (208a/3), (208b/4), (208b/6), (208b/7),
 (208b/9), (209a/12), (20b/15), (211a/7),
 (212a/7), (213a/2), (214b/2), (215a/10),
 (215a/16), (215a/16), (215a/16),
 (215a/17), (215a/17), (215a/3), (215a/4),
 (215a/4), (215a/4), (215a/5), (215a/5),
 (215a/5), (215a/6), (215a/6), (215a/7),
 (215a/7), (215a/7), (215a/8), (215a/8),
 (215a/8), (215a/8), (215a/9), (215a/9),
 (215b/2), (216b/13), (216b/14), (217a/2),
 (217b/1), (217b/1), (217b/1), (217b/2),
 (217b/2), (217b/3), (217b/3), (217b/3),
 (217b/3), (217b/4), (21b/8), (22a/13),
 (22a/13), (22a/15), (22a/15), (22b/11),
 (22b/12), (23a/10), (23a/12), (24a/13),
 (24a/17), (24a/2), (24b/1), (24b/17),
 (24b/17), (24b/2), (25a/1), (25a/15),
 (25a/15), (25a/17), (25a/3), (25b/1),
 (26a/10), (26a/11), (26a/11), (26a/12),
 (26a/5), (26a/6), (26a/7), (26a/8), (26a/8),
 (26a/9), (26a/9), (27a/14), (27a/14),
 (27a/15), (27a/15), (27a/16), (27a/17),
 (27b/1), (27b/4), (27b/4), (27b/4), (27b/5),
 (27b/5), (27b/6), (27b/7), (27b/7), (27b/7),
 (29a/14), (29a/15), (29b/12), (30a/12),

(31a/2), (31a/3), (31a/4), (31a/5), (31a/5),
 (31b/17), (32a/6), (34a/14), (34b/9),
 (35a/12), (35a/12), (35a/13), (35a/14),
 (35a/14), (35a/14), (35b/17), (35b/2),
 (35b/4), (35b/4), (36a/17), (36a/17),
 (36b/1), (36b/1), (36b/2), (36b/3), (36b/3),
 (36b/6), (37b/6), (38a/10), (38a/4),
 (38a/4), (38a/5), (38a/9), (39b/12),
 (40a/13), (40a/3), (40b/13), (40b/16),
 (40b/17), (42a/10), (42a/12), (42a/14),
 (42a/15), (44a/1), (44b/1), (45b/1),
 (46a/1), (46a/1), (47a/1), (47a/1), (47b/1),
 (47b/2), (47b/2), (48a/1), (48a/1), (48a/2),
 (48a/2), (48b/1), (48b/1), (49a/1), (49b/1),
 (49b/2), (49b/2), (50a/1), (50a/1), (50a/2),
 (50b/1), (50b/1), (51b/1), (51b/2), (52a/1),
 (52b/2), (52b/2), (53a/1), (53a/2), (53b/1),
 (54a/3), (54a/3), (54b/2), (54b/2), (54b/3),
 (54b/3), (54b/4), (54b/6), (55a/3), (55a/4),
 (55a/4), (55a/5), (55b/12), (55b/14),
 (55b/5), (56a/9), (56a/9), (56b/13),
 (56b/4), (57a/11), (57a/11), (57a/13),
 (57a/14), (57a/15), (57a/16), (57a/16),
 (57a/17), (57a/17), (57a/17), (57a/2),
 (57a/5), (57a/5), (57a/6), (57a/6), (57a/7),
 (57a/7), (57a/7), (57b/1), (57b/1), (57b/1),
 (57b/1), (57b/10), (57b/2), (57b/2),
 (57b/9), (58a/12), (58a/12), (58a/3),
 (58b/1), (59a/1), (59a/16), (59a/7),
 (59a/7), (59a/8), (59a/8), (59b/11),
 (59b/12), (60a/1), (60a/1), (60b/1),
 (61a/1), (61a/2), (62a/1), (62b/1), (62b/2),
 (62b/3), (62b/6), (63a/1), (67a/12),
 (67a/12), (67a/17), (67a/4), (67a/5),
 (67a/6), (67a/6), (67a/9), (67b/1),
 (67b/14), (67b/14), (67b/15), (67b/15),
 (68a/1), (68a/11), (68a/16), (68a/4),
 (68a/5), (69b/15), (69b/7), (70a/1),
 (70b/3), (70b/5), (72a/3), (73a/4), (73a/4),
 (73a/4), (73a/5), (73a/8), (73a/9),
 (73b/12), (73b/15), (73b/8), (74a/10),
 (74a/10), (74a/11), (74a/14), (74a/14),
 (74a/16), (74a/3), (74a/6), (74a/6), (74a/7),
 (74a/8), (74b/15), (74b/17), (75a/11),
 (75b/12), (75b/16), (76b/6), (76b/7),

(77a/5), (77a/7), (77b/10), (77b/10),
 (77b/9), (78a/1), (78a/13), (78a/13),
 (78a/17), (78a/2), (78a/3), (78a/6), (78a/6),
 (78a/9), (78b/1), (78b/11), (78b/13),
 (78b/13), (78b/2), (78b/9), (79a/1),
 (79a/10), (79b/11), (79b/5), (7a/12),
 (80a/12), (80a/14), (80a/14), (80a/17),
 (80a/2), (80a/5), (80b/1), (80b/10),
 (80b/10), (80b/16), (80b/6), (80b/9),
 (81a/10), (81a/10), (81a/13), (81a/17),
 (81a/3), (81a/4), (81a/9), (81b/2), (81b/4),
 (81b/7), (81b/9), (82a/2), (82b/10),
 (82b/13), (82b/14), (82b/16), (82b/8),
 (82b/8), (83a/15), (83a/5), (84a/1),
 (84b/17), (85a/15), (85a/3), (85b/10),
 (85b/10), (85b/11), (85b/11), (85b/7),
 (86a/1), (86a/17), (86a/3), (86a/3), (86a/5),
 (86b/17), (87a/1), (87a/15), (87a/2),
 (87b/12), (87b/16), (87b/4), (88a/5),
 (88b/10), (88b/10), (88b/10), (88b/10),
 (88b/14), (88b/14), (88b/16), (88b/5),
 (88b/5), (88b/9), (89a/10), (89a/10),
 (89a/10), (89a/11), (89a/11), (89a/11),
 (89a/12), (89a/12), (89a/12), (89a/13),
 (89a/13), (89a/13), (89a/14), (89a/14),
 (89a/14), (89a/15), (89a/15), (89a/16),
 (89a/16), (89a/17), (89a/17), (89a/17),
 (89a/5), (89a/7), (89a/7), (89a/7), (89a/7),
 (89a/8), (89a/8), (89a/8), (89a/9), (89a/9),
 (89b/1), (89b/1), (89b/1), (89b/1),
 (89b/10), (89b/10), (89b/10), (89b/11),
 (89b/12), (89b/12), (89b/12), (89b/12),
 (89b/13), (89b/13), (89b/14), (89b/14),
 (89b/15), (89b/15), (89b/15), (89b/16),
 (89b/16), (89b/2), (89b/2), (89b/2),
 (89b/4), (89b/4), (89b/5), (89b/5), (89b/5),
 (89b/5), (89b/5), (89b/6), (89b/7), (89b/7),
 (89b/7), (89b/7), (89b/8), (89b/9), (89b/9),
 (89b/9), (8a/17), (90a/1), (90a/1),
 (90a/10), (90a/10), (90a/11), (90a/11),
 (90a/11), (90a/12), (90a/12), (90a/12),
 (90a/12), (90a/14), (90a/15), (90a/15),
 (90a/15), (90a/15), (90a/16), (90a/16),
 (90a/16), (90a/16), (90a/17), (90a/17),
 (90a/17), (90a/2), (90a/2), (90a/2), (90a/2),

(90a/4), (90a/4), (90a/5), (90a/5), (90a/7),
 (90a/7), (90a/7), (90a/7), (90a/8), (90a/9),
 (90a/9), (90a/9), (90a/9), (90b/1), (90b/1),
 (90b/10), (90b/10), (90b/10), (90b/11),
 (90b/12), (90b/12), (90b/12), (90b/12),
 (90b/12), (90b/13), (90b/13), (90b/13),
 (90b/13), (90b/14), (90b/14), (90b/14),
 (90b/15), (90b/15), (90b/15), (90b/15),
 (90b/2), (90b/2), (90b/2), (90b/3), (90b/3),
 (90b/3), (90b/4), (90b/4), (90b/4), (90b/5),
 (90b/5), (90b/5), (90b/5), (90b/6), (90b/7),
 (90b/7), (90b/7), (90b/7), (90b/8), (90b/8),
 (90b/9), (90b/9), (90b/9), (91a/1), (91a/2),
 (91a/2), (91a/2), (91a/3), (91a/3), (91a/5),
 (93b/17), (94a/8), (94b/14), (94b/14),
 (94b/14), (94b/16), (95b/12), (95b/8),
 (95b/8), (96a/10), (96a/6), (96b/13),
 (96b/2), (97a/12), (97a/13), (97b/16),
 (97b/7), (97b/9), (98a/15), (98b/15),
 (98b/15), (98b/16), (98b/3), (99a/12),
 (99a/16), (99b/7), (99b/7)

o.-acak (103b/13), (110a/2), (110a/3),
 (120a/14), (121b/6), (126b/12), (147b/16),
 (147b/7), (148b/17), (153a/5), (153b/8),
 (155b/2), (167a/8), (193b/1), (193b/2),
 (196a/4), (19b/11), (19b/11), (19b/12),
 (207b/16), (21a/9), (22b/16), (22b/16),
 (22b/17), (24a/12), (27a/11), (27a/9),
 (29b/3), (30b/14), (35b/14), (36a/1),
 (36a/2), (36a/4), (36a/5), (39b/16),
 (41a/14), (41a/16), (55a/6), (56b/15),
 (57a/2), (57a/4), (57a/4), (57a/8), (67b/6),
 (67b/9), (68b/16), (69b/14), (72b/11),
 (72b/14), (72b/8), (72b/9), (73a/2),
 (73a/3), (81b/6), (8a/6), (97b/14)

o.-alar (134a/4), (134a/4), (177b/14),
 (188a/14), (195a/1), (195b/16), (196a/3),
 (197a/4), (211a/7), (211a/8), (24a/13),
 (6b/10), (7a/13), (8a/8), (8a/8)

o.-alı (211b/17)

o.-an (100b/1), (100b/11), (101a/1),
 (101a/10), (101a/10), (101a/11),
 (101a/11), (101a/4), (101a/5), (101b/15),
 (101b/16), (101b/17), (101b/2), (101b/2),

(101b/2), (101b/3), (101b/5), (101b/9),
 (102a/3), (102a/5), (102a/5), (102b/10),
 (102b/13), (102b/14), (102b/5), (102b/6),
 (103a/16), (103a/16), (103a/8), (103b/2),
 (103b/5), (103b/5), (103b/6), (103b/7),
 (103b/8), (104a/17), (104a/3), (104a/4),
 (104b/10), (104b/15), (105a/12), (105a/3),
 (105a/7), (105b/2), (106a/12), (106a/13),
 (106a/13), (106a/6), (106a/8), (106b/12),
 (106b/13), (106b/14), (106b/17), (106b/9),
 (106b/9), (107a/1), (107a/1), (107a/13),
 (107a/7), (107b/2), (107b/2), (107b/6),
 (108a/13), (108a/16), (108b/12), (108b/6),
 (108b/7), (109a/4), (109b/13), (109b/15),
 (10a/14), (10b/1), (10b/1), (10b/2),
 (10b/3), (110a/11), (110a/3), (110a/8),
 (111a/8), (112b/14), (113a/11), (113a/14),
 (113a/17), (113a/6), (113a/7), (113b/17),
 (113b/2), (114a/15), (114b/14), (114b/6),
 (115a/10), (115a/7), (115a/8), (115b/11),
 (115b/14), (115b/3), (115b/7), (115b/7),
 (115b/8), (115b/8), (115b/9), (116a/12),
 (116b/1), (116b/13), (116b/6), (117a/11),
 (117a/4), (118b/12), (119a/2), (119b/10),
 (119b/15), (119b/9), (11a/1), (11a/14),
 (11a/16), (121a/10), (121b/2), (123b/12),
 (124a/17), (124b/13), (125a/5), (125a/9),
 (125b/8), (126a/15), (126b/10), (126b/8),
 (127a/10), (127a/3), (127a/6), (127b/2),
 (12a/16), (12a/17), (12b/17), (130b/11),
 (130b/7), (131a/16), (131a/3), (131b/10),
 (132a/1), (132a/12), (132a/5), (132b/10),
 (132b/13), (132b/13), (132b/14),
 (132b/15), (132b/15), (132b/17),
 (132b/17), (132b/6), (133a/11), (133a/14),
 (133a/3), (133a/4), (133a/5), (133b/2),
 (133b/3), (133b/4), (134a/11), (134a/15),
 (134b/15), (135b/1), (135b/14), (135b/17),
 (136a/17), (136a/2), (136a/7), (136b/2),
 (137a/5), (137b/8), (138a/1), (138a/6),
 (138a/6), (138b/13), (138b/8), (13a/16),
 (141a/3), (142b/1), (143a/6), (145b/10),
 (145b/11), (145b/12), (145b/3), (145b/7),
 (146a/11), (146a/9), (147a/10), (147a/14),
 (147b/1), (147b/12), (148a/1), (148a/14),

(148a/16), (148a/8), (148b/1), (148b/8),
 (14a/15), (14b/5), (150b/3), (151a/11),
 (151a/11), (151a/12), (151a/15), (151a/4),
 (152b/9), (154b/4), (155a/4), (156b/16),
 (156b/3), (158a/1), (15a/16), (15a/17),
 (15a/6), (15b/9), (166b/5), (167a/11),
 (167a/15), (167a/15), (167a/3), (169a/5),
 (169b/4), (16a/17), (16a/4), (16a/4),
 (16b/12), (16b/13), (16b/14), (16b/15),
 (16b/8), (170a/13), (170a/14), (170a/3),
 (171a/11), (171a/11), (171a/13),
 (172b/10), (172b/4), (174a/16), (175b/5),
 (175b/8), (176a/12), (176a/15), (176a/16),
 (176a/16), (176a/3), (176a/3), (176a/4),
 (176b/13), (176b/17), (176b/3), (177b/17),
 (177b/4), (178a/1), (178a/15), (178a/16),
 (178a/17), (178b/1), (178b/14), (178b/15),
 (178b/3), (179b/17), (179b/6), (179b/6),
 (179b/7), (17a/10), (17a/14), (17a/5),
 (17a/7), (17a/7), (17a/8), (17a/9),
 (17b/10), (17b/11), (17b/12), (17b/2),
 (17b/8), (17b/9), (180a/11), (180a/4),
 (180b/17), (181a/16), (183b/1), (184a/6),
 (184a/6), (184b/6), (185b/14), (186a/15),
 (186a/4), (186b/11), (186b/13), (187b/12),
 (187b/6), (187b/7), (187b/7), (188a/11),
 (188a/3), (188b/10), (188b/6), (188b/6),
 (189a/15), (189b/14), (189b/14),
 (189b/15), (189b/15), (18a/2), (18b/4),
 (18b/5), (190a/10), (190a/13), (190a/17),
 (190a/2), (190a/3), (190a/4), (190a/5),
 (190a/6), (190a/7), (190a/8), (190a/8),
 (190b/10), (190b/14), (190b/14),
 (190b/15), (190b/7), (190b/8), (191a/6),
 (191b/1), (191b/11), (191b/14), (191b/16),
 (191b/16), (191b/5), (192a/12), (192a/9),
 (192b/14), (192b/16), (192b/17),
 (192b/17), (193a/15), (193a/9), (193b/4),
 (193b/5), (193b/5), (193b/8), (194a/14),
 (194a/14), (194a/17), (194a/2), (194a/3),
 (194a/4), (194a/8), (194b/10), (194b/10),
 (194b/10), (194b/12), (194b/14),
 (194b/15), (194b/2), (194b/6), (195a/10),
 (195a/12), (195a/15), (195a/6), (195a/7),
 (195a/8), (195a/8), (195b/11), (195b/11),

(195b/12), (195b/12), (195b/3), (195b/9),
 (196a/10), (196a/15), (196a/17), (196a/6),
 (196b/5), (196b/9), (197b/10), (197b/7),
 (198a/1), (198a/3), (198a/8), (199a/13),
 (199b/1), (19a/16), (19a/16), (19b/13),
 (19b/15), (19b/15), (1b/4), (1b/4), (1b/7),
 (1b/8), (200b/13), (200b/2), (201a/12),
 (201a/16), (201a/17), (201b/11),
 (201b/12), (202a/1), (202a/10), (202a/5),
 (202a/8), (202a/9), (202b/14), (202b/15),
 (202b/4), (202b/7), (203a/12), (203a/13),
 (203a/13), (203a/15), (203a/5), (203a/8),
 (203a/9), (204a/1), (204a/10), (204a/2),
 (204a/2), (204a/4), (204b/14), (204b/16),
 (204b/17), (204b/4), (204b/8), (205a/12),
 (205a/15), (205a/4), (205a/5), (205b/1),
 (205b/12), (207a/11), (207a/12),
 (207a/14), (207a/16), (207a/17), (207a/8),
 (207b/1), (208a/9), (208a/9), (208b/1),
 (208b/14), (208b/6), (20a/16), (20a/16),
 (20a/5), (20a/7), (20b/13), (20b/13),
 (20b/17), (20b/6), (210a/15), (210b/11),
 (210b/14), (211a/1), (211a/5), (211a/8),
 (211b/13), (211b/5), (211b/6), (212a/13),
 (212b/11), (212b/12), (212b/7), (213a/12),
 (213a/13), (213a/4), (213a/8), (213b/11),
 (214b/17), (215a/10), (215a/12),
 (215a/14), (215a/17), (215a/4), (215a/6),
 (215a/9), (215b/11), (215b/3), (216a/11),
 (216a/12), (216a/14), (216a/7), (216a/8),
 (217a/16), (217a/17), (217b/16),
 (217b/16), (217b/17), (217b/4), (21a/16),
 (21b/3), (22a/12), (22a/16), (22a/3),
 (22a/4), (22b/14), (22b/15), (22b/4),
 (23a/1), (23a/4), (23a/6), (23a/6), (23a/8),
 (23a/9), (23a/9), (23b/17), (24a/15),
 (24a/16), (24a/9), (24b/1), (24b/11),
 (24b/11), (24b/14), (24b/16), (25a/10),
 (25a/2), (25a/2), (25a/2), (25a/2), (25a/5),
 (25a/6), (25a/8), (25a/9), (25a/9),
 (25b/10), (25b/11), (25b/13), (25b/15),
 (25b/15), (25b/17), (25b/9), (26a/1),
 (26a/15), (26a/16), (26a/4), (26a/6),
 (26a/7), (26a/9), (26b/10), (26b/11),
 (26b/12), (26b/15), (26b/16), (26b/3),

(26b/4), (26b/6), (27a/1), (27a/12),
 (27a/17), (27a/3), (27a/6), (27a/7), (27a/8),
 (27a/8), (27b/12), (27b/12), (27b/14),
 (27b/15), (27b/17), (27b/3), (28a/11),
 (28a/5), (28a/6), (28b/2), (28b/8), (28b/8),
 (29a/11), (29a/2), (29a/3), (29a/3), (29a/6),
 (29b/10), (29b/11), (29b/12), (29b/17),
 (29b/2), (29b/3), (29b/3), (29b/4), (29b/5),
 (29b/8), (29b/9), (2a/5), (2a/9), (2b/1),
 (2b/14), (2b/2), (2b/3), (30a/15), (30a/16),
 (30a/16), (30a/3), (30a/4), (30a/6), (30a/7),
 (30b/10), (30b/11), (30b/12), (30b/16),
 (30b/6), (30b/6), (30b/7), (30b/8), (30b/9),
 (31a/1), (31a/4), (31a/6), (31a/6), (31b/1),
 (31b/12), (31b/15), (31b/16), (31b/6),
 (31b/7), (31b/8), (32a/10), (32b/1),
 (32b/4), (32b/5), (32b/5), (32b/7), (33a/2),
 (33a/9), (33b/1), (33b/12), (33b/14),
 (33b/16), (33b/2), (33b/3), (33b/3),
 (33b/6), (34a/11), (34a/13), (34a/2),
 (34a/8), (34b/3), (35b/7), (35b/9),
 (36a/12), (36a/13), (36a/13), (36a/9),
 (36b/12), (36b/14), (37a/10), (37a/3),
 (37a/3), (38a/15), (38a/8), (38b/10),
 (38b/17), (38b/4), (38b/6), (38b/8),
 (39a/11), (39a/14), (39a/15), (39a/16),
 (39a/17), (39a/17), (39a/3), (39a/6),
 (39a/7), (39a/8), (39b/12), (39b/15),
 (39b/15), (39b/3), (39b/8), (3a/10),
 (3a/14), (3a/16), (40a/6), (40a/8), (40b/2),
 (41a/15), (41b/12), (41b/14), (41b/2),
 (46b/1), (4a/1), (4b/6), (54a/1), (54b/3),
 (54b/4), (55b/14), (57b/5), (58a/8),
 (58b/14), (58b/16), (58b/7), (59a/1),
 (59b/3), (59b/3), (59b/6), (5a/11), (5a/14),
 (5a/16), (5a/17), (5a/7), (5b/14), (5b/3),
 (5b/4), (5b/9), (62b/3), (66a/1), (67a/5),
 (67a/9), (67b/1), (67b/10), (67b/2),
 (68a/4), (68a/6), (68b/10), (68b/5),
 (69a/17), (69b/1), (69b/2), (6a/11), (6a/4),
 (6a/5), (6a/9), (6a/9), (6b/13), (6b/9),
 (70b/5), (71a/11), (71a/13), (72a/13),
 (72b/4), (72b/5), (73a/16), (73a/3),
 (73a/6), (73b/1), (73b/1), (74b/14),
 (74b/9), (75a/14), (75a/3), (75a/9),

(75b/1), (75b/12), (75b/3), (75b/7),
(75b/7), (75b/8), (75b/8), (76a/10),
(76b/2), (77a/4), (77b/10), (77b/11),
(77b/15), (77b/6), (78a/2), (78a/8),
(78b/15), (79a/13), (79a/15), (79a/17),
(79b/12), (80a/3), (80a/9), (80b/10),
(81a/4), (81a/8), (81b/10), (82b/16),
(83a/3), (83b/17), (83b/7), (84b/15),
(84b/17), (84b/8), (85a/10), (85a/15),
(85a/16), (85b/14), (85b/7), (86a/16),
(86a/7), (86a/8), (86a/9), (87a/11),
(87a/15), (87a/15), (87a/17), (87b/8),
(87b/9), (88a/1), (88a/12), (88a/13),
(88a/15), (88a/3), (88a/4), (88a/5), (88a/9),
(88a/9), (88b/12), (88b/12), (88b/16),
(88b/5), (89a/1), (89a/10), (89a/10),
(89a/11), (89a/2), (89a/4), (89b/1),
(89b/13), (89b/16), (89b/17), (8a/11),
(8a/9), (8b/17), (90a/10), (90a/11),
(90a/14), (90a/17), (90a/3), (90a/3),
(90a/5), (90a/8), (90a/8), (90b/10),
(90b/2), (90b/3), (90b/3), (90b/6), (91a/4),
(91a/6), (93b/8), (94a/4), (94a/5),
(94b/17), (95a/12), (95a/13), (95a/16),
(95a/2), (95a/9), (95b/11), (95b/4),
(95b/6), (96a/12), (96a/17), (96a/3),
(96a/7), (96b/15), (96b/7), (97a/12),
(97a/9), (97b/4), (97b/5), (98a/1),
(98a/11), (98a/14), (98a/2), (98a/2),
(98a/4), (98a/6), (98a/6), (98b/3),
(99a/14), (99a/15), (99a/5), (99a/5),
(99b/4), (99b/5), (99b/6), (9b/10)

o.-andur (108a/12), (108a/12), (169b/1),
(171a/14), (179b/8), (194b/16), (195a/6),
(213a/14), (213a/14), (213a/15),
(217a/17), (25a/1), (25a/12), (25a/12),
(25a/13), (25a/3), (27b/3), (27b/5),
(33b/17), (34a/1), (34a/2), (44a/1),
(59a/16), (59b/6), (88b/7)

o.-anı (133a/5), (167b/5)

o.-anı (215b/10)

o.-anlar (175b/7), (175b/7), (202b/7),
(208a/8), (6a/7), (6b/9), (8a/14)

o.-anlardur (17a/2), (17a/2), (17a/4),
(17a/4)

o.-anları (123b/9), (123b/9), (43a/5)

o.-anlaru (10a/12), (187a/2), (9a/5)

o.-asın (103a/3), (10b/12), (132b/2),
(132b/2), (132b/5), (134b/12), (135b/15),
(135b/3), (136a/16), (137a/17), (137b/17),
(137b/17), (140b/2), (148b/11), (148b/13),
(148b/15), (150a/7), (154b/2), (154b/6),
(155a/4), (155a/4), (155b/10), (155b/8),
(168b/10), (177b/12), (177b/7), (177b/7),
(178a/4), (179b/15), (180a/4), (181b/10),
(183a/10), (183b/16), (183b/17), (183b/2),
(197a/1), (35a/10), (58b/8), (77a/9),
(78a/2), (85a/13), (85a/13), (86a/12),
(95b/6)

o.-aydı (105a/13), (169a/11)

o.-dı (108a/17), (11b/17), (11b/5),
(127b/6), (12a/6), (12b/14), (12b/8),
(12b/8), (138b/17), (139a/3), (14b/11),
(15a/12), (189a/2), (18a/16), (18a/17),
(190a/12), (190a/2), (190b/11), (190b/11),
(190b/11), (191b/2), (197b/5), (197b/5),
(19a/1), (203b/8), (204a/13), (205b/16),
(207a/9), (207a/9), (209a/6), (209b/12),
(209b/2), (210b/4), (211a/4), (212a/10),
(214a/12), (214a/16), (214b/13),
(214b/14), (214b/16), (215a/1), (28a/15),
(33b/8), (34b/3), (3b/14), (42b/13), (4b/9),
(58b/9), (6a/16), (73b/4), (73b/5), (7b/2),
(7b/3), (81b/4), (84b/14), (84b/14),
(85a/12), (8a/6), (9a/16)

o.-dı (12a/8), (34b/5), (83b/12)

o.-dı (187a/9)

o.-dı (85b/17)

o.-diki (13a/7)

o.-dılar (148a/10), (190a/11), (190a/4),
(203b/10), (203b/5), (2b/7), (6b/12),
(7b/7), (84b/7), (9a/16), (9a/3)

o.-dı (9b/2)

o.-dıysa (201b/11), (201b/13), (201b/14),
(202a/6), (2a/17), (2b/2), (67b/11),
(71a/12), (71a/12), (71a/13), (73a/13),
(73b/2), (73b/2)

o.-duğı (114a/17), (131a/3), (135a/2),
(136a/6), (137a/4), (142a/4), (143a/8),
(148a/17), (14a/11), (163b/1), (167b/12),
(169b/14), (16b/14), (170a/9), (181a/1),
(181a/10), (18a/16), (18b/10), (191a/12),
(191a/5), (191a/8), (192a/1), (193a/1),
(193a/4), (194a/16), (195b/5), (195b/7),
(197a/15), (198a/14), (20a/1), (216b/11),
(31b/5), (34b/15), (34b/17), (35a/3),
(36a/12), (36b/15), (36b/15), (41a/17),
(41b/3), (59b/11), (59b/9), (68a/14),
(6a/1), (71b/15), (73b/9), (76a/16),
(83b/11), (87a/2), (87a/3), (93b/4),
(94a/12)

o.-duğın (207b/1), (36a/7)

o.-duğıñ (140b/14), (166b/7), (177b/11)

o.-duğına (36b/10), (37b/4)

o.-duğından (190b/12), (191b/1),
(212b/17), (215a/12), (36a/14), (81b/16),
(96b/12)

o.-duğınuñ (102a/7), (103a/1), (115a/1)

o.-duğı (146a/17), (154b/13)

o.-duğum (107a/15)

o.-duğıñ (136a/16), (146b/15), (147a/5),
(150a/5), (150a/5), (153b/5), (154b/3),
(155b/10), (166b/6), (181b/17), (182a/5),
(183b/7), (196b/10), (199a/9), (95a/14)

o.-duğıñda (137b/10), (154b/11)

o.-duğıñuz (8a/15)

o.-duğına (37b/16)

o.-duğından (34b/1), (40a/6)

o.-duk (19a/9), (207a/10)

o.-dukda (108b/2), (117b/9), (118a/4),
(123b/5), (124b/9), (126b/17), (131a/16),
(134a/2), (136a/4), (138a/5), (168b/15),

(16b/14), (181a/10), (198b/15), (207a/13),
(209b/16), (209b/17), (214b/1), (215b/16),
(215b/17), (23b/15), (35a/2), (35a/2),
(35a/4), (42a/9), (68a/13), (81a/2), (83a/2),
(97b/11)

o.-dukdan (186b/10), (2a/9)

o.-dukdanşonra (115b/10), (115b/17),
(82b/7), (95a/13)

o.-dukları (142a/1), (14b/3), (14b/7),
(159a/2), (159b/2), (163a/1), (176a/1),
(197a/3), (205a/6), (205b/9), (214a/15),
(88b/1), (97a/8)

o.-dukların (19a/15), (19a/15)

o.-duklarından (211a/6)

o.-duñ (3b/14)

o.-dur (68b/10)

o.-ıcağ (106b/3), (195a/13), (202b/13),
(207b/14)

o.-ınca (120b/17), (121b/1), (122a/1),
(122b/14), (124a/4), (124b/11), (124b/13),
(150a/2), (154b/15), (23a/1), (67b/16),
(72b/16), (85b/17), (87a/9), (87b/5)

o.-icek (105b/4), (108b/11), (108b/16),
(108b/6), (116b/14), (118b/17), (17a/4),
(180a/9), (26b/10), (59b/13), (67b/13),
(97b/10)

o.-ma (109a/1)

o.-madı (205a/11), (214b/4)

o.-madığı (41a/17)

o.-madığı (202b/8), (203a/16)

o.-madın (119a/8), (21b/4)

o.-madıysa (72b/3)

o.-maduğı (70b/7)

o.-madum (4b/3)

o.-mağıla (23b/9)

o.-mam (15b/13)

o.-mamış (138a/7), (86a/3)

o.-mamışlar (7a/12)

o.-masa (104a/7), (111b/7), (131b/2),
(136b/8), (138b/8), (141a/1), (141a/1),
(167b/8), (186b/3), (20b/14), (215b/8),
(21b/7), (23a/11), (23a/3), (23b/9),
(30a/17), (73b/8), (75a/16), (75a/16),
(76b/15), (88a/3)

o.-ması (110a/2), (190b/4), (36b/12),
(38b/15), (39a/1), (39b/1)

o.-masına (39b/7), (42b/15)

o.-masun (133b/1), (191a/9)

o.-maya (102a/12), (103a/17), (107a/11),
(107a/11), (108a/1), (111b/2), (111b/3),
(112b/14), (112b/15), (121a/15), (122a/8),
(131a/11), (131a/12), (131b/11),
(131b/16), (133a/10), (133a/7), (136a/14),
(136b/7), (136b/7), (137a/16), (138b/8),
(139a/2), (13a/16), (140b/6), (145b/16),
(145b/2), (151b/2), (156b/3), (156b/7),
(167a/13), (167a/13), (167a/6), (167a/8),
(167b/15), (169a/14), (169a/14), (169b/4),
(169b/5), (169b/5), (169b/9), (175b/4),
(175b/4), (175b/5), (178b/8), (179a/2),
(17a/11), (17b/6), (17b/6), (180b/5),
(180b/5), (182b/2), (182b/8), (186a/10),
(186a/13), (186a/14), (187a/13),
(187a/15), (187b/12), (187b/13),
(188a/17), (188a/4), (188a/4), (188a/6),
(192b/7), (192b/8), (193a/13), (193b/10),
(193b/14), (193b/15), (193b/16),
(193b/16), (193b/7), (193b/8), (195a/13),
(195a/2), (195a/2), (196a/7), (196a/7),
(196a/8), (196a/8), (196b/2), (197b/13),
(202a/11), (202a/11), (205b/9), (208a/10),
(208b/11), (210b/17), (211b/14),
(211b/14), (22a/15), (25a/16), (25a/3),
(27a/14), (27a/15), (35a/11), (35a/8),
(36a/16), (36a/16), (36a/16), (36a/17),
(36b/7), (36b/7), (38a/5), (40a/12),
(47b/2), (51b/1), (52b/2), (54a/4), (54b/1),
(55b/6), (59a/7), (62a/1), (67a/7), (67b/2),
(68b/4), (68b/9), (72a/1), (72b/14),
(73b/14), (74a/7), (74a/8), (75a/8),

(75a/8), (76b/10), (77a/6), (78a/15),
(78b/11), (78b/14), (79b/2), (79b/2),
(80a/12), (80a/12), (80a/17), (81a/9),
(83b/17), (85b/4), (86a/8), (89a/16),
(89a/9), (89b/2), (90a/1), (91a/2), (95b/4),
(97a/13), (97b/10), (97b/12), (98a/13),
(98a/6), (98b/13), (98b/8)

o.-mayacak (135a/3), (95a/14)

o.-mayalar (166b/14), (4b/14), (97a/10)

o.-mayan (102a/12), (102a/15), (105a/3),
(191b/15), (191b/15), (34a/14), (85b/9),
(88a/1)

o.-mayasın (135a/8), (135b/10), (150a/4),
(151b/1), (151b/4), (194b/3), (195a/7),
(75a/9), (87a/14)

o.-mayınca (154b/15), (194a/17)

o.-mayicek (109b/3), (136a/4), (68a/7)

o.-mayub (131a/15)

o.-maz (104b/3), (104b/7), (104b/9),
(105b/11), (105b/11), (106a/10),
(106a/14), (106a/7), (106b/15), (106b/4),
(106b/5), (108b/11), (108b/6), (108b/7),
(108b/8), (109a/9), (109b/10), (109b/9),
(10b/1), (10b/2), (110b/4), (111b/17),
(111b/6), (112a/13), (112a/15), (112a/17),
(112b/10), (113a/10), (113a/9), (113b/5),
(131a/11), (131a/13), (131b/3), (131b/9),
(133b/1), (133b/10), (133b/12), (134a/2),
(134a/6), (134a/8), (134b/4), (135a/3),
(137b/6), (137b/6), (140b/7), (141a/3),
(147b/2), (148a/11), (153b/15), (153b/7),
(167a/12), (169a/13), (170a/8), (170a/9),
(171a/12), (171a/13), (171a/5), (173b/3),
(176a/9), (178a/10), (181a/1), (181a/3),
(186a/15), (188b/2), (190a/15), (190b/14),
(191b/16), (191b/4), (197b/7), (198b/3),
(19a/14), (202b/6), (203a/10), (20a/2),
(212b/10), (215b/8), (216a/14), (216a/2),
(22b/5), (22b/6), (23a/14), (23b/7),
(24a/1), (30a/13), (36a/9), (39b/16),
(42b/11), (42b/7), (56b/17), (57a/11),
(57a/12), (70b/6), (75a/12), (75b/1),

(75b/14), (75b/5), (75b/6), (76b/9),
(77b/8), (79b/6), (81b/9), (83a/12),
(84a/3), (84b/13), (86a/1), (86b/5),
(87a/12), (87b/8), (88a/17), (88b/17),
(96a/16)

o.-mazdan (133a/6), (186b/7), (95a/12)

o.-mazdı (22b/9)

o.-mazlar (103b/10), (125a/10), (189b/8),
(205a/6), (7a/13), (7a/5)

o.-mazlarsa (24a/12)

o.-mazsa (133b/5), (156b/14), (176a/7),
(195b/5), (198b/1), (20a/8), (38a/2),
(68a/12), (75a/14)

o.-mazsın (132a/9), (135a/4), (136a/5),
(137b/2), (137b/2), (147b/1), (21a/14),
(77a/12), (87a/8)

o.-mıış (109b/13), (112a/11), (112a/12),
(114a/4), (116a/15), (117a/9), (119a/16),
(119b/5), (119b/5), (119b/8), (120a/2),
(124a/7), (126a/10), (210b/1), (211a/7),
(211a/8), (70a/10), (96b/9), (98a/15)

o.-mıışdur (11a/5), (11b/9), (170b/16),
(170b/5), (187b/5), (205a/15), (205b/15),
(208a/13), (28a/17), (2b/10), (32a/11),
(72b/16), (73a/2), (73a/2), (9b/11)

o.-mıışlardur (9a/10)

o.-sa (102b/2), (103b/12), (103b/14),
(103b/9), (105a/4), (105b/15), (105b/7),
(106a/5), (106b/15), (108b/3), (110b/10),
(111b/16), (113b/7), (114b/8), (117b/17),
(117b/17), (118b/12), (118b/12), (11a/3),
(11b/2), (125b/6), (125b/8), (127a/13),
(131b/1), (131b/12), (131b/3), (132a/16),
(133a/15), (133b/17), (134a/1), (134a/14),
(134a/6), (135b/9), (137b/2), (138b/11),
(138b/5), (143a/13), (143a/16), (144a/1),
(144a/1), (146a/8), (146a/8), (167b/11),
(167b/11), (167b/9), (173b/4), (175b/3),
(175b/3), (175b/9), (179b/10), (179b/9),
(181a/6), (187a/10), (190b/7), (192b/11),

(192b/12), (192b/13), (193a/1), (193a/5),
(193a/5), (196a/11), (197b/15), (197b/3),
(197b/6), (197b/9), (200a/3), (202a/16),
(206a/15), (206a/15), (206a/15),
(208b/10), (20a/11), (20b/14), (20b/3),
(20b/4), (20b/5), (20b/7), (20b/8),
(212a/6), (213b/7), (213b/7), (213b/9),
(215a/13), (215a/6), (215b/15), (215b/4),
(215b/4), (215b/5), (215b/5), (215b/5),
(215b/5), (215b/6), (215b/6), (215b/6),
(215b/7), (215b/7), (215b/7), (21b/11),
(23b/1), (23b/1), (23b/1), (23b/10),
(23b/10), (23b/13), (23b/13), (23b/14),
(23b/2), (23b/2), (23b/3), (23b/3), (23b/3),
(23b/4), (23b/5), (23b/5), (23b/8),
(24a/14), (24a/14), (24a/14), (24a/14),
(24a/15), (24a/16), (24a/5), (24a/8),
(24a/8), (25b/3), (25b/3), (25b/5),
(28b/14), (32b/12), (33a/10), (33a/16),
(33a/16), (33a/4), (33b/7), (34a/15),
(34a/15), (34a/15), (34a/15), (34a/17),
(34b/10), (35b/12), (36a/7), (36b/15),
(37b/14), (37b/15), (40a/2), (41b/11),
(41b/13), (41b/13), (41b/15), (42b/1),
(42b/6), (55a/5), (55b/10), (55b/11),
(55b/13), (55b/14), (55b/15), (55b/17),
(55b/17), (55b/4), (55b/7), (55b/8),
(55b/9), (56a/11), (56a/14), (56a/15),
(56a/15), (56a/2), (56a/2), (56a/3), (56a/3),
(56a/4), (56a/5), (56a/7), (56a/8), (56b/1),
(56b/1), (56b/12), (56b/14), (56b/5),
(56b/6), (56b/9), (57b/12), (57b/13),
(57b/13), (57b/14), (57b/15), (57b/16),
(57b/4), (57b/4), (57b/5), (57b/6), (57b/6),
(57b/7), (57b/7), (57b/8), (58a/10),
(58a/10), (58a/11), (58a/11), (58a/12),
(58a/13), (58a/14), (58a/14), (58a/15),
(58a/16), (58a/16), (58a/17), (58a/17),
(58a/4), (58a/5), (58a/6), (58a/6), (58a/7),
(58a/8), (58a/9), (58b/3), (58b/3), (58b/4),
(59a/14), (59a/14), (59a/14), (59a/14),
(59a/15), (59a/15), (5a/16), (67a/2),
(67b/3), (67b/5), (69b/12), (71a/16),
(72a/13), (72a/14), (72a/14), (72a/14),
(72a/15), (72a/6), (72a/7), (73a/17),

(73b/9), (74a/14), (74b/11), (74b/2),
(74b/3), (75a/16), (75b/2), (75b/2),
(75b/4), (75b/5), (76b/12), (76b/13),
(76b/9), (78b/7), (79a/10), (79a/11),
(79a/6), (79a/6), (79a/8), (79b/16),
(79b/17), (79b/9), (81a/11), (81a/11),
(81a/17), (81a/17), (81b/7), (82a/17),
(86b/2), (86b/5), (88a/2), (88a/7),
(88b/16), (94a/13), (97b/16), (97b/17),
(98a/4), (98a/8), (98b/1), (98b/13)

o.-salar (108a/5), (148a/15), (96b/16)

o.-saṅ (143a/1), (144a/7), (146a/15),
(155b/13), (156b/2), (21b/9)

o.-saṅguz (8a/14)

o.-sun (101a/4), (123b/6), (130b/14),
(130b/17), (130b/7), (134b/6), (134b/7),
(134b/7), (136a/1), (140b/13), (141a/3),
(141a/4), (143a/14), (145a/3), (147a/12),
(147a/16), (147a/16), (149a/9), (154b/3),
(167a/15), (167a/9), (168b/10), (168b/11),
(168b/2), (168b/3), (168b/7), (170a/12),
(170a/12), (180b/12), (180b/13),
(180b/15), (181a/8), (189a/3), (190b/16),
(190b/16), (191a/8), (194b/5), (197a/7),
(199a/13), (1b/1), (201a/12), (201b/5),
(201b/8), (215b/4), (29a/17), (29a/17),
(2a/11), (2a/4), (37a/6), (37a/7), (43a/2),
(4a/10), (4a/11), (4a/12), (4a/13), (4a/14),
(4a/15), (4a/16), (4a/17), (4a/9), (4a/9),
(55b/8), (56a/12), (56a/17), (56a/5),
(56b/3), (58b/14), (58b/16), (58b/17),
(74b/9), (77a/17), (85a/7)

o.-ub (100b/7), (102b/10), (103a/1),
(103a/4), (103b/4), (103b/8), (104a/14),
(106b/15), (107a/8), (107a/9), (110a/13),
(110b/16), (112b/14), (115b/2), (117a/10),
(117b/1), (131a/2), (131b/8), (132a/1),
(133a/17), (136a/3), (137b/4), (137b/6),
(147b/15), (148b/11), (149a/11), (155a/4),
(15b/12), (166b/2), (16b/5), (16b/9),
(170a/13), (182a/6), (183b/15), (190b/14),
(19b/5), (200b/12), (202a/8), (203b/10),
(204b/10), (207a/17), (207b/2), (208a/1),

(212a/3), (212a/3), (214a/10), (22b/8),
(23b/15), (23b/17), (23b/4), (25a/9),
(27a/16), (2a/14), (2a/6), (36a/14),
(37a/10), (3a/14), (3a/6), (3b/11), (55b/6),
(68b/16), (69b/14), (72b/11), (72b/2),
(75b/4), (79b/1), (79b/8), (81b/7), (84a/5),
(85a/8), (88b/10), (98a/3), (98b/1),
(98b/4), (9a/10), (9a/8)

o.-uṇj (20b/1)

o.-unca (216a/3), (80a/5)

o.-unmaya (203a/12)

o.-unmaz (23b/9)

o.-unsa (196a/1)

o.-up (182b/1)

o.-updur (4a/4)

o.-ur (101b/1), (101b/15), (101b/7),
(102a/11), (102a/14), (102a/15),
(102a/17), (102a/8), (102b/1), (102b/12),
(102b/17), (102b/3), (102b/8), (102b/9),
(103a/12), (103a/17), (103a/17), (103a/6),
(103a/7), (103b/14), (103b/14), (103b/15),
(103b/15), (103b/2), (103b/9), (104b/1),
(104b/10), (104b/11), (104b/12),
(104b/13), (104b/14), (104b/14),
(104b/14), (104b/15), (104b/17),
(104b/17), (104b/2), (104b/4), (104b/5),
(104b/8), (104b/9), (105a/14), (105a/14),
(105a/14), (105a/14), (105a/14),
(105a/15), (105a/6), (105a/7), (105a/7),
(105a/8), (105a/9), (105a/9), (105b/11),
(105b/14), (105b/14), (105b/15),
(105b/16), (105b/17), (105b/4), (105b/5),
(105b/7), (106a/11), (106a/11), (106a/11),
(106a/15), (106a/15), (106a/2), (106a/2),
(106a/2), (106a/3), (106a/6), (106a/6),
(106a/9), (106a/9), (106a/9), (106a/9),
(106b/11), (106b/11), (106b/12),
(106b/13), (106b/16), (106b/17), (106b/2),
(106b/6), (106b/7), (106b/8), (106b/8),
(107a/10), (107a/12), (107a/12),
(107a/13), (107a/14), (107a/17), (107a/2),
(107a/2), (107a/3), (107a/4), (107a/5),

(107a/6), (107a/6), (107a/7), (107a/8),
 (107a/8), (107a/9), (107b/16), (108a/15),
 (108a/2), (108a/2), (108a/2), (108a/4),
 (108b/11), (108b/12), (108b/14),
 (108b/14), (108b/17), (108b/17),
 (108b/17), (108b/8), (108b/9), (108b/9),
 (109a/1), (109a/12), (109a/16), (109a/16),
 (109a/17), (109a/5), (109a/6), (109a/6),
 (109a/6), (109a/7), (109a/8), (109b/12),
 (109b/12), (109b/2), (109b/3), (109b/7),
 (109b/8), (109b/8), (109b/9), (109b/9),
 (110a/1), (110a/1), (110a/1), (110a/10),
 (110a/11), (110a/12), (110a/13),
 (110a/15), (110a/16), (110a/16), (110a/3),
 (110a/4), (110a/4), (110a/6), (110a/7),
 (110a/8), (110a/9), (110b/1), (110b/1),
 (110b/1), (110b/10), (110b/11), (110b/16),
 (110b/16), (110b/2), (110b/3), (110b/3),
 (110b/4), (110b/6), (110b/7), (110b/9),
 (111a/1), (111a/10), (111a/10), (111a/10),
 (111a/14), (111a/16), (111a/16), (111a/2),
 (111a/2), (111a/4), (111a/5), (111a/7),
 (111b/10), (111b/10), (111b/11),
 (111b/13), (111b/13), (111b/13),
 (111b/14), (111b/14), (111b/15),
 (111b/16), (111b/4), (111b/4), (111b/4),
 (111b/5), (111b/7), (111b/9), (111b/9),
 (112a/11), (112a/5), (112a/6), (112b/10),
 (112b/17), (112b/3), (112b/3), (112b/5),
 (112b/6), (112b/9), (113a/1), (113a/12),
 (113a/12), (113a/14), (113a/14),
 (113a/17), (113a/17), (113a/2), (113a/2),
 (113a/6), (113a/9), (113a/9), (113a/9),
 (113b/1), (113b/1), (113b/10), (113b/11),
 (113b/13), (113b/15), (113b/15),
 (113b/16), (113b/2), (113b/3), (113b/3),
 (113b/3), (113b/4), (113b/6), (113b/8),
 (113b/8), (114a/10), (114a/12), (114a/13),
 (114a/16), (114a/2), (114a/3), (114a/4),
 (114a/5), (114a/5), (114a/6), (114a/6),
 (114a/7), (114a/8), (114a/8), (114a/9),
 (114a/9), (114a/9), (114a/9), (114b/11),
 (114b/12), (114b/14), (114b/15),
 (114b/15), (114b/2), (114b/3), (114b/4),
 (114b/9), (115a/1), (115a/10), (115a/11),

(115a/12), (115a/13), (115a/14), (115a/2),
 (115a/7), (115a/7), (116a/10), (117a/8),
 (117b/10), (117b/16), (118b/1), (118b/6),
 (119a/1), (119a/12), (119a/2), (119b/12),
 (119b/17), (119b/2), (11a/3), (120a/16),
 (120a/17), (120a/3), (120b/13), (120b/14),
 (120b/14), (120b/9), (121a/11), (121b/1),
 (122a/2), (122a/9), (122a/9), (123a/16),
 (123a/17), (123b/14), (123b/14),
 (124a/11), (124a/11), (124a/5), (125a/8),
 (127a/2), (131a/14), (131b/10), (131b/12),
 (131b/12), (131b/12), (132a/4), (132b/9),
 (133a/6), (133a/6), (133b/16), (133b/16),
 (133b/4), (133b/9), (134b/3), (135a/14),
 (135b/13), (136a/1), (136a/2), (136a/3),
 (136a/3), (137a/14), (138a/1), (138a/8),
 (138a/8), (138b/15), (138b/17), (13a/7),
 (13b/1), (13b/13), (143a/10), (143a/10),
 (143a/11), (143a/12), (143a/12),
 (143a/12), (143a/12), (143a/8), (145b/12),
 (146a/10), (146a/6), (146a/7), (147a/10),
 (147a/10), (147a/9), (147b/10), (147b/11),
 (148b/10), (149a/2), (14a/12), (153b/6),
 (154b/13), (154b/9), (155a/13), (155a/3),
 (155a/8), (155b/14), (155b/4), (156b/6),
 (15b/14), (15b/14), (160b/2), (167b/10),
 (167b/2), (168b/12), (168b/13), (168b/15),
 (169b/1), (16b/15), (170a/15), (170a/15),
 (170a/17), (170b/2), (171a/14), (171b/12),
 (171b/13), (172b/7), (174a/14), (174a/16),
 (174a/17), (174b/14), (175b/10), (176a/8),
 (177a/7), (177a/7), (179a/16), (179b/4),
 (179b/4), (180a/10), (180a/7), (180a/7),
 (180a/8), (180b/4), (180b/4), (181a/10),
 (181a/10), (181a/3), (181a/6), (182b/15),
 (182b/2), (185b/12), (185b/12), (185b/4),
 (185b/5), (186a/3), (186b/2), (186b/8),
 (187a/16), (187a/5), (187b/1), (187b/2),
 (188a/15), (188a/16), (188a/16), (188b/2),
 (188b/2), (188b/3), (188b/3), (188b/5),
 (189b/1), (189b/6), (190a/14), (192a/10),
 (192a/10), (192a/10), (192a/8), (192b/10),
 (192b/11), (192b/12), (192b/13), (192b/2),
 (193a/10), (193a/10), (193a/11),
 (193a/12), (193b/15), (193b/3), (194a/16),

(194b/1), (194b/1), (194b/6), (195a/14),
 (195a/4), (195b/9), (196a/2), (196a/4),
 (197b/11), (197b/12), (197b/15), (197b/3),
 (197b/4), (197b/4), (197b/6), (198a/3),
 (198a/4), (198a/5), (198a/6), (198a/7),
 (198a/7), (198a/8), (198a/8), (198a/9),
 (198b/10), (198b/12), (198b/16), (198b/5),
 (198b/5), (198b/6), (198b/7), (198b/7),
 (198b/9), (199a/15), (199a/3), (199a/4),
 (199a/7), (199a/7), (199a/8), (19b/15),
 (200a/10), (200b/7), (200b/7), (202a/14),
 (202a/16), (202b/17), (202b/2), (202b/5),
 (203a/17), (203a/4), (203b/2), (203b/2),
 (204b/8), (204b/9), (205b/9), (206a/14),
 (207b/11), (207b/12), (207b/12),
 (208a/13), (208b/13), (20a/12), (20b/4),
 (20b/5), (211a/3), (213a/11), (213a/11),
 (213b/12), (214a/10), (214a/3), (214a/4),
 (214a/5), (214a/5), (214a/6), (214a/6),
 (215a/15), (216a/16), (216a/5), (217b/17),
 (21b/12), (22a/2), (22b/2), (22b/3),
 (23a/12), (23a/14), (23a/17), (23a/17),
 (23b/13), (23b/17), (23b/6), (24a/6),
 (24a/6), (24b/5), (24b/6), (26b/14),
 (27a/5), (27b/16), (28b/15), (31b/2),
 (31b/3), (31b/3), (32a/8), (32b/13),
 (32b/4), (33a/10), (34b/13), (35a/1),
 (35a/1), (35a/2), (35a/3), (35a/4), (35a/5),
 (35a/6), (35b/7), (35b/8), (36b/1), (36b/4),
 (36b/4), (36b/4), (36b/8), (41a/10),
 (41a/11), (41a/12), (41a/16), (41b/3),
 (42a/1), (42a/10), (42a/2), (42b/10),
 (42b/15), (42b/6), (42b/8), (47b/1),
 (49b/2), (4a/6), (52a/2), (52a/2), (54b/4),
 (54b/5), (54b/6), (55a/4), (55b/3), (55b/7),
 (56a/13), (57a/10), (57a/10), (57a/3),
 (57a/5), (57a/9), (58a/1), (5a/7), (67b/13),
 (68a/6), (68a/7), (6a/7), (70b/4), (73b/16),
 (73b/17), (73b/17), (74b/12), (75a/17),
 (75a/17), (75a/6), (75a/6), (75b/11),
 (75b/14), (75b/14), (75b/17), (75b/3),
 (76a/1), (76a/1), (77a/11), (77a/11),
 (77b/1), (77b/11), (77b/12), (77b/12),
 (77b/6), (78b/14), (78b/16), (78b/17),
 (79a/14), (79a/14), (79a/17), (79a/4),

(79a/6), (79a/9), (79b/9), (7b/9), (80a/3),
 (80a/3), (80a/4), (80a/9), (80b/2),
 (81a/14), (81a/15), (81a/8), (81a/8),
 (81b/15), (81b/16), (81b/9), (82b/12),
 (83a/12), (83a/2), (83a/5), (83a/6), (83a/7),
 (83b/5), (84a/10), (84a/10), (84a/13),
 (84a/13), (84a/17), (84a/6), (84a/7),
 (84a/8), (84a/8), (84b/10), (84b/10),
 (84b/11), (84b/2), (84b/3), (84b/7),
 (86a/2), (86b/16), (86b/2), (86b/5),
 (87b/6), (87b/6), (88a/17), (88a/4),
 (88a/8), (88a/8), (88a/9), (88b/17),
 (89a/1), (89a/2), (89a/2), (8b/11),
 (90b/16), (90b/16), (90b/16), (90b/16),
 (90b/17), (93b/7), (94a/4), (94a/7),
 (94a/8), (94b/3), (94b/3), (94b/8), (94b/9),
 (95a/3), (95b/10), (95b/2), (96a/11),
 (96a/12), (96b/14), (97a/1), (97a/7),
 (97b/11), (98a/14), (98a/9), (98b/1),
 (98b/1), (98b/2), (98b/4), (98b/5), (99b/3),
 (9b/9)

o.-urđi (177a/10), (187a/3), (190b/6),
 (191b/6), (191b/7), (191b/7), (191b/8),
 (205b/10), (6a/10)

o.-urlar (14b/5), (20b/16), (215a/15),
 (31b/11), (32b/10), (32b/10), (88a/10),
 (88a/10), (88a/10)

o.-urlardı (190b/6), (205b/7)

o.-urlarsa (166b/2), (21a/8), (24a/12),
 (8b/14)

o.-ursa (103b/13), (103b/4), (104a/10),
 (104b/10), (105b/6), (105b/8), (110a/16),
 (110a/2), (110a/3), (111a/15), (114b/17),
 (120a/14), (121b/6), (122b/3), (124a/8),
 (124a/9), (125a/5), (125b/12), (126b/12),
 (127b/5), (131b/4), (133b/6), (134b/2),
 (135a/12), (135a/3), (140b/10), (140b/11),
 (140b/11), (140b/12), (141a/4), (142a/4),
 (147b/1), (147b/16), (147b/8), (148b/17),
 (154b/3), (155a/15), (155b/2), (155b/2),
 (156b/4), (167b/12), (168b/9), (178b/5),
 (186b/2), (186b/4), (187a/11), (187a/12),
 (187a/15), (187a/17), (187b/2), (188a/13),

(188a/14), (191b/15), (193a/6), (193b/1),
(193b/12), (193b/2), (195b/6), (195b/7),
(196a/4), (198a/10), (198a/11), (198a/13),
(198a/15), (198a/17), (198a/9), (19b/11),
(19b/12), (200a/3), (200a/4),
(200b/9), (213a/10), (213b/1), (216a/14),
(21a/9), (22a/13), (22b/16), (22b/16),
(22b/17), (23b/6), (26a/12), (35b/14),
(36a/1), (36a/2), (36a/4), (36a/5),
(36b/17), (37a/1), (39b/16), (40a/3),
(41a/14), (41a/16), (52b/1), (55a/6),
(56b/15), (57a/3), (57a/4), (57a/4),
(57a/8), (67b/17), (67b/6), (67b/9),
(68b/17), (69b/14), (72a/6), (72b/11),
(72b/15), (72b/8), (72b/9), (73a/2),
(73a/3), (73a/9), (73b/16), (74b/15),
(74b/8), (78b/5), (79b/3), (81b/6), (82b/4),
(83b/14), (85a/14), (8a/6), (94a/3),
(95a/15), (95b/10), (97b/14), (98b/1),
(98b/2)

o.-ursan (123a/3), (141a/1), (145a/1),
(147b/4), (148a/3), (148a/3), (148b/6),
(153a/5), (153b/6), (153b/8), (155a/13),
(166b/11), (167a/8), (199a/16), (85a/3),
(87a/10), (87a/10), (87a/5), (88a/4),
(94b/11), (96a/15)

o.-ursanuz (6b/7)

o.-ursın (103b/7), (103b/8), (133a/16),
(146a/13), (148a/5), (149a/9), (150a/4),
(176b/8), (183b/17), (21a/6), (21b/12),
(79a/13), (85a/10), (87a/10), (87a/5)

o.-ursız (132b/11)

[= 4132]

olabil-: Olabilmek.

o.-ür (5b/9)

[= 1]

olın-: Olunmak.

o.-a (117a/9), (153a/10), (176a/5),
(185b/12), (188a/17), (188a/17),
(210b/17), (72b/1), (84a/2), (88b/6)

o.-an (115a/15), (115b/1), (118a/11),
(12a/13), (138a/1), (138a/1), (171b/5),
(178a/7), (186a/2), (188b/4), (193a/11),
(193a/3), (193b/17), (202a/15), (212a/9),
(23b/8), (55a/6), (57a/2), (59a/17)

o.-dı (12b/4), (188b/13), (189b/3),
(189b/9), (33a/14)

o.-diki (11b/10)

o.-dılar (189b/12)

o.-maz (190b/13), (40b/14)

o.-ub (116a/16), (118a/12), (120a/1),
(120b/12), (131a/3), (131a/4), (3b/1),
(93b/7)

o.-ur (107a/17), (107a/8), (107b/1),
(108b/3), (10b/17), (110a/2), (113b/10),
(116a/1), (116b/12), (11a/16), (11a/17),
(121a/6), (122a/9), (122b/2), (123a/5),
(123a/8), (124b/1), (12a/2), (12a/4),
(135a/15), (136a/6), (138b/16), (138b/16),
(153a/7), (155a/3), (169a/8), (169a/8),
(169a/8), (171a/12), (176b/12), (17b/15),
(181a/9), (187a/2), (187a/5), (18a/14),
(193b/13), (196a/1), (19b/2), (19b/2),
(19b/7), (205b/14), (20a/8), (210a/2),
(212b/17), (214b/11), (24a/13), (2b/14),
(34a/13), (41a/12), (41a/3), (41a/3),
(41a/4), (41a/4), (41a/5), (41a/6), (41a/7),
(41a/7), (41b/12), (41b/12), (42b/4),
(42b/5), (56a/13), (56a/15), (56a/4),
(56b/13), (57b/17), (5a/2), (82b/15),
(93b/6), (93b/6), (93b/7)

o.-urlar (170b/2), (170b/3), (171a/17),
(88b/3)

o.-ursa (113b/12), (115a/12), (115a/12),
(137a/11)

o.-ursın (151a/5)

[= 126]

olma: Olma işi.

o. (154b/15)

o. + sı (102a/12), (105b/17), (106b/6),
(109a/12), (122b/2), (169a/14), (169b/13),
(169b/13), (169b/13), (169b/14),
(169b/15), (169b/16), (169b/16),
(194b/13), (194b/15), (198b/14),
(213b/16), (38b/16)

o. + sıdur (169b/16), (169b/17), (169b/17),
(198b/4), (213b/14), (213b/14), (214a/8),
(26a/4), (80b/6)

o. + sın (194b/9), (94b/16)

o. + sından (198a/4), (199a/4), (199a/7),
(202a/10), (202a/9)

o. + sinuñ (103a/4), (207b/14)

[= 37]

olmağ: bk. olmağ

o. + a (134a/5), (183b/17), (187a/12),
(208a/12), (76b/11)

o. + ıla (12b/4), (171a/13), (3a/7), (3a/9),
(85b/17)

[= 10]

olmak: Olmak işi.

o. (102a/2), (108a/16), (114b/12),
(122b/8), (123a/1), (132a/15), (135a/6),
(137b/15), (138b/10), (185b/13),
(190a/15), (194a/10), (195b/3), (203a/4),
(208a/12), (212b/12), (34b/4), (40a/1),
(5a/17), (74a/13), (76b/4), (83a/1),
(84b/6), (89b/6)

o. + da (132b/6), (138b/4), (19b/17),
(208a/11)

o. + dan (102a/5), (105b/16), (132a/4),
(133a/15), (133b/2), (134a/5), (147b/2),
(210a/1), (2a/6), (56b/17), (5b/8),
(77b/11), (87a/8), (97b/17)

o. + dur (100b/5), (100b/6), (100b/6),
(114a/7), (131a/12), (213b/14), (214a/1),
(214a/2), (214a/2), (214a/3), (86a/6)

[= 53]

olmamak: Olamama durumu.

o. (191a/13)

[= 1]

oluk: 1. Bir şeyin akmasına yarayan üst yanı açık boru.

o. (172b/6)

[= 1]

olun-: Olunmak.

o.-a (16a/1), (59a/17)

o.-an (107a/15), (109a/2), (122a/5),
(127a/14), (22b/8), (34a/8), (35a/1),
(37b/14), (38a/1), (59b/2), (67b/12),
(73a/17), (73a/8), (73b/15), (74a/3),
(74b/4), (7a/8), (81a/10), (84b/17),
(88b/6), (91a/3)

o.-dı (116a/12), (119b/4), (11a/7),
(125b/9), (12a/11), (12b/8), (12b/9),
(131a/4), (137a/13), (148a/12), (155a/9),
(16b/12), (170b/13), (170b/14), (170b/14),
(170b/15), (171a/10), (180b/11), (186a/9),
(189a/8), (190b/17), (191a/8), (191b/1),
(191b/2), (19a/13), (203a/7), (205a/3),
(205a/9), (207b/7), (209a/4), (211a/11),
(211a/12), (3a/17), (3b/2), (91a/6)

o.-dığı (67a/1), (70a/16)

o.-dılar (148a/10)

o.-duğı (104b/11), (132b/4), (170a/10),
(170a/8), (191a/5), (23b/8), (36b/7),
(58a/17), (61b/1), (62b/4), (62b/7),
(70b/8), (74a/3), (81b/1)

o.-duğda (111a/9), (169b/13), (2a/9),
(34b/17), (35a/5), (55b/16), (81a/8),
(81b/1)

o.-dum (206a/13)

o.-duysa (171a/11)

o.-ınca (84a/5)

o.-madiydı (12a/14)

o.-mağa (38a/4)

o.-maya (24b/6)

o.-maz (101b/3), (104b/16), (107a/11),
(124a/12), (170a/8), (170a/9), (170b/7),
(176a/6), (182a/15), (186a/2), (19b/2),
(24a/17), (24b/3), (24b/3), (58a/4),
(67a/8), (67a/8), (85b/10)

o.-mazlar (151a/7)

o.-mış (147b/9), (195a/9), (73a/5)

o.-mışdur (115a/8), (115a/9), (12b/11),
(17b/14), (191a/17), (211b/12), (212b/16),
(4b/16), (5a/1), (5a/5)

o.-mışlardur (210b/15)

o.-sa (194a/8), (213b/9), (22b/9), (34b/6),
(75b/13), (81b/1)

o.-salar (207b/17), (208a/1)

o.-ub (107b/11), (34a/16), (7b/2)

o.-ur (11a/2), (34a/16), (39b/10), (40a/2),
(42b/5), (42b/6), (51a/2), (55b/16),
(56a/10), (57b/17), (5a/5), (67a/1),
(70b/8), (84b/12), (86b/17), (88b/11),
(97a/2)

o.-ursa (113a/2)

[= 151]

olunma: Olunmak işi veya durumu.

o. + sı (67b/8)

o. + sıdur (171a/8)

[= 2]

olunmağ: Olunmak.

o. + ıla (115a/5)

[= 1]

omur: Omurgayı oluşturan kemiklerden her biri.

o. (28b/8)

[= 1]

omuz: Boynun iki yanında, kolların gövdeye
bağlandığı bölüm.

o. (102b/3), (106b/2), (110b/9), (23b/2),
(24a/9), (54a/2)

o. + uñ (106b/1), (29b/2), (29b/3)

o. + una (176a/7)

[= 10]

on: On sayısı.

o. (116b/4), (117a/12), (117a/12),
(117a/13), (117a/6), (117a/9), (117b/11),
(117b/12), (117b/13), (117b/4), (120b/15),
(121b/14), (125b/12), (126a/14),
(126b/14), (127b/3), (127b/3), (12b/15),
(145b/13), (169b/6), (169b/6), (169b/7),
(177b/14), (177b/15), (177b/8), (187a/10),
(190b/1), (41b/14), (41b/15), (41b/17),
(41b/17), (42a/10), (42a/4), (42b/9),
(68b/14), (86b/17), (88a/14), (94b/11)

o. + dur (188a/8)

o. + uncı (41b/14)

[= 40]

oñar-: Onarmak.

o.-asın (134b/14), (134b/16), (137a/5),
(196b/4)

o.-ırsın (134b/13)

o.-masın (82a/8)

[= 6]

oñarmak: Bozulmuş, eskimiş olan bir şeyi düzeltip
işler veya kullanılır duruma sokmak, işe yarar
duruma getirmek, tamir etmek

o. (134b/6), (170a/1)

[= 2]

oñat: Doğru, iyi, mükemmel, düzgün, dürüst,
uygun.

o. (75b/11)

[= 1]

oñıl-: Onulmak, iyileşmek.

o.-ub (119b/4)

o.-ur (104b/16), (109b/4), (114b/5),
(120a/12)

[= 5]

oğul-: Onulmak, iyileşmek.

o.-a (117a/4)

o.-inca (120a/5), (123a/9), (123b/6),
(119a/17), (119b/2), (119b/5), (120a/9),
(126a/16)

o.-madın (102b/4)

[= 10]

oğulma: Onulmak işi.

o. + sı (101b/3), (107b/1), (109a/1),
(109a/2), (113b/14), (123a/5)

o. + sında (122b/7)

[= 7]

oğulmağ: bk. oğulmak

o. + a (112a/16)

[= 1]

oğulmak: Onma işine konu olmak.

o. (107a/16), (117b/3), (123a/9)

[= 3]

oğurğa: Omurga, sırt boyunca uzanarak vücuda destek sağlayan, kemikten, kıkırdaktan veya her ikisinden oluşan, içinde omuriliği barındıran kemik yapı.

o. (111a/7), (28b/16), (29a/6), (90b/15),
(90b/2)

o. + ların (111a/6)

o. + larının (29a/2)

o. + ların (28b/14), (90b/1)

o. + nın (28b/17)

o. + sında (106b/4)

[= 11]

on beş: On beş sayısı.

o. (12b/15), (41b/17), (42a/4), (68b/14)

[= 4]

on bir: On bir sayısı.

o. (41b/15), (41b/17)

o. + inci (41b/14)

[= 3]

on iki: On iki sayısı.

o. (42a/10)

[= 1]

on sekiz: On sekiz sayısı.

o. (42b/9)

[= 1]

orta: Eşit, denk, düz; kaplama, örtme, ortada ve tam bir derecede bulunma ile ilgili, kusursuz.

o. (132b/6), (193b/7), (194a/8), (19b/10),
(36a/5)

o. + larından (98b/15)

o. + sı (104b/5), (169a/12), (169b/3),
(171b/7), (178a/12), (178b/12), (178b/9),
(183b/13), (187b/7), (187b/9), (89b/12),
(89b/14), (90b/4), (98b/16)

o. + sındır (32b/4)

o. + sına (148b/3), (151a/14), (177b/14),
(180a/17), (183b/9), (23b/16), (6a/8)

o. + sında (104b/17), (106b/17), (114b/11),
(125b/8), (132a/11), (160a/1), (163b/1),
(172b/1), (179a/13), (200b/9), (25b/16),
(27a/6), (27b/17), (32b/3), (39a/15),
(90a/11), (90b/14)

o. + sından (169a/12), (177a/3), (177a/4),
(194a/8), (194b/8), (27b/5), (6a/8)

o. + sıyla (178b/12), (178b/5)

o. + ya (194a/8)

[= 55]

orta boylu: Orta boylu, boyu ortalama uzunlukta olan.

o. + ola (19b/10)

[= 1]

‘oşmān: <Ar. Hz. Osman, dört büyük halifeden üçüncüsü.

‘o. (4a/3)

[= 1]

ot: Toprak üstündeki bölümleri odunlaşmayıp yumuşak kalan, ilkbaharda bitip bir iki mevsim sonra kuruyan küçük bitkiler.

o. (117b/2), (119b/16), (121a/17), (121b/13), (121b/5), (124a/10), (124a/11), (124a/13), (124b/6), (77a/3)

o. + a (41b/4), (41b/9)

o. + dan (70b/14), (71a/3), (96b/16)

o. + dur (101b/5), (127a/8)

o. + ı (113a/11), (119b/8), (124a/6), (126b/16), (13a/13), (95b/6), (96b/14)

o. + ın (120a/3)

o. + ından (121a/8)

o. + ların (130b/12)

[= 27]

otla-: Hayvan, dolaşarak yerdeki ot, çimen, yaprak vb.ni yemek, yayılmak.

o.-duğı (95b/7)

o.-r (77a/3)

o.-rdı (11b/15)

o.-ya (95b/6)

[= 4]

otlad-: Otlatmak.

o. (206b/11), (206b/13), (206b/14)

o.-acağ (77a/3)

o.-dı (206b/11)

[= 5]

otlak: Hayvan otlatılan yer, salmalık, yaylak, mera.

o. (96a/11)

[= 1]

otlamak: Otlama işi.

o. (95b/8), (95b/8)

[= 2]

otlat-: Otlatmak.

o.-dı (206b/13), (206b/15)

[= 2]

otlu: Otu olan.

o. (10a/12), (88b/1)

[= 2]

otluğ: bk.otluk.

o. + ı (118b/3), (96b/15)

[= 2]

otluk: Otu bol olan yer.

o. (118a/4), (119a/6), (121a/13), (121b/7), (68a/14), (69a/11), (71a/7)

o. + dan (68b/6), (69a/5), (70a/16)

[= 10]

otur-: Oturmak.

o. (132a/12)

o.-a (122b/7), (133b/11), (14b/8), (196a/12), (217a/2)

o.-acağ (28b/12), (28b/7)

o.-an (10a/3), (10a/4)

o.-anlar (5b/15), (7b/13), (7b/16), (8a/2)

o.-anlara (7b/17), (7b/17)

o.-asın (135a/8), (135b/5), (153b/3), (184a/13), (184a/8), (184a/9), (199a/10), (199a/17)

o.-dılar (207a/3)

o.-dığuz (9b/1)

o.-duğı (133b/11)

o.-mazdan (134b/14), (135b/3)

o.-tuğumuz (214b/14)

o.-ub (131a/13), (210a/3), (21a/1)

o.-ur (106b/11), (111b/17)

o.-uram (204a/10)

o.-urdu (205b/15)

o.-urduk (209a/5)

o.-urken (112a/15)

o.-ursın (137b/12)

[= 40]

oturabil-: Oturabilmek.

o.-ür (132a/17)

[= 1]

oturağ: bk.oturak.

o. + ı (29a/1), (29a/1)

[= 2]

oturak: 1. Oturulacak yer, minder. 2. Oturak yeri, geri, kış, makat.

o. (18a/1)

o. + da (133b/7)

[= 2]

oturd-: Oturtmak.

o.-acağ (87a/9)

o.-asın (80b/9)

[= 2]

oturma: Vücudun belden yukarısı dik duracak biçimde ağırlığı kaba etlere vererek bir yere yerleşmek.

o.-ıuzdan (9b/7)

o. + sına (148b/9)

o. + sınıu (135a/6), (135a/7)

[= 4]

oturmağ: bk. oturmak.

o. + a (131b/3)

[= 1]

oturmak: Oturma işi.

o. (131b/10), (9b/7)

[= 2]

otuz: Otuz sayısı.

o. (192a/13), (42a/11), (42a/12), (42a/12), (42a/13), (42a/14), (42b/12), (89a/3), (89b/4)

[= 9]

otuz altı: Otuz altı sayısı.

o. (42a/14)

[= 1]

otuz beş: Otuz beş sayısı.

o. (42a/13)

[= 1]

otuz dört: Otuz dört sayısı.

o. (42a/12)

[= 1]

otuz iki: Otuz iki sayısı.

o. (42a/11)

[= 1]

otuz sekiz: Otuz sekiz sayısı.

o. (42b/12), (89a/3)

o. + dür (89b/4)

[= 3]

otuz üç: Otuz üç sayısı.

o. (192a/13), (42a/12)

[= 2]

ov-: Ovmak, bir şeyin üzerine bastırarak el gezdirmek.

o.-a (69b/13), (70a/17), (70a/5), (70b/17)

o.-arsın (95b/17)

o.-asın (121a/17), (127a/11), (127a/12), (127a/5), (196b/3)

o.-dükde (69b/13)

o.-maya (94a/7)

o.-up (94b/5)

[= 13]

ova: < Ar. Sahra, kır, ova, çöl.

o. (20b/15)

[= 1]

ovıl-: Ovılmak.

o.-ur (105a/8)

[= 1]

ovmağ: bk.Ovmak.

o. + ı (94b/5)

[= 1]

ovmak: Ovma işi.

o. (72a/10)

[= 1]

ovumak: Ovma işi yapılmak.

o. (70b/9)

[= 1]

oyna-: Oynamak.

o.-dı (131b/9)

o.-duğuş (77a/16)

o.-mazsın (135a/13)

o.-r (113a/3), (137a/7), (160b/1), (161a/1),
(185a/1), (5a/3)

o.-sa (134a/7), (42a/5), (72a/6)

o.-ya (160a/2)

o.-yan (123a/15), (178a/9)

[= 15]

oynad-: Oynatmak.

o.-a (112b/13), (204a/7)

[= 2]

oynamağ: bk. oynatmak.

o. + a (189a/9)

[= 1]

oynamak: Vakit geçirme eğlenme.

o. (177a/11), (182b/12), (185b/1)

o. + dan (102a/14), (94b/3)

[= 5]

oynat-: Oynatmak.

o.-masın (82a/8)

o.-mayasın (147b/12)

[= 2]

oynatma: < Ar. 1. Harflerinin yerini değiştirme, bozma, kalem oynatma, değiştirme. 2. Bir ibarenin mânâsını değiştirme.

o. + ları (5a/3)

[= 1]

oynatmak: Oynamasını sağlamak, Kımıldamasına yol açmak

o. (36a/11), (94b/4)

[= 2]

oynayıcı: Oynayıcı, oyuncu.

o. + nuş (187b/2)

[= 1]

oyun: Yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence.

o. (80a/6), (94b/2)

o. + dur (189a/14)

[= 3]

-Ö-

öd: Safra.

ö. + inden (118b/9)

[= 1]

öğred-: Öğretmek.

ö.-esin (216b/8)

[= 1]

öğren-: Öğrenmek.

ö. (132b/1), (20a/1)

ö.-e (192b/16), (193a/4)

ö.-esin (132a/8)

ö.-irsin (132a/17)

ö.-miş (80a/3)

ö.-se (197b/2)

ö.-üb (193a/15)

[= 9]

öğrenmeg: bk. öğrenmek.

ö. + ile (85b/16)

[= 1]

öğrenmek: Bilgi edinmek.

ö. (145b/1), (177a/16), (193a/8), (5a/12)

[= 4]

öğret-: Öğretmek.

ö.-diler (212a/9)

ö.-düğün (182b/7)

ö.-miş (134a/14)

[= 3]

öğüd-: Öğütmek.

ö.-ürsin (96b/1)

[= 1]

öğün-: Öğünmek.

ö.-e (96b/11)

ö.-meye (96b/11)

ö.-miş (78a/7), (96b/6)

[= 4]

ökce: bk. ökçe.

ö. (137a/13)

ö. + ıı (183b/13)

ö. + si (33b/16)

[= 3]

ökçe: 1. Ayakkabı altının topuğa rastlayan yüksek bölümü, topuk. 2. Topuğun arka bölümü. 3. Saban demirinin geçtiği ağaç parçası.

ö. (136b/13)

ö. + den (14a/9), (16a/15)

ö. + ıı (135a/16), (135b/10)

ö. + nün (39b/8)

ö. + si (17b/10)

[= 7]

ökçelen-: Ökçelenmek.

ö.-ür (205b/10)

[= 1]

öksür-: Öksürmek.

ö.-emez (108b/11)

ö.-ür (110b/14), (111a/11), (113a/15), (113a/17)

[= 5]

öksürmek: Solunum yolları zarfının rahatsızlığı sebebiyle akciğerlerdeki havayı birdenbire ve gürültülü bir sesle dışarı vermek.

ö. (108b/11)

[= 1]

öksürüg: Öksürük.

ö. + i (95b/4)

[= 1]

öl-: Ölmek, hayatını kaybetmek.

ö.-üb (18b/16)

[= 1]

öldür-: Öldürmek.

ö.-dün (210a/10)

ö.-ür (202a/12)

[= 2]

öli: Ölü.

ö. (7a/9)

[= 1]
ölüm: 1. Bir insan, bir hayvan veya bitkide hayatın tam ve kesin olarak sona ermesi, ahiret yolculuğu, ebedî uyku, emrihak, irtihal, memmat, mevt, vefat.

ö. + den (210a/1)

[= 1]

‘ömer: <Ar. Hz. Ömer. (Dört halifenin ikincisi.)

‘ö. (37a/8)

‘ö. + raḏīyallāhü‘anhu (12b/17), (37a/12)

‘ö. + üñ (37a/14)

[= 4]

‘ömer bin ḥaṭṭāb: <Ar. Hz. Ömer.

‘ö. (180b/9)

‘ö. + ı (37a/11)

‘ö. + raḏīyallāhü‘anhu (209a/5), (37a/5), (37b/3)

[= 5]

‘ömer bin ma‘dī: <Ar. Kişi adı.

‘ö. (37a/17)

[= 1]

‘ömer bin ma‘dī kereb: <Ar. Kişi adı.

q. (37a/7)

[= 1]

‘ömr: <Ar. Ömür, yaşam.

‘ö. + i (13a/7), (42b/13), (42b/15), (89a/2), (42b/11)

‘ö. + leri (42b/16)

[= 6]

‘ömr: <Ar. Ömür, yaşam.

‘ö. + leri (208a/13)

[= 1]

öñ: Önce, mukaddem, evvel

ö. (100b/7), (101b/1), (102a/1), (102a/7), (102b/8), (103a/4), (103b/16), (104a/1),

(104a/1), (104a/14), (104a/16), (104a/17), (104a/5), (104a/8), (104b/1), (104b/11), (104b/12), (104b/13), (105a/11), (105a/16), (105b/10), (105b/12), (105b/12), (105b/17), (105b/5), (105b/7), (106a/1), (106a/15), (106a/3), (107a/13), (107a/4), (107a/6), (108b/15), (109b/13), (110b/4), (112a/4), (112b/17), (113a/3), (113a/5), (114b/7), (116b/1), (122b/16), (123a/1), (125b/6), (132b/3), (134a/7), (134b/9), (135b/11), (137a/6), (146b/16), (147a/4), (148b/4), (17a/7), (17a/9), (181b/10), (181b/2), (181b/5), (182a/9), (182b/8), (183a/8), (183b/8), (184a/12), (184a/2), (195a/6), (24b/5), (26b/14), (30a/11), (30a/14), (31b/4), (34b/6), (35a/17), (35b/3), (35b/5), (38b/17), (40a/13), (58a/5), (68a/5), (70b/10), (71b/8), (74a/17), (77b/12), (79b/4), (82b/16), (82b/4), (82b/5), (83b/6), (89a/8), (89b/17), (90a/10), (90a/2), (90a/9), (90b/16), (90b/16), (91a/3), (97b/12), (97b/13), (97b/14), (97b/14), (98b/16), (98b/9)

ö. + den (182a/12)

ö. + i (107b/11), (196a/8), (68a/5), (90b/4)

ö. + idür (28b/10), (28b/9), (32a/14), (34a/3), (90a/3)

ö. + in (69a/10)

ö. + iñde (136b/2), (154b/9)

ö. + inde (104b/15), (105b/17), (10a/12), (114a/15), (114b/13), (126b/6), (135a/10), (147b/12), (155b/10), (155b/13), (155b/13), (68a/6), (83b/15), (83b/15), (84b/13), (85a/11), (85a/3), (88a/9), (95b/13), (96b/7), (96b/8)

ö. + inden (183a/9), (195a/4), (199a/13), (200a/8), (200a/9), (83a/15), (83b/17)

ö. + ine (104a/5), (107b/12), (11b/16), (123b/3), (123b/4), (132b/3), (151a/3), (186a/7), (192b/7), (34b/15), (40b/17), (71b/7), (72b/5), (73a/7)

ö. + leri (111b/17), (86b/1), (86b/3),
(87a/2)

ö. + lerinde (167a/9), (167a/9), (56b/12)

ö. + ümde (210a/15)

ö. + ünde (144a/6), (180a/8), (180a/8)

ö. + ünden (141a/2)

ö. + üne (135b/4), (145a/2), (146b/14),
(156b/4), (182b/13)

ö. + ünde (109b/13), (153b/8)

ö. + üne (195a/3), (216b/17)

ö. + üni (196b/3)

[= 177]

öğdül: Güreşte, at yarışlarında, yarışmalarda
kazananlara verilen armağan.

ö. + e (188b/8)

[= 1]

öngüllik: İnat, direnme; inatçı.

ö. (100b/3), (75b/4)

ö. + den (84b/3)

ö. + edicek (98a/14)

ö. + edüb (88a/12)

[= 5]

öngüllüg: bk. öngüllik, öngüllük.

ö. + in (81a/5)

[= 1]

öngüllük: İnatçılık.

ö. + ede (90b/17)

[= 1]

ördeg: Ördek, perde ayaklılardan, evcil ve yabani
türleri bulunan su kuşu (*Anas*).

ö. + i (215b/11)

[= 1]

örf: <Ar. Yasalarla belirlenmeyen, halkın
kendiliğinden uyduğu gelenek.

‘ö. (202a/14)

[= 1]

ört-: Örtmek.

ö.-e (134a/11), (72a/1), (72a/7), (73a/14)

ö.-ecek (178b/16), (178b/16)

ö.-eler (119b/13)

ö.-er (115a/11), (15b/6), (202b/6)

ö.-meye (72b/5)

[= 11]

örtül-: Örtülmek.

ö.-e (187b/12)

ö.-ür (31a/14), (39b/16)

[= 3]

örtü: Örtmek için kullanılan şey, vualet.

ö. + sini (73b/13)

[= 1]

örtül-: Örtülmek.

ö.-e (187b/16)

[= 1]

örtülü: bk. Örtülü.

ö. (116a/3)

ö. + dür (169b/3), (17a/12)

[= 3]

örtülü : Örtüsü olan.

ö. (121a/13)

[= 1]

‘öşr: <Ar. Öşür, onda bir, ondalık, onda biri alınan
vergi.

‘ö. + i (211a/2)

[= 1]

öt-: Ötmek

ö.-er (112b/6)

[= 1]

ötmek: . Ötmek işi.

ö. + sin (82a/12)

[= 1]

ötürü: Ötürü.

ö. (102b/5), (102b/6), (108a/1), (112a/1), (112b/1), (120b/6), (122a/11), (125a/5), (126b/10), (133a/10), (134a/13), (134a/14), (138a/17), (139a/1), (146a/7), (14a/14), (15b/2), (167a/10), (16b/12), (170a/13), (170b/7), (180b/14), (181a/13), (181a/7), (187b/12), (188b/10), (188b/4), (189b/17), (190b/12), (190b/13), (190b/9), (191a/11), (191a/11), (191b/1), (193a/12), (193a/14), (202b/9), (205a/9), (208a/7), (208b/13), (211a/6), (212a/7), (212b/17), (213a/13), (213a/13), (215a/12), (216a/13), (21a/16), (23a/14), (34b/1), (36a/14), (40a/6), (40a/7), (4b/11), (4b/13), (4b/14), (58b/6), (5a/12), (5a/14), (5a/15), (5a/15), (5b/8), (5b/8), (72a/16), (7a/14), (80b/4), (81a/3), (82b/15), (83a/6), (84b/9), (86b/14), (96b/12), (98a/9)

ö. + dür (102b/12), (205a/12), (208b/14)

[= 76]

öyken: Akciğer.

ö. (113b/2), (118b/11)

[= 2]

öyle: Onun gibi olan, ona benzer.

ö. (131b/17)

[= 1]

öyle: Öğle vakti.

ö. (70a/10), (72a/10)

ö. + den (12a/10)

ö. + ye (71b/7)

[= 4]

özü: < Ar. 1. Bir kusur veya suçun hoş görülmesini gerektiren sebep. 2. Suçun bağışlanması. 3. Engel. 4. Kusur, eksiklik.

ö. (7b/14), (7b/17)

[= 2]

özürsüz: < Ar. + T. Özürsüz, kusursuz, eksiksiz.

ö. (7b/15), (7b/17)

[= 2]

-P-

pādişāh: < Far. Osmanlı Devleti'nde devlet başkanına verilen unvan, hükümdar, sultan.

p. (202b/3), (203a/1), (203a/2), (203a/4), (204a/12), (204a/13), (204a/3), (204a/6), (204b/10), (204b/5), (205b/1), (207a/14), (207a/17), (207b/6), (208a/12), (208b/9), (210b/10), (210b/11), (211a/4), (211b/15), (212a/6), (212a/7), (214b/5), (82b/11), (82b/4), (85a/10)

p. + a (202b/10), (204a/11), (205a/4), (207b/2), (207b/3), (207b/5), (207b/5), (208b/1), (82a/9)

p. + dan (204a/10), (207b/7)

p. + ı (215a/12)

p. + ıdur (213b/6)

p. + lar (204a/16), (205a/12), (34b/10)

p. + lara (202b/6), (204a/2)

p. + uñ (202b/11), (202b/13), (202b/4), (202b/5), (203a/1), (204a/17), (204b/7), (205a/6), (207b/11), (207b/12), (207b/13), (208a/3), (208b/2), (211b/12), (211b/12), (212a/10), (212a/11), (4a/9)

[= 62]

pādişāh-ı devlet: < Far. + Ar. Devlet padişahı.

p. (21b/5)

[= 1]

pādiṣāh-ı lā-yezāl: <Ar. Zevalsiz sonsuz padişah.

p. (3b/4)

[= 1]

pādiṣāh-ı ʿādil: <Ar. Adaletin padişahı.

p. + ün (2b/13)

[= 1]

pādiṣāhlu: <Ar. + T. Padişahlı.

p. (209a/9)

[= 1]

pāk: <Far. 1. Temiz, arı. 2. Saf, katışıksız. 3. Kutsal, mübarek.

p. (117b/13), (118a/2), (124b/4), (68b/3), (70a/10)

p. + ola (126a/11)

p. + éde (69a/16)

p. + édesin (96a/3)

p. + édüb (70b/1)

[= 9]

panbıh: Pamuk.

p. (187b/15)

[= 1]

pāre: <Far. Parça, kısım.

p. (119a/17), (120a/4), (132b/15)

p. + leri (31b/9)

p. + si (124b/5), (68b/9), (89b/13), (94a/7), (98b/6)

p. + sidür (17a/14), (30a/8), (31b/7), (32a/4)

p. + sin (210a/15), (98a/10)

p. + sinden (196a/6)

p. + sini (187a/2), (98b/7)

p. + siyle (131b/6)

p. + édüb (127a/16)

[= 20]

pārele-: <Far. + T. Parelemek, parçalamak.

p.-r (73a/6)

[= 1]

parmağ: Parmak.

p. + uñla (99a/9)

[= 1]

pars: <Far. Kedigillerden, genellikle Asya ve Afrika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan, postu benekli.

p. (205b/5), (217a/14), (217a/15), (217a/15), (217a/16), (217a/16)

p. + lar (217a/14)

p. + laruñ (204b/13), (217b/4)

[= 9]

pās: <Far. 1. Gecenin sekizde biri. 2. Gözetleme, bekleme. 3. Keder, hüznün, gam, iç sıkıntısı.

p. + larından (175b/11)

[= 1]

pāy-bend: <Far. 1. Ayakbağı, payvant. 2. Köstek. 3. Manî, engel.

p. (99a/12)

[= 1]

pāy-dār: <Far. İyice yerleşmiş, sağlam, devamlı, sürekli.

p. + olsun (4a/9)

p. + olub (2a/13)

[= 2]

peçe: <İt. Kadınların sokakta yüzlerine örttükleri ince siyah örtü.

p. (93b/17)

[= 1]

pehlevān: <Far. Pehlivan.

p. + laruñ (13a/6)

[= 1]

pehlüvān: <Far. Güreşçi.

p. (2b/7)

p. + lar (20a/14)

p. + larun (204b/10)

[= 3]

pek: Sert, katı.

p. (103b/1), (104a/10), (112b/3), (135a/11), (182b/1), (189b/14), (194a/17), (194b/1), (195b/12), (77a/15), (80b/5), (83b/11), (97b/13), (98a/13)

p. + den (198a/17)

p. + ligi (112b/3)

p. + ola (133b/6)

[= 17]

pekiş-: Pekişmek.

p.-mez (194a/17)

p.-ür (106b/11), (110a/5), (177a/12), (194a/16)

[= 5]

peklük: Sertlik.

p. + de (68b/10)

[= 1]

peklüg: bk. peklük.

p. + i (78a/6)

[= 1]

penç: <Far. 1. Eğri yer, yamaç. 2. Çapraz, köşeli.

p. (38b/13)

p. + ün (38b/12)

[= 2]

pençelü: <Far. + T. Pençeli.

p. + dür (205a/8)

[= 1]

perākende: <Far. 1. Dağınık, darmadağan; dağıtma. 2. Azar azar (yapılan, satılan).

p. (109b/13)

[= 1]

perde: <Far. Görüşü, ışığı engellemek, bir şeyi gizlemek için pencereye veya bir açıklığın önüne gerilen örtü.

p. + den (125a/5)

p. + dür (26b/6)

p. + nün (39b/1)

p. + yi (4a/16)

[= 4]

perr-i cibrîl: <Far. Cebrail'in kanatları.

p. (2a/6)

[= 1]

pertev-i envâr-ı subuhât-ı celâl:

p. (2a/7)

[= 1]

pervâz: <Far. 1. Uçma, uçuş. (bkz: tayerân). 2. Saçak [dam ve elbisede]. 3. Hücre. 4. Ayna. 5. Dolap. 6. Aynalı ince uzun tahta.

p. + étmege (3a/9)

[= 1]

pes: <Far. Ard, arka, geri, sonra.

p. (102a/10), (102a/11), (102a/12), (102a/13), (102a/15), (102a/9), (102b/10), (102b/11), (102b/12), (102b/13), (102b/13), (102b/14), (102b/16), (102b/2), (102b/3), (102b/4), (102b/4), (102b/5), (102b/6), (102b/7), (102b/8), (102b/9), (103a/10), (103a/11), (103a/11), (103a/13), (103a/15), (103a/15), (103a/2), (103a/5), (103a/8), (103b/1), (103b/12), (103b/13), (103b/13), (103b/17), (103b/2), (103b/3), (103b/6), (103b/8), (103b/9), (104a/1), (104a/11), (104a/12), (104a/12), (104a/14), (104a/15), (104a/16), (104a/2), (104a/2), (104a/3), (104a/6), (104a/7), (104a/9), (104b/1), (104b/1), (104b/11), (104b/12), (104b/13), (104b/14), (104b/15), (104b/2), (105a/10), (105a/3), (105a/4), (105a/5), (105a/5), (105a/8),

(105b/11), (105b/13), (105b/14),
 (105b/16), (105b/2), (105b/3), (105b/4),
 (105b/6), (106a/17), (106a/17), (106a/3),
 (106a/3), (106a/5), (106a/8), (106a/9),
 (106b/1), (106b/11), (106b/11), (106b/12),
 (106b/13), (106b/16), (106b/2), (106b/4),
 (106b/6), (106b/7), (107a/10), (107a/13),
 (107a/13), (107a/15), (107a/16),
 (107a/16), (107a/2), (107a/8), (108a/5),
 (108a/7), (108b/11), (108b/16), (108b/6),
 (108b/8), (109a/1), (10a/4), (10a/8),
 (10b/10), (10b/11), (110a/17), (110a/17),
 (110a/2), (110b/9), (111a/16), (112b/11),
 (112b/4), (113a/1), (113b/11), (113b/6),
 (113b/7), (113b/8), (114a/15), (114a/16),
 (114a/9), (114b/1), (114b/17), (114b/4),
 (114b/9), (115a/12), (115a/5), (115a/7),
 (115a/7), (115a/9), (115b/17), (115b/5),
 (116a/10), (116a/10), (116a/11), (116a/2),
 (116a/5), (116b/1), (116b/12), (116b/14),
 (116b/2), (116b/2), (117a/1), (117a/12),
 (117a/14), (117a/16), (117a/2), (117b/10),
 (117b/12), (117b/16), (117b/17), (117b/3),
 (117b/9), (118a/1), (118a/10), (118a/12),
 (118a/16), (118a/2), (118a/4), (118a/6),
 (118b/12), (118b/17), (118b/4), (118b/4),
 (118b/6), (119a/15), (119a/15), (119a/7),
 (119b/10), (119b/12), (119b/17), (119b/4),
 (119b/9), (11a/12), (11a/13), (11a/8),
 (11a/9), (11b/13), (11b/14), (11b/15),
 (11b/16), (11b/17), (11b/3), (120a/12),
 (120a/13), (120a/14), (120a/15),
 (120b/12), (120b/13), (120b/14),
 (120b/15), (120b/4), (121a/1), (121a/14),
 (121a/15), (121b/1), (121b/5), (121b/6),
 (122a/11), (122a/14), (122a/14), (122a/2),
 (122a/7), (122b/12), (122b/17), (122b/3),
 (122b/7), (122b/7), (123a/1), (123a/10),
 (123a/15), (123a/2), (123a/4), (123a/5),
 (123a/6), (123a/7), (123a/9), (123b/17),
 (123b/3), (123b/4), (124a/8), (124a/9),
 (124b/1), (124b/15), (124b/16), (125a/11),
 (125a/6), (125a/8), (125a/9), (125a/9),
 (125b/12), (126a/8), (126b/10), (126b/12),
 (126b/17), (126b/4), (127a/13), (127a/2),

(12a/10), (12a/11), (12a/11), (12a/12),
 (12a/14), (12a/15), (12a/15), (12a/6),
 (12a/8), (12b/1), (12b/1), (12b/15),
 (12b/2), (12b/2), (12b/2), (12b/4), (12b/5),
 (12b/5), (12b/5), (12b/6), (12b/7),
 (131a/11), (131a/12), (131a/7), (131b/11),
 (131b/13), (131b/16), (131b/5), (131b/6),
 (131b/7), (131b/8), (132a/10), (132a/15),
 (132a/16), (132a/2), (132a/3), (132a/7),
 (132a/8), (132b/11), (132b/11), (132b/15),
 (132b/16), (132b/17), (132b/2), (132b/3),
 (132b/5), (132b/5), (132b/6), (132b/9),
 (133a/13), (133a/16), (133a/16), (133a/5),
 (133a/7), (133b/12), (133b/14), (133b/17),
 (133b/17), (133b/3), (133b/5), (133b/8),
 (134a/10), (134b/1), (134b/12), (134b/15),
 (134b/6), (135a/10), (135a/16), (135b/1),
 (135b/11), (135b/8), (136a/16), (136a/16),
 (136b/11), (136b/12), (136b/16), (136b/4),
 (136b/5), (136b/6), (136b/9), (137a/1),
 (137a/16), (137a/17), (137a/9), (137b/14),
 (137b/16), (137b/17), (137b/3), (138a/1),
 (138a/11), (138a/17), (138a/5), (138a/7),
 (138a/8), (138b/4), (138b/5), (139a/1),
 (13a/13), (140b/12), (140b/2), (140b/3),
 (140b/5), (140b/7), (140b/9), (141a/1),
 (142a/5), (143a/1), (143a/14), (143a/6),
 (143a/8), (143a/9), (144a/11), (144a/11),
 (144a/13), (144a/3), (144a/5), (144a/9),
 (145a/2), (145a/3), (145b/3), (146a/12),
 (146a/13), (146a/13), (146a/14),
 (146a/15), (146a/6), (146a/7), (146b/10),
 (146b/12), (146b/15), (146b/4), (146b/7),
 (146b/9), (147a/10), (147a/12), (147a/17),
 (147a/6), (147a/8), (147b/12), (147b/14),
 (147b/15), (147b/16), (147b/2), (147b/3),
 (147b/5), (147b/5), (147b/5), (147b/6),
 (148a/1), (148a/10), (148a/11), (148a/16),
 (148a/4), (148a/8), (148b/12), (148b/13),
 (148b/17), (148b/17), (149a/11),
 (149a/12), (149a/2), (149a/3), (149a/4),
 (149a/4), (149a/5), (149a/8), (149a/9),
 (14a/11), (14a/4), (14b/15), (150a/3),
 (150a/3), (150a/5), (150a/6), (150a/7),
 (151a/12), (151a/2), (151a/5), (151b/3),

(151b/5), (152b/9), (153a/10), (153a/11),
 (153a/2), (153b/1), (153b/10), (153b/13),
 (153b/5), (153b/7), (154b/10), (154b/11),
 (154b/12), (154b/13), (154b/14),
 (154b/14), (154b/17), (154b/17), (154b/2),
 (154b/3), (154b/6), (154b/7), (154b/8),
 (154b/9), (154b/9), (155a/10), (155a/11),
 (155a/12), (155a/12), (155a/13),
 (155a/13), (155a/14), (155a/15),
 (155a/17), (155a/2), (155a/3), (155a/6),
 (155a/7), (155a/8), (155a/9), (155b/10),
 (155b/11), (155b/14), (155b/3), (155b/5),
 (155b/6), (155b/7), (156b/10), (156b/12),
 (156b/13), (156b/13), (156b/14), (156b/2),
 (156b/4), (156b/4), (156b/5), (156b/6),
 (156b/7), (156b/9), (156b/9), (15b/12),
 (15b/13), (166b/1), (166b/10), (166b/11),
 (166b/12), (166b/12), (166b/13),
 (166b/17), (166b/4), (166b/7), (166b/7),
 (166b/9), (167a/10), (167a/11), (167a/11),
 (167a/11), (167a/12), (167a/13),
 (167a/16), (167a/3), (167a/4), (167a/5),
 (167a/6), (167a/7), (167a/8), (167a/9),
 (167b/1), (167b/13), (167b/2), (167b/5),
 (167b/5), (167b/9), (168b/1), (168b/10),
 (168b/11), (168b/13), (169a/4), (169a/5),
 (169a/8), (169b/2), (16b/17), (170a/1),
 (170a/3), (170b/5), (170b/9), (171a/12),
 (171a/14), (171a/14), (171a/16),
 (171a/17), (171a/8), (171a/9), (171b/10),
 (171b/13), (175a/16), (175b/12), (175b/2),
 (175b/3), (175b/5), (175b/7), (176a/8),
 (176a/9), (176b/15), (176b/17), (176b/6),
 (177a/1), (177a/14), (177a/15), (177a/16),
 (177a/17), (177a/3), (177b/14), (177b/15),
 (177b/17), (177b/3), (177b/3), (177b/7),
 (178a/11), (178a/14), (178a/17), (178a/3),
 (178b/16), (178b/17), (178b/6), (179a/12),
 (179a/13), (179a/14), (179a/7), (179a/9),
 (179b/10), (179b/11), (179b/13),
 (179b/15), (179b/17), (179b/3), (179b/4),
 (179b/9), (17a/4), (17b/14), (180a/15),
 (180a/3), (180a/4), (180a/6), (180a/9),
 (180b/14), (180b/17), (180b/3), (181a/1),
 (181a/13), (181a/17), (181a/3), (181a/3),

(181a/4), (181a/6), (181a/6), (182a/15),
 (182a/16), (182b/1), (182b/10), (182b/10),
 (182b/13), (182b/17), (182b/7), (182b/8),
 (183a/1), (183a/1), (183a/10), (183a/13),
 (183a/16), (183b/15), (183b/17), (183b/3),
 (183b/4), (183b/6), (184a/1), (184a/10),
 (184a/11), (184a/13), (184a/2), (184a/6),
 (184a/7), (184a/7), (184b/5), (184b/6),
 (185b/6), (186a/13), (186a/14), (186a/4),
 (186b/4), (186b/7), (187a/1), (187a/3),
 (187a/9), (187b/1), (187b/14), (187b/3),
 (187b/7), (188a/13), (188a/14), (188a/16),
 (188a/3), (188a/8), (188b/1), (188b/11),
 (188b/13), (188b/17), (188b/4), (189a/10),
 (189a/11), (189a/2), (189a/4), (189a/7),
 (189a/9), (189a/9), (18a/16), (18a/16),
 (18b/15), (18b/15), (18b/7), (190a/1),
 (190a/10), (190a/11), (190a/12),
 (190a/13), (190a/14), (190a/16),
 (190a/16), (190a/2), (190a/4), (190a/5),
 (190a/6), (190a/7), (190a/8), (190b/10),
 (190b/5), (190b/9), (191a/11), (191a/17),
 (191a/9), (191b/12), (191b/13), (191b/16),
 (191b/3), (191b/4), (191b/6), (191b/7),
 (191b/7), (191b/8), (191b/8), (192a/10),
 (192a/17), (192b/11), (192b/12),
 (192b/13), (192b/16), (192b/17), (192b/4),
 (192b/5), (193a/1), (193a/10), (193a/4),
 (193a/5), (193b/12), (193b/12), (194a/10),
 (194a/6), (194b/12), (194b/17), (194b/3),
 (194b/3), (194b/8), (195a/4), (195a/5),
 (195b/11), (195b/3), (195b/5), (195b/6),
 (195b/7), (196a/11), (196a/12), (196a/13),
 (196a/14), (196a/15), (196a/2), (196a/3),
 (196a/4), (196a/4), (196b/11), (196b/2),
 (196b/3), (196b/4), (196b/5), (197a/15),
 (197b/1), (197b/10), (197b/13), (198a/17),
 (198a/9), (198b/13), (198b/16), (198b/17),
 (198b/2), (198b/3), (198b/6), (198b/7),
 (198b/9), (199a/15), (199a/16), (199a/3),
 (199a/4), (199a/4), (199a/8), (19a/3),
 (19a/6), (19b/10), (19b/13), (19b/14),
 (19b/15), (19b/17), (19b/7), (200a/10),
 (200a/11), (200a/12), (200a/13),
 (200a/13), (200a/14), (200a/15),

(200a/16), (200a/4), (200a/7), (200b/11),
 (200b/2), (200b/5), (200b/6), (201b/14),
 (201b/17), (202a/14), (202a/16), (202a/5),
 (202b/3), (202b/5), (202b/6), (202b/6),
 (203a/10), (203a/12), (203a/12),
 (203b/11), (203b/12), (203b/12),
 (203b/13), (203b/14), (203b/15), (203b/3),
 (203b/6), (203b/9), (204a/11), (204a/15),
 (204b/5), (204b/5), (205a/12), (205a/16),
 (205b/16), (206a/10), (206a/11),
 (206a/16), (206a/17), (206b/10),
 (206b/11), (206b/13), (206b/15), (206b/3),
 (206b/7), (206b/9), (207a/1), (207a/10),
 (207a/12), (207a/14), (207a/17), (207a/2),
 (207a/2), (207a/3), (207a/3), (207a/4),
 (207a/4), (207a/5), (207a/6), (207a/7),
 (207a/8), (207a/9), (207a/9), (207b/11),
 (207b/2), (207b/5), (208a/11), (208a/7),
 (208b/1), (208b/11), (209a/1), (209a/2),
 (209a/6), (209a/8), (209b/10), (209b/11),
 (209b/12), (209b/13), (209b/14), (209b/4),
 (209b/8), (20a/11), (20a/12), (20a/13),
 (20a/2), (20a/4), (20a/9), (20b/1),
 (20b/11), (20b/14), (20b/15), (20b/16),
 (20b/5), (20b/8), (210a/10), (210a/11),
 (210a/11), (210a/12), (210a/12),
 (210a/14), (210a/14), (210a/15),
 (210a/17), (210a/17), (210a/2), (210a/2),
 (210a/3), (210a/3), (210a/4), (210a/5),
 (210a/5), (210a/6), (210a/8), (210a/9),
 (210b/10), (210b/12), (210b/13),
 (210b/16), (210b/17), (210b/2), (210b/3),
 (210b/3), (210b/6), (210b/9), (211a/13),
 (211a/14), (211a/15), (211a/16),
 (211a/17), (211a/2), (211a/3), (211b/1),
 (211b/10), (211b/12), (211b/16),
 (211b/17), (211b/5), (212b/14), (212b/14),
 (212b/5), (212b/8), (212b/9), (213a/12),
 (213a/16), (213b/13), (213b/6), (214a/10),
 (214a/11), (214a/12), (214a/13),
 (214a/13), (214a/15), (214a/16),
 (214a/16), (214b/10), (214b/12),
 (214b/13), (214b/13), (214b/14),
 (214b/15), (214b/17), (214b/2), (214b/4),
 (214b/4), (214b/5), (214b/7), (214b/9),

(214b/9), (215a/1), (215a/14), (215a/14),
 (215a/15), (215a/2), (215b/11), (215b/12),
 (215b/13), (215b/3), (216a/5), (216a/8),
 (216b/14), (216b/16), (217a/1), (21a/13),
 (21a/14), (21a/15), (21a/3), (21a/5),
 (21a/7), (21a/9), (21b/11), (21b/11),
 (21b/3), (21b/6), (22a/11), (22a/16),
 (22a/17), (22b/1), (22b/17), (22b/9),
 (23a/13), (23a/14), (23a/4), (23a/4),
 (23b/1), (23b/11), (24a/13), (24a/17),
 (24a/17), (24a/6), (24a/9), (24b/10),
 (24b/10), (24b/11), (24b/13), (24b/13),
 (24b/15), (24b/16), (24b/17), (24b/5),
 (24b/9), (25a/1), (25a/1), (25a/10),
 (25a/10), (25a/11), (25a/11), (25a/12),
 (25a/12), (25a/13), (25a/14), (25a/14),
 (25a/15), (25a/16), (25a/2), (25a/3),
 (25a/4), (25a/4), (25a/5), (25a/6), (25a/8),
 (25b/1), (25b/10), (25b/10), (25b/11),
 (25b/12), (25b/13), (25b/14), (25b/15),
 (25b/15), (25b/16), (25b/17), (25b/3),
 (25b/3), (25b/4), (25b/5), (25b/8), (25b/8),
 (25b/9), (26a/1), (26a/10), (26a/11),
 (26a/14), (26a/14), (26a/16), (26a/3),
 (26a/4), (26a/4), (26a/5), (26a/5), (26a/6),
 (26a/8), (26a/9), (26a/9), (26b/11),
 (26b/13), (26b/2), (26b/2), (26b/3),
 (26b/4), (26b/4), (26b/6), (26b/7), (26b/9),
 (27a/10), (27a/10), (27a/11), (27a/12),
 (27a/13), (27a/14), (27a/16), (27a/17),
 (27a/3), (27a/3), (27a/3), (27a/5), (27a/5),
 (27a/6), (27a/7), (27a/8), (27a/8), (27a/9),
 (27b/10), (27b/12), (27b/12), (27b/13),
 (27b/13), (27b/15), (27b/15), (27b/16),
 (27b/17), (27b/2), (27b/3), (27b/4),
 (27b/4), (27b/5), (27b/5), (27b/6), (27b/6),
 (27b/6), (27b/7), (28a/1), (28a/1), (28a/3),
 (28a/4), (28a/4), (28a/5), (28a/6), (28a/7),
 (28a/8), (28b/1), (28b/10), (28b/14),
 (28b/14), (28b/15), (28b/16), (29a/1),
 (29a/10), (29a/11), (29a/14), (29a/15),
 (29a/2), (29a/3), (29a/4), (29a/5), (29a/5),
 (29a/6), (29a/7), (29a/9), (29a/9),
 (29b/10), (29b/11), (29b/11), (29b/11),
 (29b/15), (29b/16), (29b/16), (29b/17),

(29b/17), (29b/2), (29b/3), (29b/4),
 (29b/4), (29b/8), (29b/9), (29b/9), (2b/15),
 (2b/2), (2b/7), (30a/1), (30a/11), (30a/11),
 (30a/12), (30a/13), (30a/13), (30a/14),
 (30a/15), (30a/16), (30a/17), (30a/17),
 (30a/17), (30a/2), (30a/3), (30a/3), (30a/4),
 (30a/5), (30a/6), (30a/7), (30a/7), (30a/8),
 (30b/1), (30b/10), (30b/10), (30b/11),
 (30b/11), (30b/12), (30b/12), (30b/14),
 (30b/15), (30b/16), (30b/16), (30b/17),
 (30b/4), (30b/5), (30b/5), (30b/6), (30b/8),
 (30b/9), (30b/9), (31a/1), (31a/1),
 (31a/17), (31a/17), (31a/3), (31a/4),
 (31a/4), (31a/5), (31a/6), (31b/11),
 (31b/12), (31b/14), (31b/14), (31b/15),
 (31b/17), (31b/2), (31b/4), (31b/4),
 (31b/5), (31b/6), (31b/6), (31b/7), (31b/8),
 (31b/8), (32a/1), (32a/13), (32a/14),
 (32a/14), (32a/15), (32a/15), (32a/16),
 (32a/16), (32a/17), (32a/3), (32a/4),
 (32a/5), (32a/6), (32a/7), (32a/8), (32b/1),
 (32b/12), (32b/2), (32b/3), (32b/3),
 (32b/5), (32b/6), (32b/8), (32b/8), (32b/8),
 (32b/9), (33a/10), (33a/11), (33a/11),
 (33a/14), (33a/15), (33a/15), (33a/15),
 (33a/17), (33a/4), (33a/6), (33a/6), (33a/7),
 (33a/8), (33a/9), (33a/9), (33b/1), (33b/1),
 (33b/11), (33b/12), (33b/13), (33b/13),
 (33b/14), (33b/15), (33b/17), (33b/2),
 (33b/8), (34a/1), (34a/1), (34a/11),
 (34a/14), (34b/13), (34b/14), (34b/14),
 (34b/2), (34b/4), (34b/8), (34b/9),
 (35a/10), (35a/16), (35a/7), (35b/10),
 (35b/12), (35b/14), (35b/17), (35b/17),
 (35b/6), (35b/8), (36a/1), (36a/1),
 (36a/13), (36a/2), (36a/4), (36a/6), (36a/7),
 (36a/8), (36b/1), (36b/16), (36b/17),
 (36b/4), (36b/7), (36b/8), (37a/1),
 (37a/10), (37a/11), (37a/11), (37a/12),
 (37a/13), (37a/13), (37a/15), (37a/15),
 (37a/17), (37a/7), (37a/7), (37a/8),
 (37b/1), (37b/10), (37b/11), (37b/12),
 (37b/13), (37b/15), (37b/2), (37b/3),
 (38a/2), (39b/10), (39b/13), (39b/2),
 (40b/15), (40b/17), (41a/10), (41a/11),

(41a/13), (41a/14), (41a/15), (41a/3),
 (41a/6), (41a/7), (41a/8), (41a/8), (41a/9),
 (41a/9), (41b/10), (41b/11), (41b/13),
 (41b/15), (41b/16), (41b/2), (41b/3),
 (41b/5), (41b/7), (41b/8), (42a/1), (42a/2),
 (42b/14), (42b/15), (42b/6), (43a/5),
 (43b/1), (44a/1), (46b/1), (49b/1), (4a/7),
 (4b/10), (4b/11), (4b/3), (52b/3), (55a/5),
 (55a/6), (55b/13), (55b/14), (55b/15),
 (55b/17), (56a/12), (56a/17), (56a/3),
 (56a/9), (56b/10), (56b/11), (56b/13),
 (56b/14), (56b/14), (56b/15), (56b/3),
 (56b/5), (56b/7), (57a/11), (57a/3),
 (57a/7), (57a/8), (57b/10), (57b/12),
 (57b/14), (57b/16), (57b/2), (57b/7),
 (57b/8), (58a/2), (58a/4), (58b/1),
 (58b/10), (58b/13), (58b/15), (58b/17),
 (59b/13), (5a/10), (5a/16), (5b/9), (62b/6),
 (67a/10), (67a/12), (67a/13), (67a/2),
 (67a/3), (67a/4), (67a/6), (67b/11),
 (67b/12), (67b/17), (67b/2), (67b/4),
 (67b/5), (67b/9), (68a/7), (68a/8),
 (68b/15), (68b/16), (68b/17), (68b/2),
 (69a/17), (69a/3), (69a/7), (69a/9),
 (69b/1), (69b/1), (69b/11), (69b/12),
 (69b/14), (69b/2), (69b/8), (70a/13),
 (70a/2), (70a/7), (70b/15), (70b/2),
 (70b/4), (70b/9), (71a/1), (71a/10),
 (71a/12), (71a/16), (71a/17), (71a/3),
 (71a/5), (71a/9), (71b/12), (71b/12),
 (71b/13), (71b/13), (71b/14), (71b/15),
 (71b/16), (71b/17), (71b/17), (71b/2),
 (71b/3), (72a/13), (72a/17), (72a/4),
 (72a/5), (72b/11), (72b/13), (72b/14),
 (72b/15), (72b/2), (72b/4), (72b/8),
 (73a/1), (73a/14), (73a/15), (73a/16),
 (73a/2), (73a/6), (73a/8), (73b/1),
 (73b/12), (73b/13), (73b/15), (73b/2),
 (73b/4), (73b/5), (73b/6), (73b/6), (73b/8),
 (73b/8), (73b/8), (74a/12), (74a/13),
 (74a/14), (74a/15), (74a/15), (74a/16),
 (74a/16), (74a/9), (74b/12), (74b/15),
 (74b/3), (74b/4), (75a/12), (75a/13),
 (75a/14), (75a/6), (75b/11), (75b/11),
 (75b/13), (75b/5), (75b/7), (75b/9),

(76a/12), (76a/15), (76a/17), (76a/17),
 (76b/16), (76b/17), (76b/17), (76b/2),
 (76b/5), (76b/8), (77a/14), (77a/4),
 (77a/4), (77b/10), (77b/17), (77b/8),
 (78a/1), (78a/10), (78a/11), (78a/13),
 (78a/4), (78a/5), (78a/6), (78a/7), (78b/1),
 (78b/11), (78b/12), (78b/16), (78b/17),
 (78b/3), (78b/3), (78b/4), (78b/5), (78b/7),
 (79a/10), (79a/13), (79a/14), (79a/15),
 (79a/16), (79a/4), (79a/6), (79a/7), (79a/8),
 (79a/8), (79b/1), (79b/16), (79b/6),
 (79b/6), (79b/6), (79b/7), (79b/9), (7a/17),
 (7b/2), (7b/3), (7b/8), (80a/11), (80a/13),
 (80a/16), (80a/2), (80a/3), (80a/7),
 (80b/10), (80b/12), (80b/16), (80b/6),
 (81a/1), (81a/10), (81a/11), (81a/12),
 (81a/2), (81a/4), (81a/5), (81a/7), (81a/8),
 (81b/11), (81b/13), (81b/15), (81b/15),
 (81b/16), (81b/3), (81b/4), (81b/5),
 (81b/6), (81b/9), (82a/10), (82a/16),
 (82a/17), (82a/17), (82a/3), (82a/5),
 (82a/6), (82a/7), (82b/11), (82b/12),
 (82b/13), (82b/3), (82b/3), (82b/4),
 (82b/4), (82b/6), (83a/12), (83a/13),
 (83a/14), (83a/15), (83a/16), (83a/16),
 (83a/4), (83a/5), (83a/8), (83a/9), (83b/1),
 (83b/12), (83b/13), (83b/13), (83b/15),
 (83b/16), (83b/16), (83b/9), (84a/1),
 (84a/14), (84a/16), (84a/17), (84a/17),
 (84a/3), (84a/5), (84a/6), (84a/7), (84a/7),
 (84b/12), (84b/14), (84b/4), (84b/4),
 (84b/6), (84b/9), (85a/1), (85a/11),
 (85a/13), (85a/13), (85a/17), (85a/8),
 (85b/11), (85b/12), (85b/4), (85b/5),
 (85b/7), (86a/10), (86a/11), (86a/12),
 (86a/13), (86a/14), (86a/15), (86a/16),
 (86b/11), (87a/10), (87a/12), (87a/5),
 (87a/7), (87a/7), (87a/8), (87b/10),
 (87b/11), (87b/2), (87b/4), (87b/5),
 (87b/6), (88a/1), (88a/13), (88a/17),
 (88a/17), (88a/3), (88b/11), (88b/12),
 (88b/17), (88b/3), (8b/14), (8b/16), (8b/2),
 (93b/14), (93b/16), (93b/3), (93b/4),
 (93b/6), (93b/6), (93b/8), (93b/8),
 (94a/14), (94b/1), (94b/11), (94b/5),

(95a/12), (95a/12), (95a/14), (95a/14),
 (95a/6), (95b/16), (95b/17), (95b/3),
 (96a/10), (96a/15), (96a/7), (96b/12),
 (96b/13), (96b/15), (96b/17), (96b/8),
 (97a/1), (97a/17), (97a/6), (97b/10),
 (97b/2), (98a/1), (98a/10), (98a/3),
 (98a/4), (98a/9), (98b/13), (99a/7),
 (99a/8), (99a/9), (99b/1), (99b/1), (9a/13),
 (9a/4), (9b/13)

[= 1729]

peşi: <Far. Sonra, arka, arkası sıra.

p. (17a/2), (17a/2)

[= 2]

pey-a-pey: <Far. 1. Birbiri ardınca. 2. Azar azar.

p. (122b/14)

[= 1]

peydā: <Far. 1. Meydanda, açıkta. 2. Hazır, mevcut.

p. (68b/10)

p. + oldı (108a/17), (205b/16)

p. + olur (108a/15), (110a/16)

[= 5]

peygamber: <Far. İnsanlara Tanrı'nın buyruklarını bildiren, onları Tanrı yoluna, dine çağıran kimse, yalvaç, yalavaç, elçi.

p. + e (3b/17)

[= 1]

peynir: <Far. Maya ile katılaştırılarak süttten yapılan ve birçok türü olan besin.

p. + i (120a/3)

[= 1]

pīr: <Far. Yaşlı, ihtiyar.

p. (206b/10), (206b/8), (207a/3), (207a/8),
 (211a/6)

p. + den (206b/6)

p. + olub (170a/13)

[= 7]

pirinç: <Far. Buğdaygillerden, kökleri bol su içinde yetişen bir bitki.

p. (97a/2)

[= 1]

piş-: Pişmek.

p.-e (87b/12)

p.-ince (81b/7)

p.-miş (120b/11), (19a/11), (79b/16), (81a/11), (89b/4), (97b/16)

p.-se (79b/1), (81b/1)

[= 10]

pişmek: Ateşte, fırında, kaynar suda veya yağda ısı etkisiyle yenilebilir duruma gelmek.

p. (81b/1)

[= 1]

pişmiş: Çiğ olmayan, pişme işlemini tamamlamış.

p. + ola (25a/15)

[= 1]

puçe: "piçe" Katır.

p. (59b/12)

[= 1]

pul: <Far. Posta parası karşılığı mektuplara, damga resmine karşılık kâğıtlara yapıştırılan, basılı küçük kâğıt parçası

p. + ola (48a/1)

[= 1]

pusu: Birine saldırmak için saklanarak beklenen yer.

p. + ya (40a/8)

[= 1]

pür-nür: <Far. + Ar. Nur dolu, nur içinde, nurlu, aydınlık.

p. + olub (3b/11)

[= 1]

-R-

rabâ: <Ar. "Ribât" Bağ, bağcık, ip, zincir, kemer, kayış.

r. (169b/10)

[= 1]

rabb: <Ar. Rab, tanrı, Allah.

r. (4a/14)

r. + üm (12a/11)

[= 2]

rabbâniyye: <Ar. 1. Rab'la ilgili. 2. Kendini olanca gücüyle Rabb'e veren.

r. (3a/14)

[= 1]

rabî'a: <Ar. 1. Râbi'in müennesi. (Rabi = Döndüncü) 2. Saatteki sâlisinin altmışta biri.

r. (206b/6), (206b/7)

[= 2]

râci': <Ar. 1. Geri dönen. 2. Münâsebeti, ilgisi olan.

r. + olan (187b/7)

[= 1]

râcil: <Ar. Yaya, yürüyerek giden kimse.

r. (146a/12)

r. + e (191b/9)

[= 2]

râcil-i kılıc: <Ar. Kılıcın dibi, ayağı.

r. (178a/6)

[= 1]

ra'd: <Ar. Gök gürlemesi.

r. (206b/3)

[= 1]

rafe'a: <Ar. İçinden sürekli sarı su çıkan kulak.

r. (25a/15), (25a/8)

[= 2]

rāfi'-yi a'lām-ı 'ilīm: <Ar. İlmin Bayrağının, sancaklarının kaldıran yükselten.

r. (2b/16)

[= 1]

rağbet: <Ar. İstek, arzu, ilgi

r. (202a/2), (86b/12)

r. + eyle (131b/17)

r. + eylediler (202a/13)

r. + ini (131a/6)

r. + olsa (20b/14)

r. + ederlerse (21a/4)

r. + etdiler (2b/9)

r. + etmege (5b/16),

r. (16b/12)

r. + dür (68b/1)

[= 11]

rāğīb: <Ar. İstekli, isteyen, rağbet eden.

r. + olmağıla (3a/9)

[= 1]

rağīf: <Ar. 1. İç, karnı geniş. 2. Hayvanlara lokma yutturmak. 3. "ra'īf" Akılsız.

r. + dür (68b/1)

[= 1]

rāh-ı 'azīmet: <Ar. Büyük yol.

r. + in (2a/8)

[= 1]

rāhat: <Ar. İnsanda üzüntü, sıkıntı, tedirginlik olmama durumu, huzur.

r. (69a/5), (76b/17), (81a/12), (83a/13), (96b/9), (114b/10)

r. + dur (203a/14)

r. + ederler (14b/5)

r. + etdikleri (14b/4)

r. + olduğu (137a/4)

[= 10]

rāhatlı: <Ar. + T. Rahat, rahat olan.

r. (68a/10)

[= 1]

rāhatlu: bk. rāhatlı

r. + dur (156b/12)

[= 1]

rāhib: <Ar. Evlenmez papaz.

r. (11a/8), (11a/9)

r. + üñ (11a/7)

[= 3]

rahīb: <Ar. Geniş, bol.

r. (16b/12)

[= 1]

rāhine: <Ar. Koruyucu.

r. + sidür (32a/15)

[= 1]

rahīm: <Ar. Döl yatağı.

r. (8a/7)

r. + dür (6b/15)

[= 2]

rahm: <Ar. Rahim, döl yatağı.

r. (117b/16), (126a/10), (126a/11)

r. + i (126a/11), (126a/7), (126a/9), (41a/13)

[= 7]

rahmān: <Ar. Herkese, her canlıya merhamet eden (Tanrı).

r. (2b/15)

[= 1]

rahmet: <Ar. 1. Akbaba, kartal. 2."Raḥm" Başı ak, diğer yerleri siyah olan at.

r. (3b/7), (93b/12)

r. + in (6b/14)

[= 3]

rahmetu'l-lāhi 'aleyhi: <Ar. Allah'ın rahmeti üzerinize olsun.

r. (58b/12)

[= 1]

rahşa: <Ar. Hayvanın tabanına yara isabet edip tırnağı içi oyulmak, hayvanın tırnağı içinde beliren yara, yaralanmış hayvan tırnağı.

r. (101a/8)

[= 1]

rahza: <Ar. Bir hastalık adı.

r. + nuḡ (124b/12)

[= 1]

ra'yyet: <Ar. 1. Sürü, otlatılan hayvan sürüsü. 2. Bir hükümdar idaresi altında bulunan ve vergi veren halk.

r. (202a/1), (204b/6), (205a/13), (207a/15), (209a/12), (211a/1)

r. + den (209a/11), (209a/12)

r. + e (207a/15), (209a/13), (21a/12)

r. + üḡ (202a/10), (202a/9), (205a/1), (205b/1), (207a/12), (211b/4)

[= 17]

rā'iz: <Ar. 1. kızgın, öfkeli. 2. "rāyiz" Seyis.

r. (75a/16), (80b/12)

r. + e (75b/7)

r. + olan (75b/1), (75b/3)

r. + üḡ (75b/14)

[= 6]

raḡavā: <Ar. Birbirlerine meyleden kulak çeşidi.

r. (25a/10), (25a/7)

[= 2]

raḡīb: <Ar. 1. Herhangi bir işte birbirinden üstün olmaya çalışanlardan her biri. 2. Bekçi.

r. (34b/5)

r. + den (204a/8)

[= 2]

rākīb: <Ar. Binen binici.

r. (102b/10), (103a/7), (104a/14), (22b/17), (30a/15), (74b/2), (86a/11), (86a/9), (90a/6)

r. + e (102b/1)

r. + i (108a/9), (15b/9), (22b/15)

r. + üḡ (22a/16), (28b/7)

[= 15]

raḡīḡ: <Ar. 1. İnce. 2. Köle veya cāriye. 3. Yufka yürekli.

r. (26a/15), (29b/2), (29b/3), (33b/6)

r. + dūr (17b/2)

r. + olan (16b/11)

r. + olur (214a/3)

[= 7]

rame's-sihāme: <Ar. Ok attı.

r.(170b/10)

[= 1]

rāmī: <Ar. Atan, atıcı (ok, mermi vs.).

r. + nūḡ (196a/9)

[= 1]

rānic: <Far. Hindistan cevizi.

r. + den (127b/3)

[= 1]

raḡfe: <Ar. bk. Raḡfet

r. (30a/8), (39a/5)

r. + de (30a/6)

r. + nūḡ (39a/4)

[= 4]

raşfet: <Ar. Daire şeklinde ve yassı olan kemiklerden kesilmiş, ayrılmış bir kemiktir. Tırnağın kenarındadır.

r. (30a/5), (30a/5)

[= 2]

rāsmīne: <Ar. Çizilmiş, resmedilmiş olan.

r. + dür (18a/6)

[= 1]

rāst: <Far. 1. Doğru, düzgün. 2. Sağ. 3. Tesadüf.

r. (108a/4), (167a/17), (167b/10),
(167b/2), (24a/4), (11b/14), (175b/10),
(175b/8), (212b/5), (87b/4)

[= 10]

raṭb: <Ar. 1. Taze, yeşil, yaş. [yemiş]. 2. Mülâyim, yumuşak. 3. Yanlış doğru ağza geleni söyleme. 4. Rutubet, nem.

r. (108a/13), (108b/6), (96a/5)

r. + dur (105a/8), (108a/15), (108b/6)

r. + dür (108a/12)

r. + eder (97a/14)

r. + édüb (93b/17)

[= 9]

raṭbe: <Ar. 1. Ratb'ın müennesi. 2. Bot, yonca otu. 3. Rutubetli, nemli.

r. (89a/1)

[= 1]

rātik: <? Çakır kuşundan daha korkak olan bir avcı kuş türü.

r. + dür (213b/2)

[= 1]

rāvī: <Ar. Rivayet eden, Söyleyen, Hikâye eden, Anlatan.

r. (59a/3)

[= 1]

ravza-yı lecīm: <Ar. Şahmetü'l-arzdan büyük bir tepede bulunan bahçe.

r. + de (169a/10)

[= 1]

rāyāt: <Ar. Sancaklar, bayraklar.

r. (153a/13)

r. + ını (4a/15)

r. + uḡ (22a/9)

[= 3]

rāyīha: <Ar. Koku.

r. (113a/14), (113a/6), (175b/12)

r. + ları (175b/14)

r. + sı (109b/5), (110b/13), (120a/16),
(121b/4), (127a/16), (175b/12), (175b/13),
(175b/13), (175b/14), (175b/14),
(175b/15), (175b/15), (175b/15),
(175b/16)

[= 18]

rāyīz: <Ar. Seyis.

r. (69a/2), (86a/7), (86b/13), (87a/16)

r. + üḡ (80b/13)

[= 5]

raṣāyī: <Ar. Arka kaburga kemiklerinin etrafıdır.

r. (28b/13), (29a/4)

[= 2]

rāzī: <Ar. Uygun bulan, benimseyen, isteyen, kabul eden.

r. + dur (209a/12)

r. + oldıḡuz (9b/2)

[= 2]

raṣfe: <Ar. Atın tırnak tarafında son bulan kemik.

r. (30b/2), (30b/5)

[= 2]

raṣīya'l-lāhū 'anhu: <Ar. Allah ondan razı olsun.

r. (3b/15), (10a/15), (10b/12), (11b/9),
(12b/12), (12b/17), (208b/16), (209a/4),
(209a/5), (211a/12), (37a/12), (37a/14),
(37a/5), (37a/5), (37b/3), (37b/6), (59a/1),
(9b/15)

[= 18]

raḏīya'l-lāhü 'anhümā: bk. raḏīya'l-lāhü 'anhu

r. (209a/16)

[= 1]

re'āyā: <Ar. 1. Bir hükümdar idaresi altında bulunan ve vergi veren halk. 2. Bütün halk. 3. Hıristiyan tebaa, (bkz: zımmî).

r. (205a/4), (209a/9), (210b/14)

[= 3]

reāyāt: <Ar. Boynun içinde ak ilik bulunan kemiği.

r. (27b/16), (27b/9)

[= 2]

rebḥa: <Ar. Gevşeyip kendine geçmek.

r. (101a/9)

[= 1]

rebī': <Ar. 1. Bahar. 2. "reb'" Ev, konut, ikametgah, mahalle, mesken, alan, bir kimsenin ya da ailenin içinde yaşadığı yer; baharda gidilen yer. 3. Kısa boylu adam.

r. (209b/2), (209b/7), (88a/16)

r. + de (40b/16)

r. + i (210a/16)

[= 5]

rebū-yı yonca: <Ar. Olgunlaşmış, bozulmadan saklanmış, fermente edilmiş yonca; silaj.

r. (120b/3)

[= 1]

rebūv: <Ar. 1. "rebev, rebv" Astım hastalığı, nefes darlığı, ses kısılması. 2. "rebû" Atın korku ve koşmaktan dolayı soluması.

r. (101a/6), (122a/17)

[= 2]

recā: <Ar. Dileyiş, dileme, dilek, rica.

r. + olunur (107b/1), (110a/2), (123a/5),
(123a/8)

r. + olunur (88b/11)

r. + eder (7a/17)

r. + ederin (10b/11)

r. + ederler (207b/13), (6b/14)

[= 9]

rece'āt: <Ar. Öldükten sonra dünyâya gelişler.

r. + i (155b/5)

[= 1]

recl: <Ar. Ayakta durmak, topuktan aşağı ayak, yaya, yaya yürümek.

r. (85b/6)

[= 1]

recül: <Ar. 1. Ergin, yetişmiş erkek, insan. 2. Ehil, becerikli, elinden iş gelir.

r. (10a/5), (180b/16), (187b/4), (192b/12),
(59a/5)

r. + üñ (10b/1), (10b/2), (179a/14),
(189a/15), (192b/13)

[= 10]

recül ehli: <Ar. Ergin, yetişmiş erkek

r. (10a/5)

[= 1]

recüleyn: <Ar. Erkekler. bk. recül.

r. + den (167a/14)

[= 1]

redd: <Ar. 1. Geri döndürme, döndürülme, geri çevirme, çevirilme; kabul etmeme; kabul edilmeme. 2. Sık sık tekrar etmek. 3. Tanımama, inkâr etme.

r. + den (79a/6)

r. + e (78b/16)

r. + eyle (140b/7), (147a/1), (149a/12),
(87a/3), (87a/4), (87a/6)

r. + eylese (149a/11)

r. + i (167a/6)

r. + olundukda (111a/9)

r. + ède (193a/15), (71b/16), (71b/8)

r. + èder (107b/2)

r. + èderse (149a/1)

r. + èderseñ (147b/4)

r. + èdersin (137a/11), (143a/5), (153b/12),
(76a/7), (78b/2), (79a/9), (79b/17), (79b/3)

r. + èdesin (140b/15), (154b/13), (78b/10)

r. + ètmege (111b/6), (76b/14), (80a/4)

r. + ètmegi (85b/6)

r. + ètmek (179b/6), (76a/4)

r. + ètmekde (186a/5), (186a/8)

r. + ètmekden (79a/4)

r. + ètmekdür (185b/16)

r. + ètmekiçün (147a/15)

r. + ètmesine (34b/8), (39b/10)

[= 41]

redd-i müstevî: < Ar. Düz geri çevirme, dümdüz gönderme.

r. (78b/10)

[= 1]

redî: < Ar. 1. Kötü, fena, yaramaz; bayağı. 2. Azgın, vahim.

r. (114b/8), (87a/15)

r. + dür (94a/15)

r. + olan (106b/13)

r. + olur (108b/14)

r. + sindendür (186a/14)

r. + sini (20a/6)

[= 7]

ref: < Ar. 1. Kalkındırma, yüceltme. 2. Yukarı kaldırma. 3. Lağvetme, kaldırma, hükümsüz bırakma. 4. Arapça bir kelimenin sonunu ötreli okuma.

r. + eyledi (11b/11)

r. + ède (69b/10), (69b/11), (69b/9)

r. + èdecegin (130b/12)

r. + èder (202a/5), (211a/11)

r. + èdesin (181b/12)

r. + èdüb (213b/5)

[= 9]

ref'a: < Ar. Hayvanın karnında olan bir bölüm.

r. (32a/12)

[= 1]

refa'ât: < Ar. "refe'a" Çıkıntı, yukarı çekme, yukarı kaldırma, yüksek.

r. + dur (30a/16)

[= 1]

refâhiyyet: < Ar. Bolluk, rahatlık, bollukta geçiniş.

r. (202a/6)

r. + den (203a/13)

r. + ine (202a/8)

[= 3]

re'fet: < Ar. Merhamet etme[k], acıma[k], esirgeme[k].

r. (208a/11), (210b/12)

[= 2]

refîk: < Ar. 1. Arkadaş, yoldaş. 2. Ortak, (bkz: şerik). 3. Yardak, yamak, (bk. muavin). 4. Koca. (bkz: zevc). 5. s. Uslu, iz'anlı. 6. i. Erkek adı.

r. + olmaya (59a/7)

[= 1]

refîk-i hasen: Hüsünlü, güzel arkadaş.

r. + dür (215b/16)
[= 1]
rehābet: < Ar. "rehābe" Göğüs üzerinde olan yumuşak kemik, göğüs.
r. (32a/10)
r. + üñ (32a/9)
[= 2]
rehāvet: < Ar. Vücutta görülen gevşeklik, ağırlık, tembellik.
r. + i (174a/15)
[= 1]
rehāʾ-yı harb: Savaşın çokluğu, hararetlenmesi.
r. (138b/15)
[= 1]
rehān: < Ar. 1. Bahadırlık, kahramanlık. 2. At yarıştırmak, müsabaka. 3. Denemek, tecrübe etmek.
r. + da (38a/3)
[= 1]
rehāye: < Ar. Göğüs kemiklerinin uçlarının birleştikleri yerin sonu.
r. (31a/15), (31a/17), (31b/1)
[= 3]
rekb: < Ar. Süvari takımı, atlılar alayı, kabile.
r. + e (181a/17)
[= 1]
rekz: < Ar. 1. Tepme, tepinme. 2. Hayvanı yürütmek, koşturmak için tepme.
r. + de (182a/16)
r. + üñ (200b/9)
[= 2]
remaʿ: < Ar. 1. Süratle yürümek. 2. Vahşi hayvanların yavrusunu eksik doğurması, düşürmesi. 3. Karında bir illet olup yüzü sarartan sarılık hastalığı.

r. (100b/14)
[= 1]
remād: < Ar. Kül.
r. (60b/1)
r. + a (61a/1)
[= 2]
remāh: < Ar. Atın boynuzları.
r. (138b/17)
r. + uñ (154b/3)
[= 2]
remaş: < Ar. Çapak, gözde çapaklanma.
r. (102a/2)
[= 1]
remed: < Ar. Göz iltihabı, göz hastalığı.
r. (102a/2)
[= 1]
remī: < Ar. 34 aylık ata verilen isim.
r. (42a/13)
[= 1]
remke: < Ar. "remeke" Dişi at, kısarak.
r. (59b/8)
[= 1]
remy: < Ar. Atma, tüfek atma.
r. (197b/10), (6a/3)
r. + den (197b/3)
r. + dür (190a/8)
r. + i (188b/6)
r. + ini (208b/11)
r. + üñ (188b/9), (190a/7), (191b/7), (193b/17), (199b/1)
r. + etmegi (197b/6)
r. + etmesidür (200b/1)
[= 13]

remy-i şahîh: < Ar. Doğru atış.

r. (189b/10)

[= 1]

rende: < Far. Düz ya da eğmeçli ağaç yüzeylerinin düzeltmek ve biçimlendirmek amacıyla kullanılan araç.

r. + nün (169b/16)

[= 1]

rendelen-: Rendeleme işi yapılmak.

r.-miş (191b/11)

[= 1]

reng: bk. renk

r. + i (112b/9)

r. + inden (113a/16)

r. + ine (28b/16)

[= 3]

renk: < Far. Cisimler tarafından yansılan ışığın gözde oluşturduğu duyum, renk.

r. (169b/1)

[= 1]

renklü: < Far. + T. Beyaz dışında başka rengi veya renkleri olan.

r. (57b/1)

r. + ola (215a/7), (57b/1)

[= 3]

rent-i şāmī: < Ar. Şama ait bir rend. (Rend = 1. Defne ağacı. 2. Mersin ağacı.)

r. + den (119b/14)

[= 1]

re's-i ebher: < Ar. Atar damarının başı.

r. + dür (32b/2)

[= 1]

reşem: < Ar. Burnunda beyazlık olan at.

r. + dür (56a/11)

[= 1]

resī: < Ar. Boyun kökünün iki yüzüdür.

r. (27b/9), (28a/6)

[= 2]

resīs: < Ar. 1. Sabit olan. 2. Her şeyin başlangıcı. 3. "re'ise" temel, ana organlar.(kalp, ciğer gibi.)

r. (32a/5)

[= 1]

res(i)m: Varlıkların, doğadaki görünüşlerinin kalem, fırça gibi araçlarla kâğıt, bez vb. üzerinde yapılan biçimleri.

r. + olundu (205a/3), (205a/9)

[= 2]

resm-i ma'hūd: < Ar. Zikredildiği üzere.

r. (71b/4), (72a/5)

[= 2]

reşme: < Ar. 1. Seksen günlük at yavrusuna verilen isim. 2. Atın burnu ucunda olan aklık yahut üst dudağından buruna kadar yayılmış olan aklık; burnunda beyazlık olan at.

r. (42a/6), (56a/13), (56a/14)

[= 3]

resül: < Ar. Kendisine kitap indirilmiş peygamber, Hz.Muhammed

r. (10a/16), (10a/9), (10b/5), (12b/14), (3b/8), (6a/15), (8b/8), (8b/9)

r. + e (9a/17)

r. + i (11a/13)

r. + inüzle (9b/5)

r. + ine (6b/6), (7b/6), (7b/7), (8a/14), (8a/5), (8b/10), (8b/7), (9a/16)

r. + 'aleyhisselām (206a/5), (211a/15), (211b/1)

r. + 'aleyhisselāma (189a/2), (211a/10)

r. + 'aleyhisselāmdan (58b/8)

r. + üm (9a/16)

r. + üñ (9b/14)

[= 27]

resûlullâh: < Ar. Allah'ın resulü, peygamberi.

r. (10b/10), (10b/10), (10b/11), (189a/11),
(189a/11), (189a/3), (189a/9), (189b/8),
(206a/11), (9b/16)

r. + dan (10a/15), (209b/15), (9b/11),
(9b/12)

r. + 'aleyhisselâm (189a/12), (189b/6),
(209b/16), (211a/17)

r. + şallâllahu'aleyhivessellem (10b/13),
(12b/10), (139a/4), (188b/16), (189a/1),
(189a/16), (189a/4), (189a/8), (189b/3),
(205b/15), (208b/17), (209a/1), (211a/11),
(211a/13), (21b/15)

r. + şallâllahu'aleyhivessellemden (10b/4),
(9b/16)

r. + şallâllahuessellem (188b/13)

r. + uñ (211a/16)

[= 36]

re'sü'l-unuk: < Ar. Boynun başı, kökü.

r. (24b/13)

[= 1]

re'sü'l-verk: < Ar. Kalçanın başı, kökü.

r. (29a/8)

[= 1]

revâğ balı: < Ar. Petek bal, akıcı bal.

r. (125a/4)

[= 1]

revâyiḥ: < Ar. Kokular.

r. + in (42b/14)

[= 1]

reveğân: < Ar. 1. Yarış, yarışmak. 2. Hile. 3. Güreş yapmak. 4. Atın hayrıkırması, bağırması. 5. Hareket ile döndürmek. 6. Tilki.

r. (179a/1), (75a/5), (75a/6)

r. + ı (102a/15)

r. + êdüb (75a/6)

[= 5]

revş: < Ar. "revşe" 1. Tezek, fişkı. 2. Pislik.

r. (101b/9), (101b/9), (113a/1), (114a/3),
(114a/4), (68a/12)

r. + den (109a/11), (116b/4), (118a/10)

r. + i (112b/8), (113a/14), (113b/2),
(68a/12), (90b/9), (95b/17)

r. + inde (113a/10)

r. + ini (113b/7), (116b/9), (117b/3)

r. + iniñ (33b/1)

r. + üñ (115a/6)

r. + êder (109b/10), (113b/13), (114a/3),
(114a/3)

r. + êtdükde (109b/9)

r. + êtmek (114a/3)

r. + êtmekden (109a/14)

[= 28]

revş-i yâbis: < Ar. Kuru tezek.

r. (109b/10)

[= 1]

revşsiz: < Ar. + T. Dışkısız.

r. (113a/11)

[= 1]

re'y: < Ar. Görme, görüş.

r. (202b/1)

r. + eyledüm (136a/7)

r. + i (187a/9), (194b/17), (209b/10)

r. + üñ (21a/3)

r. + êderim (143a/13)

r. + êderler (133a/14)

r. + êtdüm (153b/9)

r. + êtmem (122a/10), (134b/15), (142a/5),
(180b/1)

[= 13]

reyhân: < Ar. Fesleğen.

r. + ola (10b/9)

[= 1]

rıfık: < Ar. Yumuşaklık, yavaşlık, tatlılık.

r. (116a/13), (116b/17), (119a/17),
(134b/11), (14b/17), (154b/16), (154b/5),
(178b/1), (73a/7), (73a/8), (73b/13),
(74a/9), (75a/11), (75a/13), (78a/10),
(78a/13), (79a/14), (82b/6), (83a/4),
(85a/13), (86b/16), (99a/8)

r. + eyle (75a/7), (83a/9)

r. + eylese (155b/3)

r. + ı (75b/15), (78b/17)

r. + ıla (166b/13), (199a/11), (200b/11),
(70b/13)

r. + êde (73a/9), (83a/3)

r. + êdüb (210b/4)

[= 34]

rıtl: < Ar. 1. Bir litre kadar olan bir mayi (sıvı)
ölçeği. 2. Büyük kadeh.

r. (116a/3), (116a/7), (116b/15), (116b/4),
(116b/4), (116b/5), (116b/8), (116b/8),
(117a/10), (117a/10), (117a/16),
(117a/17), (117b/13), (117b/14), (117b/4),
(117b/4), (117b/7), (118a/3), (118a/6),
(118a/8), (118a/9), (119a/16), (119b/14),
(119b/14), (120b/10), (120b/11), (120b/2),
(120b/6), (120b/7), (120b/7), (120b/8),
(121a/3), (121a/3), (121a/6), (121b/11),
(121b/11), (121b/11), (121b/14),
(121b/15), (121b/15), (121b/3), (121b/8),
(121b/9), (122a/13), (122a/13), (123a/11),
(123a/6), (123a/6), (123a/6), (123b/7),
(123b/8), (123b/8), (124a/10), (124a/2),
(124a/9), (124b/3), (125b/10), (125b/11),

(125b/13), (125b/17), (125b/17),
(125b/17), (126a/1), (126a/17), (126a/17),
(126a/2), (126a/3), (126a/3), (126b/1),
(126b/11), (126b/17), (126b/3), (126b/5),
(126b/5), (127a/1), (127a/1), (127a/16),
(127a/16), (127a/16), (127a/2), (127a/4),
(215b/10), (22b/3), (22b/4), (68b/14),
(68b/14), (94b/11), (94b/11), (94b/9),
(95a/3), (95a/4), (95a/4)

r. + a (94b/9)

r. + dan (22b/4)

r. + dur (215b/10)

r. + uñ (120b/10), (124a/2)

[= 97]

rıtl-ı müşrî: < Ar. Mısıra özgü bir ölçü biçimi.

r. (22b/3)

[= 1]

rızâ: < Ar. Rız olma, isteme, istek.

r. + sıdur (131b/14)

[= 1]

rızâ'u'l-lâh: < Ar. Allah'ın rızası.

r. + ı (11b/2)

[= 1]

rızıklan-: < Ar. + T. Rız sahibi olmak.

r.-urlar (7a/9)

[= 1]

ri'âyet: < Ar. 1. Gütme, gözetme. 2. Sayma; saygı.
3. Ağarlama.

r. (99a/1)

r. + eyledi (214b/9)

r. + êder (9a/6)

r. + êdüb (12a/7)

r. + êdün (14b/15)

r. + êtmege (214b/16)

[= 6]

ribāt: < Ar. Bağ, ip , sağlam yapı.

r. + uñ (10b/15)

[= 1]

ribāt-ı hayl: < Ar. Atın bağı.

r. (6a/4)

[= 1]

ricāl: < Ar. Erkekler, mevki sâhibi kimseler.

r. + e (21a/6), (22a/9)

r. + i (21a/16)

r. + üñ (179a/4), (22a/9)

[= 5]

ricl: < Ar. Ayak.

r. + inüñ (135a/7), (135a/9)

r. + üñ (178a/6), (30a/16)

[= 4]

ricleyn: < Ar. İki ayak.

r. (87a/6)

r. + üñ (34a/5), (34a/5)

[= 3]

ridā: < Ar. 1. Destek, herhangi bir şeye destek yapmak. 2. Bozmak, ifsat etmek.

r. (189b/10)

[= 1]

ridf: < Ar. Arka.

r. (182a/10)

[= 1]

rīḥ: < Ar. 1. Yel, rüzgâr. 2. Romatizma, yel, ağrı, sızı. 3. Elin baş parmağında beliren çıkan gibi kabarcık, dolama.

r. (101a/2), (111b/8), (122a/13), (126a/14), (126a/15), (197b/9), (214a/3), (22b/15), (96a/2)

r. + de (170a/17)

r. + dūr (213b/12)

r. + e (72b/7)

r. + i (95b/8)

r. + ini (95b/9)

r. + üñ (109a/10)

[= 15]

riḥāl: < Ar. 1. Deve palanları 2. "riḥāle" Eyer, at semeri.

r. (133a/15), (133b/11)

[= 2]

riḥān: < Ar. Yarış, iddia, rekabet, çekişme, teminat, güvence.

r. (74a/16)

r. + da (74b/5)

[= 2]

riḥān gecesı: < Ar. Yarış gecesı.

r. (74a/16)

[= 1]

rīḥ-i cenūb: < Ar. Güney rüzgârı, lodos.

r. (72b/8), (96a/16)

r. + dan (16a/6)

r. + uñ (110a/11)

r. + üñ (72b/9)

[= 5]

rīḥ-i ḥarr: < Ar. Sıcak rüzgâr.

r. (109a/15)

[= 1]

rīḥ-i ḥāyice: < Ar. İltihap ağrısı.

r. (101a/4)

[= 1]

rīḥ-i seblī: < Ar. Seblī ("sebel" Göze perde inmesi, gözün kornea tabakasının tahrişlerle iltihaplanması) ağrısı.

r. (101b/4)

[= 1]

rīḥ-i sūs: <Ar. Güve, kurtçuk ağrısı, sızısı.

r. (101a/7)

[= 1]

rīḥ-i şedīd: <Ar. Şiddetli ağrı.

r. + de (170a/17)

[= 1]

rīḥ-i şimāl: <Ar. Kuzey rüzgarı, poyraz.

r. (16a/10), (16a/6), (72b/9)

r. + üñ (72b/10)

[= 4]

riḥlet: <Ar. 1. göç, göçme. 2. ölme.

r. + édüb (5a/9)

[= 1]

rīḥü'l-cemāl: <Ar. Yüzde görülen romatizma, yüz felci.

r. (101a/7)

[= 1]

riḥ: <Ar. Salya, ağız suyu.

r. + i (38a/10), (42b/7)

r. + inuñ (37b/7)

[= 3]

rikāb: <Ar. 1. Üzengi. 2. Büyük bir kimsenin katı, önü.

r. (134b/13), (181b/12), (181b/8)

r. + da (185b/8)

r. + ı (134b/17), (170b/9)

r. + ıñ (134b/9)

r. + uñ (134b/7), (134b/9), (168b/8)

r. + uña (151a/17), (153b/2)

r. + uñdan (151b/2)

[= 13]

rikāb-ı cidd: Ciddîliğin üzengi.

r. (2a/13)

[= 1]

rikāyyet: <Ar. Hayvanın dizi ile pazısı arasında bulunan bir bölüm.

r. (29b/14)

[= 1]

rikkat: <Ar. 1. Rakiklik, yufkalık, incelik. 2. Merhamet, acıma.

r. (203a/15)

r. + den (38a/7)

r. + i (24b/2), (36b/13)

r. + iyle (38a/16)

[= 5]

rimāḥ: <Ar. Mızraklar, süngüler, kargılar.

r. (137a/7), (142a/1)

r. + uñ (169a/17), (169a/2), (169a/7), (169b/8)

[= 6]

risālet: <Ar. 1. Elçilik, sefaret. 2. Peygamberlik.

r. + ine (9b/14)

[= 1]

rīş: <Ar. Ok yeleği.

r. (195a/17)

r. + den (195a/2)

r. + i (194b/13)

r. + üñ (194b/12), (194b/14), (195a/5)

[= 6]

rivāyet: <Ar. Bir olay, bir haber veya sözü nakletme

r. + olındı (188b/13), (189b/3), (189b/9)

r. + olındıki (11b/10)

r. + olmur (10b/16), (12a/2)

r. + olundı (11a/6), (12b/8), (12b/9), (170b/12), (170b/14), (170b/14), (170b/15), (180b/11), (189a/8), (209a/4), (211a/11), (211a/12)

r. + olunur (11a/2)

r. + eder (10a/16), (10a/9), (10b/12),
(10b/4), (10b/4), (208b/16), (9b/12),
(9b/16)

r. + edüb (209a/17), (209a/17)

[= 29]

riyāḥ-ı nāḥiyām: < Ar. Atların arka ayaklarında
görülen, zaman zaman suya benzer sarı kan akan
şişlik, verem.

r. + uḡ (110b/6)

[= 1]

riyāḥ-ı takī: < Ar. Rüzgârın kesilmesi.

r. (109a/13)

[= 1]

riyāzet: < Ar. Nefsi kırma, dünyâ lezzetlerinden ve
rahatından sakınma, perhizle, kanaatle yaşama.

r. + de (199a/10), (75a/13), (81b/13),
(87b/5)

r. + den (81b/13), (85a/9)

r. + i (215a/11), (75a/10), (76a/1), (76a/10)

r. + inde (85a/16)

r. + ine (85a/13)

r. + ini (20a/5)

r. + inüḡ (75a/11)

r. + leri (5a/1)

r. + üḡ (208b/15)

r. + êtdürdiler (115b/4), (203b/9)

r. + êtdüren (68b/12), (75a/15), (75b/15),
(75b/17), (77b/3), (81a/15), (86b/8)

r. + êtdürenler (85a/12)

r. + êtdürmegi (19b/3)

r. + êtdürmek (76a/11)

r. + êtdürse (75a/17)

r. + êtdürüb (83a/7)

r. + êtdürürsin (81b/12), (85b/14)

[= 32]

riyāzet-i ḥükmiyye: < Ar. Hükümün kanaati.

r. (203b/9)

[= 1]

rubʿ: < Ar. Dörtte bir, çeyrek, bir şeyin dört
kısmından bir kısmı.

r. (120b/7), (124b/3), (125b/17),
(125b/17), (126a/2), (126a/3), (126b/1),
(126b/13), (126b/3), (25b/3), (89b/6)

r. + a (36a/4)

r. + ı (117b/13), (119b/7), (120a/11),
(25b/4), (96b/7)

r. + ın (124a/2)

[= 18]

rubʿ: < Ar. Korku.

r. (22a/5)

[= 1]

rubāʿ: < Ar. Dört.

r. + dur (42a/16)

[= 1]

rubāʿiyyāt: < Ar. Dörtlüler.

r. + ı (26b/14)

[= 1]

rūḥ: < Ar. Dinlerin ve dinci felsefelerin insanda
vücuttan ayrı bir varlık olarak kabul ettiği öz, tin,
can kuşu.

r. (20a/2), (41a/12)

r. + dur (20a/1)

r. + ı (202b/17), (203a/1)

r. + ların (203a/2)

[= 6]

rūḥānī: < Ar. Ruha ait, ruhla ilgili. (Muhtemelen
bir yazım yanlışlığı olup kelimenin anlamının
"rahvani" olması gerekir.)

r. + dür (57a/8)

[= 1]

ruḥṣat: <Ar. İzin, müsaade.

r. (205a/10)

[= 1]

ruḥ'a: <Ar. 1. Üzerine yazı yazılan kâğıt, deri parçası. 2. Kısa mektup, (bkz: şukka). 3. Yama. 4. Dilekçe.

r. + yı (210a/14)

[= 1]

ruḳiyye: <Ar. Büyücü ve üfürükçülerin okudukları şey, afsun. (bkz : nefis)

r. + ler (19a/13)

[= 1]

rūm: <Ar. Müslüman ülkelerde oturan Yunan asıllı kimse.

r. (87b/17)

[= 1]

rūm diyārı: <Ar. Rum diyarı.

r. + nda (87b/17)

[= 1]

rūmiyye: <Ar. 1. Romalılar. 2. Anadolulular. 3. Arap ilinde başka ildenj olan kimseler.

r. (175a/16)

r. + dür (175a/15)

[= 2]

rumāḥ: <Ar. bk. Rimāḥ

r. (138b/14), (138b/14),
(138b/15), (138b/15), (138b/16)

r. + dan (169a/10)

r. + uḡ (169a/1), (169a/4)

[= 8]

rumānet: <Ar. Hayvanın karnında bulunan bir bölüm.

r. (32a/12)

[= 1]

rumḥ: <Ar. 1. Mızrak, süngü, kargı. 2. Boynuz.

r. (131a/15), (131b/9), (135a/13),
(137b/6), (138a/13), (138b/12), (138b/13),
(138b/3), (140b/14), (140b/16), (142a/2),
(142a/3), (142a/5), (144a/1), (144a/13),
(144a/3), (145a/4), (145b/13), (146a/16),
(146a/7), (147a/10), (147a/12), (147a/3),
(147a/4), (148a/7), (153a/12), (153b/14),
(153b/4), (155a/12), (155b/3), (158a/1),
(160a/1), (160b/1), (161a/1), (161b/1),
(162b/1), (163a/1), (167a/16), (168b/9),
(169b/4), (170a/17), (170a/3), (177a/8),
(178a/14), (179a/6), (179a/7), (179a/8),
(179b/10), (179b/16), (179b/17), (180a/1),
(185b/3), (22b/15), (28a/15), (5a/2),
(82a/3)

r. + a (138b/3), (169b/12), (180a/1)

r. + da (140b/10), (140b/6), (143a/14),
(144a/8), (147a/12)

r. + dan (144a/6), (178b/6), (178b/9)

r. + ı (133b/9), (137b/5), (139a/2),
(140b/11), (140b/14), (140b/2), (140b/3),
(140b/7), (140b/8), (141a/2), (142a/2),
(143a/7), (145a/2), (146a/15), (146b/14),
(146b/15), (146b/16), (146b/4), (147a/10),
(147a/2), (147a/6), (147a/8), (147b/16),
(148a/1), (148a/14), (148b/14), (150a/3),
(150a/5), (150a/7), (151a/13), (151a/4),
(152b/1), (153a/1), (153a/11), (153a/13),
(153a/15), (153a/16), (153a/2), (153a/3),
(153b/13), (154b/17), (155a/11),
(155a/15), (155a/16), (166b/10),
(167b/14), (168b/12), (170a/1), (170a/3),
(178a/13), (178a/17), (178b/8), (179b/6),
(181a/8), (183b/2)

r. + ıdur (141b/1)

r. + ın (140b/10)

r. + ından (147b/16), (148a/1)

r. + ıḡı (140b/5), (148a/14), (154b/7)

r. + ında (167b/11)

r. + ından (155a/8)

r. + ını (146a/8), (149a/9), (150a/2),
(154b/14), (154b/17), (155a/14), (211a/15)

r. + ınun (151a/1), (151a/2), (155a/11),
(167b/11)

r. + ların (166b/9)

r. + un (140b/4), (141a/3), (143a/2),
(143a/3), (143a/4), (143a/5), (144a/2),
(144a/3), (144a/4), (144a/9), (144a/9),
(145a/2), (145b/10), (145b/13), (145b/17),
(146a/17), (146b/10), (146b/12),
(146b/13), (146b/3), (146b/3), (146b/5),
(146b/8), (146b/9), (147a/1), (148a/16),
(148a/4), (148b/6), (149a/9), (150a/1),
(150b/1), (151a/14), (151a/15), (151a/17),
(151b/2), (151b/4), (152b/3), (153a/11),
(153a/14), (153a/17), (153b/1), (153b/2),
(153b/4), (154b/12), (154b/13), (154b/3),
(155a/10), (155a/15), (155a/16),
(155a/17), (155b/5), (155b/7), (166b/5),
(168b/1), (168b/10), (168b/11), (168b/11),
(168b/2), (168b/3), (168b/8), (169b/11),
(169b/12), (169b/13), (169b/16), (169b/6),
(169b/9), (169b/9)

r. + unı (148b/11), (148b/13), (148b/14),
(149a/11), (150a/1), (150a/3), (150a/3),
(154b/10), (154b/2), (155b/11), (155b/12),
(166b/17), (166b/4)

r. + unı (151a/2), (151a/3), (154b/11),
(154b/13), (155b/1), (156b/1), (158a/1),
(167b/13), (167b/14), (168b/9)

r. + ederlerse (167a/5)

[= 234]

rumh-ı aḥmer: < Ar. Kızıl mızrak.

r. (162a/1)

[= 1]

rumh-ı ḥaffif: < Ar. Hafif mızrak.

r. (147b/14)

[= 1]

rummāt: < Ar. "rumāt" Atıcılar, okçular,
tîrendâzlar, kemânkeşler.

r. (194b/7)

[= 1]

rusğ: < Ar. Bilek.

r. (30b/1)

r. + dur (17b/1)

r. + ı (39b/8)

[= 3]

rusûl-i kiram: < Ar. Soyu temiz peygamber.

r. + ı (1b/7)

[= 1]

ruṭûbet: < Ar. Nem.

r. (101b/6), (109a/3), (110b/13),
(113b/11), (116a/5), (116b/2)

r. + i (110b/17)

r. + ola (87b/4)

[= 8]

rûz-ı ceza: < Ar. Ceza günü, ahiret.

r. (3b/14)

r. + da (203a/3)

[= 2]

rûz-ı veḡā-yı muḥārebe-yi müşrikîn: < Ar. Allah'a
şirk koşanlarla yapılan savaşın gürültüsünün
olduğu gün.

r. (2a/12)

[= 1]

rûbde: < Ar. 1. Herhangi bir şeyin renginin
karamtrak olması. 2. Ağzın iki tarafından bulunan
karalık.

r. + nün (38b/6)

[= 1]

rüḥān: < Ar. Üstünlük, üstün olma.

r. (193b/15)

r. + ına (195a/1)

[= 2]

rüçü': <Ar. 1. Dönme, geri dönme. 2. Cayma, sözünden dönme, sözünü geri alma.

r. + eyle (155b/12)

r. + eyledi (209a/2)

r. + eylediler (203b/11)

r. + ıy (136b/1)

r. + uı (136a/13)

r. + ède (193a/6), (196b/8), (69a/3),
(76a/5), (78a/17), (78b/3), (78b/6),
(78b/9), (81a/14)

r. + èdelüm (136b/11)

r. + èdemezse (181a/5)

r. + èder (122a/3), (133b/6), (78b/12),
(79a/3), (80a/10), (85b/8)

r. + èderdi (211b/8)

r. + èderse (156b/6)

r. + èdersin (136b/3), (149a/5)

r. + èderüz (39b/2)

r. + èdesin (135b/9), (136a/10), (156b/10),
(156b/7), (167a/11), (167a/4), (200a/12),
(79a/1)

r. + èdince (147a/7)

r. + èdüb (149a/7), (167a/7), (73b/4)

r. + ètdi (210b/13)

r. + ètdigün (148b/5), (148b/6)

r. + ètdiklerinde (211b/4)

r. + ètdükde (200a/10), (40a/3), (70a/13),
(77a/5)

r. + ètmege (181a/5)

r. + ètmek (136b/11), (136b/2), (156b/7),
(183b/10), (78b/14)

r. + ètmekde (69b/13), (78b/3)

r. + ètmesinde (78b/7)

r. + ètmez (81b/11)

[= 57]

rüçü'-yı müstevî': <Ar. Düz, her tarafı bir dönme.

r. (78b/11)

[= 1]

rü'esâ': <Ar. Reisler, başkanlar.

r. + sı (202b/1)

r. + sını (210b/13)

[= 2]

rükbe': <Ar. Diz, dizkapağı.

r. (30a/4)

r. + nü (34a/4)

[= 2]

rükbet': <Ar. bk. Rükbe

r. + idür (34a/7)

[= 1]

rükeb': <Ar. Dizler, dizkapaklar.

r. (56b/11)

[= 1]

rükebbi': <Ar. "rükeb" Diz, dizlerde olan bir illet; dizi büyük olmak, şişmek.

r. (100b/13)

[= 1]

rükni': <Ar. 1. Bir şeyin en sağlam yanı, köşesi, destek yeri, temel direği. 2. Kolon, direk. 3. Bir şeyin aslını oluşturan parçalardan her biri.

r. (3b/17)

r. + i (29a/11)

[= 2]

rüküb': <Ar. 1. Binme. 2. Bir vasıtaya binme.

r. (138a/17), (138b/7), (180b/3), (180b/3),
(180b/7), (181b/14), (181b/16), (43a/4),
(59a/12), (76b/3)

r. + a (133a/16)

r. + da (137b/7), (138b/2), (181b/1)

r. + dan (87a/16)

r. + ı (133a/2), (133b/10), (134a/7),
(135b/9), (137a/16), (137b/5), (180b/2),
(181a/11), (181a/7), (43a/4), (67a/3),
(76b/12)

r. + ıdur (181b/3)

r. + ından (102a/13), (102a/16)

r. + ını (138a/12)

r. + ları (76b/8)

r. + uñ (132b/11), (86a/5)

r. + uñda (137a/17)

r. + uñdan (137b/2)

r. + édince (134b/12)

[= 37]

rüküb-i feresân: < Ar. Atlara binme.

r. (181b/14)

[= 1]

rümānet: < Ar. Geviş getiren hayvanların dört gözlü olan midelerinin üçüncü gözü, kırkbayır.

r. (31b/14), (32a/15), (32a/7)

[= 3]

rüsūḥ: < Ar. 1. Muhkem, sağlam olma. 2. Bir ilmin derinliğine, inceliğine varma. 3. Maharet, meleke.

r. (132b/6), (138a/3)

[= 2]

rüsvāy: < Far. Rezil, itibarsız, haysiyetsiz.

r. + oldı (85a/12)

r. + olur (131b/11)

[= 2]

rütbet-i da'vet: < Ar. Davetin derecesi.

r. + e (2a/9)

[= 1]

rütbet-i ḫilāfet: < Ar. Halifeliğin derecesi.

r. + üñ (2b/4)

[= 1]

rütbet-i kāhire: < Ar. Kahredenlerin derecesi.

r. + de (2b/2)

[= 1]

rütbet-i 'uẓm: < Ar. Kibirlenme derecesi.

r. + ı (202a/3)

[= 1]

rütbet-i saltanat: < Ar. Sultanlık rütbesi.

r. + a (1b/11)

[= 1]

rü'us: < Ar. Re'sler, başlar, kafalar.

r. + ı (20a/13)

[= 1]

rü'yet: < Ar. Görme, bakma, görülme.

r. + i (22a/6)

[= 1]

rüzgār: < Far. Havanın yer değiştirmesiyle oluşan esinti, yel, bad.

r. (212a/3), (96a/9)

r. + ı (212a/3)

[= 3]

-S-

ṣā': < Ar. bir dirhemlik bir hububat ölççeği.

s. (12b/15), (94b/8)

[= 2]

ṣa'ab: < Ar. Erkeklik organı ile anüs arasındaki deri.

s. (32b/10)

[= 1]

sa'adet: < Ar. Mutluluk.

s. (4a/9)

[= 1]

sā'at: <Ar. Bir günün yirmi dörtte biri, saat, zaman, vakit.

s. (103a/10), (111b/9), (116a/17), (119a/6), (119b/15), (123b/3), (123b/5), (124a/17), (126a/9), (137a/3), (137a/4), (199a/10), (210b/3), (214a/4), (216b/2), (41b/6), (71b/17), (76b/5), (77a/7), (77a/7), (77a/8), (77a/8), (78a/14), (78a/15), (79a/13), (81a/12), (83b/13), (95a/10), (95a/10), (95a/11), (96b/4)

s. + de (103a/12), (103b/8), (94b/5), (95b/10)

s. + den (214a/4), (216b/10), (78a/14)

[= 38]

sā'at-i tavīle: <Ar. Uzun süre, uzun zaman.

s. (81a/12)

[= 1]

şa'b: <Ar. 1. Güç, zor, çetin. 2. Kuvvetli, zorlu.

s. (180b/4), (78b/7), (87a/11)

s. + dur (135b/13), (138a/8), (138a/9)

s. + ola (138a/4), (138a/5)

s. + olsa (78b/7)

s. + olur (181a/6), (78b/17)

[= 11]

şabāḥ: <Ar. Güneşin doğduğu andan öğleye kadar geçen zaman.

s. (123b/1), (125b/8), (126b/17), (16a/13), (209b/16), (41a/1), (41a/2), (52a/1), (68a/16), (68b/5), (68b/5), (69a/1), (69a/13), (72b/9), (88a/12), (96b/4)

s. + a (118a/4), (126b/17), (137b/17), (82a/5)

s. + dan (72b/8)

[= 21]

şabāḥlan-: <Ar. + T. Sabahlanmak, sabahlamak.

s.-ur (14b/12)

[= 1]

şabbāḡ: <Ar. 1. "şabbāḡ" Kandil, çıra, lamba. 2. Boyayan, boyacı. 3. Deri altındaki boyalı madde.

s. (83b/3)

[= 1]

şa'bē: <Ar. Atın karnından duyulan ses, seda.

s. (32b/13)

[= 1]

şabırsız: <Ar. + T. Sabır göstermeyen, sabrı olmayan

s. (148a/12)

[= 1]

şabī: <Ar. 1. Henüz süt emen çocuk. 2. Büluğ çağına gelmemiş olan çocuk. 3. Üç yaşının tamamlamayan erkek çocuk.

s. (214b/12)

s. + yi (69b/15)

[= 2]

sābiḥ: <Ar. Yüzen, yüzücü.

s. (15a/6)

[= 1]

şābir: <Ar. Sabreden, dayanan, acelesiz bekleyen, dışını sikan.

s. (195a/10), (36b/5)

s. + ola (20b/15)

s. + olmasa (20b/14)

s. + olur (36b/4)

[= 5]

şābit: <Ar. Yerinden oynamayan, yerini değiştirmeyen, durağan

s. (147b/14)

s. + ol (136b/4), (137b/3)

s. + ola (78b/1), (131b/10), (136b/15)

s. + olası (132b/2), (132b/5), (137a/17)

s. + oldu (12b/14)

s. + olmak (132a/15), (135a/6), (190a/15)

s. + olmakda (132b/6)

s. + olmakdan (132a/4)

s. + olmakdur (131a/12)

s. + olur (132a/3)

[= 17]

şābit-i kadem: < Ar. 1. Değişmez, devamlı. 2. Ayağına sağlam. 3. Yerinde veya sözünde duran.

s. (131a/1)

[= 1]

şabr: < Ar. Sabır, katlanma, dayanma.

s. (108a/8), (22a/2), (23b/11), (34a/13)

s. + da (36b/4)

s. + dan (40a/4)

s. + ı (21b/17)

s. + ına (87b/6)

s. + ède (88a/6)

s. + èdemez (36b/9)

s. + èdemezseñ (21a/2)

s. + èder (217b/17), (217b/17), (23a/1), (88a/6)

s. + èderler (88a/4)

s. + èdici (147b/9), (88a/8)

s. + ètmediği (20b/15)

s. + ètmege (23b/6)

s. + ètmekdür (138a/3)

s. + ètmez (74a/1)

[= 22]

şabrlu: < Ar. + T. Sabırlı, sabır sahibi.

s. + sın (67a/11)

[= 1]

şabūr: < Ar. Çok sabırlı.

s. (193b/7), (67b/1), (67b/2), (67b/9)

s. + ola (19b/9)

s. + olur (23a/17), (36b/1)

[= 7]

şābūn: < Ar. Kirli ve yağlı şeyleri temizlemekte kullanılan, türlü yağlarla alkaliler birleştirilerek yapılan madde.

s. (124b/15)

[= 1]

şābūn şuyı: < Ar. + T. Sabun suyu.

s. (124b/15)

[= 1]

şac: 1. Yassı demir çelik ürünü. 2. Bu üründen yapılan. (?)

s. + ı (178b/16)

s. + ıdur (176a/10)

s. + ını (178a/14), (187a/10)

[= 4]

saç: Baş derisini kaplayan kıllar.

s. + ları (25b/6)

[= 1]

saç-: Saçmak.

s.-ar (113a/17)

s.-asın (118a/15), (124b/8)

[= 3]

saçak: 1. Bazı giyim eşyalarında veya döşemeliklerde kumaş kenarlarına dikilen süslü iplikten püskül. 2. Görünüşü bu püskülü andıran.

s. + ların (196a/9)

[= 1]

saçıl-: Saçılmak, dağılmak.

s.-mış (172b/6)

s.-ur (112b/10)

[= 2]

saçılma: Saçılmak işi

s. + sına (171a/12)
[= 1]

şad: < Far. Yüz [sayı].
s. (3b/16), (3b/16)
[= 2]

şad': < Ar. Çatlak, yarık, gedik.
s. (107a/2)
[= 1]

şadā: < Ar. "şudā'" kumrallık, kızılık, allık. bk. Aşdā'
s. (108b/10), (113b/5)
s. + sı (51a/2), (59a/5)
s. + sına (108b/10)
s. + sını (97b/1)
[= 6]

sādeh: < Ar. Yan üzeri yatmak, yatırmak.
s. (181a/10), (181a/9)
[= 2]

şadğa: < Ar. "şadğ" Göz ile kulak arasındaki kısma verilen isim, şakak.
s. (56a/5)
[= 1]

şad'-ı fī'l-hāfir: < Ar. Tırnak yarılması, çatlaması.
s. (100b/15)
[= 1]

şādika: < Ar. 1. Doğrular, gerçekler. 2. sadâkat, içtenlik.
s. (11b/1)
[= 1]

şādır: < Ar. Sudur eden, çıkan, meydana gelen.
s. + olacak (207b/16)
[= 1]

şādire: < Ar. Çıkan.

s. + olur (204b/9)
[= 1]

şadîk: < Ar. Sadık, sadakatli.
s. (147a/16)
s. + den (86a/9)
[= 2]

şadme: < Ar. 1. Çarpma, tokuşma, çatma. 2. Ansızın başa gelen belâ.
s. (114a/14), (114a/16)
s. + den (112b/3)
[= 3]

şadr: < Ar. 1. Göğüs. 2. Yürek. 3. Her şeyin önü, başı, ilerisi, en yukarı, en baş. 4. Oturulacak en iyi yer.
s. (16a/9)
s. + da (101a/4), (29b/7)
s. + dur (17b/11)
s. + ı (107b/11), (109b/2), (110a/5), (192a/15), (194b/10), (194b/12), (215a/17), (215a/9), (22b/11), (29a/14)
s. + ı (178b/8)
s. + ı (179b/17)
s. + ında (169b/16), (215a/4), (215a/6), (41b/1), (57b/13)
s. + ından (169a/13), (169b/9), (198a/17), (76a/3)
s. + ını (110a/6), (134b/9), (192a/3), (192b/3), (216b/15)
s. + larına (190a/11)
s. + larının (190a/1)
s. + u (17a/14), (38b/12)
[= 34]

şadre: < Ar. 1. bk. şadr 2. Bir çeşit kuş.
s. (93b/10)
[= 1]

şafâ: <Ar. 1. Saflık, berraklık. 2. Gönül şenliği, kedersizlik, neş'e, zevk, eğlence.

s. + mî (137b/16)

s. + sî (214a/13)

s. + sîna (73a/1)

s. + ya (202a/6)

[= 4]

sa'fa-yı raṭbe ve yābise: <Ar. 1. Başta ve yüzde beliren kaşıntılı bir tür cilt hastalığı. (Kuru ve yaş şekilde görülebilir.) 2. Derinin yanması, yakılması.

s.(101b/4)

[= 1]

şafāk: <Ar. Deri ile bağırsak arasındaki kısım.

s. (32a/11), (32a/13)

[= 2]

şaff: <Ar. Dizi, sıra; camide cemâatin sırası.

s. (172b/5)

[= 1]

şaff-ı evvel: <Ar. İlk sıra.

s. + de (57b/2)

[= 1]

şaff-şiken: <Ar. + Far. düşman saflarını yaran, bozan [yiğit].

s. (4b/2)

[= 1]

şafḥa: <Ar. 1. Yüz, taraf. 2. Evre.

s. + sî (28a/6)

[= 1]

şafḥatān: <Ar. Binicinin altındaki iki yan taraf.

s. (31b/6)

[= 1]

şafḥateyn: <Ar. bk. şafḥatān

s. (31a/16)

[= 1]

şāfi: <Ar. 1. Temiz, hâlis, katkısız, karışık olmayan. 2. Bön, kolay aldatılabilen, kurnazlığa akli ermeyen.

s. (118b/7), (48b/1), (51b/1), (54b/1), (59a/14), (62a/1), (73a/1), (96a/14), (98b/1)

s. + dūr (28a/12)

s. + ola (59a/7), (73a/4), (73b/15)

s. + olsa (71a/16)

s. + èder (96b/17)

[= 15]

şaffir: <Ar. 1. Islık. 2. İnce, güzel ses.

s. + i (216a/7)

[= 1]

şāfiü'l-edim: <Ar. Saf tabaklanmış deri.

s. (57a/6)

[= 1]

şāfiye: <Ar. Temiz, hâlis, katkısız, karışık olmayan.

s. (62b/6)

[= 1]

şafra-yı yābise: <Ar. Safranın kuruması, kuruluğu.

s. + den (102a/14)

[= 1]

şag: 1. Sağlam, sıhhatli, diri, iyi. 2. Vücutta kalbin bulunduğu tarafın karşısında olan, sol karşıtı. 3. Aşık kemiğinin çukur olan tarafı.

s. (103a/8), (103b/5), (103b/5), (103b/9), (106b/4), (111b/12), (111b/14), (120a/15), (124b/1), (132a/6), (132a/6), (134b/11), (134b/12), (134b/13), (134b/14), (134b/16), (135a/2), (135a/3), (136a/12), (136b/12), (136b/13), (136b/3), (140b/15), (143a/2), (143a/4), (143a/6), (144a/1), (144a/10), (144a/4), (144a/4), (144a/6), (144a/7), (144a/8), (145a/3), (146a/15), (146a/16), (146a/16), (146a/17),

(146b/12), (146b/17), (146b/4), (146b/5),
 (146b/6), (146b/6), (146b/7), (146b/8),
 (146b/9), (147a/4), (147a/4), (147a/8),
 (147a/9), (148a/17), (149a/3), (149a/3),
 (149a/9), (150a/2), (150a/6), (150b/1),
 (150b/2), (151a/1), (151a/13), (151a/14),
 (151a/15), (151a/15), (151a/2), (152b/3),
 (153a/1), (153a/1), (153a/11), (153a/12),
 (153a/12), (153a/15), (153a/15),
 (153a/16), (153a/3), (153a/4), (153a/5),
 (153a/6), (153a/9), (153b/10), (153b/11),
 (153b/13), (154b/12), (154b/14),
 (155b/12), (155b/2), (155b/5), (155b/6),
 (155b/7), (156b/6), (167b/12), (168b/1),
 (168b/14), (168b/3), (168b/3), (168b/6),
 (177a/1), (177b/14), (177b/2), (177b/8),
 (178b/10), (179b/16), (180a/15),
 (181a/14), (181b/2), (181b/3), (181b/5),
 (181b/7), (181b/8), (181b/9), (182a/12),
 (182a/13), (182a/3), (182a/9), (183a/11),
 (183a/13), (183a/13), (183a/14), (183a/3),
 (183a/8), (183a/8), (183a/9), (183a/9),
 (183b/10), (183b/2), (183b/8), (183b/8),
 (184b/1), (184b/2), (184b/4), (184b/7),
 (185b/16), (185b/16), (186a/5), (186a/7),
 (186a/8), (190b/2), (192a/12), (192a/16),
 (192a/6), (192a/6), (192b/2), (192b/3),
 (192b/6), (192b/6), (194b/15), (195a/5),
 (195a/5), (196a/16), (196b/10), (196b/12),
 (196b/17), (196b/5), (196b/9), (197a/1),
 (197a/13), (197a/13), (197a/15), (197a/2),
 (197a/4), (197a/5), (198b/11), (198b/8),
 (199a/15), (199a/17), (200b/10),
 (212a/14), (212a/14), (212a/16),
 (212a/16), (212b/5), (212b/6), (216a/12),
 (216a/14), (216a/16), (216b/16), (30b/15),
 (34b/14), (55b/8), (78b/3), (79b/13),
 (80a/1), (96b/10)

s. + a (191a/15), (78b/11)

s. + dan (39a/4)

s. + ı (90b/7)

s. + ında (114b/13), (194b/14), (195b/14)

s. + olan (119b/8)

s. + olsun (141a/3)

s. + olur (114a/9)

[= 193]

şagıl-: Sağılmak.

s.-ur (18a/5), (18a/8), (18a/8)

[= 3]

şagırlık: Sağır olma durumu.

s. (112b/3)

[= 1]

şagır: < Ar. 1. Küçük, ufak. 2. Bülûğa ermemiş, erginlik çağına gelmemiş çocuk.

s. (59b/10)

[= 1]

şagrı: < Ar. Memeli hayvanlarda bel ile kuyruk arasındaki dolgun ve yuvarlakça bölüm.

s. (176a/10), (176b/8), (181a/5),
 (182a/10), (182a/8), (184a/12), (185b/16),
 (185b/17), (29a/1), (29a/2)

s. + da (111b/8), (29a/7)

s. + dan (186a/9)

s. + sı (16b/3), (67a/6)

s. + sına (181a/4)

s. + sında (114a/12)

s. + sın (107b/13)

s. + sınu (103b/14)

[= 19]

şagrî: < Ar. “şagr” < Ar. Sınır, düşman ağzı olan yer. 2. Ağız, koy, ön diş. 3. Soluk alıp vermeye ve besinleri almaya yarayan boşluk.

s. + ı (166b/5)

s. + ye (145a/1)

[= 2]

şagıl-: Sağılmak.

s.-duğı (120b/8)

[= 1]

şahavât: < Ar. Sırt ile kâfât arasında, meşneyn (atın arkasında et ve sinirden beliren şey) ve şulbden (omurga kemikleri) olan şeydir.

s. (28b/13)

s. + ı (29a/5)

[= 2]

şahfa: < Ar. Küçük çukur, küçük çanak; atın yüzünün iki tarafında olan çukurlar.

s. (26a/13)

s. + ları (26a/13)

s. + larıdır (26a/14)

[= 3]

şāhib: < Ar. 1. Herhangi bir şey üstünde mülkiyeti olan, onu yasaya uygun bir biçimde dilediği gibi kullanabilen kimse, iye, malik. 2. Herhangi bir niteliği olan kimse, ehil.

s. + i (109a/13), (11a/14), (138a/15), (138a/16), (146a/8), (148a/5), (153a/9), (155a/3), (158a/1), (167a/16), (167b/9), (176a/15), (176a/6), (177a/10), (177a/15), (179b/16), (180a/3), (188a/16), (192a/6), (197b/8), (202b/14), (205a/15), (207a/14), (207b/1), (208b/3), (20a/3), (21b/11), (21b/12), (21b/9), (22b/17), (22b/17), (23a/2), (23a/4), (24a/6), (41a/14), (41a/16), (56b/17), (58a/1), (58b/13), (58b/15), (58b/17), (69b/14), (76b/12), (84a/14), (84a/15)

s. + idür (11a/11), (77a/11)

s. + inden (138b/4), (188a/9), (41a/15)

s. + ine (153b/15), (179a/8), (179b/14), (181a/16), (211b/10), (23b/8), (41b/3), (67a/3), (80a/11), (84a/17)

s. + ini (110a/14), (138b/3), (212b/14)

s. + inüj (176a/6), (188a/11), (20a/10), (39a/12)

s. + isin (77a/10)

s. + lerinden (7b/13), (7b/14)

s. + ünden (150b/3)

[= 71]

şāhib-i kitāb: < Ar. Kitap sahibi.

s. (11a/12), (4b/2)

[= 2]

şāhib-i kitāb-ı baytarat: < Ar. Baytarlık kitabı sahibi.

s. (201b/15)

[= 1]

şāhih: < Ar. Gerçek, doğru, sağın, hakiki.

s. (104b/3), (115b/6), (116b/9), (138a/16), (188b/6), (18b/2), (32a/4), (34a/11), (34a/13), (5a/11)

s. + degildür (203a/4)

s. + dūr (192b/15)

s. + ola (194a/15), (19b/9), (27a/15), (67b/15)

s. + olan (191b/1), (216a/12)

s. + olsa (23b/1)

s. + olur (192b/12)

[= 20]

şāhiha: < Ar. 1. Gerçek, doğru. 2. Hâlis, kusursuz, ayıpsız.

s. + ola (132b/9)

[= 1]

şahk: < Ar. 1. Döğme, döğülme, ezme, kırma, kırılma, doğup yumuşatma. 2. Sürtme.

s. + olınub (118a/12), (120b/12)

s. + olınur (116a/1), (121a/6)

s. + olmış (116a/15), (117a/9), (119a/16), (119b/5), (119b/5), (119b/8), (120a/1), (124a/7), (126a/10)

s. + edeler (120b/17), (121a/1)

s. + edesin (119a/10), (123b/13), (123b/9),
(125a/11), (125b/3), (125b/4)

s. + edüb (115b/13), (118b/14), (124a/1),
(125b/7), (126a/4)

[= 26]

şahn: < Ar. Atın toynağının boşluğu.

s. (30b/11), (30b/3), (39a/13)

[= 3]

şahrā: < Ar. 1. Kır, ova, çöl. 2. Kızıl dişi eşek.

s. (141a/1), (2b/12), (3a/9)

s. + da (136b/5), (183b/11), (208b/9),
(211b/14), (94b/6)

s. + larda (208a/15)

s. + ları (208a/2)

s. + ya (201b/14), (201b/15), (201b/2),
(204a/3), (205a/16), (209b/11), (77a/2)

[= 17]

şahrā-nişīn: < Ar. Sahrada, kırdā çölde oturan.

s. (1b/4)

[= 1]

şaḥtiyān: < Ar. Post, kurutulmuş keçi veya koyun derisi.

s. (196a/6)

[= 1]

şaḥtiyān: < Ar. Tabaklanarak boyanmış ve cilalanmış genellikle keçi derisi.

s. (98b/6), (98b/7)

[= 2]

şahve: < Ar. Farisin attā oturacağı yer.

s. (28b/11)

s. + de (28b/12)

s. + ye (28b/11)

[= 3]

sā'id: < Ar. 1. Yukarı çıkan, yükselen, kalkan, kalkıcı. 2. Ön kol.

s. + üñ (140b/14)

[= 1]

sa'id: < Ar. Saadetli, mesud, bahtiyar.

s. + olur (197b/3)

[= 1]

sā'il: < Ar. Fakir, yoksun.

s. (33a/16)

s. + dūr (24b/16)

[= 2]

şā'im: < Ar. Oruç tutan, oruçlu.

s. (10b/17)

[= 1]

sā'ir: < Ar. Diğer, başka.

s. (108b/6), (121b/2), (125b/10), (12a/4),
(162a/1), (170a/10), (172b/10), (172b/3),
(179b/8), (194a/5), (200a/1), (216a/10),
(21b/17), (46a/1), (57b/2), (5b/4), (70b/9),
(76a/16), (77b/11), (81a/8), (82a/12),
(99a/6)

s. + üñ (216a/10), (32a/5)

[= 24]

sā'ir-i aḥvāl: < Ar. Diğer durumlar, haller.

s. + iñe (182b/6)

[= 1]

sā'ir-i aḥlāk: < Ar. Diğer ahlak, diğer huylar.

s. + ı (34b/9)

[= 1]

sā'ir-i beden: < Ar. Diğer beden.

s. (186b/15)

[= 1]

sā'ir-i behāyim: < Ar. Diğer dört ayaklı hayvanlar.

s. (22b/6)

[= 1]

sā'ir-i menāzil: < Ar. Diğer menziller.

s. (197b/11)

s. + i (197b/13)

[= 2]

sā'ir-i meydān: <Ar. Diğer meydan.

s. + da (19b/5)

[= 1]

sā'ir-i şayyād: <Ar. Diğer avcılar.

s. + lar (205a/3)

[= 1]

sā'ir-i teveccüh: <Ar. Diğer yönler, diğer taraflar.

s. + êtdikleri (212a/12)

[= 1]

sā'ir-i ümem: <Ar. Diğer ümmetler. s. + den (170b/16)

[= 1]

sā'ir-i vühūş: <Ar. Diğer vahşi hayvanlar.

s. (22b/7)

[= 1]

sāk: <Ar. 1. Baldır, incik. 2. Sap. 3. Bir şeyin aslı.

s. + da (33b/14)

s. + ı (24a/14)

s. + ın (85b/12)

s. + ıñ (132b/2)

s. + ını (14a/7)

s. + uñ (34a/5)

[= 6]

şakal: Yetişkin erkeklerde yanak ve alt çenede çıkan kılların tümü.

s. (26b/17)

s. + olduğu (16b/14)

[= 2]

sakam: <Ar. Hastalık, illet.

s. + ı (115b/9)

[= 1]

sakar: 1. Atın alnında bulunan beyazlık, küçük akıtma. 2."sakar meke" Alacalı yaban kazı.

s. (93b/11)

[= 1]

sakaç: <Ar. Vücudunda hasta veya eksik bir yanı olan, engelli, özürlü.

s. (103b/4)

s. + olduğunıñ (103a/1)

s. + olmağdan (105b/16)

s. + olmasınınıñ (103a/4)

s. + olmaya (74a/8)

s. + olmaz (106a/14)

s. + olub (103b/8)

s. + olur (110a/10), (111a/16), (73b/16)

s. + olurdı (205b/10)

[= 11]

sakaçlığ: <Ar. + T. Sakatlık.

s. + ı (103a/17)

s. + ın (103a/12)

s. + ına (103b/7)

[= 3]

sakaçlık: <Ar. + T. Sakat olma durumu, malullük, maluliyet.

s. + dadur (103b/7)

[= 1]

sakāyet: <Ar. Sulama, su taşıyıcılığı, sulama yeri, su verme.

s. + i (174b/13)

[= 1]

sakf: <Ar. Tavan, çatı, dam.

s. + ında (207a/7)

[= 1]

şakın-: Sakınmak.

s.-a (212b/11), (83b/5)

s.-alar (119b/2)

s.-an (212b/4)

s.-asın (140b/10), (147a/17), (167b/1),
(178a/2), (178a/3), (178b/13), (197a/10),
(197a/8), (197a/9), (95b/14), (96a/9)

s.-ur (103b/6)

s.-ursa (104a/8)

[= 17]

şakınma: Sakınmak işi, içtinap.

s. + sı (103a/3)

[= 1]

şakınmak: Sakınma işi.

s. (104a/9)

s. + la (178b/17)

[= 2]

şakıl: < Ar. 1. Ağır. 2. Sıkıntılı, can sıkı. 3.
Çirkin.

s. (194b/10), (194b/12), (76b/2)

s. + dür (107b/16), (138a/6), (138a/6)

s. + e (133a/5)

s. + ola (187b/13)

s. + olan (107b/6), (133a/4), (133a/5)

s. + olduğda (134a/2)

s. + olsa (134a/1)

s. + olur (113a/12), (113a/12) (170a/17),
(187b/1), (188a/16)

[= 18]

sākin: < Ar. Hareket etmeyen, kımıldamayan.

s. (121a/14), (192a/16), (197a/1), (36a/12),
(36a/13), (36a/14), (85a/15)

s. + ola (109b/16), (135b/14), (135b/15),
(137a/3), (137a/9), (145b/2), (147b/13),
(156b/3), (183b/15), (196b/15), (199a/11),
(199a/12), (27a/17), (76b/6), (81a/13)

s. + olacak (121b/6)

s. + olasın (135b/15)

s. + olduğu (216b/11)

s. + olmak (108a/16)

s. + olmağdur (86a/6)

s. + olmaya (86a/8)

s. + olsa (193a/1), (197b/15)

s. + olur (120a/17), (84b/6)

[= 32]

sākine: < Ar. 1. Hareketsiz olan, oynamayan. 2.
Uslu, kendi hâlinde olan, yavaş.

s. (27b/5)

s. + olur (197b/15)

[= 2]

şakl: < Ar. Törpü ile egeleme; cilalama.

s. (194a/15)

[= 1]

şakla-: Saklamak.

s. (4a/12)

s.-duğundan (134a/14)

s.-r (103a/8)

s.-ram (16a/10)

s.-rlar (202b/3)

s.-rsın (179b/17)

s.-yalar (94a/10)

s.-yasın (120a/10), (127a/5), (132b/7)

[= 10]

saksı: Pişmiş toprak, plastik vb.nden yapılan, çiçek
yetiştirmekte kullanılan kap

s. (68b/9)

[= 1]

saky: < Ar. Sulama, su içirme, su verme.

s. + ı (175b/9)

[= 1]

şal-: Salmak, bırakmak.

s. (147a/2), (147a/5), (205a/8)

s.-ar (108b/12), (214a/5)

s.-asın (144a/10), (144a/5), (88a/16)

s.-dıkdanşonra (134b/14)

s.-duğı (80b/7)

s.-duğunda (79b/13)

s.-maya (35b/2)

s.-mış (109b/16)

s.-ub (182a/10)

[= 14]

şalābet: <Ar. 1. Metanet, katılık, sulbiyet. 2. Peklik, dayanma, sağlamlık.

s. + i (38b/14), (39a/14), (39a/16), (39a/3)

s. + inde (104b/3), (198a/6)

s. + inden (26a/15), (29b/2)

s. + inüj (190a/14)

[= 9]

şalābet-i evrām-ı müleyyin: <Ar. Vücutta peyda olan yumuşak yumruların metaneti.

s. (127b/2)

[= 1]

şalāh: <Ar. 1. Düzelme, iyileşme, iyilik. 2. Rahatlık, barış. 3. Dîne olan bağlılık.

s. (4a/13)

s. + ı (11b/3), (104b/16)

[= 3]

şalāt: <Ar. 1. Namaz. 2. Hz. Muhammed'e aleyhisselâti vesselam, salavâtullahi aleyh, sallallahü aleyhi ve sellem dualarından birini okuma. salât

s. (201b/4)

s. + dan (12a/14)

s. + êtdükdenşonra (11a/13)

[= 3]

şalāt: <Ar. İki kuyruk sokumu kemiği ile kuyruk dibinin arasıdır.

s. (33a/4), (33a/6)

[= 2]

şalātü selām: <Ar. “Ya Rabbi, Muhammed'in (SAV) makamını, şanını, şerefini ve yanındaki itibarını yücelt.” anlamında kullanılan bir söz.

s. (130b/13), (2a/2)

[= 2]

şalb: <Ar. 1. Asma, daracağına çekme. 2. Çarmıha germe.

s. (193a/3)

s. + ola (198a/16)

[= 2]

şalın-: Salınmak.

s.-duğı (146b/6)

s.-mağ (176b/1)

s.-maya (176a/17)

s.-maz (176b/1)

s.-ur (213a/17)

[= 5]

şalivér-: Salıvermek, bırakmak, koyuvermek, serbest bırakmak.

s. (147a/11), (147a/6), (85a/4)

s.-e (186a/6), (197a/13), (41b/5), (69a/15), (69a/7)

s.-esin (135b/15), (147a/8), (196b/9), (197a/2), (199b/2)

s.-irsin (137a/8), (80a/13)

s.-meye (74a/7)

s.-se (23a/3)

s.-ür (111a/11), (79a/17)

s.-ürsin (80a/15)

[= 20]	s. + ola (145b/2), (188a/7), (38a/4)
şalıverme: salıvermek işi	s. + olan (148a/7)
s. + si (109a/12)	s. + olaz (23b/7)
[= 1]	s. + olmaya (74a/7)
şalıvermeg: bk. salıvermek	s. + olmaz (106a/7), (87a/11)
s. + e (176b/5)	s. + olub (106b/15), (200b/12)
[= 1]	s. + olunmazlar (151a/7)
şalıvermek: Salıverme işi.	s. + olur (106a/6), (81a/14)
s. (147a/11), (88b/3)	[= 24]
[= 2]	şalılık: <Ar. "selak" Bir göz hastalığı.
şalīb: <Ar. 1. Katı, sert, çelik. 2. Bir şeyin en önemli yeri.	s. (101b/7)
s. (172b/12), (172b/5)	[= 1]
[= 2]	sālim: <Ar. Esen, sağlam.
şalīfān: <Ar. Boynun iki yanı, tarafı.	s. (115b/6)
s. (27b/15), (27b/8)	s. + dūr (72b/15)
[= 2]	[= 2]
sālīfe: <Ar. Geçen, geçmiş.	sālīme: <Ar. "sālīm" 1. Sağ; sağlam. 2. Eksiksiz, sakatı, noksanı olmayan. 3. Korkusuz, emîn.
s. + nūḡ (36b/13)	s. (40a/3), (55b/4)
[= 1]	[= 2]
şalīfeyn: bk. şalīfān	şallā'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem: <Ar. "Salat ve selam üzerine olsun." anlamına gelen bir söz.
s. + ūḡ (27b/14)	s. (10a/15), (10a/9), (10b/13), (11a/13), (12b/10), (13a/1), (188b/13), (188b/16), (189a/1), (189a/16), (189a/4), (189a/8), (189b/3), (205b/15), (208b/17), (209a/1), (209b/15), (211a/11), (211a/13), (21b/15), (9b/11), (9b/12)
[= 1]	s. + den (10b/4), (9b/16)
sālīḡ: <Ar. Uğur sayılan, uygun, iyi.	[= 24]
s. (212a/16)	şallā'l-lahu te'ālā 'aleyhi ve's-sellem ḥazretleri:
s. + i (212a/17)	<Ar. Hz. Muhammed için kullanılan bir söz.
[= 2]	s. + ne (2a/4)
sālīḡ: <Ar. 1. Elverişli, iyi, uygun, yakışır. 2. Yetkisi, hakkı olan.	[= 1]
s. (181a/16), (71b/16)	
s. + dur (195a/8)	
s. + dūr (134a/10), (137b/14), (178a/15), (179b/14), (187b/4), (195b/11), (195b/12), (86a/15)	

şalmā: <Ar. Kopmuş veya tamamı kesilmiş kulak.

s. (25b/5)

[= 1]

şalmağ: Salma işi.

s. + ıla (103a/5)

[= 1]

şalmak: Salma işi.

s. (177a/11), (83a/4)

[= 2]

şalşal: <Ar. 1. Alın. 2. Bir tür kuş.

s. (93b/12)

[= 1]

şalşala: <Ar. 1. Bir şeyin tıngır tıngır ses çıkarması; demir ve bilezik sesi gibi tıngılamak. 2. "şalşal" Atın alını.

s. + dur (59a/6)

[= 1]

salṭanat: <Ar. 1. Sultanlık, padişahlık. 2. Bolluk ve zenginlik. 3. Bir ülkede hükümdarın, padişahın, sultanın egemen olması.

s. (202a/1), (202b/5), (205a/16), (207b/8)

s. + da (205b/2)

s. + dan (203b/6), (204a/14)

s. + larına (201b/17)

s. + uñ (21a/12), (21b/5)

[= 10]

salṭanat-ı ‘azīme: <Ar. Büyük saltanat.

s. (202b/14)

[= 1]

salyar: Salya.

s. + ı (42b/7)

[= 1]

şama‘ā: <Ar. Kökünden yanağın üzerine doğru gelen kulak.

s. (25a/13), (25a/8)

[= 2]

şaman: <Ar. Ekinlerin harmanda dövülüp taneleri ayrıldıktan sonra kalan, hayvanlara yedirilen ufalanmış sapları

s. (118a/1), (94a/14), (94b/11), (94b/12), (94b/14), (95a/1)

[= 6]

şaman: Ekinlerin harmanda dövülüp taneleri ayrıldıktan sonra kalan, hayvanlara yedirilen ufalanmış sapları

s. (170b/6)

[= 1]

şamğ-ı ‘arabi: <Ar. Araplara özgü bir zamlk.

s. (120b/6)

[= 1]

şāmī: <Ar. Yüksek, yüce.

s. (150a/1)

[= 1]

sāyis: <Ar. At uşağı, seyis.

s. (94a/7)

s. + i (122b/15)

s. + üñ (102a/13), (74a/6)

[= 4]

saña: Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

s. (102a/7), (103b/15), (103b/15), (10a/8), (115b/11), (116b/3), (117a/1), (117a/3), (11b/13), (126b/11), (131a/9), (132b/10), (132b/4), (133b/3), (134a/17), (134b/17), (135a/3), (135b/11), (135b/12), (135b/2), (135b/8), (135b/8), (135b/9), (136a/11), (136a/9), (136b/11), (136b/9), (137a/16), (137a/17), (137a/8), (137b/15), (137b/3), (137b/6), (137b/6), (138a/1), (13b/10),

(13b/9), (140b/10), (140b/16), (140b/4),
(140b/6), (140b/7), (140b/9), (141a/1),
(141a/1), (141a/2), (143a/1), (144a/2),
(145a/1), (146a/1), (146a/14), (146a/14),
(147b/1), (147b/15), (148a/11), (148a/13),
(148a/2), (148b/10), (148b/12), (149a/2),
(149a/2), (149a/7), (150a/8), (153a/9),
(153b/11), (153b/12), (153b/6), (154b/2),
(155a/1), (155a/14), (155a/14), (155a/17),
(155a/2), (155a/8), (155b/12), (155b/15),
(156b/5), (166b/13), (166b/15), (166b/3),
(166b/4), (166b/7), (166b/8), (166b/9),
(166b/9), (166b/9), (167a/10), (167a/11),
(167a/12), (167a/3), (167a/5), (167a/7),
(167b/10), (167b/4), (167b/5), (171a/6),
(177b/4), (178a/5), (179b/15), (180a/1),
(180a/13), (180a/14), (182b/2), (183a/16),
(189a/2), (189a/3), (196b/2), (197a/16),
(197a/8), (199a/10), (200a/14), (200a/3),
(200a/6), (200a/8), (200b/4), (210a/12),
(210a/14), (21a/11), (21a/4), (21a/9),
(21b/12), (35a/10), (36b/15), (36b/2),
(3b/13), (3b/14), (4a/13), (58b/7), (74a/2),
(74b/13), (74b/4), (75a/7), (76a/8),
(76b/17), (77a/14), (78a/1), (78a/13),
(78a/2), (78a/5), (78b/14), (78b/3),
(78b/6), (78b/7), (78b/7), (80a/2), (80b/8),
(81b/10), (84b/11), (85a/10), (85a/15),
(85a/17), (85a/9), (87a/11), (87a/12),
(87a/7), (99a/16), (99b/3)

[= 157]

şanāʿat: < Ar. Sanatlar, ustalıklar, hünerler, marifetler.

s. (115b/2)

s. + da (191b/15), (85b/15)

s. + de (131b/16)

s. + ından (85b/12)

s. + uñ (85b/12)

[= 6]

şanāʿat-i lezīze: < Ar. Güzel, hoş sanatlar.

s. + dür (185b/9)

[= 1]

şanāʿatü'l-kebīre: < Ar. Büyük sanat.

s. (4b/15)

[= 1]

şanʿat: < Ar. 1. Sanat, ustalık; hüner, marifet. 2. Bir şeyi güzel yapmak, bir şeyin güzel, beğenilir olması için uygulanan kurallar.

s. (191b/1), (191b/5), (197b/12), (205a/16)

s. + da (191b/1), (193a/9)

s. + ı (190b/5), (191a/9), (197b/2),
(197b/8), (87a/12)

s. + ıdur (205b/6)

s. + ıñuz (20b/1)

s. + ında (189b/2), (193a/5)

s. + ından (193a/15), (87a/17)

s. + ını (148a/7), (193a/13), (197b/3),
(86b/14)

s. + ile (191a/4)

s. + ların (160a/2)

s. + umı (209a/7)

s. + uñ (192a/10), (197b/4)

s. + eden (185b/9)

s. + edince (177b/12)

[= 28]

şanʿatlu: < Ar. + T. Sanatlı.

s. (190a/3)

[= 1]

şanābī: < Ar. Sarı ile kırmızı arasında olan bir renk.

s. (52b/3)

[= 1]

şanābiyyet: bk. şanābī.

s. (62b/1)

[= 1]

şanavber: < Ar. Köknar ağacı ve yemişi.

s. (118b/1), (122b/4)

[= 2]

şanavber kabuğu: < Ar. + T. Sanavber kabuğu.

s. (118b/1)

[= 1]

şandal: < Ar. Hindistan'dan getirilir kuvvetli ve güzel kokulu sert bir ağaç.

s. + dan (120a/4)

[= 1]

şandal-ı ahmer: < Ar. Kızıl sandal ağacı.

s. (126a/1)

[= 1]

şane: < Ar. 'Acāyede [şezātın (Ön ayakların iki tarağı arasında bulunan bir sinir.) başlarıdır.] bulunan iki bıyığın kılları, bileğin arkasında bulunan uzun kıllar.

s. (105a/7), (30a/10), (30a/17), (30a/17), (30b/6)

s. + nūḡ (105a/6)

[= 6]

sancaḡ: Bayrak, liva

s. + lar (82a/14)

[= 1]

şanīʿ: < Ar. Görülen iş.

s. (190a/7)

[= 1]

şap: Bitkinin dal, yaprak, çiçek vb. bölümlerini taşıyan, ağaçlarda odunlaşarak gövde durumunu alan bölüm. 2. Çiçek veya meyveyi dala bağlayan ince bölüm, sak.

s. + ı (22b/13)

[= 1]

şap-: Sapmak.

s.-dılar (211a/14)

[= 1]

şapdur-: Saptırmak.

s.-mayasın (76a/2)

[= 1]

şar-: Sarmak.

s.-a (193b/13), (198a/10)

s.-ardı (187a/3)

s.-arsın (125b/7)

s.-asın (195a/15), (195a/17)

s.-ub (74a/17)

[= 7]

şarʿ: < Ar. 1. Vücutta siğil vb. şeylerin çok olması. 2. Burunda beliren çatlaklar. 3. Tarsus denen kolgan diken ve küçük kabak gibi bir ot, ada soğanının kökü.

s. (133a/14)

[= 1]

şarʿa: < Ar. Atın göğsünde bulunan iki etin üstünde bulunan göğüs yeri.

s. (29b/7)

s. + sı (29b/8)

[= 2]

şarādī: < Ar. Dilin dibinden kök ve başı ortasında olan iki damardır.

s. (27a/1), (27a/5)

[= 2]

şarar-: Sararmak.

s.-dıysa (41b/8)

[= 1]

sarāy: < Far. Hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük yapı

s. + ına (209b/2)

[= 1]

şarb: <Ar. Sert, keskin.

[= 6]

s. (115b/17), (119b/1)

[= 2]

şarf: <Ar. Harcama, masraf etme, gider.

s. + olundu (3a/17)

s. + ède (19b/17)

s. + èdersin (76a/9)

s. + ètmeyesin (148b/5)

[= 4]

şarı: Yeşil ile turuncu arasında bir renk, limon kabuğu rengi.

s. (108b/13), (108b/16), (110b/11), (110b/12), (110b/5), (110b/7), (111a/5), (114a/8), (114b/11), (119a/14), (119a/15), (119b/10), (169a/5), (169b/2)

s. + dur (213a/3)

[= 15]

şarıl: Sarılmak.

s.-dı (214b/9)

s.-maya (192a/15)

[= 2]

şarılığ: Sarılık, sarı olma.

s. + a (57a/14)

[= 1]

şarımşak: Zambakgillerden, 25-100 santimetre yüksekliğinde, yapraklarında, saplarında ve toprak altındaki soğanında kokulu yağ bulunan bir kültür bitkisi.

s. (118a/15), (122a/9), (122b/15), (123a/10), (123a/7)

s. + dan (123b/9), (126a/3)

[= 7]

şark-: Sarkmak.

s.-an (112b/13), (184b/3)

s.-ar (112a/5), (112b/5), (113a/8), (115a/3)

sark-: Sarkmak.

s.-a (91a/3)

s.-ar (112a/17)

s.-mış (206a/14)

[= 3]

şarkıd-: Sarkıtmak.

s.-a (82a/5)

[= 1]

şarkık: Aşağı doğru uzanmış veya uzanmış, sarkmış, sölpük, salpa, gevşek

s. (89a/9)

[= 1]

şarkıtmak: Bir şeyin sarkmasını sağlamak.

s. (204a/1)

[= 1]

şarkıtmak: Bir şeyin sarkmasını sağlamak.

s. + dan (215b/8)

[= 1]

şarkma: Sarkma işi.

s. + sından (198a/8)

[= 1]

sarkuğ: bk. şarkık

s. (89b/6)

s. + ola (90b/12)

s. + olması (213b/15)

[= 3]

şarkuğ: bk. şarkık

s. (184b/5), (74b/11), (89b/5)

s. + ola (111b/3)

s. + olmasından (198a/4)

s. + olur (75a/17)

[= 6]

şarkık: bk. şarkık

s. + ola (90a/7)

[= 1]

şarkık: bk. şarkık

s. (111b/4), (33b/3)

s. + ola (111b/1)

[= 3]

şarmaşmak: Bükülmek, dolanmak işi.

s. (114b/2)

[= 1]

şarmısag: bk. sarımsak

s. + ı (122b/15)

[= 1]

şaru: Sarı.

s. (106b/14), (112a/12), (214a/1),
(25a/16), (48b/1), (49b/2), (89b/6)

s. + ola (47b/1)

s. + olmasıdur (213b/14)

s. + sı (120a/1), (169a/5), (99b/1)

s. + sın (120a/3), (124b/17)

s. + sın (119a/14)

[= 15]

şarul-: Sarılmak.

s.-a (187b/15)

[= 1]

şāse: müdmerin (boyundaki iki uzun kemik)
ardından gerdana varıncaya kadar olan yer.

s. (27b/10), (28a/7)

[= 2]

şat-: Satmak.

s.-anlar (96b/14)

[= 1]

şatun: Satın, satma.

s. (7b/1), (7b/1), (81a/3)

s. + almak (37b/9)

[= 4]

şatvet: < Ar. 1. Birinin üzerine şiddetle sıçrama. 2.
Ezici kuvvet; zorluluk.

s. + lerin (204b/3)

[= 1]

şavāb: < Ar. Doğruluk, dürüstlük; doğru hareket,
doğru davranış, doğru düşünce. 2. Doğru, dürüst.

s. (200b/8), (142a/2), (191b/6)

[= 3]

şavālece: < Ar. "şavlecān" Cirit oynanan eğri sopa;
uzun çubuk, mızrak.

s. (185a/1)

s. + den (185b/10)

[= 2]

şavlecān: < Ar. Çevgân, cirit oynanılan eğri sopa.

s. (177a/10), (177a/11), (185a/1),
(185b/1), (185b/13), (185b/15), (185b/6),
(186a/10), (186a/13), (186a/4), (186a/9),
(186b/15), (186b/17), (186b/7), (187a/15),
(187a/5), (187b/5), (188a/1)

s. + a (186b/17)

s. + da (187a/1), (187a/3)

s. + ı (186a/17), (186b/13), (187b/13),
(188a/15)

s. + lar (188b/4)

s. + ları (187a/17), (187a/8)

s. + u (186a/11), (186b/16), (186b/9),
(187a/2), (187a/9), (187b/4)

[= 34]

şavlet: < Ar. Şiddetli hücum, saldırma.

s. + i (22a/9)

[= 1]

şavlet-i züllet: < Ar. Utançla saldırma.

s. + ine (207a/16)

[= 1]

şavma'a: <Ar. 1. İbâdet yeri, tekke, özel tapınak. 2. Nesârâ rahiplerinin halktan inkıtâ' ve inzivâsı için te'sis edilmiş olan hücre.

s. + sına (11a/7)

[= 1]

şavr-: Savurmak.

s.-ub (106b/7)

[= 1]

şavt: <Ar. 1. Ses, sada. 2. Bağırma, haykırma, çığlık.

s. + a (59a/5)

s. + dur (59a/5), (59a/6), (59a/7), (59a/8)

s. + ı (216a/7)

[= 6]

şavul-: Savrulmak.

s.-ursın (200a/5)

[= 1]

sa'y: <Ar. 1. Çalışma, çabalama, gayret, emek. 2. Geçinmek için iş işleme.

s. (131b/6), (202a/17)

s. + eyle (21a/11), (21a/6), (78a/2)

s. + ı (2b/6)

s. + ederler (136b/5), (21a/13)

s. + edesin (167b/14)

s. + étmezler (21a/12)

[= 10]

şayabâsî: <Ar. İki sakalın birleştiği, toplandığı yer.

s. (27a/2), (27a/9)

[= 2]

şayâkûle: <Ar. 1. cilâcılar. 2. cila âletleri.

s. (171a/16)

[= 1]

şayd: <Ar. 1. Av. 2. Avlama, avlanma.

s. (118b/10), (12b/4), (145b/15), (188b/7), (19a/3), (200b/15), (201b/14), (201b/15), (201b/16), (201b/2), (202a/1), (203b/14), (203b/16), (203b/17), (204a/1), (204a/16), (204a/3), (204a/8), (204b/13), (204b/2), (204b/4), (205a/13), (205a/16), (205a/17), (205a/2), (205a/7), (205a/9), (205a/9), (205b/1), (205b/12), (205b/13), (207a/11), (207a/12), (207a/14), (207a/17), (207b/11), (207b/14), (208b/14), (209a/9), (209b/11), (210b/6), (211a/4), (212a/6), (214b/15), (214b/5), (215b/12), (216a/1), (217b/6), (2b/10), (37b/11), (3b/3)

s. + a (202a/1), (203b/16), (204b/14), (204b/15), (205a/14), (205b/6), (211b/7), (216a/1)

s. + da (212a/12)

s. + dan (208a/14)

s. + eyledi (205a/17), (214b/5)

s. + eylediler (205a/13)

s. + ı (19a/8), (205a/3), (208a/3), (216a/13)

s. + ıdur (205a/5)

s. + ıñ (211b/5)

s. + ında (214a/14)

s. + ından (19a/11), (205b/8)

s. + ını (216a/4)

s. + olunur (205b/14)

s. + uñ (19a/6), (204b/3), (204b/7), (205b/14), (213a/5)

s. + ède (213a/8)

s. + èdecek (216a/13)

s. + èdemez (215b/12)

s. + èden (213a/5), (214a/8), (214a/9)

s. + eder (212b/9), (213b/1), (213b/10), (215b/11), (215b/11)

s. + ederler (213b/4)	[= 1]
s. + etmege (205a/10), (205a/11), (215b/11)	şaymak: Bir şeyin kaç tane olduğunu anlamak için bunları birer birer elden veya gözden geçirmek, sayısını bulmak
s. + etmegile (201b/3)	s. (197a/1), (87a/17)
s. + etmek (214a/15), (214b/8)	[= 2]
s. + etmekden (205b/8)	şayyād: <Ar. Avcı.
[= 99]	s. + larından (205a/11)
şayd ehli: <Ar. Av ehli, avcılar.	[= 1]
s. (37b/11)	sebāt: yerinde durma, kımıldamama, sözünden, karârından vazgeçmeme.
[= 1]	s. (132a/16), (138b/1)
şayd-gāh: <Ar. + Far. Avlak, av yeri.	s. + ı (134b/3)
s. + dan (210b/13), (211b/4), (211b/8)	[= 3]
s. + edüb (201a/13)	sebb: <Ar. 1. Kavga döğüş, sövmek, beddua etmek, küffretmek. 2. Sebep, yol, araç, vasıta, dostluk.
[= 4]	s. + olınurlar (170b/2)
şayf: <Ar. Yaz [mevsim].	[= 1]
s. + da (101a/3), (117b/15)	sebbābe: <Ar. Şehâdet parmağı. başparmağın yanındaki parmak.
s. + de (88a/16)	s. (12b/10)
[= 3]	[= 1]
şayfūrānī: <? Bir mızrak türü.	sebeb: <Ar. Sebep, neden.
s. + dür (169a/4)	s. (42b/15)
[= 1]	s. + den (205a/9)
şayha: <Ar. Bağıрма, nâra.	s. + i (190b/8)
s. (102b/10)	s. + iyle (191a/10), (34b/11), (5b/6), (76b/16), (89a/2)
s. + ları (85b/8)	s. + oldur (68b/10)
s. + eder (102b/11), (109b/6)	s. + olmayasın (87a/14)
s. + edüb (83a/1)	s. + olur (23a/13), (74b/12), (94a/7), (94a/8)
[= 5]	s. + etmegile (1b/13)
şaykal: <Ar. 1. Cilâcı. 2. Cila âleti. 3. Parlak, cilâlı.	[= 15]
s. + ı (171b/11), (171b/13)	
[= 2]	
şaykallu: <Ar. + T. Cilâlı, parlak.	
s. (176a/1)	

sebec: <Ar. Kuyruk kökünden ‘azrete (Boyun ile kürek arasındaki kıl) varıncaya kadar olan yer.

s. + i (28b/1)

s. + idür (28b/1)

[= 2]

sebīb: <Ar. Boynun başında ile iki kürek ile kafanın arkası arasında biten kıl.

s. (27b/10), (27b/8)

[= 2]

sebīl: <Ar. Yol, büyük cadde.

s. + inde (6a/15)

[= 1]

sebķ: <Ar. 1. İleri geçme, ilerileme, evvelce geçme, vâki olma. 2. Koşuda kazanan hayvan.

s. (35b/6)

s. + den (37b/13)

s. + ède (73b/15)

s. + èden (213b/6)

s. + èder (36a/14)

s. + ètse (73b/7)

[= 6]

sebu’iyye: <Ar. Yırtıcıya mensub, canavarlıkla ilgili.

s. (2a/16)

[= 1]

sedād: <Ar. Doğruluk, hatasızlık; doğru ve haklı şey.

s. + dur (191a/2)

s. + ı (197a/10)

s. + la (146b/14)

[= 3]

sedd: <Ar. 1. Kapama, tıkama; kapanma, tıkanma, engel olma. 2. Mania, perde. 3. Set, tümsek. 4. Baraj, bütet. 5. Rıhtım.

s. + üñ (69b/15), (72a/17), (82b/10)

[= 3]

sedd-i sedīd: <Ar. Doğruluğun kapanması, tıkanması.

s. (130b/10)

[= 1]

şedef: <Ar. Midye, istiridye vb. deniz hayvanlarının kabuğunda bulunan sedefçilikte kullanılan, pırıltılı, beyaz, sert bir madde.

s. (115a/14)

[= 1]

sefād: <Ar. "sifād" Hayvanların çiftleşmesi.

s. + ından (41a/9)

[= 1]

sefer: <Ar. 1. Yolculuk. 2. Savaşa gitme.

s. + de (133a/12), (208b/2), (95a/5)

s. + e (10a/4), (194a/10), (195a/14), (21b/7), (21b/8), (8a/1), (9b/1)

s. + lere (133a/3)

s. + lere (67a/10), (88a/4)

[= 13]

sefercelī: <Ar. Ayva renginde olan.

s. + dūr (169a/7)

[= 1]

sefer-i tavīl: <Ar. Uzun sefer.

s. (134a/13)

[= 1]

şefne: <Ar. Deve yere çöktüğü zaman, devenin yere değen kısmı.

s. (32a/17)

s. + nūñ (32a/17)

[= 2]

sefvā: <Ar. Kısa, hafif ve küçük alın.

s. (24b/17), (25a/1)

[= 2]

segir-: Seğirmek.

s.-ür (112b/1)

[= 1]

segird-: Seğırtmek, sıçrayarak bir yere doğru koşmek.

s.-e (182b/1), (183b/15), (204a/7), (35b/5), (72b/2), (73b/11), (74b/1), (80b/17)

s.-emez (23b/12)

s.-esin (177b/2), (182b/16), (183a/12), (183a/2), (79b/7)

s.-irken (209a/5), (82a/8)

s.-üb (176b/4), (77a/16)

s.-ür (35b/17), (35b/4), (67a/12), (77b/12), (84b/16), (88a/13)

s.-ürken (107a/6), (133b/17), (177a/3), (177b/10), (191a/16), (35b/9), (79b/12)

s.-ürsin (137a/6), (85a/4)

[= 33]

segirt-: Seğırtmek, sıçrayarak bir yere doğru koşmek.

s.-di (16a/13), (80a/10)

s.-digiñ (177b/3)

s.-dikde (176a/17)

s.-dükde (11a/16), (18b/13), (19b/5), (35b/15), (35b/4), (35b/5), (70b/12)

s.-dür (67b/4)

s.-me (36a/10), (85b/3)

s.-meyesin (84b/8)

s.-mez (74a/1)

s.-mezse (74a/1)

s.-se (70b/11), (79b/6), (81a/16), (81a/2)

s.-seler (156b/2)

s.-sün (67b/6), (85a/4)

[= 24]

segirdürmek: Seğırttirmek, koşturmak.

s. (59b/1)

[= 1]

segirtme: Seğıirme işi.

s. + si (136a/2), (156b/2), (186a/12), (21b/17), (70b/5), (75b/4)

s. + sin (182b/17), (81a/13)

s. + sinde (136b/14), (211b/9)

s. + sinden (156b/3)

[= 11]

segirtmeg: Seğırtmek.

s. + e (102a/16), (102b/11), (106b/5), (135a/15), (136b/17), (140b/1), (145b/2), (22a/3), (23a/4), (23b/6), (71b/16), (73a/2), (74a/15), (79b/17), (79b/5), (79b/6), (80a/17), (80b/15)

s. + i (137a/10), (137a/6), (199a/11), (4b/5), (80a/13), (80b/16), (81a/14), (85b/3)

s. + ile (107b/7), (12a/3)

s. + üñ (35b/1)

[= 29]

segirtmek: Sıçrayarak yakın bir yere doğru koşmak.

s. (133a/2), (137a/7), (176b/1), (199a/14), (199a/14), (204a/17), (208b/15), (22b/7), (59b/1), (67b/10), (70b/6), (73a/13), (73a/16), (74a/11), (74a/13), (74a/17), (74b/16), (74b/6), (79b/5), (80a/14), (80b/1), (82a/1), (86a/13), (87b/9)

s. + de (104b/14), (111b/10), (136b/15), (182a/16), (182b/6), (182b/7), (191a/14), (19b/12), (22b/10), (23b/14), (24a/1), (35b/11), (35b/7), (36b/3), (70b/11), (71b/13), (80a/9), (81b/3), (81b/4), (81b/8), (82b/17)

s. + den (137a/3), (148b/15), (166b/11), (183a/2), (72b/3), (73b/17), (74a/12), (74a/8), (74b/12), (79b/8), (80b/3), (80b/5)

s. + dūr (204a/6)
[= 58]

sehā: < Ar. Cömertlik, el açıklığı.
s. (4a/4)
[= 1]

seharā: < Ar. Kırmızıya çalan göz.
s. (26a/2), (26a/4)
[= 2]

seher: < Ar. Tan yeri ağarmadan biraz önceki vakit.
s. (122a/2), (123b/2), (212b/3), (69b/6), (69b/8), (70a/12), (75b/16), (75b/17), (96a/4)
[= 9]

seherle-: < Ar. + T. 1. Sabahlamak, gece boyunca uyumamak. 2. Büyülemek.
s.-medüm (212b/4)
s.-r (88a/13)
[= 2]

sehm: < Ar. 1. Ok. 2. Yay. 3. Kısım, hisse, pay.
s. (197b/8)
s. + de (197b/9)
s. + e (197b/9)
s. + üñ (194a/7)
[= 4]

sehm-i ‘arabī: < Ar. 1. Bir ok türü. 2. Bir uzunluk birimi.
s. + nūñ (74a/4)
[= 1]

sehrī: < Ar. İki sakalın üstü ile altı arasında kalan yer.
s. (27a/10), (27a/2)
s. + nde (27a/11)
[= 3]

sehv: < Ar. 1. Yanlış. 2. Yanılma. s. + edesin (137b/1)
[= 1]

seki: < Ar. 1. İki ökçe siniri ile iki diz kapağının altı. 2. Atın ayağındaki bileğe kadar olan beyazlık.
s. (34a/4)
[= 1]

sekil : At, eşek ve sığırların ayaklarında bileğe veya dize kadar çıkan beyazlık,seki.
s. (56b/10)
s. + i (15a/16)
[= 2]

sekillü: Sekillik, atın sekili olması.
s. + ın (56b/8)
[= 1]

sekinet: < Ar. 1. Karar; rahat, sakinlik, dinlenme. 2. Gönül rahatlığı. 3. İsrail oğullarına ihsan olunan bir mucize. [tabutla gezdirilir, kendilerine güven, düşmanlarına korku verirmiş].
s. (216a/5)
[= 1]

sekiz: Sekiz sayısı.
s. (116a/3), (120b/11), (121b/3), (122b/10), (17b/11), (17b/8), (17b/8), (17b/9), (190a/16), (193b/11), (42a/8), (42a/9), (42b/12), (42b/3), (42b/9), (89a/3), (95a/4), (122b/9)
s. + dūr (89b/4), (90a/1)
s. + inci (41b/13)
[= 21]

seksen: Seksen sayısı.
s. (135b/17), (41a/8), (42a/6)
[= 3]

sél: Sürekli yağın yağmurdan veya eriyen kardan oluşan, geçtiği yerlere zarar veren taşkın su, su taşkını.

s. + olur (114b/14)

[= 1]

selḫ: <Ar. Çatlak, yarık, gedik, çatlamak, yarılmak; tiroit bezinin büyümesi.

s. (100b/15)

[= 1]

selām: <Ar. Bir kimseyle karşılaşıldığında, birinin yanına gidildiğinde veya yanından uzaklaşıldığında kendisine söz ve işaretle bir nezaket gösterisi yapma, esenleme, merhaba.

s. (201b/4), (3b/16), (85b/1)

[= 3]

selāmet: <Ar. Esen olma durumu, esenlik.

s. + de (131b/13)

s. + e (108a/9)

s. + ine (34b/9)

[= 3]

selāse: <Ar. 1. Üç. 2. Salı.

s. (72a/12)

[= 1]

selāṭīn: <Ar. Sultanlar.

s. (205a/9), (207a/12), (20a/14), (211a/7), (82b/3), (84a/12)

s. + e (201b/17), (205a/2), (57a/1)

s. + üñ (202a/14)

[= 10]

selb: <Ar. 1. Kapma zorla alma. 2. Kaldırma, giderme. 3. Menfîleştirme, olumsuzlaştırma. 4. İnkâr etme.

s. + ède (186b/1)

[= 1]

selef: <Ar. 1. Bir yerde, bir işte, bir vazifede başka birinden önce bulunmuş olan kimse, ["halef" in zıddı]. 2. Eski adam.

s. + i (86a/4)

[= 1]

selīm: <Ar. 1. "Selâmî" Ayak ve el parmaklarının kemikleri; ayak ve el ayasındaki damarlar. 2. Sağlam, doğru.

s. (115b/7), (30b/11), (39a/13)

s. + olan (88a/12)

[= 4]

sell-i seyḫ: <Ar. Kılıcı çekip çıkarma.

s. + èdesin (176b/7)

[= 1]

semḫ: <Ar. 1. İşitme, işitiş. 2. Dinleme, kulak verme. 3. Kulak.

s. + i (89b/7)

s. + üñ (25a/5)

[= 2]

semāme : <Ar. 1. Kırlangıç 2. Atın gerdanında bulunan tüyden bir daire, yuvarlaklık.

s. (93b/12)

[= 1]

semeg : <Ar. "Semek" Balık.

s. + üñ (57a/2)

[= 1]

semend: <Far. 1. Kula at. 2. Çevik ve güzel at.

s. (57a/16)

s. + üñ (54b/4)

[= 2]

semendiyyet: <Far. Kula at rengi.

s. (62b/1)

[= 1]

semerāt-ı mışl: <Ar. Benzer meyveler, yemişler.

s. + i (2b/14)

[= 1]

semere: <Ar. 1. Meyve, yemiş. 2. Fayda, verim. 3. Netice.

s. + nün (10a/14)
[= 1]

sem̃in: <Ar. Semiz, şişman, besli, yağlı.
s. (18a/8), (31b/9), (73b/4)
[= 3]

semird-: Semirtmek; besili yağlı bir duruma getirmek.
s.-e (67b/16)
s.-eler (96b/15)
s.-ür (96a/17), (96b/17), (97a/14), (97a/2)
[= 6]

semiz: Yağlı, besili, şişman; etine dolgun.
s. (127b/1), (18a/16), (21a/3), (95a/5)
[= 4]

semūme: <Ar. 1. Burun yakınlarında bulunan kemikten daha yumuşak olan göz yaşlarının kaynağı olan yer. 2. Delikleri daracık burun. 3. Samyeli, vücuda işleyen sıcaklık.
s. (26a/13), (26a/14)
[= 2]

semüz: Besili, semiz, şişman. bk. semiz.
s. (20b/13), (73a/14), (88a/15), (95a/14)
s. + olacak (68b/16)
s. + olur (114a/9)
[= 6]

sen: Teklik ikinci kişiyi gösteren söz.
s. (103b/12), (105a/11), (10b/11), (11a/9), (131b/16), (134a/4), (135a/2), (135b/15), (136a/11), (136a/14), (136a/16), (136a/17), (136b/10), (136b/9), (137b/2), (13b/12), (13b/13), (13b/16), (13b/17), (143a/1), (144a/7), (146a/13), (148b/1), (148b/14), (148b/16), (149a/1), (149a/7), (149a/9), (14a/11), (14a/4), (150a/3), (150a/3), (150a/6), (151a/17), (151b/4), (153a/4), (154b/11), (154b/14), (154b/17), (154b/8), (155a/10), (155a/2), (155a/7),

(156b/11), (156b/13), (156b/2), (156b/2), (156b/5), (166b/14), (166b/15), (166b/16), (166b/8), (166b/9), (167a/11), (167a/3), (170a/7), (177a/17), (177a/2), (179b/15), (180a/2), (182b/14), (182b/3), (184a/1), (184a/1), (184a/11), (184a/12), (196a/2), (196a/3), (200a/7), (200b/4), (207a/5), (210a/12), (21a/14), (21a/2), (21b/10), (21b/11), (21b/11), (21b/5), (21b/9), (34b/13), (35a/7), (35b/9), (36a/13), (36a/6), (36a/7), (36a/9), (37b/4), (76a/7), (76a/8), (76b/6), (77a/10), (77a/11), (77a/8), (77a/9), (78a/17), (78a/4), (78a/4), (79a/1), (79a/12), (79a/7), (79b/13), (79b/14), (79b/3), (79b/7), (80a/16), (80a/17), (80a/7), (80a/8), (80a/8), (80b/1), (80b/2), (80b/7), (81a/11), (81a/12), (81a/12), (81a/2), (81a/3), (81a/7), (81b/12), (81b/13), (82a/5), (82b/10), (83a/13), (84a/8), (85a/10), (85a/13), (85b/4), (86a/12), (86a/16), (86b/11), (86b/15), (87a/12), (87a/16), (87a/5), (87b/1), (88a/16), (94b/6), (95b/10), (95b/4), (9a/13)

s. + de (137b/4)

s. + den (134b/17), (147b/1), (148a/4), (148b/17), (151b/1), (154b/9), (200a/12), (200a/4), (206a/11), (207a/9), (207a/9), (209a/7), (21b/3), (3b/10), (85b/14)

s. + i (131a/10), (135b/4), (137b/9), (13b/14), (140b/12), (140b/12), (140b/8), (148b/2), (149a/10), (151b/5), (152b/5), (153a/16), (154b/14), (155a/1), (155a/1), (155a/10), (166b/16), (167b/2), (167b/4), (178b/8), (179b/17), (196b/2), (200a/9), (21a/3), (58b/13), (58b/15), (58b/17), (85a/17)

s. + iñ (137b/11)

s. + ün (10a/7), (131b/14), (133a/10), (133a/16), (134a/17), (134b/5), (135b/15), (136b/2), (136b/3), (13b/10), (13b/13), (140b/12), (140b/14), (140b/5), (143a/2), (143a/5), (143a/6), (145b/10), (146b/9),

(147a/16), (147b/1), (147b/10), (147b/14),
(147b/16), (147b/17), (148a/1), (148a/14),
(148a/16), (148a/16), (149a/11), (149a/3),
(149a/8), (149a/8), (151b/2), (151b/3),
(154b/16), (154b/17), (154b/9), (155a/11),
(155a/15), (155a/16), (155a/7), (155a/9),
(155b/11), (156b/6), (166b/1), (167a/10),
(167a/11), (167a/12), (167a/14), (167a/2),
(167a/5), (167a/6), (167a/8), (179a/3),
(179b/16), (180a/14), (180a/4), (182b/5),
(184a/8), (194b/4), (199a/12), (200a/10),
(200a/11), (200b/2), (210a/13), (215b/3),
(21a/11), (21a/14), (21a/3), (21a/3),
(21a/7), (21a/8), (21b/6), (35a/8), (36a/7),
(36a/8), (36a/9), (3b/5), (3b/7), (3b/7),
(4a/10), (58b/14), (58b/15), (58b/17),
(74b/13), (74b/14), (74b/5), (74b/6),
(74b/9), (76a/6), (76a/6), (76b/6), (77a/1),
(77a/10), (77a/16), (77a/7), (78a/11),
(78a/16), (80a/16), (80a/5), (82b/12),
(86a/13), (87b/3), (88b/14)

s. + üçün (11b/12), (182b/15), (77a/5)

s. + üçle (147b/16), (179b/9), (21a/8)

[= 296]

senābik: < Ar. At, katır gibi tek tırnaklı hayvanların tırnakları, toynaklar.

s. (31a/14)

s. + i (31a/3)

[= 2]

senāsin: < Ar. Göğüs tarafındaki kaburga kemikleridir.

s. (28b/12), (29a/3)

[= 2]

senāyā: ön dişler, önlerdeki dört diş [ler].

s. + dan (26b/16)

s. + sı (26b/13), (42a/15)

[= 3]

sendānī : < ? 1. Bir mızrak çeşidi. 2. “sendān” Örs denilen bir demirci aleti.

s. + dur (169a/2)

[= 1]

sene: Yıl.

s. (11a/1), (11a/3), (42b/3), (42b/6)

s. + de (211a/3)

s. + ye (42b/9)

[= 6]

senī: < Ar. Otuz altı ayını aşmış, ön dişleri olgunlaşmış at.

s. (42a/15)

[= 1]

seniyye: < Ar. Öndeki dört diş.

s. (26b/15), (39b/1)

[= 2]

serāyā: < Ar. Geçip gitmek.

s. (59a/16)

[= 1]

ser-be-ser: < Far. Başbaşa; baştan başa, büsbütün.

s. (3b/10)

[= 1]

serçe: Serçegillerden, insanlara yakın yerlerde yaşayan, kışın göçmeyen, koyu boz renkli, ötücü küçük bir kuş (*Passer domesticus*).

s. + leri (214b/8)

s. + ye (213a/8)

[= 2]

serendī: < Ar. Katı, şiddetli, şedid.

s. + den (171a/17)

[= 1]

seretān: < Ar. 1. Kanser. 2. İyileşmez bir tür çıban.

s. (100b/13), (101b/17), (105b/16),
(105b/17)

[= 4]

serī: < Ar. Çabuk, hızlı.

s. (138a/16)

s. + ola (187a/7)

[= 2]

serī'ū'l-inkisār: < Ar. Hızlıca kopabilen, kolay kesilen.

s. + ola (196a/7)

[= 1]

serī'ū'r-rāḥat : < Ar. Rahat ve hızlı.

s. + olur (23b/13)

[= 1]

serīyye: < Ar. Çıkma, gitme.

s. (59a/16)

[= 1]

serīka: < Ar. 1. Çalınmış, çalınmış şey. 2. "Serik"

Zayıf, zayıflamak.

s. + edersin (137b/11)

s. + edüb (155b/7)

s. + etmege (151a/10)

s. + etmegile (148b/16)

[= 4]

sermeden: < Ar. "sermed" Ebedi olarak.

s.(10b/17)

[= 1]

serp-: Serpmek.

s.-esin (116b/16)

[= 1]

se-şenbih : < Far. Salı.

s. (70b/7)

[= 1]

seṭ'ā: < Ar. Uzun ve dikkat çekici görüntüsü olan boyun.

s. (27b/3), (27b/7)

[= 2]

setr: < Ar. Örtme, kapama, gizleme.

s. + olunur (24a/13)

s. + olunmaz (24a/17), (24b/3)

s. + eder (24a/7), (24a/9), (6b/15), (6b/7)

s. + edersin (148b/16)

[= 8]

sev-: Sevmek.

s.-e (8a/7)

s.-eler (8a/7)

s.-erdi (12a/3)

s.-ersen (87b/1)

[= 4]

şevāb: < Ar. Ödül, mükafat, ecir, karşılık.

s. (5a/8)

s. + da (7b/14)

s. + ında (9a/4)

[= 3]

sevād : < Ar. 1. Karalık, siyahlık, karartı. 2. Yazı, karalama.

s. (215a/9), (50a/1), (54b/3), (56a/3), (56a/7), (56a/8), (62b/1), (89a/8)

s. + a (171b/11), (215a/10), (215a/8), (26a/7), (54b/3), (57a/17), (61a/1)

s. + dur (25b/16), (55a/1), (55a/2)

s. + ı (174a/15), (206a/10), (214a/3), (44a/1)

s. + olursa (140b/11)

[= 23]

sevādic: < Ar. Sâde, basit şeyler.

s. + dür (175a/16)

[= 1]

sevgülü: Sevgili.

s. (12a/8)

s. + dür (144a/12), (189a/16)

[= 3]

sevîk: <Ar. Kavut, kavrulmuş un.
s. + i (118a/12)
[= 1]

sevin-: Sevinmek.
s.-ürler (7a/11)
[= 1]

şevr: <Ar. öküz, boğa.
s. + üñ (66a/1)
[= 1]

sevved: <Ar. Otuz iki aylık ata verilen isim.
s. (42a/11)
[= 1]

seyāhat : <Ar. Yolculuk, gezi.
s. + eden (15a/7)
[= 1]

seyef: <Ar. At kuyruğunun kılı.
s. (33a/13), (33a/15)
[= 2]

seyelān : <Ar. 1. Akma, akıntı, sıvılaşma. 2. Göz yaşının dinmemesi şeklinde görülen bir göz hastalığı.
s. (171b/5)
s. + ı (172b/12), (39a/2)
s. + ıdur (102a/10)
s. + ıñ (171b/6)
s. + uñ (171b/6)
s. + ederse (116a/5)
[= 7]

seyf: <Ar. Kılıç.
s. (170a/10), (170a/10), (170a/16),
(170a/4), (170a/6), (170a/8), (170b/3),
(170b/3), (170b/9), (171a/10), (179b/14),

(180a/17), (185b/3), (5a/3), (80a/6),
(82a/3)
s. + den (170a/15), (170b/1), (170b/2),
(170b/3)
s. + inden (205a/6)
s. + üñ (170b/4), (172b/11)
[= 23]

seyf-i 'atîk: Ar. Eski kılıç.
s. + ıñ (171b/5)
[= 1]

seylān: <Ar. Akma, akıntı, sıvılaşma. bk. seyelān.
s. + a (171b/3)
s. + ı (171b/4), (172b/12), (172b/13),
(173b/5)
[= 5]

seyr: <Ar. Seyir, seyretme, temaşa etmek.
s. (104a/1), (108a/2), (135b/1), (202a/2)
s. + de (27b/6), (69b/7)
s. + den (122a/3), (79b/10)
s. + e (135a/15)
s. + i (69b/7), (73a/11)
s. + inde (67b/9)
s. + üñ (199a/12)
s. + edesin (135b/2), (199a/11)
s. + ediciden (204a/8)
s. + etdiğiñde (135b/1)
s. + etmegi (132a/17)
s. + etmesi (204b/7)
[= 19]

seyr ü sülük: <Ar. Tarikatte takip olunan usûl, tarikata giren kimsenin (sâlih) gerçek varlığa ulaşması için yaptığı manevî yolculuk [Dört mertebesi vardır 1. Seyr-illallah (Tanrı yolculuğu). 2. Seyr-fillâh (Tanrı yolunda yolculuk). 3. Seyr-

maallah (Tanrı ile yolculuk). 4. Seyr-anillâh (Tanrı'ya yönelen yolculuk)].

s. + a (202a/2)

[= 1]

seyr-i ednâ: < Ar. Çok yavaş yürüyüş.

s. (69b/8)

[= 1]

seyyi'ât: < Ar. 1. Fenalıklar, kötülükler. 2. Suçlar, günahlar. 3. Kötülüğe karşılık çekilen sıkıntılar.

s. + uñ (10a/8)

[= 1]

sezâb: < Far. Su teresi.

s. (127a/9)

[= 1]

şıbyân: < Ar. Çocuklar.

s. (121a/7)

[= 1]

şıçramağ: Sıçramak işi.

s. + a (182a/15)

[= 1]

şıçra-: Sıçramak.

s.-dı (214b/13), (214b/4), (215a/1)

s.-dıkda (132b/8), (134a/6), (176a/17), (176b/4), (181a/4)

s.-dukda (72b/13)

s.-mayacak (79b/15)

s.-r (175b/10), (181a/1), (181a/3), (215b/9), (217a/14), (41a/1), (77b/12), (82b/14)

s.-rdı (180b/11)

s.-rsa (135a/2)

s.-rsın (182a/15)

s.-sa (133b/11), (42a/5)

s.-yacak (69b/15), (72b/7)

s.-yasın (167b/5)

s.-yub (132a/6), (210a/9), (214b/1), (77a/16)

[= 30]

şıçrad-: Sıçratmak.

s.-a (155a/2), (72a/5)

s.-acak (74b/17)

s.-asın (82b/9)

[= 4]

şıçrama: Sıçramak işi.

s. + nıñ (180b/5)

s. + sı (134a/8)

s. + sın (81a/13)

[= 3]

şıçramağ: Sıçramak işi.

s. + a (181a/3)

s. + ı (180b/15), (180b/2), (181a/11), (181a/7), (4b/5)

[= 6]

şıçramak: Sıçramak işi.

s. (132a/7), (132a/8), (176b/1), (181a/10), (181a/13), (181a/8), (35b/8), (70b/5), (71a/15), (73a/17), (78a/9), (82b/15), (84b/16), (97a/16)

s. + da (177a/6), (182a/16), (182b/6), (23b/14), (72a/5), (80a/10)

s. + dan (104b/13), (180b/12), (42b/10), (96a/12)

s. + dandur (181b/14)

s. + la (148b/4)

[= 26]

şıçrat-: Sıçratmak.

s.-sa (131a/17)

[= 1]

şıddık-ı ekber: < Ar. En büyük sadakat sahibi.

s. (4a/1)
[= 1]

şıdk: < Ar. Doğruluk, gerçeklik.
s. + ıla (167a/5), (16a/8), (4a/1)
[= 3]

şifât: < Ar. 1. Hal, keyfiyet, sûret, şekil, varlık. 2. Nişan, alamet. 3. Yüz, kılık.
s. (116a/12), (168b/5), (186b/2), (23a/17), (59b/13)
s. + dan (67a/7)
s. + ı (117a/5), (127a/14), (127b/2), (169a/4), (172b/11), (187a/5), (194b/5), (39b/10), (65b/1)
s. + ıdur (116b/4), (187a/8)
s. + ın (169a/10), (170a/6), (194a/3)
s. + ında (194b/8)
s. + ından (23b/7)
s. + indandur (87b/12)
s. + ını (89a/5)
[= 24]

şifât: < Ar. Sıfatlar, vasıflar.
s. (212b/12), (23b/9), (24a/4), (24a/6)
s. + dan (24a/4), (35a/11)
s. + ı (171b/13), (24a/7), (35b/6)
s. + ında (197b/12)
s. + ından (23a/16)
s. + ını (35b/10)
s. + uñ (19b/10), (24a/5), (24b/3), (34b/3)
[= 16]

şifât-ı behîmiyye: < Ar. Dört ayaklı hayvanların vasıfları.
s. (201a/16)
[= 1]

şifât-ı devâ'-yı hunân-ı raṭb: < Ar. Islak hunan ilacının özelliği.
s. (116a/4)
[= 1]

şifât-ı hayvâniyye: < Ar. Hayvanların özellikleri.
s. (2a/16), (205a/5)
[= 2]

şifât-ı mezkûre: < Ar. Zikredilen sıfatlar.
s. (54b/7)
[= 1]

şifât-ı muhtaşıra: < Ar. Kısaltılmış sıfatlar, özet haline getirilmiş özellikler.
s. (23a/16)
[= 1]

şifât-ı uḫrâ: < Ar. Diğer sıfatlar.
s. (115b/14)
[= 1]

şığ-: Sığmak.
s.-mayacak (169b/5)
[= 1]

şığamak: < Ar. "sığamak" 1. Sıvamak. 2. Bulaştırmak.
s. + dan (216a/16)
[= 1]

şığın-: Sığınmak.
s.-acak (14a/14), (14b/5), (208a/2), (208a/8)
s.-dılar (207a/2)
[= 5]

şığınmak: Tehlikelerden kaçarak güvenilir bir yere çekilmek.
s. (207a/1)
[= 1]

şığır: Geviş getirenlerden, boynuzlu büyükbaş evcil hayvanların genel adı.

s. (10a/14), (117a/15), (118a/9), (119a/13), (119b/2), (123a/6), (175b/14), (179b/17), (179b/9), (183b/1), (27a/16), (89b/5), (98b/9)

[= 13]

şığırdili: Şığırdiligillerden, 30-60 santimetre yüksekliğinde, tüylü, çok yıllık ve otsu bir bitki, öküzdili (*Anchusa officinalis*).

s. (118a/8)

[= 1]

şığırdili diken: Şığırdili bitkisinin diken.

s. + nden (118a/8)

[= 1]

şığır tersi: < T + Ar. Şığır pisliği.

s. + ni (119b/2)

[= 1]

şığır yağı: Şığır yağı.

s. (123a/6)

s. + ndan (117a/15), (118a/9)

s. + nı (119a/13)

[= 4]

şığhat: < Ar. Sağlık, esenlik.

s. (38a/6)

s. + de (107b/2)

s. + den (115b/7)

s. + i (109a/4), (115b/9), (132b/9), (214a/7), (34b/4)

s. + idür (204a/5)

s. + ine (34b/8)

s. + ini (216b/6)

[= 11]

şıık-: Sıkımak.

s. (132a/12)

s.-alar (118b/4), (121a/3)

s.-ar (76a/17), (98a/13)

s.-arsın (104a/2)

s.-mayınca (132a/14)

s.-ub (116a/6)

[= 8]

şıık: Benzerleri veya parçaları arasında çok az aralık bulunan, seyrek karşıtı.

s. (112a/16)

s. + ola (17b/6)

[= 2]

şıık-: Sıkımak.

s.-ar (199a/7)

[= 1]

şııkındı: Sıkılarak çıkarılan meyva suyu, usare. bk. şıkındı.

s. + sı (125a/13)

s. + sını (125b/13)

[= 2]

şııkındı: Sıkılarak çıkarılan meyva suyu, usare. bk. şıkındı.

s. + sı (119a/16)

[= 1]

şııkma: Sıkma işi.

s. + sındur (86a/6)

[= 1]

şııkıl-: Sıkılmak.

s.-maya (188a/6)

s.-ub (76a/3)

s.-ur (113b/14), (213b/8)

[= 4]

şııkınma: Sıkınma işi.

s. + sındandur (102b/7)

[= 1]

şıkma: Sıkmak işi.
s. + sından (104b/2)
[= 1]

şıkl: < Ar. Ağırılık, yük, kilo; külfet.
s. + da (76a/15)
[= 1]

şıklet: < Ar. 1. Ağırılık, yük. 2. Sıkıntı.
s. + i (133a/4)
s. + inden (112a/1)
s. + le (9b/6)
s. + olmaz (79b/6)
[= 4]

şıkletsiz: < Ar. + T. Hafif, ağır olmayan.
s. (79a/12)
[= 1]

şımāḥ: < Ar. Kulak deliği.
s. (25a/4), (25a/5)
[= 2]

şın-: 1. Kırılmak, parçalanmak, bozulmak. 2. Yenilmek, bozguna uğramak.
s.-miş (90b/15)
s.-sa (114a/16)
[= 2]

şınıf: < Ar. Sınıf.
s. (122b/6), (170b/1), (181a/12), (213a/15), (213b/3)
s. + da (77b/17)
s. + dan (171a/7), (88a/3)
s. + dur (122a/6), (122b/2), (176a/9)
[= 11]

şınık: 1. Kırık, çıkık. 2. Yenilmiş, bozguna uğramış.

s. + olması (169b/13)
[= 1]

şınıl-: Sınılmak, mağlup edilmek.
s.-maz (99a/3)
[= 1]

şınılma: Sınılma işi.
s. + sı (22a/9)
[= 1]

şınmak: Kırılmak, parçalanmak, bozulmak.
s. + dan (134a/8)
[= 1]

şırāteyn: < T. + Ar. İki sıra.
s. (32a/12)
[= 1]

şırca: Sırça, cam.
s. (115a/14)
[= 1]

sırca: bk. Sırça.
s. + dan (184a/4), (184a/5), (184a/9), (37a/12)
[= 4]

sırça: Cam.
s. + ya (184a/9)
[= 1]

sırçalı: Camlı.
s. (126b/4)
[= 1]

sırık: Değnekten uzun ve kalınca ağaç.
s. (188b/8)
[= 1]

sırık: Değnekten uzun ve kalınca ağaç.
s. (80a/11), (80a/5)
s. + dan (178b/6)

[= 3]
sırr: <Ar. Varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen, gizli kalan, gizli tutulan şey.

s. + ı (88b/11)

s. + ını (202b/7)

[= 2]

sıva-: Sıvamak. bk. şıva-

s.-yasın (122b/12)

[= 1]

şıva-: 1. Sıvamak. 2. Okşamak.

s.-yasın (124b/5), (126a/14)

[= 2]

şıy-: Sıymak, sıyırmak.

s.-dılar (18b/8)

s.-ub (5b/5)

[= 2]

şıyām: <Ar. Oruç.

s. + dur (10b/16)

[= 1]

şıyānet: <Ar. Koruma, korunma.

s. + lerine (14b/17)

s. + étmegile (13a/3)

[= 2]

şıyānet-i ecmel: <Ar. En güzel koruma.

s. (14b/17)

[= 1]

şıyırılmaç: Sıyırma işine konu olmak.

s. + dan (107b/12)

[= 1]

sibā: <Ar. Yırtıcı hayvan, aslan.

s. (204b/14), (204b/4)

s. + uñ (114b/16), (205b/8)

[= 4]

sicāl: <Ar. Tartışma, yarış, münavebe (nöbetleşme; nöbetleşe). Arab atasözlerinde "Harp sicaldır." denir. Yani: Bazen galibiyet ve bazen mağlubiyet ile devam eder.

s. (15b/14)

[= 1]

sicim : Keten, kenevir vb. bitkilerin liflerinden yapılan ince ip, kınnap.

s. + ola (15a/11)

[= 1]

sıfl : <Ar. Dip, alt, aşağı, alçak.

s. + i (106a/8)

s. + inden (27a/8)

[= 2]

sıflı : <Ar. "Sefe" 1. Aşağıda bulunan, her şeyin aşağısı. 2. Alçak, bayağı.

s. (193b/8), (58a/8)

[= 2]

şıgār: <Ar. Küçükler, küçüklük, hakirlik, düşüklük.

s. + a (113b/9)

[= 1]

şıgırlen-: Koşmak, segirtmek.

s.-di (12a/12)

[= 1]

şıhr : <Ar. Sihir, büyü.

s. (57a/12)

[= 1]

şıka: <Ar. 1. Güven, emniyet. 2. İnanılır, güvenilir kimse.

s. (34a/17)

[= 1]

şıkat: <Ar. İnanılır kimseler.

s. + den (189a/8), (189b/3)

[= 2]

sil- : Silmek.

s.-e (69a/16), (69a/8), (70a/17), (70a/2),
(70a/5), (70b/15), (71b/8)

s.-erdi (211a/12)

s.-esin (121a/16), (216b/3), (93b/15),
(96a/1)

s.-üb (170a/2)

[= 13].

silāh: <Ar. Silah, savunmak veya saldırmak
amacıyla kullanılan araç.

s. (107b/17), (160a/2), (176a/5),
(177a/15), (179b/5), (179b/7), (179b/8),
(180b/15), (19a/14), (20b/7), (22a/12),
(22a/17), (76b/9)

s. + a (19b/17), (20b/14)

s. + dan (170a/7), (170b/3), (6a/2), (82a/7)

s. + dur (170a/11)

s. + ı (167a/15), (170b/2), (181a/9),
(20b/8)

s. + ıla (6a/2)

s. + ıñ (170b/3)

s. + ından (146a/12), (200b/6)

s. + ını (22b/14)

s. + ları (11a/10)

s. + uñ (178a/11)

[= 31]

silāhsız: <Ar. + T. Silahlı olmayan.

s. (180b/16)

[= 1]

silin-: Silinmek.

s.-miş (90a/2), (90b/10)

[= 2]

silk-: Silmek.

s.-e (68a/16)

s.-meye (133a/9)

s.-üp (192b/6)

[= 3]

silkin-: Silkinmek.

s.-miş (69a/11)

[= 1]

sill: <Ar. Verem.

s. + üñ (114a/10)

[= 1]

silmek: Silmek.

s. (211a/9)

[= 1]

sinān : <Ar. Mızrak, süngü.

s. + uñ (151b/3)

[= 1]

ṣīne-bend: <Far. Göğüs bağı, sutyen.

s. (107b/12), (182a/12), (184a/14),
(184a/15), (22b/12)

[= 5]

sinək: Çift kanatlılardan, birtakım uçucu böceklerin
genel adı.

s. (68a/5)

s. + lerden (94a/10)

[= 2]

siñir: Duyu ve hareket uyarılarını beyinden
organlara, organlardan beyne ileten beyazımsı
teller ve bu tellerin oluşturduğu demet. bk. sinür.

s. (104a/15), (105a/4), (106a/4),
(126b/10), (38b/8), (90a/10), (90a/5),
(99a/16)

s. + den (105a/10), (105a/17), (195b/11),
(30a/3)

s. + dür (103b/16), (105a/10), (108a/6),
(30a/1), (30a/12), (30a/14), (33b/15)

s. + e (102a/5), (105a/1), (106a/2)

s. + i (105a/1), (24a/8), (74b/3), (90a/12),
(91a/3)
s. + ler (124b/9)
s. + leri (24b/5), (90a/5), (90b/10)
s. + lerün (24a/1), (38b/12), (39a/2)
s. + ün (104b/17), (105a/12), (30a/6),
(39a/2)
[= 38]

siñirlü : İçinde sinir bulunan.

s. (71a/11)

[= 1]

sinür: Duyu ve hareket uyarılarını beyinden organlara, organlardan beyne ileten beyazımsı teller ve bu tellerin oluşturduğu demet, sinir. bk. siñir.

s. (217b/2)

[= 1]

sirāyet: < Ar. Geçme, bulaşma, yayılma, dağılma.

s. + eder (109b/2), (109b/3), (113b/12)

[= 3]

sīretlū: < Ar. + T. Siretli, ahlaklı.

s. (201b/12)

[= 1]

sīrvāk : < ? İlaç yapımında kullanılan bir tür macun.

s. (118b/13)

[= 1]

sīsā: < Ar. Omurga kemiklerinin dizildiği yer.

s. + sı (28b/6)

s. + sıdur (28b/5)

s. + sınıuñ (28b/6)

[= 3]

sirke: 1. Salatalara, yemeklere ekşilik vermek için kullanılan ekşimiş üzüm, elma, limon vb. suyu. 2.

Birtakım kimyasal yöntemlerle hazırlanmış birleşiklerin ortak adı.

s. (115b/17), (119b/1), (123a/11),
(124a/10), (127a/11)

s. + den (119b/13)

s. + sin (125b/2)

s. + sini (126a/4)

s. + yi (118a/14), (125b/6)

[= 10]

sitr : < Ar. 1. Perde. 2. Örtü.

s. + ini (69b/3)

[= 1]

sivri: Ucu keskin ve batıcı olan.

s. (37b/15), (89a/12)

[= 2]

siyāb: < Ar. "sîb" Elma, elmalar.

s. (175b/7)

s. + da (138b/7)

s. + ı (135a/10)

s. + uñ (145b/9)

s. + uñ (145b/8)

s. + uñı (134b/13), (134b/14), (148a/15),
(77a/1), (146a/15)

[= 10]

siyāb-ı tabri: < Ar. Tabri ağacının elmaları.

s. + ye (172b/2)

[= 1]

siyāh: < Far. Kara, beyaz karşıtı.

s. (206a/15), (217b/1), (217b/3), (28b/14),
(47b/2), (49b/2), (55b/11), (57a/4),
(58a/11), (58a/14), (58a/16), (58a/16),
(60a/1), (89a/15), (89a/8)

s. + dur (54a/2)

s. + ola (47a/1), (49a/1), (50a/2), (53b/1),
(55a/3), (57b/2)

[= 22]

siyāset : < Ar. 1. Seyislik, at idare etme, at işleriyle uğraşma. 2. Memleket idaresi.

s. (201a/16), (202a/11), (205a/6), (21b/8)

s. + i (202b/7), (2b/1)

s. + imutażammına (2b/1)

s. + üñ (202b/7)

[= 8]

siyāset-i hükmiyye: < Ar. Hükümlerin idaresi.

s. (203a/15)

s. + yi (203a/12)

[= 2]

siyyid: < ? Kurt, canavar.

s. (16a/17)

[= 1]

siz: Çokluk ikinci kişi zamiri.

s. (15a/2), (6a/3), (6b/5), (7a/8), (7b/8), (9a/6)

s. + den (12b/3), (8a/6), (8b/13), (8b/15)

s. + dendür (9a/4)

s. + e (12b/4), (209b/9), (211b/2), (6a/10), (6b/7), (9a/16), (9a/16), (9b/1)

s. + i (14b/15), (6b/15), (6b/4)ya'ni, (6b/5), (6b/8)

s. + üñ (12b/2), (14b/14), (189b/7), (209a/3), (210a/10), (6a/3), (6b/17), (8b/12), (8b/14), (8b/14), (8b/17), (9a/3), (9b/7), (9b/8)

s. + üñle (9a/4)

[= 39]

şoğan: Zambakgillerden, yemeklere tat vermek için yumrusu ve yeşil yaprakları kullanılan güzel kokulu bitki (*Allium cepa*).

s. (122a/9)

[= 1]

şoḥbet: < Ar. Dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme, söyleşi, yârenlik, hasbihâl, arkadaşlık.

s. + i (202a/13)

s. + inden (20a/8), (4b/6)

s. + lerine (217a/1)

[= 4]

şok-: Sokmak.

s.-arsa (123a/5)

s.-asın (133b/3), (184b/3), (216b/8)

[= 4]

şol: Vücutta kalbin bulunduğu tarafta olan, sağ karşıtı.

s. (111b/1), (112a/4), (112a/7), (126b/13), (132a/4), (132a/5), (132a/5), (132a/6), (134b/7), (134b/7), (134b/8), (134b/9), (135b/16), (136a/12), (136b/11), (136b/12), (136b/2), (140b/14), (140b/5), (140b/6), (141a/4), (143a/1), (143a/3), (143a/5), (143a/5), (143a/6), (143a/7), (143a/7), (144a/1), (144a/10), (144a/2), (144a/3), (144a/6), (144a/8), (145a/3), (146a/2), (146a/2), (146b/1), (146b/11), (146b/13), (146b/16), (146b/17), (146b/3), (146b/4), (146b/8), (146b/8), (147a/2), (147a/3), (147a/5), (147a/6), (147a/8), (148b/12), (149a/10), (149a/11), (149a/4), (149a/9), (150a/3), (150a/3), (150a/3), (150a/6), (151a/16), (151a/17), (151a/17), (152b/2), (153a/14), (153a/2), (153a/3), (153a/8), (153b/10), (153b/11), (153b/11), (153b/13), (153b/13), (153b/2), (154b/10), (154b/13), (154b/9), (155a/14), (155a/7), (155a/8), (167b/12), (168b/1), (168b/4), (168b/5), (176b/7), (176b/9), (177a/2), (177b/13), (177b/14), (178a/5), (179b/12), (179b/12), (180a/15), (180a/17), (180b/11), (181a/14), (181a/15), (181b/12), (181b/16), (181b/2), (181b/5), (181b/8), (182a/12), (182a/13), (182a/2), (182a/4), (182a/9), (182a/9), (183a/10),

(183a/10), (183a/10), (183a/10),
(183a/11), (183a/13), (183a/14),
(183a/15), (183a/5), (183a/7), (183b/6),
(183b/8), (183b/9), (184b/1), (184b/6),
(184b/7), (185b/17), (186a/5), (186a/7),
(186a/8), (190a/14), (192a/1), (192a/11),
(192a/12), (192a/5), (192a/5), (192a/6),
(192b/14), (192b/2), (192b/2), (192b/3),
(192b/4), (195a/4), (196a/15), (196b/11),
(196b/11), (196b/3), (196b/5), (196b/6),
(196b/9), (197a/12), (197a/14), (197a/16),
(197a/16), (197a/4), (197a/5), (197a/6),
(198a/12), (198a/4), (199a/15), (199a/2),
(199a/6), (200b/9), (212a/14), (212a/14),
(212a/16), (212a/17), (212b/5), (212b/6),
(214a/7), (216a/12), (30b/15), (55b/9),
(77a/17), (78b/4), (79b/13), (80a/1)

s. + a (191a/15), (78b/11)

s. + dan (39a/4)

s. + dur (195a/3)

s. + ı (90b/7)

s. + ıdur (194b/7)

s. + ında (114b/13), (134b/6), (194b/14),
(195b/14)

s. + ından (132a/4)

s. + uñ (194b/15)

[= 187]

şol-: Solmak.

s.-dı (189a/2)

s.-dıysa (71a/12)

s.-mış (188b/17), (72a/14)

[= 4]

şolak: Genellikle sol elini kullanan kimse.

s. + ola (153a/10)

[= 1]

şoluğ: Akciğerlere çekilen, akciğerlerden atılan
hava, nefes.

s. (99a/5)

[= 1]

şoluğ tamarı: Soluk damarı, nefes damarı.

s. (99a/5)

[= 1]

şolumağ: bk. solumak.

s. + ı (97b/1)

[= 1]

şolumak: Nefes alıp vermek.

s. (23b/11)

[= 1]

şoñra: Daha ileri bir zamanda, müteakiben, önce
karşıtı.

s. (103a/10), (108a/6), (111a/15),
(114a/12), (114b/4), (115b/7), (120b/4),
(126b/7), (126b/8), (132a/17), (132a/4),
(13a/4), (144a/11), (152b/9), (167a/4),
(16a/6), (172b/4), (173b/4), (176a/8),
(178b/10), (181a/14), (181b/17), (181b/8),
(181b/8), (183a/13), (183a/2), (184a/14),
(186b/10), (191b/13), (192b/11),
(192b/15), (192b/16), (193b/17),
(196a/16), (196b/13), (198b/17), (19b/3),
(200a/5), (203b/4), (204a/15), (206a/17),
(208a/7), (210a/9), (213a/16), (213a/9),
(214a/4), (214b/3), (216a/2), (216b/10),
(22b/5), (23a/16), (25b/5), (26a/12),
(26b/16), (27b/1), (27b/8), (28b/1), (2a/9),
(34b/3), (37a/17), (41b/17), (42b/10),
(42b/2), (5a/10), (67b/4), (68b/14),
(69a/8), (70a/11), (70a/9), (70b/12),
(73b/3), (78a/15), (87a/6), (87b/16),
(8b/9), (9a/3), (9a/4)

s. + dan (106a/12), (107a/10), (82b/16)

s. + dur (171a/9), (23a/2)

[= 82]

şovu-: Soğumak.

s.-r (109a/7)

[= 1]

şovud-: Soğutmak.

s.-alar (119b/11)

[= 1]

şovuğ: Soğuk. bk. şovuk.

s. + a (20b/14)

[= 1]

şovuk: Soğuk, sıcak karşıtı.

s. (118a/12), (120b/13), (121b/12),
(121b/14), (121b/5), (124a/4), (124b/11),
(16a/6), (195b/8), (209b/14), (93b/16),
(94a/5), (96a/9)

s. + dan (101b/2), (127a/4), (134a/10),
(14b/7), (16a/10), (16a/6), (94a/5)

s. + olur (113b/1)

s. + eder (97a/13)

[= 22]

şovuklad-: Soğutmak, rahatlatmak, soluklatmak.

s.-alar (95a/11)

[= 1]

şovuklan-: Soluklatmak.

s.-a (103a/10)

[= 1]

şovukluğ: Soğukluk.

s. + a (217b/17)

s. + ı (94a/2)

s. + ında (96a/5)

[= 3]

şovukluğ: Soğukluk.

s. + ın (96a/8)

[= 1]

şoy: Bir atadan gelen kimselerin topluluğu, sülale.

s. + ı (171b/2)

[= 1]

şoyul-: Soyulmak. bk. soyul-.

s.-dı (84b/14)

şoyul-: Soyulmak. bk. şoyul-.

s.-maz (198b/9)

[= 1]

şoyulma: Soyulmak işi.

s. + sı (198b/8)

[= 1]

söğüt: Söğütgillerden, sulak yerlerde yetişen, yaprakları almaşık ve alt yüzleri havla örtülü büyük bir ağaç.

s. (120b/1)

[= 1]

söyle-: Söylemek.

s.-diler (195b/14)

[= 1]

söylemeg: bk. söylemek.

s. + e (21a/1)

[= 1]

söylemek: Söyleme işi.

s. (211b/13)

[= 1]

söz: Bir düşüncüyü eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lakırtı, kelam, laf, kavi.

s. (195b/14), (209a/15), (211b/13), (21a/1)

s. + leridür (34a/9)

[= 5]

sözlü: Sözle, konuşma biçiminde yapılan, şifahi, yazılı karşıtı.

s. (8a/8)

[= 1]

şu: Hidrojenle oksijenden oluşan, sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde.

s. (106b/14), (108a/2), (108b/13),
(108b/16), (108b/8), (109b/6), (109b/9),
(110b/1), (110b/11), (110b/12), (110b/5),

(111a/3), (111a/3), (111a/5), (112a/10),
 (112b/12), (114a/8), (114b/12), (114b/3),
 (115a/13), (116b/16), (116b/17), (116b/4),
 (117b/13), (117b/4), (117b/6), (118a/13),
 (118a/13), (118a/3), (118a/3), (118a/5),
 (118a/8), (118b/7), (119a/1), (119a/11),
 (119a/15), (119b/10), (120a/10),
 (120a/15), (120a/6), (120a/8), (120b/13),
 (120b/16), (120b/2), (121a/16), (121a/3),
 (121a/6), (121b/11), (121b/12), (121b/13),
 (121b/13), (121b/15), (121b/16), (121b/5),
 (122a/12), (122a/15), (122b/14),
 (122b/17), (122b/17), (122b/3), (122b/5),
 (123a/16), (123a/2), (123a/2), (123b/11),
 (123b/5), (124a/9), (124b/11), (124b/9),
 (126a/9), (126b/13), (126b/7), (127a/1),
 (127a/5), (133a/13), (174b/13), (175b/9),
 (184a/5), (184a/6), (207b/16), (210a/6),
 (210a/6), (210a/7), (210a/7), (214a/1),
 (216b/8), (23a/12), (25a/16), (36b/16),
 (37a/13), (37b/2), (67a/16), (68b/5),
 (69a/14), (69a/6), (70a/3), (70a/6), (70a/8),
 (70a/8), (70b/16), (70b/3), (71a/2),
 (71b/4), (71b/6), (82b/5), (89a/6), (89b/6),
 (93b/15), (93b/16), (93b/17), (94b/15),
 (95a/7), (95b/12), (95b/9), (96b/3),
 (97a/12), (97a/13), (97a/16)

s. + da (101b/12), (125b/13), (15a/6),
 (72b/12)

s. + dan (108b/1), (110a/13), (113b/6),
 (119b/13), (120b/16), (124b/10), (70a/13),
 (96b/4)

s. + idi (210a/7)

s. + ların (130b/11)

s. + nuñ (97a/15)

s. + ya (109b/17), (110b/8), (116b/14),
 (116b/6), (118a/15), (120b/12), (122b/16),
 (123a/1), (123a/2), (123b/3), (123b/4),
 (204a/1), (206b/4), (210a/1), (22a/1),
 (69a/10), (69a/12), (69a/5), (69a/9),
 (69b/1), (69b/2), (70a/11), (70a/13),
 (70a/17), (70a/17), (70a/2), (70a/7),
 (70b/3), (71a/2), (71a/4), (71b/4), (71b/6),

(71b/7), (72b/11), (82b/3), (82b/5),
 (97a/13)

s. + yı (102a/11), (109a/4), (112a/8),
 (113a/13), (113b/1), (115b/13), (118a/7),
 (119a/10), (119a/12), (119b/6), (121b/6),
 (122a/4), (122b/16), (122b/3), (123a/1),
 (123a/3), (123a/6), (123a/8), (124a/16),
 (124a/4), (124a/7), (124b/15), (124b/7),
 (125a/1), (125a/2), (184a/9), (206b/2),
 (36b/17), (37a/16), (69a/14), (70a/11),
 (71a/4), (71b/8), (73a/15), (73b/12),
 (93b/15)

s. + yın (116a/6), (4a/17)

s. + yında (116b/8)

s. + yından (116a/7), (120b/11), (121b/11),
 (121b/11), (124b/16), (124b/17), (124b/7)

s. + yını (125a/4)

[= 217]

su'āl : < Ar. Soru .

s. + eyle (85b/15)

s. + eyledi (189a/9), (210b/9)

s. + eylediler (12a/17), (211b/1)

s. + eyledim (212b/14)

s. + eyledüm (206b/6)

s. + ède (210a/16)

s. + ètdüm (5a/9), (9b/12)

s. + ètmedim (212a/4)

[= 11]

sū'-i ahlāk : < Ar. Kötü ahlak.

s. + a (77a/6)

[= 1]

sū'-i hāl : < Ar. Kötü hal.

s. (210b/14)

[= 1]

sū'-i hūlk : < Ar. Kötü yaratılış.

s. + a (77a/11)

[= 1]

sūʾ-i mūdārāt: <Ar. Kötü kaçış, gidiş.

s. + ından (106b/10)

[= 1]

sūʾ-i tedbīr: <Ar. Kötü tedbir.

s. + indendür (106b/10)

[= 1]

sūʾ-i teʾdīb: <Ar. Kötü edeplendirme.

s. (76b/16)

[= 1]

şudāʿ: <Ar. 1. Baş ağrısı. 2. Rahatsız etme, rahatsızlık.

s. (101a/6), (120b/9)

[= 2]

şūdādnī: <? Bir mızrak türü.

s. (169a/3)

[= 1]

şudām: <Ar. 1. Hayvanların başında olan bir hastalık. 2. Hayvanın başına bir nesne ile vurulması.

s. + dan (101b/8)

s. + dur (124a/12)

[= 2]

şudġ: <Ar. 1. Şakak. 2. Şakaklardan sarkan saç.

s. + ını (114a/1)

s. + uġ (112b/12)

[= 2]

şudġ: bk. şudġ.

s. + dan (132a/3)

[= 1]

şudūr: <Ar. Sâdır olma, meydana çıkma, olma.

s. + ın (15b/6)

s. + uġ (195a/1)

[= 2]

şufret: <Ar. 1. Sarılık, sarı renk. 2. Beniz solukluğu.

s. (48a/1), (54b/4), (62b/1)

s. + den (54b/5)

s. + e (47b/2), (55a/4), (57a/14)

s. + i (49b/1), (50b/1), (54b/1), (54b/2), (55a/6)

[= 12]

şuheył: <Ar. 1. "şahal" At kişnemesi. 2. Bir Arap kabilesi.

s. (59a/5), (59a/6)

s. + den (59a/5)

[= 3]

şulb: <Ar. 1. Omurga kemiği, bel kemiği. 2. Döldös, zürriyyet. 3. Döl. 4. Sert, katı.

s. (114b/9), (190a/11), (190a/13), (214a/16), (24a/4), (27a/8), (27b/3), (31a/4)

s. + a (28b/2)

s. + dan (28b/17), (28b/3)

s. + den (29a/6)

s. + ı (28b/3)

s. + ola (31a/5)

s. + èder (194a/11)

[= 15]

şulġ: <Ar. Barış, barışma, barışıklık.

s. + ètmege (202a/12)

s. + ètmek (8b/16)

[= 2]

sulţān : <Ar. Müslüman, özellikle Sünni hükümdarların kullandıkları unvan, padişah.

s. (34b/12), (3a/1), (3a/1), (4a/13), (82a/6)

s. + a (2b/2), (82a/6)

s. + dur (107b/5)

s. + lara (4a/15)

s. + uñ (201b/13), (201b/15), (210b/17), (4a/17), (75a/9)

[= 14]

sultān-ı izzet: <Ar. Büyük yüce izzet sahibi sultan.

s. (1b/3)

[= 1]

şunç: <Ar. 1. Yapış, yapma (eser). 2. Te'sir, kudret.

s. + ı (189b/12)

s. + uña (36a/9)

[= 2]

şunğur: Doğana benzeyen, yırtıcı, avcı kuş.

s. (212b/12)

s. + ı (212b/12)

[= 2]

şunkur: Sungur kuşu. bk. şunğur.

s. (212b/12)

[= 1]

şür: <Ar. Şehrin etrafına çekilen yüksek duvar, kale, hisar.

s. + ı (169a/12)

s. + muñ (169a/14)

s. + uñda (178b/8)

[= 3]

şüre: <Ar. Kur'an'ın yüz on dört bölümünden her biri.

s. + sinde (7a/15), (7a/5)

[= 2]

şüre-yi bakara : <Ar. Bakara Suresi kuranın ikinci sayfasında başlayıp ellinci sayfada bitiyor.Kırkdokuz sayfa sürüyor.

s. + da (6b/10)

[= 1]

şüre-yi enfāl : <Ar. Enfal suresi ,kuranın sekizinci suresidir.

s. + de (8a/11)

[= 1]

şüre-yi mā'ide : <Ar. Maide suresi, kuranın beşinci suresidir.

s. + de (8a/2)

[= 1]

şüre-yi tevbe : <Ar. Tevbe suresi Kuranın dokuzuncu suresidir.

s. + de (15a/12)

[= 1]

şüret: <Ar. 1. Biçim, görünüş, kılık. 2. Tarz, yol, gidiş.

s. (109a/7)

s. + de (115b/9)

s. + dür (149b/1), (161b/1)

s. + i (121a/10), (157a/1), (157b/1), (164b/2), (172b/14), (173b/5), (194b/4), (35b/6), (88b/17)

s. + idür (143a/17), (159a/2), (160b/2), (161a/2), (162a/2), (162b/1), (163a/2), (164b/2), (185a/1), (40b/2), (66a/1), (66b/1)

s. + lerin (115b/8)

[= 26]

şüsām: <Ar. “sīsām” Susamgillerden, sıcak bölgelerde yetişen küçük bir bitki (*Sesamum indicum*).

s. (58a/15)

[= 1]

süsen: <Far. Süsengillerden, yaprakları kılıç biçiminde, çiçekleri iri ve mor renkli, güzel görünümlü ve kokulu, çok yıllık bir süs bitkisi, susam.

s. (116b/11), (117b/4), (118a/5)

[= 3]

sūsen-i āsumānḥūnī: < Ar. "āsumāncūnī sūsen"
Mezar zambağı, cehennem lalesi, susen kökü.

s. + den (116a/15)

[= 1]

sūsen-i āsumānḥūnī: bk. sūsen-i āsumānḥūnī

s. + den (117a/8)

[= 1]

sūsen köki: < Far. + T. Susam kökü.

s. + nden (116b/11)

[= 1]

sūsen ṭamarları: < Far. + T. Susam damarları.

s. + ndan (118a/5)

[= 1]

şusız: Susuz.

s. (122b/15), (17a/2), (95b/10)

[= 3]

şusuzlğ: Susuzluk.

s. + a (21b/17), (22a/2), (23a/17), (23b/6)

[= 4]

şusuzlğ: Susuzluk.

s. (209b/14)

[= 1]

şusuzlğ: Susuzluk.

s. + a (23a/1), (67a/10)

s. + in (95b/10)

[= 3]

suṭūḥ: < Ar. Dış taraflar, yüzeyler.

s. + ları (175b/3)

[= 1]

şuṭbet: < Ar. Güçlük, zorluk.

s. + den (102b/12), (102b/14), (102b/5)

s. + inden (190b/9)

[= 4]

şuṭd: < Ar. Yukarı çıkma, yükselme.

s. + eyle (11b/13)

s. + ı (134a/8)

s. + eder (216a/4)

[= 3]

şuṭda: < Ar. yukarı çıkma, yükselme. (dış atlar için)

s. (40b/14)

[= 1]

şuṭ: < Ar. Enfiye. (burunotu, aksırtıcı şey.)

s. (119a/2)

[= 1]

suṭ'l-ḥulḥ: < Ar. Kötü yaratılış.

s. (83a/1)

[= 1]

şuva-: Sıvamak.

s.-yalar (119b/6)

[= 1]

suvar-: Sulamak, su vermek. bk. şuvar-.

s.-uram (13b/9)

[= 1]

şuvar-: Sulamak, su vermek.

s.-a (69a/10), (69a/12)

s.-asın (123b/4)

s.-ur (23a/13)

[= 4]

şuvarmağ: bk. şuvarmak.

s. + uḡ (175b/8)

[= 1]

şuvarmak: Hayvana su vermek, su içirmek.

s. (72a/10)

[= 1]

suvḥ: < Ar. Çarşı, pazar.

s. + ına (82a/11), (82a/11)
[= 2]

sü'āl: < Ar. Öksürük.
s. (101a/17), (101b/2), (101b/2), (101b/3),
(101b/3)
[= 5]

sübḥān : < Ar. Allah.
s. + a (2a/15)
[= 1]

sübü: Uzun, dar, ince.
s. + degildür (172b/11)
s. + dür (171b/4), (172b/8)
[= 3]

süd: Süt.
s. (120b/8), (13b/12), (13b/6), (13b/9),
(206a/13), (210a/6), (97a/6)
s. + den (18a/11)
s. + i (13b/13), (18a/6), (40b/17), (97a/6)
s. + in (123b/16), (13a/2), (13b/2), (97a/4)
[= 16]

sükkān: < Ar. Oturanlar, sâkinler.
s. (201a/12)
[= 1]

sükker: < Ar. Şeker.
s. (117a/12), (120b/2), (124b/7)
s. + den (117b/12)
s. + i (125a/2), (126b/14)
s. + in (120b/2)
[= 7]

sükker suyu: < Ar. + T. Şeker suyu.
s. (124b/7)
[= 1]

sükûn: < Ar. 1. Durma, kımıldamama. 2. Hareketsizlik, durgunluk. 3. Dinme, kesilme.
s. (134b/12), (144a/5), (180b/7),
(183b/15), (194b/12), (197b/11),
(197b/13), (197b/14), (197b/14),
(197b/15), (35a/17), (79a/14)
s. + da (197b/10)
s. + dan (192b/15)
s. + ı (135a/7), (86a/8)
s. + ıdur (35a/16)
s. + ından (135b/17)
s. + oldıysa (202a/6)
[= 19]

sükûn-i rā: < Ar. Arapçadaki “ra” harfinin sükunlu (harekesiz) hali.
s. (14a/3)
[= 1]

sükût: < Ar. Sessizlik, sakinlik.
s. + ındandur (104a/13)
[= 1]

sülāk-ı fem: < Ar. Ağızda çıkan arpacık, sivilce.
s. (101b/1)
[= 1]

süleymān : < Ar. Hz. Dâvûd’un oğlu, İsrâiloğulları’na gönderilen hükümdar-peygamber.
s. (12a/16), (12a/5), (12a/6), (12a/9),
(12b/2), (37a/11), (37a/12), (37a/13),
(37a/8)
s. + a (12a/10), (37a/7), (37b/3)
s. + da (12a/9)
s. + ısın (37b/4)
s. + uñ (12b/9)
[= 15]

süleymān bin rabī'a-yı bāhilī: < Ar. Kişi adı.
s. + yi (37a/5)

[= 1]

süll: <Ar. Verem, tüberküloz, ince hastalık.
s. (101a/13)
[= 1]

süllak: <Ar. Arpacık, sivilce. bk. sülak.
s. (101a/14)
s. + uñ (114b/14)
[= 2]

sülpüg: Gevşeklik, sarkıklık. bk. sülpük.
s. + i (74a/10)
[= 1]

sülpük: Gevşeklik, sarkıklık.
s. (89b/5), (89b/6)
s. + olur (111b/4)
[= 3]

sülük: <Ar. 1. Bir yola girme, bir yol tutma. 2. Husûsî bir sınıfa, bir gruba katılma. 3. Bir tarikata intisâb etme.
s. (208a/15)
s. + a (202a/2)
[= 2]

sülüs: <Ar. 1. Üçte bir. 2. Sikkenin üçte bir değerindeki madenî para.
s. + i (123b/10), (180a/11), (96b/7)
s. + ine (117a/15)
[= 4]

süm: Kemik.
s. + üñ (18a/2)
[= 1]

sümm : <Ar. Dışkının çıkış yeri.
s. (33a/13), (33a/17), (33b/2)
[= 3]

sümük: Sümük doku hücrelerinin ve üzerinde bulunan bezlerin, doku yüzünde nemli, akıcı, kaygan bir tabaka oluşturan salgısı.
s. (113b/1)
[= 1]

sümür: <Ar. "sümr" Esmer, koyu kumral, yağız.
s. (169a/17)
[= 1]

sünbek : <Ar. 1. Toynak, at, eşek gibi tek tırnaklı hayvanların tırnağı. 2. Tırnağın kenarı. bk. sünbük.
s. (39a/12)
s. + lerin (37a/15), (37b/1)
s. + lerinden (36b/17), (37b/2)
[= 5]

sünbük: <Ar. 1. Toynak, at, eşek gibi tek tırnaklı hayvanların tırnağı. 2. Tırnağın kenarı. bk. sünbek.
s. (30b/10), (30b/11), (30b/3)
s. + lerün (35a/14)
[= 4]

sünbül: Zambakgillerden, soğanla üretilen, 15-20 santimetre yüksekliğinde, çiçekleri keskin kokulu ve türlü renkli, çok yıllık bir süs bitkisi (*Hyacinthus orientalis*).
s. (117b/11)
[= 1]

sünnet: <Ar. Hz. Muhammed'in Müslümanlarca uyulması gerekli sayılan davranışları ve herhangi bir konuda söylemiş olduğu söz.
s. + i (10b/15), (10b/16)
s. + olunmasıdır (171a/7)
[= 3]

sünü: Süngü.
s. (169b/16), (98a/17)
s. + dür (145b/15)
s. + lerün (22a/9)

[= 4]

sünük: <? Mavi gözlü, atmaca avlayan bir kuş türü.

s. + dür (213b/1)

[= 1]

süpür-: Süpürmek.

s.-e (70b/17)

s.-üb (96a/3)

[= 2]

sür-: Sürmek.

s.-di (207a/2)

s.-dükde (2a/5)

s.-e (70b/12), (71b/13)

s.-ecek (74b/8), (87b/11)

s.-eler (119b/6), (120a/2), (13a/5)

s.-erem (15b/12)

s.-erse (149a/1)

s.-ersin (144a/8), (148b/4)

s.-esin (120a/12), (123b/13), (135a/9),
(177b/14), (182b/14)

s.-meye (67b/12)

s.-señ (87b/10)

s.-üb (130b/15), (147a/15), (147b/4),
(5a/3), (97a/16)

[= 25]

sürc-: bk. sürç-.

s.-se (131a/14), (131a/15)

[= 2]

sürç-: Sürçmek, yürürken yanlış adım adım dengesini yitirmek.

s.-er (104a/10)

s.-se (114b/7)

s.-üb (200a/9)

[= 3]

sürçek: Çok sürçen. (Hayvanın yürürken tırnağın ön kısmını adımın başlangıcında veya sonunda yere sürtmesi; atlarda görülen bir yürüyüş kusuru.)

s. (100b/6), (147b/11)

[= 2]

sürçmek: Yürürken yanlış adım atıp dengesini yitirmek.

s. (104a/12), (104a/14), (104a/17)

s. + den (82b/15)

[= 4]

sürh: < Far. 1. Kırmızı, kızıl, (bkz: ahmer). 2. Kızıl renkli bir doğan türü.

s. (215a/17)

[= 1]

süri: Sürü.

s. + dür (18b/3)

[= 1]

sürücü: Sürücü.

s. + lerine (205b/7)

[= 1]

sürin-: Sürünmek.

s.-ür (206b/17)

[= 1]

sürme: Sürmek işi.

s. + ñ (87b/10)

[= 1]

sürmek : Sürme işi.

s. (146a/9), (87b/9)

[= 2]

sür'at: < Ar. Hızlılık, çabukluk, ivinti.

s. (107b/8), (108b/5), (111a/15), (123a/2),
(132b/16), (133a/16), (136a/6), (137b/7),
(144a/5), (145a/2), (146a/8), (150a/5),
(151a/9), (177a/12), (177b/10), (184b/7),
(216b/7), (22a/16), (73a/1), (75a/2),

(78b/2), (80a/1), (80a/6), (80a/7), (80a/7),
(80a/9), (84a/15), (96b/15)

s. + eyle (147a/3)

s. + i (179a/4)

s. + ile (180b/6), (191a/15), (191a/2),
(200b/7), (208a/17)

s. + inden (75a/2)

s. + le (180b/6)

s. + eder (75a/4)

s. + ederse (75a/6)

s. + edüb (75a/5)

s. + etmek (138a/5)

[= 41]

sür'at-i baş: < Ar. Sert ve hızlıca yakalama.

s. + ı (138a/9)

[= 1]

sürrât: < Ar. Boynun başından kuyruğun dibine
kadar olan yer.

s. + idür (28b/4), (28b/5)

[= 2]

sürre: < Ar. Göbek, karnın ortası.

s. (32a/12), (32a/15)

[= 2]

sürür : < Ar. Sevinç.

s. + una (69b/11)

[= 1]

sürücü: Sürücü.

s. (205a/15)

[= 1]

sürül-: Sürülmek

s.-miş (79a/3)

[= 1]

süst : < Far. 1. Gevşek, sölpük, mec. tenbel. 2.
Mânâsız, değersiz [kelime].

s. (73a/9)

s. + oldıysa (73b/2)

s. + edüb (72b/17)

[= 3]

süstlük: < Far. + T. Gevşeklik.

s. (35a/4)

s. + dan (147a/17)

[= 2]

süvâr: < Ar. Süvari, ata iyi binen.

s. (2a/13)

s. + ı (39a/11)

s. + ol (13b/17)

s. + ola (74b/17), (75b/16)

s. + olası (86a/12)

s. + olmak (76b/4)

s. + olur (75b/17)

[= 8]

süveydâ: < Ar. Kalbin ortasında var olduğuna
inanılan siyah benek.

s. + sı (32a/2)

[= 1]

süyûf: < Ar. Kılıçlar, kılınçlar.

s. (163b/2), (170a/7), (170b/17),
(171a/16), (20a/13)

s. + dan (171a/15), (171a/7), (175b/1)

s. + dur (171b/1)

s. + ı (180a/14)

s. + uñ (171a/11), (171a/14), (171a/16),
(171b/13), (172b/1), (175b/2), (175b/6)

[= 17]

süyûf-ı dimişkiyye: < Ar. Şam'a ait bir kılıç türü.

s. (174b/13)

[= 1]

süyüf-1 muhdiş: <Ar. Meydana gelen, oluşan kılıçlar.

s. + nüñ (174b/16)

[= 1]

süyüf-1 müvellede : <Ar. Karışık, karma kılıçlar.

s. + nüñ (173b/2)

[= 1]

süyüf-1 şāmiyye: <Ar. Şam'a ait bir kılıç türü.

s. (174b/16)

[= 1]

süyüf lu'bi: <Ar. Kılıç oyunu.

s. (163b/2)

[= 1]

-Ş-

şacme: <Ar. bk. şahme.

ş. + dür (30a/7)

[= 1]

şād: <Far. Mutlu, neşeli.

ş. (69b/14)

ş. + oldı (73b/4)

[= 2]

şādin: <Ar. 7-15 günlük at yavrusuna verilen isim.

ş. (42a/4)

[= 1]

şadkayn: <Ar. Burnun iki parçasıdır. bk. şidkayn

ş. (26b/1), (26b/9)

[= 2]

şāh: <Far. Yönetici, hükümdar; İran hükümdarı.

ş. (117b/9), (120a/6), (121b/2), (99a/12), (99a/12), (99a/6)

[= 6]

şāh-bāz: <Far. 1. Bir cins iri ve beyaz doğan. 2. Yiğit, şanlı, gösterişli [adam].

ş. (201b/4), (3a/7)

[= 2]

şāh-bāz-ı evc-i lā-mekān: <Far. + Ar. Mekansızlığın, sonsuzluğun doruğundaki yiğit. (?)

ş. (2a/2)

[= 1]

şāh-bāz-ı evc-i 'izzet: <Far. + Ar. Yüceler yücesi yiğit. (?)

ş. (130b/14)

[= 1]

şāh-bāz-ı himmet: <Far. + Ar. Gayretin, çalışmanın yiğitleri. (?)

ş. + üñ (205a/8)

[= 1]

şāh-bāz-ı kalb: <Ar. Kalbin yiğitliği, kalbi yiğit, cesur olanlar.

ş. (201b/6)

[= 1]

şāh-ı cihan: <Far. + Ar. Dünyanın hükümdarı.

ş. + uñ (4a/7)

[= 1]

şāh-ı ilāhī: <Far. + Ar. Tanrıdan gelen, Allah'ın gönderdiği hükümdar.

ş. (4a/15)

[= 1]

şāh-ı: <Ar. Yüksek, yükselen, yukarı çıkan.

ş. (29b/11), (38b/10)

[= 2]

şāh-ı: <Far. Kartalgillerden, Avrupa ve Asya'nın dağ, orman ve çalılıklarında yaşayan, 50-55 santimetre uzunluğunda yırtıcı bir kuş (*Buteo buteo*).

ş. (212b/13), (213a/11), (213b/5), (215b/3)

ş. + den (213a/16)
 ş. + i (214b/6), (215b/3)
 ş. + lerün (216a/9)
 ş. + ün (204b/14), (212b/10), (215b/10)
 [= 11]
şahme: < Ar. [bir parça] İçyağı.
 ş. + dür (24b/12), (25b/11)
 ş. + lerdür (30a/16)
 [= 3]
şahş: < Ar. Kişi, şahıs.
 ş. + ma (154b/4)
 [= 1]
şāh ṭamar: < Far. + T. Şah damar, boynun iki yanında, kanı başa taşıyan aort damarlarından her biri, gazel damarı.
 ş. + dan (120a/6)
 ş. + ı (99a/12), (99a/6)
 ş. + in (99a/12)
 [= 4]
şāh ṭamarı: bk. şāh ṭamar
 ş. + ndan (117b/9), (121b/2)
 [= 2]
şā'ir: < Ar. Arpa.
 ş. (125a/12), (68a/16)
 ş. + den (126b/16)
 ş. + i (95a/7)
 [= 4]
şā'ir: < Ar. Şiir söyleyen veya yazan kimse, ozan.
 ş. (14a/3), (14b/11), (212b/1), (42a/16)
 ş. + lerinün (13a/9)
 [= 5]
şakāk: < Ar. "şakīka" Migren, başta olan illetler.
 ş. (100b/13)

[= 1]
şāki: < Ar. Şikâyetçi, şikâyet eden.
 ş. + dür (209a/13)
 [= 1]
şakīka: < Ar. 1. Yarık, çatlak, ortasından yarılmış şey. 2. Ana baba bir olan kız kardeş. 3. Yarım baş ağrısı.
 ş. + ları (113a/3)
 [= 1]
şākile: < Ar. 1. Yol, tarîk, mezhep, meslek. 2. Yaradılış. 3. Yan, taraf, böğür.
 ş. (24b/1), (32a/12)
 ş. + dür (32b/2)
 ş. + nün (32b/1)
 [= 4]
şakık: < Ar. 1. Yarma, yarıma, çatlama; yırtma, paralama; kırma. 2. Yarık, çatlak.
 ş. (16b/10), (33b/3)
 ş. + olur (111a/10)
 ş. + è (206a/9)
 ş. + èdecek (89b/12)
 ş. + èder (206a/9), (20a/13)
 ş. + èdesin (140b/13)
 ş. + ètmeyecek (79b/15)
 [= 9]
şakır: < Ar. "şakar" Kumrallık, kumral tenli.
 ş. (58b/12)
 [= 1]
şā'lā: < Ar. Alnında çok az bir beyazlık bulunan ata verilen isim.
 ş. + dur (56b/7)
 [= 1]
şāmāt: < Ar. Benler, benekler.
 ş. (62b/2)

[= 1]
şāme: < Ar. Bedende ben, alamet, leke, karalık, koyuluk.

ş. (55b/3), (56a/3)

[= 2]

şāmī: < O. 1. Şamlı. 2. Şam şehri ile ilgili. 3. Yüksek, uzak.

ş. (194b/5)

ş. + nün (194b/5)

[= 2]

şān: < Ar. Ün, şöhret, nam.

ş. + a (131b/16)

[= 1]

şān-ı celīl: < Ar. Yüce, büyük şan.

ş. + i (138b/5)

[= 1]

şān-ı hayā: < Ar. Edebin şanı.

ş. (4a/3)

[= 1]

şa'r: < Ar. Kıl.

ş. (25a/17), (30a/13), (41a/12), (41a/13), (58b/4)

ş. + a (26b/10), (26b/11)

ş. + dan (24b/16)

ş. + dur (27b/11), (27b/12), (27b/13), (28b/2), (32b/4)

ş. + ı (16a/13), (51b/1), (52a/1), (52b/1)

ş. + ıdur (30a/17)

ş. + ina (94a/4)

ş. + ınu (38b/3), (54a/2), (54b/2)

ş. + u (101a/17), (115a/9), (36b/14)

[= 25]

şarāb: < Ar. 1. İçilecek şey. 2. Şarap.

ş. (112b/14), (116a/1), (117a/12), (117a/12), (119a/4), (120a/12), (120a/13), (120a/14), (120a/17), (121a/16), (121a/3), (121b/3), (121b/8), (125b/2), (126b/11), (127a/1), (127a/16), (127a/9), (184a/5), (21a/2), (32a/7), (38b/11), (97a/3)

ş. + a (126b/12)

ş. + da (127a/4)

ş. + ı (116a/10), (117b/1), (123a/13), (21a/1)

ş. + u (116a/3), (31b/16), (99a/14)

[= 32]

şarāb-ı hūlv: < Ar. 1. Tatlı, şekerli, güzel, taze şarap. 2. Bir çeşit şurup.

ş. (122a/15)

ş. + i (122a/14)

[= 2]

şarāb-ı 'atīk: < Ar. Saf, eski şarap.

ş. + de (126b/17)

ş. + e (121b/15)

[= 2]

şarāb-ı reyhānī: < Ar. Reyhan şarabı.

ş. (120b/11)

ş. + den (125b/15)

[= 2]

şarāb sirkesi: < Ar. + Far. Şaraptan elde edilen sirke.

ş. + n (125b/2)

ş. + ni (126a/4)

[= 2]

şa'rāt: < Ar. Kıllar.

ş. (52b/2), (57b/16), (57b/7)

ş. + ı (46b/1)

[= 4]

şa'rāt-ı mezkūre: < Ar. Zikredilen kıllar.

ş. (54b/6)
[= 1]
şarbık: < Ar. Atların ön ayağında olan, yarığa benzeyen, içinden irin ve sarı su akan yara.
ş. (101a/5)
ş. + uñ (110b/4)
[= 2]
şarî: < Ar. 1. Kıla mensup, kıl ile ilgili. 2. Kılcal.
ş. + dür (17b/4)
[= 1]
şarib: < Ar. 1. İçen, içici. 2. Bıyık.
ş. + üñ (30a/17)
[= 1]
şaş: Şaşmak.
ş.-ar (112a/7)
[= 1]
şaşı: Birbirine paralel görme eksenini olmayan.
ş. + ola (89a/14)
[= 1]
şatbe: < Ar. Kılıcın yüzünde olan uzun çizgiler, oluklar.
ş. (172b/6), (172b/6)
[= 2]
şazî: < Ar. bk. Şezâ
ş. + i (105a/13)
[= 1]
şāzz: < Ar. kaide (kural) dışı, kaideye (kurala) uymayan; müstesna bulunan.
ş. + ola (73a/4)
[= 1]
şebb-i yemānî: < Ar. Bakır sülfat, zâc.
ş. (120a/8)
[= 1]

şebîh: < Far. Benzeyen, benzeyici.
ş. (132b/13), (132b/15)
ş. + ola (195a/2)
ş. + olsun (85a/7)
[= 4]
şebkür: < Far. Gece körlüğü, tavuk karası.
ş. (101b/8)
[= 1]
şecā'at: < Ar. yiğitlik, yüreklilik.
ş. (11a/14), (180b/6), (204a/17), (204b/12), (204b/16), (4b/11)
ş. + i (138a/9)
[= 7]
şecā'at ehli: < Ar. Yiğitler.
ş. + ne (4b/11)
[= 1]
şecā'at-i küfv: < Ar. Eş, arkadaş yiğitler.
ş. (147a/14)
[= 1]
şecere: < Ar. 1. Küçük ağaç, bir tek ağaç. 2. Soy ağacı, bir ailenin soyunu sopunu gösteren cetvel.
ş. + dür (194a/10)
[= 1]
şecere-yi meryem: < Ar. Meryem ağacı.
ş. (69b/4), (70b/12), (71a/17)
[= 3]
şecî: < Ar. Cesur, yürekli, yiğit.
ş. + eyledi (21a/17)
ş. + eder (202a/4)
[= 2]
şedā'id: < Ar. Zahmetli, meşakkatli, eziyetli haller, sıkıntılar.
ş. (38a/4)

[= 1]

şedd: < Ar. 1. Sıkı bağlama, sıkı bağlanma, sıkma.
2. Tasvir.

ş. + eyledi (211a/16)

ş. + i (148a/11)

ş. + ède (192a/14), (192b/9), (196a/15),
(198a/11), (74a/15)

ş. + èder (216a/3)

ş. + ètmegi (147b/3)

ş. + ètmekden (199a/8)

[= 10]

şedîd: < Ar. Şiddetli, sert, katı; sıkı.

ş. (115a/2), (136a/4), (138a/16), (182a/17),
(190a/2), (190b/7), (22b/10), (22b/4),
(28a/12), (35a/14), (36b/1), (59a/15),
(59b/6), (67a/9), (79a/12), (88a/11),
(88a/8)

ş. + dür (194a/4), (206a/10), (213b/4),
(215b/1)

ş. + idür (58b/11)

ş. + ine (86a/14)

ş. + ola (145b/1), (19b/9), (24a/2)

ş. + olan (189b/14)

ş. + olmasa (75a/16)

ş. + olmayacak (136a/4)

ş. + olmaz (186a/15)

ş. + olsa (23b/1), (23b/5), (24a/14), (75b/2)

ş. + olur (111b/15), (188a/15), (80b/2)

[= 37]

şedîdü'l-hulk: < Ar. Yaratılanların şiddeti.

ş. + ola (88b/9)

[= 1]

şedîdü's-sevâd: < Ar. Şiddetli, çok kara; kapkara.

ş. (57a/5)

[= 1]

şefkat: < Ar. Sevecenlik, acıma ve sevgi duygusu.

ş. + den (5a/12)

[= 1]

şeh: < Far. Şah.

ş. (4a/12)

[= 1]

şehâ: < Far. “Ey şah! Ey pâdişâh” anlamında
kullanılan bir söz.

ş. (28a/17), (4a/6)

[= 2]

şehâdet: < Ar. Tanıklık, şahitlik

ş. (192a/8), (7a/12)

ş. + e (6a/12)

ş. + leri (203a/11)

[= 4]

şehâdet barmağı: < Ar. + T. İşaret parmağı.

ş. (198b/7), (99a/17)

ş. + na (198b/4)

ş. + nı (192a/14), (196a/16)

ş. + nuş (198b/8)

ş. + yla (192a/14)

[= 7]

şehâdet barmağı: bk. şehâdet barmağı

ş. + ı (199b/1)

ş. + ı (197a/2)

[= 2]

şehâmet: < Ar. 1. Zekâ ve akıllılıkla beraber olan
cesaret, yiğitlik. 2. Îrân şahının bir unvanı.

ş. (180b/7)

[= 1]

şehâri: bk. şehriye

ş. (79a/3)

ş. + den (88b/13)

[= 2]

şehārī-yi ḥorāsāniyye: < Ar. Horasanî beygiri.

ş. + nūḡ (88b/11)

[= 1]

şehbā: < Ar. Kır, akçıl [at donlarından olup "eşheb'in" müennesidir].

ş. + dur (56a/11), (56a/3)

[= 2]

şehbet: < Ar. "şehab" Kır, gri renkte olan şey, kır katır, kır at.

ş. (64a/1)

[= 1]

şehvāt: < Ar. Şehvetler, nefis düşkünlükleri, aşırı istekler.

ş. + ünden (86b/14)

[= 1]

şehīd: < Ar. Kutsal bir ölkü veya inanç uğrunda ölen kimse

ş. + lerdür (170b/12)

ş. + lere (7a/13)

ş. + olan (203a/9)

ş. + olanların (10a/12)

ş. + oldu (7b/2)

[= 5]

şehr: < Ar. Şehir.

ş. (195b/2)

ş. + de (195b/3), (204a/4), (204a/9), (21b/9)

ş. + den (208b/9)

ş. + e (208b/11), (21b/12), (21b/9), (5a/9), (77a/13)

ş. + inde (204a/7)

ş. + ler (14a/15)

ş. + lerde (102b/15)

ş. + üḡ (205b/12)

[= 15]

şehrī: < Far. 1. Şehirli 2. Bir beygir türü. bk. şehriye

ş. (88a/1), (88a/3), (88a/4), (88a/4)

ş. + yi (88b/15)

[= 5]

şehrī ibn-i şehrī: < Ar. Şehrī oğlu şehrī; atın iki göbek ötesinden şehrī "şehriye" olması. bk. şehrī.

ş. (87b/16)

[= 1]

şehr-i ramazān: < Ar. Ramazan ayı.

ş. + da (11a/2)

[= 1]

şehriye: < Ar. bk. şehrī.

ş. (87b/17)

[= 1]

şehriyet: < Ar. bk. şehrī.

ş. + den (87b/16)

[= 1]

şehr-yār: < Far. pâdişâh, hükümdar.

ş. (205a/7)

ş. + olsun (4a/15)

[= 2]

şeh-süvār-ı meydān-ı izz: < Far. İzzetli, yüce meydanın hükümdarı.

ş. (201b/4)

[= 1]

şehsüvār-ı meydān-ı risālet: < Ar. Elçilik, peygamberlik meydanının hükümdarı.

ş. (130b/13)

[= 1]

şehsüvār-ı meydān-ı şühūd: < Ar. Şehitler meydanının hükümdarı.

ş. (2a/2)
[= 1]

şehvet: < Ar. Şehvetler, nefis düşkünlükleri, aşırı istekler.
ş. + i (214a/2), (33b/8)
[= 2]

şekā: < Ar. “şekā” 1. Bedbahtlık, bahtı karalık, kutsuzluk. 2. Rezillik, alçaklık.
ş. (21b/1)
[= 1]

şekā: < Ar. İşitmeyen kulak.
ş. (25a/13), (25a/8)
[= 2]

şekīr: < Ar. Yelenin kökünden olan kıl.
ş. (27b/12), (27b/8)
[= 2]

şekillü: Şekilli, biçimli.
ş. + dür (213b/2)
[= 1]

şekk: < Ar. Şüphe, zan, tereddüt.
ş. + êtseñ (36b/16)
[= 1]

şekksiz: < Ar + T. Şüphesiz.
ş. (143a/12), (155a/7)
[= 2]

şekl: < Ar. Şekil.
ş. (87a/16)
[= 1]

şemā'il: < Ar. 1. Huylar, tabiatlar, ahlâklar. 2. Güzelliğin ve büyüklüğün bir araya gelmesi.
ş. (185b/8)
ş. + ine (148b/8)
[= 2]

şemm: < Ar. Koklama, koklanma, koku alma.
ş. + êde (95b/9)
ş. + êder (42b/14)
[= 2]

şemm-i mürtefi'a: < Ar. Yükselen, artan koku.
ş. + dur (18a/6)
[= 1]

şemūs: < Ar. 1. İnatçı, inat eden at. 2. yürümemekte ısrar eden, binicisini atan at.
ş. (40b/14)
[= 1]

şer': < Ar. Kötü.
ş. (212b/1)
ş. + üñ (203a/5)
[= 2]

şerāsīf: < Ar. Kaburga kemiklerinin karna çıkan tarafı.
ş. (31b/12)
ş. + dür (31a/16)
[= 2]

şerī'at: < Ar. 1. Doğru yol. 2. Allah'ın emri. 3. Âyet, hadîs ve icmâ-i ümmet esaslarına dayanan din kaideleri.
ş. + i (4b/9)
[= 1]

şer'-i dem-be-dem: < Ar. + Far. Vakit vakit, zaman zaman kötülük, yaramazlık.
ş. (3b/16)
[= 1]

şer'-i mübîn: < Ar. Hayrı ve şerri ayıran.
ş. (2b/16)
[= 1]

şerh: < Ar. 1. Açma, ayırma. 2. Açıklama, açıklama [bir ibareyi veya eseri-]. 3. Bir kitabın

ibaresini kelime kelime açıp îzah ederek yazılan kitap. 4. Açık anlatma.

ş. (42b/16), (4a/7)

ş. + den (104a/12)

ş. + eyledüm (38a/2)

ş. + ini (151a/11)

ş. + olundu (190b/17)

ş. + ederiz (140b/15)

ş. + edüb (99b/6)

ş. + êtdüm (38a/9)

[= 9]

şerîc: < Ar. bk. şîrec

ş. (125a/12)

[= 1]

şerîf < Ar. Yönetici, emir.

ş. (131b/14)

[= 1]

şerîk: < Ar. 1. Ortak. 2. Ders, mektep, medrese arkadaşı.

ş. + i (205b/2)

[= 1]

şevā: < Ar. Vücut organları. (El, ayak gibi.), hayvanın iki elinin ve iki ayağının etrafı.

ş. (16b/1)

[= 1]

şevārib: < Ar. "diken" olarak adlandırılan iki uzun kemik. bk. diken.

ş. (27b/9), (28a/3)

[= 2]

şevāyib: < Ar. Karışım, saflığını bozmak.

ş. + den (200b/15)

[= 1]

şevk: < Ar. İstek, heves.

ş. + ıla (9b/5)

[= 1]

şeyātin: < Ar. Şeytanlar.

ş. (20a/13)

[= 1]

şeyh: ?

ş. (203a/14)

[= 1]

şeyh: < Ar. 1. Yaşlı adam, ihtiyar. 2. Bir tekke veya zaviyede reislik eden ve müritleri bulunan kimse.

ş. (170a/13)

ş. + ümiz (207a/10)

[= 2]

şeytān: < Ar. Hz. Âdem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah'ın emirlerine karşı kışkırtan, kötülüğe yönelten cin, iblis.

ş. (57a/12), (7b/8), (7b/8)

ş. + uñ (7b/9)

[= 4]

şeytārec: < Ar. Serkile otu ve kökünden elde edilen bir tür ilaç.

ş. + den (117b/10)

[= 1]

şey? < Ar. Şey.

ş. (103a/17), (105a/15), (105b/15), (105b/9), (107a/15), (108a/1), (108b/4), (110a/2), (115b/11), (116b/13), (117b/17), (11a/6), (132b/12), (133a/1), (134a/17), (137b/2), (138a/1), (13a/16), (140b/10), (140b/11), (147b/4), (147b/5), (147b/7), (147b/8), (148a/3), (16b/13), (179a/3), (184b/6), (186a/3), (188b/8), (189a/6), (191b/2), (193a/2), (193b/5), (197a/9), (19b/2), (200a/4), (206a/12), (206b/7), (217a/15), (25b/5), (27a/17), (33a/12), (34a/12), (37b/11), (37b/12), (38a/5), (38a/9), (39b/12), (41b/12), (42b/11), (52a/2), (56b/4), (57a/2), (57b/8), (5a/11),

(5a/12), (67a/7), (69a/1), (69a/1), (6b/10),
(73a/16), (73a/8), (74b/1), (75b/13),
(76a/12), (76a/7), (79a/1), (81a/4),
(83a/10), (86b/10), (87a/11), (8b/13),
(90a/17), (90b/3), (94b/17), (95a/16),
(95b/13)

ş. + den (107b/4), (108a/6), (112a/3),
(12a/8), (138a/2), (145b/6), (180a/16),
(189a/7), (203b/8), (20a/7), (212a/5),
(214b/2), (23b/7), (34a/17), (82a/15),
(82a/16), (97a/8)

ş. + dendür (212a/13)

ş. + dür (106b/17), (107a/15), (169a/3),
(16a/17), (16b/12), (16b/15), (17b/5),
(24b/16), (25a/5), (25b/9), (26a/15),
(26b/12), (27a/7), (27a/8), (28a/5),
(28b/8), (29a/11), (29a/14), (29a/15),
(29a/5), (29a/6), (29b/11), (29b/2),
(30a/3), (30a/4), (30b/12), (30b/9),
(31a/4), (31b/16), (31b/4), (31b/6),
(31b/8), (32a/3), (32a/5), (32a/8), (32b/1),
(33a/10), (33b/13), (33b/2), (33b/6),
(34a/3), (73a/17), (85a/10)

ş. + e (106a/7), (110a/16), (111a/14),
(138b/2), (190a/6), (195a/9), (197a/11),
(197b/7), (208b/6), (20b/15), (211b/5),
(213b/9), (41b/14), (68b/10), (78a/1),
(87a/17)

ş. + i (102b/1), (107b/17), (108a/9),
(109b/13), (116b/15), (12a/17), (138a/6),
(170a/7), (177b/4), (178a/17), (185b/14),
(188b/10), (19a/16), (19a/17), (1b/2),
(200b/13), (202b/4), (205b/8), (207a/8),
(211b/9), (22b/14), (37b/16), (38a/8),
(38a/9), (59b/3), (5a/11), (67b/13),
(73a/5), (75a/7), (83a/13), (83a/5),
(83b/4), (85a/16), (85b/16), (86a/9),
(8b/17), (90a/11), (95b/3), (95b/4)

ş. + ün (59b/2)

ş. + ün (151a/11), (186b/11), (186b/6),
(19b/16), (203a/13), (203a/15), (22b/8),
(29b/3), (39a/17), (39b/3), (74b/7),
(79b/12), (87a/15)

[= 208]

şey'ât: < Ar. Leke, ayıp, kusur; hayvanların
yüzlerinde ve ayaklarında bulunan beyazlık.

ş. (43a/5), (55b/1), (55b/2), (55b/5)

ş. + ını (19a/15), (20a/6), (43a/2)

[= 7]

şezā: < Ar. 1. Ön ayakların iki ince kemiği
arasında bulunan bir sinir. 2. İncik kemiği, incikte
bulunan kamış kemiği. 3. Buralarda görülen illet.

ş. (100b/13), (105a/10), (105b/11),
(106a/5), (30a/10), (39b/6)

ş. + da (103b/16)

ş. + nuş (105a/9), (39a/3), (90a/6)

ş. + sı (106a/3)

ş. + sında (31a/14)

[= 12]

şezāt: < Ar. bk. Şezā

ş. (30a/12), (30a/13), (30a/14)

ş. + uş (30a/12), (30a/15)

[= 5]

şikk: < Ar. 1. İkiye bölünmüş şeyin her parçası. 2.
Bir işin iki cihetinden her biri.

ş. + ıdur (26b/9)

[= 1]

şif'ār: < Ar. 1. Kollar. 2. İnsan gömleği.

ş. + larıdur (21b/2)

[= 1]

şirec: < Ar. 1. Şırılğan (şırılğan, susam yağı) yağı.
2. Üzüm suyu.

ş. (117a/15), (118a/6), (120a/11),
(125b/17), (126b/7), (67a/3)

ş. + den (116b/15), (117a/17), (117b/7),
(126a/17)

ş. + e (121b/9)

[= 11]

şīrec: < Ar. bk. şīrec.

ş. + den (121b/8)

[= 1]

şīve: < Far. Dil, söyleyiş özelliği.

ş. (144a/5)

[= 1]

şīye makāmı: < Ar. Şia makamı.?

ş. + nda (133b/9)

[= 1]

şiddet: < Ar. 1. Bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğinlik, sertlik. 2. Hız. 3. Bir hareketten doğan gü

ş. (102b/5), (108a/6), (110b/4), (11a/13), (11a/15), (140b/6), (175b/6), (177b/4), (178a/2), (180a/3), (180b/6), (182a/12), (189b/13), (189b/17), (191a/2), (194b/4), (204b/5), (34a/12), (4b/5), (5a/10), (76a/4), (79a/3), (79b/10), (79b/8), (85b/17), (87a/13)

ş. + de (190a/17), (76b/13)

ş. + e (108a/8), (151a/6), (67a/10), (77b/13)

ş. + i (179b/14), (190a/17), (210b/16), (21b/16), (22a/7), (24b/3), (34b/3), (38b/12), (38b/15), (39a/2), (39a/2), (4b/4), (67a/17)

ş. + idür (197a/6)

ş. + ile (186a/12), (186a/12), (204b/1), (206b/4)

ş. + inde (67b/9)

ş. + inden (112b/1), (191a/3), (193a/14), (198b/5), (198b/6), (213a/13), (59b/6)

ş. + ine (35b/9), (39b/5), (39b/6), (39b/7), (39b/9), (88a/6)

ş. + inüj (39a/10)

ş. + eder (5a/2)

ş. + edersin (81a/4)

ş. + etmeye (67b/12)

[= 68]

şiddet-i cery: < Ar. Cereyanın şiddeti, hızlı koşma.

ş. + de (18b/10)

[= 1]

şiddet-i harr: < Ar. Ateşin şiddeti.

ş. + dan (88a/10)

[= 1]

şiddet-i haşr: < Ar. Böğrünün şiddeti, kuvveti.

ş. + ndan (186b/3)

[= 1]

şiddet-i intifāh: < Ar. Şişkinliğin şiddeti, artması.

ş. + dan (111b/10)

[= 1]

şiddet-i te'sīr: < Ar. Etkinin şiddeti, artması.

ş. + in (190a/1)

[= 1]

şidkayn: < Ar. Burnun iki parçasıdır. bk. Şidkayn

ş. + uñ (37b/6), (38a/10)

[= 2]

şifā: < Ar. Bedensel veya ruhsal bir hastalığın son bulması, hastalıktan kurtulma, onma

ş. (121b/10)

[= 1]

şikāk: < Ar. 1. Uyuşmazlık, anlaşmazlık, bozuşma. 2. Yarık, yarılma.

ş. + a (110b/5), (126a/6)

ş. + ı (101b/14)

[= 3]

şikār: < Far. 1. Av. 2. Avlama. 3. Avlanan hayvan. 4. Ganîmet, düşmandan ele geçirilen mal.

ş. (205a/7)

ş. + olsun (4a/16)

[= 2]

şikār-ı kebg: <Ar. Kekliğin avlanması.

ş. (3a/8)

[= 1]

şikāyet: <Ar. Hoşnutsuzluk belirten söz veya yazı, sızlanma, sızıltı, yakınma

ş. + eder (111b/14)

ş. + etmez (19a/9)

[= 2]

şikede: "şikerde" Tarlanın küçük bir bölümünde ekilen ekin.

ş. (214b/8)

[= 1]

şimāl: <Ar. 1. Sol, sol taraf. 2. Kuzey.

ş. (192b/10)

ş. + i (192b/8), (192b/8), (192b/9)

ş. + ine (192b/6)

ş. + ünde (197a/3)

[= 6]

şimdi: <Ar. 1. Şu anda, içinde bulunduğumuz zamanda

ş. (205a/8)

[= 1]

şimrāḥ: <Ar. 1. Açıklık, beyazlık. 2. Burun bölgesinde beyazlık olan at.

ş. + dur (55b/13)

[= 1]

şir: <Ar. 1. Anlama. 2. Şiir, edebî değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz.

ş. (13a/10), (171a/1), (18a/9)

ş. + de (170b/5), (21b/16)

[= 5]

şirk-i keşret: <Ar. Çokluğun, bolluğun ortağı. ?

ş. (130b/16)

[= 1]

şir'at-i muḥammediyye: <Ar. Muhammediye tarikatı.

ş. (130b/8)

[= 1]

şiş: Şişmiş olan yer, şişlik.

ş. (104b/10), (104b/13), (105b/2), (110b/7), (111a/5), (113b/17), (117a/3), (118b/12), (118b/3), (118b/4), (120a/14)

ş. + i (106a/2), (109b/1)

ş. + ola (114b/14)

ş. + olacak (126b/12)

ş. + olmağdur (213b/14), (214a/1)

ş. + olmasıdur (213b/14)

ş. + olur (109a/17), (109b/8), (113a/14), (115a/2)

[= 22]

şiş-: Şişmek.

ş.-e (119a/11)

ş.-er (104b/12), (105a/1), (105a/16), (106a/2), (110a/7), (110a/7), (110a/8), (110b/7), (111a/5), (112a/7), (112b/12), (112b/6), (112b/7), (113a/5), (113b/15), (113b/16), (113b/4), (113b/6), (114a/1), (83b/6)

ş.-erdi (105a/13)

ş.-mez (212b/10), (41b/2)

ş.-miş (109a/13), (110a/6), (111b/1), (111b/13), (111b/14)

ş.-üb (18b/16)

[= 30]

şişik: <Far + T. Kabarık, şiş:

ş. (16a/15)

[= 1]

şişir-: Şişirmek.

ş.-mez (98b/4)

[= 1]

şitā: < Ar. Kış.

ş. + da (101a/3), (109b/11), (117b/10),
(18a/6)

[= 4]

şol: Şu.

ş. (104b/12), (106a/12), (107a/17),
(107b/17), (107b/3), (108a/1), (108a/15),
(108a/17), (108a/4), (108b/4), (10b/2),
(111b/14), (112a/16), (118a/15), (118b/6),
(11a/6), (11b/2), (122a/2), (123b/8),
(124a/4), (124b/9), (12b/13), (131a/12),
(131b/16), (134a/4), (137a/15), (137a/7),
(138a/14), (138a/4), (138a/7), (139a/2),
(13a/15), (140b/9), (143a/12), (143a/16),
(143a/5), (143a/5), (143a/8), (145a/4),
(146b/11), (146b/4), (147b/12), (147b/4),
(147b/6), (147b/8), (148a/13), (148a/5),
(149a/7), (150a/7), (153a/17), (153b/14),
(153b/8), (155a/17), (155a/5), (155a/5),
(15a/2), (15b/17), (166b/15), (166b/17),
(169b/12), (169b/8), (16a/8), (170a/11),
(170a/14), (171a/16), (171a/9), (171b/1),
(171b/11), (171b/12), (176b/10), (178b/5),
(17a/12), (17a/14), (17a/15), (180b/4),
(180b/6), (182b/11), (182b/2), (184a/4),
(185a/1), (185b/11), (186a/13), (186a/3),
(186b/17), (187a/5), (187a/9), (188b/1),
(189a/5), (189a/6), (18a/6), (190a/17),
(192b/9), (193a/7), (194a/4), (194a/7),
(194a/9), (195a/11), (195a/3), (195a/4),
(195b/14), (197b/1), (197b/2), (197b/6),
(199a/13), (19b/8), (200a/1), (202a/3),
(202b/16), (203b/2), (205b/6), (207b/17),
(208a/1), (208a/10), (208a/2), (209b/7),
(20b/11), (20b/15), (20b/3), (211b/11),
(211b/12), (212a/5), (212b/11), (213a/1),
(213a/7), (214b/2), (215a/15), (215b/14),
(25a/14), (25a/14), (25a/15), (25a/16),
(25b/1), (26a/10), (26a/5), (26a/5),
(26a/6), (26a/8), (29a/14), (29a/15),
(29b/12), (29b/6), (31a/1), (31a/3),
(31a/5), (32a/5), (32a/8), (34a/10),

(36a/15), (37b/11), (37b/12), (3b/11),
(45b/1), (4b/7), (4b/8), (54b/1), (55b/11),
(55b/11), (55b/2), (57a/1), (57a/11),
(57a/13), (57a/14), (57a/15), (57a/16),
(57a/17), (57a/5), (57a/7), (57b/1),
(57b/10), (57b/13), (57b/14), (57b/17),
(57b/8), (58a/12), (58a/17), (58a/2),
(58a/3), (58a/5), (58b/2), (59a/12),
(59a/16), (59a/7), (59a/8), (59b/12),
(5a/10), (5a/12), (5a/12), (5a/16), (5a/6),
(5b/7), (61a/1), (67a/12), (67b/14),
(67b/4), (69a/1), (6a/16), (6b/12), (6b/12),
(6b/4)ya'ni, (6b/8), (72a/16), (72b/6),
(73a/12), (74a/7), (76a/12), (76a/7),
(77a/3), (77b/13), (78a/17), (78a/3),
(7a/11), (7a/16), (7a/17), (7b/1), (80a/10),
(81a/1), (81a/3), (81a/6), (81b/14),
(82a/2), (83a/10), (83a/15), (84a/1),
(84a/13), (84a/4), (84b/11), (84b/16),
(84b/3), (85a/17), (85a/3), (85b/10),
(85b/12), (86b/10), (86b/16), (87b/16),
(88b/9), (89a/1), (89a/16), (8a/16), (8a/6),
(8b/7), (94a/15), (94a/15), (94a/16),
(94a/17), (94a/17), (94b/6), (96a/3),
(98a/15), (9a/12), (9a/2)

[= 251]

şörba: < Far. Çorba.

ş. (97a/2)

[= 1]

şöhret: < Ar. Ün.

ş. + inden (188b/10)

[= 1]

şöyle: Şunun gibi, şuna benzer biçimde.

ş. (103a/3), (108a/17), (131a/17), (131a/9),
(135a/5), (136b/4), (137a/15), (13b/10),
(13b/9), (147a/15), (148a/2), (148a/5),
(14a/4), (151a/6), (169b/4), (171a/5),
(175b/1), (176a/3), (177a/10), (180a/7),
(180b/12), (185b/1), (185b/15), (189b/10),
(190b/17), (19a/13), (22a/16), (28a/15),
(28a/17), (39b/12), (40b/13), (4b/3),
(67a/9), (70b/5), (73a/5), (74a/3), (74a/8),

(75a/11), (75b/12), (77a/6), (79b/5),
(80a/5), (80b/5), (81a/17), (81b/12),
(81b/7), (82b/14), (85a/15), (85a/17),
(85b/11), (86a/1), (86a/5), (86b/15),
(87b/8), (94b/16), (96a/6)

[= 56]

şu: Şu işaret sıfatı.

ş. + nlar (11b/8), (7a/2), (7b/6), (7b/7),
(8b/11), (8b/9), (9a/8)

[= 7]

şüm: < Far. Şom, uğursuz.

ş. (212a/17)

[= 1]

şuğl: < Ar. İş, uğraşacak, meşgul olacak şey; dert, gaile.

ş. + i (138b/3), (138b/4)

[= 2]

şukret: < Ar. Kumral, kumrallığın fazlalığı.

ş. (56a/2), (63b/1)

ş. + i (49b/1), (50a/1)

ş. + inde (61b/1)

[= 5]

şukret-i hulûkıyye: < Ar. Tüyleri dökülmüş at, tüyleri dökülmüş atın kumrala çalan rengi.

ş. + ye (54a/1)

[= 1]

şu'arā: < Ar. Şairler.

ş. (170b/16)

[= 1]

şu'arā-yı islāmiyyūn: < Ar. İslam şairleri.

ş. (208b/5)

[= 1]

şu'le: < Ar. Atlarda beyaz tüylerden oluşan benekler.

ş. (57a/7)

[= 1]

şu'ūr: < Ar. Anlama, anlayış, hissetme, duyma.

ş. + dur (202a/2)

ş. + ı (81a/9)

[= 2]

şurb: < Ar. İçme.

ş. + da (22a/1)

ş. + etmek (112b/14)

[= 2]

şüç'an: < Ar. Cesurlar, yürekli, yiğitler.

ş. (34b/10)

[= 1]

şükr: < Ar. Şükür.

ş. (130b/6)

[= 1]

şürū: < Ar. Başlama.

ş. (35a/17), (4b/1)

ş. + eylediler (190a/6)

ş. + eyledük (82a/1)

ş. + eyleyesin (183a/2)

ş. + olundu (131a/4)

ş. + ède (35a/17), (73b/3)

ş. + èdüb (201b/16)

[= 9]

şürū: < Ar. Şartlar, koşullar.

ş. (136a/7)

[= 1]

-T-

tā: < Far. Dek, değin, kadar, beri vb. edatlarla birlikte kullanılarak bir fiilin, bir hareketin, bir yerin, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı,

zaman ve uzaklık bakımından abartmalı bir biçimde anlatan bir söz.

t. (103a/10), (103a/2), (103a/3), (107a/11), (115b/11), (116a/8), (116b/13), (117a/3), (117a/4), (118b/3), (119a/11), (122b/13), (124a/4), (125b/3), (126a/11), (126a/12), (126a/14), (126a/15), (12b/4), (132a/17), (132b/1), (132b/9), (133a/9), (133b/17), (133b/8), (134a/4), (134b/17), (135b/16), (136a/15), (136a/9), (136a/9), (136b/14), (136b/3), (137a/11), (137a/3), (137a/5), (137a/9), (137b/4), (138a/3), (140b/1), (140b/12), (140b/3), (140b/6), (140b/8), (142a/3), (143a/2), (143a/3), (144a/2), (144a/3), (144a/8), (146a/13), (146b/12), (146b/3), (146b/9), (147a/3), (148a/6), (148b/2), (14b/15), (150a/6), (151a/14), (151b/2), (153a/16), (153b/1), (154b/13), (154b/17), (155b/5), (155b/6), (155b/8), (166b/14), (176a/17), (176b/13), (176b/14), (176b/2), (177b/17), (177b/6), (178b/11), (178b/13), (178b/14), (178b/8), (178b/8), (179a/13), (180a/12), (180a/4), (181a/13), (182b/12), (182b/2), (182b/5), (183a/6), (183b/15), (184b/1), (184b/3), (184b/5), (186b/14), (188a/17), (188a/5), (192a/15), (192a/16), (192a/6), (192b/17), (193a/13), (193a/16), (193a/17), (193a/3), (193a/6), (193b/10), (193b/9), (194b/17), (195a/1), (195a/13), (195a/15), (196b/17), (196b/8), (198a/12), (198a/13), (198a/16), (199a/1), (199a/11), (19b/3), (200a/12), (204a/17), (204a/6), (205b/3), (205b/9), (207b/1), (208a/14), (208a/16), (208a/3), (209a/10), (211b/14), (212a/1), (212a/7), (216a/2), (216b/13), (216b/2), (216b/6), (216b/8), (217a/2), (24a/2), (34a/14), (35a/8), (38a/5), (3b/5), (40b/15), (58b/8), (67b/1), (67b/12), (68a/3), (68a/5), (68b/4), (69a/15), (6a/2), (6b/9), (72a/1), (72b/6), (73a/11), (73a/11), (73a/16), (73a/4), (73a/8), (73a/9), (73b/1), (73b/13), (73b/3), (73b/5), (74a/10), (74a/7), (74a/9), (74b/1), (76a/13), (76a/3), (76a/5), (76b/1), (76b/6), (76b/6),

(77a/15), (77a/6), (77b/2), (78a/1), (78a/12), (78a/15), (78a/16), (78a/5), (78a/8), (78b/17), (78b/2), (78b/9), (79a/9), (79b/4), (80a/13), (80b/10), (80b/12), (80b/17), (81a/13), (81a/4), (81a/9), (81b/8), (82a/11), (82a/13), (82a/14), (82a/15), (82a/2), (82a/5), (82b/9), (83a/13), (83a/17), (83a/4), (83a/9), (83b/17), (84a/16), (84b/9), (85a/1), (85a/15), (85a/6), (85a/7), (85b/15), (85b/3), (85b/6), (86a/17), (87a/14), (87b/12), (88a/16), (88b/14), (88b/15), (89a/5), (91a/5), (94a/10), (94a/11), (95a/2), (95b/12), (95b/5), (96a/13), (96a/5), (96a/5), (96b/15), (97a/11), (97a/13), (97b/8), (98a/5), (98b/10), (98b/12), (98b/8), (99a/13), (99a/16), (99b/6)

[= 244]

ta'ab: < Ar. Yorgunluk, sıkıntı, zahmet.

t. (114b/3), (188a/14), (213a/6), (72b/13), (72b/13), (72b/17), (75a/15), (78a/4), (94b/15)

t. + dan (102a/1), (104b/13), (114b/3), (126b/8), (126b/9)

t. + ı (193a/10), (193a/14)

t. + uñ (75a/8)

[= 17]

ta'ab-ı şedîd: < Ar. Şiddetli sıkıntı.

t. (106a/14)

t. + den (101b/9), (111a/15)

[= 3]

ta'addî: < Ar. Geçme, öteye geçme, saldırma.

t. + de (2b/10)

t. + edüb (21a/13)

[= 2]

ta'akkud: < Ar. Dügümlenme, bağlanma, anlaşılmaz hale gelme.

t. + edesin (176b/5)

[= 1]	t. + ı (131b/12), (176a/12), (191b/15), (191b/15), (216a/1)
ta'alluk: < Ar. Asılı olma, asılma.	t. + ına (208a/17), (78a/1), (85b/8), (87b/9)
t. + ëtdükde (203b/7)	t. + ında (87b/3)
t. + ëtdükdenşonra (203b/16)	t. + ından (133a/6)
[= 2]	t. + ola (137b/4)
ta'allüm: < Ar. Öğrenme, öğrenilme.	t. + olınan (171b/5)
t. (145b/3), (190b/13)	t. + olınurlar (171a/17)
t. + ëde (190b/15)	t. + olunduysa (171a/11)
t. + ëdüb (191b/5)	[= 15]
t. + ëtdiler (189b/12)	tab'-ı büleñd pervāz: "yüksek uçan" izzetinefis, onur sahibinin tabiatı.
t. + ëtdüğümüz (191b/9)	t. + ları (3a/8)
t. + ëtmek (145a/4)	[= 1]
[= 7]	tabağ : < Ar. İki omur arasındaki kıkırdak doku.
ta'am: < Ar. Yemek, aş.	t. (28b/17)
t. (19a/9), (21a/2), (31b/16), (32a/7), (99a/14)	[= 1]
t. + ı (21a/1)	tabaka: < Ar. Kat, katman, tabaka.
[= 6]	t. + dur (28a/2), (86b/7)
ta'arruz: Ar. 1. İlişme, sataşma, takılma. 2. Düşmana saldırma.	t. + sıdur (202a/15)
t. (185b/12)	[= 3]
t. + ëdersin (137b/4)	tabakāt: < Ar. Tabakalar.
t. + ëtmeye (147b/15)	t. (86b/7)
[= 3]	t. + ından (28a/1)
tā'āt: < Ar. Allahın emirlerini yerine getirme, ibadetler.	[= 2]
t. + uñ (2b/14)	taban: Ayağın alt yüzü, aya.
[= 1]	t. + a (31a/17)
ta'āzum: < Ar. Büyüklük satma, kibirlenme.	t. + ına (18b/5)
t. + ëtmek (20b/17)	[= 2]
[= 1]	tab'an: < Ar. Tabii olarak, kendiliğinden, yaratılıştan.
tab': < Ar. 1. Tabiat, huy, yaratılış. 2. Mühür, damga basma.	t. (138b/7)
	[= 1]

ṭabāyi' : < Ar. tabi'atler.

t. + den (214a/7)

[= 1]

ṭabḥ : < Ar. Pişirme, pişirilme. İlaç kaynatma.

t. + olunur (97a/2)

t. + edesin (126a/10)

t. + edüb (121a/3), (127b/4)

[= 4]

tābi' : < Ar. 1. Birinin arkası sıra giden, ona uyan.
2. Boyun eğen, bağlı kalan.

t. + dür (192b/10)

t. + olur (217b/17)

[= 2]

ṭabī'at : < Ar. 1. Tabi'at, yaratılış, huy, âdet, mizaç. 2. Kâinat.

t. (178a/5)

t. + dan (213b/11)

t. + ı (78a/2)

t. + ından (86b/10)

t. + ındandır (217b/17)

t. + ola (137a/17), (138b/1), (192b/17),
(192b/17)

t. + olur (192a/10)

[= 10]

ṭabī'atlu : < Ar. + T. Herhangi bir yaratılışta, huyda olan.

t. (2b/11), (201b/12)

[= 2]

ta'bīr : < Ar. Rüya yorma, yorumlama.

t. + edemezler (107b/4)

[= 1]

ṭabl : < Ar. 1. Davul. 2. Kulak zarı.

t. (108b/10)

t. + ları (22a/10)

[= 2]

ṭabrī ağacı : Bir ağaç türü.

t. + nu (172b/2)

[= 1]

tabşıra : < Ar. İnsanın gözüni açacak keyfiyet.

t. + dan (4b/13)

t. + etdigim (151b/5)

[= 2]

tāc-ı hilāfet : < Ar. Hilafet tacı.

t. (1b/9)

[= 1]

ta'cīl : < Ar. Acele ettirmeler, çabuklaştırmalar.

t. + edüb (21a/10)

[= 1]

ta'dīl : < Ar. 1. Doğrultma, doğrulama. 2. Değişiklik.

t. + i (191a/4)

[= 1]

tafşıl : < Ar. Etrafıyla, etrafı olarak bildirme, uzun uzadıya anlatma, açıklama.

t. + in (215b/13)

[= 1]

tafzıl : < Ar. Birini ötekilerinden üstün tutma.

t. + eyledi (21b/15), (5b/10), (5b/14),
(5b/15), (7b/16), (8a/2)

t. + olunur (169a/8)

[= 7]

ṭağ : Yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimli yamaçlarıyla çevresine hâkim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümü, dağ.

t. (115b/15), (120b/10), (21b/1), (85b/9)

t. + a (11b/12)

t. + ına (93b/2), (93b/3)

[= 7]

tağāffül: < Ar. Gaflet gösterme, anlamazlıktan gelme, düşüncesizlik yapma.

t. + eyle (76b/16)

[= 1]

tağalgül: < Ar. İçine girmek, yayılmak, sızmak, işlemek.

t. + ından (32b/13)

[= 1]

tağallüb: < Ar. Zorbalık, zorla hüküm sürme.

t. + inden (130b/9)

[= 1]

tağar: Ağzı geniş, büyük toprak küp.

t. (68a/2), (68a/4), (68a/8)

t. + uı (68a/2)

[= 4]

tağarcık : bk. tağar.

t. (96b/2), (96b/2), (96b/3), (96b/5), (96b/8)

t. + dan (209b/2), (210a/14)

[= 7]

tağayyür: < Ar. 1. Değişme, başkalaşma. 2. Rengi değişme. 3. Bozulma, kokma.

t. (193a/12)

t. + den (193a/11)

t. + i (214a/5)

t. + ètmegile (216b/7)

[= 4]

tağıd-: Dağıtmak.

t.-ur (112b/8)

[= 1]

tağıl-: Dağılmak.

t.-mı (172b/6)

t.-ur (24b/5)

[= 2]

tağılma: Dağılma.

t. + sına (171a/12)

[= 1]

tağıtmak: Dağıtmak.

t. (5b/5)

[= 1]

tağ kerefisi: Dağ kerevizi.

t. + nden (115b/15)

[= 1]

tağ kerevizi: Dağ kerevizi.

t. (120b/10)

[= 1]

tağlan-: Dağlanmak.

t.-mı (55a/4)

[= 1]

tağrīb: < Ar. 1. Birini gurbete gönderme, gönderilme. 2. Memleketten çıkarma, uzaklaştırılma. 3 . Kovma.

t. + olundu (34b/17)

[= 1]

tağur: < Ar. "Tağar" Kadınlık organının mültekası, birleşme yeri.

t. (33b/5)

[= 1]

tağyır: < Ar. Başkalaştırma, değiştirme, bozma.

t. + ine (131b/12)

t. + èder (169a/6), (193a/7), (41a/13)

t. + èdüb (216b/12)

t. + ètmege (75b/6)

[= 6]

tağallüf: < Ar. 1. Geride kalma, arkada bırakılma. 2. Uygun gelme.

t. + ètdi (211a/14)

[= 1]

taḥammül: <Ar. 1. Yüklenme, bir yükü üstüne alma. 2. Dayanma, katlanma. 3. Kaldırma.

t. (108a/8)

t. + i (133a/4), (133a/5), (67b/11)

t. + ède (208b/2)

t. + èdemez (207a/16)

t. + èdemezler (88b/2)

t. + èder (105b/8), (105b/9), (19b/5), (67b/8)

t. + ètdügi (105b/10), (133a/12)

t. + ètmekden (88b/2)

[= 14]

taḥarrī: <Ar. Arama, araştırma, araştırılma; aratma.

t. + èder (105a/4)

[= 1]

taḥaṣṣun-ı müyesser: <Ar. Kolaylıkla olan kale ve hisara kapanma.

t. + dür (178a/16)

[= 1]

taḥcīl: <Ar. Atların ayağında beyaz siğil bulunması.

t. (62b/2), (67a/1)

[= 2]

taḥdīd: <Ar. Hudut tâyin etme, sınır çizme, sınırlama.

t. + ètmege (203b/4)

[= 1]

taḥfīf: <Ar. 1. Hafifletilme. 2. Yükünü azaltma.

t. + idür (97a/6)

t. + ède (71a/14)

t. + ètdiği (72a/4)

[= 3]

tāhir: <Ar. Temiz.

t. + den (170b/5)

[= 1]

taḥkīk: <Ar. 1. Doğru olup olmadığını araştırma. 2. Doğru olup olmadığını meydana çıkarma. 3. Doğru, gerçek.

t. (108b/4), (10a/12), (11a/10), (11b/11), (14a/14), (14a/14), (14b/1), (14b/14), (170a/7), (212b/3), (21b/12), (22b/3), (28a/15), (42b/15), (4b/3), (5a/7), (6b/12), (73b/15), (7b/9), (81a/14), (8b/2), (8b/7)

t. + de (143a/17)

t. + ètdügi (19a/17)

[= 24]

taḥkīk-i kütüb-i kadīm: <Ar. Kıymetli kitapların doğru olup olmadığını araştırma.

t. + de (212b/6)

[= 1]

taḥlīs: <Ar. Kurtarma, kurtanılma.

t. + idür (205a/1)

[= 1]

taḥmīn: <Ar. Yaklaşık olarak değerlendirme, oranlama.

t. + èdüb (211b/9)

[= 1]

taḥnīk: <Ar. "heneke" 1. Hayvana yular, gem vs. takmak. 2. Üst damak, ağzın üst tavanı ve alt kısmı. 3. Hayvanın genzinde olan bir şişlikten kaynaklanan bir hastalık.

t. (101a/6)

t. + üñ (111a/3), (120a/7)

[= 3]

taḥrīb: <Ar. Yıkma, kırıp dökme, harap etme, bozma.

t. + ine (21a/13)

[= 1]

taḥrīf: <Ar. 1. Harflerinin yerini değiştirme, bozma, kalem oynatma, değiştirme. 2. Bir ibarenin mânâsını değiştirme.

t. +  tme (136a/4)

[= 1]

taḥr k: <Ar. 1. Kımıldatma, kımıldatılma, oynatma. 2. Kışkırtma, azdırma.

t. + eyle (85a/2)

t. + eylese (169a/13)

t. + i (37b/7)

t. + in (82a/9)

t. + olunduğda (169b/13)

t. +    (80b/10), (85a/7)

t. +  de (112b/13), (188a/17), (193b/16)

t. +  der (110b/12), (214a/5), (81b/3)

t. +  derdi (214a/11)

t. +  desin (182b/6), (183a/7), (77a/2), (78b/6), (79a/2)

t. +  d b (148b/3)

t. +  tmege (112a/14)

t. +  tmeye (197a/14)

t. +  tmeyesin (135a/17), (145a/3)

t. +  tmezden (80a/8)

[= 25]

taḥr k-i esnan: <Ar. Dişlerin oynaması.

t. (101b/11)

[= 1]

taḥr k-i fuş ş: <Ar. Organlarda yuvarlak  ıkıntının artması, kabarması.

t. (101b/6)

[= 1]

taḥr r: <Ar. Yazma, yazılma.

t. + ine (3a/15)

[= 1]

taḥř l: <Ar. Hasıl etme, edilme, ele ge me, ge irilme.

t. +  de (204a/17)

t. +  d b (131b/11)

[= 2]

taḥř l-i kemal-i ben   dem: <Ar. Kişi adı.

t. (1b/13)

[= 1]

taḥř ř: <Ar. Bir şeyi bir kimseye veya bir yere ayırma.

t. + eyledi (11b/3)

[= 1]

taḥt: <Far. H k mdarların oturduğu b y k koltuk.

t. +   (4a/9)

[= 1]

taḥt: <Ar. Alt, aşağı.

t. +  na (26b/10)

t. +  nda (155a/15), (27b/14)

t. +  ndan (6b/8)

t. +  ndandur (30a/9)

[= 5]

taḥte: <Far. D z, enlice, uzun ve az kalın bi ilmiş ağa , tahta.

t. + ler (82a/11)

t. +  de (68a/2)

[= 2]

taḥtiye: <Ar. 1. "taḥti" (ḥa   k k nden) Yanlışını  ıkarma. 2. Aşağı indirme.

t. +  tmez (34b/1)

[= 1]

taḥv l: <Ar. Değiştirme, değiştirilme,  evirme, d nd rme.

t. + eyle (154b/14)

t. +  dersin (150a/6), (153a/3)

t. + édüb (156b/10)
[= 4]

taḥzīr: <Ar. 1. Sakındırma, sakındırılma. 2. Men etme.
t. + édüb (151b/5)
[= 1]

ṭāʾife: <Ar. 1. Bölük, takım, güruh, fırka. 2. Kavim, kabîle.
t. + sinden (209a/15)
[= 1]

tāk: <Ar. 1. Bina kemeri, kemer. 2. Yarım dâire şeklinde kapı ve pencere üstü. 3. Kubbe, künbet.
t. (133a/8)
[= 1]

taḳ-: Takmak.
t.-acak (193b/14)
t.-mışlardır (170b/12)
[= 2]

taḳabbuz: <Ar. 1. Büzülme, kısılma; toplanıp çekilme. 2. Kabız, peklik olma.
t. (23b/17), (23b/4), (24a/15)
[= 3]

taḳallüb: <Ar. 1. Dönme, bir yandan bir yana çevrilme. 2. Değişme, başka kalıba girme.
t. + étmezse (72b/15)
[= 1]

taḳar: <Ar. Atın kuyruğunda bulunan bir bölüm.
t. (33a/14)
[= 1]

taḳarrüb: <Ar. 1. Yaklaşma, yanaşma. 2. Vakti yakın olma.
t. + eden (212a/13)
[= 1]

ṭāḳat: <Ar. Güç, kuvvet.

t. (192b/5), (2a/7)
t. + ina (35b/15)
t. + inden (68b/2)
t. + ini (19b/16)
[= 5]

taḳbīb: <Ar. Kubbeleme, kubbe gibi yapma.
t. + ine (39b/8)
[= 1]

taḳdīm: <Ar. Bir şeyi karşılıksız olarak birine verme, sunma.
t. (1b/9)
t. + eyle (138b/10), (140b/6)
t. + eyledük (19a/6)
t. + eyleye (155b/3)
t. + olınan (138a/1)
t. + olunur (41a/3)
t. + olunmuşdur (115a/8)
t. + eder (41a/14)
t. + édüb (19a/8)
[= 10]

taḳdīr: <Ar. Beğenme, beğenip belirtme, değer verme.
t. (150b/2), (15b/14), (178a/3), (212b/5)
t. + ce (154b/16)
t. + dür (191a/1)
t. + i (191a/9)
t. + olunsa (194a/8)
t. + edesin (136b/1)
t. + etmem (151a/5)
[= 10]

taḳın-: Takınmak, kendine takmak.
t.-an (170b/15)
t.-dıklarında (176a/14)

t.-maz (179a/16)	t. + edersin (146b/2)
t.-sa (10b/14), (178b/2)	t. + edesin (132b/4), (148b/10), (148b/7), (166b/6)
t.-ur (10b/15), (179a/15)	[= 32]
t.-urlar (176a/15)	
[= 8]	takrīb-i edna: < Ar. En alt seviyedeki yaklaşma.
takınmak: Takınma işi.	t. (69b/16)
t. (179a/12)	t. + dan (73a/3)
t. + dur (10b/15)	[= 2]
[= 2]	takrīb-i leyyin: < Ar. Yumuşak, hafif yaklaştırma
taklīb: < Ar. 1. Tersine çevirme, çevrilme. 2. Bir yandan bir yana döndürme, döndürülme. 3. Bir şeyin şekil ve kalıbını değiştirme.	t. (148b/10)
t. + ine (72b/14)	[= 1]
[= 1]	takrīb-i refik: < Ar. Ortak yaklaşma.
taklīm: < Ar. Kalem, kamyş, tırnak gibi şeyleri kesme, yontma; yontulma.	t. (154b/5)
t. (31a/14)	[= 1]
[= 1]	takrīr: < Ar. 1. Yerleştirme, yerleştirilme. 2. Sağlamaştırma, sağlamaştırılma.
takmak: Takma işi.	t. + edüb (1b/12)
t. + dan (102a/11)	[= 1]
[= 1]	taksīm: < Ar. Parçalara bölme, bölüştürme.
takrīb: < Ar. 1. Yaklaştırma, yaklaştırılma. 2. Tahmin. 3. Yolunu bulma. 4. Vesile, bahane.	t. + edesin (123b/10)
t. (146b/1), (35a/5), (70b/11), (79b/2), (79b/4), (79b/5), (79b/6), (80a/13), (82a/1)	[= 1]
t. + de (132b/2), (132b/5), (166b/11), (79b/16)	takşir: < Ar. 1. Kısaltma. 2. Bir işi eksik yapma. 3. Bir şeyi yapabilir iken çekinip yapmama. 4. Kusur, kabahat.
t. + den (137a/9)	t. (153b/15)
t. + e (132b/1), (135b/14), (146b/11), (35a/17), (36a/9), (70b/10), (73a/3), (86a/16)	t. + de (153b/15)
t. + eyle (80a/13)	[= 2]
t. + i (85b/5)	takṭī: < Ar. Kesme, kesilme, parça parça etme, parçalara bölme.
t. + olunsa (34b/6)	t. + üṣ (109a/12)
t. + ède (135b/16), (69b/16)	[= 1]
	takviyet: < Ar. Kuvvetlendirme, kuvvetlendirilme.
	t. (202a/4), (208a/12)
	[= 2]

taḳzīr: < Ar. Kırma, kırık.

t. (153b/14)

[= 1]

ṭalāf: < Ar. Beş ya da altı günlük at yavrusuna verilen isim.

t. (42a/3)

[= 1]

ṭaldur-: Daldırmak, içine koymak.

t.-ub (123a/13)

[= 1]

ṭaleb: < Ar. 1. İsteme, istenme, dileme. 2. İstek.

t. + de (5b/9)

t. + eyledi (131b/6), (37a/10), (37a/9),
(84b/14)

t. + eylemediler (190a/9)

t. + eylemedim (212a/4)

t. + eylese (167b/4)

t. + i (131b/6), (205a/2), (5a/17), (5b/11)

t. + iḡ (137b/12)

t. + inde (209a/9), (5b/9)

t. + inden (5b/8)

t. + ine (138a/5), (6a/12)

t. + ini (190b/5)

t. + olunur (11a/16)

t. + üḡ (167a/14)

t. + ède (137a/11), (138b/3), (83b/1)

t. + èdecek (8b/14)

t. + èder (131b/15), (134a/1), (41a/13),
(58b/13), (83b/2), (84b/6)

t. + èderler (10b/15), (8b/15)

t. + èderse (58b/15), (58b/17)

t. + èdesin (149a/4), (180a/5)

t. + èdüb (12b/5), (12b/7), (170b/7),
(186b/16), (187a/4)

t. + ètdükde (40b/13)

t. + ètmegi.ün (186b/6)

t. + ètmegile (85b/16)

t. + ètmek (188a/15), (21a/5)

t. + ètmekde (5a/8)

t. + ètse (11b/2)

t. + ètseler (34b/11)

[= 50]

ṭālib: < Ar. 1. İsteyen, istekli. 2. Öğrenci.

t. (188a/17), (202a/7), (5a/16)

t. + i (190b/12)

t. + ol (131b/16)

t. + ola (185b/2)

t. + olduḡıḡ (166b/7)

t. + olur (143a/10)

[= 8]

taʿlīk: < Ar. Asma, asılma. Bir şeye bağlı gösterme.

t. + olunur (135a/15)

[= 1]

ṭālīl: < Ar. "Telīl" Boğaz.

t. (101a/6)

[= 1]

taʿlīm: < Ar. Öğrenme, öğretme, öğretim, öğretilme.

t. + den (145b/3)

t. + e (136b/10), (146a/13)

t. + eyle (80a/8)

t. + eyledi (93b/1)

t. + eyledüm (140b/4)

t. + i (131b/14), (6a/14), (75b/3)

t. + inde (131b/13), (80a/3)

t. + inden (5b/9)

t. + ine (132a/2), (138a/4)

t. + inüñ (145a/4), (191b/10), (197a/16), (20a/10)

t. + olunur (5a/2)

t. + olunduğı (81b/1)

t. + olunınca (84a/5)

t. + olunmuşdur (212b/16)

t. + olunsa (75b/13)

t. + ède (75b/8)

t. + èder (75b/9)

t. + èdesin (82b/6)

t. + èdüb (132a/8)

t. + ètdügi (203b/8)

t. + ètdüğümüz (191b/9)

t. + ètdürürdi (12a/7)

t. + ètmek (67b/10), (75b/3)

t. + ètmekden (20b/17)

t. + üñ (191b/9)

[= 34]

talık: < Ar. Atış, ateş, silah, kaçma, at yarışında bir tur.

t. + ı (148b/4)

t. + uñda (148b/7)

[= 2]

ta'm: < Ar. Yeme; tat, lezzet, zevk.

t. + ın (77b/7)

[= 1]

tam': < Ar. Tama' eden, tama'cı.

t. + èder (20b/14)

[= 1]

tama': < Ar. Doymazlık; çok isteme; açgözlülük.

t. + dan (167a/10)

t. + èderler (166b/7), (166b/8)

t. + èderse (142a/4)

t. + ètmeyesin (122b/7)

[= 5]

ta'me: < Ar. "tu'me" 1. Yiyinti, azık. 2. Tat, çeşni. 3. Lokma [bir].

t. + dür (211b/2)

[= 1]

ta'mağ: bk. ta'mağ.

t. + ı (26b/2), (27a/17)

t. + ına (82a/4)

t. + uñ (38b/1)

[= 4]

ta'mağ: Damak, ağız boşluğunun tavanı.

t. (22a/14), (55b/14)

t. + da (78a/8)

[= 3]

tamām: < Ar. Bütün, tüm

t. (102a/10), (121a/1), (189b/17), (190b/2), (215a/7), (23b/9), (41b/13), (69b/2), (70a/7), (98b/4)

t. + ı (38b/8)

t. + ına (42b/4)

t. + ola (42a/10)

t. + oldı (127b/6)

t. + olduğda (42a/9)

t. + olmaz (131a/11)

t. + olur (188b/5)

t. + èder (41b/16)

[= 18]

ta'mar: Damar, canlı varlıklarda kanın veya besleyici sıvıların dolaştığı kanal.

t. (23b/17), (23b/4), (24a/15), (32a/3), (32b/9), (89a/13), (99b/1), (99b/2)

t. + a (18b/5), (29b/13)

t. + dan (120a/6)

t. + dur (14a/9), (17b/10), (29b/9),
(30a/13), (30a/2), (31b/15), (31b/9),
(32a/16), (33b/15), (39a/1), (39b/6),
(90a/4)

t. + ı (16a/16), (32a/9), (35a/13), (99a/11),
(99a/12), (99a/14), (99a/15), (99a/5),
(99a/6), (99a/7), (99a/9)

t. + ıdur (30b/10), (32a/16)

t. + ın (99a/12)

t. + ında (32b/9)

t. + ından (117b/9), (121b/2)

t. + ını (14a/8)

t. + lar (114a/1)

t. + larda (106a/16)

t. + ları (111a/14), (111b/2), (99a/6)

t. + larında (38a/6)

t. + larından (118a/5)

t. + uş (112b/14), (31b/9)

[= 50]

ṭamarlu: Damarlı.

t. (169b/15)

[= 1]

ṭamlad-: Damlatmak.

t.-alar (120b/15)

t.-asın (122b/12)

t.-ub (125b/9), (98a/10)

[= 4]

ṭamlamak: Damlamak.

t. (101b/12)

[= 1]

ṭamlatmak: Damlatmak.

t. + dan (107a/5)

[= 1]

tāmm: bk. Tāmme.

t. (75a/13)

t. + dur (212b/10)

t. + ola (88a/5)

[= 3]

tāmme: < Ar. Bütün, eksiksiz, noksansız; mükemmel, olgun.

t. (11b/1)

t. + ola (77a/5)

[= 2]

tāmmü'l-ḥalk: < Ar. Bütünüyle yaratılış.

t. (59b/9)

[= 1]

tāmmü'l-ḥulk: bk. Tāmmü'l-ḥalk.

t. (88b/4)

[= 1]

ṭamūḥ: < Ar. 1. Bir şeye gözlerini yukarı kaldırarak bakmak, tepeden bakmak; atın yüksek bakması. 2. Atın şahlanması.

t. + ola (85b/10)

[= 1]

ṭan-: 1. Dönmek, düşmek, dalmak. 2. Şaşırmak, şaşmak.

t.-maya (35b/2)

[= 1]

ṭa'n: < Ar. Sövme, yerme, ayıplama.

t. (131a/5), (142a/5), (152b/6), (176a/11),
(176a/13), (180a/8)

t. + eyle (154b/14), (156b/14)

t. + eylediler (211b/16)

t. + eyleye (155a/1)

t. + ı (140b/12)

t. + olunur (155a/3)

t. + olundu (148a/12), (155a/9)

t. + olundılar (148a/10)	[= 34]
t. + eder (167b/2), (178a/14)	tarab: < Ar. Şevke getirmek, coşup sıçratmak.
t. + ederler (166b/10)	t. (87a/3)
t. + edersin (149a/12), (155a/8), (149a/1), (155a/12)	[= 1]
t. + edesin (166b/17), (167b/1)	taraf: < Ar. Ön, arka, sağ, sol, üst, alt vb. yanların her biri.
t. + edici (10b/17)	t. (132a/4), (147a/16), (147a/3), (185b/16)
t. + edüb (13b/12)	t. + a (100b/10), (100b/10), (106b/11), (111b/16), (135a/8), (135b/10), (135b/11), (136a/12), (136a/12), (136b/14), (136b/16), (136b/16), (137a/1), (143a/1), (146b/13), (146b/17), (147a/5), (148b/12), (148b/7), (149a/11), (150a/3), (150a/3), (150a/4), (150a/6), (150a/6), (153a/2), (153a/3), (153b/10), (153b/13), (154b/13), (154b/15), (155a/14), (155a/7), (155b/2), (156b/6), (15b/11), (15b/12), (177b/14), (177b/14), (183b/4), (184a/1), (185b/16), (185b/17), (186a/5), (186a/7), (192a/1), (192a/12), (192b/3), (195a/9), (199a/15), (199a/15), (207a/6), (212a/14), (212a/14), (212a/16), (212a/17), (212b/5), (212b/6), (22a/15), (83a/15), (90a/9)
t. + êtdügi (178a/14)	
t. + êtmek (176a/13), (180a/13)	
t. + êtmeye (153a/16)	
[= 30]	
tanbüb: < Ar. Vazîfîn (incik kemiği) önü.	
t. (106a/5), (34a/3), (34a/3), (90a/2), (90a/2)	
t. + da (104b/10)	
[= 6]	
tanımak: Daha önce görülen, bilinen bir kimse veya şeyle karşılaşıldığında bunun kim veya ne olduğunu hatırlamak	
t. (77a/17)	t. + da (134a/12), (149a/9), (98a/7)
[= 1]	
tar: Dar, geniş olmayan.	t. + dan (136b/14), (146b/3), (147a/4), (150a/7), (154b/10), (154b/9), (166b/4), (167a/2), (167b/12), (171b/6), (171b/9), (175b/6), (186a/8), (195a/9), (212a/14), (212a/14), (212a/16), (212a/16), (212b/5), (212b/6), (30a/15), (83b/2), (8a/17), (90a/6), (90a/6)
t. (131b/8), (133b/15), (167a/17), (167b/10), (167b/3), (168b/10), (190a/10), (190b/15), (196a/8), (199a/4), (208a/9), (214a/6), (31a/10), (31a/6), (33a/10), (39b/1), (80a/4), (89a/11), (89a/17), (89b/7)	t. + ı (135a/9), (187b/8), (25a/12), (25a/12), (26b/7), (27b/4), (30b/15), (55b/5), (55b/5), (89b/9)
t. + dur (112a/8)	t. + ıdur (17b/10), (17b/12), (17b/3), (27a/5), (27b/16), (30b/15), (32a/1)
t. + ıla (81b/11)	t. + ın (149a/10), (74b/2)
t. + ola (136a/3), (89b/12), (89b/12), (89b/14), (89b/15), (90a/12), (90a/7), (90b/13), (90b/9), (90b/9)	t. + ınğa (136b/11), (136b/12), (136b/13), (140b/15), (143a/7), (179b/16)
t. + olur (143a/12)	t. + ınğda (144a/1), (144a/6), (178a/6)
t. + edersin (79b/17)	

t. + ınđan (143a/2)

[= 1]

t. + ına (132a/7), (134b/9), (136b/2),
(146b/1), (146b/16), (146b/16), (146b/17),
(147a/3), (149a/3), (149a/9), (150a/2),
(153b/11), (182b/16), (183b/6), (184b/2),
(186a/11), (192a/11), (192a/5), (200a/13),
(206b/5), (210a/2), (78b/4), (79b/13),
(79b/13), (80a/1), (80a/2), (99a/8)

taras: <Ar. Sağır olmak, sağırlaşmak, kulağı
duymaz olmak; sağırılık.

t. (100b/16)

[= 1]

tarbā: <Ar. Şevke getirmek, coşup sıçratmak; at
ve develeri nağmeler söyleyerek teşvik etmek,
yürütmek.

t. (136a/4)

[= 1]

tard: <Ar. 1. Koğma, sürme, uzaklaştırma. 2.
Vazifeden, mektepten uzaklaştırma.

t. + étmezsın (87b/5)

[= 1]

tard-ı kü'üb: <Ar. Topuğun uzaklaştırılması, ayak
çekme uzaklaşma. (?)

t. (16a/9)

[= 1]

ta'rek: <Ar. Bin kuş avlayabilen yabani, vahşi bir
kuş.

t. + dür (212b/8)

[= 1]

tarfā: <Ar. İlgin ağacı ve yemişi (*Tamariē
tetrandra*).

t. (122a/4)

[= 1]

tarfe bin 'abd: <Ar. Kişi adı.

t. + dür (170b/17)

[= 1]

tarh: <Ar. 1. Atma, koma, bırakma. 2. Dağıtma,
bölme, ta'yin. 3. Kurma, tertipleme, düzenleme.

t. + dan (171b/3), (172b/3), (172b/4),
(172b/4), (173b/4), (174a/14)

t. + eyle (147a/2), (78a/15)

t. + eyledi (150a/2), (18b/15)

t. + ınadur (171b/5), (33a/7), (90b/8)

t. + ında (107b/13), (134b/7), (143a/6),
(169b/11), (179b/13), (211b/14), (212a/3),
(212a/3), (24a/16), (24a/9), (27b/13),
(29a/1), (29a/3), (29a/3), (29b/16),
(30b/6), (31a/1), (32b/5), (38b/6),
(90b/11), (98a/6), (98b/4)

t. + ından (104b/5), (105a/16), (106a/17),
(114b/14), (136b/9), (140b/5), (143a/4),
(146a/16), (147a/3), (147a/4), (149a/3),
(154b/12), (176b/16), (179a/8), (17a/13),
(17a/9), (180a/9), (181b/10), (183b/1),
(183b/13), (183b/14), (184b/3), (198a/6),
(202b/16), (203a/2), (210b/11), (215b/2),
(24b/1), (25a/11), (25b/17), (28a/2),
(28a/5), (29b/5), (30a/15), (33a/12),
(33b/6), (38b/5), (89b/8), (97b/8), (9a/16)

t. + ındandur (104a/14), (111b/2), (28a/4),
(29b/6)

t. + ını (149a/4)

t. + ınuñ (35a/16), (38a/11)

t. + larından (38a/17)

t. + uña (136b/3), (144a/7)

t. + uñda (177b/2)

t. + uñdan (77a/1)

[= 226]

taraf-ı aher: <Ar. Başka, diğer taraf.

t. + den (30a/15), (90a/6)

[= 2]

tarakāt: <Ar. Tarikatler, yollar.

t. (83b/3)

t. + olub (22b/8)

t. + edecek (155b/2)

t. + eder (180a/17)

t. + ederler (166b/9)

t. + ederse (150a/3)

t. + edersin (146b/1), (79a/7), (79b/14)

t. + edesin (135b/16), (141a/2), (148b/7), (150a/3), (150a/4), (153b/13), (154b/5), (155b/7), (156b/4), (166b/16), (166b/17), (167a/16), (179b/11), (179b/16), (182b/4), (79a/2)

t. + edüb (97a/11)

t. + etdiğinde (174b/13)

t. + etdüğü (182b/2)

t. + etdikleri (166b/9)

t. + etmek (101b/9)

t. + etmeye (193b/10)

[= 40]

tarî: < Ar. Ansızın çıkan, birden bire görünen şey.

t. + olmaz (105b/11)

t. + olur (176a/8)

[= 2]

tarîd: < Ar. Kovulmuş, çıkartılmış.

t. + ine (213b/8)

[= 1]

tarîde: < Ar. Okları cila edip parlattıkları ağaç.

t. (145b/14)

[= 1]

ta'rif: < Ar. Etrafıyla anlatma, anlatılma, tanımlama; tanım.

t. + êde (148a/7)

[= 1]

ta'rik: < ? Doğandan büyük olan, kanatları şahin kanatlarına benzeyen, bin kuş avladığı söylenen bir kuş türü.

t. (212b/8)

[= 1]

ta'rik: < Ar. Terletme, terletilme, tere yatırılma.

t. (70b/5), (70b/6), (70b/7), (71b/17), (72a/12)

t. + de (70b/8)

t. + den (70b/10)

t. + e (71b/11), (73b/1), (74a/2)

t. + i (72a/17), (72b/8)

t. + inden (76a/2)

t. + êde (71a/14), (71b/12), (71b/17), (72a/4)

[= 17]

tarîk: < Ar. 1. Yol, usûl. 2. Yelmek, atı hızla koşturmak. 3. Meslek. 4. Vâsita, sebep.

t. (144a/11), (176b/17), (176b/5), (41b/3), (74b/13), (78a/5)

t. + i (166b/6), (212b/11), (73a/7), (75b/15)

t. + ile (209a/12)

t. + inden (4b/8)

[= 12]

tarîkat-i muştafiyye: < Ar. Hz. Muhammed Mustafâ'ya mensup olan, onunla ilgilenen tarikat, Mustafaviyye tarikatı.

t. + yi (130b/8)

[= 1]

tarîde: < Ar. 1. Av, av hayvanı; av aletlerinin ucuna takılan yem. 2. Bir av aleti. (?)

t. (145b/16)

t. + yi (145b/17)

[= 2]

tarîkan-: Dağılmış olmak, ufanmak.

t.-miş (98a/15)

[= 1]

tarla: Tarıma elverişli olan, sınırlı ve belirli toprak parçası.

t. + dan (211b/9)

[= 1]

tarlıg : bk. tarlık.

t. + ı (193a/17), (39a/14)

t. + ından (133a/12)

[= 3]

tarlık: Dar olma durumu, darlık.

t. + da (170a/16), (195b/16)

t. + dan (93b/8)

[= 3]

tarrāde : < Ar. Dibi düz bir çeşit hafif kayak.

t. + de (151a/2)

t. + yi (151a/1)

[= 2]

tārumār: < Far. Karmakarışık; dağınık; perişan (tar-mar).

t. + olsun (4a/14)

[= 1]

tarz: < Ar. Tarz, usul, nevi, tip, sınıf, tavır, üslup.

t. + ında (143a/10)

[= 1]

taş: Genellikle içine sulu şeyler konulan metal vb.nden yapılmış kap.

t. + larında (19a/6)

[= 1]

taşaddur: < Ar. Baş sedire geçme, en başta oturma.

t. + eylesen (151b/4)

[= 1]

taşarruf: < Ar. 1. Sahip olma. 2. İdare ile kullanma, tutum.

t. + eder (95b/1)

[= 1]

taşavvur: < Ar. Zihinde şekillendirme, kurma.

t. + eyle (131b/17)

[= 1]

taşdır: < Ar. 1. Başa koyma, başa geçirme. 2. Kitabın başına önsöz koyma, konulma. 3. Yazma, satır dizme.

t. (1b/11)

[= 1]

taşfiye: < Ar. Saf kılma, kılınma, saflaştırma; temizleme.

t. + édüb (121b/12), (124a/3)

[= 2]

taşhîh: < Ar. Sağlığını iade etme, iyiletme.

t. + edesin (199a/4)

[= 1]

taşma: Bazı hayvanların boynuna takılan, bu hayvanları bir yere bağlamaya, çekip götürmeye yarayan kemer biçiminde bağ.

t. (168b/14)

[= 1]

taşnîf: < Ar. Sınıf sınıf ayırma, sınıflandırma, bölümlendirme.

t. + êtdigi (131a/7)

t. + êtdüm (4b/14)

[= 2]

taşvîr: < Ar. 1. Resmini yapma. 2. Resim, figür. 3. Yazıyla târif etme.

t. + eyledük (115b/8), (115b/9), (89a/4), (91a/5)

t. + eyledüm (34a/11), (38a/2)

t. + olundı (91a/6)

t. + edesin (217a/2)

t. + édüb (121a/10), (34a/13)

[= 10]

taş: Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde.

t. (101b/11), (103b/1), (107a/6), (108b/14), (109b/10), (114a/13), (114b/9), (178a/15), (178b/11), (180a/12), (188a/4), (204a/11), (214a/6), (41b/5), (68b/4), (68b/9), (83b/3), (98b/8)

t. + a (212b/4), (94a/12)

t. + dan (104a/17)

t. + ı (179b/7)

t. + lara (114b/8), (119b/1), (24a/4)

t. + ları (178b/9), (18b/7)

t. + laruñ (179a/5)

t. + tan (178a/17)

t. + uñ (104b/2), (18b/11)

[= 31]

taşara: Dışarı.

t. (196a/10)

[= 1]

taşlık: Taşlı yer.

t. + da (18b/10)

[= 1]

taşlu: Taşlı, içinde taş bulunan.

t. (99a/3)

[= 1]

taşra : Bir ülkenin başkenti veya en önemli şehirleri dışındaki yerlerin hepsi, dışarlık.

t. (104b/5), (111a/9), (113b/13), (137a/5), (178a/1), (187a/12), (187a/15), (196a/10), (203b/1), (204a/4), (205b/2), (205b/3), (207a/12), (207b/11), (207b/12), (208b/9), (68a/13), (68a/13), (70b/15), (78b/12)

t. + da (94a/16)

t. + dan (105a/14), (175a/17)

t. + sı (25a/15), (89b/4)

t. + sından (192b/4)

t. + ya (97b/16), (98a/3)

[= 28]

taşdur-: Tattırmak, tadına baktırmak.

t.-asın (81b/11)

[= 1]

taşhür: < Ar. Temizleme, paklama.

t. + i (205a/1)

[= 1]

taşıl: < Ar. Çalışmaya ara verme, çalışmayı durdurma.

t. (153b/9), (170a/15)

t. + eyle (155a/15)

t. + eder (192a/9)

t. + edesin (216b/6)

[= 5]

taşlu: Tatlı.

t. (117b/1), (127a/9), (210a/7)

[= 3]

taşlu şarāb: Tatlı şarap.

t. (127a/9)

t. + ı (117b/1)

[= 2]

taşvıl: < Ar. Uzatma, uzatılma.

t. + etmegi (186b/12)

[= 1]

taşvāf: < Ar. İslam dininde hac sırasında Kâbe'nin çevresini yedi kez dönme.

t. + eder (12b/13)

[= 1]

taşvar: Koyun ve keçiye verilen ortak ad.

t. (87b/11)

t. + ı (146a/9)

t. + uŋ (102a/11)	t. + umı (13b/13)
[= 3]	t. + uŋ (106b/9)
tavıl : <Ar. 1. Uzun. 2. Çok süren.	t. + uŋı (13b/12)
t. (147b/17), (185a/1)	[= 13]
t. + ola (78b/13)	taya- : Dayamak.
t. + üŋ (147b/17)	t.-ya (196a/16)
[= 4]	[= 1]
tavile : <Ar. 1. Birbiri ardına bağlanmış bir sıra hayvan, hayvan katarı. 2. Tavla, ahır. 3. Çayıra salınan hayvanın ayağına bağladıkları tavlâ ipi.	tayakkuz : <Ar. 1. Uyanma, uykudan kalkma. 2. Uyanıklık, açığözlük.
t. (27b/7)	t. (155a/4)
t. + ola (15a/11)	[= 1]
t. + sin (95b/5)	tayan- : Dayanmak.
[= 3]	t.-a (176b/7), (182b/1), (192b/9)
tavşan : Tavşangillerden, eti yenen, hızlı koşan, postundan yararlanan bir memeli türü (<i>Lepus europeus</i>).	t.-an (105a/11)
t. (89b/5)	t.-asın (135b/6), (183a/8), (184a/2), (196b/16)
t. + ı (213b/4)	t.-duğı (193b/10), (80b/14)
[= 2]	t.-masa (79a/11), (81b/4)
tavşancıl : Çoğu tavşan avlamakla beslenen kartal, akbaba vb. yırtıcı kuş.	t.-maya (192a/3)
t. (15a/7), (213b/6)	t.-mayasın (132a/14), (132b/2), (135b/4), (196b/1), (196b/16)
[= 2]	t.-maz (192b/14)
tavşancıl kuşu : bk.Tavşancıl.	t.-mış (183a/10), (80a/17)
t. + nuŋ (57a/15)	t.-mışdur (86a/17)
[= 1]	t.-sa (103b/9)
tay : Üç yaşına kadar olan at yavrusu.	t.-ub (184a/13)
t. (106b/10), (88a/17), (96b/12)	t.-ur (103a/8), (112a/15), (112a/3), (184a/3), (192b/14), (87a/11), (87a/5)
t. + a (87b/4), (96b/11), (97a/5)	t.-ursa (104a/9)
t. + da (123b/14)	[= 32]
t. + dur (171a/8)	tayana- : Dayanabilmek.
t. + ına (178b/11)	t.-mazsın (134b/5)
t. + laruŋ (87b/15)	[= 1]
	tayanmak : Dayanma işi.

t. (103b/5), (135a/13)
t. + dan (104a/17), (136a/5)
[= 4]

ṭayf: < Ar. 1. Uykuda görünen hayal. 2. Korkudan karanlıkta görünen hayalet.
t. (3b/7)
[= 1]

ṭayn-: Kaymak, sürçmek; çekinmek.
t.-a (178b/14)
t.-ur (81b/6)
[= 2]

ta'yīn: < Ar. Ayırma, belli etme.
t. + eyledi (214b/17)
t. + êtdügüñ (216b/5)
t. + êtmişiz (18a/8)
[= 3]

ṭayr: < Ar. Kuş.
t. (17b/14), (17b/15), (93b/9)
t. + ı (3a/10)
t. + üñ (204a/16)
[= 5]

ṭayrān: < Ar. Kuşlar.
t. (215a/10)
[= 1]

ṭayy: < Ar. Katlama, dürüp bükme, sarma, katlama. 2 Atlama, üzerinden geçme.
t. + êder (107b/5)
[= 1]

ṭayyib: < Ar. İyi, güzel, hoş.
t. (127a/16)
t. + ola (95b/8)
[= 2]

ṭayyibe: < Ar. bk. ṭayyib.

t. (69b/12)
[= 1]

tāze: < Far. Taze, bozulmamış, bayatlamamış olan.
t. (116b/7), (117a/6), (117b/2), (118a/14), (119b/10), (121b/13), (121b/4), (124a/10), (124a/11), (124a/13), (124a/6), (124b/6), (211a/5), (216b/4), (67a/3), (68a/12), (68a/13), (95a/14), (95b/15), (95b/2), (96a/16), (96a/7)
t. + olan (170a/14)
t. + si (95a/12)
t. + sini (96a/6)
t. + êder (97a/14)
[= 26]

tāzele-: Tazelemek.
t.-ye (72a/7)
[= 1]

tāzelik: Tazelik.
t. (95b/3)
[= 1]

tāzī: < Far. Tazı, av köpeği, [tavşan yakalamak için kullanılır].
t. + lerüñ (204b/13)
t. + nūñ (217b/16)
[= 2]

ta'zīm: < Ar. 1. Büyükleme, ululama, büyük sayma. 2. Saygı gösterme, ikram etme.
t. (1b/9)
t. + olunur (138b/16)
[= 2]

ta'zīf: < Ar. Bırakıp kaybetme, kaybına sebeb olma.
t. + êtmege (176b/5)
[= 1]

taẕyīl: < Ar. 1. Daraltma, daralma. 2. Darlaştırma, sıkıştırma. 3. Zorlama, baskı. 4. Sıkıntı verme.

t. (136a/5)

t. + eylese (155b/3)

t. + olmaya (78a/15)

t. + ederse (149a/3), (149a/5)

t. + edesin (78b/16)

t. + étme (78b/12)

[= 7]

te‘ālā: < Ar. Yüce olan Allah.

t. (15b/17), (2a/10), (2a/15)

[= 3]

tebdīl: < Ar. Değiştirme, değiştirilme, başka bir hâle getirme.

t. (182a/14)

t. + eyle (21b/4), (21b/8)

t. + inden (212a/12)

t. + édüb (126b/2)

[= 5]

tebdīl-i şekl: < Ar. Şekil değiştirme, kılık değiştirme, şekil değişikliği.

t. + edeler (209a/10)

[= 1]

tebevvül: < Ar. İşeme.

t. + eylese (113a/1)

t. + éde (122a/6), (122a/6)

t. + éder (109a/8), (122a/7)

t. + étmek (109a/8)

t. + étmekde (113a/16)

t. + étmekden (109a/14)

[= 8]

tebeyyün: < Ar. Meydana çıkma, belli olma, anlaşılma.

t. + den (174a/16)

[= 1]

tebrīd: < Ar. 1. Soğutma, soğutulma. 2. Ara açılma.

t. + édeler (95a/11)

t. + éder (93b/17)

[= 2]

tebşīr: < Ar. Müjde verme, müjdeleme, müjdelenme.

t. + eyle (9a/13)

[= 1]

tecāvüz: < Ar. 1. Ötesine geçme, sınırı aşma, atlama. 2. Saldırma, sataşma.

t. + olına (185b/12)

t. + étmez (193b/5)

t. + étse (25b/4)

[= 3]

tecdīd: < Ar. Yenileme, yenilenme, tazelenme.

t. + edesin (96a/2)

[= 1]

teceddüd: < Ar. Tazelenme, yenilenme, yeni olma.

t. (115a/16)

[= 1]

tecennüb: < Ar. Sakınma, çekinme.

t. + edesin (199a/9)

[= 1]

tecessüs: < Ar. 1. Yoklama, araştırma, araştırılma. 2. Bir şeyin iç yüzünü araştırıp sırrını çözmeye çalışma; gözetleme.

t. + étmek (208a/4)

[= 1]

tecessüs-i umūr-ı memleket: < Ar. Memleketin emirlerini, beylerini araştırma.

t. (201b/1)

[= 1]

techiz-i rical-i fuḥūl: <Ar. Aygırların ayaklarının birbirine dolanması.

t. (2b/8)

[= 1]

tecribe : <Ar. Tecrübe, deneme, sınama.

t. (103a/9), (177b/15), (19b/3), (202b/7),
(20a/15), (20b/2), (216a/16), (4b/10),
(67a/13)

t. + den (5a/10)

t. + eyle (82b/10)

t. + eyledük (88b/7)

t. + eylesün (181a/11)

t. + olmamış (138a/7)

t. + olunmuş (147b/9)

t. + si (180b/5), (20b/7)

t. + édüb (41a/16)

t. + édüñ (20a/17)

t. + étdüğümüz (115b/2), (21b/13)

t. + étdüğüm (115a/15)

t. + étdüm (108b/5), (155b/1), (67a/10)

t. + étmediler (190a/9)

t. + étmiş (211a/6)

[= 27]

tedāḥūl: <Ar. 1. Birbirinin içine girme. 2. Geri kalma. 3. Bir taksitin ödenmeden ötekinin gelmesi; ödemede gecikme. 4. Yığılıp kalma, birikme. 5. Karışma.

t. + éder (111b/11)

[= 1]

tedārük: <Ar. Tedârik, hazırlama; araştırıp bulma, ele geçirme, edinme.

t. + ine (107b/4)

[= 1]

tedbîr: <Ar. Önlem, hazırlık.

t. (191a/9), (216b/14), (97b/12)

t. + de (202b/1)

t. + eyle (137b/16)

t. + i (138b/10), (156b/6)

t. + inüñ (75a/11)

t. + üñ (79b/1)

t. + édüb (210b/16)

t. + étmek (210b/16)

[= 11]

te'dīb: <Ar. 1. Edeplendirme, edeplendirilme. 2. Terbiye etme, terbiyesini verme; haddini bildirme.

t. (81b/11), (84b/9)

t. + den (82b/7)

t. + eyledi (214b/10)

t. + i (77a/17), (78a/1)

t. + idür (80b/3), (82b/6)

t. + in (216a/17)

t. + ini (19b/3), (20a/5)

t. + olındılar (189b/12)

t. + olunur (82b/15)

t. + üñ (76b/3)

t. + éden (214b/10), (214b/6), (214b/6)

t. + édersin (82b/4)

t. + édüb (203b/9), (76b/4)

t. + étmege (214b/17)

t. + étdüğündendir (77b/17)

t. + étmege (75b/5)

t. + étmeñ (77a/7)

t. + étse (81a/16)

[= 25]

te'dīb-i killet: <Ar. Aza kanaat etmeyi öğrenme.

t. + dendür (212b/14)

[= 1]

tednīr-i istidāret: < Ar. Dönen, dolaşan parlaklık, nurun yayılması.

t. + de (54b/5)

[= 1]

tedrīc: < Ar. 1. Derece derece, basamak basamak ilerleme, ilerletme; azar azar hareket.

t. (21a/10)

[= 1]

tedvīr: < Ar. 1. Döndürme, döndürülme, çevirme, çevrilme. 2. Değirmi şekle sokma, sokulma.

t. + idür (106b/1)

t. + inden (149a/6)

[= 2]

te'emmül: < Ar. İyice, etraflıca düşünme.

t. + éde (214a/11), (83a/10)

t. + édüb (83a/11)

t. + étdükdenşonra (83a/12)

[= 4]

tefahhüş: < Ar. İnceden inceye araştırma.

t. (81a/5)

t. + éde (209a/15), (40a/14)

t. + édersin (103a/2)

t. + étmeye (209a/15)

[= 5]

tefāhtān: < Ar. Ucada bulunan iki elmacık kemiğidir aynı zamanda uyluğun başıdır.

t. (33a/4), (33a/5)

[= 2]

tefakḫud: < Ar. Arayıp sorma, arayıp sorulma.

t. + eyle (86a/14)

t. + éde (68b/11), (72a/3), (74a/12), (77b/14)

t. + édesin (135b/5), (216b/14), (68b/8)

[= 8]

tefakḫud-ı ahvāl-i ra'īyyet: < Ar. Sürünün hallerinin incelenmesi, bakılması.

t. (201b/1)

[= 1]

tefāvūt: < Ar. 1. İki şeyin birbirinden farklı olması. 2. İki şey arasındaki fark.

t. + inde (195b/2)

[= 1]

tefevvuk: < Ar. Üste çıkma, üstün olma, yükselme.

t. (34b/11)

[= 1]

tefrīḫ: < Ar. Ortalamanın yani vasatın çok altında kalmak, geride kalmak, normalden aşağı olmak.

t. (80b/5)

t. + den (133a/10)

[= 2]

tefsīr: < Ar. 1. Kur'ân-ı Kerîm'in mânâ bakımından îzâhı. 2. Kur'ân'ı îzâh eden kitap.

t. + i (188b/13)

t. + ini (187b/6)

t. + olundu (186a/9)

t. + édüb (170b/12)

t. + étdigüm (186b/6)

t. + étdiler (6a/3)

[= 6]

teftīḫ: < Ar. Sormak, ayırmak.

t. (103a/2), (81a/5)

t. + étdüm (108b/5)

t. + étmekdür (138a/2)

[= 4]

tegelti: Binek hayvanlarında eğerin altına konulan keçe, örtü, çuha.

t. + sinüñ (76a/12)

[= 1]

tegeltü: "tegelti" Binek hayvanlarında eğerin altına konulan keçe, örtü, çuha.

t. (134a/10), (134a/11), (134a/11),
(134a/15), (134a/16), (134a/16)

t. + den (134a/17)

t. + si (134a/9)

t. + ederse (133b/13)

t. + edesin (133b/12)

[= 10]

te'ḥīr: < Ar. Sonraya, geriye bırakma, geciktirme, geciktirilme.

t. + i (20a/10)

t. + etmez (208b/12)

[= 2]

tehnā: < Ar. Hoşlanmak, heves.

t. (204a/6)

t. + dur (204a/8)

[= 2]

tehyīc: < Ar. Heyecanlandırma, coşturma.

t. + edüb (80b/15)

[= 1]

teḫaddüm: < Ar. 1. Önce gelme, önce davranma. 2. İleri geçme, ileride bulunma.

t. (132a/13)

t. + eden (88b/8)

t. + edesin (156b/3)

t. + etmegile (171a/12)

t. + etmez (208b/12)

[= 5]

tekellüf: < Ar. Külfetsiz, sıkıntısız.

t. (20b/4)

t. + etmeye (138b/2)

t. + etmezsın (178a/5)

[= 3]

tekellüfsiz: < Ar. + T. Külfetsiz olmayan.

t. (197a/2)

[= 1]

tekellüm: < Ar. 1. Söyleme, konuşma. 2. ed. bir yazarın kendisini ölmüş farzederek yazı yazması.

t. (107b/3)

t. + etdügi (40a/14)

[= 2]

teklīf: < Ar. Yapması için birinden bir iş isteme.

t. + edeler (202b/8)

t. + eder (107b/6)

t. + etme (78a/3)

t. + etmezler (202b/11)

[= 4]

tekmīl: < Ar. 1. Kemâle erdirmeye. 2. Bitirme, bitirilme, tamamlama, tamamlanma. 3. Tam, eksiksiz, bütün, hep.

t. + edüb (4a/2)

[= 1]

tekrār: < Ar. Aynı olayın, işin, hareketin yeniden ortaya çıkışı, tekrarlanması.

t. (120b/5), (127a/1), (137b/15), (149a/8),
(41a/4), (41a/6), (41b/10), (70a/6),
(95a/11), (97b/10), (97b/11)

t. + eyle (137b/17), (137b/17)

t. + edesin (119a/1)

[= 14]

teḫşīr-i ḥuyūl: < Ar. Atlı alayların kırılması.

t. (2b/8)

[= 1]

telbīsliḡ: < Ar. + T. Ayıbını, kusurunu örtterek bir şeyi sahtelendirme.

t. + i (202b/4)

[= 1]

telef: <Ar. Telef olma, helak olma, tahrip olma, hasar, kayıp, ziyan.

t. + e (185b/12)

[= 1]

te'lîf: <Ar. Uzlaştırma, barıştırma.

t. (131a/6)

t. + êtmışdür (3a/11)

[= 2]

te'fîl: <Ar. Tüm bedende görülebilen, daha çok erkeklik organında ve hayalarda görülen, yarılacak kadar çok şişip irin, sarı su ve ince kan akmasına sebep olan bir hastalık.

t. (111a/4)

t. + üñ (111a/4)

[= 2]

tel'qîh: <Ar. 1. Aşı yapma, aşılama; aşılama. 2. Dişi meyveye erkek meyvenin tozunu aşılama, döllendirme.

t. + êder (202a/4)

[= 1]

telyîn: <Ar. 1. Yumuşatma, yumuşatılma. 2. Liynet verme, içi yumuşatma, kabızlıktan kurtarma.

t. + idür (76a/12)

t. + êdeler (119b/4)

t. + êder (117a/2)

[= 3]

temâşîl: <Ar. Timsaller, suretler, resimler, semboller.

t. (83b/3)

[= 1]

temâşâ: <Ar. 1. Bakıp seyretme, 2. Gezme.

t. (214b/16)

[= 1]

temekkün: <Ar. Mekânlanma, yerleşme, yer tutma.

t. (198b/6)

t. + i (206a/6)

[= 2]

temîmî: <Ar. 1. Temim kabilesinden olanlar. 2. Sırtı pek, sağlam adam.

t. + den (59a/2)

[= 1]

temkîn: <Ar. 1. Ağır başlılık. 2. Hastalığın bir yere yerleşmesi.

t. (201b/4)

[= 1]

temrîn: <Ar. İdman ettirme, tekrarlatarak çalıştırma, adet edinme.

t. (185b/7)

[= 1]

temyîz: <Ar. 1. Ayırma, ayrılma, seçme, seçilme. 2. İyiyi kötüden ayırdetme.

t. + êdüb (67b/1)

t. + êtmekden (86b/8)

[= 2]

tena'um: <Ar. Nîmet içinde, bolluk içinde bulunarak rahat etme.

t. (21a/9), (21b/3)

t. + da (21a/7)

t. + e (21a/4), (21b/2)

[= 5]

tenāvül: <Ar. Alıp yeme, alınıp yenilme.

t. + êder (17b/4), (26b/7)

t. + êderler (136b/5)

t. + êtdükde (68a/3)

t. + êtmekde (19a/8)

[= 5]

tenāvül-i a'dā': <Ar. Düşmanların, yağların alınıp yenilmesi.

t. + dan (203b/1)

[= 1]

tenbīh: <Ar. 1. Uyandırma, uyarma, uyarı. 2. Bir işin yapılmasını, bırakılmasını, veya o işten vazgeçilmesini tekrar tekrar hatırlatma.

t. (130b/13), (77a/7)

t. + den (208b/14)

t. + i (151a/5)

t. + edeler (204a/2)

t. + ederlerdi (205b/7)

[= 6]

teneffüs: <Ar. 1. Nefes, soluk alma. 2. Dinlenme.

t. (115a/2)

t. + eyledi (83a/11)

t. + eyleye (78a/16)

t. + ède (137a/3), (70a/1), (71b/14)

t. + edemez (68a/11)

t. + eder (115a/2)

t. + ètdükde (111a/7)

t. + ètdükdenşonra (70b/15)

t. + ètdüre (70a/9)

t. + ètdürüb (70a/3), (70b/13)

[= 13]

teneffüs-i şedîd: <Ar. Şiddetli nefes alma.

t. (83a/11)

[= 1]

tenezzüh: <Ar. Gezinti.

t. (204a/5)

[= 1]

tenfîz-i ahkâm: <Ar. Hükümlerin uygulanması, yerine getirilmesi.

t. + dur (202a/2)

[= 1]

tenhâ: <Ar. 1. Yalnız, ıssız, boş. 2. Yalnız, tek.

t. (136b/6), (77a/4)

t. + da (207b/3), (207b/5), (207b/6)

[= 5]

tenkîye: <Ar. 1. Ayıklayıp temizleme. 2. Kalın bağırsağa su verme ve bu iş için kullanılan alet.

t. + édüb (116a/12)

[= 1]

tenkîş: <Ar. Azaltma, kısma, indirme, eksiltme, eksiltme.

t. + inden (203a/3)

[= 1]

tenzîl: <Ar. 1. İndirme, azaltma, aşağı düşürme. 2. Kur'ân-ı Kerim.

t. (2a/9)

[= 1]

ter: Derinin gözeneklerinden sızan, kendine özgü bir kokusu olan, yapışkan, renksiz, tuzlu sıvı, arak.

t. (110a/17)

t. + i (70a/1)

t. + ini (71b/15)

[= 3]

terâhî: <Ar. 1. Gevşetme, gevşeklik gösterme. 2. Geri çekilme, geri durma. 3. Gecikme.

t. (147a/17)

[= 1]

terakî: <Ar. 1. Yukarı kalkma, yükselme. 2. İlerleme.

t. + eder (215a/15)

[= 1]

terbî: <Ar. 1. Dörtleme, dörde çıkarma. 2. Dörde bölme.

t. + de (56a/10)

t. + i (171b/5)

[= 2]

terbiye: <Ar. 1. Besleyip büyütme, beslenip büyütülme, görgü alıştırma. 2. Eğitim.

t. (115b/3), (20a/5), (76a/11)

t. + eylediler (115b/4)

t. + olunur (212b/17)

t. + olunan (84b/17)

t. + olundum (206a/13)

t. + olunması (67b/8)

t. + si (215a/11)

t. + edecek (71a/10)

t. + eden (67a/15), (67b/7), (83a/7)

t. + eder (67b/3)

t. + edersin (126a/15)

t. + edüb (85b/13), (87b/7)

t. + êtdigi (37a/14)

t. + êtmege (81b/6)

t. + êtmeği (67a/14)

t. + êtmekdür (189a/15)

t. + êtmeye (67b/14)

t. + ye (81b/17)

[= 23]

terceme: <Ar. Tercüme, çevirme.

t. (13b/3), (16a/7), (28a/16), (31a/13)

t. + sine (131a/4), (3a/17)

t. + êtmege (3a/11)

[= 7]

terceme-yi kitâb: <Ar. Kitap tercümesi.

t. (4b/1)

[= 1]

tercîh: <Ar. Üstün tutma, çok beğenme.

t. + eder (13a/9)

t. + êderin (13b/10)

t. + êdesin (148b/4)

t. + edüb (13b/12), (152b/5), (15a/7), (18a/13)

t. + êtmeyesin (95b/3)

[= 8]

tercüme: <Ar. Çeviri. Bk terceme.

t. (171a/4), (201b/17)

t. + olunub (131a/3)

[= 3]

terdād: <Ar. Tekrar.

t. + a (71b/12)

[= 1]

terdīd: <Ar. 1. Reddetme, geri çevirme, geriletme. 2. Geri atma, püskürtme. 3. Tekrar tekrar çevirme.

t. + êtdügi (59a/5)

[= 1]

tereddī: <Ar. Soysuzlaşma, yozlaşma.

t. + den (57a/10)

[= 1]

tergīb: <Ar. Arzu ettirme, istek verme, isteklendirme.

t. (3b/1)

t. + eylediler (191a/1)

t. + êde (188a/10)

t. + edüb (203b/15), (130b/11), (201b/2)

[= 6]

terk: <Ar. 1. Terk etme, bırakma, vazgeçme. 2. Yük hayvanının bacaklarının ağır yük veya hastalık sonucu kötürüm veya sakat kalması.

t. + eyle (147a/12), (155a/16)

t. + eyledi (189a/3)

t. + eylediler (190b/5), (190b/9)

t. + olunur (41a/3), (41a/4), (41a/5), (41a/6), (41a/7)

t. + olub (103a/1)
t. + olundı (191b/1)
t. + ède (147b/7), (41b/7), (75a/7)
t. + èdecek (123a/2)
t. + èder (137a/12), (215b/16),
(82b/3), (95a/16)
t. + èdersin (149a/5), (151b/5), (96b/4)
t. + èdesin (197a/4), (216b/2), (95a/10)
t. + èdüb (155b/10), (77a/7)
t. + èt (78a/16)
t. + ètdügi (189a/7)
t. + ètdüm (5a/11)
t. + ètdüre (84a/5)
t. + ètmedüm (37b/16)
t. + ètmek (102b/15), (187a/13), (83a/2)
t. + ètmekden (102a/16)
t. + ètmem (187b/6), (187b/7)
t. + ètmeyesin (95b/9)
t. + ètmeyevüz (58b/7)
[= 41]

terki: 1. Eyerin arka bölümü. 2. Binek hayvanının sağrısı.

t. (103a/12)
t. + sine (184a/16)
[= 2]

terkīb: < Ar. 1. Birkaç şeyi birleştirip karışık bir şey meydana getirme 2. Birleştirme.

t. (195a/1)
t. + ini (23a/7)
t. + olunmuş (195a/9)
t. + èdersin (196a/4)
[= 4]

terki: < Ar. Kişi adı. (?)

t. + zikreyledi (212b/8)

[= 1]

terle-: Terlemek.

t.-r (109a/9), (109b/17)
t.-ye (73a/15), (99a/13)
[= 4]

terled-: Terletmek.

t.-ecek (71a/10)
[= 1]

terletmek: Terletme işi.

t. (67a/17)
[= 1]

ters: Hayvan pisliği.

t. + i (214a/3), (214a/6)
t. + ini (119b/2)
[= 3]

tersle-: Hayvanın dışkısını yapması.

t.-dügi (214a/6)
[= 1]

terslen-: Pislenmek, dışkısını yapmak.

t.-se (214a/6)
[= 1]

tervīh: < Ar. 1. Râyiha, koku verme, verilme, kokusunu artırma. 2. Rahat-landırma, rahatlandırılma.

t. (71b/9)
t. + ède (71b/5)
[= 2]

tesbīh: < Ar. 1. "Sübhânallah" kelimesini söyleyerek Allah'a ta'zīm etme. 2. Tespih.

t. + èderdi (12a/10)
t. + èderin (108a/7)
[= 2]

tesdîd: <Ar. 1. Uzunluğuna doğrultma, doğrultulma. 2. Hayırlı işe doğru yöneltme.

t. (144a/12), (152b/6), (153a/7), (167b/12)

t. + de (142b/1)

t. + e (166b/17)

t. + eyle (146b/14), (146b/17), (147a/5), (154b/7)

t. + eylese (167b/13)

t. + i (131a/9), (153a/2)

t. + eder (154b/7), (207b/10)

t. + edersin (145a/3), (150b/3), (153a/6)

t. + edesin (148b/12)

[= 19]

tesdîd-i ħorāsānî: <Ar. Bir atış şekli.

t. (151a/12), (154b/7)

t. + de (143a/9), (144a/1), (151a/3)

[= 5]

tesdîd-i muhdeş: <Ar. Bir atış şekli.

t. (144a/7)

[= 1]

tesdîd-i sağrı: <Ar. Bir atış şekli.

t. (145a/3), (151a/4), (167b/13)

t. + dür (152b/9)

[= 4]

tesdîd-i sağrıyi muhdeş: <Ar. Bir mızrak atışı.

t. (153a/1)

[= 1]

tesdîd-i şāmî: <Ar. Bir mızrak atışı.

t. (152b/1), (153a/10)

t. + nūḡ (153a/8)

[= 3]

teselsül: <Ar. 1. Zincirleme, zincirleme gitme. 2. Birden çok kimsenin bir borçtan dolayı sorumlu olması.

t. (156b/1)

[= 1]

teşhîr: <Ar. Zapt ve istîlâ etme, ele geçirme, elde etme.

t. + eyledi (108a/7)

[= 1]

te'sîr: <Ar. 1. Alamet, nişan bırakma. 2. İşleme, dokunma; içe işleme.

t. + eyledi (207a/5)

t. + i (190a/12)

t. + in (178b/7)

t. + eder (178b/6), (199a/9)

t. + etmediyse (41b/9)

t. + etmeye (178b/11)

t. + etmez (169a/16), (57a/12), (57a/13)

[= 10]

te'sîs: <Ar. Temel atma, kuruluş, kurum.

t. (191a/1)

[= 1]

teskîn: <Ar. Sakin kılma, yatıştırma.

t. + eder (97a/14)

[= 1]

teşlîş: <Ar. 1. Üçleme, üçe çıkarma. 2. Şarabı, üçte biri uçuncaya kadar kaynatma. 3. Hıristiyanlıkta Allah'ın üç olduğuna inanma.

t. (56a/10)

t. + ine (39b/7)

[= 2]

tesmiye: <Ar. 1. Ad koyma, adlandırma, isim verme. 2. Besmele çekme.

t. + olındı (12b/4)

t. + olunmaz (40b/14)

t. + olunur (108b/3), (113b/10), (41b/12), (41b/12), (56a/13), (56a/4)

t. + olundı (171a/10), (3b/2)	t. + i (95a/8)
t. + olundığı (67a/1)	[= 1]
t. + olunmuşdur (17b/14)	teşebbük: < Ar. 1. Karışmak, birbirine geçmek. 2. Şebekeleşme, ağ şeklini alma.
t. + olunur (51a/2), (67a/1)	t. (95a/8), (95a/8)
t. + eder (139a/2)	[= 2]
t. + ederler (108b/2), (48b/2)	teşemmüm: < Ar. Koklama.
t. + edüb (2a/1)	t. + eder (111b/12)
t. + yi (208b/13)	[= 1]
[= 19]	teşmîr: < Ar. Sıvama, sıvanma.
tesniye: < Ar. İkilenen.	t. + i (145b/10)
t. + sidür (16b/13)	t. + edüb (145b/7)
[= 1]	[= 2]
tesviye: < Ar. Beraber etme, düz etme, düzleme.	teşrîf: < Ar. 1. Şerefendirme, şerefendirilme, şeref verme, verilme. 2. Gelmesiyle bir yere şeref verme, gelme; gitme.
t. + etmekden (191a/14)	t. + den (170b/7)
[= 1]	[= 1]
teşbîh: < Ar. Benzetme, benzetilme.	teşvîş: < Ar. Karıştırma, karmakarışık etme.
t. + e (136b/17)	t. + olmaya (40a/12)
[= 1]	[= 1]
teşbîk: < Ar. 1. Karışmak, birbirine geçmek. 2. Şebekeleştirme, ağ şekline koyma, koyulma.	tevâbîf: < Ar. 1. Bir kimsenin hizmetinde bulunanlar, birinin adamları. 2. Bir kimsenin mesleğini tutanlar, fikir bakımından ona bağlı olanlar.
t. (101a/13)	t. + inden (211a/5)
t. + üñ (114b/2)	[= 1]
[= 2]	tevak্কuf: < Ar. 1. Durma, eğlenme, bekleme. 2. (-e) bağlı olma.
teşcîf: < Ar. Şecâatlendirme, şecaat ve cesaret verme, verilme, gayrete getirme, getirilme.	t. + etmedi (80a/10)
t. (203b/3)	[= 1]
[= 1]	tevâlûl: < Ar. Dişilik uzvunun görünen kısmının en altında bulunan ince şey.
teşdîd: < Ar. 1. Şeddetlendirme, şiddetlendirilme, şiddet ve kuvvet verme, verilme. 2. Şeddeleme, şeddelenme.	t. (33a/14), (33b/6)
t. + idür (197a/5)	[= 2]
t. + ile (184a/4)	
[= 2]	
teşebbüg: bk. teşebbük.	

tevbe: <Ar. Tırnağın içinde, daha çok ortasında görülen, sarı su akıtan, üzerinde büyükçe et biten bir yara.

t. (114b/11), (124b/14), (124b/15)

t. + nün (114b/10)

[= 4]

tevbe süresi: <Ar. Tevbe suresi.

t. + nde (9a/7)

[= 1]

teveccüh: <Ar. 1. Çevrilme, yönelme, doğrulma. 2. Bir yere doğru hareket etme. 3. Güler yüz gösterme, yakınlık duyma; hoşlanma, sevgi.

t. + eyledi (189a/6)

t. + eylemişdür (209b/2)

t. + i (204b/6)

t. + êde (151a/3)

t. + êdeler (166b/3)

[= 5]

tevehhüm: <Ar. Kurma, kuruntuya düşme.

t. + êder (83b/9)

[= 1]

tevessüf: <Ar. Deride pullanmaya neden olan bir hastalık.

t. (101a/13)

[= 1]

tevfik: <Ar. Uydurma, uydurulma, uygunlaştırma.

t. (131a/10), (15b/3), (6a/11)

t. + den (208b/13)

[= 4]

tevhiid: <Ar. Bir kılma, bir etme birleştirme.

t. + eyledi (130b/17)

[= 1]

te'vilât-ı kâzibe: <Ar. Yalan söyleme, sözü çevirme.

t. + yi (4b/10)

[= 1]

tevtir: <Ar. Kazık kakma, yay gibi germe.

t. + i (196b/1)

[= 1]

te'yid: <Ar. Kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

t. + eyledi (130b/13)

t. + eylesün (131a/10)

[= 2]

tezekkür: <Ar. 1. Hatıra getirme. 2. Bir meseleyi konuşma, bir mesele konuşulma.

t. + êderler (6a/7)

[= 1]

tezvic: <Ar. 1. Kocaya verme, evlendirme. 2. Birine eş olma, nikahlanma, eş kılma.

t. + êtdükdenşonra (12a/16)

[= 1]

tibâ': <Ar. Tabiatlar, yaratılışlar, âdetler.

t. (138a/7)

[= 1]

tıfl: <Ar. 1. Kırk günlük at yavrusuna verilen isim. 2. Herhangi bir şeyin küçüğü, bebek.

t. (42a/6)

[= 1]

tıkıl-: Tıklamak.

t.-ur (109b/8)

[= 1]

tılā : <Ar. "Tılā" 1. Sürülecek şey. 2. Mâdeni parlatacak mayi (sıvı) yaldız. 3. Sürülecek merhem, yağ, ilaç. 4. Cila verecek boya.

t. + olunan (127a/14)

t. + êdeler (115b/14), (121a/2)

t. + êdesin (118b/17), (122b/5), (126b/6), (126b/7), (127a/11), (74a/17), (74b/3)

t. + y1 (74a/15)

[= 11]

tılķān: Ar 1. Çözmek , salınmak ,çeylan gibi sıçramak. 2. Atın ön iki ayağını kaldırıp birleştirerek koşması, atın koşarken şaha kalkması.

t. (135b/11), (137a/5), (78a/9)

[= 3]

tılķ-ı sānī: < Ar. İkinci bırakış, ikinci salıveriş.

t. + de (184a/9)

[= 1]

tırād: < Ar. Kısa mızrak, harbe.

t. + a (145b/14), (151a/5)

t. + olsun (167a/9)

[= 3]

turf: < Ar. İyi bir at cinsi, atın iyisi, soylu hayvan, küheylan, nadir bulunan şey.

t. (14a/3)

[= 1]

tırmalamak: Tırnaklarıyla çizmek veya hırpalamak, tırnaklamak.

t. + dan (169a/16)

[= 1]

tırnağ: bk. tırnaķ.

t. + a (122b/12), (14a/9), (16a/16), (23b/4), (24a/15), (35a/13), (90a/3), (90a/5), (97b/7), (98a/10), (98a/16), (98a/5), (99a/1)

t. + ı (103b/1), (107a/13), (107a/4), (16a/13), (171b/6), (196a/13), (35b/16), (35b/17), (90a/10), (90a/12), (90a/15), (97b/6), (97b/6), (97b/6), (98a/12), (98a/4), (98a/8), (98b/13), (98b/14), (98b/4), (99a/2)

t. + ın (97b/4), (98a/5)

t. + ını (97a/17)

t. + ının (31a/9)

t. + uñ (105b/13), (106b/12), (106b/14), (106b/17), (107a/10), (107a/11), (107a/2), (107a/5), (112b/2), (114b/11), (114b/6), (125b/10), (125b/8), (18a/3), (198b/9), (30b/5), (31a/1), (39a/10), (39a/10), (39a/14), (39a/5), (39b/8), (90a/11), (90a/6), (90b/3), (97b/17), (97b/4), (97b/7), (98a/6), (98b/4), (98b/9)

[= 69]

tırnaķ: İnsanda ve birçok omurgalı hayvanda parmak uçlarının dış bölümünü örten boynuzsu tabaka.

t. (102b/13), (106b/13), (106b/13), (106b/15), (106b/16), (106b/16), (107a/1), (107a/11), (114b/8), (125b/10), (198b/10), (198b/8), (30b/7), (39a/12), (90a/11), (90a/8), (96a/15), (97b/10), (97b/16), (98a/14), (98a/6), (98a/9), (98b/2), (98b/6), (99a/10), (99a/8), (99a/9)

t. + da (103a/15), (103b/2), (104a/10), (106b/13), (107a/1), (114b/10), (97b/15), (97b/7)

t. + dan (99a/16)

t. + dur (30b/2)

t. + ında (16b/3)

t. + lar (89a/2)

t. + ları (15a/3), (215b/5), (24b/5), (35b/4), (36a/4), (37a/16), (57a/15), (58b/15), (67b/11), (89a/2)

t. + larına (96a/13)

t. + larından (124b/5), (35b/16)

t. + larını (112b/1), (125a/9)

t. + larının (16b/10)

t. + ların (24b/2), (35a/14), (88b/17), (90b/8)

[= 59]

tīb: < Ar. Güzel koku, güzel kokulu nesne, güzel kokusu için sürülen şey.

t. (78a/17)

[= 1]

ticâret: <Ar. Ürün, mal vb. alım satımı.

t. (4b/13), (6b/5)

t. + dür (6a/16)

t. + e (6b/5)

[= 4]

tîğ: <Far. Kılıç.

t. (130b/15)

t. + i (4a/17)

[= 2]

tîğ-i 'adâlet: <Far. + Ar. Adaletin kılıcı.

t. (205a/1)

[= 1]

til'â: <Ar. Yüksek tarafı ince, kökü kaba, kalın olan boyundur.

t. (27b/2), (27b/4)

[= 2]

tilki üzümü: <Ar. Uzun salkımlı bir çeşit üzüm.

t. + nûğ (119a/10)

[= 1]

tilki üzümü: <Ar. Uzun salkımlı bir çeşit üzüm.

t. + η (119b/6)

[= 1]

tilki kuyruğı üzümü: <Ar. Uzun salkımlı bir çeşit üzüm.

t. + nûğ (115b/13)

[= 1]

tilv: <Ar. Arkası, sonu, sonrası.

t. + idür (200b/14)

[= 1]

tîmâr: <Far. 1. Yara bakımı. 2. Ağaç bakımı. 3. Hayvanı temizleme, tımar. 4. Beslediği sipahilerle harbe giden beylere -öşrünü almak üzere- ayrılan arazî.

t. (71a/6)

t. + êde (73b/10)

t. + êdesin (68b/16), (99a/1)

t. + êtdürürdi (12a/7)

t. + êtmekden (216a/16)

[= 6]

tîmşâl: <Ar. 1. Suret, resim. 2. Sembol, simge.

t. (172b/12)

[= 1]

tin: <Ar. İncir.

t. + ola (30a/12)

[= 1]

tirmâhin: <Far. 1. Bir tür kılıç. 2. "Tir-mah" Her ayın 13. günü Mecusilerin bayram ettikleri gün. 3. "tir-i mahi" Bir çeşit üzüm ve havuç.

t. (175a/17)

[= 1]

tiryāk: <Ar. 1. Zehirlenmeye ve bâzı hastalıklara karşı kullanılan macun. 2. Panzehir. 3. Afyon.

t. + ıdur (123a/12)

t. + lar (208b/7)

[= 2]

tîz: <Far. 1. Tez, çabuk. 2. Keskin. 3. Sık.

t. (104b/16), (108b/12), (109a/11), (109a/11), (114b/5), (120b/15), (123a/16), (137a/14), (140b/3), (145b/12), (166b/7), (166b/9), (167b/6), (198b/9), (209a/9), (212b/14), (23b/13), (68a/13), (72a/12), (72a/7), (75b/13), (7b/9), (86b/6), (96b/17)

t. + degildür (194b/10)

t. + dür (194b/10)

[= 26]

tîz tîz: <Ar. Çabuk çabuk.

t. (23b/11)

[= 1]

tizgin: Dizgin, gemin uçlarına bağlanarak hayvanı yönlelmeye yarayan kayış.

t. + de (81b/16)

[= 1]

tizliġ: < Ar. Çabukluk.

t. + ıla (216b/4)

[= 1]

ţob: Top.

t. (187a/12), (5a/4)

[= 2]

tobra: Genellikle pamuk ve kıldan dokunmuş, türlü boy ve biçimde, ağzı büzülüp bağlanabilen araç.

t. (68a/9)

t. + da (68a/10)

t. + yı (69b/3)

t. + sını (70b/3)

[= 4]

tobrasız: Torbasız.

t. (68a/9)

[= 1]

toġm: < Far. Tohum.

t. + ı (120b/1), (95b/1)

t. + ından (121b/8), (123b/7), (126b/16)

t. + ını (122a/15)

t. + lar (120b/12)

[= 7]

toġmi'l-hādī: < Far. + Ar. Birinci tohum, filizlenme.

t. (3a/5)

[= 1]

toġ-: Doğmak.

t.-a (89a/1)

t.-an (89a/1)

t.-ar (106a/12), (118b/15), (89a/4)

t.-dı (12b/6), (12b/7)

t.-duġı (57b/3)

t.-duġında (216b/13)

t.-duġda (106b/10)

t.-mıġ (59a/16)

[= 11]

toġan: Doġan kuşu.

t. (181a/16), (204b/13), (205a/8), (212b/13), (212b/15), (214a/8), (214a/9), (215a/10), (215a/17), (215b/13), (215b/15), (215b/16), (216a/2), (216a/2), (216b/9), (42a/1), (82a/10)

t. + a (213a/10), (214a/9), (215b/17)

t. + dan (212b/9)

t. + dur (212b/15), (213a/1), (213a/4), (213a/7), (213a/8), (215a/16)

t. + ı (211a/9), (216a/17)

t. + lar (204a/16), (214a/16)

t. + lardan (205b/4), (214b/1)

t. + ları (215a/13)

t. + laruġ (215a/15)

t. + uġ (213a/9), (215a/2), (215a/7), (215b/13), (216a/17), (216a/8), (216b/1)

[= 42]

toġancı: Doġancı.

t. + ya (216a/5)

[= 1]

toġca: "Doġca" At, eşek vb. hayvanlarda soğuk almaktan, terli ve yorgunken su içmekten ileri gelen bir hastalık, zatürre.

t. (104b/13)

[= 1]

toġra-: Doğramak.

t.-ya (68a/15)

t.-yasın (96a/17)	[= 1]
t.-yub (124a/6)	toğur-: Doğurmak, yavrulamak.
[= 3]	t.-mış (18a/5), (18a/7), (97a/4)
toğran-: Doğranmak.	t.-sa (41b/16)
t.-mış (69a/11), (96b/3)	[= 4]
[= 2]	toğurma: Doğurma işi.
toğru : Doğru.	t. + sı (40b/16)
t. (132a/11), (134b/4), (135b/3), (135b/4), (136b/17), (148b/1), (149a/1), (167a/9), (168b/7), (183a/1), (183a/6), (192a/1), (192a/3), (192a/8), (197a/13), (199a/17), (200a/5), (84a/11), (89b/6)	[= 1]
t. + ola (150b/1)	toğurmak: Doğurma işi.
t. + olasın (181b/10)	t. (41b/15)
t. + olunca (154b/15)	[= 1]
t. + olur (136a/2)	tok: Tok, aç olmayan.
[= 23]	t. (14b/12), (96a/10)
toğrul- : Doğrulmak.	[= 2]
t.-ub (211a/15)	tokan-: Dokunmak.
t.-ur (104b/12), (98a/3)	t.-maya (140b/11)
[= 3]	t.-maz (169b/3)
toğru: Doğru.	t.-ur (169b/1)
t. (135a/10), (135a/4), (135a/8), (155b/11), (98b/4)	[= 3]
[= 5]	tokaşmak: Dokunmak, ellemek, rahatsız etmek.
toğrud-: Doğrultmak.	t. (185b/13)
t.-a (196a/14)	[= 1]
t.-asın (81a/1)	tokın-: Dokunmak.
[= 2]	t.-a (94a/17), (96a/9)
toğrulmağ: Doğrulma işi.	t.-an (104b/1)
t. + a (111b/17)	t.-ub (96a/13), (98b/8)
[= 1]	t.-ur (102b/13), (104b/16), (113a/5), (187b/10), (187b/11), (187b/8), (98a/14)
toğrulamak: Doğrulma işi.	[= 12]
t. + da (183b/16)	toksan: Doksan.
	t. (192a/7)
	[= 1]
	toksan tokuz: Doksan dokuz sayısı.

t. (192a/7)	t.-dı (209b/12)
[= 1]	t.-mış (172b/5), (25b/1), (89b/10), (89b/9)
tokun-: Dokunmak.	[= 6]
t.-a (169b/6)	tolas-: Dolaşmak.
t.-duşda (133a/17)	t. (85a/2)
t.-masun (212b/4)	t.-a (155b/2)
t.-maya (104a/8), (177a/13), (68a/6), (73b/13), (83b/5), (94a/12), (97b/8)	t.-an (32a/3)
t.-mayacak (79b/15)	t.-duğı (114b/4)
t.-sa (114a/15)	t.-ub (114b/2)
[= 12]	t.-ur (105a/1)
tokunmak: Dokunmak.	[= 6]
t. + dan (104a/11), (119b/2), (198b/16), (98b/5)	tolasdur-: Dolaştırmak.
t. + dur (107a/14)	t.-ub (104a/6), (179a/12)
t. + sıız (77a/2)	[= 2]
[= 6]	tolasık: Dolaşık.
tokuşmak: Tokuşmak.	t. (80b/17)
t. + dan (111b/11)	[= 1]
[= 2]	tolasmağ : Dolaşmak.
tokuz: Dokuz sayısı.	t. + ı (140b/8)
t. (115b/15), (119a/5), (123b/9), (127a/4), (12a/13), (16b/17), (16b/17), (17a/5), (17a/7), (192a/7), (42a/9)	[= 1]
t. + uncı (17b/1), (42b/6)	toldur-: Doldurmak.
[= 13]	t.-a (69a/11)
tokuz yüz : Dokuz yüz sayısı.	t.-asın (98b/17)
t. (12a/13)	t.-ub (132b/7), (177b/2)
[= 1]	t.-urđı (81a/16)
tokunma: Dokunma işi.	t.-ursın (80a/15)
t. + sından (18b/11)	[= 6]
[= 1]	tolęa: < Ar. Düşman silahından korunmak için demirden yapılmış, kimilerinde altın ve gümüş kakmalar bulunan başlık, miğfer.
tol-: Dolmak.	t. + laruğ (22a/6)
t.-acak (85a/2)	[= 1]
	tolu: Dolu.

t. (23b/15), (67b/16)
 t. + olsa (23b/3)
 [= 3]
tolun-: Dolunmak.
 t.-ınca (12a/10)
 [= 1]
tomca : <? Zihgir (?)
 t. (196a/6)
 t. + larını (196a/5)
 [= 2]
ton-: Donmak.
 t.-miş (115a/14)
 [= 1]
tonlu: Donlu. (At donu.)
 t. (15a/17)
 [= 1]
top: Top.
 t. (165a/2), (186b/16), (187b/11),
 (187b/15), (188a/1), (188a/15), (188a/17),
 (188b/1), (188b/3), (82a/9)
 t. + ı (186b/10), (186b/9), (187a/3),
 (187b/8), (188a/15)
 t. + uñ (187a/1)
 [= 16]
toprak: Yer kabuğunun, toz durumuna gelmiş türlü
 kütle kırıntılarıyla, çürümüş organik cisimlerden
 oluşan ve canlılara yaşama ortamı sağlayan yüzey
 bölümü.
 t. (211b/14), (68a/4), (94a/12), (98b/10)
 t. + dan (68a/4), (94a/2)
 [= 6]
topuğ : Dopuk.
 t. + a (33b/15), (35a/14)
 t. + ı (17a/8), (24a/14), (35b/12)

[= 5]
topuk : Dopuk.
 t. (17a/5), (24a/16), (98b/9)
 t. + da (17b/12)
 t. + ları (16a/15), (89b/16)
 t. + laruñ (35b/12)
 [= 7]
torva : <? Torba.
 t. + yı (100b/9)
 [= 1]
toy: Toygillerden böcek ve tane ile beslenen, eti
 için avlanan, kızıl tüylü, kartaldan büyük bir kuş;
 yaban kazı.
 t. + a (213a/17)
 [= 1]
toy-: Doymak.
 t.-ar (215b/15)
 t.-duğı (68b/7)
 t.-ınca (37a/16), (69a/10), (116b/17),
 (70a/8)
 t.-maz (113b/6)
 [= 7]
toyur- : Doyurmak.
 t.-ur (13a/8)
 [= 1]
toz: Çok küçük ve hafif parçacıklara bölünmüş
 toprak.
 t. (13b/16), (14b/7), (194a/10), (194a/11)
 t. + ı (10b/3), (15a/3)
 [= 6]
tüba: <Ar. Cennet'de Sidre'de bulunan ve dalları
 bütün Cenneti gölgeleyen ilâhi ağaç.
 t. (124b/14)
 t. + yı (124b/15)

[= 2]

ṭudağ: bk. ṭudaḳ.

t. + ı (111b/1), (214a/1)

t. + ın (82a/5)

t. + un (26b/6)

t. + uḡ (112a/12), (26b/3)

[= 6]

ṭudaḳ: Ağzın, dişleri örten ve dışarıya doğru az veya çok kıvrılan üst ve alt kenarlarından her biri, dudak.

t. + dur (26b/7)

t. + ları (102b/9), (112b/7)

t. + larında (114a/5)

t. + larınuḡ (112b/9)

[= 5]

ṭudaḳlu: Dudaklı.

t. (89a/9)

[= 1]

ṭufeyl : < Ar. 1. Dalkavuk zümresinin pîri sayılan kimsenin adı. 2. Küçük çocuk. 3. Yemeğe gelen misafir.

t. (15a/11)

[= 1]

tuḥfetü'l-mülük ve's-selaṭin: < Ar. Emir Hacıp Aşık Timur'un "Umdetü'-müluk" adlı eserinin Türkçeye çevrilmiş hali.

t. (3b/1)

[= 1]

ṭül: < Ar. 1. Uzunluk, boy. 2. Zaman çokluğu, uzun müddet.

t. (151a/16), (153b/12), (153b/4), (153b/5), (30a/11), (38a/6), (67a/11)

t. + da (36b/2)

t. + ı (36b/11), (38b/12)

t. + ına (39b/6), (39b/9)

t. + uḡ (38a/17)

[= 13]

ṭulak: "Tuluk" 1. Şakak. 2. Yanak.

t. (114a/1), (89a/17)

[= 2]

ṭülen: < Ar. Boyca, boyuna, uzunluğuna.

t. (105a/6), (107a/2), (111b/16), (58b/3)

[= 4]

ṭül-ı nehār: < Ar. Günün ortasının uzunluğu.

t. + da (88a/7)

[= 1]

ṭül-ı 'ömr: < Ar. Ömür uzunluğu.

t. + imüzde (115b/4)

[= 1]

ṭulū: < Ar. Doğma, doğuş.

t. (3b/12)

t. + étmezden (96a/2)

[= 2]

ṭuman: Duman.

t. (209b/12)

[= 1]

ṭumūḥ : < Ar. Yüksek bir şeye göz dikip bakma.

t. + ıdur (35a/16)

[= 1]

ṭunbūb: < Ar. 1. İncik kemiği. 2. Ayakları uzun at.

t. + ı (39b/5)

[= 1]

ṭur-: Durmak.

t. (132a/4), (134b/6), (148a/16), (210a/5), (83a/9)

t.-a (103a/10), (116a/17), (124b/16), (192a/1), (192a/2), (84b/6), (95b/11)

t.-an (207a/1)

t.-asın (135a/10), (137a/9), (148b/1), (167a/13), (183a/6), (196b/10), (199a/10), (76b/17), (76b/5), (81a/13), (83a/13), (83b/13), (85a/14)	t.-alar (72b/1)
t.-dı (131b/7)	t.-asın (121b/14), (80b/9), (98b/17)
t.-duğı (213b/10), (57a/12), (68a/11), (69b/13), (84b/4)	t.-urlar (10a/7)
t.-madan (210a/3)	t.-ursın (103a/5)
t.-masa (76b/9)	[= 10]
t.-maya (134b/4), (135a/16), (192a/2), (82b/11), (90b/17)	tırğur-: "Durgurmak" Ayağa kaldırmak; durdurmak.
t.-mayan (88a/13)	t.-a (71b/14)
t.-mayasın (182b/3)	t.-alar (84b/5)
t.-maz (110a/13), (147b/5), (83b/12)	[= 2]
t.-miş (112b/15)	tırğut- : Durdurmak.
t.-sa (110a/9), (112b/17), (114b/7), (81a/12)	t. (83b/15)
t.-tuğından (137a/9)	t.-mayasın (77a/6)
t.-ub (148b/8), (155b/12), (181b/12), (181b/16), (181b/5)	t.-mayub (135a/16)
t.-ur (102b/11), (109a/7), (111a/14), (111b/10), (111b/17), (112a/3), (133b/15), (133b/6), (178a/14), (178b/1), (206a/15), (77a/12), (83b/8), (84a/11), (86a/10), (98b/3)	[= 3]
t.-urken (104b/15), (35b/10)	tırğutmak: Durdurmak.
t.-ursın (137a/3), (181a/13), (77a/9)	t. (90b/17)
[= 76]	[= 1]
turāb: < Ar. Toprak, toz.	turıl-: Durulmak.
t. + um (15b/13)	t.-ur (115a/14)
[= 1]	[= 1]
turağ: Durak.	turma: Durma.
t. + ıdur (28a/8)	t. + ı (136a/9)
[= 1]	t. + sı (84a/5)
tırğud-: Durdurmak.	t. + sın (182b/3)
t.-a (73a/15), (73b/10), (73b/12), (84a/15)	t. + sından (83a/6)
	t. + sıyla (38a/13)
	[= 5]
	turmağ: Durma işi.
	t. + a (109a/9), (131a/13), (76b/7), (85b/2)
	t. + ı (137a/4), (216b/8), (84a/7)
	t. + ıla (84a/6)
	[= 8]

tırmağ: Durma işi.

t. (104a/14), (216b/9), (83a/6), (85b/2)

t. + da (183b/16)

t. + dan (77a/2)

t. + dur (100b/7), (84b/4)

[= 8]

turna: Turnagillerden, Avrupa ve Kuzey Afrika'da toplu olarak yaşayan, göçebe, iri bir kuş.

t. + dan (213a/7)

t. + ya (215b/9)

t. + yı (215b/11)

[= 3]

turre: <Ar. Ebher (Temiz kanı yürekten bedene dağıtan büyük damar.) başıdır.

t. (32b/2)

t. + ye (32b/1)

[= 2]

tüs: <? Bir mızrak çeşidi.

t. + dur (169a/3)

[= 1]

tut-: Tutmak.

t. (132a/11), (132a/6), (135a/4), (135a/4), (140b/6), (146a/17), (77a/14), (77a/15), (77a/15), (85a/6)

t.-a (109b/15), (192a/3), (192b/3), (192b/3), (200a/15), (35b/2)

t.-alar (116a/4), (116b/1), (116b/13), (119b/15), (119b/15)

t.-ar (109a/5), (110a/12), (112a/4), (125a/6), (212a/17), (94a/5), (98a/13)

t.-arlar (213b/5)

t.-arsa (154b/11)

t.-arsın (178b/7)

t.-asın (121a/13), (121a/17), (121b/17), (121b/4), (123a/10), (124a/17), (124a/3),

(124b/9), (127a/12), (135a/11), (135b/4), (143a/7), (148a/17), (151a/13), (177b/17), (76b/4), (99a/17)

t.-dı (214b/10)

t.-duğuş (99a/17)

t.-masa (20b/12), (81b/8)

t.-maya (102a/17), (192a/3), (192a/8)

t.-mayasın (80b/5)

t.-sa (146a/11), (81a/11)

t.-ub (116a/9), (16a/6), (215b/3), (2a/8)

[= 62]

tüte: <Far. Gözde çıkan arpacık, it dirseği.

t. (101b/3)

[= 1]

tüte-yi fi'l-hâfir: <Ar. Tırnakta görülen bir hastalık.

t. (101a/14)

[= 1]

tutıl- : Tutulmak.

t.-a (208a/1)

t.-ur (113a/3)

[= 2]

tutma: Tutma.

t. + sı (138b/13), (80b/6)

t. + sında (156b/15)

t. + sınıuş (135a/5)

[= 4]

tutmağ: Tutmak.

t. + a (137a/16)

t. + ı (102b/11), (74a/6), (77b/8)

[= 4]

tutmağ: Tutma işi.

t. (137b/9), (77b/5), (80b/12)

t. + dur (100b/9)
[= 4]

tutucu: Tutcu.
t. (156b/15)
[= 1]

tutuş-: Tutuşmak.
t.-a (16a/1)
[= 1]

tuy-: Duymak
t.-ar (16b/10)
t.-duğı (207a/7)
t.-dum (209a/8)
[= 3]

tuymak : Duymak.
t. (135a/14)
[= 1]

tuyūr: <Ar. Kuşlar.
t. (203b/10), (212a/15), (213a/7)
t. + dan (203b/8), (212a/14)
t. + ı (216a/11), (216a/12)
t. + uş (204b/14), (205a/12), (212b/7),
(216a/7)
[= 11]

tuz: Tuz.
t. (116b/17), (123b/8), (124b/7), (126b/5),
(78a/7), (82a/2), (82a/4), (97a/10),
(97a/11)
t. + ı (82a/4), (97a/11), (97a/9)
[= 12]

tuz suyu: Tuz suyu.
t. + ndan (124b/7)
[= 1]

tükrük: Tükrük bezlerinin salgıladığı bir sıvı.

t. (214a/5)
[= 1]

türāc: <Ar. Sülün, sülüne benzer bir kuş, bir çeşit keklük.
t. + e (213a/17)
[= 1]

türk: 1. Güç, kuvvet. 2. Güzel, civan. 3. Türk soyundan gelen halk. 4. Adam, insan.
t. (104b/13), (215a/12)
[= 2]

türki: Türkle ilgili.
t. (116b/10), (190a/10), (59b/12)
[= 3]

türs: <Ar. Kalkan [âlet].
t. (179a/4), (179a/8)
[= 2]

türve: ?
t. + sin (119a/7)
t. + yi (119a/7)
[= 2]

tütük-ı gayb: <Ar. Görünmez örtü.
t. + dan (1b/3)
[= 1]

tütün: Patlıcangillerden, birleşiminde nikotin bulunan, otsu bir bitki.
t. (121a/15)
t. + edüb (118a/17)
[= 2]

tüy: İnsan ve hayvan derisi üzerinde bulunan ince, kısa, yumuşak ve sık uzantılar.
t. (16a/17)
t. + i (58b/17)
t. + lerini (216b/3)
t. + üni (216a/5)

[= 4]

tüymî: < Ar. Doğan kuşunun bir türü.

t. (213a/8)

[= 1]

tüysiz: Tüysüz, tüyü olmayan.

t. (14a/9)

t. + ola (90b/14)

[= 2]

-U-

u: Ve bağlacı.

u. (15a/7), (16a/9), (171a/16), (189a/5),
(1b/11), (201a/17), (202a/16), (209a/13),
(213b/10), (2a/11), (2a/13), (2b/14), (38a/7),
(3a/10), (3a/15), (3a/15), (3a/17), (3b/16), (3b/17),
(4a/13), (4a/4), (4b/2), (4b/5)

[= 23]

‘ubeyd bin ebrāş: < Ar. Kişi adı.

‘u. (206b/16)

[= 1]

‘ubūdiyyet-i tāmme-yi kāmīle: Kamilliğin
mükemmelliğine kulluk. (?)

‘u. + yi (130b/7)

[= 1]

uc: bk. uç.

u. + ı (176a/11), (176b/14), (177b/11),
(25a/17), (26b/8), (27a/16), (27a/17),
(29a/2), (29b/17), (37b/5), (89a/12),
(89a/7), (89b/10), (99a/10), (99a/6),
(99a/6)

u. + ıdur (33a/2)

u. + ında (145b/14), (38a/15), (57b/16),
(89a/11)

u. + ından (15a/3), (180a/11), (195a/13),
(37a/16)

u. + ını (176b/10)

u. + ını (171b/6), (176b/13), (176b/14),
(36b/11), (39a/4)

u. + ları (196a/10)

u. + udur (26b/5)

u. + undadır (32a/5)

u. + undan (175b/10)

u. + unı (176b/12), (195a/12)

[= 37]

uca: Kuyruk sokumu kemiği.

u. (111a/8), (17a/13), (24b/1), (29a/7),
(29a/9), (32b/5), (33a/2), (33a/6), (36a/6),
(38b/15), (90b/5), (90b/6), (90b/8), (91a/3)

u. + da (33a/4), (33a/6)

u. + dan (35a/12)

u. + dur (32b/17)

u. + ları (79a/2)

u. + ların (33a/8), (90b/10)

u. + nu (103b/10), (111b/10), (17b/17),
(23b/16), (29a/7), (31b/11), (32b/17),
(32b/7), (33a/11), (33a/3), (39b/2), (90b/6)

u. + sı (153a/17), (17a/13)

u. + sıdur (17b/12)

u. + sında (108a/17), (18b/13)

u. + ya (90b/2)

[= 39]

‘ucā: < Ar. ‘ucāvenin çoğulu. bk. ‘ucāve.

‘u. (18b/4)

[= 1]

‘ucāve: < Ar. Sığır ve atların incik kemiğinin
ortasında yer alan bir sinir.

‘u. (18b/4)

‘u. + leri (18b/2)

‘u. + nün (18b/4)

[= 3]

‘ucb: < Ar. Kendini beğenmişlik.

‘u. (77a/10)

[= 1]

uç: Genellikle uzun bir nesnenin incelerek biten son ve sivri noktası.

u. + ları (32a/4), (37b/15)

[= 2]

uç-: Uçmak.

u.-ar (214a/9)

u.-ub (214b/1)

[= 2]

uçmak: 1. Kuş, kanatlı böcek vb. hareketli kanatları yardımıyla havada düşmeden durmak, havada yol almak

u. (14a/4)

u. + da (7a/9)

[= 2]

uçur-: Uçurmak.

u.-urlar (18b/10)

[= 1]

‘udül: < Ar. 1. Sapma, yoldan çıkma. 2. Geri dönme, vazgeçme.

‘u. + éde (31b/16)

[= 1]

‘ufūnet: < Ar. 1. Pis koku. 2. İltihap, yangı.

‘u. + inden (115a/6)

‘u. + indendür (107a/10)

[= 2]

ufak: Boyutları normalden küçük.

u. (101b/11), (103b/1), (109b/10), (124a/6), (172b/6), (173b/2), (173b/2), (18b/7), (68a/15), (68a/15), (68b/4), (69a/11), (96a/17), (96a/17), (96b/1), (96b/11)

[= 16]

uğra-: Uğramak.

u.-dı (11a/8), (210b/6)

u.-maz (57a/12)

[= 3]

uğur: Bazı olaylarda görülen ve insana iyilik getirdiğine inanılan belirti veya bazı nesnelerde var olduğuna inanılan iyilik kaynağı.

u. (212a/17)

u. + dan (23a/3), (23b/11)

u. + dur (212a/16)

[= 4]

uğurla-: Hırsızlamak, alıp kaçmak, çalmak.

u. (154b/9)

u.-yasın (140b/13)

u.-yub (155b/5)

[= 3]

uğurlan-: Sinsice kaçmak.

u.-alar (83b/17)

[= 1]

uğurlayın: Çalmak, hırsızlık yapmak.

u. (185b/4)

[= 1]

‘uḳāb: < Ar. Karakuş, kartal, tavşancıl kuşu.

‘u. (213b/10), (213b/5), (213b/9), (214b/11), (214b/12), (201b/6)

‘u. + ı (214b/10)

[= 7]

‘uḳalā: < Ar. Akıllılar, akıllı olanlar.

‘u. + dan (6a/5)

[= 1]

‘uḳūbet: < Ar. 1. Ceza. 2. Eziyet, işkence, azap.

‘u. + e (108a/6)

[= 1]

‘ukūd: < Ar. Akitler, bağlar, şartlar, taraflarca yapılması kararlaştırılıp kabul edilen şeyler.

‘u. + uñ (195b/13)

[= 1]

‘ukdet: < Ar. Dilin kökü.

‘u. + i (27a/7)

[= 1]

‘ukdetī: < Ar. Dilin kökü ile ilgili.

‘u. (27a/1)

[= 1]

ukıyye: < Ar. 1283 gramlık eski bir ağırlık ölçüsü.

u. (115b/15), (115b/16), (115b/16),
(115b/16), (115b/16), (115b/17),
(116a/14), (116a/4), (117a/11), (117a/12),
(119b/13), (120b/11), (120b/11), (121b/3),
(121b/3), (122a/16), (122b/4), (122b/5),
(123a/4), (123a/6), (123b/7), (123b/7),
(124a/1), (125a/13), (125a/13), (125a/14),
(125b/17), (126b/1), (126b/13), (127a/4),
(127a/9), (127b/3)

u. + dūr (116a/3)

u. + yi (124a/7)

[= 34]

ulaş-: Ulaşmak.

u.-an (14a/9), (23b/4), (35a/13)

u.-duḡda (112b/5)

u.-ur (29a/8), (32b/17), (90b/6)

[= 7]

ulaşdur-: Ulaştırmak.

u.-a (12b/2)

u.-ırsın (183b/14)

u.-ur (97a/15)

[= 3]

ulaşık: Süt ve yoğurttan yapılan bir çeşit peynir, ekşimik, lor.

u. + dur (29b/15)

[= 1]

‘ulemā: < Ar. Âlimler, ilim sahipleri, bilginler.

‘u. (203b/16), (203b/7), (20a/8), (75a/9),
(86b/15)

‘u. + dan (21b/13), (85b/16)

‘u. + nuñ (115b/3)

‘u. + sı (19a/17)

‘u. + sından (5a/9)

‘u. + ya (203a/15)

[= 11]

‘ulemā-yı mülūk: < Ar. Mülklerin âlimleri.

‘u. + uñ (203a/12)

[= 1]

‘ulemā-yı mütēkaddimīn: < Ar. Eski âlimler.

‘u. (131a/6)

‘u. + den (86a/4)

‘u. + üñ (34a/9)

[= 3]

ulu: Erdemleri bakımından çok büyük, yüce.

u. + lara (193b/5)

[= 1]

‘ulūfāt: < Ar. Hayvan yemleri.

‘u. + dan (19b/6)

[= 1]

‘ulūm: < Ar. Âlimler.

‘u. (3a/15)

‘u. + ından (58b/5)

‘u. + uñ (138a/5)

[= 3]

‘ulūm-ı şeyyatī: < Ar. İfade eden, söyleyen alimler.

‘u. + den (138a/10)
[= 1]

ulü’l-elbâb: < Ar. Akıl sahipleri, düşünebilenler.
u. + olanlar (6a/7)
[= 1]

ulü’l-erhâm: < Ar. Hısım akraba sahipleri.
u. + olanların (9a/4)
[= 1]

‘ulüvv: < Ar. Üst kısmı, en yükseği; artık, fazla; değerli, övgü.
‘u. + i (39a/16)
‘u. + ine (39b/2), (39b/3)
[= 3]

‘ulüvve: bk. ‘ulüvv.
‘u. (193a/6), (69a/2), (69a/2), (74a/4), (74a/4)
‘u. + sidür (74a/4)
[= 6]

‘ulvî: < Ar. Yüksek, yüce.
‘u. (3b/13)
[= 1]

‘ulyâ: < Ar. Pek (daha, en, çok) yüce.
‘u. + olmakdan (5b/8)
[= 1]

um-: Ummak, bir şeyin olmasını istemek, beklemek.
u.-ar (3b/14)
u.-arlar (7a/12)
[= 2]

‘umdetü’l-mülük: < Ar. Emir Hacıp Aşık Timur tarafından yazılan baytarnâme, fûrusiyyet ve avcılık kitabı.
‘u. (3a/10)
[= 1]

‘ummâl: < Ar. İdare me'murları; vâlîler, mutasarrıflar.
‘u. + ine (214a/15)
‘u. + üñ (209a/10)
[= 2]

‘umûmen: < Ar. Bütün, hep; herkese olduğu gibi.
‘u. (110b/9), (201b/7), (217b/5)
[= 3]

umûr: < Ar. Aldırış etme, önem verme.
u. (57a/10)
u. + a (138b/7), (151a/11), (204a/2)
u. + da (155b/5)
u. + dan (208b/10)
u. + ı (197b/1)
u. + ına (202a/1)
u. + ında (35a/8)
u. + uñ (138a/15), (156b/14), (167b/3), (179b/2)
u. + unda (58a/1)
[= 14]

umûr-ı cidd: < Ar. Ciddi, önemli emirler.
u. (147b/7)
[= 1]

umûr-ı nitâc: < Ar. Yavrulama, doğumun emirleri.
u. + da (41a/14)
[= 1]

umûr-ı ‘âlim: < Ar. Âlimlerin emirleri.
u. + ola (138a/15)
[= 1]

un: Öğütülerek toz durumuna getirilmiş tahıl ve başka besin maddeleri.
u. (116b/6), (121b/16), (124b/4), (210a/6), (96b/11), (96b/9)
u. + ı (118a/11)

u. + in (123b/14)	[= 2]
[= 8]	unut-: Unutmak.
unud-: bk. unut-.	u.-dı (59a/3)
u.-a (137a/10), (199a/11), (80a/13), (81a/13), (84b/9)	u.-duğı (81a/14)
[= 5]	u.-maya (193a/13)
ʿunf: < Ar. Şiddet, sertlik, kabalık.	u.-mışdur (85b/3)
ʿu. + étmeye (67b/2)	[= 4]
[= 1]	ur-: Vurmak.
ʿunķ: < Ar. Boyun, gerdan.	u. (132a/7), (154b/13), (155a/10), (85a/3)
ʿu. (135b/1), (135b/2), (142a/1)	u.-a (213a/2), (69a/13), (70a/11), (71a/4), (73a/10), (73b/10), (73b/2), (98a/11), (99a/2)
ʿu. + ı (36a/14)	u.-acağıuı (81a/7)
ʿu. + inuı (36b/11)	u.-acaķ (33a/1)
ʿu. + uı (23b/2)	u.-alar (104a/16)
[= 6]	u.-asın (118b/13), (118b/2), (118b/3), (118b/5), (118b/6), (123a/14), (125a/1), (134b/1), (135a/16), (135a/17), (136b/13), (137a/13), (167a/12), (179b/3), (183a/13), (196b/2), (78a/7), (81a/7), (81a/9), (96a/11), (98a/13), (99a/17), (99a/8), (99b/2)
ʿunnāb: < Ar. Hünnap, hünnapgillerden, yenilen meyvesi için özellikle Batı ve Güney Anadolu'da yetiştirilen dikenli bir ağaç, çiğde (<i>Zizyphus jujuba</i>).	u.-dugı (102b/8)
ʿu. + budagını (125a/16)	u.-dukda (68a/5)
[= 1]	u.-ma (80b/16)
ʿunuk-ı vāsi'a: < Ar. Enli, geniş, kalın boyun.	u.-masa (189b/5), (206b/3), (71a/16), (71b/14)
ʿu. (69b/7)	u.-ması (133b/10)
[= 1]	u.-maya (73b/14), (83b/5), (97b/8), (98a/15)
ʿunşūr: < Ar. 1. Mürekkep cisimleri meydana getiren basit cisimlerin her biri, eleman. 2. Bir bütünden ayrılıp ayrı bir fırka, hey'et meydana getiren kısım. 3. Madde, esas, kök.	u.-mayasın (120a/9), (155b/14), (83a/5)
ʿu. + dur (4a/5)	u.-mazlar (5b/4)
[= 1]	u.-mazsa (72b/3)
ʿunuk: < Ar. “unķ” Boyun.	u.-sa (206b/2), (71a/16), (84a/16)
ʿu. (27b/1), (27b/8)	u.-saı (108b/10)

u.-ub (102b/10), (107a/14), (119b/14),
(132a/3), (133a/13), (146a/9), (177b/15),
(213b/16), (70b/17), (70b/8), (71b/12),
(71b/9), (74b/8), (87b/11), (99a/10)

u.-ur (102a/9), (104b/15), (104b/2),
(105b/5), (107a/15), (111a/6), (113a/4),
(14a/7), (168b/13), (22b/2), (69b/12),
(78b/9), (79a/16)

u.-urlar (167a/12), (75a/4), (96a/13),
(98a/12)

u.-ursan (154b/8)

u.-ursin (80b/16), (81b/14),
(83a/16)

[= 97]

urdur-: Vurdurmak.

u.-maz (102b/9)

[= 1]

urdurmağ: Vurdurmak durumu.

u. (102b/5)

[= 1]

urdurmamak: Vurdurmama durumu.

u. + dur (100b/4)

[= 1]

urğan: Keten, kenevir, pamuk, jüt gibi türlü dokuma maddelerinden yapılan ince halat.

u. (26b/2)

[= 1]

urıl-: Vurulmak.

u.-ur (106b/2), (5a/4)

[= 2]

‘urküb: <Ar. Ökçe veteri, ökçe kirişi, diz arkasındaki kirişler.

‘u. + ı (39b/5)

[= 1]

‘urkü’l-bāriki: <Ar. Kişi adı.

‘u. (211a/10)

[= 1]

urma: Vurma.

u. + sı (102a/3)

u. + sin (97b/3)

[= 2]

urmağ: bk. urmağ:

u. + a (193a/5), (196b/15), (80b/16),
(99a/11)

u. + ı (102b/12), (91a/1)

u. + ıla (135b/10)

u. + uñ (81a/2)

[= 8]

urmağ: Vurma işi.

u. (102b/7), (125a/16), (149a/2), (149a/4),
(188b/7), (197a/12), (81a/6), (82a/1),
(97b/10), (97b/10), (97b/11), (97b/11)

u. + dan (101b/8), (133b/12), (140b/4),
(204b/11), (204b/15), (72b/12), (84b/1)

u. + dur (100b/5), (100b/7)

[= 21]

urucu: Vurucu.

u. (15a/16)

[= 1]

‘urük: <Ar. Irklar, kökler, damarlar.

‘u. + ıdur (34a/9)

[= 1]

‘urük-ı müstaḥsene: <Ar. Güzel, beğenilmiş irklar, damarlar.

‘u. + yi (34a/10)

[= 1]

urul-: Vurulmak.

u.-sa (110b/10), (133a/6), (99a/3)

[= 3]

urun-: Vurulmak, yere sürçmek.

u.-sa (131a/13)

[= 1]

‘uryān: < Ar. Çıplak.

‘u. (25a/3), (83b/10), (83b/11)

[= 3]

‘uşāre: < Ar. 1. Özsu, sıkılan şeylerden çıkan su. 2. Besi suyu.

‘u. + lerin (116a/6)

‘u. + sin (118b/16)

[= 2]

‘usr: < Ar. 1. Güçlük, zorluk; zor iş. 2. Sıkıntı, darlık, kıtlık.

‘u. (122a/6)

[= 1]

‘usret: < Ar. Zor, güçlük, zahmet, sıkıntı, zorluk.

‘u. (112a/14), (114a/3), (153a/9)

[= 3]

‘usr-ı bevl: < Ar. İdrar zorluğu, idrarını zorlukla yapabilme.

‘u. (101b/8), (112a/6)

‘u. + den (122a/10)

[= 3]

uşûl: < Ar. Usûl, yöntem.

u. (132a/1), (191a/17)

u. + i (54a/2), (54b/2)

u. + inden (199a/8)

u. + ine (95b/12)

u. + inüj (185b/1)

[= 7]

uşûl-ı muhkeme: < Ar. Güçlülüğün, kuvvetli olmanın yöntemi.

u. + yi (190b/5)

[= 1]

uşûl-i aşābi: < Ar. Parmakların kökleri.

u. (90a/3)

[= 1]

uşûl-i muhkeme-yi şābite-yi kaviyye: < Ar. Güçlülüğün, sağlamlığın ispat edilmiş yöntemleri.

u. + sin (190b/12)

[= 1]

utan-: Utanmak.

u.-mayasın (75a/9)

u.-ur (5b/10)

[= 2]

‘uvn: < Ar. Yaban eşiği, vahşi eşek sürüsü. bk. ‘ānāt.

‘u. (18b/3)

[= 1]

uyan: Atın gem, dizgin gibi takımları.

u. (120a/9), (132a/3), (132a/9), (132b/17), (133a/15), (133a/9), (135a/5), (135b/16), (136b/5), (137b/9), (146b/4), (156b/15), (167b/7), (168b/1), (183a/4), (183a/8), (183b/12), (184a/1), (22a/13), (22b/13), (22b/13), (55b/15), (57b/12), (69a/12), (70a/11), (71a/4), (71b/9), (73b/2), (74b/11), (74b/9), (76a/17), (76a/5), (76b/1), (76b/2), (77b/8), (78a/7), (78a/8), (80a/15), (80a/16), (81a/1), (81b/14), (81b/14), (81b/14), (81b/8), (82a/1), (82a/2), (85a/1), (91a/1)

u. + a (132b/13), (135a/13), (137b/14), (144a/8), (182b/1), (22a/13), (77a/14), (79a/11), (80a/17), (80b/14), (80b/2), (82a/3)

u. + da (102b/6), (135a/11), (135a/11), (135a/11), (148b/9), (176b/8), (80b/10), (80b/12)

u. + dan (120a/7)

u. + dur (132b/14), (132b/15), (132b/15), (133a/2), (81b/16), (81b/16)

u. + ı (102b/11), (102b/5), (102b/5),
(102b/6), (102b/9), (132a/5), (133a/9),
(134b/8), (135a/12), (135a/14), (137a/11),
(137a/11), (137a/12), (137b/9), (144a/8),
(145b/2), (181a/14), (181b/5), (181b/7),
(182b/2), (182b/4), (183b/8), (200a/8),
(69b/12), (74a/7), (74b/10), (74b/17),
(76a/4), (76a/5), (77a/6), (77b/3),
(78a/15), (78b/6), (79a/10), (79a/7),
(79b/14), (79b/9), (80a/13), (80a/14),
(80a/15), (80a/8), (80b/5), (81b/8), (85a/8)

u. + ıdur (132b/14)

u. + ıñ (133a/11), (133a/14), (133a/16),
(133b/1), (137b/13), (167b/8)

u. + ıñdan (167b/7)

u. + ını (102a/17), (112b/13), (135b/15),
(145b/6), (148a/7), (23a/2), (67b/11),
(72a/15)

u. + lar (77b/4)

u. + lardan (76a/16)

u. + ları (146a/5), (74b/9)

u. + ların (133a/10)

u. + larıñ (132b/13)

u. + uñ (26b/2), (27a/17), (76b/2), (78a/8),
(79a/11), (80b/5), (81b/10), (82a/4)

u. + uñı (156b/13)

[= 150]

uyan-: Uyanmak.

u.-dum (210a/9)

[= 1]

uyandır-: Uyandırmak.

u.-dı (207a/3)

[= 1]

uyan halkası: Uyan halkası.

u. (57b/12)

[= 1]

uyanla-: Uyanlamak, hayvana gem vurmak.

u.-rsın (81b/15)

u.-yamazsın (132b/16)

[= 2]

uyanlamak: Uyanlama işi.

u. (132b/16)

[= 1]

uyanmak: Uyanma durumu.

u. (82a/7)

[= 1]

uyansız: Dizgini, uyanı olmayan.

u. (131b/5), (133a/11)

[= 2]

uyku: Dış uyarılara karşı bilincin, bütünüyle veya bir bölümünün yittiği, tepki gücünün zayıfladığı ve her türlü etkinliğin büyük ölçüde azaldığı dinlenme durumu.

u. + da (215b/1)

u. + dan (210a/9)

[= 2]

uykusuz: Uykusuz.

u. (5a/8)

u. + ederler (84b/5)

[= 2]

uyluğ: bk. uyluk

u. + uñ (14a/9)

[= 1]

uyluğ: bk. uyluk

u. + a (176b/7)

u. + ı (151a/2), (153a/17), (180a/16),
(192a/4), (215a/16), (215b/1), (23b/15),
(23b/3), (24a/12), (33a/10), (36a/16),
(36b/3), (36b/6), (55a/6)

u. + ıdur (17a/12), (17a/6), (17b/11)

u. + ın (177a/14)

u. + ın (132a/11), (146a/16)

u. + ına (145b/9)

u. + ını (135b/5)

u. + ınla (184a/14)

u. + ina (155a/7), (33a/1)

u. + inu (16a/16)

u. + u (132a/14), (146b/6), (150b/2),
(168b/7), (176b/6), (177a/5), (183a/9),
(33a/6), (33b/12), (33b/7), (36a/17),
(39b/4), (55a/3), (86a/5), (90a/1)

[= 42]

uyuk: Bacağın dizden kalçaya kadar olan kısmı.

u. (101b/16), (111a/8), (168b/1), (17a/13),
(23b/17), (23b/3), (24a/15), (30a/1),
(33a/2), (33b/11), (33b/14), (35a/13),
(86a/11), (90b/11), (91a/3)

u. + da (33b/10)

u. + dur (33b/10)

u. + ları (109a/9)

[= 18]

uyu-: Uyumak.

u.-dum (210a/8)

u.-mamış (210a/9)

u.-maya (109b/17)

u.-maz (88a/12)

u.-r (109b/16), (13a/8), (217a/17)

[= 7]

‘uyüb: < Ar. Ayıplar, kusurlar.

‘u. (115b/7), (115b/8), (20b/6), (67b/15),
(91a/4), (91a/6)

‘u. + a (99b/7)

‘u. + dan (131b/10), (169b/2), (19b/1),
(57a/2), (57b/7), (59a/15), (88a/11)

‘u. + dandur (107a/17)

‘u. + dur (91a/4)

‘u. + ı (100b/11), (107b/2), (170a/3),
(81a/5), (89b/17)

‘u. + in (169a/1), (169b/12), (169b/8),
(67a/16), (89a/3), (89b/3), (90a/13)

‘u. + ından (86a/2)

‘u. + ındandur (217b/3)

‘u. + ını (20a/4)

‘u. + u (105b/9), (89a/4)

[= 33]

‘uyüb-ı hādise: < Ar. Yeni beliren, ilk çıkan kusurlar.

‘u. (19b/1)

‘u. + den (107a/15), (115b/5)

‘u. + yi (100b/1), (99b/4)

[= 5]

‘uyüb-ı maḥlūk: < Ar. Yaratılmışların kusurları.

‘u. + a (40b/1)

[= 1]

‘uyüb-ı müvelled: < Ar. Doğuştan olmayan, sonradan beliren kusurlar.

‘u. + den (115b/5)

[= 1]

uyuş-: Uyuşmak

u.-miş (112b/4), (122b/14)

[= 2]

uyutmak: Uyumasını sağlamak, uyur duruma getirmek.

u. (71a/7)

[= 1]

uyuz: 1. Uyuz böceğinin, üst derinin altına girerek yaptığı kaşıncı, bulaşıcı bir deri hastalığı. 2. Bu hastalığa tutulmuş olan.

u. (13b/13), (13b/14)

[= 2]

uyuz derisi: Uyuz olan deri.

u. (13b/13)	u.-ur (105a/7), (108a/3), (143a/17), (195b/3)
u. + ne (13b/14)	u.-ursa (115a/11)
[= 2]	[= 13]
uyuzlu: Uyuz hastalığı olan (kimse), uyuz.	uzat-: Uzatmak, uzamasına sebep olmak, uzamasını sağlamak.
u. (95b/17)	u. (155b/12), (85b/5)
[= 1]	u.-dı (37a/15), (37b/1)
uza-: Uzamak.	u.-madın (21b/4)
u.-yub (91a/3)	u.-maya (155a/14)
[= 1]	u.-salar (156b/1)
uzad-: Uzatmak.	u.-urdu (210b/8)
u.-a (114b/1), (178b/3), (72a/15)	[= 8]
u.-asın (184a/8), (76a/17), (79b/14), (95b/7)	uzatmağ: bk. uzatmak
u.-ub (103a/11), (104a/5), (104a/8), (183b/10), (192a/11)	u. + a (95b/5)
u.-ur (111a/2), (112a/12)	[= 1]
[= 14]	uzatmak: Uzatma durumu.
uzağ: bk. uzak	u. (135a/13)
u. + a (106b/5)	u. + dan (5a/15)
[= 1]	[= 2]
uzak: 1. Yakın olmayan yer. 2. Gidilmesi çok süren, çok ötelerde bulunan, irak, yakın karşıtı.	uzca: Uygun, yerinde, eşit, doğru, iyi, ustaca, düzgün (nesne, iş, durum için).
u. (137a/6), (137a/7), (35b/5)	u. + sına (127a/11)
[= 3]	[= 1]
uzama: Uzamak işi.	uzun: 1. İki ucu arasında fazla uzaklık olan, kısa karşıtı. 2. Başlangıcı ile bitimi arasında fazla zaman aralığı olan, çok süren.
u. + sı (206a/7)	u. (105a/7), (107b/7), (15a/15), (167b/7), (169a/11), (16a/15), (176a/4), (179b/3), (17a/5), (187a/15), (189b/16), (189b/16), (191b/14), (193b/14), (193b/2), (194a/4), (194b/10), (194b/15), (195b/9), (196a/8), (217b/3), (25a/1), (27b/14), (27b/3), (27b/4), (27b/7), (30b/6), (30b/7), (33a/16), (36a/16), (36b/3), (36b/6), (36b/6), (67a/10), (67a/12), (67a/5), (67a/5), (90a/8), (95b/2), (95b/8), (98b/6)
[= 1]	
uzan-: Uzanmak.	
u.-a (98b/7)	
u.-duğda (36b/9)	
u.-mışdur (24b/16), (206a/8)	
u.-sa (111b/6), (206a/16), (206b/4), (88a/7)	

u. + dur (16b/17), (16b/9), (174a/17),
(174b/14), (178a/12), (187b/9), (194b/7),
(213a/2), (213a/3), (213a/3), (86b/1)

u. + ola (17a/11), (215a/16), (215a/4),
(215a/6), (215b/2), (217b/3), (90a/1),
(90a/16), (90a/2), (90a/8), (90b/12)

u. + olacak (147b/16)

u. + olalar (134a/4)

u. + olduğda (16b/14)

u. + olmağa (134a/5)

u. + olsa (215b/6), (215b/7), (23b/1),
(23b/14), (24a/16)

u. + olur (13a/7), (16b/15), (89a/2)

u. + una (169a/16)

[= 76]

uzunluğ: Uzunluk.

u. + ı (188a/2), (193a/17), (206a/7),
(24a/10), (24a/11), (38b/7), (39a/6)

u. + in (194b/9)

u. + ından (195b/9), (198a/13), (198a/5),
(198b/12), (23a/7)

[= 13]

uzunluğ: Uzunluk.

u. (135a/12), (195b/2), (24a/4)

u. + ları (174b/15)

u. + larında (208a/13)

[= 5]

uzunluğ: Uzunluk.

u. + ı (145b/13), (146a/10), (177a/17),
(179a/12), (179a/14), (187a/15), (187a/9),
(190a/1), (190a/16), (190b/1), (193a/17),
(193b/3), (193b/3)

u. + in (134a/3)

u. + ıyla (148a/4)

[= 15]

‘użv: < Ar. Bir canlının vücut yapısının
kısımlarından her biri, âzâ, organ.

‘u. (123a/15), (17b/14)

‘u. + da (104a/6)

‘u. + dur (32b/7)

‘u. + ı (191b/17)

[= 5]

- Ü-

ü: Ve bağlacı.

ü. (107b/6), (108a/1), (112b/14), (115b/6),
(131a/5), (131a/5), (131a/7), (131b/13),
(132a/1), (13a/5), (13a/7), (13a/8),
(13b/1), (144a/5), (151a/6), (151a/6),
(151a/8), (170a/13), (175b/6), (183a/17),
(185b/7), (190b/5), (191a/9), (197b/4),
(1b/3), (1b/8), (201a/11), (201a/14),
(201a/15), (201a/17), (201b/10),
(201b/17), (201b/4), (201b/6), (202a/11),
(202a/2), (202a/6), (202a/6), (202a/6),
(202a/7), (202a/7), (202a/7), (202a/7),
(202b/1), (203b/5), (204a/14), (204a/14),
(204b/11), (204b/12), (204b/14),
(204b/14), (204b/15), (205a/6), (205a/6),
(207a/16), (20a/12), (20a/6), (211a/5),
(211a/6), (212a/11), (2a/12), (2a/13),
(2a/2), (2b/1), (2b/1), (2b/16), (34a/17),
(35b/15), (38a/7), (3a/5), (3b/10), (3b/12),
(3b/13), (3b/16), (4a/2), (4a/4), (4a/7),
(53a/1), (56a/10), (56b/17), (67b/9),
(72b/13), (74a/4)

[= 83]

üç: bk. üç.

ü. (109a/6), (111b/7), (115b/16), (116a/4),
(116b/2), (116b/6), (117a/16), (117b/11),
(117b/14), (117b/7), (117b/8), (117b/9),
(118a/12), (118a/2), (119a/10), (119a/6),
(119b/13), (120b/10), (121b/11), (121b/3),
(122a/16), (122a/4), (123a/6), (123b/1),

(123b/10), (124a/1), (124a/9), (124b/6),
(125a/13), (125a/14), (125b/13),
(126b/15), (126b/6), (126b/7), (127a/17),
(127a/2), (127a/9), (12b/15), (12b/15),
(136b/12), (137a/8), (138b/13), (151a/2),
(153a/11), (15a/11), (171a/14), (171b/10),
(172b/7), (183a/6), (184a/9), (187b/4),
(189a/14), (189b/1), (192a/13), (192a/14),
(192b/5), (196a/4), (196b/14), (197a/1),
(197a/3), (198b/11), (207a/6), (213b/11),
(215b/10), (216b/9), (36a/4), (3b/1),
(41a/1), (42a/12), (42a/2), (58b/10),
(58b/3), (68b/17), (69a/9), (69b/17),
(70a/14), (70b/7), (71a/7), (71b/10),
(72a/11), (78b/5), (80b/8), (81b/2),
(82b/7), (87a/2), (96a/8), (97a/10),
(97a/10)

ü. + den (213b/12)

[= 89]

üctür: <Ar. Ecirler, sevaplar.

ü. (2b/14)

[= 1]

üç: 1. İkiden sonra gelen sayının adı. 2. Bu sayıyı gösteren 3 ve III rakamlarının adı. 3. İkiden bir artık.

ü. (116a/13), (119a/5), (36a/5), (41a/4),
(41a/6), (42a/7), (56b/11), (69a/15),
(95a/17), (98a/7)

ü. + dür (27a/11), (93b/9)

ü. + ünci (119b/16), (216b/5), (68b/6),
(70a/7), (70b/2), (116b/16)

ü. + üncisi (191a/1), (19a/1)

[= 20]

üfüre: <Ar. Karışmak.

ü. + édün (14b/17)

[= 1]

ükre: <Ar. 1. Boşluk, göğüs boşluğu. 2. Çukur.

ü. (32b/1)

[= 1]

‘ükün-ı fı’l-mu’ahhar-ı keleb: <Ar. Boyunda görülen kuduz. (?)

‘ü. (102a/3)

[= 1]

ülfet: <Ar. 1. Alışma, kaynaşma. 2. Görüşme, konuşma. 3. Dostluk, ahbablık.

ü. + éde (82a/13), (82a/14), (82a/15)

ü. + édüb (203b/10)

ü. + étmez (82a/17)

[= 5]

ümem: <Ar. Ümmetler.

ü. (3b/14)

[= 1]

ümenā’: <Ar. 1. Güvenilir kimseler. 2. Eminler, alay hesaplarının veya sandık muamelelerinin kendilerine bırakıldığı kimseler.

ü. + nuñ (209a/11)

[= 1]

ümera: <Ar. Emirler, beğler.

ü. (34b/10)

ü. + sına (4b/12)

ü. + sından (202b/16)

[= 3]

ümīd: <Ar. Ümit, umut.

ü. + olunmaz (101b/3)

[= 1]

ümīz: bk. ümīd.

ü. + olınur (122b/2)

ü. + olunan (109a/2)

[= 2]

ümmet: <Ar. Hz. Muhammed'e inanarak, onun yaptıklarını ve söylediklerini uygulayarak çevresinde toplanan Müslümanların tümü.

ü. + i (4a/3)

ü. + ine (2a/10)	ü. + dā (35b/13), (39b/13)
[= 2]	ü. + dan (42b/13)
ümm-i demāmīl: < Ar. Köklü çıban, çıban kökü.	ü. + nuṣ (40a/2), (42b/12)
ü. (101a/5)	ü. + ya (106a/6)
[= 1]	[= 16]
ümm-i dimāğ: < Ar. Beyin kökü.	ürk-: Ürmek, bir şeyden korkup sıçramak, tevahhuş etmek.
ü. + dur (24b/14), (53a/2)	ü.-dügi (83a/5)
ü. + ı (59a/13)	ü.-er (102b/4)
[= 3]	ü.-mez (82a/16), (82b/14)
ümm-i kardān: < Ar. Tırnak ile atın bileği arkasında bulunan uzun kıllar arasındaki yer.	ü.-üb (82a/15)
ü. (30b/2), (30b/7), (30b/7), (39b/1), (90a/7)	[= 5]
ü. + ı (90a/7)	ürkek: 1. Çok ürken, korkuya çabuk kapılan. 2. Çekingen.
ü. + uṣ (30b/16), (39b/1)	ü. (100b/5), (147b/10)
[= 8]	[= 2]
ümm-i ‘abdu’l-vāhid: < Ar. Kişi adı.	ürkme: Ürmek işi, tevahhuş.
ü. + dür (209a/17)	ü. + nüṣ (102b/15)
[= 1]	ü. + si (82a/16), (83a/5), (83a/8)
ünās: < Ar. "inās" Kızlar, kadınlar; dişiler.	[= 4]
ü. (42b/14)	ürkmek: Ürkme işi.
ü. + üṣ (42b/13)	ü. (102b/14), (102b/2), (82b/15), (82b/17)
[= 2]	ü. + dür (100b/6), (102b/16)
üns: < Ar. Alışıklık, alışkanlık, alışma.	[= 6]
ü. (214b/10)	ürkütme: 1. Ürküntü vermek. 2. Korkutup kaçırmak.
ü. + éderlerdi (210b/5)	ü. (212a/7)
ü. + édincedi (82b/2)	[= 1]
ü. + étmiş (155b/4)	ürp-: Ürmek, Bir şeyden korkup sıçramak, tevahhuş etmek.
[= 4]	ü.-er (112b/10), (112b/7), (113a/5)
ünşā: < Ar. Dişi, kadın, kız.	[= 3]
ü. (106a/6), (39b/14), (40a/7)	üslūb: < Ar. Anlatma, oluş, deyiş veya yapış biçimi, tarz.
ü. + da (117b/16), (26b/11), (33b/2), (39b/16), (39b/17), (40a/1), (40a/11)	

ü. (132b/10)

[= 1]

üsr: <Ar. Sidik tutulması, sidik zoru.

ü. + e (137b/7)

[= 1]

üst: Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, fevk, alt karşıtı.

ü. (180a/2), (194a/3), (196a/16), (196a/17), (198a/15), (22a/14), (26b/5), (29a/17), (56a/17), (59b/12), (89b/9), (99a/8)

ü. + den (59b/11)

ü. + i (103b/10), (104b/17), (105a/16), (105a/9), (109a/17), (132a/5), (146b/9), (178a/12), (179a/15), (183a/15), (192a/11), (194b/6), (27a/10), (31b/10), (31b/5), (33b/4), (38b/13), (89b/16)

ü. + idür (17a/13), (17b/17), (30b/17), (32a/1), (32b/17), (89a/17)

ü. + in (122a/11)

ü. + inde (101b/15), (103b/14), (106b/14), (111a/8), (119b/7), (122b/6), (131a/16), (131b/3), (131b/5), (132a/15), (132a/16), (132a/17), (132b/2), (132b/6), (135a/11), (14a/15), (160b/1), (17a/14), (17b/10), (188b/8), (22a/12), (22a/16), (22b/14), (22b/8), (25a/3), (25b/10), (25b/13), (25b/15), (25b/6), (26b/10), (26b/11), (26b/2), (29a/11), (31a/10), (31b/8), (32b/6), (32b/7), (57b/7), (58a/2), (74b/13), (74b/14), (77a/16), (80a/11), (86a/6), (86a/7), (89a/9), (89b/2), (90a/17), (90a/8)

ü. + indedür (169b/3), (18a/2), (89a/16)

ü. + indeki (27b/14)

ü. + inden (176b/14), (186a/10), (186a/14), (23b/17), (24a/15), (25b/8), (27a/4), (32a/2), (32a/3), (54b/2)

ü. + ine (131b/2), (196b/11), (31b/10), (38a/17), (74b/10)

ü. + inü (24a/11), (89b/13)

ü. + leridür (175b/3)

ü. + lerini (195a/16)

ü. + lerinü (33b/14), (90b/11)

[= 112]

üstād: <Ar. 1. Muallim, öğretmen; usta, sanatkâr. 2. Bir ilim veya san'at alanında üstün yeri olan kimse.

ü. + lardan (81a/15)

[= 1]

üstāz: <Ar. bk. üstād.

ü. (174b/13)

ü. + ları (191b/11)

ü. + ola (190b/7), (193a/4)

ü. + olsa (193a/5)

[= 5]

üstivā: <Ar. "istivā" Doğru, düz, denk.

ü. + da (80b/11)

[= 1]

üstivār: <Far. 1. Sağlam, kuvvetli, kuvvetli, dayanıklı. 2. Güvenilir.

ü. + olsun (4a/10)

[= 1]

üş: Üşüşmek.

ü.-üb (83a/2)

[= 1]

üşü: Üşümek.

ü.-miş (14b/7)

[= 1]

üz: <Ar. Kulak.

ü. + i (186a/7), (24b/9), (31b/17)

[= 3]

üzengi: Eyerin iki yanında asılı bulunan ve hayvana binildiğinde ayakların basılmasına yarayan, altı düz demir halka.

ü. (134a/2), (181a/14), (182a/5), (182a/9), (183a/11), (183a/11), (183a/14), (183b/2), (184a/15), (184b/4)

ü. + de (183b/15)

ü. + nün (182b/9), (183a/13), (183a/5), (183a/9), (183b/13), (184a/14), (184b/3), (186a/16)

ü. + si (212a/1)

ü. + ye (183a/10), (77a/17)

ü. + yi (182a/12)

[= 23]

üzengü: Eyerin iki yanında asılı bulunan ve hayvana binildiğinde ayakların basılmasına yarayan, altı düz demir halka.

ü. (107b/14), (107b/15), (133b/16), (133b/17), (134a/1), (134a/6), (134a/7), (181a/13), (181b/16), (182a/2)

ü. + de (135a/9), (135a/9), (135b/5), (153b/3), (177b/17), (183a/15), (184b/1), (77a/15)

ü. + den (135b/6)

ü. + ler (146b/10)

ü. + lere (135b/6)

ü. + mden (212a/1)

ü. + niñ (133b/16)

ü. + nün (134a/3), (146b/5), (178a/1), (181b/9), (182a/3)

ü. + si (180b/13)

ü. + edesin (133b/15)

ü. + ye (181b/2), (182a/13), (76b/4), (77b/1)

ü. + yi (134a/2)

[= 35]

üzer: Üst.

ü. + e (82a/11)

ü. + imüze (13b/12)

ü. + in (74a/17)

ü. + inçde (134b/7)

ü. + inçe (134b/5), (140b/12), (140b/13), (166b/1), (167a/2), (167a/6), (180b/4), (215b/3)

ü. + inçüze (8b/14)

ü. + inde (102b/10), (102b/2), (107b/16), (10a/4), (114a/13), (11b/6), (137a/3), (137a/7), (137a/9), (145b/12), (15b/9), (16a/16), (19b/8), (209b/3), (209b/4), (217b/3), (32a/10), (33b/16), (41a/12), (41b/2), (47b/1), (57b/17), (67a/4), (69b/16), (70a/12), (71a/5), (71b/15), (72b/12), (73a/11), (73b/12), (74a/1), (76b/5), (76b/9), (78a/9), (78b/1), (79a/12), (81a/12), (82a/10), (82a/14), (82a/3), (82a/7), (82a/8), (82b/13), (83a/13), (83a/9), (83b/13), (84b/4), (85b/9), (96a/1), (98b/17)

ü. + inden (121a/10), (192a/16), (54b/7), (69b/3), (71a/14), (72a/4), (72b/4), (73b/13), (79a/17), (84a/17)

ü. + ine (100b/4), (102a/17), (103a/8), (106b/10), (107b/15), (114b/1), (116b/16), (117a/17), (117a/2), (117b/13), (118a/3), (119a/17), (119a/4), (119a/4), (119b/2), (11b/17), (120a/10), (120a/12), (120b/8), (121a/15), (122b/12), (123a/1), (123a/8), (124b/13), (124b/15), (124b/17), (125a/12), (125a/17), (125a/2), (125b/2), (125b/3), (125b/6), (126a/4), (126a/6), (127a/7), (149a/7), (14a/11), (154b/10), (154b/12), (155a/12), (155b/13), (167a/11), (167a/15), (180b/17), (181a/8), (188b/3), (193b/12), (195b/6), (196a/15), (198a/16), (198a/9), (200b/11), (209b/2), (210a/1), (210a/4), (210a/8), (213a/5), (213b/16), (214b/1), (214b/13), (214b/4), (216a/4), (216a/5), (41a/1), (41a/6), (41b/10), (68a/9), (68b/17), (69a/16),

(69a/8), (69b/16), (69b/4), (70a/12),
 (70a/12), (70a/2), (70a/6), (70b/13),
 (71a/4), (71a/8), (71b/1), (71b/10),
 (71b/16), (71b/8), (71b/9), (72a/8),
 (72b/4), (73a/3), (73b/10), (77b/3),
 (79b/17), (80a/15), (81b/14), (82a/10),
 (82a/10), (82b/13), (82b/5), (83b/10),
 (83b/12), (83b/12), (83b/13), (83b/8),
 (84a/14), (84b/1), (84b/14), (84b/5),
 (84b/6), (85a/8), (85b/5), (85b/8),
 (87a/14), (87b/4), (88b/17), (98a/10),
 (98a/11), (99a/1)

ü. + ini (102b/4)

ü. + lerine (110b/10), (127a/9), (136b/6),
 (166b/12)

ü. + lerini (106a/5), (93b/15)

ü. + üne (154b/16), (194b/4), (200a/11),
 (58b/14), (58b/15), (58b/17), (74b/9)

ü. + üne (74b/5)

[= 203]

üzre: Üzere.

ü. (103a/5), (103a/7), (103b/1), (103b/6),
 (104a/10), (104a/16), (104a/9), (104b/11),
 (104b/5), (106b/11), (106b/9), (107a/12),
 (107a/6), (107b/5), (107b/7), (108a/5),
 (108a/8), (108b/5), (109a/4), (109a/7),
 (109a/9), (109a/9), (10a/5), (110a/10),
 (110a/4), (110a/9), (110b/2), (111a/13),
 (111b/17), (112a/15), (112a/2), (112a/2),
 (112b/16), (112b/17), (112b/8), (113a/2),
 (114b/3), (114b/3), (115b/9), (116a/14),
 (119a/14), (119b/11), (119b/9), (11a/6),
 (11b/11), (11b/2), (120a/2), (120a/5),
 (121a/3), (122a/12), (122b/7), (123a/15),
 (123a/2), (124b/1), (124b/5), (124b/8),
 (125b/12), (126a/10), (126a/8), (131a/11),
 (131a/12), (131a/12), (131b/17), (131b/4),
 (131b/4), (132a/12), (132a/2), (132a/3),
 (132a/4), (132a/6), (132a/7), (132a/7),
 (132b/10), (132b/10), (132b/11),
 (132b/16), (133a/16), (133b/10),
 (133b/13), (133b/8), (135a/14), (135a/5),

(135b/13), (135b/16), (135b/3), (135b/3),
 (135b/7), (136a/2), (136a/4), (136b/10),
 (136b/12), (136b/4), (137a/11), (137b/15),
 (137b/3), (137b/3), (137b/3), (138a/15),
 (138a/3), (138b/1), (138b/10), (138b/15),
 (138b/16), (139b/1), (13a/2), (13a/9),
 (13b/10), (140b/13), (140b/14), (140b/16),
 (140b/9), (141a/3), (141a/4), (142a/3),
 (142a/3), (142a/5), (143a/1), (143a/11),
 (143a/2), (144a/6), (145a/1), (145a/2),
 (145b/3), (145b/3), (146a/14), (146b/12),
 (146b/8), (147a/2), (147a/3), (147a/4),
 (147b/12), (147b/17), (147b/5), (147b/9),
 (148b/12), (148b/13), (148b/14), (148b/6),
 (149a/10), (149a/8), (14b/8), (150a/5),
 (150a/6), (150a/7), (150a/8), (150b/2),
 (150b/3), (151a/10), (151a/2), (151a/5),
 (151a/9), (151b/2), (152b/10), (152b/2),
 (152b/7), (153a/11), (153a/12), (153a/17),
 (153a/17), (153b/1), (153b/11), (153b/12),
 (153b/12), (153b/13), (153b/16), (153b/3),
 (153b/4), (153b/4), (153b/7), (153b/8),
 (154b/17), (155a/16), (155a/4), (155a/4),
 (155b/7), (156b/1), (156b/11), (156b/12),
 (158a/2), (15a/7), (15b/14), (15b/14),
 (160a/1), (160b/2), (163b/2), (164b/2),
 (166b/15), (166b/15), (167a/14),
 (167a/16), (167a/9), (167b/9), (168b/2),
 (168b/2), (168b/4), (168b/5), (168b/5),
 (168b/6), (168b/6), (168b/7), (168b/7),
 (168b/9), (169a/8), (16b/5), (16b/8),
 (170a/10), (170a/4), (171a/14), (174b/13),
 (174b/13), (175b/17), (176a/12), (176a/5),
 (176a/8), (176b/11), (176b/12), (176b/15),
 (176b/17), (176b/3), (176b/6), (176b/9),
 (177a/12), (177a/2), (177a/6), (177b/12),
 (177b/15), (177b/16), (177b/6), (178a/3),
 (178b/1), (179b/12), (179b/14), (179b/3),
 (17b/6), (180a/15), (180a/15), (180a/17),
 (180a/5), (181a/12), (181a/4), (181a/5),
 (181a/6), (181b/13), (181b/3), (181b/6),
 (182a/10), (182a/10), (182a/16), (182a/4),
 (182a/4), (182a/6), (182a/8), (182b/2),
 (182b/5), (183a/14), (183a/15), (183a/4),
 (183b/15), (183b/16), (183b/9), (184a/11),

(184a/12), (184a/8), (185b/16), (186a/16),
 (186b/3), (187a/10), (187a/15), (187a/17),
 (187a/5), (187a/9), (187b/1), (187b/3),
 (187b/3), (188a/16), (188a/5), (188b/1),
 (188b/14), (188b/3), (18a/13), (18b/15),
 (190b/16), (190b/2), (191a/1), (191a/13),
 (191a/14), (191a/17), (191a/5), (191a/8),
 (191b/2), (191b/2), (192a/13), (192a/14),
 (192a/17), (192a/17), (192a/2), (192a/4),
 (192a/6), (192b/1), (192b/15), (192b/5),
 (193b/2), (194a/10), (194a/16), (194a/6),
 (195a/17), (195a/5), (196a/13), (196a/17),
 (196b/1), (196b/17), (196b/7), (197a/13),
 (197a/3), (197a/5), (197b/11), (197b/14),
 (197b/4), (197b/5), (198a/2), (198a/8),
 (198b/10), (198b/12), (198b/14),
 (198b/15), (198b/2), (198b/7), (198b/8),
 (19a/17), (19a/17), (19a/9), (19b/11),
 (1b/8), (200a/2), (200a/4), (200a/9),
 (202a/14), (202a/15), (202a/17), (202b/1),
 (202b/12), (202b/15), (202b/4), (203a/5),
 (203b/16), (203b/7), (204b/17), (204b/17),
 (204b/5), (204b/6), (204b/6), (205a/11),
 (205a/13), (206a/13), (206a/17),
 (206b/17), (207a/1), (207b/11), (207b/5),
 (207b/6), (208a/10), (208a/14), (208a/15),
 (208a/3), (208a/7), (208a/8), (208b/2),
 (209a/9), (20a/15), (20b/1), (20b/3),
 (20b/4), (20b/5), (211a/1), (211a/15),
 (211a/16), (211a/2), (211a/2), (211a/3),
 (211b/15), (212a/7), (212b/3), (212b/3),
 (212b/5), (213b/17), (213b/17), (214a/17),
 (214a/7), (214b/10), (214b/17), (214b/8),
 (215a/1), (215b/9), (216a/12), (216a/12),
 (216a/2), (216a/3), (216a/6), (216b/10),
 (216b/11), (216b/14), (216b/17), (216b/2),
 (216b/7), (216b/7), (216b/8), (217a/1),
 (217a/14), (21a/4), (22a/3), (22b/5),
 (22b/8), (22b/9), (23a/1), (23b/11),
 (23b/17), (23b/4), (24a/15), (24b/15),
 (25a/10), (25a/10), (25a/11), (25a/13),
 (25a/9), (29a/14), (29a/15), (2a/16),
 (2a/17), (2b/4), (30b/8), (31b/12),
 (31b/16), (32a/10), (32a/9), (33a/2),
 (33b/1), (33b/6), (34a/12), (34a/17),

(35a/13), (35a/17), (35a/3), (35a/5),
 (35a/7), (35b/17), (35b/4), (36a/17),
 (36b/16), (36b/7), (36b/8), (37a/6),
 (37b/13), (39b/13), (3b/1), (40a/16),
 (40b/15), (41a/15), (41b/2), (41b/9),
 (42a/5), (42b/14), (4a/9), (4b/5), (54b/4),
 (55b/13), (56a/4), (56b/13), (59a/10),
 (59b/13), (59b/13), (59b/8), (59b/8),
 (5a/17), (5a/2), (5b/1), (5b/14), (5b/15),
 (62b/4), (66a/1), (67a/4), (67b/3), (68a/7),
 (68b/9), (69b/5), (6a/10), (6a/5), (6a/9),
 (70a/16), (71b/17), (71b/3), (71b/4),
 (72a/17), (72a/5), (73a/16), (73b/8),
 (74a/13), (74a/2), (74a/9), (74b/11),
 (74b/4), (75a/8), (75b/13), (75b/6),
 (76a/15), (76a/4), (76a/6), (76a/7), (76a/9),
 (76a/9), (76b/14), (77a/1), (77a/12),
 (77b/6), (78a/14), (78a/5), (78a/5),
 (78b/13), (78b/13), (78b/14), (78b/15),
 (78b/16), (78b/17), (78b/2), (78b/6),
 (79a/14), (79a/14), (79a/2), (79a/4),
 (79a/9), (7b/16), (80a/16), (80a/4),
 (80a/5), (80b/12), (80b/8), (81a/10),
 (81a/10), (81a/15), (81a/17), (81a/17),
 (81a/7), (81a/8), (81b/3), (81b/9), (82a/7),
 (82b/13), (82b/14), (82b/9), (82b/9),
 (83a/15), (83a/4), (83b/1), (84a/15),
 (85a/1), (85a/2), (85b/6), (86a/13),
 (86a/17), (86a/4), (86b/10), (86b/11),
 (86b/12), (86b/15), (86b/16), (87a/1),
 (87a/1), (87a/15), (87a/3), (87a/3), (87a/6),
 (87a/7), (87a/8), (87a/8), (87a/9), (87b/1),
 (87b/12), (87b/2), (88a/3), (88a/5),
 (88a/5), (89a/5), (89b/4), (89b/8), (89b/9),
 (8a/2), (8a/8), (91a/5), (94a/9), (94b/15),
 (94b/15), (95b/11), (95b/3), (96b/12),
 (96b/13), (96b/15), (96b/6), (97a/13),
 (97a/15), (97a/16), (97a/17), (98a/1),
 (98a/11), (98b/2), (99b/6), (9a/6), (9b/2)

ü. + dür (115a/16), (143a/9), (144a/11),
 (187b/4), (192b/12), (195a/4), (195b/10),
 (205b/13), (216a/1), (216a/10), (41b/15),
 (65a/1), (84a/6)

ü. + lerdür (207a/17)

[= 620]

üzüm: Asmanın taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan meyvesi.

ü. (119a/8)

ü. + in (124a/11)

ü. + inüj (115b/13), (119a/10)

ü. + üj (119b/6)

[= 5]

-V-

vāb: <Ar. Tırnakta taş gibi, sert olan şey.

v. (31a/2), (31a/4)

[= 2]

vācib: İslam dinine göre yapılması gerekli olan.

v. (19b/15), (202b/15)

v. + dür (147b/5), (4b/14), (67a/4),
(68b/13), (74a/9), (77b/3), (85b/15),
(8b/14)

v. + olan (207a/12)

[= 11]

va'de: <Ar. 1. bir iş için önden belirtilen zaman.
2. bir işi geciktirmek için belirtilen zaman. 3. ecel.
4. [eski] söz verme.

v. + eyledi (5b/15), (8a/1)

[= 2]

vādī: <Ar. İki dağ arasındaki çukurca arazi veya geçit, koyak.

v. + lerde (207b/16)

[= 1]

vāfir: <Ar. Çok, bol.

v. (70a/10), (71b/7)

[= 2]

vahdāniyyet: <Ar. Birlik, Allah'ın bir oluşu.

v. + ine (9b/14)

[= 1]

vahdet: <Ar. 1. Yalnızlık, teklik, birlik. 2. Allah'a yakınlık, Allah'a ulaşma

v. (3b/5)

[= 1]

vāhid: <Ar. Tek, bir.

v. + i (34a/7)

v. + ola (138b/2)

[= 2]

vāhide: <Ar. Tekil ve dışıl.

v. + si (18a/7)

[= 1]

vahşet: <Ar. 1. Yabani, vahşi olma durumu. 2. Korku, ürküntü.

v. + den (102b/14)

v. + eder (138a/7)

[= 2]

vahşī: <Ar. 1. Yabani, insandan kaçan. 2. Ürkek, korkak. 3. Merhametsiz, duygusuz.

v. (11b/14), (204a/16), (205b/9), (207a/5),
(211a/15), (82a/13), (93b/4)

v. + lerün (207b/15)

v. + nün (208a/15), (208a/16), (211b/8)

v. + olur (113b/3)

v. + yi (214b/15)

[= 13]

vahşiyye: <Ar. Vahşi, yabani, insandan kaçan.

v. + oldı (12b/8)

[= 1]

vahy: <Ar. Bir buyruk veya düşüncenin Tanrı tarafından peygamberlere bildirilmesi, vahiy.

v. + eyledi (11b/11), (6a/15)

[= 2]

vakār: <Ar. Ağırbaşlılık, temkinlilik.

v. (134b/11), (216a/5)

[= 2]

vakāf: <Ar. Böğrünün ortası, böğrünün ortasına dahil olan şey.

v. (32a/12), (32b/1)

[= 2]

vakāṣā: <Ar. Kısa, boysuz boyun.

v. (27b/2), (27b/5)

[= 2]

vakāyeyn: <Ar. Atın gözlerinin üstünde olan iki çukur.

v. (25b/10), (25b/7)

[= 2]

vakf: <Ar. 1. Durdurma, alıkoyma; durma, kımıldama. 2. Böğrünün ortası.

v. (32b/4)

v. + uñ (32b/3)

[= 2]

vakfe: <Ar. 1. Durak, durulacak yer. 2. Hacıların Arafat'ta durmaları. 3. Duraklama ânı.

v. (76b/7)

v. + ye (76b/6)

[= 2]

vākı: <Ar. 1. Vuku' bulan, olan, düşen; olagelen, rastlayan. 2. Geçen, geçmiş olan.

v. (131a/16), (31b/5), (32a/10), (58b/7)

v. + dur (203a/2)

v. + ola (147b/10), (178a/10), (179a/14), (192a/13), (205b/3), (40b/16), (87b/16)

v. + olan (102b/6), (104a/17), (105a/15), (150b/3), (187b/6), (190a/8), (191a/6), (198a/1), (204b/4), (207a/11), (3a/16)

v. + olası (155b/10)

v. + oldu ki (13a/7)

v. + olduğum (107a/15)

v. + olmağıla (12b/4)

v. + olmaz (170a/9), (83a/12)

v. + olmuşdur (205a/15), (9b/11)

v. + olsa (102b/2), (20a/11), (55b/17), (57b/8)

v. + olur (102a/15), (102b/17), (104b/13), (104b/17), (104b/8), (105a/7), (106a/11), (106b/12), (106b/6), (106b/7), (107a/14), (107a/5), (107a/6), (107a/8), (108a/2), (110b/9), (112b/3), (113b/2), (138b/15), (147a/10), (154b/13), (154b/9), (155a/13), (156b/6), (168b/15), (170a/15), (170a/15), (170b/1), (172b/7), (177a/7), (180a/8), (185b/12), (185b/4), (188a/16), (188b/2), (198a/3), (198b/16), (198b/5), (198b/7), (198b/7), (199a/3), (20a/12), (213b/12), (41a/16), (77b/1), (79a/6), (80a/9), (147b/11)

v. + olursa (125a/5), (167b/12)

[= 85]

vākı'a: <Ar. Vuku bulan, olan, olagelen.

v. + olan (2b/14)

[= 1]

vākıf: <Ar. 1. Duran, ayakta duran. 2. Arafat'da vakfeye duran. 3. Bir şeyi elde eden; bir işten haberli olan. 4. Bir şey vakfeden.

v. (160b/2), (36a/7), (38a/2)

v. + ola (115b/11), (154b/16), (160a/1), (207b/2), (99b/7)

v. + olan (132a/1)

v. + olası (103a/3), (35a/10), (58b/8)

v. + olduğu (163b/1)

v. + olduğda (207a/13)

v. + olunca (72b/16)

v. + olmağıla (85b/17)

v. + olmaz (36a/9)

v. + olsa (34a/14)

v. + olub (115b/2)

v. + olur (115a/1)

v. + olursın (103b/7), (103b/8)

[= 22]

vākī: < Ar. 1. Koruyan, saklayan. 2. Önleyici [tedbir, ilâç].

v. (212b/3)

[= 1]

vāk'a: < Ar. Olay, hadise.

v. + da (76b/12)

v. + ya (153b/8)

[= 2]

vakt: < Ar. Vakit, zaman.

v. (102a/14), (102b/1), (102b/12), (102b/8), (102b/8), (104b/1), (104b/14), (104b/16), (104b/4), (105a/13), (105a/14), (105a/14), (105a/7), (106a/14), (106b/17), (107a/11), (107a/2), (107a/2), (107a/8), (108a/1), (108a/2), (108a/4), (108b/17), (109b/1), (110a/8), (110b/15), (111b/14), (111b/16), (111b/5), (112a/10), (112a/5), (112b/10), (112b/10), (113a/9), (113b/1), (113b/10), (113b/11), (113b/15), (113b/15), (113b/3), (113b/3), (113b/8), (114a/3), (114a/4), (114a/5), (114a/7), (114a/8), (119a/1), (119b/2), (120b/14), (122a/9), (124a/11), (133b/16), (133b/3), (137a/14), (146a/10), (146a/6), (146a/7), (147a/7), (147b/10), (167b/2), (180a/7), (181a/3), (205b/9), (23a/12), (32b/4), (35a/1), (35a/2), (35a/4), (54b/4), (55a/4), (81b/4), (83a/16), (90b/15), (90b/16), (94a/14), (96a/2), (97a/12), (98a/14)

v. + de (104a/12), (135a/2), (136b/15), (137b/13), (140b/15), (145b/8), (151b/3), (155a/10), (180b/12), (180b/13), (182b/3), (19b/6), (205b/14), (68b/11), (71a/15), (76b/14), (81a/6), (86a/2), (8a/16), (95b/9)

v. + i (203b/17), (73a/13)

v. + idür (180b/3)

v. + inde (122a/2), (123b/2), (131b/5), (133b/4), (137a/14), (137b/11), (138b/9), (138b/9), (140b/14), (16a/13), (176b/1), (180a/14), (182b/5), (188b/7), (18a/13), (192b/2), (22a/1), (41a/1), (41a/2), (68b/5), (68b/5), (68b/7), (69a/1), (69a/13), (69b/6), (69b/8), (6a/9), (70a/12), (72a/10), (72b/11), (72b/9), (73a/10), (75b/16), (75b/17), (79b/16), (88a/12), (96a/4)

v. + ine (70a/10)

v. + inüñ (40b/15)

v. + kim (15a/3)

v. + lerde (179a/5)

v. + lerin (67a/16), (67a/17)

v. + lerinde (94a/9)

v. + lerini (207b/15), (208b/4)

v. + olur (106b/16), (198b/5), (83a/6)

[= 151]

vaktā: < Ar. Ne vakit ki, o vakit ki, olduğu vakit.

v. (12a/8), (2a/14)

[= 2]

vaktā kim: < Ar. “vaktā ki” Ne vakit ki, o vakit ki, olduğu vakit.

v. (201b/10), (202a/5), (202b/6), (206b/9), (209a/2), (210a/4), (210b/13), (211a/17), (214a/12), (214b/13), (214b/16), (214b/9), (11b/10), (12b/6), (12b/8), (131a/5), (18a/16)

[= 17]

vakt-i ğayr-ı şālīh: < Ar. Diğer güzel vakitler.

v. + de (23a/13)

[= 1]

vakt-i mü'eccel: < Ar. İleriki vakitler.

v. + dūr (14b/14)

v. + e (14b/15)
[= 2]

vaḳt-i rebīʿ: < Ar. Bahar vakti.
v. + de (113a/17)
[= 1]

vaḳv: < Ar. Yiğit, bahadır, himaye eden, koruyan.
v. + olacak (147b/7)
[= 1]

vallāh: bk. vallahi.
v. (210b/1)
[= 1]

vallāhi: < Ar. Tanrı'yı tanık tutarım, Tanrı hakkı için anlamında kullanılan bir yemin sözü, billahi, tallahi.
v. (210a/17)
[= 1]

vallāhü't-tevfīk: < Ar. Allah'ın yardımına ulaşma.
v. (85b/17)
[= 1]

var: Var, yok karşıtı.
v. (103a/12), (103b/2), (107b/14), (119a/9), (169b/2), (174a/15), (18b/13), (193a/8), (196b/4), (206b/9), (207a/7), (210a/14), (211b/3), (31a/14), (74a/12), (87b/3)
v. + dur (107b/14), (108a/13), (10a/13), (10a/4), (112b/3), (118a/5), (11a/11), (120a/6), (122a/17), (124a/5), (124b/12), (12a/2), (131b/6), (132b/16), (136a/7), (137a/13), (138b/5), (13a/6), (143a/15), (153b/14), (155a/2), (15b/11), (16b/17), (16b/17), (170a/10), (170b/8), (171a/15), (171b/10), (171b/3), (171b/7), (172b/13), (172b/2), (173b/2), (174b/14), (175b/12), (175b/12), (175b/16), (176a/5), (176b/12), (177a/1), (179a/1), (17b/14), (180b/4), (180b/8), (182a/14), (185b/5), (185b/8), (185b/8), (185b/9), (187b/5), (188a/12),

(189a/10), (189a/16), (189b/13), (193b/13), (195b/16), (207a/16), (207a/5), (207b/7), (207b/8), (207b/8), (207b/9), (207b/9), (208a/12), (208a/12), (208a/5), (209b/11), (210b/10), (212b/12), (213a/15), (213b/3), (24b/17), (24b/9), (25a/4), (25a/8), (25b/14), (25b/7), (26a/13), (26a/3), (26b/1), (27b/1), (27b/3), (28a/15), (28b/13), (28b/17), (29b/1), (29b/15), (29b/6), (29b/6), (29b/8), (30a/5), (31a/10), (31a/3), (31b/9), (32b/16), (32b/7), (32b/9), (33a/2), (33a/5), (33b/11), (33b/17), (34a/3), (36a/15), (36b/5), (62b/3), (62b/4), (73b/6), (77b/13), (79a/13), (80b/3), (81b/15), (83b/8), (86a/10), (86a/3), (87a/13), (87a/16), (87b/14), (8b/16), (8b/16)

v. + eyledi (3b/6)

v. + idi (209b/3), (209b/4), (210b/7), (210b/8)

v. + iken (22a/14)

v. + imiş (210a/10)

v. + mıdır (182b/12)

v. + ısa (140b/10)

[= 144]

var-: Varmak, ulaşmak.
v. (13b/10), (154b/8)
v.-a (69b/17), (74a/11)
v.-an (16a/16)
v.-asın (199a/14), (200a/13)
v.-dı (214a/13), (41a/9), (72a/16)
v.-dıkdan (176a/8)
v.-duḳda (182b/17)
v.-dum (210a/3), (210a/4), (210a/4)
v.-dur (13a/5), (31b/17), (74a/13)
v.-ınca (117a/15), (118a/3), (119a/5), (119b/11), (124b/5), (147a/7), (169b/7),

(17b/5), (182b/14), (182b/16), (213a/8),
(26b/10), (26b/9), (27a/10), (27a/13),
(27a/3), (27a/4), (28a/6), (28a/7), (28b/1),
(28b/11), (28b/3), (28b/6), (28b/9),
(29a/16), (29a/16), (29a/7), (31a/17),
(31b/1), (31b/7), (32a/17), (32a/2),
(32b/1), (32b/3), (34a/2), (34a/6), (36a/4),
(39a/8), (41a/7), (42a/10), (42a/4), (42a/7),
(42a/7), (42a/8), (42a/9), (42b/4), (42b/9),
(49b/2), (54a/3), (56a/13), (56b/15),
(67b/10), (70a/10), (71b/13), (72a/3),
(82a/5), (85a/4), (90b/3), (94b/9),
(95a/17), (98b/11)

v.-ırsın (183a/1)

v.-masa (126a/8), (24a/9)

v.-maya (90b/11), (97b/4)

v.-mayub (10a/4), (7b/13), (7b/16), (8a/1)

v.-sa (86b/3)

v.-ub (103a/15), (199a/12), (200a/10),
(200a/14), (81b/1)

[= 94]

vārid: < Ar. 1. Gelen, vâsıl olan, erişen. 2. Bir şey hakkında çıkan, söylenen, olması beklenen, olabileceği düşünülen.

v. + olan (188b/10), (203a/8)

v. + oldu (11b/17), (138b/17), (139a/3),
(58b/9)

v. + olduğda (138a/5)

v. + olmamış (86a/3)

v. + olmuştur (170b/5), (205b/14)

v. + olur (86a/2)

[= 11]

vāridāt-ı ilāhiyye: < Ar. Allahtan gelenler.

v. (3a/13)

[= 1]

vāride: < Ar. 1. Gelmiş olan şey. 2. Akla gelen şey, düşünce. 3. Resmî dâireye gelen evrak.

v. (24b/17), (25a/1)

v. + olmuştur (11a/5)

[= 3]

vāriṣ: < Ar. 1. Mirasçı, kendisine miras düşen. 2. Allah'ın adlarından biri.

v. + i (9a/6)

v. + oldu (12a/6)

v. + olduğu (12a/8)

v. + olur (8b/11)

[= 4]

varmağ: bk. varmak.

v. + a (21b/7), (21b/8)

[= 2]

varmak: Varma, ulaşma işi.

v. + da (177b/5)

v. + dan (110a/14), (73b/17)

[= 3]

vasād: < Ar. Yastık. (?)

v. + a (178a/4)

[= 1]

vasaṭ: < Ar. 1. Orta, iki şeyin arası. 2. İkisinin ortası olan şey.

v. (194b/16)

v. + dadur (171b/10)

v. + dur (216a/7), (76a/14)

v. + ıdur (25b/9), (32a/15), (32a/2)

v. + ına (32b/1)

v. + ında (105a/16), (29b/4)

v. + ola (187b/14)

v. + olan (215b/10)

v. + olanın (215b/10)

[= 13]

vasaṭ-ı nehār: < Ar. Günün ortası.

v. + da (68b/6)

[= 1]

vaşf: < Ar. Vasıf, nitelik, sıfat.

v. (176a/12)

v. + eyledi (212b/13)

v. + eylediler (215b/14)

v. + eyledim (137b/15), (148a/14)

v. + eyledük (191b/8)

v. + ıdur (188b/4)

v. + ını (4a/7)

v. + olunduğı (170a/8), (191a/5), (36b/7), (62b/4)

v. + olunmaz (170a/8)

v. + edeceğim (126b/11)

v. + ederiz (193b/17)

v. + ederüz (116b/3)

v. + etdigim (132b/10), (135b/8), (135b/9), (137a/8), (137b/3), (140b/16), (143a/1), (144a/2), (146a/14), (146a/14), (153b/12), (154b/2), (167a/7), (199a/10)

v. + etdigimiz (74b/4)

v. + etdügi (4b/5)

v. + etdüğüm (134a/17), (135b/11), (135b/13), (135b/2), (136b/11), (137a/16), (138a/2), (145a/1), (153a/9), (166b/15), (197a/17)

v. + etdüğüm (117a/1), (117a/3), (36b/2), (75a/7), (77a/1), (78a/5), (80b/8), (85a/15), (85a/9)

v. + etdüğümüz (68a/7), (71b/11)

v. + etdüğümüzün (71b/10)

[= 55]

vāşıl: < Ar. Ulaşmak, birleşmek.

v. (186b/7)

v. + olalar (7a/12)

v. + olasin (78a/2)

v. + olduğumuz (85b/17)

v. + oldu (214b/16)

v. + olduğdan (186b/10)

v. + olunca (85b/17)

v. + olmaz (86a/1)

v. + olur (197b/3)

v. + olursın (79a/12)

[= 10]

vāşıta: < Ar. 1. İki şeyi birbirine birleştiren. 2. Aracı, arada bulunan, araya giren. 3. Âlet, araç.

v. + sı (14b/5)

[= 1]

vāşıtasız: < Ar. + T. Araçsız.

v. (207b/13)

[= 1]

vāşıtiyye: < Ar. < Ar. 1. Ortalama, orta, alalade, olağan. 2. İnsanın yaşam dairesi.

v. (190a/5)

v. + ye (190a/4)

[= 2]

vāşıtiyye-yi leyyine: < Ar. Hafif vāşıta.

v. (190a/7)

[= 1]

vāşî: < Ar. Geniş, açık, enli, bol.

v. (136a/11), (189b/14), (36b/1), (36b/4), (36b/5), (36b/7), (40a/1), (68a/1), (78a/12), (90a/15), (94b/6)

v. + dur (16b/12), (8a/10)

v. + dür (16b/6), (68b/1)

v. + ola (133b/7), (136a/1), (184a/5), (190a/17), (196a/8), (19b/10), (215a/17), (88b/16), (89b/10), (90a/11), (90b/5)

v. + olan (16b/8)

v. + olsa (23b/13), (23b/2), (37b/14)

v. + éder (94b/2)

v. + édesin (156b/9)

[= 32]

vāsi‘a: bk. vāsi‘.

v. (40a/2)

[= 1]

vaşīk: < Ar. Sağlamlaştırmak, güçlendirmek, kuvvetlendirmek, desteklemek; bağ, zincir, pranga, sağlam bağ, yular.

v. (133b/13)

[= 1]

vāsi‘ü’l-cevf: < Ar. Karın boşluğu.

v. (16b/13)

[= 1]

vaşıyyet: < Ar. Bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği şey.

v. + eyledi (58b/13)

v. + imi (137b/16)

v. + imüz (20b/12)

v. + imüzi (20b/12)

v. + ümi (148a/9)

v. + édüb (21b/12), (68b/12)

v. + étdüğüm (74a/2)

v. + étdüğümüz (73a/4)

[= 9]

vaşl: < Ar. 1. [bir şeyi başka bir şeye] Ulaştırma, birleştirme; ulaşma, birleşme.

v. + olunur (196a/1)

v. + olunsa (196a/1)

v. + uñ (4a/16)

v. + étmek (195b/17)

[= 4]

vaşufı: < Ar. + T. Vasıflı, Nitelikli.

v. (3b/13)

[= 1]

vāşe: < Ar. Sıkı bağ, kement.

v. (99a/12)

[= 1]

vaţan: < Ar. Yurt, memleket.

v. + larından (6b/13)

[= 1]

vaţfā: < Ar. İçi ve dışı yoğun kılla kaplı olan ve iki ucu birbiriyle buluşan kulak.

v. (25a/16), (25a/8)

[= 2]

vāţire: < Ar. Diz gözünde(diz kapağının altındaki çukur) bulunan et parçası.

v. (30a/5), (30a/7)

[= 2]

va‘va‘a: < Ar. Atın karnından duyulan ses, seda.

v. (32b/13)

[= 1]

vāyāt: bk. lücum-ı vāyāt.

v. + dan (76b/2)

[= 1]

va‘z: < Ar. 1. Bir kimseye, kalbini yumuşatacak, kendisini iyiliğe sevk edecek surette söz seyleme. 2. Dînî öğüt.

v. (205a/5)

[= 1]

vaż‘: < Ar. 1. Koyma, konulma. 2. Tâyin etme. 3. Kurma, îcâdetme.

v. (130b/12)

v. + édesin (176b/11)

v. + eyle (146b/8)

v. + eyledik (185b/10)

v. + ı (205b/12)

v. + mı (142a/5)

v. + olunan (37b/14)

v. + ède (190b/2), (192a/11), (192a/17),
(195b/8), (196a/16), (197a/13)

v. + èdelüm (211a/3)

v. + èder (112a/5), (137b/10), (138a/12),
(142a/3), (168b/14), (42a/1)

v. + èdersin (134b/10), (153b/11),
(168b/8), (180a/1), (181b/12), (181b/16),
(181b/2)

v. + èdesin (134b/13), (144a/13),
(148b/14), (176b/10), (176b/9), (182a/13),
(182a/2), (182a/5), (182a/6), (182a/9),
(183b/9), (184a/13), (184b/1), (184b/2),
(196b/17)

v. + èt (36b/16)

v. + ètdikden (192b/15)

v. + ètmek (192b/1)

v. + ètmişlerdür (121a/10)

[= 46]

vā'zatā: < Ar. Dizin yumuşak kemiği.

v. (30a/5), (30a/7)

[= 2]

vazîf: < Ar. 1. Hayvanın kuru inciği, incik kemiği.
2. Ayak tarağı.

v. (103b/16), (105b/2), (30a/12), (30a/9),
(34a/2)

v. + de (104b/7), (104b/8), (30a/10),
(34a/3), (68b/10), (83b/6)

v. + den (30a/4)

v. + dür (17b/1), (30a/9), (30a/9), (34a/2)

v. + e (105a/11)

v. + i (30a/14), (56b/9)

v. + idür (17b/12), (34a/5)

v. + üñ (104b/9), (30a/11), (34a/3), (90a/2)

[= 25]

ve: Ve bağlacı.

v. (100b/10), (100b/10), (100b/2),
(100b/3), (100b/3), (100b/3), (100b/4),
(100b/4), (100b/4), (100b/5), (100b/5),
(100b/6), (100b/6), (100b/6), (100b/7),
(100b/7), (100b/8), (100b/8), (100b/8),
(100b/9), (100b/9), (100b/9), (101a/1),
(101a/1), (101a/1), (101a/15), (101a/15),
(101a/17), (101a/4), (101b/1), (101b/14),
(101b/14), (101b/2), (101b/3), (101b/3),
(101b/4), (101b/5), (102a/10), (102a/10),
(102a/11), (102a/11), (102a/12),
(102a/13), (102a/14), (102a/14),
(102a/14), (102a/15), (102a/15),
(102a/16), (102a/16), (102a/17), (102a/5),
(102a/5), (102a/7), (102a/8), (102a/8),
(102a/8), (102a/9), (102a/9), (102b/1),
(102b/11), (102b/11), (102b/11),
(102b/12), (102b/12), (102b/14),
(102b/14), (102b/14), (102b/15),
(102b/15), (102b/15), (102b/17), (102b/2),
(102b/2), (102b/3), (102b/4), (102b/4),
(102b/5), (102b/5), (102b/6), (102b/7),
(102b/7), (102b/7), (102b/8), (102b/8),
(102b/9), (102b/9), (102b/9), (103a/11),
(103a/11), (103a/12), (103a/14),
(103a/16), (103a/17), (103a/17),
(103a/17), (103a/2), (103a/2), (103a/3),
(103a/3), (103a/5), (103a/6), (103a/6),
(103a/7), (103a/8), (103a/8), (103a/9),
(103a/9), (103a/9), (103b/1), (103b/1),
(103b/11), (103b/12), (103b/14),
(103b/14), (103b/16), (103b/16),
(103b/16), (103b/17), (103b/3), (103b/3),
(103b/4), (103b/6), (103b/7), (103b/7),
(103b/7), (103b/8), (103b/8), (103b/9),
(104a/1), (104a/1), (104a/10), (104a/12),
(104a/12), (104a/13), (104a/13),
(104a/13), (104a/13), (104a/14),
(104a/15), (104a/15), (104a/16),
(104a/16), (104a/17), (104a/17), (104a/3),
(104a/4), (104a/4), (104a/4), (104a/4),
(104a/5), (104a/5), (104a/7), (104a/8),
(104a/8), (104a/9), (104a/9), (104b/1),
(104b/10), (104b/10), (104b/10),

(109a/9), (109a/9), (109b/1), (109b/1),
 (109b/1), (109b/10), (109b/10), (109b/12),
 (109b/12), (109b/13), (109b/15),
 (109b/15), (109b/16), (109b/16),
 (109b/16), (109b/16), (109b/16),
 (109b/17), (109b/2), (109b/2), (109b/3),
 (109b/3), (109b/4), (109b/4), (109b/5),
 (109b/6), (109b/6), (109b/6), (109b/6),
 (109b/7), (109b/7), (109b/7), (109b/8),
 (109b/8), (109b/8), (109b/9), (109b/9),
 (109b/9), (10a/14), (10a/15), (10a/6),
 (10a/7), (10a/8), (10a/9), (10b/1), (10b/1),
 (10b/1), (10b/12), (10b/14), (10b/15),
 (10b/16), (10b/17), (10b/3), (10b/9),
 (10b/9), (110a/1), (110a/1), (110a/1),
 (110a/10), (110a/10), (110a/12),
 (110a/12), (110a/13), (110a/13),
 (110a/13), (110a/13), (110a/13),
 (110a/14), (110a/14), (110a/14),
 (110a/14), (110a/15), (110a/16),
 (110a/16), (110a/17), (110a/17), (110a/2),
 (110a/3), (110a/4), (110a/4), (110a/4),
 (110a/5), (110a/5), (110a/5), (110a/6),
 (110a/6), (110a/6), (110a/6), (110a/7),
 (110a/7), (110a/8), (110a/8), (110a/8),
 (110a/8), (110a/8), (110a/9), (110b/1),
 (110b/1), (110b/1), (110b/1), (110b/1),
 (110b/10), (110b/11), (110b/11),
 (110b/11), (110b/12), (110b/12),
 (110b/12), (110b/14), (110b/14),
 (110b/14), (110b/14), (110b/15),
 (110b/15), (110b/16), (110b/16),
 (110b/16), (110b/3), (110b/3), (110b/3),
 (110b/4), (110b/4), (110b/5), (110b/5),
 (110b/5), (110b/6), (110b/7), (110b/7),
 (110b/9), (111a/1), (111a/1), (111a/1),
 (111a/10), (111a/10), (111a/11),
 (111a/11), (111a/12), (111a/13),
 (111a/13), (111a/13), (111a/13),
 (111a/14), (111a/14), (111a/16),
 (111a/17), (111a/17), (111a/2), (111a/3),
 (111a/4), (111a/5), (111a/5), (111a/5),
 (111a/5), (111a/6), (111a/6), (111a/7),
 (111a/8), (111a/8), (111a/9), (111a/9),
 (111b/1), (111b/1), (111b/1), (111b/1),

(111b/10), (111b/10), (111b/11),
 (111b/12), (111b/12), (111b/13),
 (111b/13), (111b/13), (111b/13),
 (111b/14), (111b/15), (111b/15),
 (111b/15), (111b/16), (111b/16),
 (111b/17), (111b/17), (111b/2), (111b/3),
 (111b/4), (111b/4), (111b/4), (111b/4),
 (111b/5), (111b/5), (111b/6), (111b/6),
 (111b/7), (111b/8), (111b/8), (111b/9),
 (112a/1), (112a/10), (112a/10), (112a/10),
 (112a/11), (112a/12), (112a/12),
 (112a/13), (112a/14), (112a/14),
 (112a/14), (112a/15), (112a/16),
 (112a/17), (112a/17), (112a/2), (112a/2),
 (112a/3), (112a/3), (112a/3), (112a/4),
 (112a/4), (112a/4), (112a/4), (112a/5),
 (112a/5), (112a/5), (112a/5), (112a/6),
 (112a/7), (112a/7), (112a/8), (112a/8),
 (112a/8), (112a/9), (112a/9), (112a/9),
 (112b/1), (112b/1), (112b/1), (112b/10),
 (112b/10), (112b/10), (112b/12),
 (112b/12), (112b/13), (112b/13),
 (112b/13), (112b/13), (112b/14),
 (112b/15), (112b/16), (112b/16),
 (112b/16), (112b/16), (112b/17), (112b/2),
 (112b/2), (112b/3), (112b/5), (112b/6),
 (112b/6), (112b/6), (112b/6), (112b/7),
 (112b/7), (112b/7), (112b/8), (112b/8),
 (112b/9), (112b/9), (112b/9), (112b/9),
 (113a/1), (113a/10), (113a/11), (113a/12),
 (113a/12), (113a/12), (113a/13),
 (113a/13), (113a/13), (113a/14),
 (113a/14), (113a/15), (113a/15),
 (113a/16), (113a/17), (113a/17),
 (113a/17), (113a/3), (113a/3), (113a/3),
 (113a/4), (113a/4), (113a/4), (113a/5),
 (113a/5), (113a/5), (113a/6), (113a/6),
 (113a/6), (113a/7), (113a/8), (113a/9),
 (113a/9), (113a/9), (113a/9), (113b/1),
 (113b/1), (113b/1), (113b/10), (113b/10),
 (113b/10), (113b/11), (113b/11),
 (113b/13), (113b/13), (113b/13),
 (113b/13), (113b/14), (113b/15),
 (113b/15), (113b/16), (113b/16),
 (113b/16), (113b/17), (113b/17), (113b/2),

(113b/3), (113b/3), (113b/3), (113b/3),
 (113b/4), (113b/5), (113b/5), (113b/6),
 (113b/7), (113b/8), (113b/8), (113b/9),
 (113b/9), (114a/1), (114a/1), (114a/1),
 (114a/10), (114a/11), (114a/11),
 (114a/11), (114a/12), (114a/13),
 (114a/13), (114a/13), (114a/14),
 (114a/15), (114a/16), (114a/2), (114a/2),
 (114a/3), (114a/4), (114a/5), (114a/5),
 (114a/5), (114a/5), (114a/6), (114a/7),
 (114a/7), (114a/8), (114a/9), (114a/9),
 (114a/9), (114b/1), (114b/1), (114b/10),
 (114b/10), (114b/11), (114b/11),
 (114b/11), (114b/12), (114b/12),
 (114b/13), (114b/13), (114b/13),
 (114b/15), (114b/15), (114b/16),
 (114b/16), (114b/16), (114b/16), (114b/2),
 (114b/3), (114b/3), (114b/3), (114b/5),
 (114b/7), (114b/7), (114b/8), (114b/8),
 (114b/8), (114b/9), (114b/9), (114b/9),
 (115a/1), (115a/10), (115a/11), (115a/11),
 (115a/12), (115a/13), (115a/13),
 (115a/14), (115a/14), (115a/14),
 (115a/14), (115a/14), (115a/14),
 (115a/15), (115a/15), (115a/16),
 (115a/17), (115a/2), (115a/2), (115a/2),
 (115a/2), (115a/3), (115a/3), (115a/3),
 (115a/3), (115a/4), (115a/4), (115a/5),
 (115a/5), (115a/6), (115a/7), (115a/8),
 (115a/8), (115a/8), (115a/8), (115a/9),
 (115b/10), (115b/10), (115b/11),
 (115b/13), (115b/15), (115b/15),
 (115b/16), (115b/16), (115b/16),
 (115b/17), (115b/2), (115b/2), (115b/4),
 (115b/4), (115b/4), (115b/4), (115b/5),
 (115b/5), (115b/5), (115b/5), (115b/6),
 (115b/6), (115b/6), (115b/6), (115b/6),
 (115b/7), (115b/7), (115b/7), (115b/8),
 (115b/9), (115b/9), (115b/9), (115b/9),
 (116a/1), (116a/1), (116a/11), (116a/11),
 (116a/13), (116a/15), (116a/15),
 (116a/15), (116a/16), (116a/3), (116a/3),
 (116a/3), (116a/5), (116a/6), (116a/7),
 (116a/7), (116a/7), (116a/8), (116a/8),
 (116a/9), (116a/9), (116b/1), (116b/11),

(116b/11), (116b/11), (116b/15),
 (116b/15), (116b/16), (116b/16),
 (116b/17), (116b/17), (116b/3), (116b/3),
 (116b/5), (116b/6), (116b/7), (116b/8),
 (116b/8), (117a/1), (117a/10), (117a/10),
 (117a/10), (117a/11), (117a/12),
 (117a/12), (117a/14), (117a/14),
 (117a/16), (117a/17), (117a/2), (117a/5),
 (117a/6), (117a/6), (117a/6), (117a/6),
 (117a/7), (117a/7), (117a/7), (117a/9),
 (117a/9), (117a/9), (117b/1), (117b/1),
 (117b/11), (117b/11), (117b/11),
 (117b/12), (117b/13), (117b/13),
 (117b/15), (117b/16), (117b/16),
 (117b/17), (117b/17), (117b/17), (117b/2),
 (117b/2), (117b/2), (117b/2), (117b/3),
 (117b/3), (117b/4), (117b/4), (117b/5),
 (117b/6), (117b/6), (117b/7), (117b/8),
 (117b/8), (118a/1), (118a/12), (118a/13),
 (118a/13), (118a/14), (118a/15),
 (118a/17), (118a/17), (118a/17), (118a/3),
 (118a/5), (118a/7), (118a/8), (118a/9),
 (118b/1), (118b/10), (118b/10), (118b/11),
 (118b/11), (118b/13), (118b/13),
 (118b/14), (118b/14), (118b/15),
 (118b/15), (118b/15), (118b/16),
 (118b/16), (118b/17), (118b/2), (118b/4),
 (118b/5), (118b/5), (118b/8), (118b/9),
 (118b/9), (119a/1), (119a/10), (119a/10),
 (119a/10), (119a/11), (119a/13),
 (119a/13), (119a/13), (119a/13),
 (119a/14), (119a/14), (119a/15),
 (119a/17), (119a/2), (119a/2), (119a/3),
 (119a/3), (119a/4), (119a/4), (119a/4),
 (119a/5), (119a/5), (119a/7), (119a/7),
 (119a/8), (119a/9), (119b/1), (119b/1),
 (119b/10), (119b/11), (119b/13),
 (119b/13), (119b/13), (119b/13),
 (119b/14), (119b/14), (119b/14),
 (119b/15), (119b/15), (119b/16),
 (119b/16), (119b/16), (119b/17), (119b/2),
 (119b/3), (119b/5), (119b/5), (119b/6),
 (119b/7), (119b/8), (119b/8), (11a/1),
 (11a/10), (11a/11), (11a/11), (11a/13),
 (11a/14), (11a/14), (11a/14), (11a/15),

(11a/15), (11a/15), (11a/17), (11a/2),
 (11a/3), (11a/5), (11a/6), (11a/6), (11b/1),
 (11b/12), (11b/13), (11b/14), (11b/15),
 (11b/16), (11b/17), (11b/17), (11b/2),
 (11b/2), (11b/3), (11b/4), (11b/4), (11b/5),
 (11b/5), (11b/6), (11b/6), (11b/6), (11b/8),
 (11b/9), (120a/1), (120a/1), (120a/10),
 (120a/10), (120a/11), (120a/12),
 (120a/13), (120a/16), (120a/17), (120a/2),
 (120a/2), (120a/3), (120a/3), (120a/3),
 (120a/4), (120a/4), (120a/4), (120a/6),
 (120a/7), (120a/8), (120a/9), (120a/9),
 (120b/1), (120b/10), (120b/11), (120b/11),
 (120b/11), (120b/11), (120b/12),
 (120b/12), (120b/12), (120b/14),
 (120b/16), (120b/2), (120b/3), (120b/6),
 (120b/6), (120b/7), (120b/7), (120b/7),
 (120b/8), (120b/8), (120b/8), (121a/1),
 (121a/10), (121a/11), (121a/13),
 (121a/13), (121a/14), (121a/15),
 (121a/15), (121a/16), (121a/17),
 (121a/17), (121a/3), (121a/3), (121a/3),
 (121a/4), (121a/5), (121a/5), (121a/5),
 (121a/7), (121a/7), (121a/9), (121b/1),
 (121b/11), (121b/11), (121b/11),
 (121b/12), (121b/12), (121b/12),
 (121b/13), (121b/13), (121b/13),
 (121b/13), (121b/15), (121b/15),
 (121b/16), (121b/16), (121b/16),
 (121b/17), (121b/2), (121b/2), (121b/3),
 (121b/3), (121b/4), (121b/4), (121b/5),
 (121b/6), (121b/8), (121b/8), (121b/9),
 (121b/9), (122a/1), (122a/10), (122a/10),
 (122a/10), (122a/11), (122a/11),
 (122a/13), (122a/14), (122a/15),
 (122a/15), (122a/16), (122a/17), (122a/4),
 (122a/5), (122a/6), (122a/6), (122a/6),
 (122a/7), (122a/7), (122a/8), (122a/9),
 (122a/9), (122a/9), (122b/10), (122b/10),
 (122b/11), (122b/12), (122b/13),
 (122b/15), (122b/16), (122b/16), (122b/2),
 (122b/2), (122b/3), (122b/3), (122b/4),
 (122b/5), (122b/5), (122b/5), (122b/6),
 (122b/6), (122b/6), (122b/8), (122b/8),
 (122b/9), (122b/9), (123a/1), (123a/10),

(123a/10), (123a/10), (123a/11),
 (123a/11), (123a/11), (123a/13),
 (123a/13), (123a/13), (123a/14), (123a/3),
 (123a/6), (123a/6), (123a/7), (123a/8),
 (123a/8), (123a/8), (123b/1), (123b/1),
 (123b/10), (123b/10), (123b/11),
 (123b/11), (123b/13), (123b/14),
 (123b/15), (123b/15), (123b/15),
 (123b/16), (123b/16), (123b/17),
 (123b/17), (123b/3), (123b/3), (123b/4),
 (123b/4), (123b/4), (123b/4), (123b/5),
 (123b/6), (123b/7), (123b/7), (123b/7),
 (123b/8), (123b/9), (123b/9), (124a/1),
 (124a/10), (124a/10), (124a/10),
 (124a/10), (124a/11), (124a/12),
 (124a/12), (124a/13), (124a/13),
 (124a/13), (124a/14), (124a/14),
 (124a/14), (124a/15), (124a/16),
 (124a/17), (124a/17), (124a/2), (124a/2),
 (124a/2), (124a/3), (124a/3), (124a/4),
 (124a/5), (124a/6), (124a/7), (124a/7),
 (124a/9), (124b/11), (124b/11), (124b/12),
 (124b/13), (124b/14), (124b/14),
 (124b/14), (124b/16), (124b/16),
 (124b/17), (124b/17), (124b/2), (124b/4),
 (124b/4), (124b/4), (124b/6), (124b/7),
 (124b/8), (125a/10), (125a/10), (125a/10),
 (125a/11), (125a/11), (125a/11),
 (125a/12), (125a/12), (125a/12),
 (125a/12), (125a/13), (125a/13),
 (125a/13), (125a/13), (125a/14),
 (125a/14), (125a/15), (125a/17),
 (125a/17), (125a/17), (125a/2), (125a/3),
 (125a/3), (125a/4), (125a/4), (125a/4),
 (125a/5), (125a/7), (125a/8), (125b/1),
 (125b/1), (125b/10), (125b/11), (125b/11),
 (125b/11), (125b/12), (125b/12),
 (125b/14), (125b/14), (125b/15),
 (125b/15), (125b/16), (125b/17),
 (125b/17), (125b/17), (125b/2), (125b/4),
 (125b/5), (125b/7), (125b/8), (125b/8),
 (125b/9), (126a/1), (126a/1), (126a/1),
 (126a/1), (126a/1), (126a/1), (126a/10),
 (126a/10), (126a/10), (126a/11),
 (126a/12), (126a/13), (126a/15),

(126a/15), (126a/16), (126a/17),
 (126a/17), (126a/17), (126a/2), (126a/3),
 (126a/3), (126a/3), (126a/4), (126a/6),
 (126a/6), (126a/6), (126a/8), (126a/8),
 (126a/9), (126b/1), (126b/1), (126b/10),
 (126b/12), (126b/12), (126b/15),
 (126b/15), (126b/15), (126b/15),
 (126b/16), (126b/16), (126b/16),
 (126b/17), (126b/17), (126b/17), (126b/3),
 (126b/4), (126b/5), (126b/5), (126b/6),
 (126b/6), (126b/6), (126b/7), (126b/8),
 (126b/9), (126b/9), (126b/9), (127a/10),
 (127a/10), (127a/11), (127a/12),
 (127a/12), (127a/12), (127a/13),
 (127a/15), (127a/16), (127a/16),
 (127a/16), (127a/17), (127a/17), (127a/3),
 (127a/4), (127a/4), (127a/5), (127a/5),
 (127a/6), (127a/6), (127a/7), (127a/7),
 (127a/8), (127a/9), (127a/9), (127b/1),
 (127b/3), (127b/3), (127b/3), (127b/4),
 (127b/4), (127b/4), (127b/5), (12a/12),
 (12a/13), (12a/14), (12a/15), (12a/17),
 (12a/2), (12a/3), (12a/5), (12a/6), (12a/7),
 (12a/7), (12a/7), (12a/9), (12b/1),
 (12b/10), (12b/10), (12b/12), (12b/12),
 (12b/13), (12b/14), (12b/14), (12b/15),
 (12b/16), (12b/17), (12b/17), (12b/3),
 (12b/3), (12b/3), (12b/6), (12b/8), (12b/8),
 (12b/9), (130b/10), (130b/10), (130b/11),
 (130b/11), (130b/12), (130b/12),
 (130b/13), (130b/13), (130b/14),
 (130b/15), (130b/16), (130b/17),
 (130b/17), (130b/6), (130b/6), (130b/7),
 (130b/8), (130b/8), (130b/9), (130b/9),
 (131a/1), (131a/10), (131a/11), (131a/12),
 (131a/13), (131a/14), (131a/14),
 (131a/15), (131a/2), (131a/2), (131a/4),
 (131a/4), (131a/5), (131a/5), (131a/6),
 (131a/8), (131b/1), (131b/10), (131b/10),
 (131b/11), (131b/11), (131b/12),
 (131b/12), (131b/13), (131b/13),
 (131b/14), (131b/14), (131b/15),
 (131b/17), (131b/17), (131b/17), (131b/2),
 (131b/2), (131b/3), (131b/3), (131b/4),
 (131b/5), (131b/6), (131b/6), (131b/7),

(131b/8), (131b/8), (131b/9), (132a/10),
 (132a/10), (132a/11), (132a/11),
 (132a/12), (132a/12), (132a/13),
 (132a/13), (132a/13), (132a/13),
 (132a/13), (132a/14), (132a/15),
 (132a/16), (132a/2), (132a/5), (132a/5),
 (132a/5), (132a/6), (132a/6), (132a/7),
 (132a/8), (132a/9), (132b/1), (132b/10),
 (132b/11), (132b/12), (132b/12),
 (132b/12), (132b/13), (132b/13),
 (132b/14), (132b/14), (132b/14),
 (132b/15), (132b/15), (132b/17),
 (132b/17), (132b/2), (132b/3), (132b/3),
 (132b/4), (132b/4), (132b/8), (132b/8),
 (132b/9), (133a/1), (133a/1), (133a/10),
 (133a/10), (133a/11), (133a/11),
 (133a/12), (133a/12), (133a/13),
 (133a/13), (133a/14), (133a/14),
 (133a/15), (133a/16), (133a/17), (133a/2),
 (133a/2), (133a/3), (133a/3), (133a/3),
 (133a/4), (133a/4), (133a/5), (133a/5),
 (133a/6), (133a/6), (133a/7), (133a/7),
 (133a/8), (133a/9), (133a/9), (133b/1),
 (133b/1), (133b/1), (133b/10), (133b/10),
 (133b/11), (133b/12), (133b/12),
 (133b/13), (133b/13), (133b/13),
 (133b/14), (133b/14), (133b/15),
 (133b/15), (133b/15), (133b/16),
 (133b/16), (133b/4), (133b/4), (133b/6),
 (133b/6), (133b/7), (133b/7), (133b/7),
 (133b/8), (133b/9), (133b/9), (134a/1),
 (134a/10), (134a/10), (134a/10),
 (134a/11), (134a/12), (134a/13),
 (134a/13), (134a/13), (134a/15),
 (134a/17), (134a/2), (134a/2), (134a/2),
 (134a/3), (134a/3), (134a/4), (134a/4),
 (134a/5), (134a/6), (134a/6), (134a/8),
 (134a/8), (134a/9), (134a/9), (134a/9),
 (134a/9), (134b/1), (134b/1), (134b/10),
 (134b/11), (134b/11), (134b/11),
 (134b/12), (134b/16), (134b/16), (134b/2),
 (134b/3), (134b/4), (134b/5), (134b/6),
 (134b/6), (134b/7), (134b/7), (134b/8),
 (134b/8), (135a/1), (135a/1), (135a/10),
 (135a/11), (135a/11), (135a/12),

(135a/12), (135a/13), (135a/13),
 (135a/14), (135a/15), (135a/15),
 (135a/15), (135a/16), (135a/17),
 (135a/17), (135a/3), (135a/4), (135a/4),
 (135a/5), (135a/5), (135a/5), (135a/6),
 (135a/6), (135a/6), (135a/7), (135a/7),
 (135a/7), (135a/8), (135a/8), (135a/9),
 (135a/9), (135b/1), (135b/10), (135b/10),
 (135b/10), (135b/12), (135b/12),
 (135b/15), (135b/15), (135b/16),
 (135b/17), (135b/17), (135b/2), (135b/2),
 (135b/3), (135b/3), (135b/3), (135b/4),
 (135b/4), (135b/5), (135b/5), (135b/6),
 (135b/6), (135b/6), (135b/7), (135b/8),
 (135b/8), (135b/9), (136a/10), (136a/10),
 (136a/11), (136a/11), (136a/11),
 (136a/12), (136a/13), (136a/14),
 (136a/15), (136a/17), (136a/17), (136a/2),
 (136a/2), (136a/2), (136a/3), (136a/4),
 (136a/5), (136a/5), (136a/6), (136a/6),
 (136a/7), (136a/7), (136a/8), (136a/8),
 (136a/8), (136b/1), (136b/1), (136b/10),
 (136b/13), (136b/13), (136b/14),
 (136b/15), (136b/15), (136b/15), (136b/2),
 (136b/2), (136b/4), (136b/5), (136b/5),
 (136b/6), (136b/7), (136b/8), (136b/8),
 (136b/8), (136b/8), (136b/9), (137a/10),
 (137a/10), (137a/10), (137a/10),
 (137a/11), (137a/12), (137a/12),
 (137a/14), (137a/14), (137a/15),
 (137a/16), (137a/17), (137a/17),
 (137a/17), (137a/2), (137a/2), (137a/3),
 (137a/3), (137a/3), (137a/5), (137a/5),
 (137a/8), (137a/8), (137b/1), (137b/1),
 (137b/10), (137b/10), (137b/11),
 (137b/11), (137b/12), (137b/12),
 (137b/12), (137b/12), (137b/12),
 (137b/13), (137b/13), (137b/14),
 (137b/15), (137b/15), (137b/16),
 (137b/16), (137b/16), (137b/16),
 (137b/17), (137b/17), (137b/17), (137b/2),
 (137b/3), (137b/4), (137b/4), (137b/4),
 (137b/5), (137b/6), (137b/6), (137b/6),
 (137b/7), (137b/7), (137b/8), (137b/8),
 (137b/8), (137b/8), (137b/9), (137b/9),

(137b/9), (138a/1), (138a/10), (138a/10),
 (138a/11), (138a/12), (138a/12),
 (138a/12), (138a/12), (138a/13),
 (138a/13), (138a/13), (138a/13),
 (138a/14), (138a/14), (138a/15),
 (138a/15), (138a/16), (138a/16),
 (138a/16), (138a/16), (138a/16), (138a/2),
 (138a/2), (138a/2), (138a/3), (138a/3),
 (138a/3), (138a/4), (138a/4), (138a/5),
 (138a/7), (138a/8), (138a/8), (138a/9),
 (138a/9), (138a/9), (138a/9), (138a/9),
 (138b/1), (138b/1), (138b/1), (138b/10),
 (138b/11), (138b/11), (138b/12),
 (138b/12), (138b/13), (138b/13),
 (138b/14), (138b/14), (138b/14),
 (138b/14), (138b/15), (138b/15),
 (138b/15), (138b/15), (138b/16),
 (138b/16), (138b/16), (138b/17), (138b/2),
 (138b/2), (138b/3), (138b/3), (138b/3),
 (138b/3), (138b/4), (138b/5), (138b/5),
 (138b/6), (138b/6), (138b/7), (138b/7),
 (138b/7), (138b/9), (138b/9), (139a/2),
 (139a/4), (139b/1), (139b/1), (139b/1),
 (13a/1), (13a/1), (13a/12), (13a/13),
 (13a/2), (13a/2), (13a/3), (13a/3), (13a/3),
 (13a/3), (13a/4), (13a/4), (13a/5), (13a/5),
 (13a/6), (13a/6), (13a/6), (13a/7), (13a/8),
 (13a/9), (13b/1), (13b/13), (13b/16),
 (13b/17), (13b/17), (13b/2), (140b/1),
 (140b/10), (140b/10), (140b/11),
 (140b/11), (140b/11), (140b/12),
 (140b/12), (140b/13), (140b/13),
 (140b/13), (140b/14), (140b/15),
 (140b/15), (140b/16), (140b/2), (140b/2),
 (140b/3), (140b/3), (140b/5), (140b/5),
 (140b/6), (140b/7), (140b/7), (140b/8),
 (140b/8), (140b/9), (141a/1), (141a/1),
 (141a/1), (141a/2), (141a/4), (142a/1),
 (142a/1), (142a/2), (142a/5), (142a/5),
 (143a/10), (143a/10), (143a/11),
 (143a/11), (143a/12), (143a/12),
 (143a/12), (143a/12), (143a/13),
 (143a/14), (143a/14), (143a/15),
 (143a/15), (143a/16), (143a/17),
 (143a/17), (143a/17), (143a/3), (143a/3),

(143a/3), (143a/3), (143a/4), (143a/4),
 (143a/5), (143a/7), (143a/8), (143a/9),
 (144a/1), (144a/10), (144a/11), (144a/11),
 (144a/12), (144a/12), (144a/12),
 (144a/13), (144a/13), (144a/2), (144a/3),
 (144a/4), (144a/4), (144a/5), (144a/5),
 (144a/5), (144a/6), (144a/6), (144a/7),
 (144a/7), (144a/8), (145a/1), (145a/2),
 (145a/3), (145a/4), (145a/4), (145b/1),
 (145b/10), (145b/10), (145b/11),
 (145b/11), (145b/12), (145b/12),
 (145b/12), (145b/13), (145b/13),
 (145b/14), (145b/14), (145b/15),
 (145b/15), (145b/15), (145b/16),
 (145b/16), (145b/16), (145b/17), (145b/4),
 (145b/6), (145b/6), (145b/7), (145b/8),
 (145b/9), (146a/1), (146a/1), (146a/1),
 (146a/10), (146a/10), (146a/11),
 (146a/12), (146a/12), (146a/15),
 (146a/15), (146a/15), (146a/16),
 (146a/16), (146a/16), (146a/16),
 (146a/17), (146a/2), (146a/3), (146a/3),
 (146a/3), (146a/5), (146a/5), (146a/6),
 (146a/6), (146a/9), (146b/1), (146b/10),
 (146b/10), (146b/10), (146b/11),
 (146b/11), (146b/13), (146b/14),
 (146b/14), (146b/14), (146b/16),
 (146b/16), (146b/17), (146b/17),
 (146b/17), (146b/2), (146b/2), (146b/5),
 (146b/5), (146b/7), (146b/8), (146b/8),
 (146b/8), (146b/9), (147a/1), (147a/10),
 (147a/11), (147a/11), (147a/12),
 (147a/14), (147a/15), (147a/16),
 (147a/17), (147a/17), (147a/17),
 (147a/17), (147a/2), (147a/2), (147a/3),
 (147a/4), (147a/5), (147a/7), (147a/7),
 (147a/7), (147a/8), (147a/9), (147a/9),
 (147b/1), (147b/10), (147b/10), (147b/10),
 (147b/11), (147b/11), (147b/11),
 (147b/11), (147b/11), (147b/12),
 (147b/13), (147b/13), (147b/14),
 (147b/14), (147b/14), (147b/15),
 (147b/15), (147b/17), (147b/2), (147b/2),
 (147b/3), (147b/3), (147b/4), (147b/6),
 (147b/7), (147b/7), (147b/8), (147b/8),

(147b/9), (148a/1), (148a/11), (148a/11),
 (148a/12), (148a/12), (148a/13),
 (148a/14), (148a/14), (148a/15),
 (148a/15), (148a/15), (148a/15),
 (148a/16), (148a/17), (148a/17), (148a/2),
 (148a/3), (148a/5), (148a/5), (148a/6),
 (148a/7), (148a/7), (148b/1), (148b/1),
 (148b/1), (148b/11), (148b/12), (148b/12),
 (148b/14), (148b/14), (148b/14),
 (148b/15), (148b/16), (148b/2), (148b/2),
 (148b/2), (148b/4), (148b/5), (148b/5),
 (148b/6), (148b/6), (148b/8), (148b/8),
 (148b/9), (148b/9), (148b/9), (149a/1),
 (149a/10), (149a/10), (149a/10),
 (149a/11), (149a/12), (149a/12),
 (149a/12), (149a/2), (149a/3), (149a/4),
 (149a/5), (149a/6), (149a/6), (149a/6),
 (149a/7), (149a/8), (149b/1), (149b/1),
 (14a/11), (14a/14), (14a/16), (14a/3),
 (14a/3), (14a/4), (14a/8), (14a/9), (14b/1),
 (14b/12), (14b/14), (14b/17), (14b/17),
 (14b/17), (14b/17), (14b/3), (14b/3),
 (14b/8), (150a/1), (150a/1), (150a/1),
 (150a/2), (150a/3), (150a/4), (150a/4),
 (150a/6), (150a/8), (150b/1), (150b/1),
 (150b/2), (150b/2), (151a/1), (151a/1),
 (151a/10), (151a/10), (151a/10),
 (151a/10), (151a/11), (151a/12),
 (151a/12), (151a/13), (151a/13),
 (151a/15), (151a/15), (151a/15),
 (151a/16), (151a/16), (151a/17),
 (151a/17), (151a/17), (151a/2), (151a/2),
 (151a/2), (151a/3), (151a/4), (151a/4),
 (151a/6), (151a/7), (151a/8), (151a/8),
 (151a/8), (151a/9), (151a/9), (151a/9),
 (151b/1), (151b/1), (151b/2), (151b/2),
 (151b/3), (151b/4), (152b/1), (152b/3),
 (152b/6), (153a/1), (153a/1), (153a/10),
 (153a/10), (153a/11), (153a/12),
 (153a/12), (153a/14), (153a/15),
 (153a/16), (153a/17), (153a/17), (153a/2),
 (153a/3), (153a/3), (153a/4), (153a/4),
 (153a/5), (153a/7), (153a/7), (153a/7),
 (153a/7), (153a/8), (153b/10), (153b/11),
 (153b/12), (153b/13), (153b/14),

(153b/14), (153b/15), (153b/2), (153b/2),
 (153b/2), (153b/3), (153b/3), (153b/3),
 (153b/4), (153b/4), (153b/5), (153b/6),
 (153b/6), (153b/7), (153b/7), (153b/9),
 (153b/9), (153b/9), (153b/9), (153b/9),
 (154a/1), (154a/1), (154b/1), (154b/10),
 (154b/11), (154b/12), (154b/14),
 (154b/14), (154b/16), (154b/16),
 (154b/16), (154b/2), (154b/3), (154b/3),
 (154b/3), (154b/4), (154b/4), (154b/6),
 (154b/8), (154b/8), (155a/1), (155a/1),
 (155a/1), (155a/12), (155a/14), (155a/14),
 (155a/15), (155a/16), (155a/17), (155a/2),
 (155a/2), (155a/2), (155a/3), (155a/3),
 (155a/6), (155a/6), (155a/7), (155a/8),
 (155a/9), (155b/1), (155b/1), (155b/11),
 (155b/11), (155b/12), (155b/12),
 (155b/12), (155b/13), (155b/14), (155b/2),
 (155b/2), (155b/3), (155b/3), (155b/4),
 (155b/4), (155b/4), (155b/8), (156b/1),
 (156b/1), (156b/10), (156b/11), (156b/12),
 (156b/12), (156b/14), (156b/14),
 (156b/14), (156b/15), (156b/15), (156b/2),
 (156b/4), (156b/5), (156b/5), (156b/6),
 (156b/6), (156b/7), (156b/8), (156b/9),
 (157a/1), (157b/1), (158b/1), (158b/2),
 (159a/1), (159a/2), (159a/2), (159b/1),
 (159b/2), (15a/10), (15a/10), (15a/11),
 (15a/12), (15a/15), (15a/3), (15b/11),
 (15b/12), (15b/12), (15b/13), (15b/14),
 (15b/14), (15b/6), (15b/8), (15b/9),
 (160a/1), (160a/2), (160a/2), (160b/1),
 (160b/1), (160b/2), (161a/1), (161a/2),
 (161b/1), (162a/2), (162b/1), (162b/1),
 (163a/2), (163a/2), (163b/2), (164a/1),
 (164b/1), (164b/2), (165a/1), (165a/1),
 (165b/1), (166a/1), (166b/1), (166b/10),
 (166b/13), (166b/15), (166b/15),
 (166b/15), (166b/16), (166b/16), (166b/2),
 (166b/2), (166b/2), (166b/3), (166b/3),
 (166b/5), (166b/5), (166b/8), (166b/9),
 (167a/1), (167a/13), (167a/13), (167a/14),
 (167a/14), (167a/14), (167a/14),
 (167a/15), (167a/15), (167a/16),
 (167a/17), (167a/17), (167a/3), (167a/5),

(167a/5), (167a/8), (167a/8), (167a/9),
 (167b/1), (167b/10), (167b/10), (167b/11),
 (167b/11), (167b/12), (167b/12),
 (167b/13), (167b/3), (167b/3), (167b/4),
 (167b/4), (167b/5), (167b/6), (167b/6),
 (167b/9), (168b/1), (168b/10), (168b/10),
 (168b/11), (168b/11), (168b/12),
 (168b/12), (168b/13), (168b/14),
 (168b/14), (168b/2), (168b/2), (168b/3),
 (168b/3), (168b/4), (168b/5), (168b/6),
 (168b/7), (168b/7), (168b/7), (168b/8),
 (168b/9), (169a/1), (169a/1), (169a/1),
 (169a/11), (169a/12), (169a/12),
 (169a/12), (169a/13), (169a/13),
 (169a/14), (169a/14), (169a/14),
 (169a/15), (169a/15), (169a/15),
 (169a/16), (169a/16), (169a/16),
 (169a/16), (169a/17), (169a/17), (169a/2),
 (169a/2), (169a/2), (169a/3), (169a/3),
 (169a/3), (169a/4), (169a/4), (169a/4),
 (169a/4), (169a/6), (169a/7), (169a/7),
 (169a/7), (169a/7), (169a/7), (169a/7),
 (169a/8), (169a/8), (169b/1), (169b/10),
 (169b/10), (169b/10), (169b/11),
 (169b/13), (169b/13), (169b/13),
 (169b/13), (169b/13), (169b/14),
 (169b/15), (169b/15), (169b/16),
 (169b/16), (169b/17), (169b/17),
 (169b/17), (169b/17), (169b/2), (169b/3),
 (169b/3), (169b/4), (169b/5), (169b/6),
 (169b/6), (169b/6), (169b/6), (169b/9),
 (169b/9), (16a/15), (16a/15), (16a/15),
 (16a/17), (16a/17), (16a/3), (16a/3),
 (16a/6), (16b/1), (16b/1), (16b/10),
 (16b/11), (16b/11), (16b/11), (16b/11),
 (16b/12), (16b/12), (16b/13), (16b/15),
 (16b/15), (16b/3), (16b/3), (16b/5),
 (16b/5), (16b/5), (16b/6), (16b/6), (16b/8),
 (16b/8), (170a/1), (170a/1), (170a/10),
 (170a/10), (170a/10), (170a/11),
 (170a/11), (170a/12), (170a/13),
 (170a/14), (170a/14), (170a/14),
 (170a/15), (170a/15), (170a/15),
 (170a/15), (170a/16), (170a/16),
 (170a/16), (170a/16), (170a/17),

(170a/17), (170a/17), (170a/17), (170a/2),
 (170a/2), (170a/3), (170a/3), (170a/4),
 (170a/4), (170a/6), (170a/6), (170a/6),
 (170a/6), (170a/8), (170a/8), (170a/9),
 (170a/9), (170b/1), (170b/1), (170b/1),
 (170b/10), (170b/10), (170b/10),
 (170b/11), (170b/12), (170b/13),
 (170b/14), (170b/15), (170b/16),
 (170b/16), (170b/17), (170b/17),
 (170b/17), (170b/2), (170b/2), (170b/3),
 (170b/3), (170b/4), (170b/4), (170b/4),
 (170b/4), (170b/5), (170b/6), (170b/6),
 (170b/6), (170b/7), (170b/7), (170b/7),
 (170b/8), (170b/8), (171a/10), (171a/11),
 (171a/12), (171a/12), (171a/13),
 (171a/13), (171a/14), (171a/15),
 (171a/15), (171a/15), (171a/15),
 (171a/16), (171a/16), (171a/17),
 (171a/17), (171a/7), (171a/7), (171a/8),
 (171a/8), (171a/9), (171b/1), (171b/1),
 (171b/10), (171b/10), (171b/10),
 (171b/11), (171b/11), (171b/12),
 (171b/12), (171b/13), (171b/13), (171b/2),
 (171b/2), (171b/4), (171b/4), (171b/4),
 (171b/5), (171b/5), (171b/6), (171b/6),
 (171b/7), (171b/7), (171b/8), (171b/8),
 (171b/8), (171b/9), (171b/9), (172b/1),
 (172b/1), (172b/11), (172b/11), (172b/11),
 (172b/11), (172b/12), (172b/12),
 (172b/12), (172b/12), (172b/13),
 (172b/14), (172b/2), (172b/3), (172b/3),
 (172b/4), (172b/4), (172b/5), (172b/6),
 (172b/6), (172b/8), (172b/8), (173b/3),
 (173b/3), (173b/4), (173b/5), (173b/5),
 (174a/15), (174a/15), (174a/16),
 (174a/17), (174a/17), (174a/17),
 (174a/17), (174b/13), (174b/14),
 (174b/14), (174b/15), (174b/15),
 (174b/16), (175a/15), (175a/15),
 (175a/15), (175a/16), (175a/16),
 (175a/17), (175a/17), (175b/1), (175b/10),
 (175b/10), (175b/11), (175b/11),
 (175b/12), (175b/12), (175b/13),
 (175b/13), (175b/13), (175b/13),
 (175b/14), (175b/14), (175b/14),

(175b/14), (175b/14), (175b/15),
 (175b/15), (175b/16), (175b/17),
 (175b/17), (175b/17), (175b/3), (175b/3),
 (175b/4), (175b/4), (175b/5), (175b/5),
 (175b/6), (175b/6), (175b/7), (175b/7),
 (175b/8), (175b/8), (176a/1), (176a/1),
 (176a/1), (176a/10), (176a/10), (176a/10),
 (176a/11), (176a/11), (176a/12),
 (176a/12), (176a/12), (176a/12),
 (176a/13), (176a/13), (176a/14),
 (176a/14), (176a/15), (176a/15),
 (176a/16), (176a/17), (176a/17), (176a/2),
 (176a/2), (176a/3), (176a/3), (176a/4),
 (176a/4), (176a/4), (176a/5), (176a/6),
 (176a/6), (176a/8), (176a/8), (176a/9),
 (176b/1), (176b/1), (176b/10), (176b/11),
 (176b/11), (176b/13), (176b/14),
 (176b/17), (176b/17), (176b/2), (176b/3),
 (176b/3), (176b/3), (176b/4), (176b/5),
 (176b/7), (176b/8), (176b/8), (176b/8),
 (176b/9), (177a/1), (177a/11), (177a/12),
 (177a/12), (177a/12), (177a/15),
 (177a/16), (177a/17), (177a/2), (177a/3),
 (177a/3), (177a/4), (177a/4), (177a/5),
 (177a/5), (177a/6), (177a/6), (177a/7),
 (177a/7), (177a/8), (177a/8), (177a/8),
 (177a/9), (177a/9), (177b/1), (177b/10),
 (177b/11), (177b/11), (177b/11),
 (177b/12), (177b/12), (177b/12),
 (177b/14), (177b/15), (177b/16),
 (177b/16), (177b/16), (177b/17), (177b/2),
 (177b/4), (177b/5), (177b/5), (177b/5),
 (177b/5), (177b/7), (177b/8), (177b/8),
 (177b/9), (178a/1), (178a/10), (178a/10),
 (178a/11), (178a/11), (178a/11),
 (178a/12), (178a/12), (178a/12),
 (178a/12), (178a/13), (178a/13),
 (178a/14), (178a/14), (178a/15),
 (178a/15), (178a/15), (178a/15),
 (178a/16), (178a/16), (178a/16),
 (178a/17), (178a/17), (178a/17), (178a/2),
 (178a/2), (178a/2), (178a/2), (178a/3),
 (178a/3), (178a/4), (178a/5), (178a/5),
 (178a/5), (178a/5), (178a/6), (178a/6),
 (178a/6), (178a/7), (178a/7), (178a/8),

(178a/9), (178a/9), (178b/1), (178b/1),
 (178b/11), (178b/11), (178b/12),
 (178b/13), (178b/14), (178b/14),
 (178b/14), (178b/15), (178b/16),
 (178b/17), (178b/2), (178b/3), (178b/5),
 (178b/6), (178b/7), (178b/8), (178b/9),
 (179a/1), (179a/11), (179a/11), (179a/11),
 (179a/12), (179a/14), (179a/14),
 (179a/15), (179a/15), (179a/16),
 (179a/16), (179a/16), (179a/16),
 (179a/17), (179a/17), (179a/17), (179a/2),
 (179a/2), (179a/3), (179a/4), (179a/4),
 (179a/4), (179a/5), (179a/5), (179a/5),
 (179a/6), (179a/6), (179a/6), (179a/7),
 (179a/8), (179a/8), (179b/1), (179b/1),
 (179b/1), (179b/10), (179b/11), (179b/12),
 (179b/12), (179b/12), (179b/13),
 (179b/14), (179b/14), (179b/15),
 (179b/16), (179b/2), (179b/3), (179b/3),
 (179b/3), (179b/4), (179b/4), (179b/5),
 (179b/5), (179b/5), (179b/5), (179b/6),
 (179b/6), (179b/6), (179b/7), (179b/7),
 (179b/7), (179b/7), (179b/8), (179b/8),
 (17a/10), (17a/10), (17a/10), (17a/11),
 (17a/11), (17a/11), (17a/11), (17a/12),
 (17a/12), (17a/13), (17a/13), (17a/13),
 (17a/14), (17a/14), (17a/15), (17a/15),
 (17a/16), (17a/2), (17a/2), (17a/2), (17a/2),
 (17a/4), (17a/4), (17a/5), (17a/5), (17a/5),
 (17a/6), (17a/6), (17a/6), (17a/7), (17a/7),
 (17a/8), (17a/9), (17a/9), (17b/1), (17b/1),
 (17b/1), (17b/1), (17b/1), (17b/10),
 (17b/10), (17b/10), (17b/10), (17b/11),
 (17b/11), (17b/11), (17b/12), (17b/12),
 (17b/14), (17b/15), (17b/17), (17b/17),
 (17b/2), (17b/2), (17b/2), (17b/3), (17b/3),
 (17b/4), (17b/4), (17b/5), (17b/6), (17b/6),
 (17b/8), (17b/8), (17b/8), (17b/9), (17b/9),
 (180a/1), (180a/10), (180a/11), (180a/12),
 (180a/13), (180a/13), (180a/14),
 (180a/15), (180a/15), (180a/16),
 (180a/17), (180a/17), (180a/2), (180a/3),
 (180a/3), (180a/4), (180a/5), (180a/5),
 (180a/7), (180a/7), (180a/8), (180a/8),
 (180a/8), (180a/9), (180a/9), (180b/10),

(180b/11), (180b/12), (180b/13),
 (180b/14), (180b/15), (180b/15), (180b/2),
 (180b/2), (180b/2), (180b/3), (180b/4),
 (180b/4), (180b/5), (180b/5), (180b/5),
 (180b/5), (180b/6), (180b/6), (180b/6),
 (180b/6), (180b/6), (180b/7), (180b/7),
 (180b/7), (180b/8), (180b/9), (181a/10),
 (181a/10), (181a/11), (181a/11),
 (181a/14), (181a/15), (181a/15),
 (181a/15), (181a/2), (181a/3), (181a/5),
 (181a/5), (181a/6), (181a/7), (181a/7),
 (181a/7), (181a/7), (181a/7), (181a/8),
 (181a/8), (181a/9), (181a/9), (181a/9),
 (181b/10), (181b/12), (181b/13),
 (181b/13), (181b/14), (181b/16),
 (181b/17), (181b/2), (181b/3), (181b/5),
 (181b/6), (181b/7), (181b/7), (181b/9),
 (182a/1), (182a/1), (182a/12), (182a/13),
 (182a/14), (182a/14), (182a/14),
 (182a/14), (182a/15), (182a/15),
 (182a/16), (182a/16), (182a/17), (182a/3),
 (182a/3), (182a/4), (182a/4), (182a/4),
 (182a/6), (182a/6), (182a/7), (182a/7),
 (182a/9), (182a/9), (182b/10), (182b/12),
 (182b/12), (182b/13), (182b/14),
 (182b/14), (182b/14), (182b/15),
 (182b/15), (182b/15), (182b/16),
 (182b/16), (182b/17), (182b/17), (182b/4),
 (182b/4), (182b/4), (182b/5), (182b/5),
 (182b/6), (182b/6), (182b/6), (182b/7),
 (182b/8), (182b/9), (182b/9), (182b/9),
 (182b/9), (183a/1), (183a/10), (183a/12),
 (183a/14), (183a/15), (183a/16),
 (183a/16), (183a/16), (183a/17),
 (183a/17), (183a/17), (183a/17), (183a/2),
 (183a/2), (183a/2), (183a/3), (183a/3),
 (183a/5), (183a/5), (183a/6), (183a/7),
 (183a/8), (183a/8), (183a/9), (183b/1),
 (183b/10), (183b/10), (183b/11),
 (183b/12), (183b/13), (183b/13),
 (183b/14), (183b/16), (183b/16), (183b/3),
 (183b/7), (183b/7), (183b/8), (183b/8),
 (183b/8), (183b/9), (184a/1), (184a/1),
 (184a/10), (184a/11), (184a/11),
 (184a/12), (184a/12), (184a/13),

(184a/14), (184a/14), (184a/15),
 (184a/16), (184a/16), (184a/17), (184a/2),
 (184a/3), (184a/3), (184a/4), (184a/5),
 (184a/6), (184a/7), (184a/7), (184a/8),
 (184a/8), (184a/9), (184a/9), (184a/9),
 (184b/1), (184b/2), (184b/2), (184b/4),
 (185a/1), (185b/1), (185b/10), (185b/10),
 (185b/11), (185b/11), (185b/11),
 (185b/12), (185b/13), (185b/15),
 (185b/16), (185b/16), (185b/17),
 (185b/17), (185b/17), (185b/3), (185b/3),
 (185b/3), (185b/4), (185b/4), (185b/4),
 (185b/4), (185b/4), (185b/5), (185b/6),
 (185b/7), (185b/7), (185b/8), (185b/8),
 (185b/8), (185b/9), (185b/9), (186a/1),
 (186a/11), (186a/12), (186a/12),
 (186a/13), (186a/13), (186a/15),
 (186a/15), (186a/15), (186a/16),
 (186a/17), (186a/17), (186a/3), (186a/3),
 (186a/3), (186a/5), (186a/6), (186a/6),
 (186a/7), (186a/8), (186a/8), (186a/9),
 (186a/9), (186b/1), (186b/1), (186b/1),
 (186b/10), (186b/10), (186b/11),
 (186b/12), (186b/12), (186b/13),
 (186b/14), (186b/14), (186b/15),
 (186b/15), (186b/16), (186b/17), (186b/2),
 (186b/3), (186b/6), (186b/6), (186b/7),
 (186b/8), (187a/1), (187a/10), (187a/11),
 (187a/11), (187a/12), (187a/12),
 (187a/13), (187a/13), (187a/13),
 (187a/14), (187a/15), (187a/16),
 (187a/17), (187a/17), (187a/4), (187a/5),
 (187a/5), (187a/7), (187b/1), (187b/1),
 (187b/10), (187b/10), (187b/11),
 (187b/11), (187b/11), (187b/12),
 (187b/12), (187b/13), (187b/13),
 (187b/13), (187b/15), (187b/15),
 (187b/15), (187b/16), (187b/16), (187b/2),
 (187b/2), (187b/4), (187b/4), (187b/5),
 (187b/5), (187b/6), (187b/6), (187b/6),
 (187b/7), (187b/8), (187b/8), (187b/8),
 (187b/8), (187b/9), (187b/9), (188a/1),
 (188a/1), (188a/10), (188a/10), (188a/11),
 (188a/12), (188a/12), (188a/13),
 (188a/13), (188a/14), (188a/15),

(188a/16), (188a/17), (188a/2), (188a/3),
 (188a/3), (188a/3), (188a/4), (188a/4),
 (188a/4), (188a/5), (188a/5), (188a/6),
 (188a/8), (188a/9), (188b/16), (188b/17),
 (188b/17), (188b/2), (188b/2), (188b/2),
 (188b/3), (188b/3), (188b/3), (188b/4),
 (188b/5), (188b/6), (188b/6), (188b/7),
 (188b/7), (188b/7), (188b/8), (188b/8),
 (188b/8), (188b/9), (188b/9), (188b/9),
 (188b/9), (189a/12), (189a/14), (189a/15),
 (189a/15), (189a/16), (189a/2), (189a/3),
 (189a/3), (189a/3), (189a/6), (189a/7),
 (189a/8), (189b/11), (189b/12), (189b/12),
 (189b/12), (189b/13), (189b/13),
 (189b/14), (189b/14), (189b/15),
 (189b/15), (189b/15), (189b/16),
 (189b/16), (189b/17), (189b/17), (189b/2),
 (189b/2), (189b/3), (189b/5), (189b/6),
 (189b/8), (189b/8), (189b/9), (18a/1),
 (18a/11), (18a/13), (18a/13), (18a/17),
 (18a/2), (18a/2), (18a/3), (18a/3), (18a/3),
 (18a/5), (18a/5), (18a/6), (18a/6), (18a/8),
 (18b/10), (18b/16), (18b/16), (18b/2),
 (18b/3), (18b/3), (18b/4), (18b/4), (18b/4),
 (18b/4), (18b/7), (190a/1), (190a/1),
 (190a/10), (190a/10), (190a/10),
 (190a/11), (190a/11), (190a/12),
 (190a/13), (190a/14), (190a/15),
 (190a/16), (190a/17), (190a/2), (190a/2),
 (190a/3), (190a/3), (190a/3), (190a/4),
 (190a/6), (190a/6), (190a/7), (190a/8),
 (190a/9), (190a/9), (190a/9), (190b/1),
 (190b/1), (190b/10), (190b/11), (190b/11),
 (190b/11), (190b/11), (190b/12),
 (190b/13), (190b/13), (190b/16),
 (190b/16), (190b/17), (190b/17), (190b/2),
 (190b/2), (190b/3), (190b/5), (190b/6),
 (190b/8), (190b/8), (190b/8), (190b/9),
 (191a/1), (191a/1), (191a/1), (191a/1),
 (191a/11), (191a/12), (191a/14),
 (191a/15), (191a/15), (191a/16),
 (191a/16), (191a/17), (191a/17), (191a/2),
 (191a/3), (191a/3), (191a/3), (191a/4),
 (191a/4), (191a/4), (191a/4), (191a/5),
 (191a/6), (191a/6), (191a/6), (191a/7),

(191a/7), (191a/9), (191a/9), (191b/1),
 (191b/1), (191b/13), (191b/14), (191b/15),
 (191b/15), (191b/15), (191b/2), (191b/3),
 (191b/4), (191b/5), (191b/6), (191b/7),
 (191b/9), (191b/9), (191b/9), (192a/1),
 (192a/10), (192a/10), (192a/11),
 (192a/11), (192a/12), (192a/12),
 (192a/13), (192a/14), (192a/14),
 (192a/15), (192a/16), (192a/17), (192a/2),
 (192a/2), (192a/3), (192a/3), (192a/4),
 (192a/5), (192a/5), (192a/5), (192a/6),
 (192a/6), (192a/8), (192a/9), (192b/1),
 (192b/1), (192b/10), (192b/10), (192b/10),
 (192b/11), (192b/11), (192b/13),
 (192b/14), (192b/14), (192b/14),
 (192b/15), (192b/16), (192b/2), (192b/2),
 (192b/3), (192b/3), (192b/3), (192b/4),
 (192b/6), (192b/6), (192b/7), (192b/7),
 (192b/8), (192b/8), (192b/9), (193a/1),
 (193a/10), (193a/10), (193a/11),
 (193a/11), (193a/12), (193a/13),
 (193a/13), (193a/15), (193a/15),
 (193a/16), (193a/17), (193a/17), (193a/2),
 (193a/3), (193a/3), (193a/4), (193a/5),
 (193a/5), (193a/6), (193a/7), (193a/7),
 (193a/8), (193a/8), (193a/9), (193b/1),
 (193b/10), (193b/11), (193b/11),
 (193b/11), (193b/12), (193b/13),
 (193b/14), (193b/14), (193b/15),
 (193b/16), (193b/16), (193b/17), (193b/2),
 (193b/3), (193b/3), (193b/3), (193b/4),
 (193b/4), (193b/5), (193b/6), (193b/7),
 (193b/7), (193b/8), (193b/8), (193b/8),
 (193b/9), (193b/9), (194a/10), (194a/11),
 (194a/11), (194a/11), (194a/12),
 (194a/12), (194a/12), (194a/15),
 (194a/15), (194a/15), (194a/16),
 (194a/16), (194a/17), (194a/17), (194a/3),
 (194a/3), (194a/4), (194a/5), (194a/5),
 (194a/6), (194a/6), (194a/7), (194a/8),
 (194a/9), (194a/9), (194b/1), (194b/1),
 (194b/1), (194b/10), (194b/10), (194b/11),
 (194b/12), (194b/13), (194b/14),
 (194b/14), (194b/14), (194b/15),
 (194b/15), (194b/16), (194b/16),

(194b/17), (194b/2), (194b/4), (194b/4),
 (194b/4), (194b/5), (194b/6), (194b/6),
 (194b/7), (194b/7), (194b/7), (194b/7),
 (194b/9), (194b/9), (195a/1), (195a/1),
 (195a/10), (195a/12), (195a/14),
 (195a/14), (195a/14), (195a/15),
 (195a/15), (195a/16), (195a/2), (195a/2),
 (195a/2), (195a/3), (195a/4), (195a/5),
 (195a/6), (195a/6), (195a/7), (195a/8),
 (195a/8), (195a/8), (195a/9), (195b/10),
 (195b/10), (195b/11), (195b/12),
 (195b/12), (195b/13), (195b/13),
 (195b/13), (195b/13), (195b/14),
 (195b/14), (195b/14), (195b/14),
 (195b/15), (195b/16), (195b/16),
 (195b/17), (195b/2), (195b/2), (195b/3),
 (195b/4), (195b/5), (195b/7), (195b/8),
 (195b/8), (195b/8), (196a/1), (196a/10),
 (196a/10), (196a/11), (196a/12),
 (196a/13), (196a/13), (196a/13),
 (196a/14), (196a/15), (196a/16), (196a/2),
 (196a/7), (196a/7), (196a/7), (196a/8),
 (196a/8), (196a/8), (196a/9), (196a/9),
 (196b/1), (196b/1), (196b/10), (196b/10),
 (196b/10), (196b/11), (196b/12),
 (196b/12), (196b/12), (196b/13),
 (196b/14), (196b/14), (196b/15),
 (196b/16), (196b/17), (196b/2), (196b/3),
 (196b/3), (196b/3), (196b/4), (196b/5),
 (196b/6), (196b/7), (196b/7), (196b/8),
 (196b/9), (196b/9), (197a/1), (197a/1),
 (197a/10), (197a/11), (197a/12),
 (197a/14), (197a/14), (197a/15),
 (197a/16), (197a/16), (197a/17), (197a/2),
 (197a/4), (197a/5), (197a/5), (197a/6),
 (197a/7), (197a/7), (197a/8), (197a/8),
 (197a/9), (197a/9), (197a/9), (197a/9),
 (197b/1), (197b/10), (197b/11), (197b/11),
 (197b/12), (197b/13), (197b/14),
 (197b/15), (197b/15), (197b/15), (197b/2),
 (197b/2), (197b/2), (197b/2), (197b/4),
 (197b/4), (197b/6), (197b/8), (197b/8),
 (198a/10), (198a/11), (198a/12),
 (198a/12), (198a/13), (198a/14),
 (198a/14), (198a/15), (198a/17),

(198a/17), (198a/17), (198a/2), (198a/4),
 (198a/5), (198a/5), (198a/6), (198a/6),
 (198a/7), (198a/7), (198a/8), (198a/8),
 (198b/1), (198b/10), (198b/10), (198b/11),
 (198b/11), (198b/11), (198b/12),
 (198b/13), (198b/14), (198b/15),
 (198b/15), (198b/16), (198b/17), (198b/4),
 (198b/5), (198b/6), (198b/6), (198b/7),
 (198b/8), (199a/1), (199a/11), (199a/12),
 (199a/14), (199a/15), (199a/17),
 (199a/17), (199a/17), (199a/3), (199a/3),
 (199a/4), (199a/5), (199a/7), (199a/8),
 (199a/9), (199b/1), (199b/1), (19a/1),
 (19a/1), (19a/11), (19a/11), (19a/13),
 (19a/13), (19a/14), (19a/15), (19a/15),
 (19a/15), (19a/15), (19a/15), (19a/16),
 (19a/16), (19a/16), (19a/16), (19a/17),
 (19a/17), (19a/3), (19a/8), (19a/8), (19a/9),
 (19a/9), (19b/1), (19b/1), (19b/1),
 (19b/10), (19b/11), (19b/11), (19b/12),
 (19b/13), (19b/13), (19b/16), (19b/16),
 (19b/17), (19b/17), (19b/17), (19b/2),
 (19b/2), (19b/2), (19b/3), (19b/4), (19b/4),
 (19b/4), (19b/5), (19b/6), (19b/6), (19b/7),
 (19b/8), (19b/9), (19b/9), (19b/9), (1b/1),
 (1b/10), (1b/10), (1b/11), (1b/12), (1b/13),
 (1b/13), (1b/3), (1b/4), (1b/5), (1b/6),
 (1b/7), (1b/9), (1b/9), (1b/9), (200a/1),
 (200a/1), (200a/10), (200a/13), (200a/14),
 (200a/2), (200a/2), (200a/2), (200a/3),
 (200a/4), (200a/5), (200a/7), (200a/8),
 (200a/9), (200b/10), (200b/11), (200b/12),
 (200b/12), (200b/12), (200b/13),
 (200b/14), (200b/15), (200b/15),
 (200b/15), (200b/15), (200b/16),
 (200b/16), (200b/2), (200b/3), (200b/6),
 (200b/7), (200b/7), (200b/7), (200b/8),
 (200b/8), (200b/9), (200b/9), (201a/11),
 (201a/11), (201a/12), (201a/13),
 (201a/15), (201a/15), (201a/15),
 (201a/16), (201a/16), (201a/17), (201b/1),
 (201b/1), (201b/11), (201b/12), (201b/12),
 (201b/13), (201b/14), (201b/15),
 (201b/16), (201b/17), (201b/17),
 (201b/17), (201b/17), (201b/2), (201b/4),

(201b/4), (201b/4), (201b/5), (201b/6),
 (201b/7), (201b/7), (201b/8), (201b/8),
 (201b/9), (201b/9), (202a/1), (202a/1),
 (202a/10), (202a/11), (202a/11),
 (202a/11), (202a/12), (202a/12),
 (202a/12), (202a/12), (202a/12),
 (202a/12), (202a/13), (202a/14),
 (202a/14), (202a/14), (202a/14),
 (202a/15), (202a/15), (202a/17),
 (202a/17), (202a/2), (202a/2), (202a/2),
 (202a/3), (202a/3), (202a/4), (202a/4),
 (202a/4), (202a/5), (202a/6), (202a/6),
 (202a/6), (202a/7), (202a/7), (202a/7),
 (202a/7), (202a/8), (202a/8), (202a/9),
 (202a/9), (202b/1), (202b/1), (202b/10),
 (202b/11), (202b/12), (202b/12),
 (202b/13), (202b/14), (202b/15),
 (202b/17), (202b/17), (202b/2), (202b/2),
 (202b/2), (202b/2), (202b/2), (202b/3),
 (202b/4), (202b/5), (202b/6), (202b/7),
 (202b/8), (202b/8), (202b/9), (203a/1),
 (203a/1), (203a/10), (203a/11), (203a/13),
 (203a/14), (203a/14), (203a/14),
 (203a/15), (203a/16), (203a/16),
 (203a/17), (203a/17), (203a/17), (203a/2),
 (203a/3), (203a/4), (203a/6), (203a/6),
 (203a/7), (203a/8), (203a/9), (203a/9),
 (203b/1), (203b/1), (203b/10), (203b/10),
 (203b/11), (203b/11), (203b/13),
 (203b/13), (203b/14), (203b/17),
 (203b/17), (203b/2), (203b/2), (203b/3),
 (203b/4), (203b/4), (203b/5), (203b/5),
 (203b/5), (203b/6), (203b/6), (203b/8),
 (203b/8), (203b/8), (203b/9), (204a/1),
 (204a/1), (204a/10), (204a/11), (204a/12),
 (204a/12), (204a/13), (204a/14),
 (204a/14), (204a/15), (204a/16),
 (204a/16), (204a/16), (204a/16),
 (204a/16), (204a/16), (204a/17), (204a/2),
 (204a/4), (204a/5), (204a/5), (204a/5),
 (204a/5), (204a/6), (204a/6), (204a/6),
 (204a/7), (204a/7), (204a/8), (204a/8),
 (204a/9), (204a/9), (204b/1), (204b/1),
 (204b/10), (204b/10), (204b/11),
 (204b/11), (204b/12), (204b/12),

(204b/12), (204b/13), (204b/13),
 (204b/13), (204b/14), (204b/15),
 (204b/15), (204b/15), (204b/16),
 (204b/16), (204b/17), (204b/2), (204b/2),
 (204b/2), (204b/3), (204b/3), (204b/4),
 (204b/6), (204b/6), (204b/6), (204b/6),
 (204b/6), (204b/6), (204b/7), (204b/7),
 (204b/7), (204b/9), (205a/1), (205a/10),
 (205a/10), (205a/11), (205a/12),
 (205a/13), (205a/13), (205a/13),
 (205a/15), (205a/15), (205a/16),
 (205a/16), (205a/17), (205a/17), (205a/2),
 (205a/2), (205a/2), (205a/3), (205a/4),
 (205a/4), (205a/4), (205a/5), (205a/6),
 (205a/9), (205a/9), (205b/10), (205b/12),
 (205b/12), (205b/13), (205b/13),
 (205b/13), (205b/13), (205b/13),
 (205b/14), (205b/14), (205b/2), (205b/2),
 (205b/3), (205b/4), (205b/4), (205b/5),
 (205b/5), (205b/6), (205b/6), (205b/7),
 (205b/7), (205b/8), (205b/9), (205b/9),
 (206a/10), (206a/10), (206a/12),
 (206a/13), (206a/13), (206a/13),
 (206a/14), (206a/14), (206a/15),
 (206a/15), (206a/15), (206a/15),
 (206a/16), (206a/16), (206a/17),
 (206a/17), (206a/5), (206a/6), (206a/7),
 (206a/7), (206a/8), (206b/1), (206b/2),
 (206b/2), (206b/2), (206b/3), (206b/4),
 (206b/4), (206b/4), (206b/5), (206b/8),
 (206b/8), (207a/10), (207a/12), (207a/13),
 (207a/13), (207a/13), (207a/15),
 (207a/16), (207a/16), (207a/17), (207a/2),
 (207a/2), (207a/5), (207a/6), (207a/8),
 (207a/8), (207a/9), (207b/1), (207b/10),
 (207b/12), (207b/13), (207b/14),
 (207b/15), (207b/15), (207b/15),
 (207b/16), (207b/16), (207b/16),
 (207b/16), (207b/16), (207b/17), (207b/3),
 (207b/3), (207b/3), (207b/3), (207b/4),
 (207b/4), (207b/4), (207b/7), (207b/8),
 (207b/8), (207b/9), (207b/9), (208a/1),
 (208a/1), (208a/10), (208a/11), (208a/11),
 (208a/12), (208a/12), (208a/13),
 (208a/13), (208a/14), (208a/15),

(208a/15), (208a/16), (208a/16),
 (208a/17), (208a/17), (208a/17), (208a/2),
 (208a/2), (208a/2), (208a/4), (208a/6),
 (208a/6), (208a/6), (208a/7), (208a/7),
 (208a/8), (208a/9), (208a/9), (208a/9),
 (208a/9), (208b/1), (208b/10), (208b/11),
 (208b/12), (208b/13), (208b/14),
 (208b/14), (208b/15), (208b/15),
 (208b/15), (208b/16), (208b/16),
 (208b/17), (208b/17), (208b/2), (208b/3),
 (208b/3), (208b/3), (208b/4), (208b/4),
 (208b/5), (208b/6), (208b/6), (208b/6),
 (208b/6), (208b/7), (208b/7), (208b/7),
 (208b/8), (208b/8), (208b/8), (208b/9),
 (208b/9), (209a/1), (209a/10), (209a/11),
 (209a/11), (209a/12), (209a/13),
 (209a/13), (209a/13), (209a/14),
 (209a/14), (209a/14), (209a/14), (209a/2),
 (209a/3), (209a/4), (209a/6), (209a/8),
 (209b/1), (209b/10), (209b/13), (209b/13),
 (209b/13), (209b/14), (209b/14),
 (209b/16), (209b/2), (209b/3), (209b/6),
 (209b/7), (209b/8), (209b/8), (209b/9),
 (20a/1), (20a/1), (20a/10), (20a/10),
 (20a/10), (20a/13), (20a/14), (20a/14),
 (20a/15), (20a/17), (20a/17), (20a/2),
 (20a/2), (20a/3), (20a/3), (20a/3), (20a/4),
 (20a/4), (20a/5), (20a/5), (20a/5), (20a/5),
 (20a/5), (20a/5), (20a/6), (20a/6), (20a/6),
 (20a/6), (20a/6), (20a/6), (20a/7), (20a/7),
 (20a/7), (20a/7), (20a/8), (20a/8), (20a/8),
 (20b/1), (20b/10), (20b/11), (20b/12),
 (20b/13), (20b/13), (20b/14), (20b/14),
 (20b/14), (20b/15), (20b/16), (20b/16),
 (20b/16), (20b/17), (20b/17), (20b/2),
 (20b/2), (20b/2), (20b/4), (20b/5), (20b/6),
 (20b/7), (20b/7), (20b/7), (20b/8), (20b/9),
 (210a/1), (210a/1), (210a/1), (210a/10),
 (210a/13), (210a/13), (210a/15),
 (210a/16), (210a/16), (210a/3), (210a/5),
 (210a/6), (210a/8), (210b/11), (210b/12),
 (210b/12), (210b/13), (210b/14),
 (210b/14), (210b/15), (210b/17),
 (210b/17), (210b/2), (210b/2), (210b/2),
 (210b/4), (210b/4), (210b/4), (210b/4),

(210b/5), (210b/6), (210b/7), (210b/7),
 (210b/8), (210b/8), (210b/9), (211a/1),
 (211a/10), (211a/10), (211a/12),
 (211a/12), (211a/14), (211a/16),
 (211a/16), (211a/17), (211a/3), (211a/4),
 (211a/4), (211a/5), (211a/6), (211a/7),
 (211a/7), (211a/8), (211a/8), (211a/9),
 (211a/9), (211a/9), (211b/13), (211b/14),
 (211b/15), (211b/15), (211b/16), (211b/3),
 (211b/4), (211b/6), (211b/7), (211b/7),
 (211b/9), (211b/9), (212a/1), (212a/10),
 (212a/11), (212a/12), (212a/12),
 (212a/12), (212a/14), (212a/14),
 (212a/15), (212a/16), (212a/17),
 (212a/17), (212a/17), (212a/2), (212a/2),
 (212a/3), (212a/4), (212a/4), (212a/6),
 (212a/7), (212a/8), (212a/8), (212a/9),
 (212b/1), (212b/10), (212b/10), (212b/11),
 (212b/11), (212b/13), (212b/13),
 (212b/13), (212b/13), (212b/14),
 (212b/15), (212b/16), (212b/17),
 (212b/17), (212b/3), (212b/4), (212b/6),
 (212b/7), (212b/9), (212b/9), (212b/9),
 (213a/1), (213a/1), (213a/1), (213a/1),
 (213a/10), (213a/11), (213a/11),
 (213a/12), (213a/12), (213a/13),
 (213a/13), (213a/13), (213a/14),
 (213a/14), (213a/14), (213a/16),
 (213a/16), (213a/17), (213a/17),
 (213a/17), (213a/17), (213a/17), (213a/2),
 (213a/2), (213a/4), (213a/4), (213a/5),
 (213a/5), (213a/6), (213a/7), (213a/7),
 (213a/9), (213a/9), (213b/1), (213b/10),
 (213b/11), (213b/11), (213b/12),
 (213b/12), (213b/13), (213b/13),
 (213b/14), (213b/14), (213b/15),
 (213b/15), (213b/15), (213b/15),
 (213b/16), (213b/16), (213b/17),
 (213b/17), (213b/17), (213b/2), (213b/2),
 (213b/3), (213b/4), (213b/5), (213b/5),
 (213b/6), (213b/7), (213b/7), (213b/8),
 (213b/8), (213b/8), (213b/9), (213b/9),
 (214a/1), (214a/1), (214a/1), (214a/10),
 (214a/11), (214a/12), (214a/12),
 (214a/12), (214a/13), (214a/13),

(214a/13), (214a/15), (214a/17), (214a/2),
 (214a/2), (214a/3), (214a/3), (214a/3),
 (214a/4), (214a/4), (214a/4), (214a/5),
 (214a/5), (214a/5), (214a/5), (214a/6),
 (214a/6), (214a/6), (214a/6), (214a/7),
 (214a/7), (214a/8), (214b/1), (214b/10),
 (214b/10), (214b/10), (214b/11),
 (214b/14), (214b/15), (214b/16),
 (214b/16), (214b/16), (214b/17), (214b/2),
 (214b/3), (214b/5), (214b/6), (214b/7),
 (215a/1), (215a/1), (215a/1), (215a/10),
 (215a/10), (215a/10), (215a/11),
 (215a/11), (215a/11), (215a/11),
 (215a/12), (215a/12), (215a/13),
 (215a/15), (215a/15), (215a/16),
 (215a/17), (215a/3), (215a/3), (215a/4),
 (215a/5), (215a/5), (215a/5), (215a/7),
 (215a/8), (215a/8), (215a/8), (215a/9),
 (215b/1), (215b/1), (215b/10), (215b/10),
 (215b/10), (215b/11), (215b/11),
 (215b/12), (215b/13), (215b/14),
 (215b/15), (215b/3), (215b/4), (215b/9),
 (215b/9), (215b/9), (216a/12), (216a/12),
 (216a/15), (216a/15), (216a/16),
 (216a/16), (216a/3), (216a/4), (216a/4),
 (216a/5), (216a/6), (216a/7), (216a/7),
 (216a/8), (216a/8), (216a/8), (216a/9),
 (216a/9), (216a/9), (216b/1), (216b/10),
 (216b/11), (216b/11), (216b/11),
 (216b/12), (216b/12), (216b/12),
 (216b/13), (216b/14), (216b/14),
 (216b/14), (216b/15), (216b/15),
 (216b/17), (216b/17), (216b/2), (216b/3),
 (216b/3), (216b/4), (216b/4), (216b/4),
 (216b/5), (216b/7), (216b/8), (216b/8),
 (216b/9), (216b/9), (217a/1), (217a/1),
 (217a/15), (217a/16), (217a/17),
 (217a/17), (217a/2), (217b/1), (217b/16),
 (217b/16), (217b/17), (217b/17),
 (217b/17), (217b/2), (217b/2), (217b/2),
 (217b/3), (217b/4), (217b/4), (21a/1),
 (21a/1), (21a/1), (21a/10), (21a/11),
 (21a/12), (21a/14), (21a/16), (21a/16),
 (21a/17), (21a/2), (21a/2), (21a/2), (21a/2),
 (21a/4), (21a/4), (21a/4), (21a/5), (21a/7),

(32a/2), (32a/4), (32a/5), (32a/5), (32a/5),
 (32a/5), (32a/6), (32a/7), (32a/7), (32a/8),
 (32b/1), (32b/10), (32b/10), (32b/11),
 (32b/11), (32b/12), (32b/13), (32b/13),
 (32b/17), (32b/2), (32b/2), (32b/2),
 (32b/3), (32b/4), (32b/4), (32b/5), (32b/6),
 (32b/6), (32b/7), (32b/8), (32b/8), (32b/9),
 (32b/9), (33a/1), (33a/10), (33a/11),
 (33a/12), (33a/13), (33a/13), (33a/13),
 (33a/13), (33a/13), (33a/13), (33a/13),
 (33a/13), (33a/13), (33a/13), (33a/14),
 (33a/14), (33a/14), (33a/14), (33a/15),
 (33a/15), (33a/16), (33a/16), (33a/17),
 (33a/17), (33a/17), (33a/2), (33a/3),
 (33a/3), (33a/4), (33a/4), (33a/4), (33a/5),
 (33a/5), (33a/5), (33a/5), (33a/6), (33a/7),
 (33a/7), (33a/8), (33a/9), (33b/1),
 (33b/10), (33b/10), (33b/10), (33b/11),
 (33b/12), (33b/13), (33b/13), (33b/14),
 (33b/14), (33b/15), (33b/16), (33b/17),
 (33b/17), (33b/17), (33b/2), (33b/2),
 (33b/2), (33b/3), (33b/4), (33b/4), (33b/5),
 (33b/5), (33b/6), (33b/7), (33b/7), (33b/8),
 (34a/1), (34a/1), (34a/1), (34a/1), (34a/10),
 (34a/10), (34a/11), (34a/12), (34a/12),
 (34a/12), (34a/12), (34a/13), (34a/13),
 (34a/15), (34a/15), (34a/15), (34a/16),
 (34a/16), (34a/17), (34a/17), (34a/2),
 (34a/3), (34a/3), (34a/3), (34a/4), (34a/4),
 (34a/5), (34a/5), (34a/5), (34a/6), (34a/6),
 (34a/7), (34a/7), (34a/7), (34a/8), (34a/8),
 (34a/9), (34a/9), (34a/9), (34a/9),
 (34b/10), (34b/10), (34b/10), (34b/10),
 (34b/11), (34b/12), (34b/13), (34b/15),
 (34b/2), (34b/3), (34b/3), (34b/4), (34b/5),
 (34b/6), (34b/6), (34b/7), (34b/8), (34b/8),
 (34b/8), (34b/9), (34b/9), (35a/10),
 (35a/11), (35a/12), (35a/12), (35a/13),
 (35a/14), (35a/14), (35a/14), (35a/16),
 (35a/17), (35a/17), (35a/2), (35a/4),
 (35a/4), (35a/6), (35a/7), (35a/8),
 (35b/10), (35b/10), (35b/10), (35b/11),
 (35b/11), (35b/11), (35b/12), (35b/12),
 (35b/13), (35b/13), (35b/13), (35b/15),
 (35b/15), (35b/15), (35b/16), (35b/16),

(35b/2), (35b/2), (35b/3), (35b/3), (35b/4),
 (35b/4), (35b/5), (35b/5), (35b/5), (35b/6),
 (35b/6), (35b/6), (35b/7), (35b/7), (35b/8),
 (35b/8), (35b/9), (36a/1), (36a/10),
 (36a/10), (36a/11), (36a/11), (36a/12),
 (36a/13), (36a/13), (36a/14), (36a/14),
 (36a/15), (36a/15), (36a/16), (36a/16),
 (36a/16), (36a/17), (36a/17), (36a/2),
 (36a/2), (36a/3), (36a/3), (36a/4), (36a/5),
 (36a/6), (36a/7), (36a/8), (36a/9), (36b/1),
 (36b/1), (36b/10), (36b/11), (36b/11),
 (36b/12), (36b/12), (36b/13), (36b/13),
 (36b/13), (36b/14), (36b/15), (36b/16),
 (36b/17), (36b/17), (36b/2), (36b/2),
 (36b/3), (36b/4), (36b/4), (36b/4), (36b/5),
 (36b/5), (36b/6), (36b/6), (36b/6), (36b/6),
 (36b/6), (36b/7), (36b/7), (36b/9), (36b/9),
 (36b/9), (37a/11), (37a/14), (37a/15),
 (37a/3), (37a/5), (37a/6), (37b/1),
 (37b/10), (37b/10), (37b/11), (37b/12),
 (37b/14), (37b/15), (37b/15), (37b/16),
 (37b/4), (37b/5), (37b/5), (37b/6), (37b/7),
 (37b/7), (37b/7), (37b/8), (37b/8), (37b/8),
 (37b/9), (38a/10), (38a/10), (38a/10),
 (38a/11), (38a/11), (38a/11), (38a/12),
 (38a/12), (38a/13), (38a/13), (38a/14),
 (38a/14), (38a/14), (38a/14), (38a/15),
 (38a/16), (38a/16), (38a/16), (38a/17),
 (38a/17), (38a/2), (38a/3), (38a/3), (38a/4),
 (38a/4), (38a/5), (38a/5), (38a/6), (38a/6),
 (38a/6), (38a/6), (38a/6), (38a/6), (38a/7),
 (38a/7), (38a/7), (38a/7), (38a/7), (38a/8),
 (38a/8), (38a/9), (38b/1), (38b/1), (38b/1),
 (38b/10), (38b/10), (38b/11), (38b/11),
 (38b/11), (38b/12), (38b/12), (38b/12),
 (38b/13), (38b/13), (38b/14), (38b/14),
 (38b/15), (38b/15), (38b/15), (38b/16),
 (38b/16), (38b/17), (38b/17), (38b/2),
 (38b/2), (38b/3), (38b/3), (38b/3), (38b/4),
 (38b/4), (38b/4), (38b/5), (38b/5), (38b/6),
 (38b/6), (38b/6), (38b/7), (38b/7), (38b/7),
 (38b/7), (38b/9), (38b/9), (39a/1), (39a/1),
 (39a/10), (39a/10), (39a/10), (39a/11),
 (39a/11), (39a/12), (39a/12), (39a/12),
 (39a/13), (39a/13), (39a/14), (39a/15),

(39a/16), (39a/16), (39a/17), (39a/17),
 (39a/2), (39a/2), (39a/2), (39a/3), (39a/3),
 (39a/4), (39a/4), (39a/4), (39a/4), (39a/5),
 (39a/6), (39a/6), (39a/7), (39a/7), (39a/8),
 (39a/9), (39a/9), (39b/1), (39b/10),
 (39b/10), (39b/12), (39b/14), (39b/14),
 (39b/17), (39b/17), (39b/17), (39b/2),
 (39b/3), (39b/3), (39b/3), (39b/4), (39b/4),
 (39b/5), (39b/5), (39b/5), (39b/5), (39b/6),
 (39b/6), (39b/7), (39b/7), (39b/7), (39b/8),
 (39b/8), (39b/8), (39b/8), (39b/9), (39b/9),
 (39b/9), (39b/9), (3a/10), (3a/10), (3a/12),
 (3a/12), (3a/13), (3a/13), (3a/14), (3a/15),
 (3a/5), (3a/5), (3a/6), (3a/6), (3a/7), (3a/7),
 (3a/8), (3a/9), (3b/1), (3b/16), (3b/2),
 (3b/3), (3b/3), (40a/1), (40a/1), (40a/11),
 (40a/11), (40a/12), (40a/13), (40a/13),
 (40a/14), (40a/15), (40a/16), (40a/3),
 (40a/4), (40a/4), (40a/5), (40a/5), (40a/7),
 (40a/7), (40a/8), (40a/8), (40a/8), (40a/9),
 (40a/9), (40b/1), (40b/12), (40b/14),
 (40b/14), (40b/14), (40b/14), (40b/16),
 (40b/17), (40b/17), (40b/2), (41a/12),
 (41a/12), (41a/13), (41a/15), (41a/15),
 (41a/16), (41a/16), (41a/17), (41a/17),
 (41a/2), (41a/2), (41a/4), (41a/5), (41a/6),
 (41a/7), (41a/7), (41a/9), (41b/1),
 (41b/11), (41b/12), (41b/12), (41b/13),
 (41b/14), (41b/14), (41b/14), (41b/15),
 (41b/16), (41b/17), (41b/2), (41b/4),
 (41b/6), (41b/8), (41b/9), (41b/9),
 (42a/10), (42a/11), (42a/12), (42a/12),
 (42a/13), (42a/13), (42a/14), (42a/14),
 (42a/15), (42a/15), (42a/16), (42a/2),
 (42a/3), (42a/3), (42a/4), (42a/5), (42a/5),
 (42a/5), (42a/6), (42a/7), (42a/7), (42a/8),
 (42a/9), (42a/9), (42b/1), (42b/10),
 (42b/11), (42b/12), (42b/12), (42b/14),
 (42b/15), (42b/16), (42b/16), (42b/16),
 (42b/16), (42b/2), (42b/3), (42b/3),
 (42b/3), (42b/3), (42b/4), (42b/4), (42b/5),
 (42b/5), (42b/5), (42b/6), (42b/7), (42b/8),
 (42b/9), (42b/9), (42b/9), (43a/2), (43a/2),
 (43a/2), (43a/3), (43a/3), (43a/3), (43a/3),
 (43a/4), (43a/4), (43b/1), (44a/1), (44b/1),

(45a/1), (45b/1), (45b/1), (46a/1), (46a/1),
 (46b/1), (47a/1), (47a/1), (47a/1), (47a/1),
 (47b/1), (47b/2), (47b/2), (47b/2), (48a/2),
 (48a/2), (48a/2), (48b/1), (48b/1), (48b/1),
 (48b/2), (49a/1), (49a/1), (49b/1), (49b/1),
 (49b/1), (49b/1), (49b/2), (4b/10), (4b/10),
 (4b/11), (4b/12), (4b/12), (4b/12), (4b/12),
 (4b/13), (4b/13), (4b/15), (4b/16), (4b/16),
 (4b/17), (4b/17), (4b/17), (4b/17), (4b/17),
 (4b/2), (4b/3), (4b/4), (4b/4), (4b/5),
 (4b/7), (4b/7), (4b/8), (4b/8), (4b/8),
 (4b/9), (4b/9), (50a/1), (50a/1), (50a/2),
 (50a/2), (50a/2), (50b/1), (50b/1), (51a/2),
 (51b/2), (51b/2), (51b/2), (52a/2), (52a/2),
 (52b/2), (52b/2), (53a/1), (53a/1), (53a/2),
 (53b/1), (53b/1), (54a/2), (54a/2), (54a/2),
 (54a/4), (54b/2), (54b/2), (54b/2), (54b/2),
 (54b/3), (54b/3), (54b/4), (54b/4), (54b/5),
 (54b/5), (54b/6), (54b/6), (54b/6), (54b/6),
 (55a/1), (55a/2), (55a/2), (55a/2), (55a/2),
 (55a/2), (55a/3), (55a/3), (55a/3), (55a/4),
 (55a/4), (55a/5), (55a/6), (55b/1),
 (55b/10), (55b/10), (55b/10), (55b/11),
 (55b/11), (55b/12), (55b/12), (55b/12),
 (55b/13), (55b/14), (55b/15), (55b/16),
 (55b/16), (55b/17), (55b/17), (55b/2),
 (55b/2), (55b/3), (55b/3), (55b/4), (55b/5),
 (55b/5), (55b/5), (55b/6), (55b/7), (55b/8),
 (55b/9), (55b/9), (56a/1), (56a/10),
 (56a/10), (56a/10), (56a/10), (56a/11),
 (56a/11), (56a/12), (56a/13), (56a/13),
 (56a/14), (56a/14), (56a/15), (56a/16),
 (56a/16), (56a/17), (56a/17), (56a/2),
 (56a/3), (56a/4), (56a/5), (56a/5), (56a/6),
 (56a/7), (56a/7), (56b/10), (56b/11),
 (56b/11), (56b/12), (56b/13), (56b/14),
 (56b/15), (56b/16), (56b/16), (56b/17),
 (56b/17), (56b/3), (56b/4), (56b/5),
 (56b/6), (56b/7), (56b/8), (56b/9), (57a/1),
 (57a/1), (57a/10), (57a/10), (57a/10),
 (57a/10), (57a/10), (57a/11), (57a/11),
 (57a/12), (57a/12), (57a/12), (57a/13),
 (57a/13), (57a/14), (57a/14), (57a/15),
 (57a/15), (57a/16), (57a/16), (57a/17),
 (57a/2), (57a/3), (57a/4), (57a/5), (57a/6),

(57a/7), (57a/7), (57a/8), (57a/9), (57a/9),
 (57b/1), (57b/1), (57b/10), (57b/10),
 (57b/11), (57b/11), (57b/13), (57b/13),
 (57b/13), (57b/14), (57b/14), (57b/17),
 (57b/17), (57b/2), (57b/2), (57b/5),
 (57b/7), (57b/8), (57b/9), (57b/9), (57b/9),
 (57b/9), (58a/1), (58a/1), (58a/1), (58a/1),
 (58a/12), (58a/12), (58a/12), (58a/12),
 (58a/13), (58a/13), (58a/13), (58a/13),
 (58a/14), (58a/14), (58a/17), (58a/3),
 (58a/3), (58a/4), (58b/11), (58b/11),
 (58b/11), (58b/12), (58b/13), (58b/14),
 (58b/15), (58b/16), (58b/17), (58b/2),
 (58b/2), (58b/3), (58b/4), (58b/6), (58b/7),
 (58b/7), (58b/8), (59a/1), (59a/1),
 (59a/10), (59a/10), (59a/11), (59a/11),
 (59a/12), (59a/12), (59a/13), (59a/13),
 (59a/13), (59a/14), (59a/14), (59a/14),
 (59a/14), (59a/15), (59a/15), (59a/16),
 (59a/17), (59a/2), (59a/2), (59a/2), (59a/3),
 (59a/6), (59a/6), (59a/7), (59a/7), (59a/7),
 (59a/8), (59a/8), (59a/8), (59a/8), (59a/9),
 (59b/1), (59b/1), (59b/1), (59b/10),
 (59b/12), (59b/12), (59b/13), (59b/14),
 (59b/2), (59b/3), (59b/4), (59b/4), (59b/5),
 (59b/5), (59b/5), (59b/9), (5a/1), (5a/1),
 (5a/10), (5a/10), (5a/11), (5a/12), (5a/13),
 (5a/13), (5a/14), (5a/15), (5a/15), (5a/17),
 (5a/2), (5a/2), (5a/2), (5a/3), (5a/3), (5a/3),
 (5a/4), (5a/4), (5a/4), (5a/5), (5a/6), (5a/6),
 (5a/7), (5a/7), (5a/8), (5a/9), (5a/9), (5b/1),
 (5b/1), (5b/10), (5b/10), (5b/11), (5b/13),
 (5b/14), (5b/15), (5b/16), (5b/16), (5b/17),
 (5b/3), (5b/3), (5b/4), (5b/5), (5b/5),
 (5b/6), (5b/8), (5b/8), (5b/9), (60a/1),
 (60a/1), (61a/1), (61a/2), (62b/1), (62b/1),
 (62b/1), (62b/1), (62b/1), (62b/2), (62b/2),
 (62b/2), (62b/2), (62b/3), (62b/3), (62b/5),
 (62b/5), (62b/5), (62b/6), (62b/7), (62b/7),
 (62b/7), (63b/1), (63b/1), (67a/1), (67a/1),
 (67a/1), (67a/1), (67a/10), (67a/10),
 (67a/10), (67a/11), (67a/12), (67a/13),
 (67a/13), (67a/14), (67a/16), (67a/16),
 (67a/16), (67a/17), (67a/17), (67a/17),
 (67a/2), (67a/2), (67a/3), (67a/4), (67a/5),

(67a/6), (67a/6), (67a/6), (67a/7), (67a/8),
 (67a/8), (67a/8), (67a/8), (67a/9), (67b/1),
 (67b/1), (67b/10), (67b/10), (67b/11),
 (67b/12), (67b/12), (67b/13), (67b/14),
 (67b/15), (67b/15), (67b/15), (67b/16),
 (67b/16), (67b/16), (67b/17), (67b/2),
 (67b/2), (67b/3), (67b/5), (67b/6), (67b/6),
 (67b/8), (67b/8), (67b/9), (67b/9), (68a/1),
 (68a/1), (68a/1), (68a/10), (68a/10),
 (68a/11), (68a/12), (68a/12), (68a/12),
 (68a/12), (68a/12), (68a/13), (68a/13),
 (68a/14), (68a/16), (68a/16), (68a/16),
 (68a/16), (68a/17), (68a/2), (68a/2),
 (68a/2), (68a/4), (68a/4), (68a/6), (68a/6),
 (68b/1), (68b/10), (68b/10), (68b/11),
 (68b/11), (68b/12), (68b/13), (68b/13),
 (68b/14), (68b/15), (68b/17), (68b/2),
 (68b/3), (68b/4), (68b/4), (68b/5), (68b/5),
 (68b/5), (68b/6), (68b/7), (68b/7), (68b/8),
 (68b/8), (68b/9), (69a/10), (69a/10),
 (69a/11), (69a/12), (69a/13), (69a/14),
 (69a/14), (69a/16), (69a/16), (69a/16),
 (69a/17), (69a/3), (69a/4), (69a/4), (69a/4),
 (69a/4), (69a/5), (69a/5), (69a/6), (69a/6),
 (69a/7), (69a/7), (69a/8), (69a/8), (69a/8),
 (69b/11), (69b/12), (69b/13), (69b/13),
 (69b/14), (69b/15), (69b/15), (69b/16),
 (69b/16), (69b/17), (69b/17), (69b/17),
 (69b/3), (69b/3), (69b/4), (69b/4), (69b/4),
 (69b/5), (69b/6), (69b/7), (69b/8), (6a/10),
 (6a/11), (6a/12), (6a/13), (6a/13), (6a/13),
 (6a/14), (6a/14), (6a/15), (6a/15), (6a/16),
 (6a/17), (6a/17), (6a/2), (6a/2), (6a/2),
 (6a/2), (6a/3), (6a/4), (6a/4), (6a/7), (6a/8),
 (6a/8), (6a/8), (6a/9), (6b/10), (6b/12),
 (6b/13), (6b/14), (6b/15), (6b/16), (6b/17),
 (6b/17), (6b/5), (6b/5), (6b/6), (6b/6),
 (6b/6), (6b/7), (6b/7), (6b/8), (6b/8),
 (6b/9), (6b/9), (70a/1), (70a/1), (70a/1),
 (70a/10), (70a/11), (70a/11), (70a/12),
 (70a/12), (70a/12), (70a/13), (70a/14),
 (70a/15), (70a/15), (70a/17), (70a/17),
 (70a/17), (70a/2), (70a/2), (70a/3), (70a/3),
 (70a/4), (70a/4), (70a/5), (70a/5), (70a/5),
 (70a/5), (70a/5), (70a/6), (70a/6), (70a/6),

(70a/8), (70a/8), (70a/9), (70a/9), (70a/9),
 (70b/1), (70b/1), (70b/10), (70b/11),
 (70b/11), (70b/12), (70b/12), (70b/13),
 (70b/13), (70b/13), (70b/14), (70b/14),
 (70b/15), (70b/15), (70b/16), (70b/16),
 (70b/17), (70b/17), (70b/17), (70b/2),
 (70b/3), (70b/3), (70b/5), (70b/7), (70b/7),
 (70b/7), (70b/8), (70b/8), (70b/9), (70b/9),
 (71a/1), (71a/1), (71a/10), (71a/10),
 (71a/10), (71a/11), (71a/11), (71a/11),
 (71a/11), (71a/12), (71a/12), (71a/13),
 (71a/13), (71a/13), (71a/14), (71a/16),
 (71a/16), (71a/17), (71a/17), (71a/17),
 (71a/17), (71a/3), (71a/4), (71a/4), (71a/4),
 (71a/4), (71a/5), (71a/5), (71a/6), (71a/7),
 (71a/7), (71a/7), (71a/7), (71a/8), (71a/8),
 (71a/8), (71a/8), (71a/9), (71a/9), (71a/9),
 (71b/1), (71b/1), (71b/11), (71b/12),
 (71b/14), (71b/14), (71b/14), (71b/14),
 (71b/15), (71b/15), (71b/16), (71b/16),
 (71b/17), (71b/2), (71b/3), (71b/4),
 (71b/4), (71b/5), (71b/6), (71b/6), (71b/8),
 (71b/8), (71b/8), (71b/8), (71b/9), (72a/1),
 (72a/1), (72a/10), (72a/10), (72a/10),
 (72a/10), (72a/12), (72a/12), (72a/12),
 (72a/14), (72a/14), (72a/14), (72a/15),
 (72a/15), (72a/16), (72a/17), (72a/2),
 (72a/2), (72a/3), (72a/4), (72a/5), (72a/6),
 (72a/6), (72a/7), (72a/7), (72a/7), (72a/8),
 (72a/8), (72a/8), (72b/1), (72b/1),
 (72b/10), (72b/12), (72b/12), (72b/12),
 (72b/13), (72b/14), (72b/14), (72b/15),
 (72b/16), (72b/17), (72b/17), (72b/2),
 (72b/3), (72b/4), (72b/4), (72b/5), (72b/5),
 (72b/5), (72b/6), (72b/6), (72b/6), (72b/7),
 (72b/7), (72b/8), (72b/9), (73a/1), (73a/1),
 (73a/10), (73a/10), (73a/10), (73a/11),
 (73a/12), (73a/13), (73a/13), (73a/14),
 (73a/14), (73a/14), (73a/17), (73a/17),
 (73a/2), (73a/3), (73a/4), (73a/4), (73a/6),
 (73a/7), (73a/7), (73a/7), (73a/9), (73a/9),
 (73b/1), (73b/1), (73b/10), (73b/10),
 (73b/10), (73b/10), (73b/11), (73b/11),
 (73b/12), (73b/12), (73b/14), (73b/14),
 (73b/15), (73b/15), (73b/17), (73b/17),

(73b/17), (73b/2), (73b/5), (73b/6),
 (73b/7), (73b/9), (74a/1), (74a/1), (74a/1),
 (74a/10), (74a/10), (74a/11), (74a/11),
 (74a/12), (74a/13), (74a/14), (74a/15),
 (74a/16), (74a/17), (74a/2), (74a/2),
 (74a/4), (74a/5), (74a/5), (74a/6), (74a/6),
 (74a/6), (74a/7), (74a/7), (74a/8), (74a/9),
 (74b/1), (74b/1), (74b/10), (74b/12),
 (74b/13), (74b/15), (74b/16), (74b/17),
 (74b/17), (74b/17), (74b/5), (74b/5),
 (74b/9), (74b/9), (74b/9), (75a/1),
 (75a/11), (75a/11), (75a/12), (75a/13),
 (75a/13), (75a/13), (75a/14), (75a/14),
 (75a/15), (75a/15), (75a/16), (75a/16),
 (75a/16), (75a/16), (75a/17), (75a/17),
 (75a/2), (75a/3), (75a/3), (75a/4), (75a/5),
 (75a/6), (75a/7), (75a/7), (75a/8), (75a/8),
 (75a/8), (75a/9), (75a/9), (75a/9), (75a/9),
 (75a/9), (75b/1), (75b/1), (75b/10),
 (75b/10), (75b/10), (75b/11), (75b/13),
 (75b/14), (75b/14), (75b/14), (75b/15),
 (75b/16), (75b/16), (75b/2), (75b/2),
 (75b/3), (75b/4), (75b/6), (75b/7), (75b/7),
 (75b/7), (75b/8), (75b/8), (76a/1), (76a/1),
 (76a/11), (76a/12), (76a/13), (76a/14),
 (76a/14), (76a/14), (76a/15), (76a/15),
 (76a/16), (76a/17), (76a/2), (76a/3),
 (76a/5), (76a/5), (76a/6), (76a/7), (76a/8),
 (76b/1), (76b/10), (76b/10), (76b/11),
 (76b/12), (76b/12), (76b/13), (76b/13),
 (76b/14), (76b/14), (76b/15), (76b/16),
 (76b/17), (76b/2), (76b/2), (76b/2),
 (76b/3), (76b/4), (76b/5), (76b/6), (76b/7),
 (76b/7), (76b/8), (76b/9), (76b/9), (77a/1),
 (77a/1), (77a/10), (77a/10), (77a/10),
 (77a/11), (77a/11), (77a/12), (77a/13),
 (77a/13), (77a/14), (77a/14), (77a/14),
 (77a/15), (77a/16), (77a/16), (77a/17),
 (77a/2), (77a/3), (77a/3), (77a/4), (77a/4),
 (77a/5), (77a/5), (77a/5), (77a/6), (77a/6),
 (77a/7), (77a/7), (77a/8), (77a/9), (77b/1),
 (77b/11), (77b/11), (77b/12), (77b/12),
 (77b/13), (77b/13), (77b/13), (77b/13),
 (77b/13), (77b/14), (77b/14), (77b/15),
 (77b/15), (77b/15), (77b/15), (77b/16),

(77b/2), (77b/3), (77b/4), (77b/4), (77b/4),
 (77b/5), (77b/5), (77b/6), (77b/7), (77b/7),
 (77b/8), (77b/8), (77b/9), (78a/1), (78a/1),
 (78a/10), (78a/10), (78a/11), (78a/11),
 (78a/12), (78a/13), (78a/14), (78a/16),
 (78a/16), (78a/17), (78a/2), (78a/2),
 (78a/3), (78a/3), (78a/3), (78a/3), (78a/4),
 (78a/6), (78a/6), (78a/7), (78a/8), (78a/8),
 (78a/9), (78b/10), (78b/11), (78b/12),
 (78b/13), (78b/15), (78b/15), (78b/17),
 (78b/17), (78b/2), (78b/3), (78b/4),
 (78b/6), (78b/6), (78b/9), (79a/1),
 (79a/10), (79a/10), (79a/11), (79a/11),
 (79a/12), (79a/12), (79a/12), (79a/14),
 (79a/14), (79a/14), (79a/15), (79a/15),
 (79a/16), (79a/16), (79a/17), (79a/17),
 (79a/17), (79a/2), (79a/3), (79a/4), (79a/5),
 (79a/6), (79a/7), (79a/7), (79a/7), (79a/8),
 (79a/8), (79a/9), (79a/9), (79b/1), (79b/1),
 (79b/10), (79b/10), (79b/11), (79b/12),
 (79b/13), (79b/13), (79b/14), (79b/15),
 (79b/15), (79b/15), (79b/16), (79b/17),
 (79b/2), (79b/2), (79b/3), (79b/5), (79b/8),
 (79b/8), (79b/9), (7a/1), (7a/10), (7a/12),
 (7a/13), (7a/14), (7a/4), (7a/5), (7a/5),
 (7a/5), (7b/1), (7b/1), (7b/14), (7b/15),
 (7b/16), (7b/17), (7b/17), (7b/4), (7b/6),
 (7b/7), (7b/7), (7b/7), (7b/9), (7b/9),
 (80a/1), (80a/1), (80a/1), (80a/10),
 (80a/11), (80a/12), (80a/12), (80a/13),
 (80a/13), (80a/14), (80a/15), (80a/15),
 (80a/17), (80a/17), (80a/2), (80a/3),
 (80a/4), (80a/4), (80a/4), (80a/6), (80a/7),
 (80b/1), (80b/1), (80b/1), (80b/10),
 (80b/11), (80b/11), (80b/12), (80b/13),
 (80b/13), (80b/13), (80b/14), (80b/14),
 (80b/14), (80b/15), (80b/17), (80b/17),
 (80b/17), (80b/2), (80b/2), (80b/2),
 (80b/3), (80b/4), (80b/4), (80b/4), (80b/7),
 (80b/7), (80b/8), (80b/9), (80b/9), (80b/9),
 (81a/1), (81a/10), (81a/10), (81a/11),
 (81a/11), (81a/12), (81a/12), (81a/13),
 (81a/13), (81a/13), (81a/14), (81a/15),
 (81a/16), (81a/17), (81a/17), (81a/2),
 (81a/5), (81a/5), (81a/5), (81a/6), (81a/7),

(81b/1), (81b/10), (81b/12), (81b/12),
 (81b/13), (81b/14), (81b/15), (81b/16),
 (81b/16), (81b/17), (81b/17), (81b/17),
 (81b/3), (81b/5), (81b/6), (81b/7), (81b/7),
 (81b/8), (81b/8), (81b/9), (81b/9), (82a/1),
 (82a/1), (82a/1), (82a/10), (82a/11),
 (82a/11), (82a/11), (82a/12), (82a/12),
 (82a/12), (82a/13), (82a/13), (82a/13),
 (82a/14), (82a/14), (82a/14), (82a/14),
 (82a/15), (82a/15), (82a/17), (82a/17),
 (82a/2), (82a/2), (82a/3), (82a/4), (82a/8),
 (82a/8), (82a/8), (82a/9), (82a/9), (82b/1),
 (82b/10), (82b/11), (82b/12), (82b/12),
 (82b/13), (82b/14), (82b/14), (82b/15),
 (82b/15), (82b/16), (82b/17), (82b/17),
 (82b/2), (82b/2), (82b/3), (82b/3), (82b/6),
 (82b/7), (82b/8), (82b/9), (83a/1), (83a/1),
 (83a/10), (83a/12), (83a/12), (83a/13),
 (83a/14), (83a/14), (83a/14), (83a/14),
 (83a/17), (83a/17), (83a/5), (83a/5),
 (83a/5), (83a/6), (83a/7), (83a/8), (83a/8),
 (83a/9), (83b/1), (83b/10), (83b/11),
 (83b/12), (83b/12), (83b/14), (83b/14),
 (83b/17), (83b/2), (83b/3), (83b/3),
 (83b/3), (83b/3), (83b/3), (83b/4), (83b/4),
 (83b/5), (83b/5), (83b/6), (83b/8), (83b/9),
 (84a/1), (84a/1), (84a/10), (84a/10),
 (84a/10), (84a/11), (84a/11), (84a/11),
 (84a/12), (84a/12), (84a/12), (84a/12),
 (84a/12), (84a/13), (84a/13), (84a/14),
 (84a/15), (84a/15), (84a/15), (84a/16),
 (84a/17), (84a/2), (84a/2), (84a/3), (84a/3),
 (84a/3), (84a/4), (84a/4), (84a/4), (84a/5),
 (84a/6), (84a/7), (84a/8), (84a/8), (84a/8),
 (84a/9), (84a/9), (84a/9), (84b/1), (84b/1),
 (84b/10), (84b/11), (84b/11), (84b/13),
 (84b/14), (84b/14), (84b/16), (84b/16),
 (84b/17), (84b/2), (84b/2), (84b/2),
 (84b/3), (84b/3), (84b/3), (84b/3), (84b/4),
 (84b/5), (84b/5), (84b/6), (84b/6), (84b/6),
 (84b/7), (84b/7), (84b/8), (84b/8), (84b/9),
 (84b/9), (85a/1), (85a/1), (85a/11),
 (85a/12), (85a/12), (85a/13), (85a/14),
 (85a/14), (85a/14), (85a/16), (85a/2),
 (85a/2), (85a/2), (85a/3), (85a/4), (85a/5),

(85a/5), (85a/6), (85a/6), (85a/7), (85a/8),
 (85a/8), (85a/9), (85a/9), (85b/1), (85b/1),
 (85b/10), (85b/10), (85b/10), (85b/10),
 (85b/11), (85b/13), (85b/13), (85b/15),
 (85b/15), (85b/16), (85b/16), (85b/16),
 (85b/17), (85b/17), (85b/2), (85b/2),
 (85b/2), (85b/3), (85b/4), (85b/5), (85b/5),
 (85b/5), (85b/7), (85b/7), (85b/7), (85b/8),
 (85b/8), (85b/8), (85b/9), (86a/10),
 (86a/11), (86a/13), (86a/13), (86a/14),
 (86a/15), (86a/16), (86a/2), (86a/2),
 (86a/3), (86a/4), (86a/6), (86a/6), (86a/6),
 (86a/6), (86a/8), (86a/9), (86b/1), (86b/1),
 (86b/1), (86b/10), (86b/12), (86b/13),
 (86b/14), (86b/15), (86b/16), (86b/16),
 (86b/16), (86b/3), (86b/3), (86b/4),
 (86b/4), (86b/5), (86b/6), (86b/6), (86b/6),
 (86b/6), (86b/7), (86b/7), (86b/7), (86b/8),
 (86b/9), (87a/10), (87a/11), (87a/11),
 (87a/11), (87a/12), (87a/12), (87a/12),
 (87a/13), (87a/15), (87a/16), (87a/16),
 (87a/17), (87a/2), (87a/3), (87a/5), (87a/5),
 (87a/7), (87a/7), (87a/9), (87b/1),
 (87b/10), (87b/12), (87b/12), (87b/12),
 (87b/13), (87b/14), (87b/14), (87b/2),
 (87b/3), (87b/3), (87b/4), (87b/5), (87b/6),
 (87b/6), (87b/7), (87b/8), (87b/9), (87b/9),
 (88a/1), (88a/10), (88a/10), (88a/10),
 (88a/11), (88a/11), (88a/13), (88a/13),
 (88a/14), (88a/14), (88a/14), (88a/15),
 (88a/16), (88a/17), (88a/2), (88a/4),
 (88a/4), (88a/5), (88a/5), (88a/5), (88a/6),
 (88a/6), (88a/6), (88a/7), (88a/7), (88a/7),
 (88a/8), (88a/8), (88a/8), (88a/8), (88a/8),
 (88a/9), (88a/9), (88a/9), (88b/1),
 (88b/10), (88b/10), (88b/10), (88b/10),
 (88b/11), (88b/12), (88b/13), (88b/14),
 (88b/14), (88b/16), (88b/16), (88b/16),
 (88b/16), (88b/17), (88b/17), (88b/17),
 (88b/3), (88b/3), (88b/4), (88b/4), (88b/5),
 (88b/5), (88b/6), (88b/7), (88b/7), (88b/8),
 (88b/9), (88b/9), (89a/1), (89a/1),
 (89a/10), (89a/12), (89a/12), (89a/12),
 (89a/13), (89a/16), (89a/16), (89a/16),
 (89a/17), (89a/2), (89a/3), (89a/4), (89a/5),

(89a/6), (89a/6), (89a/7), (89a/7), (89a/7),
 (89a/8), (89a/8), (89b/1), (89b/1), (89b/1),
 (89b/10), (89b/10), (89b/10), (89b/10),
 (89b/10), (89b/11), (89b/11), (89b/12),
 (89b/12), (89b/12), (89b/13), (89b/14),
 (89b/15), (89b/15), (89b/15), (89b/16),
 (89b/16), (89b/2), (89b/2), (89b/4),
 (89b/4), (89b/4), (89b/4), (89b/5), (89b/5),
 (89b/5), (89b/5), (89b/5), (89b/6), (89b/6),
 (89b/6), (89b/6), (89b/7), (89b/7), (89b/7),
 (89b/8), (89b/8), (89b/8), (89b/8), (89b/9),
 (89b/9), (89b/9), (8a/1), (8a/10), (8a/11),
 (8a/14), (8a/15), (8a/16), (8a/2), (8a/5),
 (8a/7), (8a/7), (8a/8), (8a/8), (8a/8), (8a/9),
 (8b/1), (8b/10), (8b/10), (8b/10), (8b/11),
 (8b/13), (8b/15), (8b/17), (8b/17), (8b/17),
 (8b/2), (8b/3), (8b/3), (8b/7), (8b/7),
 (8b/8), (8b/8), (8b/9), (90a/1), (90a/1),
 (90a/10), (90a/11), (90a/12), (90a/12),
 (90a/12), (90a/12), (90a/14), (90a/14),
 (90a/15), (90a/15), (90a/15), (90a/16),
 (90a/16), (90a/16), (90a/17), (90a/3),
 (90a/4), (90a/5), (90a/5), (90a/6), (90a/6),
 (90a/6), (90a/7), (90a/7), (90a/7), (90a/9),
 (90b/1), (90b/10), (90b/10), (90b/11),
 (90b/13), (90b/13), (90b/14), (90b/15),
 (90b/16), (90b/16), (90b/17), (90b/17),
 (90b/17), (90b/2), (90b/2), (90b/2),
 (90b/3), (90b/3), (90b/4), (90b/4), (90b/5),
 (90b/5), (90b/5), (90b/6), (90b/7), (90b/7),
 (90b/8), (90b/9), (90b/9), (90b/9), (90b/9),
 (91a/3), (91a/3), (91a/3), (91a/4), (91a/5),
 (91a/6), (91a/6), (93b/10), (93b/10),
 (93b/10), (93b/10), (93b/10), (93b/10),
 (93b/11), (93b/11), (93b/11), (93b/11),
 (93b/11), (93b/11), (93b/11), (93b/11),
 (93b/12), (93b/12), (93b/12), (93b/12),
 (93b/12), (93b/12), (93b/12), (93b/12),
 (93b/13), (93b/15), (93b/17), (93b/17),
 (93b/4), (93b/5), (93b/5), (93b/5), (93b/5),
 (93b/5), (93b/5), (93b/5), (93b/5), (93b/6),
 (93b/6), (93b/7), (93b/7), (93b/8), (93b/8),
 (93b/8), (93b/9), (94a/1), (94a/10),
 (94a/11), (94a/12), (94a/12), (94a/12),
 (94a/12), (94a/13), (94a/14), (94a/15),

(94a/15), (94a/16), (94a/17), (94a/17),
 (94a/2), (94a/2), (94a/2), (94a/2), (94a/3),
 (94a/3), (94a/4), (94a/5), (94a/6), (94a/7),
 (94a/7), (94a/7), (94a/9), (94a/9), (94b/1),
 (94b/1), (94b/1), (94b/10), (94b/11),
 (94b/12), (94b/12), (94b/13), (94b/14),
 (94b/14), (94b/15), (94b/15), (94b/16),
 (94b/17), (94b/17), (94b/4), (94b/4),
 (94b/4), (94b/4), (94b/5), (94b/6), (94b/8),
 (94b/9), (94b/9), (95a/1), (95a/10),
 (95a/11), (95a/12), (95a/12), (95a/15),
 (95a/15), (95a/16), (95a/16), (95a/17),
 (95a/3), (95a/4), (95a/4), (95a/4), (95a/5),
 (95a/5), (95a/6), (95a/6), (95a/7), (95a/8),
 (95a/8), (95a/8), (95a/9), (95a/9), (95b/1),
 (95b/10), (95b/11), (95b/11), (95b/12),
 (95b/12), (95b/13), (95b/13), (95b/15),
 (95b/15), (95b/16), (95b/17), (95b/17),
 (95b/2), (95b/2), (95b/2), (95b/3), (95b/4),
 (95b/4), (95b/7), (95b/8), (95b/9), (95b/9),
 (96a/1), (96a/1), (96a/10), (96a/11),
 (96a/12), (96a/13), (96a/14), (96a/14),
 (96a/15), (96a/16), (96a/16), (96a/17),
 (96a/2), (96a/2), (96a/2), (96a/3), (96a/4),
 (96a/4), (96a/5), (96a/5), (96a/6), (96a/6),
 (96a/6), (96a/7), (96a/7), (96a/8), (96a/9),
 (96b/1), (96b/10), (96b/10), (96b/11),
 (96b/11), (96b/12), (96b/14), (96b/14),
 (96b/16), (96b/17), (96b/17), (96b/2),
 (96b/3), (96b/8), (96b/9), (97a/1), (97a/1),
 (97a/10), (97a/10), (97a/11), (97a/12),
 (97a/12), (97a/13), (97a/14), (97a/14),
 (97a/14), (97a/14), (97a/14), (97a/15),
 (97a/15), (97a/15), (97a/15), (97a/16),
 (97a/16), (97a/2), (97a/2), (97a/3), (97a/3),
 (97a/4), (97a/4), (97a/5), (97a/5), (97a/5),
 (97a/5), (97a/5), (97a/6), (97a/6), (97a/7),
 (97a/8), (97a/8), (97a/9), (97a/9), (97a/9),
 (97b/1), (97b/1), (97b/1), (97b/10),
 (97b/12), (97b/12), (97b/13), (97b/13),
 (97b/14), (97b/14), (97b/15), (97b/15),
 (97b/16), (97b/2), (97b/5), (97b/5),
 (97b/7), (97b/9), (98a/10), (98a/11),
 (98a/11), (98a/13), (98a/13), (98a/15),
 (98a/15), (98a/15), (98a/16), (98a/17),

(98a/17), (98a/17), (98a/2), (98a/2),
 (98a/3), (98a/4), (98a/4), (98a/5), (98a/6),
 (98a/6), (98a/7), (98a/8), (98a/8), (98b/1),
 (98b/1), (98b/1), (98b/10), (98b/11),
 (98b/11), (98b/12), (98b/12), (98b/13),
 (98b/13), (98b/15), (98b/16), (98b/16),
 (98b/17), (98b/17), (98b/2), (98b/3),
 (98b/4), (98b/5), (98b/5), (98b/7), (98b/7),
 (98b/8), (98b/9), (99a/1), (99a/1), (99a/1),
 (99a/10), (99a/11), (99a/12), (99a/13),
 (99a/13), (99a/14), (99a/14), (99a/17),
 (99a/3), (99a/3), (99a/6), (99a/6), (99a/6),
 (99a/7), (99b/2), (99b/2), (99b/2), (99b/4),
 (99b/5), (99b/5), (99b/7), (9a/10), (9a/11),
 (9a/12), (9a/12), (9a/12), (9a/13), (9a/16),
 (9a/17), (9a/2), (9a/3), (9a/3), (9a/4),
 (9a/4), (9a/6), (9a/6), (9a/7), (9a/8), (9a/9),
 (9a/9), (9b/10), (9b/14), (9b/14), (9b/15),
 (9b/15), (9b/2), (9b/3), (9b/3), (9b/3),
 (9b/4), (9b/5), (9b/6), (9b/6), (9b/6),
 (9b/6), (9b/8), (9b/8), (9b/9)

[= 8593]

vecā: < Ar. Atın tırnağında duyduğu ağrıya verilen
 ad. "vecāü'l-hafir"

v. (16b/10)

[= 1]

vecā': < Ar. Ağrı, sızı, acı.

v. (103a/15), (103a/7), (103b/2),
 (104a/10), (112a/1), (114b/7), (122a/6)

v. + dan (111b/17)

v. + dur (113a/3), (123a/14), (16b/10)

v. + ı (103a/13), (103a/16), (16b/3),
 (98b/8)

v. + nuḡ (113a/13)

v. + nuḡ (124b/12)

[= 17]

vecā'-yü em'ā: < Ar. Bağırsak ağrısı.

v. (101a/11)

[= 1]

veca'-yı esr: < Ar. İdrarda zorlanma, ağırlı idrar.

v. (101a/8)

[= 1]

veca'-yı hāfir: < Ar. Tırnak, toynak ağrısı.

v. (101a/14)

v. + üñ (114b/8)

[= 2]

veca'-yı iklîl: < Ar. Tırnağı çevreleyen etin ağrımaları, acıması; tırnak ağrısı.

v. (101a/14)

v. + üñ (114b/5)

[= 2]

veca'-yı kalb: < Ar. Kalp ağrısı.

v. (101a/7)

[= 1]

veca'-yı kebed: < Ar. Karaciğer ağrısı.

v. (101a/7)

[= 1]

veca'-yı kesāh: < Ar. Sakatlık, felç ağrısı.

v. (101a/8)

[= 1]

veca'-yı külyeteyn: < Ar. Böbreklerde sancı, ağrı.

v. (101b/4)

[= 1]

veca'-yı taḥāl: < Ar. Dalak ağrısı.

v. (101a/7)

[= 1]

vech: < Ar. 1. Yüz, surat, çehre. 2. Üst, satıh, düz, yüz.

v. (132a/15), (132a/15), (132a/8),
(153a/12), (156b/12), (168b/1), (183a/16),
(183b/4), (187b/4), (191a/1), (194a/6),
(203b/16), (204a/11), (78b/9)

v. + i (187b/4), (200b/8), (27a/15), (35a/3),
(38b/1)

v. + ile (137b/14), (155a/9), (179a/14),
(181a/3), (184a/2), (186b/4), (186b/8),
(4a/6)

v. + inde (57a/6), (57b/13)

v. + inüñ (187b/15)

v. + üñ (183a/17), (27a/15), (3b/11),
(3b/5), (56a/7)

[= 35]

vech-i āḡer: < Ar. Diğer yüz.

v. (136a/11), (136a/13), (155b/9),
(169a/16), (183b/5)

[= 5]

vech-i evvel: < Ar. Önceki yüz.

v. (132a/10)

[= 1]

vech-i ḡāṣṣ: < Ar. Özel yüz.

v. (201b/6)

[= 1]

vech-i ḡaffi: < Ar. Gizli yüz.

v. + dūr (36a/8)

[= 1]

vech-i mezkūr: < Ar. Zikredilen yüz.

v. (71b/3)

[= 1]

vecl: < Ar. "Vecil" Korkak, ürkek, yüreksiz.

v. (58b/16)

[= 1]

veda'-yı ebyaṣ-ı muḡarrik: < Ar. Yakıcı beyaz boncuk.

v. (126a/2)

[= 1]

veda'-yı ḡırz-i ebyaṣ: < Ar. Nazar değmemesi için kullanılan beyaz nazar boncuğu.

v. + dur (126a/2)
[= 1]

vefât: < Ar. Ölüm, ölme.
v. + etdükdensönra (12a/5)
v. + ı (12a/9)
[= 2]

vehke: < Ar. Yürüyüş, seyir halinden boynun içeriye çekilmesi.
v. (27b/3), (27b/6)
[= 2]

vehnâ: < Ar. Gücsüz, ince olan boyun.
v. (27b/2), (27b/6)
[= 2]

vekîl: Birinin, işini görmesi için kendi yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimse.
v. + i (74a/5)
[= 1]

velâkin: < Ar. Velâkin, amma, fakat anlamlarına gelen bir bağlaç.
v. (103a/14), (109a/3), (109b/5), (110b/13), (111b/17), (112a/8), (113a/2), (118a/1), (11a/5), (121a/15), (124b/3), (132a/10), (132b/7), (134b/15), (135a/9), (136a/13), (137a/6), (143a/16), (146a/3), (147a/10), (151b/1), (152b/5), (152b/8), (153a/15), (162a/1), (167a/10), (167a/4), (167b/2), (169b/10), (169b/9), (177b/4), (178b/12), (180a/5), (181b/17), (183b/4), (184a/3), (186a/6), (187b/14), (189b/5), (190b/4), (192a/4), (192a/9), (192b/5), (193a/14), (193b/16), (197b/5), (197b/7), (198a/10), (199a/6), (205b/3), (206b/14), (210a/7), (212b/13), (213b/2), (22b/5), (24a/13), (35a/2), (35a/5), (36a/3), (36b/7), (39b/16), (42b/8), (47b/2), (51a/1), (51b/1), (58b/12), (58b/5), (62a/1), (67a/13), (67b/7), (68a/15), (68a/9), (69b/8), (72a/1), (72b/5), (73b/16), (77a/2), (78a/14), (83b/9),

(87a/14), (87a/17), (87a/4), (87a/6), (87b/5), (8b/12), (94b/13), (94b/2), (95a/1), (96b/11), (97a/7), (98a/12), (98a/7), (179a/1)

[= 93]

ve'l-burhân: < Ar. Burhan ile, kanıt ile.

v. (202b/15)

[= 1]

veled: < Ar. Oğul, çocuk.

v. (42a/1)

v. + e (41b/16), (42a/2)

v. + i (41a/15), (59b/10), (59b/8), (88b/15)

v. + inde (88b/11)

v. + ine (42a/4)

v. + ini (41b/16), (42a/1)

[= 11]

vér-: Vermek.

v. (12b/1), (210a/6), (68a/8), (68a/9)

v.-di (108a/8), (12b/15), (12b/16), (12b/16), (12b/17), (12b/2), (149a/2), (210a/8), (4a/2)

v.-diginde (95b/5)

v.-diler (210b/2), (7b/1)

v.-dügi (174b/13)

v.-dügim (13b/13)

v.-dükde (95b/12)

v.-e (18a/6), (210a/16), (67b/17), (68a/15), (68a/16), (68b/2), (68b/5), (68b/7), (68b/7), (69a/14), (69a/5), (69a/6), (70a/10), (70a/3), (70a/8), (70b/16), (70b/3), (71b/3), (71b/4), (71b/6), (72b/13), (72b/13), (95a/14), (95b/12), (95b/12)

v.-ecek (94b/11)

v.-eler (117a/13), (119a/13), (119b/16),
(119b/16), (122a/4), (122a/4), (122a/4),
(94b/9), (97a/10), (97a/7)

v.-em (209b/8)

v.-en (22a/5)

v.-esin (117b/1), (117b/2), (118a/1),
(119a/11), (119a/8), (121a/17), (121b/13),
(121b/13), (121b/13), (121b/2), (121b/5),
(121b/5), (121b/7), (122a/1), (122a/16),
(123b/1), (123b/11), (123b/3), (124a/10),
(124a/11), (124a/13), (124a/2), (124a/6),
(124b/11), (124b/11), (124b/6), (124b/7),
(124b/8), (133a/13), (150a/6), (196b/15),
(216b/5), (216b/6), (82b/2), (94b/12),
(94b/5), (95a/17), (95a/17), (95a/4),
(95a/7), (95b/16), (95b/4), (96a/6),
(96a/7), (96a/8), (96b/12), (96b/9),
(97a/12)

v.-eyim (209b/10)

v.-ici (13a/15)

v.-ir (171a/6)

v.-irdi (211b/10)

v.-me (21b/6), (87a/4)

v.-mediler (205a/10)

v.-mek (23a/12), (68a/10), (68a/8),
(71a/7), (96a/17)

v.-mekden (95b/13)

v.-mem (13b/9)

v.-mese (193a/2)

v.-meseler (13a/13)

v.-meye (95b/12)

v.-meyeler (116b/9), (95b/14)

v.-meyesin (116b/17), (117a/15), (118a/4),
(118b/3), (121a/13), (121b/1), (121b/2),
(121b/7), (122a/1), (122b/14), (124a/7),
(127a/12), (94b/15), (94b/15), (96b/10)

v.-mezden (95b/15)

v.-miş (74a/14)

v.-se (131b/7), (75a/17)

v.-sün (131a/10), (16a/1), (16a/1), (16a/8)

v.-sün (6a/11)

v.-üb (4a/10), (4a/14), (5a/1), (77b/16),
(85b/1), (95a/7), (9a/12)

v.-ün (12b/3)

v.-ür (102b/13), (103a/7), (107b/8),
(112b/2), (113a/14), (114b/10), (114b/7),
(13a/4), (202a/4), (22a/11), (23a/12),
(6b/5), (95a/15)

v.-ürler (96b/15), (96b/16)

v.-ürlerdi (75a/1)

v.-ürsin (121b/1), (94b/6)

[= 174]

verdiyyet: <Ar."verd" Kırmızı-kestane arası rengi
olan; açık doru renk.

v. (62b/1)

[= 1]

verem: <Ar. 1. Tümör, şiş, kabartı, çıban, şişme,
topak. 2. Herhangi bir organa, daha çok da
akciğelere yerleşerek "Koch" basilinin yol açtığı
ateşli ve bulaşıcı bir hastalık, tüberküloz.

v. (101a/2), (109a/10), (109a/13),
(113b/17)

v. + den (111a/3)

v. + dür (110b/6)

v. + i (117a/2)

v. + ler (108b/14)

v. + olmağdur (114a/7)

v. + ün (116b/3)

[= 10]

verem-i hıaşy: <Ar. Hayvanın hayalarında olan
şişlik.

v. (101a/14)

[= 1]

verem-i kavā'im: <Ar. Hayvanın ayaklarının şişmesi.

v. (101a/16)

[= 1]

verem-i lişe: <Ar. Diş etinin şişmesi.

v. (101b/16)

[= 1]

verem-i minhareyn: <Ar. Burun deliklerinde çıkan arpaya benzer şişlik, çiban, yara.

v. (101b/14)

[= 1]

veremli: <Ar+T. Vereme tutulmuş, müteverrim.

v. + ola (111b/3)

[= 1]

veremli: <Ar. +T. Veremli.

v. (113b/16)

[= 1]

verici: Veren, verme yanlısı kimse.

v. (22a/5)

[= 1]

veril-: Verilmek.

v.-diyse (175b/9)

v.-en (95b/1)

v.-mez (126b/9), (94b/17)

v.-ür (5a/1)

[= 5]

verkeyn: <Ar. Atın iki hucbesi (Kuyruk sokumu kemiğinin böğrünün altına ulaşan kısmı.) arasındır, iki uyluk kemiğinin üst tarafları.

v. (32b/16)

v. + üñ (33a/11), (33a/2), (33a/3), (33a/9), (38b/16)

[= 6]

verme-: Vermek.

v.-yesin (123b/1)

[= 1]

vermeg : bk. vèrmek

v. + e (211b/6), (4a/1)

v. + i (95b/9)

[= 3]

vèrmek: Üzerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi birisine eriştirmek, iletmek

v. (170b/7), (23a/12), (67a/16), (71a/6), (71a/8), (8b/1), (96a/4), (97a/16)

v. + den (72b/17)

[= 9]

vesākat: <Ar. Kuvvet, sağlamlık, gücen, itimat.

v. + ından (204a/14)

[= 1]

veşben: <Ar. Sıçramak, atlamak, kalkmak, dikilmek; çabuk sıçrayan at.

v. (40a/11)

[= 1]

vesi'at: <Ar. 1. Ferahlık, genişlik, bolluk, kuvvet, takat. 2. Adımları geniş olan at.

v. (76a/14)

[= 1]

veşüb: <Ar. bk. vüşüb.

v. + a (41a/4), (88b/9)

v. + éde (88b/4)

v. + éder (41a/1), (41a/4)

v. + étse (59b/8), (88a/2), (88b/3)

[= 8]

ve's-selām: < Ar. Ve-s-selām işte bu kadar; sözün kısası bu.

v. (200b/12)

[= 1]

veter: < Ar. Dibi topuğa bitişik olan, ökçe sinirinin başındaki sinir.

v. (33b/15)

[= 1]

vetere: < Ar. Burun deliği ile üst dudağın arasında bulunan ve iki burun deliğini ayıran kısım, perde.

v. (26a/17), (26b/5)

[= 2]

vetin: < Ar. Kalp damarı.

v. (31b/13), (31b/14)

v. + e (31b/16)

v. + i (39b/7)

v. + üñ (32a/1)

[= 5]

veyā: < Ar + Far. “ve + yā” Ayrı olmakla birlikte aynı değerde tutulan iki şeyi anlatan kelimelerden ikincisinin önüne getirilen söz, yahut.

v. (101b/13), (102b/13), (102b/8), (104a/17), (104b/13), (104b/17), (104b/17), (104b/2), (104b/3), (106a/9), (111b/7), (115a/5), (115a/6), (116a/15), (116a/9), (120a/11), (125b/6), (131a/17), (131a/17), (132a/3), (133a/8), (133b/2), (134a/12), (134a/7), (134a/9), (137b/1), (137b/1), (140b/10), (140b/4), (141a/2), (142a/4), (145b/14), (145b/16), (145b/5), (146a/2), (148a/4), (148a/4), (150a/8), (151a/2), (151b/4), (152b/4), (153a/10), (153a/15), (153b/12), (153b/4), (153b/5), (155a/1), (155a/12), (155b/13), (155b/14), (155b/5), (156b/8), (157b/1), (167a/1), (167b/2), (168b/12), (168b/13), (168b/14), (168b/7), (169b/16), (172b/5), (172b/5), (172b/7), (174b/16), (176a/16), (176a/9), (177a/14), (177a/14), (177a/14), (177a/15), (180a/16), (180b/13), (180b/13), (180b/13), (180b/15), (180b/16), (180b/16), (180b/17), (181a/1), (181a/2), (181a/4), (181a/4), (181a/5), (181a/8), (181a/9), (181a/9), (183a/6),

(183b/2), (184a/9), (184b/6), (184b/6), (184b/7), (185b/12), (185b/13), (186a/10), (186a/11), (186a/12), (186a/2), (188a/12), (191a/11), (192b/5), (193a/8), (195b/6), (196b/14), (197b/5), (197b/9), (198a/14), (19b/11), (200a/6), (204b/3), (207b/10), (207b/8), (207b/8), (210a/17), (211b/10), (212b/4), (216b/16), (24a/1), (41b/11), (42a/3), (52a/1), (57a/6), (57a/6), (57a/6), (57b/15), (57b/15), (57b/15), (57b/16), (57b/5), (58b/3), (67a/15), (68b/6), (68b/9), (68b/9), (69a/11), (69a/15), (69a/2), (70a/14), (70a/16), (70b/2), (70b/5), (71b/10), (73a/13), (74b/2), (74b/3), (75b/4), (75b/5), (76b/13), (78b/5), (81a/1), (82a/7), (83b/8), (86a/8), (87a/2), (88b/1), (89a/13), (94a/6), (94b/5), (95a/17), (95b/17), (96a/8), (96b/5), (96b/7), (96b/7), (96b/7), (97b/16), (97b/16), (97b/9), (98a/3), (99a/12)

[= 170]

veyāhūd: < Ar. + Far. “ve + yāhūd” veyahût bağlacı.

v. (104b/15), (104b/2), (106b/2), (111a/16), (111a/8), (113a/1), (114a/14), (114a/15), (116a/14), (11a/4), (121a/15), (12a/3), (12a/3), (12a/4), (131a/13), (131a/15), (136b/6), (13a/12), (14a/8), (14b/5), (15a/15), (172b/2), (183b/5), (195b/6), (22b/16), (23a/13), (27a/2), (33a/1), (36b/15), (38b/17), (41b/4), (55a/2), (55b/3), (56b/1), (56b/1), (57b/4), (57b/4), (57b/6), (57b/6), (58a/10), (58a/10), (58a/11), (58a/11), (58a/15), (58a/15), (58a/16), (58a/5), (58a/6), (58a/7), (58a/7), (58a/7), (58a/8), (58a/8), (58a/9), (58a/9), (58b/3), (58b/4), (67a/14), (67a/3), (68a/14), (68a/8), (68a/9), (68b/4), (69a/17), (69a/2), (76a/6), (7b/2), (80b/17), (82b/5), (83b/11), (87b/8), (88a/2), (89a/8), (8a/16), (8b/1), (90b/9), (94a/8), (97b/17), (97b/17), (98a/9), (99a/2)

[= 81]
veybe: <? Keklik ve tavşanı avlayan sesi şiddetli bir av kuşu.

v. (213b/3)

[= 1]

vezn: < Ar. 1. Tartma, tartılma; tartı. 2. Ağırlık.

v. + i (118b/1)

v. + in (118b/6)

v. + inde (116a/1), (74b/8)

v. + éde (68b/14), (68b/15)

v. + édesin (183b/17)

v. + étmege (68b/15)

[= 8]

vi'ā: < Ar. Kab, mahfaza.

v. + sıdur (24b/14)

[= 1]

vilāyet: < Ar İl, şehir.

v. + i (14a/16)

v. + lerinden (8b/12)

[= 2]

vilayet-i hāssa-yı muḥammediyye: < Ar. Muḥammediyyeye mahsus il.

v. + ye (3a/14)

[= 1]

vīrān: < Far. Yıkık, yıkılmış, harap.

v. + éde (84a/4)

[= 1]

vuḥūṣ: < Ar. 1. Yabani [hayvanlar]. 2. İssız, تنها [yerler].

v. (203b/10), (203b/12), (203b/8), (208a/7), (208a/8), (212a/14), (212a/15)

v. + uḡ (208a/2)

[= 8]

vuḳūʿ: < Ar. 1. Düşme. 2. Rastlama, isabet etme. 3. Olma, oluş. 4. Bir hâdisenin çıkış şekli, cereyanı.

v. + ı (186a/12)

v. + ma (176a/2)

v. + ından (186b/4)

[= 3]

vuḳūf: < Ar. 1. Durma, duruş. 2. Bir halde, olduğu gibi kalma, ilerileyip veya gerilememe. 3. Anlama, bilme, öğrenme, haberli olma, bilgi.

v. (188b/3)

v. + ı (140b/8), (181b/1)

[= 2]

vuzūḥ: < Ar. 1. Açık ve belli olma, anlaşılır olma. 2. Açıklık, aydınlık.

v. + ı (38b/6)

[= 1]

vücūd: < Ar. Vücut, beden.

v. + ı (24a/5), (4a/10), (4a/12), (75a/2)

v. + ın (201b/9)

v. + ını (73b/7)

v. + ile (186a/15)

[= 7]

vücūd-ı 'adālet: < Ar. Adalet vücudu:

v. (1b/12)

[= 1]

vücūd-ı vāhid-i ḥaḳḳ: < Ar. Hakkın tekliğinin vücudu.

v. + ı (130b/16)

[= 1]

vücūh: < Ar. 1. Yüzler, çehreler, suratlar. 2. Bir memleketin ileri gelenleri.

v. (182b/2), (207b/6)

v. + uḡ (176a/1)

[= 3]

vücūh-ı keşīre: < Ar. Yüzlerin fazlalığı.

v. (177a/7)

[= 1]

v. + sını (210b/13)

[= 3]

vücūh-ı şettā: < Ar. Değişik yüzler.

v. (198a/3)

[= 1]

vürūd-ı keşret: < Ar. Bolluğun gelmesi.

v. + inden (188b/4)

[= 1]

vüs'at: < O. 1. Genişlik, bolluk. 2. Para durumu. 3.

Boş meydan, fırsat.

v. (35b/15)

v. + de (88b/3)

v. + den (38a/7)

v. + ı (24a/10)

v. + i (190a/1), (36a/15), (36b/11),
(38b/11), (40a/4)

v. + inden (133a/12)

v. + iyle (38a/10), (38a/11), (38a/17)

v. + üj (36a/3)

[= 14]

vüs'atlü: < O. Genişliği bol olan.

v. + dür (36a/2)

[= 1]

vüşüb: < Ar. Atlama, sıçrama.

v. + uñ (181a/9)

v. + eder (41a/6), (42b/14)

v. + édüb (88a/1)

v. + étse (59b/10)

[= 5]

vüzerā: < Ar. vezirler.

v. (84a/12)

v. + sı (202b/1)

-Y-

yā: < Ar. Ya, veya bağlacı.

y. (10b/10), (10b/10), (10b/11), (10b/9),
(10b/9), (12b/1), (13b/4), (189a/11),
(189a/3), (206a/11), (206b/13), (209a/6),
(209b/4), (209b/8), (37a/12), (4a/14),
(77b/10), (9a/13), (115a/5), (155a/12)

[= 20]

yab yab: "Yap yap" ağır ağır, azar azar. bk. yap
yap.

y. (112a/5), (122a/2), (126a/11), (34b/15),
(34b/5)

[= 5]

yabān : < Far. 1. İnsan yaşamayan ıssız yer. 2.
İssız yerde yaşayan veya yetişen canlı.

y. (116a/5)

y. + a (118b/2)

[= 2]

yabān laḥanası: < Far. + Rum. Yabani lahana,
kelem.

y. + dur (116a/5)

[= 1]

yābis: < Ar. Kuru.

y. (108b/6), (108b/7), (110b/16), (113b/6),
(123b/9), (89b/4)

y. + dür (105a/8), (108a/12), (108a/13),
(108a/15), (94a/15)

y. + ola (111b/1), (25a/15)

y. + olur (109b/7)

[= 14]

yābise: bk. yābis.

y. (101b/4)

[= 1]

yabrag: bk. yaprak.

y. + ı (122a/4)

[= 1]

yağ: Birleşiminde stearik, oleik, palmitik asitlerle gliserin bulunan ve bunların oranlarına göre kıvamları değişen bitkisel veya hayvansal madde, yağ.

y. (107a/5), (119a/15), (119a/16), (121a/16), (125a/13), (175b/13), (194a/11), (67a/3), (67a/4), (74a/8)

y. + dan (122b/13), (73a/16), (74a/1)

y. + ı (116a/7), (116b/17), (121b/16), (121b/3), (122b/13), (123a/6), (123b/13), (126b/7), (170a/1), (67b/16), (73b/1), (99a/1)

y. + ıdur (116a/14)

y. + ıla (125b/4)

y. + ın (119a/14), (119b/1), (122b/11), (125b/9), (98a/10)

y. + ına (116b/6)

y. + ından (115a/6), (116b/5), (117a/16), (118a/9), (118b/9), (121b/15), (123b/8), (126a/17)

y. + ını (119a/13), (122b/11), (125a/17), (125b/10), (68b/15), (74a/9)

y. + ını (123b/15), (175b/13)

y. + u (73b/5), (74a/9)

[= 51]

yağ-: Yağmak.

y.-arsa (195a/16)

[= 1]

yağdır-: Yağdırmak.

y.-maz (206b/3)

[= 1]

yağır: 1. Sırt, arka, iki kürek arası. 2. Atın omuzları arasındaki yer. 3. Çoğunlukla bu yerde eyer ve semerin açtığı yara.

y. + olur (110b/10)

[= 1]

yağla-: Yağlamak.

y.-ya (67a/3)

y.-yalar (116b/17)

y.-yasın (119a/11), (121a/16), (122a/12), (122b/13), (125a/14), (125a/8), (125a/9), (125b/5), (125b/9), (170a/1), (194a/11), (195a/15), (195a/16)

[= 15]

yağlamak: Yağlama işi.

y. (99a/1)

[= 1]

yağlan-: Yağlanmak.

y.-duğı (122a/12)

y.-duğından (107a/5)

[= 2]

yağmur: Atmosferdeki su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan ve yeryüzüne düşen yağışın sıvı durumunda olanı, yağar, yağış, baran, bereket, rahmet.

y. (169a/12), (169b/1), (195a/15), (195a/16), (206a/11), (206b/10), (206b/12), (206b/13), (206b/15), (206b/3), (206b/5), (207a/2), (213a/2), (94a/16)

y. + a (206a/16), (206b/1)

y. + dan (169b/3)

[= 17]

yağmurlı: Yağmurlu.

y. (195b/3), (206a/14)

[= 2]

yağrı: bk. yağrın.

y. + dan (197a/9)

y. + nuḡ (24a/8)	(209a/6), (210a/4), (214b/1), (73a/13), (97b/8)
[= 2]	
yağrın: Kürek kemiği.	y. + dan (25a/14), (89b/8)
y. (151a/13), (66a/1), (89b/13), (90b/11)	y. + dur (171b/8), (17a/15)
y. + ı (132a/11)	y. + ol (154b/6), (156b/11)
y. + uḡ (28b/5), (28b/8)	y. + ola (134b/17), (154b/8), (155b/12), (180a/2), (187a/6)
[= 7]	y. + olan (167a/11)
yağrın küregi: bk. yağrın.	y. + olasın (148b/13), (148b/15), (150a/7), (154b/6)
y. (151a/13)	y. + oldı (214b/13)
[= 1]	y. + olunca (150a/2)
yağ sıkındısı: Sıkılarak çıkarılan yağ.	y. + olmağıla (171a/13)
y. (125a/13)	y. + olmak (123a/1)
[= 1]	y. + olmazlar (125a/9)
yā'is: < Ar. Kederli, ümitsiz.	y. + olsa (200a/3)
y. (115a/13)	y. + olub (148b/11)
[= 1]	y. + olunca (216a/3)
yak-: Yakmak.	[= 48]
y. (207a/3)	
y.-ar (210a/3)	yakış-: Yakışmak.
y.-asın (121a/15), (121a/15), (123a/10), (126a/13)	y.-ur (98a/16)
y.-dılar (84b/14)	[= 1]
y.-ub (119a/8)	
[= 8]	yakın: < Ar. Sağlam bilgi, iyi, kat'i olarak bilme.
yaka: 1. Giysilerin boyna gelen, boynu çeviren bölümü. 2. Kıyı, kenar, taraf.	y. (130b/17)
y. + sını (2b/10)	[= 1]
[= 1]	
yakın: Yakın, uzak karşıtı.	yaklaş-: Yaklaşmak.
y. (102a/8), (110a/16), (111a/10), (111a/14), (111a/2), (112a/3), (112b/17), (113a/6), (126b/12), (132b/1), (158a/1), (177b/3), (187b/13), (188a/3), (190a/12), (190b/14), (194b/3), (195a/7), (208a/3),	y.-dı (41b/15)
	y.-ub (206b/17)
	y.-ursın (148b/17)
	[= 3]
	yakmak: Yakma işi.
	y. + dur (125a/15)
	[= 1]

yakı: Bazı hastalıkları tedavi etmek amacıyla bir bez üzerine yayılıp deri üzerine uygulanan, beden ısıyla vücuda yapışan, koyuca lapa, yakı.

y. (124a/14), (125a/15)

y. + dan (123a/15)

[= 3]

yalabıma: 1. Parıldamak, parlamak, ışıldamak. 2. Şimşek çakmak.

y. + sı (22a/6), (22a/7)

[= 2]

yalın: Gösterişsiz, süssüz, sade; çıplak.

y. (107a/12)

[= 1]

yalınız: Yalnız, tek başına.

y. (144a/12), (188a/15), (196b/16), (73a/15), (76b/15), (76b/8), (94a/14), (93b/7), (97a/6)

[= 9]

yalınız: bk. yalnız.

y. (121b/4), (80b/11)

[= 2]

yamāniyye: < ? Bir kılıç çeşidi.

y. (171b/1), (172b/12), (172b/8)

y. + dür (171a/15)

y. + nün (171b/10)

[= 5]

yan: Sağ ve solun ortak adı, yön, taraf, cihet.

y. (109b/15), (132a/12), (180a/9), (31b/8), (41b/1), (90a/17)

y. + ı (133b/7), (175b/3), (187b/14), (86a/17), (90b/12)

y. + ıdur (101b/14), (17b/11), (25b/16)

y. + ımca (212a/1)

y. + ımda (211b/17), (212b/6)

y. + ımdadur (207a/4)

y. + ımızda (98a/12)

y. + ınca (135b/4), (180a/2)

y. + ınızda (211b/3)

y. + ına (109a/12), (132b/3), (176a/15), (194a/10), (203b/17), (211a/5), (211a/9), (37a/15), (37a/17), (8b/8)

y. + ında (104b/17), (105a/16), (105a/9), (122b/16), (123a/10), (132a/4), (132a/5), (133b/6), (146b/9), (167b/8), (206b/8), (208b/3), (208b/7), (209b/1), (210a/3), (210b/7), (211b/12), (211b/13), (211b/16), (38b/13), (58a/8), (89b/13), (99a/14)

y. + ından (133a/1), (134b/10), (135b/5), (170a/17), (183a/15), (192a/11), (194b/6), (200a/9), (212a/8), (214a/17), (214b/12), (214b/3), (215a/1), (28a/1), (33b/4), (83b/4)

y. + ını (108b/10)

y. + ını (17a/13), (39b/4)

y. + larına (8b/10)

y. + larında (183b/14), (186b/5)

y. + larından (166b/10), (214b/4)

y. + u (178b/10), (39a/11)

y. + u (210a/13)

y. + u (152b/10), (155a/9), (87b/1)

[= 85]

yan-: Yanmak.

y.-ar (210a/2)

y.-dıysa (41b/8)

y.-mış (125b/15)

[= 3]

yağ: Yanak.

y. + ıdur (17a/10)

y. + u (187b/15)

[= 2]

ya'ni: < Ar. Yani bağlacı.

y. (100b/3), (101a/15), (101b/8), (101b/9), (102a/1), (102a/13), (102a/15), (102b/3), (103a/13), (103b/10), (104a/11), (104a/12), (104a/6), (105a/10), (106a/2), (106b/16), (106b/2), (106b/5), (107a/12), (107a/2), (107b/13), (108b/14), (108b/3), (109b/7), (10a/12), (10a/6), (10b/1), (10b/14), (10b/2), (10b/8), (110b/5), (110b/8), (111a/1), (111a/7), (111b/12), (111b/8), (112a/2), (112b/12), (112b/3), (112b/4), (112b/7), (113a/11), (113a/8), (113a/8), (113b/2), (113b/9), (114a/1), (114a/17), (114b/2), (114b/2), (114b/3), (114b/6), (118a/7), (11b/12), (11b/8), (120b/1), (120b/4), (124a/6), (125a/5), (125b/15), (125b/5), (127a/3), (12a/1), (12b/11), (12b/12), (131a/11), (132a/13), (134a/12), (134a/9), (134b/3), (135a/15), (135b/1), (135b/11), (136a/10), (136a/4), (136a/9), (136b/17), (136b/6), (137a/4), (137a/5), (137b/13), (138b/17), (139a/1), (139a/2), (139b/1), (13a/12), (13a/16), (13b/1), (13b/10), (13b/14), (13b/16), (13b/9), (140b/1), (140b/6), (142a/3), (145b/16), (146a/10), (146a/8), (146b/14), (146b/2), (147a/1), (147a/15), (147a/2), (147b/11), (147b/17), (147b/3), (147b/4), (147b/7), (148a/11), (148a/12), (148b/10), (148b/4), (149a/1), (149a/5), (14a/4), (14a/7), (14a/9), (14b/14), (14b/17), (14b/4), (14b/7), (154b/1), (154b/11), (154b/15), (154b/5), (155b/11), (156b/13), (15a/10), (15a/11), (15a/2), (15a/6), (15b/17), (15b/2), (15b/8), (166b/13), (166b/6), (166b/8), (167a/2), (167a/9), (169a/11), (169a/12), (169a/15), (169a/17), (169a/17), (169a/5), (169b/10), (169b/11), (169b/15), (169b/5), (16a/1), (16a/1), (16a/13), (16a/16), (16a/3), (16a/4), (16b/13), (16b/17), (16b/3), (16b/5), (170a/13), (171a/10), (171a/9), (171b/4), (171b/5), (172b/11), (174b/13), (174b/15), (175b/12), (175b/4), (175b/9), (176a/10), (176b/15), (176b/2), (176b/5), (176b/7), (177b/9), (178a/12), (178a/13),

(178b/6), (179a/1), (179a/11), (179a/17), (179b/9), (17a/11), (17a/12), (17a/14), (17b/11), (180a/9), (182a/10), (182a/16), (182b/11), (182b/3), (182b/5), (183b/14), (184a/5), (185a/1), (185b/7), (186a/5), (186b/5), (186b/9), (187a/4), (187a/6), (187a/9), (187b/10), (187b/15), (187b/3), (188a/2), (188b/16), (189a/1), (189a/10), (189a/13), (189a/14), (189a/5), (189a/6), (189a/9), (189b/1), (189b/11), (189b/12), (189b/16), (189b/4), (189b/7), (18a/1), (18a/11), (18a/14), (18a/3), (18a/7), (18b/10), (18b/13), (18b/15), (190b/16), (191b/10), (191b/4), (192a/8), (193a/10), (193b/15), (193b/6), (194a/14), (194a/17), (194a/2), (194b/10), (194b/12), (194b/17), (194b/2), (194b/2), (194b/8), (195b/13), (196a/10), (196a/5), (196b/15), (197a/10), (197b/9), (199a/12), (199a/5), (19a/15), (19a/4), (202a/16), (202a/4), (202a/7), (202b/10), (203a/1), (203b/3), (203b/4), (204b/10), (206a/11), (206a/5), (206a/5), (206a/6), (206a/8), (206b/17), (207b/12), (207b/4), (208a/11), (209a/10), (209a/10), (209a/15), (209a/3), (20b/12), (211a/14), (211a/2), (211b/2), (212a/15), (212b/12), (212b/15), (212b/15), (212b/3), (212b/6), (213a/5), (213b/11), (213b/5), (213b/9), (214b/11), (215a/4), (215a/7), (215b/16), (216a/12), (216b/6), (217a/16), (21b/7), (24b/14), (24b/3), (25a/15), (25a/6), (25a/7), (26a/1), (26a/13), (26b/12), (26b/8), (27b/1), (27b/15), (28a/11), (28a/6), (28b/11), (28b/17), (28b/3), (28b/7), (29a/1), (29b/1), (29b/13), (29b/16), (30a/15), (30a/16), (30a/4), (30a/8), (30b/13), (30b/15), (30b/17), (30b/2), (31a/1), (31a/3), (31a/4), (31a/9), (31b/5), (32a/2), (32a/6), (32b/13), (32b/16), (32b/2), (32b/6), (32b/9), (33a/11), (33a/12), (33a/5), (33a/8), (33b/10), (33b/14), (33b/2), (33b/3), (33b/7), (33b/8), (34a/1), (34a/3), (34a/7), (34b/15), (34b/17), (34b/5), (34b/6), (34b/7), (35a/16), (35a/3), (35a/5),

(35b/6), (36a/1), (36a/11), (36a/15),
(36a/17), (36a/9), (36b/13), (36b/15),
(36b/2), (36b/3), (36b/5), (37a/15),
(37a/8), (37a/9), (37b/13), (37b/16),
(37b/4), (37b/5), (37b/5), (38a/10),
(38a/12), (38a/13), (38b/1), (38b/2),
(38b/7), (38b/8), (39a/11), (39a/12),
(39a/9), (39b/15), (39b/17), (40a/1),
(40a/12), (40a/14), (40a/3), (40a/7),
(40b/13), (40b/16), (40b/16), (41a/1),
(41a/17), (41a/4), (41b/4), (41b/9),
(42a/11), (42b/7), (44a/1), (48a/1),
(49a/1), (54a/3), (54b/1), (55b/11),
(55b/5), (56a/3), (56a/8), (56b/10),
(56b/16), (56b/6), (57a/14), (57a/16),
(57a/16), (57a/17), (57a/17), (57a/5),
(57a/7), (57b/1), (57b/16), (57b/2),
(57b/4), (57b/4), (58a/13), (58a/2),
(58a/7), (58b/10), (58b/13), (58b/14),
(58b/16), (58b/17), (59a/10), (59a/13),
(59a/6), (59b/10), (59b/8), (5a/3), (5b/13),
(5b/16), (5b/3), (67a/14), (67a/8),
(67b/14), (67b/3), (67b/8), (68a/16),
(68b/1), (69a/2), (69a/3), (69b/10),
(69b/16), (6a/1), (6a/7), (6b/12), (6b/16),
(70b/5), (70b/6), (71a/14), (72a/2),
(72a/4), (72a/6), (72b/7), (73a/14),
(73a/15), (73a/2), (73a/4), (73a/5), (73a/8),
(73b/7), (74a/3), (74a/5), (74b/3), (74b/5),
(74b/8), (75a/5), (75b/12), (75b/15),
(76b/2), (76b/7), (77b/1), (77b/12),
(78a/11), (78a/9), (78b/16), (79a/11),
(79a/2), (79a/2), (79a/4), (79b/13),
(79b/14), (79b/14), (79b/16), (79b/16),
(79b/4), (7a/11), (7a/12), (7a/16), (7a/2),
(7a/8), (7a/8), (7b/1), (7b/13), (7b/13),
(7b/17), (7b/6), (7b/8), (80a/2), (80a/3),
(80b/8), (80b/8), (81a/14), (81a/9),
(81b/1), (83b/6), (85a/5), (85a/7),
(85b/10), (85b/6), (85b/7), (86a/10),
(86a/17), (86a/6), (86b/11), (86b/13),
(87b/15), (87b/5), (87b/9), (88b/1),
(88b/12), (88b/2), (89a/6), (89a/7),
(89a/8), (89a/8), (89b/16), (8a/14),
(8a/17), (8a/5), (8a/6), (8b/11), (8b/7),

(90a/2), (90a/6), (90a/9), (90b/10),
(90b/7), (91a/2), (91a/2), (93b/17),
(93b/3), (94b/10), (95a/11), (95b/5),
(96a/9), (96b/13), (97b/1), (97b/7),
(98a/13), (98b/5), (98b/8), (9a/12),
(9a/15), (9a/2), (9a/8), (9b/13), (9b/5)

[= 573]

yanmak: Yanma işi.

y. + dan (210a/1)

[= 1]

yap-: Yapmak.

y. (74a/15)

y.-alar (119a/15)

y.-dı (210b/4)

y.-dıkları (216b/9)

[= 4]

yap yap: Ağır ağır, azar azar. bk. yab yab.

y. (144a/8)

[= 1]

yapış-: Yapışmak.

y. (86a/16)

y.-a (178b/3), (191a/15), (77b/7)

y.-asın (104b/9), (105a/2), (114b/6),
(134b/16), (135a/1), (76b/4)

y.-dukları (125a/8)

y.-mayasın (196b/14)

y.-mazsın (181b/17)

y.-sa (125a/8)

y.-sañ (113b/17)

y.-ub (180b/11), (204b/15)

y.-ur (146a/11)

[= 18]

yapışak: bk. yapışık.

y. + ola (133b/7)

[= 1]	y. + ından (123b/15), (124a/2)
yapışdur-: Yapıştırmak.	y. + ını (119b/6), (126a/13), (68a/16)
y. -alar (120a/5)	[= 10]
[= 1]	yaprak: Bitkilerde solunum, karbon özümlemesi, terleme vb. olayların olduğu, çoğu klorofilli, yeşil ve türlü biçimdeki bölümler.
yapışık: Yapışık, bir yere yapışmış olan.	y. + dan (70a/10)
y. (187b/7)	y. + ları (14a/12)
[= 1]	y. + larını (124b/7)
yapışma: Yapışma işi.	[= 3]
y. + dan (181b/13)	yapucı: Yapan, oluşturan, ortaya çıkaran, meydana getiren.
y. + sında (204b/2)	y. + sıdur (189b/1)
[= 2]	[= 1]
yapışmağ: bk. yapışmak	yâr : < Far. 1. Dost. 2. Sevgili. 3. Tanıdık, ahbap. Cihâr-yâr (dört dost) Hz. Ebûbekir, Ömer, Osman, Ali. 4. Yardımcı.
y. + ıla (180b/15)	y. + olan (4a/1)
[= 1]	[= 1]
yapışmak: Yapışmak, yapışıp kalmak.	yar-: Yarmak.
y. (181a/1), (181a/2)	y. -ar (114b/9)
y. + da (208a/17)	y. -dum (210a/12)
[= 3]	y. -ub (118b/7), (79b/15)
yapışmamağ: Yapışmama işi.	[= 4]
y. + ıla (180b/15)	yara: Keskin bir şeyle veya bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik. 2. Bir şeyin iç veya dış yüzünde herhangi bir etki ile oluşan ve tehlikeli olabilen oyuk, gedik, yarık.
[= 1]	y. (107a/7), (117a/4), (118b/8), (214b/13), (214b/4)
yapma: Yapma.	y. + dur (110b/17)
y. (67a/11)	y. + lar (110a/16)
y. + ola (133b/7)	y. + lara (115a/3)
[= 2]	y. + lardan (102b/3)
yapmak: Yapma işi.	y. + ları (114b/16), (114b/16), (114b/16)
y. + dan (6a/2)	
[= 1]	
yaprag: bk. yaprak.	
y. + ı (118a/12), (69a/11)	
y. + ıdur (117b/2)	
y. + ın (118a/15)	
y. + ına (172b/3)	

y. + s1 (212b/10)
y. + etmek (137a/14)
[= 14]

yara-: Yaramak, yarar sağlamak.
y.-maz (24a/17)
[= 1]

yarak: Silah.
y. (207b/14), (20a/5), (6a/1), (73a/14),
(74a/3)
y. + olmak (208a/12)
y. + olmuşdur (73a/2)
y. + olunmuş (73a/5)
y. + edeler (208a/16)
y. + edüb (67b/14), (67b/3)
[= 11]

yarakān: < Ar. Sarılık hastalığı; kurtçuk.
y. (101b/4)
[= 1]

yarakla-: Silahlamak, silahlandırmak.
y.-ruz (15a/15)
y.-yub (67b/7)
[= 2]

yaraklamağ: Silahlandırma işi.
y. + ı (67a/14)
[= 1]

yaraklan-: Silahlanmak, silahlandırmak.
y.-a (73b/13)
y.-dı (73b/15), (73b/5), (73b/8)
y.-dıkdan (208a/5)
y.-dıysa (146a/12)
y.-mıış (182b/7), (28a/11), (70b/4)
[= 9]

yaraklandırmağ: Silahlandırma işi.

y. + ı (19b/4)
[= 1]

yaraklanma: Silahlanma, silahlı hale gelme.
y. + s1 (67b/8)
[= 1]

yaraklanmağ: bk. yaraklanmak.
y. + a (5b/16)
[= 1]

yaraklanmak: Silahlanmak, silahlı hale gelmek.
y. + dur (79b/5), (79b/6)
[= 2]

yarala-: Yaralamak.
y.-sa (212b/10)
[= 1]

yaralamağ: Yaralama işi.
y. (199a/2)
[= 1]

yaralı: Yaralı, yarası olan.
y. (106a/6), (169b/16)
[= 2]

yaramaz: 1. Uygun ve yararlı olmayan, bir işe yaramayan. 2. Söz dinlemeyen, uslu durmayan, yasaklanan şeyleri yapmakta ayak direyen, haşarı (çocuk), uslu karşıtı.
y. (105b/15), (108b/3), (76b/11), (83a/1)
y. + dur (104b/4)
y. + ı (107a/1), (175b/15)
y. + ola (78a/3)
y. + olmaz (88b/17)
[= 9]

yaramazlık: Yaramazlık.
y. + ı (24b/3)
y. + ından (199a/3)

[= 2]	[= 16]
yaraşdurmak: Yariştırma işi.	yarıl-: Yarılmak.
y. + dan (189b/8)	y.-sa (106b/13), (74b/3), (74b/3), (98b/9)
[= 1]	y.-ub (94b/4)
yaraşdur-: Yaraştırmak, yariştırmak.	y.-ur (105b/5), (106b/16), (107a/2), (107a/3), (109b/4), (111a/5), (113b/10), (114a/8), (24b/5)
y.-urdu (12a/7), (12b/17)	y.-urdu (169a/12)
[= 2]	[= 15]
yaraşdurmağ: bk. yaraşdırmak	yarılmak: Yarılmak, yarma işi yapılmak.
y. + a (5a/4)	y. (106b/16)
y. + ı (19b/4)	[= 1]
y. + ıla (12b/14)	yarım: Bütün bir şeyin ayrıldığı iki eşit parçadan her biri.
[= 3]	y. (69a/6), (70a/3), (70b/16), (71b/4), (99a/10), (99a/16), (99a/7), (99a/9)
yaraşdurmak: Yariştırma işi.	[= 8]
y. (67a/14), (67a/15)	yarın: Bugünden sonra gelecek ilk gün.
[= 2]	y. (73b/10), (76a/8)
yardım: Kendi gücünü ve imkânlarını başka birinin iyiliğı için kullanma, muavenet.	y. + ki (72a/3)
y. + dur (175b/9), (81a/6)	[= 3]
y. + olur (167b/10), (20b/4), (20b/5)	yarındası: Yarın, ertesi gün.
y. + ède (8b/1)	y. (116b/14), (118b/17), (121b/7), (41a/2), (72a/11), (73b/3), (74a/17)
[= 6]	[= 7]
yarığ: bk. yarık.	yariş: Yarişma, rekabet.
y. + a (110b/5), (169b/10)	y. (74b/16)
[= 2]	y. + da (74b/13), (74b/6)
yarık: Yarılarak açılmış yer, geniş çatlak.	y. + èden (74b/13), (74b/6)
y. (104b/7), (106b/13), (107a/2), (107a/4), (107a/7), (125b/5), (125b/6), (169b/16), (30b/16), (98a/6)	[= 5]
y. + degildür (169b/10)	yarişdur-: Yariştırmak.
y. + dur (106b/12), (107a/1)	y.-an (74b/14)
y. + lar (194b/6)	[= 1]
y. + larından (195a/14)	yarişdurmak: Yariştırma işi.
y. + ola (215a/4)	

y. (74a/11)

y. + da (11b/6)

[= 2]

yarışmak: Yarışmak işi.

y. (73a/13), (73a/17)

[= 2]

yarpuz: Ballıbabagillerden, genellikle nemli yerlerde yetişen, nane türünden ve naneye benzeyen, çiçekleri birbirinden ayrı halka durumunda, güzel kokulu bir bitki; yabannanesi; yabanıl pancar.

y. + dan (115b/16)

[= 1]

yarı: Yarı, yarım.

y. + sından (82a/5)

[= 1]

yarıg: Yarık.

y. + ı (107a/3)

y. + ıdur (33b/4)

y. + uñ (106b/17)

[= 3]

yaşı: Yassı, yayvan ve düz.

y. (105a/4), (105a/8), (141a/1), (174a/17), (182a/17), (193b/7), (25a/12), (30a/5), (34a/8), (56a/5), (59b/11), (67a/5), (67a/6), (88b/5), (89a/12), (90a/11), (99a/6)

y. + dur (171b/4), (172b/1), (178a/12)

y. + ola (133b/13), (175b/8), (187a/5), (217b/3), (24b/1), (89b/12), (89b/9)

y. + olsa (24a/14), (24a/8)

y. + olur (14a/12)

[= 30]

yaşılığ: bk. yaşsılığ.

y. + ı (136b/3), (173b/3), (188a/3), (24a/10), (39a/7), (82b/8), (98b/15)

y. + ına (39b/4)

y. + ında (35a/14), (38b/9)

y. + ından (23a/7)

y. + ıyla (38a/16)

[= 12]

yaşsılığ: Yassılık, yassı olma durumu.

y. + ları (174b/15)

[= 1]

yaşsılığ: bk. yaşsılığ.

y. + ı (81b/2)

y. + ına (107a/1)

[= 2]

yaştan-: Yaslanmak, bir şeye dayanmak.

y.-dılar (21b/1)

[= 1]

ya'süb: < Ar. 1. Peygamberimizin bir atının ismi. 2. Atın alnındaki beyazlık. 3. Yusufçuk kuşu.

y. (18a/1), (93b/10)

y. + dur (18a/3), (56a/17)

[= 4]

yaş: Nemli, ıslak, kuru karşıtı.

y. (102a/10), (106b/10), (109b/6), (110b/2), (113b/5), (116b/12), (116b/13), (119b/16), (121a/17), (67b/17), (67b/17), (68a/13), (95a/12), (96a/13), (96a/16), (96a/3), (96a/6), (96a/7), (96b/12), (96b/16), (97a/10), (97a/9)

y. + da (26b/16)

y. + ı (111b/4), (26a/1)

y. + ın (206b/9)

y. + ları (110b/15), (111a/13)

y. + larının (26a/15)

y. + éde (119a/7)

y. +  der (119a/7)
[= 31]

yaşlığ: bk. yaşlık.

y. + ı (194a/12)
[= 1]

yaşlık: Yaş olma durumu, ıslaklık.

y. (96a/13)
[= 1]

yaşlu: Yaşı ilerlemiş, kocamış, ihtiyar (kimse).

y. (217b/4)
[= 1]

yat-: Yatmak.

y.-acağ (214a/12), (68b/11), (68b/13),
(68b/7), (68b/8), (69a/10), (69a/14),
(69a/15), (69a/6), (70a/4), (70b/9),
(71a/7), (72a/9), (94a/11), (94a/13),
(94b/1), (94b/4)

y.-an (175b/15)

y.-duğda (110b/3), (111b/3), (68b/9)

y.-maya (82b/5)

y.-mişdur (86a/17)

y.-sa (112b/9)

y.-ub (113a/12), (13a/8), (94a/10),
(94a/11), (95b/7)

y.-uram (13b/6)
[= 30]

yatağ: Uyuma, dinlenme vb. ama larla  zerine
veya i ine yatırılan eşya, d şek, yatak.

y. + a (71b/3), (71b/7)

y. + ı (102a/14)

y. + ına (70a/17), (70b/16)

y. + ında (72b/14), (73a/4)
[= 7]

yatma: Yatma işi.

y. + sı (109a/14), (110b/1), (113a/9)
[= 3]

yatmak: Yatma işi.

y. (39b/14)
[= 1]

yatsu: Yatsı.

y. (72b/11), (73a/10)
[= 2]

yatur-: Yatırmak.

y.-am (13b/1)
[= 1]

yaturd-: bk. yaturt-.

y.-asın (126a/8)

y.-ub (94a/12)
[= 2]

yaturt-: Yatırtmak.

y.-ma (94a/15)

y.-mayasın (94a/14)
[= 2]

yavaş: Hızlı olmayan, ağır,  abuk karşıtı.

y. (123b/2), (135b/2), (147a/7), (78a/10),
(79a/10), (79a/7), (79a/8), (79b/9),
(80a/13), (81b/16), (84b/8), (85b/5),
(86a/16)

y. + dan (126a/6), (135b/2)
[= 15]

yavaşa: 1. Huysuz hayvanlara nal  akılırken
burunlarına takılan ağa  kısıka . 2. Kantarma
demiri.

y. + yı (102b/9)
[= 1]

y v : <Ar. Sa ma, değersiz, gereksiz.

y. + kılındı (191b/1)
[= 1]

yavru: bk. yavru.

y. (215a/6), (215b/12)

y. + lar (215a/15)

y. + sı (212b/16)

y. + sin (215a/13)

[= 5]

yavru: Yeni doğmuş hayvan veya insan.

y. + sını (127b/1)

[= 1]

yavuz: 1. Güçlü, çetin. 2. İyi, gürbüz, güzel.

y. + olan (145b/3)

y. + olduğda (136a/4)

y. + olmaya (145b/2)

y. + étmege (203b/4)

[= 4]

yavuzla-: Yavuzlamak, kötülemek.

y.-nur (85b/8)

[= 1]

yavuzlú: bk. yavuzlık

y. + ından (84a/10), (84b/3)

[= 2]

yavuzlık: 1. Yavuz olma durumu. 2. Yavuzca davranış.

y. (39b/17)

[= 1]

yay: Ok atmaya yarayan, iki ucu arasına kiriş gerilmiş, eğri ağaç veya metal çubuk.

y. (110a/1), (182a/4), (190a/13), (190a/14), (190a/15), (190a/7), (191b/13), (191b/16), (193b/1), (193b/1), (193b/17), (193b/2), (193b/6), (193b/6), (194a/10), (194a/5), (195b/1), (195b/10), (195b/9), (196a/2), (198a/15), (198a/4), (198a/5), (198a/8), (198b/10), (198b/14), (198b/15), (198b/17), (189b/10)

y. + a (191a/14), (191b/13), (195b/5), (195b/8), (196b/2)

y. + da (190b/16), (192b/8), (193a/1)

y. + dan (190a/13), (194a/7), (6a/2)

y. + ı (189b/14), (189b/15), (190a/13), (190a/4), (190b/1), (190b/7), (191b/12), (191b/14), (192a/15), (192a/3), (192b/14), (192b/16), (192b/17), (193a/16), (193a/4), (193a/4), (193a/9), (193b/15), (194a/11), (194a/9), (196b/14), (196b/5), (196b/6), (196b/7), (196b/7), (196b/8), (197a/14), (198a/13), (198a/17), (200b/11), (200b/9)

y. + ın (196a/12)

y. + ın (196b/11), (196b/5)

y. + ın (191a/2)

y. + lar (189b/11), (190a/2)

y. + lara (190a/10), (195b/11), (195b/12)

y. + lardan (189b/14), (190a/3), (190a/4), (193b/6)

y. + ları (190a/11), (190a/11), (190a/3), (190a/5), (190a/6)

y. + ların (196a/5)

y. + ların (188b/9), (190b/15), (193b/17), (194a/1)

y. + u (190a/17), (190b/16), (192a/1), (192a/12), (192a/15), (192a/3), (192a/7), (192b/4), (192b/9), (193a/17), (193b/11), (193b/14), (194a/3), (194a/3), (194a/6), (196a/15), (196a/16), (196b/13), (196b/14), (196b/3), (198a/6), (198a/6), (198b/5), (198b/6), (200b/10), (198b/15)

[= 121]

yaya: Yürüyerek giden kimse.

y. + nu (177b/1)

[= 1]

yayan: Yaya yürüten.

y. (131b/2), (135b/14), (146a/11),
(154b/5), (176a/4), (177b/1), (178a/9),
(200b/6), (200b/7)
[= 9]

yayıl-: Yayılmak.

y.-mış (19a/4)
y.-ub (55b/12)
[= 2]

yayka-: Yıkamak, çalkalamak.

y.-rsın (96b/3)
y.-ya (70a/8), (70b/1), (70b/15), (71a/1)
[= 5]

yaylak: Otlak.

y. + larınıu (13a/13)
[= 1]

yaz: Yaz mevsimi.

y. (195b/4), (195b/7), (94a/4), (96b/14)
y. + da (109b/14), (110a/10), (212a/3),
(97a/6)
[= 8]

yaz-: Yazmak.

y.-asın (184a/11)
y.-ayım (210a/14)
y.-dı (214b/15)
y.-duk (89a/5), (91a/5)
y.-dum (34a/12), (38a/8), (5a/11)
[= 8]

yazı: Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi,
yazma işi.

y. + yı (210a/15)
[= 1]

yazıl-: Yazılmak.

y.-mış (209b/3), (210a/17)
y.-mışdan (210b/1)

y.-mışdur (212b/7)
y.-ur (5b/6), (5b/6)
[= 6]

yazla-: Yaylamak, yaylaya çıkmak, yazı yaylada
geçirmek, yaylada hayvan otlatmak.

y.-dı (18a/16)
[= 1]

yazmağ: Yazma işi.

y. + a (4a/7)
[= 1]

ye-: Yemek.

y.-dükce (96b/8)
y.-dükdenşonra (69b/3), (70a/2), (71a/3)
y.-dükleri (88b/1)
y.-r (109a/9), (112b/16)
y.-yen (94a/15)
[= 8]

ye-: Yemek.

y.-diler (19a/11), (211a/17)
y.-dügi (68a/15), (98b/16)
y.-dükde (97a/10)
y.-dükdenşonra (69a/9), (70a/7), (71a/1)
y.-mesi (68a/17)
y.-mez (109a/6), (111a/13), (112b/12),
(112b/9), (113a/14)
y.-mezolur (110a/6)
y.-r (109a/4), (109b/6)
y.-rse (114a/11), (68a/17)
y.-ye (123b/3), (69a/17), (70b/15),
(70b/2), (71b/4)
y.-yecegin (69a/7)
[= 25]

yed: < Ar. 1. El. 2. kuvvet, kudret, güç. 3. Yardım.
4. Vâsıta. 5. Mülk.

y. + i (11b/11)

y. + ini (187a/13)

y. + leri (203b/3)

y. + üñ (16b/1)

[= 4]

yed-: 1. Çekerek peşinden götürmek, yedeğinde götürmek. 2. Yanında, beraberinde götürmek.

y.-e (69b/17), (70a/14), (70b/13)

y.-eler (95a/10), (95a/11)

[= 5]

yedekteş: Atı yedeğinde çekmek için boynuna takılan yular, ip.

y. (120a/9)

[= 1]

yedekteş: Atı yedeğinde çekmek için boynuna takılan yular, ip.

y. (167b/7), (167b/8)

[= 2]

yedeyn: < Ar. İki el.

y. (151a/8)

[= 1]

yedi: Altıdan sonra gelen sayının adı.

y. (115b/17), (116a/9), (117a/17), (120b/8), (121b/1), (125b/11), (165a/1), (17a/10), (17a/12), (17a/14), (17a/15), (17b/1), (17b/2), (187a/11), (41a/2), (41b/13), (42a/4), (42a/8), (69b/16)

y. + nci (41b/11), (70b/11), (71b/12), (72a/5)

y. + ncide (71a/15)

y. + si (17a/2), (17a/2), (17a/4), (17a/4)

[= 28]

yedmek: Yedme, yedeğinde götürme işi.

y. (71a/9)

[= 1]

yedür-: Yedirmek.

y.-eler (120a/7)

[= 1]

yédür-: Yedirmek.

y.-diklerinde (96a/13)

y.-eler (97a/9)

y.-esin (122b/15), (216b/14), (216b/4)

y.-mege (97a/3)

y.-ürler (97a/3), (97a/8)

[= 8]

yédürmeg: Yedirme işi.

y. + ile (13a/3)

[= 1]

yeg: Bir başkasından daha çok beğenilip tercih edilen, üstün görülen, müreccah.

y. + dür (74b/16), (86b/13)

[= 2]

yehūd: bk. muḳl-ı yehūd.

y. (117a/5)

[= 1]

yek-şenbih: < Far. "birinci gün" Pazar günü.

y. (70b/7)

[= 1]

yel: Rüzgâr.

y. (96a/12)

[= 1]

yêl: Rüzgâr.

y. (211b/14), (211b/15), (213a/4), (213a/4), (73b/12)

y. + den (96a/4)

[= 6]

yel-: Yelmek. Aceleyle, telaşlı bir biçimde koşmak.

y.-dükde (35a/1), (35b/2)

y.-e (69b/16), (79b/4)
y.-er (22a/11), (22b/1), (22b/17), (79a/13),
(79a/16), (88a/4)
y.-erken (35b/9), (79b/4)
y.-esin (79a/8)
y.-se (22b/17), (70b/11)
y.-üb (11a/15), (36a/11), (36b/3)
[= 18]

yêl-: Yelmek.

y.-dükde (104a/8), (19b/5), (35a/5)
y.-erek (156b/9)
y.-ersin (135b/11), (146b/2)
y.-esin (166b/6), (182b/16)
y.-üb (183a/1)
[= 9]

yêldür-: Yeldirmek, koşturmak.

y.-eler (103a/13), (103b/3)
y.-esin (135b/12)
[= 3]

yeldir-: Koşturmak.

y.-se (34b/7)
[= 1]

yeldür-: bk. yeldir-.

y.-e (71a/14)
[= 1]

yeldürmek: Yeldirme işi.

y. (103b/1)
[= 1]

yêle: At, aslan vb. hayvanların ensesinde veya boynunda bulunan uzun kıllar.

y. (217b/17)
y. + den (101a/17), (115a/4), (115a/9)
y. + nün (181b/6), (183b/9)

y. + si (132a/10), (134b/8), (180a/1),
(183a/4)

y. + sine (181a/1)

y. + yi (132a/9), (134b/8)

[= 13]

yêle: At, aslan vb. hayvanların ensesinde veya boynunda bulunan uzun kıllar.

y. (38b/3)

y. + nün (27b/12), (27b/13)

y. + si (28a/12), (36b/14)

y. + sinün (38b/8)

[= 6]

yêleg: bk. Yelek.

y. + inde (195a/6), (215a/4)

[= 2]

yêleg: bk. yêlek.

y. + inün (194b/13), (199a/3), (199a/5),
(215a/5), (215a/9)

[= 5]

yêlegen: Aceleyle, hızlı bir şekilde koşan at.

y. + olur (77b/11)

[= 1]

yêlek: 1. Okun yay kirişine takılan bölümündeki tüy. 2. Bir ok atımı uzaklık.

y. + leri (215b/2)

y. + lerinden (177b/9)

[= 2]

yêlek: 1. Okun yay kirişine takılan bölümündeki tüy. 2. Bir ok atımı uzaklık.

y. (215a/3)

[= 1]

yêle: ?

y. + ler (34a/6)

[= 1]

yellü: Yelli, rüzgarlı.

y. (16a/6)

[= 1]

yelme: Yelmek işi.

y. + nüñ (79a/12)

y. + si (35b/8), (79a/15)

y. + sinde (40a/12)

[= 4]

yelmeg: Yelmek işi. bk. yelmek

y. + e (69b/10), (79b/3)

y. + i (79a/10), (79a/9), (85b/5)

[= 5]

yelmek: Aceleyle, telaşla koşmak.

y. (69b/17), (79a/13), (79a/17), (79a/7),
(79a/8), (82a/1)

y. + de (104a/10), (35b/11), (35b/7),
(79b/1)

y. + den (69b/9)

[= 11]

yelê: At, aslan vb. hayvanların ensesinde veya boynunda bulunan uzun kıllar.

y. + den (125a/10)

y. + si (46a/1), (47a/1), (47b/2), (48a/2),
(48b/1), (49a/1), (49b/1), (50a/2), (50b/1),
(53b/1), (55a/2), (57b/2), (60a/1)

y. + sini (73a/14)

[= 15]

yêlme: Yelme işi.

y. + si (186a/12)

[= 1]

yêlmeg: Yelmek işi.

y. + e (103a/7), (131a/13)

y. + i (132b/1)

[= 3]

yêlmek: Yelme işi.

y. (132b/1), (135b/13), (146b/2)

y. + de (103a/6), (103a/6), (104a/9),
(182b/10), (182b/14)

y. + den (132b/1), (186a/15)

[= 10]

yem: Hayvan yiyeceği.

y. (13a/3)

[= 1]

yemānî: < Ar. Yemenli, Yemen'e mensub.

y. (153a/10)

[= 1]

yemāniyye-i 'atîk: Bir kılıç çeşidi.

y. (172b/1)

[= 1]

yeme: Yeme işi.

y. + si (76a/1)

y. + sinden (101b/4)

[= 2]

yemeg: bk. yemek

y. + e (127a/15), (210b/15)

[= 2]

yêmeg: Yemek.

y. + e (108b/8), (205a/3), (21a/1), (21a/2)

[= 4]

yemek: Yeme işi.

y. + den (119a/6)

[= 1]

yêmek: Yemek işi.

y. (101b/10)

y. + den (109a/1), (114b/3), (19a/9)

y. + dür (94b/6)

[= 5]

yememek: Yememe işi.

y. (101b/9)

y. + den (19a/9)

y. + dūr (102a/10)

[= 3]

yemen: < Ar. Orta Doğu'da bulunan bir ülke.

y. + diyārında (171a/17)

[= 1]

yemīn: < Ar. "yümn" 1. Sağ el, sağ taraf. 2. Uğur.

y. (155b/3)

y. + iñde (166b/5)

y. + iñe (140b/14), (140b/7)

y. + inden (192b/8)

y. + ini (140b/15), (140b/16)

[= 7]

yemīnen ev yesāren: < Ar. Sağ ve sol taraf.

y. (56a/14)

[= 1]

yemīn ü yesār: < Ar. Sağ ve sol.

y. (56b/12)

[= 1]

yemiş: Meyve.

y. (97a/7)

y. + inden (124a/1), (124a/7), (126b/15)

[= 4]

yeñ: Taraf.

y. + i (196b/9), (196b/9), (198a/6)

[= 3]

yeñi: Kullanılmamış olan, eski karşıtı.

y. (18a/5), (18a/7), (69b/4), (97a/4)

[= 4]

yer: Bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk, mahal, mekân.

y. (122a/12), (41b/8)

y. + de (103a/13), (125a/9), (170a/15), (170a/16), (94a/12), (94a/15), (95b/7)

y. + den (10a/7), (86b/2)

y. + dūr (99a/13)

y. + e (90a/10)

y. + i (114b/15), (126a/13), (126a/14), (17a/13), (27a/17), (28b/9), (57b/2), (89b/14), (90a/16), (90a/17)

y. + in (122a/11), (70b/9), (72a/9)

y. + iñüzden (9a/17)

y. + inde (106b/12), (58a/11), (68b/8)

y. + inden (101a/12), (41a/15)

y. + ine (118b/3), (118b/8), (123b/13), (126a/12), (126a/8), (127b/1), (55b/2), (69a/10), (69a/14), (69a/15), (69a/4), (69a/6), (70a/4), (71b/13), (73b/17)

y. + ini (68b/11), (68b/13), (71a/7)

y. + lerde (88b/1)

y. + leri (106b/3), (125a/8), (17a/14)

y. + üñ (72a/16), (98b/16)

[= 56]

yēr: Yer, mekan.

y. (103a/14), (136a/2), (140b/13), (141a/1), (175b/10), (183a/4), (183b/9), (199a/6), (206b/17), (213b/17), (216b/2), (217a/1), (22b/11), (36b/16), (40a/14), (89a/11), (89b/12), (89b/12), (90a/3), (90b/12), (90b/15), (90b/3), (90b/6), (90b/7), (94a/17), (94b/6), (98a/6)

y. + de (105b/2), (107a/7), (110a/13), (114a/15), (116a/3), (121a/14), (121a/17), (121b/14), (121b/17), (121b/4), (125b/8), (132a/9), (135b/12), (137a/6), (144a/6), (145b/17), (146a/1), (146b/4), (148b/4), (163a/1), (166b/2), (167a/13), (167a/2), (167a/6), (167b/10), (175a/16), (176b/8),

(178a/10), (178a/14), (17a/6), (17a/8),
(180a/14), (180a/7), (187a/1), (207a/5),
(211b/14), (212a/13), (27a/11), (34b/6),
(35b/16), (57a/12), (57a/13), (58b/3),
(58b/3), (59b/3), (68a/2), (69b/13),
(73a/11), (77a/2), (81b/1), (82b/2),
(82b/2), (84b/4), (94b/2), (95b/6), (95b/8)

y. + den (103b/15), (111b/12), (113b/7),
(131b/8), (133b/7), (141a/1), (141a/2),
(153b/1), (15a/16), (175b/4), (177b/6),
(181a/3), (186b/10), (186b/9), (187a/3),
(190a/12), (194a/5), (194b/11), (196b/6),
(196b/7), (200a/11), (200a/12), (34b/6),
(37b/7), (67a/11)

y. + dūr (175a/17), (185b/10), (18a/2),
(25b/10), (26a/1), (29a/9), (29b/12),
(30b/11), (31b/5), (33a/1), (33a/15),
(33b/12), (38a/15), (38b/9), (39a/15),
(39a/16)

y. + e (102a/16), (102b/8), (103a/15),
(103a/16), (103a/16), (103b/2), (103b/4),
(103b/5), (104a/10), (104a/3), (104a/8),
(104b/15), (104b/2), (109a/11), (110a/1),
(111a/2), (111b/13), (112a/4), (112b/2),
(113a/9), (113b/17), (114b/9), (120a/2),
(122a/13), (122a/2), (124a/4), (143a/3),
(143a/5), (148b/5), (14a/7), (14a/8),
(155a/11), (15a/16), (15b/12), (167a/17),
(167b/1), (167b/3), (176b/10), (177b/1),
(177b/2), (177b/8), (178a/14), (178b/8),
(180a/1), (182a/15), (183a/1), (186b/10),
(186b/16), (186b/7), (187a/6), (187b/10),
(187b/11), (187b/7), (187b/8), (187b/8),
(187b/9), (194b/11), (194b/17), (199a/12),
(19b/12), (200a/14), (200a/9), (200b/15),
(204b/15), (207a/1), (207a/7), (208a/6),
(208a/6), (213b/8), (214a/7), (23a/1),
(23a/4), (24a/2), (24a/3), (28a/6), (31a/5),
(32a/17), (32a/17), (34b/6), (37a/16),
(37b/1), (37b/8), (40a/6), (40a/8), (56a/9),
(57a/12), (5b/4), (67b/12), (69b/15),
(72b/7), (73a/10), (73b/12), (75a/15),
(77a/3), (77a/4), (79a/16), (80a/12),

(88b/1), (96a/16), (96b/1), (97a/16),
(98a/1), (98a/2), (99a/3)

y. + i (103b/10), (111b/12), (133b/7),
(137b/11), (148b/16), (151a/10), (154b/3),
(154b/9), (156b/9), (175b/4), (175b/6),
(175b/8), (17a/9), (17b/2), (17b/4),
(181b/6), (182b/12), (191a/13), (193b/11),
(193b/14), (193b/8), (207b/14), (24a/16),
(24b/1), (24b/8), (26b/2), (28a/2), (29b/3),
(46a/1), (89b/1), (89b/2), (90b/9), (98a/2)

y. + idūr (17b/11), (18a/1), (26b/2),
(26b/3), (26b/4), (27a/9), (27b/13),
(28b/12), (28b/8), (29a/1), (29a/10),
(29a/11), (29a/2), (29b/17), (29b/9),
(30b/14), (32a/17), (32b/9), (57b/15),
(90b/4)

y. + imizūn (215a/13)

y. + in (192a/1)

y. + iñ (169b/1), (169b/2)

y. + iñden (132b/3)

y. + iñüzde (9b/1)

y. + inde (102a/14), (103b/16), (104b/14),
(113b/17), (114a/7), (127b/5), (134b/3),
(169a/15), (181a/13), (194a/7), (195a/1),
(197a/12), (23b/2), (6a/8), (94b/4),
(96a/11)

y. + inden (106b/15), (113b/8), (134a/6),
(172b/7), (175b/10), (175b/5), (191b/17),
(200b/10), (209b/1), (29a/1), (31a/17),
(31b/4), (39a/10)

y. + ine (184a/13), (184b/1), (209b/3),
(23b/16), (96a/14)

y. + ini (191a/7), (192a/7), (199a/5),
(214a/12), (216b/12), (68b/8)

y. + inūn (118b/4), (39a/16)

y. + iyle (196b/11)

y. + larde (10a/12), (13a/6), (84a/13)

y. + lere (168b/10), (195b/8)

y. + leri (112b/13), (114a/6), (207b/17),
(208a/1), (208a/8), (208a/9), (208a/9),
(26a/11), (74b/17), (74b/17), (75a/1),
(97b/12)

y. + leridür (28b/7)

y. + lerinde (13a/5), (204a/1), (204b/13),
(208b/1)

y. + lerinden (208a/2), (208a/5)

y. + lerine (205a/13)

y. + lerini (114a/1), (125a/14), (132a/12),
(195a/15), (207b/15), (207b/16),
(207b/16), (207b/17), (208a/2)

y. + olurlar (14b/5)

y. + üj (106b/5), (17b/3), (27a/1), (28a/6),
(33a/17), (39a/14)

y. + üjden (181b/6)

y. + éder (179b/1)

y. + éderler (136b/6)

y. + édesin (94a/11)

[= 375]

yêrlü: Yurt içinde yapılan veya bir yurdun kendine
özgü niteliklerini taşıyan, yerli.

y. (134b/3)

[= 1]

yéryüzi: Yeryüzü.

y. (209b/12)

y. + nde (12a/5), (203b/6), (217a/16)

y. + ne (19a/4)

y. + ni (19a/3)

[= 6]

yesār: < Ar. 1. Varlık, zenginlik. 2. Sol, sol taraf.

y. (155b/4)

y. + ına (154b/5), (154b/7)

[= 3]

yesār-ı eslemî: < Ar. En selametli, en sağlam
varlıklar, zenginlik.

y. (10a/9)

[= 1]

yesārî-yi imtinā: < Ar. Men edilen, sakınılan
 taraflar.

y. + ında (140b/16)

[= 1]

yesîr-i mülûk: < Ar. Mülklerin kolayı.

y. + ı (208b/6)

[= 1]

yeşil: Sarı ile mavinin karışmasından ortaya çıkan,
bitki yapraklarının çoğunda görülen renk.

y. (101b/12), (10a/12), (114a/3),
(121b/11), (121b/4), (124a/13), (124b/17),
(126a/3), (126b/3), (41b/4), (41b/8),
(41b/9), (55a/4)

y. + dür (118b/16)

[= 14]

yeşil hindibā: < T. + Ar. Yeşil hindiba bitkisi.

y. (121b/11), (124a/13)

[= 2]

yeşil mǎzû: < T. + Far. Yeşil mazı bitkisi.

y. (126a/3)

[= 1]

yeşil rāzyāne: < T + Ar. Yeşil rezene bitkisi.

y. + nün (124b/17)

[= 1]

yeşil revs: T. + Ar. Yeşil dışkı.

y. (114a/3)

[= 1]

yêt-: Yetmek, bir gereksinimi karşılayacak,
giderecek nitelikte olmak, yeterli olmak.

y.-ecek (203a/14)

y.-meyesin (155a/2)

y.-mezse (13a/16)
[= 2]
yeteçal-: Sakatlanmak, sakat gibi olmak.
y.-sa (98b/6)
[= 1]
yeter: İhtiyacı karşılayacak kadar olan, kâfi.
y. + dür (171a/5)
[= 1]
yetiş-: Yetişmek.
y.-düğün (107b/8)
y.-düğü (21b/13)
y.-e (155a/14), (55b/15), (56a/12)
y.-esin (144a/8)
y.-esiz (14b/15)
y.-ince (56a/9)
y.-memiş (123b/8)
y.-mese (56a/16)
y.-meye (178b/9)
y.-mez (11a/4), (15b/8)
y.-mezden (136b/3)
y.-mezler (5b/5)
y.-miş (80a/4)
y.-se (189b/5), (56a/1), (56a/16)
y.-ür (107b/8)
[= 20]
yėtiş-: Yetişmek.
y.-di (209b/14)
y.-diler (211a/17)
y.-düğü (209b/14)
y.-e (215b/2)
y.-üb (186b/11)
y.-ür (190a/17)
[= 6]

yetişdürmek: Yetiştirmek.
y. (5b/1)
[= 1]
yétmiş: Altmış dokuzdan sonra gelen sayının adı.
y. (135b/17), (200a/10), (206b/5), (190b/4)
[= 4]
yevm-i ceza: < Ar. Ceza günü.
y. + da (130b/12)
[= 1]
yevm-i kıyāmet: < Ar. Kıyamet günü.
y. + de (10a/7)
[= 1]
yéyeceg: Yiyecek.
y. + inden (216b/5)
[= 1]
yéyegü: Yiyecek, yem.
y. (67b/17)
[= 1]
yeyni: Hafif, ucuz, inik.
y. (145b/11), (179b/8), (193b/6), (197a/7), (80a/14), (90b/2)
y. + dür (22a/1), (41b/10)
y. + ola (70a/1)
[= 9]
yeynilik: Hafiflik, ucuzluk.
y. (74b/6), (74b/7)
[= 2]
yığıl-: Yığılmak.
y.-sa (206a/17)
[= 1]
yığılma: Yığılma işi.
y. + sı (22a/8)

[= 1]

yık-: Yıkmaq.

y.-a (84a/4)

y.-amazsın (137b/9)

[= 2]

yıka-: Yıkamak.

y.-ya (70a/6)

[= 1]

yıkılmaq: Yıkılma işi.

y. + dan (210a/1)

[= 1]

yıl: Sene.

y. + dır (42b/12)

y. + dur (42b/1), (42b/12)

[= 3]

yılan: Sürüngenlerden, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı, yerdegezen, uzun hayvan.

y. (123a/5), (164b/1), (165a/1), (207a/7)

y. + lardur (21a/13)

y. + laruñ (118b/5)

y. + uñ (112b/7)

[= 7]

yıldırım: Gök gürültüsü ve şimşekle görülen, hava ile yer arasındaki elektrik boşalması, saika.

y. (212b/14)

[= 1]

yıldırma: "yıldırama" parlamak, ısıldamak, ışıq oynaşmaq; şimşek.

y. + sın (206a/8)

[= 1]

yıldurar: Parlak.

y. (57a/8)

[= 1]

yılduraycı: "yıldıray" Parlak, ışıq saçan ay.

y. (176a/1)

[= 1]

yılğın ağacı: Ilgın ağacı ve yemişi.

y. + nuñ (124a/7)

[= 1]

yırt-: Yırtmaq.

y.-ar (216b/5)

y.-ub (204b/11)

[= 2]

yırtıcı: Beslenmek için başqa hayvanları parçalayarak yiyen (hayvan)

y. (203b/8), (205a/12), (212b/11), (212b/7), (213b/11), (213b/12), (213b/8), (214a/7), (216a/6), (217b/5)

y. + dan (205b/4)

y. + lar (204b/7)

y. + lara (200a/1), (204a/17)

y. + ları (204b/2), (211a/9)

y. + laruñ (204b/5)

y. + sı (204a/16)

y. + sıdur (216a/7)

[= 19]

yırtıç: bk. yırtıq

y. + ma (168b/8)

[= 1]

yırtıq: Yırtılmış olan.

y. (98a/6)

y. + ları (171b/6)

[= 2]

yırtmaç: Coğunlukla etek, paça veya kol yeminde, dikilmemiş uzunca açıklık.

y. + larında (145b/8)

[= 1]

yırtmak: Yırtmak işi.

y. + dan (204b/15)

[= 1]

yigirmi: Yirmi sayısı.

y. (100b/2), (118a/3), (119a/2), (138b/13),
(41a/10), (41a/5), (41b/6), (42a/10),
(82b/8), (90a/1), (93b/9), (94b/11),
(94b/9), (94b/9), (95a/3)

[= 15]

yigirmi beş: Yirmi beş sayısı.

y. (94b/9)

y. + dür (100b/2)

[= 2]

yigirmi bir: Yirmi bir sayısı.

y. (41a/5)

[= 1]

yigirmi dört: Yirmi dört sayısı.

y. (41b/6), (42a/10)

[= 2]

yigirmi sekiz: Yirmi sekiz sayısı.

y. + dür (90a/1)

[= 1]

yigirmi üç: Yirmi üç sayısı.

y. (138b/13)

[= 1]

yigirmi üç: Yirmi üç sayısı.

y. + dür (93b/9)

[= 1]

yigit: Delikanlı, genç erkek.

y. + ler (211a/5)

[= 1]

yine: Yeniden, bir daha, tekrar, gene.

y. (102b/4), (105b/7), (10b/12), (10b/3),
(111a/3), (111b/6), (118a/14), (120a/16),

(120b/5), (121a/7), (123a/11), (125a/15),
(125a/17), (125b/5), (137a/1), (137b/2),
(140b/6), (146b/12), (146b/7), (147a/7),
(149a/5), (179b/12), (180b/10), (181b/13),
(181b/7), (182a/1), (182a/4), (182a/7),
(185b/10), (186a/17), (188a/10),
(188a/12), (189a/7), (193a/7), (194b/1),
(199a/12), (200a/10), (202b/13), (214b/3),
(36a/8), (41a/4), (41b/14), (69a/10),
(69a/4), (69a/6), (69a/8), (69b/17),
(69b/2), (6a/8), (70a/13), (70a/17),
(70b/16), (70b/8), (71a/5), (71b/13),
(80a/15), (84a/16), (98a/2)

[= 58]

yog: Yok.

y. + idi (12a/5), (12a/8), (16a/17), (3b/6)

y. + idük (3b/6)

y. + iken (84b/1)

[= 6]

yoğrul-: Yoğrulmak.

y.-ur (124b/15)

[= 1]

yoğun: 1. Hacmine oranla ağırlığı çok olan, kesif.
2. Koyu, kalın.

y. (17b/10), (196a/6), (21a/16), (36b/3),
(36b/6)

y. + olub (23b/15)

[= 6]

yoğunluğ: bk. yoğunluk.

y. + a (17b/5)

[= 1]

yoğunluk: Yoğun olma durumu.

y. (105b/2)

[= 1]

yoğunluğ: bk. yoğunluk.

y. + ı (193b/12)

y. + ıdur (26a/3)

[= 2]

yoğur-: Yoğurmak.

y.-asın (124b/4)

y.-ub (126a/5)

[= 2]

yogurul-: Yoğurulmak.

y.-miş (209b/4)

[= 1]

yoğ: bk. yok.

y. + sa (13b/13), (14a/15), (206a/9)

[= 3]

yok: Olmayan, bulunmayan şey.

y. (134b/8), (75a/15)

y. + dur (104b/6), (105a/5), (105b/9),
(106b/7), (107a/16), (107a/16), (107a/9),
(107b/3), (109a/3), (109b/5), (10a/5),
(10b/11), (114a/13), (114b/17), (115a/16),
(115a/4), (122b/8), (123a/15), (123a/9),
(127a/13), (12b/12), (131a/14), (132a/1),
(132a/10), (132a/16), (132b/17), (133a/5),
(135b/7), (138b/6), (154b/11), (155a/11),
(168b/8), (169a/15), (169a/17), (169a/3),
(169a/9), (170a/16), (170b/1), (170b/2),
(170b/3), (172b/12), (175b/17), (176b/5),
(177a/15), (17a/5), (180a/9), (184a/16),
(186a/1), (187a/14), (188b/11), (194b/11),
(194b/4), (195a/6), (205a/14), (205a/3),
(205b/2), (205b/3), (205b/6), (210a/12),
(217a/15), (217a/17), (21a/12), (22b/10),
(23a/6), (36a/15), (62b/4), (62b/5),
(7a/13), (7a/5), (80a/6), (81a/2), (84a/3),
(84b/11), (8b/13), (8b/16), (94b/4),
(95a/13), (96b/14)

y. + tur (137a/13)

[= 81]

yokla-: Yoklamak.

y.-sağ (103b/12)

y.-ya (72b/16), (95b/11)

y.-yasın (134a/3), (134b/2), (145b/5),
(182b/13), (196b/3), (216b/13), (96a/8)

y.-yub (134b/6), (135b/6)

[= 12]

yokuş: Aşağıdan yukarıya gittikçe yükselen eğimli
yer, iniş karşıtı.

y. (103a/14), (103a/14), (188a/4)

y. + da (188a/5), (86b/2)

[= 5]

yol: Karada, havada, suda bir yerden bir yere
gitmek için aşılacak uzaklık, tarik.

y. (171b/10), (171b/7), (172b/2),
(207b/15)

y. + a (199a/15), (212b/3)

y. + ca (211a/14)

y. + da (172b/6), (196a/12), (199a/13),
(207b/3), (211b/12), (67a/13), (72b/1),
(75a/1), (77a/12), (85a/14), (86a/10)

y. + dan (211a/14)

y. + nda (203a/6), (211a/13), (74b/17),
(7b/8)

y. + ndan (112a/10)

y. + lar (171b/9), (205b/9), (77a/13)

y. + lara (108a/3)

y. + larda (85b/1)

y. + ları (171b/8), (171b/8)

[= 31]

yol-: Yolmak.

y.-ar (216a/5), (41a/15)

[= 2]

yoldaş: Yol arkadaşı.

y. + dur (215b/16)

y. + larından (76b/15)

[= 2]

yonca: Baklagillerden, başak durumundaki çiçekleri kırmızı veya mor renkli, hayvanlara yem olarak yetiştirilen çayır bitkilerinin genel adı.

y. (118a/1), (119b/16), (120b/4), (123b/3), (124b/8), (18a/11), (68a/14), (69a/11), (70b/14), (71b/3), (71b/7), (94b/10), (94b/10), (94b/11), (94b/14), (94b/5), (96a/6), (96b/11), (96b/13), (96b/6), (97a/9)

y. + da (96b/14)

y. + dan (68b/6), (69a/4), (70a/1), (70a/15), (94b/9), (95a/14), (95a/4), (96b/3), (96b/5)

y. + dur (94b/17), (96a/7)

y. + nuş (96b/6)

y. + sıdur (95a/12)

y. + yı (120a/7), (122a/1), (122a/16), (122a/4), (123b/1), (123b/4), (124a/6), (124b/7), (68a/15), (70a/10), (70a/2), (95a/6), (95a/6), (96a/17), (96a/7), (97a/10), (97a/9)

[= 52]

yorga: Biniciyi sarsmamak için at yürüyüşlerinden biri.

y. (167a/14), (77b/10), (85a/16), (87b/13), (87b/8), (88a/3), (88a/4), (88b/15), (88b/16)

y. + dur (56b/16)

y. + ola (147b/9), (88b/10)

y. + sı (57a/9), (88b/6)

y. + sından (185b/10)

y. + ya (88b/15)

[= 16]

yorgalık: bk. yorgalık

y. + ı (76a/8)

y. + ından (133a/7)

[= 2]

yorgalık: Yorgalık. bk. yorga

y. + da (87b/5)

[= 1]

yorgun: Bitkin.

y. + ola (109a/17)

y. + etmekden (72b/17)

[= 2]

yorgunluk: Yorgunluk.

y. (114b/3), (94b/15), (97a/15)

y. + dan (188a/6)

[= 4]

yort-: Yortmak, koşmak.

y.-ar (22b/17)

[= 1]

yorul-: Yorulmak.

y.-dı (200a/12)

y.-maya (205b/9)

[= 2]

yön: 1. Belli bir noktaya göre olan yer, taraf. 2. Bir şeyin belli bir noktaya baktığı yan, veçhe.

y. + de (12b/5), (12b/7)

y. + inden (185b/2), (188a/2), (188a/8), (195b/8), (20a/9), (27a/11), (5b/13), (5b/15), (7b/16), (86a/14), (8a/2), (96b/9)

[= 14]

yud-: Yutmak.

y.-a (116a/10)

[= 1]

yufka: Zayıf, ince, dayanıksız.

y. (109b/1), (111a/5), (114b/8), (59a/1), (89a/13), (98a/4), (98a/8)

y. + ola (90a/17), (90b/1), (90b/12), (90b/12), (90b/3), (90b/7), (90b/8)

y. + olsa (98b/13)

y. + olur (115a/13)
[= 16]

yufkalığ: İncelik, zayıflık.
y. + ın (97b/1)
[= 1]

yufkalık: İncelik, zayıflık.
y. (97b/16)
[= 1]

yukālu: < Ar. söylenir, denilir ki.
y. (15b/11), (16b/10)
[= 2]

yukarı: Yukarı.
y. (182b/6), (214a/10)
[= 2]

yukaru: Yukarı.
y. (109a/5), (112a/4), (116a/17),
(154b/11), (168b/3), (168b/7), (182a/10),
(192b/3), (200a/15), (26b/14), (56b/11),
(74b/10), (74b/9), (79a/15), (86b/4),
(99a/10)
y. + da (125b/9)
y. + dan (196b/13)
y. + sı (169a/13)
y. + sınıu (194b/8)
y. + ya (134b/11), (134b/14), 147a/11),
(170a/2), (181b/16)
[= 25]

yular: Bir yere bağlamak veya çekerek götürmek için hayvanın başlığına veya tasmaına bağlanan ip.
y. (22b/13)
[= 1]

yumak: Yuvarlak biçimde sarılmış iplik, yün vb. şey.
y. (168b/13)

[= 1]

yumışa-: Yumuşamak.
y.-r (106a/3)
[= 1]

yumışak: Yumuşak.
y. (191b/14), (192b/16), (193a/4),
(194a/17), (194b/1), (195b/11), (196b/3)
y. + olan (192b/17)
[= 8]

yumışaklıg: Yumuşaklık.
y. + ından (198a/9), (198b/14)
[= 2]

yumrı: Yumru, yuvarlak, şişkin şey.
y. (31b/7), (34a/1), (38b/4), (39b/15)
y. + ola (90a/16)
[= 5]

yumşag: Yumuşak.
y. + ı (197a/3)
y. + ına (192b/7), (196b/17)
[= 3]

yumşak: Yumuşak, sert olmayan.
y. (102b/13), (104b/9), (108b/1),
(120a/10), (121b/13), (121b/4), (124a/10),
(124a/6), (124b/4), (124b/6), (125a/16),
(125b/8), (126b/16), (127a/9), (179b/4),
(190a/3), (191b/16), (195a/6), (98a/6)
y. + dur (169a/11), (174a/14)
y. + ola (134a/9), (90a/11), (90a/5),
(90b/4), (90b/4)
[= 26]

yumşaklıg: Yumuşaklık.
y. + ıdur (36b/14)
y. + ın (94b/1)
[= 2]

yumuşaklık: Yumuşaklık.

y. (203a/14)

y. + dan (107a/14)

[= 2]

yumuık: Yumulmuş olan, yumulmuş gibi duran, yumulu.

y. + dur (112a/13)

[= 1]

yumurda: Yumurta.

y. (116a/13), (116a/14), 117a/17), (121b/3), (174b/14), (99b/1)

y. + dan (116b/15)

y. + nuı (119a/13), (120a/1), (120a/3), (124b/17)

y. + yı (116b/14), (118a/6)

[= 13]

yumuıa-: Yumuıamak.

y.-r (104b/3)

[= 1]

yumuıak: Yumuıak.

y. (29b/3), (30a/7), (32a/10), (38a/15), (39a/14), (39a/16), (56a/9), (73b/1), (85b/11), (89a/11), (90a/12), (98a/14)

y. + dur (58b/16)

y. + ola (80b/9), (90a/15), (90a/4), (90b/4), (90b/9)

y. + olur (86b/16), (89a/2)

y. + éde (68b/13)

[= 21]

yumuıaklıı: Yumuıaklık

y. + ı (24b/2), (38b/3), (39a/15)

[= 3]

yut-: Yutmak.

y.-mıı (108b/11)

y.-mııdur (113a/16)

[= 2]

yutdur-: Yutturmak.

y.-urlar (117a/11)

[= 1]

yutmak: Yutmak.

y. (101b/12), (112b/15)

y. + dan (101b/1)

[= 3]

yuva: Kuıların ve baıka hayvanların barınmak, yumurtlamak, kuluıkaya yatmak, yavrularını büyütmek veya yavrulemek için türlü şeylerden yaptıkları ve türlü biçimlerde hazırladıkları barınak.

y. + sı (212b/17)

y. + sında (212b/17)

y. + sından (212b/16)

[= 3]

yuvalad-: Yuvarlatmak.

y.-asın (94b/6)

[= 1]

yuvalak: 1. Yuvarlak. 2. tane.

y. (116a/9)

y. + édüb (116a/8)

[= 2]

yuvalan-: Yuvarlanmak.

y.-a (103b/13), (69a/16), (69a/7), (94a/11)

y.-acaık (68b/11), (68b/8), (94a/11)

y.-duıı (103b/15)

y.-duıkda (103b/13), (112a/15)

y.-duıkdan (69a/7)

y.-sa (113a/12), (97b/9)

y.-ur (111b/14)

y.-ursa (95b/7)

[= 15]

yuvalanmağ: Yuvarlanmak.

y. + a (111b/3)

[= 1]

yuvalanmak: Yuvarlanmak.

y. (94a/11)

[= 1]

yuvalat-: Yuvarlamak, yuvarlatmak.

y.-ma (94a/15)

y.-mayasın (94a/13)

[= 2]

yuyu: < ? Bir kuş türü.

y. (216a/9)

y. + dur (213a/16)

[= 2]

yübüset: < Ar. 1. Kuruluk. 2. Kuraklık.

y. + idür (169b/17)

y. + inden (198b/10)

y. + olur (111b/13)

[= 3]

yüce: Yüksek, büyük, ulu, ulvi.

y. + ola (19b/10)

[= 1]

yügrük: 1. Güçlü, çevik, çalışkan,eline ayağına çabuk. 2. Güzel yürüyen.

y. + ola (19b/9)

[= 1]

yük: Araba, hayvan vb.nin taşıdığı şeylerin hepsi.

y. (22b/6), (59a/11), (59b/9), (67a/13)

y. + lerde (84a/4)

y. + üni (41b/1)

[= 6]

yükled-: Yükletmek.

y.-elüm (211a/2)

[= 1]

yüklen-: Yüklenmek.

y.-dükde (22b/5)

[= 1]

yüklet-: Yükletmek.

y.-diler (210b/2)

[= 1]

yükli: Hamile.

y. (41a/17), (41b/10), (41b/11), (41b/2), (59b/3)

[= 5]

yüklü: Hamile.

y. + dür (41b/9)

y. + olsa (88a/2)

[= 2]

yüklüg: Yüklük.

y. + ile (38b/1)

[= 1]

yükseg: bk. yüksek.

y. + e (35a/16), (82b/17)

y. + inde (169b/1)

[= 3]

yüksek: Yukarıda, üst tarafta olan yer.

y. (100b/9), (103a/16), (147b/10), (191a/6), (193b/9), (194a/5), (194b/13), (195a/2), (26a/16), (29b/4), (35b/2), (37b/8), (38a/12), (80a/12), (85b/10), (88a/13), (90b/17), (98a/1), (98a/2)

y. + de (98b/3)

y. + dür (86b/1)

y. + ola (133b/7), (133b/9)

y. + olmaya (182b/8)

y. + ederler (133b/8)

[= 25]

yükseklig: Yükseklik.

y. + i (177a/17), (177b/1), (24a/10)

y. + inden (199a/7)

[= 4]

yükseklık: Yüksek olma durumu

y. + de (146b/5)

[= 1]

yümn: <Ar. Uğur, mut, bereket.

y. + i (212a/13)

[= 1]

yüñ: Yün.

y. (101b/1), (101b/6), (187b/15),
(206b/11), (58a/16)

y. + den (196a/7), (78a/7), (82a/4),
(94a/3), (94a/5)

y. + i (134a/9)

y. + inden (187b/16)

[= 12]

yüreg: Yürek.

y. + i (39b/9), (84a/10)

y. + idür (31b/17)

y. + inden (18b/16)

[= 4]

yüri-: Yürümek.

y.-mez (109a/8), (67a/13), (81a/8), (83b/8)

y.-mezse (83a/16)

y.-se (80b/17)

y.-ye (111b/9), (114b/1), (69b/6), (71a/5),
(72a/13), (73a/15)

y.-yeler (122a/2), (122a/3), (83b/16)

y.-yen (135b/14)

y.-yesin (123b/2), (182b/11), (78a/9),
(84b/8)

[= 20]

yürime: Yürüme işi.

y. + sinde (110a/9)

[= 1]

yürimeg: Yürümek işi.

y. + e (112a/17), (113a/9), (79b/10)

[= 3]

yürimek: Yürümek işi.

y. (108a/2), (211b/12)

y. + den (79b/8)

[= 3]

yüriye-: Yürüyebilmek.

y.-mez (147b/11)

[= 1]

yüriyiş: Yürüyüş.

y. (72a/13)

y. + lerinde (179a/4)

[= 2]

yürü-: Yürümek.

y.-dügi (34b/16), (71a/5)

y.-dükde (102a/8), (104a/7), (112a/14),
(209a/2)

y.-meye (83a/14)

y.-mez (133a/6)

y.-r (107a/12), (112a/14), (13a/4),
(211b/13), (212a/1), (41b/17), (83b/12),
(83b/16), (86b/16)

y.-rken (107a/12), (200b/7), (35a/14),
(82a/8)

y.-rsin (78a/5)

y.-se (107a/3), (112a/7), (183a/1),
(200b/6), (34b/6), (79b/12), (79b/14)

y.-seler (209a/9)

y.-ye (83b/16)

y.-yen (154b/6), (86b/13)

y.-yesin (154b/5), (77a/1)

[= 35]

yürüd-: Yürütmek.

y.-esin (182b/13), (182b/17), (83a/14)

y.-ürdi (211b/16)

[= 4]

yürügen: Çok güzel yürüten, koşucu at.

y. (87b/13)

y. + olur (77b/11)

[= 2]

yürüme: Yürüme işi.

y. + si (135b/14), (6a/8), (86b/2), (87a/9),
(88b/16)

y. + sin (182b/17)

y. + sinde (86b/4), (88b/15)

y. + sinden (135b/2)

y. + sine (154b/6)

[= 10]

yürümeğ: Yürümek.

y. + e (135a/15), (22b/6), (22b/9), (40a/8),
(80a/4), (85b/2), (86b/5)

y. + i (148b/5)

[= 8]

yürümek: Yürümek işi.

y. (22b/7), (83b/14), (83b/16), (86b/6),
(86b/6), (91a/1)

y. + de (103a/5), (112a/2), (86b/5)

y. + den (131b/7), (135a/15), (77a/12),
(87b/1), (94b/13), (98a/9)

[= 15]

yürümemek: Yürümek işi.

y. + dür (100b/3)

[= 1]

yürüt-: Yürütmek.

y. (147a/7)

y.-señ (86b/3)

[= 2]

yürüyici: Yürüyücü, yürüten.

y. (209a/3)

[= 1]

yüz: Yüz, Çehre

y. (12a/14), (12a/15), (12b/9), (148a/16),
(188a/3), (200a/6), (210a/17), (211a/4),
(22b/2), (22b/3), (23a/14), (25a/10),
(25a/9), (38b/7), (41a/10), (41a/10)

y. + dür (59a/17)

y. + e (55b/12)

y. + i (36b/14), (4a/17), (89a/17)

y. + idi (12a/14)

y. + idür (28a/7)

y. + inde (55b/14)

y. + inden (28a/5), (29b/12), (30a/11)

y. + ine (55b/2)

y. + inüñ (55b/5)

[= 29]

yüz: Yüz sayısı.

y. (25a/11), (25a/11), (89b/4), (89b/8),
(89b/9)

y. + e (185b/13)

y. + i (104a/16), (112a/2), (114a/13),
(16b/14), (16b/5), (16b/8), (17a/5),
(18b/15), (208b/1)

y. + idür (17a/11), (26a/13)

y. + in (178b/16), (192a/5), (211a/9),
(72a/7), (72b/5)

y. + inüñ (148b/5)

y. + inde (171a/11), (26a/13), (26a/16)

y. + inden (55b/6)

y. + ine (140b/2), (212a/2), (76a/5),
(78a/15), (78b/8), (78b/9)

y. + ini (119b/13), (140b/2), (55b/7),
(72a/1), (73a/14)

y. + inüj (192a/13), (26a/14), (89a/13)

y. + lerine (110b/15), (19a/15)

y. + üj (110b/16), (152b/7), (153b/2)

y. + üje (179a/3)

y. + üji (156b/8), (178b/17), (179a/1)

y. + üni (180a/5), (198b/17), (211a/12)

[= 53]

yüz: Taraf.

y. + i (176b/11), (177a/8), (192a/17)

y. + inde (145b/8), (171b/9), (196b/8),
(215a/14)

y. + inden (97b/6)

y. + ünden (196b/8), (97b/8)

[= 10]

yüz-: Yüzmek.

y.-er (15a/6), (15a/6)

[= 2]

yüzdür-: Yüzdürmek.

y.-e (72b/12)

[= 1]

yüzerlik otı: "üzerlik otu" Sedef otugillerden, yaprakları alması, çiçekleri beyaz renkte, susama benzeyen, tohumları acı olan, halk hekimliğinde tedavi amaçlı, tütsü olarak kullanılan bir bitki (*Peganum harmala*).

y. (126b/16)

[= 1]

yüzlü: Taraflı.

y. (176a/10)

y. + dür (176a/10), (176a/10)

[= 3]

yüz yigirmi: Yüz yirmi sayısı.

y. (41a/10)

[= 1]

-Z-

zabt: < Ar. Sıkı tutma, kendine mal etme.

z. (205a/4)

z. + edemez (138a/17)

z. + eder (22b/13), (77b/7)

z. + étmege (133a/10)

z. + étmeye (102a/17)

z. + étse (79a/8)

[= 7]

zabye: < Ar. Kadınlık uzvu, 'icân'ın (erkek atlarda dışkıının çıkış yeri ile hayaları arasındaki şey.) dışı atlardaki adlandırılması.

z. (33b/2), (33b/7)

z. + dür (33b/2)

z. + nün (33b/3), (33b/4), (33b/4), (33b/5),
(33b/6)

[= 8]

zacr: < Ar. Can sıkıntısı, sıkıntı, iç sıkıntısı, usanç.

z. + edecek (87a/10), (87a/5)

z. + édüb (87a/4)

[= 3]

zād: < Ar. Azık, yiyinti.

z. (12b/1), (22a/17)

z. + ı (18a/13)

z. + ıguzdur (12b/2)

z. + ından (22a/17)

z. + ını (22b/14)

[= 6]

zād-ı kalîl: <Ar. Az, çok olmayan azık.

z. (13b/5)

[= 1]

zād-ı rākīb : <Ar. Ata binicinin yiyeceği.

z. (12b/4)

[= 1]

za'f: <Ar. 1. Zayıflık, kuvvetsizlik, arıklık. 2. Meyil, gönül akışı, bir şeye karşı duyulan aşırı istek.

z. (143a/15), (147a/17), (176a/8), (95b/13)

z. + da (20b/6)

z. + dan (191a/10)

z. + ı (24b/2)

z. + ına (35b/13), (35b/15)

z. + ından (102b/14), (104a/13), (79a/15)

z. + indandur (104a/13)

[= 13]

zafer: <Ar. Savaşta kazanılan başarı, galibiyet.

z. (136b/10), (147b/1), (155a/13),
(186b/4), (208a/4), (214b/14)

z. + lerine (176a/2)

[= 7]

za'ferān: <Ar. Safran.

z. (117b/5), (125a/13), (125b/17),
(175b/13), (49b/1)

z. + dan (115b/15), (120a/14), (126b/12)

[= 8]

zafere: <Ar. 1. Gözde beliren ince zar, katarakt. 2. Tırnak.

z. (101b/3), (125a/3), (125a/5)

[= 3]

zāhib: <Ar. 1. Gidici, giden. 2. Bir fikir veya zanne uyan, kapılan.

z. + degülem (97a/1)

z. + em (108b/4)

z. + olursın (87a/10)

[= 3]

zāhir: <Ar. 1. Görünen, görünücü, açık, belli, meydana. 2. Elbette, şüphesiz, öyledir ya. 3. Galiba, zannederim, umulur ki. 4. Görünüşe göre, anlaşılan, meğer. 5. Dış yüz, görünüş.

z. (174a/15), (196b/8), (21b/10), (28b/8),
(29b/17), (30a/2), (31a/1), (31b/8),
(32a/16), (67a/7), (68b/10)

z. + degildür (175b/1)

z. + dür (103a/2), (103b/17), (114b/17),
(115a/4), (137a/4), (153b/15), (172b/2),
(174a/15), (18a/3), (19b/13), (31a/1),
(31b/14), (95a/13)

z. + i (25a/17), (55a/5), (89b/15)

z. + idür (32a/11)

z. + inde (33b/6)

z. + ine (90a/3)

z. + ola (103a/3), (15a/3), (184b/5),
(197a/1), (216b/13), (38a/5), (78a/2),
(81a/4), (90a/4), (91a/5), (99a/16), (99b/7)

z. + olan (103b/8), (90a/17)

z. + oldı (19a/1)

z. + olduğda (108b/2)

z. + olmağdur (214a/2)

z. + olmasa (104a/7)

z. + olması (38b/15)

z. + olmaya (188a/17)

z. + olmaz (173b/3)

z. + olsa (173b/4), (212a/6), (21b/11),
(57b/4), (58a/17)

z. + olur (103a/17), (103a/6), (103b/14),
(103b/15), (103b/15), (103b/2), (103b/9),
(105a/6), (111a/2), (114a/12), (114b/11),
(114b/12), (114b/9), (115a/10), (115a/7),
(138a/1), (148b/10), (174a/14), (174a/17)

z. + olurdı (191b/6), (191b/7)

z. + olursa (124a/8), (124a/9)

z. + olursun (85a/10)

z. + e tse (131b/1)

[= 82]

zāh r: < Ar. Tırnağın dış y z , g r nen kısmı.

z. (30b/4)

[= 1]

zāh re: < Ar. Gerektiği zaman harcanmak  zere anbarda saklanan hububat, yiyecek.

z. (11b/12), (11b/14)

z. + ye (11b/14)

z. + yi (11b/13)

[= 4]

zāh met: < Ar. G      .

z. (107b/7), (111a/9), (114b/3), (120b/5),
(131b/7), (5a/1), (67b/1), (72a/16),
(75a/15), (75a/17), (78a/3), (85b/17)

z. + den (216b/2), (5a/10)

z. +     (75a/8)

[= 15]

zāh metsiz: < Ar. 1. Sıkıntı  ekilmeden, g      le karşılaşmadan yapılan, eziyetsiz, kolay, emeksiz. 2. Sıkıntı  ekmeden, g      le karşılaşmadan.

z. (78b/6)

[= 1]

zāh r: < Ar. 1. Arka, sırt. 2. K    t ve s  renin arka tarafı, gerisi.

z. (29a/3), (38b/13), (39a/13)

z. + ı (17b/5), (28b/11), (55a/2)

z. + ıdur (28b/3)

z. + ında (135b/15), (28b/4), (49b/2),
(57a/6)

[= 11]

z   id: < Ar. "z   id" Artan, fazlalık, gereksiz, l  zumsuz; ilave olunmuş.

z. + ola (194a/7)

[= 1]

z   ide: < Ar. Ayağın arka taraftan sonunda ve tırnağın arkasında olan  ıkıntının  n ayaklarda g r lmesi.

z. (30a/15), (30a/16)

[= 2]

z   idet        : < Ar. Ayağın arka taraftan sonunda ve tırnağın arkasında olan  ıkıntının  n ayaklarda g r lmesi.

z. (105b/8)

[= 1]

z     f: < Ar. "z     f" G      , iktidarsız, kuvveti az, kuvvetsiz, gevşek, tembel.

z. (133a/5), (146a/10), (190b/9),
(192b/14), (197a/14), (19b/11), (36a/16),
(95b/1)

z. + d  r (153a/12), (153a/6), (7b/9)

z. + eyler (133b/12)

z. + ola (90a/16), (90a/7)

z. + olan (194a/17)

z. + olsa (192b/12), (20b/8), (215a/13),
(215b/4)

z. + olur (110b/3), (113a/17), (192a/9),
(73b/17), (90b/16), (90b/17)

z. +     (192b/15)

z. +  der (108b/1)

[= 27]

z     fe: < Ar. "z     f" G      , iktidarsız, kuvveti az, kuvvetsiz, gevşek, tembel.

z. (27b/6)

z. + d  r (112a/8)

[= 2]

z       : < Ar. + T. Zayıflık.

z. + ından (19b/12)

[= 1]

zā'il: <Ar. 1. Sona eren, devamlı olmayan. 2. Geçen, geçmiş olan.

z. (15b/14), (35a/11)

z. + ola (83a/5)

z. + oldu (191b/2), (207a/9)

z. + olmadum (4b/3)

z. + olmam (15b/13)

z. + olmaya (151b/2), (25a/16), (67b/2), (75a/8)

z. + olmayalar (97a/10)

z. + olmayasın (151b/1)

z. + olmaz (108b/6), (108b/7), (147b/2), (215b/8), (56b/17), (57a/10), (75b/14)

z. + olmazsa (198b/1)

z. + olmazsın (137b/2), (87a/8)

z. + olur (7b/9), (75b/11)

[= 25]

zāleme: <Ar. Zâlimler, zulmedenler, haksızlık yapan kimseler.

z. (204b/17), (207b/12)

z. + nün (201b/13)

[= 3]

zālim: <Ar. Acımasız ve haksız davranan, zulmeden.

z. + den (2b/11)

z. + ler (207b/13)

z. + ün (202a/8)

[= 3]

zā'm: <Ar. İddia, ileri sürmek, varsaymak.

z. + eyledi (58a/3)

[= 1]

zamān: <Ar. Bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit

z. (115a/11), (16a/8), (36a/3), (3b/11), (85b/3)

z. + da (132b/5), (132b/8), (136a/6), (13b/12), (140b/5), (166b/8), (176b/10), (180a/10), (182b/2), (182b/3), (193b/10), (205b/9), (215b/12), (216b/15), (76a/4), (77a/16), (77b/1), (77b/17), (82b/1), (83a/17), (83b/13), (83b/2)

z. + dan (214b/3)

z. + ı (171a/13), (203b/17), (205b/12)

z. + ımızda (190a/2)

z. + ında (191a/10), (205a/10), (2b/4)

z. + ından (171a/10)

z. + larda (121b/2)

z. + uñ (210b/3)

[= 38]

zamāne: <Ar. Şimdiki zaman.

z. + nün (21a/15)

[= 1]

zamān-ı kādīm: <Ar. Önemli zaman.

z. + de (171a/13)

[= 1]

zamg-ı erze: <Ar. Çam ağacının zamkı.

z. + den (122b/3)

[= 1]

zamm: <Ar. Artıkma, katma, ekleme.

z. + edersin (184b/5)

z. + edesin (184a/14)

z. + etdiler (8b/10)

z. + etmez (215b/8)

z. + etmiş (22a/13)

[= 5]

ẓamūri'l-yedeyn: <Ar. Ellerde (hayvanın ön ayaklarından) gelişme geriliği, zayıflık, incelik.

z. (102a/1)

[= 1]

ẓann: <Ar. Sanma, sanı, sezme.

z. + etmek (7a/8)

[= 1]

ẓann-ı gālib: <Ar. Kuvveti, hakikate en yakın olan zan.

z. (77b/15)

[= 1]

ẓa'rā: <Ar. kıl ve tüylerinin seyrek olduğu kısa ve ince alın.

z. (24b/17), (25a/2)

[= 2]

ẓarar: <Ar. Zarar, Bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç, dokunca, ziyan, mazarrat

z. (195b/8), (202b/12), (202b/12), (35b/13), (7b/13)

z. + dan (195b/9)

z. + ı (105b/1), (187b/16)

z. + ları (169b/8), (21b/4)

z. + ede (68b/4)

z. + edeler (95b/14)

z. + eder (110b/15), (169b/12), (95a/4)

z. + etmez (96b/10)

z. + etti (105b/6)

z. + etmek (95a/1)

z. + etmesünler (202b/10)

z. + etmeye (195a/15)

z. + etmez (105b/6), (19b/1), (94b/10), (95a/5), (95a/5), (96a/16)

[= 26]

ẓararlı: <Ar + T. Zararlı.

z. (205a/14)

[= 1]

ẓararlu: bk. zararlı.

z. + dur (104b/4), (105b/4)

[= 2]

ẓarb: <Ar. Darp, vurma, dövme.

z. (102a/17), (109a/8), (131a/5), (155a/13), (171a/6), (176a/13), (177b/5), (179a/3), (180a/8), (180a/9), (185b/11), (185b/12), (186a/12), (186a/15), (186b/14), (187a/12), (187a/16), (187b/5), (188a/16), (188a/7), (188b/2), (192b/12), (195b/10), (80b/13), (81a/4), (84b/9)

z. + da (167b/12), (170b/17)

z. + dan (187a/3)

z. + eyledi (177a/14), (177a/15)

z. + eylese (176a/7)

z. + ı (177a/10), (177a/16), (185a/1), (186a/14), (186a/15), (186a/3), (187a/1)

z. + ın (82a/12)

z. + ından (102a/13), (169b/17)

z. + ını (179b/7), (188a/9)

z. + olına (72b/1)

z. + olunur (187a/5)

z. + uñ (155a/17), (178a/2), (186a/13), (186a/14), (186b/2), (187b/6)

z. + ede (111b/2), (186b/1), (186b/16), (186b/16), (186b/4), (186b/7)

z. + edecek (172b/7), (187a/3), (74b/17)

z. + edemezsin (137b/7)

z. + eden (177a/12), (187b/11), (188a/15)

z. + eder (146a/13), (80b/13)

z. + ederin (13b/14)

z. + ederler (166b/10)

z. + edersin (155a/12), (186b/11), (84a/8)

z. + èdesin (178a/1), (178a/6), (180a/12),
(180a/3), (180a/6), (83b/1)

z. + èdicek (175a/16), (175b/10)

z. + èdici (187a/11)

z. + èdüb (214b/1)

z. + ètdiğın (83b/2)

z. + ètdiğınde (176b/2), (180a/11),
(180a/12)

z. + ètdiginde (180a/10)

z. + ètdigün (83a/17)

z. + ètdikde (186a/6)

z. + ètmege (170b/10), (186b/4)

z. + ètmegile (102b/10)

z. + ètmek (176a/13), (185b/1), (186b/1),
(186b/3), (74a/7)

z. + ètmekden (84b/10)

z. + ètmekdür (185b/17), (186b/10)

z. + ètmemekden (176a/9)

z. + ètmese (186a/17)

z. + ètmesi (73b/6)

z. + ètmeyesin (180a/5), (197a/6)

z. + ètse (167b/12)

[= 106]

zarb-ı ebr-dest: <Ar. Cirit oyununun bir türü. (?)

z. (186b/9)

[= 1]

zarb-ı hurüb: <Ar. Savaşların şiddeti.

z. (185b/6)

[= 1]

zarb-ı haşr: <Ar. Böğrün vurulması.

z. + da (186b/11)

[= 1]

zarb-ı rekâb-ı süyûf: Kılıcın boynunun vurulması.
(?)

z. (170b/10)

[= 1]

zarb-ı şedîd: <Ar. Şiddetli vurma.

z. (111b/2), (84a/8)

[= 2]

zarb-ı yesîr: < Ar. Kolay vuruş.

z. (176a/7)

[= 1]

zârîb: <Ar. Darbeden, çarpan, döven.

z. (188a/17)

z. + i (187a/16)

[= 2]

zârr: <Ar. Zararlı.

z. + dan (20a/6)

[= 1]

zarûret: <Ar. 1. çaresizlik. 2. muhtaçlık,
yoksulluk; sıkıntı.

z. (135b/6), (147b/10), (195a/7)

z. + e (178a/10)

z. + indendür (207b/14)

[= 5]

zarûret-i şîr: <Ar. Anlamanın zorunluluğu.

z. + den (16b/12)

[= 1]

zayâ: <Ar. Elden çıkma, yok olma.

z. (21a/7)

[= 1]

zâyi: <Ar. Elden çıkan, kaybolan, yitik; zarar,
ziyan.

z. + eyleseler (13a/12)

z. + olmaya (193a/13), (210b/17)

z. + èder (146a/6)

z. + èdüb (190b/5)

z. + êtdüklerinden (190b/13)
 z. + êtse (13b/4)
 [= 7]
żayyık: <Ar. Pek dar.
 z. + ola (171b/7)
 [= 1]
zebā: <Ar. 1. "zebāb" Atların gözünde görülen ben gibi bir nokta. 2. Sinek, bal arısı.
 z. (25a/8)
 [= 1]
zebāb: <Ar. 1. "zebāb" Atların gözünde görülen ben gibi bir nokta. 2. Sinek, bal arısı.
 z. (93b/10)
 [= 1]
zeberciyye: <Ar. 1. Süslü. 2. Zümrüte benzer içinde kırmızılıklar da bulunan sarı yakut renkli.
 z. (61a/2)
 [= 1]
zecr: <Ar. Baskı, darlık, azarlamak, kovmak.
 z. + dür (93b/8)
 [= 1]
zehāb: <Ar. 1. Gitme. 2. bir fikre, düşünceye uyma; sapma.
 z. + ı (136a/2), (138a/12), (188b/3), (194b/13)
 z. + ından (187b/15)
 z. + uñ (153b/4)
 [= 6]
zehāb-ı ḥasen: <Ar. Güzel gidiş.
 z. (79b/14)
 [= 1]
zekā: <Ar. 1. Arılık, saflık, temizlik. 2. Yetişme, büyüme. 3. Doğruluk, dürüstlük,
 z. + sı (104a/13), (75b/11)

[= 2]
zekāt: <Ar. Zenginlerin sahip olduğu mal ve paranın kırkta birinin dağıtılmasını öngören, İslam'ın beş şartından biri.
 z. (9a/12)
 [= 1]
zeker: <Ar. 1. Erkek. 2. Erkeklik organı.
 z. (106a/7), (112a/5), (39b/12), (39b/14), (40a/12), (40a/5), (42b/13)
 z. + de (26b/10), (39b/17)
 z. + i (110a/4), (112a/5)
 z. + idür (216a/9), (32b/8)
 z. + inüñ (29a/9), (32b/8), (90b/5)
 z. + olan (106a/6)
 z. + üñ (111a/4), (40a/1), (40a/4), (42b/12)
 [= 21]
zekī: <Ar. Akıllı.
 z. + olub (136a/3)
 [= 1]
zekī: <Ar. 1. Saf, temiz, has, bozulmamış, erdemli. 2. Güzel kokulu.
 z. (138a/16), (156b/15), (75a/14), (75a/14), (88a/11)
 z. + ola (77b/9)
 [= 6]
zelak: <Ar. 1. Hayvanın gözünü dikip dikkatle bakması. 2. Ayağı kaymak. 3. Gebenin yavsunu düşürmesi.
 z. (101a/13)
 [= 1]
zelīl: <Ar. Hor, hakir, alçak; aşağı tutulan.
 z. + olur (88a/9)
 z. (13a/7)
 [= 1]
zell: <Ar. Hor ve hakir olmak, zayıf olmak.

z. (13a/8)	z. + üñ (17b/1), (28b/1), (33a/15)
[= 1]	[= 10]
zemâl: <Ar. Eyegü, kaburga kemiği.	zerākā: <Ar. Gök mavisi rengindeki göz bebeği, çakır göz.
z. (89b/11)	z. (26a/2), (26a/5)
[= 1]	[= 2]
zemherîr: <Ar. Gün dönümünden sonraki şiddetli soğuklar, karakış. [22 Aralıktan 31 Ocağa kadar].	zerārîc: <Ar. Domuz böceği, bok böceği.
z. (21b/2)	z. (125a/16)
[= 1]	[= 1]
zemm: <Ar. Yerme, kınama; ayıplama.	zerārîh-i tariyye: <Ar. Küçük, körpe, yavru kuduz böceği, bambal kurdu.
z. + i (187b/7)	z. + den (126a/17)
[= 1]	[= 1]
zenbîl: <Ar. Öte beri taşımakta, koymakta kullanılan örme, yassı sepet, meyve sepeti. 2. Sırtta taşınan kıl torba.	zerāvend: <Ar. İlâçlarda kullanılan bir cins bitki, loğusa otu.
z. (12b/15), (12b/16), (12b/16), (12b/16)	z. (117b/4), (120b/7)
[= 4]	z. + den (117b/5)
zencār: <Far. Bakır pası cinsinden, yeşil renkli bir göz taşı.	[= 3]
z. (115b/13), (125b/17)	zerk: <Ar. 1. Bir su veya sıvı ilâcı şırınga ile verme. 2. Sofuların giydiği mavi cübbe. 3. İkiyüzlülük, hîle, riya, dalavere.
[= 2]	z. + i (140b/2)
zencebîl: <Ar. 1. Zencefil. 2. Şarap.	z. + ède (155a/1)
z. + den (126b/14)	z. + èder (142a/2)
z. + i (124b/4)	z. + èdesin (140b/3)
[= 2]	z. + édüb (140b/3)
zencir: <Far. Zincir.	z. + ètmek (155b/4), (155b/8)
z. (165a/1)	z. + ètse (155a/10)
[= 1]	[= 8]
zeneb: <Ar. Kuyruk.	zernîh: <Far. "zırnîh" zırnık, sıçanotu, arsenik mâdeni ile kükürt karışığı bir madde.
z. (33a/16)	z. + den (125a/11)
z. + de (33a/13)	[= 1]
z. + dür (33a/12)	zernîh-i muhrîk: <Far. + Ar. Yakıcı zırnık.
z. + e (54a/3)	
z. + i (54b/3), (54b/6), (55a/2)	

z. (126a/1)
[= 1]

zerrāt-ı 'ālem: <Ar. Alemin zerreleri.
z. (1b/4)
[= 1]

zevā'ib: <Ar. Zülüfler, perçemler, kahküller.
z. + i (24b/15), (24b/9)
[= 2]

zevā'id: <Ar. 1. Ayağın arka taraftan sonunda ve tırnağın arkasında olan çıkıntı. 2. ziyâde, fazla şeyler, fazlalıklar.
z. (100b/13), (103b/16), (105b/10), (105b/12), (105b/2), (105b/3), (105b/6), (30a/16)
z. + dendür (104a/15)
z. + dūr (105b/3)
z. + e (105b/10), (105b/8)
z. + ün (105a/17)
[= 13]

zevā'ide: <Ar. bk. zevā'id
z. (30a/10)
[= 1]

zevāl: <Ar. Sona erme, sona erim, ortadan kalkma.
z. + inden (115a/13)
[= 1]

zevāyā: <Ar. 1. Zaviyeler, açılar, fr. angles. 2. Köşeler, bucaklar, dirsekler. 3. Küçük tekkeler.
z. + da (171b/9)
[= 1]

zevk: <Ar. Hoşa giden veya çekici bir şeyin elde edilmesinden, düşünülmesinden doğan hoş duygu, haz.
z. (202a/6)
[= 1]

zevr: <Ar. 1. Göğüs ortası yahut üstü. 2. Göğüs kemiklerinin uçlarının birleştikleri yer.
z. (31a/15), (31b/2)
z. + den (31b/2)
z. + idür (31b/4)
[= 4]

zevre: <Ar. bk. zevr
z. + sinde (58a/2)
[= 1]

zeyl: <Ar. Ek, ilave, bir şeyin altı, devamı.
z. + i (39b/9)
[= 1]

zeyrek: <Far. Anlayışlı, uyanık, zekî.
z. (75b/7)
z. + ola (88b/10)
[= 2]

zeyt: <Ar. 1. Zeytinyağı. 2. Yağ.
z. (116b/9), (118b/17), (119a/4), (119a/8), (120a/11), (121a/2), (121a/3), (122a/11), (122a/16), (123a/11), (123b/15), (124a/3), (125a/8), (125a/9), (125b/3), (126a/10)
z. + den (117a/10), (126a/17)
z. + i (125b/11)
[= 19]

zeyt-i 'atīk: <Ar. Saf Zeytinyağı.
z. (116a/14)
[= 1]

zeyt-i şāmī: <Ar. Şam'a ait Zeytinyağı.
z. (123a/6), (125a/15)
z. + den (120b/11), (124a/2), (127b/3)
z. + yi (122b/6)
[= 6]

zeyt mersīni: <Ar. + Rum. Mersin ağacının yağı.
z. + nūn (124a/3)

[= 1]	z. (120a/1)
zeytyağı: <Ar. Zeytin yağı.	[= 1]
z. + nuḡ (123b/15)	zibillü: <Ar. "zibl" Gübre, hayvan tersi, hayvan tersi ile saman karışımı.
[= 1]	z. (95b/4)
ẓidd: <Ar. Karşıt, zıt.	[= 1]
z. + ı (171a/10)	zift: <Ar. Katran ve diğer organik maddelerin buharlaşmasından veya damıtılmasından elde edilen, kolay kırılan, az ısı ile eriyen, katı, siyah, parlak madde, karasakız
z. + ıdur (171a/9), (85b/2)	z. + den (117a/6)
[= 3]	[= 1]
ẓıfdaʿ: <Ar. Tırnağın içinde olan kemik.	zihn: <Ar. Zihin.
z. (30b/3), (30b/9)	z. + i (138a/16), (191b/15)
[= 2]	[= 2]
ẓılʿ: <Ar. Topallayarak aksak yürüyen hayvanlarda, aksak yürüten bir hastalık.	ẓıkr: <Ar. Söylemek.
z. (16b/11)	z. (131a/7), (39b/14)
[= 1]	z. + eyledi (11b/4)
ẓılf: <Ar. İnek, koyun, keçi gibi hayvanların çatal tırnağı.	z. + eyledik (180b/16), (181a/7), (195b/16)
z. + uḡ (30a/16)	z. + eyledim (143a/9)
[= 1]	z. + eyledügi (58b/4)
ẓıll-ı rahmān: <Ar. Allah'ın gölgesi.	z. + eyledük (115b/2), (115b/6), (115b/7), (115b/8), (122b/1), (58b/6), (9b/10)
z. + dur (4a/12)	z. + eyledüm (37b/17), (84b/11)
[= 1]	z. + i (186b/12), (213b/6), (21a/8)
ẓırh: <Ar. Savaşlarda ok, kılıç, süngü vb. silahlardan korunmak için giyilen, demir ve tel levhalardan yapılmış giysi.	z. + idür (89a/4)
z. (172b/3), (180a/5), (180a/6)	z. + inden (12a/12), (34b/3)
z. + ı (181a/8)	z. + olına (153a/10)
z. + ını (22b/14)	z. + olınan (115a/14), (115b/1), (118a/10), (138a/1), (186a/2), (188b/4), (193b/16), (202a/15), (212a/9), (23b/8), (55a/6), (57a/2)
z. + laruḡ (22a/6)	z. + olındı (33a/14)
[= 6]	z. + olunur (12a/4), (153a/7), (187a/2), (193b/13), (19b/7)
ẓıʿb: <Ar. Kurt, canavar.	
z. + dūr (16a/17)	
[= 1]	
ẓıbak-ı ebyaḡ: <Ar. Beyaz cıva.	

z. + olunan (107a/15), (122a/5), (34a/8),
(35a/1), (38a/1), (67b/12), (74b/4),
(81a/10), (91a/3)

z. + olundu (116a/12), (119b/4), (125b/9),
(137a/13), (191a/8), (207b/7)

z. + olunduğı (70a/16)

z. + olunduğı (104b/11), (23b/8), (61b/1),
(62b/7)

z. + olunduğda (55b/16)

z. + olunmuşdur (115a/9)

z. + olunur (55b/16)

z. + ederiz (153a/8), (195a/10)

z. + ederüz (59a/10)

z. + edesin (216b/1)

z. + etdigim (137b/16)

z. + etdigimiz (115a/7)

z. + etdigimizden (105a/15)

z. + etdigümüz (108a/5)

z. + etdigümüzdür (59a/12)

z. + etdikleri (170a/7)

z. + etdüğü (57b/11)

z. + etdügim (148a/2)

z. + etdügüm (151b/4), (23b/7), (67a/13)

z. + etdügümüz (198b/1)

z. + etdügümüzden (193b/4)

z. + etdüm (140b/9)

[= 83]

zîk: < Ar. Darlık, sıkıntı.

z. (38a/7), (76a/14)

z. + olsa (23b/10)

[= 3]

zîk-i nefes: < Ar. Nefes darlığı.

z. + dendür (120a/14)

[= 1]

zi'l-kü'üb: bk. kü'üb

z. (16a/3)

[= 1]

zillet: < Ar. Hakirlik, horluk, alçaklık, aşağılık.

z. + dür (20a/11)

z. + i (202a/12)

[= 2]

zillet-i keşf: < Ar. Hakirliğin keşfi.

z. + eder (202b/6)

[= 1]

zimām: < Ar. Yular, hayvan yuları.

z. + ı (107b/9)

[= 1]

zîr-i pây-ı semend: < Ar. Kulu atın ayağının altı.

z. + etmek (2b/12)

[= 1]

zîr ü zeber: < Ar. Altüst. 2. Tiz perde.

z. + olur (4a/6)

[= 1]

zirāf: < Ar. 1. Dirsekten orta parmak ucuna kadar olan bir uzunluk ölçüsü. [75 - 90 santim arasında değişen şekilleri vardır]. 2. Kol.

z. (135b/17), (136a/1), (144a/1), (144a/6),
(145b/13), (145b/17), (148a/16), (148b/3),
(152b/4), (153a/1), (153a/11), (153a/15),
(166b/11), (168b/6), (169b/6), (177b/6),
(177b/9), (188a/2), (188a/3), (190b/4),
(191b/11), (200a/10), (200a/13), (200a/6),
(36a/1), (36a/4), (36a/4), (36a/5), (36a/8),
(81b/2), (82b/8), (82b/8), (86b/17),
(87a/1), (87a/2), (95b/6), (95b/6)

z. + a (169b/7)

z. + da (29b/14)

z. + dan (146b/1), (36a/2)

z. + dur (169b/6), (29b/13)

[= 43]

zīrā: < Ar. 1. Dirsekten orta parmak ucuna kadar olan bir uzunluk ölçüsü. [75 - 90 santim arasında değişen şekilleri vardır]. 2. Kol.

z. (103a/7), (103b/11), (103b/4), (103b/5), (105a/12), (106a/4), (106a/6), (106b/10), (108a/15), (113b/14), (11a/16), (120b/5), (121b/1), (123a/1), (123a/12), (123a/14), (123a/2), (124a/11), (124a/14), (12a/2), (131a/15), (131b/14), (131b/4), (132a/1), (132a/3), (132b/14), (132b/16), (133a/4), (133b/16), (133b/5), (134a/16), (134a/5), (134b/15), (134b/2), (135a/14), (135a/2), (135b/13), (135b/7), (136a/1), (136a/4), (136b/9), (137a/11), (137a/12), (137a/14), (137a/4), (137a/7), (137b/5), (138a/6), (138a/9), (138b/11), (138b/14), (138b/14), (13a/2), (13a/5), (140b/4), (142a/5), (143a/10), (143a/17), (145b/11), (145b/17), (145b/9), (146a/5), (146a/7), (147a/12), (147a/9), (147b/17), (148a/8), (148a/9), (148b/16), (149a/2), (14a/15), (151b/2), (152b/7), (153a/13), (153a/16), (153a/8), (153b/10), (153b/15), (153b/6), (154b/10), (154b/7), (155a/10), (155a/11), (155a/5), (155a/7), (15b/14), (15b/9), (166b/14), (166b/16), (166b/7), (167a/12), (167b/2), (167b/8), (169a/11), (169a/5), (169b/1), (170b/8), (175b/8), (175b/9), (176b/1), (177a/11), (177a/13), (178a/16), (178b/17), (179a/6), (179b/14), (180a/6), (180b/16), (180b/3), (180b/7), (180b/7), (182b/16), (183b/3), (185b/3), (185b/7), (186b/4), (186b/5), (187b/10), (187b/16), (188a/8), (189a/16), (189b/14), (190a/3), (190a/5), (190b/10), (191a/13), (192a/7), (192a/8), (192b/15), (193a/9), (193b/1), (194a/4), (194b/3), (194b/5), (195a/13), (195a/3), (195a/5), (195b/17), (195b/2), (195b/9), (196a/3), (197a/6), (197b/14), (197b/3), (19b/14), (200a/4), (200a/9), (200b/14), (200b/4), (202a/2), (202b/11), (202b/14), (203a/10), (204a/3), (205a/14), (205a/5), (205a/8), (205b/1), (207a/10),

(207a/15), (208a/4), (208b/15), (209b/7), (20a/1), (20a/13), (20a/15), (20b/3), (212a/11), (212b/12), (216a/1), (216a/10), (216a/2), (217b/16), (21a/11), (21a/6), (21b/15), (21b/16), (21b/2), (21b/6), (22a/1), (23a/12), (23b/8), (23b/9), (24a/2), (24a/3), (2b/13), (34b/1), (35a/1), (36a/10), (39b/14), (40a/2), (40a/9), (41a/13), (41b/1), (41b/10), (41b/16), (42b/13), (42b/7), (51a/2), (58b/14), (58b/16), (59b/5), (5b/1), (62b/5), (67a/7), (68a/10), (68a/17), (68b/3), (68b/9), (72a/11), (73a/12), (73b/16), (74b/11), (74b/15), (74b/7), (75a/12), (75a/12), (75a/14), (75a/2), (75b/17), (75b/5), (76a/13), (76a/8), (76b/11), (77a/8), (77b/1), (77b/3), (77b/6), (77b/7), (78a/4), (78b/14), (79a/5), (79b/12), (79b/8), (7a/14), (80b/1), (80b/15), (80b/5), (81a/4), (81a/7), (82b/10), (83a/10), (83a/3), (83b/2), (83b/5), (84b/10), (86a/1), (86a/17), (86a/7), (86a/8), (87a/15), (87a/4), (88a/12), (88b/2), (93b/15), (94a/14), (94a/16), (94a/7), (94b/10), (94b/15), (94b/2), (94b/3), (94b/6), (95a/13), (95a/2), (95a/8), (95b/1), (95b/10), (95b/4), (96a/12), (97a/17), (98a/12), (98a/14), (98a/16), (99a/13), (99a/2), (9b/3), (9b/7)

[= 278]

zīrvetün: < Ar. (zereve) Yaratmak, dağıtmak.

z. + düür (18a/7)

[= 1]

zīyā: < Ar. Işık, aydınlık.

z. (3b/11)

[= 1]

zīyād: < Ar. Fazlalık, çokluk.

z. (12b/8)

[= 1]

zīyāde: < Ar. Çok, daha çok, daha fazla.

z. (104a/2), (105b/4), (105b/4), (107a/3),
 (109a/4), (109a/9), (109b/1), (110b/16),
 (114a/16), (114b/15), (116a/2), (118a/6),
 (118a/8), (118b/5), (120a/2), (122b/3),
 (124a/8), (125b/4), (127a/12), (12a/10),
 (12a/2), (132a/3), (133b/9), (134a/14),
 (135a/8), (136b/14), (136b/15), (145b/2),
 (148b/15), (151a/16), (152b/5), (153a/12),
 (153a/15), (153a/16), (155a/4), (15b/17),
 (167a/14), (169b/17), (170a/16), (170b/6),
 (174a/15), (174b/14), (174b/16), (175b/2),
 (175b/9), (177b/10), (178b/11), (179a/5),
 (180a/12), (180a/13), (180a/9), (187a/10),
 (187a/13), (188a/3), (189b/15), (18a/6),
 (190a/13), (190b/7), (192a/14), (192a/2),
 (193a/12), (193b/6), (193b/7), (195a/13),
 (195a/16), (195a/8), (196a/8), (197b/6),
 (198b/15), (200a/6), (200a/8), (206a/8),
 (206b/7), (209b/5), (210b/1), (212a/8),
 (212b/15), (216b/4), (217a/16), (217b/1),
 (217b/5), (22a/2), (22b/4), (22b/4),
 (22b/7), (24a/13), (26a/4), (26a/9),
 (31a/4), (36a/16), (36a/2), (36b/2),
 (36b/3), (36b/4), (36b/4), (39a/6), (43b/1),
 (46b/1), (47b/1), (48b/1), (49b/1), (4a/5),
 (50a/1), (50b/1), (52a/2), (54b/3),
 (57a/10), (57a/9), (57b/6), (67b/16),
 (68b/3), (71b/13), (73a/10), (73b/16),
 (73b/6), (77b/1), (79a/13), (81a/10),
 (83a/12), (83b/11), (84a/13), (86a/16),
 (86b/13), (88a/6), (88a/6), (88b/8),
 (89b/6), (94b/10), (94b/2), (95a/2),
 (95a/6), (95a/7), (96a/11), (96b/7),
 (98a/16), (98a/16), (99a/16), (155a/3)

z. + d r (105b/1), (148a/1), (172b/13),
 (176a/13), (204a/11)

z. +  dersin (95a/5)

z. + eyle (140b/7)

z. + eyleye (11a/4)

z. + ola (190b/1)

z. + oldu (190a/12)

z. + olması (190b/4)

z. + olmaya (98b/8)

z. + olmaz (171a/12)

z. + olsa (175b/9)

z. + olur (193a/10), (213a/11), (88b/17)

z. + olursa (187a/17), (188a/13)

z. + si (180a/10)

z. +  de (67b/9), (73b/4), (85a/7)

z. +  deler (119b/17)

z. +  der (76a/8)

z. +  desin (132b/1), (177b/15), (78a/11)

z. +  tmeyesin (80a/16)

[= 167]

ziy fet: < Ar. E lenmek veya bir olayı kutlamak amacıyla bir ok kimsenin bir araya gelerek yedikleri yemek,   len, toy.

z. (19a/6)

[= 1]

ziy  lu: < Ar + T. I ıklı, aydınlık.

z. (206a/15)

[= 1]

ziynet: < Ar. S s, bezek.

z. (133a/1), (171b/11), (171b/12)

z. + i  (170b/4)

z. + ine (21a/4)

[= 5]

ziynet-i altın: < Ar. Altın s s.

z. + dandur (132b/15)

[= 1]

ziynetl : < Ar + T. S sl .

z. (177a/10), (190a/3)

z. + d r (134a/12)

[= 3]

ziyreklik: < Far. + T. Uyanıklık.

- z. + ile (134b/11)
[= 1]
- ziyy:** <Ar. Dış görünüş, kılık, kıyafet.
z. + i (171b/13)
[= 1]
- zor:** <Ar. Sıkıntı, güçlük, rahatsızlık
z. + edersin (193b/2)
[= 1]
- zu'afā:** <Ar. Zayıflar.
z. + dan (209a/14)
[= 1]
- zubābāt:** <Ar. 1. Atların iki kulağının etrafından bulunan mahdud yer. 2. Atların gözlerinin siyahında görülen ben gibi nokta. 3. Bir tür sinek.
z. (25a/4), (25a/5)
[= 2]
- zuhūr:** <Ar. Ortaya çıkma, görünme, belirme, baş gösterme, meydana çıkma:
z. (120b/5), (174a/16)
z. + u (38b/6)
z. + ède (88b/11)
[= 4]
- zuḳāk:** <Ar. Sokak.
z. + lar (77a/13)
z. + lara (77a/4), (83b/4)
z. + larda (82a/12)
[= 4]
- zulm:** <Ar. Zulüm.
z. + ini (207b/3)
z. + eden (209a/13)
[= 2]
- zulmet:** <Ar. Karanlık.
z. + dür (18b/4)
- z. + i (174a/15), (19a/3)
z. + inde (18b/2)
[= 4]
- zulüm:** <Ar. Güçlü bir kimsenin yasaya veya vicdana aykırı olarak başkasını uğrattığı kötü durum, kıyğı, eziyet, cefa.
z. (207b/2)
[= 1]
- zu'm:** <Ar. 1. Bâtıl zan, sanı, boş inanç. 2. Şüphe.
z. + eyledi (190b/4), (194b/12), (194b/14), (194b/15), (194b/16), (194b/9), (58b/1), (58b/2)
z. + eyledigi (175b/11)
z. + eylediler (108a/11), (175b/16)
[= 11]
- zumḥ:** <Ar. Martı, bir doğan kuşu türü.
z. (213a/4)
[= 1]
- zübā:** <Ar. Görülmedik derecede içi ve dışı kıl dolu olan kulak.
z. (25b/1)
[= 1]
- zübeyrā bin 'avām:** <Ar. Özel isim.
z. (13a/1)
[= 1]
- zümre:** <Ar. Topluluk, takım, grup, camia
z. + sine (201b/3), (2a/1)
[= 2]
- zünüb:** <Ar. Günahlar.
z. + ıyuzı (6b/7)
[= 1]
- zürak:** <Ar. 1. Ava alıştırılabilen bir kuş cinsi, akdoğan. 2. Doğanın erkeği, akdoğanın erkeği.
z. (216a/8), (93b/11)

[= 2]

zürak: bk. zürak.

z. + dur (213a/9)

[= 1]

Toplam kelime: 76862

Geçerli kelime: 76862

Geçersiz kelime: 0

Alt madde: 17689

Madde başı: 7622

SONUÇ

Tuhfetü'l-mülûk ve's-selâtin adlı eser, Emir Hâcip Âşık Timur'un "Umdetü'l-mülûk" adlı kitabının 17. yüzyılın başlarında Sultan I. Ahmet'in emri ile bilinmeyen bir kişi tarafından Türkçeye çevrilmiş halidir. Yapılan araştırmalarda eserin yazarı hakkında detaylı bir bilgiye ulaşılamamıştır. Bu eser, en eski dönemlerden beri Türklerin yaşamında sosyal, siyasi, askeri, dini açıdan çok önemli bir yere sahip olan atların özelliklerine, renklerine, hastalıklarına, hastalıkların tedavi yöntemlerine ışık tutmasını bakımından önem arz etmektedir. Tuhfetü'l-mülûk ve's-selâtin bu özelliklerinin yanında ata binme talimlerinden, binicilerin atlara nasıl davranması gerektiğinden, atların silahlandırılmasından bahsetmekte; avlanmanın ve avlanmada kullanılan aletlerin özelliklerini vermekte; avlanmada kullanılan kuşları tanıtmakta ve bu hususları minyatürlerle görselliğe dökmektedir. Eser, bu özellikleri bakımından veterinerlik ilminin yanında binicilik ve avcılık konularına da katkı sağlamaktadır. İçerisinde bulunan 164 minyatür ve 2 serlevha ile Osmanlı Dönemi'nde ilmî eserlerde görsel unsurların nasıl kullanıldığını da örneklemektedir. Ayrıca bu eser, yazıldığı dönemin dil özelliklerini aktarması açısından da dil bilimine katkı sağlamaktadır.

Çalıştığımız eser, Topkapı Sarayı Kütüphanesi Tıp-Baytarlık Bölümüne H.415 numarasıyla kayıtlıdır. Her sayfasında 17 satır bulunan eser 253 varaktan oluşup güzel harekeli nesih ile yazılmıştır. Eserin harekeli nesihle yazılmış olması metnin doğru okunabilmesine yardım sağlamıştır. Eserin tespit edilebilen başka bir nüshası bulunmamaktadır.

Eserin incelemesi yapıldığında çıkarılabilecek neticeler şu şekilde sıralanabilir:

1. Metinde sağlam bir cümle yapısı olduğu söylenemez.
2. Kelime başında a ünlüsü çoğunlukla elif ve üstün (İ) zaman zaman da medli elif (İ) ile gösterilmiştir.
3. Eserde ekleşme sırasında ötümlüleşme çoktur.
4. "k, g ve ƣ" ünsüleri için (ك), seyrek de olsa (ك) ve (ك) kullanılmıştır.
5. Kapalı e (è) kullanımı oldukça fazladır.
6. Metinde ayet ve hadislere çokça kullanılmıştır. Ayet ve hadislerin yanında bazı Arap şairlerinin şiirlerine de yer verilmiştir.

7. Eserde atın önemi dini temellere dayandırılarak aktarılmıştır.
8. Metinde atlarla ilgili terimler ağırlıklı olarak Arapça kökenli olarak verilmiş, açıklamaları Türkçe olarak yapılmıştır.
9. Metinde geçen ve içinde c-ç, b-p, d-t seslerini barındıran kelimeler yazıldığı gibi okunmuş müdahale edilmemiştir: ağac/ağaç, nice/niçe, üç/üç ...
10. Eserde kapalı e (è) kullanımını gerektiren bazı kelimeler nadir de olsa hem e’li hem de i’li olmak üzere iki şekilde harekelenmiştir. Bu durumda kelimeler metne bağlı kalınarak okunmuştur.
11. Eserde ağırlıklı olarak kullanılan çekim geniş zaman çekimidir.
12. Metnimizde geniş zamanın birinci şahıs çekiminin “-vüz” şeklinde kullanıldığı iki örnek tespit edilmiştir: édevüz, étmeyevüz.
13. ç ve p için çim (چ) ve pe (پ) harflerinin yerine cim (ج) ve (ب) be harfleri de kullanılmıştır.
14. Eski Türkçenin “ol” zamir ve sıfatı, metnimizde de “ol” biçimindedir. Fakat bir yerde “o” şeklinde kullanılmıştır: o demde (13b/5).
15. Metnimizde seyrek de olsa genitif ekinin düz ünlülü örneklerine rastlanmaktadır: cinsinin (جُئْسِيْنِ) küllisinde (175b/1), kıının (قِيْنِ) başına (176b/10).
16. Öğrenilen geçmiş zaman eki metinde sadece düz vokalli şekilleriyle kullanılmıştır: olmuşdur, étmışlerdür...
17. Bazı kelimelerde göçüşme örneği görülür: torba-torba, çölmek-çömlek.
18. Metnimizde birinci tekil şahıs ekinin “n”li olarak “èderin” şeklinde kullanıldığı on iki kullanıma rastlanmıştır.
19. Tuhfetül’l mülük ve’s-selâtin adlı bu eserde irili ufaklı 164 Osmanlı minyatürü ve müzehhep iki serlevha vardır.
20. Eserde 4805 Arapça, 264 Farsça, 6 Rumca, 3 Grekçe, 1 Yunanca, 1 İtalyanca, 2542 Türkçe kelime kullanılmıştır. (%63 Arapça, %33 Türkçe, %3 Farsça, %1 diğer.)

KAYNAKÇA

Kitaplar

- ADIVAR, A. Adnan (1991), **Osmanlı Türklerinde İlim**, Remzi yayınları, İstanbul.
- ALBAYRAK, Nurettin (2009), **Türkiye Türkçesinde Atasözleri**, Kapı Yayınları, İstanbul.
- ATALAY, Besim (1991), **Dîvânu Lugâti't-Türk**, Dizin, Türk Dil Kurumu, Ankara.
- BATU, Selahattin (1938), **Türk Atları ve At Yetiştirme Bilgisi**, Yüksek Ziraat Enstitüsü Yayınları, Recep Ulusoy Basımevi, Ankara.
- BAYAT, Ali Haydar (2010), **Tıp Tarihi**, Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği, İstanbul.
- BAYTOP, Turhan (2007), **Türkçe Bitki Adları Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- BEDEVIAN, K. Armenag (1936), **İllustrated Polyglottic Dictionary of Plant Names in Latin, Arabic, Armenian, English, French, German, Italian and Turkish Language**, Argus and Papazian Presses, Kahire.
- ÇINAR, Ali Abbas (1993), **Türklerde At ve Atçılık**, Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma Ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- DEVELLİOĞLU, Ferit (2005), **Osmanlıca-Türkçe Lügât**, Aydın Yayınları, Ankara.
- DİNÇER, Ferruh (1982), **Türk Folklorunda Veteriner Hekimliği, I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi Bildirileri**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları, Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara.
- DOĞAN, Şaban (2011), **Ebûlfeyz Mustafa Efendi, Risâle-i Feyziyye fî Lügâti'l-Müfredâti't-Tıbbiyye**, Değişim Yayınları, İstanbul.
- EMİROĞLU, Kudret; YÜKSEL, Ahmet (2009), **Yoldaşımız At**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- ERCİLASUN, Ahmet Bican; AKKOYUNLU, Ziyat (2014), **Dîvânu Lugâti't-Türk**, Türk Dil Kurumu, Ankara.
- ERCİLASUN, Ahmet Bican (2004), **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- ERGİN, Muharrem (1993), **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yayınevi, İstanbul.
- ERGİN, Muharrem (1980), **Orhun Kitabeleri**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul.

- GABAİN, A. Von (2003), **Eski Türkçenin Grameri**, Çev. Mehmet Akalın, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- GÜLENSOY, Tuncer (2007), **Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü (I/II)**, Türk Dil Kurumu, Ankara.
- GÜLENSOY, Tuncer (1995), **Türkçe El Kitabı**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- GÜLENSOY, Tuncer; KÜÇÜKER, Paki (2015), **Eski Türk-Moğol Kişi Adları Sözlüğü**, Bilge Kültür Sanat, İstanbul.
- GÜLSEVİN, Gürer (2007), **Eski Anadolu Türkçesinde Ekler**, TDK Yayınları, Ankara.
- İslam Ansiklopedisi (1991), **At** Maddesi, Diyanet Vakfı Yayınları, cilt: 4, s. 26-28
- İslam Ansiklopedisi (1992), **Baytarlık** Maddesi, Diyanet Vakfı Yayınları, cilt: 5, s. 278-282.
- İZGİ, Cevat (1997), **Osmanlı Medreselerinde İlim- Tabîî İlimler**, II. cilt, İstanbul.
- KAFESOĞLU, İbrahim (1984), **Türk Milli Kültürü**, Boğaziçi Yayınları, Metinler Matbaası, İstanbul.
- KANAR, Mehmet (2011), **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, Say Yayınları, İstanbul.
- KARAAĞAÇ, Günay (2012), **Türkçenin Dil Bilgisi**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- KORKMAZ, Zeynep (1992), **Gramer Terimleri Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- KORKMAZ, Zeynep (1993), **Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)**, TDK Yayınları, Ankara.
- KÜÇÜKER, Paki (2010), **Mücerreb-nâme**, Kültür Ajans Yayınları, Ankara.
- Mütercim Asım Efendi (2000), **Burhân-ı Katı (Haz. M. Öztürk, D. Örs)**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- NASKALİ, Emine Gürsoy (1995), **Türk Kültüründe At ve Çağdaş Atçılık**, Resim Matbaacılık A.Ş., İstanbul.
- ÖGEL, Bahaeddin (1981), **Büyük Hun İmparatorluğu Tarihi I**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Emel Matbaacılık Sanayi, Ankara.
- ÖNLER, Zafer (1999), **Celâlüddin Hızır Paşa, Müntahab-ı Şifâ II Sözlük**, Simurg Yayınları, Ankara.
- ÖZEN, Abdullah; TAŞKIN, Ünal (2010), **Baytarnâme-i Kenân Efendi**, Bizim Büro Basımevi, Ankara.

- PAÇACIOĞLU, Burhan (2014), **İlaç ve Bitki Adları Sözlüğü**, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- SAĞOL, Gülden (1995), **Tarihî Şivelerde At Donları**, Türk Kültüründe At ve Çağdaş Atçılık, Hazırlayan; Emine Gürsoy Naskali, İstanbul.
- SAMİ, Şemseddin (2007), **Kâmûs-ı Türkî**, Çağrı Yayınları, İstanbul.
- SARI, Mevlût (1984), **El-Mevarid Arapça-Türkçe Lûgat**, İpek Yayın Dağıtım, İstanbul.
- SERTKAYA, Osman Fikri (1995), **Türk Kültüründe At**, Türk Kültüründe At ve Çağdaş Atçılık, Hazırlayan; Emine Gürsoy Naskali, İstanbul.
- STEINGASS, F.(2005), Persian-English Dictionary, Çağrı Yayınları.
- SÜMER, Faruk (1983), **Türkler’de Atçılık ve Binicilik**, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul.
- ŞEN, Mesut (1995), **Baytarnâmeler**, Türk Kültüründe At ve Çağdaş Atçılık, Hazırlayan; Emine Gürsoy Naskali, İstanbul.
- TDK (2011), **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurum Yayınları, Ankara.
- UÇAR, İlhan (2013), **Kavâidü’r-Remy/Abdullah el-Kâtip “Ok Atıcılığının Kuralları”** Mucize Yayınları, Ankara.
- YILDIZ, Yasemin (2018), **Baytarnâmelerin Dildeki Yeri ve Tıp İlmi ile İlişkisi**, (Bu makale baskıda olan “Türkiye Türkologlarının Kalemile Türklük Bilimi El Kitabı” adlı kitapta yayınlanacaktır.)

Sürekli Yayınlar

- AALTO, Pentti (2000), **Orhon Yazıtları'ndaki At İsimleri Üzerine**, [Çeviren: Erhan Aydın], Türk Dili 587, Kasım 2000, s.453-457.
- ÖZGÜR, Atilla (1997), **Veteriner Hekim Terimi Üzerine Tarihsel Bir Araştırma**, Ankara Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi Dergisi, 44: 1-8. s.97-104
- AYDIN, Erhan (2011), **Küli Çor Yazıtının 18. satırındaki ygr Harfleriyle Yazılmış Sözcük Üzerine Düşünceler**, Ötüken'den İstanbul'a Türkçenin 1290 Yılı (720-2010) From to Ötüken İstanbul, 1290 Years of Turkish (720-2010), 3-5 Aralık 2010, İstanbul/ 3-5 December 2010, İstanbul.
- DURAN, Ahmet (1998), **Türkçede Bazı Bitki Adlarının Veriliş Sebepleri**, Türk Dili Dergisi, I. Sayı: 555, s.223-229.
- DURMUŞ, İlhami (1997), **“Bozkurt Kültürünün Oluşumu ve Gelişiminde At”** , Gazi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 2, s. 13-19.
- ELİAÇIK, Muhittin (2013), **Tarihçi Ata'nın Atçılık İle İlgili Eseri: Tuhfetü'l-Farisin Fi-Ahvali Huyûli'l-Mücahidin**, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/7 Summer 2013, p. 149-156, Ankara.
- EMEKSİZ, Abdülkadir (1998), **Türk Halk Kültüründe Üzerlik**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, Cilt: 28, Sayı:0, s. 229-242.
- EMİNOĞLU, Hatice (2013), **Tarihi Lehçelerden Günümüze At Donları ve Nişane Adları**, Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/9 Summer 2013 p. 1371-1412, Ankara.
- ERK, Nihal; Dinçer, Ferruh, (1967), **“XV. ya da XVI. Yüzyıla Ait Olduğu Sanılan Bir Baytarnâme İncelemesi”**, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi, s. 2. c. 14, Ankara.
- ERK, Nihal (1959), **İslâm Medeniyeti Çağında Veteriner Tababette Gelişmeler ve “Nasarî”**, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Yayınları: 109 s. 16, Ankara.
- FAZLIOĞLU, İhsan (2003), **Osmanlı Döneminde Bilim Alanındaki Türkçe Telif ve Tercüme Eserlerin Türkçe Oluş Nedenleri ve Bu Eserlerin Dil Bilincinin Oluşmasındaki Yeri ve Önemi**, Kutadgu Bilig Felsefe-Bilim Araştırmaları, sayı: 3, s.151-184.
- GÜVEN, Meriç (2012), **İslâmî Dönem İlk Türkçe Tıp Yazmalarının Türk Tıp Bilimi ve Deontoloji Açısından Görüngesel ‘Perspektifi’ Bağlamda Değerlendirilmesi**, Lokman Hekim Journal, s.2, Mersin.

- KÜÇÜK, Salim (2009), **Türk Kültüründe Donlarına Göre Atlara Verilen Adlar ve Nişanları**, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/8 Fall 2009, 1830-1855.
- KÜÇÜK, Paki; UÇAR, İlhan (2007), **15. ve 16. Yüzyıllarda Osmanlı Devletindeki Tıp Çalışmalarına Genel Bakış ve Cerrah Mes'ud'un Hâzâ Kitab-ı Hulâsa-yı Tıbb Adlı Eseri**, Akademik İncelemeler Dergisi, 2/2, s. 231-239.
- KÜÇÜK, Paki (2010), **Lügat-i Müşkilât-ı Eczâ'da Türkçe Bitki Adları**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3/11, s. 401-415.
- KÜÇÜK, Paki (2010), **Kitâb-ı Güzîde ya da Sultâniyye**, Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18. sayı, s. 173-182.
- KÜÇÜK, Paki-Yıldız, Yasemin (2016). **Tercüme-i Müfredat-ı İbn-i Baytar'daki (1b-150a) Bitki Adları Üzerine Bir İnceleme**, The Journal of Academic Social Science Studies, Sayı: 44, s. 13-32.
- KÜÇÜK, Paki-Yıldız, Yasemin (2018). **Tercüme-i Müfredat-ı İbn-i Baytar'daki (150b-295a) Bitki Adları Üzerine Bir İnceleme (II)**, Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi(TURKLAD), 2. Cilt, 1. Sayı, s. 109-137.
- KÜÇÜK, Paki; KAYADİBİ, Gülten Sarı (2018), **Kitâb-ı Makbûl der Hayl-i Huyûl Adlı Eserde Atın Özellikleri, Donları ve Tedavilerinde Kullanılan Bitki Adları**, The Journal of Academic Social Science Studies, Number:65, p.57-69.
- ÖZGÜR, Can (1997), **“Türkçe Yazılmış en Eski Atçılık-Veterinerlik Kitabı Baytaratü'l-Vâzih'ta Geçen At İle İlgili Kelimelerin At Üzerinde Gösterimi”**, Spor Atı Cerrahisi Sempozyumu, 134-136, Bursa.
- ÖZKAN, Mehmet (2016) **“Osmanlıda İlmihal Geleneği: Kadızâde Mehmed Efendi (1045/1635) ve Risâle-i Kadızâde Adlı Çalışması”**, İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi, s. 557-559.
- UÇAR, İlhan (2013), **“Kavram-Çağrışım-Kelime” Bağlamında Bitki Adlarına Anlam Bilimsel Bir Yaklaşım**, Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1 Winter 2013, p. 2671-2683, Ankara.

Diğer Yayınlar

- AK, Mustafa (2008), **Mehmet B. Çerkes'in Kitabı Baytarnâme Tercümesi** (Giriş-Metin-Dizin), (60b-109a), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ASLAN, Nesim (2015), **Aristo'ya Atfedilen Anonim Baytarnâme**, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- BULUT, Tahir Kemal (2009), **Mehmet B. Çerkes'in Kitabı Baytarnâme Tercümesi** (Giriş-Metin-Dizin), (1b-60a), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ÇABLI, Abdulkadir (2014), **Ahmed B. Hasan B. Ahnef'in Kitabı Baytarnâme Tercümesi** (İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım), (39b-79a), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ÇELİK, Anıl (2014), **Terceme-i Kâmilü's-Sinâ'a** (Giriş-İnceleme-Metin-Dizin), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
- DOĞAN, Şaban (2009), **Terceme-i Akrebâdîn Sabuncuoğlu Şerefeddin** (Giriş, İnceleme, Metin-Dizin), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Sakarya.
- GEYİKOĞLU, Nilay (2010), **Hacı Ali bin Hacı Muhammed Aksarayı'nın Kitabı Baytarnâme Tercümesi** (İnceleme, Metin, Dizin), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- GÖKÇEK, Ferhan (2014), **Konya Mevlâna ve İstanbul Arkeoloji Müzelerinde Bulunan Belgradlı Kenan Efendi'nin Baytarnâmesi** (Tenkitli Metin, Dizin, Tematik Sözlük Çalışması), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- İRFANOĞLU, Tülay (2013), **Füyuzî'nin Makbûl Der Hâl-i Huyûl Adlı Baytarnâmesi**: (Giriş-Tenkitli Metin, Dizin), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- KAYADİBİ, Gülden (2018), **Kitâb-ı Makbûl der Hâl-i Huyûl**, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- KIRBIYIK, Seda (2014), **Ahmed B. Hasan B. Ahnef- Muhtasarı Kitabı'l-Baytara / Ahmed B. Hasan B. Ahnef'in Kitabı Baytarnâme Tercümesi** (İnceleme, Metin, Dizin, Tıpkıbasım), (1b-39b), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- KÜÇÜK, Esmâ (2014), **Ankara Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi'nde Bulunan ve Aristo'ya Atfedilen Anonimleşmiş Baytarnâme: Kitabı Baytarnâme II**, (42b-94b) (İnceleme, Metin, Dizin, Tıpkıbasım), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- MALÇOK, Esra (2015), **Aristo'ya Atfedilen Anonim Baytarnâme** (Giriş, Metin, Dizin, Tıpkıbasım), (48b-105b), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- MURAD, Sibel (2009), **Lügât-ı Müşkilât-ı Eczâ Derviş Siyâhî Lârendevî** (Giriş, Metin, İnceleme, Dizin), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- MURAD, Sibel (2015), **Tercüme-i Aynü'l-Hayat'ta Şekil ve Zaman Ekleri** (Giriş, İnceleme, Metin, Dizinler), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Sakarya.
- SÖYLEMEZ, Şeyma Şimşek (2012), **Baytarnâme** (Karşılaştırmalı Gramer İncelemesi, Metin, Dizin, Sözlük), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- ŞEN, Mesut (1987), Haza Kitabı Baytar-ı Name, Tenkidli Metin, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- TÜFEKÇİ, Birol (2013), **Baytarnâme-i Kenân Efendi Grameri-Fiil**, Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- UÇAR, İlhan (2009), **Hazâ Kitâb-ı Hulâsa-i Tıbb Cerrâh Mes'ûd** (Giriş-İnceleme-Metin, Dizin), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Sakarya.
- YEŞİLOVA, Lale (2009), **Mehmet Bin İskender Edirnevi'nin Kitabı Baytarnâme Tercümesi** (İnceleme, Metin, Dizin), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- YILDIZ, Yasemin (2016), **Tercüme-i Müfredat-ı İbn-i Baytar** (Giriş, İnceleme, Metin, Dizin), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

ÖZ GEÇMİŞ

Amine Şirin HASRET 1992 yılında Bursa'da doğdu. İlköğrenimini Ahmet UYAR İlköğretim Okulunda başlayarak Dr. Ayten BOZKAYA İlköğretim Okulunda bitirdi. Ortaöğrenimini İMKB Gürsu Anadolu Lisesinde tamamladı. 2010 yılında Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne yerleşti. 2014 yılında lisans eğitimini tamamlayarak aynı yıl Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Dili Bilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı.

